

महाराष्ट्र राज्य
सांख्यिकीय गोषवारा

१९९३-९४ व १९९४-९५

STATISTICAL ABSTRACT
OF
MAHARASHTRA STATE
1993-94 & 1994-95

अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई
DIRECTORATE OF ECONOMICS AND STATISTICS
GOVERNMENT OF MAHARASHTRA
MUMBAI

प्रस्तावना

“ राज्य सांख्यिकीय गोषवारा ” हे प्रकाशन १९९३-९४ आणि १९९४-९५ या वर्षाकरिता एकत्रितपणे इंग्रजी व मराठी अशा दोन्ही भाषांत संयुक्तरित्या तयार करण्यात आले असून हा या मालिकेतील २७ वा अंक आहे. या प्रकाशनामध्ये महाराष्ट्र राज्यातील सामाजिक व आर्थिक बाबींवरील १९९३-९४ आणि १९९४-९५ या वर्षाकरिता माहिती देण्यात आली आहे. जेथे १९९३-९४ आणि १९९४-९५ या वर्षाची माहिती उपलब्ध नाही, तेथे अद्ययावत उपलब्ध माहिती देण्यात आलेली आहे. हे प्रकाशन तयार करताना केंद्रीय सांख्यिकी संघटना, नवी दिल्ली यांनी या प्रकाशनासंबंधात केलेल्या शिफारशी विचारात घेण्यात आलेल्या आहेत.

२. महाराष्ट्र राज्य व जिल्ह्यांच्या सामाजिक व आर्थिक बाबींचा अभ्यास करणाऱ्यांना हे प्रकाशन “ संदर्भ ” म्हणून उपयुक्त होईल अशी आशा आहे.

३. केंद्र शासन, राज्य शासन, स्थानिक संस्था आणि इतर संस्था यांचे विविध विभाग व कार्यालये यांनी आवश्यक ती माहिती प्रकाशनाच्या या अंकात समाविष्ट करण्याकरिता उपलब्ध करून दिली, त्यांच्या सहकार्याबद्दल मी आभारी आहे.

मुंबई :

दिनांक :

भा. मा. नगराळे,

अर्थ व सांख्यिकी संचालक, मुंबई.

P R E F A C E

This combined issue of " State Statistical Abstract " for the years 1993-94 and 1994-95 (in English and Marathi) is the 27th in the series. In this publication, data on socio-economic characteristics of the State for the years 1993-94 and 1994-95 are given the data for the latest available year is given where the data for the years to 1993-94 and 1994-95 is not available. The recommendations of Central Statistical Organisations are considered, while preparing this publication.

2. It is hoped that this publication will be useful as " Reference Book " to those interested in studying socio-economic aspects of Maharashtra and its districts.

3. I am thankful to the various departments and offices of the Central Government, State Government, Local Bodies and other Organisations for extending their co-operation in supplying the requisite information for inclusion in this publication.

Mumbai :

Dated :

B. M. NAGRALE,

Director of Economics & Statistics, Mumbai.

महाराष्ट्र राज्य सांख्यिकीय गोपवारा
STATISTICAL ABSTRACT OF MAHARASHTRA STATE
(1993-94 and 1994-95)

अनुक्रमणिका

CONTENTS

तक्ता क्रमांक Table No. (1)	विषय (2)	पृष्ठ क्रमांक Page No. (3)	Subject (2)
(i)	जिल्ह्यांच्या पुनर्रचनेविषयी टिप्पणी	(xix)	Note on reorganisation of districts in Maharashtra.
(ii)	प्रास्ताविक	(xxi)	Introductory.
(iii)	दृष्टिकोपात महाराष्ट्र (सामान्य माहिती, भारताशी तुलना)	1	Maharashtra State at a glance (General Information, comparison with India).
(iv)	निवडक विषयावरील सारांशाचे तक्ते	8	Summary tables on selected topics.
1.	क्षेत्रफळ आणि लोकसंख्या	21	AREA AND POPULATION
1.1	१९९१ च्या जनगणनेनुसार क्षेत्रफळ व लोकसंख्या	23	Area and Population according to population census. (1991)
1.2	अनुसूचित जातीची लोकसंख्या (१९९१)	27	Scheduled Castes Population (1991)
1.3	अनुसूचित जमातीची लोकसंख्या (१९९१)	28	Scheduled Tribes Population (1991)
1.4	नवबौद्धांची लोकसंख्या (१९८१)	29	Neo Buddhist Population (1981)
1.5	१९०१ पासूनच्या लोकसंख्येतील दशवर्षीय घडउतार (१९९१)	30	Decadal variation in population since (1991) 1901.
1.6	गावे व शहरांची संख्या (१९९१)	35	Number of Vilages and Towns (1991)
1.7	खेड्यांचे लोकसंख्येनुसार वर्गीकरण (१९९१)	36	Villages classified by population (1991)
1.8	शहरे/शहर संकुलांचे लोकसंख्येनुसार वर्गीकरण (१९८१)	38	Towns/Urban agglomerations classified by population. (1981)
1.9	शहरांची, नागरी भागांची आणि ग्रामीण भागांची लोकसंख्या (१९९१)	40	Popilation of towns, urban areas and rural areas. (1991)
1.10	ग्रामीण व नागरी भागातील मुख्यतः काम करणारे, सीमांतिक कामगार व काम न करणारे स्त्री-पुरुष. (१९९१)	48	Main workers, marginal workers and non-workers in rural and urban areas by sex. (1991)
1.11	मुख्यतः काम करणाऱ्यांची औद्योगिक प्रकारानुसार वर्गवारी (१९९१)	51	Classification of main workers by industrial category. (1991)
1.12	लोकसंख्या व काम करणारे यांचे वयोगट व लिंग यानुसार वर्गीकरण. (१९९१)	54	Distribution of population and workers by age group and sex. (1991)
1.13	धर्मानुसार लोकसंख्या (१९९१)	56	Population by religion. (1991)
1.14	राज्यवार लोकसंख्येची ठळक वैशिष्ट्ये (१९९१)	57	Salient features of population by State(1991)
1.15	जिल्हावार अंदाजित लोकसंख्या (१९८२-१९९१)	58	Districtwise projected population. (1982-1991)
1.16	एकूण लोकसंख्येतील साक्षरतेचे दर (१९९१)	59	Literacy rates of total population (1991)
1.17	अनुसूचित जातीच्या लोकांतील साक्षरतेचे प्रमाण (१९९१)	60	Literacy rates of scheduled castes population (1991)
1.18	अनुसूचित जमातीच्या लोकांतील साक्षरतेचे प्रमाण (१९९१)	61	Literacy rates of scheduled tribes population. (1991)
1.19	बिगर शेती व्यवसायातील कामगारांचे मुख्य व्यवसाय गटानुसार वर्गीकरण. (१९८१)	62	Occupational classification of persons at work other than cultivation into main divisions. (1981)
1.20	राज्यातील बिगर शेती व्यवसायातील कामगारांचे व्यवसायानुसार वर्गीकरण (विभाग, गट वगैरे प्रमाणे). (१९८१)	65	Occupational classification of persons at work other than cultivation in the State (according to division, group etc.) (1981)

(ii)

अनुक्रमणिका-चालू

CONTENTS—Contd.

तक्ता क्रमांक Table No.	विषय	पृष्ठ क्रमांक Page No.	Subject
(1)	(2)	(3)	(2)
1.21	औद्योगिक गटानुसार काम करणाऱ्यांचे (शेतीव्यतिरिक्त) वर्गीकरण. (१९८१)	68	Industrial classification of persons at work (other than cultivation) by divisions and major groups. (1981)
1.22	वस्तुनिर्माण, प्रक्रिया, सेवा व दुरुस्ती या उद्योग धंद्यात काम करणाऱ्यांचे घरगुती उद्योगधंदे व बिगर घरगुती उद्योगधंदे यांनुसार वर्गीकरण. (१९८१)	78	Distribution of workers in manufacturing, processing, servicing and repairs by household industry and non-household industry. (1981)
1.23	बिगर घरगुती उद्योगधंदे, व्यापार, व्यवसाय किंवा सेवा हा प्रमुख व्यवसाय असणाऱ्यांचे लिंग व कामाच्या प्रकारानुसार व उद्योगधंद्यानुसार वर्गीकरण. (१९८१)	81	Industrial classification, by sex and class of workers of persons at work in non-household industry, trade, business, profession or services as main activity. (1981)
1.24	काम करणाऱ्या व काम न करणाऱ्या स्त्रियांचे प्रमुख व्यवसाय व वयोगटानुसार वर्गीकरण. (१९८१)	84	Female workers and non-workers according to main activity classified by age groups. (1981)
1.25	मुख्यतः काम करणाऱ्या स्त्रियांचे पुरुष व्यवसाय व वैवाहिक स्थितीनुसार वर्गीकरण. (१९८१)	86	Female main workers according to main activity by classified marital status. (1981)
1.26	काम न करणाऱ्या व्यक्तीचे व्यवसाय प्रकार व लिंगानुसार वर्गीकरण. (१९८१)	88	Persons not at work classified by type of activity and sex. (1981)
1.27	प्रमुख भाषा बोलणारी कुटुंबे व त्यातील व्यक्तींची जिल्हावार संख्या. (१९८१)	90	Districtwise classification of household and household population by languages mainly spoken. (1981)
1.28	महाराष्ट्रात व बृहन्मुंबईमध्ये जन्म व नोंदणीचे ठिकाण यांनुसार स्थलांतरितांची लोकसंख्या. (१९८१)	94	Migrants population by place of birth and place of enumeration in Maharashtra and Brihan Mumbai. (1981)
1.29	महाराष्ट्रात स्थलांतराचे कारण व शेवटचे निवासस्थान (१९८१)	96	Migrants by place of last residence and reason for migration in Maharashtra. (1981)
2. पर्यावरण सांख्यिकी		99	ENVIRONMENT STATISTICS
2.1 (A)	महाराष्ट्रातील निरनिराळ्या केंद्रांतील तपमान (१९९३)	100	Temperature at different centres in Maharashtra. (1993)
(B)	.. (१९९४)	101	.. (1994)
2.2 (A)	महाराष्ट्रातील निरनिराळ्या केंद्रांनुसार सापेक्ष आर्द्रता (१९९३)	102	Relative humidity at different centres in Maharashtra. (1993)
(B)	.. (१९९४)	103	.. (1994)
2.3	सामान्यपणे पडणाऱ्या पावसाचे दिवस आणि पाऊस यांची मासिकवार आकडेवारी.	104	Monthwise normal number of rainy days and rainfall.
2.4 (A)	विविध केंद्रांच्या ठिकाणी पडलेला पाऊस (१९९३)	106	Rainfall at different centres (1993)
(B)	.. (१९९४)	134	.. (1994)
2.5 (A)	पावसाची कक्षा व कालावधी (१९९३)	158	Spread and range of rainfall (1993)
(B)	.. (१९९४)	159	.. (1994)

तक्ता क्रमांक Table No.	विषय	पृष्ठ क्रमांक Page No.	Subject
(1)	(2)	(3)	(2)
	३. जीवनविषयक माहिती	161	VITAL STATISTICS
3.1 (A)	नोंदणी झालेल्या जन्मांची लिंगानुसार संख्या व जन्मसमयी स्त्री, पुरुष प्रमाण. (१९९३-९४)	162	No. of Registered Births classified by sex and sex ratio of Births. (1993-94)
(B)	" (१९९४-९५)	164	(1994-95)
3.2 (A)	ग्रामीण व नागरी भागातील नोंदणी झालेल्या मृत्यूचे लिंगानुसार वर्गीकरण. (१९९३-९४)	166	No. of Registered Deaths classified by sex in Rural & Urban Area. (1993-94)
(B)	" (१९९४-९५)	167	(1994-95)
3.3 (A)	प्रमुख कारणानुसार नोंदणी झालेल्या मृत्यूंची संख्या (१९९३-९४)	168	No. of Registered Deaths by principal causes (1993-94)
(B)	" (१९९४-९५)	169	(1994-95)
3.4 (A)	लिंगानुसार व वयोगटानुसार नोंद केलेले मृत्यू (१९९३-९४)	170	No. of Registered Deaths by age, sex (1993-94)
(B)	" (१९९४-९५)	170	(1994-95)
3.5 (A)	बालमृत्यू दर व माताविषयक मृत्यूचे दर (१९९३-९४)	172	Infant mortality rate and maternal mortality rate. (1993-94)
(B)	" (१९९४-९५)	172	(1994-95)
3.6	महाराष्ट्र राज्यातील जीवनविषयक महत्वाचे दर	174	Important vital rates in respect of Maharashtra State.
3.7 (A)	जन्म दर, मृत्यू दर व बालमृत्यू दर (१९९३)	175	Birth rates, death rates and infant mortality rates. (1993)
(B)	" (१९९४)	176	(1994)
3.8 (A)	प्रमुख कारणानुसार मृत्यूंची संख्या (१९९३-९४)	177	Number of deaths by principal causes (1993-94)
(B)	" (१९९४-९५)	187	(1994-95)
	४. गृहनिर्माण	197	HOUSING
4.1	घरांची वापरानुसार केलेली वर्गवारी (१९९१)	198	Classification of houses according to use (1991)
4.2	खोल्यांच्या संख्येनुसार कुटुंबांची संख्या (१९९१)	204	Households by number of rooms occupied (1991)
4.3	वापरातील निवासी घरे व प्रत्येक घरामागे व्यक्तींची संख्या (१९८१)	208	Number of occupied residential houses and persons per house in. (1981)
4.4	राहत्या घरांचे छप्पर व भिंती यासाठी वापरलेल्या प्रमुख सामानानुसार कुटुंबांचे वर्गीकरण. (१९९१)	210	Distribution of households by predominant material of roof and wall of houses occupied by them. (1991)
4.5	बेघर व संस्थात राहणारी लोकसंख्या (१९८१)	212	Houseless and institutional population (1981)
	५. शिक्षण	213	EDUCATION
5.1	शिक्षणाच्या प्रकारानुसार मान्यता प्राप्त संस्था	214	No. of recognised institutions by type of education.

(iv)

अनुक्रमणिका-चालू

CONTENTS—Contd.

तक्ता क्रमांक Table No.	विषय	पृष्ठ क्रमांक Page No.	Subject
(1)	(2)	(3)	(2)
5.2 (A)	फक्त मुलींसाठी असलेल्या शैक्षणिक संस्थांची शिक्षणाच्या प्रकारानुसार संख्या. (१९९३-९४)	215	No. of educational institutions exclusively for girls by type of education. (1993-94)
(B)	" (१९९४-९५)	216	" (1994-95)
5.3 (A)	वर्गीकरणानुसार शाळांची संख्या (१९९३-९४)	218	No. of schools according to classification (1993-94)
(B)	" (१९९४-९५)	220	" (1994-95)
5.4 (A)	विभागवार शिक्षकांची संख्या (१९९३-९४)	222	No. of School Teachers classified by Department. (1993-94)
(B)	" (१९९४-९५)	224	" (1994-95)
5.5 (A)	विभागवार विद्यार्थ्यांची संख्या (१९९३-९४)	226	No. of Students by Department. (1993-94)
(B)	" (१९९४-९५)	228	" (1994-95)
5.6 (A)	विभागवार अनुसूचित जातींच्या विद्यार्थ्यांची संख्या (१९९३-९४)	230	No. of Scheduled Castes student by Department. (1993-94)
(B)	" (१९९४-९५)	232	" (1994-95)
5.7 (A)	विभागवार अनुसूचित जमातींतील विद्यार्थ्यांची संख्या (१९९३-९४)	234	No. of Scheduled Tribes student by Department. (1993-94)
(B)	" (१९९४-९५)	236	" (1994-95)
5.8	अभियांत्रिकी पदवी अभ्यासक्रमातील प्रवेशांची प्रकारानुसार संख्या.	238	Intake of degree courses in Engineering by categories.
5.9	शिक्षणाच्या प्रकारानुसार संख्या व विद्यार्थी	240	Institutions and enrolment by type of education
5.10 (A)	पटावरील विद्यार्थी व शिक्षकांची संख्या (१९९३-९४)	260	Enrolment of students and number of teachers (1993-94)
(B)	" (१९९४-९५)	264	" (1994-95)
5.1.1 (A)	पूर्व प्राथमिक, प्राथमिक व माध्यमिक शाळांतील विद्यार्थ्यांची इयत्तावार संख्या. (१९९३-९४)	268	Number of pupils in pre-primary, primary and secondary schools by standards. (1993-94)
(B)	" (१९९४-९५)	270	" (1994-95)
5.1.2 (A)	प्राथमिक व माध्यमिक शिक्षण संस्थांतील विद्यार्थ्यांची शिक्षणाच्या माध्यमानुसार संख्या. (१९९१-९२)	272	(A) Number of pupils in primary and secondary institutions according to medium of instructions. (1991-92)
(B)	" (१९९२-९३)	275	(B) " (1992-93)
5.1.3	प्रमुख परीक्षांचे निकाल (१९८८-८९)	278	Examination results (major examinations) (1988-89)
5.1.4	संस्थेच्या प्रकारानुसार तांत्रिक शिक्षण संस्था	282	Technical institutions by type of institutions.
5.1.5	तंत्र निकेतन संस्थांची त्यांच्या वर्गवारीनुसार संख्या, प्रवेश क्षमता, नांव नोंदविलेले, उत्तीर्ण झालेले विद्यार्थी आणि शिक्षकांची संख्या.	284	Number of technical institutions intake capacity, enrolment, outturn and number of teachers by category of institutions.
5.1.6	शासकीय औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थांमधील मंजूर केलेल्या जागा, प्रवेश क्षमता व उत्तीर्ण झालेल्यांची संख्या.	285	Number of sanctioned seats, intake capacity and outturn of Government industrial training institutions.
5.1.7	अभियांत्रिकी, तंत्रशास्त्र व तंत्रनिकेतन अभियांत्रिकी महाविद्यालयाच्या अंतिम वर्षाच्या परीक्षेत बसलेल्या व उत्तीर्ण झालेल्या विद्यार्थ्यांची संख्या.	287	Number of students appeared and passed in final year examinations of an engineering, technological and polytechnic colleges.

तक्ता क्रमांक Table No. (1)	विषय (2)	पृष्ठ क्रमांक Page No. (3)	Subject (2)
6. जनता संपर्क		289	MASS COMMUNICATION
6.1	मुख्य भाषांमधून प्रसिद्ध झालेली वृत्तपत्रे व नियतकालिके यांची संख्या.	290	Number of Newspapers, Periodicals published by major languages.
6.2	जिल्हावार छापखान्यांची संख्या	291	Number of printing presses by districts.
6.3	(A) छापखाने व निरनिराळ्या भाषातील नियतकालिके (१९९३-९४)	292	Number of printing press & No. of periodicals in different languages. (1993-94)
	(B) " (१९९४-९५)	298	" (1994-95)
6.4	प्रकाशित पुस्तके व नियतकालिके या विषयी सांख्यिकी	304	Statistics of books and periodicals published.
6.5	पुस्तके व नियतकालिके यांचे भाषावार वर्गीकरण	305	Classification of books and periodicals according to languages.
6.6	प्रसिद्ध झालेली पुस्तके व नियतकालिके यांची विषयवार वर्गवारी	306	Distribution of books and periodicals published according to subjects.
7. आरोग्य		307	HEALTH
7.1	वैद्यकीय (विषय चिकित्सा) संस्थांची संख्या	308	Number of Medical (Allopathic) Institutions.
7.2	आयुर्वेदीक, युनानी व होमियोपॅथिक संस्थांची संख्या	310	Number of Ayurvedic, Unani & Homeopathic Institutions.
7.3	वैद्यकीय संस्थांमधील खाटांची संख्या	312	Number of beds in Medical Institutions.
7.4	सार्वजनिक आणि सार्वजनिक सहाय्यित संस्थांकडून मिळालेल्या वैद्यकीय सुविधा.	313	Medical facilities available through public and public aided institutions.
8. कुटुंब कल्याण		315	FAMILY WELFARE
8.1	कुटुंब कल्याण रुग्ण चिकित्सालये/केंद्रांची संख्या	316	Number of family welfare clinics/centres.
8.2	कुटुंब कल्याण कार्यक्रम	317	Family Welfare Programme
8.3	कुटुंब कल्याण केंद्रांची संख्या व त्यांचे कार्य	318	No. of family welfare centres operating and work done.
9. समाज कल्याण सेवा		319	SOCIAL WELFARE SERVICES
9.1	उद्देश व साधनानुसार आर्थिकदृष्ट्या दुबळ्या घटकांकरिता कर्ज व अनुदानाचे वाटप.	320	Loans and grants disbursed to economically weaker sections by purpose and source.
10. सामाजिक संरक्षण आणि सामाजिक सुरक्षा (पोलीस, गुन्हे व न्याय)		321	SOCIAL SECURITY AND SOCIAL DEFENCE (POLICE, CRIME AND JUDICIAL)
10.1	(A) महाराष्ट्र राज्यातील पोलीस ठाणी व पोलीसांची संख्या (रेल्वे धरून, परंतु बृहन्मुंबई वगळून) (१९९३-९४)	322	Police stations and police force in Maharashtra State (including Railways but excluding Brihan Mumbai). (1993-94)
	(B) " (१९९४-९५)	323	" (1994-95)
10.2	महाराष्ट्र राज्यातील पोलीसांवरील खर्च व पोलीसांची संख्या	324	Cost and strength of Police in Maharashtra
10.3	इंडियन पिनल कोडखाली महाराष्ट्र राज्यात (बृहन्मुंबई धरून) झालेले दखलपात्र गुन्हे (गुन्ह्याचे प्रयत्न धरून).	326	Cognizable offences (including attempts) under Indian Penal Code in Maharashtra State (including Brihan Mumbai).

(vi)

अनुक्रमणिका-चालू

CONTENTS—Contd.

तक्ता क्रमांक Table No.	विषय	पृष्ठ क्रमांक Page No.	Subject
(1)	(2)	(3)	(2)
10.4 (A)	बृहन्मुंबईतील दखलपात्र गुन्हे, भाग-१ (१९९३-९४)	328	Cognizable crimes in Brihan Mumbai Part-I. (1993-94)
(B)	" (१९९४-९५)	330	" (1994-95)
10.5	बृहन्मुंबईतील दखलपात्र गुन्हे, भाग-२	332	Cognizable crimes in Brihan Mumbai Part-II.
10.6	बृहन्मुंबईतील दखलपात्र नसलेले गुन्हे, भाग-१	334	Non-Cognizable crimes in Brihan Mumbai Part-I.
10.7 (A)	बृहन्मुंबईतील दखलपात्र नसलेले गुन्हे, भाग-२ (१९९३-९४)	336	Non-Cognizable crimes in Brihan Mumbai Part-II. (1993-94)
(B)	" (१९९४-९५)	338	" (1994-95)
10.8 (A)	बृहन्मुंबईतील व महाराष्ट्रा राज्यातील (बृहन्मुंबई वगळून) चोरीस गेलेली व परत मिळालेली मालमत्ता. (१९९३-९४)	340	(A) Property stolen and recovered in Brihan Mumbai and in Maharashtra State (excluding Brihan Mumbai). (1993-94)
(B)	" (१९९४-९५)	341	(B) " (1994-95)
10.9 (A)	महाराष्ट्र राज्यातील दखलपात्र गुन्हे (रेल्वे धरून परंतु बृहन्मुंबई वगळून) भाग-१. (१९९३-९४)	342	Cognizable crimes in Maharashtra State (including Railways but excluding Brihan Mumbai) Part-I. (1993-94)
(B)	" (१९९४-९५)	346	" (1994-95)
10.10 (A)	महाराष्ट्र राज्यातील दखलपात्र गुन्हे (रेल्वे धरून परंतु बृहन्मुंबई वगळून) भाग-२. (१९९३-९४)	350	Cognizable crimes in Maharashtra State (including Railways but excluding Brihan Mumbai) Part-II. (1993-94)
(B)	" (१९९४-९५)	352	" (1994-95)
10.11	अपील व मूळ अधिकाराकरिता वापरणाऱ्या न्यायालयीन अधिकाऱ्यांची संख्या (१९९१-९२)	354	Number of judicial officers exercising appellate and original jurisdiction in Maharashtra State (1991-92)
10.12	महाराष्ट्र राज्यातील न्यायालयीन निर्णय दिलेली, नवीन आलेली व ज्यात दोषारोप केले आहेत अशी प्रकरणे (मुंबई उच्च न्यायालयाचे हद्दीतील). (१९९१-९२)	355	Number of cases decided in and receipts and charges of the Court in the State of Maharashtra. (territory subject to the High Court of Mumbai). (1991-92)
10.13 (A)	महाराष्ट्र राज्यातील दिवाणी न्यायालयात दाखल केलेल्या दिवाणी दाव्यांची संख्या, वर्णन व मूल्य (१९९१)	356	Number, description and value of civil suits instituted in the Civil Court in the State of Maharashtra. (1991)
(B)	" (१९९२)	358	" (1992)
10.14 (A)	महाराष्ट्रातील मूळ शाखेच्या अधिकार क्षेत्रातील दिवाणी प्रकरणांच्या चौकशीचे सर्वसाधारण निकाल. (१९९१)	360	General results of the trial of civil cases of original jurisdiction in Maharashtra. (1991)
(B)	" (१९९२)	361	" (1992)
10.15 (A)	महाराष्ट्रातील विविध वर्गांच्या न्यायाधिकरणात चौकशी चालू असलेल्या फौजदारी प्रकरणांचे सर्वसाधारण निकाल (१९९१)	362	General results of trials of criminal cases in the tribunals of various classes in Maharashtra. (1991)
(B)	" (१९९२)	364	" (1992)
10.16	महाराष्ट्र राज्यातील फौजदारी प्रकरणाबाबत अपिले व फेरतपासणीचे सर्वसाधारण निकाल (१९९१-९२)	366	General results of appeals and revision in criminal cases. (1991-92)

अनुक्रमणिका-घालू

CONTENTS—Contd.

तक्ता क्रमांक Table No. (1)	विषय (2)	पृष्ठ क्रमांक Page No. (3)	Subject (2)
10.17 (A)	महाराष्ट्र राज्यातील दिवाणी अपिल न्यायालयाचा कारभार (१९९१)	368	Business of the Civil Appellate Courts in Maharashtra State. (1991)
(B)	" (१९९२)	369	(B) " (1992)
10.18 (A)	महाराष्ट्र राज्यात नोंदलेले गुन्हे (१९९१)	370	Number offences reported in Maharashtra State. (1991)
(B)	" (१९९२)	372	(B) " (1992)
10.19	फौजदारी गुन्ह्याच्या बाबतीत दिलेल्या शिक्षा (१९९१-९२)	374	Punishments inflicted in criminal Maharashtra. (1991-92)
10.20	कारागृहातील व दुय्यम कारागृहातील कैदी	375	Prisoners confined in jails and subsidiary jails.
10.21	कारागृहात दाखल केलेल्या वर्षअखेरीस राहिलेल्या कैद्यांची लिंगानुसार संख्या व चालू वर्षात कैद केलेल्या कैद्यांची (न्यायिक कैदी फक्त) लिंग, वय, साक्षरता व पूर्वीच्या व्यवसायानुसार संख्या.	376	Number of convicts admitted and remained in jail at the close of the year by sex and convicts imprisoned during the year by sex, age, literacy and previous occupation (for judicial convicts only).
10.22	कारागृहात दाखल केलेल्या कैद्यांची लिंग, शिक्षेचे स्वरूप व शिक्षेची मुदत यांनुसार (न्यायिक कैदी) तसेच पूर्वी शिक्षा झालेली असून पुन्हा कारागृहात दाखल केलेल्या कैद्यांची संख्या.	377	Number of convicts admitted into jails by sex, nature and length of sentences and convicts admitted into the jails who has been previously convicted (for judicial convicts only).
10.23	तुरुंगातील कैद्यांवर पहारा करणे व त्यांची देखभाल करणे यावरील खर्च.	378	Expenditure on guarding and maintaining the prisoners in jails.
11. राज्य उत्पन्न		379	STATE INCOME
11.1	घटक खर्चावर आधारित राज्य उत्पन्न व दरडोई उत्पन्न आणि त्यांचे निर्देशांक.	380	State and per capita domestic product at fact for cost and their indices.
11.2	घटक खर्चावर आधारित चालू किंमतीनुसार क्षेत्रवार निव्वळ राज्य उत्पन्न.	381	Net State Domestic product at fact cost by sectors at current prices.
11.3	घटक खर्चावर आधारित स्थिर (१९८०-८१) च्या किंमतीनुसार क्षेत्रवार निव्वळ राज्य उत्पन्न.	382	Net State Domestic product at factor cost by sectors at constant (1980-81) prices.
11.4	घटक खर्चावर आधारित निव्वळ क्षेत्र राज्य उत्पन्नाचे मुख्य क्षेत्रवार निर्देशांक.	383	Indices of net State Domestic product at fact or cost by major sectors.
11.5	मागील वर्षापेक्षा निव्वळ राज्य उत्पन्नाच्या टक्केवारीतील बदल स्थिर (१९८०-८१) च्या किंमतीनुसार.	384	Percentage change in net State Domestic product over the previous year at (1980-81) constant prices.
11.6	स्थिर १९७०-७१ च्या व (१९८०-८१) च्या किंमतीनुसार निव्वळ राज्य उत्पन्नाचे व केंद्रशासित प्रदेशांचे दरडोई उत्पन्न.	385	Per capita Income in selected State/Union Territories of India at constant 1970-71 (1980-81) prices.
11.7	औद्योगिक गटानुसार झालेले चालू किंमतीनुसार राज्य उत्पन्न (नवीन मालिका).	386	State Income by Industrial origin at current prices. (New series).
11.8	औद्योगिक गटानुसार झालेल्या चालू किंमतीनुसार राज्य उत्पन्नाची टक्केवारी.	388	Percentage distribution of State Income by Industrial origin at current prices.

अनुक्रमणिका-चालू

CONTENTS—Contd.

तक्ता क्रमांक Table No.	विषय	पृष्ठ क्रमांक Page No.	Subject
(1)	(2)	(3)	(2)
11.9	औद्योगिक गटानुसार झालेल्या (१९८०-८१) च्या स्थिर किंमतीनुसार राज्य उत्पन्न (नवीन मालिका).	390	State Income by Industrial origin at constant (1980-81) prices. (New series).
11.10	औद्योगिक गटानुसार झालेल्या स्थिर (१९८०-८१) च्या किंमतीनुसार राज्य उत्पन्नाची टक्केवारी.	392	Percentage distribution of State Income by Industrial origin at constant (1980-81) prices.
11.11	औद्योगिक गटानुसार झालेल्या स्थिर (१९८०-८१) च्या किंमतीनुसार राज्य उत्पन्नाचे निर्देशांक.	394	Indices of State Income by Industrial origin at constant (1980-81) prices.
12.	शेती	397	AGRICULTURE
12.1 (A)	जमिनीचा वापर (१९९३-९४)	400	Land utilization (1993-94)
(B)	" (१९९४-९५)	404	" (1994-95)
12.2 (A)	प्रमुख पिकांखालील क्षेत्र आणि त्यांचे उत्पादन (१९९३-९४)	408	(A) Area and outturn of principals crops (1993-94)
(B)	" (१९९४-९५)	415	" (1994-95)
12.3 (A)	जास्त उत्पादित पिकांच्या प्रकारानुसार क्षेत्र व दर हेक्टरी सरासरी उत्पादन.	422	Area and Average yield per hectare of HYV crops.
12.4 (A)	भारतातील राज्यवार प्रमुख पिकांचे उत्पादन (१९९३-९४)	424	(A) Average yield of important crops in India by state. (1993-94)
(B)	" (१९९४-९५)	425	(B) " (1994-95)
12.5	वहित धारण जमिनीच्या आकारवर्गाप्रमाणे धारण संख्या (१९९०-९१)	426	Number of operational holdings according to size groups. (1990-91)
12.6	प्रकारानुसार एकूण वहित धारण जमिनीच्या संख्या व क्षेत्र (१९९०-९१)	428	Number and area of operational holdings by tenure and by size groups. (1990-91)
12.7	रासायनिक खतांचा वापर	429	Consumption of chemical fertiliser
12.8	शेतीची यंत्रे आणि अवजारे (१९९२)	430	Agricultural machinery and implements (1992)
12.9	महाराष्ट्र राज्यातील प्रमुख पिकांच्या उत्पादनाचे निर्देशांक	432	Index numbers of production of principal crops in Maharashtra Sste.
12.10 (A)	जिल्हावार मुख्य पिकांखालील क्षेत्र (१९९३-९४)	434	Area under major crops in each district (1993-94)
(B)	" (१९९४-९५)	436	" (1994-95)
12.11	महाराष्ट्र राज्यातील प्रमुख पिकांखालील क्षेत्रांचे निर्देशांक	438	Index number of area of principal crops in Maharashtra State.
12.12	महाराष्ट्र राज्यातील प्रमुख पिकांच्या सरासरी उत्पादनाचे निर्देशांक.	440	Index number of average yield of principal crops in Maharashtra State.
12.13	जिल्हावार बांधबंदिस्ती केलेली जमीन	442	Area bounded in each district
12.14	वहितीची खाती आणि त्यांचे क्षेत्र (१९९०-९१)	443	Number of operational holdings and area operated. (1990-91)
13.	जलसिंचन	445	IRRIGATION
13.1	सिंचनाच्या निरनिराळ्या साधनांनी भिजलेले क्षेत्र	446	Area irrigated by different sources of irrigation
13.2	जिल्ह्यानुसार सिंचनाखाली एकूण क्षेत्र व लागवडीखालील एकूण क्षेत्र	448	Gross area irrigated and gross cropped area by District.
13.3	विविध पिकांनुसार सिंचनाखालील क्षेत्र	450	Irrigated area under different crops

तक्ता क्रमांक Table No.	विषय	पृष्ठ क्रमांक Page No.	Subject
(1)	(2)	(3)	(2)
13.4	एकूण बागायती विहिरींची संख्या	454	Total number of irrigation wells
13.5	निर्मित सिंचन क्षमता व प्रत्यक्ष सिंचित क्षेत्र	456	Irrigation potential created and actual irrigated area.
	14. पशुसंवर्धन आणि दुग्धव्यवसाय	459	ANIMAL HUSBANDRY AND DAIRY
14.1	जिल्हावार पशुधनाची संख्या (१९९२)	460	Livestock in each district (1992)
14.2	(A) पशुसंवर्धनासाठी मूलभूत सुविधा (१९९३-९४)	464	Infrastructural facilities in Animal Husbandry (1993-94)
	(B) " (१९९४-९५)	465	" (1994-95)
14.3	(A) पशुवैद्यकीय संस्थांनी केलेले काम (१९९३-९४)	466	Work done by Veterinary Institution (1993-94)
	(B) " (१९९४-९५)	468	" (1994-95)
14.4	दुग्धशाळा आणि दूध शीतकरण केंद्रांची संख्या व त्याची क्षमता	470	No. of milk plants and milk chilling centres and their capacity.
14.5	(A) उपचार केलेल्या व खच्ची केलेल्या जनावरांची संख्या (१९९३-९४)	472	Animal treated and castrated (1993-94)
	(B) " (१९९४-९५)	476	" (1994-95)
14.6	पशुवैद्यकीय संस्थांची संख्या	480	Number of Veterinary Institutions
14.7	पशुसंवर्धनासंबंधीची संकीर्ण माहिती	482	Miscellaneous statistics relating to animal husbandry.
	15. वनशास्त्र व लाकूडतोड	485	FORESTRY AND LOGGING
15.1	मालकीनुसार वनक्षेत्र	486	Area under Forest classified by ownership
15.2	(A) प्रमुख वनोत्पादने आणि मूल्य (१९९३-९४)	489	Quantity and Value of Major Forest Produce (1993-94)
	(B) " (१९९४-९५)	491	" (1994-95)
15.3	आगी आणि गुरांपासून सुरक्षित वनक्षेत्र	492	Forest area protected from fire and cattle
15.4	महत्त्वाच्या जातीच्या झाडांच्या लागवडीचे क्षेत्र	493	Plantation of important species
15.5	वनावरील महसूल व खर्च	493	Revenue from Forest and expenditure on Forests.
15.6	(A) निरनिराळ्या प्रकारच्या वनाखालील क्षेत्र (१९९३-९४)	494	Area under different types of forests (1993-94)
	(B) " (१९९४-९५)	496	" (1994-95)
	16. मत्स्यव्यवसाय	499	FISHERIES
16.1	(A) मासळीच्या प्रकाराच्या गटानुसार पकडलेली व उतरविलेली मासळी. (१९९३-९४)	500	Fish catch and landings by group of species (1993-94)
	(B) " (१९९४-९५)	502	" (1994-95)
16.2	(A) पकडलेल्या मासळीची विल्हेवाट (सागरी व भूजल) (१९९३-९४)	504	Disposition of fish Catch (Marine and Inland) (1993-94)
	(B) " (१९९४-९५)	506	" (1994-95)
16.3	खारवण केंद्रात केलेली माशांची आयात, मिठाचे वाटप आणि खारवलेले मासे.	508	Quantity of fish brought for curing, salt issued and fish removed at different centres.

(x)

अनुक्रमणिका-खालू

CONTENTS—Contd.

तक्ता क्रमांक Table No. (1)	विषय (2)	पृष्ठ क्रमांक Page No. (3)	Subject (2)
16.4	मत्स्यव्यवसायासंबंधीची संकीर्ण माहिती ..	509	Miscellaneous statistics relating to fisheries.
16.4	सागरी मत्स्योत्पादन ..	511	Marine fish production.
16.6 (A)	प्रकारानुसार सागरी मत्स्योत्पादन (१९९३-९४)	512	Varietywise marine fish production (1993-94)
(B)	.. (१९९४-९५)	514	.. (1994-95)
16.7 (A)	मासळीच्या प्रमुख प्रकाराच्या मत्स्योत्पादनाचा एकूण मत्स्योत्पादनाच्या मूल्यातील हिस्सा (रोकडवारी). (१९९३-९४)	516	Percentage share of prominent varieties in total valuation of fish production. (1993-94)
(B)	.. (१९९४-९५)	518	.. (1994-95)
16.8 (A)	निरनिराळ्या प्रकारच्या सागरी माशांच्या सरासरी घाऊक किंमती (वार्षिक). (१९९३-९४)	520	Average annual wholesale (Boatside) prices of fish of various varieties. (1993-94)
(B)	.. (१९९४-९५)	522	.. (1994-95)
17. ग्राम विकास व सहकार		525	RURAL DEVELOPMENT AND CO-OPERATION
17.1	सर्व सहकारी संस्थांची निवडक सांख्यिकी ..	526	Selected Statistics of all co-op. Societies.
17.2 (A)	प्रकारानुसार सहकारी संस्था व बँकांचे वर्गीकरण (१९९३-९४)	528	Co-operative Societies and Banks classified by types. (1993-94)
(B)	.. (१९९४-९५)	530	.. (1994-95)
17.3 (A)	कृषि पत व बहुउद्देशीय संस्थांचे कार्य (१९९३-९४)	532	Operation of agricultural credit and multipurpose societies. (1993-94)
(B)	.. (१९९४-९५)	534	.. (1994-95)
17.4	बिगर कृषि पत संस्थांचे कार्य ..	536	Operation of Non-agricultural credit societies
17.5	सहकार व भू-विकास बँकेची निवडक सांख्यिकी ..	538	Selected Statistics of State Co-op. Land Development Bank.
17.6	मध्यवर्ती सहकारी बँकांची निवडक सांख्यिकी	540	Selected Statistics of Central Co-op. Banks
17.7	राज्य शिखर सहकारी पणन संघाची निवडक सांख्यिकी	542	Selected Statistics of Apex State Marketing Federation.
17.8	मध्यवर्ती ग्राहक भांडारांची निवडक सांख्यिकी ..	543	Selected Statistics of Central consumers stores
17.9	मजूर सहकारी संस्थांची निवडक सांख्यिकी ..	544	Selected Statistics of Labour contract Societies.
17.10	प्राथमिक गृहनिर्माण सहकारी संस्थांची निवडक सांख्यिकी	545	Selected Statistics of Primary Housing Co-operative Societies.
17.11	दुग्धशाळा व दूध पुरवठा सहकारी संस्थांची निवडक सांख्यिकी	546	Selected Statistics of Dairy and Milk supply Co-op. Societies.
17.12	महाराष्ट्रातील महिला सहकारी संस्थांची वर्षवार निवडक सांख्यिकी.	546	Yearwise Selected Statistics of Women Co-operative Societies in the State.

अनुक्रमणिका-चालू

CONTENTS—Contd.

तक्ता क्रमांक Table No. (1)	विषय (2)	पृष्ठ क्रमांक Page No. (3)	Subject (2)
17.13	औद्योगिक सहकारी संस्थांची निवडक सांख्यिकी	547	Selected Statistics of Industrial Co-op. Societies.
17.14	(A) कृषि व बिगर कृषि पत शिखर आणि मध्यवर्ती संस्थांचे कार्य. (1993-94)	548	Operations of agricultural and Non-agricultural credit apex and central institutions (1993-94)
	(B) .. (1994-95)	551	.. (1994-95)
17.15	(A) सहकारी पणन संस्थांचे कार्य (1993-94)	552	Operations of Co-operative marketing societies (1993-94)
	(B) .. (1994-95)	554	.. (1994-95)
17.16	(A) सहकारी उत्पादक संस्थेचे व्यवहार (1993-94)	556	Operations of Co-operative enterprises (1993-94)
	(B) .. (1994-95)	558	.. (1994-95)
17.17	(A) इतर सहकारी संस्थांचे व्यवहार (1993-94)	560	Operations of other Co-operative societies. (1993-94)
	(B) .. (1994-95)	562	.. (1994-95)
	18. खाणी	565	MINING AND QUARRYING
18.1	(A) खनिज उत्पादन व एकूण खाणी (1993-94)	566	Mineral production and total mines (1993-94)
	(B) .. (1994-95)	568	.. (1994-95)
	19. उत्पादन	571	MANUFACTURING
19.1	नोंदणीकृत कारखान्यांची संख्या	573	Number of Registered Factories
19.2	(A) निर्मिती करणाऱ्या उद्योगांचे उत्पादन व रोजगार (मालिका). (1993-94)	574	Production and employment of manufacturing industries (Series). (1993-94)
	(B) .. (1994-95)	575	.. (1994-95)
19.3	खादी व ग्रामोद्योग मंडळाकडून निरनिराळ्या उद्योगांना दिलेले अनुदान व कर्ज पुरवठा.	576	Amount of grants and loans disbursed to various industries by Khadi and Village Industries Board (Series).
19.4	औद्योगिक क्षेत्रातील भूखंड विकास	577	Industrial area Estates Developed
19.5	(A) चालू कारखान्यांचे कामगारांच्या संख्येनुसार वर्गीकरण (1993-94)	578	Distribution of working factories according to working strength. (1993-94)
	(B) .. (1994-95)	580	.. (1994-95)
19.6	(A) ३१ डिसेंबर १९९३ रोजी संपणाऱ्या वर्षातील चालू कारखान्यांची व त्यातील सरासरी दैनिक कामगारांची प्रमुख उद्योग गटांनुसार संख्या.	582	Number of working factories and average daily employment in major groups of industries during the year ending 31st December 1993.
	(B) ३१ डिसेंबर १९९४ रोजी संपणाऱ्या .. गटांनुसार संख्या (1994-95)	588	.. (1994-95)

तक्ता क्रमांक Table No.	विषय	पृष्ठ क्रमांक Page No.	Subject
(1)	(2)	(3)	(2)
19.7	महाराष्ट्रातील औद्योगिक उत्पादन	594	Industrial Production in Maharashtra.
19.8 (A)	वार्षिक उद्योग पाहणी (गणना+गैर गणना) (१९९३-९४)	595	Annual survey of industries (Census+non-census.) (1993-94)
(B)	" (१९९४-९५)	597	" (1994-95)
	20. वीज व ऊर्जा	599	ELECTRICITY AND POWER
20.1	महाराष्ट्रातील विजेचा पुरवठा व वापर	600	Supply and Consumption of electricity in Maharashtra State.
20.2	विद्युतीकरण झालेल्या शहरांची/गावांची संख्या	601	Number of Towns/Villages Electrified.
20.3 (A)	उपयोगानुसार वीज शक्तीचा वापर (१९९३-९४)	602	Consumption of Electricity by uses
(B)	" (१९९४-९५)	604	" (1993-94)
	21. व्यापार	607	TRADE
21.1	लोहमार्गाने व जलमार्गाने निवडक वस्तूंची महाराष्ट्र राज्यातील आयात, निर्यात.	608	Import and Export of selected commodities by rail and river.
21.2	मुंबई बंदरात आयात झालेला व मुंबई बंदरातून निर्यात झालेला माल.	609	Imports into Bombay Port and Exports from Bombay Port.
	22. परिवहन	613	TRANSPORT
22.1 (A)	महाराष्ट्र राज्यातील नोंद केलेली मोटार वाहने (१९९३-९४)	613	Number of Motor Vehicles Registered by District in the State. (1993-94)
(B)	" (१९९४-९५)	614	" (1994-95)
22.2	निरनिराळ्या विभागांच्या देखभाली खालील रस्ते	616	Kilometrage allotted to operators.
22.3 (A)	वाहनांच्या प्रकारानुसार अपघातांची संख्या (१९९३-९४)	618	Number of accidents by type of vehicles involved (1993-94)
(B)	" (१९९४-९५)	619	" (1994-95)
22.4	राजमार्गाची वाणिज्यिक विभागाची एकूण प्रगती	621	Progress of State Roadways commercial wing.
22.5 (A)	प्रकारानुसार जिल्हानिहाय रस्ते लांबीचे वर्गीकरण (१९९३-९४)	623	Road length classified by category by district. (1993-94)
(B)	" (१९९४-९५)	624	" (1994-95)
22.6	३१ मार्च (१९९० व १९९१) रोजीची राज्यातील लोहमार्गाची लांबी	625	Railway's route length as on 31st March (1990 and 1991) in the State.
22.7	वर्गवारीनुसार रस्त्यांची लांबी	626	Road length according to different classes.
22.8	पृष्ठभागाच्या प्रकारानुसार रस्त्यांची लांबी	627	Road length according to surface type
22.9 (A)	महाराष्ट्र राज्य मार्ग परिवहन महामंडळाची माहिती	628	Operation of Maharashtra State Road Transport Corporation.
(B)	" (१९९३-९४) व (१९९४-९५)	629	" (1993-94 and 1994-95)
22.10	मुंबई गोदीत आलेल्या किंवा बंदरात नांगरलेल्या वाफेवरच्या आणि सुसज्ज जहाजांची संख्या व त्यांचे वजन (शासकीय किंवा व्यापारी).	630	Number and Tonnage of steam and square rigged vessels (Government and Merchant) which entered the Mumbai docks or were berthed at the harbour walls.
22.11	मुंबई येथील जहाजे दुरुस्त करण्याच्या गोदीत आलेल्या जहाजांची संख्या व वजन.	631	Number and Tonnage of vessels docked in Mere weather and Hughes dry docks in Mumbai.
22.12	मुंबई बंदरातून येणाऱ्या व जाणाऱ्या प्रवाशांची वाहतूक (शिडाच्या जहाजातून आणि बंदरावरील नावेतून-होणारी प्रवासी वाहतूक वगळून).	632	Number of passengers arrived and departed from Mumbai port (exclusive of passengers carried by sailing vessels and harbour ferries).

तक्ता क्रमांक Table No.	विषय	पृष्ठ क्रमांक Page No.	Subject
(1)	(2)	(3)	(2)
22.13	महाराष्ट्र राज्यातील गौण बंदरातून येणाऱ्या आणि जाणाऱ्या प्रवाशांची वाहतूक.	634	Passenger Traffic at the minor ports of Maharashtra State.
22.14	महाराष्ट्र राज्याच्या गौण बंदरातून हाताळलेला (आयात व निर्यात) माल.	635	Cargo (imports and exports) handled at minor ports of Maharashtra State.
22.15	निरनिराळ्या विमानतळावरून होणारी प्रवासी व माल वाहतूक	636	Passengers and freight traffic originating at various airports.
22.16 (A)	वाणिज्यिक वाहनांच्या दैनिक सरासरी वाहतूक सधनतेनुसार रस्ते लांबी. (१९९३-९४)	637	Road length according to the traffic intensity (Tonnes) of commercial vehicle. (1993-94)
(B)	" (१९९४-९५)	638	" (1994-95)
23. पणन व साठवणूक		639	MARKETING AND STORAGE
23.1 (A)	जिल्हानिहाय नियंत्रित बाजारपेठांची संख्या (१९९४-९५)	640	Number of regulated markets by districts (1994-95)
23.2	गोदामांची संख्या व साठवणूक क्षमता	641	Number and capacity of storage units.
23.3 (A)	शासकीय गोदामांची संख्या व त्याची क्षमता (१९९३-९४)	642	Number and capacity of State owned warehouses (1993-94)
(B)	" (१९९४-९५)	643	" (1994-95)
23.4	निवडक वस्तूंची संस्थाद्वारे वसुली	644	Procurement of selected commodities by agencies
23.5	अधिकृत शिधावाटप दुकाने	648	No. of authorised Fair Price Shops.
24. संपर्क साधने		649	COMMUNICATIONS
24.1	टपाल व तार घरे	650	No. of Postal Institutions
25. पर्यटन व मुलकी हवाई वाहतूक		653	TOURISM AND CIVIL AVIATION
25.1	मुंबईत उतरणारे परदेशी पर्यटक	654	Foreign Tourists disembarking at Mumbai.
25.2	उड्डान क्लब, विमाने व प्रशिक्षित व्यक्तींची संख्या	656	Number of Flying Clubs, Planes and persons trained.
26. कामगार व सेवायोजन		657	LABOUR AND EMPLOYMENT
26.1	दुकाने, व्यापारी संस्था व त्यातील कामगार	658	Number of commercial establishments, shops and workers employed.
26.2	सार्वजनिक क्षेत्रात नोंदविलेल्या कारखान्यांची व त्यातील सरासरी कामगारांची संख्या उद्योग गटानुसार.	659	Number of Registered working factories and average daily workers employed categorywise in public sector.
26.3	खाजगी क्षेत्रात नोंदविलेल्या कारखान्यांची व त्यातील सरासरी कामगारांची संख्या उद्योग गटानुसार.	660	Number of Registered working factories and average daily workers employed categorywise in private sector.
26.4	माजी सैनिक, मागासवर्गीय व अनुसूचित जाती कर्मचाऱ्यांचे वर्षवार अभिवेदन.	662	Yearwise representation of Scheduled Castes, Backward Classes and Ex-Servicemen (Number).
26.5	रोजगार विनिमय केंद्रानुसार नोंदणी झालेल्या अर्जदारांची, नोकरी मिळालेल्यांची व जाहीर झालेल्या रिकाम्या जागांची संख्या.	663	Registration, placings and vacancies notified by Employment Exchanges (Number).
26.6	उद्योगांच्या प्रकारानुसार रोजगार	664	Industrywise Employment.
26.7	खाणी/मळे/बंदरे इत्यादी मधील रोजगार	666	Employment in Mines/Plantation/Harbours/ Ports etc.
26.8	खाजगी आणि सार्वजनिक क्षेत्रातील अंदाजित रोजगार	668	Estimated Employment in Private and Public Sector

तक्ता क्रमांक Table No.	विषय	पृष्ठ क्रमांक Page No.	Subject
(1)	(2)	(3)	(2)
26.9	राज्य लोक सेवा आयोगाद्वारे जाहिरात दिलेल्या पदांची व शिफारस केलेल्या उमेदवारांची संख्या.	669	Number of Posts advertised and candidates recommended by the State Public Service Commission.
26.10	महाराष्ट्रातील औद्योगिक दुखापतीची संख्या	670	Industrial Injuries in Maharashtra State.
26.11	(A) अपघात झालेल्या कामगारांची संख्या व त्यांना भरपाईपोटी दिलेली रक्कम. (१९९३-९४)	671	(A) Number of workers who were involved in accidents and compensation paid to them. (1993-94)
	(B) " (१९९४-९५)	672	(B) " (1994-95)
26.12	उद्योगानुसार संप व टाळेबंदीची संख्या	673	Industrywise Number of strikes and lock-outs.
26.13	(A) औद्योगिक तंटे (१९९३-९४)	674	Industrial disputes.
	(B) " (१९९४-९५)	675	(B) " (1994-95)
26.14	सभासद संख्येनुसार कामगार संघटनांची वर्गवारी	676	Distribution of Trade Unions according to their membership size.
26.15	शेतमजूर आणि कुशल कामगार यांना मिळणारे वेतन	678	Wages paid to Agricultural and skilled labours.
26.16	कारखान्यांत काम करणाऱ्या स्त्रियांची संख्या व त्यांना दिलेले प्रसूतीविषयक फायदे.	680	Yearwise number of female workers employed in factories and maternity benefits given.
26.17	(A) सुती कापड उद्योग व यंत्रोत्पादक कारखान्यातील निवडक केंद्रातील गैरहजेरी. (१९९३-९४)	681	Absenteeism in Cotton Textile and Engineering industries at selected centres. (1993-94)
	(B) " (१९९४-९५)	683	(B) " (1994-95)
26.18	श्रमिक नुकसान भरपाई कायदा, १९२३ खालील प्रकरणे	685	Cases decided under Workmen's Compensation Act, 1923.
26.19	नोंदणीकृत कामगार संघटनांची संख्या, सभासद संख्या, उत्पन्न, खर्च व निधी.	686	Number of Registered Unions and Membership income, expenditure and funds.
26.20	महाराष्ट्र राज्यातील शासकीय, जिल्हा परिषद व नगरपरिषद कार्यालयातील कर्मचाऱ्यांची संख्या (१९८१ ते १९९४).	687	No. of Employees in State Government, Zilla Parishad and Municipal Council Offices in Maharashtra State (1981 to 1994).
26.21	राज्य शासकीय, जिल्हा परिषद व नगर परिषद कार्यालयातील जिल्हावार स्त्री-पुरुष कर्मचारी (रिक्त पदे वगळून).	688	Districtwise No. of employees by sex in State Government, Zilla Parishad and Municipal Councils (Excluding vacant posts).
26.22	पदांच्या वर्गानुसार जिल्हावार राज्य शासकीय कर्मचारी, कर्मचारी गणना. (१९९३-९४)	690	Districtwise and Classwise State Government Employees. Census of Employees 1993 and 1994.
26.23	पदांच्या वर्गानुसार जिल्हावार जिल्हा परिषद कर्मचारी, कर्मचारी गणना. (१९९३-९४)	692	Districtwise and Classwise Zilla Parishad Employees. Census of Employees (1993 and 1994)
26.24	पदांच्या वर्गानुसार जिल्हावार नगरपरिषद कर्मचारी, कर्मचारी गणना. (१९९३ व ९४)	694	Districtwise and Classwise Municipal Council Employees. Census of Employees (1993 and 1994)
	27. बँका व विमा व्यवसाय	697	BANKING AND INSURANCE
27.1	जिल्हानिहाय व्यापारी बँकांची कार्यालये	698	Districtwise No. of Commercial Banking Offices.
27.2	लोकसंख्येच्या गटानुसार व्यापारी बँक कार्यालयांचे वर्गीकरण	712	Commercial Banking Offices classified according to population ranges.

अनुक्रमणिका-चालू

CONTENTS--Contd.

तक्ता क्रमांक Table No.	विषय	पृष्ठ क्रमांक Page No.	Subject
(1)	(2)	(3)	(2)
27.3 (A) वर्गीकृत व्यापारी बँकांच्या पतपुरवठ्याचे व्यवसायानुसार जिल्हावार वर्गीकरण (१९९३-९४)		714	Districtwise and occupationwise classification of outstanding credit of Scheduled Commercial Banks. (1993-94)
(B) " (१९९४-९५)		722	(B) (1994-95)
27.4 मार्च १९९४ व १९९५ अखेर राज्यवार वर्गीकृत व्यापारी बँकांच्या ठेवी आणि कर्जे.		730	Deposits and advances of Scheduled Com- mercial Banks by State for March ending 1994 and 1995.
27.5 वर्गीकृत, अवर्गीकृत व सहकारी बँकांच्या कार्यालयांची संख्या. (३१ मार्च १९९४ व १९९५ रोजी).		732	Number of Offices of Scheduled, Non- scheduled and Co-operative Banks. (As on 31st March 1994 and 1995).
28. शासकीय अर्थव्यवस्था		733	PUBLIC FINANCE
28.1 महाराष्ट्र शासनाचा एकूण महसूल		734	Total Revenue of Maharashtra Government.
28.2 महसूली लेख्यातून केलेला खर्च		735	Expenditure met from Revenue Accounts.
28.3 भांडवली अर्थसंकल्प		736	Capital Budget.
28.4 एकूण अर्थसंकल्पीय स्थिती		737	Overall Budgetary Position.
28.5 एकूण खर्चाची निरनिराळ्या उद्देशानुसार टक्केवारीची विभागणी.		738	Percentage distribution of total expenditure in to different purpose categories.
28.6 आर्थिक वर्गीकरणानुसार शासनाच्या खर्चाची टक्केवारी		739	Percentage distribution of Government expenditure. (Economic classification)
28.7 वस्तूनुसार अवकारी महसूल		740	Excise Revenue by Commodities.
28.8 (A) निव्वळ उत्पन्न गटाप्रमाणे आथ विवरणांची संख्या व निव्वळ उत्पन्न (१९८९-९०)		741	Number of Returns & Net Income by range of
(B) " (१९९०-९१)		742	Net Income. (1989-90)
28.9 (A) कर उत्पन्न गटानुसार, कर मागणी व कर दात्यांच्या विवरणानुसार उत्पन्न (१९८९-९०)		744	Number of Returns, Income Returns. Tax
(B) " (१९९०-९१)		746	Payable by status and Returned Income range (1989-90)
28.10 (A) उत्पन्नाच्या साधनानुसार विवरणाची संख्या, एकूण उत्पन्न व एकूण कर. (१९८९-९०)		748	(B) " (1990-91)
(B) " (१९९०-९१)		749	No. of Returns, Gross Income and Gross Tax by source of Income. (1989-90)
28.11 (A) कपात/सुटच्या प्रकारानुसार कपात/सुट किंवा सवलत (१९८९-९०)		750	Deductions/rebates and relief by nature of deduction/rebate. (1989-90)
(B) " (१९९०-९१)		751	" (1990-91)
28.12 महाराष्ट्र राज्यातील अल्पबचत योजना		752	Small Savings Scheme in the State.
28.13 महाराष्ट्र राज्याच्या महसूली जमेचे विवरणपत्र		753	Statement of Revenue Receipt of Maharashtra State.
28.14 महाराष्ट्र राज्याच्या महसूली खर्चाचे विवरणपत्र		756	Statement of Revenue expenditure of Maharashtra State.
28.15 महसूली व भांडवली लेख्यांवरील जमा व खर्च		761	Receipts and expenditure on revenue and capital accounts.
28.16 प्रशासकीय विभागांचे उत्पन्न व खर्च		762	Income and outlay account of Administrative Department.
28.17 शासनाच्या वाणिज्यिक उपक्रमांचा उत्पादन लेखा		764	Production accounts of departmental enter- prises.
28.18 सर्वसाधारण शासनाचा भांडवली वित्तीय लेखा		766	Capital finance account of General Govern- ment.

तक्ता क्रमांक Table No. (1)	विषय (2)	पृष्ठ क्रमांक Page No. (3)	Subject (2)
28.19	वस्तू सेवा व हस्तांतरित रकमा यांचे व्यवहार-राज्य प्रशासनाचा व शासनाच्या वाणिज्यिक उपक्रमांचा भांडवली लेखा.	768	Transaction in goods and services and transfers—Capital accounts of Government administration and departmental commercial undertakings.
28.20	शासनाच्या वित्तीय संपत्तीतील बदल : राज्य प्रशासनाचा व शासनाच्या वाणिज्यिक उपक्रमांचा भांडवली लेखा.	770	Changes in financial assets : Capital account of Government Administration and departmental commercial undertakings.
28.21	शासनाच्या वित्तीय दायित्वातील बदल : राज्य प्रशासनाचा व शासनाच्या वाणिज्यिक उपक्रमांचा भांडवली लेखा.	770	Changes in financial liabilities : Capital accounts of Government Administration and departmental commercial undertakings.
28.22	रोख रकमा व भांडवल यांचा ताळमेळ : राज्य प्रशासनाचा व शासनाच्या वाणिज्यिक उपक्रमांचा लेखा.	772	Cash and capital reconciliation : account of Government Administration and departmental commercial undertakings.
	29. किंमती आणि निर्देशांक	775	PRICES AND INDICES
29.1 (A)	मुंबई बाजारातील काही शेती व इतर आवश्यक वस्तूंच्या धाऊक किंमती (१९९३-९४)	776	Wholesale prices of certain agricultural and other essential commodities at Mumbai Market. (1993-94)
(B)	" (१९९४-९५)	779	" (1994-95)
29.2 (A)	वस्तूंचा गट व उपगटवार अखिल भारतीय धाऊक किंमतीचा निर्देशांक (नवीन मालिका) (१९९३-९४)	782	All India index numbers of wholesale prices by groups and sub-groups of commodities (New series) (1993-94)
(B)	" (१९९४-९५)	784	" (1994-95)
29.3 (A)	राज्यातील निवडक केंद्रामधील कामगारांकरिता ग्राहक किंमतीचे निर्देशांक. (१९९३-९४)	786	Consumer price index numbers for the working classes at selected centres in the State. (1993-94)
(B)	" (१९९४-९५)	796	" (1994-95)
29.4 (A)	नागरी श्रमिकेतर कर्मचाऱ्यांकरिता ग्राहक किंमतीचे निर्देशांक. (१९९३-९४)	806	Consumer price index numbers for urban nonmanual employees. (1993-94)
(B)	" (१९९४-९५)	807	" (1994-95)
29.5 (A)	राज्यातील निवडक केंद्रामधील कामगारांकरिता ग्राहक किंमतीचे निर्देशांक (नविन मालिका). (१९९३-९४)	808	Consumer price index numbers for working class at selected centres in the State (New series). (1993-94)
(B)	" (१९९४-९५)	810	" (1994-95)
29.6 (A)	निवडक केंद्राचे नागरी श्रमिकेतर कर्मचाऱ्यांकरिता ग्राहक किंमतीचे निर्देशांक. (१९९३-९४)	812	Consumer price index numbers for urban nonmanual employees for selected centres. (1993-94)
(B)	" (१९९४-९५)	812	" (1994-95)
29.7 (A)	औद्योगिक कामगारांकरिता अखिल भारतीय ग्राहक किंमतीचे निर्देशांक. (१९९३-९४)	813	Consumer price index numbers for industrial workers. (All India) (1993-94)
(B)	" (१९९४-९५)	813	" (1994-95)
29.8 (A)	महाराष्ट्र राज्यातील निवडक केंद्रातील महत्वाच्या शेती मालाच्या धाऊक किंमती (१९९३-९४)	814	Wholesale prices of certain important agricultural commodities at selected centres in Maharashtra State. (1993-94)
(B)	" (१९९४-९५)	818	" (1994-95)
29.9	सोने व चांदी यांच्या मुंबई बाजारातील किंमती.	823	Prices of gold and silver in Mumbai market.
29.10 (A)	महाराष्ट्रातील शेतमजुरांकरिता ग्राहक किंमतीचे निर्देशांक (१९९३-९४)	824	Consumer price index number for agricultural labourers in Maharashtra. (1993-94)
(B)	" (१९९४-९५)	825	" (1994-95)

तक्ता क्रमांक Table No.	विषय	पृष्ठ क्रमांक Page No.	Subject
(1)	(2)	(3)	(2)
29.1.1	(A) महाराष्ट्रातील नागरी विभागातील किरकोळ किंमतीचा गटवार निर्देशांक. (१९९३-९४)	826	Retail price index numbers for urban areas in Maharashtra by groups of commodities.
	(B) " (१९९४-९५)	827	" (1993-94) " (1994-95)
29.1.2	(A) महाराष्ट्रातील ग्रामीण विभागातील किरकोळ किंमतीचा गटवार निर्देशांक. (१९९३-९४)	828	Retail price index numbers for rural areas in Maharashtra by groups of commodities.
	(B) " (१९९४-९५)	829	" (1993-94) " (1994-95)
	30. पंचवार्षिक योजना	831	FIVE-YEAR PLAN
30.1	पंचवार्षिक व वार्षिक योजनेतील तरतूद आणि खर्च	832	Outlay and expenditure under five-year/annual Plans
30.2	राज्य/केंद्र शासित प्रदेशांची पहिली पंचवार्षिक योजना ते आठवी पंचवार्षिक योजनेतील दरडोई प्रस्तावित तरतूद खर्च.	834	Per capita plan outlay/expenditure first plan to eight plan States/Union Territories.
30.3	राज्य योजना व केंद्र पुरस्कृत योजना	843	State plan and centrally sponsored programmes.
	31. संयुक्त भांडवली संस्था	845	JOINT STOCK COMPANIES
31.1	कार्यरत, नवीन नोंदणी झालेल्या व निर्धारित संस्था	846	Companies at work newly registered and Liquidated.
31.2	(A) संयुक्त भांडवली संस्थांची संख्या (१९९३-९४)	847	Number of Joint stock companies.
	(B) " (१९९४-९५)	848	" (1993-94) " (1994-95)
	32. सार्वजनिक अंगीकृत संस्था	849	PUBLIC UNDERTAKING
32.1	महाराष्ट्र राज्य वित्तीय गृहमंडळाकडून कारखान्यांना दिलेले कर्ज	850	No. of Units and Amount of loan advanced by Maharashtra State Financial corporations to industries.
32.2	गृहनिर्माण विकास मंडळास मिळालेले कर्ज व बांधलेली घरे.	851	Loans received and houses constructed by the Housing Development Board.
32.3	महाराष्ट्र कृषि उद्योग मंडळाची निवडक साध्यविषयक सांख्यिकी.	854	Statistics relating to selected achievements of State Agro Industrial Corporation.
	33. सार्वजनिक प्रशासन व निवडणूक सांख्यिकी	857	PUBLIC ADMINISTRATION AND ELECTORAL STATISTICS
33.1	(A) जिल्हा परिषदेमधील क्षेत्र, लोकसंख्या सभासदत्व, उत्पन्न, खर्च (१९९३-९४)	859	Number, area, population, membership, income and expenditure of Zilla Parishad.
	(B) " (१९९४-९५)	860	" (1993-94) " (1994-95)
33.2	(A) जिल्हा परिषदांच्या प्रमुख शिर्षाखालील उत्पन्न दर्शविणारा तक्ता (१९९३-९४)	861	Income of Zilla Parishad by Major Head.
	(B) " (१९९४-९५)	862	" (1993-94) " (1994-95)
33.3	(A) जिल्हा परिषदांच्या प्रमुख शिर्षाखालील खर्च दर्शविणारा तक्ता (१९९३-९४)	863	Expenditure of Zilla Parishad by Major Head.
	(B) " (१९९४-९५)		" (1993-94) " (1994-95)
33.4	(A) जिल्ह्यातील ग्रामपंचायती व पंचायत समिती यांची संख्या (१९९३-९४)	865	Number of Panchayats and Panchayat Samities by Districts.
	(B) " (१९९४-९५)	866	" (1993-94) " (1994-95)

सक्ता क्रमांक Table No. (1)	विषय (2)	पृष्ठ क्रमांक Page No. (3)	Subject (2)
33.5	लोकसभेची व विधानसभेची मतदार संख्या	870	Number of electors for Lok Sabha and Vidhan Sabha.
33.6	लोकसभा व विधानसभेच्या जिल्हावार एकूण जागा	871	Number of Lok Sabha and Vidhan Sabha seats by Districts.
33.7	विधानसभा १९९० च्या निवडणुकीत झालेले मतदान, मतांचे शेकडा प्रमाण व पक्षानुसार जिंकलेल्या जागा.	872	Election to the Vidhan Sabha 1990 votes polled, percentage of votes polled and seats won according to parties.
33.8	लोकसभा १९८९ व विधानसभा १९९० मधील निवडणुकीत झालेले मतदान.	878	No. of votes polled in the latest Lok Sabha 1989 and Vidhan Sabha Elections of 1990.
33.9	भारतातील विधानसभा व लोकसभेच्या जागा	879	Number of Lok Sabha and Vidhan Sabha seats in India.
33.10 (A)	ग्रामपंचायतीचे उत्पन्न व खर्च (१९९३-९४)	880	Income and expenditure of Village Panchayat (1993-94)
(B)	" (१९९४-९५)	882	" (1994-95)
33.11 (A)	नगरपरिषदा आणि महानगरपालिका यांचे उत्पन्न (१९९३-९४)	884	Income of Municipal Councils and Corpora- tion. (1993-94)
(B)	" (१९९४-९५)	904	" (1994-95)
33.12 (A)	नगरपरिषदा आणि महानगरपालिका यांचा खर्च (१९९३-९४)	924	Expenditure of Municipal Councils and Corpo- ration. (1993-94)
(B)	" (१९९४-९५)	944	" (1994-95)
34. संकीर्ण		965	MISCELLANEOUS
34.1 (A)	रेडक्रॉस संस्थांची जिल्हानिहाय शाखा, सभासद व प्रथमोपचार स्वयंसेवक संस्था. (१९९३-९४)	966	Red-Cross branches, their membership and First Aid posts by district (1993-94)
(B)	" (१९९४-९५)	967	" (1994-95)
34.2 (A)	रेडक्रॉस संस्थांचे जिल्हावार उत्पन्न व खर्च (१९९३-९४)	968	Income and expenditure of Red-Cross Soci- ety by district (1993-94)
(B)	" (१९९४-९५)	969	" (1994-95)
34.3	महाराष्ट्रातील विश्रामधाम, विश्राम गृह व कक्ष संख्या (१९९३-९४) (१९९४-९५)	970	Number of Rest Houses and Dak Bangalows by district. (1993-94) (1994-95)
34.4	बिगर शेतकी आस्थापनांची संख्या व त्यातील रोजगार (आर्थिक गणना, १९९०).	971	Number of non-agricultural Establishments and employment (Economic Census, 1990).
34.5	मुंबई सावकार नियंत्रण कायदा, १९४६ खाली दिलेल्या अनुज्ञप्तीची जिल्हावार संख्या. (१९९३-९४) (१९९४-९५)	973	Number licences granted in each district un- der the Bombay Money-Lenders, Act 1946. (1993-94) (1994-95)
34.6	जिल्हावार अनुज्ञप्तीधारक सावकारांच्या व्यवहारांची माहिती	974	Transaction of licensed money-lenders in each district.
34.7	भारतीय रिझर्व्ह बँकेसंबंधी आर्थिक आकडेवारी	976	Financial statistics relating to the Reserve Bank of India.
34.8	नोंदलेल्या दस्तऐवजांची संख्या व वर्णन व हस्तांतरित केलेल्या मालकीचे मूल्य.	978	Number and description of registered docu- ments and value of property transferred.
34.9	महाराष्ट्र राज्यातील नोंदलेल्या विवाहांची संख्या	980	Number of marriages registered in the State of Maharashtra.

महाराष्ट्रातील जिल्ह्यांच्या पुनर्रचनेविषयी टिप्पणी

जिल्ह्यांच्या पुनर्रचनेमुळे आणि जिल्ह्यांच्या नावातील बदलामुळे खालील बदल झाले आहेत :-

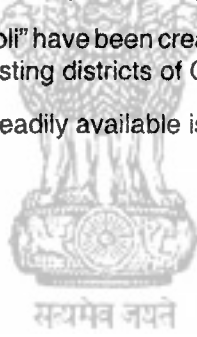
- (१) कुलाबा जिल्ह्याचे नाव १ मे १९८१ पासून बदलून "रायगड" असे ठेवण्यात आले आहे.
 - (२) त्यावेळच्या रत्नागिरी, कोल्हापूर, औरंगाबाद व परभणी या जिल्ह्यांची पुनर्रचना करून "सिंधुदुर्ग" व "जालना" हे दोन नवे जिल्हे दिनांक १ मे १९८१ पासून करण्यात आले आहेत.
 - (३) त्यावेळच्या उस्मानाबाद, सोलापूर, बीड व चंद्रपूर या जिल्ह्यांची पुनर्रचना करून "लातूर" व "गडचिरोली" हे नवे जिल्हे अनुक्रमे दिनांक १६ ऑगस्ट १९८२ व दिनांक २६ ऑगस्ट १९८२ पासून करण्यात आले आहेत.
- नवनिर्मित जिल्ह्यांची आकडेवारी सध्या उपलब्ध असल्यास ती या पुस्तिकेत वेगळी दाखविण्यात आलेली आहे.

Note on Reorganisation of Districts in Maharashtra

The following changes have been effected on account of reorganisation of districts and change in name of districts :—

- (1) The name of Kulaba district is changed to "Raigad" district with effect from 1st May 1981.
- (2) Two new districts "Sindhudurg" and "Jalna" have been created, with effect from 1st May 1981, by reorganising then existing districts of Ratnagiri, Kolhapur, Aurangabad and Parbhani.
- (3) Two new districts, "Latur" and "Gadchiroli" have been created, respectively with effect from 16th August 1982 and 26th August 1982, by reorganising then existing districts of Osmanabad, Solapur, Beed and Chandrapur.

The data for the newly created districts if readily available is reported separately in this issue.

प्रास्ताविक

०.१. महाराष्ट्र राज्य १९६० मध्ये स्थापन झाल्यापासून "राज्य सांख्यिकी गोष्टवारा" हे प्रकाशन प्रकाशित करण्यात येते. त्या मालिकेतील हा सत्तावीसावा अंक आहे. हा गोष्टवारा प्रसिद्ध करण्याचा हेतू हा की, त्यामुळे राज्यातील शक्य तितक्या जास्तीत जास्त सार्वजनिक व आर्थिक बाबींचा पार्श्वभूमीवरील आकडेवारी उपलब्ध व्हावी आणि तसेच ह्या गोष्टवान्याची उपयुक्तता फक्त संदर्भ पुस्तिका म्हणून नसून संशोधनाकरिता, नियोजनाकरिता व राज्याच्या सामाजिक व आर्थिक बाबींचा अभ्यास करण्याच्या दृष्टीनेही तो उपयुक्त ठरेल. यामध्ये देण्यात आलेली जास्तीत जास्त माहिती शक्यतो जिल्हानिहाय असून त्यामुळे जिल्ह्याजिल्ह्यातील तुलना करणे शक्य होईल. तसेच ह्यात दिलेल्या काही सामाजिक व आर्थिक क्षेत्रातील निरनिराळ्या वर्षांच्या आकडेवारीच्या मालिकेवरून त्या त्या क्षेत्रातील झालेले बदल अभ्यासण्यास मदत होईल.

०.२. प्रकाशित होणारा हा अंक १९९३-९४ व १९९४-९५ वर्षांचा एकत्रित असून त्यातील अधिकांश माहिती शक्य तेवढी १९९३-९४ व १९९४-९५ वर्षांची आहे. १९९३-९४ व १९९४-९५ ची माहिती उपलब्ध नसल्यास उपलब्ध असलेल्या अद्यावत वर्षाची माहिती देण्यात आलेली आहे. त्याचप्रमाणे १९९३-९४ व १९९४-९५ वर्षांपर्यंतच्या वर्षवार माहितीची मालिका ह्यात दिलेली आहे. ह्या गोष्टवान्यात प्रस्तुत केलेली माहिती मुलतः राज्य सरकार व केंद्र सरकारच्या विविध विभागात तसेच स्थानिक संस्थात संकलित करण्यात येते. हे विभाग अशी माहिती तयार करून अलिकडील वर्षासाठी, अर्थाई माहिती उपलब्ध करून देतात व नंतर ही अस्थायी माहिती अंतिम करण्यात येते. तेव्हा पूर्वी दिलेल्या माहितीपेक्षा ह्या अंतिम माहितीत थोडाफार फरक आढळतो. ह्याच कारणामुळे ह्या गोष्टवान्यात प्रकाशित झालेली माहिती संचालनालयाच्या इतर प्रकाशनातील (उदा. महाराष्ट्राची संक्षिप्त सांख्यिकी, महाराष्ट्राची आर्थिक पाहणी) किंवा ह्यापूर्वी प्रकाशित झालेले सांख्यिकी गोष्टवान्याचे अंक ह्यात प्रकाशित झालेल्या माहितीशी जुळणार नाही.

दृष्टीक्षेपात महाराष्ट्र

०.३. ही माहिती दोन भागात विभागली आहे. पहिल्या भागात राज्यविषयी सर्वसाधारण माहिती दिली आहे. दुसऱ्या भागामध्ये लोकसंख्या, कृषि इत्यादी विविध विषयांवरील आकडेवारी देण्यात आली आहे. प्रत्येक बाबीसमोर महाराष्ट्र आणि भारत यांची आकडेवारी कोणत्या वर्षाची आहे हे नमूद करण्यात आले आहे. काही बाबतीत हा काळ एकच नसतो. त्यावेळी भारतासाठी अद्यावत उपलब्ध असलेल्या वर्षाची/काळाची आकडेवारी देण्यात येऊन तुलनात्मक अभ्यासासाठी महाराष्ट्राची त्याच वर्षाची/काळाची आकडेवारी देण्यात आली आहे. तसेच ह्या दृष्टीक्षेपाने देशातील आकडेवारीत महाराष्ट्राचा किती हिस्सा आहे हेही दर्शविले आहे.

०.४. बाब क्रमांक ५.१ मध्ये दिलेल्या कारखाने आणि रोजगारविषयक माहितीमध्ये संरक्षणविषयक कारखाने समाविष्ट आहेत. बाब क्रमांक ९.२ मध्ये दर १०० चौ. किलोमिटरमागे दिलेली रस्त्यांची लांबीविषयक माहिती भारत सरकारच्या वाहतूक आणि जहाज खात्याकडून पुरविली गेली आहे. बाब क्रमांक १० मध्ये दाखविण्यात आलेले अंदाजित राज्य उत्पन्न आणि राष्ट्रीय उत्पन्न सुधारित मालिकेनुसार दाखविले आहे. भारताकरिता अंदाजित राष्ट्रीय उत्पन्न आणि एकूण निव्वळ देशांतर्गत उत्पन्नसुद्धा दिलेले आहे.

INTRODUCTORY

0.1. This is the Twetyseventh issue of the Statistical Abstract of Maharashtra State which is being published since its formation in 1960. The purpose of publishing this Abstract is to present background statistical material on as many socio-economic characteristics of the State as is possible so that the Abstract may prove useful not only as a reference book but also for research, planning or further socio-economic studies about the State. The information is to the extent feasible, is presented districtwise for interdistrict comparison. Some social and economic statistics are presented over a series of years to study changes in these fields.

0.2. The present issue realates to the year 1993-94 and 1994-95 and the detailed data are published for the year 1993-94 and 1994-95 wherever such data were available. Wherever data for 1993-94 and 1994-95 were not available, the data for the latest available year are given. Also, yearly series up to the year 1993-94 and 1994-95 are presented. The statistical data presented in this Abstract are initially compiled by various departments of the State Government, Government of India, Local Bodies, etc. These departments usually prepare and release provisional figures for recent years. These provisional figures are in the process of finalisation and ultimately when they are finalised, they are slightly different from the provisional figures released earlier. For this reason, the data published in the other publications of this Directorate, viz., "Hand-book of Basic Statistics of Maharashtra State" "Economic Survey of Maharashtra" or the earlier issue of the Statistical Abstract may not exactly tally with those published in this Abstract.

MAHARASHTRA AT A GLANCE

0.3. This table is divided into two parts. In the first part, some general particulars about the State are given. In the second part, the statistics on various subjects, such as population, agriculture, etc. are presented along with the corresponding figures relating to the country. In some cases where the period to which the figures concerning Maharashtra and India, respectively relate, is not identical, the data for latest available year for India is shown and comparison of Maharashtra with India is made with reference to this period. The statement also gives percentage share of Maharashtra with the figures relating to the country.

0.4. The information regarding factories and employment shown against item 5.1 is inclusive of defence factories. Road length per 100 Sq. km. of area shown against item 9.2 is quoted from the information supplied by the Ministry of Transport and Shipping. The estimates of State Income and National Income given against item No. 10 are according to revised series. For India, estimate of National Income and Net National Domestic Product, is shown.

दृष्टीक्षेपात महाराष्ट्र / MAHARASHTRA STATE AT A GLANCE

सामान्य माहिती / GENERAL INFORMATION

अनुक्रमांक Sr. No.	बाब	परिमाण	माहिती Particulars	Unit	Item
(1)	(2)	(3)	(4)	(3)	(2)
भौगोलिक स्थान—					Location—
1	उत्तर अक्षांश	अंश	16.4 to 22.1	Degrees	North latitude (degrees)
	पूर्व रेखांश	"	72.6 to 80.9	Do.	East longitude (degrees)
2	विभाग	संख्या	6	Number	Divisions
3	जिल्हे	"	31	Do.	Districts
4	तालुके	"	325	Do.	Talukas
5	शहरे/शहर संकुले	"	336	Do.	Cities and Town
6	एक लाख लोकसंख्येहून अधिक लोकसंख्या असलेली शहरे.	"	33	Do.	Cities having more than one lakh Population.
7	गावे (i) वस्ती असलेली	"	40,412	Do.	Villages— (i) Inhabited
	(ii) वस्ती नसलेली	"	2,815	Do.	(ii) Uninhabited
8	क्षेत्रफळ	चौ. किलोमीटर	3,07,713	Sq. Kilometres	Area
9	किमान्याची लांबी	किलोमीटर	720	Kilometres	Length of the coast-line
10	शेती—				Agriculture—
	निव्वळ कसलेले क्षेत्र (१९९३-९४)	हजार हेक्टर	18,065	Thousand	Net area sown (1993-94)
	निव्वळ कसलेले क्षेत्र (१९९३-९४)	"	17,897	hectare.	Net area sown (1993-94)
	एकूण लागवडीखालील क्षेत्र (१९९३-९४)	"	21,404	Do.	Gross Cropped area (1993-94)
	एकूण लागवडीखालील क्षेत्र (१९९३-९४)	"	21,418	Do.	Gross Cropped area (1993-94)
	सिंचनाखालील एकूण क्षेत्र (१९९३-९४)	"	"	Do.	Gross irrigated area (1993-94)
	सिंचनाखालील एकूण क्षेत्र (१९९३-९४)	"	"	Do.	Gross irrigated area (1993-94)
11	एकूण पशुधन (१९९२)	हजारात	36,393	Thousand No.	Total Livestock (1992)
12	एकूण वनव्याप्त क्षेत्र (१९९३-९४)	चौ. कि. मी.	63,851	Sq. Km.	Total forest area (1993-94)
	एकूण वनव्याप्त क्षेत्र (१९९४-९५)	चौ. कि. मी.	64,470	Sq. Km.	Total forest area (1994-95)
13	कारखाने—				Factories—
	(i) चालू कारखाने (१९९३)	संख्या	26,102	Number	Working factories (1993).
	चालू कारखाने (१९९४)	संख्या	25,995	Number	Working factories (1994).
	(ii) कामगारांची दैनिक सरासरी (१९९३)	हजारात	1,212	Thousand	Average daily number of workers (1993).
	कामगारांची दैनिक सरासरी (१९९४)	हजारात	1,180	Thousand	Average daily number of workers (1994).
14	विजेचा एकूण वापर (१९९३-९४)	दशलक्ष कि. वॅ.	36,995	Million Kwh.	Total Electricity consumed (1993-94).
	विजेचा एकूण वापर (१९९४-९५)	दशलक्ष कि. वॅ.	42,258	Million Kwh.	Total Electricity consumed (1994-95).
15	राज्य उत्पन्न—				State Income—
	(i) चालू किमतीनुसार उत्पन्न (१९९३-९४)	कोटी रुपयात	94,393	Cröre Rs.	Income at Current Prices (1993-94).
	चालू किमतीनुसार उत्पन्न (१९९४-९५)	कोटी रुपयात	1,11,028	Cröre Rs.	Income at Current Prices (1994-95).
	(ii) चालू किमतीनुसार दरडोई उत्पन्न (१९९३-९४)	रुपये	11,367.1	Rs.	Per capita income at current prices (1993-94).
	चालू किमतीनुसार दरडोई उत्पन्न (१९९४-९५)	रुपये	13,112.2	Rs.	Per capita income at current prices (1994-95).
16	रस्त्यांची लांबी—				Road length—
	(i) एकूण (३१-३-१९९४ रोजी)	किलोमीटर	1,80,861	Kilometres	Total (On 31-3-1994).
	एकूण (३१-३-१९९५ रोजी)	किलोमीटर	1,84,165	Kilometres	Total (On 31-3-1995).
	(ii) पृष्ठांकित (३१-३-१९९४ रोजी)	"	1,46,652	"	Surfaced (On 31-3-1994).
	पृष्ठांकित (३१-३-१९९५ रोजी)	"	1,49,174	"	Surfaced (On 31-3-1995).

@अस्थायी/Provisional

†१९९१ जनगणना/1991 Population Census

भारताशी तुलना / COMPARISON WITH INDIA

अनुक्रमांक Sr. No.	बाब	परिमाण	महाराष्ट्र Maharashtra	भारत India	महाराष्ट्राची भारताशी तुलना (टक्केवारी) Comparison of Maharashtra with India (Percentage)	Unit	Item
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(3)	(2)
1. लोकसंख्या (१९९१ ची जनगणना).—				Population (1991 Census).—			
1.1	(अ) ग्रामीण लोकसंख्या	हजारात	48,396	6,28,692*	7.7	Thousand	(a) Rural Population
	(ब) ग्रामीण लोकसंख्येचे एकूण लोकसंख्येशी शेकडा प्रमाण.	शेकडेवारी	61.3	74.3	..	Percentage	(b) Percentage of rural population to total population
1.2	(अ) नागरी लोकसंख्या	हजारात	30,541	2,17,611*	14.0	Thousand	(a) Urban Population
	(ब) नागरी लोकसंख्येचे एकूण लोकसंख्येशी शेकडा प्रमाण.	शेकडेवारी	38.7	25.7	..	Percentage	(b) Percentage of urban population to total population.
1.3	(अ) एकूण लोकसंख्या	हजारात	78,937	8,46,303*	9.3	Thousand	(a) Total Population
	(१) पुरुष	40,826	4,39,230*	9.3	Do.	(i) Male
	(२) स्त्रिया	38,112	4,07,072*	9.4	Do.	(ii) Female
1.4	(अ) अनुसूचित जाती व जमाती यांची लोकसंख्या (१९९१)	..	16,076	2,05,982††	7.8	Do.	(a) Population of Scheduled Castes and Scheduled Tribes (1991).
	(ब) वरील लोकसंख्येचे एकूण लोकसंख्येशी शेकडा प्रमाण.	शेकडेवारी	20.4	24.6††	..	Percentage	(b) Percentage of above population to total population.
1.5	(अ) एकूण मुख्यतः काम करणारे	हजारात	31,006	2,85,932††	10.8	Thousand	(a) Total main workers.
	(ब) एकूण मुख्यतः काम करणाऱ्यांचे एकूण लोकसंख्येशी शेकडा प्रमाण.	शेकडेवारी	39.3	34.1	..	Percentage	(b) Percentage of total main workers to total population.
1.6	(अ) सीमांकीक काम करणारे	हजारात	2,904	28,199††	10.3	Thousand	(a) Marginal workers.
	(ब) सीमांकीक काम करणाऱ्यांचे एकूण लोकसंख्येशी शेकडा प्रमाण.	शेकडेवारी	3.7	3.4	..	Percentage	(b) Percentage of marginal workers to total population.
1.7	(अ) एकूण काम न करणारे	हजारात	45,011	5,24,437††	8.6	Thousand	(a) Total non-workers.
	(ब) एकूण काम न करणाऱ्यांचे एकूण लोकसंख्येशी शेकडा प्रमाण.	शेकडेवारी	57.0	62.5	..	Percentage	(b) Percentage of total non-workers to total population.
1.8	लोकसंख्येची घनता	दर चौरस किलोमीटर मागे लोकसंख्या.	257	274††	..	Persons per sq. km.	Density of population.
1.9	साक्षरतेचे प्रमाण—						Literacy percentage—
	(१) पुरुष	शेकडेवारी	76.56	64.13††	..	Percentage	(i) Male
	(२) स्त्रिया	शेकडेवारी	52.32	39.29††	..	Percentage	(ii) Female
	(३) एकूण	शेकडेवारी	64.87	52.21††	..	Percentage	(iii) Persons
1.10	स्त्री-पुरुष प्रमाण	दर १,००० पुरुषांमागे स्त्रियांची संख्या.	934	927††	..	Females per 1,000 males.	Sex ratio

*जनगणना घेणे शक्य नसल्यामुळे आसामची अंदाजित लोकसंख्या धरून व पाकिस्तान व चीन यांनी जम्मू व काश्मीरमधील बळकावलेल्या प्रदेशातील लोकसंख्या वगळून.
 *Includes projected population of Assam, where census could not be held but excludes population of areas in Jammu and Kashmir under unlawful occupation at Pakistan and China where census could not be taken.

††जम्मू व काश्मीर सोडून / Excluding Jammu and Kashmir. 838583988

भारताशी तुलना / COMPARISON WITH INDIA

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(3)	(2)
1	१९८१-९१ मध्ये झालेली लोक-संख्येतील शेकड्या वाढ.	शेकडेवारी	25.73	23.85*	..	Percentage	Percentage growth of population during 1991-92.
2	*शेती (१९९२-९३).—						Agriculture (1991-92).—
2.1	कसलेले क्षेत्र (निव्वळ) ..	लाख हेक्टरात	179	1,414	12.7	Lakh hectares	Net area sown
2.2	कसलेल्या निव्वळ क्षेत्राची एकूण भौगोलिक क्षेत्राशी टक्केवारी.	शेकडेवारी	58.2	43.0	..	Percentage	Percentage of net area sown to geographical area
2.3	लागवडीखालील एकूण क्षेत्र	लाख हेक्टरात	201	1,827	11.0	Lakh hectares	Gross cropped area
2.4	सिंचनाखालील एकूण क्षेत्र	लाख हेक्टरात	33	640	5.1	Do.	Gross irrigated area
2.5	सिंचनाखालील एकूण क्षेत्राची लागवडीखालील एकूण क्षेत्राशी टक्केवारी.	शेकडेवारी	16.2	35.0	..	Percentage	Percentage of gross irrigated area to gross cropped area.
	प्रमुख पिकाखालील क्षेत्र (१९९२-९३ ते १९९३-९४ व १९९४-९५ या वर्षांची सरासरी)—						Area under principal crops (average for year 1992-93 to 1993-94 and 1994-95)
2.6	तांदूळ ..	हजार हेक्टर	1,543	42,186	3.7	Thousand hectares	Rice
2.7	गहू	733	25,125	2.9	Do.	Wheat
2.8	ज्वारी	5,812	12,499	46.5	Do.	Jawar
2.9	बाजरी	1,821	10,092	18.0	Do.	Bajri
2.10	एकूण तृणधान्ये	10,413	1,00,558	10.4	Do.	All cereals
2.11	एकूण कडधान्ये	3,459	22,592	15.3	Do.	All pulses
2.12	एकूण अन्नधान्ये (तृणधान्ये व कडधान्ये).	..	13,873	1,23,150	11.3	Do.	All foodgrains (cereals and pulses).
2.13	ऊस	422	3,603	11.7	Do.	Sugarcane
2.14	कापूस	2,573	7,596	33.9	Do.	Cotton
2.15	भुईमूग	638	8,157	7.8	Do.	Groundnut
	प्रमुख पिकांचे उत्पादन (१९९२-९३ ते १९९३-९४ व १९९४-९५ या वर्षांची सरासरी)—						Outturn of principal crops (average for year 1992-93 to 1993-94 and 1994-95)
2.16	तांदूळ ..	हजार टन	2,415	78,108	3.1	Thousand tonnes.	Rice
2.17	गहू	988	60,840	1.6	Do.	Wheat
2.18	ज्वारी	5,748	11,139	51.6	Do.	Jawar
2.19	बाजरी	1,368	7,003	19.5	Do.	Bajri
2.20	एकूण तृणधान्ये	11,142	1,71,534	6.5	Do.	All cereals
2.21	एकूण कडधान्ये	1,911	13,412	14.2	Do.	All pulses
2.22	एकूण अन्नधान्ये (तृणधान्ये व कडधान्ये).	..	13,053	1,84,946	7.1	Do.	All foodgrains (cereals and pulses).
2.23	ऊस	33,894	2,42,974	13.9	Do.	Sugarcane (Cane)
2.24	कापूस (रुई)	385	1,941	33.7	Do. Cotton (Lint)
2.25	भुईमूग	719	8,220	8.7	Do.	Groundnut
3.	पशुसंवर्धन (१९८७).—						Animal Husbandry (1987).—
3.1	एकूण पशुधन ..	हजारात	34,255	4,45,286	7.7	Thousand numbers.	Total livestock
3.2	एकूण गाई-बैल	16,983	1,99,700	8.5	Do.	Total cattles
3.3	गाई-बैल—						Cattle—
	(१) तीन वर्षांवरील बैल	6,531	72,200	9.0	Do.	(i) Males over 3 years.
	(२) तीन वर्षांवरील गाई	5,096	33,400	15.3	Do.	(ii) Females over 3 years.

*अस्थायी / Provisional.

भारताशी तुलना / COMPARISON WITH INDIA

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(3)	(2)
3.4 एकूण म्हशी-रेडे	हजारात	4,755	76,000	6.3	Thousand numbers.	Total buffaloes.	
3.5 म्हशी-रेडे—						Buffaloes—	
(१) तीन वर्षावरील रेडे	356	7,500	4.7	Thousand numbers.	(i) Males over 3 years.	
(२) तीन वर्षावरील म्हशी	2,816	39,100	7.2	Do.	(ii) Females over 3 years.	
3.6 एकूण मेंढरे व शेळ्या	12,068	1,55,900	7.7	Do.	Total Sheeps and goats.	
3.7 एकूण घोडे, शिंगरे वगैरे	43	1,800	2.4	Do.	Total horses and ponies.	
3.8 इतर पशुधन	12,474	1,68,800	7.4	Do.	Other livestock.	
3.9 कोंबड्या, बदके वगैरे	24,839	2,75,300	9.0	Do.	Total poultry.	
3.10 ट्रॅक्टर	35	738	4.7	Do.	Tractors.	
3.11 सिंचनाकरिता वापरलेली तेलावर चालणारी इंजिने व पंप.	..	743	16,184	4.6	Do.	Oil engines and pumps for irrigation purposes.	
3.12 सिंचनाकरिता वापरलेले विद्युत पंप (३१-३-१९९२)		1,707	9,365	18.2	Do.	Electric pumps for irrigation (31-3-1992).	
4 जंगले.—						Forests.—	
4.1 एकूण जंगलव्याप्त क्षेत्र (१९९०-९१) . .	चौ. कि. मी.	63,798	6,79,850	9.4	Sq. Km.	Total forest area (1990-91).	
5 *उद्योग आणि खाणकाम कारखाने.—						*Industry and Mining Factories.—	
5.1 (अ) चालू कारखाने (१९९४) . .	संख्या	26,072	2,17,302	12.0	Number	(a) Working factories (1994).	
(ब) कामगारांची दैनिक सरासरी (१९९४).	हजारात	1,282	8,911	14.4	Thousand numbers.	(b) Average daily number of workers (1994).	
5.2 *वार्षिक उद्योग पाहणी (प्रगणना व प्रगणनेतर भाग मिळून) (१९९२-९३). *						Annual Survey of Industries (Census plus Non-Census part) (1992-93)*.	
(अ) उत्पादक भांडवल	कोटी रुपये	45,014	2,55,362	17.6	Crore Rs.	(a) Productive capital	
(ब) एकूण उत्पादन	78,073	3,68,614	21.2	Do.	(b) Gross output (ex-factory value).	
(क) उत्पादन मूल्यवृद्धी	16,210	71,248	22.8	Do.	(c) Value added by manufacture.	
5.3 चालू असलेल्या सुती कापड गिरण्या . .	संख्या	168	1,416	11.9	Number	Working cotton textile mills (March 1995).	
(मार्च १९९५).							
(अ) या गिरण्यांतील कामगारांची सरासरी (मार्च १९९५).	हजारात	199	1,023	19.5	Thousand numbers.	(a) Average number of workers employed in cotton textile mills (March 1995).	
(ब) कापडाचे सरासरी मासिक उत्पादन (मार्च १९९५ अखेर).	हजार मीटर	64,933	1,48,278	43.8	Thousand metres.	(b) Average monthly production of cloth March (1995)	

*अस्थायी / Provisional.

भारताशी तुलना / COMPARISON WITH INDIA

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(3)	(2)
5.4 (अ) कोळसा (उत्पादन) १९९३ .. हजार टन	१९९४	20,335	2,45,270	8.3	Thousand	(a) Coal (Quantity) (1993)	
		22,776	2,54,050	9.0	tonnes.		(1994)
(मूल्य) १९९३ .. कोटी रुपये		777	9,508	8.2	Crore Rs.	Value (1993)	
(मूल्य) १९९४ .. कोटी रुपये		966	11,004	8.8	Crore Rs.	Value (1994)	
(ब) कच्चे लोखंड (उत्पादन) १९९३ .. हजार टन		43	56,705	0.1	Thousand	(b) Iron ore (Quantity) (1993)	
	१९९४	119	60,473	0.2	tonnes.		(1994)
(मूल्य) १९९३ .. कोटी रुपये		@	796	0.0	Crore Rs.	(Value) (1993)	
(मूल्य) १९९४ .. कोटी रुपये		1	997	0.1	Crore Rs.	(Value) (1994)	
(क) कच्चे मॅंगनीज (उत्पादन) १९९३ .. हजार टन		308	1,655	18.6	Thousand	(c) Manganese Ore 1993.	
	१९९४	261	1,632	16.0	tonnes.		(1994)
(मूल्य) १९९३ .. कोटी रुपये		35	139	25.2	Crore Rs.	(Value) (1993)	
(मूल्य) १९९४ .. कोटी रुपये		30	130	23.1	Crore Rs.	(Value) (1994)	
(ड) बॉक्साईट (उत्पादन) १९९३ .. हजार टन		597	5,223	11.4	Thousand	(d) Bauxite (Quantity) 1993.	
	१९९४	448	4,869	9.2	tonnes.		(1994)
(मूल्य) १९९३ .. कोटी रुपये		4	71	5.6	Crore Rs.	(Value) (1993)	
(मूल्य) १९९४ .. कोटी रुपये		4	72	5.6	Crore Rs.	(Value) (1994)	
6 वीज--@						Electricity.--@	
6.1 वीजेचे उत्पादन	१९९३-९४	दशलक्ष कि. वॅ. तास	42,236	3,24,163	13.0	Million Kwh.	Electricity generated 1993-94
	१९९४-९५	..	47,259	3,50,639	13.5	..	Electricity generated 1994-95
6.2 वीजेचा वापर	१९९३-९४	दशलक्ष कि. वॅ. तास	36,955	2,38,109	15.5	Million Kwh.	Electricity consumed 1993-94
	१९९४-९५	..	41,104	2,60,842	15.8	..	1994-95
6.3 (अ) उद्योगाकरिता वापरलेली वीज	१९९३-९४	दशलक्ष कि. वॅ. तास	15,824	94,493	16.7	Million Kwh.	(a) Industrial Consumption 1993-94
	१९९४-९५	..	16,646	1,00,315	16.6	..	1994-95
(ब) या औद्योगिक वापराचे एकूण विजेच्या वापराशी प्रमाण		शेकडेवारी				Percentage	(b) Percentage of Industrial consumption to total consumption.
	१९९३-९४	..	42.8	39.7	1993-94
	१९९४-९५	..	40.5	38.5	1994-95
7 संयुक्त भांडवली संस्था आणि बँका.--						Joint Stock Companies and Banks.--	
7.1 कंपन्यांची संख्या (३१ मार्च १९९४ रोजी)		संख्या	68,012	3,05,625	22.3	Number	Number of companies (as on 31st March 1994).
7.2 त्यांचे भरणा केलेले भांडवल (३१ मार्च १९९४ रोजी).		कोटी रुपये	15,523	1,04,891	14.8	Crore Rs.	Their paid up Capital (as on 31st March 1994).
7.3 बँक कार्यालये (वर्गीकृत व्यापारी) (३१ मार्च १९९३ रोजी) (३१ मार्च १९९४ रोजी).		संख्या	5,669	61,235	9.3	Number	Banking offices (Scheduled commercial). (as on 31st March 1993)
			5,724	61,852	9.3	..	(as on 31-3-94).
7.4 दर लाख लोकसंख्येसाठी बँक कार्यालयांचे प्रमाण (१९९३) (१९९४)		..	7.2	7.2	..	Do.	Banking offices per lakh of population 1993
		..	6.8	6.9	1994

भारताशी तुलना / COMPARISON WITH INDIA

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(3)	(2)
7.5	बँक कार्यालय असलेल्या शहरांची व गावांची संख्या (मार्च १९९३).	संख्या	2,750	37,724	7.3	Number	Places having banking offices (March 1993).
8	सहकार —						Co-operation —
8.1	सहकारी संस्था १९९४-९५	संख्या	1,34,401	4,11,123	32.7	Do	Co-operative societies. 1994-95.
8.2	सभासदांची संख्या १९९४-९५	लाखात	358	978	18.1	Lakh number	Membership 1994-95
8.3	सर्व संस्थांचे खेळते भांडवल. १९९४-९५	कोटी रुपये	Crore Rs.	Working capital of all Co-operative societies. 1994-95.
8.4	कृषि पत संस्थांनी दिलेले कर्ज (१९८४-८५)		250	1,742	14.0	Do.	Advances by agricultural credit societies (1984-85).
9	परिवहन आणि दळणवळण—						Transport and Communications—
9.1	(अ) रेल्वे मार्गाची लांबी (३१ मार्च १९९३ रोजी).	किलोमीटर	5,455	62,486	8.7	Kilometres	(a) Total Railway length (as on 31st March 1993).
	(ब) रेल्वे मार्गाच्या लांबीचे दर शंभर चौ. कि. मी. क्षेत्रफळामागे प्रमाण (३१ मार्च १९९३ रोजी).	किंलोमीटर	1.8	1.9	..	Kilometres	(b) Railway length per 100 square kilometres of area (as on 31st March 1993).
9.2	१०० चौरस किलोमीटर क्षेत्रफळामागे असणारी रस्त्यांची लांबी (३१ मार्च १९९५ रोजी).	किलोमीटर	73	67	..	Kilometres	Road length per 100 square kilometres of area (as on 31st March 1995).
9.3	दर लाख लोकरांख्येमागे असणारी मोटर वाहने (३१ मार्च १९९५ रोजी).	संख्या	4,242	3,326	..	Number	Motor vehicles, per lakh of population (as on 31 st March 1995).
10	राज्य उत्पन्न—						State Income —
10.1	(अ) चालू किमतीनुसार उत्पन्न (१९९३-९४)	कोटी रुपये	94,393*	6,15,273	..	Crore Rs.	(a) Income at current prices. (1993-94)
	(१९९४-९५)	..	1,11,028	7,44,663	14.9 (1994-95)
	(ब) चालू किमतीनुसार दरडोई उत्पन्न (१९९३-९४)	रुपये	11,367	6,929	..	Do.	(b) Per capita income at current prices. (1993-94)
	१९९४-९५ .	..	13,112	8,237 (1994-95).

*प्राथमिक अंदाज/Preliminary estimates.

***शीघ्र अंदाज/Quick estimates.

निवडक विषयांवरील सारांश तक्ते
Summary Tables on Selected Topics

1. शरीर/Agriulture

1.1 अभिनीत व्यक्ती/संस्था

[आकडे शंभर हेक्टरात/Figures in hundred hectares]

अनुक्रमांक Sr. No.	बाब (1)	(2)	1960-61	(3)	1970-71	(4)	1980-81	(5)	1985-86	(6)	1990-91	(7)	1991-92	(8)	1992-93	(9)	1993-94	(10)	1994-95	(11)	Item (2)
1	एकूण भौगोलिक क्षेत्र (गाव पत्रकानुसार)		3,07,583		3,07,583		3,07,583		3,07,583		3,07,583		3,07,583		3,07,583		3,07,583		3,07,583		Total Geographical area by village papers.
2	जंगले		54,110		54,168		53,094		53,489		54,101		54,000		53,342		52,817		52,771		Forests
3	कसलेले क्षेत्र		1,78,783		1,76,682		1,82,986		1,80,314		1,79,406		1,77,300		1,80,485		1,80,645		1,78,968		Net Area sown
4	लागवडी खालील एकूण क्षेत्र		1,88,229		1,87,369		2,01,330		2,02,614		2,10,522		2,04,785		2,10,289		2,14,041		2,14,179		Total Gross Cropped Area.

वाधार : कृषि संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे.

Source : Directorate of Agriculture, Government of Maharashtra, Pune.

1.2 पिंकानुसार सिंचनाखालील क्षेत्र/Area Irrigated by Crops

[आकडे शंभर हेक्टरात/Figures in Hundred hectares]

अ. क्र. Sr. No.	पीक (2)	1970-71 (4)	1960-61 (3)	1960-61 (5)	1970-71 (6)	1990-91 (7)	1992-93 (8)	1993-94 (9)	1994-95 (10)	1995-96 (11)	1996-97 (12)	1997-98 (13)	1998-99 (14)	1999-00 (15)	2000-01 (16)	2001-02 (17)	2002-03 (18)	2003-04 (19)	2004-05 (20)	2005-06 (21)	2006-07 (22)	2007-08 (23)	2008-09 (24)	2009-10 (25)	2010-11 (26)	2011-12 (27)	2012-13 (28)	2013-14 (29)	2014-15 (30)	2015-16 (31)	2016-17 (32)	2017-18 (33)	2018-19 (34)	2019-20 (35)	2020-21 (36)	2021-22 (37)	2022-23 (38)	2023-24 (39)	2024-25 (40)	2025-26 (41)	2026-27 (42)	2027-28 (43)	2028-29 (44)	2029-30 (45)	2030-31 (46)	2031-32 (47)	2032-33 (48)	2033-34 (49)	2034-35 (50)	2035-36 (51)	2036-37 (52)	2037-38 (53)	2038-39 (54)	2039-40 (55)	2040-41 (56)	2041-42 (57)	2042-43 (58)	2043-44 (59)	2044-45 (60)	2045-46 (61)	2046-47 (62)	2047-48 (63)	2048-49 (64)	2049-50 (65)	2050-51 (66)	2051-52 (67)	2052-53 (68)	2053-54 (69)	2054-55 (70)	2055-56 (71)	2056-57 (72)	2057-58 (73)	2058-59 (74)	2059-60 (75)	2060-61 (76)	2061-62 (77)	2062-63 (78)	2063-64 (79)	2064-65 (80)	2065-66 (81)	2066-67 (82)	2067-68 (83)	2068-69 (84)	2069-70 (85)	2070-71 (86)	2071-72 (87)	2072-73 (88)	2073-74 (89)	2074-75 (90)	2075-76 (91)	2076-77 (92)	2077-78 (93)	2078-79 (94)	2079-80 (95)	2080-81 (96)	2081-82 (97)	2082-83 (98)	2083-84 (99)	2084-85 (100)	2085-86 (101)	2086-87 (102)	2087-88 (103)	2088-89 (104)	2089-90 (105)	2090-91 (106)	2091-92 (107)	2092-93 (108)	2093-94 (109)	2094-95 (110)	2095-96 (111)	2096-97 (112)	2097-98 (113)	2098-99 (114)	2099-00 (115)	2100-01 (116)	2101-02 (117)	2102-03 (118)	2103-04 (119)	2104-05 (120)	2105-06 (121)	2106-07 (122)	2107-08 (123)	2108-09 (124)	2109-10 (125)	2110-11 (126)	2111-12 (127)	2112-13 (128)	2113-14 (129)	2114-15 (130)	2115-16 (131)	2116-17 (132)	2117-18 (133)	2118-19 (134)	2119-20 (135)	2120-21 (136)	2121-22 (137)	2122-23 (138)	2123-24 (139)	2124-25 (140)	2125-26 (141)	2126-27 (142)	2127-28 (143)	2128-29 (144)	2129-30 (145)	2130-31 (146)	2131-32 (147)	2132-33 (148)	2133-34 (149)	2134-35 (150)	2135-36 (151)	2136-37 (152)	2137-38 (153)	2138-39 (154)	2139-40 (155)	2140-41 (156)	2141-42 (157)	2142-43 (158)	2143-44 (159)	2144-45 (160)	2145-46 (161)	2146-47 (162)	2147-48 (163)	2148-49 (164)	2149-50 (165)	2150-51 (166)	2151-52 (167)	2152-53 (168)	2153-54 (169)	2154-55 (170)	2155-56 (171)	2156-57 (172)	2157-58 (173)	2158-59 (174)	2159-60 (175)	2160-61 (176)	2161-62 (177)	2162-63 (178)	2163-64 (179)	2164-65 (180)	2165-66 (181)	2166-67 (182)	2167-68 (183)	2168-69 (184)	2169-70 (185)	2170-71 (186)	2171-72 (187)	2172-73 (188)	2173-74 (189)	2174-75 (190)	2175-76 (191)	2176-77 (192)	2177-78 (193)	2178-79 (194)	2179-80 (195)	2180-81 (196)	2181-82 (197)	2182-83 (198)	2183-84 (199)	2184-85 (200)	2185-86 (201)	2186-87 (202)	2187-88 (203)	2188-89 (204)	2189-90 (205)	2190-91 (206)	2191-92 (207)	2192-93 (208)	2193-94 (209)	2194-95 (210)	2195-96 (211)	2196-97 (212)	2197-98 (213)	2198-99 (214)	2199-00 (215)	2200-01 (216)	2201-02 (217)	2202-03 (218)	2203-04 (219)	2204-05 (220)	2205-06 (221)	2206-07 (222)	2207-08 (223)	2208-09 (224)	2209-10 (225)	2210-11 (226)	2211-12 (227)	2212-13 (228)	2213-14 (229)	2214-15 (230)	2215-16 (231)	2216-17 (232)	2217-18 (233)	221
--------------------	------------	----------------	----------------	----------------	----------------	----------------	----------------	----------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	-----

* इतर अन्न पिके धरून

* Includes other Food crops

† इतर अन्तर पिके धरून

† Includes other non-food crops

आधार : कृषि संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source : Directorate of Agriculture, Government of Maharashtra, Pune.

Source : Directorate of Agriculture, Government of Maharashtra, Pune.

1. शेती/AGRICULTURE

1.3 प्रमुख अन्नपिके व अन्नतर पिकेबातील क्षेत्र व उत्पादन / AREA AND OUTTURN OF PRINCIPAL FOOD AND NON-FOOD CROPS

[क्षेत्रकड शंकर हेक्टरात/Area in hundred hectares]
[उत्पादन शंकर टनात/Outturn in hundred tonnes]

अनुक्रमांक Sr. No.	पिक (2)	1960-61 (3)	1970-71 (4)	1980-81 (5)	1985-86 (6)	1990-91 (7)	1991-92 (8)	1992-93 (9)	1993-94 (10)	1994-95 (11)	1995-96 (12)
1	तांदूळ क्षेत्र उत्पादन	12,996 13,692	13,524 16,622	15,038 23,606	15,406 21,818	15,810 23,137	15,724 21,002	15,425 23,628	15,504 24,844	15,381 23,971	
2	गहू क्षेत्र उत्पादन	9,067 4,011	8,120 4,403	10,791 9,313	8,815 6,444	8,730 9,187	6,276 6,257	6,795 7,976	7,534 10,559	7,667 11,112	
3	ज्वारी क्षेत्र उत्पादन	62,842 42,233	57,030 15,574	64,379 44,275	66,256 39,227	63,310 59,480	54,851 33,901	59,210 66,876	61,650 59,762	53,514 45,808	
4	बाजरी क्षेत्र उत्पादन	16,352 4,886	20,387 8,241	17,092 7,599	17,028 4,198	19,270 11,143	19,105 8,978	19,081 17,796	17,905 12,104	17,658 11,133	
5	एकूण पिकांचे* क्षेत्र उत्पादन	1,06,042 67,550	1,03,200 47,367	1,12,326 89,000	1,12,315 76,149	1,11,420 1,07,403	1,00,269 74,184	1,06,052 1,22,247	1,07,236 1,13,184	99,310 98,249	
6	एकूण कडधान्ये क्षेत्र उत्पादन	23,513 9,889	25,663 6,770	28,044 8,312	28,597 11,641	32,570 14,439	30,084 9,326	33,504 18,291	34,328 22,053	35,956 16,979	
7	एकूण अन्नधान्ये क्षेत्र उत्पादन	1,29,555 77,439	1,28,863 54,134	1,40,372 97,312	1,40,912 87,790	1,43,990 1,21,842	1,30,353 83,510	1,39,556 1,40,538	1,41,881 1,35,824	1,35,266 1,15,228	
8	कापूस क्षेत्र उत्पादन (रुई)	24,995 2,842	27,498 824	26,671 2,157	27,530 3,384	27,300 3,196	27,242 11,511	24,798 18,077	24,788 26,254	27,599 23,807	
9	तेलबिरू क्षेत्र उत्पादन	253 123	116 52	119 68	99 77	100 104	97 80	102 118	97 130	98 128	
10	गुईसूत क्षेत्र उत्पादन	10,828 7,999	9,040 5,863	7,118 4,407	6,264 472	8,810 9,916	7,423 5,493	6,522 7,593	6,590 7,692	6,026 6,292	
11	ऊस क्षेत्र उत्पादन (गुळात)	1,555 11,562	2,039 16,408	3,168 28,939	3,191 25,450	4,440 3,84,162	4,533 3,61,866	4,038 3,08,535	4,105 2,78,915	5,175 4,42,603	

*इतर धान्ये/Inclusive of other cereals.

आधार:— कृषि संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे.

Source:—Directorate of Agriculture, Government of Maharashtra, Pune.

2. पशुधन/LIVESTOCK

अ. क्र. Sr. No. (1)	दाब (2)	परिमाण (3)	वर्ष/Year							Unit (3)	Item (2)
			1961 (4)	1966 (5)	1972 (6)	1978 (7)	1982 (8)	1987 (9)	1992 (10)		
1	तीन वर्षावरील गाई	हजारात	4,644	4,534	4,587	6,781	5,247	5,739	11,694	Thousand No.	Cattle Female over 3 years.
2	तीन वर्षावरील (म्हशी)	हजारात	1,639	1,735	1,871	2,148	2,307	2,816	3,224	Thousand No.	Buffaloes Females over 3 years.
3	मोठे आणि शेळ्या	हजारात	7,274	7,326	8,039	10,199	10,376	12,068	13,015	Thousand No.	Sheep and Goats.
4	इतर जनावरे (बैल व रेडे धरून)	हजारात	12,491	11,854	11,864	12,514	12,989	13,632	8,460	Thousand No.	Other Live stock (Including male cattle and Buffaloes).
5	एकूण पशुधन	हजारात	26,048	25,449	26,361	29,642	30,919	34,255	36,393	Thousand No.	Total Livestock
6	कोवड्या, बदके वगैरे	हजारात	10,577	9,902	12,217	18,751	19,844	24,839	32,187	Thousand No.	Total Poultry

आधार.- पशुधन गणना.

Source.— Livestock Census.

3. सहकार/CO-OPERATION

अ. क्र. Sr. No.	प्रकार (2)	1960-61 (3)	1970-71 (4)	1980-81 (5)	1985-86 (6)	1990-91 (7)	1993-94 (8)	1994-95 (9)	Type (2)
I सहकारी संस्थांची संख्या--									
1	शिखर व मध्यवर्ती कृषि व बिगर कृषि पत संस्था	89	29	30	35	34	34	34	Agricultural and Non-agricultural Credit-apex and central.
2	कृषि पत संस्था	21,400	20,426	18,577	18,458	19,565	19,858	19,975	Agricultural credit *
3	बिगर कृषि पत संस्था	1,630	2,964	5,474	7,112	11,286	15,132	16,594	Non-agricultural credit
4	पणन संस्था	344	410	423	655	931	1,073	1,063	Marketing
5	उत्पादक संस्था	4,306	6,810	14,327	21,140	28,935	36,802	40,150	Productive enterprises
6	इतर	3,846	11,964	21,915	31,870	43,842	54,095	56,585	Others
	एकूण	31,565	42,603	60,746	79,270	1,04,593	1,06,994	1,34,401	Total
II सभासदांची संख्या (हजारत)--									
1	शिखर व मध्यवर्ती कृषि व बिगर कृषि पत संस्था	76	70	1,009	1,155	1,544	1,469	1,476	Agricultural and Non-agricultural Credit-apex and central.
2	कृषि पत संस्था	2,170	3,794	5,416	6,287	7,522	8,414	8,741	Agricultural credit *
3	बिगर कृषि पत संस्था	1,087	2,438	3,759	6,119	9,304	12,865	14,362	Non-agricultural credit
4	पणन संस्था	141	282	471	725	746	886	889	Marketing
5	उत्पादक संस्था	323	959	2,152	3,035	4,175	5,324	5,502	Productive enterprises
6	इतर	394	1,038	2,049	2,945	3,353	4,075	4,581	Others
	एकूण	4,191	8,581	14,669	20,266	26,644	33,033	35,551	Total
III खेळते भांडवल (लाख रुपये)---									
1	शिखर व मध्यवर्ती कृषि व बिगर कृषि पत संस्था	11,907	61,317	1,83,052	3,98,260	9,11,879	13,78,393	15,41,213	Agricultural and Non-agricultural Credit-apex and central.
2	कृषि पत संस्था	5,812	34,329	52,746	89,327	1,70,594	2,50,077	2,98,521	Agricultural credit *
3	बिगर कृषि पत संस्था	4,593	16,806	1,20,881	3,15,984	7,26,462	11,65,497	14,44,137	Non-agricultural credit
4	पणन संस्था	592	3,910	18,822	26,176	33,962	53,901	53,201	Marketing
5	उत्पादक संस्था	4,132	21,920	99,683	1,69,342	4,29,661	6,70,383	7,78,503	Productive enterprises
6	इतर	2,060	10,749	42,591	79,952	1,45,409	1,93,708	2,41,387	Others
	एकूण	29,096	1,49,031	5,17,775	10,79,041	24,17,967	37,11,959	43,56,962	Total

3. सहकार/CO-OPERATION—contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(2)
IV	दिलेले कर्ज (लाख रुपये)—								Advances (in Lakh Rs.)
1	शिखर व मध्यवर्ती कृषि व विंगर कृषि पत संस्था	17,538	75,102	3,20,060	6,27,457	5,81,416	7,49,150	7,61,009	Agricultural and Non-agricultural Credit-apex and central.
2	कृषि पत संस्था *	4,256	13,296	24,999	42,492	77,853	1,08,559	1,42,515	Agricultural credit *
3	विंगर कृषि पत संस्था	4,703	20,443	1,12,948	3,47,417	5,77,023	7,54,297	9,41,849	Non-agricultural credit
4	पणन संस्था	347	327	345	585	845	843	1,219	Marketing
5	उत्पादक संस्था	71	328	1,101	1,062	2,009	2,671	3,428	Productive enterprises
6	इतर	84	375	1,218	5,288	9,744	14,886	24,132	Others
	एकूण	26,999	1,09,871	4,60,677	10,24,319	12,48,890	16,30,406	18,74,152	Total
V	येणे कर्ज (लाख रुपये)—								Outstanding loans (in Lakh Rs.)
1	शिखर व मध्यवर्ती कृषि व विंगर कृषि पत संस्था	8,714	47,803	1,13,676	2,47,693	6,16,287	7,59,266	9,81,584	Agricultural and Non-agricultural Credit-apex and central.
2	कृषि पत संस्था *	4,788	28,410	38,369	64,417	1,35,206	1,75,183	11,730	Agricultural credit *
3	विंगर कृषि पत संस्था	3,185	10,506	73,089	1,85,402	4,59,439	7,11,580	8,31,521	Non-agricultural credit
4	पणन संस्था	80	182	387	489	937	831	970	Marketing
5	उत्पादक संस्था	57	608	2,145	3,598	6,704	9,747	10,085	Productive enterprises
6	इतर	218	785	2,523	10,870	46,842	29,622	41,799	Others
	एकूण	17,042	88,294	2,30,189	5,12,469	12,65,415	16,86,229	18,77,689	Total

*यात प्राथमिक कृषि पत संस्था, प्राथमिक मसुधार संस्था आणि धान्य बँका यांचा समावेश आहे.

*Includes primary agricultural credit societies, primary and development Banks and grain Banks

आधार:—सहकार आयुक्त आणि निबंधक, सहकारी संस्था, महाराष्ट्र शासन, पुणे.

Source.—Commissioner for Co-operation and Registrar, Co-operative Societies, Government of Maharashtra, Pune.

4. उद्योग/INDUSTRIES

कारखाने आणि कामगार यांची संख्या/NUMBER OF FACTORIES AND WORKERS

बाब (1)	1961 (2)	1970 (3)	1980 (4)	1985 (5)	1990 (6)	1993 (7)	1994 (8)	Item (1)
चावू कारखान्यांची संख्या	8,233	9,803	15,170	18,922	23,140	26,102	25,995	Number of working factories
कामगारांची दैनिक सरासरी (हजारात)	787	982	1,177	1,129	1,163	1,212	1,180	Average daily attendance of workers (Thousand No.)

आधार—मुख्य निरीक्षक, कारखाने, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source—Chief Inspector of factories, Government of Maharashtra, Bombay.

13

5. बिज/ELLECTRICITY

बाब (1)	परिमाण (2)	1960-61 (3)	1970-71 (4)	1980-81 (5)	1985-86 (6)	1990-91 (7)	1993-94 (8)	1994-95 (9)	Item (1)
I बिजेचे उत्पादन	दशलक्ष किलोवॅट तास.	3,268	9,135	18,750	27,647	37,311	42,235	46,586	Electricity generated
II बिजेचा वापर	दशलक्ष किलोवॅट तास.	2,720	7,650	14,034	20,979	30,775	36,995	42,258	Electricity consumed
(i) घरगुती	दशलक्ष किलोवॅट तास.	260	732	1,779	2,975	5,065	6,494	6,853	Domestic
(ii) वाणिज्यिक	दशलक्ष किलोवॅट तास.	198	547	949	1,410	2,068	2,448	2,566	Commercial
(iii) औद्योगिक	दशलक्ष किलोवॅट तास.	1,853	5,312	8,130	11,124	14,706	15,824	16,646	Industrial
(iv) वाहने चालविण्यासाठी	दशलक्ष किलोवॅट तास.	339	421	766	853	970	Traction
(v) इतर	दशलक्ष किलोवॅट तास.	70	638	2,310	4,617	7,966	12,229	16,193	Others

आधार—केंद्रीय विद्युत प्राधिकरण, भारत सरकार, नवी दिल्ली

Source—Central Electricity Authority, Government of India, New Delhi.

6. बालू संयुक्त भांडवली संस्था/JOINT-STOCK COMPANIES AT WORK

(रुपये कोटी/Rs. in crore)

बाब	३१ मार्च १९६९ रोजी		३१ मार्च १९७२ रोजी		३१ मार्च १९८० रोजी		३१ मार्च १९८१ रोजी		३१ मार्च १९९० रोजी		३१ मार्च १९९१ रोजी		Item
	As on		As on		As on		As on		As on		As on		
	31st March 1961		31st March 1972		31st March 1980		31st March 1981		31st March 1990		31st March 1991		
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(1)
कृषि आणि संलग्न	90	1.5	91	7.1	166	18.2	284	21.8	314	23.1	505	35.4	Agriculture and allied activities
खाणकाम आणि दगड खाणकाम	77	3.3	95	7.4	112	29.6	100	33.0	113	33.0	155	90.9	Mining and quarrying.
प्रक्रिया आणि वस्तु निर्माण	2,228	238.6	3,721	651.6	7,702	1.2	9,049	1,607.0	10,295	1,683.0	17,270	3,113.9	Processing and manufacture.
बांधकाम आणि उपयोगिता	165	32.7	204	45.0	501	79.5	738	74.8	983	75.1	2,012	260.8	Construction and utilities.
वणिज्य (व्यापार आणि वित्त)	1,781	90.3	2,100	126.8	4,072	220.1	2,653	127.1	5,959	285.0	9,748	504.7	Commerce (trade and finance).
परिवहन, दळणवळण आणि साठवण	109	22.7	164	49.5	454	63.1	568	80.0	651	99.9	885	169.5	Transport, Communication and Storage.
सामुहिक आणि व्यावसायिक सेवा	104	2.8	190	4.1	734	36.7	900	46.5	1,086	50.2	2,054	100.0	Community and business services.
व्यक्तिगत आणि इतर सेवा	274	5.0	343	8.6	651	20.4	765	29.3	860	30.2	1,396	33.8	Personal and other services.
एकूण	4,828	396.9	6,912	900.1	4,392	1,711.7	15,607	2,019.5	20,261	2,279.5	34,023	4,329.0	Total

आधार—कंपनी व्यवहार खाते, विधी, न्याय आणि कंपनी व्यवहार मंत्रालय, भारत सरकार, नवी दिल्ली.

Source—Department of Company Affairs, Ministry of Law, Justice and Company Affairs, Government of India, New Delhi.

7. शिक्षण / EDUCATION

अ. क्र. Sr. No.	प्रकार	परिमाण	1960-61	1970-71	1980-81	1985-86	1990-91	1991-92	1992-93	1993-94	1994-95	Unit	Type
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(3)	(2)
1	पूर्व प्राथमिक												
	संस्था	...	527	704	654	760	857	996	2,507	22,536	20,629	No.	Institutions
	विद्यार्थी	...	34	51	64	81	88	96	137	643	612	No. in thousand	Pupils
2	प्राथमिक												
	संस्था	...	34,594	45,143	51,045	54,406	57,744	58,168	59,299	60,397	61,683	No.	Institutions
	विद्यार्थी	...	4,178	6,229	8,392	9,418	10,424	10,661	11,065	11,230	11,475	No. in thousand	Pupils
3	* माध्यमिक												
	संस्था	...	2,468	5,339	6,119	8,177	8,200	8,653	9,147	9,678	10,136	No.	Institutions
	विद्यार्थी	...	858	1,936	3,309	4,586	3,723	3,798	3,915	4,038	4,138	No. in thousand	Pupils
4	उच्च												
	संस्था	...	211	547	738	964	1,772	1,960	2,133	2,237	2,489	No.	Institutions
	विद्यार्थी	...	110	328	589	864	2,071	2,266	2,407	2,564	2,764	No. in thousand	Pupils

*यात उच्च माध्यमिक वर्गाचा समावेश आहे। This includes Higher Secondary Classes.

आधार—शिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे.

Source—Directorate of Education, Government of Maharashtra, Pune.

8. महाराष्ट्रातील खनिज उत्पादन/

अनु. क्र. Sr. No.	खनिज	उत्पादन/मूल्य	1961	1970	1980
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)
1	क्रोमाईट	(i) उत्पादन (ii) मूल्य	1 108	3 313	3 640
2	दगडी कोळसा	(i) उत्पादन (ii) मूल्य	856 18,643	1,771 62,637	5,300 6,05,360
3	कच्चे लोखंड	(i) उत्पादन (ii) मूल्य	362 5,099	446 5,010	1,388 45,758
4	चुनखडी	(i) उत्पादन (ii) मूल्य	55 230	377 2,924	665 13,170
5	कच्चे मँगनीज	(i) उत्पादन (ii) मूल्य	179 20,625	216 13,924	223 49,778
6	चायना क्ले	(i) उत्पादन (ii) मूल्य	2 13	4 53	6 123
7	बॉक्साइट	(i) उत्पादन (ii) मूल्य	27 199	123 1,058	349 8,841
8	मीठ	(i) उत्पादन	384	461	495
9	डोलोमाइट	(i) उत्पादन (ii) मूल्य	6 38	5 67	27 692
10	सिलिका सॅंड	(i) उत्पादन (ii) मूल्य	5 34	28 269	80 2,110
11	गेरू	(i) उत्पादन (ii) मूल्य	1 13	3 39
12	कोरंडम	(i) उत्पादन (ii) मूल्य	* 8	1 678

* अस्थायी/

N. A.--उपलब्ध नाही/

● आकडे ५०० टनाखालील आहेत/

1 आधार--भारतीय खाण केंद्र, नागपूर/

2 सहाय्यक मीठ आयुक्त, भारत सरकार, मुंबई (मीठा करिता)/

MINERAL PRODUCTION IN MAHARASHTRA

(उत्पादन हजार मे. टनात, मूल्य हजार रुपयात)
(Quantity in thousand tonnes, value in thousand Rs.)

1985	1990	1992	1993	1994	Quantity/value	Mineral
(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(3)	(2)
..	N. A.	Quantity	Chromite
..	N. A.	Value	
10,792	16,848	18,879	19,679	21,065	Quantity	Coal
19,00,975	47,24,381	57,27,330	70,10,261	99,14,459	Value	
1,077	645	260	86	159	Quantity	Iron ore
44,652	38,427	15,563	6,730	7,706	Value	
1,755	5,135	5,929	5,580	6,175	Quantity	Limestone
59,918	1,96,850	1,73,417	1,93,345	3,60,170	Value	
238	276	303	339	282	Quantity	Manganese ore
1,56,178	1,61,462	2,45,577	4,44,094	3,18,683	Value	
12	N. A.	N. A.	Quantity	China clay
295	N. A.	N. A.	Value	
384	543	566	551	449	Quantity	Bauxite
15,350	44,263	52,104	62,195	45,765	Value	
446	N. A.	N. A.	Quantity	Salt
23	28	23	24	28	Quantity	Dolomite
1,241	2,667	2,833	3,516	4,038	Value	
186	197	246	195	190	Quantity	Silica Sand
6,610	8,717	11,025	8,802	11,895	Value	
2	2	2	1	1	Quantity	Ochre
45	63	119	82	106	Value	
●	●	16	10	..	Quantity	Corundum
550	295	29	18	..	Value	

Provisional.

Not available.

Less than 500 tonnes.

Source—Indian Bureau of Mines, Nagpur.

Assistant Salt Commissioner, Government of India, Mumbai (for salt only).

9. वापरात असलेली मोटार वाहने/MOTOR VEHICLES IN OPERATION

अ. क्र. Serial No.	वाहनांचा प्रकार (2)	1961 (3)	1970 (4)	1980** (5)	1990 (6)	1991** (7)	1992** (8)	1993 (9)	1994 (10)	Class of vehicles (2)
1	मोटार सायकली	12,523*	62,188*	1,40,526	4,89,574	5,45,611	6,04,402	19,62,801*	21,18,694*	Motor Cycles
2	स्कूटर्स	1,63,623	5,79,024	6,39,166	6,92,891 Scooters
3	मोपेड	5,20,065	5,51,093	5,79,229 Moped
4	मोटार गाड्या	50,589	1,08,679	2,14,037	4,11,559	4,30,762	4,46,097	4,56,375	4,20,247	Motor Carst
5	टॅक्सी कॅब्स	6,086	15,554	29,243	42,489	43,400	45,610	44,640	52,554	Taxi Cabs
6	स्वयंचालित रिक्शा	379	2,238	23,047	1,19,186	1,30,614	1,43,026	1,72,993	1,99,787	Auto-rickshaw
7	स्टेज कॅरेजेस-	4,135	7,801	12,212	18,185	18,434	18,834 Stage Carriages
	(i) डिझेल इंजिनवर चालणाऱ्या	3,345	7,604	12,212	N.A.	N.A.	N.A.	18,434	19,214	Diesel engined
	(ii) पेट्रोल इंजिनवर चालणाऱ्या	790	197	..	N.A.	N.A.	N.A.	Petrol engined
8	कॉन्ट्रॅक्ट कॅरेजेस-	3,768	4,132	4,391	4,857	4,754	Contract carriages-
	(i) डिझेल इंजिनवर चालणाऱ्या	1,259	N.A.	N.A.	N.A.	Diesel engined
	(ii) पेट्रोल इंजिनवर चालणाऱ्या	N.A.	N.A.	N.A.	Petrol engined
9	माल मोटारी-	N.A.	Lorries-
	A. खाजगी वाहने-	39,778	39,778	N.A.	Private carrier-
	(i) डिझेल इंजिनवर चालणारी	1,302	6,908	28,083	N.A.	N.A.	N.A.	@	@	Diesel engined
	(ii) पेट्रोल इंजिनवर चालणारी	4,641	8,458	7,644	N.A.	N.A.	N.A.	@	@	Petrol engined
	B. सार्वजनिक वाहने-	1,48,237	1,60,157	2,10,480	Public carriers-
	(i) डिझेल इंजिनवर चालणारी	6,486	19,977	58,756	N.A.	N.A.	1,92,091	1,95,981	1,90,048	Diesel engined
	(ii) पेट्रोल इंजिनवर चालणारी	10,691	12,038	10,079	N.A.	N.A.	18,389	21,619	25,791	Petrol engined
10	रुग्णवाहिका	119	400	839	218	2,274	2,418	2,531	2,784	Ambulances
11	शाळेच्या बसेस	269	412	574	993	1,032	1,070	1,096	844	School Buses
12	खाजगी प्रवासी वाहने	177	697	2,059	4,384	4,727	5,371	5,498	5,892	Private Service vehicles
13	अनुयायन (ट्रॅक्टर)	1,554	5,238	19,630	56,833	63,295	70,461	82,404	92,491	Trailors
14	ट्रॅक्टर्स	899	6,163	20,691	57,157	63,668	70,904	83,088	91,903	Tractors
15	इतर	285	758	1,298	4,807	5,212	5,380	5,509	6,593	Others
एकूण		1,00,144	2,57,539	7,28,589	24,98,220	27,03,355	29,00,164	12,91,305	32,31,596	Total

टीप:—(1) प्रत्येक वर्षाच्या 1 जानेवारी रोजीचे आकडे. *स्कूटर्स, मोपेड धरून. **Includes scooters also Moped. †जीप व स्टेशनवॅगन्स धरून. ‡Includes Jeeps & stationwagons also. **मार्च अखेरचे. / **As on 31st March.
(2) नवीन मोटार वाहन कायद्याप्रमाणे खाजगी वाहने व सार्वजनिक वाहने असे वर्गीकरण रद्द करण्यात आले असून १९९२ पासून खाजगी व सार्वजनिक मालवाहक वाहने या रकामात एकत्र दाखविण्यात आली आहेत.
आधार:—परिवहन आयुक्त, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.

Note:—(1) Figures are as on 1st January of each year.
(2) According to new Act, Separate classification of private carrier class has been cancelled. From 1992 no. of private and public carriers together are shown in total 'public carriers'.
source.—Commissioner of Transport, Government of Maharashtra, Mumbai.

10. चालू किंमतीनुसार व स्थिर किंमतीनुसार (१९८०-८१) महाराष्ट्र राज्याचे दरडोई उत्पन्न

STATE INCOME AND PER CAPITA INCOME OF MAHARASHTRA AT CURRENT AND AT CONSTANT (1980-81) PRICES

अ. क्र. Sr. No.	वाडी (2)	1960-61 (3)	1970-71 (4)	1980-81 (5)	1985-86 (6)	1990-91 (7)	1991-92 (8)	1992-93 (9)	1993-94 (10)	1994-95 (11)	Items (2)
1	निव्वळ राज्य उत्पन्न (कोटी रुपयात)										Net State Domestic product (Rs. in Lakh)
	(a) चालू किंमतीनुसार	1,705	4,298	15,113	26530	54,577	64,536	79,752	94,393	1,11,028	At current Prices
	(b) स्थिर किंमतीनुसार (१९८०-८१)	7,991	10,221	15,113	18,747	27,007	26,995	30,401	33,052	35,198	At constant Prices (1980-81)
2	दरडोई राज्य उत्पन्न (रुपये)										Per capita state income (in Rs.)
	(a) चालू किंमतीनुसार	436.74	868.55	2435.34	3825.93	7367.3	8082.9	9794.5	11367.1	13112.3	At current Prices
	(b) स्थिर किंमतीनुसार (१९८०-८१)	2046.32	2065.45	2435.34	2705.83	3,455.7	3,381.0	3733.6	3,980.2	4,156.8	At constant Prices (1980-81)
3	राज्य उत्पन्नाचे निर्देशांक (१९६०-६१ = १००)										Index Number of State Income (Net) (Base 1960-61 = 100)
	(a) चालू किंमतीनुसार	100	252.01	888.07	1551.43	3,375.63	3,783.66	4675.72	3,354.09	6,509.37	At current Prices
	(b) स्थिर किंमतीनुसार (१९८०-८१)	100	127.91	189.11	234.58	337.93	337.79	380.41	413.58	440.43	At constant Prices (1980-81)
4	दरडोई उत्पन्नाचे निर्देशांक (१९६०-६१ = १००)										Index Number of per capita Income (Net) (Base 1960-61 = 100)
	(a) चालू किंमतीनुसार	100	198.88	557.79	876.08	1,687.04	1850.9	2242.84	2,602.95	3,002.56	At current Prices
	(b) स्थिर किंमतीनुसार (१९८०-८१)	100	100.93	119.62	132.42	168.88	165.23	182.46	194.51	203.14	At constant Prices (1980-81)

* अस्थायी/Provisional. ॐ प्राथमिक/Preliminary.

आधार—अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.

Source—Directorate of Economics and Statistics, Government of Maharashtra, Mumbai.

11. कामगारकरिता ग्राहक किमतीचा निर्देशांक / CONSUMER PRICE INDEX NUMBERS FOR WORKING CLASS
(नवी मालिका/New Series)

अ. क्र. Sr. No.	केंद्र (1)	बाब (2)	1966 (3)	1971 (4)	1981 (5)	1991 ^७ (6)	1992 ^७ (7)	1993 ^७ (8)	1994 ^७ (9)	Item (10)	Centre (11)
1	मुंबई *	अन्न सर्व बाबी	150 143	202 188	492 447	244 226	279 255	296 273	333 306	Food All items	Mumbai*
2	सोलापूर *	अन्न सर्व बाबी	155 145	211 195	523 481	229 224	273 260	267 264	297 289	Food All items	Solapur*
3	नागपूर *	अन्न सर्व बाबी	155 144	208 190	489 454	222 223	225 253	263 268	293 292	Food All items	Nagpur*
4	जळगाव †	अन्न सर्व बाबी	173 155	202 187	515 459	236 221	266 249	273 255	303 284	Food All items	Jalgaon †
5	नांदेड †	अन्न सर्व बाबी	170 153	207 195	556 507	226 225	262 255	255 259	286 287	Food All items	Nanded †
6	औरंगाबाद †	अन्न सर्व बाबी	164 151	200 189	529 401	237 219	277 249	269 252	306 282	Food All items	Aurangabad†
7	पुणे †	अन्न सर्व बाबी	149 139	188 174	475 420	239 217	286 253	292 267	326 296	Food All items	Pune †
8	नाशिक	अन्न सर्व बाबी	237 228	267 255	274 270	308 290	Food All items	Nashik
9	अकोला	अन्न सर्व बाबी	226 220	264 252	262 259	301 290	Food All items	Akola
10	कोल्हापूर	अन्न सर्व बाबी	236 221	281 256	282 263	312 291	Food All items	Kolhapur

७ कॅलेंडर वर्ष/Calendar year 1982 = 100.

* कॅलेंडर वर्ष/Calendar year 1960 = 100.

† कॅलेंडर वर्ष/Calendar year 1961 = 100.

आधार—कामगार आयुक्त यांचे कार्यालय, मुंबई.

Source—Office of the Commissioner of Labour, Mumbai.

१. क्षेत्रफल आणि लोकसंख्या

१.१. या विभागात क्षेत्रफल आणि लोकसंख्या अनुसूचित जाती, जमाती, त्यांची एकूण लोकसंख्येशी टक्केवारी, दशवर्षीय चढउतार, खेड्यांचे वर्गीकरण, काम करणारे आणि काम न करणारे लोक, साक्षरता दर इ. बाबतची माहिती १९९१ च्या जनगणनेनुसार देण्यात आली आहे. काही तक्ते १९८१ च्या लोकसंख्येशी संबंधित आहे.

१.२. १९८१ च्या जनगणनेमध्ये वापरलेल्या संकल्पना व व्याख्यानुसार 'गाव' हे ठराविक सीमा असलेले व जमिनीचे स्वतंत्रपणे अभिलेख उपलब्ध असलेले महसुली गाव होय. वाड्या किंवा पाडे यांस गावे मानण्यात आलेले नाही. फक्त ह्यास वनव्याप्त गावांचा अपवाद आहे. ही ठिकाणे म्हणजे राखीव जंगलातील लोकसंख्या असलेली ठिकाणे होत. त्यात मुख्यतः जंगल कामगार व त्यांच्या कुटूंबातील व्यक्तींचा समावेश आहे व त्यास गावे असे संबोधण्यात आले आहे. 'वस्ती असलेल्या गावात' 'वस्ती असलेल्या महसुली' व 'वस्ती असलेल्या वनव्याप्त' गावांचा समावेश आहे. "वस्ती नसलेल्या" गावात कोणत्याही प्रकारची लोकवस्ती नसलेल्या महसुली गावांचा समावेश आहे. १९८१ च्या जनगणनेनुसार शहर किंवा नागरी विभागाची व्याख्या खालीलप्रमाणे करण्यात आली आहे :-

(१) ज्या ठिकाणी नगरपालिका, कटक मंडळ किंवा मुलकी वस्ती आहे असे किंवा.

(२) ५,००० किंवा त्याहून अधिक लोकवस्ती असलेले व ज्यातील कमीतकमी तीन-चतुर्थांश पुरुष कामगार बिगर शेती व्यवसायात गुंतले आहेत असे ठिकाण.

१९८१ च्या जनगणनेनुसार महाराष्ट्रातील लोकसंख्याविषयक तक्ते भारत सरकारने प्रसिद्ध केलेल्या "भारतीय जनगणना, १९८१, मालिका १२, महाराष्ट्र पुरवणी प्रबंध १" मध्ये उपलब्ध आहेत.

१९८१ च्या जनगणनेनुसार खालीलप्रमाणे व्याख्या करण्यात आल्या आहेत :-

(१) काम.—"काम" ह्या शब्दाची व्याख्या कोणत्याही आर्थिक उत्पादक कार्यात सहभाग, अशी असून त्याचे स्वरूप बौद्धिक किंवा शारीरिक, श्रम असे आहे. "काम" ह्यात फक्त प्रत्यक्ष केलेल्या कामाचा अंतर्भाव नसून प्रभावी देखरेख व कामाचे मार्गदर्शन याचाही समावेश आहे.

(२) काम करणारे.—संदर्भ वर्षात अगदी काही वेळ काम केले असले तरी त्या व्यक्तीस काम करणारे असे समजण्यात आले :-

(अ) मुख्यतः काम करणारे.—एखाद्या व्यक्तीने गेल्या वर्षात ६ महिने किंवा जास्त किंवा १८३ दिवस किंवा त्याहून जास्त दिवस काम केले असल्यास त्या व्यक्तीस मुख्यतः काम करणारी व्यक्ती असे संबोधण्यात आले.

(ब) सीमांतिक कामगार.—एखाद्या व्यक्तीने गेल्या वर्षात सहा महिन्यांपेक्षा किंवा १८३ दिवसांपेक्षा कमी दिवस काम केले असेल तर त्या व्यक्तीस सीमांतिक कामगार म्हणून संबोधण्यात आले.

1. AREA AND POPULATION

1.1. In this section tables based on 1991 population census on Area and Population on Scheduled Caste, Scheduled Tribes, their percentage to total population, decadal variation, villages classified by population, working and non-working person and literacy rate are presented. Some tables are related to 1981 census.

1.2. According to the definitions and concepts used for the 1981 census, a 'Village' is a revenue village having a defined boundary and separate land records. Hamlets, wadies or padas have not been treated as separate villages. Forest villages make an exception. They are population centres situated within reserved forest areas. Their population mainly consists of forest labourers and their families. Such population centres within reserved forest areas are also treated as villages. Number of 'inhabited villages' denote number of 'inhabited revenue villages' and 'inhabited forest villages'. The 'un-inhabited villages' are the revenue villages but did not have any residential population. For the purpose of 1981 Census a town or an urban area was defined as a place which has :—

(i) a municipal body, a cantonment or civil lines ; or

(ii) a population of 5,000 or over and at least three-fourth or more of male workers engaged in non-agricultural pur-suits.

The general population, 1981 tables concerning Maharashtra, are published by the Government of India, in "Census of India 1981, Series 12, Maharashtra Paper 1 Supplement."

Definitions as adopted in the 1981 census are reproduced below :—

(1) *Work*—was defined as participation in economically productive activity, such participation may be mental or physical in nature. Work involves not only actual work but also effective supervision and direction of work.

(2) *Worker*—worker was one who had engaged himself in work for at least sometime during the reference year :—

(a) *Main worker*.—is a person who put in work for six months or more or for 183 days or more, during last year was classified as main worker.

(b) *Marginal worker*.—is a person who did work during last year for less than six months (183 days) was classified as marginal work.

(३) **काम न करणारे.**—जनगणनेच्या संदर्भ दिवसाचे आधी एक वर्षाच्या संदर्भकाळात एखाद्या व्यक्तीने अजिबात काम केले नसेल अशा व्यक्तीस काम न करणारी व्यक्ती असे संबोधण्यात आले. जी व्यक्ती मुख्यत्वे स्वतःच्या कुटूंबासाठी कामे करणे वगैरे घरगुती कामामध्ये गुंतलेली असेल किंवा एखादा मुलगा किंवा मुलगी जी प्रामुख्याने एखाद्या संस्थेत शिकत असताना कुटूंबाला आर्थिक मदत करते परंतु जी पूर्णवेळ काम करीत नाही अशा व्यक्तीस " काम करणारी व्यक्ती " असे संबोधण्यात आले नाही. तसेच एखाद्या व्यक्तीस घरभाडे किंवा निवृत्ती वेतन अशा स्वरूपातच उत्पन्न मिळते व ज्यासाठी त्या व्यक्तीस कोणतेही काम करावे लागत नाही अशा व्यक्तीस " काम करणारी व्यक्ती " असे संबोधण्यात येत नाही.

(४) **घरगुती उद्योग.**—कुटूंब प्रमुख किंवा प्रामुख्याने कुटूंबातील व्यक्तींनी शहरी भागात स्वतःच्या घराच्या परिसरात व ग्रामीण भागात खेड्यात चालविलेला उद्योग म्हणजे " घरगुती उद्योग " होय. घरगुती उद्योग हा नोंदणी झालेल्या कारखान्याप्रमाणे चालविण्यात येत नाही व त्यात उत्पादन, प्रक्रिया, सेवा, दुरुस्ती व विक्री यांचा संबंध असतो.

(५) **शेतकरी.**—यात स्वतःची जमीन कसणारे व दुसऱ्यांची जमीन कसणारे अशा दोन्हीचा अंतर्भाव होतो.

(६) **शेतमजूर.**—यात शेतावर मजुरीवर/वेतनावर काम करणारे परंतु ज्यांचा जमिनीवर कोणत्याही प्रकारचा मालकी हक्क नाही अशांचा समावेश होतो.

(७) **व्यवसाय.**—ज्यास उद्योग म्हणता येईल अशा आर्थिक उत्पादनाच्या कोणत्याही शाखेत जेव्हा एखादी व्यक्ती स्वतः काम करते त्यास तिचा व्यवसाय समजण्यात येते.

(८) **उद्योग.**—म्हणजे आर्थिक उत्पादन कार्यातील एखादी शाखा ज्यात कामगार काम करतो.

(९) **मालक.**—मोबदला देऊन एक किंवा जास्त व्यक्तींकडून काम करवून घेणाऱ्या व्यक्तीस मालक असे समजण्यात येते.

(१०) **कामगार.**—जी व्यक्ती नगद किंवा वस्तुरूपाने मोबदला घेऊन दुसऱ्यासाठी वेतनावर किंवा मजुरीवर काम करते ती कामगार व्यक्ती होय.

(११) **एकटा कामगार.**— जी व्यक्ती काही नैमित्तिक कारणांव्यतिरिक्त मोबदला देऊन इतरांकडून काम करवून घेत नाही किंवा कुटूंबातील इतर व्यक्तींच्या मदतीने काम करत नाही किंवा कोणत्याही सहकारी संस्थेची सभासद म्हणून काम करीत नाही अशा व्यक्तीस ' एकटा कामगार ' असे संबोधण्यात येते.

(१२) **कौटुंबिक कामगार.**—कुटूंबाच्या उद्योगात जी व्यक्ती नगद किंवा वस्तुरूपात वेतन किंवा मजुरी न घेता कुटूंबातील इतर व्यक्तींबरोबर काम करते ती " कौटुंबिक कामगार " म्हणून समजण्यात येते.

(3) **Non-worker.**—was one who did not engage himself at all in work throughout the whole reference period of one year preceding the date of enumeration. A person who is engaged primarily in household duties such as working for one's own household or a boy or a girl who is primarily a student attending an institution, even if such a person helps the family's economic activity but not as full-time worker was not treated as worker. A person who merely receives income such as rent or pension and who does not have to work for receiving that income has not been treated as worker.

(4) **Household Industry.**—is defined as an industry conducted by the head of the household himself or mainly by members of households at home or within the village in rural areas and only within the premises of the house where the household lives in urban areas. It should not be run on the scale of registered factory and relates to production, processing, servicing, repairing or making and selling of goods.

(5) **Cultivator.**—includes both owner cultivators and tenant cultivators.

(6) **Agricultural labourer.**—covers all other persons working on land as labourers on wages without holding any right upon the land.

(7) **Occupation.**—of a worker is the function which he personally performs by engaging himself in work in any branch of economic activity which is called his industry.

(8) **Industry.**—is defined as a sector of economic activity on which a worker is engaged.

(9) **Employer.**—is a person who hires one or more persons in his work.

(10) **Employee.**—is a person who works for others for wages or salary in cash or kind.

(11) **A single worker.**—is a person who is doing his work without employing others except casually and without the help of other members of his family except casually or a participation in work as a member of a co-operative.

(12) **A family worker.**—is a person who is doing his work in a family enterprise along with other members of the family without wages or salary in cash or kind.

1. क्षेत्रफल व लोकसंख्या / AREA AND POPULATION

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 1.1

१९९१ च्या जनगणनेनुसार क्षेत्रफल व लोकसंख्या

(Area and Population according to 1991 Population Census.)

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा	क्षेत्रफल		लोकसंख्या		खेड्यांची संख्या			लोकसंख्या					District
		एकूण ग्रामीण नागरी	मये	चौ. कि. मी. Sq. Km.	दर चौ. कि. मी. Per Sq. Km.	मार्गे Population	चौ. कि. मी. Sq. Km.	शहरांची		एकूण Persons	पुरुष Males	स्त्रिया Females	Total Rural Urban	
								वस्ती असलेली Inhabited	वस्ती नसलेली Uninhabited					
										(3)	(4)	(5)	(6)	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(3)	(2)
1	बृहन्मुंबई	ए. ग्रा. ना.	603.00 0.00 603.00	16,461 .. 16,461	3	1 .. 1	20,51,216 .. 20,51,216	99,25,891 .. 99,25,891	54,60,145 .. 54,60,145	44,65,746 .. 44,65,746	T R U	Brihan Mumbai
2	ठाणे	ए. ग्रा. ना.	9,558.00 8,830.75 727.25	549 210 4,666	13	1,679 1,679 ..	18 18 ..	23 .. 23	10,96,592 3,33,533 7,43,059	52,49,126 18,55,919 33,93,207	27,92,874 9,49,619 18,43,255	24,56,252 9,06,300 15,49,952	T R U	Thane
3	रायगड	ए. ग्रा. ना.	7,152.00 6,988.98 163.02	255 214 2,016	14	1,851 1,851 ..	57 57 ..	19 .. 19	3,73,126 3,04,441 68,685	18,24,816 14,96,176 3,28,640	9,07,907 7,35,388 1,72,519	9,16,909 7,60,788 1,56,121	T R U	Raigad
4	रत्नागिरी	ए. ग्रा. ना.	8,208.00 8,150.59 57.41	188 173 2,405	9	1,515 1,515 ..	4 4 ..	8 .. 8	3,24,036 2,96,869 27,167	15,44,057 14,06,001 1,38,056	7,00,190 6,30,502 69,688	8,43,867 7,75,499 68,368	T R U	Ratnagiri
5	सिंधुदुर्ग	ए. ग्रा. ना.	5,257.00 5,176.47 30.53	160 150 2,068	7	736 736	4 .. 4	1,75,893 1,61,727 14,166	8,32,152 7,69,002 63,150	3,89,384 3,57,773 31,611	4,42,768 4,11,229 31,539	T R U	Sindhudurg
6	नाशिक	ए. ग्रा. ना.	15,530.00 15,011.74 518.26	248 165 2,642	13	1,814 1,814 ..	4 4 ..	17 .. 17	7,00,310 4,33,892 2,66,418	38,51,352 24,82,267 13,69,085	19,84,973 12,69,908 7,15,065	18,66,379 12,12,359 6,54,020	T R U	Nashik
7	धुळे	ए. ग्रा. ना.	13,150.00 13,043.44 106.56	193 155 5,554	10	1,586 1,586 ..	17 17 ..	8 .. 8	4,58,359 3,69,857 88,502	25,35,715 20,15,374 5,19,841	12,95,288 10,24,076 2,71,212	12,40,427 9,91,798 2,48,629	T R U	Dhule
8	जळगांव	ए. ग्रा. ना.	11,765.30 11,582.84 182.46	271 200 4,805	13	1,480 1,480 ..	30 30 ..	17 .. 17	5,96,838 4,38,805 1,58,033	31,87,634 23,12,965 8,74,669	16,42,873 11,87,625 4,55,248	15,44,761 11,25,340 4,19,421	T R U	Jaigaon

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 1.1—Contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(3)	(2)
9	अहमदनगर	...	₹ 17,048.00	198	13	1,554	2	13	6,26,703	33,72,935	17,30,609	16,42,326	T	Ahmednagar
		...	₹ 16,702.26	170	..	1,554	2	..	5,25,172	28,39,454	14,52,006	13,87,448	R	
		...	₹ 345.74	1,543	13	1,01,531	5,33,481	2,78,603	2,54,878	U	
10	पुणे	...	₹ 15,643.00	354	14	1,844	18	34	10,79,140	55,32,532	28,61,460	26,71,072	T	Pune
		...	₹ 15,066.32	181	..	1,844	18	..	5,04,404	27,25,503	13,87,461	13,38,042	R	
		...	₹ 576.68	4,868	34	5,74,736	28,07,029	14,73,999	13,33,030	U	
11	सतारा	...	₹ 10,480.00	234	11	1,547	26	11	4,65,891	24,51,372	12,08,375	12,42,997	T	Satara
		...	₹ 10,269.84	208	..	1,547	26	..	4,05,917	21,35,532	10,44,421	10,91,111	R	
		...	₹ 210.16	1,503	11	59,974	3,15,840	1,63,954	1,51,886	U	
12	सांगली	...	₹ 8,572.00	258	8	723	4	8	4,23,305	22,09,488	11,28,521	10,80,967	T	Sangli
		...	₹ 8,255.27	207	..	723	4	..	3,23,148	17,07,041	8,68,447	8,38,594	R	
		...	₹ 316.73	1,586	8	1,00,157	5,02,447	2,60,074	2,42,373	U	
13	सोलापूर	...	₹ 14,895.00	217	11	1,134	8	10	5,78,788	32,31,057	16,70,516	15,60,541	T	Solapur
		...	₹ 14,724.21	156	..	1,134	8	..	4,14,333	23,01,574	11,92,575	11,08,999	R	
		...	₹ 170.79	5,442	10	1,64,455	9,29,483	4,77,941	4,51,542	U	
14	कोल्हापूर	...	₹ 7,685.00	389	12	1,188	15	12	5,67,952	29,89,507	15,24,732	14,64,775	T	Kolhapur
		...	₹ 7,544.93	292	..	1,188	15	..	4,18,540	22,02,505	11,13,588	10,88,917	R	
		...	₹ 140.07	5,619	12	1,49,412	7,87,002	4,11,144	3,75,858	U	
15	औरंगाबाद	...	₹ 10,107.00	219	8	1,300	44	8	4,24,578	22,13,779	11,51,693	10,62,086	T	Aurangabad
		...	₹ 9,879.24	151	..	1,300	44	..	2,80,547	14,88,636	7,66,816	7,21,820	R	
		...	₹ 227.76	3,184	8	1,44,031	7,25,143	3,84,877	3,40,266	U	
16	जालना	...	₹ 7,718.00	177	8	956	11	4	2,57,513	13,64,425	6,96,798	6,67,627	T	Jalna
		...	₹ 7,616.09	149	..	956	11	..	2,14,462	11,33,697	5,77,290	5,56,407	R	
		...	₹ 101.91	2,264	4	43,051	2,30,728	1,19,508	1,11,220	U	
17	परभणी	...	₹ 11,041.00	192	12	1,469	45	11	3,80,148	21,17,035	10,83,794	10,33,241	T	Parbhani
		...	₹ 10,857.44	151	..	1,469	45	..	2,99,253	16,40,436	8,35,976	8,04,460	R	
		...	₹ 183.56	2,596	11	80,895	4,76,599	2,47,818	2,28,781	U	
18	बीड	...	₹ 10,693.00	170	9	1,269	11	7	3,67,181	18,22,072	9,37,410	8,84,662	T	Beed
		...	₹ 10,600.87	141	..	1,269	11	..	3,02,478	14,95,104	7,65,849	7,29,255	R	
		...	₹ 92.13	3,549	7	64,703	3,26,968	1,71,561	1,55,407	U	
19	नांदेड	...	₹ 10,528.00	221	9	1,515	65	13	4,07,277	23,30,374	11,97,876	11,32,498	T	Nanded
		...	₹ 10,334.46	177	..	1,515	65	..	3,24,011	18,24,234	9,33,311	8,90,923	R	
		...	₹ 193.54	2,615	13	83,266	5,06,140	2,64,565	2,41,575	U	

20	उस्मानाबाद	₹	7,569.00	169	6	716	6	8	2,33,003	12,76,327	6,58,896	6,17,431	T	Osmanabad
		ग्र.	7,522.00	144	..	716	6	..	1,98,395	10,82,447	5,57,064	5,25,383	R	
		न.	47.00	4,125	8	34,608	1,93,880	1,01,832	92,048	U	
21	लातूर	₹	7,157.00	234	7	914	22	5	52,83,757	16,76,641	8,63,203	8,13,438	T	Latur
		ग्र.	7,089.58	188	..	914	22	..	2,26,015	13,34,773	6,83,066	6,51,707	R	
		न.	67.42	5,071	5	57,742	3,41,868	1,80,137	1,61,731	U	
22	बुलढाणा	₹	9,661.00	195	13	1,299	128	11	3,52,853	18,86,299	9,66,017	9,20,282	T	Buldhana
		ग्र.	9,595.48	156	..	1,299	128	..	2,84,184	14,97,964	7,65,107	7,32,857	R	
		न.	65.52	5,927	11	68,669	3,88,335	2,00,910	1,87,425	U	
23	अकोला	₹	10,574.00	209	13	1,574	202	10	4,20,013	22,14,271	11,42,148	10,72,123	T	Akola
		ग्र.	10,423.12	152	..	1,574	202	..	3,09,913	15,79,940	8,12,857	7,67,083	R	
		न.	150.88	4,204	10	1,10,100	6,34,331	3,29,291	3,05,040	U	
24	अमरावती	₹	12,210.00	180	13	1,681	315	11	4,27,359	22,00,057	11,36,314	10,63,743	T	Amravati
		ग्र.	12,044.72	123	..	1,681	315	..	2,93,695	14,82,928	7,63,514	7,19,414	R	
		न.	165.28	4,339	11	1,33,664	7,17,129	3,72,800	3,44,329	U	
25	यवतमाळ	₹	13,582.00	153	16	1,836	272	10	4,13,123	20,77,144	10,64,422	10,12,722	T	Yavatmal
		ग्र.	13,515.19	127	..	1,836	272	..	3,66,230	17,20,213	8,79,017	8,41,196	R	
		न.	66.81	5,342	10	66,893	3,56,931	1,85,405	1,71,526	U	
26	वार्धा	₹	6,309.00	169	8	967	412	6	2,20,348	10,67,357	5,50,370	5,16,987	T	Wardha
		ग्र.	6,270.55	125	..	967	412	..	1,64,656	7,83,840	4,03,503	3,80,337	R	
		न.	38.45	7,374	6	55,692	2,83,517	1,46,867	1,36,650	U	
27	नागपूर	₹	9,892.00	332	14	1,635	243	23	6,54,520	32,87,139	17,10,404	15,76,735	T	Nagpur
		ग्र.	9,527.34	132	..	1,635	243	..	2,60,301	12,56,225	6,49,900	6,06,325	R	
		न.	364.66	5,569	23	3,94,219	20,30,914	10,60,504	9,70,410	U	
28	भंडारा	₹	9,321.00	226	14	1,654	149	8	4,33,635	21,07,629	10,60,275	10,47,354	T	Bhandara
		ग्र.	9,237.92	198	..	1,654	149	..	3,77,332	18,31,735	9,18,913	9,12,822	R	
		न.	83.08	3,321	8	56,303	2,75,894	1,41,362	1,34,532	U	
29	चंद्रपूर	₹	11,443.00	155	12	1,473	319	12	3,88,047	17,71,994	9,09,787	8,62,207	T	Chandrapur
		ग्र.	11,280.74	113	..	1,473	319	..	2,79,737	12,75,171	6,48,234	6,26,937	R	
		न.	162.26	3,062	12	1,08,310	4,96,823	2,61,553	2,35,270	U	

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 1.1—Contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(3)	(2)
30	गडचिरोली	ए.	14,412.00	55	12	1,503	168	4	1,62,931	7,87,010	3,98,364	3,88,646	T	Gadchiroli
		ग्र.	14,343.01	50	..	1,503	168	..	1,47,594	7,18,445	3,62,474	3,55,971	R	
		जा.	68.99	994	4	15,337	68,565	35,890	32,675	U	
	महाराष्ट्र राज्य	ए.	3,07,713.00	257	325	40,412	2,615	336	1,53,44,435	7,89,37,187	4,08,25,618	3,81,11,569	T	Maharashtra State
		ग्र.	3,01,485.09	161	..	40,412	2,615	..	92,59,441	4,83,95,601	2,45,36,280	2,38,59,321	R	
		जा.	6,227.91	4,904	336	60,84,994	3,05,41,586	1,62,89,338	1,42,52,248	U	

आधार :-भारतची जनगणना, १९९१, मालिका १४, महाराष्ट्र, भाग दोन ब.

Source :-Population Census of India, 1991, Series 14, Maharashtra, Part. II. B.

1. क्षेत्रफल व लोकसंख्या / AREA AND POPULATION
तक्ता क्रमांक / TABLE No. 1.2
अनुसूचित जातीची लोकसंख्या / Scheduled Castes Population
(जनगणना / Population Census, 1991)

अनु- क्रमांक Serial No.	जिल्हा (2)	ग्रामीण Rural			नगरी Urban			एकूण Total			अनुसूचित जातीची एकूण लोकसंख्येची टक्केवारी Percentage of Scheduled Castes to total Population			District (2)
		एकूण Total (3)	पुरुष Males (4)	स्त्रिया Females (5)	एकूण Total (6)	पुरुष Males (7)	स्त्रिया Females (8)	एकूण Total (9)	पुरुष Males (10)	स्त्रिया Females (11)	एकूण Total (12)	पुरुष Males (13)	स्त्रिया Females (14)	
1	बृहन्मुंबई	6,46,914	3,44,085	3,02,829	6,46,914	3,44,085	3,02,829	6.52	6.30	6.78	Brihan Mumbai
2	ठाणे	48,752	25,163	23,589	2,23,045	1,17,158	1,05,887	2,71,797	1,42,321	1,29,476	5.18	5.09	5.27	Thane
3	रायगड	35,681	17,650	18,031	15,318	7,863	7,455	50,999	25,513	25,486	2.79	2.81	2.78	Raigad
4	रत्नागिरी	24,118	11,483	12,635	3,267	1,735	1,532	27,385	13,218	14,167	1.77	0.94	1.68	Ratnagiri
5	सिंधुदुर्ग	39,333	18,613	20,720	3,102	1,570	1,532	42,435	20,183	22,252	5.10	5.18	5.02	Sindhudurg
6	नाशिक	1,78,933	91,556	87,377	1,47,822	75,924	71,898	3,26,755	1,67,480	1,59,275	8.48	8.44	8.53	Nashik
7	धुळे	97,429	49,760	47,669	36,930	19,257	17,673	1,34,359	69,017	65,342	5.30	5.33	5.27	Dhule
8	जळगाव	2,13,332	1,08,974	1,04,358	81,715	42,139	39,576	2,95,047	1,51,113	1,43,934	9.25	9.20	9.32	Jaigaon
9	अहमदनगर	3,47,061	1,81,568	1,65,493	71,418	36,421	34,997	4,18,479	2,17,989	2,00,490	12.41	12.60	12.21	Ahmednagar
10	पुणे	2,24,051	1,14,974	1,09,077	4,07,012	2,10,202	1,96,810	6,31,063	3,25,176	3,05,887	11.41	11.36	11.45	Pune
11	सातारा	1,97,345	98,667	98,678	35,669	18,247	17,422	2,33,014	1,16,914	1,16,100	9.50	9.68	9.34	Satara
12	सांगली	2,10,429	1,06,856	1,03,573	67,029	34,244	32,785	2,77,458	1,41,100	1,36,358	12.56	12.50	12.61	Sangli
13	सोलापूर	3,65,694	1,89,013	1,76,681	1,32,219	67,986	64,233	4,97,913	2,56,999	2,40,914	15.41	15.38	15.44	Solapur
14	कोल्हापूर	2,94,524	1,49,815	1,44,909	86,505	44,404	42,101	3,81,029	1,94,219	1,86,810	12.75	12.74	12.75	Kolhapur
15	औरंगाबाद	1,79,800	92,619	87,181	1,25,446	66,079	59,367	3,05,246	1,58,698	1,46,548	13.79	13.78	13.70	Aurangabad
16	जालमा	1,51,612	77,318	74,294	24,840	12,788	12,052	1,76,452	90,106	86,346	12.93	12.93	12.93	Jalna
17	परभणी	1,85,137	94,177	90,960	48,186	24,818	23,368	2,33,323	1,18,995	1,14,328	11.02	10.98	11.06	Parbhani
18	बीड	2,03,237	1,04,142	99,095	41,044	21,493	19,551	2,44,281	1,25,635	1,18,646	13.41	13.40	13.41	Beed
19	नांदेड	3,50,870	1,79,661	1,71,209	72,072	37,673	34,399	4,22,942	2,17,334	2,05,608	18.15	18.14	18.16	Nanded
20	उस्मानाबाद	1,79,594	92,367	87,227	29,015	15,031	13,984	2,06,609	1,07,398	1,01,211	16.34	16.30	16.39	Osmanabad
21	लातूर	2,62,683	1,34,858	1,27,825	56,885	29,894	26,991	3,19,568	1,64,752	1,54,816	19.06	19.09	19.03	Latur
22	बुलढाणा	1,79,232	91,465	87,767	37,455	19,328	18,127	2,16,687	1,10,793	1,05,894	11.49	11.47	11.51	Buldhana
23	अकोला	2,02,194	1,03,485	98,709	62,360	32,172	30,188	2,64,554	1,35,657	1,28,897	11.95	11.88	12.02	Akola
24	अमरावती	2,87,339	1,47,744	1,39,595	97,160	50,447	46,713	3,84,499	1,98,191	1,86,308	17.48	17.44	17.51	Amravati
25	यवतमाळ	1,82,468	92,887	89,581	44,352	22,662	21,690	2,26,820	1,15,549	1,11,271	10.92	10.85	10.99	Yavatmal
26	वर्धा	1,07,463	55,333	52,150	42,492	21,883	20,609	1,49,975	77,216	72,759	14.05	14.03	14.07	Wardha
27	नागपूर	2,20,230	1,13,748	1,06,482	3,98,996	2,06,192	1,92,804	6,19,226	3,19,940	2,99,286	18.84	18.71	18.98	Nagpur
28	भंडारा	3,04,173	1,51,570	1,52,603	51,311	25,882	25,429	3,55,484	1,77,452	1,78,032	16.87	16.74	17.00	Bhandara
29	चंद्रपूर	1,94,193	98,594	95,599	1,05,340	55,122	50,218	2,99,533	1,53,716	1,45,817	16.90	16.90	16.91	Chandrapur
30	गडचिरोली	85,077	42,919	42,158	10,919	5,697	5,222	95,996	48,616	47,380	12.20	12.20	12.19	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		55,52,004	28,36,979	27,15,025	32,05,838	16,68,396	15,37,442	87,57,842	45,05,375	42,52,467	11.09	11.04	11.16	Maharashtra State

अध्यास:—भारताची जनगणना, १९९१, मालिका १४, महाराष्ट्र, भाग दोन ब.
Source.—Population Census of India, 1991, Series 14, Maharashtra, Part II B.

1. क्षेत्रफल व लोकसंख्या / AREA AND POPULATION
तक्ता क्रमांक / TABLE No. 1.3
अनुसूचित जमातीची लोकसंख्या / Scheduled Tribes Population
(जनगणना / Population Census, 1991)

अनु- क्रमांक Serial No.	जिल्हा (2)	ग्रामीण Rural			नगरी Urban			अनुसूचित जमातीची एकूण लोकसंख्येची टक्केवारी Percentage of Scheduled Tribes to total Population						District (2)
		एकूण Total (3)	पुरुष Males (4)	स्त्रिया Females (5)	एकूण Total (6)	पुरुष Males (7)	स्त्रिया Females (8)	एकूण Total (9)	पुरुष Males (10)	स्त्रिया Females (11)	एकूण Total (12)	पुरुष Males (13)	स्त्रिया Females (14)	
1	बृहन्मुंबई	1,03,775	56,140	47,635	1,03,775	56,140	47,635	1.05	1.03	1.07	Brihan Mumbai
2	ठाणे	8,48,042	4,27,240	4,20,802	1,03,163	53,969	49,194	9,51,205	4,81,209	4,69,996	18.12	17.23	19.13	Thane
3	रायगड	2,12,762	1,07,495	1,05,267	21,191	10,743	10,448	2,33,953	1,18,238	1,15,715	12.82	12.75	12.62	Raigad
4	रत्नागिरी	13,968	6,854	7,114	879	493	386	14,847	7,347	7,500	0.96	1.05	0.89	Ratnagin
5	सिंधुदूर्ग	3,656	1,833	1,823	237	122	115	3,893	1,955	1,938	0.47	0.50	0.44	Sindhudurg
6	नाशिक	8,57,093	4,32,409	4,24,684	73,976	38,062	35,914	9,31,069	4,70,471	4,60,598	24.18	23.70	24.68	Nashik
7	धुळे	9,95,180	4,98,804	4,96,376	41,311	21,426	19,885	10,36,491	5,20,230	5,16,261	40.87	40.16	41.62	Dhule
8	जळगाव	2,79,843	1,43,297	1,36,546	33,708	17,484	16,224	3,13,551	1,60,781	1,52,770	9.84	9.79	9.89	Jalgaon
9	अहमदनगर	2,30,465	1,16,108	1,14,357	9,676	5,036	4,640	2,40,141	1,21,144	1,18,997	7.12	7.00	7.24	Ahmednager
10	पुणे	1,77,677	90,763	86,914	38,659	20,690	17,969	2,16,336	1,11,453	1,04,883	3.91	3.89	3.93	Pune
11	सातारा	15,990	8,117	7,873	2,352	1,221	1,131	18,342	9,338	9,004	0.75	0.77	1.00	Satara
12	सांगली	9,262	4,868	4,394	1,522	779	743	10,784	5,647	5,137	0.49	0.50	0.48	Sangli
13	सोलापूर	30,898	16,113	14,785	17,454	8,962	8,492	48,352	25,075	23,277	1.50	1.50	1.49	Solapur
14	कोल्हापूर	12,832	6,543	6,289	1,957	1,021	936	14,789	7,564	7,225	0.49	0.50	0.49	Kolhapur
15	औरंगाबाद	73,401	37,452	35,949	10,101	5,418	4,683	83,502	42,870	40,632	3.77	3.72	3.82	Aurangabad
16	जालना	25,132	12,746	12,386	3,168	1,628	1,540	28,300	14,374	13,926	2.07	2.06	2.08	Jalna
17	परभणी	1,03,564	53,018	50,546	7,906	4,228	3,678	1,11,470	57,246	54,224	5.26	5.28	5.25	Parbhani
18	बीड	18,012	9,374	8,638	2,503	1,310	1,193	20,515	10,684	9,831	1.13	1.14	1.11	Beed
19	नांदेड	2,49,970	1,28,103	1,21,867	26,002	13,488	12,514	2,75,972	1,41,591	1,34,381	11.84	11.82	11.86	Nanded
20	उस्मानाबाद	19,608	10,122	9,486	2,855	1,495	1,360	22,463	11,617	10,846	1.76	1.76	1.76	Osmanabad
21	लातूर	33,282	17,130	16,152	4,245	2,289	1,956	37,527	19,419	18,108	2.24	2.25	2.23	Latur
22	बुलढाणा	89,423	45,921	43,502	5,966	3,152	2,814	95,389	49,073	46,316	5.06	5.08	5.03	Buldhana
23	अकोला	1,38,055	70,689	67,366	17,640	9,174	8,466	1,55,695	79,863	75,832	7.03	6.99	7.07	Akola
24	अमरावती	2,85,469	1,46,370	1,39,099	30,979	16,192	14,787	3,16,448	1,62,562	1,53,886	14.38	14.31	14.47	Amravati
25	यवतमाळ	4,17,965	2,11,962	2,06,003	27,875	14,539	13,336	4,45,840	2,26,501	2,19,339	21.46	21.28	21.66	Yavatmal
26	वर्धा	1,42,677	73,158	69,519	23,714	12,119	11,525	1,66,391	85,277	81,114	15.59	15.49	15.69	Wardha
27	नागपूर	2,35,616	1,21,289	1,14,327	2,22,099	1,14,608	1,07,491	4,57,715	2,35,897	2,21,818	13.92	13.79	14.07	Nagpur
28	महारा	2,88,475	1,43,898	1,44,577	21,347	10,848	10,499	3,09,822	1,54,746	1,55,076	14.70	14.59	14.81	Bhandara
29	चंद्रपूर	3,03,045	1,52,530	1,50,515	46,124	24,095	22,029	3,49,169	1,76,625	1,72,544	19.70	19.41	20.00	Chandrapur
30	गडचिरोली	2,94,452	1,47,576	1,46,876	10,083	5,270	4,813	3,04,535	1,52,846	1,51,689	38.70	38.37	39.03	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		64,05,814	32,41,782	31,64,032	9,12,467	4,76,001	4,36,466	73,18,281	37,17,783	36,00,498	9.27	9.11	9.45	Maharashtra State

अध्यापक-भारताची जनगणना, १९९१, मालिका १४, महाराष्ट्र, भाग दोन ब.
Source.—Population Census of India, 1991, Series 14, Maharashtra, Part II B.

1. क्षेत्रफल व लोकसंख्या / AREA AND POPULATION
तक्ता क्रमांक / TABLE No. 1.4
नव बौद्धांची लोकसंख्या / Neo-Buddhists Population
(जनगणना / Population Census, 1981)

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा (2)	ग्रामीण Rural			नागरी Urban			एकूण Total	नव बौद्धांची एकूण लोकसंख्येची टक्केवारी Percentage of Neo-Buddhists to total population (12)	District (2)
		एकूण Total (3)	पुरुष Males (4)	स्त्रिया Females (5)	एकूण Total (6)	पुरुष Males (7)	स्त्रिया Females (8)			
1	बृहन्मुंबई	336	2,339	1,997	4,336	2,339	Brihan Mumbai
2	ठाणे	3,452	1,766	1,686	1,195	640	555	4,647	2,406	Thane
3	रायगड	7,516	3,389	4,127	156	81	75	7,612	3,470	Raigad
4	रत्नागिरी	16,061	6,955	9,106	1,116	536	580	17,177	7,491	Ratnagiri
5	सिंधुदुर्ग	Sindhudurg
6	नाशिक	6,945	3,516	3,429	3,093	1,583	1,510	10,038	5,099	Nashik
7	धुळे	1,522	767	755	800	411	389	2,322	1,178	Dhule
8	जळगाव	2,519	1,291	1,238	201	93	108	2,720	1,374	Jaalgaon
9	अहमदनगर	6,321	3,131	3,190	100	52	48	6,421	3,183	Ahmednagar
10	पुणे	12,641	6,264	6,377	8,233	4,192	4,041	20,874	10,456	Pune
11	सातारा	22,067	10,267	11,800	2,215	1,137	1,078	24,282	11,400	Satara
12	संगली	3,522	1,652	1,870	828	445	383	4,350	2,097	Sangli
13	सोलापूर	3,491	1,776	1,715	1,558	809	749	5,049	2,585	Solapur
14	कोल्हापूर	3,022	1,365	1,657	101	54	47	3,123	1,419	Kolhapur
15	औरंगाबाद	14,406	7,227	7,179	890	445	445	15,296	7,672	Aurangabad
16	जालना	Jalna
17	परभणी	6,076	3,022	3,054	304	148	156	6,380	3,170	Parbhani
18	बीड	4,320	2,185	2,135	1,668	840	828	5,988	3,025	Beed
19	नांदेड	4,231	2,102	2,129	654	327	327	4,885	2,429	Nanded
20	उस्मानाबाद	4,229	2,175	2,054	305	154	151	4,534	2,329	Osmanabad
21	लातूर	Latur
22	बुलढाणा	1,026	516	510	362	185	177	1,388	701	Buldhana
23	अकोला	2,648	1,296	1,352	585	314	271	3,233	1,610	Akola
24	अमरावती	19,329	9,828	9,501	1,334	689	645	20,663	10,517	Amravati
25	यवतमाळ	4,691	2,348	2,343	113	54	59	4,804	2,402	Yavatmal
26	वर्धा	9,887	5,062	4,825	22	12	10	9,909	5,074	Wardha
27	नागपूर	3,067	1,541	1,526	378	191	187	3,445	1,732	Nagpur
28	भंडारा	6,918	3,433	3,485	511	271	240	7,429	3,704	Bhandara
29	चंद्रपूर	1,383	686	697	727	333	394	2,110	1,019	Chandrapur
30	गडचिरोली	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य ...		1,71,290	83,550	87,740	31,785	16,335	15,450	2,03,075	99,985	Maharashtra State
									0.32	

* वेगळी उपलब्ध नाही. / Not available separately.

आधार. -भारताची जनगणना, १९८१, मालिका १२, महाराष्ट्र, १९८४ चा प्रबंध १. Source. -Census of India, 1981, Series 12, Maharashtra, Paper 1 of 1984.

1. क्षेत्रफल व लोकसंख्या / AREA AND POPULATION

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 1.5

१९०१ पासूनचा लोकसंख्येतील दशवर्षीय चढउतार

Decadal variation in population since 1901

(जनगणना / Population Census, 1991)

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा	वर्ष Year	एकूण व्यक्ती Persons	दशवर्षीय चढउतार Decadal	दशवर्षीय चढउतार (शेकडा प्रमाण) Percentage decadal variation	पुरुष Males	स्त्रिया Females	District
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(2)
1	बृहन्मुंबई	1901	927,994	561,825	366,169	Brihan Mumbai
		1911	1,148,757	+220,763	+23.79	731,634	417,123	
		1921	1,380,448	+231,691	+20.17	884,301	496,147	
		1931	1,397,812	+17,364	+1.26	878,102	519,710	
		1941	1,801,356	+403,544	+24.87	1,114,983	686,373	
		1951	2,994,444	+1,193,088	+66.23	1,868,335	1,125,109	
		1961	4,152,056	+1,157,612	+38.66	2,496,176	1,655,880	
		1971	5,970,575	+1,818,519	+43.80	3,478,378	2,492,197	
		1981	8,243,405	+2,272,830	+38.07	4,652,646	3,590,759	
		1991	9,925,891	+1,682,486	+20.41	5,460,145	4,465,746	
2	ठाणे	1901	665,326	343,216	322,110	Thane
		1911	721,323	+55,997	+8.42	370,437	350,886	
		1921	713,228	- 8,095	- 1.12	368,305	344,923	
		1931	787,664	+74,436	+10.44	407,045	380,619	
		1941	882,321	+94,675	+12.02	454,693	427,628	
		1951	1,282,572	+400,251	+45.36	668,138	614,434	
		1961	1,652,678	+370,106	+28.86	861,117	791,561	
		1971	2,281,664	+628,986	+38.06	1,048,555	1,076,809	
		1981	3,351,562	+1,069,898	+46.89	1,779,645	1,571,917	
		1991	5,249,126	+1,897,564	+56.62	2,792,874	2,456,252	
3	रायगड	1901	7,21,083	360,493	360,590	Raigad
		1911	7,14,371	- 6,712	- 0.93	353,180	361,191	
		1921	6,77,586	- 36,785	- 5.15	334,184	343,402	
		1931	7,56,315	+78,729	+11.62	376,398	379,917	
		1941	8,05,157	+48,842	+6.46	395,368	409,789	
		1951	9,09,083	+103,926	+12.91	445,580	463,503	
		1961	1,088,855	+149,772	+16.48	514,534	544,321	
		1971	1,263,003	+204,148	+19.28	614,278	648,725	
		1981	1,486,452	+223,449	+17.69	726,512	759,940	
		1991	1,824,816	+338,364	+22.76	907,907	916,909	
4	रत्नागिरी	1901	1,387,074	654,497	732,577	Ratnagiri
		1911	1,422,199	+35,125	+2.53	657,120	765,079	
		1921	1,361,884	- 60,315	- 4.24	622,786	739,079	
		1931	1,534,540	+172,656	+12.68	720,873	813,667	
		1941	1,627,225	+92,685	+6.04	753,908	873,317	
		1951	1,711,964	+84,739	+5.21	769,635	942,329	
		1961	1,827,203	+115,239	+6.73	816,804	1,010,399	
		1971	1,990,583	+163,380	+8.94	886,995	1,103,588	
		1981	2,111,311	+120,728	+6.06	943,395	1,167,916	
		*1981	1,379,655	611,029	768,626	
		1991	1,544,057	+164,402	+11.92	700,190	843,867	
5	सिंधुदूर्ग	*1981	780,891	354,128	426,763	Sindhudurg
		1991	832,152	+51,261	+6.56	389,384	442,768	
6	नाशिक	1901	823,080	417,000	406,080	Nashik
		1911	915,698	+92,618	+11.25	461,573	454,125	
		1921	845,783	- 69,915	- 7.67	431,568	414,215	
		1931	1,009,583	+163,800	+19.37	514,322	495,261	
		1941	1,127,597	+118,014	+11.69	577,293	550,304	
		1951	1,429,916	+3,023,319	+26.81	730,927	698,989	
		1961	1,855,246	+425,330	29.75	953,531	901,715	
		1971	2,369,221	+513,975	+27.70	1,221,419	1,147,802	
		1981	2,991,739	+622,518	+26.28	1,544,532	1,447,207	
		1991	3,851,352	+859,613	+28.73	1,984,973	1,866,379	

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 1.5—contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(2)
7	धुळे	1901	448,432	226,497	221,935	Dhule
		1911	559,519	+111,087	+24.77	282,839	276,680	
		1921	594,191	+34,672	+6.20	300,717	293,474	
		1931	714,998	+120,807	+20.33	363,073	351,925	
		1941	845,766	+130,768	+18.29	429,560	416,206	
		1951	1,060,278	+214,512	+25.36	538,226	522,052	
		1961	1,351,236	+290,958	+27.44	686,942	664,294	
		1971	1,662,181	+310,945	+23.01	849,601	812,580	
		1981	2,050,294	+388,113	+23.35	1,043,140	1,007,154	
		1991	2,535,715	+485,421	+23.68	1,295,288	1,240,427	
8	जळगाव	1901	954,077	483,030	471,047	Jalgaon
		1911	1,028,126	+474,049	+7.76	518,558	509,568	
		1921	1,069,656	+41,530	+4.04	542,676	526,980	
		1931	1,198,260	+128,604	+12.02	608,733	589,527	
		1941	1,320,074	+121,814	+10.17	669,953	650,121	
		1951	1,471,351	+151,277	+11.46	746,452	724,899	
		1961	1,765,047	+293,696	+19.06	902,001	863,046	
		1971	2,123,121	+358,074	+20.29	1,089,840	1,033,281	
		1981	2,618,274	+495,153	+23.32	1,342,963	1,275,311	
		1991	3,187,634	+569,360	+21.75	1,642,873	1,544,761	
9	अहमदनगर	1901	820,346	409,125	411,221	Ahmednagar
		1911	925,876	+105,530	+12.86	466,812	459,064	
		1921	719,137	+206,739	+22.33	363,494	355,643	
		1931	969,209	+250,072	+34.77	491,683	477,526	
		1941	1,123,040	+153,831	+15.87	570,300	552,740	
		1951	1,410,873	+287,833	+25.63	716,763	695,110	
		1961	1,775,969	+365,096	+25.88	905,313	870,656	
		1971	2,269,117	+493,142	+27.77	1,160,205	1,108,912	
		1981	2,708,309	+439,192	+19.36	1,382,632	1,325,677	
		1991	3,372,935	+664,626	+24.54	1,730,609	1,642,326	
10	पुणे	1901	1,095,858	553,661	542,197	Pune
		1911	1,177,238	+81,380	+7.43	595,481	581,757	
		1921	1,105,014	— 72,224	— 6.14	564,751	540,263	
		1931	1,275,882	+170,868	+15.46	653,480	622,402	
		1941	1,472,972	+197,090	+15.45	755,979	716,993	
		1951	1,950,976	+478,004	+32.45	1,006,201	944,775	
		1961	2,466,880	+515,904	+26.44	1,268,710	1,198,170	
		1971	3,178,029	+711,149	+28.83	1,643,864	1,534,165	
		1981	4,164,470	+986,441	+31.04	2,150,088	2,014,382	
		1991	5,532,532	+1,368,062	+32.85	2,861,460	2,671,072	
11	सातारा	1901	849,672	418,418	431,254	Satara
		1911	835,337	— 14,335	— 1.69	412,412	422,925	
		1921	786,436	— 48,901	— 5.85	387,434	399,002	
		1931	895,014	+108,578	+13.81	446,189	448,825	
		1941	1,013,212	+118,198	+13.21	497,993	515,219	
		1951	1,177,016	+163,804	+16.17	573,800	603,216	
		1961	1,430,105	+253,089	+21.50	698,555	731,550	
		1971	1,727,376	+297,271	+20.79	848,092	879,284	
		1981	2,038,677	+311,301	+18.02	989,122	1,049,555	
		1991	2,451,372	+412,695	+20.24	1,208,375	1,242,997	
12	संगली	1901	644,556	324,900	319,656	Sangli
		1911	612,518	— 32,038	— 4.97	313,874	298,644	
		1921	596,199	— 16,319	— 2.66	307,061	289,138	
		1931	707,479	+111,280	+18.66	362,861	344,618	
		1941	812,865	+105,386	+14.90	416,007	396,858	
		1951	998,434	+185,569	+22.83	507,407	491,027	
		1961	1,230,716	+232,282	+23.26	628,754	601,962	
		1971	1,539,820	+309,104	+25.12	790,165	749,655	
		1981	1,831,212	+291,392	+18.92	931,187	900,025	
		1991	2,209,488	+378,276	+20.66	1,128,521	1,080,967	

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 1.5—contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(2)
13	सोलापूर	1901	884,101	445,384	438,717	Solapur
		1911	956,207	+72,106	+8.16	486,125	470,082	
		1921	909,248	— 46,959	— 4.91	467,971	441,277	
		1931	1,069,524	+160,276	+17.63	552,909	516,615	
		1941	1,228,085	+158,561	+14.83	263,393	595,692	
		1951	1,505,316	+227,231	+22.57	773,809	731,507	
		1961	1,860,119	+354,803	+23.57	960,655	899,464	
		1971	2,253,840	+393,840	+21.17	1,165,927	1,087,913	
		1981	2,610,144	+356,304	+15.81	1,344,147	1,265,997	
		1991	3,231,051	+620,913	+23.79	1,670,516	1,560,541	
14	कोल्हापूर	1901	900,570	456,057	444,513	Kolhapur
		1911	817,976	— 82,594	— 9.17	415,871	402,105	
		1921	820,032	+2,056	+0.25	421,482	398,550	
		1931	937,303	+117,271	+14.30	480,272	457,031	
		1941	1,072,444	+135,141	+14.42	544,862	527,582	
		1951	1,308,060	+235,616	+21.97	663,937	644,123	
		1961	1,596,493	+288,433	+22.05	811,693	784,800	
		1971	2,048,049	+451,556	+28.28	1,045,474	1,002,575	
		1981	2,506,330	+458,281	+22.38	1,273,881	1,232,449	
		1991	2,989,507	+483,177	+19.28	1,524,732	1,464,775	
15	औरंगाबाद	1901	733,291	366,951	366,340	Aurangabad
		1911	879,847	+146,556	+19.99	442,487	437,360	
		1921	720,699	— 159,148	— 18.09	361,938	358,761	
		1931	956,598	+235,898	+32.73	486,339	470,259	
		1941	1,082,729	+126,131	+13.19	553,401	529,328	
		1951	1,179,404	+96,675	+8.93	597,406	581,998	
		1961	1,532,341	+352,937	+29.93	781,635	750,706	
		1971	1,971,006	+438,665	+28.63	1,014,481	956,525	
		1981	2,433,420	+462,414	+23.46	1,249,632	1,183,788	
		*1981	1,585,828	819,281	766,547	
		1991	2,213,779	+627,951	+39.60	1,151,693	1,062,086	
16	जालना	*1981	1,030,178	522,876	507,302	Jalna
		1991	1,364,425	+334,247	+32.45	696,789	667,627	
17	परभणी	1901	648,546	324,977	323,569	Parbhani
		1911	781,754	+132,929	+20.50	392,208	389,267	
		1921	767,741	— 13,734	— 1.76	388,167	379,574	
		1931	856,023	+788,282	+11.50	435,986	420,037	
		1941	914,447	+58,424	+6.83	466,581	447,866	
		1951	1,010,864	+96,417	+10.54	510,567	500,297	
		1961	1,206,236	+195,372	+19.33	611,787	594,449	
		1971	1,506,771	+300,585	+24.92	768,662	738,109	
		1981	1,829,378	+322,607	+21.41	929,638	899,740	
		1991	2,117,035	+287,657	+15.72	1,083,794	1,033,241	
18	बीड	1901	506,349	255,135	251,214	Beed
		1911	637,861	+131,512	+25.97	322,137	315,724	
		1921	477,623	— 160,238	— 25.12	243,362	234,261	
		1931	648,986	+171,363	+35.88	332,966	316,020	
		1941	728,201	+79,215	+12.21	375,187	353,014	
		1951	826,046	+97,845	+13.44	422,069	403,977	
		1961	1,001,466	+175,420	+21.24	508,827	492,639	
		1971	1,286,121	+284,655	+28.42	658,204	627,917	
		1981	1,486,030	+199,909	+15.54	755,971	730,059	
		1991	1,822,072	+336,042	+22.61	937,410	884,662	
19	नांदेड	1901	550,261	274,628	275,633	Nanded
		1911	671,066	+120,805	+21.95	336,431	334,635	
		1921	649,825	— 21,241	— 3.17	328,083	321,742	
		1931	706,773	+56,948	+8.76	359,522	347,251	
		1941	784,289	+77,516	+10.97	399,103	385,186	
		1951	883,531	+99,242	+12.65	445,558	437,973	
		1961	1,079,674	+196,143	+22.20	547,974	531,700	
		1971	1,398,762	+317,088	+29.46	714,820	682,942	
		1981	1,749,334	+351,572	+25.15	892,417	856,917	
		1991	2,330,374	+581,040	+33.21	1,197,876	1,132,498	

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 1.5—contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)
20	उस्मानाबाद	1901 ..	777,929	392,889	385,040	Osmanabad
		1911 ..	927,095	+149,166	+19.17	471,947	455,148	
		1921 ..	890,291	— 36,804	— 3.97	459,238	431,053	
		1931 ..	991,367	+101,076	+11.35	510,440	480,927	
		1941 ..	1,101,515	+110,148	+11.11	567,353	534,162	
		1951 ..	1,210,041	+108,526	+9.85	621,541	588,500	
		1961 ..	1,477,656	+267,615	+22.12	7,581,235	719,421	
		1971 ..	1,896,687	+419,031	+28.36	975,484	921,203	
		1981 ..	2,230,620	+333,933	+17.61	1,139,197	1,091,423	
		*1981 ..	1,029,702	528,851	503,851	
		1991 ..	1,276,327	+246,625	+23.95	658,896	617,431	
21	लातूर	*1981 ..	1,292,882	660,045	632,837	Latur
		1991 ..	1,676,641	+383,759	+29.38	863,203	813,438	
22	बुलढाणा	1901 ..	617,990	310,300	307,690	Buldhana
		1911 ..	673,698	+55,708	+9.01	339,459	334,239	
		1921 ..	703,643	+29,945	+4.44	355,604	348,039	
		1931 ..	766,584	+62,941	+8.95	388,966	377,618	
		1941 ..	820,862	+54,278	+7.08	416,314	404,548	
		1951 ..	870,168	+49,306	+6.01	439,270	430,898	
		1961 ..	1,059,698	+189,530	+21.78	541,026	518,672	
		1971 ..	1,262,978	+203,280	+19.18	646,303	616,675	
		1981 ..	1,508,777	+245,799	+19.46	770,833	737,944	
		1991 ..	1,886,299	+377,522	+25.02	966,017	920,282	
23	अकोला	1901 ..	752,066	382,070	369,996	Akola
		1911 ..	786,042	+33,976	+4.52	399,504	386,538	
		1921 ..	794,847	+8,805	+1.12	405,923	388,924	
		1931 ..	876,362	+81,515	+10.26	448,896	427,466	
		1941 ..	907,742	+31,380	+3.58	463,948	443,794	
		1951 ..	950,994	+43,252	+4.76	485,119	465,875	
		1961 ..	1,189,354	+238,360	+25.06	613,832	575,522	
		1971 ..	1,501,478	+312,125	+26.24	773,569	727,909	
		1981 ..	1,826,952	+325,474	+21.68	937,824	889,128	
		1991 ..	2,214,271	+387,319	+21.20	1,142,148	1,072,123	
24	अमरावती	1901 ..	806,859	411,663	395,196	Amravati
		1911 ..	873,012	+66,153	+8.20	445,739	427,273	
		1921 ..	827,867	— 45,145	— 5.17	423,802	404,065	
		1931 ..	941,604	+113,737	+13.74	485,593	456,011	
		1941 ..	988,524	+46,920	+4.98	507,920	480,604	
		1951 ..	1,031,160	+42,636	+4.31	526,593	504,567	
		1961 ..	1,232,780	+201,620	+19.55	637,861	594,919	
		1971 ..	1,541,209	+908,429	+25.02	798,073	743,136	
		1981 ..	1,861,410	+320,201	+20.78	961,564	899,846	
		1991 ..	2,200,057	+338,647	+18.19	1,136,314	1,063,743	
25	यवतमाळ	1901 ..	577,101	290,267	286,834	Yavatmal
		1911 ..	724,410	+147,309	+25.53	365,912	358,498	
		1921 ..	748,959	+24,549	+3.39	380,545	368,414	
		1931 ..	857,288	+108,329	+14.46	436,124	421,164	
		1941 ..	887,738	+30,450	+3.55	448,724	439,014	
		1951 ..	931,982	+44,244	+4.98	468,522	463,460	
		1961 ..	1,098,470	+166,488	+17.86	557,010	541,460	
		1971 ..	1,423,677	+325,207	+29.61	726,072	697,605	
		1981 ..	1,737,423	+313,746	+22.04	887,236	850,187	
		1991 ..	2,077,144	+339,721	+19.55	1,064,422	1,012,722	
26	वर्धा	1901 ..	386,012	194,258	191,754	Wardha
		1911 ..	460,775	+74,763	+19.37	232,351	228,424	
		1921 ..	463,696	+2,921	+0.63	235,074	228,622	
		1931 ..	516,266	+52,570	+11.34	261,394	254,872	
		1941 ..	519,330	+3,064	+0.59	262,617	256,713	
		1951 ..	538,903	+19,573	+3.77	271,751	267,152	
		1961 ..	634,277	+95,374	+17.70	322,894	311,383	
		1971 ..	779,562	+145,285	+22.91	400,040	379,522	
		1981 ..	926,618	+147,056	+18.86	475,696	450,922	
		1991 ..	1,067,357	+140,739	+15.19	550,370	516,987	

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 1.5—contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(2)
27	नागपूर	1901 ..	748,489	375,940	372,549	Nagpur
		1911 ..	806,287	+57,798	+7.72	407,033	399,254	
		1921 ..	789,940	— 16,347	— 2.03	401,557	388,383	
		1931 ..	936,987	+147,047	+18.61	479,678	457,309	
		1941 ..	1,056,537	+119,550	+12.76	540,366	516,171	
		1951 ..	1,230,535	+173,998	+16.47	629,185	601,350	
		1961 ..	1,508,455	+277,920	+22.59	781,969	726,486	
		1971 ..	1,942,688	+434,233	+28.79	1,010,911	931,777	
		1981 ..	2,588,811	+646,123	+33.26	1,345,377	1,243,434	
		1991 ..	3,287,139	+698,328	+26.97	1,710,404	1,576,735	
28	भंडारा	1901 ..	590,258	285,052	305,206	Bhandara
		1911 ..	688,463	+98,205	+16.64	337,754	350,709	
		1921 ..	720,328	+31,865	+4.63	355,821	364,507	
		1931 ..	827,558	+107,230	+14.89	410,367	417,191	
		1941 ..	966,677	+139,119	+16.81	480,982	485,695	
		1951 ..	1,075,678	+109,001	+11.28	536,603	539,075	
		1961 ..	1,272,638	+196,960	+18.31	637,366	635,272	
		1971 ..	1,585,580	+312,942	+24.59	798,072	787,508	
		1981 ..	1,837,577	+251,997	+15.89	920,159	917,418	
		1991 ..	2,107,629	+270,052	+14.70	1,060,275	1,047,354	
29	चंद्रपूर	1901 ..	574,323	283,896	290,427	Chandrapur
		1911 ..	729,347	+155,024	+26.99	363,793	365,554	
		1921 ..	715,365	— 13,982	— 1.92	357,021	358,344	
		1931 ..	823,321	+107,956	+15.09	413,747	409,574	
		1941 ..	942,053	+118,732	+14.42	473,672	468,381	
		1951 ..	1,052,975	+110,922	+11.77	527,645	525,330	
		1961 ..	1,238,070	+185,095	+17.58	623,681	614,389	
		1971 ..	1,640,137	+402,067	+32.48	832,567	807,570	
		1981 ..	2,055,642	+415,505	+25.33	1,045,692	1,009,950	
		1981 ..	1,416,953	723,282	693,671	
		1991 ..	1,771,994	+355,041	+25.06	909,787	862,207	
30	गडाचिरोली	1981 ..	637,336	321,716	315,620	Gadchiroli
		1991 ..	787,010	+149,674	+23.48	398,364	388,646	
	महाराष्ट्र राज्य	1901 ..	19,391,643	9,802,129	9,589,514	Maharashtra State
		1911 ..	21,474,523	+2,082,880	+10.74	10,922,671	10,551,852	
		1921 ..	20,849,666	— 624,857	— 2.91	10,692,865	10,156,801	
		1931 ..	23,959,300	+3,109,634	+14.91	12,305,958	11,653,342	
		1941 ..	26,832,758	+2,873,458	+11.99	13,769,460	13,063,298	
		1951 ..	32,002,564	+5,169,896	+19.27	16,490,039	15,512,525	
		1961 ..	39,553,718	+7,551,154	+23.60	20,428,882	19,124,836	
		1971 ..	50,412,235	+10,858,517	+27.45	26,116,351	24,295,884	
		1981 ..	62,784,171	+12,371,936	+24.54	32,415,126	30,369,045	
		1981 ..	62,782,818	32,414,432	30,368,386	
		1991 ..	78,937,187	+16,153,016	+25.73	40,825,618	38,111,566	

पुनर्गठित जिल्ह्यांची १९८१ वया जनगणनेनुसार लोकसंख्या

Population of bifurcated Districts as per 1981 census.

आधार.—भारतीय जनगणना, १९९१, भागिका १३, महाराष्ट्र, भाग-१ (क) व

Source.—Census of India, 1991, Series 14, Maharashtra, Part II B.

1. क्षेत्रफल व लोकसंख्या / AREA AND POPULATION

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 1.6

गावे व शहरांची संख्या / Number of Villages and Towns

(जनगणना / Population Census, 1991)

अनु- क्रमांक Serial No	जिल्हा	गावे / Villages						शहरे / Towns		District
		1981			1991			1981	1991	
		वरती असलेली Inhabited	वरती नसलेली Un-inhabited	एकूण Total	वरती असलेली Inhabited	वरती नसलेली Un-inhabited	एकूण Total			
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(2)
1	बृहन्मुंबई	1	1	Brihan Mumbai
2	ठाणे	1,746	27	1,773	1,679	18	1,697	34	23	Thane
3	रायगड	1,827	58	1,885	1,851	57	1,908	16	1	Raigad
4	रत्नागिरी	2,038	5	2,043	1,515	4	1,519	13	18	Ratnagiri
5	सिंधुदुर्ग	736	..	736	..	4	Sindhudurg
6	नाशिक	1,742	4	1,746	1,814	4	1,818	19	17	Nashik
7	धुळे	1,516	16	1,532	1,586	17	1,603	7	8	Dhule
8	जळगाव	1,475	27	1,502	1,480	30	1,510	15	17	Jalgaon
9	अहमदनगर	1,503	2	1,505	1,554	2	1,556	8	13	Ahmednagar
10	पुणे	1,753	15	1,768	1,844	18	1,862	26	34	Pune
11	सातारा	1,417	20	1,437	1,547	26	1,573	10	11	Satara
12	सांगली	708	2	710	723	4	727	8	8	Sangli
13	सोलापूर	1,104	6	1,110	1,134	8	1,142	10	10	Solapur
14	कोल्हापूर	1,200	8	1,208	1,188	15	1,203	12	12	Kolhapur
15	औरंगाबाद	1,959	80	2,039	1,300	44	1,344	10	8	Aurangabad
16	जालना	956	11	967	..	4	Jalna
17	परभणी	1,615	37	1,652	1,469	45	1,514	12	11	Parbhani
18	बीड	1,256	12	1,268	1,269	11	1,280	7	7	Beed
19	नांदेड	1,425	56	1,481	1,515	65	1,580	11	13	Nanded
20	उस्मानाबाद	1,527	27	1,554	716	6	722	13	8	Osmanabad
21	लातूर	914	22	936	..	5	Latur
22	बुलढाणा	1,273	127	1,400	1,299	128	1,427	9	11	Buldhana
23	अकोला	1,546	197	1,743	1,574	202	1,776	9	10	Akola
24	अमरावती	1,698	301	1,999	1,681	315	1,996	12	11	Amaravati
25	यवतमाळ	1,751	254	2,005	1,836	272	2,108	8	10	Yavatmal
26	वर्धा	1,015	356	1,371	967	412	1,379	6	6	Wardha
27	नागपूर	1,658	216	1,874	1,635	243	1,878	16	23	Nagpur
28	भंडारा	1,624	150	1,774	1,654	149	1,803	7	8	Bhandara
29	चंद्रपूर	2,978	476	3,454	1,473	319	1,792	8	12	Chandrapur
30	गडचिरोली	1,503	168	1,671	..	4	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		39,354	2,479	41,833	40,412	2,815	43,027	307	336	Maharashtra State

टीप : पुनर्रचित जिल्ह्यांची १९८१ जनगणनेनुसार स्वतंत्र आकडेवारी उपलब्ध नाही.

Note : Separate data for reorganised District are not available as per 1981 Census.

अधार : (१) भारताची जनगणना, १९९१, मालिका १४, महाराष्ट्र भाग दोन-अ.

(२) भारताची जनगणना, १९८१, मालिका १२, महाराष्ट्र भाग दोन-अ.

Source : (1) Population Census of India, 1991, Series 14, Maharashtra, Part-II-A.

(2) Population Census of India, 1981, Series 12, Maharashtra, Part-II-A.

1. क्षेत्रफल आणि लोकसंख्या /
तक्ता क्रमांक /
खेड्यांचे लोकसंख्येनुसार वर्गीकरण /
(जनगणना)

लोकसंख्येचा गट / Population range									
अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा	वरती असलेल्या एकूण खेड्यांची संख्या		एकूण ग्रामीण २०० पेक्षा कमी / Less than 200		200—499		500—999	
		Total No. of Inhabited Villages	Total rural Population	खेडी Villages	लोकसंख्या Persons	खेडी Villages	लोकसंख्या Persons	खेडी Villages	लोकसंख्या Persons
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
1	बृहन्मुंबई
2	ठाणे	1,679	18,55,919	95	11,399	354	1,26,979	622	4,57,652
3	रायगड	1,851	14,96,176	163	20,287	586	2,11,021	668	4,71,837
4	रत्नागिरी	1,515	14,06,001	71	8,570	375	1,37,123	556	4,02,131
5	सिंधुदूर्ग	736	7,69,002	29	3,323	151	55,464	279	2,10,382
6	नाशिक	1,814	24,82,267	49	6,932	276	1,00,894	592	4,31,214
7	धुळे	1,586	20,15,874	92	10,762	281	99,144	503	3,66,428
8	जळगाव	1,480	23,12,965	59	7,035	237	87,207	427	3,13,146
9	अहमदनगर	1,554	28,39,454	13	1,615	135	50,983	436	3,24,187
10	पुणे	1,844	27,25,503	107	12,454	328	1,13,217	509	3,77,549
11	सातारा	1,547	21,35,532	94	10,796	298	1,06,221	439	3,17,372
12	सांगली	723	17,07,041	11	1,424	45	17,746	167	1,26,173
13	सोलापूर	1,134	23,01,574	11	1,018	75	28,318	253	1,91,239
14	कोल्हापूर	1,188	22,02,505	26	3,446	157	57,674	310	2,25,968
15	औरंगाबाद	1,300	14,88,636	107	10,711	259	92,490	415	3,00,915
16	जालना	956	11,33,697	40	5,301	134	51,171	338	2,49,737
17	परभणी	1,469	16,40,436	73	8,445	289	1,05,370	510	3,72,866
18	बीड	1,269	14,95,104	29	3,495	254	94,595	442	3,20,163
19	नांदेड	1,515	18,24,234	53	6,222	283	1,04,515	505	3,73,400
20	उस्मानाबाद	716	10,82,447	13	1,805	96	36,496	209	1,55,881
21	लातूर	914	13,34,773	13	1,848	127	47,207	267	1,96,872
22	बुलढाणा	1,299	14,97,964	141	11,370	243	86,240	376	2,79,513
23	अकोला	1,574	15,79,940	194	17,529	381	1,35,040	485	3,52,421
24	अमरावती	1,681	14,82,928	331	27,576	469	1,60,348	462	3,30,291
25	यवतमाळ	1,836	17,20,213	202	19,403	454	1,62,424	607	4,33,891
26	वर्धा	967	7,83,840	187	14,899	261	92,016	284	1,97,906
27	नागपूर	1,635	12,56,225	302	27,201	515	1,76,755	487	3,37,525
28	भंडारा	1,654	18,31,735	145	15,298	285	1,01,039	550	4,01,161
29	चंद्रपूर	1,473	12,75,171	213	22,038	417	1,44,718	452	3,25,156
30	गडचिरोली	1,503	7,18,445	598	59,658	477	1,57,330	258	1,84,773
महाराष्ट्र राज्य		40,412	4,83,95,601	3,461	3,51,860	8,242	29,39,745	12,408	90,27,749

आधार : भारताची जनगणना, १९९१, मालिका १४, महाराष्ट्र, भाग दोन-अ.

AREA AND POPULATION

TABLE No. 1.7

Villages Classified by Population

Population Census, 1991)

लोकसंख्येचा गट / Population range								
1,000—1,999		2,000—4,999		5,000—9,999		१०,००० आणि त्याहून अधिक 10,000 and above		District
खेडी Villages	लोकसंख्या Persons	खेडी Villages	लोकसंख्या Persons	खेडी Villages	लोकसंख्या Persons	खेडी Villages	लोकसंख्या Persons	
(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(2)
..	Brihan Mumbai
430	5,89,397	148	4,28,970	23	1,43,336	7	98,186	Thane
329	4,37,562	94	2,76,509	10	66,508	1	12,452	Raigad
423	5,90,241	84	2,24,440	5	32,517	1	10,979	Ratnagiri
213	2,97,488	60	1,67,587	2	11,823	2	22,935	Sindhudurg
594	8,41,770	264	7,69,211	29	2,02,267	10	1,29,979	Nashik
464	6,53,163	207	5,91,735	34	2,25,126	5	69,516	Dhule
450	6,23,396	237	7,08,221	58	3,73,094	12	2,00,866	Jalgaon
537	7,60,255	360	10,74,661	55	3,74,987	18	2,52,766	Ahmednager
510	7,05,225	326	9,57,112	46	3,14,158	18	2,45,788	Pune
406	5,77,003	258	7,42,811	45	2,95,312	7	86,017	Satara
226	3,25,896	197	5,93,358	57	3,79,766	20	2,62,678	Sangli
412	5,87,748	315	9,19,968	54	3,48,002	14	2,25,281	Solapur
364	5,18,871	254	7,57,070	60	3,93,262	17	2,46,214	Kolhapur
347	4,78,914	146	4,25,411	24	1,58,883	2	21,312	Aurangabad
341	4,71,199	89	2,51,482	12	81,782	2	23,025	Jalna
438	6,14,629	138	3,93,931	21	1,45,195	Parbhani
381	5,36,673	143	3,88,366	18	1,19,631	2	32,181	Beed
472	6,55,088	177	4,99,803	21	1,25,936	4	59,270	Nanded
252	3,51,119	119	3,44,304	24	1,54,712	3	38,130	Osmanabad
333	4,75,997	150	4,23,406	18	1,15,641	6	73,802	Latur
356	4,90,129	157	4,41,311	23	1,55,396	3	34,005	Buldhana
359	4,84,140	134	4,03,233	13	81,755	8	1,05,822	Akola
282	3,85,956	102	2,87,331	26	1,85,771	9	1,05,655	Amaravati
434	5,96,293	118	3,33,107	15	88,860	6	86,235	Yavatmal
166	2,18,279	55	1,59,925	12	77,118	2	23,697	Wardha
229	3,08,370	79	2,41,389	20	1,30,407	3	34,578	Nagpur
467	6,53,876	182	4,83,459	22	1,38,920	3	37,982	Bhandara
288	3,93,993	87	2,49,173	11	77,961	5	62,132	Chandrapur
129	1,68,881	35	1,00,946	4	21,419	2	25,438	Gadchiroli
10,632	1,47,91,551	4,715	1,36,38,230	762	50,19,545	192	26,26,921	Maharashtra State

Source : Population Census of India, 1991. Series 14, Maharashtra, Part II-A.

1. क्षेत्रफल आणि लोकसंख्या / AREA AND POPULATION

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 1.8

शहरे / शहर संकुलांचे लोकसंख्येनुसार वर्गीकरण

Towns / Urban Agglomerations classified by population
(जनगणना / Population Census, 1991)

अनु- क्रमांक Serial No.	जिल्हा	वर्ग / Class I (लोकसंख्या / Population आणि त्याहून अधिक 1,00,000 and above)		वर्ग / Class II (लोकसंख्या / Population 50,000 to 99,999)		वर्ग / Class III (लोकसंख्या / Population 20,000 to 49,999)		वर्ग / Class IV (लोकसंख्या / Population 10,000 to 19,999)		वर्ग / Class V (लोकसंख्या / Population 5,000 to 9,999)		वर्ग / Class VI (लोकसंख्या / Population हून कमी Less than 5,000)		District		
		शहरे / शहर संकुले No. of Towns/ UA	लोकसंख्या Population	शहरे / शहर संकुले No. of Towns/ UA	लोकसंख्या Population	शहरे / शहर संकुले No. of Towns/ UA	लोकसंख्या Population	शहरे / शहर संकुले No. of Towns/ UA	लोकसंख्या Population	शहरे / शहर संकुले No. of Towns/ UA	लोकसंख्या Population	शहरे / शहर संकुले No. of Towns/ UA	लोकसंख्या Population			
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(2)
1	बृहन्मुंबई	1	99,25,891	1	99,25,891	Brihan Mumbai
2	ठाणे	23	33,93,207	6	30,49,422	2	1,25,332	3	98,460	6	72,265	5	43,266	1	4,462	Thane
3	रायगड	19	3,28,640	1	58,986	3	1,09,359	7	1,06,016	7	49,571	1	4,708	Raigad
4	रत्नागिरी	8	1,38,056	1	56,529	1	34,294	1	11,288	4	31,953	1	3,992	Ratnagiri
5	शिंदधुर्ग	4	63,150	1	21,305	3	41,845	Shindhadurg
6	नाशिक	17	13,69,085	2	9,99,520	1	61,312	7	2,23,251	5	67,313	2	17,689	Nashik
7	धुळे	8	5,19,841	1	2,78,317	1	78,388	5	1,55,435	1	7,711	Dhule
8	जळगाव	17	8,74,679	2	3,87,336	2	1,53,862	9	2,87,896	2	32,330	1	8,714	1	4,531	Jaigaon
9	अहमदनगर	13	5,33,481	1	1,81,339	1	71,368	6	2,12,813	3	52,614	2	15,347	Ahmednagar
10	पुणे	34	28,07,029	2	20,83,734	2	1,60,462	10	3,39,481	11	1,54,731	8	63,982	1	4,639	Pune
11	सातारा	11	3,15,840	2	1,51,999	2	70,656	6	83,663	1	9,522	Satara
12	सांगली	8	5,02,447	2	3,51,917	4	1,31,274	1	11,834	1	7,422	Sangli
13	सोलापूर	10	9,29,483	1	6,20,846	2	1,68,712	3	77,683	4	62,239	Solapur
14	कोल्हापूर	12	7,87,002	2	6,21,320	4	98,098	3	50,780	2	13,836	1	2,968	Kolhapur
15	औरंगाबाद	8	7,25,143	1	5,73,272	3	86,210	3	56,469	1	9,192	Aurangabad
16	जालना	4	2,30,728	1	1,74,985	1	23,818	2	31,925	Jalna
17	परभली	11	4,76,599	1	1,90,255	1	54,457	7	2,05,422	2	26,465	Parbhani
18	बीड	7	3,26,968	1	1,12,434	2	1,29,829	2	58,330	1	16,386	1	9,989	Beed
19	नांदेड	13	5,06,140	1	2,75,083	4	1,17,403	7	1,05,319	1	8,335	Nanded
20	उस्मानाबाद	8	1,93,880	1	68,019	2	48,142	5	77,719	Osmanabad

21	सांगर	5	3,41,868	1	1,97,408	1	70,453	3	74,007	Latur
22	मुलरुणा	11	3,88,335	3	1,77,770	5	1,64,079	3	46,486	Buldhana
23	अकोला	10	6,34,331	1	3,28,034	1	65,681	6	2,09,370	2	31,246	Akola
24	अमरावती	11	7,17,129	1	4,21,576	1	96,229	5	1,48,032	3	48,211	1	3,081	..	Amravati
25	यवतमाळ	10	3,56,931	1	1,08,578	1	55,931	5	1,52,509	3	39,913	Yavatmal
26	वर्धा	6	2,83,517	1	1,02,985	1	78,715	2	76,607	2	25,210	Wardha
27	नागपूर	23	20,30,914	1	16,24,752	1	78,612	4	1,12,860	11	1,77,478	4	29,987	2	7,225	..	Nagpur
28	भंडारा	8	2,75,894	1	1,09,470	1	71,813	3	79,210	1	7,911	2	7,490	..	Bhandara
29	चंद्रपूर	12	4,96,823	1	2,26,105	1	83,511	3	95,354	4	69,403	3	22,450	Chandrapur
30	गडचिरोली	4	68,565	1	29,565	2	30,776	1	8,224	Gadchiroli
<hr/>																	
महाराष्ट्र राज्य		336	3,05,41,586	33	2,29,44,579	30	21,17,960	114	35,40,926	102	15,29,924	46	3,65,101	11	43,096	Maharashtra State	

UA.—शहर संकुले / Urban Agglomeration.

1. क्षेत्रफल व लोकसंख्या / AREA AND POPULATION

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 1.9

शहरांची, नागरी भागांची आणि ग्रामीण भागांची लोकसंख्या

Population of Towns, Urban Areas and Rural Areas

(जनगणना / Population Census, 1991)

जिल्हा/शहर/उपशहर संकलने		एकूण	पुरुष	स्त्रिया	District/Towns/U. A.
(1)		(2)	(3)	(4)	(1)
महाराष्ट्र राज्य	एकूण/Total ..	7,89,37,187	4,08,25,618	3,81,11,569	Maharashtra State.
	ग्रामीण/Rural ..	4,83,95,601	2,45,36,280	2,38,59,321	
	नागरी/Urban ..	3,05,41,586	1,62,89,338	1,42,52,248	
1. बृहन्मुंबई	एकूण/Total ..	99,25,891	54,60,145	44,65,746	Brihan Mumbai
	ग्रामीण/Rural	
	नागरी/Urban ..	99,25,891	54,60,145	44,65,746	
2. ठाणे	एकूण/Total ..	52,49,126	27,92,874	24,56,252	Thane
	ग्रामीण/Rural ..	18,55,919	9,49,619	9,06,300	
	नागरी/Urban ..	33,93,207	18,43,255	15,49,952	
I. ठाणे (म. न. प.)		8,03,389	4,32,929	3,70,460	Thane (M. Corpn.)
II. मीरा भायंदर (न. प.)		1,75,605	94,550	81,055	Mira Bhayandar (M)
III. नवी मुंबई (ज. श.)		3,07,724	1,68,993	1,38,731	New Bombay (C. T.)
IV. वसाई (न. प.)		39,781	20,253	19,528	Vasai (M)
V. माणिकपूर (ज. श.)		10,032	5,273	4,759	Manikpur (C. T.)
VI. सांडोर (ज. श.)		8,841	4,485	4,356	Sandor (C. T.)
VII. नवघर (ज. श.)		25,080	13,202	11,878	Navghar (C. T.)
VIII. विरार (न. प.)		57,600	30,498	27,102	Virar (M)
IX. नालासोपारा (न. प.)		67,732	36,112	31,620	Nalasopara (M)
X. गोखीवरे (ज. श.)		6,696	3,608	3,088	Gokhivare (C. T.)
XI. पालघर (ज. श.)		14,700	7,766	6,934	Palghar (C. T.)
XII. शिरगाव (ज. श.)		4,462	2,258	2,204	Shirgaon (C. T.)
XIII. पस्थाल (ज. श.)		11,021	6,030	4,991	Pasthal (C. T.)
XIV. डहानु (न. प.)		33,599	17,455	16,144	Dahanu (M)
XV. जवहार (न. प.)		9,325	4,895	4,430	Jawhar (M)
XVI. वाडा (ज. श.)		11,418	5,899	5,519	Vada (C. T.)
XVII. भिवंडी (न. प.)		3,79,070	2,29,894	1,49,176	Bhiwandi (M.)
XVIII. खोनि (ज. श.)		13,144	8,360	4,784	Khoni (C. T.)
XIX. कोन (न. प.)		9,197	4,873	4,324	Kon (C. T.)
XX. शहापूर		9,207	4,746	4,461	Shahapur (C. T.)
XXI. मुरबाड (ज. श.)		11,950	6,571	5,379	Murbad (C. T.)
XXII. कल्याण (म. न. प.)		10,14,557	5,40,817	4,73,740	Kalyan (M. Corpn.)
XXIII. उल्हासनगर (न. प.)		3,69,077	1,93,788	1,75,289	Ulhasnagar (M.)
3. रायगड	एकूण/Total ..	18,24,816	9,07,907	9,16,909	Raigad
	ग्रामीण/Rural ..	14,96,176	7,35,388	7,60,788	
	नागरी/Urban ..	3,28,640	1,72,519	1,56,121	
I. अलिबाग (न. प.)		16,289	8,417	7,872	Alibag (M)
II. रेवदंडा (ज. श.)		7,952	4,040	3,912	Revdanda (C. T.)
III. उरण (न. प.)		17,775	9,362	8,413	Uran (M)
IV. केगाव (ज. श.)		6,403	3,359	3,044	Kegaon (C.T.)
V. पनवेल (न. प.)		58,986	30,921	28,065	Panvel (M)
VI. नवी मुंबई (पनवेल रायगड) (ज. श.)		42,732	23,754	18,978	New Bombay (Panval Raigad (C. T.)
VII. तळोजे पंचनाद (ज. श.)		7,462	3,907	3,555	Taloje Panchnad (C.T.)
VIII. माथेरान (न. प.)		4,708	2,698	2,010	Matheran (M)
IX. नेरल (ज. श.)		11,578	5,887	5,691	Neral (C. T.)
X. कर्जत (ज. श.)		7,670	4,022	3,648	Karjat (C. T.)
XI. खोपोली (न. प.)		45,039	24,090	20,949	Khopoli (M)
XII. पेण (न. प.)		21,588	11,204	10,384	Pen (M)
XIII. पाली (ज. श.)		6,178	3,241	2,937	Pali (C. T.)
XIV. रोहा अष्टमी (न. प.)		14,827	7,851	6,976	Roha Ashtmi (M)
XV. गोरेगाव (ज. श.)		6,588	3,339	3,249	Goregaon (C. T.)
XVI. महाड (न. प.)		18,662	9,767	8,895	Mahad (M)
XVII. म्हासला (ज. श.)		7,318	3,559	3,759	Mhasla (C. T.)
XVIII. श्रीवर्धन (न. प.)		14,774	7,244	7,530	Shrivardhan (M)
XIX. मुरुड (न. प.)		12,111	5,857	6,254	Murud (M)

तयता क्रमांक / TABLE No. 1.9—contd.

(1)		(2)	(3)	(4)	(1)	
4.	रत्नागिरी	एकूण/Total .. ग्रामीण/Rural .. नगरी/Urban ..	15,44,057 14,06,001 1,38,056	7,00,190 6,30,502 69,688	8,43,867 7,75,499 68,368	Ratnagiri
I.	रत्नागिरी (न. प.)	..	56,529	28,952	27,577	Ratnagiri (M)
II.	हरनाई (ज. श.)	..	5,454	2,710	2,744	Harnai (C. T.)
III.	दापोली कॅम्प (ज. श.)	..	9,697	5,027	4,670	Dapoli Camp (C. T.)
IV.	दामोळ (ज. श.)	..	6,980	3,346	3,634	Dabhol (C. T.)
V.	खेड (न. प.)	..	11,288	5,698	5,590	Khed (M)
VI.	चिपळूण (न. प.)	..	34,294	17,158	17,136	Chiplun (M)
VII.	अलोरे (ज. श.)	..	3,992	2,025	1,967	Alore (C. T.)
VIII.	राजापूर (न. प.)	..	9,822	4,772	5,050	Rajapur (M)
5.	सिंधुदूर्ग	एकूण/Total .. ग्रामीण/Rural .. नगरी/Urban ..	8,32,152 7,69,002 63,150	3,89,384 3,57,773 31,611	4,42,768 4,11,229 31,539	Sindhudurg
I.	कुडाळ (ज. श.)	..	11,602	5,935	5,667	Kudal (C. T.)
II.	मालवण (न. प.)	..	17,986	8,861	9,125	Malwan (M)
III.	सावंतवाडी (न. प.)	..	21,305	10,793	10,512	Sawantwadi (M)
IV.	वेंगुर्ला (न. प.)	..	12,257	6,022	6,235	Vengurla (M)
6.	नाशिक	एकूण/Total .. ग्रामीण/Rural .. नगरी/Urban ..	38,51,352 24,83,267 13,68,085	19,84,973 12,89,908 7,15,065	18,66,379 12,12,359 6,54,020	Nashik
I.	नाशिक (म. न. पा.)	..	6,66,925	3,47,422	3,09,503	Nashik (M. Corpn.)
II.	देवळाली (छा.)	..	44,331	23,960	20,371	Deolali (Cantt)
III.	भगुर (न. प.)	..	12,078	6,201	5,877	Bhagur (M)
IV.	इकलठेरे (ज. श.)	..	12,007	6,262	5,755	Eklahare (C. T.)
V.	त्रिंबक (न. प.)	..	7,883	4,166	3,717	Trimbak (M)
VI.	सटाणा (न. प.)	..	27,686	14,379	13,287	Satana (M)
VII.	मालेगाव (न. प.)	..	3,42,596	1,74,667	1,67,928	Malegaon (M)
VIII.	रावळगाव (ज. श.)	..	12,553	6,494	6,059	Ravalegaon (C. T.)
IX.	चोंबवड (ज. श.)	..	14,958	8,094	6,864	Chandvad (C. T.)
X.	मनमाड (न. प.)	..	61,312	31,468	29,844	Manmad (M)
XI.	नांदगाव (न. प.)	..	20,434	10,585	9,849	Nandgaon (M)
XII.	येवला (न. प.)	..	34,550	17,713	16,837	Yevla (M)
XIII.	ओझर (ज. श.)	..	47,538	24,819	22,719	Ozar (C. T.)
XIV.	लासलगाव (ज. श.)	..	9,806	5,245	4,561	Lasalgaon (C. T.)
XV.	सिन्नर (न. प.)	..	25,884	13,407	12,457	Sinnar (M)
XVI.	इगतपुरी (न. प.)	..	22,868	12,081	10,787	Igatpuri (M)
XVII.	घोटी बीके (ज. श.)	..	15,717	8,112	7,605	Ghoti BK (C. T.)
7.	धुळे	एकूण/Total .. ग्रामीण/Rural .. नगरी/Urban ..	25,38,715 20,15,874 5,19,841	12,95,388 10,24,076 2,71,212	12,40,427 9,91,798 2,48,629	Dhule
I.	धुळे (न. प.)	..	2,78,317	1,45,793	1,32,524	Dhule (M)
II.	नवापूर (न. प.)	..	23,958	12,353	11,605	Nawapur (M)
III.	नंदुरबार (न. प.)	..	78,378	40,808	37,570	Nandurbar (M)
IV.	तलोडे (न. प.)	..	21,700	11,066	10,634	Talode (M)
V.	अक्कलकुआ (ज. श.)	..	7,711	4,464	3,247	AkkalKuwa (C. T.)
VI.	शहादे (न. प.)	..	31,890	16,480	15,430	Shahade (M)
VII.	शिरपूर (न. प.)	..	44,246	22,898	21,358	Shirpur (M)
VIII.	दोंडाईचा (न. प.)	..	33,641	17,380	16,261	Dondaicha (M)
8.	जळगाव	एकूण/Total .. ग्रामीण/Rural .. नगरी/Urban ..	31,87,634 23,12,965 8,74,669	16,42,873 11,87,825 4,55,248	15,44,761 11,25,340 4,19,421	Jalgaon
I.	जळगाव (न. प.)	..	2,42,193	1,27,022	1,15,171	Jalgaon (M)
II.	चोपडा (न. प.)	..	49,234	25,476	23,758	Chopda (M)
III.	यावल (न. प.)	..	28,741	14,822	13,919	Yawal (M)
IV.	फैजपूर (न. प.)	..	21,322	11,144	10,178	Faizpur (M)
V.	रावेर (न. प.)	..	23,920	12,365	11,555	Raver (M)
VI.	साववा (न. प.)	..	17,674	9,179	8,495	Savda (M)
VII.	भुसावळ (न. प.)	..	1,45,143	75,416	69,727	Bhusaval (M)
VIII.	कदारी (ज. श.)	..	14,656	7,989	6,667	Kandari (C. T.)

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 1.9—contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(1)
IX. वरणगाव (ज. श.)	33,644	17,688	15,956	Varangaon (C.T.)
X. निम्भोर बीके. (ज. श.)	8,714	4,587	4,127	Nimbhor Bk. (C.T.)
XI. फेकरी (ज. श.)	4,531	2,463	2,068	Fekari (C.T.)
XII. पाचोरा (न. प.)	41,142	21,211	19,931	Pachora (M)
XIII. चाळीसगाव (न. प.)	77,420	40,401	37,019	Chalisgaon (M)
XIV. पारोळा (न. प.)	29,191	15,005	14,186	Parola (M)
XV. धरणगाव (न. प.)	32,972	16,685	16,287	Dharangaon (M)
XVI. एरंडोल (न. प.)	27,730	14,296	13,434	Erandol (M)
XVII. अमळनेर (न. प.)	76,442	39,499	36,943	Amalner (M)
9. अहमदनगर	एकूण/Total	33,72,935	17,30,609	Ahmednagar
	ग्रामीण/Rural	28,39,454	14,52,008	
	नागरी/Urban	5,33,481	2,78,603	
I. अहमदनगर (न. प.)	1,81,339	94,098	87,241	Ahmednagar (M)
II. अहमदनगर (छा.)	40,749	23,952	16,797	Ahmednagar (Cantt.)
III. राहुरी (न. प.)	28,408	14,639	13,769	Rahuri (M)
IV. देवळाली प्रवरा (न. प.)	25,320	13,249	12,071	Deolali Pravara (M)
V. श्रीरामपूर (न. प.)	71,368	36,465	34,903	Shrirampur (M)
VI. श्रीरामपूर (ग्रा.) (ज. श.)	7,684	3,950	3,734	Shrirampur (R) (C.T.)
VII. पाथर्डी (न. प.)	19,532	10,284	9,248	Pathardi (M)
VIII. श्रीगोंडा (न. प.)	21,646	11,189	10,457	Shrigonda (M)
IX. सगमनेर (न. प.)	49,081	25,304	23,757	Sangamner (M)
X. कोपरगाव (न. प.)	47,629	24,499	23,130	Kopergaon (M)
XI. शिर्डी (न. प.)	15,126	7,881	7,248	Shirdi (M)
XII. राहता पिंपलास (न. प.)	17,953	9,115	8,838	Rahta Pinplas (M)
XIII. वारी (ज. श.)	7,663	3,978	3,685	Wari (C.T.)
10. पुणे	एकूण/Total	55,32,532	28,61,460	Pune
	ग्रामीण/Rural	27,25,503	13,87,461	
	नागरी/Urban	28,07,029	14,73,999	
I. पुणे (म. न. पा.)	15,66,651	8,12,523	7,54,128	Pune (M. Corpn.)
II. पुणे (छा.)	82,139	43,510	38,629	Pune (Cantt.)
III. खडकी (छा.)	78,323	43,758	34,565	Kirkee (Cantt.)
IV. देहू रोड (छा.)	40,555	21,627	18,928	Dehu Road (Cantt.)
V. पिंपरी चिंचवड (म. न. पा.)	5,17,083	2,78,087	2,38,996	Pimpri Chinchwad (M. C.)
VI. हडपसर (ज. श.)	39,530	20,781	18,749	Hadapsar (C. T.)
VII. लोहागाव (ज. श.)	10,329	5,449	4,880	Lohagaon (C. T.)
VIII. खडकवासला (ज. श.)	18,070	10,334	7,738	Khadakvasla (C.T.)
IX. देहू (ज. श.)	4,639	2,383	2,256	Dehu (C. T.)
X. वडगाव शेरी (ज. श.)	32,445	17,115	15,330	Vadgaon Sheri (C. T.)
XI. कलास (ज. श.)	11,344	5,966	5,378	Kalas (C. T.)
XII. वारजे (ज. श.)	17,676	9,349	8,327	Warje (C. T.)
XIII. किवाळे (ज. श.)	10,359	5,431	4,928	Kivale (C. T.)
XIV. बोपखेल (ज. श.)	7,094	3,800	3,294	Bopkhel (C. T.)
XV. खराडी (ज. श.)	11,679	6,132	5,547	Kharadi (C. T.)
XVI. धनकावडी (ज. श.)	27,727	14,590	13,137	Dhankawadi (C. T.)
XVII. शिवाने (ज. श.)	8,756	4,617	4,139	Shivane (C.T.)
XVIII. वडगाव बीके. (ज. श.)	9,588	5,062	4,526	Vadgaon Bk. (C.T.)
XIX. आळंदी (न. प.)	10,249	5,601	4,648	Alandi (M)
XX. जुन्नर (न. प.)	21,416	11,252	10,164	Junnar (M)
XXI. शिरूर (न. प.)	18,410	9,425	8,985	Shirur (M)
XXII. दौंड (न. प.)	33,353	17,246	16,107	Daund (M)
XXIII. इन्दापूर (न. प.)	12,014	6,222	5,792	Indapur (M)
XXIV. कलंब (ज. श.)	20,833	10,700	10,133	Kalamb (C. T.)
XXV. भिंगवान (ज. श.)	6,683	3,427	3,256	Bhigwan (C. T.)
XXVI. बारामती (न. प.)	44,515	23,148	21,367	Baramati (M)
XXVII. सासवड (न. प.)	19,536	10,071	9,465	Sasvad (M)
XXVIII. जेजुरी (न. प.)	7,758	4,052	3,706	Jejuri (M)
XXIX. शिवतकर (नीरा) (ज. श.)	9,172	4,716	4,456	Shivatkar (Nira)(C.T.)
XXX. भोर (न. प.)	15,065	7,722	7,343	Bhor (M)
XXXI. लोणावळा (न. प.)	47,987	25,942	22,045	Lonavala (M)
XXXII. तळेगाव दाभाडे (न. प.)	31,120	16,136	14,984	Talegaon Dabhade (M)
XXXIII. खडकाळे (ज. श.)	6,001	3,136	2,865	Khadkale (C. T.)
XXXIV. वडगाव (ज. श.)	8,930	4,689	4,241	Vadgaon (C. T.)

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 1.9—contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(1)	
11. सातारा ..	एकूण/Total .. ग्रामीण/Rural .. नागरी/Urban ..	24,51,372 21,35,532 3,15,840	12,08,375 10,44,421 1,63,954	12,42,997 10,91,111 1,51,886	Satara
I. सातारा (न. प.) ..		95,180	49,776	45,404	Satara (M)
II. वाई (न. प.) ..		26,289	13,355	12,934	Wai (M)
III. रहिमतपूर (न. प.) ..		14,585	7,318	7,267	Rahimatpur (M)
IV. कोरेगाव (ज. श.) ..		19,733	10,157	9,576	Koregaon (C. T.)
V. सातारा रोड (ज. श.) ..		9,522	4,969	4,553	Satara Road (C. T.)
VI. फलटण (न. प.) ..		44,367	22,891	21,476	Phaltan (M)
VII. म्हसवड (न. प.) ..		18,033	9,116	8,917	Mhasvad (M)
VIII. कराड (न. प.) ..		56,819	29,322	27,497	Karad (M)
IX. पाटण (ज. श.) ..		10,179	5,253	4,926	Patan (C. T.)
X. महाबळेश्वर (न. प.) ..		10,564	5,887	4,677	Mahabaleshwar (M)
XI. पांचगणी (न. प.) ..		10,569	5,910	4,659	Panchgani (M)
12. सांगली ..	एकूण/Total .. ग्रामीण/Rural .. नागरी/Urban ..	22,09,488 17,07,041 5,02,447	11,28,521 8,68,447 2,60,074	10,80,967 8,38,594 2,42,373	Sangli
I. सांगली (न. प.) ..		2,26,510	1,17,823	1,08,687	Sangli (M)
II. मिरज (न. प.) ..		1,25,407	64,415	60,992	Miraj (M)
III. माधवनगर (ज. श.) ..		11,834	6,230	5,604	Madhavnagar (C. T.)
IV. तासगाव (न. प.) ..		29,392	15,204	14,188	Tasgaon (M)
V. वीटा (न. प.) ..		32,018	16,461	15,557	Vita (M)
VI. उरण इस्लामपूर (न. प.) ..		42,459	22,095	20,364	Uran Islampur (M)
VII. आष्टा (न. प.) ..		27,405	14,027	13,378	Ashta (M)
VIII. मनाडूर (ज. श.) ..		7,422	3,819	3,603	Manadur (C. T.)
13. सोलापूर ..	एकूण/Total .. ग्रामीण/Rural .. नागरी/Urban ..	32,31,057 23,01,574 9,29,483	16,70,516 11,92,575 4,77,941	15,60,541 11,08,999 4,51,542	Solapur
I. सोलापूर (म. न. पा.) ..		6,20,846	3,19,099	3,01,747	Solapur (M. Corpn.)
II. बारशी (न. प.) ..		88,810	45,880	42,930	Barshi (M)
III. अक्कलकोट (न. प.) ..		35,237	17,995	17,242	Akkalkot (M)
IV. मैदगी (न. प.) ..		12,483	6,204	6,279	Maldargi (M)
V. दुधनी (न. प.) ..		10,576	5,385	5,191	Dudhani (M)
VI. मंगलवेडे (न. प.) ..		19,658	10,244	9,414	Mangalvedhe (M)
VII. पंढरपूर (न. प.) ..		79,902	41,074	38,828	Pandharpur (M)
VIII. सांगोले (न. प.) ..		20,856	10,793	10,063	Sangole (M)
IX. करमाला (न. प.) ..		19,522	10,136	9,386	Karmala (M)
X. कुर्दूवाडी (न. प.) ..		21,593	11,131	10,462	Kurduwadi (M)
14. कोल्हापूर ..	एकूण/Total .. ग्रामीण/Rural .. नागरी/Urban ..	29,89,507 22,02,505 7,87,002	15,24,732 11,13,588 4,11,144	14,64,775 10,88,917 3,75,858	Kolhapur
I. कोल्हापूर (म. न. पा.) ..		4,06,370	2,12,141	1,94,229	Kolhapur (M. Corpn.)
II. गांधीनगर (ज. श.) ..		12,168	6,305	5,863	Gandhinagar (C. T.)
III. पन्हाळा (न. प.) ..		2,968	1,551	1,417	Panhala (M)
IV. इचलकरंजी (न. प.) ..		2,14,950	1,13,667	1,01,283	Echalkaranji (M)
V. कबनूर (ज. श.) ..		21,029	11,102	9,927	Kabnur (C. T.)
VI. वडगाव कसबा (न. प.) ..		19,087	9,784	9,303	Vadgaon Kasba (M)
VII. जयसिंगपूर (न. प.) ..		33,766	17,235	16,531	Jaysingpur (M)
VIII. कुरुंदवाड (न. प.) ..		20,917	10,665	10,252	Kurundwad (M)
IX. कागल (न. प.) ..		19,525	9,968	9,557	Kagal (M)
X. मुरगुड (न. प.) ..		8,598	4,421	4,177	Murgud (M)
XI. गडहिंग्लज (न. प.) ..		22,386	11,602	10,784	Gadhinglaj (M)
XII. मलकापूर (न. प.) ..		5,238	2,703	2,535	Malkapur (M)

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 1.9—contd.

(1)		(2)	(3)	(4)	(1)	
15.	औरंगाबाद ..	एकूण/Total .. ग्रामीण/Rural .. नागरी/Urban ..	22,13,779 14,88,636 7,25,143	11,51,693 7,66,816 3,84,877	10,62,086 7,21,820 3,40,266	Aurangabad
I.	औरंगाबाद (म. न. पा.) ..		5,73,272	3,05,372	2,67,900	Aurangabad (M. Corpn.)
II.	औरंगाबाद (छा.) ..		19,437	10,916	8,521	Aurangabad (Cantt.)
III.	खुलदाबाद (न. प.) ..		9,192	4,715	4,477	Khuldabad (M)
IV.	कन्नड (न. प.) ..		19,879	10,290	9,589	Kannad (M)
V.	सिल्लोड (न. प.) ..		28,888	15,262	13,626	Sillod (M)
VI.	पैठण (न. प.) ..		27,718	14,091	13,627	Paithan (M)
VII.	गंगापूर (न. प.) ..		17,153	8,915	8,238	Gangapur (M)
VIII.	वैजापूर (न. प.) ..		29,604	15,316	14,288	Vaijapur (M)
16.	जालना ..	एकूण/Total .. ग्रामीण/Rural .. नागरी/Urban ..	13,64,425 11,33,697 2,30,728	6,96,798 5,77,290 1,19,508	6,67,627 5,56,407 1,11,220	Jalna
I.	जालना (न. प.) ..		1,74,985	90,600	84,385	Jalna (M)
II.	भोकरदन (न. प.) ..		13,918	7,280	6,638	Bhokardan (M)
III.	परतूर (न. प.) ..		23,818	12,315	11,503	Partur (M)
IV.	अम्बड (न. प.) ..		18,007	9,313	8,694	Ambad (M)
17.	परभणी ..	एकूण/Total .. ग्रामीण/Rural .. नागरी/Urban ..	21,17,035 16,40,436 4,76,599	10,83,794 8,35,976 2,47,818	10,33,241 8,04,460 2,28,781	Parbhani
I.	परभणी (न. प.) ..		1,90,255	99,344	90,911	Parbhani (M)
II.	पुर्णा (न. प.) ..		28,836	15,032	13,804	Purna (M)
III.	जिंतूर (न. प.) ..		28,275	14,685	13,590	Jintur (M)
IV.	हिंगोली (न. प.) ..		54,457	28,174	26,283	Hingoli (M)
V.	कळमनुरी (न. प.) ..		15,764	8,282	7,482	Kalamnuri (M)
VI.	बसमत (न. प.) ..		42,338	22,183	20,155	Basmath (M)
VII.	गंगाखेड (न. प.) ..		27,651	14,339	13,312	Gangakhed (M)
VIII.	सोनपेठ (न. प.) ..		10,701	5,514	5,187	Sonpeth (M)
IX.	सैलू (न. प.) ..		32,388	16,699	15,689	Sailu (M)
X.	मानवत (न. प.) ..		25,468	13,024	12,444	Manwath (M)
XI.	पाथरी (न. प.) ..		20,466	10,542	9,924	Pathari (M)
18.	बीड ..	एकूण/Total .. ग्रामीण/Rural .. नागरी/Urban ..	18,22,072 14,95,104 3,26,968	9,37,410 7,65,849 1,71,561	8,84,662 7,29,255 1,55,407	Beed
I.	बीड (न. प.) ..		1,12,434	59,537	52,897	Beed (M)
II.	गेवराई (न. प.) ..		23,665	12,263	11,402	Georai (M)
III.	मांजलेगाव (न. प.) ..		34,665	17,812	16,853	Manjlegaon (M)
IV.	परळी (न. प.) ..		72,670	38,040	34,630	Parli (M)
V.	अंबेजोगाई (न. प.) ..		57,159	30,300	26,859	Ambejogai (M)
VI.	धारूर (न. प.) ..		16,386	8,453	7,933	Dharur (M)
VII.	आष्टी (ज. श.) ..		9,989	5,156	4,833	Ashti (C. T.)
19.	नांदेड ..	एकूण/Total .. ग्रामीण/Rural .. नागरी/Urban ..	23,30,374 18,24,234 5,06,140	11,97,876 9,33,311 2,64,565	11,32,498 8,90,923 2,41,575	Nanded
I.	नांदेड (न. प.) ..		2,75,083	1,43,811	1,31,272	Nanded (M)
II.	वाघला (न. प.) ..		34,233	18,187	16,046	Waghala (M)
III.	मुडखेड (न. प.) ..		13,956	7,177	6,779	Mudkhed (M)
IV.	हदगाव (न. प.) ..		16,473	8,622	7,851	Hadgaon (M)
V.	किनवट (न. प.) ..		21,917	11,433	10,484	Kinwat (M)
VI.	पेठ उमरी (न. प.) ..		8,335	4,513	3,822	Peth Umari (M)
VII.	धर्माबाद (न. प.) ..		24,041	12,465	11,576	Dharmabadi (M)
VIII.	कुन्दलवाडी (न. प.) ..		13,148	6,625	6,523	Kundalwadi (M)

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 1.9—contd.

(1)		(2)	(3)	(4)	(1)	
IX.	बिलोली (न. प.)	10,392	5,367	5,025	Biloli (M)	
X.	देगलूर (न. प.)	37,912	19,327	17,885	Deglur (M)	
XI.	मुखेड (न. प.)	19,646	10,345	9,301	Mukhed (M)	
XII.	कंधार (न. प.)	16,639	8,964	7,675	Kandhar (M)	
XIII.	लोहा (न. प.)	15,065	7,729	7,336	Loha (M)	
<hr/>						
20.	उस्मानाबाद	एकूण/Total	12,76,327	6,58,896	6,17,431	Osmanabad
		ग्रामीण/Rural	10,82,447	5,57,064	5,25,383	
		नागरी/Urban	1,93,880	1,01,832	92,048	
<hr/>						
I.	उस्मानाबाद (न. प.)	68,019	36,381	31,638	Osmanabad (M)	
II.	कळंब (न. प.)	19,862	10,331	9,531	Kalamb (M)	
III.	मुरुम (न. प.)	15,865	8,056	7,809	Murum (M)	
IV.	उमरगा (न. प.)	25,130	13,278	11,852	Umarga (M)	
V.	तुळजापूर (न. प.)	23,012	11,873	11,139	Tuljapur (M)	
VI.	नळदुर्ग (न. प.)	12,880	6,743	6,137	Naldurg (M)	
VII.	परंडा (न. प.)	14,267	7,390	6,877	Paranda (M)	
VIII.	भूम (न. प.)	14,845	7,780	7,065	Bhum (M)	
<hr/>						
21.	लातूर	एकूण/Total	16,76,641	8,63,203	8,13,438	Latur
		ग्रामीण/Rural	13,34,773	6,83,066	6,51,707	
		नागरी/Urban	3,41,868	1,80,137	1,61,731	
<hr/>						
I.	लातूर (न. प.)	1,97,408	1,04,230	93,178	Latur (M)	
II.	अहमदपूर (न. प.)	25,878	13,481	12,397	Ahmadpur (M)	
III.	उदगीर (न. प.)	70,453	37,201	33,252	Udgir (M)	
IV.	निलंगा (न. प.)	24,883	13,068	11,815	Nilanga (M)	
V.	औसा (न. प.)	23,246	12,157	11,089	Ausa (M)	
<hr/>						
22.	बुलढाणा	एकूण/Total	18,86,299	9,66,017	9,20,282	Buldhana
		ग्रामीण/Rural	14,97,964	7,65,107	7,32,857	
		नागरी/Urban	3,88,335	2,00,910	1,87,425	
<hr/>						
I.	बुलढाणा (न. प.)	52,767	27,540	25,227	Buldana (M)	
II.	मलकापूर (न. प.)	51,311	26,221	25,090	Malkapur (M)	
III.	नांदुरा (न. प.)	31,835	16,330	15,505	Nandura (M)	
IV.	जळगाव (जामोद) (न. प.)	22,344	11,545	10,799	Jalgaon (Jamod) (M)	
V.	शेगाव (न. प.)	42,492	21,695	20,797	Shegaon (M)	
VI.	खामगाव (न. प.)	73,692	38,562	35,130	Khamgaon (M)	
VII.	चिखली (न. प.)	37,862	19,758	18,104	Chikhali (M)	
VIII.	मेहकर (न. प.)	29,546	15,196	14,350	Mehkar (M)	
IX.	लोणार (न. प.)	16,002	8,265	7,737	Lonar (M)	
X.	सिंदखेड राजा (न. प.)	11,591	5,950	5,641	Sindkhed Raja (M)	
XI.	देऊळगाव राजा (न. प.)	18,893	9,848	9,045	Deulgaon Raja (M)	
<hr/>						
23.	अकोला	एकूण/Total	22,14,271	11,42,148	10,72,123	Akola
		ग्रामीण/Rural	15,79,940	8,12,857	7,67,083	
		नागरी/Urban	6,34,331	3,29,291	3,05,040	
<hr/>						
I.	अकोला (न. प.)	3,28,034	1,70,943	1,57,091	Akola (M)	
II.	अकोट (न. प.)	65,681	34,110	31,571	Akot (M)	
III.	मूर्तिजापूर (न. प.)	34,014	17,408	16,606	Murtijapur (M)	
IV.	कारंजा (न. प.)	48,866	25,162	23,704	Karanja (M)	
V.	मंगरुळपीर (न. प.)	23,736	12,349	11,387	Mangrulpir (M)	
VI.	वाशिम (न. प.)	49,140	25,465	23,675	Washim (M)	
VII.	रिसोड (न. प.)	21,338	10,900	10,438	Risod (M)	
VIII.	पातुर (न. प.)	17,398	9,152	8,246	Patur (M)	
IX.	बालापूर (न. प.)	32,276	16,639	15,637	Balapur (M)	
X.	तेल्हारा (न. प.)	13,848	7,163	6,685	Telhara (M)	

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 1.9—contd.

(1)		(2)	(3)	(4)	(1)
24.	अमरावती ..	एकूण/Total .. ग्रामीण/Rural .. नागरी/Urban ..	22,00,057 14,82,928 7,17,129	11,36,314 7,63,514 3,72,800	10,63,743 7,19,414 3,44,329
I.	अमरावती (म. न. पा.) ..	4,21,576	2,20,086	2,01,490	Amravati (M. Corpn.)
II.	मोशी (न. प.) ..	28,571	14,775	13,796	Morshi (M)
III.	वरुड (न. प.) ..	26,863	13,938	12,925	Warud (M)
IV.	शेंदुरजना (न. प.) ..	19,278	9,968	9,310	Shendurjana (M)
V.	दत्तापूर धामनगाव (न. प.) ..	20,328	10,530	9,798	Dattapur Dhamangaon (M)
VI.	चांदुर (न. प.) ..	14,203	7,303	6,900	Chandur (M)
VII.	दर्यापूर बानोसा (न. प.) ..	30,596	15,775	14,821	Daryapur Banosa (M)
VIII.	अंजनगाव (न. प.) ..	41,674	21,583	20,091	Anjangaon (M)
IX.	चिखलदरा (न. प.) ..	3,081	1,708	1,373	Chikhaldara (M)
X.	अचलपूर (न. प.) ..	96,229	49,594	46,635	Achalpur (M)
XI.	चांदुरबाजार (न. प.) ..	14,730	7,540	7,190	Chandurbazar (M)
25.	यवतमाळ ..	एकूण/Total .. ग्रामीण/Rural .. नागरी/Urban ..	20,77,144 17,20,213 3,56,931	10,64,422 8,79,017 1,85,405	10,12,722 8,41,196 1,71,526
I.	यवतमाळ (न. प.) ..	1,08,578	56,335	52,243	Yavatmal (M)
II.	उमरसरा (ज. प.) ..	13,238	6,990	6,248	Umarsara (CT)
III.	वणी (न. प.) ..	41,992	21,764	20,228	Wani (M)
IV.	राजूर (ज. श.) ..	10,890	5,683	5,207	Rajur (CT)
V.	पांढरकवडा (न. प.) ..	22,813	11,711	11,102	Pandharkavda (M)
VI.	घाटंजी (न. प.) ..	15,785	8,323	7,462	Ghatanji (M)
VII.	उमरखेड (न. प.) ..	30,750	15,917	14,833	Umarkhed (M)
VIII.	पुसद (न. प.) ..	55,931	29,225	26,706	Pusad (M)
IX.	दिग्रस (न. प.) ..	33,052	17,098	15,954	Digras (M)
X.	दारवा (न. प.) ..	23,902	12,359	11,543	Darwa (M)
26.	वर्धा ..	एकूण/Total .. ग्रामीण/Rural .. नागरी/Urban ..	10,67,357 7,83,840 2,83,517	5,50,370 4,03,503 1,46,867	5,16,987 3,80,337 1,36,650
I.	वर्धा (न. प.) ..	1,02,985	53,641	49,344	Wardha (M)
II.	सिंदी (न. प.) ..	11,476	5,934	5,542	Sindi (M)
III.	हिंगणघाट (न. प.) ..	78,715	40,633	38,082	Hinganghat (M)
IV.	पुलगाव (न. प.) ..	39,679	20,761	18,918	Pulgaon (M)
V.	देवळी (न. प.) ..	13,734	6,979	6,755	Deoli (M)
VI.	आर्वी (न. प.) ..	36,928	18,919	18,009	Arvi (M)
27.	नागपूर ..	एकूण/Total .. ग्रामीण/Rural .. नागरी/Urban ..	32,87,139 12,56,225 20,30,914	17,10,404 6,49,900 10,60,504	15,76,735 6,06,325 9,70,410
I.	नागपूर (म. न. पा.) ..	16,24,752	8,46,992	7,77,760	Nagpur (M Corpn.)
II.	सावनेर (न. प.) ..	19,768	10,383	9,385	Savner (M)
III.	खापा (न. प.) ..	14,278	7,256	7,022	Khapa (M)
IV.	चिचोली (न. प.) ..	17,268	9,099	8,169	Chicholi (M)
V.	वालानी (ज. श.) ..	11,230	6,095	5,135	Walani (C.T.)
VI.	सिल्लेवाडा (ज. श.) ..	9,682	5,224	4,458	Sillewada (C. T.)
VII.	कन्हान (पिपरी) (ज. श.) ..	18,693	9,679	9,014	Kanhan (Pipri) (C.T.)
VIII.	टेकाडी (ज. श.) ..	17,612	9,647	7,965	Tekadi (C.T.)
IX.	रामटेक (न. प.) ..	20,072	10,436	9,636	Ramtek (M)
X.	कांदरी (ज. श.) ..	4,763	2,468	2,295	Kandri (C.T.)
XI.	टोटलाडोह (ज. श.) ..	5,658	2,968	2,690	Totaladoh (C.T.)
XII.	कामटी (न. प.) ..	78,612	40,153	38,459	Kamptee (M)

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 1.9—contd.

(1)		(2)	(3)	(4)	(1)	
XIII.	कामटी (छा.)	12,234	7,230	5,004	Kamptee (Cantt.)	
XIV.	महादुला (ज. श.)	17,145	8,888	8,257	Mahadula (C. T.)	
XV.	कोराडी (ज. श.)	2,462	1,271	1,191	Koradi (C. T.)	
XVI.	उमरेड (न. प.)	43,578	22,645	20,933	Umred (M)	
XVII.	वाडी (ज. श.)	21,878	11,759	10,119	Wadi (C. T.)	
XVIII.	डिगडोह (ज. श.)	17,376	10,016	7,360	Digdoh (C. T.)	
XIX.	काटोल (न. प.)	27,332	14,293	13,039	Katol (M)	
XX.	नरखेड (न. प.)	19,423	10,021	9,402	Narkhed (M)	
XXI.	मोवाड (न. प.)	7,854	4,011	3,843	Mowad (M)	
XXII.	कलमेश्वर (न. प.)	12,451	6,520	5,931	Kalameshwar (M)	
XXIII.	मोहपा (न. प.)	8,793	3,450	3,343	Mohpa (M)	
<hr/>						
28.	भंडारा	एकूण/Total	21,07,829	10,60,275	10,47,354	Bhandara
		ग्रामीण/Rural	18,31,735	9,18,913	9,12,822	
		नगरी/Urban	2,76,894	1,41,362	1,34,532	
<hr/>						
I.	भंडारा (न. प.)	71,813	37,034	34,779	Bhandara (M)	
II.	वारधी (ज. श.)	7,911	4,112	3,799	Warthi (C. T.)	
III.	तुमसर (न. प.)	38,519	19,516	19,003	Tumsar (M)	
IV.	चिखला (ज. श.)	4,168	2,107	2,061	Chikhala (C. T.)	
V.	सीतासावंगी (ज. श.)	3,322	1,744	1,578	Sitasavangi (C. T.)	
VI.	तिरोरा (न. प.)	20,509	10,344	10,165	Tirora (M)	
VII.	गोंदिया (न. प.)	1,08,470	56,202	53,268	Gondiya (M)	
VIII.	पौनी (न. प.)	20,182	10,303	9,879	Pauni (M)	
<hr/>						
29.	चंद्रपूर	एकूण/Total	17,71,994	9,09,787	8,62,207	Chandrapur
		ग्रामीण/Rural	12,75,171	6,48,234	6,26,937	
		नगरी/Urban	4,96,823	2,61,553	2,35,270	
<hr/>						
I.	चंद्रपूर (न. प.)	2,26,105	1,19,407	1,08,698	Chandrapur (M)	
II.	घुगुस (ज. श.)	25,002	13,241	11,761	Ghugus (C. T.)	
III.	नाकोडा (ज. श.)	7,127	3,710	3,417	Nakoda (C. T.)	
IV.	बल्लारपुर (न. प.)	83,511	43,735	39,776	Ballarpur (M)	
V.	वीसापुर (ज. श.)	8,925	4,560	4,365	Visapur (C. T.)	
VI.	भद्रावती (ज. श.)	19,184	9,880	9,304	Bhadravati (C. T.)	
VII.	शिवाजीनगर (ज. श.)	13,242	7,199	6,043	Shivajinagar (C. T.)	
VIII.	वरोरा (न. प.)	43,721	22,976	20,745	Warora (M)	
IX.	ब्रह्मपुरी (न. प.)	26,631	14,222	12,409	Brahmapuri (M)	
X.	मूल (न. प.)	18,008	9,109	8,899	Mul (M)	
XI.	राजुरा (न. प.)	18,969	10,146	8,823	Rajura (M)	
XII.	सासती (ज. श.)	6,398	3,368	3,030	Sasti (C. T.)	
<hr/>						
30.	गडचिरोली	एकूण/Total	7,87,010	3,98,364	3,88,646	Gadchiroli
		ग्रामीण/Rural	7,18,445	3,62,474	3,55,971	
		नगरी/Urban	68,565	35,890	32,675	
<hr/>						
I.	गडचिरोली (न. प.)	29,565	15,720	13,845	Gadchiroli (M)	
II.	देसाईगंज (न. प.)	19,794	10,094	9,700	Desaiganj (M)	
III.	अलापल्ली (ज. श.)	8,224	4,337	3,887	Alapalli (C. T.)	
IV.	अहेरी (ज. श.)	10,982	5,739	5,243	Aheri (C. T.)	

1. क्षेत्रफल व लोकसंख्या/AREA AND POPULATION

तस्मै क्रमिक/TABLE No. 1.10

अग्रणी व नगरी भागीदार मुख्यतः काम करणारे व काम न करणारे स्त्री/पुरुष
Main workers, marginal workers and non-workers by sex in rural and urban area
(जनगणना/Population Census, 1991)

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा	एकूण ग्रामीण नागरी (3)	एकूण लोकसंख्या (संस्थापकीय व गैरसंस्थापकीय घराने) Total population (including institutional and houseless population)				मुख्यतः काम करणारे/Main workers एकूण मुख्यतः काम करणारे Total Main workers (I-IX)				Total Rural/ Urban (3)	District (2)
			व्यक्ती Person (4)	पुरुष Males (5)	स्त्रिया Females (6)	व्यक्ती Person (7)	पुरुष Males (8)	स्त्रिया Females (9)				
1	वृहन्मुंबई	ए	99,25,891	54,60,145	44,65,746	34,34,732	29,66,082	4,68,650	T	Brihan Mumbai		
		ग्रा	99,25,891	54,60,145	44,65,746	34,34,732	29,66,082	4,68,650	R			
		ना	99,25,891	54,60,145	44,65,746	34,34,732	29,66,082	4,68,650	U			
2	ठाणे	ए	52,49,126	27,92,874	24,56,252	19,61,704	15,12,688	4,49,016	T	Thane		
		ग्रा	18,55,919	9,49,619	9,06,300	8,14,447	5,13,067	3,01,380	R			
		ना	33,93,207	18,43,255	15,49,952	11,47,257	9,99,621	1,47,636	U			
3	रायगड	ए	18,24,816	9,07,907	9,16,909	7,20,103	4,56,615	2,63,488	T	Raigad		
		ग्रा	14,96,176	7,35,388	7,60,788	6,14,618	3,67,629	2,46,989	R			
		ना	3,28,640	1,72,519	1,56,121	1,05,485	88,986	16,499	U			
4	रत्नागिरी	ए	15,44,057	7,00,190	8,43,867	5,75,756	3,19,599	2,56,157	T	Ratnagiri		
		ग्रा	14,06,001	6,30,502	7,75,499	5,35,806	2,87,016	2,48,790	R			
		ना	1,38,056	69,688	68,368	39,950	32,583	7,367	U			
5	सिंधुदूर्ग	ए	8,32,152	3,89,384	4,42,768	3,18,491	1,86,290	1,32,201	T	Sindhudurg		
		ग्रा	7,69,002	3,57,773	4,11,229	3,00,190	1,71,695	1,28,495	R			
		ना	63,150	31,611	31,539	18,301	14,595	3,706	U			
6	नाशिक	ए	29,51,352	19,84,973	18,66,379	15,84,002	9,97,622	5,86,380	T	Nashik		
		ग्रा	13,91,267	12,69,908	12,12,359	11,83,798	6,62,384	5,21,414	R			
		ना	13,60,085	7,15,065	6,54,020	4,00,204	3,35,238	64,966	U			
7	धुळे	ए	25,19,663	12,87,068	12,32,575	10,04,884	6,53,767	3,51,117	T	Dhule		
		ग्रा	19,99,822	10,15,876	9,83,946	8,66,441	5,35,606	3,30,835	R			
		ना	5,19,841	2,71,212	2,48,629	1,38,443	1,18,161	20,282	U			
8	जळगाव	ए	31,87,634	16,42,873	15,44,941	12,79,877	8,18,245	4,61,632	T	Jalgaon		
		ग्रा	23,12,965	11,87,625	11,25,340	10,32,732	6,10,049	4,22,683	R			
		ना	8,74,669	4,55,248	4,15,421	2,47,145	2,08,196	38,949	U			

9	अहमदनगर	₹	33,72,935	17,30,609	16,42,326	14,32,411	8,75,521	5,56,890	T	Ahmednagar
		₹	28,39,454	14,52,006	13,87,448	12,62,944	7,40,976	5,21,968	R	
		₹	5,33,481	2,78,603	2,54,878	1,69,467	1,34,545	34,922	U	
10	पुणे	₹	55,32,532	28,61,460	26,71,072	20,51,679	14,42,788	6,08,891	T	Pune
		₹	27,25,503	13,87,461	13,38,042	11,79,727	7,22,451	4,57,276	R	
		₹	28,07,029	14,73,999	13,33,030	8,71,952	7,20,337	1,51,615	U	
11	सातारा	₹	24,51,372	12,08,375	12,42,997	8,96,395	5,88,249	3,08,146	T	Satara
		₹	21,35,532	10,44,421	10,91,111	8,05,126	5,13,116	2,92,010	R	
		₹	3,15,840	1,63,954	1,51,886	91,269	75,133	16,136	U	
12	सांगली	₹	22,09,488	11,28,521	10,80,967	8,14,726	5,91,536	2,23,190	T	Sangali
		₹	17,07,041	8,68,447	8,38,594	6,59,190	4,63,103	1,96,087	R	
		₹	5,02,447	2,60,074	2,42,373	1,55,536	1,28,433	27,103	U	
13	सोलापूर	₹	32,31,057	16,70,516	15,60,541	12,48,343	8,47,683	4,00,660	T	Solapur
		₹	23,01,574	11,92,575	11,08,999	9,69,310	6,30,538	3,38,772	R	
		₹	9,29,483	4,77,941	4,51,542	2,79,033	2,17,145	61,888	U	
14	कोल्हापूर	₹	29,89,507	15,24,732	14,64,775	11,69,735	8,08,772	3,60,963	T	Kolhapur
		₹	22,02,505	11,13,588	10,88,917	9,26,761	5,98,239	3,28,522	R	
		₹	7,87,002	4,11,144	3,75,858	2,42,974	2,10,533	32,441	U	
15	औरंगाबाद	₹	22,13,779	11,51,693	10,62,086	8,86,480	5,62,217	3,24,263	T	Aurangabad
		₹	14,88,636	7,66,816	7,21,820	6,81,971	3,90,743	2,91,228	R	
		₹	7,25,143	3,84,877	3,40,266	2,04,509	1,71,474	33,035	U	
16	जालना	₹	13,64,425	6,96,798	6,67,627	5,99,819	3,58,677	2,41,142	T	Jalna
		₹	11,33,697	5,77,290	5,56,407	5,34,220	3,03,412	2,30,808	R	
		₹	2,30,728	1,19,508	1,11,220	65,599	55,265	10,334	U	
17	परभणी	₹	21,17,035	10,83,794	10,33,241	8,90,306	5,52,564	3,37,742	T	Parbhani
		₹	8,80,579	8,35,976	8,04,460	7,59,857	4,43,585	3,16,272	R	
		₹	4,76,599	2,47,818	2,28,781	1,30,449	1,08,979	21,470	U	
18	बीड	₹	18,22,072	9,37,410	8,84,662	7,58,589	4,61,982	2,96,607	T	Beed
		₹	14,95,104	7,65,849	7,29,255	6,69,914	3,87,906	2,82,008	R	
		₹	3,26,968	1,71,561	1,55,407	88,675	74,076	14,599	U	
19	नांदेड	₹	23,30,374	11,97,876	11,32,498	9,26,583	5,87,645	3,38,938	T	Nanded
		₹	18,24,234	9,33,311	8,90,923	7,90,177	4,75,609	3,14,568	R	
		₹	5,06,140	2,64,565	2,41,575	1,36,406	1,12,036	24,370	U	
20	उस्मानाबाद	₹	12,76,327	6,58,896	6,17,431	5,29,425	3,34,918	1,94,507	T	Osmanabad
		₹	10,82,447	5,57,064	5,25,383	4,74,794	2,90,887	1,83,907	R	
		₹	1,93,880	1,01,832	92,048	54,631	44,031	10,600	U	

तक्ता क्रमांक/TABLE NO. 1.10—Contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(3)	(2)
21	लातूर	...	16,76,641 13,34,773 3,41,868	8,63,203 6,83,066 1,80,137	8,13,438 6,51,707 1,61,731	6,56,243 5,69,251 86,992	4,20,375 3,44,112 76,263	2,35,868 2,25,139 10,729	T R U	Latur
22	बुलढाणा	...	18,86,299 14,97,964 3,88,335	9,66,017 7,65,107 2,00,910	9,20,282 7,32,857 1,87,425	8,44,348 7,28,131 1,16,217	4,95,788 4,02,525 93,263	3,48,560 3,25,606 22,954	T R U	Buldhana
23	अकोला	...	22,14,271 15,79,940 6,34,331	11,42,148 8,12,857 3,29,291	10,72,123 7,67,083 3,05,040	9,23,191 7,41,781 1,81,410	5,79,564 42,846 1,51,718	3,43,627 3,13,935 29,692	T R U	Akola
24	अमरावती	...	22,00,057 14,82,928 7,17,129	11,36,314 7,63,514 3,72,800	10,63,743 7,19,414 3,44,329	8,87,892 6,77,510 2,10,382	59,056 4,16,390 17,446	2,97,036 2,61,120 35,916	T R U	Amravati
25	यवतमाळ	...	20,77,144 17,20,213 3,56,931	10,64,422 8,70,177 1,85,405	10,12,722 8,41,196 1,71,526	9,23,950 8,21,263 1,01,987	5,54,674 4,70,411 84,263	3,68,576 3,50,852 17,724	T R U	Yavatmal
26	वर्धा	...	10,67,357 7,83,840 2,83,517	5,50,370 4,03,503 1,46,867	5,16,987 3,80,337 1,36,650	4,50,539 3,71,501 79,038	2,84,738 2,18,498 66,240	1,65,801 1,53,003 12,798	T R U	Wardha
27	नागपूर	...	32,87,139 12,56,225 20,30,914	17,10,404 6,49,900 10,60,576	15,76,735 6,06,325 9,70,410	11,67,907 5,88,047 79,860	8,36,750 3,50,044 4,86,706	3,31,157 2,38,003 93,154	T R U	Nagpur
28	भंडारा	...	21,07,629 18,31,735 2,75,894	10,60,275 9,18,9113 1,41,362	10,47,354 9,12,822 1,34,532	9,65,020 8,81,566 83,454	5,45,552 4,82,961 62,591	4,19,468 3,98,605 20,863	T R U	Bhandara
29	चंद्रपूर	...	17,71,994 12,75,171 4,96,823	9,08,787 6,78,234 2,61,553	8,62,207 6,26,937 2,35,270	7,45,116 6,04,058 1,41,058	4,69,492 3,50,049 1,19,443	2,75,624 2,54,009 21,615	T R U	Chandrapur
30	गडचिरोली	...	1,87,010 7,18,445 68,565	3,98,364 3,62,474 35,890	3,88,646 3,55,471 32,675	3,58,563 3,35,519 23,044	2,17,292 2,00,328 16,964	1,41,271 1,35,191 6,080	T R U	Gadchiroli
<hr/>										
	महाराष्ट्र राज्य	...	7,89,21,135 4,83,79,549 3,05,41,586	4,08,17,418 2,45,28,080 1,62,89,338	3,81,03,717 1,38,51,669 1,42,52,248	3,10,06,109 2,13,80,650 96,25,459	2,09,18,541 1,27,71,175 81,47,366	1,00,87,568 86,09,475 14,78,093	T R U	Maharashtra State

1. क्षेत्रफल आणि लोकसंख्या / AREA AND POPULATION
तक्ता क्रमांक / TABLE No. 1.11
मुख्यतः काम करणाऱ्यांची औद्योगिक प्रकारानुसार वर्गीकृत/Classification of main workers by industrial categories
(जनगणना/Population Census—1991)

अनु- क्रमांक	जिल्हा	शेतकरी Cultivators			शेतमजूर Agricultural labourers			पशुसंवर्धन, जंगल काम, मच्छीमारी, शिकार, मळे, फळभाज्या आणि अनुषंगिक व्यवसाय Livestock, forestry, fishing, hunting and plantations orchards and allied activities			खणकाम व दगडकाम Mining and Quarrying			District
		एकूण Total	पुरुष Males	स्त्रिया Females	एकूण Total	पुरुष Males	स्त्रिया Females	एकूण Total	पुरुष Males	स्त्रिया Females	एकूण Total	पुरुष Males	स्त्रिया Females	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(2)
1	बृहन्मुंबई	3,402	2,782	620	2,521	1,765	756	17,122	15,024	2,098	5,683	5,128	555	Brihan Mumbai
2	ठाणे	4,02,934	2,29,753	1,73,181	2,00,327	1,03,830	96,487	40,434	32,956	7,478	7,675	6,519	1,156	Thane
3	रायगड	3,22,662	1,62,191	1,60,471	1,27,102	62,433	64,669	21,238	18,132	3,106	2,663	2,163	500	Raigad
4	रत्नागिरी	3,65,462	1,63,022	2,02,440	55,470	26,158	29,312	17,475	15,904	1,571	3,491	2,434	1,057	Ratnagiri
5	सिंधुदुर्ग	1,92,648	96,502	96,146	38,813	20,343	18,470	9,835	8,612	1,223	4,619	3,538	1,081	Sindhudurg
6	नाशिक	6,85,883	3,88,831	2,97,052	3,82,696	1,63,299	2,19,397	19,027	16,313	2,714	1,312	965	347	Nashik
7	धुळे	3,77,128	2,67,599	1,09,529	3,97,693	1,84,480	2,13,213	14,592	12,611	1,981	807	590	217	Dhule
8	जळगाव	3,84,211	2,46,368	1,37,843	5,67,295	2,75,872	2,91,423	18,166	16,003	2,163	758	591	167	Jaigaon
9	अहमदनगर	6,78,288	3,91,363	2,86,925	3,80,918	1,72,166	2,08,752	21,187	16,859	4,328	1,952	1,578	374	Ahmednagar
10	पुणे	6,43,810	3,71,734	2,72,076	2,87,365	1,28,182	1,59,203	32,916	26,759	6,157	3,355	2,687	668	Pune
11	सातारा	4,41,763	2,77,491	1,64,272	1,93,410	85,296	1,08,114	16,164	13,370	2,794	1,923	1,445	478	Satara
12	सांगली	3,53,956	2,55,602	98,354	1,97,119	1,04,658	92,461	16,593	13,129	3,464	1,077	927	150	Sangli
13	सोलापूर	4,21,105	2,99,059	1,22,046	3,93,944	1,95,398	1,98,546	25,870	21,591	4,279	2,007	1,667	340	Solapur
14	औरंगाबाद	5,37,002	3,25,207	2,11,795	1,98,821	99,101	99,720	18,808	12,989	5,819	2,698	2,233	465	Kolhapur
15	औरंगाबाद	3,65,178	2,17,447	1,47,731	2,51,297	1,09,365	1,41,932	11,018	9,656	1,362	914	682	268	Aurangabad
16	जालना	2,80,492	1,69,794	1,10,698	2,13,787	95,705	1,18,082	7,274	6,374	900	682	489	193	Jalna
17	परभणी	3,46,818	2,21,916	1,24,902	3,68,736	1,74,840	1,93,896	11,503	10,604	899	1,059	781	278	Parbhani
18	बीड	3,72,658	2,24,187	1,48,471	2,31,452	1,01,718	1,29,734	12,833	11,028	1,805	806	627	179	Beed
19	नांदेड	3,40,709	2,26,161	1,14,548	3,83,205	1,81,867	2,01,338	11,571	10,874	697	596	460	136	Nanded
20	उस्मानाबाद	2,14,496	1,49,081	65,415	2,17,527	99,969	1,17,558	6,069	5,251	818	1,020	775	245	Osmanabad
21	लातूर	2,59,428	1,69,580	88,848	2,56,672	1,23,636	1,33,036	5,057	4,736	321	1,601	1,239	362	Latur
22	बुलढाणा	3,29,063	1,91,088	1,37,975	3,66,758	1,70,235	1,96,523	8,066	6,946	1,120	492	342	150	Buldhana
23	अकोला	2,41,226	1,60,532	80,694	4,69,292	2,27,662	2,41,630	7,984	7,138	826	892	626	266	Akola
24	अमरावती	1,91,194	1,44,543	46,651	4,65,474	2,41,102	2,24,372	13,077	11,586	1,491	381	274	107	Amravati
25	यवतमाळ	2,49,570	1,66,692	82,878	4,94,163	2,30,461	2,63,702	12,946	11,678	1,268	5,500	4,957	543	Yavatmal
26	वर्धा	1,25,214	83,827	41,387	2,07,916	97,750	1,10,166	7,200	6,382	818	895	594	301	Wardha
27	नागपूर	2,14,646	1,37,815	76,831	2,80,181	1,26,699	1,53,482	23,424	21,178	2,246	25,596	23,408	2,188	Nagpur
28	भंडारा	3,88,544	2,11,929	1,76,615	3,15,159	1,44,530	1,70,629	18,008	16,420	1,588	5,033	3,355	1,678	Bhandara
29	चंद्रपूर	2,42,426	1,52,904	89,522	2,64,959	1,11,132	1,53,827	18,076	16,439	1,637	29,032	26,956	2,076	Chandrapur
30	गडचिरोली	2,01,192	1,25,844	75,348	1,03,151	45,879	57,272	8,198	7,291	907	556	341	215	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		1,01,72,108	62,30,844	39,41,264	83,13,223	39,05,511	44,07,712	4,71,731	4,03,833	67,898	1,15,075	98,335	16,740	Maharashtra State

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 1.11—Contd.

अनु- क्रमांक	जिल्हा	वस्तुनिर्माण, प्रक्रिया, सेवा व दुरुस्ती Manufacturing, Processing, Servicing and Repairs						बांधकाम Construction						व्यापार आणि वाणिज्य Trade and Commerce						District
		घरगुती उद्योग Household Industry			इतर घरगुती उद्योग other than Household Industry			बांधकाम Construction			व्यापार आणि वाणिज्य Trade and Commerce			व्यापार आणि वाणिज्य Trade and Commerce						
		एकूण Total	पुरुष Males	स्त्रिया Females	एकूण Total	पुरुष Males	स्त्रिया Females	एकूण Total	पुरुष Males	स्त्रिया Females	एकूण Total	पुरुष Males	स्त्रिया Females	एकूण Total	पुरुष Males	स्त्रिया Females				
		(1)	(2)	(15)	(16)	(17)	(18)	(19)	(20)	(21)	(22)	(23)	(24)	(25)	(26)	(2)				
1	बृहन्मुंबई	50,997	38,884	12,113	12,12,966	11,13,783	99,183	1,45,539	1,33,356	12,181	8,55,297	7,65,340	89,957	8,55,297	7,65,340	89,957	Brihan Mumbai			
2	ठाणे	23,404	15,696	7,708	5,59,999	5,21,939	38,060	78,589	68,672	9,917	2,60,395	2,30,698	29,697	2,60,395	2,30,698	29,697	Thane			
3	रायगड	10,973	7,616	3,357	82,045	76,990	5,055	19,950	17,302	2,648	45,597	36,931	8,666	45,597	36,931	8,666	Raigad			
4	रत्नागिरी	7,928	6,012	1,916	23,210	21,529	1,681	15,013	12,291	2,722	29,043	24,576	4,467	29,043	24,576	4,467	Ratnagiri			
5	सिंधुदुर्ग	3,510	1,887	1,623	12,346	10,145	2,201	7,378	6,203	1,175	16,658	13,199	3,459	16,658	13,199	3,459	Sindhudurg			
6	नाशिक	22,176	15,095	7,081	1,68,405	1,50,696	17,709	31,588	27,996	3,592	93,071	83,216	9,855	93,071	83,216	9,855	Nashik			
7	धुळे	9,746	6,754	2,992	46,106	41,705	4,401	13,026	12,345	681	56,959	52,127	4,832	56,959	52,127	4,832	Dhule			
8	जळगाव	16,411	11,854	4,557	64,407	60,113	4,294	17,576	16,918	658	76,906	72,390	4,516	76,906	72,390	4,516	Jaigaon			
9	अहमदनगर	19,770	13,149	6,621	1,08,245	85,544	22,701	22,464	20,462	2,002	72,370	65,833	6,537	72,370	65,833	6,537	Ahmednagar			
10	पुणे	30,779	21,058	9,721	3,34,811	3,07,560	27,251	1,12,179	93,082	19,097	2,01,224	1,74,718	26,506	2,01,224	1,74,718	26,506	Pune			
11	सातारा	19,889	14,680	5,209	55,411	48,921	6,490	15,997	14,647	1,350	48,953	44,080	4,873	48,953	44,080	4,873	Satara			
12	सांगली	10,533	7,842	2,691	63,247	58,070	5,177	16,240	15,315	925	56,517	51,631	4,886	56,517	51,631	4,886	Sangli			
13	सोलापूर	29,444	18,042	11,402	1,29,156	94,473	34,683	24,365	22,340	2,025	84,336	77,163	71,173	84,336	77,163	71,173	Solapur			
14	कोल्हापूर	25,761	18,941	6,820	1,43,823	1,36,937	6,886	26,651	24,622	2,029	87,480	79,319	8,161	87,480	79,319	8,161	Kolhapur			
15	औरंगाबाद	7,953	5,745	2,208	71,148	64,908	6,240	22,003	18,472	3,531	50,695	47,263	3,432	50,695	47,263	3,432	Aurangabad			
16	जालना	6,446	4,741	1,705	20,238	17,412	2,826	6,133	5,468	665	26,409	25,004	1,405	26,409	25,004	1,405	Jalna			
17	परभणी	11,289	8,765	2,524	26,645	23,016	3,629	15,535	14,437	1,098	40,473	38,765	1,708	40,473	38,765	1,708	Parbhani			
18	बीड	8,946	6,758	2,188	23,041	20,393	2,648	11,685	10,659	1,026	32,710	30,660	2,050	32,710	30,660	2,050	Beed			
19	नांदेड	12,409	8,424	3,985	36,143	31,447	4,696	18,405	17,176	1,229	47,722	45,833	1,889	47,722	45,833	1,889	Nanded			
20	उस्मानाबाद	7,501	5,815	1,686	14,022	11,846	2,176	7,682	7,171	511	18,029	16,700	1,329	18,029	16,700	1,329	Osmanabad			
21	लातूर	6,044	4,765	1,279	23,145	21,327	1,818	11,100	10,666	434	36,207	34,154	2,053	36,207	34,154	2,053	Latur			
22	बुलढाणा	7,881	5,862	2,019	23,067	21,434	1,633	9,798	9,256	542	37,441	35,723	1,718	37,441	35,723	1,718	Buldhana			
23	अकोला	9,206	6,771	2,435	33,822	31,540	2,282	14,459	13,400	1,059	54,633	52,639	1,994	54,633	52,639	1,994	Akola			
24	अमरावती	11,663	8,739	2,924	30,403	27,874	2,529	17,755	16,496	1,259	53,422	51,688	1,734	53,422	51,688	1,734	Amravati			
25	यवतमाळ	10,955	8,893	2,062	25,624	22,681	2,943	15,046	13,880	1,166	40,581	38,583	1,998	40,581	38,583	1,998	Yavatmal			
26	वर्धा	3,290	2,490	800	24,379	22,088	2,291	8,515	7,109	1,406	22,116	20,667	1,449	22,116	20,667	1,449	Wardha			
27	नागपूर	25,351	17,387	7,964	1,45,942	1,28,454	17,488	63,592	51,192	12,400	1,35,676	1,23,109	12,567	1,35,676	1,23,109	12,567	Nagpur			
28	भंडारा	70,001	30,105	39,896	48,976	35,596	13,380	10,885	9,417	1,468	34,696	31,793	2,903	34,696	31,793	2,903	Bhandara			
29	चंद्रपूर	13,288	10,261	3,027	41,066	36,784	4,282	19,006	15,592	3,414	33,722	29,719	4,003	33,722	29,719	4,003	Chandrapur			
30	गडचिरोली	4,887	3,613	1,274	6,045	5,403	642	3,581	3,071	510	7,181	6,503	678	7,181	6,503	678	Gadchiroli			
महाराष्ट्र राज्य		4,98,431	3,36,644	1,61,787	35,97,883	32,50,608	3,47,275	8,01,735	7,09,015	92,720	26,56,519	24,00,024	2,56,495	26,56,519	24,00,024	2,56,495	Maharashtra State			

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 1.11—Contd.

अनु- क्रमांक	जिल्हा	परिवहन, साठवण व दळणवळण Transport, Storage and Communication				इतर सेवा Other Services				मुख्यतः काम करणारे Total Main Workers				District
		एकूण		स्त्रिया		एकूण		स्त्रिया		एकूण		स्त्रिया		
		Total (27)	Males (28)	Females (29)	(27)	Total (30)	Males (31)	Females (32)	Total (33)	Males (34)	Females (35)	(36)		
Serial No.	(1)	(2)											(2)	
1	बृहन्मुंबई	3,88,794	3,66,518	22,216	9,52,411	5,23,500	2,28,911	34,34,732	29,66,082	4,68,650	Brihan Mumbai			
2	ठाणे	1,27,643	1,20,191	7,452	2,60,304	1,82,434	77,870	19,61,704	15,12,688	4,49,016	Thane			
3	रायगड	24,205	23,660	545	63,668	49,197	14,471	7,20,103	4,56,615	2,63,488	Raigad			
4	रत्नागिरी	13,139	12,760	379	45,525	34,913	10,612	5,75,756	3,19,599	2,56,157	Ratnagiri			
5	सिंधुदुर्ग	6,877	6,647	230	25,807	19,214	6,593	3,18,491	1,86,290	1,32,201	Sindhudurg			
6	नाशिक	43,929	42,618	1,311	1,35,915	1,08,593	27,322	15,84,002	9,97,622	5,86,380	Nashik			
7	धुळे	19,628	19,397	231	69,199	56,159	13,040	10,04,884	6,53,767	3,51,117	Dhule			
8	जळगाव	36,201	35,571	630	97,946	82,565	15,381	12,79,877	8,18,245	4,61,632	Jalgaon			
9	अहमदनगर	25,980	25,481	499	1,01,237	83,086	18,151	14,32,411	8,75,521	5,56,890	Ahmednagar			
10	पुणे	98,278	94,322	3,956	3,06,962	2,22,706	84,256	20,51,679	14,42,788	6,08,891	Pune			
11	सातारा	24,384	23,969	415	78,501	64,350	14,151	8,96,395	5,88,249	3,08,146	Satara			
12	सांगली	22,685	22,258	427	76,759	62,104	14,655	8,14,726	5,91,539	2,23,190	Sangli			
13	सोलापूर	33,964	33,211	753	1,04,152	84,739	19,413	12,48,343	8,47,683	4,00,660	Solapur			
14	कोल्हापूर	29,734	29,338	396	98,957	80,085	18,872	11,69,735	8,08,772	3,60,963	Kolhapur			
15	औरंगाबाद	20,302	19,958	344	85,972	68,757	17,215	8,86,480	5,62,217	3,24,263	Aurangabad			
16	जालना	7,572	7,467	105	30,786	26,223	4,563	5,99,819	3,58,677	2,41,142	Jalna			
17	परभणी	12,952	12,793	159	55,296	46,647	8,649	8,90,306	5,52,564	3,37,742	Parbhani			
18	बीड	11,691	11,566	125	52,767	44,386	8,381	7,58,589	4,61,982	2,96,607	Beed			
19	नांदेड	14,123	13,928	195	61,700	51,475	10,225	9,26,583	5,87,645	3,38,938	Nanded			
20	उस्मानाबाद	7,054	6,980	74	36,025	31,330	4,695	5,29,425	3,34,918	1,94,507	Osmanabad			
21	लातूर	10,114	10,023	91	47,875	40,249	7,626	6,56,243	4,20,375	2,35,868	Latur			
22	बुलढाणा	11,612	11,491	121	50,170	43,411	6,759	8,44,348	4,95,788	3,48,560	Buldhana			
23	अकोला	22,533	22,295	238	69,144	56,961	12,183	9,23,191	5,79,564	3,43,627	Akola			
24	अमरावती	22,419	22,204	215	82,104	66,350	15,754	8,87,892	5,90,856	2,97,036	Amravati			
25	यवतमाळ	11,679	11,561	118	57,186	45,288	11,898	9,23,250	5,54,674	3,68,576	Yavatmal			
26	वर्धा	9,499	9,333	166	41,515	34,498	7,017	4,50,539	2,84,738	1,65,801	Wardha			
27	नागपूर	70,573	68,267	2,306	1,82,926	1,39,241	43,685	11,67,907	8,36,750	3,31,157	Nagpur			
28	भंडारा	14,329	13,945	384	59,389	48,462	10,927	9,65,020	5,45,552	4,19,468	Bhandara			
29	चंद्रपूर	16,451	16,069	382	67,090	53,636	13,454	7,45,116	4,69,492	2,75,624	Chandrapur			
30	गडचिरोली	1,895	1,855	40	21,877	17,492	4,385	3,58,563	2,17,292	1,41,271	Gadchiroli			
महाराष्ट्र राज्य		11,60,239	11,15,676	44,563	32,19,165	24,68,051	7,51,114	3,10,06,109	2,09,18,541	1,00,87,568	Maharashtra State			

आधार.—भारताची जनगणना, १९९१, मालिका १४, भाग दोन, बी (एक)
Source.—Population Census of India, 1991, Series 14, Part II, B (i).

1. क्षेत्रफल आणि लोकसंख्या / AREA AND POPULATION

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 1.12

लोकसंख्या व काम करणारे यांचे वयोगट व लिंग यानुसार वर्गीकरण

Distribution of Population and Workers by age groups and sex

(जनगणना / Population Census 1991)

(हजारत / In thousand)

एकूण/ग्रामीण/ नागरी Total/Rural/ Urban	वय-गट Age-group	एकूण लोकसंख्या Total Population			काम करणारे (एकूण + सीमांतिक) Workers (Main + Marginal)		
		पुरुष Males	स्त्रिया Females	एकूण Total	पुरुष Males	स्त्रिया Females	एकूण Total
		(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
एकूण	0—9	9,849	9,323	19,172
Total	10—14	4,644	4,283	8,927
	15—19	3,926	3,303	7,229	1,520	1,192	2,712
	20—24	3,686	3,493	7,179	2,702	1,711	4,413
	25—29	3,291	3,356	6,647	3,058	1,775	4,833
	30—34	2,959	2,784	5,743	2,876	1,591	4,467
	35—39	2,730	2,464	5,194	2,672	1,449	4,121
	40—44	2,220	1,960	4,180	3,971	2,272	6,243
	45—49	1,866	1,708	3,574			
	50—54	1,572	1,434	3,006	2,514	1,359	3,873
	55—59	1,172	1,074	2,246			
	60—64	1,101	1,093	2,194	1,162	550	1,712
	65—69	670	668	1,338			
	70—74	488	506	994	268	92	360
	75—79	205	212	417			
	80+	267	299	566	55	19	74
वय माहित नसलेले	Age not known	171	142	313	22	9	31
एकूण / Total		40,817	38,102	78,937	20,820	12,019	32,839
ग्रामीण	0—9	6,338	6,042	12,380	397	566	963
Rural	10—14	2,914	2,695	5,609			
	15—19	2,304	1,932	4,236	1,084	1,090	2,174
	20—24	1,972	2,014	3,986	1,598	1,491	3,089
	25—29	1,777	1,952	3,729	1,701	1,516	3,217
	30—34	1,608	1,665	3,273	1,581	1,345	2,926
	35—39	1,521	1,473	2,994	1,502	1,211	2,713
	40—44	1,256	1,247	2,503	2,334	1,955	4,289
	45—49	1,117	1,126	2,243	1,676	1,207	2,883
	50—54	988	970	1,958			
	55—59	771	728	1,499	908	499	1,407
	60—64	749	759	1,508			
	65—69	462	469	931	212	83	295
	70—74	343	361	704			
	75—79	138	147	285	40	16	56
	80+	186	206	392			
वय माहित नसलेले	Age not known	83	66	149	12	7	19
एकूण/Total		24,527	23,852	48,396	13,045	10,986	24,031

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 1.12—Contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
नागरी	0—9	3,510	3,281	6,791
Urban	10—14	1,731	1,588	3,319
	15—19	1,622	1,371	2,993	435	103	538
	20—24	1,714	1,478	3,192	1,104	220	1,324
	25—29	1,514	1,404	2,918	1,358	259	1,617
	30—34	1,351	1,119	2,470	1,295	246	1,541
	35—39	1,210	990	2,200	1,170	238	1,408
	40—44	964	712	1,676	1,637	317	1,954
	45—49	749	582	1,331	} 838	} 152	} 990
	50—54	583	465	1,048			
	55—59	401	346	747	} 253	} 51	} 304
	60—64	352	334	686			
	65—69	208	200	408	} 56	} 9	} 65
	70—74	144	146	290			
	75—79	67	65	132	} 15	} 3	} 18
	80+	81	94	175			
वय माहित नसलेले	88	76	164	10	2	12
Age not known							
एकूण/Total		16,289	14,251	30,542	8,171	1,600	9,771

1. क्षेत्रफल आणि लोकसंख्या / AREA AND POPULATION
तक्ता क्रमांक / TABLE No. 1.13
धर्मानुसार लोकसंख्या / Population by religion
(जनगणना / Population Census, 1991)

अनु- क्रमांक Sr. No.	जिल्हा	बौद्ध Buddhists	ख्रिस्ती Christians	हिंदू Hindus	जैन Jains	मुस्लिम Muslims	शेख Sikhs	इतर धर्म व धर्ममते Other religions and persuasions	धर्म न सांगितलेले Religion not stated	एकूण Total	Districts
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(2)
1	बृहन्मुबई	5,57,089	4,41,338	67,47,676	3,53,613	16,70,170	76,892	60,165	18,948	99,25,891	Brihan Mumbai
2	ठाणे	1,94,446	1,62,692	43,01,877	80,053	4,71,866	18,079	4,061	16,052	52,49,126	Thane
3	रायगड	79,296	5,504	15,93,803	7,947	1,31,400	1,356	815	4,695	18,24,816	Raigad
4	रत्नागिरी	1,15,290	1,153	12,70,162	3,483	1,51,611	81	120	2,157	15,44,057	Ratnagiri
5	सिंधुदुर्ग	22,329	15,384	7,72,523	1,022	20,067	25	..	2	8,32,152	Sindhudurg
6	नाशिक	73,285	15,777	33,32,869	27,095	3,92,028	5,419	15	44	38,51,352	Nashik
7	धुळे	17,562	12,707	23,38,945	15,261	1,30,989	231	2,485	1,483	25,35,715	Dhule
8	जळगाव	1,15,464	3,774	26,88,727	22,521	3,50,811	1,464	977	3,896	31,87,634	Jaigaon
9	अहमदनगर	32,932	27,360	30,60,622	32,505	2,14,130	3,222	821	1,343	33,72,935	Ahmednagar
10	पुणे	2,66,002	92,894	47,53,854	71,712	3,20,504	17,263	7,210	3,093	55,32,532	Pune
11	सातारा	1,25,220	2,486	22,03,973	9,773	99,928	287	935	8,850	24,51,372	Satara
12	सांगली	31,452	8,376	19,31,788	73,868	1,63,334	359	210	101	22,09,488	Sangli
13	सोलापूर	37,071	6,971	28,53,476	22,692	3,09,740	256	626	225	32,31,057	Solapur
14	कोल्हापूर	41,164	13,552	26,24,172	1,24,372	1,84,824	397	329	697	29,89,507	Kolhapur
15	औरंगाबाद	1,93,153	12,809	15,76,756	17,283	4,07,775	2,753	632	2,618	22,13,779	Aurangabad
16	जालना	1,20,175	11,187	10,55,139	6,585	1,68,269	567	269	2,234	13,64,425	Jalna
17	परभणी	2,59,635	1,187	15,75,959	8,688	2,67,883	573	228	2,882	21,17,035	Parbhani
18	बीड	78,770	715	15,34,930	6,685	1,99,717	273	226	756	18,22,072	Beed
19	नांदेड	2,40,113	1,233	17,91,339	3,497	2,84,197	8,037	243	1,715	23,30,374	Nanded
20	उस्मानाबाद	40,727	271	11,03,807	4,747	1,22,402	59	253	4,061	12,76,327	Osmanabad
21	लातूर	71,791	515	13,79,885	4,397	2,19,876	47	93	37	16,76,641	Latur
22	बुलढाणा	2,56,992	1,304	13,96,044	10,126	2,20,338	210	618	167	18,86,299	Buldhana
23	अकोला	3,71,689	3,008	15,04,574	15,633	3,17,650	1,170	355	192	22,14,271	Akola
24	अमरावती	3,01,260	4,770	16,06,757	9,522	2,71,075	1,087	1,272	4,314	22,00,057	Amravati
25	यवतमाळ	1,93,337	2,130	17,12,887	9,183	1,56,008	1,153	848	1,598	20,77,144	Yavatmal
26	वर्धा	1,51,652	1,358	8,65,352	5,024	40,256	922	396	2,397	10,67,357	Wardha
27	नागपूर	4,93,208	23,346	25,06,571	13,987	2,29,039	12,820	2,253	5,915	32,87,139	Nagpur
28	भंडारा	2,55,968	1,892	17,92,740	1,504	39,826	1,708	9,363	4,628	21,07,629	Bhandara
29	चंद्रपूर	2,39,737	7,799	14,51,183	2,841	58,773	3,815	1,777	6,069	17,71,994	Chandrapur
30	गडचिरोली	63,976	1,538	7,04,823	221	13,469	239	468	2,276	7,87,010	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य ..		50,40,785	8,85,030	6,40,33,213	9,65,840	76,28,755	1,61,184	99,768	1,06,560	7,89,37,187	Maharashtra State

आधार :- भारताची जनगणना, १९९१, मालिका १४, भाग चार (बी) (दोन)
Source :- Population Census of India, 1991, Series 14, Part IV-(B) (ii)

1. क्षेत्रफल आणि लोकसंख्या / AREA AND POPULATION
तक्ता क्रमांक / TABLE No. 1.14
राज्यवार लोकसंख्येची ठळक वैशिष्ट्ये / Salient features of Population by States
जनगणना / Population Census, 1991

अनु- क्रमिक Serial No.	अनु- राज्य/केन्द्रशासित प्रदेश (Sq. Kms.)	क्षेत्रफल क्षेत्र Area (Sq. Kms.)	लोकसंख्या		लोकसंख्येतील बदल		दर हजार पुरुषांमध्ये स्त्रिया Female per 1,000 males 1991	मागे लोकसंख्या Population per Sq. Km. 1991	शेकडा प्रमाण Percentage of Urban population 1991	साक्षरतेचे शेकडा प्रमाण Literacy percentage 1981	अनुसूचित जाती/ जमातीचे एकूण लोकसंख्येची शेकडा प्रमाण Percentage of SC/ST to Total Population	State/Union Territories
			1991	1981	Population Variation 1981-1991	Percentage Variations 1981-1991						
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)
1	आंध्रप्रदेश	2,75,045	6,65,08,008	5,35,49,673	1,29,58,335	+24.20	972	242	26.89	44.09	22.24	Andhra Pradesh
2	आसाम	78,438	2,24,14,322	1,98,96,843	25,17,479	+12.65	923	286	11.10	N.A.	20.23	Assam
3	अरुणाचल प्रदेश	83,743	8,64,558	6,31,839	2,32,719	+36.83	859	10	12.80	41.59	64.13	Arunachal Pradesh
4	बिहार	1,73,877	8,63,74,465	6,99,14,737	1,64,59,731	+23.54	911	479	13.14	38.48	22.22	Bihar
5	गुजरात	1,96,024	4,13,09,582	3,40,85,799	72,23,783	+21.19	934	211	34.49	61.29	22.32	Gujarat
6	गोवा	3,702	11,69,793	10,86,730	83,063	+	967	316	41.01	75.51	0.06	Goa
7	हरियाणा	44,212	1,64,63,648	1,29,22,618	35,41,030	+27.40	865	372	24.63	55.85	19.75	Haryana
8	हिमाचल प्रदेश	55,673	51,70,877	42,80,818	8,90,059	+20.79	976	93	8.69	63.86	29.56	Himachal Pradesh
9	जम्मू व काश्मीर	2,22,2336	77,18,700	59,87,389	17,31,311	+28.92	N.A.	76	23.83	N.A.	N.A.	Jammu and Kashmir
10	कर्नाटक	1,91,791	4,49,77,201	3,71,35,714	78,41,487	+21.12	960	235	30.92	56.04	20.64	Karnataka
11	केरळ	38,863	2,90,98,518	2,54,53,680	36,44,838	+14.32	1,036	749	26.69	89.81	11.01	Kerala
12	मध्यप्रदेश	4,43,446	6,51,81,170	5,21,78,844	1,40,02,326	+26.84	931	149	23.18	44.20	37.81	Madhya Pradesh
13	महाराष्ट्र	3,07,713	7,89,37,187	6,27,84,171	1,61,53,016	+25.73	934	257	38.69	64.87	20.37	Maharashtra
14	मणिपूर	22,327	18,37,149	14,20,953	4,16,196	+29.29	958	82	27.52	59.89	36.43	Manipur
15	मेघालय	22,429	17,74,778	13,35,819	4,38,959	+32.86	955	79	18.60	49.10	86.04	Meghalaya
16	मिझोरम	21,081	6,89,756	4,93,757	1,95,999	+39.70	921	33	46.10	82.27	94.87	Mizoram
17	नागालँड	16,579	12,09,546	7,74,930	4,34,616	+56.08	886	73	17.21	61.65	87.07	Nagaland
18	ओरिसा	1,55,707	3,16,59,736	2,63,70,271	52,89,465	+20.06	971	203	13.38	49.09	38.41	Orissa
19	पंजाब	50,362	2,02,81,969	1,67,88,915	34,93,054	+20.81	882	103	29.5	58.51	28.31	Punjab
20	राजस्थान	3,42,239	4,40,05,990	3,42,61,862	97,44,128	+28.44	910	121	22.88	38.55	29.73	Rajasthan
21	सिक्कीम	7,096	4,06,457	3,16,385	90,072	+28.47	878	57	9.10	56.94	28.29	Sikkim
22	तमिळनाडू	1,30,058	5,58,58,946	4,84,08,077	74,50,869	+15.39	974	429	34.15	62.66	20.21	Tamil Nadu
23	त्रिपुरा	10,486	27,57,205	20,53,058	7,04,147	+34.30	945	263	15.30	60.44	47.31	Tripura
24	उत्तर प्रदेश	2,94,411	13,91,12,287	11,08,62,013	2,82,50,274	+25.48	879	473	19.84	41.60	21.25	Uttar Pradesh
25	पश्चिम बंगाल	88,752	6,80,77,965	5,45,80,647	1,34,97,318	+24.73	917	767	27.48	57.70	29.22	West Bengal
26	अन्धमान व निकोबार आयलँड	8,249	2,80,661	1,88,741	91,920	+48.70	818	34	26.71	73.02	9.54	A and Nikobar Island
27	चंडीगड	114	6,42,015	4,51,610	1,90,405	+42.16	790	101	89.69	77.81	16.51	Chandigarh
28	दादरा व नगर हवेली	491	1,38,477	1,03,676	34,801	+33.57	952	107	8.47	40.71	80.96	Dadra and Nagar Haveli
29	दिल्ली	1,483	94,20,644	62,20,406	32,00,238	+51.45	827	6,352	89.83	75.29	19.05	Delhi
30	लक्षद्वीप	32	51,707	40,249	11,458	+28.47	943	1,616	56.31	81.78	93.15	Lakshadweep
31	पॉन्डिचेरी	492	8,07,785	6,04,471	2,03,314	+33.64	979	1,842	64.00	74.74	16.25	Pondicherry
32	दिव आणि दमण	112	1,01,586	+	+	+	969	907	46.80	71.20	15.37	Div and Daman
	भारत	32,87,263	84,63,02,688	69,51,84,692	16,10,16,410	+23.50	929	287	26.13	52.19	23.63	India

N. A.—उपलब्ध नाही / Not available. टीप : *१९८१ ची जनगणनेनुसार गोवा, दिव व दमण यांची माहिती वेगळी उपलब्ध नाही. Note : *No separate information available for Goa, Div and Daman as per 1981 Population census.
आधार.—भारताची जनगणना, १९९१. Source.—Population Census of India, 1991

1. क्षेत्रफल आणि लोकसंख्या / AREA AND POPULATION

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 1.15

जिल्ह्यांवर अंदाजित लोकसंख्या

Districtwise projected population
1982-1991(आकडे हजारत)
(Figures in thousand)

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा (2)	लोकसंख्या Population 1981 जनगणना/Census (3)	1982 (4)	1983 (5)	1984 (6)	1985 (7)	1986 (8)	1987 (9)	1988 (10)	1989 (11)	1990 (12)	1991 (13)	District (2)
1	बृहन्मुंबई	8,243	8,478	8,725	8,966	9,212	9,473	9,733	10,008	10,275	10,556	10,853	Brihan Mumbai
2	ठाणे	3,352	3,446	3,543	3,634	3,736	3,840	3,939	4,049	4,153	4,261	4,379	Thane
3	रायगड	1,487	1,521	1,555	1,666	1,631	1,667	1,712	1,750	1,789	1,828	1,877	Raigad
4	रत्नागिरी	2,111	2,182	2,250	2,327	2,399	2,480	2,557	2,643	2,731	2,815	2,901	Ratnagiri
5	नाशिक	2,992	3,042	3,096	3,158	3,222	3,279	3,345	3,404	3,465	3,542	3,605	Nashik
6	धुळे	2,050	2,092	2,125	2,173	2,214	2,256	2,299	2,343	2,387	2,433	2,486	Dhule
7	जळगाव	2,618	2,663	2,723	2,769	2,817	2,880	2,929	2,994	3,046	3,106	3,167	Jalgaon
8	अहमदनगर	2,708	2,760	2,814	2,877	2,934	2,985	3,051	3,111	3,180	3,243	3,307	Ahmednagar
9	पुणे	4,165	4,255	4,343	4,426	4,524	4,617	4,713	4,810	4,909	5,010	5,114	Pune
10	सातारा	2,039	2,086	2,125	2,179	2,228	2,270	2,320	2,379	2,432	2,486	2,533	Satara
11	सांगली	1,831	1,868	1,909	1,945	1,981	2,025	2,070	2,108	2,155	2,195	2,244	Sangli
12	सोलापूर	2,610	2,676	2,729	2,790	2,845	2,915	2,979	3,038	3,113	3,175	3,245	Solapur
13	कोल्हापूर	2,506	2,548	2,604	2,649	2,701	2,754	2,800	2,855	2,911	2,968	3,026	Kolhapur
14	औरंगाबाद	2,433	2,484	2,526	2,568	2,618	2,669	2,722	2,775	2,821	2,876	2,924	Aurangabad
15	परभणी	1,829	1,861	1,903	1,938	1,974	2,018	2,056	2,101	2,140	2,188	2,236	Parbhani
16	बीड	1,486	1,521	1,555	1,583	1,618	1,653	1,690	1,728	1,766	1,805	1,845	Beed
17	नांदेड	1,749	1,784	1,817	1,851	1,892	1,920	1,955	1,991	2,023	2,065	2,103	Nanded
18	उस्मानाबाद	2,231	2,279	2,322	2,374	2,420	2,473	2,528	2,577	2,634	2,693	2,737	Osmanabad
19	बुलढाणा	1,509	1,540	1,574	1,609	1,645	1,682	1,719	1,750	1,789	1,823	1,827	Buldhana
20	अकोला	1,827	1,861	1,903	1,931	1,974	2,011	2,056	2,094	2,140	2,180	2,221	Akola
21	अमरावती	1,861	1,900	1,935	1,978	2,015	2,060	2,098	2,145	2,193	2,234	2,283	Amravati
22	यवतमाळ	1,737	1,771	1,804	1,844	1,878	1,906	1,948	1,977	2,021	2,058	2,096	Yavatmal
23	वर्धा	927	943	971	992	1,014	1,037	1,053	1,084	1,100	1,132	1,149	Wardha
24	नागपूर	2,589	2,644	2,703	2,763	2,824	2,887	2,951	3,009	3,076	3,144	3,214	Nagpur
25	भंडारा	1,838	1,880	1,922	1,971	2,015	2,053	2,106	2,152	2,200	2,249	2,291	Bhandara
26	चंद्रपूर	2,056	2,092	2,125	2,166	2,214	2,256	2,292	2,335	2,380	2,425	2,479	Chandrapur
	महाराष्ट्र राज्य	62,784	64,177	65,601	67,057	68,545	70,066	71,621	73,210	74,834	76,495	78,192	Maharashtra State

आधार :- अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source :- Directorate of Economics and Statistics, Government of Maharashtra, Mumbai.

1. क्षेत्रफल आणि लोकसंख्या / AREA AND POPULATION
तक्ता क्रमांक / TABLE No. 1.16
एकूण लोकसंख्येतील साक्षरतेचे दर / Literacy rate of total population
जनगणना / Population Census, 1991

अनु- क्रमांक Serial No.		जिल्हा (2)	ग्रामीण/Rural						नागरी/Urban						एकूण/Total						साक्षर लोकसंख्येची एकूण लोकसंख्येची टक्केवारी Literacy Population as per- centage to above 0-6 age group				District (2)								
			व्यक्ती Persons			स्त्रिया Females			व्यक्ती Persons			स्त्रिया Females			पुरुष Males			व्यक्ती Persons			स्त्रिया Females			पुरुष Males			व्यक्ती Persons			स्त्रिया Females			
			(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(19)	(20)	(21)	(22)	(23)	(24)		(25)	(26)	(27)	(28)	(29)	(30)		
1	दहशुई	...	4,82,519	2,78,359	...	70,74,928	41,83,991	28,90,937	70,74,928	41,83,991	28,90,937	82,50	87,87	75,80	Brihan Mumbai																		
2	ठाणे	7,60,878	4,82,519	2,78,359	22,73,796	13,31,799	9,41,997	30,34,674	18,14,318	12,20,356	69,54	77,56	60,28	Thane																			
3	रायगड	7,49,779	4,43,775	3,06,004	2,21,511	1,27,210	94,301	9,71,290	5,70,985	4,00,305	63,95	75,94	52,20	Raigad																			
4	रत्नागिरी	7,18,483	3,89,035	3,29,448	1,00,318	54,492	45,826	8,18,801	4,43,527	3,75,274	62,70	76,64	51,61	Ratnagiri																			
5	सिंधुदुर्ग	4,99,249	2,61,936	2,37,313	49,027	25,978	23,049	5,48,276	2,87,914	2,60,362	75,81	86,23	66,87	Sindhudurg																			
6	नाशिक	10,65,699	6,85,618	3,80,081	8,82,739	5,08,266	3,74,473	19,48,438	11,93,884	7,54,554	62,33	73,98	49,89	Nashik																			
7	धुळे	7,36,260	4,78,299	2,57,961	3,27,470	1,91,576	1,35,894	10,63,730	6,69,875	3,93,855	51,22	63,13	38,78	Dhule																			
8	जळगाव	11,36,626	7,23,184	4,13,442	5,58,173	3,27,412	2,30,761	16,94,799	10,50,596	6,44,203	64,30	77,46	50,34	Algaon																			
9	अहमदनगर	13,36,114	8,51,172	4,74,942	3,47,051	2,04,389	1,42,662	16,83,165	10,65,561	6,17,604	61,03	75,30	45,99	Ahmednager																			
10	पुणे	13,67,991	8,55,174	5,12,817	19,27,237	11,02,995	8,24,242	32,95,228	19,58,169	13,37,059	71,05	81,56	59,77	Pune																			
11	सातारा	11,50,353	6,83,789	4,66,584	2,19,126	1,25,333	93,793	13,69,479	8,09,122	5,60,357	66,67	80,61	53,35	Satara																			
12	सांगली	8,48,442	5,25,457	3,22,985	3,15,650	1,82,778	1,32,872	11,64,092	7,08,235	4,55,857	62,61	74,83	49,94	Sangli																			
13	सोलापूर	9,57,665	6,36,648	3,21,017	5,36,797	3,23,697	2,13,100	14,94,462	9,60,345	5,34,117	56,39	70,08	41,73	Solapur																			
14	कोल्हापूर	11,61,652	7,25,529	4,36,123	5,33,072	3,08,793	2,24,279	16,94,724	10,34,322	6,60,402	66,94	80,33	53,08	Kolhapur																			
15	औरंगाबाद	5,64,570	4,02,394	1,62,176	4,40,882	2,67,974	1,72,908	10,05,452	6,70,368	3,35,084	58,98	72,93	39,64	Aurangabad																			
16	जालना	3,72,861	2,77,438	95,423	1,22,777	74,887	47,890	4,95,638	3,52,325	1,43,313	46,25	64,43	27,30	Jalna																			
17	परभणी	5,44,317	3,99,980	1,44,337	2,50,923	1,55,444	95,479	7,95,240	5,55,424	2,39,816	47,58	64,90	29,41	Parbhani																			
18	बीड	5,33,958	3,78,050	1,55,908	1,85,554	1,14,530	71,024	7,19,512	4,92,580	2,26,932	49,82	66,34	32,34	Beed																			
19	नांदेड	6,07,905	4,38,288	1,69,617	2,78,531	1,71,884	1,06,647	8,86,436	6,10,172	2,76,264	48,17	64,38	30,96	Nanded																			
20	उस्मानाबाद	4,47,977	2,96,097	1,51,880	1,12,353	68,888	43,465	5,60,330	3,64,985	1,95,345	54,27	68,39	39,16	Osmanabad																			
21	लातूर	5,49,326	3,65,656	1,83,670	1,94,230	1,20,106	74,124	7,43,556	4,85,762	2,57,794	55,57	70,47	39,74	Latur																			
22	मुलशामा	7,00,610	4,56,038	2,44,572	2,39,499	1,40,727	98,772	9,40,109	5,96,765	3,43,344	61,69	76,53	46,13	Buldhana																			
23	अकोला	7,89,158	4,95,916	2,93,242	4,04,784	2,29,911	1,74,873	11,93,942	7,25,827	4,68,115	65,83	77,63	53,28	Akola																			
24	अमरावती	8,01,325	4,73,016	3,28,309	4,88,400	2,73,468	2,14,932	12,89,725	7,46,484	5,43,241	70,06	78,40	61,13	Amravati																			
25	यवतमाळ	7,56,444	4,83,023	2,73,421	2,33,899	1,34,447	99,452	9,90,343	6,17,470	3,72,873	57,96	70,45	44,81	Yavatmal																			
26	वर्धा	4,33,366	2,54,615	1,78,751	2,01,068	1,12,098	88,970	6,34,434	3,66,713	2,67,721	69,95	78,33	61,02	Wardha																			
27	नागपूर	6,44,506	3,91,068	2,53,438	13,92,230	7,89,369	6,02,861	20,36,736	11,80,437	8,56,299	73,64	81,79	64,74	Nagpur																			
28	भंडारा	9,51,595	5,90,102	3,61,493	1,92,320	1,09,844	82,476	11,43,915	6,99,946	4,43,969	64,69	78,82	50,44	Bhandara																			
29	चंद्रपूर	5,63,324	3,56,767	2,06,557	3,15,512	1,85,708	1,29,804	8,78,836	5,42,475	3,36,361	59,41	71,30	46,81	Chandrapur																			
30	गडचिरोली	2,36,109	1,60,246	75,863	40,740	24,632	16,108	2,76,849	1,84,878	91,971	42,89	56,56	28,87	Gadchiroli																			
महाराष्ट्र राज्य		2,19,86,542	1,39,70,829	80,15,713	2,04,60,597	1,19,72,626	84,87,971	4,24,47,139	2,59,43,455	1,65,03,684	64,87	76,56	52,32	Maharashtra State																			

आधार :- भारतीय जनगणना १९९१, मालिका १४ भाग २ (ब)

Source :- Population Census of India, 1991, Series 14 part II (B)

1. क्षेत्रफल आणि लोकसंख्या / AREA AND POPULATION
तक्ता क्रमांक / TABLE No. 1.17
अनुसूचित जातीच्या लोकसंख्येतील साक्षरतेचे प्रमाण / Literacy rate of Scheduled Castes
जनगणना / Population Census, 1991

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा (2)	साक्षर लोकसंख्या / Literate Population						एकूण/Total	Literate population as percentage of total population (12)	District (2)		
		ग्रामीण /Rural			नगरी/Urban							
		एकूण Persons (3)	पुरुष Males (4)	स्त्रिया Females (5)	एकूण Persons (6)	पुरुष Males (7)	स्त्रिया Females (8)				एकूण Persons (9)	पुरुष Males (10)
1	बृहन्मुंबई	3,84,262	2,36,347	1,47,915	3,84,262	2,36,347	1,47,915	59.40	Brihan Mumbai
2	ठाणे	..	16,996	10,349	1,115,028	70,969	44,059	1,42,373	87,965	54,408	52.38	Thane
3	रायगड	..	18,382	7,469	8,789	5,168	3,621	27,171	16,081	11,090	52.49	Raigad
4	रत्नागिरी	..	12,335	7,025	5,310	2,226	1,311	915	14,561	6,225	53.17	Ratnagiri
5	सिंधुदुर्ग	..	23,205	12,615	10,590	2,256	1,268	988	25,461	13,883	59.95	Sindhudurg
6	नाशिक	..	77,028	52,101	24,927	83,367	50,744	32,623	1,02,845	57,550	49.09	Nashik
7	धुळे	..	41,625	29,236	12,389	20,074	12,550	7,524	41,786	19,913	45.92	Dhule
8	जळगाव	..	83,520	58,709	23,811	43,138	27,074	16,064	85,783	39,875	42.59	Jalgaon
9	अहमदनगर	..	1,40,124	95,508	44,616	35,348	22,091	13,257	1,17,599	57,873	41.93	Ahmednagar
10	पुणे	..	97,705	64,399	33,306	2,06,463	1,25,913	80,550	3,04,168	1,90,312	48.20	Pune
11	सातारा	..	91,395	58,699	32,696	20,216	12,437	7,824	1,11,656	71,136	47.92	Satara
12	सांगली	..	89,896	58,836	31,060	34,452	21,225	13,227	1,24,348	80,061	44.82	Sangli
13	सोलापूर	..	1,22,354	88,024	34,330	64,324	41,099	23,225	1,86,678	1,29,123	37.49	Solapur
14	कोल्हापूर	..	1,32,438	88,287	44,151	39,952	21,886	18,066	1,72,390	1,19,173	45.24	Kolhapur
15	औरंगाबाद	..	58,723	43,997	14,726	61,924	40,877	21,047	1,20,647	84,874	39.52	Aurangabad
16	जालना	..	38,323	29,890	8,433	10,729	7,107	3,622	49,052	35,997	27.80	Jalna
17	परभणी	..	46,928	36,358	10,570	21,028	14,273	6,755	67,956	50,631	29.13	Parbhani
18	बीड	..	59,613	44,046	15,567	19,905	18,242	6,663	79,518	57,288	32.55	Beed
19	नांदेड	..	99,422	73,779	25,643	33,277	22,287	10,990	1,32,699	96,066	31.38	Nanded
20	उस्मानाबाद	..	58,250	41,344	16,906	13,920	8,960	4,960	72,170	50,304	34.60	Osmanabad
21	लातूर	..	8,334	59,146	24,201	25,771	17,088	8,683	1,09,118	76,234	34.15	Latur
22	बुलढाणा	..	67,330	47,598	19,732	19,223	12,339	6,884	86,553	59,937	39.94	Buldhana
23	अकोला	..	86,528	58,202	28,326	32,058	19,673	12,385	1,18,586	77,875	44.82	Akola
24	अमरावती	..	1,41,421	88,326	53,095	55,027	32,778	22,249	1,96,448	1,21,104	51.09	Amravati
25	यवतमाळ	..	82,751	53,084	29,667	25,013	14,837	10,176	107,764	67,921	47.51	Yavatmal
26	वर्धा	..	59,639	35,638	24,001	27,623	15,816	11,807	87,262	51,454	58.18	Wardha
27	नागपूर	..	1,16,465	71,054	45,411	2,52,191	1,41,326	1,10,865	3,68,656	2,12,380	59.53	Nagpur
28	भंडारा	..	1,75,748	1,07,276	68,372	34,093	19,533	14,560	2,09,841	1,26,809	59.03	Bhandara
29	चंद्रपूर	..	96,573	60,307	36,266	61,139	36,877	24,262	1,57,712	97,184	52.65	Chandrapur
30	गडचिरोली	..	35,494	23,211	12,283	6,763	4,096	2,667	42,257	27,307	44.02	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		..	22,62,907	15,14,604	7,48,203	17,59,624	10,71,191	6,88,433	40,22,531	25,85,795	45.93	Maharashtra State

Source :- Population Census of India, 1991, Series-14.

आधार :- भारताची जनगणना, १९९१, मालिका-१४.

1. क्षेत्रफल आणि लोकसंख्या / AREA AND POPULATION
तक्ता क्रमांक / TABLE No. 1.18
अनुसूचित जमातीच्या लोकसंख्येतील साक्षरतेचे प्रमाण / Literacy rate of Scheduled Tribes
जनगणना / Population Census, 1991

अनुक्रमिक Serial No.	जिल्हा (2)	साक्षर लोकसंख्या/Literate Population										साक्षर लोकसंख्येची एकूण लोकसंख्येशी टक्केवारी		District	
		ग्रामीण/Rural					नगरी/Urban					एकूण/Total			Literate population as percentage of total population (12)
		एकूण Persons (3)	पुरुष Males (4)	स्त्रिया Females (5)	एकूण Persons (6)	पुरुष Males (7)	स्त्रिया Females (8)	एकूण Persons (9)	पुरुष Males (10)	स्त्रिया Females (11)					
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(2)			
1	वृहन्मुंबई	60,054	34,407	25,647	60,054	34,407	25,647	54.98	Brihan Mumbai			
2	ठाणे	1,49,871	1,12,142	37,729	44,797	28,598	16,199	1,94,668	1,40,740	53,928	20.47	Thane			
3	सयगड	39,224	26,714	12,510	9,158	5,631	3,527	48,382	32,345	16,037	20.68	Raigad			
4	रत्नागिरी	3,621	2,474	1,147	481	361	120	4,102	2,835	1,267	27.63	Ratnagiri			
5	सिंधुदुर्ग	1,869	1,071	798	138	85	53	2,007	1,156	851	51.55	Sindhudurg			
6	नाशिक	1,85,032	1,31,124	53,908	30,425	19,254	11,171	2,15,457	1,50,378	65,079	23.15	Nashik			
7	धळे	1,77,576	1,28,703	48,873	17,316	10,448	6,868	1,94,892	1,39,151	55,741	18.71	Dhule			
8	जळगाव	69,410	51,103	18,307	1,650	1,10,386	6,064	85,860	61,489	24,371	27.38	Jalgaon			
9	अहमदनगर	52,097	38,842	13,255	4,977	3,617	1,360	57,074	42,459	14,615	23.35	Ahmednagar			
10	पुणे	55,420	38,606	16,814	17,819	13,673	4,146	73,239	52,279	20,960	33.85	Pune			
11	सातारा	6,460	4,091	2,369	1,308	809	499	7,768	4,900	2,868	42.35	Satara			
12	सांगली	4,005	2,652	1,353	779	439	346	4,784	3,091	11,693	44.36	Sangli			
13	सोलापूर	9,983	7,246	2,735	8,515	5,508	3,007	18,498	12,756	5,742	38.36	Solapur			
14	कोल्हापूर	6,449	4,128	2,321	1,071	665	406	7,520	4,793	2,727	50.85	Kolhapur			
15	औरंगाबाद	15,673	12,351	3,322	5,541	3,500	2,041	21,214	15,051	5,363	25.41	Aurangabad			
16	जालना	5,505	4,404	1,101	1,482	926	556	6,987	5,330	1,657	24.69	Jalna			
17	परभणी	25,161	19,888	5,273	4,068	2,717	1,351	29,229	22,605	6,624	26.22	Parbhani			
18	बीड	4,558	3,535	1,023	1,487	924	563	6,045	449	1,586	29.47	Beed			
19	नांदेड	67,349	50,777	16,572	1,070	7,243	3,527	78,119	58,020	20,099	28.31	Nanded			
20	उस्मानाबाद	5,750	4,179	1,571	11,773	784	389	6,923	4,963	1,960	30.46	Osmanabad			
21	लातूर	10,455	7,510	2,945	2,140	1,406	734	12,595	8,916	3,679	31.56	Latur			
22	बुलढाणा	27,832	20,076	7,756	4,077	2,892	1,135	31,909	22,968	8,941	32.51	Buldhana			
23	अकोला	52,464	35,235	17,229	11,325	6,610	4,715	63,789	41,845	21,944	40.97	Akola			
24	अमरावती	93,568	61,629	31,939	19,167	11,295	7,872	1,12,735	72,924	39,811	35.63	Amravati			
25	यवतमाळ	1,34,780	92,226	42,554	15,517	9,447	6,070	1,50,297	1,01,673	48,624	33.71	Yavatmai			
26	वर्धा	61,988	38,063	23,925	14,689	8,526	6,163	76,677	46,589	30,088	46.08	Wardha			
27	नागपूर	98,285	62,378	35,906	1,37,951	80,931	57,020	2,36,236	1,43,309	92,927	51.61	Nagpur			
28	भंडारा	1,21,346	80,720	40,626	12,896	7,633	5,263	1,34,242	88,353	45,889	43.33	Bhandara			
29	चंद्रपूर	1,11,108	72,601	38,507	25,656	15,893	9,763	1,36,764	88,494	48,270	39.17	Chandrapur			
30	गडचिरोली	68,523	48,731	19,792	6,652	4,575	2,077	75,175	53,306	21,869	24.36	Gadchiroli			
महाराष्ट्र राज्य		16,65,362	11,63,201	5,02,161	4,87,879	2,99,183	1,88,696	21,53,241	14,62,384	6,90,857	29.33	Maharashtra State			

आधार: -भारताची जनगणना, १९९१, मालिका १४.
Source: -Population Census of India, 1991, Series 14.

1. क्षेत्रफल आणि लोकसंख्या / AREA AND POPULATION
तक्ता क्रमांक / TABLE No. 1.19

बिगरशेती व्यवसायातील कामगारांचे मुख्य व्यवसायगटानुसार वर्गीकरण

Occupational classification of persons at work other than cultivation into main divisions

जनगणना / Population Census, 1981

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा	ग्रामीण नागरी एकूण	धंदेवाईक, तंत्र विशारद आणि तत्सम लोक Professional, technical and related workers	प्रशासकीय, कार्यकारी आणि व्यवस्थापकीय काम करणारे Administrative, executive and managerial workers	कारखाने व तत्सम काम करणारे Clerical and related workers	विक्रेते Sales workers	सेवा क्षेत्रातील Service workers	शेतकरी, मत्स्य- व्यवसाय करणारे, फारसे पारधी, लाकडतोडे आणि तत्सम काम करणारे Farmers, fishermen, hunters, loggers and related workers	उत्पादन व तत्सम क्षेत्रा- तील, परियहन सामग्री चालक आणि मजूर Production and related workers, transport equipment operators and labourers	अद्वितीय Workers by occupations	एकूण Total	Rural Urban Total	District
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(3)	(2)
1	बृहन्मुंबई	ग्रा ना ए	2,20,685 2,20,685	1,36,395 1,36,395	4,00,221 4,00,221	3,99,108 3,99,108	2,87,363 2,87,363	28,703 28,703	12,75,066 12,75,066	1,06,869 1,06,869	28,54,410 28,54,410	R U T	Brihan Mumbai
2	ठाणे	ग्रा ना ए	15,699 38,652 54,351	4,219 15,076 19,295	20,840 68,030 88,870	18,048 53,542 71,582	13,822 30,897 44,719	26,213 4,670 30,883	1,46,630 2,38,177 3,84,807	21,146 30,442 51,588	2,66,611 4,79,486 7,46,097	R U T	Thane
3	रायगड	ग्रा ना ए	10,339 6,438 16,777	2,792 2,260 5,052	10,185 7,669 17,854	9,394 9,436 18,830	8,269 6,543 14,812	16,135 3,859 19,994	64,399 24,577 88,976	3,974 1,663 5,637	1,25,487 62,445 1,87,932	R U T	Raigad
4	रत्नागिरी	ग्रा ना ए	18,583 5,695 24,278	2,712 1,763 4,475	12,513 7,130 19,643	15,585 6,131 21,716	9,431 4,890 14,321	29,480 1,476 30,956	55,626 13,597 69,223	3,658 747 4,405	1,47,587 41,429 1,89,016	R U T	Ratnagiri
5	नाशिक	ग्रा ना ए	15,207 21,207 36,414	2,506 11,836 14,342	11,544 26,504 38,048	13,654 30,983 44,637	8,171 19,459 27,630	11,259 3,195 14,454	62,304 1,31,093 1,93,397	5,694 6,185 11,879	1,30,340 2,50,464 3,80,804	R U T	Nasik
6	धुळे	ग्रा ना ए	10,419 7,767 18,186	1,518 3,801 5,319	7,841 10,333 18,174	11,216 15,836 27,052	6,165 8,478 14,643	11,114 2,261 13,375	30,503 37,911 68,414	4,168 1,941 6,109	82,944 88,328 1,71,272	R U T	Dhule

7	जळगाव	ग्रा	15,868	2,364	11,579	15,950	8,330	11,836	46,387	5,904	1,18,212	R	Jaigaon
		ना	11,110	4,666	15,989	23,668	12,141	2,382	57,473	4,905	1,32,332	U	
		ए	26,973	7,030	27,568	39,618	20,471	14,218	1,03,860	10,809	2,50,544	T	
8	अहमदनगर	ग्रा	20,349	3,408	16,101	17,793	13,378	14,765	82,048	8,345	1,76,187	R	Ahmednagar
		ना	10,335	8,302	12,879	12,776	10,196	1,402	37,864	2,895	96,651	U	
		ए	30,684	11,710	28,980	30,569	23,574	16,167	1,19,912	11,240	2,72,838	T	
9	पुणे	ग्रा	18,620	3,681	17,185	15,875	13,595	18,220	90,312	11,301	1,88,790	R	Pune
		ना	57,997	37,097	79,390	54,753	56,225	7,839	2,61,449	17,659	5,72,409	U	
		ए	76,617	40,778	96,575	70,628	69,820	26,059	3,51,761	28,960	7,61,199	T	
10	सतारा	ग्रा	18,779	2,882	14,968	12,766	8,718	9,746	59,234	6,601	1,33,691	R	Satara
		ना	8,611	3,185	9,286	10,161	6,848	1,313	22,404	873	62,681	U	
		ए	27,390	6,067	24,254	22,927	15,566	11,059	81,638	7,474	1,96,372	T	
11	सांगली	ग्रा	15,201	2,590	11,993	8,988	5,840	9,613	41,910	3,803	99,938	R	Sangli
		ना	9,770	2,752	11,695	13,004	7,588	1,252	37,965	2,285	86,312	U	
		ए	24,971	5,342	23,688	21,992	13,428	10,865	79,875	6,088	1,86,250	T	
12	सोलापूर	ग्रा	12,885	2,800	9,709	13,784	9,424	25,767	62,676	4,978	1,42,022	R	Solapur
		ना	15,717	5,496	19,417	28,892	16,174	2,409	1,19,311	4,421	2,11,838	U	
		ए	28,602	8,296	29,126	42,676	25,598	28,176	1,81,987	9,399	3,53,860	T	
13	कोल्हापूर	ग्रा	14,790	3,236	15,868	10,706	8,336	7,791	69,880	6,684	1,37,290	R	Kolhapur
		ना	13,144	7,922	20,097	21,851	13,273	1,808	79,943	3,225	1,61,263	U	
		ए	27,934	11,158	35,965	32,557	21,609	9,599	1,49,823	9,909	2,98,553	T	
14	औरंगाबाद	ग्रा	11,048	1,932	8,979	12,623	8,154	9,925	42,256	4,309	99,227	R	Aurangabad
		ना	14,271	7,272	19,675	14,327	13,321	2,424	55,709	3,400	1,30,401	U	
		ए	25,319	9,204	28,654	26,950	21,475	12,349	97,965	7,709	2,29,628	T	
15	परभणी	ग्रा	7,457	1,091	5,135	9,768	6,438	21,275	37,128	2,018	90,309	R	Parbhani
		ना	7,802	3,972	10,370	13,515	8,247	2,370	26,724	1,553	74,555	U	
		ए	15,259	5,063	15,505	23,283	14,685	23,645	63,852	3,571	1,64,864	T	
16	बीड	ग्रा	7,757	1,249	6,055	7,952	5,840	16,465	30,749	2,322	78,388	R	Beed
		ना	6,424	3,712	7,211	5,596	5,381	1,016	18,210	705	48,253	U	
		ए	14,181	4,961	13,266	13,548	11,221	17,481	48,959	3,027	1,26,641	T	
17	नांदेड	ग्रा	8,285	2,512	7,424	10,431	7,540	19,613	35,673	2,689	94,167	R	Nanded
		ना	7,638	4,216	9,826	10,377	7,326	1,618	26,145	1,584	68,733	U	
		ए	15,923	6,728	17,250	20,808	14,866	21,231	61,818	4,273	1,62,900	T	
18	उस्मानाबाद	ग्रा	13,419	2,529	8,753	12,524	7,935	19,934	36,544	3,360	1,05,101	R	Osmanabad
		ना	8,597	2,541	9,371	11,118	8,463	1,528	22,937	1,082	65,638	U	
		ए	22,018	5,070	18,124	23,642	16,398	21,462	59,581	4,442	1,70,739	T	
19	बुलढाणा	ग्रा	8,527	1,176	5,546	9,536	4,163	4,731	25,895	1,216	60,788	R	Buldhana
		ना	6,150	3,278	8,318	9,899	6,678	1,208	17,876	658	54,066	U	
		ए	14,677	4,454	13,864	19,435	10,841	5,939	43,771	1,874	1,14,854	T	

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 1.19—Contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(3)	(2)
20	अकोला	ग्र	10,543	1,096	7,352	9,158	5,947	4,229	29,677	1,682	69,685	R	Akola
		ना	7,948	3,982	11,750	16,154	11,334	1,625	35,844	928	89,564	U	
		ए	18,491	5,078	19,102	25,312	17,281	5,854	65,521	2,610	1,59,249	T	
21	अमरावती	ग्र	10,140	1,438	7,339	7,594	4,564	9,294	23,108	2,226	65,703	R	Amravati
		ना	11,286	3,785	14,046	18,552	11,683	2,923	42,789	2,258	1,07,322	U	
		ए	21,426	5,223	21,385	26,146	16,247	12,217	65,897	4,484	1,73,025	T	
22	यवतमाळ	ग्र	9,438	371	7,228	10,488	5,453	6,630	33,614	3,218	76,440	R	Yavatmal
		ना	6,341	934	8,187	10,143	6,036	1,107	19,364	1,508	53,618	U	
		ए	15,779	1,305	15,415	20,631	11,489	7,737	52,978	4,726	1,30,058	T	
23	वर्धा	ग्र	5,803	725	4,328	4,300	2,738	4,903	18,730	2,686	44,213	R	Wardha
		ना	4,895	2,044	7,195	7,507	4,362	607	19,920	904	47,415	U	
		ए	10,698	2,769	11,523	11,787	7,100	5,510	38,650	3,590	91,628	T	
24	नागपूर	ग्र	7,828	1,256	7,020	6,181	6,610	12,894	72,140	3,403	1,17,332	R	Nagpur
		ना	34,566	10,593	51,378	51,493	32,587	5,874	1,74,865	9,127	3,70,484	U	
		ए	42,394	11,849	58,398	57,674	39,197	18,768	2,47,005	12,530	4,87,816	T	
25	भंडारा	ग्र	11,022	2,074	9,301	10,131	7,672	12,761	1,12,164	5,595	1,70,720	R	Bhandara
		ना	5,612	891	7,606	9,434	4,906	908	30,777	916	61,050	U	
		ए	16,634	2,965	16,907	19,565	12,578	13,669	1,42,941	6,511	2,31,770	T	
26	चंद्रपूर	ग्र	12,360	4,373	11,137	10,714	10,040	23,247	62,337	4,629	1,38,833	R	Chandrapur
		ना	6,018	859	8,269	7,380	5,500	1,649	33,122	1,079	63,875	U	
		ए	18,378	5,232	19,406	18,094	15,540	24,896	95,459	5,708	2,02,708	T	
	महाराष्ट्र राज्य	ग्र	3,10,358	56,529	2,55,923	2,85,154	1,96,572	3,57,839	13,72,024	1,25,608	29,60,007	R	Maharashtra
		ना	5,54,678	2,88,630	8,61,944	8,65,636	6,05,999	87,312	28,61,111	2,09,810	63,35,020	U	State
		ए	8,65,036	3,45,159	11,17,868	11,50,790	8,02,470	4,45,151	42,33,134	3,35,418	92,95,027	T	

आधार : भारतीय जनगणना, १९८१, मालिका १२, भाग दोन-ब (दोन)
Source : Population Census of India, 1981, Series 12, Part-II-B (ii).

1. क्षेत्रफल व लोकसंख्या / AREA AND POPULATION

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 1.20

राज्यातील बिगरशेती व्यवसायातील कामगारांचे व्यवसायानुसार वर्गीकरण (विभाग, गट वगैरे प्रमाणे)

Occupational classification of persons at work other than cultivation (according to divisions, groups etc.)

जनगणना / Population Census, 1981

विभाग, गट (राष्ट्रीय उद्योग वर्गीकरण)	एकूण Total	ग्रामीण Rural	नागरी Urban	Division, group (National Classification of Occupation)
(1)	(2)	(3)	(4)	(1)
D-01-व्यावसायिक, तांत्रिक व संबंधी कामगार	8,65,036	3,10,358	5,54,678	Professional, technical and related workers
00-भौतिक शास्त्रज्ञ	10,451	1,176	9,275	Physical Scientists
01-भौतिक शास्त्र तंत्रज्ञ	3,137	652	2,485	Physical Science technicians
02-वास्तु शास्त्रज्ञ, अभियंता, तंत्रशास्त्रज्ञ व सर्वेक्षक	66,658	9,102	57,556	Architects, engineers, technologists and surveyors.
03-अभियांत्रिकी तंत्रज्ञ	47,030	7,823	39,207	Engineering technicians
04-विमान व जहाजावरील अधिकारी	3,295	57	3,238	Air crafts and ships officers
05-जीव शास्त्रज्ञ	6,809	2,073	4,736	Life scientists
06-जीवशास्त्र तंत्रज्ञ	7,905	3,727	4,178	Life science technicians
07-भिषक व शल्य चिकित्सक (दंत वैद्यकीय व पशुवैद्यकीय शल्य चिकित्सक धरून).	61,932	19,078	42,854	Physicians and surgeons (including dental and veterinary surgeons).
08-शुश्रूषा व इतर वैद्यकीय तंत्रज्ञ	75,327	25,304	50,023	Nursing and other medical health technicians
09-शास्त्रीय, वैद्यकीय व तांत्रिक व्यक्ति	7,023	635	6,388	Scientific, medical and technical persons
10-गणितज्ञ, आकडे शास्त्रज्ञ व संबंधी कामगार	1,709	103	1,606	Mathematicians, statisticians and related Workers.
11-अर्थशास्त्रज्ञ व संबंधी कामगार	193	15	178	Economists and related workers
12-लेखापाल, लेखापरिक्षक व संबंधी कामगार	62,105	3,099	59,006	Accountants, auditors and related workers
13-समाज शास्त्रज्ञ व संबंधी कामगार	17,236	8,914	8,322	Social scientists and related workers
14-कायदा शास्त्रज्ञ	17,341	1,692	15,649	Jurists
15-शिक्षक	4,05,997	2,08,097	1,97,900	Teachers
16-कवि, लेखक, पत्रकार व संबंधी कामगार	4,692	211	4,481	Poets, authors, journalists and related workers.
17-शिल्पकार, रंगारी, छायाचित्रकार व संबंधी निर्मिती	16,854	1,456	15,398	Sculptors, painters, photographers and related creative artists.
18-स्वरशिल्पी व प्रयोगे करणारे कलावंत	20,552	6,006	14,546	Composers and performing artists
19-अवर्गीकृत व्यावसायिक कामगार	28,787	11,136	17,651	Professional workers n. e. c.
D- 2-प्रशासकीय, कार्यकारी व व्यवस्थापकीय कामगार	3,45,159	56,529	2,88,630	Administrative, executive and managerial workers.
20-निवडून आलेले व विधिमंडळीय पदाधिकारी	5,554	3,860	1,694	Elected and legislative officials
21-शासकीय व स्थानिक संस्थांचे प्रशासनिक व कार्यकारी पदाधिकारी	52,463	17,905	34,558	Administrative and executive officials Government and local bodies.
22-संचालक व व्यवस्थापक, घाऊक व किरकोळ व्यापार	88,423	14,791	73,632	Working proprietors, directors and managers, wholesale and retail trade.
23-संचालक व व्यवस्थापक, आर्थिक संस्था	18,145	2,746	15,399	Directors and managers, financial institutions
24-मालक, संचालक व व्यवस्थापक, खाणकाम, बांधकाम, वस्तुनिर्माण व तत्सम उद्योग	1,15,278	8,110	1,07,168	Working proprietors, directors and managers, mining, construction, manufacturing and related concerns.
25-मालक, संचालक, व्यवस्थापक व संबंधित कार्यकारी	16,255	1,625	14,630	Working proprietors, directors, managers and related executives, transport, storage and communications.
26-मालक, संचालक व व्यवस्थापक-इतर सेवा	39,649	6,316	33,333	Working proprietors, directors and managers other services.
29-इतर न उल्लेखिलेले प्रशासकीय कार्यकारी व इतर	9,389	1,173	8,216	Administrative, executive and managerial workers n. e. c.

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 1.20—Contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(1)
D- 3-लिपिक व संबंधी कामगार	11,17,867	2,55,923	8,61,944	Clerical and related workers
30-लिपिक व इतर पर्यवेक्षक	1,23,688	18,132	1,05,556	Clerical and other supervisors
31-ग्राम अधिकारी	53,292	44,849	8,443	Village officers
32-लघुलेखक, टंकक, छिद्रांक टंकक	63,311	3,381	59,930	Stenographers, typists and card and type punching operators.
33-लेखाकार, रोखपाल व संबंधी कामगार	1,19,215	15,606	1,03,609	Book keepers, cashiers and related workers
34-गणक यंत्र चालक	2,754	361	2,393	Computing machine operators
35-लिपिक व संबंधी कामगार	6,48,423	1,39,226	5,09,197	Clerical and related workers
36-परिवहन व दळणवळण पर्यवेक्षक	22,663	6,934	15,729	Transport and communication supervisors
37-परिवहन, वाहक व रक्षक	34,926	11,713	23,213	Transport, conductors and guards
38-डाक वितरक व संबंधी कामगार	26,421	12,914	13,507	Mail distributors and related workers
39-दूरध्वनी व तार चालक	23,173	2,807	20,366	Telephone and telegraph operators
D- 4-विक्रेते	11,50,790	2,85,154	8,65,636	Sales workers
40-घाऊक व किरकोळ व्यापारी व दुकानदार	6,15,260	1,98,328	4,16,932	Merchants and shopkeepers, wholesale and retail trade.
41-वस्तुनिर्माण प्रतिनिधी	17,895	3,526	14,369	Manufacture agents
42-तांत्रिक विक्रेते व वाणिज्यिक प्रवासी	4,686	286	4,400	Technical salesmen and commercial travellers.
43-विक्रेते, मदतनीस व संबंधी कामगार	4,48,739	76,436	3,72,303	Salesmen, shop assistants and related workers.
44-विमा, स्थावर मालमत्ता, ठेवी व व्यवसाय सेवा-विक्रेते	47,582	2,789	44,793	Insurance, real estate, securities and business service salesmen and auctioneers.
45-सावकार व तारण व्यवसायी	3,172	361	2,811	Money-lenders and pawn brokers
49-इतर अवर्गीकृत विक्री कामगार	13,457	8,430	10,027	Sales workers n. e. c.
D- 5-सेवा कामगार	8,02,471	1,96,572	6,05,899	Service workers
50-उपहार गृह व खानावळ चालक	57,952	23,703	34,249	Hotel and restaurant keepers
51-गृहचालक, अधीक्षिका व उपस्थापक (घरगुती व संस्थांचे).	2,641	461	2,180	House keepers, matrons and stewards (Domestic and institutional).
52-स्वयंपाकी, वाढपी, कलाल व इतर तत्संबंधी कामगार (घरगुती व संस्थांचे).	1,48,319	23,352	1,24,967	Cooks, waiters, bartenders and related workers (domestic and institutional).
53-इतरत्र न उल्लेखिलेले, घरकाम करणारे व घर व्यवस्था पहाणारे	1,26,679	11,982	1,14,697	Maids and other house keeping service Workers n. e. c.
54-इमारत राखणदार, सफाईगीर, स्वच्छक आणि तत्सम कामगार	1,16,019	19,439	96,580	Building care takers, sweepers, cleaners and related workers.
55-धुलाई कामगार व इस्त्री करणारे	40,450	11,582	28,868	Launders, dry cleaners and pressers
56-केशप्रसाधनकार, न्हावी, प्रसाधनकार व इतर	77,884	47,928	29,956	Hair dressers, barbers, beauticians and related workers.
57-रक्षा सेवा कामगार	2,14,844	54,277	1,60,567	Protective service workers
59-इतर अवर्गीकृत सेवा कामगार	17,681	3,847	13,836	Service workers n. e. c.
D- 6-शेतकरी, मच्छिमार, फासेपारधी, लाकूडतोड आणि तत्सम कामगार	4,45,151	3,57,839	87,312	Farmers, fishermen, hunters, loggers and related workers.
60-शेतमळे, दुग्धव्यवसाय व इतर व्यवस्थापक आणि पर्यवेक्षक	9,472	5,390	4,082	Farm plantation, dairy and other managers and supervisors.
61-शेतकरी	1,575	1,143	432	Cultivators
62-शेतकऱ्यांव्यतिरिक्त इतर शेती कामगार	61,214	49,331	11,883	Farmers, other than cultivators
63-शेतमजूर	Agricultural labourers
64-मळे मजूर आणि तत्सम कामगार	7,595	6,684	911	Plantation labourers and related workers
65-इतर शेती कामगार	2,26,216	1,85,836	40,380	Other farm workers
66-जंगल कामगार	59,386	48,926	10,460	Forestry workers
67-शिकारी आणि तत्सम कामगार	3,035	2,815	220	Hunters and related workers
68-मच्छिमार आणि तत्सम कामगार	76,660	57,714	18,946	Fishermen and related workers
D-7-8-9-उत्पादन व तत्सम क्षेत्रातील आणि परिवहन सामग्री चालक आणि मजूर	42,33,135	13,72,024	28,61,111	Production and related workers, transport equipment operators and labourers.
71-खाण कामगार, दगड खाण कामगार, विहिरी खोदणारे आणि तत्सम कामगार	86,215	26,076	10,139	Miners, quarrymen, well drillers and related workers.
72-धातूवर प्रक्रिया करणारे	63,041	18,861	44,180	Metal processors
73-लाकूडकाम करणारे	14,967	4,489	10,478	Wood preparation workers
74-रासायनिक प्रक्रिया करणारे व इतर	84,207	16,092	68,115	Chemical processors and related workers

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 1.20—contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(1)
75-कताईकार, विणकर, रंगारी आणि तत्सम कामगार	6,11,144	1,04,261	5,06,883	Spinners, weavers, knitters, dyers and related workers.
76-कातडी कमावणारे, डोंगर खरेदी करणारे, केसाळ कातडी कमावणारे	3,883	1,597	2,286	Tanners, fellmongers and pelt dressers
77-अन्न व पेये करणारे कामगार	1,66,914	84,572	82,342	Food and beverage processors
78-तंबाखू व तंबाखूचे पदार्थ करणारे	1,38,693	77,920	60,773	Tobacco preparers and tobacco product makers.
79-शिपी, पोशाख शिवणारे, शिलाई कामगार व सज्जक	2,67,533	1,02,314	1,65,219	Tailors, dress makers, sewers, upholsterers
80-पादत्राण कारागीर आणि चामड्याच्या वस्तू बनविणारे	74,616	36,486	38,130	Shoemakers and leather goods makers
81-सुतार, लाकडाची कपाटे व लाकडाचे तत्सम काम करणारे	2,07,621	95,385	1,12,236	Carpenters, cabinet and related wood workers.
82-दगडफोडे व कारागीर	47,049	33,796	13,253	Stone cutters and carvers
83-लोहार, अवजारे बनविणारे व यांत्रिक अवजारे चालक	2,16,316	57,600	1,58,716	Blacksmiths, tool makers and machine tool operators.
84-यंत्र जोडारी, यंत्र उभारणारे आणि अचूक अवजारे तयार करणारे	3,27,860	56,327	2,71,533	Machinery fitters, machine assemblers and precision instrument makers (except electrical).
85-वीज जोडारी व संबंधीत वीज व इलेक्ट्रॉनी कामगार	1,86,614	55,774	1,30,840	Electrical fitters and related electrical and electronic workers.
86-प्रक्षेपण केंद्र व ध्वनी उपकरणे चालक आणि चलचित्र प्रक्षेपक	4,101	843	3,258	Broadcasting station and sound equipment operators and cinema projectionists.
87-नळ कारागीर, संधाता, धातुचे पत्रे व बांधकामासाठी पत्रे तयार करणारे व उभारणारे	63,213	11,734	51,479	Plumbers, welders, sheet metal and structural metal preparers and erectors.
88-जवाहीर व मौल्यवान धातुचे काम करणारे धातु कोरक (छपाई व्यतिरिक्त)	60,335	16,665	43,670	Jewellery and precious metal workers and metal engravers (except printing).
89-काच कारागीर, कुंभार व तत्सम कामगार	1,05,736	68,447	37,289	Glass formers, potters and related workers
90-रबर, प्लॅस्टिकच्या वस्तू करणारे	41,409	6,620	34,789	Rubber and plastic product makers
91-कागद व पुढ्याच्या वस्तू बनविणारे	11,369	2,853	8,516	Paper and paper board product makers
92-मुद्रण व तत्सम व्यवसायातील कामगार	65,178	6,466	58,712	Printing and related workers
93-रंगारी	41,438	4,788	36,650	Painters
94-उत्पादन उद्योगातील तत्सम इतर न उल्लेखिलेले कामगार	1,04,071	59,521	44,550	Production and related workers n. e. c.
95-विटा रचणारे व इतर बांधकाम कामगार	3,05,655	1,63,062	1,42,593	Brick layers and other construction workers
96-स्थिर इंजिने व तत्सम उपकरण चालक व वंगणकार	39,670	13,164	26,506	Stationary, engines and related equipment operators, oilers and greasers.
97-अवजड सामान हाताळणारे व तत्सम यंत्राचे चालक	2,37,864	48,368	1,89,496	Material handling and related equipment operators, loaders and unloaders.
98-परिवहन उपकरण चालक	3,72,771	84,762	2,88,009	Transport equipment operators
99-इतर अवर्गीकृत कामगार	3,33,652	1,13,181	2,20,471	Labourers n. e. c.
D-X-व्यावसायिक वर्गीकरण न केलेले कामगार	3,35,418	1,25,608	2,09,810	Workers not classified by occupations
X-0-काम शोधणारे नवीन कामगार	New workers seeking employment
XI-वर्गवारी करता न येण्यासारखे किंवा अपुऱ्या वर्णनाचे व्यवसाय सांगणारे	2,08,042	81,193	1,26,849	Workers reporting occupations unidentifiable or inadequately described.
X9-कोणताही अधिसूचित व्यवसाय न करणारे कामगार	1,27,375	44,415	82,960	Workers not reporting any occupations.

आधार.—भारतीय जनगणना, १९८१, मालिका १२, भाग तीन अ आणि ब (दोन).

Source.—Census of India, 1981, Series 12, Part III A & B (ii).

1. क्षेत्रफल आणि लोकसंख्या/

तक्ता क्रमांक/

औद्योगिक गटानुसार काम करणाऱ्यांचे

Industrial classification of persons at work other than cultivation

जनगणना/

शेती, शिकार, जंगलउद्योग आणि मत्स्यव्यवसाय Agriculture, hunting, forestry and fishing									
अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा	कृषी उत्पादन Agricultural production	मळे Plantations	पशुधन उत्पादन Live-stock production	कृषी सेवा Agricultural services	शिकार, सांपळ्यात पकडणे, खेळांचा प्रसार Hunting, trapping and game propagation	जंगल संवर्धन आणि लाकूडतोड Forestry and logging	मत्स्यव्यवसाय Fishing	एकूण Total
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
1	बृहन्मुंबई	294	344	19,440	598	51	401	9,471	30,599
2	ठाणे	399	6,073	4,639	2,117	21	2,951	16,782	32,982
3	रायगड	612	1,353	1,971	972	21	3,791	11,068	19,788
4	रत्नागिरी	275	2,095	2,047	1,268	16	13,670	11,432	30,809
5	नाशिक	533	644	5,634	4,533	61	3,121	1,189	15,715
6	धुळे	367	616	7,002	3,451	..	2,340	577	14,353
7	जळगाव	971	1,139	5,563	4,136	476	1,874	2,209	16,368
8	अहमदनगर	1,450	552	7,838	8,277	20	824	1,008	19,969
9	पुणे	686	450	14,929	8,752	81	2,241	2,690	29,829
10	सातारा	590	266	4,931	3,133	30	1,950	1,284	12,184
11	सांगली	197	624	6,659	3,965	48	302	210	12,005
12	सोलापूर	891	350	21,513	4,718	45	614	1,187	29,318
13	कोल्हापूर	428	213	6,581	2,908	36	547	590	11,303
14	औरंगाबाद	754	375	5,684	6,052	29	1,395	654	14,943
15	परभणी	442	243	13,474	10,645	135	795	976	26,710
16	बीड	166	125	9,471	8,232	176	275	413	18,858
17	नांदेड	741	1,071	13,056	6,039	138	543	713	22,301
18	उस्मानाबाद	595	201	15,941	5,562	15	340	88	22,742
19	बुलढाणा	166	112	2,977	2,667	169	744	751	7,586
20	अकोला	238	444	2,133	2,743	220	520	868	7,166
21	अमरावती	129	821	3,832	5,874	326	1,894	679	13,555
22	यवतमाळ	67	98	2,077	3,219	537	1,113	2,080	9,191
23	वर्धा	99	107	1,935	3,040	207	459	632	6,479
24	नागपूर	253	3,340	3,589	6,947	249	2,858	3,306	20,542
25	भंडारा	179	108	1,742	4,758	11	4,485	4,530	15,813
26	चंद्रपूर	305	677	3,373	8,023	5	9,369	5,802	27,554
महाराष्ट्र राज्य		11,825	22,437	1,88,029	1,22,629	3,123	59,426	81,189	4,88,657

AREA AND POPULATION

TABLE No. 1.21

(शेतीव्यतिरिक्त) वर्गीकरण

By divisions and major groups

Population Census, 1981

खाणकाम व दगडकाम Mining and quarrying					वस्तुनिर्माण आणि दुरुस्ती Manufacturing and repairs		District
कोळसा खाण Coal mining	क्रुड पेट्रोलियम आणि नैसर्गिक गॅस Crude petroleum and natural gas	कच्चा धातु खाणकाम Metal ore mining	इतर खाणकाम Other mining	एकूण Total	अन्न पदार्थांचे उत्पादन Manufacture of food products	पेये, तंबाखू व तंबाखूचे पदार्थ यांचे उत्पादन Manufacture of beverages, tobacco and tobacco products	
(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(2)
46	1,442	66	1,540	3,095	44,080	10,684	Brihan Mumbai
35	87	20	2,567	2,689	14,549	1,465	Thane
5	26	5	5,874	5,910	5,790	868	Raigad
59	48	3,657	1,034	4,796	4,898	877	Ratnagiri
..	..	6	193	199	13,693	8,680	Nashik
10	..	5	186	201	7,127	504	Dhule
11	5	..	266	282	9,784	691	Jalgaon
..	775	775	24,656	16,158	Ahmednagar
27	22	..	1,086	1,135	16,476	3,283	Pune
47	5	..	1,714	1,766	8,893	426	Satara
26	6	10	470	512	9,556	974	Sangli
5	5	..	1,255	1,265	13,021	22,149	Solapur
10	10	92	1,983	2,096	18,671	1,015	Kolhapur
..	5	..	295	300	13,807	2,351	Aurangabad
5	344	349	5,219	165	Parbhani
..	647	647	5,172	147	Beed
26	5	..	100	131	5,831	1,070	Nanded
..	..	5	1,011	1,016	7,607	95	Osmanabad
..	5	..	21	26	4,452	171	Buldhana
10	5	56	666	737	4,739	98	Akola
5	35	40	5,181	236	Amravati
724	..	10	1,474	2,209	3,742	225	Yavatmal
5	10	..	194	209	1,740	88	Wardha
14,060	67	2,482	2,529	19,125	7,686	4,003	Nagpur
120	6	1,277	1,138	2,540	5,404	75,650	Bhandara
12,122	11	56	834	13,022	2,941	418	Chandrapur
27,356	1,738	7,748	28,230	65,075	2,64,718	1,52,491	Maharashtra State

वस्तु निर्माण आणि
Manufacturing and

अनु- क्रमांक Serial No.	जिल्हा	सुती कापडाचे उत्पादन Manufacture of cotton textiles	लोकर, रेशीम व कृत्रिम तंतूच्या कापडाचे उत्पादन Manufacture of wool, silk and synthetic fibre textiles	कापडाच्या, तागाच्या व अंबाडीच्या वस्तूचे उत्पादन Manufacture of jute, hemp and waste textiles	कापडाच्या वस्तूचे उत्पादन (पादत्राणे सोडून सर्व वाप- रावयाच्या वस्तू) Manufacture of textile products (including wearing apparel other than footwear)	लाकूड आणि लाकडाच्या वस्तू, फर्निचर वगैरे यांचे उत्पादन Manufacture of wood and wood products furniture and fixture	कागद, कागदाच्या वस्तू, मुद्रण, प्रकाशन आणि तत्सम उद्योग Manufacture of paper and paper products and printing, publi- shing and allied industries	कातडी कामाच्या आणि केसाळ कातडीच्या वस्तूंचे उत्पादन (दुरुस्ती सोडून) Manufacture of leather, leather and fur products (except repairs)	रबर, प्लॅस्टिक, पेट्रोलियम व दगडी कोळसा यांच्या पदार्थांचे उत्पादन Manufacture of leather, plastic, petroleum and coal products
(1)	(2)	(18)	(19)	(20)	(21)	(22)	(23)	(24)	(25)
1	बृहन्मुंबई	2,74,921	21,167	504	86,747	49,596	50,245	19,377	54,807
2	ठाणे	89,941	14,120	100	19,795	10,933	7,732	1,296	9,987
3	रायगड	963	182	5	3,914	4,246	2,256	185	986
4	रत्नागिरी	1,513	122	37	3,913	11,383	911	575	255
5	नाशिक	43,178	926	66	12,747	10,088	13,560	1,475	2,691
6	धुळे	8,894	606	33	7,577	6,237	526	868	176
7	जळगाव	10,352	364	25	9,258	9,136	809	1,025	226
8	अहमदनगर	3,996	985	27	10,801	7,151	1,185	1,973	221
9	पुणे	7,469	1,928	31	21,883	16,092	9,585	2,763	5,012
10	सातारा	2,569	333	35	9,865	5,954	1,204	1,342	332
11	सांगली	10,180	174	64	7,840	5,967	849	3,269	246
12	सोलापूर	46,689	1,249	44	26,632	8,039	1,168	1,453	265
13	कोल्हापूर	41,665	743	71	10,842	11,137	1,649	4,054	471
14	औरंगाबाद	5,153	551	175	7,891	8,228	3,648	2,298	601
15	परभणी	1,917	47	52	5,826	7,916	268	1,259	47
16	बीड	1,297	197	59	5,109	6,113	166	2,060	40
17	नांदेड	6,709	252	34	6,369	7,015	567	1,536	72
18	उस्मानाबाद	2,047	117	39	7,530	8,299	353	2,821	71
19	बुलढाणा	1,411	21	705	6,418	6,055	390	1,261	20
20	अकोला	7,148	21	29	6,939	5,883	561	677	45
21	अमरावती	7,523	25	229	7,429	5,361	693	810	93
22	यवतमाळ	4,051	40	22	6,843	5,986	276	841	35
23	वर्धा	8,140	41	20	4,655	3,733	305	520	..
24	नागपूर	48,059	422	207	13,914	15,410	5,400	2,107	1,439
25	भंडारा	4,328	77	50	5,247	10,088	776	1,027	142
26	छंदपूर	927	666	21	6,856	11,130	8,198	2,512	50
महाराष्ट्र राज्य		6,41,038	45,374	2,688	3,22,839	2,57,176	1,13,283	59,653	78,332

TABLE No. 1.21—contd.

दुरुस्ती
repairs

रसायने, रासायनिक पदार्थांचे उत्पादन (पेट्रोलियम व दगडी कोळसा यांचे पदार्थ सोडून)	अधातू खनिज पदार्थांचे उत्पादन	मूलभूत धातू व मिश्रण यांचे उत्पादन	धातुंच्या वस्तू व भाग यांचे उत्पादन (यंत्रे व परिवहन सामुग्री सोडून)	यंत्रसामुग्री, यांत्रिक हत्यारे आणि भाग यांचे उत्पादन (विद्युत यंत्र सामग्री सोडून)	विद्युत यंत्र सामुग्री, साधने, उपकरणे व पुरवठा व सुटे भाग	परिवहन सामुग्री व सुटे भाग यांचे उत्पादन	District
Manufacture of chemicals and chemical products (except products of petroleum and coal)	Manufacture of non-metallic mineral products	Basic metal and alloys industries	Manufacture of metal products and parts (except machinery and transport equipments)	Manufacture of machinery, machine tools and parts (except electrical machinery)	Manufacture of electrical machinery, apparatus, appliances and supplies and parts	Manufacture of transport equipments and parts	
(26)	(27)	(28)	(29)	(30)	(31)	(32)	(2)
95,242	20,783	30,429	68,241	81,119	62,365	55,567	Brihan Mumbai
42,765	20,284	12,611	16,054	21,373	14,173	11,559	Thane
8,646	6,620	5,194	2,645	2,198	801	1,168	Raigad
531	1,982	385	1,906	928	218	339	Ratnagiri
1,974	5,750	381	4,001	5,755	2,058	13,070	Nashik
371	4,492	57	2,075	472	129	470	Dhule
6,247	4,418	182	3,272	575	296	3,935	Jalgaon
1,220	6,652	731	3,070	4,845	523	1,121	Ahmednagar
23,836	15,873	4,893	14,685	45,800	14,012	32,510	Pune
551	4,343	723	2,343	4,021	278	649	Satara
428	2,859	985	2,546	4,462	327	285	Sangli
624	4,034	752	4,110	1,353	140	1,097	Solapur
846	6,263	1,865	3,821	6,483	457	1,136	Kolhapur
1,473	3,903	502	3,499	5,252	655	1,616	Aurangabad
50	5,372	46	2,547	163	5	15	Parbhani
45	2,798	49	1,388	381	95	5	Beed
166	7,263	91	1,778	254	10	11	Nanded
168	4,616	56	2,148	298	43	54	Osmanabad
78	2,208	94	1,764	231	31	10	Buldhana
840	4,709	55	1,974	308	88	20	Akola
489	2,834	105	2,069	264	25	25	Amravati
63	4,479	47	1,884	183	20	21	Yavatmal
102	2,811	10	1,192	168	39	35	Wardha
2,662	13,294	3,591	6,869	2,162	868	1,114	Nagpur
288	3,387	2,030	3,846	274	26	80	Bhandara
362	7,714	2,166	3,335	258	39	121	Chandrapur
1,90,067	1,69,790	68,197	1,63,064	1,89,580	97,721	1,26,030	Maharashtra State

अनु- क्रमांक Serial No.	जिल्हा	वस्तु निर्माण आणि दुरुस्ती Manufacturing and repairs			वीज, गॅस आणि पाणी Electricity, gas and water			बांधकाम/ Construction	
		इतर उत्पादक कारखाने Other manufacturing	दुरुस्ती Repairs	एकूण Total	वीज Electricity	गॅस आणि वायु Gas and steam	जल योजना आणि पुरवठा Water works and supply	एकूण Total	बांधकाम Construction
(1)	(2)	(33)	(34)	(35)	(36)	(37)	(38)	(39)	(40)
1	बृहन्मुंबई	75,618	82,657	11,84,147	8,709	1,967	2,840	13,516	83,274
2	ठाणे	10,920	26,862	3,46,521	6,513	341	2,253	9,108	21,062
3	रायगड	2,051	4,507	3,228	5,070	353	748	6,171	19,360
4	रत्नागिरी	1,672	3,711	36,158	3,545	57	379	3,982	15,593
5	नाशिक	3,463	13,281	1,56,839	7,338	43	1,188	8,570	20,857
6	धुळे	1,694	8,081	50,389	2,396	..	382	2,778	10,879
7	जळगाव	1,720	10,021	72,340	7,264	42	968	8,273	11,536
8	अहमदनगर	2,272	14,804	1,02,387	3,471	50	494	4,015	16,501
9	पुणे	8,954	30,383	2,75,466	8,068	435	2,624	11,128	46,808
10	सातारा	1,682	9,184	54,727	4,296	35	903	5,234	20,424
11	सांगली	2,560	8,239	61,812	2,843	31	647	3,520	10,303
12	सोलापूर	2,485	12,601	1,47,953	2,943	45	781	3,769	25,575
13	कोल्हापूर	8,328	10,409	1,29,935	4,337	15	1,559	5,912	14,207
14	औरंगाबाद	2,008	8,268	72,047	3,853	37	397	4,287	18,756
15	परभणी	1,090	3,732	36,006	2,390	..	538	2,928	16,758
16	बीड	671	2,978	28,771	5,188	5	204	4,397	13,907
17	नांदेड	1,349	3,837	44,214	2,160	5	456	2,621	10,842
18	उस्मानाबाद	1,304	5,546	43,211	2,858	10	447	3,313	8,102
19	बुलढाणा	928	3,889	30,138	2,000	..	267	2,267	6,659
20	अकोला	1,318	4,887	40,339	3,369	..	599	3,967	8,254
21	अमरावती	1,650	6,923	41,964	3,785	20	477	4,283	9,208
22	यवतमाळ	842	4,207	33,805	2,229	26	292	2,547	11,001
23	वर्धा	693	3,089	27,380	2,295	10	118	2,223	4,721
24	नागपूर	6,323	15,287	1,50,818	10,472	509	651	11,632	33,722
25	भंडारा	1,779	7,055	1,21,555	1,600	11	221	1,832	13,004
26	चंद्रपूर	1,409	6,035	55,159	2,964	16	240	3,221	15,102
महाराष्ट्र राज्य		1,44,782	3,10,483	33,97,307	1,11,756	4,064	20,674	1,36,493	4,86,412

TABLE No. 1.21—contd.

Construction		धाऊक व किरकोळ व्यापार, खानावळ आणि उपहारगृहे Wholesale and retail trade and restaurants and hotels					
बांधकामाशी संलग्न कामे	एकूण Total	अन्न, कापड, पाळीव प्राणी, पेये आणि मादक पेये यांचा धाऊक व्यापार	इंधन व दिवा- बत्ती, रसायने, अत्तरे, चिनी माती व काच यांचा धाऊक व्यापार	लाकूड, कागद, इतर कापड, कातडी व अखाय तेलाचा धाऊक व्यापार	सर्व प्रकारची यंत्रे, उपकरणे, दळणवळण व विद्युत उप- करणे यांचा धाऊक व्यापार	अन्न आणि संकीर्ण उत्पादन यांचा धाऊक व्यापार	District
		Wholesale trade in food, textiles, live animals, beverages, and intoxicants	Wholesale trade in fuel, lights, chemicals, perfumery, ceramics, glass	Wholesale trade in wood, paper, other fabrics, hide and skin and inedible oils	Wholesale trade in all types of machinery, equipment, including transport and electrical equipment	Wholesale trade in food and miscellaneous manufacturing	
(41)	(42)	(43)	(44)	(45)	(46)	(47)	(2)
12,494	95,768	22,764	4,114	3,217	2,507	18,556	Brihan Mumbai
1,718	22,842	2,723	317	1,051	214	2,941	Thane
296	19,657	768	252	219	57	550	Raigad
454	16,047	1,203	370	744	83	389	Ratnagiri
615	21,472	3,472	414	345	208	1,200	Nashik
153	11,032	1,912	119	126	87	427	Dhule
190	11,726	2,269	192	369	139	780	Jalgaon
356	16,858	1,527	116	344	143	470	Ahmednagar
1,827	48,635	4,155	424	906	568	2,593	Pune
284	20,708	1,169	183	266	66	453	Satara
350	10,653	1,510	99	391	72	548	Sangli
418	25,994	3,184	139	641	130	811	Solapur
383	14,590	3,897	249	620	263	1,212	Kolhapur
374	19,130	1,861	74	300	128	827	Aurangabad
61	16,818	949	39	462	56	378	Parbhani
103	14,009	951	20	123	20	114	Beed
143	10,985	703	66	104	46	272	Nanded
120	8,222	1,001	65	206	65	348	Osmanabad
59	6,717	916	35	103	25	529	Buldhana
196	8,450	1,475	60	210	70	365	Akola
299	9,507	1,478	154	259	184	527	Amravati
173	11,173	733	51	156	21	194	Yavatmal
94	4,816	408	29	50	25	88	Wardha
1,188	34,909	3,660	383	626	184	1,338	Nagpur
200	13,204	1,227	51	307	65	114	Bhandara
153	15,255	751	173	417	22	221	Chandrapur
22,763	5,09,195	66,665	8,190	12,564	5,450	36,248	Maharashtra State

घाऊक किरकोळ व्यापार, खानावळ आणि उपहारगृहे Wholesale and retail trade and restaurants, hotels							परिवहन Transport		
अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा	अन्न आणि अन्न पदार्थ, पेये, तंबाखू आणि मादक पेये यांचा किरकोळ व्यापार Retail trade in food and food articles, beverages, tobacco and intoxicants	कपड्यांचा किरकोळ व्यापार Retail trade in textiles	इंधन व इतर घरगुती वापराच्या वस्तू व टिकाऊ वस्तूंचा किरकोळ व्यापार Retail trade in fuel and other household utilities and durables	इतर वस्तूंचा किरकोळ व्यापार Retail trade in others	खानावळ आणि उपहारगृहे Restaurants and hotels	एकूण Total	जमिनीवरील वाहतूक transport	जलापमयन Water transport
		(48)	(49)	(50)	(51)	(52)	(53)	(54)	(55)
1	बृहन्मुंबई	1,34,632	58,148	39,820	1,22,932	78,316	4,85,007	1,65,190	50,754
2	ठाणे	35,155	9,229	6,575	13,377	11,788	83,370	53,286	3,413
3	रायगड	12,586	1,139	3,198	3,026	3,935	25,730	12,256	1,338
4	रत्नागिरी	14,646	1,222	2,789	3,438	4,586	29,471	8,827	3,126
5	नाशिक	25,619	5,481	5,471	8,186	7,926	58,322	27,749	17
6	धुळे	18,076	2,609	2,636	4,719	4,173	34,883	11,507	15
7	जळगाव	24,089	4,716	4,188	6,837	6,317	49,894	25,357	20
8	अहमदनगर	18,373	3,436	3,256	6,646	6,619	40,930	13,718	40
9	पुणे	36,588	7,617	8,333	20,759	16,032	97,976	59,840	367
10	सातारा	12,343	2,715	2,912	3,302	5,191	28,599	12,769	391
11	सांगली	11,675	2,416	2,766	4,682	3,973	28,133	13,878	122
12	सोलापूर	22,717	7,623	4,964	7,142	7,600	54,951	21,019	150
13	कोल्हापूर	16,176	4,081	3,554	6,513	6,354	42,921	15,552	82
14	औरंगाबाद	16,563	3,238	2,482	5,277	5,878	36,630	12,762	..
15	परभणी	16,522	2,867	2,257	3,633	3,587	30,749	7,436	10
16	बीड	8,955	1,620	1,697	2,294	3,083	18,877	5,261	35
17	नांदेड	14,860	3,411	2,634	3,686	4,904	30,686	7,659	5
18	उस्मानाबाद	15,567	3,221	2,648	3,364	4,923	31,409	7,828	16
19	बुलढाणा	11,852	2,291	2,269	3,688	3,282	24,989	6,495	5
20	अकोला	15,723	3,085	2,923	4,295	4,073	32,278	16,719	15
21	अमरावती	14,875	2,860	3,199	4,438	4,480	32,453	13,512	44
22	यवतमाळ	12,431	2,019	2,030	2,621	3,458	23,714	6,236	..
23	वर्धा	7,419	1,395	1,339	2,004	1,891	14,648	5,953	..
24	नागपूर	29,109	6,375	6,081	11,576	8,950	68,285	45,599	36
25	भंडारा	11,677	1,803	2,050	2,685	3,219	23,197	9,162	11
26	चंद्रपूर	10,976	1,867	1,708	2,413	3,000	21,548	9,788	64
महाराष्ट्र राज्य		5,69,201	1,96,485	1,23,777	2,63,533	2,17,539	14,49,652	5,95,357	60,077

TABLE No. 1.21—contd.

सातवण व दळणवळण Storage and communications					वित्त, विमा, स्थावर मालमत्ता आणि व्यावसायिक सेवा Financing, insurance, real estate and business services		District
हवाई वाहतूक Air transport	वाहतुकीस संलग्न सेवा Services incidental to transport	वखार व साठवण गृहे Storage and warehousing	दळणवळण Communica- tions	एकूण Total	बँक आणि तत्सम वित्त संस्था Banking and similar type of financial institutions	भविष्य निर्वाह आणि विमा Providents and insurance	
(56)	(57)	(58)	(59)	(60)	(61)	(62)	(2)
20,529	9,499	5,276	36,026	2,87,274	72,436	16,678	Brihan Mumbai
1,178	691	1,174	8,603	68,346	13,119	1,468	Thane
36	67	78	1,561	15,337	1,784	130	Raigad
21	63	86	2,846	14,971	2,082	230	Ratnagiri
242	196	854	3,545	32,602	5,081	1,132	Nashik
..	42	67	1,342	12,973	2,416	182	Dhule
22	62	86	3,060	28,605	3,044	206	Jaigaon
10	113	191	2,399	16,473	4,240	298	Ahmednagar
644	664	726	8,842	71,082	13,579	2,052	Puna
30	61	132	2,449	15,832	3,657	629	Satara
16	84	87	2,002	16,189	4,201	263	Sangli
25	130	191	2,610	24,125	3,598	285	Solapur
30	158	102	2,728	18,652	5,417	426	Kothapur
96	196	105	1,904	15,062	3,351	242	Aurangabad
5	35	52	1,047	8,585	1,546	95	Parbhani
5	15	60	899	6,280	1,259	42	Beed
..	20	11	1,021	8,716	2,040	145	Nanded
..	20	83	1,576	9,522	2,494	99	Osmabad
..	15	85	1,060	7,612	1,718	68	Buldhana
..	55	166	1,767	18,721	2,051	114	Akola
5	124	95	1,754	15,533	2,433	195	Amravati
16	..	117	1,064	7,433	1,787	56	Yavatmai
..	10	45	995	7,002	1,278	44	Wardha
951	164	498	5,692	52,940	7,494	1,492	Nagpur
6	16	106	904	10,203	1,371	124	Bhandara
6	11	51	1,616	11,534	1,731	96	Chandrapur
23,874	12,510	10,470	99,318	8,01,606	1,65,203	26,793	Maharashtra State

वित्त, विमा, स्थावर मालमत्ता व व्यावसायिक सेवा Financing, insurance, real estate and business services					सामूहिक, सामाजिक Community, social and			
अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा	स्थावर मालमत्ता आणि व्याव- सायिक सेवा Real estate and business services	कायदेविषयक सेवा Legal services	एकूण Total	सार्वजनिक प्रशासन आणि संरक्षण सेवा Public administra- tion and defence services	सफाई सेवा Sanitary services	शिक्षण, शास्त्र आणि संशो- धन सेवा Education, scientific and research services	वैद्यकीय आणि आरोग्य सेवा Medical and health services
(1)	(2)	(63)	(64)	(65)	(66)	(67)	(68)	(69)
1	बृहन्मुंबई	44,115	5,379	1,33,608	1,50,316	22,605	90,141	54,700
2	ठाणे	3,443	912	18,942	40,167	2,730	28,104	9,228
3	रायगड	296	178	2,387	13,174	485	11,480	2,437
4	रत्नागिरी	235	201	2,747	13,481	380	18,910	4,002
5	नाशिक	1,472	708	8,394	23,888	1,254	24,630	5,805
6	धुळे	602	395	3,593	13,592	924	13,678	3,247
7	जळगाव	584	525	4,358	16,106	1,096	19,270	4,664
8	अहमदनगर	2,716	724	7,978	20,128	304	21,852	4,614
9	पुणे	5,317	1,751	22,701	74,866	1,930	44,630	15,112
10	सातारा	803	629	5,719	14,098	624	20,966	4,100
11	सांगली	1,299	346	6,109	12,731	341	18,665	5,142
12	सोलापूर	1,158	646	5,688	15,650	2,259	18,552	6,078
13	कोल्हापूर	1,274	508	7,625	18,813	1,621	18,499	5,378
14	औरंगाबाद	2,178	681	8,453	21,747	290	16,881	4,884
15	परभणी	1,145	433	3,219	13,966	152	9,820	2,197
16	बीड	1,443	316	3,061	9,011	104	9,097	2,106
17	नांदेड	1,484	408	4,078	14,095	158	10,366	2,587
18	उस्मानाबाद	2,556	885	6,033	13,932	222	16,674	2,760
19	बुलढाणा	790	398	2,974	10,762	580	10,169	2,840
20	अकोला	1,882	514	4,561	14,420	66	13,980	4,017
21	अमरावती	1,498	503	4,628	14,335	303	15,791	4,837
22	यवतमाळ	956	277	3,077	12,188	72	10,780	2,907
23	वर्धा	524	185	2,030	10,024	20	7,542	2,578
24	नागपूर	4,161	1,164	14,312	45,102	240	26,730	9,082
25	भंडारा	826	168	2,489	15,906	47	11,680	3,289
26	चंद्रपूर	778	223	2,829	20,685	54	12,364	3,572
महाराष्ट्र राज्य		83,536	19,060	2,94,592	6,43,110	38,864	5,21,246	1,72,163

आधार.—भारताची जनगणना, १९८१, मालिका १२,
Source.—Population Census of India, 1981, Series 12,

TABLE No. 1.21—contd.

आणि व्यक्तिगत सेवा
personal services

सामुहिक सेवा Community services	मनोरंजनाच्या व सांस्कृतिक सेवा Recreational and cultural services	व्यक्तिगत सेवा Personal services	आंतरराष्ट्रीय व इतर अतिरिक्त प्रादेशिक संस्थांच्या सेवा International and other extra territorial bodies services	इतर अवर्गीकृत सेवा Services not elsewhere classified	एकूण Total	एकूण Total	District
(70)	(71)	(72)	(73)	(74)	(75)	(76)	(2)
18,585	24,838	1,32,007	445	1,22,759	6,16,396	28,54,410	Brihan Mumbai
3,840	2,505	14,398	31	60,298	1,61,299	7,46,099	Thane
1,246	701	5,005	..	5,199	39,728	1,87,932	Raigad
1,651	547	6,285	5	4,777	50,037	1,89,018	Ratnagiri
3,877	1,245	7,967	6	10,021	78,698	3,80,806	Nashik
2,092	864	4,636	5	2,031	41,069	1,71,271	Dhule
2,647	1,555	6,635	..	6,724	58,694	2,50,540	Jalgaon
1,697	1,323	7,727	5	5,803	63,454	2,72,839	Ahmednagar
5,420	4,551	31,041	17	25,683	2,03,249	7,61,201	Pune
2,009	1,115	6,066	..	2,624	51,602	1,96,371	Satara
1,349	1,170	5,230	..	2,692	47,319	1,86,252	Sangli
2,599	1,748	9,861	..	4,051	60,798	3,53,861	Solapur
2,856	1,373	7,724	..	9,256	65,520	2,98,554	Kolhapur
1,459	1,031	7,370	4	7,114	60,776	2,29,628	Aurangabad
1,914	1,251	7,753	..	2,442	39,495	1,64,859	Parbhani
745	1,120	5,678	..	2,881	30,741	1,26,641	Beed
1,368	570	7,208	6	2,810	39,170	1,22,902	Nanded
1,550	1,359	7,176	..	1,599	45,271	1,70,739	Osmanabad
1,128	1,012	4,595	..	1,459	32,544	1,14,853	Buldhana
1,162	1,281	6,824	..	1,280	43,028	1,59,247	Akola
2,070	1,597	8,743	15	3,375	51,065	1,73,028	Amravati
1,343	1,126	4,952	5	3,536	36,909	1,30,058	Yavatmal
700	416	3,245	..	2,314	26,841	91,628	Wardha
2,819	3,112	16,577	21	11,569	1,15,251	4,87,814	Nagpur
847	1,211	5,604	..	2,352	40,936	2,31,769	Bhandara
1,030	564	7,835	..	6,482	52,587	2,02,709	Chandrapur
68,000	59,181	3,38,141	565	3,11,130	21,52,473	92,95,027	Maharashtra State

सामान्य आर्थिक तक्ते, भाग तीन ए व बी (दोन).
General Economic Tables, Part III A & B (ii).

1. क्षेत्रफल आणि लोकसंख्या / AREA AND POPULATION
तक्ता क्रमांक / TABLE No. 1.22

वस्तुनिर्माण, प्रक्रिया, सेवा व दुरुस्ती या उद्योगांमध्ये घरागुती उद्योगधंदे व विंगर घरागुती उद्योगधंदे यांनुसार वर्गीकरण
Distribution of workers in manufacturing, processing, servicing and repairs by household industry and non-household industry
जनगणना / Population Census, 1981.

अनुक्रमिक Serial No.	विभाग	ग्रामीण नागरी एकूण	काम करणाऱ्यांची एकूण संख्या Total number of workers at work			घरगुती उद्योगधंद्यात काम करणारे Workers in household industry			विंगर घरगुती उद्योगधंद्यात काम करणारे Workers in non-household industry			Rural Urban Total	Division
			एकूण Total	पुरुष Males	स्त्रिया Females	एकूण Total	पुरुष Males	स्त्रिया Females	एकूण Total	पुरुष Males	स्त्रिया Females		
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)
1	अन्न पदार्थांचे उत्पादन	ग्र	1,41,619	1,28,684	12,935	18,200	13,838	4,362	1,23,419	1,14,846	8,573	R	Manufacture of food products.
		ना	1,23,099	1,12,187	10,912	11,157	8,723	2,434	1,11,942	1,03,464	8,478	U	
		ए	2,64,718	2,40,871	23,847	29,357	22,561	6,796	2,35,361	2,18,310	17,051	T	
2	पेये, तंबाखु व तंबाखुचे पदार्थ यांचे उत्पादन	ग्र	81,597	30,939	50,658	54,643	18,321	36,322	26,954	12,617	14,337	R	Manufacture of beverages, tobacco and tobacco products.
		ना	70,894	23,147	47,747	22,522	4,542	17,980	48,372	18,605	29,767	U	
		ए	1,52,491	54,086	98,405	77,165	22,863	54,302	75,326	31,222	44,104	T	
3	सुती कापडाचे उत्पादन	ग्र	81,039	74,247	6,792	12,447	8,420	4,027	68,591	65,826	2,765	R	Manufacture of cotton textiles.
		ना	5,59,999	5,17,124	42,875	30,510	21,556	8,054	5,29,490	4,95,569	33,921	U	
		ए	6,41,038	5,91,371	49,667	42,957	29,976	12,981	5,98,081	5,61,395	36,686	T	
4	लोकर, रेशमी व कृत्रिम तंतूच्या कापडाचे उत्पादन	ग्र	8,388	6,212	2,176	4,143	2,293	1,850	4,244	3,918	326	R	Manufacture of wool, silk and synthetic fibre textiles.
		ना	36,986	35,018	1,968	380	293	87	36,606	34,725	1,881	U	
		ए	45,374	41,230	4,144	4,523	2,586	1,937	40,850	38,643	2,207	T	
5	अंबाडीच्या, तागाच्या व तंतूच्या कापडाचे उत्पादन	ग्र	1,403	1,015	388	654	502	152	749	513	236	R	Manufacture of Jute, hemp and mesta textiles.
		ना	1,285	1,039	246	273	157	116	1,012	882	130	U	
		ए	2,688	2,054	634	927	659	268	1,761	1,395	366	T	
6	कापडाच्या वस्तूंचे उत्पादन (पादत्राण सोडून सर्व कापराच्या वस्तू)	ग्र	1,29,605	1,03,895	25,710	54,611	38,776	15,835	74,994	65,120	9,874	R	Manufacture of textiles products (including wearing apparel other than footwear).
		ना	1,93,234	1,71,298	21,936	30,892	23,186	7,706	1,62,343	1,48,112	14,231	U	
		ए	3,22,839	2,75,193	47,646	85,503	61,962	23,541	2,37,337	2,13,232	24,105	T	
7	लाकूड आणि लाकडाच्या वस्तू फर्निचर वगैरे यांचे उत्पादन	ग्र	1,40,536	1,17,550	22,986	86,397	67,043	19,354	54,139	50,507	3,632	R	Manufacture of wood and wood products, furniture and fixtures.
		ना	4,16,640	1,09,508	7,132	22,067	17,179	4,888	94,573	92,329	2,244	U	
		ए	2,57,176	2,27,038	30,118	1,08,464	84,222	24,242	1,48,712	1,42,836	5,876	T	

8	कागद, कागदाच्या वस्तू, मुद्रण, प्रकाशन आणि तत्सम उद्योग.	ग्रा ना ए	15,096 98,187 1,13,283	14,760 93,242 1,08,002	336 4,945 5,281	201 2,377 2,578	178 2,015 2,193	23 362 385	14,895 95,812 1,10,707	14,582 91,228 1,05,810	313 4,584 4,897	R U T	Manufacture of paper and paper products and printing, publishing and allied industries.
9	कातडी, कातड्याच्या आणि कॅसाळ कातड्याच्या वस्तूंचे उत्पादन (दुरुस्ती सोडून).	ग्रा ना ए	26,072 33,581 59,653	24,861 31,382 56,243	1,211 2,199 3,410	16,598 9,990 26,588	15,681 8,997 24,678	917 993 1,910	9,473 23,591 33,064	9,179 22,385 31,564	294 1,206 1,500	R U T	Manufacture of leather, and leather and fur products (except repair).
10	रबर, प्लॅस्टीक, पेट्रोलियम व दगडी कोळसा यांच्या पदार्थांचे उत्पादन.	ग्रा ना ए	8,622 69,710 78,332	6,719 63,568 70,287	1,903 6,142 8,045	147 1,363 1,510	136 1,187 1,323	11 176 187	8,474 68,348 76,822	6,582 62,382 68,964	1,892 5,966 7,858	R U T	Manufacture of rubber, plastic, petroleum and coal products.
11	रसायने, रासायनिक पदार्थांचे उत्पादन (पेट्रोलियम व दगडी कोळसा यांचे उत्पादन सोडून).	ग्रा ना ए	27,462 1,62,605 1,90,067	26,703 1,46,694 1,73,397	759 15,911 16,670	231 1,841 2,072	189 1,302 1,491	42 539 581	27,232 1,60,763 1,87,995	26,514 1,45,392 1,71,906	718 15,371 16,089	R U T	Manufacture of chemicals and chemical products (except products of petroleum and coal).
12	अधातू खनिज पदार्थांचे उत्पादन	ग्रा ना ए	1,02,639 67,151 1,69,790	70,235 53,113 1,23,348	32,404 14,038 46,442	37,491 6,140 43,631	24,234 4,202 28,436	13,257 1,638 15,195	65,149 61,011 1,26,160	46,002 48,911 94,913	19,147 12,100 31,247	R U T	Manufacture of non-metallic mineral products.
13	मूलभूत धातू व मिश्रधातू यांचे उत्पादन.	ग्रा ना ए	17,073 51,124 68,197	15,688 49,597 65,285	1,385 1,527 2,912	219 321 540	195 309 504	24 12 36	16,854 50,804 67,658	15,493 49,288 64,781	1,361 1,516 2,877	R U T	Basic metal and alloy industries.
14	धातूच्या वस्तू व सुटे भाग यांचे उत्पादन (यंत्र व परिवहन सामुग्री सोडून).	ग्रा ना ए	48,493 1,14,571 1,63,064	45,056 1,10,640 1,55,696	3,437 3,931 7,368	20,815 6,859 27,674	18,822 6,213 25,035	1,993 646 2,639	27,677 1,07,712 1,35,389	26,234 1,04,427 1,30,661	1,443 3,285 4,728	R U T	Manufacture of metal products and parts (except machinery and transport equipment).
15	यंत्र सामुग्री, यांत्रिक अवजारे आणि सुटे भाग यांचे उत्पादन (विद्युत यंत्र सामुग्री सोडून).	ग्रा ना ए	26,400 1,63,180 1,89,580	25,959 1,57,306 1,83,265	441 5,874 6,315	1,880 904 2,784	1,751 869 2,620	129 35 164	24,521 1,62,275 1,86,797	24,209 1,56,436 1,80,645	312 5,839 6,151	R U T	Manufacture of machinery, machine tools and parts (except electrical machinery).
16	विद्युत यंत्र सामुग्री, साधने, उपकरणे, पुरवठा व सुटे भाग.	ग्रा ना ए	7,876 89,845 97,721	7,457 80,496 87,953	419 9,349 9,768	93 343 436	93 320 413	.. 23 23	7,784 89,502 97,286	7,364 80,176 87,540	420 9,326 9,746	R U T	Manufacture of electrical machinery, apparatus, appliances and supplies and parts.
17	परिवहन सामुग्री व सुटे भाग यांचे उत्पादन.	ग्रा ना ए	12,525 1,13,505 1,26,030	12,461 1,11,272 1,23,733	64 2,233 2,297	448 308 756	248 294 742	.. 14 14	12,077 1,13,197 1,25,274	12,013 1,10,978 1,22,991	64 2,219 2,283	R U T	Manufacture of transport equipment and parts.

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 1.22—contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(3)	(2)
18	इतर उत्पादक कारखाने.	ग्रा ना ए	27,296 1,17,486 1,44,782	24,523 1,08,710 1,33,233	2,773 8,776 11,549	9,615 12,356 21,971	7,816 10,839 18,655	1,799 1,517 3,316	17,619 1,05,331 1,22,810	16,706 97,872 1,14,578	973 7,259 8,232	R U T	Other manufacturing industries.
19	दुरुस्ती.	ग्रा ना ए	1,00,699 2,09,784 3,10,483	84,430 1,97,141 2,81,571	16,269 12,643 28,912	67,079 73,992 1,41,071	51,397 63,038 1,14,435	15,682 10,954 26,636	33,620 1,35,792 1,69,412	33,033 1,34,103 1,67,136	587 1,689 2,276	R U T	Repairs.
एकूण		ग्रा ना ए	10,04,440 23,92,867 33,97,307	8,21,393 11,72,483 19,93,876	1,83,047 2,20,384 4,03,431	3,85,912 2,34,595 6,20,507	2,70,134 1,75,220 4,45,354	1,15,779 59,374 1,75,153	6,18,525 21,58,276 27,76,801	5,51,258 19,97,264 25,48,522	67,267 1,61,012 2,28,279	R U T	Total

आधार : भारतीय जनगणना, १९८१, मालिका १२, भाग तीन ए आणि बी (दोन).

Source : Population Census of India, 1981, Series 12, Part III-A & B (ii).

1 क्षेत्रफल आणि लोकसंख्या / AREA AND POPULATION
तक्ता क्रमांक / TABLE No. 1.23

विगर घरगुती उद्योगधंदे, व्यापार, व्यवसाय किंवा सेवा हा प्रमुख व्यवसाय असणाऱ्यांचे लिंग व कामाच्या प्रकारानुसार व उद्योगधंद्यानुसार वर्गीकरण (१९८१)
Industrial classification by sex and class of workers of persons at work in non-household industry, trade, business, profession or services as main activity (1981)

काम करणाऱ्यांचा वर्ग/Class of workers

अनु- क्रमांक Serial No.	जिल्हा	ग्रामीण नागरी एकूण Serial No.	एकूण Total		मालक Employer		कामगार Employee		एकटा काम करणारा Single worker		कौटुंबिक कामगार Family worker		Rural	Urban Total	District
			पुरुष Males	स्त्रिया Females	पुरुष Males	स्त्रिया Females	पुरुष Males	स्त्रिया Females	पुरुष Males	स्त्रिया Females	पुरुष Males	स्त्रिया Females			
			(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)			
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(3)	(2)	
1	बृहन्मुंबई	ग्रा	24,85,947	2,97,218	1,37,060	4,739	19,52,940	2,56,799	2,98,465	28,443	97,482	7,237	R	Brihan Mumbai	
		ना											U		
		ए	24,85,947	2,97,218	1,37,060	4,739	19,52,940	2,56,799	2,98,465	28,443	97,482	7,237	T		
2	ठाणे	ग्रा	2,18,937	27,838	7,525	324	1,84,268	21,796	19,218	3,455	7,926	2,262	R	Thane	
		ना	4,18,983	46,030	26,678	635	3,41,587	40,273	39,397	4,115	11,321	959	U		
		ए	6,37,920	73,868	34,203	1,007	5,25,855	62,069	58,615	7,570	19,247	3,221	T		
3	रायगड	ग्रा	1,00,364	17,184	4,127	251	78,030	11,276	14,123	4,167	4,084	1,490	R	Raigad	
		ना	51,287	8,326	4,115	188	37,073	5,559	7,305	1,914	2,794	665	U		
		ए	1,51,651	25,510	8,242	439	1,15,103	16,835	21,428	6,081	6,878	2,155	T		
4	रत्नागिरी	ग्रा	1,13,713	23,049	6,757	271	79,853	15,809	19,487	3,952	7,617	3,017	R	Ratnagiri	
		ना	34,226	5,770	2,766	103	22,772	4,160	6,744	1,221	1,943	286	U		
		ए	1,47,939	28,819	9,523	374	1,02,625	19,969	26,231	5,173	9,560	3,303	T		
5	नाशिक	ग्रा	99,391	15,267	4,872	365	68,436	10,197	18,582	2,780	7,502	1,926	R	Nashik	
		ना	2,13,122	29,425	16,572	739	1,53,818	23,127	34,705	4,108	8,026	1,451	U		
		ए	3,12,513	44,692	21,444	1,104	2,22,254	33,324	53,287	6,888	15,528	3,377	T		
6	धुळे	ग्रा	62,744	7,972	2,647	144	33,915	3,421	19,520	2,647	6,662	1,762	R	Dhule	
		ना	74,885	8,345	6,647	229	43,323	4,544	19,709	2,306	5,206	1,265	U		
		ए	1,37,629	16,317	9,294	373	77,238	7,965	39,229	4,953	11,868	3,027	T		
7	जळगाव	ग्रा	94,025	9,159	5,980	162	54,300	4,281	26,430	3,146	7,316	1,572	R	Jaalgaon	
		ना	1,17,360	8,443	9,059	202	75,520	5,763	26,868	1,783	5,912	694	U		
		ए	2,11,385	17,602	15,039	364	1,29,820	10,044	53,298	4,929	13,228	2,266	T		
8	अहमदनगर	ग्रा	1,33,956	23,918	6,531	533	86,639	13,995	37,455	8,658	3,331	733	R	Ahmednagar	
		ना	79,286	12,916	8,078	331	53,592	9,719	16,144	2,640	1,472	225	U		
		ए	2,13,242	36,834	14,609	864	1,40,231	23,714	53,599	11,298	4,803	958	T		

संख्या क्रमांक / TABLE No. 1.23—contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(3)	(2)
9	पुणे
	
	
10	सातारा
	
	
11	सांगली
	
	
12	सोलापूर
	
	
13	कोल्हापूर
	
	
14	औरंगाबाद
	
	
15	परभणी
	
	
16	बीड
	
	
17	नांदेड
	
	
18	उस्मानाबाद
	
	
19	बुलढाणा
	
	

[illegible]

आधार : भारतीय जनगणना, १९८१, मालिका १२, भाग दोन-बी (दोन)

Source : Population Census of India, 1981, Series 12, Part II-B (ii).

1. क्षेत्रफल आणि लोकसंख्या /
तक्ता क्रमांक /
काम करणाऱ्या व काम न करणाऱ्या स्त्रियांचे प्रमुख व्यवसाय व वयोगटानुसार वर्गीकरण /
(जनगणना /

काम करणाऱ्यांचा वर्ग /							
वयोगट Age-group	ग्रामीण नागरी एकूण	एकूण लोकसंख्या Total population	एकूण मुख्यतः काम करणारे Total Main workers	शेतकरी Cultivators	शेतमजूर Agricultural labourers	पशुसंवर्धन, जंगलकाम, मच्छीमारी, शिकार, मळे, फळबागा आणि अनुषंगिक व्यवसाय Livestock, forestry, fishing, hunt- ing and plantations, orchards and allied activities	खाणकाम आणि दगडखाणकाम Mining and quarrying
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
0—14	ग्रा 79,73,716 ना 37,73,308 ए 1,17,47,024	5,47,000 28,692 5,75,693	1,70,193 834 1,71,026	3,41,029 9,458 3,50,487	13,986 483 14,470	473 51 524
15—19	ग्रा 16,95,667 ना 10,03,215 ए 26,98,882	7,53,737 68,419 8,22,156	3,04,846 2,047 3,06,894	4,03,072 16,310 4,19,382	5,621 796 6,418	730 146 877
20—24	ग्रा 16,28,510 ना 10,23,968 ए 26,52,478	8,06,058 1,26,315 9,32,373	3,49,561 2,916 3,52,477	4,00,155 16,413 4,16,568	5,481 1,025 6,506	974 278 1,252
25—29	ग्रा 14,80,136 ना 9,34,172 ए 24,14,309	7,65,042 1,44,585 9,09,627	3,33,032 3,204 3,36,236	3,72,121 16,929 3,89,050	4,871 1,113 5,984	1,128 311 1,439
30—34	ग्रा 10,06,181 ना 7,06,962 ए 20,13,144	7,23,968 1,27,921 8,51,888	3,17,201 3,284 3,20,485	3,50,575 17,317 3,67,892	5,402 1,133 6,535	1,061 234 1,294
35—39	ग्रा 12,57,760 ना 6,25,260 ए 18,83,020	7,17,918 1,20,631 8,38,549	3,26,573 4,268 3,30,841	3,41,167 18,925 3,60,092	4,639 1,120 5,759	907 263 1,169
40—49	ग्रा 20,51,499 ना 9,07,212 ए 29,58,711	11,54,861 1,76,663 13,31,524	5,43,274 7,843 5,51,117	5,39,927 32,520 5,72,447	6,976 1,746 8,722	1,293 333 1,626
50—59	ग्रा 13,60,437 ना 5,57,566 ए 19,18,003	6,09,141 87,696 6,96,837	2,94,232 5,213 2,99,445	2,81,092 18,303 2,99,395	3,386 811 4,197	322 93 416
60+	ग्रा 14,84,496 ना 5,57,599 ए 20,42,094	2,76,763 38,684 3,15,447	1,27,716 3,436 1,31,152	1,33,190 8,907 1,42,097	1,509 446 1,955	93 48 141
एकूण/Total	ग्रा 2,02,63,121 ना 1,01,05,924 ए 3,03,69,045	63,61,427 9,20,768 72,82,195	27,69,274 33,071 28,02,345	31,65,815 1,55,252 33,21,067	51,980 8,685 60,665	6,995 1,757 8,751

टीप.—वयाची माहिती उपलब्ध नसलेल्या आकड्यांचा एकूणमध्ये समावेश आहे./
आधार.—भारतीय जनगणना, १९८१, मालिका १२, भाग तीन-ए व बी (दोन)/

AREA AND POPULATION

TABLE No. 1.24

Female workers and non-workers according to main activity classified by age-groups

Population Census, 1981)

वस्तु निर्माण प्रक्रिया, सेवा व दुरुस्तीचे उद्योगधंदे Manufacturing, processing, servicing and repairs		बांधकाम Construction	वाहतूक, साठवण व्यापार व वाणिज्य आणि दळणवळण Transport, storage and communications	इतर कामे Other services	सीमांतिक कामगार Marginal workers	काम न करणारे Non-workers	Rural Urban Total	
(a) घरगुती उद्योगधंदे Household industry	(b) घरगुती उद्योगधंद्या-व्यतिरिक्त इतर उद्योगधंदे Other than household industry	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(2)
6,582	4,769	6,023	932	149	2,865	2,11,619	72,15,097	R
2,033	4,807	1,652	1,199	167	8,009	5,187	37,39,429	U
8,615	9,576	7,675	2,131	315	10,874	2,16,805	1,09,54,526	T
12,759	9,116	9,839	2,508	379	4,865	2,30,482	7,11,448	R
5,717	16,926	3,893	3,840	764	17,978	11,117	9,23,679	U
18,476	26,041	13,733	6,348	1,144	22,843	2,41,599	16,35,127	T
15,474	10,364	9,598	3,699	724	10,028	2,44,744	5,77,708	R
7,231	29,361	5,287	14,804	5,418	43,585	13,922	8,83,731	U
22,704	39,725	14,884	18,503	6,142	53,613	2,58,666	14,61,439	T
15,352	10,424	8,621	4,470	618	14,403	2,25,033	4,90,061	R
8,067	27,098	5,445	17,806	6,432	58,182	14,458	7,75,129	U
23,419	37,522	14,066	22,276	7,050	72,585	2,39,491	12,65,190	T
13,829	8,915	7,498	4,524	448	14,516	2,05,022	3,77,191	R
7,554	21,989	4,937	14,282	4,391	52,800	12,905	5,66,136	U
21,382	30,904	12,435	18,805	4,839	67,317	2,17,928	9,43,327	T
13,208	7,675	6,345	5,124	418	11,862	1,99,362	3,40,480	R
7,908	19,316	4,306	12,578	4,195	47,752	13,027	4,91,604	U
21,117	26,991	10,651	17,702	4,613	59,614	2,12,387	8,32,084	T
21,564	10,212	8,446	8,042	454	14,672	3,17,936	5,78,702	R
11,471	25,645	5,663	18,708	4,926	67,807	19,199	7,11,350	U
33,036	35,857	14,109	26,750	5,381	82,479	3,37,135	12,90,052	T
11,181	3,978	3,334	4,594	223	6,799	1,83,025	5,68,276	R
5,971	11,544	2,227	10,090	1,670	31,774	9,374	4,60,496	U
17,152	15,522	5,560	14,684	1,893	38,573	1,92,394	10,28,771	T
5,641	1,670	1,134	2,955	62	2,794	97,261	11,10,472	R
3,328	4,145	803	6,169	442	10,960	4,840	5,14,075	U
8,969	5,815	1,937	9,124	504	13,754	1,02,102	16,24,545	T
1,15,779	67,267	60,926	36,906	3,485	82,999	19,16,567	1,19,85,127	R
59,373	1,61,011	34,250	99,625	28,455	3,39,288	1,04,123	90,81,033	U
1,75,152	2,28,279	95,176	1,36,531	31,941	4,22,287	20,20,690	2,10,66,160	T

Note.—Figures of age not stated are included in total.

Source : Census of India, 1981, Series 12, Part III-A and B (ii).

1. क्षेत्रफल आणि लोकसंख्या /

तक्ता क्रमांक /

मुख्यतः काम करणाऱ्या स्त्रियांचे प्रमुख व्यवसाय व वैवाहिक स्थितीनुसार वर्गीकरण /

(जनगणना /

काम करणाऱ्यांचा वर्ग /

वैवाहिक स्थिती	ग्रामीण नागरी एकूण	एकूण लोकसंख्या Total Population	एकूण मुख्यतः काम करणारे Total main workers	शेतकरी Cultiva- tors	शेतमजूर Agricul- tural labourers	पशुसंवर्धन, जंगलकाम, मच्छिमारी, शिकार, मळे, फळवागा वगैरे Livestock, forestry, fishing, hunting and plantations, orchards and allied activities	खाणकाम आणि दगड खाणकाम Mining and quarrying	वरतू निर्माण, प्रक्रिया, सेवा व दुरुस्तीचे उद्योगधंदे Manufacturing, processing, servicing and repairs	
								(a) घरगुती उद्योगधंदे Household industry	(b) घरगुती उद्योगधंद्या- व्यतिरिक्त इतर उद्योगधंदे Other than house- holds Industry
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
1. अविवाहित	ग्रा	89,21,244	9,04,768	3,14,601	5,18,607	17,759	896	14,444	4,186
	ना	48,95,500	1,80,808	2,201	19,095	1,614	229	7,781	41,058
	ए	1,38,16,744	10,85,576	3,16,622	5,37,300	19,374	1,125	2,22,251	25,064
2. विवाहित	ग्रा	93,42,901	47,77,122	21,93,570	12,79,154	30,159	5,582	88,032	49,677
	ना	44,08,777	5,84,436	23,918	1,05,916	5,589	1,305	41,728	97,418
	ए	1,37,51,678	53,61,558	22,17,488	23,85,070	35,747	6,883	1,29,760	1,47,095
3. विधवा	ग्रा	18,79,172	6,05,258	2,43,785	3,17,671	3,505	460	11,725	5,464
	ना	7,63,517	1,41,111	6,838	26,807	1,362	206	9,100	20,049
	ए	26,42,689	7,46,369	2,50,673	3,44,478	4,868	666	20,825	25,513
4. घटस्फोटिता किंवा अलग. रहाणाऱ्या.	ग्रा	1,16,860	73,398	16,936	50,019	526	56	1,572	1,111
	ना	36,053	14,156	289	3,414	115	16	764	2,402
	ए	1,52,913	87,554	17,225	53,433	641	72	2,336	3,513
एकूण	ग्रा	2,02,63,121	63,61,427	27,69,274	31,65,815	51,980	6,995	1,15,779	67,267
	ना	1,01,05,924	9,20,768	33,071	1,55,252	8,685	1,757	59,373	1,61,011
	ए	3,03,69,045	72,82,195	28,02,345	33,21,067	60,665	8,751	1,75,152	2,28,279

टीप.-वर्गीकरण न झालेल्या वैवाहिक दर्जाच्या आकडेवारीचा एकूण मध्ये समावेश आहे /

आधार.-भारतीय जनगणना, १९८१, मालिका १२, भाग-तीन-ए व बी (दोन) /

AREA AND POPULATION

TABLE No. 1.25

Female main workers according to main activity by Classified marital status

Population Census, 1981

Class of workers

बाधकाम Construction	व्यापार आणि वाणिज्य Trade and commerce	वाहतूक, साठवण आणि दळणवळण Transport, storage and communications	इतर कामे Other services	Rural Urban Total	Marital status
(11)	(12)	(13)	(14)	(2)	(1)
10,812	3,347	592	12,706	Rural	Un-married
3,799	19,845	6,910	78,454	Urban	
14,611	23,192	7,502	91,160	Total	
44,887	25,227	2,486	58,347	Rural	Married
25,924	59,953	17,902	2,04,782	Urban	
70,811	85,180	20,388	2,63,129	Total	
4,253	7,554	364	10,525	Rural	Widowed
4,011	18,414	3,494	70,831	Urban	
8,264	25,968	3,858	61,356	Total	
949	773	44	1,412	Rural	Divorced or separated
506	1,388	140	3,121	Urban	
1,406	2,161	183	6,533	Total	
60,926	36,906	34,851	82,999	Rural	Total
34,250	99,625	28,455	3,39,288	Urban	
95,176	1,36,531	31,941	4,22,287	Total	

Note.—Figures of unclassified marital status are included in total.

Source.—Census of India, 1981, Series 12, Part III-A and B (ii).

1. क्षेत्रफल आणि लोकसंख्या / AREA AND POPULATION

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 1.26

काम न करणाऱ्या व्यक्तींचे व्यवसाय प्रकारानुसार व लिंगानुसार वर्गीकरण
Classification of persons not at work by type of activity and sex

(जनगणना / 1991 Census)

(हजारत / in thousand)

व्यवसाय (1)	ग्रामीण/Rural			नागरी/Urban			एकूण/Total			Type of activity (1)
	पुरुष Males (2)	स्त्री Females (3)	एकूण Total (4)	पुरुष Males (5)	स्त्री Females (6)	एकूण Total (7)	पुरुष Males (8)	स्त्री Females (9)	एकूण Total (10)	
1. पूर्णवेळ विद्यार्थी . . .	5,653	3,687	9,340	4,338	3,386	7,724	9,990	7,073	17,063	Full time Students
2. घरकाम करणारे . . .	87	2,902	2,989	143	6,043	6,186	230	8,945	9,175	Household duties
3. अवलंबून असणारे व बालके.	5,556	6,138	11,694	2,973	2,922	5,895	8,529	9,060	17,589	Dependents and Infant.
4. सेवानिवृत्ती, व्याजावर, भाड्यावर उपजिविका करणारे व स्वतंत्र उत्पन्न असणारे.	87	41	128	337	55	392	424	96	520	Retired, rentiers and persons of Independent means.
5. भिकारी	11	6	17	15	6	21	26	12	38	Beggars, Vagrants etc.
6. शिक्षा भोगणारे, मानसिक आजाराच्या व धर्मार्थ संस्थामध्ये राहणाऱ्या व्यक्ती.	8	3	11	20	7	27	28	10	38	Inmates of penal, mental and charitable Institutions.
7. इतर	126	29	155	305	79	384	431	108	539	Others
एकूण . . .	11,528	12,806	24,334	8,131	12,498	20,629	19,659	25,304	44,963	Total

आधार.—भारताची जनगणना, १९९१.
Source.—Census of India, 1991.

तयता क्रमांक /TABLE No. 1.27

1. क्षेत्रफल आणि लोकसंख्या /

तक्ता क्रमांक /

प्रमुख भाषा बोलणारी कुटुंबे व त्यातील व्यक्तींची जिल्हावार संख्या /

१९८१ /

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हे	भाषा / Languages							
		आसामी Assamee		बंगाली Bengali		गुजराती Gujarati		हिंदी Hindi	
		कुटुंबे Households	व्यक्ती Persons	कुटुंबे Households	व्यक्ती Persons	कुटुंबे Households	व्यक्ती Persons	कुटुंबे Households	व्यक्ती Persons
		(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
1	बृहन्मुंबई	69	294	7,152	29,091	2,21,085	11,89,507	2,29,849	10,03,672
2	ठाणे	11	46	1,992	8,125	30,718	1,44,779	45,565	1,97,628
3	रायगड	150	494	3,674	17,865	5,315	24,150
4	रत्नागिरी	1	3	18	57	506	2,633	2,260	10,822
5	सिंधुदुर्ग
6	नाशिक	17	65	419	1,864	2,327	19,441	16,785	92,710
7	धुळे	10	34	16,193	91,255	12,227	77,308
8	जळगाव	160	592	6,045	36,156	27,561	1,60,019
9	अहमदनगर	5	11	57	210	1,347	8,347	16,272	93,729
10	पुणे	31	116	1,296	4,910	8,762	47,306	36,809	2,16,141
11	सातारा	11	46	1,725	8,958	6,065	34,318
12	सांगली	1	5	21	72	1,317	7,553	3,616	20,461
13	सोलापूर	19	45	1,804	10,701	11,193	67,383
14	कोल्हापूर	16	49	1,496	8,704	5,275	30,548
15	औरंगाबाद	99	322	1,288	7,989	41,244	2,22,918
16	जालना
17	परभणी	14	37	530	3,227	18,326	1,02,011
18	बीड	13	25	341	1,942	9,695	54,684
19	नांदेड	5	26	625	3,736	21,346	1,24,860
20	उस्मानाबाद	1	1	5	11	597	3,798	12,886	79,817
21	लातूर
22	बुलढाणा	1	4	110	587	986	6,187	19,077	1,11,843
23	अकोला	23	91	1,860	12,440	33,722	1,88,415
24	अमरावती	38	120	1,210	8,175	28,161	1,53,598
25	यवतभाळ	1	3	22	70	1,645	10,058	50,239	2,76,604
26	वर्धा	2	9	46	145	529	3,743	11,450	60,299
27	नागपूर	12	32	2,203	9,255	3,203	18,728	72,297	3,62,576
28	भंडारा	2	3	1,295	5,609	1,027	5,905	50,255	2,69,392
29	चंद्रपूर	1	1	5,094	26,153	914	5,190	23,686	1,11,293
30	गडचिरोली
महाराष्ट्र राज्य		155	593	20,288	88,040	3,11,754	16,84,323	8,11,176	41,47,199

AREA AND POPULATION

TABLE No. 1.27

Districtwise classification of Households And Household population by languages mainly spoken

1981

(संख्या / Number)

भाषा / Languages								Districts
कन्नड Kannada		काश्मिरी Kashmiri		मल्याळम Malayalam		मराठी Marathi		
कुटुंबे Households	व्यक्ती Persons	कुटुंबे Households	व्यक्ती Persons	कुटुंबे Households	व्यक्ती Persons	कुटुंबे Households	व्यक्ती Persons	(2)
(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	
27,547	1,36,882	191	793	32,368	1,35,129	7,49,266	37,89,698	Brihan Mumbai
8,868	38,032	13	50	9,231	37,986	4,59,119	24,01,534	Thane
3,584	12,530	5	17	953	3,098	2,61,859	13,25,683	Raigad
3,565	13,630	1	1	296	1,005	4,03,461	19,59,756	Ratnagiri
..	Sindhudurg
796	3,568	3	13	1,503	5,284	4,46,396	25,53,876	Nashik
82	350	95	349	85,308	4,70,577	Dhule
142	629	265	916	3,17,166	16,39,642	Jalgaon
630	2,384	311	1,046	4,27,814	23,99,741	Ahmednagar
9,319	41,136	32	135	5,673	21,831	6,46,039	34,56,437	Pune
4,175	16,901	1	5	160	607	3,58,364	18,98,902	Satara
22,910	1,34,298	223	988	2,82,146	15,39,558	Sangli
49,047	2,83,078	125	460	3,37,034	18,52,633	Solapur
23,430	1,27,624	1	4	249	892	3,91,583	21,77,501	Kolhapur
937	4,659	343	1,150	3,30,921	17,90,688	Aurangabad
..	Jalna
191	855	83	277	2,80,824	14,95,219	Parbhani
242	1,073	95	284	2,34,488	12,62,436	Beed
4,519	24,956	95	311	2,30,726	12,77,492	Nanded
11,282	65,707	45	151	3,22,858	18,43,255	Osmanabad
..	Latur
92	433	1	3	27	83	2,36,308	12,17,972	Buldhana
177	840	1	4	72	277	2,65,390	13,72,162	Akola
47	172	1	8	89	261	2,66,792	13,43,895	Amravati
39	170	79	238	2,25,319	11,62,964	Yavatmal
52	197	1	4	81	249	1,59,204	7,98,147	Wardha
411	1,704	12	45	1,497	5,410	3,54,985	18,31,980	Nagpur
607	2,819	1	4	269	888	2,77,731	14,28,534	Bhandara
1,096	5,481	3	11	493	1,701	2,99,147	15,26,471	Chandrapur
..	Gadchiroli
1,73,788	9,20,108	267	1,097	54,720	2,20,871	86,50,248	4,58,16,753	Maharashtra State

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हे	भाषा / Languages							
		ओरिया Oriya		पंजाबी Punjabi		संस्कृत Sanskrit		सिंधी Sindhi	
		कुटुंबे Households	व्यक्ती Persons	कुटुंबे Households	व्यक्ती Persons	कुटुंबे Households	व्यक्ती Persons	कुटुंबे Households	व्यक्ती Persons
(1)	(2)	(19)	(20)	(21)	(22)	(23)	(24)	(25)	(26)
1	बृहन्मुंबई	1,735	7,366	20,472	1,05,382	1	7	44,319	1,95,080
2	ठाणे	219	752	2,819	13,229	1	9	29,496	1,39,954
3	रायगड	50	230	211	807	1	7	310	1,674
4	रत्नागिरी	2	3	19	60	99	562
5	सिंधुदुर्ग
6	नाशिक	63	208	1,334	6,607	7	23	1,238	7,511
7	धुळे	121	659	1	4	1,560	10,557
8	जळगाव	6	21	314	1,580	3	15	2,422	18,410
9	अहमदनगर	20	115	977	5,730	3	16	878	5,452
10	पुणे	89	339	3,620	17,771	11	56	5,060	29,218
11	सातारा	40	180	46	244	1	3	121	785
12	सांगली	6	51	33	176	2	13	420	2,856
13	सोलापूर	7	43	108	511	3	19	327	1,973
14	कोल्हापूर	6	20	35	146	1	9	1,396	9,861
15	औरंगाबाद	11	28	444	2,365	4	24	524	3,789
16	जालना
17	परभणी	84	289	88	456	129	997
18	बीड	45	197	2	13	62	418
19	नांदेड	549	3,248	3	23	242	1,138
20	उस्मानाबाद	10	53	24	83	2	18	78	520
21	लातूर
22	बुलढाणा	4	26	70	425	2	22	627	5,000
23	अकोला	17	83	145	942	1,641	12,973
24	अमरावती	27	114	166	900	2,295	16,524
25	यवतमाळ	34	101	111	585	655	4,719
26	वर्धा	44	171	208	1,188	798	5,840
27	नागपूर	681	2,873	2,671	15,229	4,122	27,227
28	भंडारा	285	1,243	343	2,188	1,618	11,487
29	चंद्रपूर	308	1,272	693	3,345	483	3,349
30	गडचिरोली
महाराष्ट्र राज्य		3,748	15,581	35,666	1,84,053	48	281	1,00,920	5,17,874

आधार.-भारताची जनगणना १९८१, महाराष्ट्र मालिका १२, १९८७ चा पेपर एक.

TABLE No. 1.27—Contd.

(संख्या / Number)

भाषा / Languages						
तामीळ Tamil		तेलगू Telgu		उर्दू Urdu		Districts
कुटुंबे Households	व्यक्ती Persons	कुटुंबे Households	व्यक्ती Persons	कुटुंबे Households	व्यक्ती Persons	
(27)	(28)	(29)	(30)	(31)	(32)	(2)
46,344	2,11,584	34,070	1,56,227	1,29,272	7,78,504	Brihan Mumbai
5,494	23,665	11,230	52,714	34,362	1,91,277	Thane
403	1,313	1,591	6,230	12,950	78,965	Raigad
108	402	1,048	4,391	16,474	96,718	Ratnagiri
..	Sindhudurg
679	2,819	2,125	11,202	33,549	2,45,308	Nashik
38	157	1,076	4,367	21,919	1,42,191	Dhule
216	944	1,196	6,299	28,186	1,93,292	Jalgaon
479	2,339	7,939	43,816	18,334	1,12,069	Ahmednagar
5,933	29,336	14,421	75,842	20,844	1,29,706	Pune
229	1,067	2,352	16,481	7,649	45,378	Satara
356	1,624	2,768	14,801	15,606	98,316	Sangli
661	3,610	24,060	1,43,068	35,450	2,13,496	Solapur
359	1,841	3,340	17,181	18,081	1,11,267	Kolhapur
394	1,889	3,737	20,024	54,580	3,46,057	Aurangabad
..	Jalna
180	816	3,329	17,496	32,969	1,97,807	Parbhani
410	2,033	1,818	10,034	22,875	1,43,350	Beed
245	1,273	16,818	93,042	28,978	1,89,000	Nanded
347	1,928	3,741	21,649	32,998	2,03,157	Osmanabad
..	Latur
149	710	1,547	8,346	22,405	1,44,789	Buldhana
112	534	1,435	8,345	30,575	2,11,467	Akola
68	282	727	3,526	26,506	1,79,005	Amravati
61	226	9,168	47,436	13,733	91,101	Yavatmal
86	350	666	2,770	3,147	19,063	Wardha
1,626	7,407	4,304	22,585	17,458	1,23,427	Nagpur
165	666	657	2,964	1,853	11,453	Bhandara
396	1,533	26,089	1,26,092	3,974	22,904	Chandrapur
..	Gadchiroli
65,538	3,00,348	1,81,252	9,36,928	6,84,727	43,19,067	Maharashtra State

Source.—Census of India 1981, Maharashtra, Series 12, Paper 1 of 1987.

1. क्षेत्रफल व लोकसंख्या / AREA AND POPULATION

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 1.28

महाराष्ट्रात व बृहन्मुंबईमध्ये जन्म व नोंदणी ठिकाण यांनुसार स्थलांतरीतांची लोकसंख्या
Migrants Population by place of birth and place of enumeration in Maharashtra and Greater Bombay

(संख्या हजारात)
(Figures in thousand)

गणनास्थान / Place of enumeration								
अनुक्रमांक	जन्मस्थान	महाराष्ट्र / Maharashtra			बृहन्मुंबई / Greater Bombay			Birth Place
Serial No.		पुरुष Males	स्त्रिया Females	एकूण Total	पुरुष Males	स्त्रिया Females	एकूण Total	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(2)
1.	गणना राज्यात	29,800	28,307	58,107	3,161	2,639	5,800	Within the State of enumeration.
	(i) गणनेच्या ठिकाणी जन्म झालेले.	21,947	14,693	36,640	2,119	1,895	4,014	Born in place of enumeration.
	(ii) गणना जिल्ह्यात इतरत्र जन्म झालेले.	4,445	9,376	13,821	1	..	1	Born elsewhere in district of enumeration.
	(iii) राज्यातील इतर जिल्ह्यात जन्म झालेले	3,409	4,238	7,647	1,042	744	1,786	Born in other district of the State.
2.	गणना राज्याच्या बाहेरील भारतातील राज्य	2,470	1,934	4,404	1,426	893	2,319	State in India beyond State of Maharashtra
1	उत्तर प्रदेश	680	249	929	500	172	672	Uttar pradesh
2	कर्नाटक	445	480	925	168	136	304	Karnataka
3	गुजरात	398	379	777	299	270	569	Gujrat
4	मध्यप्रदेश	211	273	484	21	19	40	Madhya Pradesh
5	आंध्र प्रदेश	167	166	333	65	49	114	Andhra Pradesh
6	केरळ	137	79	216	89	52	141	Kerala
7	राजस्थान	124	77	201	73	41	114	Rajasthan
8	तामिळनाडू	109	76	185	84	58	142	Tamil Nadu
9	बिहार	43	18	61	25	9	34	Bihar
10	पंजाब	34	26	60	21	16	37	Punjab
11	पश्चिम बंगाल	30	24	54	19	15	34	West Bengal
12	गोवा, दमण व दिव	39	28	67	31	34	65	Goa, Daman & Div
13	इतर राज्य व केंद्रशासित प्रदेश	53	59	112	31	22	53	Other State and Union Territories.
(1 + 2)	एकूण	32,270	30,241	62,511	4,587	3,532	8,119	(1 + 2) Total

आधार.—भारताची जनगणना, १९८१, महाराष्ट्र, भाग-५ अ व ब.

Source.—Census of India, 1981, Maharashtra, Part-V A and B.

तक्ता क्रमांक /TABLE No. 1.29

1. क्षेत्रफल व लोकसंख्या /

तक्ता क्रमांक /

महाराष्ट्रात स्थलांतराचे कारण
Migrants by place of last residence and

स्थलांतराचे कारण/

पूर्वीचे निवासस्थान	एकूण स्थलांतरीत Total Migrants		रोजगार Employment		व्यवसाय Business		शिक्षण Education	
	पुरुष Males	स्त्रिया Females	पुरुष Males	स्त्रिया Females	पुरुष Males	स्त्रिया Females	पुरुष Males	स्त्रिया Females
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)
A. भारतात अन्यत्र पूर्व निवास	9,444	15,840	2,284	255	1,083	226	508	204
A I. गणना राज्यात	7,274	13,951	1,440	198	674	182	416	174
A II. गणना राज्याच्या बाहेरील								
भारतातील राज्य	2,170	1,889	844	57	409	44	92	30
(1) आंध्रप्रदेश	128	146	47	4	21	4	4	2
(2) बिहार	68	31	35	1	11	*	5	1
(3) गुजरात	295	313	79	6	64	6	16	6
(4) गोवा	24	34	10	2	2	*	2	1
(5) कर्नाटक	353	463	110	13	60	15	11	5
(6) केरळ	104	71	60	7	11	1	3	2
(7) मध्यप्रदेश	147	219	29	4	23	6	5	2
(8) ओरिसा	16	10	9	*	2	*	1	*
(9) पंजाब	29	24	9	1	5	*	1	1
(10) राजस्थान	125	87	34	1	41	2	6	1
(11) तामिळनाडू	98	74	51	4	13	2	2	1
(12) उत्तरप्रदेश	680	331	333	9	143	6	27	6
(13) पश्चिम बंगाल	39	30	18	2	6	*	1	*
(14) इतर व केंद्रशासित प्रदेश	64	56	20	3	7	2	8	2
B. भारताबाहेरील आशियाई देश	75	63	16	1	6	1	1	1
C. अन्य देश	6	7	1	*	1	*	1	*
D. अवर्गीकृत	13	14	3	*	1	*	*	*
एकूण- अ+ब+क+ड	9,538	15,924	2,304	256	1091	227	510	205

५०० पेक्षा कमी/Less than 500

आकडे संक्षिप्तात असल्याने बेरजा जुळणार नाहीत/Total do not tally due to rounding.

आधार—भारताची जनगणना, १९९१, महाराष्ट्र, भाग-५अ व ब.

Source—Census of India, 1991, Maharashtra, Part V-A & B.

AREA AND POPULATION

TABLE No. 1.29

व शेटचे निवासस्थान
reason for migration in Maharashtra
(1991)

(संख्या हजारात/Figures in thousand)

Reason for Migration

कुटूंब निर्गमन Family moved		विवाह Marriage		दुष्काळ, पूर, यासारखी नैसर्गिक आपत्ती Natural calamities like drought, floods, etc.		इतर Other		Last Residence
पुरुष Males	स्त्रिया Females	पुरुष Males	स्त्रिया Females	पुरुष Males	स्त्रिया Females	पुरुष Males	स्त्रिया Females	
(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(1)
1,911	2,335	117	9,919	53	40	3,490	2,863	Last Residence elsewhere in India
1,533	1,832	98	8,998	44	34	3,069	2,533	Within the state of
378	503	19	921	9	6	421	330	State in India beyond State
27	38	1	75	1	*	26	23	Andhra Pradesh
9	12	*	11	*	*	8	5	Bihar
64	76	4	160	1	1	68	58	Gujrat
4	7	*	18	*	*	6	6	Goa, Daman & Div
66	89	3	252	3	3	99	86	Karnataka
12	18	1	28	*	*	17	14	Kerala
40	51	2	119	2	1	45	35	Madhya Pradesh
2	4	*	4	*	*	2	2	Orissa
7	9	*	10	*	*	7	4	Punjab
21	27	1	40	*	*	22	15	Rajasthan
16	24	1	31	*	*	14	12	Tamil Nadu
87	115	4	141	1	*	85	52	Uttar Pradesh
7	11	*	12	*	*	6	5	West Bengal
16	22	2	20	1	1	16	13	Other & Union Territories
19	22	1	13	*	*	32	25	Countries in Asia beyond India
2	2	*	2	*	*	2	2	Other Countries
2	2	*	6	*	*	6	6	Unclassifiable
1,934	2,361	118	9,940	53	40	3,530	2,896	Total A+B+C+D

२. पर्यावरण सांख्यिकी

२.१ निरनिराळ्या केन्द्रातील तपमान, सापेक्ष आर्द्रता आणि सरासरी पावसाचे दिवस व पाऊस आणि विविध केन्द्रात प्रत्यक्ष पडलेला पाऊस याबाबत माहिती पुढील तक्त्यात दिली आहे.

२.२ ज्या केंद्रांकरिता माहिती देण्यात आली आहे ती केंद्रे सर्वसाधारण जिल्ह्यातील तालुक्याची किंवा जिल्हा मुख्यालयांची ठिकाणे आहेत. सरासरी किंवा सर्वसाधारण पावसाची आकडेवारी ही कमीत कमी पाच वर्ष किंवा जास्तीत जास्त ऐंशी वर्षांच्या प्रत्यक्ष पडलेल्या पावसाच्या आकडेवारीवरून काढली आहे. जेव्हा एखाद्या दिवसाच्या चौवीस तासात पर्जन्यमापक यंत्रावर पडलेल्या पावसाची नोंद कमीत कमी २.५ मि. मि. झाली असेल तर तो दिवस पावसाचा दिवस समजण्यात येतो.

2. ENVIRONMENT STATISTICS

2.1 Data on temperature and relative humidity at various centres and normal number of rainy days and rainfall and actual rainfall in different centres are presented in the following tables.

2.2 The Centres for which data is presented are generally the tahsil or district headquarters in the districts. The figures of average rainfall are worked out on the basis of actual figures for the period ranging from a minimum of five years to a maximum of eighty years. A day was treated as a rainy day if during the twenty-four hours, the rain-gauge recorded a minimum of 2.5 mm. of rainfall.

2. पर्यावरण सांख्यिकी/ENVIRONMENT STATISTICS

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 2.1 (A)

महाराष्ट्रातील निरनिराळ्या केंद्रातील तपमान
Temperature of different Centres in Maharashtra State
(1993)

(सेल्सियस डीग्रीमध्ये/In degree celsius)

अ. क्र. Sr. No.	केंद्र	कमाल तपमान Maximum temperature	महिना Month	किमान तपमान Minimum temperature	महिना Month	Centre
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
1	कुलाबा (बृहन्मुंबई)	34.0	..	19.0	Jan.	Colaba (Brihan Mumbai)
2	सांताक्रुझ (बृहन्मुंबई)	33.3	Nov.	17.0	Jan.	Santacruz (Brihan Mumbai)
3	डहाणू (ठाणे)	34.3	May	18.1	Jan.	Dahanu (Thane)
4	अलिबाग (रायगड)	33.7	Nov.	17.4	Jan.	Alibag (Raigad)
5	भीरा (रायगड)	39.9	April.	15.7	Jan.	Bhira (Raigad)
6	हर्णे (रत्नागिरी)	32.2	Nov.	22.3	Jan.	Harne (Ratnagiri)
7	रत्नागिरी	33.4	Nov.	18.6	Jan.	Ratnagiri
8	देवगड (रत्नागिरी)	33.6	May	20.0	Jan.	Devgad (Ratnagiri)
*	वेंगुर्ला	34.1	Nov.	17.3	Dce.	Vngurla
9	मालेगाव (नाशिक)	6.6	Jan.	Malegaon (Nashik)
10	ओझर (नाशिक)	38.4	May	9.5	Dec.	Ozar (Nashik)
11	नंदुरबार (धुळे)	Nandurbar (Dhule)
12	जळगाव	43.3	May	9.9	Dec.	Jalgaon
13	अहमदनगर	Ahmednagar
14	पुणे	37.8	May	9.9	Feb.	Pune
15	लोहगाव (पुणे)	Lohgaon (Pune)
16	वानोरी (एएफएमसी, पुणे)	30.5	Oct.	10.6	Dec.	Wanori (AFMC, Pune)
17	बारामती (पुणे)	40.2	May	12.1	Dec.	Baramati (Pune)
18	महाबळेश्वर (सातारा)	31.8	April	12.7	Dec.	Mahabaleshwar (Satara)
19	सांगली	38.5	May	13.9	Jan.	Sangli
20	जेऊर (सोलापूर)	41.6	May	12.1	Jan.	Jeur (Solapur)
21	सातारा	37.8	April	11.6	Jan.	Satara
22	सोलापूर	41.1	May	13.8	Dec.	Solapur
23	कोल्हापूर	37.2	April	15.1	Dec.	Kolhapur
24	औरंगाबाद	Aurangabad
25	चिखलठाणा (औरंगाबाद)	40.4	May	9.7	Dec.	Chikhalthana (Aurangabad)
26	उस्मानाबाद	40.2	May	13.5	Dec.	Osmanabad
27	परभणी	43.2	May	11.9	Dec.	Parabhani
28	बीड	40.3	May	11.7	Dec.	Beed
29	नांदेड	42.8	May	10.7	Dec.	Nanded
30	बुलढाणा	45.0	May	9.0	Feb.	Buldhana
31	अकोला (विमानतळ)	46.3	June	8.0	Feb.	Akola (Air port)
32	अकोला (शहर)	46.2	May	7.2	Feb.	Akola (City)
33	अमरावती	46.0	May	14.0	Dec.	Amaravati
34	यवतमाळ	44.2	June	10.0	Nov.	Yavatmal
35	पुसद (यवतमाळ)	46.1	May	4.8	Feb.	Pusad (Yavatmal)
36	वर्धा	45.1	May	8.9	Feb.	Wardha
37	नागपूर (विमानतळ)	46.0	May	7.4	Dec.	Nagpur (Air port)
38	नागपूर (शहर)	45.5	May	11.7	Feb.	Nagpur (City)
39	गोंदिया (भंडारा)	43.1	April	8.2	Dec.	Gondia (Bhandara)
40	चंद्रपूर	47.0	May	9.3	Dec.	Chandrapur
41	ब्रम्हपूरी (चंद्रपूर)	45.7	May	4.6	Jan.	Bramhapuri (Chandrapur)
42	सिरोंचा (गडचिरोली)	45.5	May	6.0	Jan.	Sironcha (Gadchiroli)

टीप :- कंसातील नावे केंद्र ज्या जिल्ह्यात आहे त्या जिल्ह्याची आहेत.

Note :- The names in the brackets indicate the district in which the Centre is located.

आधार :- विभागीय हवामानशास्त्र कार्यालय, नागपूर आणि मुंबई.

Source :- Regional Metrological Centres, Nagpur and Mumbai.

2. पर्यावरण सांख्यिकी/ENVIRONMENT STATISTICS

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 2.1 (B)

महाराष्ट्रातील निरनिराळ्या केंद्रातील तपमान
Temperature of different Centres in Maharashtra State
(1994)

(सेल्सियस डिग्रीमध्ये/In degree celsius)

अ. क्र. Sr. No.	केंद्र (2)	कमाल तपमान Maximum temperature (3)	महिना Month (4)	किमान तपमान Minimum temperature (5)	महिना Month (6)	Centre (2)
1	कुलाबा (बृहन्मुंबई)	34.5	Nov.	19.6	Dec.	Colaba (Brihan Mumbai)
2	सांताक्रुझ (बृहन्मुंबई)	33.9	Nov.	16.5	Dec.	Santacruz (Brihan Mumbai)
3	डहाणू (ठाणे)	34.2	May	17.2	Dec.	Dahanu (Thane)
4	अलिबाग (रायगड)	33.9	Nov.	17.3	Dec.	Alibag (Raigad)
5	भीरा (रायगड)	Bhira (Raigad)
6	हर्णे (रत्नागिरी)	32.9	Nov.	21.9	Feb.	Hamai (Ratnagiri)
7	रत्नागिरी	33.1	Nov.	18.7	Dec.	Ratnagiri
8	वेगुर्ला (रत्नागिरी)	33.3	Nov.	15.3	Dec.	Vengurla (Ratnagiri)
9	मालेगाव (नाशिक)	9.9	Dec.	Malegaon (Nashik)
10	ओझर (नाशिक)	38.2	May	8.8	Dec.	Ozar (Nashik)
11	नंदुरबार (धुळे)	Nandurbar (Dhule)
12	जळगाव	43.1	May	10.2	Dec.	Jalgaon
13	अहमदनगर	Ahmednagar
14	पुणे	37.0	March	9.6	Dec.	Pune
15	लोहगाव (पुणे)	Lohgaon (Pune)
16	वानवडी (एएफएमसी, पुणे)	40.6	March	6.2	Jan.	Wanwadi (AFMC, Pune)
17	बारामती (पुणे)	39.8	May	14.2	Feb.	Baramati (Pune)
18	महाबळेश्वर (सातारा)	30.3	April	12.9	Feb.	Mahabaleshwar (Satara)
19	सांगली	38.2	March	12.9	Dec.	Sangli
20	जेऊर (सोलापूर)	Jeur (Solapur)
21	सातारा	37.4	May	10.7	Dec.	Satara
22	सोलापूर	41.3	May	12.0	Dec.	Solapur
23	कोल्हापूर	36.6	March	13.8	Dec.	Kolhapur
24	औरंगाबाद	Aurangabad
25	चिखलठाणा (औरंगाबाद)	40.0	May	10.0	Dec.	Chikhalthana (Aurangabad)
26	उस्मानाबाद	41.0	May	13.3	Dec.	Osmanabad
27	परभणी	39.0	March	12.1	Dec.	Parabhani
28	बीड	40.4	May	11.5	Dec.	Beed
29	नांदेड	43.1	May	11.6	Dec.	Nanded
30	बुलढाणा	42.0	May	9.2	Jan.	Buldhana
31	अकोला (विमानतळ)	46.6	May	7.2	Jan.	Akola (Air port)
32	अकोला (शहर)	45.4	May	7.0	Jan.	Akola (City)
33	अमरावती	46.5	May	15.5	April	Amaravati
34	यवतमाळ	44.3	May	11.0	Dec.	Yavatmal
35	पुसद (यवतमाळ)	46.5	Oct.	4.8	Jan.	Pusad (Yavatmal)
36	वर्धा	39.3	April	9.4	Dec.	Wardha
37	नागपूर (विमानतळ)	47.0	May	7.8	Dec.	Nagpur (Air port)
38	नागपूर (शहर)	43.1	June	10.4	Dec.	Nagpur (City)
39	गोंदिया (भंडारा)	47.1	June	8.4	Dec.	Gondia (Bhandara)
40	चंद्रपूर	47.0	May	8.2	Dec.	Chandrapur
41	ब्रम्हपूरी (चंद्रपूर)	46.3	May	9.2	Dec.	Bramhapuri (Chandrapur)
42	सिरोंचा (गडचिरोली)	45.6	June	9.4	Dec.	Sironcha (Gadchiroli)

टीप :- कसातील नावे केंद्र ज्या जिल्ह्यात आहे त्या जिल्ह्याची आहेत.

Note :- The names in the brackets indicate the district in which the Centre is located.

आधार :- विभागीय हवामानशास्त्र कार्यालय, नागपूर आणि मुंबई.

Source :- Regional Metrological Centres, Nagpur and Mumbai.

2. पर्यावरण सांख्यिकी/ENVIRONMENT STATISTICS

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 2.2 (A)

महाराष्ट्र राज्यातील निरनिराळ्या केंद्रानुसार सापेक्ष आर्द्रता
Relative Humidity of different Centres in Maharashtra State
(1993)

(टक्केवारी/Percentage)

अनुक्रमांक Serial No.	केंद्र (2)	सापेक्ष आर्द्रता/Relative humidity				Centre (2)
		कमाल Highest (3)	महिना Month (4)	किमान Lowest (5)	महिना Month (6)	
1	सांताक्रुझ (बृहन्मुंबई)	Santacruz (Brihan Mumbai)
2	कुलाबा (बृहन्मुंबई)	Colaba (Brihan Mumbai)
3	डहाणू (ठाणे)	Dahanu (Thane)
4	अलिबाग (रायगड)	Alibag (Raigad)
5	रत्नागिरी	Ratnagiri
6	ओझर (नाशिक)	Ozar (Nashik)
7	पुणे	Pune
8	सोलापूर	Solapur
9	बुलढाणा	100	July	11	Feb.	Buldhana
10	अकोला (विमानतळ)	100	June/Sept.	4	May	Akola (Air port)
11	अकोला (शहर)	98	June/Oct.	8	April	Akola (City)
12	अमरावती	98	July/Aug.	12	March	Amravati
13	यवतमाळ	100	June	9	Feb./April	Yavatmal
14	पुसद (यवतमाळ)	100	June	8	Feb./May	Pusad (Yavatmal)
15	वर्धा	98	July/Aug.	4	April	Wardha
16	नागपूर (विमानतळ)	100	March/June	8	April/May	Nagpur (Air port)
17	गोंदिया (भंडारा)	100	June/Aug.	10	March	Gondia (Bhandara)
18	चंद्रपूर	98	Sept./Oct.	6	Feb./April	Chandrapur
19	ब्रम्हपुरी (चंद्रपूर)	100	Aug.	8	May	Bramhapuri (Chandrapur)
20	सिरोंचा (गडचिरोली)	98	July/Sept.	13	March/May	Sironcha (Gadchiroli)

आधार :- विभागीय हवामानशास्त्र कार्यालय, नागपूर व मुंबई.

Source:—Regional Metrological Centres, Nagpur and Mumbai.

सत्यमेव जयते

2. पर्यावरण सांख्यिकी/ENVIRONMENT STATISTICS

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 2.2 (B)

महाराष्ट्र राज्यातील निरनिराळ्या केंद्रानुसार सापेक्ष आर्द्रता
Relative Humidity of different Centres in Maharashtra State
(1994)

(टक्केवारी/Percentage)

अनुक्रमांक Serial No.	केंद्र (2)	सापेक्ष आर्द्रता/Relative humidity				केंद्र (2)
		कमाल Highest	महिना Month	किमान Lowest	महिना Month	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(2)
1	सांताक्रुझ (बृहन्मुंबई)	Santacruz (Brihan Mumbai)
2	कुलाबा (बृहन्मुंबई)	Colaba (Brihan Mumbai)
3	डहानू (ठाणे)	Dahanu (Thane)
4	अलिबाग (रायगड)	Alibag (Raigad)
5	रत्नागिरी	Ratnagiri
6	ओझर (नाशिक)	Ozar (Nashik)
7	पुणे	Pune
8	सोलापूर	Solapur
9	बुलढाणा	98	Aug/Sept.	11	March	Buldhana
10	अकोला (विमानतळ)	100	Oct.	09	April	Akola (Air port)
11	अकोला (शहर)	100	June/July/Sept.	09	Jan.	Akola (City)
12	अमरावती	100	Oct.	12	Feb.	Amravati
13	यवतमाळ	100	July/Oct.	08	April	Yavatmal
14	पुसद (यवतमाळ)	100	Sept.	09	Feb.	Pusad (Yavatmal)
15	वर्धा	100	July/Aug./Oct.	10	Feb.	Wardha
16	नागपूर	98	July/Aug.	03	March	Nagpur (Air port)
17	गोंदिया (भंडारा)	100	July/Aug./Oct.	12	March	Gondia (Bhandara)
18	चंद्रपूर	100	July	05	April	Chandrapur
19	ब्रम्हपुरी (चंद्रपूर)	98	Sept.	08	Feb.	Bramhapuri (Chandrapur)
20	सिरोंचा (गडचिरोली)	98	Dec.	12	June.	Sironcha (Gadchiroli)

आधार :- विभागीय हवामानशास्त्र कार्यालय, नागपूर व मुंबई.

Source :- Regional Metrological Centres, Nagpur and Mumbai.

सत्यमेव जयते

2. पर्यावरण सांख्यिकी/

तक्ता क्रमांक/

सामान्यपणे पडणाऱ्या पावसाचे दिवस आणि पाऊस यांची मासिक आकडेवारी/

			जानेवारी January		फेब्रुवारी February		मार्च March		एप्रिल April		मे May		जून June		
अनुक्रमांक	जिल्हा			पावसाचे दिवस	पाऊस	पावसाचे दिवस	पाऊस	पावसाचे दिवस	पाऊस	पावसाचे दिवस	पाऊस	पावसाचे दिवस	पाऊस	पावसाचे दिवस	पाऊस
Serial No.				Number of rainy days	Rainfall	Number of rainy days	Rainfall	Number of rainy days	Rainfall	Number of rainy days	Rainfall	Number of rainy days	Rainfall	Number of rainy days	Rainfall
(1)	(2)			(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)
1	बृहन्मुंबई-														
	(i) मुंबई			0.3	4.1	0.1	2.0	0.1	1.5	0.1	1.5	0.8	18.3
	(ii) मुंबई उपनगर			0.2	3.1	0.2	1.3	Nil	0.8	0.1	2.5	0.8	17.3
2	ठाणे			0.2	3.1	0.1	1.0	0.1	0.9	0.2	3.9	0.7	15.6
3	रायगड			0.3	2.1	0.1	0.9	0.1	1.1	0.3	3.3	1.1	19.1
4	रत्नागिरी			0.2	3.0	Nil	0.5	0.1	2.1	0.5	8.5	2.3	43.7
5	नाशिक			0.3	4.1	0.2	1.9	0.1	1.6	0.5	5.5	1.2	19.2
6	धुळे			0.4	6.1	0.2	2.0	0.2	1.9	0.2	2.2	0.7	8.5
7	जळगाव			0.6	7.6	0.4	3.5	0.4	3.7	0.3	0.2	0.9	2.1
8	अहमदनगर			0.4	6.0	0.2	2.0	0.3	2.8	0.7	8.0	1.3	17.0
9	पुणे			0.3	2.9	0.1	1.3	0.2	2.1	0.8	10.3	1.6	22.7
10	सातारा			0.3	4.9	0.1	1.0	0.4	4.2	1.2	16.4	2.3	32.5
11	सांगली			0.2	4.1	0.1	0.8	0.5	4.6	1.7	22.3	2.9	43.3
12	सोलापूर			0.4	6.4	0.3	2.8	0.4	4.0	1.1	12.3	1.7	19.6
13	कोल्हापूर			0.3	3.3	0.1	0.8	0.6	8.3	2.0	27.8	3.4	51.8
14	औरंगाबाद			0.6	7.4	0.5	4.3	0.5	4.1	0.6	5.8	1.2	16.8
15	परभणी			0.5	5.7	0.7	7.3	0.5	8.7	0.9	9.8	1.1	16.7
16	बीड			0.4	3.9	0.3	3.2	0.7	6.6	0.5	4.2	1.3	13.6
17	नांदेड			0.7	8.9	0.9	12.7	0.7	8.4	0.9	7.6	1.4	12.9
18	उस्मानाबाद			0.3	5.3	0.3	3.6	0.7	7.4	1.6	16.8	1.8	21.6
19	बुलढाणा			0.8	9.7	0.7	9.3	0.6	6.6	0.6	6.8	1.0	11.6
20	अकोला			0.8	10.8	0.9	12.0	0.7	8.4	0.7	7.4	1.0	11.2
21	अमरावती			1.0	12.6	1.1	15.9	0.9	8.6	0.6	6.5	1.2	12.2
22	यवतमाळ			0.7	10.5	1.2	16.7	1.0	11.8	1.1	13.1	1.4	15.1
23	वर्धा			0.9	12.5	1.3	18.5	1.1	11.0	1.1	12.0	1.4	14.6
24	नागपूर			1.1	15.5	1.7	24.0	1.6	16.3	1.1	13.5	1.4	15.0
25	भंडारा			1.4	17.7	2.0	28.5	1.3	13.5	1.0	13.6	1.0	8.9
26	चंद्रपूर			0.7	10.6	1.4	22.9	1.2	14.2	1.4	15.8	1.2	13.0

टीप :- जिल्ह्यातील सर्व पर्जन्यमापक केंद्रात नोंदलेल्या पावसाची १९०१ ते १९५० ची सरासरी काढून ती प्रत्येक जिल्ह्यासमोर दर्शविली आहे/

आधार :- कृषि संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे/

ENVIRONMENT STATISTICS

TABLE No. 2.3

Monthwise normal number of rainy days and Rainfall

(पाऊस मिलीमिटर मध्ये)
(Rainfall in millimetre)

जुलै July		ऑगस्ट August		सप्टेंबर September		ऑक्टोबर October		नोव्हेंबर November		डिसेंबर December		एकूण वार्षिक Total for year		District
पावसाचे दिवस Number of rainy days	पाऊस Rainfall	पावसाचे दिवस Number of rainy days	पाऊस Rainfall	पावसाचे दिवस Number of rainy days	पाऊस Rainfall	पावसाचे दिवस Number of rainy days	पाऊस Rainfall	पावसाचे दिवस Number of rainy days	पाऊस Rainfall	पावसाचे दिवस Number of rainy days	पाऊस Rainfall	पावसाचे दिवस Number of rainy days	पाऊस Rainfall	
(15)	(16)	(17)	(18)	(19)	(20)	(21)	(22)	(23)	(24)	(25)	(26)	(27)	(28)	(2)
Brihan Mumbai—														
22.2	613.4	18.2	328.9	12.6	286.0	3.0	64.5	0.8	17.5	0.3	2.3	72.7	1,804.8	(i) Mumbai
25.4	725.9	21.5	414.8	14.4	295.7	3.0	75.7	0.7	15.7	0.2	0.8	80.3	2,029.6	(ii) Mumbai Suburban
25.4	903.1	22.7	512.3	14.6	303.0	3.3	78.9	0.8	21.7	0.2	1.8	81.8	2,258.6	Thane
26.9	1,113.9	24.7	706.7	16.6	398.2	4.6	107.1	1.2	23.5	0.3	2.5	92.9	2,966.3	Raigad
27.8	1,205.6	24.8	687.9	17.3	412.9	6.1	119.8	1.9	38.1	0.3	3.2	107.7	3,305.7	Ratanagiri
14.5	339.9	11.5	221.4	9.4	180.0	3.4	60.9	1.4	28.8	0.4	4.6	50.9	1,022.0	Nashik
13.3	211.2	10.1	133.3	7.3	131.1	2.0	34.7	1.0	17.3	0.4	5.5	42.1	674.0	Dhule
12.8	209.9	10.0	149.4	8.0	151.3	12.1	38.9	1.3	23.0	0.5	7.0	44.5	740.7	Jalgaon
7.2	98.3	5.4	72.7	7.9	161.3	3.4	58.8	1.7	34.0	0.5	6.3	35.5	578.8	Ahmednagar
14.3	390.3	11.5	240.9	9.2	188.5	4.5	77.6	1.7	31.7	0.4	5.0	53.3	1,150.3	Pune
12.6	243.3	9.5	133.4	7.5	126.4	4.9	79.4	2.1	39.0	0.5	6.4	48.6	803.2	Satara
10.6	129.9	8.2	90.4	7.0	114.9	5.5	88.5	2.1	35.3	0.5	6.7	45.6	624.8	Sangli
6.4	81.9	5.5	83.0	8.4	168.5	4.1	76.1	1.9	33.4	0.5	7.6	37.0	584.3	Solapur
20.8	731.2	17.5	427.5	10.9	198.2	6.9	119.1	2.5	40.3	0.5	6.9	77.3	1,931.5	Kolhapur
11.7	173.5	8.9	122.7	8.9	170.2	3.0	47.0	1.6	31.0	0.5	8.9	45.9	725.8	Aurangabad
11.7	208.3	8.9	152.9	8.1	173.5	2.7	44.5	1.4	30.5	0.4	8.7	44.9	821.0	Parbhani
7.9	113.5	6.5	103.7	9.5	214.5	3.2	52.7	2.0	33.0	0.4	8.0	40.5	668.4	Beed
12.7	215.4	11.0	195.3	9.6	215.1	2.8	42.9	1.4	21.6	0.5	6.6	50.8	901.1	Nanded
11.3	160.8	10.2	149.3	10.7	210.8	3.7	54.4	1.3	23.9	0.6	8.4	51.1	809.9	Osmanabad
13.0	219.1	9.7	147.6	7.0	157.1	2.5	44.3	1.5	27.8	0.8	11.7	46.8	802.8	Buldhana
13.3	247.5	10.1	169.1	8.2	157.7	2.4	39.0	1.4	26.1	0.7	9.6	48.2	846.5	Akola
13.3	258.3	10.2	182.0	8.5	157.0	2.4	43.1	1.2	22.6	0.8	8.4	49.3	877.3	Amravati
4.8	295.7	11.5	206.7	8.9	179.6	2.6	45.0	1.3	21.7	0.6	7.4	53.9	991.6	Yavatmal
15.1	341.2	11.7	227.9	9.7	186.7	2.6	49.5	1.1	19.9	0.7	8.9	55.6	1,090.3	Wardha
16.1	362.0	13.2	276.9	9.8	186.9	2.8	52.0	1.0	18.1	0.5	6.5	59.4	1,175.0	Nagpur
18.1	477.7	15.7	399.4	10.7	209.1	2.7	49.9	1.4	18.8	0.6	5.5	65.2	1,446.4	Bhandara
18.0	470.4	15.4	366.0	10.5	205.7	2.9	58.2	1.0	16.2	0.3	4.6	63.2	1,397.6	Chandrapur

Note.—The figures shown against each district are simple averages of the rainfall recorded from all the rain gauge stations of the district and are based on 50 years data of 1901 to 1950.

Source.—Directorate of Agriculture, Government of Maharashtra, Pune.

पर्यावरण सांख्यिकी/ENVIRONMENT STATISTICS

तक्ता क्रमांक/TABLE No.2.4 (A)

विविध केंद्रांचे ठिकाणी पडलेला पाऊस/Rainfall at different Centres (1993)

(पाऊस मिलीमीटर मध्ये/Rainfall in MM)

अ. क्र. Sr. No.	केंद्र (2)	जानेवारी January		फेब्रुवारी February		मार्च March		एप्रिल April		मे May		जून June		जुलै July		Centre
		पाऊस Rainfall	पावसाचे दिवस Rainy days	पाऊस Rainfall	पावसाचे दिवस Rainy days	पाऊस Rainfall	पावसाचे दिवस Rainy days	पाऊस Rainfall	पावसाचे दिवस Rainy days	पाऊस Rainfall	पावसाचे दिवस Rainy days	पाऊस Rainfall	पावसाचे दिवस Rainy days	पाऊस Rainfall	पावसाचे दिवस Rainy days	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(2)
मुंबई (कुलाबा)																
अंधेरी																
ठाणे (जिल्हा)																
1	ठाणे	378.4	22	901.7	29	Thane
2	कल्याण	403.0	10	1,140.0	27	Kalyan
3	मुरबाड	518.0	13	1,113.0	28	Murbad
4	भिवंडी	316.0	12	1,484.0	26	Bhivandi
5	वाडा	428.0	11	943.0	25	Wada
6	शहापूर	411.0	15	1,114.5	28	Shahapur
7	डहाणे	Dahanu
8	माहिम (पालघर)	548.5	9	789.8	18	Mahim (Palghar)
9	जव्हार	3.4	1	534.6	16	1,072.8	26	Jawhar
10	मोखाडा	398.3	14	1,079.6	27	Mokhada
11	डहाणू (D)	610.8	9	721.0	22	Dahanu (D)
12	उल्हासनगर	251.0	13	1,099.0	27	Ulhasnagar
13	तालासरी	332.0	9	586.0	23	Talasari
14	वसाई	245.0	9	733.0	21	Vasai
रायगड जिल्हा																
1	अलिबाग	Alibag
2	पनवेल	444.2	11	1245.8	27	Panvel
3	खालापूर	857.0	15	2386.0	30	Khalapur

तक्ता क्रमांक/TABLE No.2.4 (A)—Contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(2)
	नाशिक (जिल्हा)															नाशिक (Dist.)
1	नाशिक	8.0	1	126.0	6	370.5	16	Nashik
2	निफाड	64.5	5	132.5	12	Niphad
3	पिंपळाव(बी)	60.5	2	332.5	10	Pimpalgaon(B)
4	येवला	8.0	1	10.6	2	178.0	13	Yeola
5	सोमथाना	25.6	1	99.3	10	Somethana
6	चांदवड	100.0	6	146.0	15	Chandwad
7	मालेगाव	5.1	1	10	2	38.7	4	88.7	7	Malegaon
8	कोलेगावमल	35.9	2	142.0	12	Kolegaonmal
9	मालेगाव(डी)	5.1	1	7.0	1	38.7	4	89.5	7	Malegaon(D)
10	दिंडोरी	827.0	4	384.0	15	Dindori
11	सुरगणा	268.0	6	766.0	24	Surgana
12	बुलथान	Boithan
13	कळवण	0.0	0	72.7	5	201.1	11	Kalwan
14	ओझर	0.2	..	97.5	6	203.2	15	Ozar
15	इगतपुरी	676.6	19	1316.4	29	Igatpuri
16	सिन्नर	50.3	5	243.7	13	Sinner
17	पेठ	211.3	11	959.2	26	Peth
18	बागलोण	9.0	1	133.0	6	222.0	6	Baglan
19	त्रिंबक	Trimbak
20	नांदगाव	23.0	1	72.0	5	255.0	13	Nandgaon
	धुळे (जिल्हा)															Dhule (Dist.)
1	धुळे	207.0	7	409.0	16	Dhule
2	साकी	1.0	..	43.4	4	174.6	11	Sakri
3	नंदुरबार	126.4	7	329.0	11	Nandurbar
4	नावापुर	166.2	6	484.2	16	Navapur
5	तळोदा	61.1	5	362.6	19	Toloda
6	शहादा	145.0	5	141.0	16	Shahada
7	शिरपुर	9.0	1	101.0	5	175.0	13	Shirpur
8	शिंदखेडा	130.0	7	150.0	12	Shindkheda
9	अक्कलकुआ	127.0	6	458.0	21	Akkalkuwa

જાલગાંવ (જિલ્લો)

Jalgaon (Dist.)

1	જાલગાંવ	72.2	4	350.0	16	Jalgaon
2	ચાલિસગાંવ	91.0	7	173.0	11	Chalisgaon
3	પાચોરા	30.4	5	252.9	13	Pachora
4	થડગાંવ	65.0	5	225.0	12	Bhadgaon
5	ચોપડા	16.0	2	336.0	17	Chopada
6	અમલનેર	29.2	4	162.8	14	Amalner
7	પારોલ	149.0	9	236.0	12	Parola
8	જામનેર	53.2	5	272.1	13	Jamner
9	મુસાવલ	86.6	5	393.5	14	Bhusawal
10	દાદલાબાદ	42.6	2	401.9	18	Edalabad
11	યાવલ	16.0	2	254.0	17	Yawal
12	રાવેર	53.0	2	466.0	15	Raver
13	દાદોલ	45.1	2	257.3	13	Erandol

અમદાનગર (જિલ્લો)

Ahmednagar (Dist.)

1	અમદાનગર	89.0	4	211.0	14	Ahmednagar
2	પારનેર	66.0	4	156.0	8	Parner
3	શ્રીગોદા	37.0	3	127.0	10	Shrigoda
4	કર્જત	45.0	4	181.0	10	Karjat
5	જામખેડ	52.3	3	194.1	9	Jamkhed
6	શેવાગ	36.0	2	103.0	9	Shevgaon
7	પાથડી	93.0	3	86.0	8	Pathardi
8	નેવાસા	62.0	3	53.0	6	Nevasa
9	રાહુરી	65.0	4	101.0	7	Rahuri
10	સંગમનેર	102.4	7	107.0	9	Sangamner
11	અકોલા	107.5	8	179.0	10	Akola
12	કોપરગાંવ	41.0	3	76.0	10	Kopergaon
13	શ્રીરંગપૂર	102.0	3	79.0	8	Shrirampur
14	મિરાજગાંવ	16.0	2	88.0	5	Mirajgaon

तक्ता क्रमांक/TABLE No.2.4—Contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(2)
	पुणे (जिल्हा)															Pune (Dist.)
1	लोहगाव	Lohagaon
2	पुणे	1.5	..	0.6	..	1.3	..	140.3	11	172.9	13	Pune
3	वडगाव	318.0	11	417.0	23	Vadgaon
4	पोड	418.0	13	616.0	23	Paund
5	जुन्नर	12.0	1	3.0	1	160.8	8	303.8	14	Junner
6	भोर	300.0	9	380.0	23	Bhor
7	जेजुरी	Jejuri
8	लोणावळ	1,083.0	20	2,169.6	31	Lonavala
9	शिरूर	35.0	1	39.5	4	85.0	6	Shirur
10	बारामती	Baramati
11	बारामती (ओ)	48.0	3	37.7	4	Baramati (D)
12	इंदापूर	42.3	4	45.3	4	Indapur
13	दौंड	7.8	1	18.6	1	27.4	1	96.6	8	Daund
14	सासवड	15.0	1	19.0	1	95.2	6	67.9	7	Saswad
15	पुरंधर	Purandhar
16	वेळे	327.0	17	787.0	27	Welhe
17	तळेगाव (दामोड)	7.2	1	32.4	3	158.8	10	Talegaon (Dhabade)
18	अंबेगाव (जी. गाव)	10.0	1	188.2	9	283.0	14	Ambegaon (G. Gaon)
19	राजगुरुनगर	8.0	1	6.2	1	34.4	3	86.8	6	195.2	11	Rajgurunagar
	सातारा (जिल्हा)	140.3	11	174	13	Satara (Dist.)
1	सातारा (आय. एम. डी.)	1.7	..	26.4	2	0.0	..	273.6	13	159.9	15	Satara (IMD)
1	सातारा	2.0	1	15.6	2	16.2	1	236.0	15	200.4	19	Satara
2	कोरेगाव	29.0	1	16.8	3	198.8	8	132.0	14	Koregaon
3	वाई	29.8	1	26.2	1	326.6	14	171.3	24	Wai
4	पांचगणी	13.3	3	0.0	..	0.0	..	620.3	19	719.2	27	Panchgani
5	मेढा (जावली)	14.2	1	547.1	16	527.0	22	Medha (Jadli)
6	महाबळेश्वर	6.9	1	16.1	1	8.3	1	997.5	20	2,486.0	31	Mahabaleshwar
7	पाटण	48.6	2	13.0	1	406.5	13	619.6	23	Patan
8	कराड	259.9	13	191.1	18	Karad
9	दहीवडी	33.0	2	82.8	3	43.7	11	Dahiwadli
10	वडूज	9.0	1	4.0	1	47.0	3	125.0	4	43.0	12	Vaduj
11	खंडाळा	1.4	..	8.2	1	3.4	0	183.8	10	129.8	18	Khandala

12	फरुटाप	1	0.0	0	5.6	1	87.1	8	55.7	12	Phaltan
13	औंध	Aundh
14	महावडी	21.0	2	8.5	1	Mhaswadi
सांगली (जिल्हा)															
1	मिरज	35.0	1	43.0	2	254.0	8	104.6	8	Miraj
2	जट	4.0	1	15.5	3	78.0	4	71.0	3	Jat
3	इस्लामपूर	6.0	1	3.0	1	156.0	7	191.0	9	Islampur
4	कावडे (महाकाल)	32.3	1	0.0	..	126.0	7	44.8	5	Kavathe (Mahakal)
5	खानापूर	2.0	0	22.4	2	155.0	8	79.0	9	Khanapur
6	तासगाव	55.0	3	16.0	2	177.9	6	142.5	6	Tasgaon
7	शिराला	35.0	2	4.0	1	249.0	10	347.0	15	Shirala
8	अपदी	0.0	..	18.0	4	39.0	4	32.0	1	Atpadi
9	सांगली	0.1	..	34.0	3	38.2	3	203.8	9	132.8	15	Sangli
सोलापूर (जिल्हा)															
1	सोलापूर	16.1	2	69.1	4	22.3	3	217.0	8	Solapur
2	बारशी	4.0	1	39.2	3	31.5	3	222.9	10	Barshi
3	अकलकोट	16.0	2	20.0	2	19.0	4	110.0	9	Akkalkot
4	जेरूर	Jeur
5	मोहल	6.7	2	46.6	3	36.4	4	27.8	4	Mohol
6	मधा	32.9	3	141.4	12	Madha
7	करमाळा	11.0	1	39.2	3	122.8	9	Karmala
8	पंधारपूर	5.5	1	27.0	4	65.0	3	54.2	3	Pandharpur
9	सांगोला	13.1	2	25.4	5	44.2	2	103.6	5	Sangola
10	माळशिरस	57.5	2	120.6	6	Malshiras
11	मंगलवेढा	10.0	1	11.2	2	35.0	1	79.2	6	Mangalwedha
12	अकलूज	21.0	2	12.0	2	Akluj
13	सोलापूर (एम. आय. डी.)	..	0.4	..	12.7	2	68.9	4	21.7	3	216.8	9	166.8	11	Solapur (I.m.d)
कोल्हापूर (जिल्हा)															
1	कोल्हापूर	25.4	2	55.9	4	263.4	13	342.7	17	Kolhapur
2	हातकंगले	29.0	2	23.4	1	201.1	8	176.2	9	Hatkanangale
3	शिरोळ	34.0	2	112.0	6	95.0	9	Shiroi
4	गगनबावडा	0.0	..	44.0	3	1,166.0	17	2,193.0	31	Gaganbavada
5	शाहूवाडी	43.2	1	25.0	2	454.6	14	796.9	23	Shahuwadi

तक्ता क्रमांक/TABLE No.2.4—Contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(2)
6	गारगोटी	Gargoti
7	पन्हाळा	3.8	1	15.8	2	3.8	1	390.6	17	756.2	24	Panhala
8	कागल	2.3	..	35.2	3	10.3	2	114.5	11	241.5	16	Kagal
9	गडहिंग्लज	7.0	1	11.0	1	22.0	3	157.0	11	316.0	19	Gandhinglaj
10	राधानगरी	1.0	..	4.0	..	14.0	2	779.0	16	1,368.0	27	Radhanagri
11	आजरा	72.0	2	0.0	0	43.0	3	525.0	14	758.0	26	Ajra
12	चांदगड	23.0	2	67.2	3	95.2	3	460.4	17	1,078.8	28	Chandgad
13	करवीर	267.0	12	342.7	17	Karvir
14	बुधगड	2.0	..	55.0	2	36.0	1	343.0	14	558.0	22	Bhudargad
औरंगाबाद (जिल्हा)																
1	औरंगाबाद	90.4	6	248.8	11	Aurangabad
2	खुलदाबाद	94.6	6	164.0	14	Khulatabad
3	वैजापूर	170.0	4	127.0	10	Vaijapur
4	सोयेगाव	55.0	5	361.0	12	Soagaon
5	चिखलठाणा	3.0	1	9.7	2	2.3	..	1.6	..	117.1	7	255.5	15	Chikhalthna
6	सिल्लोड	48.0	7	224.2	13	Sillod
7	गंगापूर	21.6	2	124.6	9	Gangapur
8	कंकण	36.0	5	158.2	14	Kannad
9	पैठण	14.0	2	141.4	8	Paithan
जालना (जिल्हा)																
1	जालना	Jalana (Dist.)
2	जाफराबाद	7.4	1	100.2	9	243.7	13	Jaffarabad
3	भोकरदान	70.0	6	274.0	14	Bhokardan
4	अंबड	127.5	6	149.6	12	Ambad
5	परतूर	2.0	..	1.0	..	0.0	..	12.0	1	181.0	5	223.0	13	Parthur
6	230	7	37.3	6	..

परभणी (जिल्हा)										Parbhani (Dist.)									
1	परभणी	123.0	4	233.0	10	Parbhani
2	कळमनूरी	12.6	2	159.6	8	219.0	8	Kalamnuri
3	हिंगोली	10.1	2	14.2	1	82.9	7	285.4	11	Hingoli
4	जितूर	10.6	1	1.6	..	3.8	1	128.6	5	204.2	12	Jintur
5	परभणी (ओ)	13.6	2	0.2	..	4.7	1	119.9	4	257.7	11	Parbhani (O)
6	सिद्धेश्वर कॅंप	1	13.2	2	105.4	4	262.7	15	Siddheshwar Camp.
7	गंगाखेड	140.6	5	195.3	12	Gangakhed
8	बसमत	58.0	3	250.6	12	Basamat
9	पाथरी	212.0	6	204.0	11	Pathri
बीड (जिल्हा)										Beed (Dist.)									
1	चौसाळा	65.0	5	213.0	6	Chousala
2	बीड (कलेक्टर)	Beed Collector
3	बीड	88.8	3	173.0	11	Beed
4	अंबेजोगाई	89.0	3	121.8	7	Ambejogai
5	गेवराई	6.0	..	1	56.2	4	116.4	9	Gevrai
6	पाटोदा	95.0	3	248.5	12	Patoda
7	माजलगाव	5.4	2	103.8	5	175.2	12	Manjalgaon
8	रोटी	32.0	3	77.0	5	Roti
9	आष्टी	50.8	3	155.0	9	Ashti
10	कैज	4.8	1	0.0	..	18.2	1	47.6	2	234.9	12	Kaij
नांदेड (जिल्हा)										Nanded (Dist.)									
1	भोकर	118.0	6	305.0	8	Bhoker
2	हदगाव	4.5	1	101.2	5	453.4	12	Hadgaon
3	नांदेड (ओ)	3.5	1	20.4	3	2.0	..	9.6	2	67.0	4	257.5	11	Nanded (O)
4	मुखेड	86.0	5	288.0	15	Mukhed

तक्ता क्रमांक/TABLE No.2.4—Contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(2)
5	बिलोली	21.0	3	129.0	6	166.0	11	Billoli
6	किनवट	Kinwat
7	कंधार	21.4	3	0.0	..	3.0	1	108.2	4	237.8	13	Kandhar
8	देगलूर	100.0	5	201.4	13	Deglur
9	नांदेड (त)	26.8	4	10.8	1	67.4	3	285.0	10	Nanded (T)
उस्मानाबाद (जिल्हा)																
1	उस्मानाबाद	2.2	..	9.3	1	39.4	1	35.1	3	60.8	5	221.8	14	Osmanabad
2	परांडा	37.2	2	213.8	12	Paranda
3	कळंब	4.0	1	19.0	2	1.2	..	26.0	1	49.8	4	344.2	11	Kalamb
4	तुळजापूर	12.4	2	5.2	1	124.8	5	40.6	4	208.6	15	Tulapur
5	उमरगा	22.4	2	16.3	3	49.8	5	8.7	1	122.6	9	Omurga
6	भूम	3.2	1	44.0	2	38.0	4	302.8	12	Bhoorn
7	उस्मानाबाद	2	..	3.2	4	27.1	1	32.8	4	181.0	11	Osmanabad
लातूर (जिल्हा)																
1	औसा	2.0	..	12.0	4	0.0	..	27.0	3	35.0	4	144.7	10	Ausa
2	अहमदपूर	7.8	1	11.2	1	58.8	5	315.2	13	Ahmedpur
3	उदगीर	0.6	..	15.2	2	19.2	2	27.6	3	96.8	3	141.4	8	Udgir
4	लातूर	2.1	..	12.0	1	17.0	1	54.5	6	185.4	12	Latur
5	निलंगा	40.0	4	120.5	12	Nilanga
अकोला (जिल्हा)																
1	अकोला शहर (ओ)	88.0	4	10.4	1	172.2	7	258.0	11	Akola City (O)
2	बाळापूर	6.0	1	98.0	3	104.0	8	263.0	13	Belapur
3	आकोट	107.2	9	232.1	16	Akot
4	वाशीम	19.0	1	6.0	1	10.4	2	309.7	10	293.4	15	Washim
5	मंगरुळीर	9.0	1	11.0	3	2.0	..	197.0	8	236.0	17	Mangrulpir

तक्ता क्रमांक/TABLE No.2.4—Contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(2)
3	दारुवा	99.1	10	213.7	13	Darwaha
4	दिग्रस	259.5	8	183	10	Digras
5	आरनी	178.4	2	219.8	12	Arni
7	नेर	125.5	6	236.7	13	Ner
8	उमरखेड	9.1	2	117.7	5	339.1	11	Umarkhed
9	महागाव	107.5	5	318.7	12	Mahagaon
10	वणी	12.9	1	42.7	2	123.8	14	514.8	13	Wani
11	मारेगाव	4	1	85	9	446.9	15	Maregaon
12	पांढरकवडा	48.1	4	9	1	14	2	199	14	485	14	Pandharkawada
13	राळेगाव	160	9	247	17	Ralegaon
14	कळंब	16	2	180	8	249.2	14	Kalamb
15	पुसद	2.6	2	..	175.7	11	258	11	Pusad
16	घाटजी	207	9	256	13	Ghatanji
17	खडकोह	48.1	5	430.5	13	Khadakoh
Buldhana District																
1	जळगाव	14	2	603	14	Jalgaon
2	संग्रामपूर	58	4	405	14	Sangrampur
3	चीखली	143.8	7	381.8	14	Chikhali
4	बुलढाणा (एम)	24	1	12	1	146.2	10	318.3	16	Buldhana (m)
5	बुलढाणा	224.6	11	320.7	16	Buldhana
6	देऊळगाव राजा	8.3	2	2	..	102.3	6	432.5	15	Deolgaon raja
7	मेहकर	76	6	216	13	Mehkar
8	सीदखेड राजा	119.2	8	297	16	Sindhkhed Raja
9	लोणार	83	6	321	14	Lonar
10	खामगाव	104	8	359	13	Khamgaon
11	मलकापूर	34	2	342	12	Malakapur
12	मोटला	100.5	5	377.6	14	Motala
13	नांदुरा	29	3	82	7	220	12	Nandura

तक्ता क्रमांक/TABLE No.2.4—Contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(2)
7	मोहाडी	20.2	1	6.2	1	9.3	2	105.6	10	389.9	16	Mohadi
8	तुमसर	16.2	1	18.5	3	5	1	107.2	8	342	14	Tumsar
9	पौनी	2.4	..	7.2	2	30.8	1	155	10	596	18	Paoni
10	पानगरी	130	4	277	10	Pangree
11	तीरारा	258.5	11	367.3	16	Tirara
12	गोरेगाव	8	1	17.2	1	191.6	9	237.3	14	Goregaon
13	खेरबंदा	2.5	1	184.4	10	259.8	14	Khayarbanda
14	चोरखमरा	120	8	263	10	Chorkhamara
15	बादलकसा	15	1	226	11	458	18	Badalkasa
16	भंडारा	7.8	1	26.6	4	153.6	10	495.2	19	Bhandara

चंद्रपूर जिल्हा

Chandrapur Dist.

1	मूल	14.3	2	27.4	3	103.1	7	397.1	15	Mul
2	गोंडपिंपरी	25.4	3	61.2	3	33.2	1	190.6	9	367.4	13	Gond-pimpri
3	वरोरा	13.8	2	71.3	9	347.9	16	Warora
4	भद्रावती	18.4	3	79.6	10	411.6	16	Bhadravati
5	चिमुर	6.5	1	27.5	1	174.7	9	503.6	15	Chimur
6	नागभिड	19.8	3	201.8	9	533.3	16	Nagbhid
7	बोरझरी	411.1	17	Bhorazeri
8	ब्रम्हपुरी	8.0	..	19.7	2	7.1	1	19.2	1	111.4	8	451.9	18	Bramhapuri
9	असोला	15.7	3	71	5	506.2	15	Asola
10	नलेसर	112.9	7	449.8	16	Nalesar
11	खैरी	111	5	338	12	Khairi
12	गडमोशी	140	8	359	16	Gadmoshi
13	सिंदेवाही	15.6	2	11.5	1	152.3	13	379.8	19	Sindewahi
14	राजुरा	44	2	92	7	496	18	Rajura

गडचिरोली जिल्हा		Gadchiroli District											
1	गडचिरोली	गडचिरोली
2	आरमोरी	आरमोरी
3	कुरुखेड	7	2	4	1	25.8	3	97	कुरुखेडा
4	धानोरा	28.5	1	12.4	1	115.6	धानोरा
5	चामोरशी	21	1	89	चामोरशी
6	कुरुघोडा	38	2	5	1	160	कुरुघोडा
7	अहेरी	2.9	1	23.6	3	16.8	1	201.5	अहेरी
8	इटापल्ली	8.4	2	21.8	2	8	2	95.3	इटापल्ली
9	सिरोंचा	120.8	सिरोंचा

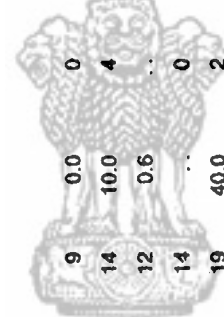
पर्यावरण सांख्यिकी/ENVIRONMENT STATISTICS
तक्ता क्रमांक/TABLE No.2.4 (A) – Contd.
विविध केंद्रांचे ठिकाणी पडलेला पाऊस/Rainfall at different Centres. (1993)

(पाऊस मिली मिटरमध्ये/Rainfall in MM)

अ. क्र. Sr. No.	केंद्र	ऑगस्ट August		सप्टेंबर September		ऑक्टोबर October		नोव्हेंबर November		डिसेंबर December		एकूण Total		सर्वसाधारण पाऊस Normal Rainfall	Centre (2)
		पाऊस Rainfall	पावसाचे दिवस Rainy days	पाऊस Rainfall	पावसाचे दिवस Rainy days	पाऊस Rainfall	पावसाचे दिवस Rainy days	पाऊस Rainfall	पावसाचे दिवस Rainy days	पाऊस Rainfall	पावसाचे दिवस Rainy days				
(1)	(2)	(17)	(18)	(19)	(20)	(21)	(22)	(23)	(24)	(25)	(26)	(27)	(28)	(29)	
मुंबई (कुलाबा)															
अंधेरी															
ठाणे (जिल्हा)															
1	ठाणे	..	434.3	31	596.6	26	110.4	9	Thane
2	कल्याण	..	484.0	26	669.0	24	147.0	10	2843.0	97	..	Kalyan
3	मुखाड	..	487.0	22	730.0	25	281.0	13	3129.0	101	..	Murbad
4	मिठडी	..	945.0	23	722.0	23	297.5	9	3764.5	93	..	Bhivandi
5	वाडा	..	424.0	26	649.0	20	165.0	8	2609.0	90	..	wada
6	शहापूर	..	561.5	26	573.0	20	152.0	7	2812.0	96	..	Shahapur
7	डहाणू	0.0	0	..	Dahanu
8	माहिम (पालघर)	..	392.2	15	679.8	17	167.0	8	2577.3	67	..	Mahim (Palghar)
9	जव्हार	..	341.2	25	616.8	17	307.6	12	2876.4	97	..	Jawhar
10	मोखाडा	..	334.8	23	497.2	21	1221.2	11	3531.1	96	..	Mokhada
11	डहाणू (O)	..	226.3	11	705.6	16	75.5	6	2339.2	64	..	Dahanu (O)
12	उल्हासनगर	..	515.0	25	532.0	22	120.0	10	2517.0	97	..	Ulhasnagar
13	तलासरी	..	137.3	15	409.7	20	80.0	8	1525.0	75	..	Talasari
14	वसई	..	523.0	27	930.0	24	243.0	5	2674.0	86	..	Vasai
रायगड जिल्हा															
1	अलिबाग	0.0	0	..	Alibag
2	पनवेल	..	477.2	20	613.8	20	213.0	10	24.6	1	0.8	3019.4	89	..	Panvel
3	खालापूर	..	992.0	27	1108.0	26	597.0	14	46.0	2	..	5986.0	114	..	Khalapur

4	माथेरान	..	971.2	28	741.7	24	293.2	9	4570.0	106	..	Matheran
5	उरण	..	340.0	16	794.0	22	48.0	5	0.0	0	0.0	0	2697.0	75	..	Uran
6	भिरा	0.0	0	..	Bhira
7	पेण	..	508.9	20	725.6	29	258.1	9	89.2	1	3668.3	99	..	Pen
8	महाड	..	882.7	29	643.5	22	280.7	16	16.2	3	10.7	1	4175.5	120	..	Mahad
9	माणगाव	..	845.0	25	623.0	20	251.0	18	8.0	2	3.0	1	4240.0	108	..	Mangaon
10	रोहा	..	550.0	23	1018.0	26	301.0	14	4502.0	108	..	Roha
11	पोलादपूर	..	1209.4	30	691.0	23	532.0	16	59.0	3	11.0	1	4912.4	123	..	Poladpur
12	मुरुड	..	644	22	1018.0	25	83.0	8	3459.0	88	..	Murud
13	श्रीवर्धन	..	805.0	22	736.0	21	73.0	7	3592.0	89	..	Shrivardhan
14	महासाळा	..	934.0	26	798.0	24	82.0	8	0.0	0	1.0	0	3675.0	73	..	Mhasala
15	कर्जत	..	603.5	27	742.0	22	322.0	13	47.8	3	11.0	2	4022.7	109	..	Karjat
16	सुधागड (पाली)	..	549.0	24	759.0	23	342.0	16	19.0	1	4214.0	109	..	Sudhagad (Pali)

Ratnagiri (Dist.)

रत्नागिरी जिल्हा

1	रत्नागिरी	..	589.0	22	526.5	23	140.6	9	0.0	0	0.0	0	3597.3	100	..	Ratnagiri (T)
2	मंडणगड	..	1067.0	27	705.0	24	205.0	14	10.0	4	6.0	1	5519.0	116	..	Mandangad
3	दापोली	..	997.2	26	848.1	23	135.5	12	0.6	..	3.2	1	4545.4	108	..	Dapoli
4	खेड	..	1804.0	27	611.0	18	190.5	14	..	0	..	0	5225.0	104	..	Khed
5	चिपळूण	..	962.0	30	568.0	26	447.0	19	40.0	2	0.0	0	4628.0	124	..	Chiplun
6	गुहागर	..	965.0	29	613.4	28	157.0	12	0.0	0	0.0	0	3995.9	105	..	Guhagar
7	राजापूर	..	1077.0	25	771.0	23	353.0	14	0.0	..	6.0	1	4993.0	110	..	Rajapur
8	लंजा	..	720.0	27	483.0	24	267.0	19	27.0	1	2.0	..	4190.0	116	..	Lanja
9	देवस्थ	..	1312.0	30	636.0	27	38.0	18	9.0	1	2.0	1	4670.0	128	..	Deorukh
10	हर्णे	0.0	0	..	Harne

Sindhudurg (Dist.)

सिंधुदुर्ग (जिल्हा)

1	देवगड (रा)	..	345.0	19	85.0	8	2.7	1	0.0	0	0.0	0	2878.7	98	..	Deogad (T)
2	देवगड (बिडीओ)	0.0	0	..	Deogad (BDO)
3	कणकवली	..	991.0	29	485.0	25	374.0	18	56.0	3	0.0	..	4510.0	128	..	Kankavali
4	मातवण	..	319.0	23	352.0	23	63.0	9	3.0	1	7.2	1	2452.2	100	..	Malvan
5	वेगुर्ला	..	415.2	26	394.9	24	111.0	13	0.0	..	12.2	2	2540.1	117	..	Vengurla
6	सावंतवाडी	..	755.0	31	460.0	25	404.0	17	21.0	3	17.0	2	3941.0	133	..	Sawantwadi
7	कुडाळ	..	1152.9	30	404.3	23	363.4	21	5.1	3	5.9	1	3301.3	124	..	Kudal
8	वैभववाडी	..	908.0	31	511.6	23	479.4	22	51.0	3	14.8	1	4146.8	134	..	Vaibhavwadi

तबला क्रमांक/TABLE No. 2.4 (B)—Contd.

(1)	(2)	(17)	(18)	(19)	(20)	(21)	(22)	(23)	(24)	(25)	(26)	(27)	(28)	(29)	(30)
नाशिक (जिल्हा)															
1	नाशिक	..	59.9	8	124.4	15	215.0	9	903.8	55	..	Nashik (Dist.)
2	निफाड	..	99.0	8	149.0	8	141.0	11	44.0	3	8.0	638.0	49	..	Nashik
3	पिंपळगाव (बी)	..	19.0	3	149.0	7	103.0	5	664.0	27	..	Pimpalgaon(B)
4	येवला	..	39.0	5	158.0	7	190.0	10	16.0	2	38.0	637.6	42	..	Yeola
5	सोमथाना	..	102.0	4	91.0	7	65.0	6	382.3	28	..	Somethana
6	चांदवड	..	32.0	4	117.0	10	72.0	5	24.0	1	..	491.0	41	..	Chandwad
7	मालेगाव	..	75.1	6	102.4	8	88.2	4	20.6	1	4.4	433.2	34	..	Malegaon
8	कोलेगावमल	..	94.5	5	78.0	4	193.0	7	543.4	30	..	Kolegaonmal
9	मालेगाव (डी)	..	75.7	6	262.5	15	89.6	4	20.6	1	15.4	604.1	41	..	Malegaon(D)
10	दिंडोरी	..	59.0	7	143.0	13	135.0	10	2.0	1550.0	49	..	Dindori
11	सुरगाणा	..	237.0	18	466.0	17	218.0	13	9.0	1	..	1965.0	79	..	Surgana
12	बुलथान	0.0	0	..	Bolthan
13	कळवण	..	43.4	6	150.2	10	142.2	10	6.3	1	..	615.9	43	..	Kalwan
14	ओझार	..	45.1	9	112.8	8	130.2	10	34.8	2	5.8	629.6	50	..	Ozar
15	इगतपुरी	..	547.6	28	632.6	20	200.1	14	15.0	1	17.2	3405.5	113	..	Igatpuri
16	सिन्नर	..	44.5	4	132.6	9	204.4	13	26.3	3	6.8	708.6	48	..	Sinner
17	पेठ	..	272.5	21	557.6	20	207.2	13	5.0	2212.7	92	..	Peth
18	बागलोन	..	22.0	2	177.0	3	258.0	8	821.0	26	..	Baglan
19	त्रिंबक	0.0	0	..	Trimbak
20	नांदगाव	..	145.0	11	188.0	12	148.0	7	50.0	3	27.0	908.0	54	..	Nandgaon
धुळे (जिल्हा)															
1	धुळे	..	97.0	6	57.0	2	770.0	31	..	Dhule (Dist.)
2	साकी	..	74.6	3	227.4	10	135.0	5	10.0	1	..	666.0	34	..	Dhule
3	नंदुरबार	..	56.4	7	324.0	9	65.0	4	12.0	1	..	912.8	39	..	Sakri
4	नवापुर	..	206.4	11	361.0	18	131.9	6	1349.7	57	..	Nandurbar
5	तळोदा	..	66.3	10	504.9	13	2.1	1	997.0	48	..	Navapur
6	शहादा	..	48.0	6	313.0	9	6.0	2	653.0	38	..	Toloda
7	शिरपुर	..	57.0	7	176.0	9	43.0	2	0.0	..	0.0	552.0	36	..	Shahada
8	सिधखेडा	..	28.0	4	108.0	7	10.0	2	9.0	1	2.0	446.0	34	..	Shirpur
9	अकलकुआ	..	169.0	10	324.0	17	12.0	1	1090.0	55	..	Shindkheda

Jalgaon (Dist.)

1	જાલગાંવ	..	78.3	5	262.5	15	35.8	3	20.0	1	38.0	2	856.8	46	..	Jalgaon
2	ચાલિસગાંવ	..	202.0	17	244.0	13	78.0	4	0.0	..	66.0	2	891.0	56	..	Chalisgaon
3	પાંચોરા	..	162.2	12	215.8	14	34.5	4	13.1	1	32.7	2	741.6	51	..	Pachora
4	મહાગાંવ	..	172.0	11	127.0	12	97.0	4	5.0	1	58.0	2	749.0	47	..	Bhadgaon
5	ચોપડા	..	122.0	10	225.0	12	79.0	3	3.0	1	33.0	2	841.0	50	..	Chopada
6	અમલનેર	..	101.6	9	96.6	8	47.2	3	18.4	1	34.0	2	489.8	41	..	Amalner
7	પારોળા	..	61.0	7	80.0	8	29.0	4	26.0	1	38.0	2	624.0	44	..	Parola
8	જામનેર	..	93.0	9	151.4	11	100.4	5	78.0	3	773.1	49	..	Jamner
9	મુસાવલ	..	101.0	10	204.4	12	13.8	2	10.2	1	68.8	2	878.3	46	..	Bhusawal
10	દાદાભાઈ	..	109.5	10	291.0	12	37.0	3	59.4	2	941.4	47	..	Edalabad
11	ચાવલ	..	135.0	10	213.0	12	100.0	6	11.0	1	45.0	2	816.0	51	..	Yawal
12	રાવેર	..	184.0	12	205.0	14	47.0	4	4.0	1	73.0	2	1,042.0	51	..	Raver
13	દાંડલ	..	95.6	9	211.4	12	16.0	3	22.3	1	34.3	2	682.0	42	..	Erandal

Ahmednagar (Dist.)

1	અમદનગર	..	54.0	6	122.0	7	179.0	10	84.0	2	756.0	44	..	Ahmednagar
2	પારનેર	..	60.0	6	157.0	9	257.0	8	4.0	1	77.0	2	786.0	39	..	Paner
3	શ્રીમોદા	..	47.0	4	108.0	6	168.0	9	39.0	1	551.0	36	..	Shrigoda
4	કર્જત	..	147.0	7	92.0	6	186.0	11	3.0	1	107.0	2	786.0	45	..	Karjat
5	જામલેહ	..	216.6	10	132.0	11	228.0	9	69.0	2	894.0	44	..	Jamkhed
6	શેવગાંવ	..	89.0	8	171.0	11	120.0	9	62.0	2	586.0	42	..	Shevgaon
7	પાથર્કી	..	135.0	5	181.0	8	225.0	11	80.0	3	800.0	38	..	Pathardi
8	નેવાસા	..	107.0	7	139.0	11	86.0	8	447.0	35	..	nevasa
9	રાહુરી	..	107.0	6	49.0	5	226.0	8	3.0	1	67.0	2	618.0	33	..	Rahuri
10	સંગમનેર	..	37.3	6	82.3	7	99.0	8	4.0	1	29.0	2	461.0	40	..	Sanganer
11	અકોલા	..	60.5	9	53.0	5	235.4	12	20.0	2	27.0	2	682.4	48	..	Akola
12	કોપરગાંવ	..	33.0	5	97.0	8	161.0	10	30.0	2	438.0	38	..	Kopargaon
13	શ્રીરંગપૂર	..	98.0	5	113.0	6	174.0	9	12.5	3	44.0	2	622.5	36	..	Shrirangpur
14	મિરજગાંવ	..	59.0	4	49.0	6	92.0	6	24.0	1	328.0	24	..	Mirajgaon

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 2.4 (B)—Contd.

(1)	(2)	(17)	(18)	(19)	(20)	(21)	(22)	(23)	(24)	(25)	(26)	(27)	(28)	(29)	(2)
पुणे (जिल्हा)															
लोहगाव															
1	पुणे	..	57.6	5	57.5	7	268.6	13	58.0	0	37.0	2	795.3	51	Pune (Dist.) Lohagaon
2	वडगाव	..	170.0	18	157.0	13	14.0	2	1,076.0	67	Pune
3	पोड	..	245.0	20	154.0	14	134.0	12	4.0	..	15.0	1	1,586.0	83	Vadgaon
4	जुन्नर	..	97.0	10	83.2	10	128.0	9	787.8	53	Paund
5	भोर	..	572.2	14	101.0	7	342.0	13	3.0	1	56.0	2	1,754.2	69	Junner
6	जेजूरी	Bhor
7	लोणावळा	..	1,075.0	27	1,106.0	26	55.0	1	5,488.6	105	Jejuri
8	शिरूर	..	30.0	3	58.0	6	206.0	11	57.0	2	510.5	33	Lonavala
9	बारामती	0	Shirur
10	बारामती (ओ)	..	64.0	5	97.0	8	392.0	13	40.0	1	102.0	2	780.7	36	Baramati
11	इंदापूर	..	107.7	7	90.5	6	241.3	13	8.3	1	77.0	2	612.4	37	Baramati (D)
12	दौंड	..	34.4	5	39.6	3	236.2	12	9.8	1	108.4	2	578.8	34	Indapur
13	सासवड	..	28.2	3	19.0	3	344.0	10	10.0	2	80.2	1	678.5	34	Dound
14	पुरंधर	Saswad
15	वेल्हे	..	398.0	23	313.0	19	188.0	13	8.0	1	29.0	2	2,050.0	102	Purandhar
16	तळेगाव (दामोड)	..	38.0	7	90.1	5	175.2	6	501.7	32	Welhe
17	आंबेगाव (जी. गाव)	..	74.0	9	65.0	8	174.0	11	26.0	1	41.0	3	861.2	56	Talegaon (Dhabade)
18	राजगुरुनगर	..	59.0	5	98.4	6	290.8	14	1.8	0	29.2	3	809.8	50	Ambegaon (G. gaon)
सातारा (जिल्हा)															
1	सातारा (आवएमडी)	..	109.6	8	23.0	3	402.9	15	3.1	1	61.5	2	1,060.7	59	Satara (Dist.) Satara (IMD)
1	सातारा	..	139.8	17	17.2	5	378.4	18	7.0	2	59.8	3	1,072.4	83	Satara
2	कोरेगाव	..	70.4	7	25.1	4	323.3	16	15.2	1	53.2	2	863.8	56	Koregaon
3	वाई	..	97.2	21	109.2	15	363.1	21	37.0	1	79.8	3	1,240.2	101	Wai
4	पांचगणी	..	399.0	24	306.9	18	531.8	19	79.8	3	113.7	3	2,764.0	116	Panchgani
5	मेढा (जावली)	..	286.2	24	161.1	13	387.5	16	50.5	3	68.4	3	2,042.0	98	Medha (Jaoli)
6	महाबळेश्वर	..	1,616.9	29	918.3	23	319.8	17	31.2	2	39.5	1	6,440.5	126	Mahabaleshwar
7	पाटण	..	364.1	22	193.2	14	244.4	16	2.0	..	20.6	1	1,912.0	92	Patan
8	कराड	..	119.2	23	28.0	10	288.8	15	0.0	..	0.0	..	887.0	79	Karad
9	दहीवडी	..	44.6	9	75.6	6	314.9	14	6.0	1	53.0	1	653.6	47	Dahiwadil
10	वडूज	..	27.0	8	51.0	4	338.3	14	0.0	..	38.0	2	682.3	49	Vaduj
11	खंडाळा	..	69.0	18	62.2	10	366.7	16	19.4	2	65.7	2	909.6	77	Khandala

12	फलटण	31.5	8	33.6	10	372.5	17	25.6	2	78.2	2	694.2	61	Phaltan
13	औंध	Aundh
14	म्हसवडी	39.2	3	27.5	7	288.9	11	0.0	0	0.7	0	385.8	24	Mhaswadi
सांगली (जिल्हा)																
1	सिरज	124.4	9	31.5	2	264.7	9	36.5	1	9.5	1	903.2	41	Miraj
2	जत	63.6	5	46.0	4	359.1	10	0.0	0	50.1	2	688.3	32	Jat
3	इस्लामपूर	178.0	11	34.0	5	242.0	15	32.0	2	21.0	1	863.0	52	Islampur
4	कवठे (महाकाळ)	71.2	10	71.7	6	257.3	10	0.0	..	19.7	1	623.0	40	Kavathe (Mahakal)
5	खानापूर	56.0	8	104.0	5	220.0	10	9.0	1	20.0	2	671.4	46	Khanapur
6	तासगाव	97.1	9	50.8	3	337.0	11	0.0	..	5.4	1	894.7	42	Tasgaon
7	शिराळा	321.0	17	45.0	8	249.0	11	17.0	1	13.0	1	1,288.0	67	Shirala
8	अटपाडी	47.0	4	33.0	5	209.0	9	0.0	0	27.0	2	413.0	31	Atpadi
9	सांगली	149.4	11	31.6	4	240.5	10	55.0	1	18.0	1	908.8	58	Sangli
सोलापूर (जिल्हा)																
1	सोलापूर	166.8	11	178.6	8	117.9	10	50.8	2	853.3	50	Solapur
2	बार्शी	173.0	11	68.8	7	180.9	7	4.3	0	41.0	1	769.8	44	Barshi
3	अक्कलकोट	95.0	6	15.9	13	113.0	12	34.0	2	429.9	51	Akkalkot
4	जेजुरी	Jeur
5	मोहळ	154.0	12	86.4	5	182.2	15	2.6	0	61.2	2	611.1	48	Mohol
6	मधा	182.2	9	217.8	10	386.8	14	68.7	3	1,029.8	51	Madha
7	करमाळा	99.6	9	106.0	7	284.8	15	5.0	1	95.6	2	764.0	47	Karmala
8	पंढरपूर	128.1	11	101.2	5	232.6	12	49.6	2	674.7	42	Pandharpur
9	सांगोला	97.8	9	158.2	9	316.0	10	49.6	2	814.5	45	Sangola
10	माळशिरस	72.8	5	66.0	6	539.0	10	3.0	1	90.0	3	948.9	33	Malshiras
11	मंगलवेढा	104.8	9	138.1	7	394.0	14	23.0	3	798.3	44	Mangalwedha
12	अक्कलूज	42.0	6	80.8	3	335.5	11	64.0	3	555.3	27	Akluj
13	सोलापूर	178.4	8	117.4	10	0.4	..	50.8	2	852.4	51	Solapur (l.m.d)
कोल्हापूर (जिल्हा)																
1	कोल्हापूर	328.6	19	51.2	8	247.0	12	4.2	1	20.3	1	1348.8	78	Kolhapur
2	हातकंगले	172.2	13	37.9	6	306.5	10	10.8	1	17.4	1	974.5	51	Hathanangale
3	शिरोळ	134.0	10	52.0	5	234.0	14	18.0	1	18.0	1	697.0	48	Shirol
4	गगनबावडा	1732.0	28	904.0	23	488.0	20	9.0	1	0.0	0	6556.0	124	Gaganbavada
5	शाहूवाडी	616.0	22	165.3	14	268.4	12	0.0	0	13.2	1	2410.8	92	Shahuwadi

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 2.4 (B)—Contd.

(1)	(2)	(17)	(18)	(19)	(20)	(21)	(22)	(23)	(24)	(25)	(26)	(27)	(28)	(29)	(2)	
6	गारगोटी	0.0	0	..	Gargoti	
7	पन्हाळा	525.4	22	114.8	12	168.0	13	1987.8	93	..	Panhala	
8	कागल	265.9	18	46.9	7	273.7	10	3.4	1	1008.1	69	..	Kagal	
9	गडहिंग्लज	209.0	16	29.0	4	232.0	14	11.0	2	1009.0	72	..	Gandhinglaj	
10	राधानगरी	1151.0	25	254.0	18	194.0	13	2.0	0	3774.0	102	..	Radhanagri	
11	आजरा	450.1	20	138.0	9	229.9	8	24.1	2	2251.2	85	..	Ajra	
12	चांदगड	757.0	22	191.7	15	263.2	11	18.8	2	2970.9	104	..	Chandgad	
13	करवीर	329.6	19	51.2	8	247.0	12	4.2	1	1262.0	70	..	Karvir	
14	बुधगड	469.0	23	76.0	9	279.0	16	0.0	..	1824.0	87	..	Bhudargad	
औरंगाबाद (जिल्हा)																
1	औरंगाबाद	267.9	15	117.2	10	148.2	7	52.4	3	924.9	52	Aurangabad
2	खुलदाबाद	188.4	8	206.0	10	195.4	8	0.0	0	52.2	2	900.6	48	Khulatabad
3	वैजापूर	75.0	5	70.0	8	105.0	7	0.0	0	42.0	3	589.0	37	Vaijapur
4	सोयेगाव	170.6	11	158.0	11	165.4	5	7.0	1	59.0	2	976.0	47	Soagaon
5	बिखलठाणा	241.9	14	185.8	12	220.3	7	5.1	1	52.6	3	1094.9	62	Chikalthana
6	सिल्लोड	93.5	8	140.4	8	141.5	6	0.0	0	53.4	2	701.0	44	Sillod
7	गंगापूर	116.2	9	166.0	8	168.2	7	9.0	1	59.4	2	665.0	38	Gangapur
8	कंकण	54.9	8	68.7	10	90.7	9	4.0	1	38.2	2	450.7	49	Kannad
9	पैठण	108.0	8	127.6	9	203.4	12	11.0	1	68.0	2	673.4	42	Paithan
जालना (जिल्हा)																
1	जालना	0.0	0	..	Jalana	
2	जाफराबाद	128.9	9	102.8	11	94.9	5	6.3	1	51.8	2	736.0	51	Jaffarabad
3	भोकरदान	126.0	10	129.0	10	144.0	6	0.0	..	61.0	2	804.0	48	Bhokardan
4	अंबड	376.4	15	139.0	9	93.4	7	6.0	1	51.2	3	943.1	53	Ambad
5	परतूर	126.0	10	174.0	10	64.0	6	0.0	0	59.0	2	842.0	47	Partur
6	175.7	12	96	9	25	3	0	..	48	2	..	Partur	
परभणी (जिल्हा)																
1	परभणी	79.4	9	128.6	9	25.6	3	9.8	1	55.8	2	655.2	38	Parbhani
2	कळमनूरी	139.5	10	155.6	9	82.6	5	46.0	2	814.9	44	Kalamnuri
3	हिंगोली	170.1	9	122.1	10	109.6	3	58.0	1	852.4	44	Hingoli

4	जितूर	84.4	9	108.8	9	61.4	4	2.6	1	84.2	2	690.2	44	Jintur
5	परमणी (ओ)	86.0	9	113.0	8	31.6	4	13.3	1	54.5	1	694.5	41	Parbhani (O)
6	सिद्धेश्वर कॅंप	115.5	9	92.4	9	58.2	2	69.4	2	725.0	44	Siddheshwar Camp.
7	गंगाखेड	239.6	14	139.4	7	73.0	10	0.0	..	21.0	1	808.9	49	Gangakhed
8	बसमत	215.4	13	243.4	8	145.2	5	0.0	..	41.6	2	954.2	43	Basamat
9	पाथरी	174.0	10	136.0	10	90.0	6	47.0	1	83.0	1	946.0	45	Pathri
बीड (जिल्हा)																
1	चौसळा	261.0	8	117.0	4	197.0	9	3.0	1	177.0	2	1033.0	35	Chousala
2	बीड (कलेक्टर)	Beed Collector
3	बीड	88.0	8	134.2	12	163.0	7	9.6	1	95.6	1	752.2	43	Beed
4	अंबेजोगाई	195.0	13	80.2	9	148.8	6	0.0	0	63.0	2	697.8	40	Ambejogai
5	गेवराई	119.0	8	139.0	9	107.0	8	..	0	77.0	3	620.6	42	Gevrai
6	पाटोदा	190.0	9	123.0	12	276.0	11	11.0	1	79.0	2	1022.5	50	Patoda
7	माजलगाव	194.2	12	132.2	9	144.4	7	26.6	1	94.4	2	876.2	50	Manjalegaon
8	रोटी	139.0	7	53.0	4	54.0	2	107.0	1	462.0	22	Roti
9	आष्टी	165.2	10	147.0	13	157.8	9	3.6	1	73.0	3	752.4	48	Ashti
10	कैज	155.1	15	137.0	9	107.2	8	6.0	1	64.6	1	775.4	50	Kajj
नांदेड (जिल्हा)																
1	भोकर	144.0	6	181.0	6	101.0	6	15.0	1	31.0	2	895.0	35	Bhoker
2	हदगाव	196.0	10	127.9	10	52.3	3	16.0	1	31.1	2	982.4	44	Hadgaon
3	नांदेड (ओ)	142.1	11	93.8	8	59.8	5	29.7	2	685.4	47	Nanded (O)
4	मुखेड	181.0	14	83.0	5	119.0	10	0.0	..	21.2	1	778.2	50	Mukhed
5	बिलोली	171.0	12	117.0	9	156.0	6	19.0	1	779.0	48	Billoli
6	किनवट	0	Kinwat
7	कंधार	270.6	17	120.4	7	162.2	9	11.3	2	934.9	56	Kandhar
8	देगलूर	261.4	15	57.2	5	251.0	8	23.0	2	894.0	48	Deglur
9	नांदेड (न)	119.8	11	90.6	7	39.0	3	0.0	..	27.1	2	666.5	41	Nanded (T)
उस्मानाबाद (जिल्हा)																
1	उस्मानाबाद	0.0	..	153.3	10	249.0	9	9.4	1	37.0	4	817.3	48	Osmanabad
2	परांडा	139.6	8	90.0	4	265.2	11	15.2	1	83.0	2	844.0	40	Paranda
3	कळंब	208.0	13	44.0	5	91.0	5	1.4	..	80.0	1	868.6	43	Kalamb
4	तुळजापूर	358.4	15	98.0	10	321.8	14	0.0	0	33.2	3	1203.0	69	Tuljapur
5	उमरगा	152.5	11	69.0	8	97.7	10	0.0	0	46.5	4	585.5	53	Omurga
6	भूम	155.2	11	141.9	10	208.0	13	16.0	1	50.0	2	960.1	56	Bhoom
7	उस्मानाबाद	171.7	11	111.0	8	188.0	9	5.4	1	24.0	2	746.2	51	Osmanabad

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 2.4 —Contd.

(1)	(2)	(17)	(18)	(19)	(20)	(21)	(22)	(23)	(24)	(25)	(26)	(27)	(28)	(29)	(2)
लातूर (जिल्हा)															
1	ओसा	..	96.3	10	139.0	11	203.0	13	0.0	..	42.0	1	701.0	56	Ausa
2	अहमदपूर	..	238.2	16	124.4	8	178.0	10	0.0	..	29.8	2	963.4	56	Ahmedpur
3	उदगीर	..	168.4	13	95.6	7	95.4	7	0.0	0	16.2	1	676.4	46	Udgir
4	लातूर	..	167.8	15	217.5	12	156.3	8	48.0	1	860.6	56	Latur
5	निलंगा	..	103.0	10	86.5	9	183.0	13	0.0	..	42.0	2	575.0	50	Nilanga
अकोला (जिल्हा)															
1	अकोला शहर (ओ)	..	128.8	11	151.6	8	809.0	42	Akola City (O)
2	बाळपूर	..	105.0	10	84.0	6	78.0	4	738.0	45	Balapur
3	आकोट	..	115.1	10	152.7	14	69.4	7	676.5	56	Akot
4	वशीम	..	77.0	11	75.4	7	77.3	6	0.0	..	46.2	2	914.4	55	Washim
5	मंगळूरपीर	..	91.0	8	66.0	8	109.0	5	32.0	2	753.0	52	Mangrulpir
6	मुर्तिजापूर	..	149.0	12	129.0	8	77.0	2	20.0	2	733.0	47	Murtijapur
7	बारशी टाकली	..	60.4	7	46.0	5	67.0	3	8.0	1	14.2	1	765.5	43	Barshi Takli
8	तेल्हारा	..	135.5	10	146.7	9	39.5	4	17.0	1	10.0	1	849.7	44	Telhara
9	परतूर	..	197.5	13	106.0	4	89.0	3	4.0	1	31.0	1	976.5	48	Partur
10	माळेगाव	..	156.0	12	131.0	6	191.0	6	44.0	2	1212.3	49	Malegaon
11	मनोरा	..	112.0	9	119.0	9	126.0	4	33.0	1	788.0	45	Manora
12	करंजा	..	90.0	11	169.0	9	105.0	4	0.0	..	17.0	1	752.0	43	Karnja
13	रिसोड	..	183.0	7	106.0	6	122.0	4	10.0	2	803.0	39	Risod
अमरावती जिल्हा															
1	अमरावती (ओ)	..	153.2	11	192.4	12	0.0	..	0.0	..	0.0	..	754.6	49	Amravati (O)
2	बडनेरा	..	143.2	10	238.4	13	151.8	4	12.0	2	963.8	56	Badnera
3	मोर्शी	..	99.0	7	128.0	10	51.0	1	2.0	..	5.0	1	590.0	40	Morshi
4	चांदूर बाजार	..	154.5	12	162.1	11	36.8	3	10.2	1	721.9	49	Chandur Bazar
5	वरुड	..	174.0	9	204.0	12	40.0	4	9.0	2	0.0	..	943.0	49	Varud
6	अचलपूर	..	139	7	164	9	85.5	5	9.2	1	919.7	42	Achalpur
7	दर्यापूर	..	78.8	8	99.8	9	36.2	4	0.0	..	6.5	2	379.8	43	Daryapur

8	अंजनगाव सुर्जी	102.4	7	170.2	9	61.8	5	0.0	..	8.0	1	898.3	42	Arjangaon Surji
9	चांदूर रेल्वे	104.1	8	173.1	10	97.7	4	14.2	1	701.7	47	Chandur Rly.
10	चिखलदरा	418.8	16	437.0	21	105.0	6	21.8	1	1816.2	71	Chikhaldara
11	तिक्सा	205.5	14	255.0	13	40.5	5	10.0	2	956.9	64	Tiwasa
12	अमरावती (न.)	Amravati (T.)
13	घारणी	218.8	15	328.4	15	77.4	5	52.4	2	1433.4	65	Dhami
14	भातकुली	172.8	14	197.0	11	56.6	5	640.4	50	Bhatkuli
15	नांदगाव खांडे	147.6	10	57.4	9	127.6	5	2.4	..	16.4	1	656.2	51	Nandgaon Khande

यवतमाळ जिल्हा

Yavatmal District

1	यवतमाळ	277.3	9	106.6	7	59.4	4	863.0	43	Yavatmal
2	बाभुळगाव	182.6	9	142.6	10	171.6	4	0	..	9	1	922.3	53	Babhulgaon
3	दारव्हा	72.6	6	83.1	7	33.4	3	20.6	1	522.5	40	Darvha
4	दिग्रस	174	6	74	4	8	1	0	..	43	1	741.5	30	Digras
5	आरनी	191.6	8	30.1	6	65.8	4	685.7	32	Arni
7	नेर	211	10	168.5	7	132.5	5	0	..	0	..	874.2	41	Ner
8	उमरखेड	212	8	82.1	9	38.4	3	35.1	2	833.5	40	Umarkhed
9	महागाव	165.2	10	70	5	73	5	28	1	762.4	38	Mahagaon
10	वणी	166.9	11	156.6	10	45	4	11.5	1	1074.2	58	Wani
11	मारेगाव	277	14	97.9	8	142.3	4	1053.1	51	Maregaon
12	पार्लकवाडा	200.5	12	44	5	123	7	0	..	11	1	1133.6	80	Pandarkawada
13	राळेगाव	200	11	75.6	6	112.8	6	0	..	0	..	795.4	49	Ralegaon
14	कलंब	290.5	15	134.3	8	47	4	917.0	51	Kalamb
15	पुसद	184.8	11	87.1	7	50.8	4	..	0	49	2	790.0	46	Pusad
16	घाटंजी	169	9	55	7	42	5	10	1	739.0	44	Ghatanji
17	खडकडोह	190	10	100	3	45	3	813.6	34	Khadakdoh

बुलढाणा जिल्हा

Buldhana District

1	जळगाव	166	10	183	9	29.4	1	986.4	36	Jalgaon
2	संग्रामपूर	177	11	1530	11	26	1	2191.0	41	Sangrampur
3	चिखली	68.8	5	102.6	4	125.6	6	7	1	21	1	850.6	38	Chikhali
4	बुलढाणा (एम)	80.3	6	130.6	13	711.4	47	Buldhana IMD
5	बुलढाणा	94.3	7	102.6	11	67.6	3	808.8	48	Buldhana

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 2.4 —Contd.

(1)	(2)	(17)	(18)	(19)	(20)	(21)	(22)	(23)	(24)	(25)	(26)	(27)	(28)	(29)	(2)
6	देऊळगाव राजा	..	89.5	12	152.5	9	89.2	6	..	46.4	3	922.7	53	..	Deolgaon Raja
7	मेहकर	..	145	10	143	6	140	6	..	33	2	753.0	43	..	Mehkar
8	सीदखेड राजा	..	131	12	100	8	76	6	723.2	50	..	Sindhkhed Raja
9	तोणार	..	137	11	84	7	93	4	0	44	2	762.0	44	..	Lonar
10	खामगाव	..	75	7	71	7	83	3	692.0	38	..	Kharnagaon
11	मलकापूर	..	83	9	127	9	33	2	7	45	2	671.0	37	..	Malikapur
12	मोटला	..	105.6	8	49	8	26	2	658.7	37	..	Motala
13	नांदुरा	..	168	9	185	7	65	5	..	45	2	794.0	45	..	Nandura
वर्धा जिल्हा															
1	आष्टी	..	188.7	10	244.6	13	141.7	5	..	6.4	1	975.5	52	..	Ashti
2	कारंजा	..	121.6	11	276.2	16	158.2	6	..	3.4	1	1,061.7	62	..	Karanja
3	वर्धा	..	152.2	11	169.2	10	68.4	4	802.4	47	..	Wardha
4	समुद्रपूर	..	190.6	15	151.8	13	29.8	2	..	14.2	1	816.2	58	..	Samudrapur
5	हिंगणघाट	..	177.4	14	100	10	23	3	..	17.6	1	742.2	50	..	Hinganghat
6	देवली	..	178.2	10	104.3	10	48.4	3	0	6.4	1	701.3	49	..	Deoli
7	अर्वी	..	140.6	11	252	11	97.6	3	..	3	1	1,000.7	48	..	Arvi
नागपूर जिल्हा															
1	नागपूर (आय. एम. डी.)	..	213.6	13	332.9	15	51.1	3	1,324.2	63	..	Nagpur
3	कामठी	..	220.5	11	148.5	10	143.3	5	1,338.9	53	..	Kamtee
4	हिंगणा	..	234	14	231	13	43.6	4	1,138.1	62	..	Hingna
5	काटोल	..	148.8	6	123.2	10	43.6	4	767.0	43	..	Katol
6	नरखेड	..	181.3	10	140.3	10	103.8	4	..	1.4	..	987.0	49	..	Narkhed
7	सावनेर	..	173.5	10	175	9	15.4	2	1,050.8	50	..	Saoner
8	कलामेश्वर	..	241.4	13	238.6	14	63.4	5	1,115.8	62	..	Kalameshwar
9	रामटेक	..	297.7	12	174.7	9	61.7	5	1,175.9	56	..	Ramtek
10	पारसिवनी	..	228.8	11	99.3	13	69.4	5	1,175.6	59	..	Parseoni
11	मौदा	..	272.6	13	359.2	14	29	4	1,246.5	53	..	Mouda
12	भीवापूर	..	331.2	14	201.3	10	83.7	4	1,363.6	52	..	Bhiwapur

13	उमरेड	231	13	131	12	24	3	843.0	56	Umred
14	मिवापूर	190.2	14	226.4	14	157.8	6	1,142.4	64	Kuhi
15	कुही	215.7	13	293.3	14	1,228.3	63	Nagpur AP
2	नागपूर (शहर)	251.4	13	301.3	14	1,250.1	62	Nagpur (City)

भंडारा जिल्हा

Bhandara District

1	गोंदिया	369.5	11	255.2	11	91.6	9	1201.1	54	Gondia
2	आमगाव	626.6	17	340.1	15	58.9	5	1679.4	64	Amgaon
3	सालेकसा	608.8	15	283	12	93	6	1554.6	62	Salakasa
4	मोरगाव अर्जुनी	349.4	15	201.8	12	63.4	4	1450.3	61	Maregon Arjuni
5	साकोली	509.7	17	248.4	14	100.4	10	1441.1	67	Sakoli
6	भंडारा	448	14	269.6	16	65.7	7	1361.6	68	Bhandara
7	मोहाडी	411.9	15	143.8	11	34.1	3	1121.0	59	Mohadi
8	तुमसर	392.2	14	220.1	10	22.1	4	1123.3	55	Tumsar
9	पौनी	349.8	15	197.8	11	91	4	1430.0	61	Paoni
10	पंगरी	295	11	223	12	65	2	990.0	39	Pangree
11	तीरोरा	384.4	14	244	14	79.8	4	1334.0	59	Tirara
12	गोरगाव	308.2	12	214.2	13	106.8	7	1083.3	57	Goregaon
13	खैरवंदा	303.7	11	203	11	57.3	6	1010.7	53	Khyarbanda
14	चोरखमरा	403	14	222	13	129	6	1137.0	51	Chorkhamara
15	बोडालकसा	557	13	295	13	58	5	1609.0	61	Badakasa
16	भंडारा	252	12	169.7	9	112.4	4	1217.3	59	Bhandara

चंद्रपूर जिल्हा

Chandrapur District

1	मूल	169.2	11	232.4	11	48.9	5	9.2	1	1001.6	55	Mul
2	गोंडपिपरी	140.6	11	97.4	13	63.4	4	25.2	1	1004.4	58	Gond-pimpri
3	वरोरा	265.9	13	121.4	9	48.1	4	12.7	1	881.1	54	Worara
4	भद्रावती	215.6	13	207	14	46.8	7	10.2	1	989.2	64	Bhadravati
5	चिमुर	220.9	10	168.5	11	115.5	7	9	1	1226.2	55	Chimur
6	नागभिड	314.8	14	225.2	14	51.1	6	1346.0	62	Nagbhid
7	गोरझरी	255.6	10	162.9	8	75.1	5	904.7	40	Bhorazeri
8	ब्रह्मपुरी	383.7	15	138.9	12	115.2	9	0.3	..	1248.2	66	Bramhapur
9	असोला	258.9	12	101.5	9	94.4	6	1047.7	50	Asola

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 2.4 —Contd.

(1)	(2)	(17)	(18)	(19)	(20)	(21)	(22)	(23)	(24)	(25)	(26)	(27)	(28)	(29)	(2)
10	नतेसर	..	314.3	17	272.8	15	79.4	5	1229.2	60	..	Nalesar
11	खैरी	..	240	14	135	13	86	5	910.0	49	..	Khairi
12	गडमोशी	..	289	16	198	18	17	2	1003.0	60	..	Gadmoshi
13	सिंदेवाही	..	302.3	18	238.9	19	26	5	1126.4	77	..	Sindewahi
14	राजुरा	..	136	12	195	12	76	7	32	1	1071.0	59	Rajura
गडचिरोली जिल्हा															
1	गडचिरोली	..	451	18	176.3	12	187.7	7	3.8	1	1814.4	69	Gadchiroli
2	आरमोरी	..	349.1	15	212.8	14	113	5	1319.4	59	..	Armore
3	कुरखेड	..	359	14	199	13	55.6	4	1259.6	63	..	Kurkheda
4	धानोरा	..	394.1	15	168.3	14	98	7	1202.6	61	..	Dhanora
5	चामोरशी	..	214.8	12	196	10	58	2	7	1	1228.0	48	Chamorshi
6	कुरघोडा	..	212	13	191	9	77	5	7	1	1383.0	54	Kunghade
7	अहेरी	..	267.7	11	223.9	12	31.3	4	13.6	1	1297.8	63	Aheri
8	इटापल्ली	..	326.9	15	350.4	14	177.7	7	1431.6	65	Itapalli
9	सिंचोरा	..	260	15	214	9	69	4	1235.0	50	Sinchora

तक्ता क्रमांक/ TABLE No.2.4 B

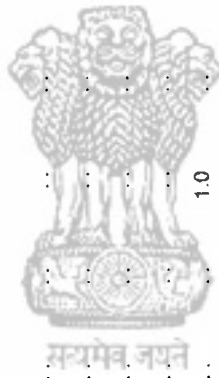
पर्यावरण सांख्यिकी/ENVIRONMENT STATISTICS

तक्ता क्रमांक/TABLE No.2.4 (B)

विविध केंद्रांचे ठिकाणी पडलेला पाऊस/Rainfall at different Centres. (1994)

(पाऊस मिली मिटरमध्ये/Rainfall in MM)

अ. क्र. Sr. No.	केंद्र (2)	जानेवारी January		फेब्रुवारी February		मार्च March		एप्रिल April		मे May		जून June		जुलै July		Centre
		पाऊस Rainfall	पावसाचे दिवस Rainy days	पाऊस Rainfall	पावसाचे दिवस Rainy days	पाऊस Rainfall	पावसाचे दिवस Rainy days	पाऊस Rainfall	पावसाचे दिवस Rainy days	पाऊस Rainfall	पावसाचे दिवस Rainy days	पाऊस Rainfall	पावसाचे दिवस Rainy days	पाऊस Rainfall	पावसाचे दिवस Rainy days	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(2)
मुंबई (कुलाबा)																
अंधेरी																
ठाणे (जिल्हा)																
1	ठाणे	418.4	21	1207.8	31	Thane
2	कल्याण	Kalyan
3	मुंबाड	619.0	20	450.0	31	Murbad
4	निवडी	362.0	16	1383.0	31	Bhivandi
5	वसई	..	1	1.0	469.0	15	1331.0	31	Vasai
6	वाडा	..	1	588.0	20	1199.0	30	wada
7	शहापूर	554.0	19	1296.0	31	Shahapur
8	डहणू	845.3	18	782.6	27	Dahanu
9	डहणू (आय.एम.डी)	..	1	847.9	18	780.6	27	Dahanu (IMD)
10	पालघर	..	1	544.3	14	913.7	29	Palghar
11	जवहार	..	1	589.2	18	1293.8	31	Jawhar
12	मोखाडा	873.6	18	1184.5	31	Mokhada
13	उल्हासनगर	3.0	1	426.0	18	1309.0	31	Ulhasnagar
14	तलासरी	709.6	19	681.6	30	Talasari
रायगड जिल्हा																
1	अलिबाग	542.7	21	813.4	28	Alibag
2	अलिबाग (आय.एम.डी)	..	1	0.7	..	542.6	21	713.6	27	Alibag (IMD)
3	पनवेल	16.4	2	687.4	20	1498.5	31	Panvel

4	कर्जत	905.8	21	1706.4	31	Karjat
5	माथेरान	1071.1	19	2680.5	30	Matheran
6	खालापूर	999.0	23	1219.0	31	Khalapur
7	उरण	489.0	14	957.0	27	Uran
8	सुधागड पाली	914.0	23	1717.0	31	Bhira
9	पेण	777.4	22	1400.0	30	Pen
10	महाड	1155.1	24	1291.7	31	Mahad
11	माणगाव	1126	22	1582	31	Mangaon
12	रोहा	916.0	25	1729.0	31	Roha
13	भीरा	1657	20	N.A.	N.A.	Roha
14	पोलादपूर	1253.0	23	1217.0	31	Poladpur
15	गुरुड	702.0	24	912.0	26	Murud
16	श्रीवर्धन	685.0	23	715.0	28	Shrivardhan
17	महसळा	786.0	22	1380.0	31	Mhasala
रत्नागिरी जिल्हा																							
Ratnagiri (Dist.)																							
1	चिपलुण	844.0	26	1341.0	31	Chiplum
2	दापोली	675.6	24	973.7	31	Dapoli
3	खेड	1179.0	24	1707.0	31	Khed
4	रत्नागिरी	534.0	23	892.0	30	Ratnagiri
5	मांडवगढ	1189.0	23	1829.0	31	Mandangad
6	रत्नागिरी	947.6	22	813.3	29	Ratnagiri
7	रत्नागिरी (आय.एम.डी.)	947.6	22	812.4	29	Ratnagiri (IMD)
8	देवरुख	1091	26	1362	31	Deorukh
9	राजापूर	1257.0	29	1596.0	31	Rajapur
10	लांजा	1230.0	27	1458.0	31	Lanja
सिंधुदुर्ग (जिल्हा)																							
Sindhudurg (Dist.)																							
1	देवगढ	871.0	24	484.0	29	Deogad
2	मालवण	960.0	25	461.0	29	Malwan
3	सावंतवाडी	1252.0	28	1332.0	31	Sawantwadi
4	वेगूर्ला	811.4	24	754.6	29	Vengurla
5	हरनी (आय.एम.डी.)	404.7	17	563.5	27	Harai (IMD)
6	कनकवली	969.0	27	1285.0	31	Kankavali
7	कुडळ	1014.3	27	921.5	31	Kudal
8	वैभववाडी	896.8	23	1403.8	31	Vaibhavwadi

तक्ता क्रमांक/TABLE No.2.4—Contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(2)
	नाशिक (जिल्हा)															नाशिक (Dist.)
1	मालेगाव	..	5.0	1.0	5.8	1	195.0	6	142.4	9	Malegaon
2	मालेगाव (आय. एम. डी.)	..	1.6	5.8	1	10.3	2	195.0	6	144.4	9	Malegaon (IMD)
3	सतना	38.0	1	219.0	8	154.0	6	Satana
4	कलवन	3.0	1	56.5	3	368.0	11	255.0	14	Kalwan
5	नांदगाव	3.0	1	143.0	7	88.0	5	Nandgaon
6	बोलथन	7.0	1	106.4	7	75.0	5	Bothan
7	सुरगाना	..	7.0	1	713.0	15	1218.0	31	Surgana
8	नाशिक	278.6	9	281.4	16	Nasik
9	त्रिंबक	274.6	7	1431.0	31	Trimuk
10	ओझर (आय. एम. डी.)	..	10.9	1	4.9	1	26.1	1	202.5	9	206.4	18	Ozar (IMD)
11	दीर्घोरी	..	14.0	1	5.0	1	23.0	1	311.0	12	309.0	27	Dindori
12	इगतपुरी	727.8	22	1645.0	31	Igatpuri
13	पेठ	650.0	16	1161.0	30	Peth
14	नीफाड	..	4.0	1	12.0	2	158.0	8	187.0	15	Niphad
15	पीपल्गाव बसवंत	179.0	5	241.0	10	Pimpalgaon
16	सिन्नर	337.5	9	179.1	19	Sinner
17	सोमठाणा	100.0	8	63.0	6	Smethane
18	कोल्हाण	85.6	5	64.1	4	Kolgaon
19	येवला	40.0	2	16.0	1	144.0	6	98.0	11	Yeola
20	चांदवड	123.0	11	178.0	17	Chandwad
	धुळे (जिल्हा)															धुळे (Dist.)
1	धुळे	4.0	1	4.0	1	228.0	6	127.2	8	Dhule
2	साक्री	196.0	7	101.6	9	Sakri
3	सिंदखेड	..	11.0	1	28.0	3	167.0	10	146.0	13	Sindkheda
4	शिरपूर	..	21.0	1	14.0	2	94.0	8	177.0	17	Shirpur
5	शहावा	..	11.2	1	0.2	..	34.0	2	349.9	12	190.1	17	Shahda
6	नंदुरबार	14.8	1	17.2	1	335.0	11	389.8	16	Nadurbar
7	नवापूर	482	13	528	24	Navapur
8	तलोदा	..	2.1	13.9	1	28.4	1	318.0	12	350.4	22	Taloda
9	अक्कलकुआ	23.0	1	10.0	1	395.0	14	439.0	25	Akkalkuwa
10	अकरानी (दादगाव)	48.0	1	22.0	1	164.0	10	310.0	22	Akrani (Dhadgaon)

जळगाव (जिल्हा)

Jalgaon (Dist.)

1	जळगाव	126.2	10	215.3	17	Jalgaon
2	मुसावळ	263.8	10	265.9	20	Bhusal
3	यावल	4.0	1	33.0	2	153.0	11	232.0	17	Yaval
4	रावेर	117.0	10	254.0	13	Raver
5	एदलाबाद	68.6	8	254.9	17	Etlabad
6	अमळनेर	19.5	3	127.5	11	172.0	14	Amalner
7	चोणडा	17.0	2	159.6	13	180.4	14	Chopada
8	एरंडोल	61.0	10	168.0	13	Erandol
9	परोळा	11.0	2	175.0	9	163.2	11	Parola
10	बाळीसागाव	6.0	122.0	8	109.0	6	Chalisgaon
11	जामनगर	7.0	1	147.0	9	359.5	20	Jamnagar
12	पाचोरा	74.3	7	91.9	8	Pachora
13	भदगाव	142.2	9	157.4	10	Bhadgaon

अहमदनगर (जिल्हा)

Ahmednagar (Dist.)

1	अहमदनगर	26.0	2	16.0	2	103.8	7	51.0	8	Ahmednagar
2	पारनेर	8.0	2	41.0	3	56.0	5	120.0	15	Paner
3	श्रीगोंदा	20.0	1	13.0	1	85.0	7	58.0	8	Shrigonda
4	कर्जत	30.0	2	30.0	4	69.0	8	72.0	10	Karjat
5	मीरजगाव	25.0	2	2.5	1	46.5	4	21.0	3	Mirajgon
6	जामखेड	26.0	2	112.0	9	114.0	8	Jamkhed
7	शेवगाव	64.0	5	32.0	3	76.0	6	42.0	7	Shevgaon
8	पाथर्डी	59.0	4	71.0	5	35.0	6	Pathardi
9	नेवसा	42.0	3	31.0	2	51.0	6	60.0	7	Nevasa
10	राहुरी	30.0	3	4.0	1	113.0	6	50.0	5	Rahuri
11	संगमनेर	81.0	6	95.0	8	Sangmanar
12	अकोला	129.0	9	238.1	21	Akola
13	कोपरगाव	658.0	12	486.0	14	Kopergaon
14	श्रीरामपूर	8.0	1	37.0	2	80.0	8	73.0	9	Shrirampur

तक्ता क्रमांक/TABLE No.2.4—Contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(2)
पुणे (जिल्हा)																
1	पुणे	314.0	15	294.5	21	Pune
2	पुणे (आय एम टी.)	13.6	2	50.5	3	313.3	15	302.7	22	Pune (IMD)
3	वागवडी	..	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	..	N.A.	..	N.A.	..	Varwadi observato
4	पौर्वा	375.0	10	1098.0	31	Paud
5	भोर	5.2	1	48.3	3	643.5	17	607.6	31	Bhor
6	मकळ	367.1	14	906.5	30	Maval
7	वेल्हे	1130.0	23	1830.0	31	Velhe
8	जुजर	172.0	10	409.4	22	Junner
9	खेड	..	3.2	26.2	3	12.0	1	164.2	11	259.2	20	Khed
10	अंबेगाव	4.2	1	44.0	2	136.6	11	265.7	14	Ambegaon
11	शिरूर	33.0	4	21.0	2	91.0	9	80.0	11	Shirur
12	ताळेगाव (डगडेर)	13.0	1	118.4	8	132.8	17	Talegaon Dhamdhe
13	बारामती	13.4	1	18.3	3	58.0	6	59.6	8	Baramati
14	बारामती (आय एम टी)	52.2	7	54.6	9	Baramati (IMD)
15	इंदापूर	71.2	1	82.1	6	60.2	6	Indapur
16	दांड	98.0	4	38.4	4	116.0	5	79.4	10	Daund
17	सासवड	111.0	2	170.5	10	234.0	17	Saswad
18	जेजुरी	..	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Jejuri
सोलापूर (जिल्हा)																
1	सोलापूर	32.9	5	21.5	3	70.1	10	70.0	8	Solapur
2	बारशी	134.1	7	99.6	8	Barshi
3	अक्काकोट	7.0	1	43.0	3	42.0	3	120.5	9	Akkalkot
4	मोहल	..	20.8	40.4	3	49.0	3	94.1	6	85.0	7	Mohol
5	मदा	35.8	2	76.6	6	88.0	8	Madha
6	करमाळा	15.8	2	41.8	4	77.6	5	Karmala
7	पंढरपूर	..	1.8	46.3	1	51.0	3	94.8	6	35.2	6	Pandharpur
8	सांगोता	26.2	3	25.0	2	79.0	5	17.6	3	Sangola
9	माळशिरस	66.6	4	209.0	8	70.0	7	Malshiras
10	मंगलवेढा	27.0	4	38.0	3	88.5	4	28.7	6	Mangalwedha

तक्ता क्रमांक/TABLE No.2.4—Contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(2)
10	गढहिलज	..	4.0	69.0	5	41.0	5	521.0	20	322.0	28.	Gadhinglag
11	गारगोटी	76.5	5	34.0	3	591.7	23	884.8	31	Gargoti (bhudargad)
12	अजरा	..	1.2	7.4	1	89.6	5	21.0	2	839.6	22	1224.4	31	Ajra
13	चांदगड	5.0	1	83.2	6	13.2	1	952.8	27	1715.7	31	Chandgad
औरंगाबाद (जिल्हा)																
1	औरंगाबाद	93.0	7	158.8	14	Aurangabad
2	चिखलठाणा	..	15.0	19.5	2	55.8	1	79.2	6	142.0	13	Chikhalthana
3	पेठण	27.8	4	36.2	3	44.8	4	50.6	7	Paithan
4	गंगापूर	106.0	12	93.2	10	Gangapur
5	वैजापूर	67.0	5	97.0	10	Vaijapur
6	कन्नड	..	1.0	11.6	1	17.0	2	148.6	5	141.4	9	Kannad
7	खुलदाबाद	44.3	2	159.4	6	161.0	13	Khuladabad
8	सिल्लोड	..	23.0	25.3	2	20.8	1	97.5	5	103.9	12	Sillod
9	सोयेगाव	..	1.0	29.0	2	3.0	1	164.6	8	154.6	13	Soegaon
जालना (जिल्हा)																
1	भोकरदन	..	23.0	42.0	4	49.0	4	75.0	7	104.5	10	Bhokardan
2	जाफराबाद	27.1	2	64.8	3	84.2	8	91.9	7	Jaffarabad
3	जालना	81.0	7	97.0	8	Jalna
4	अंबड	108.0	8	80.6	9	Ambad
5	परतूर	..	5.0	7.0	1	9.0	2	62.0	5	82.6	9	Partur
बीड (जिल्हा)																
1	बीड	162.8	7	42.4	5	Beed
2	बीड (आय. एम. डी.)	21.8	3	28.8	13	162.8	6	38.8	4	Beed (MID)
3	चौसाळा	24.0	3	21.0	2	66.0	10	77.0	5	chousala
4	पाटोदा	..	5.0	44.0	3	30.0	2	140.0	7	55.0	6	Patoda
5	आष्टी	..	3.6	49.2	5	15.2	2	103.4	11	61.4	8	Ashti
6	रोटी	109.0	6	26.0	3	Roti
7	मेवसाई	57.4	7	30.2	6	Geoni
8	माजलगाव	38.6	4	24.2	2	207.0	11	52.8	4	Majalgaon
9	अंबेजोगाई	90.0	9	63.3	6	Ambejogai
10	कैज	9.2	1	44.8	2	48.2	7	72.6	8	Kaij

लातूर (जिल्हा)										लातूर (Dist.)									
1	लातूर	38.8	5	36.6	6	54.8	9	Latur			
2	औसा	22.0	2	16.0	2	16.0	1	89.0	6	103.0	11	Ausa			
3	अहमदपूर	12.0	2	..	2	77.4	4	95.6	9	Ahmadpur			
4	निलंगा	28.0	4	4.0	1	4.0	1	181.0	10	81.2	8	Nilanga			
5	उदगीर	32.8	5	..	5	83.7	4	105.7	12	Udgir			
उस्मानाबाद (जिल्हा)										Osmanabad (Dist.)									
1	तुळजापूर	19.0	2	45.2	4	45.2	4	109.0	8	110.2	12	Tuljapur			
2	उस्मानाबाद	..	7.0	6.5	1	19.0	1	19.0	1	133.9	8	90.4	9	Osmanabad			
3	परदा	..	13.0	3.0	1	25.4	2	25.4	2	67.0	5	77.7	9	Paranda			
4	भूम	43.4	2	95.0	9	116.6	12	Bhoom			
5	कळम	..	2.0	14.0	1	28.0	2	28.0	2	62.0	9	66.0	10	Kalam			
6	उमरगा	47.2	3	124.8	9	57.9	3	Omarga			
नांदेड (जिल्हा)										Nanded (Dist.)									
1	नांदेड	..	3.0	3.6	1	0.8	110.8	8	106.4	11	Nanded			
2	बिलोली	172.0	9	268.0	22	Biloli			
3	मुखेड	57.0	5	159.0	13	Mukhed			
4	कथार	..	4.0	12.0	2	137.5	8	221.5	13	Kandhar			
5	लोहा	44.9	3	143.5	11	Loha			
6	हदगाव	137.5	6	426.6	17	Hadgaon			
7	भोकर	128.0	9	185.0	12	Bhokar			
8	देगलूर	145.0	8	125.0	15	Degloor			
9	किनवट	..	4.0	1	2.0	183.0	10	319.0	17	Kinwat			
परभणी (जिल्हा)										Parbhani (Dist.)									
1	परभणी (आय.एम.डी.)	..	14.6	2	2.4	14.1	2	7.1	1	7.1	1	109.1	8	160.5	8	Parbhani (IMD)			
2	गंगाखेड	112.0	7	76.2	7	Gangakhed			
3	पाथरी	169.0	7	157.2	12	Pathri			
4	जिंतूर	..	23.2	1	..	39.8	3	4.0	1	4.0	1	173.8	13	143.7	14	Jintur			
5	हिंगोली	162.8	11	200.1	15	Hingoli			
6	सिद्धेश्वर	..	5.4	1	..	18.0	3	27.4	4	27.4	4	142.8	5	138.0	12	Siddheshwar			
7	कळमूरी	21.5	2	17.0	2	17.0	2	63.3	7	120.5	13	Kalamnuri			
8	बसमत	175.4	8	201.4	14	Basmat			

तक्ता क्रमांक/TABLE No.2.4—Contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(2)
बुलढाणा जिल्हा																
1	जळगाव जमोद	100.0	9	273.0	16	Jalgaon Jamod
2	संग्रामपूर	139.0	12	304.0	13	Sangrampur
3	चिखली	182.2	9	129.0	9	Chikhali
4	बुलढाणा	170.8	8	263.8	16	Buldhana
5	देऊलगाव राजा	50.0	5	85.0	10	Deulgaon Raja
6	मेहकर	186.0	10	143.4	9	Mehkar
7	सिंदखेड राजा	..	5.0	1.0	22.0	2	1.0	..	28.0	5	105.0	8	Sindkhed Raja
8	लोणार	44.0	3	7.0	1	74.0	7	142.0	15	Lonar
9	खम्मगाव	119.0	7	299.0	17	Khamgaon
10	शेगाव	90.9	9	264.6	12	Shegaon
11	मलकापूर	16.0	2	5.0	1	80.0	5	149.2	14	Malakapur
12	मोटला	..	3.0	1	31.0	2	12.2	1	95.5	8	261.5	19	Motla
13	नांदुरा	17.0	1	45.0	4	360.0	20	Nandura
7	वशीम	51.1	3	233.5	11	289.8	14	Washim
8	मालेगाव	267.0	10	574.0	20	Malegaon
9	रीसोड	164.0	10	225.0	12	Risod
10	आकोट	135.4	7	372.6	15	Akot
11	तेल्हारा	124.2	7	292.0	14	Telhara
12	बेलापूर	130.0	10	275.0	16	Belapur
13	पातूर	242.0	11	310.0	26	Patur
अकोला (जिल्हा)																
1	अकोला	22.0	3	8.7	2	Akola
2	बाशी टाकळी	..	8.0	2	22.0	3	228.0	9	298.0	18	Barshi Takali
3	मंगरुळपीर	237.0	12	368.0	19	Mangrulpir
4	मानोरा	182.0	11	362.0	20	Manora
5	मूर्तिजापूर	171.0	10	308.0	16	Murtijapur
6	कारंजा	105.0	9	415.5	20	Karanja
7	धारणी	238.0	12	397.6	20	Dhami
8	चिखलदरा	280.8	13	534.4	23	Chikhaldara

तबला क्रमांक/TABLE No.2.4—Contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(2)
वर्धा जिल्हा																
1	आर्वी	..	24.3	3.0	16.8	1.0	..	7.9	1.0	7.6	2.0	177.7	13.0	379.5	18.0	Arvi
2	कारंजा	..	16.8	3.0	13.4	1.0	..	12.6	1.0	6.4	1.0	208.6	15.0	291.4	20.0	Karanja
3	आष्टी	166.8	11.0	195.6	13.0	Ashti
4	वर्धा	218.4	13.0	557.2	16.0	Wardha
5	सेळू	..	15.0	1.0	7.0	1.0	..	13.0	3.0	295.0	16.0	540.0	15.0	Selloo
6	देवळी	..	63.2	2.0	5.0	1.0	..	17.0	3.0	200.8	13.0	674.6	18.0	Deoli
7	हिंगणघाट	..	22.8	3.0	13.4	2.0	..	17.4	3.0	3.3	1.0	224.9	12.0	551.3	18.0	Hinganghat
8	समुद्रपूर	..	29.4	3.0	5.4	1.0	..	19.8	3.0	164.8	10.0	722.8	18.0	Samudrapur
वर्धा जिल्हा																
नागपूर जिल्हा																
1	नागपूर	..	27.1	2.0	65.4	3.0	149.1	14.0	674.9	21.0	Nagpur
3	कामठी	..	35.2	3.0	14.7	2.0	186.9	13.0	448.3	19.0	Kamtee
4	हिंगणा	..	25.0	2.0	60.2	3.0	..	5.0	1.0	330.0	15.0	594.8	19.0	Hingna
5	रामटेक	..	21.6	2.0	19.8	2.0	..	42.0	1.0	184.6	13.0	484.4	22.0	Ramtek
6	पारशिवली	..	17.4	3.0	16.2	1.0	..	8.0	1.0	202.5	13.0	525.9	21.0	Parseoni
7	मौदा	..	16.0	2	10.0	1.0	288.4	15.0	689.5	21.0	Mouda
8	काटोल	..	28.2	4	60.2	3.0	..	19.8	2.0	197.9	12.0	362.7	20.0	Katol
9	नरखेड	..	5.0	1	6.0	1.0	..	9.0	1.0	229.0	12.0	313.5	20.0	Narkhed
10	सावनेर	..	9.8	3	2.6	11.0	1.0	198.0	17.0	347.0	18.0	Saoner
11	कळमेश्वर	..	27.4	3	28.4	2.0	..	15.8	3.0	226.8	14.0	582.2	18.0	Kalameshwar
12	उमरेड	..	31.0	2	14.0	3.0	..	9.0	1.0	222.5	12.0	671.5	19.0	Umreer
13	भिवापूर	..	14.0	1	4.0	1.0	..	2.1	272.5	15.0	687.5	20.0	Bhiwapur
14	कुही	..	50.0	3	45.3	3.0	..	14.9	2.0	191.6	11.0	539.2	19.0	Kuhi
नागपूर जिल्हा																
भंडारा जिल्हा																
1	भंडारा	..	51.4	4	51.0	4.0	..	5.4	1.0	275.6	15.0	656.4	21.0	Bhandara
2	मोहाडी	..	28.8	3	19.8	3.0	7.2	2.0	356.5	17.0	492.4	17.0	Mohadi
3	तुमसर	..	17.2	2	17.3	2.0	..	13.6	1.0	1.4	..	326.9	16.0	588.9	21.0	Tumsar
4	पवनी	..	14.4	2	42.2	6.0	..	23.8	2.0	273.3	12.0	995.6	20.0	Pauni
5	गोदिया	..	22.7	3	11.4	1.0	..	15.2	2.0	231.4	12.0	742.0	22.0	Gondia
6	पांगरी	140.0	7.0	548.0	15.0	Pangri
7	तिरोडा	..	22.0	2	22.0	3.0	..	18.0	2.0	226.0	14.0	617.0	21.0	Tiroda
8	खैरबंदा	..	22.5	2	200.3	12.0	776.4	19.0	Khyarbanda

9	बोडालकसा	10.0	1	15.0	1.0	248.0	9.0	900.0	21.0	Bodalkasa
10	आमगाव	17.2	1	373.1	12.0	1112.7	22.0	Amgaon
11	गोरेगाव	20.5	2	5.3	1.0	..	18.5	3.0	182.2	13.0	596.1	21.0	Goregaon
12	सावेकसा	21.8	3	15.2	1.0	..	11.8	2.0	398.2	15.0	895.2	23.0	Salekasa
13	साकोली	32.2	2	26.7	3.0	..	8.8	2.0	262.5	14.0	663.1	26.0	Sakoli
14	देवरी	322.3	17.0	699.0	23.0	Deori
15	लाखांबूर	6.2	1	84.2	3.0	..	5.2	1.0	324.5	15.0	767.9	21.0	Lakhambur
16	मोरगाव अर्जुनी	8.6	2	59.0	4.0	..	23.0	1.0	281.6	18.0	1013.2	25.0	Morgaon Arjuni
चंद्रपूर जिल्हा																	
1	चंद्रपूर	7.4	1.0	..	15.0	1.0	304.2	13.0	696.3	21.0	Chandrapur
2	मूल	5.1	1.0	0.2	..	192.9	11.0	461.5	20.0	Mul
3	गंडापिरी	41.0	2.0	..	36.6	1.0	18.3	1.0	193.6	16.0	612.2	19.0	Gondpimpri
4	वरोसा	7.6	2	8.5	1.0	..	39.6	4.0	1.2	..	276.6	12.0	648.1	20.0	Warora
5	मद्रावती	3.0	1.0	319.6	13.0	838.2	20.0	Bhadravati
6	चिन्नूर	14.5	2	16.5	2.0	..	4.0	1.0	185.5	10.0	490.0	21.0	Chinnur
7	ब्रह्मपुरी	3.0	1	55.8	4.0	280.8	13.0	608.2	22.0	Brahmapuri
8	नागभीड	242.8	11.0	730.5	22.0	Nagbhid
9	सिंदेवाही	23.8	4.0	215.2	14.0	591.3	21.0	Sindewahi
10	गारमोशी	297.0	13.0	547.0	18.0	Garmoshi
11	घोरझरी	35.6	3.0	..	10.4	2.0	191.2	9.0	709.8	24.0	Ghorazen
12	खैरी	9.0	1.0	10.0	1.0	304.0	12.0	556.0	18.0	Khairi
13	नेल्सूर	329.4	14.0	550.0	16.0	Nelsur
14	राजुरा	8.0	1	22.0	2.0	381.0	13.0	1274.0	17.0	Rajura
15	असोला	5.0	1.0	336.6	15.0	514.9	20.0	Asola
गडचिरोली जिल्हा																	
1	गडचिरोली	20.6	2.0	..	1.4	724.2	18.0	965.2	22.0	Gadchiroli
2	कुरुखेडा	62.2	3	435.0	14.0	1033.4	26.0	Kurkheda
3	आरमोरी	329.4	14.0	859.6	22.0	Armorei
4	चामोशी	16.0	2.0	282.0	13.0	527.0	17.0	Chamoshi
5	सिरोंचा	3.0	1.0	190.2	12.0	461.3	20.0	Sironcha
6	अहेरी	1.4	..	31.0	2.0	..	13.4	2.0	22.2	4.0	305.6	17.0	848.8	23.0	Aheri
7	इटापल्ली	2.6	1	11.0	1.0	..	41.2	1.0	3.4	1.0	281.0	17.0	988.0	25.0	Etapalli
8	धानोरा	2.8	1.0	0.9	0.4	..	447.9	15.0	954.6	23.0	Dhanora
9	आमगाव	Amgaon
10	मोरगाव अर्जुनी	Morgaon Arjuni
11	चंद्रपूर जिल्हा	Chandrapur Dist.
12	मूल	Mul

पर्यावरण सांख्यिकी/ENVIRONMENT STATISTICS

तक्ता क्रमांक/TABLE No.2.4 (B) Contd.

विविध केंद्राचे ठिकाणी पडलेला पाऊस/Rainfall at different Centres. (1994)

(पाऊस मिलीग्रॅमचे/Rainfall in MM)

अ. क्र. Sr. No.	केंद्र	ऑगस्ट August		सप्टेंबर September		ऑक्टोबर October		नोव्हेंबर November		डिसेंबर December		एकूण Total		सर्वसाधारण पाऊस Normal Rainfall	केंद्र Centre
		पाऊस Rainfall	पावसाचे दिवस Rainy days	पाऊस Rainfall	पावसाचे दिवस Rainy days	पाऊस Rainfall	पावसाचे दिवस Rainy days	पाऊस Rainfall	पावसाचे दिवस Rainy days	पाऊस Rainfall	पावसाचे दिवस Rainy days	पाऊस Rainfall	पावसाचे दिवस Rainy days		
(1)	(2)	(17)	(18)	(19)	(20)	(21)	(22)	(23)	(24)	(25)	(26)	(27)	(28)	(29)	(2)
मुंबई (कुलाबा)															
अंधेरी															
ठाणे (जिल्हा)															
1	ठाणे	595.0	23	415.6	16	21.0	2	2657.8	93	..	Thane
2	कल्याण	7	2974.0	90	..	Kalyan
3	मुरबाड	1077.0	26	543.0	15	47.0	3	15.0	3	3751.0	98	..	Murba
4	मिवंडी	768.0	23	640.0	16	6.0	1	3159.0	87	..	Bhivandi
5	वसई	455.0	22	497.0	14	21.0	2	2782.0	85	..	Vasai
6	वाडा	742.0	27	407.0	13	12.0	1	2962.0	92	..	Wada
7	शहापूर	590.0	26	379.0	18	16.0	5	2835.0	99	..	Shahapur
8	डहाणू	399.1	19	161.1	12	7.9	2	2196.0	78	..	Dahanu
9	डहाणू (आय.एम.डी)	632.8	20	161.1	12	7.9	2	0.3	..	2456.8	80	..	Dahanu (I.M.D.)
10	पालघर	667.4	18	458.6	16	41.6	1	4.4	1	2653.8	80	..	Palyhar
11	जंकार	797.6	29	507.4	18	15.8	1	2.8	1	3212.8	99	..	Jankar
12	मोखाडा	769.1	28	367.5	15	12.7	1	3207.4	93	..	Mokhada
13	उल्हासनगर	696.0	26	326.0	15	43.0	4	2803.0	95	..	Ulhasnagar
14	तलासरी	507.0	23	166.2	14	2064.6	86	..	Talasari
रायगड जिल्हा															
1	अलिबाग	416.3	22	360.4	13	36.4	5	2169.2	89	..	Alibag
2	अलिबाग (आय.एम.डी)	416.3	22	360.4	13	36.4	5	0.5	..	2083.0	89	..	Alibag (I.M.D.)
3	पनवेल	685.4	26	514.5	18	117.0	3	25.4	1	3544.6	101	..	Panvel

4	कर्जत	..	854.0	25	484.0	15	44.4	3	3394.6	95	Karjat
5	माथेरान	..	1164.1	28	743.3	12	5659.1	89	Matheran
6	खालापूर	..	658.0	29	466.0	15	156.0	7	12.0	1	..	3510.0	106	Khalapur
7	उरण	..	489.0	19	435.0	16	21.0	2	9.0	1	..	2403.1	80	Uran
8	सुधागड पाली	..	710.0	27	575.0	15	227.0	8	9.0	1	..	4152.0	105	Bhira
9	पेण	..	776.7	28	567.6	15	92.4	6	2.1	3616.0	101	Pen
10	महाड	..	596.0	27	405.0	17	109.0	7	3556.8	106	Mahad
11	माणगांव	..	621	26	517	16	256	6	2	4104	101	Mangaon
12	रोहा	..	797.0	27	431.0	15	132.0	5	16.0	2	..	4043.0	108	Roha
13	भीरा	..	763.0	22	941	15	39	2	25	1	..	3425	60	Bhira
14	पोलादपूर	..	537.0	24	308.0	14	62.0	4	3377.0	96	Poladpur
15	मुरुड	..	356.0	17	401.0	16	22.0	4	2413.0	88	Murud
16	श्रीवर्धन	..	457.0	23	367.0	14	48.0	3	2272.0	91	Shrivardhan
17	महासाळा	..	630.0	27	503.0	14	82.0	4	3381.0	98	Mhasala
रत्नागिरी (जिल्हा)														
1	चिपळुण	..	729.0	27	463.0	16	277.0	12	10.0	1	..	3723.0	116	Chiplum
2	दापोली	..	548.4	25	626.0	16	81.8	6	2918.5	104	Dapoli
3	खेड	..	850.0	27	691.0	16	294.0	10	4730.0	109	Khed
4	रत्नागिरी	..	779.0	26	608.0	22	297.0	11	3133.0	114	Ratnagiri
5	मांडवगड	..	723.0	27	667.0	14	179.0	5	4591.2	100	Mendengad
6	रत्नागिरी	..	370.2	22	269.4	15	111.4	7	2523.1	97	Ratnagiri
7	रत्नागिरी (आय.एम.डी)	..	369.7	22	269.4	15	121.9	8	2549.7	100	Ratnagiri (IMD)
8	देवरुख	..	712	27	373	14	162	12	3790	115	Deorukh
9	राजापूर	..	878.0	28	505.0	16	380.0	14	4781.0	122	Rajapur
10	लंजा	..	583.0	25	379.0	15	216.0 _f	11	3881.0	112	Lanja
सिंधुदुर्ग (जिल्हा)														
1	देवगड	..	351.0	22	169.0	13	130.0	8	2132.0	98	Deogad
2	मालवण	..	287.8	20	151.2	10	136.8	12	2.2	2056.0	98	Malwan
3	सावंतवाडी	..	851.0	28	352.0	17	464.0	17	4251.0	121	Sawantwadi
4	वेगुर्ला	..	417.0	24	193.0	12	204.8	11	2380.0	100	Vengurla
5	हरनी (आय.एम.डी)	..	260.6	20	947.0	16	43.6	5	2225.1	86	Harmai (IMD)
6	कनकवली	..	679.0	28	358.0	15	264.0	16	3577.0	119	Kankavali
7	कुडळ	..	587.3	27	179.1	15	308.1	16	0.1	3010.4	116	Kudal
8	वैभववाडी	..	789.9	29	474.0	16	170.8	12	3857.7	118	Vaibhavwadi

सकल क्रमांक/TABLE No. 2A (B)—Contd.

(1)	(2)	(17)	(18)	(19)	(20)	(21)	(22)	(23)	(24)	(25)	(26)	(27)	(28)	(29)	(2)
	नाशिक (जिल्हा)														नाशिक (Dist.)
1	मालेगाव	..	168.0	10	244.6	8	8.8	1	86.1	3	..	855.7	39	..	Malegaon
2	मालेगाव (आय. एम. डी.)	..	166.6	9	147.0	7	41.3	2	87.1	3	..	799.1	39	..	Malegaon (IMD)
3	सतना	..	98.0	5	162.0	6	47.0	1	30.0	2	..	748.0	29	..	Satana
4	कलवन	..	143.0	10	175.0	6	41.0	1	25.0	3	..	1066.5	49	..	Kalwan
5	नांदगाव	..	82.0	5	134.0	5	42.0	4	26.0	3	..	518.0	30	..	Nandgaon
6	बोल्यान	..	105.8	6	137.0	5	29.0	1	55.0	3	..	515.2	28	..	Bolhan
7	सराना	..	672.0	28	537.0	17	23.0	2	4.0	1	..	3174.0	95	..	Surgana
8	नाशिक	..	101.0	12	114.3	8	3.0	1	9.5	2	..	787.8	48	..	Nasik
9	त्रींबक	..	538.0	19	435.0	12	2678.8	69	..	Trimbak
10	ओझर (आय. एम. डी.)	..	115.4	12	119.5	10	8.8	1	14.8	2	..	709.3	55	..	Ozar (IMD)
11	दीडोरी	..	223.0	18	118.0	8	33.0	2	30.0	3	..	1066.0	73	..	Dindori
12	इगतपुरी	..	1002.1	29	744.0	16	86.0	4	4205.0	102	..	Igatpuri
13	पेठ	..	697.0	27	355.0	16	14.0	1	2877.0	90	..	Peth
14	नीफाड	..	137.0	10	81.0	7	14.0	1	24.0	4.0	..	597.0	48	..	Niphad
15	पिंपलगाव बसवत	..	195.0	6	615.0	21	..	Pimpalgaon Baswant
16	सिन्नर	..	83.4	7	99.4	5	152.1	3	30.0	2	..	881.5	45	..	Sinner
17	सोमथाणा	..	32.0	3	61.0	6	258.0	23	..	Somthana
18	कोलेगाव	..	72.5	5	61.4	6	283.6	20	..	Kolgaon
19	येवला	..	94.0	10	87.0	7	31.0	2	46.0	3	..	556.0	42	..	Yeola
20	चंद्रवड	..	116.0	11	135.0	10	23.0	2	12.0	1	..	587.0	52	..	Chandwad
	धुळे (जिल्हा)														धुळे (Dist.)
1	धुळे	..	175.8	11	123.5	7	2.0	..	35.5	3	..	700.0	37	..	Dhule
2	साक्री	..	66.6	5	131.8	5	27.4	2	523.4	28	..	Sakri
3	सीदखेड	..	161.0	11	98.0	6	12.0	1	18.0	1	..	641.0	46	..	Sindkheda
4	शीरपूर	..	184.0	16	85.0	9	18.0	2	35.0	1	..	628.0	56	..	Shirpur
5	शहादा	..	245.0	20	76.0	7	906.4	59	..	Shahda
6	नंदुरबार	..	140.2	16	79.6	7	976.6	52	..	Nandurbar
7	नवापूर	..	298	20	120	6	1428.3	63	..	Navapur
8	तलोदा	..	353.6	21	116.1	7	8.1	1	2.0	1192.6	65	..	Taloda
9	अकलकुआ	..	361.0	26	185.0	12	1413.0	79	..	Akkalkuwa
10	अकरन (दादगाव)	..	334.0	19	159.0	9	49.0	1	..	1086.0	63	..	Akran (Dhadgaon)

जळगाव (जिल्हा)

जळगाव (Dist.)

1	जळगाव	310.9	15	121.4	5	2.8	1	2.6	1	779.2	49	..	जळगाव
2	भुसावळ	227.7	15	144.6	5	39.2	2	4.0	1	945.2	53	..	भुसावळ
3	यावल	210.0	12	106.0	5	16.0	1	754.0	49	..	यावल
4	रावेर	178.0	12	136.0	8	10.0	1	9.0	1	704.0	45	..	रावेर
5	एदलाबाद	185.5	9	263.3	6	66.5	2	9.4	1	849.5	43	..	एदलाबाद
6	अमळनेर	202.0	15	105.4	7	16.8	1	5.2	1	651.6	43	..	अमळनेर
7	चोपडा	309.0	19	223.0	11	26.0	1	6.0	1	925.0	62	..	चोपडा
8	एरंडोल	229.0	17	194.0	7	7.0	1	659.0	48	..	एरंडोल
9	परोळा	249.8	13	166.0	7	3.0	..	15.0	2	785.0	45	..	परोळा
10	चाळीसगांव	151.0	11	116.0	5	11.0	2	12.0	1	527.0	34	..	चाळीसगांव
11	जामनगर	259.7	18	102.8	5	11.4	1	887.4	54	..	जामनगर
12	पाचोरा	136.9	9	75.4	5	18.1	1	5.6	1	402.2	31	..	पाचोरा
13	भदगांव	222.4	13	119.0	6	38.0	2	4.0	1	683.0	41	..	भदगांव

अहमदनगर (जिल्हा)

Ahmednagar (Dist.)

1	अहमदनगर	40.0	3	17.0	3	26.0	3	34.0	3	315.8	31	..	अहमदनगर
2	परनेर	28.0	3	16.0	2	21.0	2	4.0	1	296.0	33	..	परनेर
3	श्रीगोंदा	19.0	4	10.0	2	65.0	3	9.0	1	281.0	27	..	श्रीगोंदा
4	कर्जत	46.0	5	3.0	1	136.0	7	17.0	2	414.0	40	..	कर्जत
5	मीरजगाव	23.0	5	107.0	5	21.0	3	257.0	24	..	मीरजगाव
6	जामखेड	84.0	9	40.0	4	43.0	5	34.0	1	453.0	38	..	जामखेड
7	शेवगाव	65.0	6	70.0	6	77.0	5	45.0	1	477.0	40	..	शेवगाव
8	पाथर्डी	103.0	5	65.0	3	69.0	4	11.0	1	454.0	29	..	पाथर्डी
9	नेवासा	88.0	4	40.0	3	10.0	1	36.0	2	358.0	28	..	नेवासा
10	राहुरी	63.0	5	50.0	5	29.0	4	37.0	2	376.0	31	..	राहुरी
11	संगमनेर	37.0	3	23.0	2	11.0	1	47.0	3	294.0	23	..	संगमनेर
12	अकोला	82.7	8	50.0	4	11.0	1	9.0	1	519.8	44	..	अकोला
13	कोपरगाव	465.0	9	304.0	7	63.0	4	1976.0	46	..	कोपरगाव
14	शिरामपूर	79.0	5	19.0	1	27.0	3	66.0	3	389.0	32	..	शिरामपूर

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 2.4 (B)—Contd.

(1)	(2)	(17)	(18)	(19)	(20)	(21)	(22)	(23)	(24)	(25)	(26)	(27)	(28)	(29)	(2)
पुणे (जिल्हा)															
1	पुणे	..	65.3	5	70.7	7	107.6	5	9.1	1	..	861.2	54	..	Pune (Dist.) Pune
2	पुणे (आय. एम. डी.)	..	93.1	8	63.9	7	119.4	6	9.1	1	..	966.2	64	..	Pune (IMD)
3	वानवडी	..	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	..	Vanwadi observato
4	पौध	..	338.0	24	229.0	11	71.0	7	2111.0	83	..	Paund
5	भोर	..	193.0	20	177.9	10	98.0	4	2.0	1775.5	86	..	Bhor
6	मावळ	..	280.6	21	198.2	12	19.0	2	1771.4	79	..	Maal
7	वेहे	..	575.0	29	527.0	12	69.0	5	4131.0	100	..	Velhe
8	जुन्नर	..	172.4	14	79.3	5	36.4	4	869.5	55	..	Junner
9	खेड	..	92.2	7	96.4	9	102.6	7	33.6	2	..	789.6	61	..	Khed
10	आंबेगाव	..	168.2	14	86.0	6	149.4	3	854.1	51	..	Ambeagaon
11	शीरूर	..	17.0	3	18.0	2	74.0	3	15.0	1	..	349.0	35	..	Shirur
12	तळेगाव (डमढेर)	..	37.7	5	3.0	1	77.2	3	382.1	35	..	Talegaon Dhamdher
13	बारामती	..	16.0	2	16.0	2	56.0	4	205.6	22	..	Baramati
14	बारामती (आय. एम. डी.)	..	20.5	2	159.0	22	..	Baramati (IMD)
15	इंदापूर	..	71.8	5	9.4	1	32.6	4	37.8	3	..	365.1	26	..	Indapur
16	दांड	..	24.2	4	37.8	3	5.0	394.3	30	..	Daund
17	सासवड	..	35.6	5	56.0	7	121.0	6	6.0	1	..	734.1	48	..	Saswad
18	जेजुरी	..	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	..	Jejuri
सोलापूर (जिल्हा)															
1	सोलापूर	..	79.4	8	24.6	2	181.4	12	479.9	48	..	Solapur
2	बार्शी	..	78.5	8	85.6	6	103.3	5	501.1	34	..	Barshi
3	अक्कलकोट	..	66.0	8	38.0	2	155.5	11	4.0	1	..	485.0	38	..	Akalkot
4	मोहोळ	..	68.4	7	54.3	3	106.3	10	1.2	519.5	40	..	Mohol
5	मढा	..	90.3	5	20.4	3	128.0	10	15.6	2	..	454.7	36	..	Madha
6	करमाळा	..	74.8	5	8.4	2	62.4	6	27.2	3	..	308.0	27	..	Karmala
7	पंढरपूर	..	65.4	4	7.6	1	46.6	4	7.2	1	..	355.9	26	..	Pandharpur
8	सांगोला	..	90.4	4	7.0	1	88.8	6	334.0	24	..	Sangola
9	माळशिरस	..	89.0	4	1.0	..	97.0	6	58.5	3	..	590.5	32	..	Malshiras
10	मंगळवेढा	..	57.0	2	8.4	1	135.5	9	383.1	29	..	Mangalwedha

Satara (Dist.)

1	सातारा (आय. एम. डी.)	130.1	14	107.2	9	95.1	6	2.1	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	1171.0	00	Satara (MD)
2	मेढा	..	27	N.A.	9	96.2	6	10.4	1	2943.6	73	Medha
3	पाटण	..	25	302.8	9	128.4	5	826.2	191	Padan
4	कराड	..	9	65.9	9	95.6	5	1.0	1120.1	64	Karad
5	कोरेगाव	..	13	66.8	9	106.0	5	7.0	1	510.0	76	Koregaon
6	खटाव (वडूज)	..	3	20.0	5	66.8	4	16.2	2	409.8	44	Khatav (Vaduj)
7	दहिवडी	..	3	6.8	1	N.A.	1	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	292.1	37	Dahivadi
8	म्हसवड	..	N.A.	N.A.	5	63.9	4	611.2	21	Mhaswad
9	फलटण	..	4	12.4	2	64.4	6	1307.3	33	Phaltan
10	खंडाळा	..	4	41.2	4	127.5	7	8,041.8	47	Khandala
11	वाई	..	8	158.5	8	99.2	7	6.2	1	3,546.8	65	Wai
12	महाबळेश्वर (आय. एम. डी.)	1,533.4	30	1,191.5	15	132.6	6	115	Mahabaleshwar (MD)
13	पाचगानी	..	24	396.1	10	106	Pachigani

सांगली (जिल्हा)

1	मिरज	..	6	13.5	3	272.7	7	761.6	44	Sangli (Dist.)
2	सांगली (आय. एम. डी.)	69.9	9	26.8	3	175.6	9	6.2	1	747.9	57	Sangli (MD)
3	जत	..	6	13.2	2	54.4	6	5.3	1	341.3	39	Jath
4	खानापूर (बीटा)	..	7	21.0	5	50.0	4	520.0	57	Khanapur (Beta)
5	इस्लामपूर	..	7	30.0	5	176.0	8	1,006.0	66	Islampur
6	तासगाव	..	7	16.6	2	111.7	8	740.0	51	Tasgaon
7	शिराळा	..	15	85.0	9	112.0	9	1,353.0	86	Shirala
8	आटपाडी	..	2	2.0	-	75.0	9	5.0	1	252.0	27	Atpada
9	कवठे (महाकाळ)	..	4	8.4	1	228.6	11	651.9	44	Kavathe (Mahakal)
कोल्हापूर (जिल्हा)															
1	हातकणगेले	..	13	63.0	9	143.0	9	963.4	77	Kolhapur (Dist.)
2	शिरोळ	..	10	20.0	4	204.0	7	800.0	58	Shirrol
3	पन्हाळा	..	24	270.7	14	112.2	8	2,261.4	105	Panhala
4	शाहवाडी	..	23	245.9	12	100.6	8	2,719.2	100	Shahwadi
5	राधानगरी	..	29	592.0	15	185.0	8	5,430.0	115	Radhanagari
6	गानबावडा	..	30	890.0	18	157.0	7	6,208.0	113	Ganabavada
7	करवीर	..	19	93.4	9	80.9	4	1,298.1	85	Karveer
8	कोल्हापूर (आय. एम. डी.)	156.6	19	93.0	9	144.6	10	6.2	1	1,368.8	92	Kolhapur (MD)
9	कागल	..	16	98.4	7	199.4	10	1,279.4	88	Kagal

सातारा (जिल्हा)

लतूर जिल्हा		लतूर जिल्हा										Latur District	
1	लातूर	105.6	9	40.6	2	107.4	7	383.8	38
2	औसा	96.0	8	61.0	4	100.0	4	487.0	36
3	अहमदपूर	177.7	12	97.3	5	64.0	5	4.6	1	528.6	38
4	नितंगा	42.4	4	54.1	5	141.9	9	532.6	41
5	उदगीर	159.7	10	48.3	4	101.6	5	2.4	..	534.6	40
उस्मानाबाद जिल्हा		उस्मानाबाद जिल्हा										Osmanabad District	
1	तुळजापूर	128.0	10	57.2	7	148.4	7	617.0	50
2	उस्मानाबाद	73.1	6	36.9	4	93.4	6	460.2	36
3	परंडा	60.3	5	19.0	2	79.6	6	45.1	3	390.1	34
4	भूम	73.8	7	51.6	3	92.0	7	22.3	1	494.7	41
5	कळम	149.0	11	57.0	4	146.0	6	39.0	3	563.0	46
6	उमरगा	100.1	7	57.7	4	124.8	8	1.2	..	513.7	34
नांदेड जिल्हा		नांदेड जिल्हा										Nanded District	
1	नांदेड	138.0	14	81.2	7	43.0	4	12.3	2	499.1	48
2	बितोली	254.0	14	56.0	4	77.0	5	6.0	1	833.0	55
3	मुखेड	210.0	13	43.0	3	95.0	5	28.0	2	592.0	41
4	कंधार	146.6	10	80.2	7	36.3	3	48.0	2	686.1	46
5	तोहा	115.6	10	91.0	7	16.0	3	39.0	1	450.0	35
6	हदगांव	251.5	18	72.7	6	59.7	5	948.0	52
7	भोकर	130.0	14	58.0	6	59.2	4	37.8	4	598.0	49
8	देगलूर	237.0	15	25.0	15	101.0	2	3.0	5	636.0	46
9	किनवट	221.0	15	19.0	3	112.0	5	860.0	51
परभणी जिल्हा		परभणी जिल्हा										Parbhani District	
1	परभणी (आय.एच.डी.)	207.2	13	265.8	5	30.1	4	25.4	2	836.3	45
2	गंगाखेड	205.2	12	99.6	5	23.9	4	87.0	1	603.9	36
3	पाथरी	380.8	13	144.0	5	82.0	7	45.0	3	978.0	47
4	जितूर	295.4	14	23.2	3	14.8	2	23.8	2	741.7	53
5	हिंगोली	256.6	15	56.1	3	31.2	3	19.6	2	720.4	49
6	सिद्धेश्वर	185.4	14	33.0	2	27.4	4	34.4	3	611.8	51
7	कळमनूरी	189.0	18	32.4	4	37.5	4	10.0	1	491.2	51
8	बसमत	139.6	11	76.6	5	22.4	1	615.4	39

अमरावती जिल्हा

Amravati District

1	अमरावती	..	196.2	16	221.4	9.0	32.0	2	990.8	56	..	Amravati (O)
2	बडनेरा	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	..	Badnera
3	भातकुली	..	191.8	16	116.4	7.0	20.1	4	25.2	1	791.7	58	..	Bhatkuli
4	नांदगाव खडखेर	..	218.8	12	188.2	6.0	20.4	3	3.2	1	1006.5	48	..	Nandgaon Khandeshwar
5	चांदूर रेल्वे	..	158.7	13	290.3	7.0	37.0	3	1396.1	52	..	Chandur Rly.
6	तिवसा	..	152.0	20	419.5	9.0	14.5	1	3.0	1	1125.4	64	..	Tiwasa
7	मोशी	..	208.0	11	239.0	6.0	44.0	2	23.0	1	839.0	41	..	Morshi
8	वरुड	..	258.0	12.0	200.8	7.0	49.6	4	1.6	1021.7	51	..	Warud
9	दर्यापूर	..	157.7	13.0	144.4	6.0	12.2	2	692.7	45	..	Daryapur
10	अजनागव	..	199.8	11.0	183.0	6.0	6.6	1	716.0	42	..	Aajangaon
11	अचलपूर	..	238.0	16.0	258.0	7.0	9.0	1	991.0	52	..	Achalapur
12	चांदूर बाजार	..	213.0	17.0	319.5	5.0	22.3	2	1060.3	53	..	Chandur Bazar

यवतमाळ जिल्हा

Yavatmal District

1	यवतमाळ	..	315.8	19.0	100.9	5.0	40.8	2	1056.9	56	..	Yavatmal
2	यवतमाळ (आय. एम.डी)	..	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	..	Yeotmal (IMD)
3	बाभुळगाव	..	263.0	13.0	206.8	6.0	57.0	1.0	1157.7	55	..	Babhulgaon
4	कळंब	..	259.9	14.0	208.5	5.0	92.8	4.0	1228.8	56	..	Kalamb
5	धारव्हा	..	173.5	15.0	91.4	4.0	33.0	3.0	8.1	1	891.2	58	..	Dharvha
7	दिग्रस	..	383.2	13.0	80.6	4.0	983.4	42	..	Digras
8	अर्णी	..	335.1	12.0	68.9	3.0	16.2	1.0	1049.6	49	..	Arni
9	नेर	..	311.5	16.0	138.5	5.0	59.0	3.0	16.0	1	1146.0	59	..	Ner
10	पुसद	..	305.4	16.0	81.1	5.0	45.0	3.0	22.0	1.0	1172.6	59	..	Pusad
11	उमरखेड	..	268.1	17.0	54.4	4.0	71.3	3.0	949.6	48	..	Umerkhed
12	मोहगाव	..	235.0	13.0	51.0	4.0	1107.0	48	..	Mohgaon
13	वणी	..	512.3	16.0	263.4	13.0	92.6	4.0	97.0	3.0	1109.8	49	..	Wani
14	मोरेगाव	..	264.0	14.0	225.0	6.0	251.0	7.0	1528.7	57	..	Moregaon
15	झरी जामनी	..	190.0	19.0	75.0	4.0	110.0	5.0	50.0	3.0	1055.0	53	..	Zeri-Jamni	
16	पांदरकवडा	..	290.0	13.0	136.0	4.0	150.0	4.0	1174.0	50	..	Pandharkawada	
17	घाटजी	..	303.0	16.0	144.5	6.0	61.0	3.0	1072.0	52.0	..	Ghatanji	
18	राळेगाव	..	258.4	11.0	131.8	6.0	117.2	4.0	1222.2	53.0	..	Ralegaon	

गडचिरोली जिल्हा

2. पर्यावरण सांख्यिकी/ENVIRONMENT STATISTICS

तक्ता क्रमांक/Table No. 2.5(A)

पावसाची कक्षा व कालावधी

Spread and Range of Rainfall, 1993

(मि. मी मध्ये / in m. m.)

अ. क्र. Sr. No.	जिल्हा	पावसाचा कालावधी/Spread of Rainfall		पावसाची कक्षा/Range of rainfall		District
		पाऊस सुरु होण्याचा दिनांक/Date of on set of monsoon (3)	पाऊस बंद होण्याचा दिनांक/ Date of closure of monsoon (4)	वर्षातील कमाल पाऊस/ Maximum (Total) rainfall in a year (5)	वर्षातील किमान पाऊस/ Minimum (Total) rainfall in a year (6)	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(2)
01	बृहन्मुंबई			N. A.	N. A.	Gr. Mumbai
02	ठाणे			3764.5	11525.0	Thane
03	रायगड			5986.0	2697.0	Raigad
04	रत्नागिरी			5519.0	3597.0	Ratnagiri
05	सिंधुदुर्ग			4510.0	2452.2	Sindhudurg
06	नाशिक			3405.5	382.3	Nashik
07	धुळे			1349.7	424.5	Dhule
08	जळगाव			1042.0	489.8	Jalgaon
09	अहमदनगर			894.0	328.0	Ahmednagar
10	पुणे			5488.6	443.5	Pune
11	सातारा			6440.5	385.8	Satara
12	सांगली			1288.0	413.0	Sangli
13	सोलापूर			1029.8	429.9	Solapur
14	कोल्हापूर			6556.0	697.0	Kolhapur
15	औरंगाबाद	10th June 1993	21st October 1993	1094.9	450.7	Aurangabad
16	जालना			943.1	612.0	Jalna
17	परभणी			954.2	655.2	Parbhani
18	बीड			1033.0	462.0	Beed
19	नांदेड			982.4	666.5	Nanded
20	उस्मानाबाद			1203.0	585.5	Osmanabad
21	लातूर			963.4	575.0	Latur
22	बुलढाणा			2191.0	658.7	Buldhana
23	अकोला			1212.3	676.5	Akola
24	अमरावती			1816.2	379.8	Amravati
25	यवतमाळ			1133.6	522.5	Yavatmal
26	वर्धा			1061.7	701.3	Wardha
27	नागपूर			1363.6	767.0	Nagpur
28	भंडारा			1679.4	990.0	Bhandara
29	चंद्रपूर			1346.0	881.1	Chandrapur
30	गडचिरोली			1814.4	1202.6	Gadchiroli

आधार : कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे.

Source : Commissionerate of Agriculture, Govt. of Maharashtra, Pune.

2. पर्यावरण सांख्यिकी/ENVIRONMENT STATISTICS

तक्ता क्रमांक/Table No. 2.5(B)

पावसाची कक्षा व कालावधी

Spread and Range of Rainfall, 1994

(मि. मी मध्ये / in m. m.)

अ. क्र. Sr. No.	जिल्हा	पावसाचा कालावधी/Spread of Rainfall		पावसाची कक्षा/Range of rainfall		District
		पाऊस सुरु होण्याचा दिनांक/Date of on set of monsoon	पाऊस बंद होण्याचा दिनांक/ Date of closure of monsoon	वर्षातील कमाल पाऊस/ Maximum (Total) rainfall in a year	वर्षातील किमान पाऊस/ Minimum (Total) rainfall in a year	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(2)
01	बृहन्मुंबई			N. A.	N. A.	Gr. Mumbai
02	ठाणे			3751.0	2064.6	Thane
03	रायगड			5659.1	2083.0	Raigad
04	रत्नागिरी			4781.0	2523.1	Ratnagiri
05	सिंधुदुर्ग			4251.0	2058.0	Sindhudurg
06	नाशिक			4205.0	256.0	Nashik
07	धुळे			1428.3	523.4	Dhule
08	जळगाव			945.2	402.2	Jaigaon
09	अहमदनगर			1976.0	257.0	Ahmednagar
10	पुणे			4131.0	159.0	Pune
11	सातारा			8041.8	292.1	Satara
12	सांगली			1553.0	252.0	Sangli
13	सोलापूर			590.5	308.0	Solapur
14	कोल्हापूर			6208.0	800.0	Kolhapur
15	औरंगाबाद	3rd June 1994	5th October 1994	957.9	422.7	Aurangabad
16	जालना			629.0	475.0	Jalna
17	परभणी			978.0	491.2	Parbhani
18	बीड			629.8	233.0	Beed
19	नांदेड			948.0	450.0	Nanded
20	उस्मानाबाद			563.0	390.1	Osmanabad
21	लातूर			534.6	383.8	Latur
22	बुलढाणा			1423.0	376.0	Buldhana
23	अकोला			2086.0	880.0	Akola
24	अमरावती			1396.1	716.0	Amravati
25	यवतमाळ			1528.7	891.2	Yavatmal
26	वर्धा			1906.6	936.8	Wardha
27	नागपूर			2002.3	1169.4	Nagpur
28	भंडारा			3585.3	1536.0	Bhandara
29	चंद्रपूर			2238.0	1323.7	Chandrapur
30	गडचिरोली			2846.5	1240.5	Gadchiroli

आधार : कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे.

Source : Commissionerate of Agriculture, Govt. of Maharashtra, Pune.

३. जीवनविषयक माहिती

३.१ महाराष्ट्र राज्यातील जन्म दर, मृत्यू दर, बालमृत्यू दर, प्रमुख कारणांनुसार मृत्युंची संख्या वगैरे माहिती पुढील तक्त्यात दिली आहे.

३.२ या विभागात दिलेल्या माहितीसाठी खालीलप्रमाणे व्याख्यांचा वापर करण्यात आला होता :—

$$(१) \text{ दर हजार अंदाजित लोकसंख्येमागे जन्म दर } = \frac{\text{ज}}{\text{न}} \times १०००$$

$$(२) \text{ दर हजार अंदाजित लोकसंख्येमागे मृत्यू दर } = \frac{\text{म}}{\text{न}} \times १०००$$

ज्यांत ज = दिलेल्या भौगोलिक क्षेत्रातील लोकसंख्येत झालेल्या जिवंत जन्मांची संख्या.

म = दिलेल्या भौगोलिक क्षेत्रातील लोकसंख्येत झालेल्या मृत्युंची संख्या.

न = त्याच क्षेत्राची मध्यावधी वर्षाची अंदाजित लोकसंख्या.

दिलेल्या भौगोलिक विभागातील
एक वर्षाखालील बालकांच्या
मृत्युंची संख्या.

$$(३) \text{ बाल मृत्यू दर } = \frac{\text{दिलेल्या भौगोलिक विभागातील एक वर्षाखालील बालकांच्या मृत्युंची संख्या.}}{\text{त्याच क्षेत्रातील लोकसंख्येमध्ये जिवंत जन्मलेल्या बालकांची संख्या.}} \times १०००$$

बाल मृत्यू दर हा सामाजिक आरोग्याचा एक उत्तम निर्देशांक आहे.

३.३ ग्रामीण विभागात जीवनविषयक आकडेवारी महसूल खात्याकडून गोळा करण्यात येते तर नागरी भागात ते महानगरपालिका व नगरपालिकांचे सांविधिक कार्य आहे.

3. VITAL STATISTICS

3.1 The following table give data on birth rate, death rate, infant mortality rate, number of deaths according to principal causes in Maharashtra.

3.2 While presenting tables in this section the following definitions were adopted :—

1. *Birth rate per thousand estimated*

$$\text{population} = \frac{B}{N} \times 1000$$

2. *Death rate per thousand estimated*

$$\text{population} = \frac{D}{N} \times 1000$$

Where, B = No. of live births which occurred among the population of the given geographical area during the year under reference, D=No. of deaths which occurred among the population of given geographical area during the year under reference and N=estimated mid-year population.

No. of deaths under
one year of age which
occurred in the given
geographical Area

$$3. \text{ Infant Mortality rate } = \frac{\text{No. of deaths under one year of age which occurred in the given geographical Area}}{\text{No. of live births which occurred among the population in the same geographical area.}} \times 1000$$

No. of live births
which occurred
among the population
in the same
geographical area.

Infant mortality rate is a good indicator of social health.

3.3 The data on vital statistics was collected through revenue agency in rural area and for urban area, it is a statutory function of Municipalities and Municipal Corporations.

3. जीवनविषयक माहिती/VITAL STATISTICS

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 3.1(A)

नोंदणी झालेल्या जन्मांची लिंगानुसार संख्या व जन्म समशी स्त्री-पुरुष प्रमाण

No. of Registered Births Classified by Sex and Sex Ratio of Births

(1983-94)

अ. क्र. Sr. No.	जिल्हा	नोंदणी झालेल्या जन्मांची संख्या	नोंदणी झालेले जन्म/Registered Births					जन्म समशी स्त्री-पुरुष प्रमाण Sex Ratio at Birth १०० स्त्रियांपासून पुरुषांची संख्या (Male per 100 females)				District
			ग्रामीण/Rural		नागरी/Urban			ग्रामीण Rural	नागरी Urban	एकूण Total		
			पुरुष Males	स्त्री Females	एकूण Total	पुरुष Males	स्त्री Females				एकूण Total	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(2)
1	बृहन्मुंबई	1,93,408	1,03,546	89,862	1,93,408	..	115	115	Gr. Mumbai
2	ठाणे	99,127	10,546	9,062	19,608	41,908	37,611	79,519	116	111	112	Thane
3	रायगड	30,771	9,837	8,567	18,404	6,438	5,929	12,367	115	109	112	Raigad
4	रत्नागिरी	32,473	12,456	11,272	23,728	4,632	4,113	8,745	111	113	111	Ratnagin
5	सिंधुदुर्ग	15,303	5,391	5,148	10,539	2,511	2,253	4,764	105	111	107	Sindhudurg
6	नाशिक	91,426	25,561	21,415	46,976	23,340	21,110	44,450	119	111	115	Nashik
7	धुळे	47,131	16,429	13,835	30,264	9,168	7,699	16,867	119	119	119	Dhule
8	जळगाव	73,663	23,417	19,118	42,535	16,590	14,538	31,128	122	114	119	Jalgaon
9	अहमदनगर	1,11,969	45,296	39,850	85,146	14,277	12,546	26,823	114	114	114	Ahmadnagar
10	पुणे	1,10,712	22,828	19,100	41,928	36,089	32,695	68,784	120	110	114	Pune
11	सातारा	57,293	21,610	17,738	39,348	9,595	8,350	17,945	122	115	120	Satara
12	सांगली	53,005	18,110	14,578	32,688	11,179	9,138	20,317	124	122	123	Sangli
13	सोलापूर	72,367	21,070	16,729	37,799	18,434	16,134	34,568	126	114	120	Solapur
14	कोल्हापूर	67,089	20,459	16,824	37,283	16,499	13,307	29,806	122	124	123	Kolhapur
15	औरंगाबाद	46,289	11,839	8,912	20,751	13,556	11,982	25,538	133	113	122	Aurangabad
16	जालना	17,663	4,845	3,759	8,604	5,015	4,044	9,059	129	124	126	Jalna
17	परभणी	24,531	6,811	5,468	12,279	6,764	5,488	12,252	125	123	124	Parbhani
18	बीड	27,333	7,598	6,171	13,769	7,349	6,215	13,564	123	118	121	Beed
19	नांदेड	27,822	6,255	5,080	11,335	8,653	7,834	16,487	123	110	115	Nanded
20	उस्मानाबाद	19,859	7,509	6,181	13,690	3,291	2,878	6,169	121	114	119	Osmanabad

21	लातूर	29,194	9,255	7,740	16,995	6,517	5,682	12,199	120	115	118	Latur
22	बुलढाणा	42,687	14,103	12,189	25,292	8,735	7,660	16,395	116	114	115	Buldhana
23	अकोला	39,633	8,804	7,590	16,394	13,912	9,327	23,239	116	149	134	Akola
24	अमरावती	47,835	11,322	10,111	21,433	14,755	11,647	26,402	112	127	120	Amravati
25	यवतमाळ	31,646	9,796	8,176	17,972	7,357	6,317	13,674	120	116	118	Yavatmal
26	वर्धा	22,011	6,520	6,011	12,531	4,973	4,507	9,480	108	110	109	Wardha
27	नागपूर	64,368	9,155	8,295	17,450	24,620	22,298	46,918	110	110	110	Nagpur
28	भंडारा	40,709	16,387	14,589	30,976	5,106	4,627	9,733	112	110	112	Bhandara
29	चंद्रपूर	40,109	13,088	11,556	24,644	8,291	7,174	15,465	113	116	114	Chandrapur
30	गडचिरोली	13,873	6,708	5,678	12,386	811	676	1,487	118	120	118	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		15,91,299	4,03,005	3,40,742	7,43,747	4,53,911	3,93,641	8,47,552	118	115	116	Maharashtra State

आधार.--- आरोग्य सेवा संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे.

Source.— Directorate of Health Services, Government of Maharashtra, Pune.

3. जीवनविषयक माहिती/VITAL STATISTICS

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 3.1(B)

नोंदणी झालेल्या जन्मांची लिंगानुसार संख्या व जन्म समयी स्त्री-पुरुष प्रमाण
No. of Registered Births Classified by Sex and Sex Ratio of Births
(1994-95)

अ. क्र. Sr. No.	जिल्हा (2)	नोंदणी झालेल्या जन्मांची संख्या		नोंदणी झालेले जन्म/Registered Births						जन्म समयी स्त्री-पुरुष प्रमाण Sex Ratio at Birth १०० स्त्रियांमागे पुरुषांची संख्या (Male per 100 females)		District (2)
		Total No. of Registered Births	(3)	ग्रामीण/Rural		नागरी/Urban		ग्रामीण Rural	नागरी Urban	एकूण Total		
				पुरुष Males	स्त्री Females	एकूण Total	पुरुष Males				स्त्री Females	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	
1	बृहन्मुंबई	2,02,819	1,13,404	89,415	2,02,819	..	127	Gr. Mumbai	
2	ठाणे	95,685	9,238	7,774	17,012	41,895	36,778	78,673	119	114	Thane	
3	रायगड	31,236	9,911	8,502	18,413	6,673	6,150	12,823	117	109	Raigad	
4	रत्नागिरी	33,233	12,655	11,709	24,364	4,647	4,222	8,869	108	110	Ratnagiri	
5	सिंधुदुर्ग	15,202	5,237	4,855	10,122	2,678	2,403	5,081	108	111	Sindhudurg	
6	नाशिक	91,593	25,671	21,169	46,840	23,409	21,344	44,753	121	110	Nashik	
7	धुळे	44,126	14,618	12,527	27,145	9,094	7,887	16,981	117	115	Dhule	
8	जळगाव	70,983	21,526	17,630	39,156	17,142	14,685	31,827	122	117	Jalgaon	
9	अहमदनगर	1,05,289	41,843	36,256	78,099	14,635	12,555	27,190	115	117	Ahmednagar	
10	पुणे	1,05,499	22,878	19,140	42,018	33,369	30,112	63,481	120	111	Pune	
11	सातारा	54,110	19,566	16,029	35,595	10,197	8,318	18,515	122	123	Satara	
12	सांगली	51,731	17,597	14,005	31,602	10,933	9,196	20,129	126	119	Sangli	
13	सोलापूर	72,928	21,384	16,453	37,837	18,761	16,330	35,091	130	115	Solapur	
14	कोल्हापूर	64,795	19,635	15,790	35,425	16,193	13,177	29,370	124	123	Kolhapur	
15	औरंगाबाद	39,566	10,817	8,103	18,920	11,151	9,495	20,646	133	117	Aurangabad	
16	जालना	18,212	5,216	3,933	9,149	4,889	4,174	9,063	133	117	Jalna	
17	परभणी	23,938	6,876	5,644	12,520	6,329	5,089	11,418	122	124	Parbhani	
18	बीड	27,824	7,699	6,159	13,858	7,647	6,319	13,966	125	121	Beed	
19	नांदेड	27,289	6,045	4,991	11,033	8,627	7,626	16,253	121	113	Nanded	
20	उस्मानाबाद	19,784	7,397	5,959	13,356	3,416	3,012	6,428	124	113	Osmanabad	

21.	लातूर	...	29,747	8,837	7,256	16,093	7,259	6,396	13,654	122	114	118	Latur
22	बुलढाणा	...	44,876	14,398	12,342	26,740	9,517	8,512	48,136	117	113	115	Buldhana
23	अकोला	...	42,866	9,462	8,171	17,353	15,251	9,984	25,235	116	153	136	Akola
24	अमरावती	...	51,113	12,713	11,306	24,025	14,841	12,247	27,088	112	121	117	Amravati
25	यवतमाळ	...	35,466	9,762	8,435	18,197	9,354	7,915	17,269	116	118	117	Yavatmal
26	वर्धा	...	22,841	6,533	6,256	13,122	5,073	4,646	9,719	110	109	110	Wardha
27	नागपूर	...	54,514	9,884	8,769	18,673	18,875	16,966	35,841	112	111	112	Nagpur
28	भंडारा	...	41,980	16,198	14,815	31,013	5,787	5,180	10,967	109	112	110	Bhandara
29	चंद्रपूर	...	40,062	12,812	10,985	23,797	8,698	7,567	16,265	117	115	116	Chandrapur
30	गडचिरोली	...	13,945	6,496	5,749	12,245	870	830	1,700	113	105	112	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		...	15,73,255	3,93,273	3,30,732	7,24,005	4,60,714	3,98,536	8,49,250	118	118	118	Maharashtra State

आधार:— आरोग्य सेवा संचालनलय, महाराष्ट्र शासन, पुणे.

Source:— Directorate of Health Services, Government of Maharashtra, Pune.

3. जीवनविषयक माहिती/VITAL STATISTICS

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 3.2 (A)

ग्रामीण व नागरी भागातील नोंदणी झालेल्या मृत्युचे लिंगानुसार वर्गीकरण

No. of Registered Deaths classified by Sex in Rural and Urban area

(1993-94)

अ. क्र. Sr. No.	जिल्हा	नोंदणी झालेल्या मृत्युंची संख्या Total No. of registered Deaths	नोंदणी झालेले मृत्यू/No. of Registered Deaths						District	
			ग्रामीण/Rural			नागरी/Urban				
			पुरुष Males	स्त्रिया Females	एकूण Total	पुरुष Males	स्त्रिया Females	एकूण Total		
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(2)	
1	बृहन्मुंबई	75,720	46,094	29,626	75,720	Gr. Mumbai	
2	ठाणे	19,040	4,550	3076	7,626	6,919	4,495	11,414	Thane	
3	रायगड	7,506	3,465	2,369	5,834	1,024	648	1,672	Raigad	
4	रत्नागिरी	10,322	5,350	3,561	8,911	841	570	1,411	Ratnagiri	
5	सिंधुदुर्ग	6,585	3,170	2,544	5,714	525	346	871	Sindhudurg	
6	नाशिक	22,905	7,571	5,818	13,389	5,447	4,069	9,516	Nashik	
7	धुळे	12,373	5,140	3,912	9,052	1,890	1,431	3,321	Dhule	
8	जळगाव	20,553	8,481	6,689	15,170	3,148	2,235	5,383	Jalgaon	
9	अहमदनगर	16,077	6,843	4,759	11,602	2,757	1,718	4,475	Ahmednagar	
10	पुणे	30,890	5,906	4,314	10,219	12,115	8,556	20,671	Pune	
11	सातारा	15,662	7,362	5,518	12,880	1,619	1,163	2,782	Satara	
12	सांगली	15,089	5,428	4,093	9,521	3,448	2,100	5,548	Sangli	
13	सोलापूर	18,343	5,477	4,297	9,774	5,147	3,422	8,569	Solapur	
14	कोल्हापूर	18,350	6,618	5,120	11,738	4,078	2,534	6,612	Kolhapur	
15	औरंगाबाद	10,921	3,761	2,907	6,668	2,811	1,442	4,253	Aurangabad	
16	जालना	3,909	1,530	1,184	2,714	759	438	1,195	Jalna	
17	परभणी	7,473	2,589	2,122	4,711	1,703	1,059	2,762	Parbhani	
18	बीड	6,703	2,735	1,975	4,710	1,339	654	1,993	Beed	
19	नांदेड	7,865	2,897	2,298	5,195	1,740	930	2,670	Nanded	
20	उस्मानाबाद	5,744	2,640	2,182	4,822	565	357	922	Osmanabad	
21	लातूर	10,239	4,550	4,444	8,994	815	430	1,245	Latur	
22	बुलढाणा	11,389	4,501	3,805	8,306	1,883	1,200	3,083	Buldhana	
23	अकोला	10,452	3,596	2,525	6,121	2,727	1,604	4,331	Akola	
24	अमरावती	14,425	4,917	3,593	8,510	3,428	2,487	5,915	Amravati	
25	यवतमाळ	8,841	3,401	2,796	6,197	1,515	1,129	2,644	Yavatmal	
26	वर्धा	7,604	3,224	2,566	5,810	1,029	765	1,794	Wardha	
27	नागपूर	19,395	3,921	2,960	6,881	7,499	5,015	12,514	Nagpur	
28	भंडारा	16,383	7,229	6,102	13,331	1,861	1,251	3,052	Bhandara	
29	चंद्रपूर	11,064	4,525	3,614	8,139	1,790	1,135	2,925	Chandrapur	
30	गडचिरोली	3,767	1,996	1,503	3,499	172	96	268	Gadchiroli	
महाराष्ट्र राज्य			4,45,569	1,33,373	1,02,665	2,36,038	1,26,628	82,903	2,09,531	Maharashtra State

आधार.—आरोग्य सेवा संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे.

Source.— Directorate of Health Services, Government of Maharashtra, Pune.

3. जीवनावश्यक माहिती/VITAL STATISTICS

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 3.2 (B)

ग्रामीण व नागरी भागातील नोंदणी झालेल्या मृत्यूंचे लिंगानुसार वर्गीकरण

No. of Registered Deaths classified by Sex in Rural and Urban area

(1994-95)

		नोंदणी झालेल्या मृत्यूंची संख्या	नोंदणी झालेले मृत्यू/No. of Registered Deaths						
अ. क्र. Sr. No.	जिल्हा	Total No. of registered Deaths	ग्रामीण/Rural			नागरी/Urban			District
			पुरुष Males	स्त्रिया Females	एकूण Total	पुरुष Males	स्त्रिया Females	एकूण Total	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(2)
1	बृहन्मुंबई	75,918				46,241	29,677	75,918	Gr. Mumbai
2	ठाणे	19,026	3,929	2,650	6,579	7,532	4,915	12,447	Thane
3	रायगड	7,450	3,385	2,304	5,689	1,054	707	1,761	Raigad
4	रत्नागिरी	10,669	5,472	3,811	9,283	835	551	1,386	Ratnagiri
5	सिंधुदुर्ग	8,838	3,330	2,663	5,993	479	366	845	Sindhudurg
6	नाशिक	22,526	7,325	5,355	12,680	5,635	4,211	9,846	Nashik
7	धुळे	13,112	5,233	4,222	9,455	2,097	1,560	3,657	Dhule
8	जळगाव	19,972	8,122	6,525	14,647	3,148	2,177	5,325	Jaigaon
9	अहमदनगर	15,228	6,424	4,387	10,811	2,635	1,782	4,417	Ahmednagar
10	पुणे	32,497	6,332	4,458	10,790	12,148	8,889	21,707	Pune
11	सातारा	15,080	7,003	5,145	12,148	1,724	1,208	2,932	Satara
12	सांगली	14,359	5,162	3,708	8,870	3,338	2,151	5,489	Sangli
13	सोलापूर	16,610	4,938	3,681	8,619	4,704	3,287	7,991	Solapur
14	कोल्हापूर	18,801	6,622	5,148	11,770	4,074	2,757	6,831	Kolapur
15	औरंगाबाद	9,930	3,194	2,348	5,542	2,785	1,603	4,388	Aurangabad
16	जालना	3,740	1,552	1,120	2,672	636	432	1,068	Jalna
17	परभणी	6,163	2,271	1,816	4,087	1,286	790	2,076	Parbhani
18	बीड	5,314	2,170	1,611	3,781	1,059	474	1,533	Beed
19	नांदेड	6,653	2,302	1,813	4,115	1,585	753	2,338	Nanded
20	उस्मानाबाद	4,858	2,251	1,800	4,051	485	322	807	Osmanabad
21	लातूर	5,273	2,269	1,846	4,115	737	421	1,158	Latur
22	बुलढाणा	10,137	4,071	3,234	7,305	1,732	1,100	2,832	Buldhana
23	अकोला	10,062	3,344	2,432	5,776	2,637	1,649	4,286	Akola
24	अमरावती	12,907	4,305	3,134	7,439	3,186	2,282	5,468	Amravati
25	यवतमाळ	8,753	3,507	2,541	6,048	1,572	1,133	2,705	Yavatmal
26	वर्धा	7,426	3,010	2,503	5,513	1,102	811	1,913	Wardha
27	नागपूर	16,859	4,178	3,022	7,200	6,189	3,470	9,659	Nagpur
28	भंडारा	15,499	6,946	5,506	12,452	1,844	1,203	3,047	Bhandara
29	चंद्रपूर	11,354	4,438	3,491	7,929	2,023	1,402	3,425	Chandrapur
30	गडचिरोली	33,835	1,750	1,319	3,069	198	118	316	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		4,25,999	1,24,835	93,593	2,18,428	1,25,370	82,201	2,07,571	Maharashtra State

आधार.— आरोग्य सेवा संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source.— Director of Health Service, Government of Maharashtra, Pune.

3. जीवमविषयक माहिती/VITAL STATISTICS

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 3.3 (A)

प्रमुख कारणानुसार नोंदणी झालेल्या मृत्युंची संख्या

Number of Registered Deaths by Principal Causes

(1993-94)

प्रमुख कारणे/Principal Causes											
अ. क्र. Sr. No.	जिल्हा	चटकी Cholera	देवी Small Pox	प्लेग Plague	ताप Fevers	अमांश व अतिसार Dysentery Diarrhoea	श्वासनाचे रोग Respira- tory diseases	दुखापत Injuries	इतर कारणे Other Causes	एकूण सर्व कारणे All Causes Total	District
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)
1	बृहन्मुंबई	856	995	16,950	7,336	49,583	75,720	Gr. Mumbai
2	ठाणे	18	418	205	2,173	1,444	14,782	19,040	Thane
3	रायगड	2	101	35	249	430	6,689	7,506	Raigad
4	रत्नागिरी	236	58	727	340	8,961	10,322	Ratnagiri
5	सिंधुदुर्ग	131	25	562	189	5,678	6,585	Sindhudurg
6	नाशिक	1,345	266	1,825	1,127	18,342	22,905	Nashik
7	धुळे	419	59	1,358	568	9,969	12,373	Dhule
8	जळगाव	1	703	65	1,507	613	17,664	20,553	Jalgaon
9	अहमदनगर	1	171	53	888	958	14,006	16,077	Ahmednagar
10	पुणे	9	234	545	2,132	2,411	25,559	30,890	Pune
11	सातारा	167	79	1,212	1,094	13,110	15,662	Satara
12	सांगली	1	169	66	1,066	724	13,043	15,069	Sangli
13	सोलापूर	6	198	66	1,632	671	15,770	18,343	Solapur
14	कोल्हापूर	1	177	73	1,941	689	15,469	18,350	Kolapur
15	औरंगाबाद	178	36	685	354	9,668	10,921	Aurangabad
16	जालना	1	58	12	239	227	3,372	3,909	Jalna
17	परभणी	189	31	464	260	6,529	7,473	Parbhani
18	बीड	6	106	22	460	251	5,858	6,703	Beed
19	नांदेड	1	175	23	524	344	6,798	7,865	Nanded
20	उस्मानाबाद	2	81	20	242	528	4,871	5,744	Osmanabad
21	लातूर	107	23	286	4,052	5,771	10,239	Latur
22	बुलढाणा	472	53	1,142	445	9,277	11,389	Buldhana
23	अकोला	280	61	801	600	8,710	10,452	Akola
24	अमरावती	577	175	1,400	863	11,410	14,425	Amravati
25	यवतमाळ	1	605	85	657	581	6,912	8,841	Yavatmal
26	वर्धा	210	37	542	497	6,318	7,804	Wardha
27	नागपूर	3	517	96	1,282	1,099	16,398	19,395	Nagpur
28	भंडारा	1	909	59	1,190	476	13,748	16,383	Bhandara
29	चंद्रपूर	3	553	75	783	609	9,041	11,064	Chandrapur
30	गडचिरोली	208	38	176	147	83,198	3,767	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		57	10,550	3,436	45,095	29,927	3,56,504	4,45,569	Maharashtra State

आधार.— आरोग्य सेवा संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे.

Source.— Directorate of Health Services, Government of Maharashtra, Pune.

3. जीवनविषयक माहिती/VITAL STATISTICS

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 3.3 (B)

प्रमुख कारणानुसार नोंदणी झालेल्या मृत्युची संख्या

Number of Registered Deaths by Principal Causes

(1994-95)

प्रमुख कारणे/Principal Causes											
अ. क्र. Sr. No.	जिल्हा	पटकी Cholera	देवी Small Pox	प्लेग Plague	ताप Fever	अमाश व अतिसार Dysentery Diarrhoea	श्वसनाचे रोग Respira- tory diseases	दुखायत Injuries	इतर कारणे Other Causes	एकूण कारणे Total Causes	District
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(2)
1	बृहन्मुंबई	1,031	775	17,323	7,079	49,710	75,918	Gr. Mumbai
2	ठाणे	4	396	136	1,822	1,444	15,224	19,026	Thane
3	रायगड	80	25	220	387	6,738	7,450	Raigad
4	रत्नागिरी	169	21	616	288	9,575	10,669	Ratnagiri
5	सिंधुदुर्ग	142	9	566	150	5,971	6,838	Sindhudurg
6	नाशिक	1	1,066	316	1,640	1,286	18,217	22,526	Nashik
7	धुळे	479	126	1,164	631	10,712	13,112	Dhule
8	जळगाव	558	76	1,318	679	17,341	19,972	Jalgaon
9	अहमदनगर	147	31	836	981	13,233	15,228	Ahmednagar
10	पुणे	206	156	1,809	2,489	27,837	32,497	Pune
11	सातारा	168	73	1,096	1,123	12,620	15,080	Satara
12	सांगली	132	41	959	816	12,411	14,359	Sangli
13	सोलापूर	1	117	22	1,093	682	14,695	16,610	Solapur
14	कोल्हापूर	1	188	74	1,811	774	15,753	18,601	Kolapur
15	औरंगाबाद	1	115	9	507	418	8,880	9,930	Aurangabad
16	जालना	41	4	208	243	3,244	3,740	Jalna
17	परभणी	143	13	321	280	5,406	6,163	Parbhani
18	बीड	1	80	10	353	270	4,600	5,314	Beed
19	नांदेड	115	11	189	375	4,639	5,273	Nanded
20	उस्मानाबाद	1	46	23	372	343	5,600	6,453	Osmanabad
21	लातूर	59	4	206	243	3,244	3,740	Latur
22	बुलढाणा	1	455	50	933	443	8,255	10,137	Buldhana
23	अकोला	241	52	777	727	8,265	10,062	Akola
24	अमरावती	437	102	1,236	965	10,167	12,907	Amravati
25	यवतमाळ	520	57	540	581	7,055	8,753	Yavatmal
26	वर्धा	2	159	26	432	487	6,320	7,426	Wardha
27	नागपूर	473	56	1,146	1,131	14,053	16,859	Nagpur
28	भंडारा	776	55	933	479	13,256	15,499	Bhandara
29	चंद्रपूर	464	49	715	618	9,508	11,354	Chandrapur
30	गडचिरोली	202	21	163	155	2,844	3,385	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		13	9,205	2,424	41,302	27,216	3,45,839	4,25,999	Maharashtra State

आधार.— आरोग्य सेवा संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे.

Source.— Directorate of Health Service, Government of Maharashtra, Pune.

3. जीवनविषयक माहिती/
तक्का क्रमांक/
लिंगानुसार व वयोगटानुसार नोंद झालेले मृत्यू/
(1993-94 and

वयोगट Age Group	ग्रामीण/Rural						नागरी/ Urban	
	पुरुष Males (a)	स्त्री Females (b)	एकूण Total (a)	पुरुष Males (b)	स्त्री Females (a)	एकूण Total (b)	पुरुष Males (a)	स्त्री Females (b)
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)
(१) १ वर्षाखालील								
Below 1 year	5,676	4,629	4,840	4,071	10,516	8,700	6,388	10,484
1 to 4 years	3,747	2,730	4,180	3,063	7,936	5,793	2,583	3,299
5 to 14 years	3,896	2,977	3,695	2,978	7,591	5,955	2,082	3,995
15 to 24 years	4,416	4,134	4,154	3,877	8,572	8,011	3,419	7,401
25 to 34 years	5,894	5,693	4,785	4,450	10,679	10,143	5,786	11,041
35 to 44 years	8,262	8,148	4,596	4,184	12,858	12,332	7,896	13,517
45 to 54 years	11,413	11,008	5,846	5,483	17,259	16,491	9,752	15,507
55 to 64 years	17,608	17,104	10,664	10,160	28,272	27,264	11,940	18,501
65 to 69 years	12,776	12,597	8,887	8,567	21,883	21,164	6,384	10,091
७० वर्षांवरील								
above 70 years	57,898	54,189	49,966	45,797	1,07,864	99,986	22,202	29,935
वय माहित नसलेले								
Age not Stated	1,785	1,626	1,04,333	963	2,828	2,589	2,104	1,599
एकूण/Total	1,33,373	1,24,835	1,02,665	93,593	2,36,038	2,18,428	80,534	1,25,370

सत्यमेव जयते

आधार.-- आरोग्य सेवा संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे

VITAL STATISTICS

TABLE No. 3.4

Number of Registered Deaths by age and sex
1994-95)

Urban						एकूण/Total			
एकूण Total (a)	पुरुष Males (b)	स्त्री Females (a)	एकूण Total (b)	पुरुष Males (a)	स्त्री Females (b)	एकूण Total (a)	पुरुष Males (b)	स्त्री Females (a)	एकूण Total (b)
(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(19)
4,857	8,496	11,245	18,980	12,064	15,113	9,697	1,25,567	21,761	27,680
2,528	3,274	5,111	6,570	6,330	6,029	66,717	6,334	13,047	12,363
1,808	2,760	3,890	6,755	5,978	69,972	5,503	5,738	11,481	12,710
3,994	6,181	7,413	13,582	7,837	11,535	8,148	10,058	15,985	21,593
4,351	6,750	10,137	17,791	11,680	16,734	9,136	11,200	20,816	27,934
3,336	5,791	11,232	19,308	16,158	21,665	7,932	9,975	24,090	31,640
3,539	6,367	13,291	21,874	21,165	26,515	9,385	11,850	30,550	38,365
5,552	9,158	17,492	27,659	29,548	35,605	16,210	19,318	45,764	54,923
3,768	5,887	10,150	15,978	19,158	22,688	12,655	14,454	31,813	37,142
18,297	26,668	40,499	56,603	80,100	84,124	68,263	72,465	1,48,363	1,56,589
1,247	872	3,351	2,474	3,689	3,225	2,290	1,835	6,179	5,060
53,277	82,201	1,33,811	2,07,571	2,13,907	2,13,907	1,55,942	1,75,793	3,69,849	4,25,999

Source.—Directorate of Health Service, Government of Maharashtra, Pune.

3. जीवनविषयक माहिती/
तक्ता क्रमांक/
बाल-मृत्यू दर व माताविषयक मृत्यूचे दर/

अ. क्र. Sr. No.	जिल्हा	बालमृत्यू दर/ Infant mortality Rate					
		ग्रामीण/Rural		नागरी/Urban		एकूण/Total	
		(a)	(b)	(a)	(b)	(a)	(b)
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
1	बृहन्मुंबई	43	41	43	41
2	ठाणे	19	13	8	10	10	11
3	रायगड	7	7	6	5	7	6
4	रत्नागिरी	4	4	10	15	6	7
5	सिंधुदूर्ग	11	10	25	25	15	15
6	नाशिक	11	9	28	30	19	19
7	धुळे	15	16	10	9	13	14
8	जळगाव	19	19	2	2	12	11
9	अहमदनगर	3	2	17	15	7	6
10	पुणे	8	8	32	32	23	22
11	सातारा	12	11	15	13	13	12
12	सांगली	7	6	27	26	15	14
13	सोलापूर	9	7	23	21	15	14
14	कोल्हापूर	8	7	26	26	16	16
15	औरंगाबाद	16	11	19	17	18	14
16	जालना	12	9	7	5	9	7
17	परभणी	15	10	17	9	16	9
18	बीड	12	9	13	12	12	11
19	नांदेड	19	18	8	5	12	10
20	उस्मानाबाद	20	13	8	11	16	12
21	लातूर	18	13	7	6	14	10
22	बुलढाणा	24	19	18	14	21	17
23	अकोला	17	13	15	11	16	12
24	अमरावती	22	22	24	20	23	21
25	यवतमाळ	23	22	12	9	19	16
26	वर्धा	35	29	11	12	25	22
27	नागपूर	24	18	13	12	16	14
28	भंडारा	35	28	31	28	34	28
29	चंद्रपूर	16	15	12	15	15	15
30	गडचिरोली	29	23	3	3	26	21
महाराष्ट्र राज्य		14	12	23	22	19	18

आधार.— आरोग्य सेवा संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे

A—1993-94

B—1994-95

VITAL STATISTICS

TABLE No. 3.5

Infant mortality and maternal mortality rates

1993-94 and 1994-95

मातामृत्युदर/ Maternal mortality Rate						
ग्रामीण/Rural		नागरी/Urban		एकूण/Total		Districts
(a)	(b)	(a)	(b)	(a)	(b)	
(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(2)
..	..	0.1	0.1	0.1	0.1	Brihan Mumbai
1.3	1.2	0.2	0.1	0.4	0.3	Thane
0.5	0.7	0.3	0.2	0.5	0.4	Raigad
0.2	0.4	0.3	0.9	0.2	0.5	Ratnagiri
0.7	0.4	0.2	1.0	0.5	0.6	Sindhudurg
1.1	0.7	0.6	0.7	0.9	0.7	Nashik
0.8	1.3	0.6	0.5	0.7	1.0	Dhule
0.8	0.9	0.4	0.3	0.7	0.6	Jalgaon
0.4	0.5	0.1	1.5	0.3	0.7	Ahmednagar
0.3	0.3	0.1	0.4	0.2	0.4	Pune
0.9	0.4	0.8	0.8	0.9	0.5	Satara
0.4	0.5	0.8	0.8	0.5	0.6	Sangli
0.9	0.7	0.3	0.2	0.7	0.5	Solapur
0.5	0.3	0.5	0.6	0.5	0.5	Kolhapur
1.3	0.6	0.4	1.6	0.8	1.1	Aurangabad
1.6	0.4	0.2	0.3	0.9	0.4	Jalna
1.9	1.6	0.3	0.9	1.1	1.3	Parbhani
1.6	1.2	0.7	0.9	1.2	1.0	Beed
1.7	2.0	0.8	0.4	1.2	1.0	Nanded
2.0	1.0	0.6	0.3	1.6	0.8	Osmanabad
1.2	1.1	0.4	0.1	0.9	0.6	Latur
0.6	0.5	1.0	0.5	0.8	0.5	Buldhana
0.9	0.9	0.9	0.8	0.9	0.8	Akola
0.8	0.8	0.9	1.1	0.9	1.0	Amravati
1.1	1.1	1.1	0.2	1.1	0.7	Yavatmal
0.4	0.6	0.3	0.4	0.4	0.5	Wardha
0.7	1.7	0.6	0.8	0.6	1.1	Nagpur
1.6	1.4	1.2	3.0	1.5	1.8	Bhandara
0.6	1.4	0.5	2.6	0.6	1.9	Chandrapur
1.0	0.7	..	0.6	0.9	0.6	Gadchiroli
0.8	0.8	0.4	0.5	0.6	0.7	Maharashtra State

Source.— Directorate of Health Services, Govt. of Maharashtra, Pune.

3. जीवनविषयक माहिती/VITAL STATISTICS

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 3.6

महाराष्ट्र राज्यातील जीवनविषयक महत्वाचे दर
Important Vital Rates in respect of Maharashtra State
(1993-94 & 1994-95)

अ. क्र. Sr. No.	बाब	1993	1994	Item
(1)	(2)	(3)	(4)	(2)
1	जन्मसमयी स्त्री पुरुष प्रमाण	117	118	Sex Ratio at Birth
2	मृत्यूसमयी स्त्री पुरुष प्रमाण	139	142	Sex Ratio at Death
3	जीवनविषयक निर्देशांक	357	369	Vital Index
4	प्रमुख कारणांमुळे झालेल्या मृत्यूंचे दर लाख लोकसंख्येमध्ये प्रमाण.			Death rate per lakh population by principal causes.
4.1	पेटकी	0.2	0.2	Cholera
4.2	देवी			Small Pox
4.3	प्लेग			Plague
4.4	ताप	13	12	Fevers
4.5	श्वसनाचे रोग	56	52	Respiratory diseases
4.6	अमांश व अतिसार	4	3	Dysentery and diarrhoea
4.7	दुखापती	37	34	Injuries
4.8	इतर सर्व कारणे	441	432	All other causes

माहिती नोंद केलेल्या आकडेवारीवर आधारित आहे.

टीप.- (१) जन्मसमयी स्त्री पुरुष प्रमाण = $\frac{\text{जिवंत जन्मलेले मुलगे}}{\text{जिवंत जन्मलेल्या मुली}} \times 100$

(२) मृत्यूसमयी स्त्री पुरुष प्रमाण = $\frac{\text{मृत पुरुष}}{\text{मृत स्त्रिया}} \times 100$

(३) जीवनविषयक निर्देशांक = $\frac{\text{एकूण जिवंत जन्म}}{\text{एकूण मृत्यू}} \times 100$

Data is based on Registration records.

Note.— (1) Sex Ratio at birth = $\frac{\text{Male live births}}{\text{Female live births}} \times 100$

(2) Sex Ratio at death = $\frac{\text{Male deaths}}{\text{Female deaths}} \times 100$

(3) Vital Index = $\frac{\text{Total live births}}{\text{Total deaths}} \times 100$

आधार.— आरोग्य सेवा संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source.— Directorate of Health services, Government of Maharashtra, Pune.

3. जीवनविवेक माहिती/VITAL STATISTICS

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 3.7 (A)

जन्म दर, मृत्यू दर व बाल-मृत्यू दर

Birth Rate, Death Rate and Infant Mortality Rate,
1993-94

अ. क्र. Sr. No.	जिल्हा (2)	जन्म दर Birth Rate			मृत्यू दर Death Rate			बाल-मृत्यू दर Infant mortality Rates			District (2)
		ग्रामीण Rural	नागरी Urban	एकूण Total	ग्रामीण Rural	नागरी Urban	एकूण Total	ग्रामीण Rural	नागरी Urban	एकूण Total	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(2)
1	बृहन्मुंबई	..	18.7	18.7	..	7.3	7.3	..	43	43	Brihan Mumbai
2	ठाणे	11.2	21.2	18.0	4.3	3.0	3.5	19	8	10	Thane
3	रायगड	13.2	34.7	17.6	4.2	4.7	4.3	7	6	7	Raigad
4	रत्नागिरी	18.9	60.7	23.2	7.1	9.8	7.4	4	10	6	Ratnagiri
5	सिंधुदुर्ग	13.8	75.6	18.6	7.5	12.8	8.0	11	25	15	Sindhudurg
6	नाशिक	18.3	30.7	22.8	5.2	6.6	5.7	11	28	19	Nashik
7	धुळे	15.9	30.8	19.2	4.8	6.1	5.1	15	10	13	Dhule
8	जळगाव	17.8	33.7	22.2	6.3	5.8	6.2	19	2	12	Jaigaon
9	अहमदनगर	29.5	46.8	32.3	4.0	7.8	4.6	3	17	7	Ahmednagar
10	पुणे	15.0	23.0	19.1	3.6	6.9	5.3	8	32	23	Pune
11	सालाहा	17.9	54.9	22.7	5.9	8.5	6.2	12	15	13	Satara
12	सांगली	18.7	38.5	23.3	5.4	10.6	6.6	7	27	15	Sangli
13	सोलापूर	16.1	35.7	21.8	4.2	8.8	5.5	9	23	15	Solapur
14	कोल्हापूर	16.4	36.0	21.6	5.2	8.0	5.9	8	26	16	Kolhapur
15	औरंगाबाद	13.8	31.6	20.1	4.4	5.3	4.7	16	19	18	Aurangabad
16	जालना	7.2	39.2	12.04	2.3	5.2	2.7	12	7	9	Jalna
17	परभणी	7.5	23.8	11.4	2.9	5.4	3.5	15	17	16	Parbhani
18	बीड	9.1	38.5	14.7	3.1	6.7	3.6	12	13	12	Beed
19	नांदेड	6.1	30.1	11.6	2.8	4.9	3.3	19	8	12	Nanded
20	उस्मानाबाद	12.6	30.5	15.4	4.4	4.6	4.4	20	8	16	Osmanabad
21	लातूर	14.2	32.5	18.5	7.5	3.3	6.5	18	7	14	Latur
22	बुलढाणा	17.1	39.6	21.8	5.4	7.4	5.8	24	18	21	Buldhana
23	अकोला	10.6	34.4	17.8	4.0	6.4	4.7	17	15	16	Akola
24	अमरावती	15.0	34.9	21.9	5.9	7.8	6.6	22	24	23	Amravati
25	यवतमाळ	10.5	36.1	15.1	3.6	7.0	4.2	23	12	19	Yavatmal
26	वर्धा	15.6	32.0	20.0	7.2	6.1	6.9	35	11	25	Wardha
27	नागपूर	14.0	21.7	18.9	5.5	5.8	5.7	24	13	16	Nagpur
28	भंडारा	16.7	34.3	19.1	7.2	10.7	7.7	35	31	34	Bhandara
29	चंद्रपूर	19.7	27.1	22.0	6.5	5.1	6.1	16	12	15	Chandrapur
30	गडचिरोली	17.7	22.5	18.1	5.0	4.1	4.9	29	3	26	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		15.4	26.2	19.7	4.9	6.5	5.5	14	23	19	Maharashtra State

टीप.— (१) जन्म व मृत्यूच्या नोंदी जेथून उपलब्ध झाल्या त्या खेडी व शहरांच्या वर्षाच्या मध्यावधी अंदाजित लोकसंख्येवर जन्म व मृत्यू दर आधारले आहेत.

(२) जन्म व मृत्यू दर एक हजार अंदाजित लोकसंख्येमागे आहेत. बाल मृत्यू दर एक हजार जिवंत जन्मांमागे आहेत.

(३) न्यून नोंदणीमुळे जन्म व मृत्यू दर कमी आहेत.

Note.— (1) The birth and death rates are based on the mid year estimated population of the village and towns from which the birth and death records were actually received.

(2) The birth and death rates are per 1,000 estimated population. Infant mortality rates are per 1,000 live births.

(3) The rates are low due to under registration of births and deaths.

आधार.— आरोग्य सेवा संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे.

Source.— Directorate of Health Services, Govt. of Maharashtra, Pune.

3. जीवनविषयक माहिती/VITAL STATISTICS

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 3.7 (B)

जन्म दर, मृत्यू दर व बाल-मृत्यू दर
Birth Rate, Death Rate and Infant Mortality Rate,
1994-95

अ. क्र. Sr. No.	जिल्हा (2)	जन्म दर Birth Rate			मृत्यू दर Death Rate			बाल-मृत्यू दर Infant Mortality Rates			District (2)
		ग्रामीण Rural	नागरी Urban	एकूण Total	ग्रामीण Rural	नागरी Urban	एकूण Total	ग्रामीण Rural	नागरी Urban	एकूण Total	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(2)
1	बृहन्मुंबई	...	19.3	19.3	..	7.2	7.2	..	41	41	Brihan Mumbai
2	ठाणे	10.3	20.2	17.3	4.0	3.2	3.4	13	10	11	Thane
3	रायगड	12.5	34.8	16.9	3.9	4.8	4.0	7	5	6	Raigad
4	रत्नागिरी	19.3	60.3	23.6	7.3	9.4	7.6	4	15	7	Ratnagiri
5	सिंधुदुर्ग	14.4	80.7	19.9	8.5	13.4	8.9	10	25	15	Sindhudurg
6	नाशिक	18.0	30.3	22.4	4.9	6.7	5.5	9	30	19	Nashik
7	धुळे	14.9	30.3	18.6	5.2	6.5	5.5	16	9	14	Dhule
8	जळगाव	17.5	33.6	22.3	6.6	5.6	6.3	19	12	11	Jaigaon
9	अहमदनगर	26.8	45.8	30.0	3.7	7.4	4.3	2	15	6	Ahmednagar
10	पुणे	15.3	20.7	18.1	3.9	7.1	5.6	8	32	22	Pune
11	सातारा	15.9	55.8	21.1	5.4	8.8	5.9	11	13	12	Satara
12	सांगली	18.7	37.3	23.2	5.3	10.2	6.4	6	26	14	Sangli
13	सोलापूर	16.4	35.6	22.1	3.7	8.1	5.0	7	21	14	Solapur
14	कोल्हापूर	15.8	34.8	20.9	5.2	8.1	6.0	7	26	16	Kolhapur
15	औरंगाबाद	13.3	24.5	17.5	3.9	5.2	4.4	11	17	14	Aurangabad
16	जालना	8.8	39.1	14.3	2.6	4.6	2.9	9	5	7	Jalna
17	परभणी	9.5	21.5	12.9	3.1	3.9	3.3	10	9	9	Parbhani
18	बीड	10.0	38.5	15.9	2.7	4.2	3.0	9	12	11	Beed
19	नांदेड	5.9	28.7	11.2	2.2	4.1	2.7	18	5	10	Nanded
20	उस्मानाबाद	12.7	31.4	3.9	3.9	3.9	3.9	13	11	12	Osmanabad
21	लातूर	14.0	35.1	19.4	3.6	3.0	3.4	13	6	10	Latur
22	बुलढाणा	17.5	42.7	23.0	4.8	6.7	5.2	19	14	17	Buldhana
23	अकोला	11.5	36.4	19.2	3.8	6.2	4.5	13	11	12	Akola
24	अमरावती	16.6	35.0	23.0	5.1	7.1	5.8	22	20	21	Amravati
25	यवतमाळ	11.6	44.4	18.1	3.9	7.0	4.5	22	9	16	Yavatmal
26	वर्धा	16.8	32.3	21.1	7.1	6.4	6.9	29	12	22	Wardha
27	नागपूर	16.3	16.2	16.2	6.3	4.4	5.0	18	12	14	Nagpur
28	भंडारा	17.8	38.1	20.7	7.2	10.6	7.7	28	28	28	Bhandara
29	चंद्रपूर	19.5	27.0	22.0	6.5	5.7	6.2	15	15	15	Chandrapur
30	गडचिरोली	17.4	26.6	18.2	4.4	4.9	4.4	23	3	21	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		15.5	25.6	19.7	4.7	6.3	5.3	12	22	18	Maharashtra State

टीप.— (१) जन्म व मृत्यूच्या नोंदी जेथून उपलब्ध झाल्या त्या खेडी व शहराच्या वर्षाच्या मध्यावधी अंदाजित लोकसंख्येवर जन्म व मृत्यू दर आधारले आहेत.

(२) जन्म व मृत्यू दर एक हजार अंदाजित लोकसंख्येमागे आहेत. बाल मृत्यू दर एक हजार जिवंत जन्मांमागे आहेत.

(३) न्यून नोंदणीमुळे जन्म व मृत्यू दर कमी आहेत.

Note.— (1) The birth and death rates are based on the mid year estimated population of the village and towns from which the birth and death records were actually received.

(2) The birth and death rates are per 1,000 estimated population. Infant mortality rates are per 1,000 live births.

(3) The rates are low due to under registration of births and deaths.

आधार.— आरोग्य सेवा संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे.

Source.— Directorate of Health Services, Govt. of Maharashtra, Pune.

3. जीवनविविधक माहिती/VITAL STATISTICS
तक्ता क्रमांक/TABLE No. 3.8 (A)
प्रमुख कारणांनुसार मृत्यूंची संख्या/Number of Deaths by Principal Causes
1993-94

अ. क्र. Sr. No.	जिल्हा	विषमज्वर Typhoid			गोवर Measles			शीतज्वर Influenza			इतर ताप Other fevers			District
		ग्रामीण Rural	नगरी Urban	एकूण Total	ग्रामीण Rural	नगरी Urban	एकूण Total	ग्रामीण Rural	नगरी Urban	एकूण Total	ग्रामीण Rural	नगरी Urban	एकूण Total	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(2)
1	बृहन्मुंबई	..	29	29	..	23	23	0	0	Brihan Mumbai
2	ठाणे	2	9	11	5	4	9	0	229	146	375	Thane
3	रायगड	2	4	6	1	..	1	0	81	8	89	Raigad
4	रत्नागिरी	4	..	4	2	1	3	0	203	11	214	Ratnagiri
5	सिंधुदुर्ग	3	..	3	1	..	1	0	119	6	125	Sindhudurg
6	नाशिक	13	20	33	4	97	101	0	310	863	1173	Nashik
7	धुळे	8	13	21	2	2	4	0	336	42	378	Dhule
8	जळगाव	22	10	32	4	1	5	0	596	52	648	Jalgaon
9	अहमदनगर	17	5	22	2	1	3	0	81	39	120	Ahmednager
10	पुणे	3	2	5	..	9	9	0	38	37	75	Pune
11	सातारा	2	..	2	3	..	3	..	1	0	123	11	134	Satara
12	सांगली	7	2	9	0	1	119	6	125	Sangli
13	सोलापूर	6	16	22	10	8	18	0	79	20	99	Solapur
14	कोल्हापूर	5	5	10	1	1	2	0	100	25	125	Kolhapur
15	औरंगाबाद	7	8	15	2	..	2	0	81	37	118	Aurangabad
16	जालना	5	4	9	2	..	2	0	37	1	38	Jalna
17	परभणी	17	28	45	10	..	10	0	106	24	130	Parbhani
18	बीड	9	3	12	2	..	2	0	66	18	84	Beed
19	नांदेड	16	13	29	6	..	6	0	76	52	128	Nanded
20	उस्मानाबाद	4	3	7	2	..	2	0	58	13	71	Osmanabad
21	लातूर	15	6	21	7	4	11	0	69	1	70	Latur
22	बुलढाणा	10	10	20	2	3	5	0	284	154	438	Buldhana
23	अकोला	5	62	67	0	0	162	37	199	Akola
24	अमरावती	16	47	63	..	1	1	0	369	101	470	Amravati
25	यवतमाळ	38	22	60	3	..	3	0	448	65	513	Yavatmal
26	वर्धा	12	6	18	0	0	182	6	188	Wardha
27	नागपूर	24	35	59	..	2	2	0	194	174	368	Nagpur
28	भंडारा	67	6	73	0	0	778	30	808	Bhandara
29	चंद्रपूर	46	18	64	0	0	455	29	484	Chandrapur
30	गडचिरोली	12	1	13	0	0	195	..	195	Gadchiroli
..	महाराष्ट्र राज्य	397	387	784	71	157	228	..	1	1	5,974	2,008	7,982	Maharashtra State

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 3.8 (A)—contd.

अ. क्र. Sr. No.	जिल्हा	फुफुस दाह Pneumonia				क्षय Tuberculosis				डाग्या खोकता Whooping-cough				हज्जन Gastro				पटकी Cholera				District
		ग्रामीण Rural		एकूण Total		ग्रामीण Rural		नागरी Urban		ग्रामीण Rural		नागरी Urban		ग्रामीण Rural		नागरी Urban		ग्रामीण Rural		नागरी Urban		
		(15)	(16)	(17)	(18)	(19)	(20)	(21)	(22)	(23)	(24)	(25)	(26)	(27)	(28)	(29)						
(1)	(2)	(15)	(16)	(17)	(18)	(19)	(20)	(21)	(22)	(23)	(24)	(25)	(26)	(27)	(28)	(29)	(2)					
1	बृहन्मुंबई	..	4,869	4,869	..	8,982	8,982	..	1	1	0	0	Brihan Mumbai					
2	ठाणे	18	242	260	233	798	1,031	0	34	58	92	17	1	18	Thane					
3	रायगड	Raigad					
4	रत्नागिरी	1	30	31	256	76	332	0	4	1	5	0	Ratnagiri					
5	सिंधुदुर्ग	9	20	29	149	53	202	0	0	0	Sindhudurg					
6	नाशिक	45	140	185	235	365	600	..	1	1	..	35	35	0	Nashik					
7	धुळे	19	44	63	373	225	598	0	3	1	4	0	Dhule					
8	जळगाव	46	9	55	330	146	476	0	8	1	9	1	..	1	Jalgaon					
9	अहमदनगर	18	69	87	173	144	317	0	6	29	35	1	..	1	Ahmednager					
10	पुणे	14	697	711	99	988	1,087	0	1	88	89	8	1	9	Pune					
11	सातारा	118	69	187	266	169	435	0	6	13	19	0	Satara					
12	सांगली	20	217	237	209	103	312	0	4	64	68	1	..	1	Sangli					
13	सोलापूर	14	149	163	158	400	558	..	1	1	2	31	33	2	4	6	Solapur					
14	कोल्हापूर	14	152	166	177	353	530	0	2	33	35	..	1	1	Kolhapur					
15	औरंगाबाद	37	83	120	83	189	272	0	4	47	51	0	Aurangabad					
16	जालना	7	12	19	42	41	83	0	3	1	4	1	..	1	Jalna					
17	परभणी	3	82	85	101	82	183	0	3	6	9	0	Parbhani					
18	बीड	8	22	30	48	146	194	0	11	1	12	6	..	6	Beed					
19	नांदेड	10	37	47	116	123	239	0	9	8	17	1	..	1	Nanded					
20	उस्मानाबाद	15	15	30	42	24	66	0	9	..	9	2	..	2	Osmanabad					
21	लातूर	14	29	43	43	45	88	0	10	..	10	0	Latur					
22	बुलढाणा	36	112	148	165	239	404	0	5	18	23	0	Buldhana					
23	अकोला	24	22	46	128	219	347	0	1	27	28	0	Akola					
24	अमरावती	38	129	167	184	383	567	0	1	15	16	0	Amravati					
25	यवतमाळ	28	49	77	136	131	267	0	5	5	10	1	..	1	Yavatmal					
26	वर्धा	30	44	74	54	63	117	0	..	6	6	0	Wardha					
27	नागपूर	31	331	362	63	357	420	1	..	1	11	47	58	3	..	3	Nagpur					
28	भंडारा	108	70	178	264	172	436	1	..	1	9	9	18	..	1	1	Bhandara					
29	चंद्रपूर	31	15	46	156	115	271	0	7	8	15	3	..	3	Chandrapur					
30	गडचिरोली	22	1	23	57	8	65	0	4	..	4	0	Gadchiroli					
महाराष्ट्र राज्य		780	7,772	8,552	4,446	15,212	19,658	2	3	5	168	554	722	49	8	57	Maharashtra State					

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 3.8 (A)—contd.

अ. क्र. Sr. No.	जिल्हा	आमोश Dysentery			अतिसार Diarrhoea			हृदय विकार Heart attack			घटसर्प Diphtheria			पोलिओ Polio			District
		ग्रामीण Rural	नगरी Urban	एकूण Total	ग्रामीण Rural	नगरी Urban	एकूण Total	ग्रामीण Rural	नगरी Urban	एकूण Total	ग्रामीण Rural	नगरी Urban	एकूण Total	ग्रामीण Rural	नगरी Urban	एकूण Total	
(1)	(2)	(30)	(31)	(32)	(33)	(34)	(35)	(36)	(37)	(38)	(39)	(40)	(41)	(42)	(43)	(44)	
1	बृहन्मबई	0	..	995	995	16,940	..	16,940	..	1	1	..	2	2	Brhan Mumbai
2	ठाणे	2	19	21	112	72	184	292	1,923	2,215	1	..	1	0	Thane
3	रायगड	..	1	1	30	4	34	111	167	278	..	1	1	..	1	1	Raigad
4	रत्नागिरी	3	..	3	43	12	55	372	137	509	2	..	2	0	Ratnagiri
5	सिंधुदुर्ग	2	1	3	20	2	22	412	78	490	0	4	..	4	Sindhudurg
6	नाशिक	5	8	13	88	165	253	517	744	1,261	..	1	1	4	8	12	Nashik
7	धुळे	4	1	5	44	10	54	241	291	532	0	1	..	1	Dhule
8	जळगाव	5	..	5	42	18	60	410	340	750	4	1	5	7	1	8	Jalgaon
9	अहमदनगर	8	4	12	27	14	41	352	366	718	1	2	3	1	3	4	Ahmednager
10	पुणे	..	4	4	14	527	541	300	2,808	3,108	1	1	2	..	4	4	Pune
11	सातारा	25	1	26	33	20	53	776	383	1,159	0	4	1	5	Satara
12	सांगली	..	3	3	41	22	63	525	342	867	1	..	1	5	..	5	Sangli
13	सोलापूर	2	4	6	29	31	60	246	588	834	6	7	13	3	3	6	Solapur
14	कोल्हापूर	1	4	5	41	27	68	766	674	1,440	1	..	1	4	..	4	Kolhapur
15	औरंगाबाद	4	1	5	29	2	31	77	481	558	0	1	..	1	Aurangabad
16	जालना	3	1	4	7	1	8	33	86	119	..	1	1	1	..	1	Jalna
17	परभणी	1	..	1	20	10	30	53	177	230	2	..	2	2	..	2	Parbhani
18	बीड	3	..	3	17	2	19	59	375	434	2	..	2	0	Beed
19	नांदेड	2	..	2	16	5	21	65	268	333	2	3	5	0	Nanded
20	उस्मानाबाद	0	18	2	20	47	41	88	2	1	3	0	Osmanabad
21	लातूर	1	2	3	18	2	20	47	72	119	0	1	..	1	Latur
22	बुलढाणा	4	3	7	37	9	46	152	212	364	2	..	2	0	Buldhana
23	अकोला	..	2	2	36	23	59	136	436	572	0	1	..	1	Akola
24	अमरावती	14	5	19	91	65	156	166	331	497	4	..	4	5	10	15	Amravati
25	यवतमाळ	1	13	14	46	25	71	81	194	275	0	3	..	3	Yavatmal
26	वर्धा	..	1	1	27	9	36	68	134	202	0	1	1	2	Wardha
27	नागपूर	..	12	12	27	57	84	106	962	1,070	1	1	2	2	3	5	Nagpur
28	भंडारा	1	2	3	48	8	56	316	436	752	4	..	4	5	..	5	Bhandara
29	चंद्रपूर	2	1	3	60	12	72	172	220	392	10	..	10	2	..	2	Chandrapur
30	गडचिरोली	4	..	4	34	..	34	42	20	62	3	..	3	1	..	1	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		97	93	190	1,095	2,151	3,246	6,942	30,226	37,168	49	20	69	58	37	95	Maharashtra State

तबत्ता क्रमांक/TABLE No. 3.8 (A)—Contd.

अ. क्र. Sr. No.	जिल्हा (2)	कुष्ठरोग Leprosy			कर्करोग Cancer			धनुर्वत Tetanus			काबीळ Jaundice			District (2)
		ग्रामीण Rural (45)	नागरी Urban (46)	एकूण Total (47)	ग्रामीण Rural (48)	नागरी Urban (49)	एकूण Total (50)	ग्रामीण Rural (51)	नागरी Urban (52)	एकूण Total (53)	ग्रामीण Rural (54)	नागरी Urban (55)	एकूण Total (56)	
(1)	(2)	(45)	(46)	(47)	(48)	(49)	(50)	(51)	(52)	(53)	(54)	(55)	(56)	(2)
1	बृहन्मुंबई	..	35	35	..	3,961	3,961	..	58	58	..	196	196	Brihan Mumbai
2	ठाणे	11	1	12	86	282	368	11	8	19	25	80	105	Thane
3	रायगड	2	1	3	33	29	62	2	3	5	17	13	30	Raigad
4	रत्नागिरी	0	146	16	162	3	5	8	42	4	46	Ratnagiri
5	सिंधुदुर्ग	2	..	2	181	25	206	5	..	5	19	2	21	Sindhudurg
6	नाशिक	10	8	18	233	226	459	10	17	27	80	87	167	Nashik
7	धुळे	9	1	10	140	72	212	7	8	15	27	22	49	Dhule
8	जळगाव	3	1	4	237	116	353	9	2	11	40	27	67	Jalgaon
9	अहमदनगर	1	2	3	260	89	349	5	7	12	35	25	60	Ahmednager
10	पुणे	7	..	7	188	395	583	5	18	23	16	58	74	Pune
11	सातारा	7	2	9	311	56	367	5	1	6	41	17	58	Satara
12	सांगली	7	1	8	330	84	414	6	6	12	30	54	84	Sangli
13	सोलापूर	12	5	17	203	215	418	6	12	18	78	4	126	Solapur
14	कोल्हापूर	6	2	8	435	174	609	3	4	7	25	35	60	Kolhapur
15	औरंगाबाद	4	..	4	71	111	182	4	13	17	5	41	46	Aurangabad
16	जालना	3	..	3	31	45	76	3	5	8	1	7	8	Jalna
17	परभणी	4	1	5	54	48	102	9	11	20	6	11	17	Parbhani
18	बीड	5	3	8	90	37	127	8	4	12	10	10	20	Beed
19	नांदेड	1	1	2	55	69	124	8	16	24	10	6	16	Nanded
20	उस्मानाबाद	9	..	9	87	23	110	1	2	3	17	5	22	Osmanabad
21	लातूर	3	1	4	77	35	112	7	3	10	9	3	12	Latur
22	बुलढाणा	5	2	7	133	66	199	8	21	29	8	18	26	Buldhana
23	अकोला	7	5	12	159	126	285	4	22	26	9	18	27	Akola
24	अमरावती	9	4	13	178	173	351	4	17	21	13	48	61	Amravati
25	यवतमाळ	5	3	8	84	57	141	16	15	31	19	22	41	Yavatmal
26	वर्धा	5	1	6	28	46	74	7	2	9	4	4	8	Wardha
27	नागपूर	5	1	6	50	328	378	8	3	11	6	78	84	Nagpur
28	भंडारा	4	1	5	156	50	206	10	16	26	16	14	30	Bhandara
29	चंद्रपूर	6	..	6	80	49	129	11	2	13	15	13	28	Chandrapur
30	गडचिरोली	3	..	3	12	5	17	4	..	4	1	..	1	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		155	82	237	4,128	7,008	11,136	189	301	490	624	966	1,590	Maharashtra State

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 3.8 (A)—contd.

दुखापतीचा तपशील/Details of Injuries

अ. क्र. Sr. No.	जिल्हा (2)	आलक		आत्महत्या		माजणे		बुडणे		अन्नगमील विषबाधेव्यतिरिक्त इतर विषबाधा		District (2)				
		Rabies		Suicide		Accidental Burns		Drowning		Accidental poisoning Other than food poisoning						
		ग्रामीण Rural (57)	नागरी Urban (58)	ग्रामीण Rural (60)	नागरी Urban (61)	ग्रामीण Rural (63)	नागरी Urban (64)	ग्रामीण Rural (66)	नागरी Urban (67)	ग्रामीण Rural (69)	नागरी Urban (70)					
(1)	(2)	(57)	(58)	(59)	(60)	(61)	(62)	(63)	(64)	(65)	(66)	(67)	(68)	(69)	(70)	(71)
1 बृहन्मुंबई	108	108	...	250	250	...	2,699	2,699	...	389	389	...	17	17 Brihan Mumbai
2 ठाणे	...	8	3	11	43	31	74	14	408	422	48	113	161	10	19	29 Thane
3 रायगड	...	2	...	2	6	11	17	19	45	64	33	11	44	7	13	20 Raigad
4 रत्नागिरी	1	1	14	...	14	24	52	76	64	9	73	2	5	7 Ratnagiri
5 सिंधुदुर्ग	...	2	...	2	20	3	23	8	33	41	45	6	51	2	1	3 Sindhudurg
6 नाशिक	...	7	5	12	23	54	77	42	212	254	106	42	148	13	29	42 Nashik
7 धुळे	...	3	5	8	24	7	31	22	197	219	24	12	36	5	24	29 Dhule
8 जळगाव	...	8	4	12	25	20	45	34	107	141	51	20	71	10	5	15 Jalgaon
9 अहमदनगर	...	2	4	6	106	14	120	104	146	250	158	19	177	5	25	30 Ahmednager
10 पुणे	...	1	24	25	56	75	131	23	891	914	88	116	204	6	18	24 Pune
11 सातारा	...	2	5	7	119	20	139	124	115	239	179	9	188	41	54	95 Satara
12 सांगली	...	6	4	10	122	22	144	25	109	134	125	24	149	...	6	6 Sangli
13 सोलापूर	...	10	8	18	68	35	103	44	39	83	94	22	116	10	5	15 Solapur
14 कोल्हापूर	...	2	23	25	40	33	73	24	122	146	99	51	150	2	34	36 Kolhapur
15 औरंगाबाद	3	3	12	1	13	25	19	44	29	4	33	16	15	31 Aurangabad
16 जालना	...	1	...	1	17	...	17	7	88	95	18	3	21	11	...	11 Jalna
17 परभणी	...	4	1	5	15	3	18	7	77	84	23	6	29	11	12	23 Parbhani
18 बीड	...	3	3	6	33	2	35	16	8	24	45	5	50	4	...	4 Beed
19 नांदेड	...	7	4	11	61	13	74	12	21	33	48	4	52	4	12	16 Nanded
20 उस्मानाबाद	...	2	...	2	37	9	46	16	49	65	62	4	66	4	10	14 Osmanabad
21 लातूर	...	4	1	5	51	5	56	13	28	41	65	1	66	9	22	31 Latur
22 बुलढाणा	1	1	45	15	60	13	93	106	65	11	76	2	27	29 Buldhana
23 अकोला	...	7	4	11	42	13	55	30	215	245	47	19	66	13	26	39 Akola
24 अमरावती	...	10	15	25	86	26	112	54	285	339	45	13	58	18	60	78 Amravati
25 यवतमाळ	...	4	6	10	94	24	118	30	170	200	61	13	74	14	8	22 Yavatmal
26 वर्धा	...	3	1	4	88	24	112	21	59	80	75	17	92	16	14	30 Wardha
27 नागपूर	...	5	6	11	37	31	68	40	318	358	71	59	130	7	25	32 Nagpur
28 भंडारा	...	7	11	18	44	7	51	29	36	65	126	13	139	...	11	11 Bhandara
29 चंद्रपूर	...	3	1	4	39	20	59	57	158	215	80	18	98	...	7	7 Chandrapur
30 गडचिरोली	...	2	1	3	21	1	22	18	2	20	36	3	39	1	...	1 Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य	...	115	252	367	1,388	769	2,157	895	6,801	7,696	2,010	1,036	3,046	243	504	747 Maharashtra State

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 3.8 (A)—contd.

अ. क्र. Sr. No.	जिल्हा	दुखापतीचा तपशील/Details of injuries												Districts	
		वाहतुकीचे अपघात Traffic Accidents			इतर वर्गीकरण न केलेले अपघात Other Accidents elsewhere not classified			मनुष्यवध Homicide			सर्प दंश Snake bite				
		ग्रामीण Rural	नागरी Urban	एकूण Total	ग्रामीण Rural	नागरी Urban	एकूण Total	ग्रामीण Rural	नागरी Urban	एकूण Total	ग्रामीण Rural	नागरी Urban	एकूण Total		
(1)	(2)	(72)	(73)	(74)	(75)	(76)	(77)	(78)	(79)	(80)	(81)	(82)	(83)	(2)	
1	वृहन्मुंबई	..	557	557	..	3414	3414	3414	0	..	10	10	Brihan Mumbai
2	ठाणे	..	44	103	160	353	513	10	8	18	86	25	111	Thane	
3	रायगड	..	10	41	93	104	197	2	4	6	24	11	35	Raigad	
4	रत्नागिरी	..	8	20	46	47	93	13	..	13	21	7	28	Ratnagiri	
5	सिंधुदुर्ग	..	1	9	38	10	48	3	..	3	11	..	11	Sindhudurg	
6	नाशिक	..	52	169	157	173	330	7	1	8	80	16	96	Nashik	
7	धुळे	..	16	59	68	74	142	9	3	12	32	8	40	Dhule	
8	जळगाव	..	65	94	61	106	167	5	5	10	67	3	70	Jalgaon	
9	अहमदनगर	..	8	75	138	118	256	6	3	9	35	6	41	Ahmednagar	
10	पुणे	..	34	111	162	828	990	4	4	8	24	4	28	Pune	
11	सातारा	..	4	28	308	60	368	9	2	11	23	3	26	Satara	
12	सांगली	..	9	65	89	93	182	12	1	13	25	5	30	Sangli	
13	सोलापूर	..	2	70	111	81	192	21	4	25	48	15	63	Solapur	
14	कोल्हापूर	..	1	23	85	136	221	11	5	16	21	3	24	Kolhapur	
15	औरंगाबाद	..	2	4	102	97	199	..	2	2	27	1	28	Aurangabad	
16	जालना	..	4	4	40	18	58	..	1	1	11	7	18	Jalna	
17	परभणी	..	4	5	46	30	76	5	..	5	19	1	20	Parbhani	
18	बीड	..	9	11	68	25	93	4	1	5	28	1	29	Beed	
19	नांदेड	..	7	18	58	46	104	8	2	10	33	4	37	Nanded	
20	उस्मानाबाद	..	5	35	221	45	266	3	2	5	20	11	31	Osmanabad	
21	लातूर	..	1	8	3784	26	3810	6	1	7	26	7	33	Latur	
22	बुलढाणा	..	8	20	68	38	106	7	3	10	26	6	32	Buldhana	
23	अकोला	..	4	9	70	81	151	7	3	10	16	8	24	Akola	
24	अमरावती	..	1	10	118	79	197	12	1	13	35	21	56	Amravati	
25	यवतमाळ	..	1	20	62	41	103	6	2	8	24	12	36	Yavatmal	
26	वर्धा	..	16	36	75	34	109	11	4	15	21	2	23	Wardha	
27	नागपूर	..	32	50	157	253	410	10	10	20	26	4	30	Nagpur	
28	भंडारा	..	4	33	85	39	124	16	1	17	24	3	27	Bhandara	
29	चंद्रपूर	..	12	35	73	72	145	7	4	11	29	5	34	Chandrapur	
30	गडचिरोली	..	1	3	28	10	38	11	1	12	10	1	11	Gadchiroli	
महाराष्ट्र राज्य		814	911	1725	6571	6531	13102	225	78	303	872	210	1082	Maharashtra State	

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 3.8 (A)—contd.

अ. क्र. Sr. No.	जिल्हा (2)	रानटी जनावरे Wild beasts			सापाव्यतिरिक्त इतर विषारी प्राणी दंश Other than snake bites			एकूण दुखापती Total injuries			मधुमेह Diabetes			Districts (2)
		ग्रामीण Rural	नगरी Urban	एकूण Total	ग्रामीण Rural	नगरी Urban	एकूण Total	ग्रामीण Rural	नगरी Urban	एकूण Total	ग्रामीण Rural	नगरी Urban	एकूण Total	
1	बृहन्मुंबई	0	0	0	7336	7336	..	1461	1461	Brihan Mumbai
2	ठाणे	2	..	2	7	4	11	439	1005	1444	26	154	180	Thane
3	रायगड	0	5	1	6	220	210	430	8	10	18	Raigad
4	रत्नागिरी	0	12	4	16	208	132	340	24	16	40	Ratnagiri
5	सिंधुदुर्ग	0	0	135	54	189	23	12	35	Sindhudurg
6	नाशिक	1	..	1	1	1	2	547	580	1127	18	112	130	Nashik
7	धुळे	0	0	227	341	568	14	17	31	Dhule
8	जळगाव	0	0	282	331	613	22	16	38	Jalgaon
9	अहमदनगर	0	0	619	339	958	22	44	66	Ahmednagar
10	पुणे	0	..	1	1	440	1971	2411	19	176	195	Pune
11	सातारा	0	1	..	1	456	269	725	31	109	140	Satara
12	सांगली	1	..	1	0	827	267	1094	59	22	81	Sangli
13	सोलापूर	0	2	1	3	466	204	670	29	56	85	Solapur
14	कोल्हापूर	0	0	304	385	689	39	80	119	Kolhapur
15	औरंगाबाद	0	0	213	141	354	5	41	46	Aurangabad
16	जालना	0	2	..	2	110	117	227	2	7	9	Jalna
17	परभणी	0	0	127	133	260	1	13	14	Parbhani
18	बीड	0	0	207	44	251	11	15	26	Beed
19	नांदेड	0	0	235	109	344	..	24	24	Nanded
20	उस्मानाबाद	0	0	393	135	528	4	5	9	Osmanabad
21	लातूर	0	0	3961	91	4052	4	12	16	Latur
22	बुलढाणा	..	2	2	3	1	4	241	204	445	5	16	21	Buldhana
23	अकोला	0	1	..	1	231	369	600	6	17	23	Akola
24	अमरावती	0	0	377	486	863	6	34	40	Amravati
25	यवतमाळ	0	0	310	271	581	15	19	34	Yavatmal
26	वर्धा	0	0	327	170	497	1	9	10	Wardha
27	नागपूर	1	..	1	0	367	732	1099	5	191	196	Nagpur
28	मंडारा	5	..	5	4	..	4	362	111	476	10	9	19	Bhandara
29	चंद्रपूर	4	..	4	1	..	1	313	296	609	33	12	45	Chandrapur
30	गडचिरोली	0	1	..	1	128	19	147	2	..	2	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		14	2	16	40	13	53	13072	16855	29,927	444	2,709	3,153	Maharashtra State

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 3.8 (A)—contd.

अ. क्र. Sr. No.	जिल्हा (2)	रक्त शय Anaemia			मेंदूचा ज्वर Meningitis			पक्षाघात Paralysis			दमा Asthama			Districts (2)
		ग्रामीण Rural	नगरी Urban	एकूण Total	ग्रामीण Rural	नगरी Urban	एकूण Total	ग्रामीण Rural	नगरी Urban	एकूण Total	ग्रामीण Rural	नगरी Urban	एकूण Total	
		(96)	(97)	(98)	(99)	(100)	(101)	(102)	(103)	(104)	(105)	(106)	(107)	
1	बृहन्मुंबई	..	1220	1220	..	791	791	..	2842	2842	..	3098	3098	Brihan Mumbai
2	ठाणे	2	127	129	3	20	23	96	183	279	288	594	882	Thane
3	रायगड	7	7	14	2	3	5	23	36	59	35	21	56	Raigad
4	रत्नागिरी	1	12	13	2	13	15	237	29	266	346	18	364	Ratnagiri
5	सिंधुदुर्ग	..	11	11	2	..	2	197	19	216	303	28	331	Sindhudurg
6	नाशिक	4	56	60	12	26	38	193	144	337	742	297	1039	Nashik
7	धुळे	3	17	20	2	14	16	107	58	165	547	150	697	Dhule
8	जळगाव	3	6	9	12	6	18	108	55	163	793	183	976	Jalgaon
9	अहमदनगर	1	45	46	..	26	26	99	73	172	374	110	484	Ahmednagar
10	पुणे	1	162	163	1	144	145	73	184	257	203	131	334	Pune
11	सातारा	9	32	41	3	31	34	173	122	295	410	107	517	Satara
12	सांगली	7	44	51	11	17	28	171	50	221	492	98	590	Sangli
13	सोलापूर	2	304	306	1	58	59	96	118	214	373	537	910	Solapur
14	कोल्हापूर	9	78	87	1	39	40	322	225	547	1030	215	1245	Kolhapur
15	औरंगाबाद	2	57	59	1	42	43	33	62	95	226	67	293	Aurangabad
16	जालना	2	6	8	..	9	9	9	21	30	111	26	137	Jalna
17	परभणी	1	17	18	1	3	4	16	29	45	118	78	196	Parbhani
18	बीड	3	13	16	3	5	8	23	47	70	164	72	236	Beed
19	नांदेड	..	12	12	..	11	11	18	54	72	141	97	238	Nanded
20	उस्मानाबाद	..	7	7	..	1	1	31	13	44	116	30	146	Osmanabad
21	लातूर	1	9	10	..	5	5	17	23	40	115	40	155	Latur
22	बुलढाणा	4	34	38	..	9	9	67	57	124	448	142	590	Buldhana
23	अकोला	2	25	27	4	10	14	41	88	129	209	199	408	Akola
24	अमरावती	14	56	70	2	41	43	75	115	190	375	291	666	Amravati
25	यवतमाळ	1	14	15	3	26	29	36	42	78	220	111	313	Yavatmal
26	वर्धा	1	11	12	1	3	4	19	23	42	265	86	351	Wardha
27	नागपूर	..	109	109	4	84	88	79	152	231	201	298	499	Nagpur
28	भंडारा	2	57	59	1	27	28	579	186	765	505	70	575	Bhandara
29	चंद्रपूर	21	6	27	..	4	4	193	77	270	386	80	466	Chandrapur
30	गडचिरोली	5	..	6	0	56	5	61	84	4	88	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		109	2554	2663	72	1468	1540	3187	5132	8319	9602	7278	16880	Maharashtra State

तबला क्रमांक/TABLE No. 3.8 (A)—contd.

अ. क्र. Sr. No.	जिल्हा (2)	पाथरीचे रोग Liver diseases			वार्धक्य Sensitivity			गरोदरपणातील रोग Complaints relating to pregnancy			अपरिपक्वता Pre-maturity			Districts (2)
		Liver diseases			Sensitivity			Complaints relating to pregnancy			Pre-maturity			
		ग्रामीण Rural	नागरी Urban	एकूण Total	ग्रामीण Rural	नागरी Urban	एकूण Total	ग्रामीण Rural	नागरी Urban	एकूण Total	ग्रामीण Rural	नागरी Urban	एकूण Total	
(1)	(2)	(108)	(109)	(110)	(111)	(112)	(113)	(114)	(115)	(116)	(117)	(118)	(119)	(2)
1 बृहन्मुंबई	1862	1862	..	3313	3313	..	23	23	..	3921	3921	Brihan Mumbai
2 ठाणे	..	34	168	202	2180	886	3066	25	13	38	31	154	185	Thane
3 रायगड	..	6	11	17	2537	406	2943	10	4	14	6	21	27	Raigad
4 रत्नागिरी	..	23	35	58	4351	314	4665	5	3	8	5	49	54	Ratnagiri
5 सिंधुदुर्ग	..	28	14	42	2717	110	2827	7	1	8	22	45	67	Sindhudurg
6 नाशिक	..	14	80	94	6433	1928	8361	53	26	79	65	180	245	Nashik
7 धुळे	..	9	41	50	3782	856	4638	25	10	35	32	61	93	Dhule
8 जळगाव	..	11	26	37	7211	2257	9468	36	14	50	74	8	82	Jalgaon
9 अहमदनगर	..	16	47	63	6744	936	7680	34	3	37	25	135	160	Ahmednagar
10 पुणे	..	37	192	229	5977	4255	10232	13	5	18	60	641	701	Pune
11 सातारा	..	18	88	106	4972	917	5889	34	16	28	50	12	174	Satara
12 सांगली	..	66	39	105	6370	647	7017	12	15	49	119	107	226	Sangli
13 सोलापूर	..	30	73	103	4989	1850	6839	35	9	42	57	228	285	Solapur
14 कोल्हापूर	..	22	97	119	5609	1605	7214	20	14	34	57	353	410	Kolhapur
15 औरंगाबाद	48	48	2873	411	3284	26	11	37	20	161	181	Aurangabad
16 जालना	..	1	9	10	912	102	1014	14	2	16	7	7	14	Jalna
17 परभणी	..	10	8	18	1676	222	1898	23	4	27	8	6	14	Parbhani
18 बीड	..	9	21	30	2213	252	2465	22	10	32	9	21	30	Beed
19 नांदेड	..	5	15	20	1868	179	2047	19	14	33	8	32	40	Nanded
20 उस्मानाबाद	..	5	14	19	2172	152	2324	27	4	31	21	9	30	Osmanabad
21 लातूर	..	3	13	16	2068	87	2155	20	5	25	24	6	30	Latur
22 बुलढाणा	..	1	9	10	3321	706	4027	17	16	33	32	76	108	Buldhana
23 अकोला	..	3	18	21	2393	682	3075	14	21	35	19	87	106	Akola
24 अमरावती	..	7	52	59	3152	1372	4524	17	24	41	59	234	293	Amravati
25 यवतमाळ	..	2	20	22	1634	457	2091	19	15	34	41	14	55	Yavatmal
26 वर्धा	..	5	3	8	1957	505	2462	5	3	8	53	27	80	Wardha
27 नागपूर	..	1	105	106	2177	3966	6143	12	27	39	55	112	167	Nagpur
28 भंडारा	..	2	28	30	4801	50	5301	49	12	61	52	134	186	Bhandara
29 चंद्रपूर	..	12	11	23	2647	479	3126	16	8	24	54	33	87	Chandrapur
30 गडचिरोली	..	5	..	5	1083	88	1171	12	..	12	76	..	76	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य	..	365	3147	3532	100819	30440	131259	621	332	953	1141	6986	8,127	Maharashtra State

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 3.8 (A)—contd.

अ. क्र. Sr. No.	जिल्हा (2)	सर्व इतर कारणे All other causes			कारणे न सांगितलेले Causes not stated			एकूण मृत्यू Total deaths			Districts (2)
		ग्रामीण Rural	नगरी Urban	एकूण Total	ग्रामीण Rural	नगरी Urban	एकूण Total	ग्रामीण Rural	नगरी Urban	एकूण Total	
		(120)	(121)	(122)	(123)	(124)	(125)	(126)	(127)	(128)	
1	बृहन्मुंबई	0	11502	11502	..	2781	2781	..	75720	75720	Brihan Mumbai
2	ठाणे	3014	3437	6451	402	1027	1429	7626	11414	19040	Thane
3	रायगड	2287	558	2845	296	66	362	5834	1672	7506	Raigad
4	रत्नागिरी	2505	412	2917	123	84	207	8911	1411	10322	Ratnagiri
5	सिंधुदुर्ग	1300	299	1599	52	82	134	5714	871	6585	Sindhudurg
6	नाशिक	3318	2675	5993	429	622	1051	13389	9516	22905	Nashik
7	धुळे	2656	876	3532	431	143	574	9052	3321	12373	Dhule
8	जळगाव	4546	1563	6109	300	189	489	15170	5383	20553	Jalgaon
9	अहमदनगर	2258	1745	4003	420	169	589	11602	4475	16077	Ahmednagar
10	पुणे	2366	6590	8956	334	559	893	10219	20671	30890	Pune
11	सातारा	1896	2004	3900	180	820	1000	9521	5548	15069	Satara
12	सांगली	2731	668	3399	271	60	331	12880	2782	15662	Sangli
13	सोलापूर	2605	2263	4868	227	1319	1546	9774	8569	18343	Solapur
14	कोल्हापूर	2458	1478	3936	284	530	814	11738	6612	18350	Kolhapur
15	औरंगाबाद	2400	1495	3895	460	701	1161	6668	4253	10921	Aurangabad
16	जालना	1149	579	1728	217	105	322	2714	1195	3909	Jalna
17	परभणी	1889	1460	3349	446	308	754	4711	2762	7473	Parbhani
18	बीड	1391	822	2213	308	47	355	4710	1993	6703	Beed
19	नांदेड	2168	1251	3419	333	267	600	5195	2670	7865	Nanded
20	उस्मानाबाद	1567	353	1920	171	70	241	4822	922	5744	Osmanabad
21	लातूर	2269	720	2989	187	30	217	8984	1245	10239	Latur
22	बुलढाणा	3154	833	3987	165	113	278	8306	3083	11389	Buldhana
23	अकोला	2161	1685	3846	359	127	486	6121	4331	10452	Akola
24	अमरावती	2921	1185	4106	403	681	10824	8510	5915	14425	Amravati
25	यवतमाळ	2854	897	3751	162	151	313	6197	2644	8841	Yavatmal
26	वर्धा	2344	595	2939	411	35	446	5810	1794	7604	Wardha
27	नागपूर	2787	3823	6610	654	518	1172	6981	12514	19395	Nagpur
28	भंडारा	3693	919	4612	1481	170	1651	13331	3052	16383	Bhandara
29	चंद्रपूर	2926	1231	4157	479	205	684	8139	2925	11064	Chandrapur
30	गडचिरोली	1357	116	1473	294	..	294	3499	268	3767	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		70970	54034	125004	10279	11979	22258	236038	209531	445569	Maharashtra State

आधार. — आरोग्य सेवा, संचालनालय, पुणे.

Source. — Directorate of Health, Service, Pune.

3. जीवनविषयक माहिती/VITAL STATISTICS
तक्ता क्रमांक/TABLE No. 3.8 (B)
प्रमुख कारणांनुसार मृत्युची संख्या/Number of Deaths by Principal Causes
1994-95

अ. क्र. Sr. No.	जिल्हा (2)	टिफॉइड Typhoid			मेअल Measles			शीतज्वर Influenza			इतर ताप Other: Fever			District (2)
		ग्रामीण Rural (3)	नगरी Urban (4)	एकूण Total (5)	ग्रामीण Rural (6)	नगरी Urban (7)	एकूण Total (8)	ग्रामीण Rural (9)	नगरी Urban (10)	एकूण Total (11)	ग्रामीण Rural (12)	नगरी Urban (13)	एकूण Total (14)	
1	बृहन्मुंबई	..	18	18	..	19	18	..	1	1	..	307	307	Brihan Mumbai
2	ठाणे	..	3	6	4	2	6	198	176	374	Thane
3	रायगड	..	2	2	0	64	10	74	Raigad
4	रत्नागिरी	..	7	7	2	..	2	145	6	151	Ratnagiri
5	सिंधुदुर्ग	3	0	130	1	131	Sindhudurg
6	नाशिक	..	8	18	8	38	46	205	765	970	Nashik
7	धुळे	..	13	21	17	1	18	357	68	425	Dhule
8	जळगाव	..	19	28	10	1	11	463	40	503	Jalgaon
9	अहमदनगर	..	5	10	8	2	10	71	30	101	Ahmednagar
10	पुणे	..	2	4	2	1	3	35	57	92	Pune
11	सातारा	..	3	7	3	..	3	102	7	109	Satara
12	सांगली	..	4	13	1	..	1	79	2	81	Sangli
13	सोलापूर	..	5	11	0	..	1	1	66	20	86	Solapur
14	कोल्हापूर	..	6	12	1	1	2	96	33	129	Kolhapur
15	औरंगाबाद	..	3	14	5	4	9	56	16	72	Aurangabad
16	जालना	..	9	11	3	..	3	21	2	23	Jalna
17	परभणी	..	14	16	4	..	4	81	32	113	Parbhani
18	बीड	..	7	9	1	..	1	51	18	69	Beed
19	नांदेड	..	11	14	3	..	3	45	47	92	Nanded
20	उस्मानाबाद	..	4	4	2	..	2	36	4	40	Osmanabad
21	लातूर	..	6	9	2	1	3	..	1	1	41	2	43	Latur
22	बुलढाणा	..	8	20	1	1	2	238	186	424	Buldhana
23	अकोला	..	5	60	4	..	4	144	22	166	Akola
24	अमरावती	..	15	45	1	..	1	270	93	363	Amravati
25	यवतमाळ	..	29	46	3	2	5	403	54	457	Yavatmal
26	वर्धा	..	8	12	0	134	10	144	Wardha
27	नागपूर	..	31	49	1	2	3	187	179	366	Nagpur
28	भंडारा	..	50	59	1	..	1	667	33	700	Bhandara
29	चंद्रपूर	..	31	53	1	..	1	..	1	1	361	37	398	Chandrapur
30	गडचिरोली	..	9	10	0	190	1	191	Gadchiroli
	महाराष्ट्र राज्य	322	269	591	88	74	162	0	4	4	4,936	2,258	7,194	Maharashtra State

सर्वता क्रमांक/TABLE No. 3.8 (B)—contd.

अ. क्र. Sr. No.	जिल्हा (2)	फुफुस दाह Pneumonia				क्षय Tuberculosis				डोखा खोकला Whooping-cough				ह्रस्व Gastro		चटकी Cholera		District
		ग्रामीण Rural		एकूण Total		ग्रामीण Rural		नगरी Urban		ग्रामीण Rural		नगरी Urban		ग्रामीण Rural		नगरी Urban		
		(15)	(16)	(17)	(18)	(19)	(20)	(21)	(22)	(23)	(24)	(25)	(26)	(27)	(28)	(29)		
(1)	(2)																(2)	
1	बृहन्मुंबई	..	5326	5326	..	8882	8882	0	0	0	0	Brihan Mumbai
2	ठाणे	19	194	213	172	686	858	0	2	33	35	3	1	4	4	Thane
3	रायगड	4	12	16	92	52	144	0	4	1	5	0	0	Raigad
4	रत्नागिरी	8	26	34	252	55	307	1	..	1	..	1	1	0	0	Ratnagiri
5	सिंधुदुर्ग	9	19	28	134	38	172	0	2	3	5	0	0	Sindhudurg
6	नाशिक	48	106	154	205	302	507	0	15	25	40	1	..	1	1	Nashik
7	मुंबे	28	37	65	292	115	407	0	6	8	14	0	0	Dhule
8	जळगाव	35	10	45	292	146	438	0	12	3	15	0	0	Jaigaon
9	अहमदनगर	20	83	103	181	132	313	0	4	32	36	0	0	Ahmednagar
10	पुणे	18	464	482	77	929	1006	0	2	49	51	0	0	Pune
11	सातारा	121	51	172	224	139	363	0	6	12	18	0	0	Satara
12	सांगली	12	194	206	181	147	328	0	..	45	45	0	0	Sangli
13	सेलापूर	12	51	63	129	252	381	0	3	17	20	1	..	1	1	Solapur
14	कोल्हापूर	17	126	143	153	397	550	0	1	25	26	1	..	1	1	Kolhapur
15	औरंगाबाद	32	17	49	57	131	188	0	3	16	19	1	..	1	1	Aurangabad
16	जालना	10	11	21	30	41	71	0	..	2	2	0	0	Jalna
17	परभणी	6	14	20	71	45	116	0	2	..	2	0	0	Parbhani
18	बीड	7	14	21	40	93	133	0	..	3	3	..	1	1	1	Beed
19	नांदेड	7	13	20	82	88	170	0	1	2	3	0	0	Nanded
20	उस्मानाबाद	15	11	26	28	22	50	0	1	..	1	1	Osmanabad
21	लातूर	14	10	24	26	40	66	0	0	0	Latur
22	बुलढाणा	17	56	73	167	231	398	0	4	6	10	..	1	1	1	Buldhana
23	अकोला	20	13	33	107	207	314	0	1	16	17	0	0	Akola
24	अमरावती	66	116	182	146	327	473	0	..	3	3	0	0	Amravati
25	यवतमाळ	22	15	37	87	106	193	0	11	5	16	0	0	Yavatmal
26	वर्धा	11	13	24	41	50	91	0	..	8	8	1	1	2	2	Wardha
27	नागपूर	14	263	277	62	342	404	0	10	46	56	0	0	Nagpur
28	भंडारा	58	20	78	228	133	361	..	1	1	7	1	8	0	0	Bhandara
29	चंद्रपूर	29	19	48	122	166	288	0	3	6	9	0	0	Chandrapur
30	गडचिरोली	14	..	14	65	5	70	1	..	1	2	..	2	0	0	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		693	7304	7997	3743	14299	18042	2	1	3	101	368	469	9	4	13	13	Maharashtra State

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 3.8 (B)—contd.

अ. क्र. Sr. No.	जिल्हा	आमांश Dysentery				अतिसार Diarrhoea				हृदय विकार Heart Attack				घटसर्प Diphtheria				पोलिओ Polio				District
		ग्रामीण Rural		नगरी Urban		ग्रामीण Rural		नगरी Urban		ग्रामीण Rural		नगरी Urban		ग्रामीण Rural		नगरी Urban		ग्रामीण Rural		नगरी Urban		
		(30)	(31)	(32)	(33)	(34)	(35)	(36)	(37)	(38)	(39)	(40)	(41)	(42)	(43)	(44)	(45)	(46)	(47)	(48)	(49)	
(1)	(2)																			(2)		
1	बृहन्मुंबई	0	..	775	775	..	16063	16063	11	11	..	26	26	26	26	Brihan Mumbai		
2	ठाणे	..	5	19	24	55	112	295	2211	2506	3	3	3	3	Thane			
3	रायगड	3	3	18	22	123	171	294	0	Raigad			
4	रत्नागिरी	..	1	1	2	17	19	396	117	513	2	Ratnagiri			
5	सिंधुदुर्ग	6	9	499	157	656	1	1	1	Sindhudurg			
6	नाशिक	..	6	4	10	72	306	523	743	1266	2	2	2	4	8	9	9	9	Nashik			
7	धुळे	..	7	3	10	107	116	202	249	451	2	Dhule			
8	जळगाव	..	4	3	7	39	69	389	355	744	5	5	2	Jaigaon			
9	अहमदनगर	..	8	4	12	15	4	417	439	856	1	1	1	1	2	2	Ahmednagar			
10	पुणे	11	11	27	118	299	3362	3661	1	1	1	1	7	7	7	7	Pune			
11	सातारा	..	25	3	28	37	45	698	418	1116	3	Satara			
12	सांगली	24	41	420	406	826	1	1	5	Sangli			
13	सोलापूर	..	1	1	2	8	20	233	475	708	8	4	4	12	5	6	6	6	Solapur			
14	कोल्हापूर	..	4	6	10	34	64	664	628	1292	3	9	9	9	Kolhapur			
15	औरंगाबाद	1	1	4	8	69	498	567	1	Aurangabad			
16	जालना	0	4	4	33	88	121	1	1	1	1	Jalna			
17	परभणी	0	9	13	38	150	188	1	1	1	1	1	1	Parbhani			
18	बीड	0	8	10	42	241	283	2	2	0	Beed			
19	नांदेड	..	1	..	1	18	22	48	222	270	2	2	1	3	2	4	4	4	Nanded			
20	उस्मानाबाद	..	2	..	2	3	3	39	29	68	1	1	1	1	1	1	Osmanabad			
21	लातूर	10	11	48	51	99	1	1	1	Latur			
22	बुलढाणा	2	2	35	48	156	187	343	1	1	2	2	Buldhana			
23	अकोला	..	3	3	6	23	46	126	458	584	1	1	2	2	Akola			
24	अमरावती	..	3	1	4	77	98	153	334	487	4	4	1	1	6	6	Amravati			
25	यवतमाळ	..	1	4	5	47	52	101	141	242	2	2	1	1	2	2	Yavatmal			
26	वर्धा	1	1	15	25	62	114	176	2	2	1	1	6	6	Wardha			
27	नागपूर	..	2	7	9	27	47	100	888	988	5	5	6	6	Nagpur			
28	भंडारा	..	4	5	9	39	46	291	496	787	1	1	1	2	2	7	7	7	Bhandara			
29	चंद्रपूर	..	1	..	1	36	48	171	150	321	9	9	3	3	3	Chandrapur			
30	गडचिरोली	..	2	..	2	19	19	43	12	55	4	4	1	1	1	Gadchiroli			
महाराष्ट्र राज्य		80	82	162	833	1429	2262	6678	29653	36531	47	21	68	51	70	121	Maharashtra State					

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 3.8 (B)—contd.

अ. क्र. Sr. No.	जिल्हा	कुष्ठरोग Leprosy			कर्करोग Cancer			घनुबीज Tetanus			काजीळ Jaundice			District
		ग्रामीण Rural	नगरी Urban	एकूण Total	ग्रामीण Rural	नगरी Urban	एकूण Total	ग्रामीण Rural	नगरी Urban	एकूण Total	ग्रामीण Rural	नगरी Urban	एकूण Total	
(1)	(2)	(45)	(46)	(47)	(48)	(49)	(50)	(51)	(52)	(53)	(54)	(55)	(56)	(2)
1	बृहन्मुंबई	..	29	29	..	3456	3456	..	43	43	..	41	41	Brihan Mumbai
2	ठाणे	..	1	10	109	289	398	8	6	14	23	67	90	Thane
3	रायगड	..	1	1	44	31	75	3	5	8	14	6	20	Raigad
4	रत्नागिरी	6	126	28	154	10	4	14	45	7	52	Ratnagiri
5	सिंधुदुर्ग	0	163	22	185	4	1	5	32	6	38	Sindhudurg
6	नाशिक	13	3	16	222	198	420	6	14	20	59	97	156	Nashik
7	धुळे	5	3	8	150	63	213	3	8	11	35	13	48	Dhule
8	जळगाव	12	2	14	270	101	371	6	3	9	36	32	68	Jalgaon
9	अहमदनगर	3	1	4	255	78	333	4	9	13	38	26	64	Ahmednagar
10	पुणे	25	2	27	165	251	416	2	14	16	26	45	71	Pune
11	सातारा	10	..	10	309	48	357	6	4	10	33	11	44	Satara
12	सांगली	2	3	5	292	92	384	4	8	12	25	68	93	Sangli
13	सोलापूर	8	..	8	237	167	404	4	11	15	66	35	101	Solapur
14	कोल्हापूर	4	1	5	399	193	592	5	2	7	26	39	65	Kolhapur
15	औरंगाबाद	1	..	1	74	115	189	3	18	21	8	25	33	Aurangabad
16	जालना	1	..	1	39	40	79	4	12	16	3	7	10	Jalna
17	परभणी	1	2	3	51	63	114	4	8	12	3	4	7	Parbhani
18	बीड	4	1	5	82	45	127	5	5	10	8	7	15	Beed
19	नांदेड	6	3	11	62	55	117	9	10	19	13	13	26	Nanded
20	उस्मानाबाद	6	..	6	53	23	76	2	1	3	14	10	24	Osmanabad
21	लातूर	2	..	2	70	35	105	9	3	12	13	4	17	Latour
22	बुलढाणा	3	1	4	124	67	191	2	12	14	4	15	19	Buldhana
23	अकोला	7	2	9	183	134	317	7	18	25	14	19	33	Akola
24	अमरावती	3	..	3	166	166	334	11	18	29	15	27	42	Amravati
25	यवतमाळ	6	3	9	118	55	173	7	11	18	19	8	27	Yavatmal
26	वर्धा	3	..	3	43	53	96	3	2	5	1	7	8	Wardha
27	नागपूर	2	..	2	64	301	365	6	9	15	9	79	88	Nagpur
28	भंडारा	4	1	5	146	64	210	19	13	32	18	16	34	Bhandara
29	चंद्रपूर	6	1	7	73	66	139	14	15	29	11	9	20	Chandrapur
30	गडचिरोली	3	..	3	36	5	41	2	2	4	2	..	2	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		157	60	217	4125	6306	10431	172	289	461	613	743	1356	Maharashtra State

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 3.8 (B)—contd.

दुखापतीचा तपशील/Details of Injuries

अ. क्र. Sr. No.	जिल्हा	आत्महत्या				माजगे				बुडगे				अप्राप्यीत विषबाधे/यंत्रिकी इतर विषबाधा				District
		Rabies		Suicide		Accidental Burns		Drowning		Accidental Poisoning other than Food Poisoning								
		ग्रामीण Rural	नगरी Urban	एकूण Total	ग्रामीण Rural	नगरी Urban	एकूण Total	ग्रामीण Rural	नगरी Urban	एकूण Total	ग्रामीण Rural	नगरी Urban	एकूण Total					
(1)	(2)	(57)	(58)	(59)	(60)	(61)	(62)	(63)	(64)	(65)	(66)	(67)	(68)	(69)	(70)	(71)	(2)	
1	बृहन्मुंबई	...	23	23	...	226	226	...	2523	2523	...	440	440	...	30	30	Brihan Mumbai	
2	ठाणे	6	...	6	54	71	125	21	374	395	44	84	128	4	9	13	Thane	
3	रायगड	...	1	1	11	2	13	17	54	71	39	12	51	2	14	16	Raigad	
4	रत्नागिरी	...	2	2	21	4	25	13	38	51	43	6	49	2	2	4	Ratnagiri	
5	सिंधुदुर्ग	1	9	1	10	10	25	35	38	4	42	5	5	10	Sindhudurg	
6	नाशिक	11	5	16	33	56	89	50	269	319	96	45	141	6	22	28	Nashik	
7	धुळे	4	1	5	19	7	26	21	147	168	29	53	82	4	25	29	Dhule	
8	जळगाव	9	1	10	35	22	57	30	127	157	49	47	96	13	6	19	Jalgaon	
9	अहमदनगर	3	8	11	89	21	110	93	174	267	159	26	185	3	15	18	Ahmednagar	
10	पुणे	6	15	21	62	100	162	32	851	883	111	82	193	4	30	34	Pune	
11	सातारा	2	8	10	118	28	146	136	156	292	185	17	202	25	25	50	Satara	
12	सांगली	6	12	18	108	34	142	32	133	165	156	32	188	...	22	22	Sangli	
13	सोलापूर	9	6	15	83	29	112	42	64	106	100	18	118	2	5	7	Solapur	
14	कोल्हापूर	2	7	9	55	47	102	19	135	154	139	49	188	1	23	24	Kolhapur	
15	औरंगाबाद	7	2	9	19	10	29	28	91	119	31	1	32	17	13	30	Aurangabad	
16	जालना	0	20	...	20	12	117	129	18	5	23	10	1	11	Jalna	
17	परभणी	5	3	8	16	9	25	14	73	87	48	3	51	1	9	10	Parbhani	
18	बीड	1	1	2	30	3	33	24	12	36	42	3	45	2	1	3	Beed	
19	नांदेड	6	4	10	54	5	59	11	20	31	46	4	50	9	10	19	Nanded	
20	उस्मानाबाद	3	...	3	57	7	64	14	56	70	66	9	75	...	7	7	Osmanabad	
21	लातूर	5	...	5	44	6	50	13	27	40	62	1	63	5	18	23	Latur	
22	बुलढाणा	11	2	13	65	21	86	11	91	102	69	7	76	4	17	21	Buldhana	
23	अकोला	5	4	9	66	8	74	24	292	316	45	6	51	2	36	38	Akola	
24	अमरावती	5	22	27	91	35	126	39	300	339	101	21	122	13	64	77	Amravati	
25	यवतमाळ	9	3	12	85	17	102	40	158	198	69	13	82	7	10	17	Yavatmal	
26	वर्धा	4	1	5	81	14	95	14	75	89	78	20	98	33	1	34	Wardha	
27	नागपूर	4	9	13	53	30	83	41	311	352	88	64	152	10	23	33	Nagpur	
28	भंडारा	11	8	19	33	7	40	15	37	52	147	3	150	...	2	2	Bhandara	
29	चंद्रपूर	6	5	11	44	29	73	30	162	192	95	26	121	2	6	8	Chandrapur	
30	गडचिरोली	4	...	4	20	...	20	20	2	22	41	2	43	1	...	1	Gadchiroli	
महाराष्ट्र राज्य		145	153	298	1475	849	2324	866	6894	7760	2234	1103	3337	187	451	638	Maharashtra State	

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 3.8 (B)—contd.

अ. क्र. Sr. No.	जिल्हा (2)	दुखापतीचा तपशील/Details of Injuries											District (2)	
		वाहतुकीचे अपघात Traffic Accidents			इतर वर्गीकरण न केलेले अपघात Other Accidents elsewhere not classified			मनुष्यवध Homicide		सर्प दंश Snake Bite				
		ग्रामीण Rural (72)	नागरी Urban (73)	एकूण Total (74)	ग्रामीण Rural (75)	नागरी Urban (76)	एकूण Total (77)	ग्रामीण Rural (78)	नागरी Urban (79)	एकूण Total (80)	ग्रामीण Rural (81)	नागरी Urban (82)		एकूण Total (83)
1	बृहन्मुंबई	..	681	681	..	3177	3177	..	1	1	..	1	1	Britian Mumbai
2	ठाणे	54	97	151	126	400	526	9	7	16	70	15	85	Thane
3	रायगड	19	8	27	90	84	174	2	2	4	17	9	26	Raigad
4	रत्नागिरी	22	..	22	50	39	89	4	1	5	28	9	37	Ratnagiri
5	सिंधुदुर्ग	7	..	7	25	5	30	1	..	1	10	5	15	Sindhudurg
6	नाशिक	183	72	255	151	218	369	3	2	5	60	18	78	Nashik
7	धुळे	40	52	92	58	104	162	5	2	7	54	11	65	Dhule
8	जळगाव	22	60	82	81	99	180	4	5	9	68	10	78	Jaigaon
9	अहमदनगर	53	10	63	138	149	287	2	..	2	42	5	47	Ahmednagar
10	पुणे	44	67	111	229	814	1043	10	11	21	30	11	41	Pune
11	सातारा	34	1	35	281	62	343	18	1	19	29	7	36	Satara
12	सांगली	31	9	40	91	114	205	23	4	27	16	9	25	Sangli
13	सोलापूर	52	8	60	144	71	215	10	1	11	42	11	53	Solapur
14	कोल्हापूर	23	1	24	115	106	221	18	6	24	27	9	36	Kolhapur
15	औरंगाबाद	1	4	5	72	88	160	4	4	8	29	4	33	Aurangabad
16	जालना	3	3	6	30	6	36	..	1	1	15	1	16	Jalna
17	परभणी	5	2	7	43	27	70	6	1	7	21	2	23	Parbhani
18	बीड	15	3	18	75	31	106	2	1	3	23	3	26	Beed
19	नांदेड	15	4	19	63	45	108	4	1	5	39	12	51	Nanded
20	उस्मानाबाद	22	3	25	606	25	631	3	..	3	14	3	17	Osmanabad
21	लातूर	6	2	8	120	31	151	3	1	4	23	13	36	Latur
22	बुलढाणा	6	14	20	68	20	88	6	1	7	31	10	41	Buldhana
23	अकोला	4	5	9	101	97	198	4	4	8	21	11	32	Akola
24	अमरावती	14	4	18	107	110	217	6	3	9	38	17	55	Amravati
25	यवतमाळ	5	3	8	68	46	114	14	4	18	34	8	42	Yavatmal
26	वर्धा	11	22	33	43	51	94	6	5	11	30	3	33	Wardha
27	नागपूर	13	51	64	136	234	370	13	12	25	42	8	50	Nagpur
28	मंडारा	36	4	40	93	38	131	15	1	16	41	3	44	Bhandara
29	चंद्रपूर	21	21	42	72	73	145	6	6	12	17	3	20	Chandrapur
30	गडचिरोली	10	..	10	24	10	34	5	..	5	17	..	17	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		771	1211	1982	3300	6374	9674	206	88	294	928	231	1159	Maharashtra State

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 3.8 (B)—contd.

अ. क्र. Sr. No.	जिल्हा (2)	रानटी जनावरे Wild Beasts			साध्यातिरिक्त इतर विषारी प्राणी दंश Other than Snake Bites			एकूण दुखापती Total Injuries			मधुमेह Diabetes			जिल्हा District
		ग्रामीण Rural	नागरी Urban	एकूण Total	ग्रामीण Rural	नागरी Urban	एकूण Total	ग्रामीण Rural	नागरी Urban	एकूण Total	ग्रामीण Rural	नागरी Urban	एकूण Total	
		(84)	(85)	(86)	(87)	(88)	(89)	(90)	(91)	(92)	(93)	(94)	(95)	
(1)	(2)	(84)	(85)	(86)	(87)	(88)	(89)	(90)	(91)	(92)	(93)	(94)	(95)	(2)
1	बृहन्मुंबई	0	0	..	7,079	7,079	..	1,724	1,724	Brihan Mumbai
2	ठाणे	0	0	387	1,057	1,444	17	137	154	Thane
3	रायगड	0	0	201	186	387	5	16	21	Raigad
4	रत्नागिरी	0	0	185	103	288	23	22	45	Ratnagiri
5	सिंधुदुर्ग	0	0	105	45	150	30	14	44	Sindhudurg
6	नाशिक	0	0	583	703	1,286	30	68	98	Nashik
7	धुळे	0	0	230	401	631	20	11	31	Dhule
8	जळगाव	1	..	1	0	303	376	679	21	27	48	Jaigaon
9	अहमदनगर	0	0	581	400	981	26	45	71	Ahmednagar
10	पुणे	0	0	522	1,967	2,489	22	140	162	Pune
11	सातारा	0	0	826	297	1,123	61	42	103	Satara
12	सांगली	1	..	1	0	458	358	816	41	105	146	Sangli
13	सोलापूर	0	0	475	207	682	17	34	51	Solapur
14	कोल्हापूर	0	0	398	376	774	42	85	127	Kolhapur
15	औरंगाबाद	0	0	203	215	418	3	33	36	Aurangabad
16	जालना	0	0	108	135	243	1	6	7	Jalna
17	परभणी	0	0	154	126	280	1	5	6	Parbhani
18	बीड	0	0	213	57	270	2	10	12	Beed
19	नांदेड	0	0	242	101	343	1	10	11	Nanded
20	उस्मानाबाद	0	0	782	110	892	8	4	12	Osmanabad
21	लातूर	0	0	276	99	375	2	9	11	Latur
22	बुलढाणा	2	..	2	0	262	181	443	5	10	15	Buldhana
23	अकोला	0	0	267	460	727	6	27	33	Akola
24	अमरावती	0	0	411	554	965	7	20	27	Amravati
25	यवतमाळ	0	0	322	259	581	18	6	24	Yavatmal
26	वर्धा	0	0	296	191	487	4	7	11	Wardha
27	नागपूर	0	0	396	735	1,131	10	226	236	Nagpur
28	भंडारा	2	..	2	0	384	95	479	13	9	22	Bhandara
29	चंद्रपूर	3	..	3	0	292	326	618	34	11	45	Chandrapur
30	गडचिरोली	3	..	3	0	141	14	155	9	1	10	Gadchiroli
	महाराष्ट्र राज्य	12	0	12	0	10,003	17,213	27,216	479	2,864	3,343	Maharashtra State

रक्ता क्रमिक/TABLE No. 3.8 (B)—contd.

अ. क्र. Sr. No.	जिल्हा (2)	रक्ता क्षय Anaemia			मेंदूचा ज्वर Meningitis			पक्षाघात Paralysis			दमा Asthma			District (2)
		ग्रामीण Rural	नगरी Urban	एकूण Total	ग्रामीण Rural	नगरी Urban	एकूण Total	ग्रामीण Rural	नगरी Urban	एकूण Total	ग्रामीण Rural	नगरी Urban	एकूण Total	
1	बृहन्मुंबई	..	1,213	1,213	..	687	687	..	2,259	2,259	..	3115	3115	Brihan Mumbai
2	ठाणे	..	1	85	86	..	10	10	114	141	248	503	751	Thane
3	रायगड	9	9	..	4	4	33	40	73	25	60	Raigad
4	रत्नागिरी	8	8	..	9	9	246	30	276	17	274	Ratnagiri
5	सिंधुदुर्ग	5	5	..	7	8	207	39	246	22	366	Sindhudurg
6	नाशिक	..	3	39	42	22	10	32	177	123	300	703	979	Nashik
7	धुळे	..	4	1	5	3	4	7	103	60	163	218	696	Dhule
8	जळगाव	..	2	4	6	12	4	16	106	56	162	150	835	Jalgaon
9	अहमदनगर	..	3	55	58	1	25	26	90	49	139	104	420	Ahmednagar
10	पुणे	..	2	98	100	..	107	107	87	143	230	128	321	Pune
11	सातारा	..	1	25	26	36	13	49	156	65	221	97	561	Satara
12	सांगली	..	13	55	68	5	32	37	147	146	293	109	425	Sangli
13	सोलापूर	106	106	1	18	19	89	69	158	374	649	Solapur
14	कोल्हापूर	..	10	66	76	..	45	45	321	231	552	199	1118	Kolhapur
15	औरंगाबाद	24	24	..	20	20	27	41	68	94	270	Aurangabad
16	जालना	..	1	8	9	..	4	4	12	32	44	28	116	Jalna
17	परभणी	12	12	..	10	10	27	22	49	86	185	Parbhani
18	बीड	7	7	..	1	1	22	30	52	57	199	Beed
19	नांदेड	10	10	1	5	6	16	53	69	68	182	Nanded
20	उस्मानाबाद	..	1	7	8	0	27	16	43	31	128	Osmanabad
21	लातूर	1	1	1	2	3	12	18	30	28	99	Latur
22	बुलढाणा	27	27	1	8	9	59	32	91	126	462	Buldhana
23	अकोला	..	1	25	26	5	6	11	40	87	127	252	430	Akola
24	अमरावती	..	26	46	72	4	24	28	69	151	220	245	581	Amravati
25	यवतमाळ	5	5	3	9	12	27	34	61	91	310	Yavatmal
26	वर्धा	..	3	18	21	..	3	3	25	38	63	115	317	Wardha
27	नागपूर	..	2	85	87	7	48	55	85	160	245	290	465	Nagpur
28	भंडारा	..	1	43	44	2	14	16	600	147	747	70	493	Bhandara
29	चंद्रपूर	..	22	31	53	7	3	10	196	101	297	77	379	Chandrapur
30	गडचिरोली	..	8	..	8	1	..	1	61	7	68	4	78	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		104	2,118	2,222	113	1,132	1,245	3,181	4,420	7,601	8261	6999	15264	Maharashtra State

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 3.8 (B)—contd.

अ. क्र. Sr. No. (1)	जिल्हा (2)	पैंथरीचे रोग Liver diseases			वार्धक्य Senility			गरोदरपणातील रोग Complaints relating to Pregnancy			अपरिपक्वता Pre-maturity			District (2)
		ग्रामीण Rural (108)	नागरी Urban (109)	एकूण Total (110)	ग्रामीण Rural (111)	नागरी Urban (112)	एकूण Total (113)	ग्रामीण Rural (114)	नागरी Urban (115)	एकूण Total (116)	ग्रामीण Rural (117)	नागरी Urban (118)	एकूण Total (119)	
1	बृहन्मुंबई	..	1245	1245	..	3051	3051	..	28	28	..	3577	3577	Brihan Mumbai
2	ठाणे	23	161	184	1977	1083	3060	20	5	25	26	175	201	Thane
3	रायगड	12	9	21	2434	419	2853	12	2	14	12	19	31	Raigad
4	रत्नागिरी	23	21	44	4772	314	5086	9	8	17	7	55	62	Ratnagin
5	सिंधुदुर्ग	30	11	41	2947	90	3037	3	5	8	21	64	85	Sindhudurg
6	नाशिक	18	57	75	6103	2014	8117	34	31	65	63	190	253	Nashik
7	धुळे	8	31	39	4181	938	5119	36	9	45	26	43	69	Dhule
8	जळगाव	4	23	27	7071	2176	9247	36	10	46	102	11	113	Jalgaon
9	अहमदनगर	26	56	82	6041	1003	7044	38	39	77	32	156	188	Ahmednagar
10	पुणे	43	187	230	6214	4487	10701	13	24	37	59	791	850	Pune
11	सातारा	56	30	86	5958	716	6674	14	15	29	85	85	170	Satara
12	सांगली	15	91	106	4776	982	5758	16	16	26	46	172	218	Sangli
13	सोलापूर	30	49	79	4325	1730	6055	26	8	34	41	199	240	Solapur
14	कोल्हापूर	13	118	131	5683	1693	7376	12	18	30	46	358	404	Kolhapur
15	औरंगाबाद	1	19	20	2370	636	3006	12	33	45	11	56	67	Aurangabad
16	जालना	..	15	15	974	118	1092	4	3	7	9	10	19	Jalna
17	परभणी	4	7	11	1486	173	1659	20	10	30	2	9	11	Parbhani
18	बीड	3	10	13	1745	261	2006	16	22	38	12	19	31	Beed
19	नांदेड	..	10	10	1374	234	1608	22	6	28	7	24	31	Nanded
20	उस्मानाबाद	5	5	10	1536	134	1670	14	2	16	25	10	35	Osmanabad
21	लातूर	2	6	8	1487	90	1577	18	1	19	20	15	35	Latur
22	बुलढाणा	3	12	15	3011	620	3631	14	8	22	125	79	204	Buldhana
23	अकोला	2	10	12	2310	585	2895	15	21	36	18	33	51	Akola
24	अमरावती	27	80	107	2642	1461	4103	20	31	51	108	205	313	Amravati
25	यवतमाळ	3	17	20	1507	360	1867	20	4	24	39	13	52	Yavatmal
26	वर्धा	2	6	8	1838	530	2368	8	4	12	51	6	57	Wardha
27	नागपूर	3	100	103	2319	3141	5460	32	28	60	37	49	86	Nagpur
28	भंडारा	4	29	33	4395	580	4975	42	33	75	66	103	169	Bhandara
29	चंद्रपूर	19	31	50	2770	623	3393	33	42	75	45	34	79	Chandrapur
30	गडचिरोली	3	..	3	987	86	1073	8	1	9	51	..	51	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		382	2446	2828	95233	30328	125561	567	467	1024	1192	6560	7752	Maharashtra State

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 3.8 (B)—contd.

अ. क्र. Sr. No. (1)	जिल्हा (2)	सर्व इतर कारणे All other causes			कारणे न सांगितलेले Causes not stated			एकूण मृत्यू Total Deaths			District (2)
		ग्रामीण Rural (120)	नागरी Urban (121)	एकूण Total (122)	ग्रामीण Rural (123)	नागरी Urban (124)	एकूण Total (125)	ग्रामीण Rural (126)	नागरी Urban (127)	एकूण Total (128)	
1	बृहन्मुंबई	..	14837	14837	..	2084	2084	..	75918	75918	Brihan Mumbai
2	ठाणे	2482	4300	6782	378	142	1420	6579	12447	19026	Thane
3	रायगड	2182	653	2835	401	81	482	5689	1761	7450	Raigad
4	रत्नागिरी	2603	453	3056	142	101	243	9283	1386	10669	Ratnagiri
5	सिंधुदुर्ग	1286	247	1533	34	46	80	5993	845	6838	Sindhudurg
6	नाशिक	3173	3357	6530	365	427	792	12680	9846	22526	Nashik
7	धुळे	2656	1300	3956	482	55	537	9455	3657	13112	Dhule
8	जळगाव	4355	1535	5890	347	217	564	14647	5325	19972	Jalgaon
9	अहमदनगर	2227	1448	3675	398	183	581	10811	4417	15228	Ahmednagar
10	पुणे	2632	7795	10427	316	513	829	10790	21707	32497	Pune
11	सातारा	2640	763	3403	268	72	340	12148	2932	15080	Satara
12	सांगली	1782	2232	4014	194	200	394	8870	5489	14359	Sangli
13	सोलापूर	2340	2853	5193	209	1281	1490	8619	7991	16610	Solapur
14	कोल्हापूर	2594	1590	4184	314	555	869	11770	6831	18601	Kolhapur
15	औरंगाबाद	2007	1661	3668	410	698	1108	5542	4388	9930	Aurangabad
16	जालना	1163	474	1637	155	30	185	2672	1058	3740	Jalna
17	परभणी	1635	1117	2752	370	170	540	4087	2076	6163	Parbhani
18	बीड	1121	531	1652	247	95	342	3781	1533	5314	Beed
19	नांदेड	1726	1062	2788	295	288	583	4115	2338	6453	Nanded
20	उस्मानाबाद	1206	324	1530	145	59	204	4051	807	4858	Osmanabad
21	लातूर	1889	699	2588	89	39	128	4115	1158	5273	Latur
22	बुलढाणा	2698	857	3555	20	79	99	7305	2832	10137	Buldhana
23	अकोला	1982	1599	3581	302	297	509	5776	4286	10062	Akola
24	अमरावती	2470	968	3438	381	522	903	7439	5468	12907	Amravati
25	यवतमाळ	2863	1374	4237	161	103	264	6048	2705	8753	Yavatmal
26	वर्धा	2428	667	3095	323	53	376	5513	1913	7426	Wardha
27	नागपूर	3010	2328	5338	604	303	907	7200	9659	16859	Nagpur
28	भंडारा	3416	939	4355	1559	175	1734	12452	3047	15499	Bhandara
29	चंद्रपूर	2775	1358	4133	559	279	838	7929	3425	11354	Chandrapur
30	गडचिरोली	1076	118	1194	253	59	312	3069	316	3385	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		66417	59439	125856	9721	10016	19737	218428	207571	425999	Maharashtra State

आधार.—आरोग्य सेवा संचालनालय, पुणे.

Source.—Directorate of Health Services, Pune.

४. घरबांधणी :

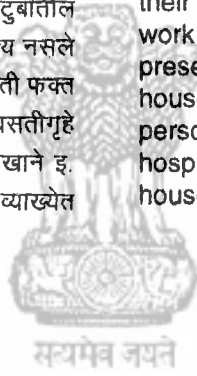
४.१. या विभागात १९९१ च्या जनगणनेनुसार घरबांधणी विषयी गोळा करण्यात आलेली माहिती देण्यात आली आहे.

४.२. " घर " म्हणजे वस्ती असलेले किंवा वस्ती नसलेले निवासगृह, दुकान, दुकान व निवासी (संमिश्र) उद्योगधंद्याचे ठिकाण व कार्यशाळा इत्यादीसाठी असलेले एखादे बांधकाम किंवा त्याचा भाग ज्याला रस्त्यावरून, सार्वजनिक जिऱ्यावरून, शिवारातून किंवा मुख्य दरवाजातून प्रवेश करता येण्यासारखे प्रवेशद्वार आहे, असे ठिकाण होय. तक्ता क्रमांक ४.२ मध्ये घराच्या वापरानुसार जनगणना झालेल्या एक हजार कुटुंबाचे वापरात असलेल्या खोल्यांचे संख्येनुसार वर्गीकरण दिले आहे व ते २० टक्के नमुन्यावर आधारित आहे. चार मिती व डोक्यावर छप्पर असून प्रवेशद्वार आहे आणि ज्याचा आकार कमीतकमी ६ × ६ फूट असेल अशा जागेस " खोली " म्हणतात. बंद न केलेली छपरी, स्वयंपाकाची खोली, भांडार, गॅरेज, गुरांचा गोठा किंवा ज्या खोलीचा आकार ६ × ६ फूटापेक्षा कमी आहे अशी जागा खोली म्हणून गणली जात नाही. कुटुंबातील व्यक्ती अशा प्रकारच्या कोणत्याही जागी राहत असल्यास ती नियमानुसार " खोलीत " राहते असे समजले जात नाही. " कुटुंब " म्हणजे एकाच घरात एकत्र राहणाऱ्या आणि त्याच ठिकाणी शिजवलेले भोजन घेणाऱ्या व्यक्तींचा समूह, कुटुंबातील कोणत्याही व्यक्तीस कामकाजाच्या निकडीमुळे असे करणे शक्य नसले तरी, त्या व्यक्तीस त्या कुटुंबातील गणले जाते. ह्यातील माहिती फक्त कुटुंबसंस्थेपुरतीच मर्यादित आहे. संस्थांतील कुटुंबे उदा. वसतीगृहे राहण्याची व जेवणाची सोय असलेल्या खाणावळी, तुरुंग, दवाखाने इ. ठिकाणी राहणाऱ्या व्यक्तींचा समूह जरी " कुटुंब " संज्ञेच्या व्याख्येत बसत असला तरी त्याचा त्यात समावेश करण्यात येत नाही.

4. Housing :

4.1. This section gives data on housing collected through 1991 Population Census.

4.2. In the 1981 Census " House " was defined as a structure or part of a structure (inhabited or vacant) or a dwelling, a shop, a shop-cum-dwelling or a place of business, workschool, etc. with a separate entrance whether that separate entrance led directly to the street or to a common staircase, court-yard or a gate. The classification of houses according to the purpose for which they were used and the distribution of 1,000 census households by the number of rooms occupied is given in Table No. 4.2 which is based on 20 per cent sample. A room has four walls with a door way and a roof overhead and of at least 6' x 6' dimensions. Unenclosed verandah, kitchen, store, garage and cattleshed or places of sizes smaller than 6' x 6' are not treated as rooms. Households residing in any one of such places are treated as having no regular room. A 'household' is a group of persons who commonly live together in the same house and take their meals from a common mess unless exigencies of work prevent one of them from doing so. Material presented here is restricted only to the family type of households. Institutional households, i.e. groups of persons residing in hostels, boardings, prisons, hospitals, etc., who otherwise satisfy the definition of household are not included here.

4. घरबांधणी/

तक्ता क्रमांक/

घरांची वापरानुसार केलेली वर्गवारी/

जनगणना/

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा	एकूण ग्रामीण नागरी	जनगणनेनुसार घरांची संख्या Total Number of census houses	घरांची यादी करतेवेळी रिकामी आढळलेली घरे Census houses vacant at the time of house listing	निवासी Residence	दुकाने व निवासी Shop-cum- residence	घरगुती धंदे धरून वर्कशॉप व निवासी Workshop- cum-residence including household industry	वापरातील Occupied
								हॉटेल, सराई, धर्मशाळा, प्रवासी घरे आणि तपासणीची घरे Hotels, sarais, dharmashalas, tourist homes, and inspection houses
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)
1	बृहन्मुंबई	ए	27,68,910	2,43,525	20,20,755	22,275	25,090	6,310
		ग्रा
		ना	27,68,910	2,43,525	20,20,755	22,275	25,090	6,310
2	ठाणे	ए	14,76,730	2,48,915	10,26,745	13,510	11,600	3,185
		ग्रा	4,19,655	33,515	3,25,385	5,665	5,600	675
		ना	10,57,075	2,15,400	7,01,360	7,845	6,000	2,510
3	रायगड	ए	5,05,960	53,195	3,47,190	5,640	4,665	1,240
		ग्रा	4,10,265	37,025	2,85,235	4,190	3,305	670
		ना	95,695	16,170	61,955	1,450	1,360	570
4	रत्नागिरी	ए	4,51,490	25,865	2,88,755	3,125	3,615	930
		ग्रा	4,16,600	23,155	2,65,070	2,645	3,165	630
		ना	34,890	2,710	23,685	480	450	300
5	सिंधुदुर्ग	ए	2,48,105	21,130	1,52,670	1,300	3,920	815
		ग्रा	2,28,725	19,315	1,40,385	1,135	3,560	640
		ना	19,380	1,815	12,285	165	360	175
6	नाशिक	ए	9,06,430	1,12,220	6,35,750	7,905	12,270	2,260
		ग्रा	5,58,140	62,610	3,99,220	5,095	9,000	940
		ना	3,48,290	49,610	2,36,530	2,810	3,270	1,320
7	धुळे	ए	6,10,145	58,040	4,30,870	7,295	14,680	1,055
		ग्रा	4,90,135	45,830	3,47,540	5,705	12,325	610
		ना	1,20,010	12,210	83,330	1,590	2,355	445
8	जळगाव	ए	7,91,230	85,245	5,65,940	6,720	15,275	1,820
		ग्रा	5,83,795	62,535	4,16,255	4,810	13,075	1,130
		ना	2,07,435	22,710	1,49,685	1,910	2,200	690
9	अहमदनगर	ए	8,23,185	95,245	5,54,780	5,455	16,425	2,350
		ग्रा	6,82,690	75,405	4,66,050	4,205	13,205	1,745
		ना	1,40,495	19,840	88,730	1,250	3,220	605
10	पुणे	ए	14,33,440	1,79,285	9,83,875	12,550	25,565	4,420
		ग्रा	6,76,890	73,735	4,54,725	5,640	17,465	1,860
		ना	7,56,550	1,05,550	5,29,150	6,910	8,100	2,560
11	सातारा	ए	4,37,660	67,200	4,29,380	5,805	10,295	1,530
		ग्रा	3,39,050	54,365	3,67,795	4,480	8,650	1,080
		ना	98,610	12,835	61,585	1,325	1,645	450

HOUSING

TABLE No. 4.1

Classification of houses According to Use
Population Census (1991)

Census houses used as				मनोरंजन व सामूहिक सम्मेलनासाठी जागा असलेली घरे आणि पंचायत घरे Places of entertainment and community gathering (Panchayat- ghar)	प्रार्थनालये (उदा. मंदिरे, वर्च, मस्जिद, गुरुद्वारा इत्यादी) Places of worship (eg., temple, church, mosque, gurudwara, etc.)	इतर Other	Total Rural Urban	District
दुकाने (खानावळी सोडून) Shops (excluding eating houses)	व्यापार केंद्रे व कचेऱ्या Business houses and offices	कारखाने, यंत्र- शाळा व तात्पुरत्या जागा Factories, workshops and work sheds	उपहारगृहे, मिठाईची दुकाने व खानावळी Restaurants, Sweetmeat shops and eating places	(14)	(15)	(16)	(3)	(2)
1,21,760	57,550	1,03,355	11,255	3,340	6,620	1,38,365	T	Brihan Mumbai
							R	
1,21,760	57,550	1,03,355	11,255	3,340	6,620	1,38,365	U	
40,025	12,220	44,665	4,260	1,480	5,460	54,950	T	Thane
4,635	2,110	4,090	400	295	2,605	28,055	R	
35,390	10,110	40,575	3,860	1,185	2,855	26,895	U	
7,440	3,235	6,475	685	695	6,505	66,075	T	Raigad
3,765	1,945	3,850	320	520	5,755	61,430	R	
3,675	1,290	2,625	365	175	750	4,645	U	
7,255	2,645	5,415	785	760	6,785	1,03,555	T	Ratnagiri
5,295	1,975	4,135	565	670	6,375	1,01,275	R	
1,960	670	1,280	220	90	410	2,280	U	
5,005	1,760	4,050	930	300	4,180	51,100	T	Sindhudurg
3,725	1,340	3,175	800	270	3,935	49,625	R	
1,280	420	875	130	30	245	1,475	U	
21,455	8,125	21,010	2,395	1,845	8,560	65,940	T	Nashik
6,380	4,040	7,210	845	1,100	6,700	49,640	R	
15,075	4,085	13,800	1,550	745	1,860	16,300	U	
11,780	3,755	9,120	1,270	885	3,815	57,095	T	Dhule
5,935	2,165	4,240	610	685	3,300	51,320	R	
5,845	1,590	4,880	660	200	515	5,775	U	
17,365	4,755	13,965	2,035	1,070	5,750	67,305	T	Jalgaon
9,015	2,995	6,990	955	755	4,800	57,400	R	
8,350	1,760	6,975	1,080	315	950	9,905	U	
18,055	6,555	21,335	2,715	2,570	11,670	82,120	T	Ahmednagar
10,695	4,580	14,635	1,530	2,315	10,390	74,780	R	
7,360	1,975	6,700	1,185	255	1,280	7,340	U	
39,095	14,065	42,750	3,800	3,300	15,455	96,055	T	Pune
8,535	4,675	16,960	905	1,900	11,835	69,105	R	
30,560	9,390	25,790	2,895	1,400	3,620	26,950	U	
12,520	4,980	15,405	1,290	1,940	9,535	68,830	T	Satara
7,555	3,385	10,890	590	1,630	8,685	61,780	R	
4,965	1,595	4,515	700	310	850	7,050	U	

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)
12	सांगली	ए	5,20,535	49,515	3,72,760	4,765	12,730	1,170
		ग्रा	3,91,355	35,640	2,83,890	3,385	11,275	815
		ना	1,29,180	13,875	88,870	1,380	1,455	355
13	सोलापूर	ए	7,38,920	63,315	5,21,095	6,505	32,800	2,120
		ग्रा	5,24,475	46,375	3,81,125	4,185	14,535	1,425
		ना	2,14,445	16,940	1,39,970	2,320	18,265	695
14	कोल्हापूर	ए	7,13,505	57,540	4,51,650	5,920	46,290	1,815
		ग्रा	5,15,710	42,760	3,17,345	4,250	42,085	1,015
		ना	1,97,795	14,780	1,34,305	1,670	4,205	800
15	औरंगाबाद	ए	5,07,190	58,240	3,68,320	4,710	7,345	1,345
		ग्रा	3,38,580	35,250	2,48,635	3,360	6,085	635
		ना	1,68,610	22,990	1,19,685	1,350	1,260	710
16	जालना	ए	3,04,855	23,560	2,32,790	2,900	5,120	720
		ग्रा	2,53,810	17,905	1,97,005	2,335	4,135	345
		ना	51,045	5,655	35,785	565	985	375
17	परभणी	ए	4,66,310	25,135	3,64,375	4,210	7,205	1,142
		ग्रा	3,65,840	17,770	2,88,885	3,215	6,240	462
		ना	1,00,470	7,365	75,490	995	965	680
18	बीड	ए	4,50,675	35,355	3,28,935	3,030	7,060	1,300
		ग्रा	3,77,785	29,665	2,75,015	2,475	6,505	835
		ना	72,890	5,690	53,920	555	555	465
19	नांदेड	ए	5,02,010	31,940	3,83,645	4,760	7,445	1,460
		ग्रा	3,95,935	20,515	3,08,380	3,765	6,115	775
		ना	1,06,075	11,425	75,265	995	1,330	685
20	उस्मानाबाद	ए	2,83,645	18,255	2,13,435	2,975	6,455	1,180
		ग्रा	2,41,600	15,040	1,83,055	2,595	5,775	880
		ना	42,045	3,215	30,380	380	680	300
21	लातूर	ए	3,44,300	16,905	2,67,700	3,440	5,985	1,165
		ग्रा	2,73,055	13,000	2,14,885	2,795	5,335	695
		ना	71,245	3,905	52,815	645	650	470
22	बुलढाणा	ए	4,64,550	33,370	3,35,125	4,380	6,690	880
		ग्रा	3,72,730	24,425	2,71,400	3,210	5,550	430
		ना	91,820	8,945	63,725	1,170	1,140	450
23	अकोला	ए	5,33,845	34,490	3,97,235	4,270	7,080	1,155
		ग्रा	3,90,240	21,600	2,91,205	3,250	5,880	525
		ना	1,43,605	12,890	1,06,030	1,020	1,200	630
24	अमरावती	ए	5,21,195	31,310	3,88,675	6,115	9,165	1,025
		ग्रा	3,60,800	18,630	2,72,350	3,980	6,400	490
		ना	1,60,395	12,680	1,16,325	2,135	2,765	535
25	यवतमाल	ए	5,28,650	25,285	3,86,685	5,240	8,205	975
		ग्रा	4,43,200	18,555	3,25,305	4,300	7,170	640
		ना	85,450	6,730	61,380	940	1,035	335
26	वर्धा	ए	2,72,155	1,04,250	1,99,660	3,010	5,215	445
		ग्रा	2,04,470	98,745	1,50,110	2,075	4,150	290
		ना	67,685	5,505	49,550	935	1,065	155

TABLE No. 4.1—contd.

(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(3)	(2)
12,070	4,180	13,800	1,205	1,525	4,960	36,730	T	Sangli
6,555	2,355	8,135	535	1,185	4,330	28,825	R	
5,515	1,825	5,665	670	340	630	7,905	U	
20,895	5,345	20,685	2,495	2,650	9,405	45,225	T	Solapur
8,485	3,220	11,080	880	2,145	7,940	37,915	R	
12,410	2,125	9,605	1,615	505	1,465	7,310	U	
16,830	6,520	28,140	1,845	2,255	6,335	63,015	T	Kolhapur
7,660	3,780	14,725	785	1,730	5,470	52,410	R	
9,170	2,740	13,415	1,060	525	865	10,605	U	
12,080	3,375	9,915	1,425	1,380	4,830	31,785	T	Aurangabad
4,350	1,790	4,590	580	1,085	3,995	26,385	R	
7,730	1,585	5,325	845	295	835	5,400	U	
5,915	1,885	4,450	465	640	2,920	22,060	T	Jalna
3,375	1,020	2,965	305	530	2,590	20,055	R	
2,540	865	1,485	160	110	330	2,005	U	
9,775	2,350	6,935	865	525	4,095	37,565	T	Parbhani
3,955	1,310	3,610	330	360	3,435	34,475	R	
5,820	1,040	3,325	535	165	660	3,090	U	
9,080	2,080	8,140	1,180	1,280	4,525	46,785	T	Beed
4,910	1,400	5,225	745	1,145	4,095	44,005	R	
4,170	680	2,915	435	135	430	2,780	U	
11,665	3,280	7,940	1,225	520	4,020	41,825	T	Nanded
5,950	2,080	4,150	670	385	3,415	37,870	R	
5,715	1,200	3,790	555	135	805	3,955	U	
6,295	1,730	5,575	510	1,375	2,940	21,040	T	Osmanabad
4,095	1,090	3,860	255	1,260	2,610	19,630	R	
2,200	640	1,715	255	115	330	1,410	U	
11,140	2,230	7,335	1,070	1,360	3,080	20,520	T	Latur
6,180	1,365	3,995	495	1,185	2,795	18,230	R	
4,960	865	3,340	575	175	285	2,290	U	
8,860	2,565	7,500	925	1,130	3,695	57,180	T	Buldhana
4,525	1,490	4,100	315	885	2,935	51,845	R	
4,335	1,075	3,400	610	245	780	5,335	U	
12,270	3,295	9,660	1,315	755	4,930	54,655	T	Akola
4,640	1,825	4,740	525	550	3,975	49,475	R	
7,630	1,470	4,920	790	205	955	5,180	U	
11,485	3,715	9,860	1,300	785	4,550	49,000	T	Amravati
4,135	1,805	3,820	365	530	3,660	41,570	R	
7,350	1,910	6,040	935	255	890	7,430	U	
10,465	3,045	8,160	980	1,005	5,000	70,435	T	Yavatmal
5,555	1,990	4,950	430	800	4,475	66,370	R	
4,910	1,055	3,210	550	205	525	4,085	U	
5,765	2,035	4,465	535	315	2,820	30,170	T	Wardha
2,265	1,125	2,590	265	185	2,335	27,235	R	
3,500	910	1,875	270	130	485	2,935	U	

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	
27	नागपूर	ए	7,73,170	51,885	5,70,675	9,595	20,930	1,350	
		ग्रा	3,13,700	17,110	2,26,225	3,210	8,905	425	
		ना	4,59,470	34,775	3,44,450	6,385	12,025	925	
28	भंडारा	ए	5,40,010	27,630	3,79,025	5,695	23,620	675	
		ग्रा	4,74,830	21,560	3,32,535	4,845	20,890	520	
		ना	65,180	6,070	46,490	850	2,730	155	
29	चंद्रपूर	ए	4,80,980	25,965	3,38,610	3,745	9,095	865	
		ग्रा	3,59,295	15,270	2,44,610	2,835	8,070	450	
		ना	1,21,685	10,695	94,000	910	1,025	415	
30	गडचिरोली	ए	2,30,950	9,265	1,45,020	1,930	4,285	315	
		ग्रा	2,11,945	7,770	1,31,035	1,785	3,935	260	
		ना	19,005	1,495	13,985	145	350	55	
महाराष्ट्र राज्य			ए	1,98,30,735	18,26,775	1,40,82,125	1,78,775	3,76,120	47,020
		ग्रा	1,18,15,300	9,16,075	84,10,655	1,05,420	2,68,385	21,895	
		ना	80,15,435	9,10,700	56,71,470	73,355	1,07,735	25,125	

आधार.—भारताची जनगणना, १९९१, मालिका १४.

TABLE No. 4.1—*contd.*

(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(3)	(2)
23,175	6,900	17,040	2,495	1,040	6,160	54,695	T	Nagpur
3,495	1,715	3,875	525	340	3,440	39,995	R	
19,680	5,185	13,165	1,970	700	2,720	14,700	U	
7,025	2,775	7,345	1,000	590	4,115	73,720	T	Bhandara
4,545	2,165	5,415	765	510	3,725	70,845	R	
2,480	610	1,930	235	80	390	2,875	U	
7,030	3,100	7,425	1,070	585	3,745	74,955	T	Chandrapur
3,465	1,895	4,355	650	405	3,005	69,945	R	
3,565	1,205	3,070	420	180	740	5,010	U	
1,940	1,305	1,980	220	325	1,835	59,420	T	Gadchiroli
1,445	955	1,525	170	290	1,740	58,030	R	
495	350	455	50	35	95	1,390	U	
5,05,515	1,81,355	4,73,865	53,545	38,195	1,68,295	17,42,170	T	Maharashtra State
1,55,120	63,585	1,73,850	17,110	25,615	1,34,345	13,99,520	R	
3,50,395	1,17,770	3,00,015	36,435	12,580	33,950	3,42,650	U	

Source.—Population Census of India, 1991, Series 14.

4. गृहनिर्माण/HOUSING

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 4.2

खोल्यांच्या संख्येनुसार कुटुंबांची संख्या

Households by number of rooms occupied

जनगणना/Population Census, 1991

खोल्यांच्या संख्येनुसार कुटुंबे Households occupying																
अनुक्रमांक Sr. No.	जिल्हा	एकूण ग्रामीण नागरी	एकूण Total	वेगळी खोली नसलेले No Exclusive room	खोल्यांची संख्या						खोल्यांची संख्या न दर्शविलेले Unspecified No. of rooms	बेघर कुटुंबे House- less households	Total Rural Urban	District		
					१ खोली	२ खोल्या	३ खोल्या	४ खोल्या	५ खोल्या	६ खोल्या						
					1 Room	2 Rooms	3 Rooms	4 Rooms	5 Rooms	6 Rooms						
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(3)	(2)		
1	बृहन्मुंबई	ए	20,87,785	165	15,21,415	3,78,070	1,33,685	37,125	10,015	7,275	35	16,825	T	Brihan Mumbai		
		ग्रा	R			
		ना	20,87,785	165	15,21,415	3,78,070	1,33,685	37,125	10,015	7,275	35	16,825	U			
2	ठाणे	ए	10,68,205	60	6,67,925	3,02,680	69,125	18,945	5,050	4,410	10	10,594	T	Thane		
		ग्रा	3,48,160	15	2,18,160	97,795	21,705	6,995	1,905	1,575	10	4,604	R			
		ना	7,20,045	45	4,49,765	2,04,885	47,420	11,950	3,145	2,835	..	5,990	U			
3	रायगड	ए	3,66,185	5	2,09,265	1,14,060	28,530	8,890	2,605	2,320	510	4,910	T	Raigad		
		ग्रा	3,00,055	5	1,76,555	92,310	21,250	6,350	1,755	1,320	510	4,050	R			
		ना	66,130	..	32,710	21,750	7,280	2,540	850	1,000	..	860	U			
4	रत्नागिरी	ए	3,18,515	15	1,67,050	96,415	31,940	13,260	4,485	4,880	470	4,652	T	Ratnagiri		
		ग्रा	2,92,430	15	1,54,040	89,035	28,900	11,925	3,835	4,210	470	4,264	R			
		ना	26,085	..	13,010	7,380	3,040	1,335	650	670	..	388	U			
5	सिंधुदूर्ग	ए	1,71,125	10	88,880	49,985	16,475	9,185	3,230	3,280	80	3,286	T	Sindhudurg		
		ग्रा	1,57,935	5	82,945	46,175	14,750	8,335	2,835	2,810	80	3,079	R			
		ना	13,190	5	5,935	3,810	1,725	850	395	470	..	207	U			
6	नाशिक	ए	6,63,750	15	4,62,800	1,49,565	34,250	10,670	2,960	3,350	140	5,109	T	Nashik		
		ग्रा	4,19,295	10	3,18,650	81,790	13,625	3,375	830	880	135	4,405	R			
		ना	2,44,455	5	1,44,150	67,775	20,625	7,295	2,130	2,470	5	704	U			
7	धुळे	ए	4,64,795	25	3,33,010	86,095	20,050	5,795	1,525	1,695	16,600	7,155	T	Dhule		
		ग्रा	3,76,675	20	2,82,305	61,555	12,455	2,725	505	510	16,600	6,758	R			
		ना	88,120	5	50,705	24,540	7,595	3,070	1,020	1,185	..	397	U			

8	जळगाव	...	₹	5,92,710	70	4,37,095	1,15,585	24,780	8,730	2,145	3,450	855	6870	T	जळगाव
		...	₹	4,37,825	60	3,43,170	75,355	12,840	3,680	555	1,355	810	6335	R	
		...	₹	1,54,885	10	93,925	40,230	11,940	5,050	1,590	2,095	45	535	U	
9	अहमदनगर	...	₹	5,80,725	10	4,78,115	73,670	17,240	7,100	2,305	2,260	25	3442	T	अहमदनगर
		...	₹	4,86,785	10	4,17,630	53,070	10,240	3,520	1,150	1,150	15	2947	R	
		...	₹	93,940	...	60,485	20,600	7,000	3,580	1,155	1,110	10	495	U	
10	पुणे	...	₹	10,37,130	15	7,28,815	1,93,690	67,710	30,400	8,780	7,700	20	7253	T	पुणे
		...	₹	4,87,845	5	3,94,130	72,985	14,260	4,345	1,100	1,005	15	4547	R	
		...	₹	5,49,285	10	3,34,685	1,20,705	53,450	26,055	7,680	6,695	5	2706	U	
11	सातारा	...	₹	4,55,495	20	3,35,180	81,590	25,005	7,835	2,470	3,360	35	11269	T	सातारा
		...	₹	3,90,090	15	2,95,075	67,185	18,850	5,520	1,465	1,955	25	10900	R	
		...	₹	65,405	5	40,105	14,405	6,155	2,315	1,005	1,405	10	369	U	
12	सांगली	...	₹	3,96,775	...	1,81,745	85,440	25,930	10,320	3,305	3,320	86,715	2734	T	सांगली
		...	₹	3,04,065	...	1,41,745	64,010	16,675	5,480	1,495	1,385	73,275	1805	R	
		...	₹	92,710	...	40,000	21,430	9,255	4,840	1,810	1,935	13,440	929	U	
13	सोलापूर	...	₹	5,67,930	5	4,12,005	1,11,525	27,120	10,045	3,275	3,795	160	3029	T	सोलापूर
		...	₹	4,05,610	...	3,11,130	73,710	14,220	4,210	1,095	1,085	160	2317	R	
		...	₹	1,62,320	5	1,00,875	37,815	12,900	5,835	2,180	2,710	...	712	U	
14	कोल्हापूर	...	₹	5,48,295	105	3,21,575	1,38,740	57,160	19,595	5,235	5,840	45	7300	T	कोल्हापूर
		...	₹	4,06,345	100	2,45,285	1,03,095	41,415	11,525	2,455	2,425	45	6125	R	
		...	₹	1,41,950	5	76,290	35,645	15,745	8,070	2,780	3,415	...	1175	U	
15	औरंगाबाद	...	₹	3,83,390	35	2,89,990	66,260	15,830	6,720	2,255	2,290	10	2167	T	औरंगाबाद
		...	₹	2,60,425	20	2,22,640	31,450	4,390	1,230	205	480	10	1560	R	
		...	₹	1,22,965	15	67,350	34,810	11,440	5,490	2,050	1,810	...	607	U	
16	जालना	...	₹	2,42,350	...	1,17,940	33,380	7,705	2,260	870	990	79,205	1728	T	जालना
		...	₹	2,04,830	...	99,530	23,425	4,355	1,000	275	275	75,970	1555	R	
		...	₹	37,520	...	18,410	9,955	3,350	1,260	595	715	3,235	173	U	
17	परभणी	...	₹	3,78,400	5	1,76,485	87,120	19,635	6,460	2,070	2,015	84,610	3971	T	परभणी
		...	₹	3,00,525	...	1,38,840	63,290	12,365	3,450	925	850	80,805	3596	R	
		...	₹	77,875	5	37,645	23,830	7,270	3,010	1,145	1,165	3,805	375	U	
18	बीड	...	₹	3,41,085	5	1,98,865	55,660	15,365	5,220	1,645	1,815	62,510	1935	T	बीड
		...	₹	2,85,865	5	1,76,980	39,060	8,490	2,215	590	645	57,880	1815	R	
		...	₹	55,220	...	21,885	16,600	6,875	3,005	1,055	1,170	4,630	120	U	

तक्ता क्रमिक/TABLE No. 4.2—Contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(3)	(2)
19	नांदेड	...	३,९९,८४० ३,२१,४९५ ७८,३४५	...	१,७५,८२० १,४५,९९० २९,८३०	७९,३२५ ५३,४२० २५,९०५	१८,७०० १०,२४५ ८,४५५	७,७१० ३,६७० ४,०४०	२,४७० १,०१० १,४६०	२,७७५ १,०८५ १,६९०	१,१३,०४० १,०६,०७५ ६,९६५	२,८२७ २,४६५ ३६२	T R U	Nanded
20	उस्मानाबाद	...	२,२४,७८० १,९२,९०० ३१,८८०	५ ५ ...	१,३८,६०० १,२४,५०० १४,१००	४८,७७० ३८,६१५ १०,१५५	११,५१५ ८,००६ ३,५१०	४,२४० २,४९० १,७५०	१,५१० ८२० ६९०	१,९४५ ९५५ ९९०	१८,१९५ १७,५१० ६८५	१,७७० १,६७२ ९८	T R U	Osmanabad
21	लातूर	...	२,८०,१२० २,२५,६१५ ५४,५०५	...	१,४८,०४० १,२२,५०५ २५,५३५	७०,०६५ ५३,४१० १६,६५५	१७,४२५ ११,८२५ ५,६००	७,४९५ ४,६०० २,८९५	२,३१५ १,२०५ १,११०	२,५०५ १,२४० १,२६५	३२,२७५ ३०,८३० १,४४५	१,९९२ १,८३९ १५३	T R U	Latur
22	बुलढाणा	...	३,४८,८२० २,८१,९४५ ६६,८७५	१५ ५ १०	१६,७४,९१० १६,४१,५८५ ३३,३२५	५६,३४० ३५,८८० २०,४६०	१२,७०५ ५,८८५ ६,८२०	३,९४५ १,६२५ २,३२०	१,०८५ ३८५ ७००	१,६७५ ७२० ९५५	७५,५७५ ७३,२९० २,२८५	३,०३५ २,६६३ ३७२	T R U	Buldhana
23	अकोला	...	४,१२,५४५ ३,०३,५२५ १,०९,०२०	१० ५ ५	२,९१,२०५ २,३७,१२० ५४,०८५	८७,१३० ५२,४५० ३४,६८०	२१,९६५ ९,९५५ १२,०१०	७,५८० २,६०५ ४,९७५	२,३४५ ६५० १,६९५	२,३०० ७३५ १,५६५	१० ५ ५	२११८ १७०४ ४१४	T R U	Akola
24	अमरावती	...	४,१०,१९० २,८७,४४० १,२२,७५०	१५ १० ५	२,५९,७५५ २,०१,६१५ ५८,१४०	१,०३,२७५ ६४,४०० ३८,८७५	२९,०४५ १४,५९५ १४,४५०	११,०४५ ४,५२० ६,५२५	३,६७५ १,११५ २,५६०	३,३७५ १,१८५ २,१९०	५ .. ५	२,६५३ १,९९१ ६६२	T R U	Amravati
25	यवतमाळ	...	४,०४,८८५ ३,४०,९१५ ६३,९७०	२,७६,८५० २,४६,३४५ ३०,५०५	९१,४२५ ७०,८०० २०,६२५	२१,४२० १४,३४५ ७,०७५	७,१६० ४,१७० २,९९०	२,४४५ १,१९५ १,२५०	२,५७५ १,०७० १,५०५	३,०१० २,९९० २०	३,३५३ ३,०१४ ३३९	T R U	Yavatmal
26	वर्धा	...	२,११,४५५ १,५९,४४५ ५२,०१०	१,१९,९७० ९६,०७० २३,९००	६४,३९० ४८,६४५ १५,७४५	१९,१५० १०,८५५ ८,२९५	४,९९५ २,६५० २,३४५	१,४२५ ६१५ ८१०	१,४१५ ५१५ ९००	११० ९५ १५	२,८१६ २,६९१ १२५	T R U	Wardha
27	नागपूर	...	६,१०,७९५ २,४४,१६५ ३,६६,६३०	२,६९,१९५ १,४७,२०५ १,२१,९९०	२,०२,१३५ ७२,३१५ १,२९,८२०	८६,९३५ १९,३२५ ६७,६१०	३०,५६० ३,७७५ २६,७८५	११,२७० ८९५ १०,३७५	१०,७०० ६५० १०,०५०	७,८८८ ५,७५९ २,१२९	T R U	Nagpur
28	भंडारा	...	४,१६,३९० ३,६५,९४५ ५०,४४५	६५ ६० ५	२,०१,३९५ १,८८,९७५ १२,४२०	१,३१,८८० १,१३,९३० १७,९५०	५८,३९० ४४,६३० १३,७६०	१४,४३५ १०,६५५ ३,७८०	३,५१० २,३९५ १,११५	३,९२५ २,६२५ १,३००	२,७९० २,६७५ ११५	१,३२८ १,०३७ २९१	T R U	Bhandara

29	चंद्रपूर	...	ए	3,59,085	10	1,80,610	1,18,805	39,815	12,860	3,605	3,370	10	2875	T	Chandrapur
			ग्रा	2,62,525	10	1,44,755	82,815	24,365	6,850	1,965	1,755	10	2137	R	
			ना	96,560	..	35,855	35,980	15,450	6,010	1,840	1,615	..	738	U	
30	गडचिरोली	...	ए	1,55,225	20	75,690	55,125	17,025	4,510	1,225	1,300	330	704	T	Gadchiroli
			ग्रा	1,40,605	20	71,635	49,145	13,905	3,675	970	940	315	647	R	
			ना	14,620	..	4,055	5,980	3,120	835	255	360	15	57	U	
<hr/>															
	महाराष्ट्र राज्य	...	ए	1,48,98,775	705	94,62,765	33,28,195	9,91,625	3,35,080	1,01,105	1,01,905	5,77,385	1,37,588	T	Maharashtra
			ग्रा	89,91,280	400	59,09,680	18,71,120	4,58,720	1,37,165	36,195	37,390	5,40,610	98,281	R	State
			ना	59,07,495	305	35,53,085	14,57,075	5,32,905	1,97,925	64,910	64,515	36,775	39,307	U	

टिप.— रकाना नं. १३ मधील माहिती उपलब्ध नाही.

Note.—Information for column No. 13 is Not Available.

आधार.— भारताची जनगणना, १९९१, मालिका १४, भाग आठ.

Source.— Census of India, 1991, Series 14, Part VIII.

4. गृहनिर्माण/HOUSING

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 4.3

वापरातील निवासी घरे व प्रत्येक घरामागे व्यक्तींची संख्या, १९९१

Occupied Residential Houses and No. of Persons per House in 1991

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा District	एकूण कुटुंबे Total house- holds	संस्थागत कुटुंबे Institu- tional house- holds	वापरातील निवासी घरे Occupied Residential Houses			वापरातील निवासी घरामागे व्यक्तींची संख्या Persons per occupied Census Houses			District
				ग्रामीण Rural	नागरी Urban	एकूण Total	ग्रामीण Rural	नागरी Urban	एकूण Total	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(2)
1	बृहन्मुंबई	20,51,216	4,341	0	20,27,243	20,27,243	0.00	4.89	4.89	GR. Bombay
2	ठाणे	10,96,592	4,143	3,48,587	7,30,562	10,79,149	5.32	4.64	4.86	Thane
3	रायगड	3,73,126	915	2,95,678	67,019	3,62,697	5.06	4.90	5.03	Raigad
4	रत्नागिरी	3,24,036	423	2,72,256	25,798	2,98,054	5.16	5.35	5.18	Ratnagiri
5	सिंधुदूर्ग	1,75,893	179	1,47,866	13,291	1,61,157	5.20	4.75	5.16	Sindhudurg
6	नाशिक	7,00,310	553	4,18,940	2,43,905	6,62,845	5.92	5.61	5.81	Nashik
7	धुळे	4,58,359	881	3,65,952	88,078	4,54,030	5.50	5.90	5.58	Dhule
8	जळगाव	5,96,838	424	4,34,261	1,57,282	5,91,543	5.32	5.56	5.38	jalgaon
9	अहमदनगर	62,67,703	938	5,01,748	98,985	6,00,733	5.65	5.38	5.61	Ahmadnagar
10	पुणे	10,79,140	3,088	4,99,623	5,65,256	10,64,879	5.45	4.96	5.19	Pune
11	सातारा	4,65,891	584	3,94,689	58,606	4,53,295	5.41	5.38	5.40	Satara
12	सांगली	4,23,305	371	3,13,324	94,295	4,07,619	5.44	5.32	5.42	Sangli
13	सोलापूर	5,78,788	1,644	4,11,479	1,62,621	5,74,100	5.59	5.71	5.62	Solapur
14	कोल्हापूर	5,67,952	311	3,90,992	1,46,349	5,37,341	5.63	5.37	5.56	Kolhapur
15	औरंगाबाद	4,24,578	313	2,60,001	1,30,973	3,90,974	5.72	5.53	5.66	Aurangabad
16	जालना	2,57,513	118	2,01,999	38,717	2,40,716	5.61	5.95	5.66	Jalna
17	परभणी	3,80,148	216	2,95,120	80,451	3,75,571	5.55	5.92	5.63	Parbhani
18	बीड	3,67,181	244	2,77,002	58,007	3,35,009	5.39	5.63	5.43	Beed
19	नांदेड	4,07,277	375	3,21,439	82,375	4,03,814	5.67	6.14	5.77	Nanded
20	उस्मानाबाद	2,33,003	181	1,95,640	34,389	2,30,029	5.53	5.63	5.54	Osmanabad
21	लातूर	2,83,757	185	2,24,028	57,456	2,81,484	5.95	5.95	5.95	Latur
22	बुलढाणा	3,52,853	212	2,81,225	68,189	3,49,414	5.32	5.69	5.39	Buldhana
23	अकोला	4,20,013	560	3,05,297	1,09,500	4,14,797	5.17	5.79	5.33	Akola
24	अमरावती	4,27,359	348	2,90,247	1,32,667	4,22,914	5.10	5.40	5.20	Amravati
25	यवतमाळ	4,13,123	476	3,38,497	65,867	4,04,364	5.08	5.41	5.13	Yavatmal
26	वर्धा	2,20,348	167	1,57,528	54,182	2,11,710	4.97	5.23	5.04	Wardha
27	नागपूर	6,54,520	753	2,49,251	3,70,046	6,19,297	5.04	5.48	5.30	Nagpur
28	भंडारा	4,33,635	233	3,64,597	54,716	4,19,313	5.02	5.04	5.02	Bhandara
29	चंद्रपूर	3,88,047	506	2,64,965	1,02,419	3,67,384	4.81	4.85	4.82	Chandrapur
30	गडचिरोली	1,62,931	448	1,37,355	14,327	1,51,682	5.23	4.78	5.18	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		1,53,44,135	24,130	89,59,586	59,33,571	1,48,93,157	5.40	5.15	5.30	Maharashtra State

आधार/Source.—General Population Tables Part II-(A).

तक्ता क्रमांक / Table No. 4.4

भाजलेल्या विटा	ग्रा	21,51,305	1,62,930	9,58,975	5,88,495	1,64,790	79,970	11,595	1,70,235	14,315	R	Burnt Bricks
	ना	46,96,215	49,885	10,54,355	6,56,995	9,18,115	1,04,325	23,665	18,68,230	20,645	U	
	ए	68,47,520	2,12,815	20,13,330	12,45,490	10,82,905	1,84,295	35,260	20,38,465	34,960	T	
जीआय किंवा इतर धातूचे पत्रे	ग्रा	53,660	1,415	5,210	35,350	7,340	540	2,500	1,080	225	R	Gl Sheets or other
	ना	5,52,675	15,445	1,56,620	2,03,995	1,54,465	3,345	5,690	5,625	7,490	U	Metal Sheets
	ए	6,06,335	16,860	1,61,830	2,39,345	1,61,805	3,885	8,190	6,705	7,715	T	
दगड	ग्रा	26,48,955	5,79,900	11,33,630	7,48,295	64,550	27,795	20,760	46,640	27,385	R	Stone
	ना	2,67,475	13,335	1,11,090	80,905	15,000	6,520	3,445	32,800	4,380	U	
	ए	29,16,430	5,93,235	12,44,720	8,29,200	79,550	34,315	24,205	79,440	31,765	T	
सिमेंट कोंक्रीट	ग्रा	2,12,580	3,325	50,870	30,205	28,120	7,565	1,295	88,460	2,740	R	Cement Concrete
	ना	9,05,065	2,900	86,810	41,030	1,05,855	15,385	4,785	6,41,195	7,105	U	
	ए	11,17,645	6,225	1,37,680	71,235	1,33,975	22,950	6,080	7,29,655	9,845	T	
इतर सर्व न उल्लेखिलेले सामान	ग्रा	78,070	6,425	6,365	5,070	730	155	95	170	59,060	R	All other Materials
	ना	45,845	1,935	3,235	4,265	2,210	180	125	1,555	32,340	U	and Materials
	ए	1,23,915	8,360	9,600	9,335	2,940	335	220	1,725	91,400	T	not stated

आधार :- भारताची जनगणना, १९९१, मालिका १४, भाग सात.
Source.— Census of India, 1991, Series 14, Part VII.

गृहनिर्माण / HOUSING

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 4.5

बेघर व संस्थात राहणारी लोकसंख्या

Houseless and Institutional Population, Population Census 1996

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा	व्यक्तींची संख्या Number of Persons			एकूण लोकसंख्येची टक्केवारी Percentage to total population	District
		बेघर Houseless	संस्थातील Institutional	एकूण Total		
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(2)
1	बृहन्मुंबई	38,763	59,622	98,385	0.99	Gr. Bombay
2	ठाणे	33,381	52,925	86,306	1.64	Thane
3	रायगड	18,606	8,758	27,364	1.50	Raigad
4	रत्नागिरी	18,629	6,638	25,267	1.64	Ratnagiri
5	सिंधुदूर्ग	12,909	1,940	14,849	1.78	Sindhudurg
6	नाशिक	22,384	33,593	55,977	1.45	Nashik
7	धुळे	31,772	39,823	71,595	2.82	Dhule
8	जळगाव	30,812	10,993	41,805	1.31	Jalgaon
9	अहमदनगर	13,377	23,820	37,197	1.10	Ahmadnagar
10	पुणे	25,650	57,200	82,850	1.50	Pune
11	सातारा	43,004	13,598	56,602	2.31	Satara
12	सांगली	9,485	6,887	16,372	0.74	Sangli
13	सोलापूर	10,830	13,133	23,963	0.74	Solapur
14	कोल्हापूर	26,736	10,270	37,006	1.24	Kolhapur
15	औरंगाबाद	10,062	13,904	23,966	1.08	Aurangabad
16	जालना	7,708	1,859	9,567	0.70	Jalna
17	परभणी	15,736	7,866	23,602	1.11	Parbhani
18	बीड	7,583	6,361	13,944	0.77	Beed
19	नांदेड	11,962	14,457	26,419	1.13	Nanded
20	उस्मानाबाद	7,298	4,728	12,026	0.94	Osmanabad
21	लातूर	7,687	6,633	14,320	0.85	Latur
22	बुलढाणा	13,012	6,438	19,450	1.03	Buldhana
23	अकोला	8,800	9,624	18,424	0.83	Akola
24	अमरावती	9,389	15,570	24,959	1.13	Amravati
25	यवतमाळ	13,435	17,373	3,080	1.48	Yavatmal
26	वर्धा	10,392	5,800	16,192	1.52	Wardha
27	नागपूर	23,005	22,520	45,525	1.38	Nagpur
28	भंडारा	5,489	7,888	13,377	0.63	Bhandara
29	चंद्रपूर	9,732	9,110	18,842	1.06	Chandrapur
30	गडचिरोली	2,618	11,521	14,139	1.80	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		5,00,246	5,00,852	10,01,098	27	Maharashtra State

आधार - सामान्य जनसंख्या सारणियों टेबल, भाग दोन (अ).

Source.—General Population Tables, Part II-(A).

५. शिक्षण

५.१ शिक्षणाच्या प्रकारानुसार संस्था यांतील विद्यार्थी, शिक्षक आणि प्रमुख परिक्षांचे निकाल इत्यादी बाबींची माहिती पुढील तक्त्यात दिली आहे.

५.२ शैक्षणिक संस्थांचे शिक्षणाच्या प्रकारानुसार केलेले वर्गीकरण हे शिक्षणाच्या टप्प्यानुसार केलेल्या वर्गीकरणापेक्षा थोडे वेगळे आहे. बऱ्याचश्या माध्यमिक शिक्षण संस्था प्राथमिक स्तरावरील शिक्षणही देतात. तरीही सर्व विद्यार्थ्यांची संख्या माध्यमिक शिक्षण संस्थातच दर्शविण्यात येते. पूर्वप्राथमिक, प्राथमिक व माध्यमिक शाळांतील विद्यार्थ्यांची इयत्तानुसार केलेली वर्गवारी कदाचित खरे चित्र उभे करू शकेल. तीन ते पाच ह्या वयोगटातील मुले पूर्व-प्राथमिक संस्थात शिकतात. ह्या संस्था किंडरगार्टन किंवा मॉटेसरी म्हणून ओळखल्या जातात. प्राथमिक संस्थात पूर्व-प्राथमिक व इयत्ता पहिली ते चौथी किंवा इयत्ता पहिली ते सातवी किंवा आठवी किंवा त्याहून कमी इयत्तांचा अभ्यासक्रम व शिक्षण विभागाने मंजूर केलेला अभ्यासक्रम शिकविला जातो. माध्यमिक संस्थेत इयत्ता आठवी ते दहावी किंवा अकरावी/बारावी फक्त किंवा खालच्या इयत्तांतील विद्यार्थ्यांसह विद्यार्थी शिक्षण घेतात. उच्च शिक्षण म्हणजे माध्यमिक शालान्त प्रमाणपत्र परीक्षा पास झाल्यानंतरचा पदवी किंवा पदविका अभ्यासक्रम होय. ह्या विभागात परीक्षांच्या निकालाविषयी आकडेवारीही देण्यात येते.

5. EDUCATION

5.1 Data on institutions according to type of education, students, teachers and results of major examinations are presented in the following tables.

5.2 The classification of institutions according to type is slightly different from stages of education. There are many secondary schools which also impart education in 'primary' courses. Nevertheless, the entire enrolment of students is included under secondary education. The break-up of the total enrolment of students in pre-primary, primary and secondary schools, according to standards may perhaps give the realistic picture. Children between ages three and five attend pre-primary institutions. These are generally known as kindergarten, montessori etc. Primary institutions provide education for pre-primary and standard I—IV or standard I—VII/VIII or less and teaches the curriculum approved by the Education Department; whereas secondary institutions coach students for standard VIII to X or XI/XII with or without lower standard. Higher education is education after passing secondary school certificate examination which leads to a degree /diploma examination. The statistic about examination results is also presented.

5. शिक्षण/EDUCATION

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 5.1

शिक्षणाच्या प्रकारानुसार मान्यताप्राप्त संस्था

Number of Recognised Institution by Type of Education

(1993-94 and 1994-95)

अनु. क्रमांक	संस्थेचे प्रकार	संस्थांची संख्या Number of Institution		Type of Institution
		1993-94 (3)	1994-95 (4)	
(1)	(2)			(5)
1	विद्यापिठे	12*	13*	Universities
2	दर दहा लाख लोकसंख्येमागे कला आणि विज्ञान महाविद्यालये.	8	10	Arts and Science Colleges per Ten lakhs population.
3	वाणिज्य महाविद्यालये	56	51	Colleges of Commerce.
4	शारिरीक शिक्षणाची महाविद्यालये	38	67	Colleges for Physical Education.
5	शिक्षकांची प्रशिक्षण महाविद्यालये (बि. एड.)	141	145	Teachers Training College (B. Ed).
6	दर एक लाख लोकसंख्येमागे उच्चतर माध्यमिक शाळा	3	3	Higher Secondary Schools per Lakh Population.
7	दर एक लाख लोकसंख्येमागे उच्च/मुल्योग शाळा	...	12	16 High/Post Basic Schools per lakh population.
8	दर हजार लोकसंख्येमागे प्राथमिक/पूर्व प्राथमिक/मुल्योग शाळा.	1	1	Primary/Pre-Primary/Jr. Basic Schools per thousand Population.
9	अपंगाकरिता शाळा	27	27	Schools for Handicapped.
10	दर एक लाख लोकसंख्येमागे माध्यमिक शाळा/वरिष्ठ मुल्योग शाळा.	41	43	Middle Schools/Senior Basic Schools per Lakh Population.

*टिपणी.—यात चार कृषि विद्यापिठे समाविष्ट आहेत.

Note.—Including 4 agriculture Universities.

आधार—शिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे.

Source.—Directorate of Education, Government of Maharashtra, Pune.

५. शिक्षण/EDUCATION

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 5.2 (A)

फक्त मुलींसाठी असलेल्या शैक्षणिक संस्थांची प्रकारानुसार संख्या.

Number of Educational Institutions exclusively for girls by type in
(1993-94)

अ.क्र.	जिल्हा	कला/विज्ञान व वाणिज्य महाविद्यालये	शिक्षकांची प्रशिक्षण महाविद्यालये Teachers Training College	उच्च माध्यमिक शाळा	माध्यमिक शाळा/ मुलोधोग शाळा	माध्यमिक शाळा/ वरिष्ठ मुलोधोग शाळा	प्राथमिक/पूर्व प्राथमिक/ वरिष्ठ मुलोधोग शाळा		
Sr. No.		Arts/ Science and Commerce Colleges	बी.एड. B.Ed.	डी.एड. D.Ed.	Higher Secondary Schools	School/ Basic School	Middle Schools/ Senior Basic Schools	Primary Schools/ Pre- Primary/ Senior Basic Schools	District
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(2)
1	मुंबई	8	2	8	9	97	..	79	Mumbai
2	ठाणे	1	..	1	4	14	19	16	Thane
3	रायगड	1	1	7	13	12	Raigad
4	रत्नागिरी	6	13	4	Ratnagiri
5	सिंधुदुर्ग	2	6	2	Sindhudurg
6	नाशिक	2	4	28	84	48	Nashik
7	धुळे	1	9	37	21	65	Dhule
8	जळगाव	..	1	1	6	33	95	92	Jalgaon
9	अहमदनगर	3	5	33	9	30	Ahmednagar
10	पुणे	1	2	6	14	34	127	71	Pune
11	सातारा	..	1	1	5	26	19	21	Satara
12	सांगली	1	2	2	7	51	86	82	Sangli
13	सोलापूर	2	5	29	73	31	Solapur
14	कोल्हापूर	..	1	1	8	47	92	69	Kolhapur
15	औरंगाबाद	1	3	36	17	24	Aurangabad
16	जालना	2	5	8	9	Jalna
17	परभणी	1	12	22	23	Parbhani
18	बीड	1	4	21	17	29	Beed
19	नांदेड	..	1	1	1	36	27	21	Nanded
20	उस्मानाबाद	3	23	21	17	Osmanabad
21	लातूर	3	5	36	24	13	Latur
22	बुलढाणा	3	19	7	51	Buldhana
23	अकोला	2	5	34	8	65	Akola
24	अमरावती	1	9	57	13	82	Amravati
25	यवतमाळ	7	28	14	40	Yavatmal
26	वर्धा	1	7	19	1	68	Wardha
27	नागपूर	..	1	3	15	61	18	104	Nagpur
28	भंडारा	2	5	27	16	46	Bhandara
29	चंद्रपूर	4	21	..	45	Chandrapur
30	गडचिरोली	1	8	3	17	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		11	11	44	158	887	873	1276	Maharashtra State

आधार.- शिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे.

Source.— Directorate of Education, Govt. of Maharashtra, Pune.

५. शिक्षण/EDUCATION

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 5.2 (B)

फक्त मुलींसाठी असलेल्या शैक्षणिक संस्थांची शिक्षणाच्या प्रकारानुसार संख्या.

Number of Educational Institutions exclusively for girls by type of Education
(1994-95)

अ.क्र.	जिल्हा	कला/विज्ञान ५ वाणिज्य महाविद्यालये	शिक्षकांची प्रशिक्षण महाविद्यालये Teachers Training College	उच्च माध्यमिक शाळा	माध्यमिक शाळा/ मुलुद्योग शाळा	माध्यमिक शाळा/ वरिष्ठ मुलुद्योग शाळा	प्राथमिक/पूर्व प्राथमिक/ वरिष्ठ मुलुद्योग शाळा		
Sr. No.		Arts/ Science and Commerce Colleges	बी.एड. B.Ed.	डी.एड. D.Ed.	Higher Secondary Schools	School/ Basic School	Middle Schools/ Senior Basic Schools	Primary Schools/ Pre- Primary/ Senior Basic Schools	District
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(2)
1	मुंबई	13	2	7	9	96	..	93	Mumbai
2	ठाणे	4	..	1	4	14	16	16	Thane
3	रायगड	1	1	6	12	12	Raigad
4	रत्नागिरी	6	13	4	Ratnagiri
5	सिंधुदुर्ग	2	6	2	Sindhudurg
6	नाशिक	3	..	1	4	28	85	47	Nashik
7	धुळे	2	1	1	11	28	26	66	Dhule
8	जळगांव	5	1	2	2	37	98	89	Jalgaon
9	अहमदनगर	1	..	2	5	38	12	27	Ahmednagar
10	पुणे	4	2	6	15	34	132	75	Pune
11	सातारा	3	1	4	5	27	15	25	Satara
12	सांगली	7	2	3	11	47	85	82	Sangli
13	सोलापूर	3	..	1	5	29	55	49	Solapur
14	कोल्हापूर	3	1	2	9	43	88	73	Kolhapur
15	औरंगाबाद	2	..	1	3	34	17	25	Aurangabad
16	जालना	1	2	6	8	9	Jalna
17	परभणी	1	7	10	22	23	Parbhani
18	बीड	4	..	1	5	20	20	27	Beed
19	नांदेड	2	1	..	1	36	29	16	Nanded
20	उस्मानाबाद	3	23	22	18	Osmanabad
21	लातूर	1	..	3	11	50	26	12	Latur
22	बुलढाणा	3	19	7	51	Buldhana
23	अकोला	2	..	2	9	30	9	66	Akola
24	अमरावती	3	..	1	9	57	13	82	Amravati
25	यवतमाळ	2	8	26	15	39	Yavatmal
26	वर्धा	1	7	19	1	57	Wardha
27	नागपूर	8	1	5	15	65	25	92	Nagpur
28	भंडारा	2	..	2	10	14	15	42	Bhandara
29	चंद्रपूर	2	5	18	4	43	Chandrapur
30	गडचिरोली	1	4	6	4	19	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		80	12	46	183	868	880	1281	Maharashtra State

आधार.— शिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे.

Source.— Directorate of Education, Govt. of Maharashtra, Pune.

तक्ता क्रमांक / Table No. 5.3 A

5. शिक्षण/EDUCATION

तक्ता क्रमांक/TABLE No. S.3 (A)

वर्गीकरणानुसार शाळांची संख्या

Number of Schools according to classification
(1993-94)

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा	उच्च माध्यमिक शाळा Higher Secondary Schools				माध्यमिक/वरिष्ठ मुल्लोद्योग शाळा Middle/Senior Basic Schools				पूर्व प्राथमिक/प्राथमिक/कनिष्ठ मुल्लोद्योग शाळा Pre-primary/Primary/Basic Junior Schools				District
		शासकीय Govt.	स्थानिक संस्था Local Bodies	अनुदानित/ विनाअनुदानित		शासकीय Govt.	स्थानिक संस्था Local Bodies	अनुदानित/ विनाअनुदानित		शासकीय Govt.	स्थानिक संस्था Local Bodies	अनुदानित/ विनाअनुदानित		
				Aided/ Unaided	एकूण Total			Aided/ Unaided	एकूण Total			Aided/ Unaided	एकूण Total	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(2)
1	मुंबई	11	51	1,052	1,114	9	1,262	885	2,156	9	422	885	1,316	Mumbai
2	ठाणे	27	10	546	583	71	3,072	606	3,749	28	2,230	288	2,546	Thane
3	रायगड	4	1	242	247	14	2,412	47	2,473	4	1,608	30	1,642	Raigad
4	रत्नागिरी	..	1	269	270	4	2,584	26	2,614	..	1,492	19	1,511	Ratnagiri
5	सिंधुदुर्ग	172	172	3	1,467	31	1,501	1	853	25	879	Sindhudurg
6	नाशिक	33	6	494	533	69	2,846	181	3,096	29	2,103	116	2,248	Nashik
7	धुळे	25	4	360	389	70	1,979	178	2,227	30	1,773	125	1,928	Dhule
8	जळगाव	7	11	399	417	20	1,806	128	1,954	9	1,178	88	1,275	Jalgaon
9	अहमदनगर	10	1	498	509	12	2,603	102	2,717	..	2,016	64	2,080	Ahmednagar
10	पुणे	22	34	613	669	14	3,573	296	3,883	6	2,354	96	2,556	Pune
11	सातारा	2	2	457	461	3	2,290	80	2,373	1	1,415	41	1,457	Satara
12	सांगली	..	1	404	405	4	1,466	95	1,565	2	861	64	927	Sangli
13	सोलापूर	2	9	487	498	7	2,329	266	2,602	4	1,531	136	1,671	Solapur
14	कोल्हापूर	1	8	514	523	1	1,882	147	2,030	..	991	85	1,076	Kolhapur
15	औरंगाबाद	8	55	266	329	11	1,377	165	1,553	6	904	87	997	Aurangabad
16	जालना	1	32	127	160	1	1,110	43	1,154	1	738	26	765	Jalna
17	परभणी	5	75	165	245	3	1,612	117	1,732	2	1,126	54	1,182	Parbhani
18	बीड	3	57	291	351	3	1,641	103	1,747	1	1,081	47	1,129	Beed
19	नांदेड	8	72	267	347	13	1,790	298	2,101	1	1,242	167	1,410	Nanded
20	उस्मानाबाद	1	50	201	252	..	873	54	927	..	495	25	520	Osmanabad
21	लातूर	..	50	288	338	..	1,030	180	1,210	..	544	100	644	Latur
22	बुलढाणा	1	43	220	264	4	1,384	51	1,439	1	931	37	969	Buldhana
23	अकोला	2	22	391	415	4	1,711	90	1,805	2	1,166	52	1,220	Akola
24	अमरावती	9	35	408	452	25	1,617	111	1,753	6	1,126	80	1,212	Amravati
25	यवतमाळ	16	43	294	353	29	1,896	91	2,016	15	1,246	41	1,302	Yavatmal

26	वर्धा	..	4	9	205	218	6	956	53	1,015	2	738	35	775	Wardha
27	नागपूर	..	8	37	539	584	11	1,801	513	2,325	7	1,284	398	1 689	Nagpur
28	भंडारा	..	6	66	325	397	14	1,630	192	1,836	9	1,102	133	1,244	Bhandara
29	चंद्रपूर	..	7	25	253	285	10	1,499	87	1,596	3	1,047	62	1,112	Chandrapur
30	गडचिरोली	..	16	10	109	135	27	1,170	51	1,248	9	921	30	960	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		..	239	820	10,356	11,915	462	54,668	5,267	60,397	188	36,518	3,536	40,242	Maharashtra State

आधार.—शिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे.
Source.—Directorate of Education, Government of Maharashtra, Pune.

5. शिक्षण/EDUCATION
तक्ता क्रमांक/TABLE No. 5.3 (B)
वर्गीकरणानुसार शाळांची संख्या
Number of Schools according to classification
(1994-95)

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा (2)	उच्च माध्यमिक शाळा Higher Secondary Schools				पूर्व माध्यमिक/वरिष्ठ मुल्लोद्योग शाळा Middle/Senior Basic Schools				पूर्व-प्राथमिक/प्राथमिक/कनिष्ठ प्राथमिक शाळा Pre-primary/Primary/Basic Junior Schools				
		शासकीय Govt.	स्थानिक संस्था Local Bodies	अनुदानित/ विनाअनुदानित Aided/ Unaided		एकूण Total	शासकीय Govt.	स्थानिक संस्था Local Bodies	अनुदानित/ विनाअनुदानित Aided/ Unaided		एकूण Total			
				(3)	(4)				(5)	(6)		(7)	(8)	(9)
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(2)
1	मुंबई	11	51	1,055	1,117	9	1,258	956	2,223	9	475	956	1,440	Mumbai
2	ठाणे	27	10	586	623	71	3,143	698	3,912	28	2,275	322	2,625	Thane
3	रायगड	4	1	278	284	14	2,433	57	2,504	4	1,626	38	1,668	Raigad
4	रत्नागिरी	..	1	269	270	4	2,601	28	2,633	..	1,495	20	1,515	Ratnagiri
5	सिंधुदुर्ग	173	173	3	1,476	35	1,514	1	884	29	914	Sindhudurg
6	नाशिक	33	6	626	665	69	2,764	187	3,020	27	1,989	116	2,132	Nashik
7	धुळे	29	4	373	406	70	2,082	207	2,359	27	1,871	146	2,044	Dhule
8	जळगाव	16	9	449	474	20	1,809	143	1,972	8	1,185	87	1,280	Jaigaon
9	अहमदनगर	8	1	531	540	13	2,726	109	2,848	1	2,153	66	2,220	Ahmednagar
10	पुणे	22	34	631	687	16	3,628	322	3,966	6	2,392	225	2,623	Pune
11	सातारा	2	2	475	479	4	2,286	85	2,375	1	1,431	58	1,490	Satara
12	सांगली	..	1	406	407	5	1,550	102	1,657	2	935	67	1,004	Sangli
13	सोलापूर	2	9	520	531	3	2,363	257	2,623	2	1,583	132	1,717	Solapur
14	कोल्हापूर	1	8	540	549	1	1,877	148	2,026	..	985	87	1,072	Kolhapur
15	औरंगाबाद	8	55	281	344	11	1,464	198	1,673	6	980	105	1,091	Aurangabad
16	जालना	1	32	128	161	1	1,141	49	1,191	1	734	31	766	Jalna
17	परभणी	5	73	184	262	3	1,668	122	1,793	2	966	55	1,023	Parbhani
18	बीड	4	57	295	356	3	1,640	108	1,751	1	1,169	46	1,216	Beed
19	नांदेड	8	71	274	353	13	1,896	309	2,218	1	1,032	146	1,179	Nanded
20	उस्मानाबाद	1	50	207	258	..	889	61	950	..	437	30	467	Osmanabad
21	लातूर	..	50	391	441	..	1,063	209	1,272	..	535	106	641	Latur
22	बुलढाणा	1	43	220	264	4	1,386	52	1,442	1	904	36	941	Buldhana
23	अकोला	2	22	396	420	4	1,716	97	1,817	2	1,151	55	1,208	Akola
24	अमरावती	9	35	409	453	25	1,639	114	1,778	6	1,133	83	1,222	Amravati
25	यवतमाळ	17	43	296	356	30	1,906	96	2,032	16	1,240	47	1,303	Yavatmal

26	वर्धा	...	4	9	205	218	6	952	54	1,012	2	724	37	763	Wardha
27	नागपूर	...	9	41	594	644	11	1,810	513	2,334	8	1,259	393	1,660	Nagpur
28	भंडारा	...	6	70	352	428	12	1,681	207	1,900	3	1,105	131	1,239	Bhandara
29	चंद्रपूर	...	9	25	263	297	10	1,521	109	1,640	2	1,043	69	1,114	Chandrapur
30	गडचिरोली	...	20	10	135	165	21	1,170	57	1,248	2	912	32	946	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		...	259	824	11,542	12,625	456	55,538	5,689	61,683	169	36,603	3,751	40,523	Maharashtra State

आधार.—शिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे.
Source.—Directorate of Education, Government of Maharashtra, Pune.

5. शिक्षण / EDUCATION

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 5.4 (A)

विभागवार शिक्षकांची संख्या

Number of School Teachers classified by Department
(1993-94)

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा	उच्च/उच्च माध्यमिक /बहुउद्देशीय प्राथमिक विभाग Primary Schools/Pri-Primary/ Junior Basic Departments				माध्यमिक/वरिष्ठ प्राथमिक विभाग Middle/Senior Basic Deptt.				प्राथमिक/पूर्व-प्राथमिक कनिष्ठ मुलौद्योग विभाग Primary/Pre-Primary Junior Basic Deptt.				अध्यापक महाविद्यालये Teachers Training Colleges (B. Ed.)				एकूण Grand Total			
		पुरुष Men		स्त्री Women		पुरुष Men		स्त्री Women		पुरुष Men		स्त्री Women		पुरुष Men		स्त्री Women		पुरुष Men		स्त्री Women	
		(3)	(4)	(3)	(4)	(3)	(4)	(3)	(4)	(3)	(4)	(3)	(4)	(3)	(4)	(3)	(4)	(3)	(4)	(3)	(4)
(1)	(2)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(19)	(20)	(21)	(22)	(23)	(24)
1	मुंबई	9,888	18,299	28,187	4,699	8,851	13,550	5,355	10,510	15,865	364	364	39	118	157	Mumbai					
2	ठाणे	5,979	5,730	11,709	6,348	7,280	10,928	3,266	4,174	7,440	3	1,576	30	35	65	Thane					
3	रायगड	3,341	1,398	4,739	2,627	2,053	4,880	2,055	2,393	4,448	..	959	4	2	6	Raigad					
4	रत्नागिरी	2,571	691	3,262	3,534	2,542	6,076	1,980	1,130	3,110	..	903	22	5	27	Ratnagiri					
5	सिंधुदुर्ग	1,854	537	2,391	1,883	1,384	3,267	832	789	1,621	..	312	7	4	11	Sindhudurg					
6	नाशिक	6,853	2,553	9,406	3,799	2,843	6,642	4,622	2,853	7,475	..	885	21	17	38	Nashik					
7	धुळे	5,747	1,030	6,777	1,679	852	2,531	4,393	1,918	6,311	..	484	80	29	109	Dhule					
8	जळगाव	6,536	1,310	7,846	4,261	2,169	6,430	3,805	1,451	5,256	6	274	50	19	69	Jalgaon					
9	अहमदनगर	7,303	1,821	9,124	3,448	1,696	5,144	4,297	2,364	6,661	..	1,008	40	11	51	Ahmednagar					
10	पुणे	8,611	6,310	14,921	5,387	6,798	12,185	3,582	3,779	7,361	..	1,408	41	73	114	Pune					
11	सातारा	5,782	1,671	7,453	4,372	2,763	7,135	2,261	1,866	4,127	..	821	36	18	54	Satara					
12	संगली	4,605	1,270	5,875	3,509	2,551	6,060	1,927	1,210	3,137	..	586	30	22	52	Sangli					
13	सोलापूर	5,975	1,478	7,453	4,927	2,476	7,403	3,392	1,780	5,172	..	772	47	17	64	Solapur					
14	कोल्हापूर	5,993	1,525	7,518	5,241	2,559	7,800	2,298	985	3,283	..	1,034	69	57	126	Kolhapur					
15	औरंगाबाद	2,830	1,154	3,984	2,607	1,710	4,317	1,806	961	2,767	2	828	49	25	74	Aurangabad					
16	जालना	1,881	353	2,234	1,882	395	2,277	1,495	393	1,888	..	683	16	1	17	Jalna					
17	परभणी	2,966	551	3,517	3,331	904	4,235	2,827	830	3,657	..	1,305	16	5	21	Parbhani					
18	बीड	3,930	632	4,562	3,029	841	3,870	2,268	505	2,773	..	825	46	7	53	Beed					
19	नांदेड	4,043	752	4,795	3,773	1,382	5,155	3,089	523	3,612	2	913	19	10	29	Nanded					
20	उस्मानाबाद	2,989	410	3,399	2,416	485	2,901	1,577	399	1,976	..	618	20	4	24	Osmanabad					
21	लातूर	4,534	627	5,161	3,879	1,032	4,911	1,899	668	2,567	..	682	17	1	18	Latur					
22	बुलढाणा	3,551	545	4,096	3,200	583	3,783	2,736	652	3,388	1	696	5	1	6	Buldhana					
23	अकोला	4,597	1,164	5,761	2,860	1,033	3,893	2,256	1,137	3,393	1	1,058	16	11	27	Akola					
24	अमरावती	4,739	1,687	6,426	2,776	1,516	4,292	2,338	1,365	3,703	..	990	12	6	18	Amravati					
25	यवतमाळ	3,765	884	4,649	3,467	1,345	4,812	2,471	906	3,377	..	397	23	11	34	Yavatmal					

26	यर्धा	2,902	898	3,800	1,092	394	1,486	1,329	725	2,054	..	548	548	12	5	17	Wardha
27	नागपूर	6,780	4,489	11,269	2,805	3,683	6,488	2,584	4,153	6,737	..	852	852	16	33	49	Nagpur
28	भंडारा	5,003	1,113	6,116	3,782	1,168	4,950	2,656	1,075	3,731	..	462	462	10	8	18	Bhandara
29	चंद्रपूर	3,766	1,157	4,923	2,612	679	3,291	2,357	1,224	3,581	..	26	26	23	10	33	Chandrapur
30	गडचिरोली	1,300	258	1,558	1,669	314	1,983	1,484	389	1,873	..	121	121	2	2	4	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		1,40,614	62,297	2,02,911	98,194	64,281	1,62,475	79,237	53,107	1,32,344	15	22,390	22,405	818	567	1,385	Maharashtra State

आधार :- शिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे
Source :- Directorate of Education, Government of Maharashtra, Pune.

5. शिक्षण / EDUCATION

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 5.4 (B)

विभागवार शिक्षकांची संख्या

Number of School Teachers classified by Department
(1994-95)

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा	उच्च/उच्च माध्यमिक High/Higer Secondary Multipurpose Basic Department			माध्यमिक/वरिष्ठ प्राथमिक विभाग Middle/Senior Basic Deptt.			प्राथमिक/पूर्व-प्राथमिक कनिष्ठ मुलेंदोग विभाग Primary/Pre-Primary Junior Basic Deptt.			अध्यापक महाविद्यालये Teachers Training Colleges (B. Ed.)			District
		पुरुष Men	स्त्री Women	एकूण Total	पुरुष Men	स्त्री Women	एकूण Total	पुरुष Men	स्त्री Women	एकूण Total	पुरुष Men	स्त्री Women	एकूण Total	
		(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(2)
1	मुंबई	9,904	18,576	28,480	5,597	11,748	17,345	2,496	7,009	9,505	36	140	176	Mumbai
2	ठाणे	5,702	7,068	12,770	3,639	7,890	11,529	3,267	5,802	9,069	36	48	84	Thane
3	रायगड	3,564	1,595	5,159	2,733	2,200	4,933	2,044	2,709	4,753	4	2	6	Raigad
4	रत्नागिरी	2,598	693	3,291	3,542	2,516	6,058	1,874	2,074	3,951	20	4	24	Ratnagiri
5	सिंधुदुर्ग	1,930	529	2,459	1,882	1,351	3,233	875	1,138	2,013	6	3	9	Sindhudurg
6	नाशिक	7,531	2,840	10,371	4,131	2,857	6,988	4,333	3,152	7,485	22	18	40	Nashik
7	धुळे	6,183	1,166	7,349	1,864	856	2,720	4,295	2,705	7,004	57	28	85	Dhule
8	जळगाव	6,179	1,350	8,069	4,054	1,983	6,037	3,834	1,889	5,725	42	27	69	Jalgaon
9	अहमदनगर	7,964	2,089	10,053	3,353	1,627	4,980	4,500	3,513	8,016	35	12	47	Ahmednagar
10	पुणे	8,611	6,310	14,921	5,206	6,801	12,007	3,869	5,275	9,144	48	82	130	Pune
11	सातारा	5,904	1,689	7,593	4,072	2,415	6,487	2,495	2,608	5,103	33	20	53	Satara
12	सांगली	4,728	1,336	6,064	3,550	2,506	6,056	1,946	1,776	3,722	30	20	50	Sangli
13	सोलापूर	6,052	1,542	7,594	4,605	2,584	7,189	3,144	2,228	5,372	39	56	95	Solapur
14	कोल्हापूर	6,270	1,670	7,940	5,530	2,702	8,232	2,179	2,021	4,200	72	56	128	Kolhapur
15	औरंगाबाद	2,912	1,222	4,134	2,610	1,713	4,323	1,857	1,814	3,673	41	22	63	Aurangabad
16	जालना	1,804	362	2,166	1,925	417	2,342	1,359	1,180	2,539	13	4	17	Jalna
17	परभणी	3,027	579	3,606	3,929	923	4,852	2,531	1,868	4,399	14	7	21	Parbhani
18	बीड	4,150	659	4,809	2,889	848	3,737	2,522	1,541	4,063	23	5	28	Beed
19	नांदेड	4,387	802	5,189	4,621	1,487	6,108	2,642	1,408	4,050	26	15	41	Nanded
20	उस्मानाबाद	3,195	405	3,600	2,759	543	3,302	1,334	542	1,876	20	4	24	Osmanabad
21	लातूर	3,718	441	4,159	4,344	1,163	5,507	1,571	1,143	2,714	17	1	18	Latur
22	बुलढाणा	3,639	546	4,185	3,311	594	3,905	2,688	1,228	3,916	5	1	6	Buldhana
23	अकोला	5,507	1,877	7,384	2,760	1,527	4,287	2,328	2,317	4,645	16	8	24	Akola
24	अमरावती	4,717	1,237	5,954	3,002	1,223	4,225	2,528	2,159	4,687	5	1	6	Amravati
25	यवतमाळ	3,539	859	4,398	3,408	1,335	4,743	2,529	1,128	3,657	19	13	32	Yavatmal

26	वर्धा	...	2,804	862	3,666	1,190	533	1,723	1,481	1,478	2,959	10	5	15	Wardha
27	नागपूर	...	7,294	4,906	12,200	2,682	4,372	7,054	2,753	4,731	7,534	16	34	50	Nagpur
28	भंडारा	...	5,419	1,294	6,713	3,766	1,258	5,024	2,660	1,169	3,829	11	9	20	Bhandara
29	चंद्रपूर	...	3,613	1,174	4,787	2,181	688	2,869	2,652	1,281	3,933	25	13	38	Chandrapur
30	गडचिरोली	...	2,048	392	2,440	1,394	285	1,679	1,653	529	2,182	6	3	9	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		...	1,45,433	66,070	2,11,503	1,00,529	68,945	1,69,474	76,253	69,465	1,45,718	755	637	1,392	Maharashtra State

आधार.—शिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे.
Source.—Directorate of Education, Government of Maharashtra, Pune.

5. शिक्षण / EDUCATION
तक्ता क्रमांक/TABLE No. 5.5 (A)
विभागवार विद्यार्थी संख्या
Number of Students by Department
(1993-94)

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा	प्रारंभिक/पूर्व प्राथमिक/ मुल्लोद्योग विभाग Primary/Pre-Primary/ Basic Deptt.				माध्यमिक/वरिष्ठ मुल्लोद्योग विभाग Middle/Senior Basic Deptt.				माध्यमिक/उच्च माध्यमिक/बहु- उद्देशीय उच्च मुल्लोद्योग विभाग High/Higer Secondary/Multi- purpose/Post Basic Deptt.				ग्रेजुएशन यदीय				पोस्ट-ग्रेजुएशन पदव्युत्तर				District
		मुल्ले		एकूण		मुल्ले		एकूण		मुल्ले		एकूण		मुल्ले		एकूण		मुल्ले		एकूण		
		Boys	Girls	Total	(5)	Boys	Girls	Total	(8)	Boys	Girls	Total	(11)	Boys	Girls	Total	(14)	Boys	Girls	Total	(17)	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(19)	(20)	(21)	(22)	
1	मुंबई	3,12,233	2,63,341	5,75,574	3,05,002	3,05,941	6,10,943	5,18,886	4,00,443	9,19,329	62,725	65,833	1,28,558	1,222	1,350	2,572	Mumbai					
2	ठाणे	1,87,617	1,62,110	3,49,727	2,88,171	2,31,228	4,99,399	2,36,611	1,65,064	4,01,675	17,828	17,979	35,807	574	383	957	Thane					
3	रायगड	67,497	65,311	1,32,808	87,165	80,172	1,67,337	80,002	58,499	1,36,501	5,424	3,579	9,003	143	90	233	Raigad					
4	रत्नागिरी	47,382	44,850	92,232	85,176	79,780	1,64,956	54,798	34,683	89,481	1,823	1,698	3,521	176	109	285	Ratnagiri					
5	सिंधुदुर्ग	18,771	18,201	36,972	41,218	39,796	81,014	36,861	28,461	65,322	2,673	1,913	4,586	99	49	148	Sindhudurg					
6	नाशिक	1,55,765	1,37,947	2,93,712	1,47,587	1,34,474	2,82,061	1,97,671	1,38,872	3,36,543	19,484	10,357	29,841	4,676	2,012	6,688	Nashik					
7	धुळे	1,24,647	1,07,383	2,32,030	51,152	40,538	91,691	1,27,359	85,947	2,13,306	12,071	4,983	17,054	2,473	750	3,223	Dhule					
8	जळगाव	1,19,362	99,181	2,18,543	1,27,921	1,05,881	2,33,812	1,55,887	97,838	2,53,785	13,429	3,580	21,009	2,999	1,302	4,301	Jalgaon					
9	अहमदनगर	1,53,230	1,36,588	2,89,818	1,10,720	93,600	2,04,320	1,86,558	1,19,740	3,06,298	15,292	6,426	21,718	3,982	1,198	5,180	Ahmednagar					
10	पुणे	1,81,147	1,61,835	3,42,982	2,51,372	2,26,790	4,78,162	3,11,019	2,12,839	5,23,858	30,835	21,956	52,791	4,247	1,883	6,130	Pune					
11	सातारा	72,299	65,939	1,38,238	1,14,726	1,06,404	2,21,130	1,34,382	91,128	2,25,510	13,813	6,652	20,465	1,693	864	2,557	Satara					
12	सांगली	68,400	67,951	1,36,351	1,16,418	98,885	2,15,303	1,04,808	75,075	1,79,883	10,291	6,433	16,724	890	445	1,335	Sangli					
13	सोलापूर	1,18,960	1,04,308	2,23,268	1,55,934	1,31,730	2,87,664	1,51,357	80,929	2,32,286	14,580	5,787	20,367	1,429	519	1,948	Solapur					
14	कोल्हापूर	82,261	76,806	1,59,067	1,49,404	1,37,966	2,87,370	1,42,805	95,548	2,38,353	18,045	8,257	26,302	1,017	229	1,246	Kolhapur					
15	औरंगाबाद	90,595	71,676	1,62,271	1,39,427	1,11,500	2,50,927	93,329	54,241	1,47,570	12,499	4,463	16,962	1,743	406	2,149	Aurangabad					
16	जालना	64,088	48,810	1,12,898	64,181	45,764	1,09,945	51,729	20,541	72,270	3,327	1,076	4,403	243	71	314	Jalna					
17	परभणी	97,272	78,644	1,75,916	99,486	79,569	1,79,055	72,955	34,499	1,07,454	7,100	2,164	9,264	575	94	669	Parbhani					
18	बीड	65,977	55,122	1,21,099	96,037	75,111	1,71,148	88,254	48,931	1,37,185	8,236	2,489	10,725	1,467	260	1,727	Beed					
19	नांदेड	90,798	85,358	1,76,156	1,28,796	1,12,298	2,41,094	1,13,840	56,865	1,70,695	15,276	3,806	19,082	3,047	488	3,535	Nanded					
20	उस्मानाबाद	46,882	41,306	88,188	61,639	57,568	1,19,207	57,836	35,126	92,962	6,451	1,636	8,087	1,116	250	1,366	Osmanabad					
21	लातूर	57,573	51,600	1,09,173	89,720	90,439	1,80,159	1,03,354	61,923	1,65,277	8,230	2,187	10,417	2,038	403	2,441	Latur					
22	बुलढाणा	87,125	78,930	1,66,055	78,821	60,661	1,39,482	89,734	51,408	1,41,142	4,933	2,113	7,046	232	64	296	Buldhana					
23	अकोला	1,03,452	92,720	1,96,172	87,778	74,913	1,62,691	1,15,681	77,951	1,93,632	8,563	4,474	13,037	942	467	1,409	Akola					
24	अमरावती	1,15,288	1,00,509	2,15,797	83,885	71,244	1,55,129	1,19,464	1,00,335	2,19,799	10,553	8,484	19,037	1,727	874	2,601	Amravati					
25	यवतमाळ	72,765	65,310	1,38,075	1,00,075	84,743	1,84,818	88,409	60,286	1,48,695	7,144	3,636	10,780	352	143	495	Yavatmal					

26	वर्धा	46,774	45,781	92,555	27,625	24,239	51,864	62,455	57,775	1,20,230	6,092	4,141	10,233	613	320	933	Wardha
27	नागपूर	1,41,405	1,27,998	2,69,403	96,106	86,839	1,82,945	1,92,855	1,59,506	3,52,361	18,116	17,083	35,199	1,981	1,477	3,458	Nagpur
28	भंडारा	68,541	66,925	1,35,466	89,347	82,402	1,71,749	1,04,982	85,362	1,90,344	6,944	3,634	10,578	408	166	574	Bhandara
29	चंद्रपूर	61,610	61,087	1,22,697	68,571	62,413	1,30,984	93,966	77,073	1,71,039	7,214	3,545	10,759	964	442	1,406	Chandrapur
30	गडचिरोली	27,858	25,741	53,599	33,078	26,938	60,016	30,195	18,790	48,985	2,233	746	2,979	127	73	200	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		29,47,574	26,09,268	55,56,942	33,56,538	29,59,837	63,16,375	39,16,032	26,83,738	66,01,770	3,71,224	2,35,116	6,04,334	43,195	17,181	60,376	Maharashtra State

आधार. - शिक्षण संशोधनालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे.

Source. - Directorate of Education, Government of Maharashtra, Pune.

5. शिक्षण / EDUCATION

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 5.5 (B)

विभागवार विद्यार्थ्यांची संख्या

Number of Students by Department
(1994-95)

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा	प्राथमिक/पूर्व प्राथमिक/ मुल्लोद्योग विभाग Primary/Pre-Primary/ Basic Deptt.				पूर्व माध्यमिक/ वरिष्ठ मुल्लोद्योग विभाग Middle/Senior Basic Deptt.				माध्यमिक/उच्च-माध्यमिक/बहु- उद्देशिय उच्च मुल्लोद्योग विभाग High/Higer Secondary/Multi- purpose Post Basic Deptt.				पदवी Graduation				पदव्युत्तर Post-Graduation				District
		मुले		मुली		मुले		मुली		मुले		मुली		मुले		मुली		मुले		मुली		
		Boys	Girls	Boys	Girls	Boys	Girls	Boys	Girls	Boys	Girls	Boys	Girls	Boys	Girls	Boys	Girls	Boys	Girls	Boys	Girls	
		(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(19)	(20)	(21)	(22)	
(1)	(2)																					
1	मुंबई	3,30,307	2,82,783	6,13,090	3,04,444	2,98,029	6,02,473	5,21,882	4,00,928	9,22,810	65,317	67,527	1,32,844	933	1,360	2,293	Mumbai					
2	ठाणे	1,89,805	1,65,988	3,55,793	2,88,671	2,50,218	5,38,889	2,51,814	1,91,695	4,43,509	18,320	20,234	38,554	432	447	879	Thane					
3	रायगड	68,085	67,023	1,35,108	88,266	80,927	1,69,193	86,582	62,473	1,49,055	5,935	3,876	9,811	117	76	193	Raigad					
4	रत्नागिरी	45,775	43,744	89,519	86,145	80,890	1,67,035	55,634	36,368	92,002	2,298	2,025	4,323	131	75	206	Ratnagiri					
5	सिंधुदुर्ग	19,678	19,043	38,721	38,900	38,169	77,069	36,965	28,940	65,905	2,592	2,172	4,764	137	84	221	Sindhudurg					
6	नाशिक	1,48,118	1,33,612	2,81,730	1,51,535	1,45,430	2,96,965	2,09,686	1,52,590	3,62,276	21,746	12,109	33,855	3,849	2,082	5,931	Nashik					
7	धुळे	1,31,347	1,16,076	2,47,423	55,077	42,658	97,735	1,36,172	95,509	2,31,681	10,454	5,673	16,127	1,587	585	2,172	Dhule					
8	जळगाव	1,30,014	1,06,931	2,36,945	1,17,288	1,01,169	2,18,457	1,66,189	1,03,234	2,69,423	14,121	8,253	22,374	2,518	1,281	3,799	Jaigaon					
9	अहमदनगर	1,57,456	1,41,944	2,99,400	1,07,582	92,160	1,99,742	2,03,968	1,33,829	3,37,197	18,138	7,784	25,922	3,874	1,812	5,686	Ahmednagar					
10	पुणे	1,71,034	1,51,290	3,22,324	2,29,016	2,15,835	4,44,851	3,18,862	2,19,683	5,38,545	34,558	26,412	60,970	4,335	1,843	6,176	Pune					
11	सातारा	77,586	72,864	1,50,450	1,08,685	1,01,424	2,10,109	38,751	96,686	2,32,085	14,582	7,474	22,056	1,740	862	2,522	Satara					
12	सांगली	69,412	65,549	1,34,961	1,17,048	98,525	2,15,573	1,09,278	80,180	1,89,458	10,967	7,419	18,386	590	407	997	Sangli					
13	सोलापूर	1,18,202	1,04,660	2,22,862	1,55,228	1,32,966	2,88,194	1,55,938	86,238	2,42,176	16,039	6,777	22,815	1,632	540	2,172	Solapur					
14	कोल्हापूर	83,514	80,429	1,63,943	1,49,144	1,38,376	2,87,520	1,49,195	1,05,174	2,54,363	19,509	9,525	29,034	1,377	247	1,324	Kolhapur					
15	औरंगाबाद	96,214	76,647	1,72,861	1,50,985	1,24,534	2,74,719	96,518	57,433	1,54,011	12,972	4,890	17,858	1,479	350	1,829	Aurangabad					
16	जालना	65,310	55,017	1,20,327	69,642	51,822	1,21,464	54,931	23,601	78,532	3,761	1,713	4,873	221	56	279	Jalna					
17	परभणी	82,915	71,355	1,54,270	1,21,141	99,994	2,21,135	74,105	38,034	1,12,139	7,999	2,386	10,385	715	155	870	Parbhani					
18	बीड	80,422	66,037	1,46,459	85,694	68,274	1,53,968	92,564	54,121	1,46,685	9,832	2,935	12,767	1,601	315	1,916	Beed					
19	नांदेड	70,315	64,496	1,34,811	1,50,912	1,40,284	2,91,196	1,22,793	64,262	1,87,055	18,722	4,375	23,097	3,047	498	3,545	Nanded					
20	उस्मानाबाद	37,981	35,065	73,046	68,246	65,187	1,33,433	59,217	38,058	97,275	7,178	1,890	9,068	1,000	246	1,246	Osmanabad					
21	लातूर	47,366	54,927	1,02,293	1,03,432	1,04,015	2,07,447	73,472	43,488	1,16,960	9,364	2,817	12,181	2,041	574	2,615	Latur					
22	बुलढाना	86,232	75,667	1,61,899	81,662	63,939	1,45,601	91,377	54,570	1,45,947	5,285	2,190	7,475	203	87	290	Buldhana					
23	अकोला	97,224	84,681	1,81,905	89,741	78,054	1,67,795	1,20,830	83,887	2,04,717	8,796	5,023	13,819	936	545	1,461	Akola					
24	अमरावती	1,14,486	1,00,528	2,15,014	84,980	72,174	1,57,154	1,21,080	1,00,570	2,21,650	11,537	9,679	21,216	1,747	966	2,743	Amravati					
25	यवतमाळ	68,341	61,437	1,29,778	1,05,789	88,003	1,93,792	83,802	59,837	1,43,639	7,476	4,083	11,539	335	144	479	Yavatmal					

26	वर्षा	47,944	47,516	95,460	31,159	27,736	58,895	62,983	55,049	1,18,032	6,142	4,276	10,418	544	306	850	Wardha
27	नागपूर	1,32,772	1,23,893	2,56,665	1,11,987	1,02,727	2,14,714	2,02,144	1,78,170	3,80,314	16,564	18,030	36,594	2,207	1,950	4,157	Nagpur
28	भंडारा	70,008	66,741	1,36,749	96,772	87,496	1,84,268	1,21,112	1,03,794	2,24,906	8,038	4,532	12,570	779	413	1,192	Bhandara
29	चंद्रपूर	62,936	61,138	1,24,074	68,718	67,760	1,36,478	90,273	75,153	1,65,426	7,945	4,012	11,957	951	545	1,496	Chandrapur
30	गडचिरोली	26,174	24,797	50,971	33,650	28,369	62,019	44,908	28,751	73,659	2,601	902	3,503	58	28	86	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		29,26,973	26,21,878	55,48,871	34,50,739	30,87,144	65,37,893	40,49,673	28,52,365	68,02,038	4,00,794	2,60,383	6,61,177	40,816	18,931	59,747	Maharashtra State

आधार.- शिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.

Source —Directorate of Education, Government of Maharashtra, Pune.

5. शिक्षण / EDUCATION

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 5.6 (A)

अनुसूचित जातीच्या व नवबौद्ध विद्यार्थ्यांची विभागवार संख्या

Number of Schedule Castes and Nav Buddhist Students by Department (1993-94)

अनुक्रमिक Serial No.	जिल्हा	प्राथमिक/पूर्व प्राथमिक/ मुल्लोयोग विभाग Primary/Pre-Primary/ Basic Deptt.				पूर्व माध्यमिक/ वरिष्ठ मुल्लोयोग शाळा Middle/Senior Basic School				माध्यमिक/उच्चमाध्यमिक/बहु- संश्लेषित उच्च मुल्लोयोग विभाग High-Higher Secondary/Multi- purpose Post Basic Deptt.				पदवी Graduation				पदव्युत्तर Post-Graduation				District									
		मुले		मुली		मुले		मुली		मुले		मुली		मुले		मुली		मुले		मुली											
		Boys	(3)	Girls	(4)	Total	(5)	Boys	(6)	Girls	(7)	Total	(8)	Boys	(9)	Girls	(10)	Total	(11)	Boys	(12)	Girls	(13)	Total	(14)	Boys	(15)	Girls	(16)	Total	(17)
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(19)	(20)	(21)	(22)	(23)	(24)	(25)	(26)	(27)	(28)	(29)	(30)	(31)	(32)
1	मुंबई	14,763	10,102	24,865	73,266	65,381	1,38,647	42,638	30,398	73,036	3,247	2,557	5,804	176	50	166	Mumbai														
2	ठाणे	14,287	12,089	26,376	28,553	25,370	53,923	16,740	11,073	27,813	1,180	839	2,019	76	30	106	Thane														
3	रायगड	5,499	5,113	10,612	5,479	4,801	10,280	5,092	3,615	8,707	232	159	391	6	7	13	Raigad														
4	रत्नागिरी	3,419	3,305	6,724	8,073	7,493	15,566	5,313	3,352	8,665	131	97	228	25	4	29	Ratnagiri														
5	सिंधुदुर्ग	1,175	1,086	2,261	3,205	3,210	6,415	2,569	1,654	4,223	146	75	221	3	3	6	Sindhudurg														
6	नाशिक	15,935	13,671	29,606	15,156	12,674	27,830	18,645	12,062	30,707	1,712	808	2,520	483	181	664	Nashik														
7	धुळे	6,765	5,893	12,658	3,246	2,900	6,146	9,621	5,500	15,121	920	343	1,263	208	55	263	Dhule														
8	जळगाव	13,494	10,843	24,337	12,976	10,538	23,514	15,714	7,166	22,880	1,117	338	1,455	29	99	390	Jalgaon														
9	अहमदनगर	17,706	15,660	33,366	16,617	12,686	29,303	22,562	12,335	34,897	1,478	463	1,941	431	111	542	Ahmednagar														
10	पुणे	22,654	18,798	41,452	42,961	38,965	81,926	32,038	20,359	52,397	2,776	1,612	4,388	519	210	729	Pune														
11	सातारा	8,796	7,952	16,748	12,472	11,179	23,651	14,699	9,258	23,957	1,333	512	1,845	203	67	270	Satara														
12	सांगली	7,595	8,144	15,739	19,316	15,788	35,104	12,927	7,079	20,806	1,197	550	1,747	86	40	126	Sangli														
13	सोलापूर	21,398	17,644	39,042	23,113	16,112	39,225	20,333	9,424	29,757	1,844	559	2,403	303	77	380	Solapur														
14	कोल्हापूर	12,137	11,467	23,604	20,262	19,420	39,682	16,160	9,377	25,537	1,668	592	2,260	150	21	171	Kolhapur														
15	औरंगाबाद	11,758	9,329	21,087	21,406	16,623	38,029	15,822	7,581	23,403	2,958	618	3,576	578	54	632	Aurangabad														
16	जालना	11,099	9,023	20,122	8,147	5,426	13,573	7,941	2,681	10,622	392	117	509	27	2	29	Jalna														
17	परभणी	13,907	11,865	25,772	18,846	15,562	34,408	12,863	5,807	18,670	1,294	202	1,496	95	4	99	Parbhani														
18	बीड	8,970	8,034	17,004	13,962	10,203	24,165	12,470	5,869	18,339	1,239	267	1,506	294	38	332	Beed														
19	नांदेड	19,134	18,214	37,348	28,307	24,975	53,282	26,278	12,283	38,561	3,655	779	4,434	870	98	968	Nanded														
20	उस्मानाबाद	6,477	5,919	12,396	11,513	10,617	22,130	9,421	4,867	14,288	1,119	245	1,364	212	34	246	Osmanabad														
21	लातूर	15,428	14,656	30,084	17,667	16,724	34,391	18,878	9,718	28,596	1,649	218	1,867	471	39	510	Latur														
22	बुलढाणा	15,441	12,962	28,403	17,022	12,895	29,917	17,588	8,246	25,834	744	174	918	52	18	70	Buldhana														
23	अकोला	17,096	16,524	33,620	23,270	19,022	42,292	25,339	15,244	40,583	1,572	542	2,114	215	52	267	Akola														
24	अमरावती	23,746	22,218	45,964	24,615	20,194	44,809	26,451	19,568	46,019	1,993	599	2,992	357	126	483	Amravati														
25	यवतमाळ	9,332	8,677	18,009	13,649	11,402	25,051	13,483	9,404	22,887	1,205	579	1,784	136	36	172	Yavatmal														

26	वर्धा	8,132	8,006	16,138	4,073	4,279	8,352	12,326	11,436	23,762	1,291	839	2,130	188	99	287	Wardha
27	नागपूर	30,450	23,605	54,055	22,550	22,548	45,098	43,978	35,926	79,902	4,240	3,509	7,746	717	518	1,235	Nagpur
28	भंडारा	11,674	11,341	23,015	12,077	12,333	25,310	22,883	18,906	41,789	1,669	859	2,528	132	52	184	Bhandara
29	चंद्रपूर	11,668	11,445	23,113	12,052	11,315	23,367	21,169	17,330	36,499	2,231	947	3,176	339	121	460	Chandrapur
30	गडचिरोली	3,797	3,278	7,075	3,937	3,855	7,828	4,976	3,722	8,698	504	785	699	48	24	72	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		3,83,732	3,36,863	7,20,595	5,38,724	4,64,490	10,03,214	5,26,914	3,32,040	8,58,954	46,736	20,590	67,316	7,631	2,770	9,901	Maharashtra State

आधार.—शिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे.

Source.—Directorate of Education, Government of Maharashtra, Pune.

5. शिक्षण / EDUCATION

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 5.6 (B)

अनुसूचित जातीच्या व नवबौद्ध विद्यार्थ्यांची विभागवार संख्या

Number of Schedule Castes and Nav Buddhist Students by Department (1994-95)

अनुक्रमिक Serial No.	जिल्हा	कनिष्ठ प्राथमिक/ मूलोद्योग विभाग Primary/ Basic School			माध्यमिक/वरिष्ठ मूलोद्योग विभाग Middle/Senior Basic Deptt.			माध्यमिक/उच्च माध्यमिक/बहु- उद्देशीय उच्च मूलोद्योग विभाग High/Higer Secondary/Multi- purpose Post Basic Deptt.			ग्रेजुएट Graduation			पोस्ट-ग्रेजुएट Post-Graduation			जिल्हा	District
		मुले Boys	मुली Girls	एकूण Total	मुले Boys	मुली Girls	एकूण Total	मुले Boys	मुली Girls	एकूण Total	मुले Boys	मुली Girls	एकूण Total	मुले Boys	मुली Girls	एकूण Total		
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(19)
1	मुंबई	13,931	9,860	23,791	58,703	56,999	1,15,702	41,879	30,189	72,068	3,485	2,793	6,278	80	47	127	Mumbai	
2	ठाणे	13,285	11,350	24,635	29,919	26,644	56,563	17,098	14,681	31,779	1,139	1,006	2,145	67	46	113	Thane	
3	रायगड	4,392	4,032	8,424	6,802	6,206	13,008	6,239	4,621	10,860	254	148	402	..	3	3	Raigad	
4	रत्नागिरी	3,051	2,967	6,018	8,387	7,776	16,163	5,299	3,521	8,811	185	118	303	19	9	28	Ratnagiri	
5	सिंधुदुर्ग	1,211	1,210	2,421	2,945	2,943	5,888	2,583	1,744	4,327	146	100	246	13	4	17	Sindhudurg	
6	नाशिक	14,085	12,703	26,788	15,839	14,439	30,278	20,077	13,486	33,563	1,865	997	2,762	460	183	643	Nashik	
7	धुळे	8,114	7,567	15,681	3,830	3,357	7,187	10,593	6,251	16,844	943	288	1,231	101	36	137	Dhule	
8	जळगाव	12,685	10,368	23,053	13,692	11,306	24,998	15,322	7,859	23,181	1,170	467	1,637	250	99	349	Jalgaon	
9	अहमदनगर	18,923	15,918	34,841	15,340	13,275	28,615	23,813	14,323	38,136	1,688	656	2,344	459	158	617	Ahmadnagar	
10	पुणे	29,376	26,129	55,505	35,011	31,148	66,159	31,848	20,709	52,557	3,512	2,141	5,653	546	241	787	Pune	
11	सातारा	7,879	7,179	15,058	13,372	12,354	25,726	14,569	9,924	24,493	1,290	576	1,866	188	84	272	Satara	
12	सांगली	8,194	7,921	16,115	17,789	15,262	33,051	13,491	8,436	21,927	1,100	593	1,693	62	28	90	Sangli	
13	सोलापूर	21,426	17,500	38,926	23,225	19,255	42,480	20,842	9,916	30,758	1,963	617	2,580	321	74	395	Solapur	
14	कोल्हापूर	11,235	10,933	22,168	21,601	19,946	41,547	17,307	10,538	27,845	1,843	667	2,510	171	21	192	Kolhapur	
15	औरंगाबाद	11,969	9,530	21,499	21,837	19,110	40,947	17,252	8,433	25,685	3,005	707	3,712	485	37	522	Aurangabad	
16	जालना	10,603	8,866	19,469	9,125	6,883	16,008	8,567	3,081	11,748	457	128	585	29	3	32	Jalna	
17	परभणी	13,862	12,449	26,311	21,063	17,229	38,292	13,202	6,191	19,393	1,412	252	1,664	144	21	165	Parbhani	
18	बीड	8,939	8,653	17,592	12,964	11,088	24,052	13,064	6,435	19,499	1,503	332	1,835	322	55	377	Beed	
19	नांदेड	15,477	15,025	30,502	36,299	34,416	70,715	27,823	14,033	41,856	4,605	948	5,553	873	98	971	Nanded	
20	उस्मानाबाद	6,214	6,144	12,358	12,689	12,190	24,879	9,824	5,395	15,219	1,241	292	1,533	209	33	242	Osmanabad	
21	लातूर	8,577	8,785	18,362	22,930	20,118	43,048	15,039	7,549	22,588	1,756	321	2,077	464	105	569	Latur	
22	बुलढाणा	15,127	12,857	27,984	18,001	13,259	31,260	18,083	9,000	27,083	816	204	1,020	45	19	64	Buldhana	
23	अकोला	18,747	16,761	35,508	23,353	20,305	43,658	27,738	16,967	44,705	1,730	632	2,362	225	67	292	Akola	
24	अमरावती	24,054	22,507	46,561	24,985	20,490	45,475	27,085	20,172	47,257	2,219	1,196	3,415	388	141	529	Amravati	
25	यवतमाळ	9,787	8,878	18,665	14,100	11,925	26,025	12,977	9,676	22,653	1,126	570	1,696	44	20	64	Yavatmai	

26	वर्धा	8,137	7,896	16,033	5,369	4,870	10,239	12,609	10,888	23,497	1,267	875	2,142	169	96	265	Wardha
27	नागपूर	29,391	25,433	54,824	23,006	21,712	44,718	44,873	39,171	84,044	4,361	3,893	8,254	839	642	1,481	Nagpur
28	भंडारा	9,950	9,937	19,887	14,612	14,064	28,576	20,805	17,814	38,619	1,839	985	2,824	161	74	235	Bhandara
29	चंद्रपूर	10,821	10,190	21,011	12,531	12,113	24,644	19,566	16,214	35,780	2,252	1,076	3,328	357	175	532	Chandrapur
30	गडचिरोली	3,751	3,700	7,451	4,443	4,389	8,832	7,472	5,463	12,935	598	257	855	21	5	26	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		3,73,193	3,34,248	7,07,441	5,43,762	4,85,071	10,28,833	5,37,039	3,52,671	8,89,710	50,770	23,735	74,505	7,512	2,624	10,136	Maharashtra State

आधार :- शिक्षण संशोधनालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source : Directorate of Education, Government of Maharashtra, Pune.

टीप. - पूर्व प्राथमिक शिक्षणावभागी अनुसूचित जाती व मातृद्वितीय उपलब्ध नाही

Note : Scheduled Castes and Nav Buddhists Pre-Primary Education Information is not available.

5. शिक्षण / EDUCATION

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 5.7 (A)

विभागवार अनुसूचित जमातीतील विद्यार्थ्यांची संख्या

Number of Schedule Tribes students by Department (1993-94)

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा	प्राथमिक/पूर्व प्राथमिक/ मुलदोघ विभाग Primary/Pre-Primary/ Basic school				पूर्व माध्यमिक/ वरिष्ठ मुलदोघ विभाग Middle/Senior Basic Deptt.				माध्यमिक/उच्च माध्यमिक/बहु- उद्देशीय उच्च मुलदोघ विभाग High/Higher Secondary/Multipur- pose Post Basic Deptt.				पदवी Graduation				पदव्युत्तर Post-Graduation				District							
		मुले		मुली		मुले		मुली		मुले		मुली		मुले		मुली		मुले		मुली									
		Boys	(3)	Girls	(4)	Total	(5)	Boys	(6)	Girls	(7)	Total	(8)	Boys	(9)	Girls	(10)	Total	(11)	Boys	(12)		Girls	(13)	Total	(14)	Boys	(15)	Girls
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(2)												
1	मुंबई	2,422	2,005	4,427	8,721	7,659	16,380	4,574	3,361	7,935	231	277	508	3	3	6	Mumbai												
2	ठाणे	46,171	33,760	79,931	35,566	24,661	60,227	18,758	13,323	32,081	898	176	874	6	3	9	Thane												
3	रायगड	7,000	5,490	12,490	5,592	3,512	9,104	2,375	1,282	3,657	33	16	49	4	..	4	Raigad												
4	रत्नागिरी	175	192	367	800	558	1,358	301	119	420	4	1	5	Ratnagiri												
5	सिंधुदुर्ग	68	64	132	74	46	120	89	53	142	1	..	1	Sindhudurg												
6	नाशिक	40,662	33,307	73,929	33,671	22,505	56,176	22,504	10,656	33,160	782	219	1,001	222	46	268	Nashik												
7	धुळे	42,862	35,140	78,002	21,923	13,071	34,940	25,538	12,975	38,513	1,605	438	2,043	359	62	421	Dhule												
8	जळगाव	17,092	11,093	28,185	12,236	8,070	20,306	9,309	3,458	12,767	338	109	447	48	12	60	Jalgaon												
9	अहमदनगर	11,806	9,532	21,338	9,710	5,858	15,568	8,625	3,710	12,335	224	27	251	43	3	46	Ahmednagar												
10	पुणे	8,609	7,555	16,164	11,693	9,734	21,427	8,404	4,043	12,447	416	129	545	57	11	69	Pune												
11	सातारा	609	493	1,102	503	397	900	977	542	1,519	7	13	20	1	2	3	Satara												
12	सांगली	487	512	999	942	665	1,607	803	534	1,337	44	36	80	Sangli												
13	सोलापूर	3,423	2,814	6,237	3,941	2,844	6,785	3,348	1,455	4,803	48	18	66	21	10	31	Solapur												
14	कोल्हापूर	1,396	1,171	2,567	1,233	1,310	2,543	1,068	690	1,758	25	3	28	15	..	15	Kolhapur												
15	औरंगाबाद	3,762	2,527	6,289	5,156	3,566	8,722	2,366	943	3,309	125	36	161	28	5	33	Aurangabad												
16	जालना	1,841	1,327	3,168	1,319	769	2,088	1,253	449	1,702	20	6	26	2	1	3	Jalna												
17	परभणी	4,532	3,531	8,063	5,634	3,601	9,235	4,088	1,472	5,560	158	11	169	2	..	2	Parbhani												
18	बीड	789	510	1,299	1,432	908	2,340	1,109	492	1,601	25	6	31	6	1	7	Beed												
19	नांदेड	10,271	9,825	20,096	14,749	10,702	25,451	9,500	4,014	13,514	727	101	828	129	4	133	Nanded												
20	तरासगाव	3,312	2,927	6,239	4,033	3,368	7,401	1,819	862	2,681	32	3	35	4	3	7	Osmanabad												
21	लातूर	2,267	1,985	4,252	2,734	2,645	5,379	2,345	922	3,267	50	8	58	8	3	11	Latur												
22	बुलढाना	4,013	3,114	7,127	5,191	3,076	8,267	3,421	1,426	4,847	52	15	67	2	..	2	Buldhana												
23	अकोला	6,379	5,165	11,544	7,525	6,448	13,973	7,893	4,770	12,663	232	83	315	23	6	29	Akola												
24	अमरावती	18,112	14,935	33,047	13,848	9,941	23,789	10,294	7,330	17,624	297	135	432	55	22	77	Amravati												
25	यवतमाळ	17,206	15,345	32,551	19,573	16,101	35,674	13,572	7,982	21,554	3,44	76	420	18	5	23	Yavatmal												

26	वर्धा	7,392	7,807	15,199	6,201	5,185	11,386	7,464	6,322	13,786	340	170	510	30	4	34	Wardha
27	नागपूर	19,831	19,469	39,300	19,677	17,159	36,836	25,245	19,981	45,226	1,369	1,006	2,375	176	81	257	Nagpur
28	भंडारा	12,226	11,011	23,237	13,179	11,761	24,940	13,158	9,217	12,375	380	138	518	30	3	33	Bhandara
29	चंद्रपूर	12,537	12,536	25,073	14,038	12,371	26,409	11,878	8,492	20,370	618	195	813	69	39	108	Chandrapur
30	गडचिरोली	11,279	9,312	20,591	11,070	8,433	19,503	9,511	4,984	14,495	286	82	368	21	5	26	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		3,18,491	2,64,454	5,82,945	2,91,964	2,16,870	5,08,834	2,31,589	1,35,859	3,67,448	9,511	3,533	13,044	1,382	334	1,716	Maharashtra State

आधार.—शिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे.
Source.—Directorate of Education, Government of Maharashtra, Pune.

5. शिक्षण / EDUCATION

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 5.7 (B)

विभागवार अनुसूचित जमातीतील विद्यार्थ्यांची संख्या

Number of Schedule Tribes students by Department
(1994-95)

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा	प्राथमिक/पुर्व प्राथमिक/ मुल्लोद्योग विभाग Primary/Pre-Primary Basic Deptt.			पुर्व माध्यमिक/ वरिष्ठ मुल्लोद्योग विभाग Middle/Senior Basic Deptt.			माध्यमिक/उच्च माध्यमिक/बहु- उद्देशीय उच्च मुल्लोद्योग विभाग High/Higer Secondary/Multi- purpose Schools			पदवी Graduation			पदव्युत्तर Post-Graduation			District
		मुले		एकूण Total	मुले		एकूण Total	मुले		एकूण Total	मुले		एकूण Total	मुले		एकूण Total	
		Boys	Girls		Boys	Girls		Boys	Girls		Boys	Girls		Boys	Girls		
		(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	
1	मुंबई	1,959	1,557	3,516	7,019	6,442	13,461	4,497	3,102	7,599	268	331	599	3	2	5	Mumbai
2	ठाणे	49,661	40,013	89,674	34,311	23,105	57,416	20,935	8,478	29,413	725	230	955	5	..	5	Thane
3	रायगड	7,436	5,503	12,939	5,772	3,891	9,663	2,829	1,616	4,445	57	26	83	Raigad
4	रत्नागिरी	213	187	400	760	549	1,309	241	118	359	1	..	1	Ratnagiri
5	सिंधुदुर्ग	74	79	153	73	67	140	76	63	139	1	..	1	Sindhudurg
6	नाशिक	38,837	34,969	73,806	30,794	25,114	55,908	25,268	13,233	38,501	1,267	295	1,562	248	62	310	Nashik
7	धुळे	44,194	36,580	80,774	23,848	15,626	39,474	28,294	14,862	43,156	1,620	582	2,202	271	48	319	Dhule
8	जळगाव	17,319	11,782	29,101	13,114	9,365	22,479	10,856	4,293	15,149	359	111	470	39	12	51	Jaigaon
9	अहमदनगर	11,794	10,467	22,261	9,438	5,999	15,437	10,012	4,155	14,167	429	56	485	40	6	46	Ahmednagar
10	पुणे	8,897	7,947	16,844	11,806	10,225	22,031	8,260	4,221	12,481	519	185	704	37	12	49	Pune
11	सातारा	530	448	978	633	516	1,149	1,022	671	1,693	21	14	35	1	..	1	Satara
12	सांगली	433	441	874	851	618	1,469	794	477	1,271	48	8	56	Sangli
13	सोलापूर	3,659	2,795	6,454	4,246	3,412	7,658	3,586	1,698	5,284	71	29	100	17	7	24	Solapur
14	कोल्हापूर	1,286	1,211	2,497	1,394	1,213	2,607	1,063	712	1,775	40	7	47	19	..	19	Kolhapur
15	औरंगाबाद	3,906	2,544	6,450	6,137	4,572	10,709	2,632	1,130	3,762	153	38	191	35	3	38	Aurangabad
16	जालना	1,724	1,176	2,900	1,537	1,047	2,584	1,254	503	1,757	31	5	36	1	1	2	Jalna
17	परभणी	4,825	4,034	8,859	6,211	4,142	10,353	4,039	1,610	5,649	205	20	225	8	2	10	Parbhani
18	बीड	1,001	776	1,777	1,070	743	1,813	1,322	637	1,959	40	9	49	3	1	4	Beed
19	नांदेड	8,147	8,025	16,172	18,745	15,359	34,104	11,681	5,564	17,245	1,083	176	1,259	128	3	131	Nanded
20	उस्मानाबाद	3,665	3,207	6,872	5,481	4,718	10,199	1,921	1,023	2,944	43	9	52	4	2	6	Osmanabad
21	लातूर	2,142	1,949	4,091	3,769	3,826	7,595	2,354	1,165	3,519	90	10	100	70	25	95	Latur
22	बुलढोणा	3,994	3,338	7,332	5,498	3,264	8,762	3,542	1,588	5,130	49	18	67	2	..	2	Buldhana
23	अकोला	6,231	6,363	12,594	8,059	6,502	14,561	8,485	5,196	13,681	290	100	390	23	14	37	Akola
24	अमरावती	18,347	15,129	33,476	14,045	10,081	24,126	10,575	7,617	18,192	311	190	501	49	24	73	Amravati
25	यवतमाळ	16,978	14,504	31,482	20,700	18,519	39,219	12,787	8,057	20,844	423	102	525	23	9	32	Yavatmal

26	वर्ग	8,662	9,695	18,357	6,148	5,590	11,738	8,190	6,885	15,075	351	183	534	22	5	27	Wardha
27	नागपूर	21,867	22,145	44,012	20,025	17,327	37,352	27,512	24,126	51,638	1,457	1,107	2,564	185	123	308	Nagpur
28	भंडारा	10,500	10,467	20,967	15,306	13,793	29,099	13,184	10,180	23,364	641	225	866	44	10	54	Bhandara
29	चंद्रपूर	10,961	10,670	21,631	12,922	11,945	24,867	10,765	8,286	19,051	653	240	893	76	32	108	Chandrapur
30	गडचिरोली	9,287	7,202	16,489	11,409	9,944	21,353	13,299	7,445	20,844	395	101	496	9	2	11	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		3,18,529	2,75,203	5,93,732	3,01,121	2,37,514	5,38,635	2,51,275	1,48,811	4,00,086	11,641	4,407	16,048	1,362	405	1,767	Maharashtra State

आधार.—शिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source—Directorate of Education, Government of Maharashtra, Pune.

5. शिक्षण/EDUCATION

संख्या क्रमांक/TABLE No. 5.3

अधियांत्रिकी पदवी अभ्यासक्रमातील प्रवेशांची प्रकारानुसार संख्या

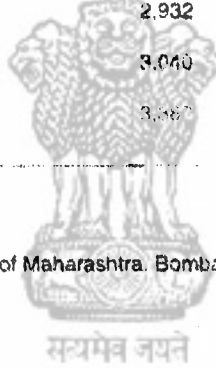
Intake in Degree Courses in Engineering by categories

(1993-94 & 1994-95)

क्रमांक Sr. No.	वर्ष Year	स्थापत्य Civil	यांत्रिकी Mechanical	विद्युत Electrical	एकूण Total
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)
1	1960-61	240	240	240	720
2	1970-71	530	520	460	1,510
3	1980-81	550	540	480	1,570
4	1985-86	1,106	984	657	2,747
5	1990-91	2,317	2,727	747	6,291
6	1991-92	2,317	2,212	747	6,346
7	1992-93	2,317	2,932	747	6,466
8	1993-94	2,317	3,040	807	6,637
9	1994-95	2,317	3,040	807	7,081

आधार : तांत्रिक शिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र सरकार, मुंबई

Source.—Directorate of Technical Education, Govt. of Maharashtra, Bombay.

तयता क्रमांक/TABLE No. 5.9

5. शिक्षण/

तक्ता क्रमांक/

शिक्षणाच्या प्रकारानुसार संस्था व विद्यार्थी/

अनुक्रमांक Sr. No.	जिल्हा	वर्ष Year	पूर्व प्राथमिक शाळा Pre-Primary School		प्राथमिक शाळा Primary School		माध्यमिक शाळा Secondary School	
			संस्था Institution	विद्यार्थी Enrolment	संस्था Institution	विद्यार्थी Enrolment	संस्था Institution	विद्यार्थी Enrolment
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)
1	बृहन्मुंबई	1993-94	363	15,656	2,156	11,70,861	924	6,66,526
		1994-95	316	14,352	2,223	12,01,211	925	6,69,998
2	ठाणे	1993-94	1,579	46,154	3,749	8,02,972	486	2,73,416
		1994-95	1,496	41,171	3,912	8,53,511	520	2,99,177
3	रायगड	1993-94	959	25,009	2,473	2,75,136	194	66,234
		1994-95	1,089	28,741	2,504	2,75,560	221	71,608
4	रत्नागिरी	1993-94	883	22,944	2,614	2,34,244	232	56,302
		1994-95	909	21,835	2,633	2,34,719	227	56,495
5	शिध्दपुरी	1993-94	317	6,546	1,501	1,11,440	131	36,037
		1994-95	319	6,970	1,514	1,08,820	131	35,314
6	नाशिक	1993-94	885	23,421	3,096	5,52,352	431	2,05,809
		1994-95	121	4,426	3,020	5,74,269	547	2,24,557
7	धुळे	1993-94	484	14,572	2,229	3,09,149	290	96,120
		1994-95	652	23,031	2,359	3,22,127	293	1,01,390
8	जळगाव	1993-94	280	8,384	1,954	4,43,971	331	1,47,663
		1994-95	445	19,819	1,972	4,35,583	379	1,46,000
9	अहमदनगर	1993-94	1,008	25,718	2,717	4,68,420	407	1,76,209
		1994-95	1,054	29,082	2,848	4,70,060	423	1,92,730
10	पुणे	1993-94	1,408	38,720	3,883	7,82,424	493	2,62,814
		1994-95	1,347	35,109	3,966	7,32,066	508	2,72,946
11	सातारा	1993-94	799	22,278	2,373	3,37,090	341	1,28,254
		1994-95	869	22,714	2,375	3,37,845	391	1,33,217
12	सांगली	1993-94	556	22,534	1,565	3,29,120	335	1,12,356
		1994-95	430	19,306	1,657	3,31,228	322	1,10,918
13	सोलापूर	1993-94	772	22,508	2,602	4,88,424	427	1,50,340
		1994-95	772	22,508	2,623	4,88,548	450	1,57,590
14	कोल्हापूर	1993-94	1,000	32,795	2,030	4,13,642	458	1,62,381
		1994-95	949	34,250	2,026	4,17,213	471	1,68,448
15	औरंगाबाद	1993-94	830	24,064	1,553	3,89,134	305	1,20,685
		1994-95	786	26,451	1,673	4,21,129	320	1,25,213

EDUCATION

TABLE No. 5.9

Institutions and Enrolment by Type of Education

(1993-94 and 1994-95)

उच्च माध्यमिक वगैरे असलेल्या माध्यमिक शाळा Secondary Schools having Higher Secondary School		महाविद्यालय शिक्षण विभाग (१) राष्ट्रीय महाविद्यालय शिक्षण विभाग (२) विद्यापीठ समान संस्था University teaching Departments (1) Institutions of National Importance (2) Institutions Deemed as University		महाविद्यालये (सर्वसाधारण) शिक्षण (कला व शास्त्र) Colleges of General Education (Arts and Science)		District (2)
संस्था Institution	विद्यार्थी Enrolment	संस्था Institution	विद्यार्थी Enrolment	संस्था Institution	विद्यार्थी Enrolment	
(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	
190	2,52,803	34	9,042	81	1,32,255	Mumbai
192	2,52,812	34	9,908	82	1,35,437	
97	1,28,259	29	36,873	Thane
103	1,44,332	30	39,433	
53	70,267	14	9,236	Raigad
63	77,447	14	10,004	
38	33,179	5	3,842	Ratnagiri
43	35,507	8	4,529	
41	29,285	6	4,922	Sindhudurg
42	30,591	7	4,985	
102	1,30,734	27	37,784	Nashik
118	1,37,719	32	39,786	
99	1,17,186	2	436	20	25,693	Dhule
113	1,30,291	26	18,298	
86	1,06,122	28	20,891	Jaigaon
95	1,23,423	2	517	31	26,173	
102	1,30,089	22	27,427	Ahmednagar
117	1,45,067	25	31,608	
176	2,61,044	28	4,676	49	60,807	Pune
179	2,65,599	31	9,089	59	67,148	
80	97,256	26	23,155	Satara
88	98,868	29	24,706	
70	67,527	29	18,252	Sangli
85	78,540	30	19,383	
71	81,946	25	22,546	Solapur
81	84,586	28	24,988	
65	75,972	16	1,744	39	28,060	Kolhapur
78	85,921	16	1,808	43	30,361	
24	26,885	19	2,707	23	19,824	Aurangabad
24	28,798	19	3,044	24	19,687	

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)
16	जालना	1993-94	898	23,388	1,154	1,99,455	138	50,773
		1994-95	808	30,941	1,191	2,10,850	136	50,377
17	परभणी	1993-94	1,305	33,457	1,732	3,21,514	217	74,129
		1994-95	1,277	31,925	1,793	3,43,480	231	77,381
18	बीड	1993-94	825	11,018	1,747	2,81,229	308	99,479
		1994-95	904	16,769	1,751	2,83,658	305	1,03,190
19	नांदेड	1993-94	915	28,393	2,101	3,88,857	287	1,02,971
		1994-95	796	15,374	2,218	4,10,633	288	1,11,101
20	उस्मानाबाद	1993-94	617	16,314	927	1,91,081	221	62,484
		1994-95	130	3,623	950	2,02,856	227	66,756
21	लातूर	1993-94	677	17,589	1,210	2,71,743	284	1,20,309
		1994-95	626	12,663	1,272	2,97,077	365	77,461
22	मुलदाणा	1993-94	697	29,990	1,439	2,75,547	206	71,908
		1994-95	624	25,626	1,442	2,81,874	203	72,993
23	अकोला	1993-94	1,058	34,635	1,805	3,24,228	323	1,00,572
		1994-95	811	25,836	1,817	3,23,864	317	1,03,910
24	अमरावती	1993-94	990	26,894	1,753	3,44,032	363	1,28,933
		1994-95	962	23,655	1,778	3,48,513	364	1,29,612
25	यवतमाळ	1993-94	395	12,172	2,016	3,10,721	290	85,775
		1994-95	151	4,447	2,032	3,19,123	289	77,977
26	वर्धा	1993-94	548	14,236	1,015	1,30,183	158	53,660
		1994-95	519	11,668	1,012	1,42,687	158	52,941
27	तागपूर	1993-94	845	26,900	2,325	4,25,448	455	2,08,875
		1994-95	1,023	38,616	2,334	4,32,763	498	2,24,679
28	भंडारा	1993-94	494	12,308	1,836	2,94,907	278	95,528
		1994-95	362	18,309	1,900	3,02,708	286	1,04,689
29	चंद्रपूर	1993-94	26	1,102	1,596	2,52,579	226	97,228
		1994-95	26	1,102	1,640	2,59,450	230	89,055
30	गडचिरोली	1993-94	123	3,507	1,248	1,10,108	99	24,420
		1994-95	66	1,869	1,248	1,11,121	111	30,331
महाराष्ट्र राज्य		1993-94	22,536	6,43,206	60,397	1,12,30,011	9,678	40,38,190
		1994-95	20,629	6,12,188	61,683	1,14,74,546	10,136	41,38,054

TABLE No. 5.9—contd.

(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(2)
22	21.497	7	4,757	Jalna
25	28,155	7	5,153	
28	33,325	12	10,178	Parbhani
31	34,758	14	11,255	
43	37,706	21	12,675	Beed
51	43,495	21	14,683	
60	67,724	22	23,248	Nanded
65	75,954	22	26,642	
31	30,478	15	9,741	Osmanabad
31	30,519	15	10,314	
54	44,968	17	13,223	Latur
76	39,499	17	14,796	
58	69,234	14	7,500	Buldhana
61	72,954	14	7,765	
92	93,060	22	14,994	Akola
103	1,00,807	22	15,300	
89	90,866	6	500	36	22,166	Amravati
89	92,038	6	651	36	24,042	
63	62,920	20	11,606	Yavatmal
67	65,662	20	12,038	
60	66,570	16	11,765	Wardha
60	65,091	16	11,268	
129	1,43,486	31	3,790	52	40,351	Nagpur
146	1,55,635	31	3,790	54	40,770	
119	94,816	17	11,635	Bhandara
142	1,20,217	19	13,762	
59	73,811	19	13,444	Chandrapur
67	76,371	21	13,454	
36	24,565	12	3,210	Gadchiroli
54	43,328	12	3,589	
2,237	25,63,580	136	22,895	725	6,82,040	Maharashtra State
2,489	27,63,984	139	28,807	778	7,21,358	

अनुक्रमांक Sr. No.	जिल्हा	वर्ष Year	वाणिज्य महाविद्यालये/Commerce Colleges		पदवी स्तर/Degree level			
			पदवीपूर्व स्तर/Under Graduate Level		शिक्षणशास्त्र पदवी/B Ed		शारीरिक शिक्षण/Physical Education	
			संस्था Institution	विद्यार्थी Enrolment	संस्था Institution	विद्यार्थी Enrolment	संस्था Institution	विद्यार्थी Enrolment
			(16)	(17)	(18)	(19)	(20)	(21)
1	बृहन्मुंबई	1993-94	5	555	16	1,699	1	100
		1994-95	8	571	17	1,975	1	99
2	ठाणे	1993-94	2	134	6	826		
		1994-95	2	139	8	1,069		
3	रायगड	1993-94	1	60		
		1994-95	1	60		
4	रत्नागिरी	1993-94			2	240		
		1994-95			3	265		
5	सिंधुदुर्ग	1993-94			1	100		
		1994-95			1	101		
6	नाशिक	1993-94			2	469	1	100
		1994-95			2	455	1	100
7	धुळे	1993-94			10	1,221	3	388
		1994-95			9	1,228	3	384
8	जळगाव	1993-94			6	994	2	358
		1994-95			6	924	3	450
9	अहमदनगर	1993-94			5	643		
		1994-95			5	606	1	100
10	पुणे	1993-94	2	152	8	1,426	1	112
		1994-95	1	160	9	1,526	2	100
11	सातारा	1993-94			5	486	1	88
		1994-95			5	427	1	88
12	सांगली	1993-94	1	32	6	546	1	122
		1994-95	1	36	6	583	1	122
13	सोलापूर	1993-94			7	632	3	219
		1994-95			7	614	5	573
14	कोल्हापूर	1993-94	2		14	1,050	2	140
		1994-95			14	1,125	2	140
15	ओरंगाबाद	1993-94			5	870	2	523
		1994-95			5	990	2	363

TABLE No. 5.9—contd

Training of Teachers

पदवीपूर्व स्तर (Under Graduate Level)						District
ड्रॉइंग टीचर्स प्रमाणिका D. Ed.		ड्रॉइंग टीचर्स प्रमाणिका		इतर प्रकारच्या अंग्रेजी शाळा		
Drawing Teachers Certificate		Other types of Anglo-Indian Schools				
संस्था Institution	प्रवेश Enrolment	संस्था Institution	प्रवेश Enrolment	संस्था Institution	प्रवेश Enrolment	
(22)	(23)	(24)	(25)	(26)	(27)	(28)
14	2342	2	656	1	70	Mumbai
13	1645	2	650	1	75	
15	1114					Thane
1	1511	1	20			
1	1029					Raigad
2	708					
6	708					Ratnagiri
6	582	1	14			
5	306					Sindhudurg
4	348					
11	973	1	143			Nashik
11	962	1	174			
9	1002	1	165			Dhule
9	916	1	162			
5	570	1	92			Jalgaon
5	510	1	99			
9	722	1	81			Ahmednagar
8	772	1	85			
15	1825	1	573	1	132	Pune
14	1398	1	609	1	132	
11	1049					Satara
11	842					
11	993	1	163			Sangli
11	941	1	163			
17	1705	1	54			Solapur
18	1323	1	82			
9	709	1	169			Kolhapur
9	712	1	176			
7	827	1	71			Aurangabad
7	830	1	71			

(1)	(2)	(3)	(16)	(17)	(18)	(19)	(20)	(21)
16	ताप्लना	1993-94	2	209
		1994-95	2	197	3	420
17	परभणी	1993-94	2	270	2	245
		1994-95	2	185	3	374
18	दीड	1993-94	4	594	1	180
		1994-95	3	379	3	420
19	नांदेड	1993-94	4	509	1	220
		1994-95	4	655	1	220
20	उस्मानाबाद	1993-94	2	320	3	344
		1994-95	2	321	3	341
21	लातूर	1993-94	2	301	1	168
		1994-95	2	362	2	478
22	बुलढाणा	1993-94	1	110	1	100
		1994-95	1	105	1	100
23	अकोला	1993-94	3	263
		1994-95	3	230	2	295
24	अमरावती	1993-94	2	144	1	1,449
		1994-95	3	424	2	778
25	यवतमाळ	1993-94	5	578	2	629
		1994-95	5	500	5	1,034
26	वर्धा	1993-94	2	200	2	672
		1994-95	2	170	2	672
27	नागपूर	1993-94	2	77	8	1,114	5	1,728
		1994-95	2	77	8	1,303	9	2,908
28	भंडारा	1993-94	3	317	1	190
		1994-95	3	285	3	421
29	चंद्रपूर	1993-94	4	414	1	238
		1994-95	4	439	5	920
30	गणेशरोली	1993-94	1	80
		1994-95	2	161	1	193
महाराष्ट्र राज्य		1993-94	17	950	141	16,685	38	8,313
		1994-95	14	983	145	17,564	67	12,093

TABLE No. 5.9—contd.

(22)	(23)	(24)	(25)	(26)	(27)	(2)
5	573	Jalna
5	515	
4	364	Parbhani
3	348	
7	695	1	65	Beed
7	698	1	73	
6	781	1	68	Nanded
6	669	1	76	
7	694	Osmanabad
8	667	
10	1,417	1	82	Latur
11	1,183	1	93	
6	574	Buldhana
5	510	
7	800	Akola
7	637	
7	832	1	102	Amravati
8	745	1	131	
7	621	Yavatmal
6	621	
5	344	1	34	Wardha
5	370	1	58	
14	1,693	1	49	Nagpur
20	1,746	
5	567	Bhandara
5	463	
4	729	Chandrapur
5	537	
4	420	Gadchiroli
5	366	
249	27,149	17	2,567	2	202	Maharashtra State
252	24,016	18	2,736	2	207	

शिक्षक तालिम Training of Teachers

संयुक्त संस्थान संख्या Sr No.	जिला District	वर्ष Year	कृषि पशुचिकित्सा, वन्यजीव और पक्षी प्रशिक्षण Agriculture Veterinary Science and Poultry Training					
			स्कूल स्तर School Level		दृष्टि पर्यवेक्षण, शिल्प और कुशलता प्रशिक्षण Handicraft Teachers Training		ग्रामीण स्तर Rural Level	
			हस्तकर्म प्रशिक्षण Handicraft Teachers Training		दृष्टि पर्यवेक्षण Degree Level		स्कूल स्तर School Level	
			संस्था Institution	प्रवेश Enrolment	संस्था Institution	प्रवेश Enrolment	संस्था Institution	प्रवेश Enrolment
(1)	(2)	(3)	(28)	(29)	(30)	(31)	(32)	(33)
1	बुधनपुर	1993-94	2	474
		1994-95	2	477
2	बलिया	1993-94	1	119
		1994-95	1	119
3	बलिया	1993-94	1	97
		1994-95	1	210
4	बलिया	1993-94	2	622	3	291
		1994-95	2	622	3	480
5	बलिया	1993-94	1	120
		1994-95	1	150
6	बलिया	1993-94	2	220
		1994-95	2	445
7	बलिया	1993-94	1	393	1	96
		1994-95	1	97
8	बलिया	1993-94	1	117
		1994-95	1	115
9	अमरगढ़	1993-94	1	349	1	100
		1994-95	1	369	1	99
10	बुधनपुर	1993-94	1	744	2	715
		1994-95	1	866	2	713
11	बलिया	1993-94	1	149	1	99
		1994-95	1	114	1	95
12	बलिया	1993-94	1	109
		1994-95	1	109
13	बलिया	1993-94	1	105
		1994-95	1	107
14	बलिया	1993-94	1	771	2	347
		1994-95	1	771	3	350
15	बलिया	1993-94	1	117
		1994-95	1	121

TABLE No. 5.9—contd.

शिक्षकाना प्रशिक्षण/Training of Teachers						
कायदा/Law		संगीत ललितकला व उपयोजित कला/Music, Fine Arts and Applied Arts				District
पदवी स्तर/ Degree Level		पदवी स्तर/ Degree Level		पदवीपूर्व स्तर/ Under Graduate Level		
संस्था Institution	विद्यार्थी Enrolment	संस्था Institution	विद्यार्थी Enrolment	संस्था Institution	विद्यार्थी Enrolment	
(34)	(35)	(36)	(37)	(38)	(39)	(2)
8	7,720	4	1,914	2	162	Brihan Mumbai
8	7,720	4	1,694	2	156	
1	1,591	2	83	Thane
1	1,591	2	88	
..	Raigad
..	
1	36	Ratnagiri
1	36	
..	Sindhudurg
..	
2	1,573	Nashik
2	1,573	
1	551	1	50	Dhule
1	551	1	43	
1	632	1	92	1	60	Jalgaon
1	632	1	26	1	101	
1	945	Ahmednagar
1	945	1	62	
4	3,552	1	190	Pune
4	3,552	1	196	
1	562	Satara
1	562	1	51	
1	612	Sangli
1	612	
2	278	Solapur
2	278	
2	1,042	2	140	Kolhapur
2	1,042	2	122	
2	1,858	1	369	Aurangabad
2	1,858	1	320	

(1)	(2)	(3)	(28)	(29)	(30)	(31)	(32)	(33)
16	जालना	1993-94
		1994-95
17	परभणी	1993-94	2	1,778	1	118
		1994-95	3	1,922	1	121
18	बीड	1993-94	1	75
		1994-95	1	116
19	नांदेड	1993-94	1	120
		1994-95	1	117
20	उस्मानाबाद	1993-94
		1994-95
21	लातूर	1993-94	2	123	1	115
		1994-95	1	112
22	बुलढाणा	1993-94	1	117
		1994-95	1	117
23	अकोला	1993-94	2	677	1	120
		1994-95	2	650	1	120
24	अमरावती	1993-94	1	583	1	121
		1994-95	1	552	1	121
25	यवतमाळ	1993-94	1	111
		1994-95	1	119
26	वर्धा	1993-94	1	120
		1994-95	1	120
27	नागपूर	1993-94	2	1,055	3	816
		1994-95	2	1,089	2	342
28	भंडारा	1993-94	1	117
		1994-95	1	117
29	चंद्रपूर	1993-94	1	291	1	116
		1994-95	1	307	1	120
30	गडचिरोली	1993-94
		1994-95
महाराष्ट्र राज्य		1993-94	19	8,009	33	4,718
		1994-95	19	8,206	33	4,852

TABLE No. 5.9—contd.

(34)	(35)	(36)	(37)	(38)	(39)	(2)
1	72	Jalna
1	72	
1	524	Parbhani
1	524	
1	151	Beed
1	151	
1	1,015	Nanded
1	1,015	1	38	
1	95	Osmanabad
1	95	
1	274	Latur
1	274	
..	1	60	Buldhana
..	1	57	
..	1	67	Akola
..	1	76	
1	551	Amravati
1	551	
..	1	57	Yavatmal
..	1	60	
..	Wardha
..	
1	1,848	2	453	Nagpur
1	1,848	2	473	1	51	
..	Bhandara
..	
..	Chandrapur
..	
..	Gadchiroli
..	
35	25,482	9	2,878	11	819	Maharashtra State
35	25,482	10	2,594	14	1,020	

अनुक्रमांक Sr. No.	जिल्हा	वर्ष Year	संगीत ललितकला व उपयोजित कला/ Music, Fine Arts and applied Arts शाळेय स्तर/School level		वैद्यकीय शिक्षण, प्रसूतीशास्त्र व औषधशास्त्र/ पदवी स्तर/Degree level			
			संस्था Institution	विद्यार्थी Enrolment	विषय चिकित्सा/Allopathy		आयुर्वेद/Ayurved	
					संस्था Institution	विद्यार्थी Enrolment	संस्था Institution	विद्यार्थी Enrolment
(1)	(2)	(3)	(40)	(41)	(42)	(43)	(44)	(45)
1	मुंबई	1993-94	3	610	7	5,094	3	919
		1994-95	3	857	7	4,870	4	887
2	ठाणे	1993-94	2	500
		1994-95	2	507	1	48
3	रायगड	1993-94
		1994-95
4	रत्नागिरी	1993-94	2	85
		1994-95	2	88
5	सिंधुदुर्ग	1993-94	1	303
		1994-95	1	249
6	नाशिक	1993-94	1	277
		1994-95	1	277
7	धुळे	1993-94	3	341	3	530
		1994-95	2	619	3	609
8	जळगाव	1993-94	1	44	1	137
		1994-95	1	222
9	अहमदनगर	1993-94	1	49	1	606	1	195
		1994-95	1	65	1	606	2	219
10	पुणे	1993-94	5	754	3	2,337	2	665
		1994-95	5	608	4	2,307
11	सातारा	1993-94	1	580	1	215
		1994-95	1	565	1	192
12	सांगली	1993-94	2	674	1	228
		1994-95	2	661	1	237
13	सोलापूर	1993-94	1	672	1	309
		1994-95	1	672
14	कोल्हापूर	1993-94	1	286	1	268
		1994-95	1	286	1	396	2	523
15	औरंगाबाद	1993-94	1	579
		1994-95	1	780

TABLE No. 5.9—contd.

Medical, Nursing Midwifery and Pharmacy

पदवी स्तर/Degree Level				पदवीपूर्व स्तर/Under Graduate Level				District
दंतवैद्य/युनानी/ Dental/Unani		समधिक्त्सा/ Homeopathy		समधिक्त्सा/Homeopathy		शुश्रूषा/Nursing		
संस्था Institution (46)	विद्यार्थी Enrolment (47)	संस्था Institution (48)	विद्यार्थी Enrolment (49)	संस्था Institution (50)	विद्यार्थी Enrolment (51)	संस्था Institution (52)	विद्यार्थी Enrolment (53)	
4	1,124	1	506	2	467	17	2,356	Mumbai
4	1,101	1	506	17	2,104	
..	1	143	1	84	Thane
..	1	143	1	84	
..	1	145	2	82	Raigad
..	1	261	2	82	
..	1	39	1	40	Ratnagiri
..	1	39	1	41	
..	1	134	1	15	Sindhudurg
..	1	89	1	16	
1	344	1	195	1	27	Nashik
2	526	1	91	2	253	1	27	
..	1	129	1	89	Dhule
..	1	167	1	86	
..	1	126	Jalgaon
..	1	135	
1	222	2	271	3	415	Ahmednagar
1	217	1	152	2	261	3	422	
1	326	4	1,233	3	791	Pune
2	743	3	1,170	
..	1	261	3	254	Satara
..	1	229	3	655	
1	81	1	62	1	59	Sangli
1	163	1	127	1	62	1	59	
..	1	122	3	252	Solapur
..	1	122	3	256	
..	..	3	927	2	519	1	139	Kolhapur
..	..	4	896	2	642	1	139	
1	130	2	365	2	284	Aurangabad
1	104	2	219	

(1)	(2)	(3)	(40)	(41)	(42)	(43)	(44)	(45)
16	जालना	1993-94
		1994-95
17	परभणी	1993-94
		1994-95
18	बीड	1993-94	1	266
		1994-95	1	266
19	नांदेड	1993-94	1	68	1	290
		1994-95	1	63	1	276	1	294
20	उस्मानाबाद	1993-94	1	100
		1994-95	1	94
21	लातूर	1993-94
		1994-95	1	457
22	बुलढाणा	1993-94
		1994-95
23	अकोला	1993-94	1	132
		1994-95	1	257
24	अमरावती	1993-94	3	647	1	470	2	700
		1994-95	3	534	1	494	2	700
25	यवतमाळ	1993-94	2	340
		1994-95	2	336
26	वर्धा	1993-94	1	35	2	411
		1994-95
27	नागपूर	1993-94	1	117	3	1,515	2	510
		1994-95	1	121	3	1,988	2	468
28	भंडारा	1993-94
		1994-95
29	चंद्रपूर	1993-94
		1994-95
30	गडचिरोली	1993-94
		1994-95
महाराष्ट्र राज्य		1993-94	19	2,695	30	14,045	25	6,118
		1994-95	18	3,025	30	15,867	32	7,090

TABLE No. 5.9—contd.

(46)	(47)	(48)	(49)	(50)	(51)	(52)	(53)	(2)
..	Jalna
..	
..	1	100	1	41	Parbhani
..	1	124	1	45	
..	..	1	264	2	93	Beed
..	2	96	
..	1	168	1	115	Nanded
..	..	1	264	1	128	1	112	
..	1	22	1	65	Osmanabad
..	1	22	1	170	
..	Latur
..	
..	..	1	206	1	220	1	29	Buldhana
..	..	1	119	1	220	1	22	
..	2	320	2	149	Akola
1	50	2	320	2	149	
1	205	1	130	2	86	Amravati
1	159	2	119	1	130	2	86	
..	1	78	Yavatmal
..	1	184	
..	..	1	62	2	161	Wardha
1	393	2	111	
1	138	1	77	1	101	7	910	Nagpur
1	117	1	77	1	101	6	747	
..	1	24	Bhandara
..	..	1	109	1	24	
..	..	1	174	1	84	1	72	Chandrapur
..	..	1	91	1	93	1	322	
..	Gadchiroli
..	
11	2,570	15	3,814	24	3,632	63	6,836	Maharashtra State
15	3,573	18	3,874	24	3,815	63	6,883	

अनुक्रमांक Sr. No.	जिल्हा	वर्ष year	पदवीस्तर Degree Level		पदवीपूर्व स्तर Under Graduate Level	
			संस्था Institution	विद्यार्थी Enrolment	संस्था Institution	विद्यार्थी Enrolment
(1)	(2)	(3)	(54)	(55)	(56)	(57)
1	बृहन्मुंबई	1993-94	10	4,754	2	980
		1994-95	11	5,453	3	1,104
2	ठाणे	1993-94
		1994-95
3	रायगड	1993-94
		1994-95
4	रत्नागिरी	1993-94
		1994-95
5	सिंधुदुर्ग	1993-94
		1994-95
6	नाशिक	1993-94
		1994-95
7	धुळे	1993-94	5	148
		1994-95	3	162
8	जळगाव	1993-94
		1994-95	4	463
9	अहमदनगर	1993-94
		1994-95
10	पुणे	1993-94	9	3,181
		1994-95	9	3,007
11	सातारा	1993-94
		1994-95
12	सांगली	1993-94	1	301
		1994-95	1	301
13	सोलापूर	1993-94	1	231
		1994-95	2	257
14	कोल्हापूर	1993-94	1	1,274	2	191
		1994-95	2	1,447	1	160
15	औरंगाबाद	1993-94	2	655
		1994-95	3	679

TABLE No.5.9—contd.

Other Types of Institutions

इतर Other		शालेयस्तर School Level		संशोधन संस्था/पदवीस्तर Research Institutions/ Degree Level		District
संस्था Institution	विद्यार्थी Enrolment	संस्था Institution	विद्यार्थी Enrolment	संस्था Institution	विद्यार्थी Enrolment	
(58)	(59)	(60)	(61)	(62)	(63)	(2)
..	..	16	1,327	15	605	Brihan Mumbai
..	..	16	1,335	13	745	
..	..	5	308	Thane
..	..	4	115	
..	Raigad
..	
..	1	48	Ratnagiri
..	
..	Sindhudurg
..	
..	..	2	72	Nashik
..	
..	..	1	30	Dhule
..	
..	..	2	54	Jalgaon
..	..	1	33	
..	Ahmednagar
..	
..	..	10	1,595	7	267	Pune
..	..	7	609	4	72	
..	1	..	Satara
..	1	..	
..	..	2	65	3	1	Sangli
..	..	1	45	1	1	
..	..	6	501	Solapur
..	..	2	62	
..	..	1	22	Kolhapur
..	
..	..	3	613	1	6	Aurangabad
..	..	1	50	1	5	

(1)	(2)	(3)	(54)	(55)	(56)	(57)
16	जालना	1993-94	2	91
		1994-95	4	325
17	परमणी	1993-94	1	110
		1994-95	1	111
18	बीड	1993-94
		1994-95
19	नांदेड	1993-94	1	25
		1994-95	1	25
20	उस्मानाबाद	1993-94
		1994-95
21	लातूर	1993-94
		1994-95	2	166
22	बुलढाणा	1993-94
		1994-95	1	26
23	अकोला	1993-94
		1994-95	2	224
24	अमरावती	1993-94	1	413	1	27
		1994-95	1	285	1	55
25	यवतमाळ	1993-94
		1994-95	2	194
26	वर्धा	1993-94	1	1,053
		1994-95	3	1,297
27	नागपूर	1993-94	6	1,179
		1994-95	7	1,309
28	भंडारा	1993-94
		1994-95	1	56
29	चंद्रपूर	1993-94	1	85
		1994-95	1	70
30	गडचिरोली	1993-94
		1994-95
महाराष्ट्र राज्य		1993-94	42	13,500	5	1,198
		1994-95	61	15,857	5	1,319

TABLE No. 5.9—*contd.*

(58)	(59)	(60)	(61)	(62)	(63)	(2)
..	..	8	588	Jalna
..	
..	..	1	45	Parbhani
..	..	1	45	
..	..	1	60	Beed
..	
..	..	4	227	Nanded
..	
..	Osmanabad
..	
..	..	3	347	Latur
..	..	1	101	
..	..	1	42	Buldana
..	..	1	11	
..	..	1	27	Akola
..	
..	..	3	203	Amravati
..	..	2	60	
..	..	1	80	Yavatmal
..	
..	..	1	20	Wardha
..	
..	..	9	580	Nagpur
..	..	5	305	
..	Bhandara
..	
..	..	1	85	Chandrapur
..	..	2	86	
..	Gadchiroli
..	
..	..	82	6,891	28	927	Maharashtra State
..	..	44	2,857	20	823	

Source.—Directorate of Education, Government of Maharashtra, Pune.

5. शिक्षण/EDUCATION

तत्ता क्रमांक/TABLE No. 5.10 (A)

पटावरील विद्यार्थी व शिक्षकांची संख्या

Enrolment of Students and Number of Teachers
(1993-94)

अनुक्रमांक Sr. No.	जिल्हा (2)	पूर्व प्राथमिक, प्राथमिक, माध्यमिक (3)	एकूण प्रशिक्षित शिक्षक Total Number of Trained Teachers			एकूण शिक्षक Total Number of Teachers			पटावरील विद्यार्थी Enrolment Total (10)	Pre-Primary, Primary, Secondary (3)	District (2)
			पुरुष (4)	स्त्री Male (5)	एकूण Female (6)	पुरुष Total (7)	स्त्री Male (8)	एकूण Female (9)			
1 मुंबई		पूर्व प्राथमिक प्राथमिक माध्यमिक	10,018 9,450	19,203 17,670	29,221 27,210	10,054 9,888	19,361 18,299	29,415 28,187	15,556 11,70,861 9,19,329	Pre-Primary Primary Secondary	Mumbai
2 ठाणे		पूर्व प्राथमिक प्राथमिक माध्यमिक	5,804 5,732	10,133 5,326	15,937 11,058	6,914 5,979	11,454 5,730	18,368 11,709	46,154 8,02,972 4,01,675	Pre-Primary Primary Secondary	Thane
3 रायगड		पूर्व प्राथमिक प्राथमिक माध्यमिक	4,235 3,246	3,356 1,294	7,591 4,540	4,682 3,341	4,446 1,398	959 4,739	25,009 2,75,136 1,36,501	Pre-Primary Primary Secondary	Raigad
4 रत्नागिरी		पूर्व प्राथमिक प्राथमिक माध्यमिक	4,877 2,538	3,396 673	8,273 3,211	5,514 2,571	3,672 691	903 9,186 3,262	22,944 2,34,244 89,481	Pre-Primary Primary Secondary	Ratnagiri
5 सिंधुदुर्ग		पूर्व प्राथमिक प्राथमिक माध्यमिक	2,433 1,848	2,145 534	4,578 2,382	2,715 1,854	2,173 537	312 4,888 2,391	6,546 1,11,440 65,322	Pre-Primary Primary Secondary	Sindhudurg
6 नाशिक		पूर्व प्राथमिक प्राथमिक माध्यमिक	7,594 6,685	5,401 2,433	12,995 9,118	8,421 6,853	5,696 2,553	14,117 9,406	23,421 5,52,352 3,36,543	Pre-Primary Primary Secondary	Nashik
7 धुळे		पूर्व प्राथमिक प्राथमिक माध्यमिक	5,804 5,638	2,683 1,008	8,487 6,646	6,072 5,747	2,770 1,030	484 8,842 6,777	14,572 3,09,149 2,13,306	Pre-Primary Primary Secondary	Dhule

[illegible]

सूचना क्रमांक/TABLE No. 5.10—contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(3)	(2)
19	नांदेड	पूर्व प्राथमिक	2	913	915	28,393	Pre-Primary	Nanded
		प्राथमिक	6,299	1,683	7,982	6,862	1,905	8,767	3,88,857	Primary	
		माध्यमिक	3,745	713	4,458	4,043	752	4,795	1,70,695	Secondary	
20	उस्मानाबाद	पूर्व प्राथमिक	618	612	16,314	Pre-Primary	Osmanabad
		प्राथमिक	3,689	808	4,497	3,993	884	4,877	1,91,081	Primary	
		माध्यमिक	2,802	375	3,177	2,989	410	3,399	92,962	Secondary	
21	लातूर	पूर्व प्राथमिक	982	982	17,589	Pre-Primary	Latur
		प्राथमिक	5,364	1,417	6,781	5,778	1,700	7,478	2,71,743	Primary	
		माध्यमिक	4,295	594	4,889	4,534	627	5,161	1,85,277	Secondary	
22	बुलढाणा	पूर्व प्राथमिक	1	696	697	29,990	Pre-Primary	Buldhana
		प्राथमिक	5,784	1,119	6,903	5,936	1,235	7,171	2,75,547	Primary	
		माध्यमिक	3,475	519	3,994	3,551	545	4,096	1,41,142	Secondary	
23	अकोला	पूर्व प्राथमिक	1	1,058	1,059	34,635	Pre-Primary	Akola
		प्राथमिक	4,998	1,950	6,948	5,116	2,170	7,286	3,24,228	Primary	
		माध्यमिक	4,384	1,112	5,496	4,597	1,164	5,761	1,93,632	Secondary	
24	अमरावती	पूर्व प्राथमिक	990	990	26,894	Pre-Primary	Amaravati
		प्राथमिक	4,988	2,821	7,809	5,114	2,881	7,995	3,44,032	Primary	
		माध्यमिक	4,485	1,621	6,106	4,739	1,687	6,426	2,19,799	Secondary	
25	यवतमाळ	पूर्व प्राथमिक	397	397	12,172	Pre-Primary	Yavatmal
		प्राथमिक	5,662	2,136	7,798	5,938	2,251	8,189	3,10,721	Primary	
		माध्यमिक	3,593	856	4,449	3,765	884	4,648	1,48,695	Secondary	
26	वर्धा	पूर्व प्राथमिक	548	548	14,236	Pre-Primary	Wardha
		प्राथमिक	2,381	1,073	3,454	2,421	1,119	3,540	1,30,183	Primary	
		माध्यमिक	2,815	873	3,688	2,902	898	3,800	1,20,230	Secondary	
27	नागपूर	पूर्व प्राथमिक	852	852	26,900	Pre-Primary	Nagpur
		प्राथमिक	5,342	7,294	12,636	5,389	7,836	13,225	4,25,448	Primary	
		माध्यमिक	6,449	4,325	10,774	6,780	4,489	11,269	3,52,361	Secondary	
28	भंडारा	पूर्व प्राथमिक	462	462	12,308	Pre-Primary	Bhandara
		प्राथमिक	6,172	2,099	8,271	6,438	2,243	8,681	2,94,907	Primary	
		माध्यमिक	4,486	1,042	5,530	5,003	1,113	5,116	1,90,344	Secondary	

29	चंद्रपूर	पूर्व प्राथमिक	26	26	1,102	Pre-Primary	Chandrapur
		प्राथमिक	4,590	1,832	6,422	4,969	1,903	6,872	2,52,579	Primary	
		माध्यमिक	3,486	1,083	4,579	3,766	1,157	4,923	1,71,039	Secondary	
30	गडचिरोली	पूर्व प्राथमिक	121	121	3,507	Pre-Primary	Gadchiroli
		प्राथमिक	1,975	531	2,506	3,153	703	3,856	1,10,108	Primary	
		माध्यमिक	1,086	221	1,307	1,300	258	1,558	48,985	Secondary	
	महाराष्ट्र राज्य	पूर्व प्राथमिक	15	22,380	22,405	6,43,206	Pre-Primary	Maharashtra State
		प्राथमिक	1,65,473	1,09,310	2,74,783	1,77,431	1,17,388	2,94,819	1,12,30,011	Primary	
		माध्यमिक	1,34,984	59,731	1,94,715	1,40,614	62,287	2,02,911	66,01,770	Secondary	

आधार - शिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source - Directorate of Education, Maharashtra State, Pune.

5. शिक्षण/EDUCATION

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 5.10 (B)

पटावरील विद्यार्थी व शिक्षकांची संख्या

Enrolment of Students and Number of Teachers
(1994-95)

अनुक्रमांक Sr. No.	जिल्हा (2)	पूर्व प्राथमिक, प्राथमिक, माध्यमिक (3)	एकूण प्रशिक्षित शिक्षक Total Number of Trained Teachers			एकूण शिक्षक Total Number of Teachers			पटावरील विद्यार्थी Enrolment Total (10)	Pre-Primary, Primary, Secondary (3)	District (2)
			पुरुष Male (4)	स्त्री Female (5)	एकूण Total (6)	पुरुष Total (7)	स्त्री Male (8)	एकूण Female (9)			
1	मुंबई	पूर्व प्राथमिक प्राथमिक माध्यमिक	8,054 9,480	18,280 17,884	26,334 27,364	8,093 9,904	18,434 18,567	26,527 28,480	14,352 12,01,211 9,22,810	Pre-Primary Primary Secondary	Mumbai
2	ठाणे	पूर्व प्राथमिक प्राथमिक माध्यमिक	5,847 5,384	10,801 6,745	16,648 12,129	6,906 5,702	12,196 7,068	19,102 12,770	41,171 8,53,511 4,43,509	Pre-Primary Primary Secondary	Thane
3	रायगड	पूर्व प्राथमिक प्राथमिक माध्यमिक	4,201 3,479	3,463 1,486	7,664 4,965	4,654 3,564	3,834 1,595	8,488 5,159	28,741 2,75,560 1,49,055	Pre-Primary Primary Secondary	Raigad
4	रत्नागिरी	पूर्व प्राथमिक प्राथमिक माध्यमिक	4,853 2,560	3,418 679	8,271 3,239	5,416 2,598	3,684 693	9,100 3,291	21,835 2,34,719 92,002	Pre-Primary Primary Secondary	Ratnagin
5	सिंधुदुर्ग	पूर्व प्राथमिक प्राथमिक माध्यमिक	2,390 1,926	2,114 529	4,504 2,455	2,757 1,930	2,169 529	4,926 2,459	6,970 1,08,820 65,905	Pre-Primary Primary Secondary	Sindhudurg
6	नाशिक	पूर्व प्राथमिक प्राथमिक माध्यमिक	7,757 7,313	5,427 2,646	13,184 9,959	8,464 7,531	5,885 2,840	14,349 10,371	4,426 5,74,269 3,62,276	Pre-Primary Primary Secondary	Nashik
7	धुळे	पूर्व प्राथमिक प्राथमिक माध्यमिक	5,908 6,104	2,798 1,151	8,706 7,257	6,159 6,183	2,905 1,166	9,064 7,349	23,031 3,22,127 2,31,681	Pre-Primary Primary Secondary	Dhule

8	जळगाव	पूर्व प्राथमिक प्राथमिक माध्यमिक	.. 7,579 6,601	.. 3,240 1,326	.. 10,819 7,927	.. 7,888 6,719	2	405 3,467 1,350	407 11,355 8,069	19,819 4,35,583 2,69,423	Pre-Primary Primary Secondary	जळगाव
9	अहमदनगर	पूर्व प्राथमिक प्राथमिक माध्यमिक	.. 7,558 7,769	.. 3,948 2,003	.. 11,506 9,772	3 7,853 7,964	3	1,084 4,056 2,089	1,087 11,909 10,053	29,082 4,70,060 3,37,797	Pre-Primary Primary Secondary	अहमदनगर
10	पुणे	पूर्व प्राथमिक प्राथमिक माध्यमिक	.. 8,269 8,407	.. 10,167 6,072	.. 18,436 14,479	.. 9,075 8,611	..	1,347 10,729 6,310	1,347 19,804 14,921	35,109 7,32,066 5,38,545	Pre-Primary Primary Secondary	पुणे
11	सातारा	पूर्व प्राथमिक प्राथमिक माध्यमिक	.. 6,338 5,825	.. 4,058 1,631	.. 10,396 7,456	38 6,529 5,904	38	872 4,151 1,689	910 10,680 7,593	22,714 3,37,845 2,32,085	Pre-Primary Primary Secondary	सातारा
12	सांगली	पूर्व प्राथमिक प्राथमिक माध्यमिक	.. 5,305 4,647	.. 3,687 1,314	.. 8,992 5,961	.. 5,496 4,728	..	517 3,765 1,336	517 9,261 6,064	19,306 3,31,228 1,88,458	Pre-Primary Primary Secondary	सांगली
13	सोलापूर	पूर्व प्राथमिक प्राथमिक माध्यमिक	.. 7,459 5,907	.. 3,873 1,499	.. 11,332 7,406	.. 7,749 6,052	..	772 4,040 1,542	772 11,789 7,594	22,508 4,88,548 2,42,176	Pre-Primary Primary Secondary	सोलापूर
14	कोल्हापूर	पूर्व प्राथमिक प्राथमिक माध्यमिक	.. 7,568 6,166	.. 3,628 1,634	.. 11,196 7,800	.. 7,709 6,270	..	1,014 3,709 1,670	1,014 11,418 7,940	34,250 4,17,213 2,54,369	Pre-Primary Primary Secondary	कोल्हापूर
15	औरंगाबाद	पूर्व प्राथमिक प्राथमिक माध्यमिक	.. 3,985 2,877	.. 2,420 1,207	.. 6,405 4,084	2 4,467 2,912	2	830 2,697 1,222	832 7,164 4,134	26,451 4,21,129 1,54,011	Pre-Primary Primary Secondary	औरंगाबाद
16	जालना	पूर्व प्राथमिक प्राथमिक माध्यमिक	.. 2,956 1,698	.. 712 349	.. 3,668 2,047	.. 3,284 1,804	..	808 789 362	808 4,073 2,166	30,941 2,10,950 78,532	Pre-Primary Primary Secondary	जालना
17	परभणी	पूर्व प्राथमिक प्राथमिक माध्यमिक	.. 5,717 2,732	.. 1,293 529	.. 7,010 3,261	.. 6,460 3,027	..	1,277 1,514 579	1,277 7,974 3,606	31,925 3,43,480 1,12,139	Pre-Primary Primary Secondary	परभणी

सक्ता क्रमांक/TABLE No. 5.10 (B)—contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(4)	(2)
18	बीड		पूर्व प्राथमिक	1	912	913	16,769	Pre-Primary	Beed
			प्राथमिक	4,726	1,251	5,977	5,410	1,477	6,887	2,83,658	Primary	
			माध्यमिक	3,843	616	4,459	4,150	659	4,809	1,46,685	Secondary	
19	नांदेड		पूर्व प्राथमिक	794	794	15,374	Pre-Primary	Nanded
			प्राथमिक	6,547	1,827	8,374	7,263	2,101	9,364	4,10,633	Primary	
			माध्यमिक	4,101	757	4,858	4,387	802	5,189	1,87,055	Secondary	
20	उस्मानाबाद		पूर्व प्राथमिक	130	130	3,623	Pre-Primary	Osmanabad
			प्राथमिक	3,781	869	4,650	4,093	955	5,048	2,02,856	Primary	
			माध्यमिक	3,002	358	3,360	3,195	405	3,600	97,275	Secondary	
21	लातूर		पूर्व प्राथमिक	628	628	12,663	Pre-Primary	Latur
			प्राथमिक	5,352	1,454	6,806	5,915	1,678	7,593	2,97,077	Primary	
			माध्यमिक	3,477	416	3,893	3,718	441	4,159	1,16,960	Secondary	
22	बुलढाणा		पूर्व प्राथमिक	619	619	25,626	Pre-Primary	Buldhana
			प्राथमिक	5,847	1,128	6,975	5,999	1,203	7,202	2,81,874	Primary	
			माध्यमिक	3,572	531	4,103	3,639	546	4,185	1,45,947	Secondary	
23	अकोला		पूर्व प्राथमिक	1	820	821	25,836	Pre-Primary	Akola
			प्राथमिक	5,405	2,361	7,766	5,529	2,562	8,091	3,23,864	Primary	
			माध्यमिक	4,504	1,180	5,684	4,717	1,237	5,954	2,04,717	Secondary	
24	अमरावती		पूर्व प्राथमिक	972	972	23,655	Pre-Primary	Amravati
			प्राथमिक	4,928	2,804	7,732	5,088	2,872	7,960	3,48,513	Primary	
			माध्यमिक	4,561	1,636	6,197	5,507	1,877	7,384	2,21,650	Secondary	
25	यवतमाळ		पूर्व प्राथमिक	161	161	4,447	Pre-Primary	Yavatmal
			प्राथमिक	5,663	2,178	7,841	5,937	2,302	8,239	3,19,123	Primary	
			माध्यमिक	3,413	838	4,251	3,539	859	4,398	1,43,639	Secondary	
26	वर्धा		पूर्व प्राथमिक	546	546	11,668	Pre-Primary	Wardha
			प्राथमिक	2,626	1,375	4,001	2,671	1,465	4,136	1,42,687	Primary	
			माध्यमिक	2,704	836	3,540	2,804	862	3,666	1,18,032	Secondary	
27	नागपूर		पूर्व प्राथमिक	1,207	1,207	38,616	Pre-Primary	Nagpur
			प्राथमिक	5,400	7,550	12,950	5,435	7,946	13,381	4,32,763	Primary	
			माध्यमिक	7,039	4,784	11,823	7,294	4,906	12,200	3,80,314	Secondary	

28	भंडारा	...	पूर्व प्राथमिक	135	136	271	18,309	Pre-Primary	Bhandara
		6,073	प्राथमिक	2,118	8,191	6,291	2,291	8,582	3,02,708	Primary	
		5,135	माध्यमिक	1,241	6,376	5,419	1,294	6,713	2,24,906	Secondary	
29	चंद्रपूर	...	पूर्व प्राथमिक	26	26	1,102	Pre-Primary	Chandrapur
		4,443	प्राथमिक	1,749	6,192	4,833	1,943	6,776	2,59,450	Primary	
		3,407	माध्यमिक	1,136	4,543	3,613	1,174	4,787	1,65,426	Secondary	
30	गडचिरोली	1991-92	पूर्व प्राथमिक	97	47	1,869	Pre-Primary	Gadchiroli
			प्राथमिक	537	2,457	3,047	717	3,764	1,11,121	Primary	
			माध्यमिक	338	2,042	2,048	392	2,440	73,659	Secondary	
	महाराष्ट्र राज्य	1991-92	पूर्व प्राथमिक	312	20,874	2,11,816	6,12,188	Pre-Primary	Maharashtra State
			प्राथमिक	1,64,455	1,10,528	2,74,983	1,76,470	2,94,006	1,14,74,546	Primary	
			माध्यमिक	1,39,339	63,351	2,02,690	1,45,433	2,11,503	69,02,038	Secondary	

आधार: शिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे
Source: Directorate of Education, Maharashtra State, Pune.

पूर्व प्राथमिक, प्राथमिक व माध्यमिक शाळांमधील

Number of Pupils in Pre-Primary, Primary and

अनुक्रमांक Sr. No.	जिल्हा	पूर्व प्राथमिक Pre-Primary	इयत्ता १ ली Std. I	इयत्ता २री Std. II	इयत्ता ३ री Std. III	इयत्ता ४ थी Std. IV	इयत्ता ५ वी Std. V	इयत्ता ६ वी Std. VI
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)
1	बृहन्मुंबई	15,656	2,39,531	2,33,274	2,38,993	2,31,379	2,45,724	2,08,229
2	ठाणे	46,154	1,98,194	1,65,044	1,51,363	1,31,717	1,29,362	1,09,447
3	रायगड	25,009	68,755	54,436	48,824	44,063	44,801	36,697
4	रत्नागिरी	22,944	38,755	37,967	44,469	42,004	41,116	32,215
5	सिंधुदुर्ग	6,546	17,654	16,852	22,592	19,921	19,869	18,169
6	नाशिक	23,421	1,23,448	1,11,421	1,18,808	1,04,721	98,795	81,114
7	धुळे	14,572	84,932	70,765	63,864	62,129	43,781	40,516
8	जळगाव	8,384	1,04,987	94,343	94,436	81,670	68,291	58,563
9	अहमदनगर	25,718	1,26,064	1,08,215	95,747	80,867	78,552	68,779
10	पुणे	38,720	1,75,578	1,59,243	1,55,809	1,41,961	1,43,728	1,22,733
11	सातारा	22,278	68,361	60,532	61,548	68,421	65,929	54,517
12	सांगली	22,534	73,730	63,885	67,138	58,013	54,596	45,192
13	सोलापूर	22,508	1,16,540	96,671	1,05,473	81,019	73,483	62,685
14	कोल्हापूर	32,795	76,173	72,142	82,141	76,050	77,778	63,340
15	औरंगाबाद	24,064	86,445	83,537	68,428	60,052	63,837	51,486
16	जालना	23,388	55,297	44,113	38,429	29,064	25,437	21,312
17	परमणी	33,457	83,582	70,528	62,646	51,701	38,675	32,387
18	बीड	11,018	77,969	61,662	53,074	45,815	39,963	33,987
19	नांदेड	28,393	1,08,574	88,558	78,343	61,619	48,178	41,241
20	उस्मानाबाद	16,314	47,448	40,434	35,300	31,003	27,152	24,673
21	लातूर	17,589	70,322	61,443	56,435	47,945	42,276	37,245
22	बुलढाणा	29,990	63,730	58,302	59,762	49,476	40,513	36,103
23	अकोला	34,636	75,812	68,848	67,615	56,837	50,857	44,543
24	अमरावती	26,894	80,491	70,963	75,110	63,989	55,168	49,886
25	यवतमाळ	12,172	77,458	63,646	58,988	49,156	44,688	37,734
26	वर्धा	14,236	31,038	28,391	27,227	23,631	24,382	22,642
27	नागपूर	26,900	1,00,451	92,629	90,851	82,412	80,904	72,463
28	भंडारा	12,308	63,769	58,253	60,192	49,625	46,117	43,117
29	चंद्रपूर	1,102	57,594	51,464	50,618	46,135	46,674	40,223
30	गडचिरोली	3,507	28,048	23,014	23,662	17,448	15,677	12,595
महाराष्ट्र राज्य		6,43,206	26,20,730	23,10,575	22,57,885	19,89,843	18,76,303	16,03,833

EDUCATION

TABLE No. 5.11 (A)

विद्यार्थ्यांची इयत्तावार संख्या

Secondary Schools by Standard

(1993-94)

इयत्ता ७ वी Std. VII (10)	इयत्ता ८ वी Std. VIII (11)	इयत्ता ९ वी Std. IX (12)	इयत्ता १० वी Std. X (13)	इयत्ता ११ वी Std. XI (14)	इयत्ता १२ वी Std. XII (15)	एकूण Grand Total (16)	District (2)
1,86,335	1,79,632	1,49,375	1,13,197	90,380	76,611	21,92,660	Brihan Mumbai
97,703	80,737	68,284	49,692	27,049	21,911	12,30,503	Thane
31,701	27,838	25,460	15,746	8,437	6,830	4,13,588	Raigad
26,985	22,000	19,276	13,238	5,330	4,299	3,27,654	Ratnagiri
15,756	14,548	13,711	10,834	4,758	4,452	1,79,116	Sindhudurg
73,004	62,190	54,932	39,462	22,886	19,927	9,10,708	Nashik
36,727	33,932	30,957	27,252	19,171	17,956	5,31,982	Dhule
52,707	46,568	42,798	32,931	22,232	18,611	7,18,137	Jalgaon
59,988	52,267	46,415	34,282	21,473	18,764	7,91,413	Ahmednagar
1,06,418	1,01,233	91,344	68,240	41,828	34,408	13,42,523	Pune
48,471	44,523	40,925	30,446	16,318	12,763	5,72,754	Satara
39,987	36,025	32,215	24,440	13,680	12,350	5,21,251	Sangli
55,036	46,188	40,131	28,008	17,746	15,178	7,38,158	Solapur
55,473	48,568	45,031	35,216	24,382	20,990	6,77,284	Kolhapur
41,507	25,595	27,800	23,833	12,011	9,853	5,54,384	Aurangabad
17,174	14,135	11,743	9,293	5,383	4,052	2,75,432	Jalna
28,167	22,130	19,000	14,242	9,932	7,871	4,40,861	Parbhani
30,899	25,598	22,405	18,207	11,007	10,438	4,31,024	Beed
35,789	29,666	26,320	22,470	14,564	13,161	5,68,483	Nanded
22,277	18,591	16,741	12,749	6,669	6,547	2,89,584	Osmanabad
34,792	27,557	26,581	22,272	11,597	10,667	4,49,132	Latur
29,803	26,810	21,714	17,868	9,106	7,897	4,21,084	Buldhana
39,183	34,254	31,136	28,550	16,902	15,905	5,30,442	Akola
44,157	42,196	36,542	30,160	14,607	13,847	5,77,116	Amravati
34,320	31,926	26,763	23,062	11,543	9,325	4,68,609	Yavatmal
20,699	20,700	20,386	17,819	10,069	9,614	2,56,598	Wardha
65,239	62,217	58,134	47,712	27,539	24,209	8,04,760	Nagpur
40,163	36,313	34,075	32,490	12,951	13,099	4,90,164	Bhandara
34,709	31,493	28,381	22,217	13,118	10,949	4,33,575	Chandrapur
11,005	8,161	7,312	6,613	3,449	3,407	1,60,391	Gadchiroli
14,16,174	12,53,591	11,15,887	8,72,541	5,26,117	4,55,891	1,82,99,370	Maharashtra State

Source.—Directorate of Education, Govt. of Maharashtra, Pune.

5. शिक्षण/

तयता क्रमांक/

पूर्व प्राथमिक, प्राथमिक व माध्यमिक शाळांमधील

Number of Pupils in Pre-Primary, Primary and

अनुक्रमांक Sr. No.	जिल्हा	पूर्व प्राथमिक Pre-Primary	इयत्ता १ ली Std. I	इयत्ता २ री Std. II	इयत्ता ३ री Std. III	इयत्ता ४ थी Std. IV	इयत्ता ५ वी Std. V	इयत्ता ६ वी Std. VI
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)
1	बृहन्मुंबई	14,352	2,55,107	2,32,086	2,30,978	2,51,632	2,48,647	2,14,006
2	ठाणे	41,171	2,00,916	1,69,843	1,65,325	1,50,083	1,35,622	1,22,451
3	रायगड	28,741	68,843	54,923	49,637	43,999	44,486	40,778
4	रत्नागिरी	21,835	38,088	37,835	43,465	40,680	42,072	35,219
5	सिंधुदुर्ग	6,970	16,979	17,327	21,684	19,161	19,131	18,089
6	नाशिक	4,426	1,31,836	1,17,230	1,20,565	1,05,185	99,664	88,766
7	धुळे	23,031	84,724	75,245	70,876	63,754	46,955	43,129
8	जळगाव	19,819	1,00,257	94,283	93,301	79,699	68,696	62,512
9	अहमदनगर	29,082	1,22,506	1,11,085	98,377	85,385	77,882	74,437
10	पुणे	35,109	1,56,575	1,47,853	1,44,311	1,34,489	1,47,751	1,24,598
11	सातारा	22,714	68,849	63,254	65,167	60,845	63,010	59,470
12	सांगली	19,306	73,628	66,784	64,504	57,639	55,478	48,909
13	सोलापूर	22,508	1,10,874	1,00,485	1,05,773	80,656	76,033	65,584
14	कोल्हापूर	34,250	75,985	74,081	79,746	76,164	74,129	72,509
15	औरंगाबाद	26,451	90,668	85,915	83,072	68,099	66,747	52,381
16	जालना	30,941	55,783	47,091	41,454	31,871	26,861	22,583
17	परभणी	31,925	89,019	73,017	65,926	56,370	41,521	34,612
18	बीड	16,769	75,419	64,304	50,147	48,962	42,860	37,523
19	नांदेड	15,374	1,18,245	90,122	78,356	64,255	54,094	44,995
20	उस्मानाबाद	3,623	52,676	41,555	37,624	31,570	29,375	25,595
21	लातूर	12,663	70,972	63,822	59,113	52,667	37,983	32,576
22	बुलढाणा	25,626	63,838	58,918	62,736	52,101	39,632	36,043
23	अकोला	25,836	72,866	67,544	68,153	57,470	52,701	47,885
24	अमरावती	23,655	81,543	71,889	76,090	64,818	54,787	50,559
25	यवतमाळ	4,447	76,568	65,015	60,151	50,164	46,574	38,988
26	वर्धा	11,668	40,478	29,083	27,675	23,894	24,699	23,483
27	नागपूर	38,616	1,00,787	93,193	90,834	81,195	85,423	77,346
28	भंडारा	18,309	65,887	59,275	59,517	50,813	54,272	49,364
29	चंद्रपूर	1,102	55,519	53,300	52,209	44,572	45,737	40,817
30	गडचिरोली	1,869	25,290	24,132	24,946	18,708	17,931	16,215
महाराष्ट्र राज्य		6,12,188	26,40,725	23,50,489	22,91,712	20,46,900	19,20,753	17,01,422

EDUCATION

TABLE No. 5.11 (B)

विद्यार्थ्यांची इयत्तावार संख्या

Secondary Schools by Standard

(1994-95)

इयत्ता ७ वी Std. VII (10)	इयत्ता ८ वी Std. VIII (11)	इयत्ता ९ वी Std. IX (12)	इयत्ता १० वी Std. X (13)	इयत्ता ११ वी Std. XI (14)	इयत्ता १२ वी Std. XII (15)	एकूण Grand Total (16)	District (2)
1,87,038	1,79,335	1,46,861	1,12,881	86,322	75,946	22,35,191	Brihan Mumbai
1,05,517	87,895	72,161	51,410	28,721	30,721	13,61,936	Thane
33,162	30,561	26,166	17,701	7,627	8,131	4,54,755	Raigad
27,972	22,307	19,437	13,684	4,797	5,196	3,52,587	Ratnagiri
16,197	14,047	13,691	10,961	4,548	5,112	1,83,897	Sindhudurg
78,735	66,822	58,418	42,443	24,603	24,435	9,63,128	Nashik
39,656	35,810	33,515	28,913	18,673	20,505	5,84,786	Dhule
53,450	47,481	48,191	33,331	21,679	23,594	7,46,293	Jaigaon
64,356	57,067	51,233	38,750	22,096	23,150	8,55,406	Ahmednagar
1,07,619	1,04,180	93,609	69,631	41,266	33,733	13,40,724	Pune
50,270	45,640	41,713	31,857	16,332	17,680	6,06,801	Satara
41,608	37,028	33,556	26,216	13,924	14,972	5,53,552	Sangli
56,316	47,781	41,569	29,549	17,429	16,370	7,70,927	Solapur
59,764	52,965	46,947	37,800	22,023	23,722	7,30,085	Kolhapur
43,562	26,554	28,738	24,871	12,667	12,114	6,21,839	Aurangabad
19,422	15,245	12,462	9,874	5,348	5,228	3,23,963	Jalna
30,470	23,262	19,881	14,925	8,762	8,902	4,98,592	Parbhani
32,150	26,583	23,764	19,155	10,694	11,511	4,59,841	Beed
39,083	31,913	29,214	24,913	14,298	17,311	6,22,173	Nanded
23,161	19,538	17,253	13,830	6,401	7,050	3,09,251	Osmanabad
29,635	20,461	18,726	17,687	11,106	10,861	4,38,272	Latur
32,631	26,018	24,265	18,580	8,612	8,943	4,57,943	Buldhana
41,869	36,690	32,450	29,613	16,112	16,683	5,65,872	Akola
44,785	42,659	37,046	30,587	13,912	14,158	6,06,488	Amravati
33,651	29,801	27,602	21,787	10,295	11,040	4,76,083	Yavatmal
21,419	19,533	18,838	17,604	9,898	10,743	2,79,015	Wardha
70,824	68,635	62,826	51,763	29,621	28,759	8,79,822	Nagpur
44,395	42,779	36,824	35,936	16,555	17,592	5,51,518	Bhandara
36,402	29,809	27,382	24,039	11,593	13,444	4,35,925	Chandrapur
13,985	12,178	10,811	10,297	6,338	5,243	1,87,943	Gadchiroli
14,79,104	13,00,677	11,55,149	9,10,388	5,22,252	5,22,849	1,94,54,608	Maharashtra State

Source.—Directorate of Education, Govt. of Maharashtra, Pune.

5. शिक्षण/EDUCATION

तत्ता क्रमांक/TABLE No. 5.12 (A)

प्राथमिक व माध्यमिक शिक्षण संस्थातील विद्यार्थ्यांची शिक्षणाच्या माध्यमानुसार संख्या

Number of Pupils in Primary and Secondary Institutions According to Medium of Instruction

1991-92

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा	प्राथमिक/ माध्यमिक	मराठी	गुजराथी	उर्दू	हिंदी	सिंधी	इंग्रजी	इतर	एकूण Grand Total	Primary/ Secondary	District
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(3)	(2)
1	बृहन्मुंबई	...	प्रा. 4,83,646 मा. 2,40,439	1,13,930 1,23,774	1,41,873 57,206	1,66,964 90,022	29 205	2,11,304 3,18,564	48,707 9,700	11,66,453 8,39,910	P. S.	Brihan Mumbai
2	ठाणे	...	प्रा. 5,10,761 मा. 2,89,840	21,199 10,314	41,012 8,949	37,174 6,762	11,862 11,825	98,755 42,130	8,179 121	7,28,942 3,69,941	P. S.	Thane
3	रायगड	...	प्रा. 2,72,672 मा. 1,11,147	1,267 139	14,573 9,045	658 647	...	6,056 7,856	...	2,95,226 1,28,834	P. S.	Raigad
4	रत्नागिरी	...	प्रा. 2,14,383 मा. 77,529	...	15,166 4,888	2,729 1,710	...	2,32,278 84,127	P. S.	Ratnagiri
5	सिंधुदुर्ग	...	प्रा. 1,13,227 मा. 63,637	...	941 358	520 590	...	1,14,688 64,585	P. S.	Sindhudurg
6	नाशिक	...	प्रा. 4,83,457 मा. 2,56,058	633 988	45,393 15,211	813 1,787	...	8,646 29,719	...	5,38,942 3,04,245	P. S.	Nashik
7	धुळे	...	प्रा. 2,77,558 मा. 2,56,058	1,531 988	16,428 15,211	373 1,787	652 482	3,007 29,719	...	2,99,549 3,04,245	P. S.	Dhule
8	जळगाव	...	प्रा. 3,82,972 मा. 2,26,861	103 ...	39,036 8,399	2,913 2,578	1,807 912	4,468 2,269	...	4,31,299 2,41,019	P. S.	Jalgaon
9	अहमदनगर	...	प्रा. 4,29,820 मा. 2,62,504	34 ...	9,197 2,397	699 521	12 21	5,538 8,487	...	4,45,100 2,73,930	P. S.	Ahmednagar
10	पुणे	...	प्रा. 6,58,324 मा. 3,70,196	1,637 2,016	13,680 4,206	5,086 12,001	550 874	38,100 74,421	736 450	7,18,113 4,64,164	P. S.	Pune

11	सातारा	प्रा.	576	3,19,840	1,495	3,455	...	3,25,366	P.	Satara
		मा.	2,01,758	838	6,123	...	2,08,719	S.	
12	सांगली	प्रा.	287	2,96,224	7,289	3,967	9,738	3,17,505	P.	Sangli
		मा.	404	1,58,108	1,524	4,234	2,901	1,67,171	S.	
13	सोलापूर	प्रा.	43	4,16,022	20,656	371	...	4,099	16,014	4,57,205	P.	Solapur
		मा.	1,82,474	6,071	124	...	8,586	1,645	1,98,900	S.	
14	कोल्हापूर	प्रा.	235	3,90,134	7,234	...	773	7,794	30	4,06,200	P.	Kolhapur
		मा.	206	1,99,437	1,170	...	253	5,303	...	2,06,369	S.	
15	औरंगाबाद	प्रा.	2,76,692	32,469	537	...	8,449	...	3,18,147	P.	Aurangabad
		मा.	1,24,474	7,961	890	...	3,447	...	1,36,772	S.	
16	जालना	प्रा.	255	1,64,655	8,083	3,574	...	2,580	46	1,79,193	P.	Jalna
		मा.	53,386	2,148	3,053	...	1,332	...	59,919	S.	
17	परभणी	प्रा.	2,50,896	22,127	201	...	778	30	2,74,032	P.	Parbhani
		मा.	1,09,165	6,183	391	...	2,363	31	1,18,133	S.	
18	बीड	प्रा.	2,43,701	15,681	2,272	...	2,61,654	P.	Beed
		मा.	1,12,768	5,750	805	...	1,18,133	S.	
19	नांदेड	प्रा.	3,19,185	27,864	1,721	...	2,678	367	3,51,835	P.	Nanded
		मा.	1,36,552	7,966	856	...	2,574	...	1,47,948	S.	
20	उस्मानाबाद	प्रा.	1,64,114	4,598	93	...	1,68,805	P.	Osmanabad
		मा.	92,896	1,388	1,188	...	95,483	S.	
21	लातूर	प्रा.	14	2,24,174	12,495	1,620	...	2,38,303	P.	Latur
		मा.	1,48,058	3,701	103	...	1,212	...	1,53,074	S.	
22	बुलढाणा	प्रा.	2,27,411	24,356	781	...	2,016	...	2,54,564	P.	Buldhana
		मा.	1,19,335	6,572	894	...	256	...	1,27,057	S.	
23	अकोला	प्रा.	203	2,51,864	37,958	4,740	822	9,801	...	3,05,388	P.	Akola
		मा.	195	1,49,497	14,101	5,152	289	5,057	...	1,74,285	S.	
24	अमरावती	प्रा.	598	2,74,940	36,937	14,126	...	2,950	...	3,28,951	P.	Amravati
		मा.	164	1,87,132	10,722	6,361	...	7,938	...	2,12,317	S.	
25	यवतमाळ	प्रा.	2,70,327	14,189	3,448	...	3,769	...	2,91,733	P.	Yavatmal
		मा.	1,24,575	5,551	2,675	...	1,362	...	1,34,163	S.	
26	वर्धा	प्रा.	106	1,31,144	2,517	3,351	...	3,568	...	1,40,686	P.	Wardha
		मा.	10	1,10,044	484	3,035	26	1,823	...	1,15,422	S.	

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 5.12 (A)—contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(3)	(2)
27	नागपूर	प्रा.	3,36,769	1,020	14,875	40,254	..	34,703	349	4,27,970	P.	Nagpur
		मा.	2,69,514	302	11,347	31,715	635	25,532	112	3,39,157	S.	
28	भंडारा	प्रा.	2,64,861	103	936	27,606	576	3,431	224	2,97,737	P.	Bhandara
		मा.	1,70,340	35	606	14,330	..	4,275	..	1,89,586	S.	
29	चंद्रपूर	प्रा.	2,17,999	..	899	5,284	..	12,063	4,680	2,40,925	P.	Chandrapur
		मा.	1,27,260	..	929	6,720	..	8,419	896	1,44,224	S.	
30	गडचिरोली	प्रा.	95,884	..	427	5,327	..	126	2,201	1,03,965	P.	Gadchiroli
		मा.	37,373	..	287	567	..	350	121	39,698	S.	
महाराष्ट्र राज्य												
		प्रा.	89,63,056	1,43,774	6,30,404	3,26,081	17,083	4,88,135	91,301	1,05,89,754	P.	Maharashtra State
		मा.	49,07,957	1,40,012	2,12,288	1,91,737	15,860	5,80,043	15,977	60,63,874	S.	

आधार.—शिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे.

Source.—Directorate of Education, Govt. of Maharashtra, Pune.

5. शिक्षण/EDUCATION

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 5.12 (B)

प्राथमिक व माध्यमिक शिक्षण संस्थांतील विद्यार्थ्यांची शिक्षणाच्या माध्यमांनुसार संख्या

Number of Pupils in Primary and Secondary Institutions According to Medium of Instruction

1992-93

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा (2)	प्राथमिक/ माध्यमिक (3)	मराठी Marathi (4)	गुजराती Gujarathi (5)	उर्दू Urdu (6)	हिंदी Hindi (7)	सिंधी Sindhi (8)	इंग्रजी English (9)	इतर Others (10)	एकूण Grand Total (11)	Primary/ Secondary (3)	District (2)
1	बृहन्मुंबई	प्रा. मा.	4,75,372 2,14,303	1,14,684 1,36,124	1,47,563 62,877	1,78,346 1,01,250	12 ..	2,14,660 3,36,360	50,033 8,672	11,80,670 8,59,586	P. S.	Brihan Mumbai
2	ठाणे	प्रा. मा.	5,32,799 3,14,242	22,021 10,220	43,640 8,305	40,622 4,580	12,673 11,164	1,04,426 39,732	8,829 72	7,65,010 3,88,315	P. S.	Thane
3	रायगड	प्रा. मा.	2,52,552 1,18,516	1,527 138	14,572 9,881	776 636	6,571 9,308	2,75,998 1,38,479	P. S.	Raigad
4	रत्नागिरी	प्रा. मा.	2,15,754 77,975	15,253 4,900	2,917 1,920	2,33,924 84,795	P. S.	Ratnagiri
5	सिंधुदुर्ग	प्रा. मा.	1,12,172 6,345	901 350	538 610	1,13,611 64,411	P. S.	Sindhudurg
6	नाशिक	प्रा. मा.	4,76,302 2,64,816	845 1,010	50,121 17,061	1,085 1,944	10 501	11,527 34,540	5,39,890 3,19,872	P. S.	Nashik
7	धुळे	प्रा. मा.	2,78,414 2,04,411	1,462 1,471	16,899 7,209	429 583	610 326	3,203 2,310	3,01,017 2,16,310	P. S.	Dhule
8	जालगाव	प्रा. मा.	3,83,350 2,36,929	84. ..	39,954 9,136	3,158 2,646	1,719 844	5,224 2,168	4,33,489 2,53,785	P. S.	Jalgaon
9	अहमदनगर	प्रा. मा.	4,42,832 2,78,161	35 ..	9,478 2,518	719 528	5,712 9,228	4,58,776 2,90,436	P. S.	Ahmednagar
10	पुणे	प्रा. मा.	6,79,978 3,84,031	1,607 2,170	13,864 4,443	4,917 13,178	328 832	38,686 82,168	705 605	7,40,085 4,87,427	P. S.	Pune

TABLE No. 5.12 (B)—contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(3)	(2)
11	सातारा ..	प्रा.	3,27,054	776	1,492	3,856	..	3,33,172	P.	Satara
		मा.	2,062		827	6,493	..	2,13,544	S.	
12	सांगली ..	प्रा.	2,95,654	285	7,409	4,225	10,237	3,17,810	P.	Sangli
		मा.	1,62,189	410	1,534	4,332	3,096	1,71,561	S.	
13	सोलापूर ..	प्रा.	4,28,598	44	20,865	430	..	3,793	16,208	4,69,938	P.	Solapur
		मा.	2,01,972	..	6,506	125	..	9,865	1,468	2,19,936	S.	
14	कोल्हापूर ..	प्रा.	4,05,997	82	7,425	..	534	8,559	..	4,22,597	P.	Kolhapur
		मा.	2,13,212	197	1,268	..	253	5,570	..	2,20,500	S.	
15	औरंगाबाद ..	प्रा.	2,90,034	..	37,368	718	..	8,930	..	3,37,050	P.	Aurangabad
		मा.	1,29,881	..	7,891	849	..	2,576	..	1,41,197	S.	
16	जालना ..	प्रा.	1,83,286	263	9,893	3,893	..	2,702	44	2,00,081	P.	Jalna
		मा.	54,356	..	2,264	3,132	..	1,391	..	61,143	S.	
17	परभणी ..	प्रा.	2,96,660	..	24,526	159	..	561	..	3,21,906	P.	Parbhani
		मा.	1,12,505	..	6,810	390	..	2,733	..	1,22,438	S.	
18	बीड ..	प्रा.	2,70,134	..	17,774	2,306	..	2,90,214	P.	Beed
		मा.	1,19,800	..	6,271	881	..	1,26,952	S.	
19	नांदेड ..	प्रा.	3,69,285	..	31,294	1,792	..	2,733	413	4,05,517	P.	Nanded
		मा.	1,45,538	..	8,891	849	..	2,576	..	1,57,854	S.	
20	उस्मानाबाद ..	प्रा.	1,88,585	..	4,876	122	..	1,93,583	P.	Osmanabad
		मा.	82,011	..	1,449	1,449	..	84,909	S.	
21	लातूर ..	प्रा.	2,43,075	10	13,927	1,833	..	2,58,845	P.	Latur
		मा.	1,59,925	..	4,008	102	..	1,242	..	1,65,277	S.	
22	बुलढाणा ..	प्रा.	2,40,262	..	25,082	739	..	2,232	..	2,68,315	P.	Buldhana
		मा.	1,25,131	..	7,332	907	..	144	..	1,33,514	S.	
23	अकोला ..	प्रा.	2,88,214	168	39,967	4,459	789	10,324	..	3,43,921	P.	Akola
		मा.	1,54,693	192	14,879	5,203	..	5,232	..	1,80,199	S.	
24	अमरावती ..	प्रा.	2,80,690	671	39,532	15,551	..	3,176	..	3,39,620	P.	Amravati
		मा.	1,88,902	..	11,165	6,693	..	8,490	..	2,15,250	S.	

[illegible]

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(2)
8	वास्तुशास्त्र—							Architecture—
	बैचलर ऑफ आर्किटेक्चर ..	83	47	130	65	42	107	Bachelor of Architecture
	डिग्री इन फाइन आर्ट ..	192	91	283	175	84	259	Degree in F. A.
9	कायदा—							Law—
	बैचलर ऑफ लॉ ..	2,833	236	3,069	1,204	114	1,318	Bachelor of Law
	मास्टर ऑफ लॉ ..	468	117	585	74	27	101	Master of Law
	पीएच. डी. ..	1	..	1	2	1	3	Ph. D.
10	शिक्षण—							Education—
	बी. एड. ..	5,615	3,514	9,129	4,728	3,184	7,912	B. Ed.
	एम. एड. ..	211	256	467	179	147	326	M. Ed.
	डी. एड.	28,216	14,683	D. Ed.
	बी. पी. एड. ..	2,932	223	3,155	2,602	178	2,780	B. P. Ed.
	इम. पी. एड. ..	314	42	356	296	40	336	M. P. Ed.
	एस. एस. सी. (१० वी) ..	6,53,449	2,89,854	9,43,303	2,53,952	1,32,717	3,86,669	S. S. C. (Xth)
	एस. एस. सी. (१२ वी) ..	2,45,193	4,05,957	3,52,150	1,15,347	66,991	1,82,338	H. S. C. (XIIth)
	जी. सी. सी.	1,67,019	99,709	G. C. C.
	जी. सी. डी.	1,079	124	G. C. D.
	बी. आर. एल. ..	54	3	57	38	3	41	B. R. L.
11	शेतकी—							Agriculture—
	बी. एससी. ..	989	57	1,046	929	56	985	B. Sc.
	एम. एससी. ..	393	..	393	343	..	343	M. Sc.
	डॉक्टरेट/पीएच. डी. ..	10	..	10	5	..	9	Doctorate/Ph. D.
12	औषधीशास्त्र—							Medicine—
	बैचलर ऑफ फार्मसी ..	173	72	245	157	72	229	Bachelor of Pharmacy
	मास्टर ऑफ फार्मसी ..	19	2	21	19	2	21	Master of Pharmacy
13	तंत्रशास्त्र—							Technology—
	बैचलर ऑफ टेक्नोलॉजी ..							Bachelor of Technology
	मास्टर ऑफ टेक्नोलॉजी ..							Master of Technology
	एम. एससी. (टेक्नोलॉजी) ..			N. A.				M. Sc. Tech.
	बी. एससी. (टेक्नोलॉजी) ..							B. Sc. Tech.
14	आयुर्वेद—							Ayurved—
	बी. ए. एम. एस./ ..	317	204	521	251	181	432	B. A. M. S./
	बी. एस. ए. एम. ..							B. S. A. M.
15	गृहशास्त्र—							Home Science—
	बी. एससी. (गृहशास्त्र)	803	803	..	662	662	B. Sc. (Home Science)
	एम. एससी. (गृहशास्त्र) ..	6	171	171	..	142	142	M. Sc. (Home Science)
	पीएच. डी.	6	6	..	6	6	Ph. D.

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 5.13.—contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(2)
16	वस्त्रनिर्माण— बॅचलर ऑफ टेक्स्टाईल्स							Textile— Bachelor of Textiles
17	ग्रंथपाल शास्त्र— बॅचलर ऑफ लायब्ररी मास्टर ऑफ लायब्ररी		803 22	803 55	.. 16	662 17	662 33	Library Science— Bachelor of Library Master of Library
18	समाज सेवा— बॅचलर ऑफ सोशल वर्क मास्टर ऑफ सोशल वर्क	109 373	42 112	251 485	90 326	38 111	128 439	Social Work— Bachelor of Social Work Master of Social Work
19	वृत्तपत्र व्यवसाय— बॅचलर ऑफ जर्नालिझम	112	32	144	97	28	125	Journalism— Bachelor of Journalism
20	पशुवैद्यक शास्त्र— बी. व्ही. एससी. एम. व्ही. एससी.	239	4 57	243 5	223 62	4 57	227 5	Veterinary Science— B. V. Sc. M. V. Sc

N. A. उपलब्ध नाही./Not Available.

आधार.—(1) शिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे.

Source.—Directorate of Education, Govt. of Maharashtra, Pune.

(2) तंत्र शिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.

Directorate of Technical Education, Government of Maharashtra, Mumbai.

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 5.14

5. शिक्षण/

तक्ता क्रमांक/

संख्येच्या प्रकारानुसार तांत्रिक शिक्षण संस्था/

(1993-94)

अनुक्रमांक Sr. No.	जिल्हा	अभियांत्रिकी आणि तंत्रशास्त्रीय महाविद्यालये Engineering and Technological Colleges		तंत्रनियंत्रण Polytechnic		इतर पदविका संस्था Other Diploma Institutions		आद्यौघिक प्रशिक्षण संस्था Industrial Training Institutions		उच्च तांत्रिक विद्यालये केंद्रे Technical High Schools Centres		मुलाद्योग प्रशिक्षण आणि संबंधित सूचना केंद्रे Basic Training and related Instruction Centres	
(1)	(2)	(3) a	(4) b	(5) a	(6) b	(7) a	(8) b	(9) a	(10) b	(11) a	(12) b	(13) a	(14) b
1	बृहन्मुंबई	15	19	13	13	56	62	23	25	24	24	46	46
2	ठाणे	9	11	10	9	24	16	15	13	22	22	12	12
3	रायगड	2	3	2	2	1	1	7	7	9	9	2	2
4	रत्नागिरी	1	1	3	3	2	2	8	8	10	10	2	2
5	सिंधुदुर्ग	1	1	..	1	4	4	6	6	1	1
6	नाशिक	3	4	4	4	7	7	14	20	17	17	4	4
7	धुळे	5	6	5	5	4	4	10	11	11	11	1	1
8	जळगाव	3	3	7	7	4	4	30	33	16	16	2	2
9	अहमदनगर	5	6	7	7	3	3	18	13	21	21	1	1
10	पुणे	13	16	6	6	28	26	33	35	35	30	16	16
11	सातारा	3	3	5	5	6	6	9	9	10	10	3	3
12	सांगली	4	5	5	5	3	3	9	9	21	21	3	3
13	सोलापूर	2	3	4	4	3	2	7	8	28	28	4	4
14	कोल्हापूर	7	7	7	7	5	5	11	14	27	27	4	4
15	औरंगाबाद	6	5	3	3	6	6	14	14	13	13	4	4
16	जालना	1	1	1	1	3	4	2	2
17	परभणी	1	1	2	2	4	4	6	6
18	बीड	..	1	3	3	1	1	7	7	6	6	1	1
19	नांदेड	2	2	2	2	1	1	12	12	7	7
20	उस्मानाबाद	2	2	1	1	2	2	7	7	6	6
21	लातूर	4	4	5	5	3	3	8	8	5	5	1	1
22	बुलढाणा	2	3	1	1	2	2	6	6	7	7	1	1
23	अकोला	1	1	4	4	3	2	4	5	12	12	1	1
24	अमरावती	2	4	6	6	3	3	9	10	14	14	1	1
25	यवतमाळ	2	1	2	2	5	4	8	8	7	7	1	1
26	वर्धा	2	2	2	2	2	2	7	8	5	5	2	2
27	नागपूर	7	13	12	12	21	21	49	44	9	9	2	2
28	भंडारा	2	2	2	2	1	1	19	20	4	4	3	3
29	चंद्रपूर	..	1	1	2	16	16	6	6	1	1
30	गडचिरोली	1	1	3	4	3	3
महाराष्ट्र राज्य		104	128	126	126	199	193	374	391	368	368	117	117

आधार- (१) व्यवसाय शिक्षण प्रशिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

(२) तंत्रशिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

EDUCATION

TABLE No. 5.14

Technical Institutions by type of Institutions
& 1984-95)

१. २ स्तरावरील व्यावसायिक शिक्षण योजना		औद्योगिक कामगारांचे अर्धवेळ वर्ग		शिल्पकारांमार्फत आणि इतर तांत्रिक प्रमाणपत्र देणाऱ्या संस्था		प्रगत व्यवसाय शिक्षण पद्धती		+ २ स्तरावरील केंद्रशासन पुरस्कृत व्यवसाय शिक्षण अभ्यासक्रम संस्था		एकूण Grand Total		District
Vocational Centres at + 2 stage		Part time classes for Industrial workers		Institution of Crafts and other Technical certificate courses		Advanced vocational training system		Centrally Sponsard + 2 stage vocational education institutes				
(15) a	(16) b	(17) a	(18) b	(19) a	(20) b	(21) a	(22) b	(23) a	(24) b	(25) a	(26) b	(2)
43	43	1	1	167	167			52	52	356	358	Brihan Mumbai
10	10	1	1	94	94	1	1	27	27	182	180	Thane
8	8			47	47			20	20	93	93	Raigad
7	7			43	43			13	13	83	83	Ratnagiri
6	6			42	42			17	17	75	75	Sindhudurg
21	21	1	1	76	76	1	1	55	55	189	195	Nashik
7	7			49	49			38	38	116	117	Dhule
14	14			61	61			51	51	174	177	Jalgaon
13	13	1	1	52	52			39	39	145	145	Ahmednager
29	28	1	1	116	113	1	1	97	97	327	328	Pune
15	14			94	94			41	41	172	171	Satara
14	14			92	92			32	32	170	170	Sangli
12	11	1	1	112	112			32	32	196	196	Solapur
15	15	1	1	133	133	1	1	32	32	222	225	Kolhapur
16	15	1	1	29	29			36	36	114	113	Aurangabad
1	1			20	20			5	5	31	32	Jalna
8	8			97	97			16	16	132	132	Parbhani
6	6			32	32			34	34	86	86	Beed
11	11			25	25	1	1	23	23	80	80	Nanded
5	5			28	28			21	21	67	67	Osmanabad
9	9			50	50			52	52	125	125	Latur
9	9			110	110			35	35	168	168	Buldhana
14	14			88	88			55	55	174	175	Akola
21	21	1	1	274	274	1	1	111	111	432	433	Amravati
8	8			106	106			30	30	160	160	Yavatmal
10	10			10	10			28	28	62	63	Wardha
24	24	1	1	25	25	1	1	75	75	186	181	Nagpur
8	8			2	2			20	20	56	57	Bhandara
8	8	1	1	16	16			37	37	85	85	Chandrapur
2	2			2	2			17	17	27	28	Gadchiroli
374	370	11	11	2,092	2,092	8	8	1,141	1,141	4,485	4,498	Maharashtra State

Source.— (1) Directorate of Vocational Education & Training, Govt. of Maharashtra, Mumbai.

(2) Directorate of Technical Education, Govt. of Maharashtra, Mumbai.

a=1989-92, b=1990-91

5. शिक्षण/EDUCATION

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 5.15

तांत्रिक संस्थांची त्यांच्या वर्गवारीनुसार संख्या, प्रवेशक्षमता, नाव नोंदविलेली, उत्तीर्ण झालेले विद्यार्थी आणि शिक्षकांची संख्या
Number of Technical Institutions Intake Capacity, Enrolment, Outturn and Number of Teachers by Category of Institution

अनुक्रमांक Sr. No.	वर्गवारी	संस्था Number of Institute		एकूण प्रवेश क्षमता Total Intake Capacity		एकूण नोंदणी केलेले Enrolment		एकूण उत्तीर्ण Total outturn		शिक्षकांची संख्या No. of Teachers		Category
		1993-94 (3)	1994-95 (4)	1993-94 (5)	1994-95 (6)	1993-94 (7)	1994-95 (8)	1993-94 (9)	1994-95 (10)	1993-94 (11)	1994-95 (12)	
1	पदवी पातळीवरील (अभियांत्रिकी आणि तंत्रशास्त्रीय) महाविद्यालये)	104	128	20,160	22,117	72,730	77,585	NA	NA	4,362	4,639	Degree level (Engineering and Technological Colleges).
2	पदवीका पातळीवरील (तंत्रनिकेतन आणि इतर पदविका) संस्था.	325	319	37,304	37,376	64,078	65,261	5,326	8,690	3,831	3,881	Diploma level (Polytechnic and other Diploma) Institutions.
3	औद्योगिक प्रशिक्षण संस्था	374	391	59,196	62,560	NA	NA	NA	NA	NA	NA	Industrial Training Institutes (Excluding Four Provisionally Permitted).
4	तंत्र माध्यमिक विद्यालये/केंद्रे	368	368	35,340	35,340	NA	15,429	NA	8,130	NA	NA	Technical High Schools/Centres.

टीप -N. A. -उपलब्ध नाही./N. A.—Not Available.

आधार :- शिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे.

Source.—Directorate of Education, Government of Maharashtra, Pune.

5. शिक्षण / EDUCATION

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 5.16

राजकीय व अर्धराजकीय औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थांमधील मंजूर केलेल्या जागा प्रवेश क्षमता आणि उत्तीर्ण झालेल्यांची संख्या

Number of sanctioned seats intake capacity and outturn of Govt. Industrial Training Institutes
(1993-94 and 1994-95)

अनुक्रमांक Sr. No.	व्यवसायाचे नाव	मंजूर जागा Sanctioned Seats		प्रवेश क्षमता Intake Capacity		उत्तीर्ण झालेले Outturn		Name of the Trade
		1993-94	1994-95	1993-94	1994-95	1993-94	1994-95	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(2)
1	आरेखक यांत्रिकी	1,248	1,296	1,248	1,296	284	722	Draftsman (Mechanic)
2	आरेखक स्थापत्य	976	1,024	976	1,024	245	708	Draftsman (Civil)
3	सर्वेक्षक	464	464	464	464	98	201	Surveyor
4	जोडारी	4,784	4,816	4,784	4,816	1,321	3,249	Fitter
5	कातारी	2,652	2,664	2,652	2,664	575	1,241	Turner
6	यंत्रकारागीर	2,100	2,100	2,100	2,100	424	862	Machinist
7	यंत्रकारागीर (घर्षक)	720	720	720	720	181	319	Machinist (Gr.)
8	बधकार	432	432	432	432	100	129	Pattern Maker
9	यांत्रिक (प्रशिक्षण व वातानुकुलीकरण)	704	768	704	768	179	403	Mechanic (Ref. & Air condition)
10	यांत्रिक उपकरण	272	272	272	272	68	210	Instrument (Mechanic)
11	टूल अँड डायमेकर	288	304	288	304	44	103	Tool and Die Maker
12	यांत्रिक (मिलराइट मेन्टेनन्स)	464	496	464	496	100	194	Millright Maint. Mechanic
13	घड्याळजी	160	160	160	160	12	35	Watch Maker
14	विजतंत्री	3,568	3,648	3,568	3,648	1,045	2,734	Electrician
15	तारतंत्री	2,800	2,848	2,800	2,848	716	1,357	Wireman
16	विजविलेपक	112	112	112	112	27	67	Electroplator
17	यांत्रिक (मोटरगाडी)	2,400	2,496	2,400	2,496	522	1,195	Mechanic Motor Vehical
18	यांत्रिक (कृषि व यंत्रसामुग्री)	112	128	112	128	9	14	Mechanic Agricultural
19	यांत्रिक (रेडिओ व दूरचित्रवाणी)	1,360	1,552	1,360	1,552	268	543	Mechanic Radio and T. V.
20	इलेक्ट्रॉनिक्स (मेकॅनिक)	944	1,168	944	1,168	213	582	Electronics (Mech.)
21	रंगारी	432	480	432	480	78	196	Painter
22	बिनतारी (यांत्रिकी तथा यंत्रचालक)	96	80	96	80	14	27	Wireless Operator
23	यांत्रिकी उपकरण (रासायनिक)	32	32	32	32	26	42	Instrument Mechanic (C. P.)
24	अटेंडंट ऑपरेटर	32	32	32	32	..	29	Attendant Operator
25	मेन्टेनन्स मेकॅनिक (रासायनिक)	32	..	32	52	Maintenance Mechanic (Chemical Plant)
26	प्लॅस्टिक मोल्ड मेकर	16	16	16	16	8	8	Plastic Mould Maker (S. C. V. T.)
27	रबर टेक्निशियन	16	16	16	16	15	15	Rubber Technician (S. C. V. T.)
28	वास्तुशास्त्र आरेखक	32	..	32	Architect Draftsman
29	फॉर्जर अँड हिट ट्रीटर	112	112	112	112	67	101	Forger and Heat Treater
30	सुतार	1,408	1,408	1,408	1,408	390	850	Carpenter
31	यांत्रिक डिझेल	1,264	1,328	1,264	1,328	561	1,075	Mechanic Diesel

* वास्तुशास्त्र आरेखकची माहिती दिलेली नाही. (1994-95)

संख्या क्रमांक/TABLE No. 5.16—Contd

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)
32	यंत्रिक लक्षित	556	672	656	672	178	320	Mechanic Tractor
33	साबकार	768	752	768	752	231	434	Moulder
34	पत्रे कारागीर	752	832	752	832	422	666	Sheet Metal Worker
35	संधाता	2,280	2,352	2,280	2,352	1,125	2,474	Welder
36	मरुकारागीर	432	480	432	480	208	282	Plumber
37	डाटा प्रिपेरेशन ऑण्ड कॉम्प्युटर सॉफ्टवेअर	208	176	208	176	38	115	Data Preparation and Computer Softwear.
38	प्लेस्टिक प्रोसेसिंग ऑपरेटर	288	288	288	288	52	161	Plastic Processing Operator.
39	गवडी (बांधकाम)	976	976	976	976	212	263	Mason
40	पंप मेकॅनिक	144	192	144	192	48	99	Pump Mechanic
41	लेटर प्रेस मशिन भाईंडर	352	352	352	352	91	252	Letter Press Machine Minder
42	पुस्तक बांधणी	128	128	128	128	46	88	Book Binding
43	हस्त जुळाईकार	432	432	432	432	84	148	Hand Compositor
44	कर्तन व शिवणशास्त्र	448	432	448	432	211	315	Cutting and Tailoring
45	पोशाख बनविणे	208	256	208	256	90	220	Dress Making
46	यंत्र विणकाम	32	48	32	48	14	25	Knitting with Machine
47	मरतकाम व विणकाम	48	64	48	64	13	41	Embroider and Fancy Work
48	भाज्या व फळे टिकविणे	224	304	224	304	97	141	Preservation of Fruits and Vegetables.
49	ब्लिचिंग डाईंग ऑण्ड कॉलिको प्रिटींग	64	64	64	64	36	36	Bleaching Dyeing and Calico Printing.
50	चामड्याची पादत्राणे बनविणे	16	16	16	16	6	6	Leather Foot wear making
51	चामड्याच्या वस्तू बनविणे	16	16	16	16	6	6	Leather goods making
52	सेक्रेटरियल प्रॅक्टिस	192	208	192	208	52	115	Secretarial Practice
53	हेअर ऑण्ड स्किन केअर	144	224	144	224	112	117	Hair and Skin care
54	फोटो टाईप सेटिंग ऑण्ड डेस्क टॉप पब्लिशिंग ऑपरेटर	48	16	48	16	Photo Type Setting and Desk Top Publishing Operator.
55	बेकरी ऑण्ड कन्फेक्शनरी	64	176	64	176	40	37	Bakery and confectionery
56	लघुलेखन (इंग्रजी)	640	640	640	640	141	244	Stenography (English)
57	लघुलेखन (मराठी)	192	192	192	192	41	50	Stenography (Marathi)
महाराष्ट्र राज्य		39,752	..	39,752	..	11,184	..	Maharashtra State

आधार.—व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.

Source.—Directorate of Vocational Education and Training, Govt. of Maharashtra, Mumbai.

5. शिक्षण / EDUCATION

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 5.17

अभियांत्रिकी तंत्रशास्त्र व तंत्रनिकेतन अभियांत्रिकी महाविद्यालयाच्या अंतिम वर्षाच्या परिक्षेस बसलेल्या व उत्तीर्ण झालेल्या विद्यार्थ्यांची संख्या
 Number of Students appeared and passed in final Year Examination of Engineering Technological and Polytechnic Colleges
 1993-94 and 1994-95

अनुक्रमांक Sr. No.	अभ्यासक्रमाचा प्रकार (2)	1994		1995		Type of Courses (2)
		परीक्षेस बसलेले No. appeared	उत्तीर्ण झालेले No. Passed	परीक्षेस बसलेले No. appeared	उत्तीर्ण झालेले No. Passed	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(2)
I पदवी अभ्यासक्रम—						I Degree Courses—
1	स्थापत्य	1,530	1,008	1,732	1,094	Civil
2	यांत्रिकी	2,042	1,372	2,786	1,743	Mechanical
3	विद्युत	513	421	589	446	Electrical
4	इतर	10,140	6,710	13,257	8,834	Others
एकूण						Total
II पदविका अभ्यासक्रम—						II Diploma Courses—
1	स्थापत्य	4,736	1,101	4,382	1,369	Civil
2	यांत्रिकी	4,446	1,478	4,939	2,910	Mechanical
3	विद्युत	1,769	644	1,873	869	Electrical
4	इतर	6,591	2,103	7,313	3,542	Others
एकूण						Total
		17,542	5,326	18,807	8,690	

आधार.— तंत्र शिक्षण संचालनालय महाराष्ट्र शासन, मुंबई.

Source.—Directorate of Technical Education, Govt. of Maharashtra, Mumbai.

सत्यमेव जयते

६. जनता संपर्क

६.१ छापखाने, प्रकाशित झालेली पुस्तके व नियतकालिके, त्यांचे भाषावार व विषयवार वर्गीकरण यासंबंधी माहिती या विभागातील तक्त्यांमध्ये दिलेली आहे.

6. MASS COMMUNICATION

6.1 Data on printing presses, books and periodicals published and their classification according to languages and subjects are presented in the tables in this section.

6. जनता संपर्क/MASS COMMUNICATION

तक्ता क्रमांक/TABLE NO. 6.1

मुख्य भाषामधून प्रसिद्ध झालेली वृत्तपत्रे व नियतकालिके यांची संख्या

Number of News papers, Periodicals published by Major Languages

अनुक्रमांक Sr. No.	वर्ष Year	भाषेनुसार वृत्तपत्रे व नियतकालिके Newspapers and Periodicals by Languages
(1)	(2)	(3)
1	1980-81	3286
2	1985-86	3166
3	1990-91	3925
4	1991-92	3873
5	1992-93	3841
6	1993-94	4284
7	1994-95	4524

आधार.— अधिपरीक्षक, पुस्तके व प्रकाशने, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.

Source.— Examiner of Books and Publications, Govt. of Maharashtra, Mumbai.

सत्यमेव जयते

6. जनता संपर्क/MASS COMMUNICATION

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 6.2

जिल्हावार छापखान्यांची संख्या
Number of Printing Presses by district
(1993-94 & 1994-95)

Sr. No.	वर्ष/Year जिल्हा/District	सार्वजनिक Public		खाजगी Private		एकूण Total		एकूण District
		1993-94	1994-95	1993-94	1994-95	1993-94	1994-95	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(2)
	1980-81	NA	NA	NA	NA	6940	6940	
	1985-86	NA	NA	NA	NA	7670	7670	
	1990-91	8	8	8186	8186	8194	8194	
	1991-92	8	8	8282	8282	8290	8290	
	1992-93	8	8	8420	8420	8428	8428	
1	बृहन्मुंबई	1	1	3033	3033	3033	3033	Brihan Mumbai
2	ठाणे	353	359	353	359	Thane
3	रायगड	107	107	107	107	Raigad
4	रत्नागिरी	51	52	51	52	Ratnagiri
5	सिंधुदूर्ग	Sindhudurg
6	नाशिक	343	343	343	343	Nashik
7	धुळे	138	138	138	138	Dhule
8	जळगाव	229	229	229	229	Jaigaon
9	अहमदनगर	390	401	390	401	Ahmednager
10	पुणे	2	2	782	782	782	782	Pune
11	सातारा	1	1	272	272	272	272	Satara
12	सांगली	332	332	332	332	Sangli
13	सोलापूर	328	328	328	328	Solapur
14	कोल्हापूर	1	1	668	691	668	691	Kolhapur
15	औरंगाबाद	1	1	250	251	250	251	Aurangabad
16	जालना	16	16	16	16	Jalna
17	परभणी	40	40	40	40	Parbhani
18	बीड	38	38	38	38	Beed
19	नांदेड	64	64	64	64	Nanded
20	उस्मानाबाद	69	69	69	69	Osmanabad
21	लातूर	1	2	1	2	Latur
22	बुलढाणा	86	86	86	86	Buldhana
23	अकोला	139	139	139	139	Akola
24	अमरावती	77	79	77	79	Amravati
25	यवतमाळ	68	68	68	68	Yavatmal
26	वर्धा	47	51	47	51	Wardha
27	नागपूर	2	2	398	398	398	398	Nagpur
28	भंडारा	40	41	40	41	Bhandara
29	चंद्रपूर	91	91	91	91	Chandrapur
30	गडचिरोली	15	16	15	16	Gadchiroli
	महाराष्ट्र राज्य	8	8	8465	8516	8465	8516	Maharashtra State

टीप : शासकीय मुद्रणालयाचा समावेश आहे.

Note.— Includes Government Printing Press.

आधार.— अधिपरीक्षक, पुस्तके व प्रकाशने, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.

Source.— Examiner of Books & Publications, Govt. of Maharashtra, Mumbai.

6. जनता संपर्क/

तक्ता क्रमांक/

छापखाने व निरनिराळ्या भाषांतील नियतकालिके/

दैनिके/Dailies											
अ. क्र. Sr. No.	जिल्हा	छापखान्यांची संख्या No. of Presses	इंग्रजी English	मराठी Marathi	गुजराती Gujarathi	कोंकणी Kokani	हिंदी Hindi	उर्दू Urdu	सिंधी Sindhi	इतर Others	एकूण Total
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)
1	बृहन्मुंबई	3033	15	22	6			7	1	..	58
2	ठाणे	353		..					7	..	17
3	रायगड	107							5
4	रत्नागिरी	51		4
5	सिंधुदूर्ग	4
6	नाशिक	343	1	15				1	17
7	धुळे	138		11					11
8	जळगाव	229		18			1	19
9	अहमदनगर	390		14				14
10	पुणे	782	2	15			2	19
11	सातारा	272	..	7				7
12	सांगली	332	..	16				16
13	सोलापूर	328	..	12			1	13
14	कोल्हापूर	668	..	13			1	14
15	औरंगाबाद	250	1	10			3	5	19
16	जालना	16	..	7			1	1	9
17	परभणी	40	..	19				1	20
18	बीड	38	..	12			1	13
19	नांदेड	64	..	29				7	36
20	उस्मानाबाद	69	..	12				12
21	लातूर	1	..	25				25
22	बुलढाणा	86	..	10				10
23	अकोला	139	..	5			4	9
24	अनरावती	77	..	14			7	21
25	यवतमाळ	68	..	12				12
26	वर्धा	47	..	3			4	7
27	नागपूर	398	5	11			19	1	35
28	भंडारा	40			8	8
29	चंद्रपूर	91	..	8			6	14
30	गडचिरोली	15	..	2				2
महाराष्ट्र राज्य			8465	24	341	6	68	23	8	..	470

TABLES CONTINUING ON PAGE 294

TABLES CONTINUING ON PAGE 294

TABLE 1. Number of Periodicals in different Languages (1993-94)

एक सप्ताह (द्वि वार्षिक व त्रै साप्ताहिके धरुन)/weeklies (Including Bi & Tri Weeklies)									
भाषा/ Language	संख्या/ Number	संख्या/ Number	कोकणी Kokani	हिंदी Hindi	उर्दू Urdu	सिंधी Sindhi	इतर Other	कुल Total	क्षेत्र District
(1)	(2)	(3)	(16)	(17)	(18)	(19)	(20)	(21)	(22)
...	31	31	21	3	...	142	कोकण क्षेत्र/ Konkan Division
...	14	14	3	26	...	100	थार/ Thar
...	22	राजगढ़/ Rajgarh
...	1	1	15	राजगढ़/ Rajgarh
...	19	सोनीपत/ Sonapat
...	140	3	45	199	नासिक/ Nasik
...	43	1	5	49	छत्रपति/ Chhatrapati
...	111	6	1	118	जालगाव/ Jalgao
...	95	3	1	99	अहमदनगर/ Ahmednagar
...	58	2	2	3	...	66	पुणे/ Pune
...	15	15	सातारा/ Satara
...	66	1	67	सांगली/ Sangli
...	48	2	1	51	गुलापूर/ Gulapur
...	36	36	कोल्हापूर/ Kolhapur
...	40	9	9	69	अहमदनगर/ Ahmednagar
...	41	7	1	49	जालगाव/ Jalgao
...	54	2	6	62	नांदेड/ Nanded
...	27	3	1	31	कोल्हापूर/ Kolhapur
...	93	5	15	113	नांदेड/ Nanded
...	24	25	ओस्मानाबाद/ Osmanabad
...	26	1	27	लाला/ Lala
...	37	11	2	60	बुलढाना/ Buldhana
...	55	19	5	79	अकोला/ Akola
...	67	34	1	102	अमरावती/ Amravati
...	70	14	84	यवताना/ Yavatana
...	23	42	65	वार्धा/ Wardha
...	20	49	2	1	...	73	नागपुर/ Nagpur
...	11	42	53	शिवदारा/ Shivdara
...	41	12	53	गुनागपुर/ Gunaganpur
...	5	12	सोनीपत/ Sonapat
...	1441	314	121	53	...	1994	महाराष्ट्र राज्य/ Maharashtra State

पासिके/Fortnightlies										
अ. क्र. Sr. No.	जिल्हा	इंग्रजी English	मराठी Marathi	गुजराथी Gujrathi	कोंकणी Kokani	हिंदी Hindi	उर्दू Urdu	सिंधी Sindhi	इतर Others	एकूण Total
(1)	(2)	(22)	(23)	(24)	(25)	(26)	(27)	(28)	(29)	(30)
1	बृहन्मुंबई	26	24	8	..	26	6	2	..	92
2	ठाणे	..	7	2	..	3	..	4	..	16
3	रायगड	..	1	1
4	रत्नागिरी	..	2	2
5	शिंधुदूर्ग	..	1	1
6	नाशिक	..	13	1	..	2	4	20
7	धुळे	..	6	2	1	9
8	जळगाव	..	4	4	8
9	अहमदनगर	..	10	10
10	पुणे	2	17	2	21
11	सातारा	..	1	1	2
12	सांगली	..	7	7
13	सोलापूर	..	6	6
14	कोल्हापूर	..	7	7
15	औरंगाबाद	..	1	1	1	3
16	जालना
17	परभणी	1	1
18	बीड	..	2	2
19	नांदेड	..	1	1	2	4
20	उस्मानाबाद
21	लातूर
22	बुलढाणा	..	3	1	4
23	अकोला	..	5	2	7
24	अमरावती	..	1	1	2
25	यवतमाळ	..	4	4
26	वर्धा	..	4	4
27	नागपूर	1	5	2	2	10
28	भंडारा	1	1
29	चंद्रपूर	..	2	2
30	गडचिरोली
महाराष्ट्र राज्य		29	134	11	..	49	17	6	..	246

TABLE No. 6.3 (A)—Contd.

मासिके (द्विमासिके धरुन)/Monthlies (Including Bi-monthlies)									
इंग्रजी English	मराठी Marathi	गुजराथी Gujrathi	कोंकणी Kokani	हिंदी Hindi	उर्दू Urdu	सिंधी Sindhi	इतर Other	एकूण Total	District
(31)	(32)	(33)	(34)	(35)	(36)	(37)	(38)	(39)	(2)
262	80	81	..	67	18	8	..	516	Brihan Mumbai
9	30	5	..	2	..	13	..	59	Thane
..	16	2	..	3	21	Raigad
..	1	1	Ratnagiri
..	2	2	Sindhudurg
2	10	5	4	21	Nashik
..	9	1	1	11	Dhule
..	6	3	1	10	Jalgaon
..	7	4	11	Ahmednager
28	152	4	..	16	2	5	..	207	Pune
..	22	22	Satara
..	3	1	4	Sangli
1	8	1	10	Solapur
..	22	2	24	Kolhapur
..	16	1	1	18	Aurangabad
..	1	1	2	Jalna
1	2	3	Parbhani
..	3	3	Beed
..	4	1	5	Nanded
..	Osmanabad
..	1	1	2	Latur
1	2	3	Buldhana
..	6	2	1	9	Akola
..	15	2	17	Amravati
..	1	1	Yavatmal
..	1	6	7	Wardha
9	27	11	1	1	..	49	Nagpur
..	2	2	Bhandara
..	1	1	Chandrapur
..	Gadchiroli
313	447	92	..	133	29	27	..	1041	Maharashtra State

त्रैमासिक/Quarterly

[illegible][illegible]

TABLE No. 6.3 (A).—Contd.

वार्षिक (ब्रम्हासिके धरुन)/Annual (Including Six-monthlies)									
इंग्रजी English	मराठी Marathi	गुजराथी Gujrathi	कोंकणी Kokani	हिंदी Hindi	उर्दू Urdu	सिंधी Sindhi	इतर Others	एकूण Total	District
(49)	(50)	(51)	(52)	(53)	(54)	(55)	(56)	(57)	(2)
31	32	7	..	16	3	8	..	97	Brihan Mumbai
..	7	11	..	18	Thane
..	5	1	6	Raigad
..	1	1	Ratnagiri
..	Sindhudurg
..	1	1	2	Nashik
..	1	1	Dhule
..	2	1	3	Jalgaon
..	Ahmednagar
8	48	10	..	4	..	70	Pune
..	1	1	Satara
..	2	2	Sangli
..	2	2	4	Solapur
..	3	3	Kolhapur
2	3	5	Aurangabad
..	Jalna
..	Parbhani
..	1	1	Beed
..	Nanded
..	Omanabad
..	Latur
..	1	1	Buldhana
1	1	Akola
..	Amravati
..	Yavatmal
..	Wardha
1	4	1	..	6	Nagpur
..	Bhandara
..	Chandrapur
..	Gadchiroli
43	114	7	..	31	3	24	..	222	Maharashtra State

Source.— Examiner of Books and Publication, Govt. of Maharashtra, Mumbai.

6. जनता संपर्क/

तबस्ता क्रमांक/

छापखाने व निरनिराळ्या भाषांतील नियतकालिके/

दैनिके/Dailies											
अ. क्र. Sr. No.	जिल्हा	छापखान्यांची संख्या No. of Presses	इंग्रजी English	मराठी Marathi	गुजराती Gujarati	कोंकणी Kokani	हिंदी Hindi	उर्दू Urdu	सिंधी Sindhi	इतर Others	एकूण Total
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)
1	बृहन्मुंबई	3033	16	18	8	..	12	7	1	..	62
2	ठाणे	359	..	11	3	..	8	..	22
3	रायगड	107	..	5	5
4	रत्नागिरी	52	..	6	6
5	सिंधुदूर्ग	4	4
6	नाशिक	343	1	20	1	22
7	धुळे	138	..	14	14
8	जळगाव	229	..	21	1	22
9	अहमदनगर	401	..	16	16
10	पुणे	782	2	17	2	21
11	सातारा	272	..	8	8
12	सांगली	332	..	17	17
13	सोलापूर	328	..	13	1	14
14	कोल्हापूर	691	..	13	1	14
15	औरंगाबाद	251	1	15	3	4	23
16	जालना	18	..	9	1	10
17	परभणी	40	..	19	2	21
18	बीड	38	..	20	1	21
19	नांदेड	64	..	32	1	7	40
20	उस्मानाबाद	69	..	14	14
21	लातूर	2	..	25	25
22	बुलडाणा	66	..	12	12
23	अकोला	139	..	9	4	13
24	अमरावती	79	..	15	9	1	25
25	यवतमाळ	68	..	20	20
26	वर्धा	51	..	4	8	10
27	नागपूर	398	5	11	19	35
28	भंडारा	41	..	2	10	12
29	चंद्रपूर	91	..	10	6	16
30	गडचिरोली	16	..	2	2
महाराष्ट्र राज्य		8516	25	402	8	..	80	22	9	..	546

MASS COMMUNICATION

TABLE No. 6.3 (B)

Number of Printing Presses and Number of Periodicals in different Languages

(1994-95).

साप्ताहिके (द्वि आणि त्रै साप्ताहिके धरून)/Weeklies (Including di & Tri-weeklies)									
इंग्रजी English	मराठी Marathi	गुजराथी Gujrati	कोंकणी Konkani	हिंदी Hindi	उर्दू Urdu	सिंधी Sindhi	इतर Others	एकूण Total	District
(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(19)	(20)	(21)	(2)
32	42	22	..	47	19	3	..	165	Brihan Mumbai
1	56	10	..	22	3	23	..	115	Thane
..	21	21	Raigad
..	9	1	10	Ratnagiri
..	23	23	Sindhudurg
..	115	3	42	160	Nashik
..	49	1	4	54	Dhule
1	138	6	2	147	Jaigaon
..	110	3	113	Ahmednagar
4	54	2	2	3	..	65	Pune
..	19	19	Satara
..	60	1	61	Sangli
..	57	2	1	60	Solapur
..	39	39	Kolhapur
..	56	9	10	75	Aurangabad
..	53	7	2	62	Jalna
..	68	2	7	77	Parbhani
..	80	4	84	Beed
1	89	6	14	110	Nanded
..	23	1	24	Osmanabad
..	48	1	49	Latur
..	37	13	1	51	Buldhana
..	52	20	5	77	Akola
..	90	38	1	129	Amravati
..	96	14	110	Yavatmal
..	25	53	..	1	..	79	Wardha
1	29	58	1	89	Nagpur
..	16	53	69	Bhandara
..	53	17	70	Chandrapur
..	20	1	21	Gadchiroli
40	1627	32	..	384	115	30	..	2228	Maharashtra State

पाक्षिके/Fortnightlies										
अ. क्र. Sr. No.	जिल्हा	इंग्रजी English	मराठी Marathi	गुजराथी Gujrati	कोंकणी Konkani	हिंदी Hindi	उर्दू Urdu	सिंधी Sindhi	इतर Others	एकूण Total
(1)	(2)	(22)	(23)	(24)	(25)	(26)	(27)	(28)	(29)	(30)
1	बृहन्मुंबई	19	24	13	..	26	6	2	..	90
2	ठाणे	1	9	1	..	3	..	3	..	17
3	रायगड	..	3	3
4	रत्नागिरी	..	3	3
5	सिंधुदूर्ग	..	1	1
6	नाशिक	1	12	1	..	2	4	20
7	धुळे	..	7	2	1	10
8	जळगाव	..	5	4	9
9	अहमदनगर	..	12	12
10	पुणे	2	9	2	13
11	सातारा	..	1	1	2
12	सांगली	..	1	1
13	सोलापूर	..	5	5
14	कोल्हापूर	..	9	9
15	औरंगाबाद	1	2	3
16	जासना
17	परभणी
18	बीड	1	1
19	नांदेड	1	1
20	उस्मानाबाद
21	लातूर
22	बुलढाणा	..	2	1	3
23	अकोला	..	4	2	6
24	अमरावती	..	1	1	2
25	यवतमाळ
26	वर्धा	..	4	4
27	नागपूर	1	5	2	..	2	10
28	यंढारा	1	1
29	चंद्रपूर
30	गडचिरोली	..	2	2
महाराष्ट्र राज्य		24	119	17	..	49	14	5	..	228

TABLE No. 6.3 (B)—Contd.

मासिके (द्वैमासिके धरुन)/Monthlies (Including Bi-monthlies)									
इंग्रजी English	मराठी Marathi	गुजराथी Gujrati	कोंकणी Konkani	हिंदी Hindi	उर्दू Urdu	सिंधी Sindhi	इतर Others	एकूण Total	District
(31)	(32)	(33)	(34)	(35)	(36)	(37)	(38)	(39)	(2)
237	83	83	..	67	16	8	..	494	Brihan Mumbai
7	20	5	..	2	..	16	..	50	Thane
..	9	2	..	3	14	Raigad
..	2	2	Ratnagiri
..	1	1	Sindhudurg
2	10	5	4	21	Nashik
..	9	1	2	12	Dhule
..	6	3	1	10	Jalgaon
..	7	4	11	Ahmednagar
29	173	5	..	16	2	6	..	231	Pune
..	24	24	Satara
..	3	1	4	Sangli
..	8	1	9	Solapur
..	22	2	24	Kolhapur
1	18	1	2	22	Aurangabad
..	1	1	Jalna
..	2	2	Parbhani
..	4	4	Beed
..	5	1	6	Nanded
..	Osmanabad
..	3	1	4	Latur
1	1	Buldhana
1	3	2	6	Akola
..	7	2	9	Amravati
..	3	1	4	Yavatmal
..	1	6	7	Wardha
7	28	11	1	2	..	49	Nagpur
..	1	2	3	Bhandara
..	1	1	Chandrapur
..	1	1	Gadchiroli
285	454	95	..	133	28	32	..	1027	Maharashtra State

त्रैमासिक/Quarterlies										
अ. क्र. Sr. No.	जिल्हा	इंग्रजी English	मराठी Marathi	गुजराती Gujrati	कोंकणी Konkani	हिंदी Hindi	उर्दू Urdu	सिंधी Sindhi	इतर Others	एकूण Total
(1)	(2)	(40)	(41)	(42)	(43)	(44)	(45)	(46)	(47)	(48)
1	बृहन्मुंबई	89	13	12	..	29	3	1	..	147
2	ठाणे	3	1	1	1	1	..	7
3	रायगड	1	2	1	4
4	रत्नागिरी	..	1	1
5	सिंधुदूर्ग
6	नाशिक	1	4	1	6
7	धुळे	..	2	2
8	जळगाव	..	2	2
9	अहमदनगर	..	1	2	3
10	पुणे	16	44	1	..	9	..	2	..	72
11	सातारा
12	सांगली	..	1	1
13	सोलापूर	..	3	3
14	कोल्हापूर	..	10	10
15	औरंगाबाद	1	2	3
16	जालना
17	परभणी
18	बीड
19	नांदेड
20	उस्मानाबाद	..	1	1
21	लातूर	..	1	1
22	बुलढाणा	..	1	1
23	अकोला	..	2	2
24	अमरावती	1	3	3	7
25	यवतमाळ	..	1	1
26	वर्धा	2	2
27	नागपूर	3	4	1	..	4	..	1	..	13
28	भंडारा
29	चंद्रपूर
30	गडचिरोली
महाराष्ट्र राज्य		115	99	15	..	51	4	5	..	289

आधार.—अधिपरीक्षक, पुस्तके व प्रकाशने, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.

TABLE No. 6.3 (B)—Contd.

वार्षिक (षण्मासिके धरुन)/Annual (Including Six-monthlies)									District
इंग्रजी English	मराठी Marathi	गुजराथी Gujrati	कोंकणी Konkani	हिंदी Hindi	उर्दू Urdu	सिंधी Sindhi	इतर Others	एकूण Total	
(49)	(50)	(51)	(52)	(53)	(54)	(55)	(56)	(57)	(2)
26	20	6	..	16	3	7	..	78	Brihan Mumbai
1	10	11	..	22	Thane
..	5	1	6	Raigad
..	Ratnagiri
..	Sindhudurg
6	1	1	8	Nashik
..	1	1	Dhule
..	2	1	3	Jalgaon
..	Ahmednagar
..	48	10	..	5	..	63	Pune
..	1	1	Satara
..	2	2	Sangli
..	2	2	4	Solapur
..	8	8	Kolhapur
1	2	3	Aurangabad
..	Jalna
..	Parbhani
..	1	1	Beed
..	Nanded
..	Osmanabad
..	Latur
..	1	1	Buldhana
1	1	Akola
1	1	Amravati
..	Yavatmal
..	Wardha
1	1	1	..	3	Nagpur
..	Bhandara
..	Chandrapur
..	Gadchiroli
37	105	6	..	31	3	24	..	206	Maharashtra State

Source.— Examiner of Books and Publications, Govt. of Maharashtra, Mumbai.

6. जनसा संपर्क/MASS COMMUNICATION

तक्ता क्रमंक/TABLE No. 6.4

प्रकाशित पुस्तके व नियतकालिके याविषयी सांख्यिकी
Statistics of Books and Periodicals published
(1993-94 and 1994-95)

अनुक्रमांक Serial No.	प्रकाशनाचा प्रकार	इंग्रजी व इतर युरोपियन भाषा English and other European languages			प्रादेशिक भाषा Regional languages			भारतीय प्राचीन भाषा Indian classical languages			एकापेक्षा अधिक भाषा In more than one language			एकूण Total	Type of Publication
		1993-94	1994-95		1993-94	1994-95		1993-94	1994-95		1993-94	1994-95			
(1)	(2)	A	B	(3)	A	B	(4)	A	B	(5)	A	B	(6)	(7)	(2)
		137	120	604	858	17	1	1	1	1	1	1	1		
1	पुस्तके (अ) मूळ लेखन...	137	120	604	858	17	1	1	1	1	1	1	1	980	Books (a) Original Work
	(ब) अनुवादित	8	17	19	(b) Translation
	(क) एकूण ...	137	120	612	875	999	(c) Total
2	नियतकालिके (मासिक ते वार्षिक कालावधीची)	467	398	1074	1085	1522	Periodicals of periodicaly from monthly to yearly
	एकूण प्रकाशने ...	604	506	1686	1960	2521	Total number of publications

A=1993-94 B=1994-95

आधार.-अधिपरीक्षक, पुस्तके व प्रकाशने, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.

Source.—Examiner of Books and Publications, Govt. of Maharashtra, Mumbai.

6. जनता संपर्क/MASS COMMUNICATION

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 6.5

पुस्तके व नियतकालिके यांचे भाषावार वर्गीकरण
 Classification of books and periodicals according to languages
 1993-94 & 1994-95

अनुक्रमांक Serial No.	भाषा	पुस्तके Books		नियतकालिके Periodicals		एकूण Total		Languages
		1993-94	1994-95	1993-94	1994-95	1993-94	1994-95	
		(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	
(1)	(2)	A	B	A	B	A	B	(2)
1	इंग्रजी	137	120	467	437	604	557	English
2	मराठी	577	820	664	658	1241	1478	Marathi
3	गुजराथी	2	1	114	116	116	117	Gujarathi
4	हिंदी	23	37	215	215	238	252	Hindi
5	सिंधी	9	13	42	61	51	74	Sindhi
6	उर्दू	3	8	39	35	42	43	Urdu
7	प्राचीन भाषा	Classical languages
8	बोली भाषा	Dialects
9	एकापेक्षा अधिक भाषा	43	..	43	..	In more than one languages
10	इतर भाषा	Other language
एकूण		751	999	1584	1522	2335	2521	Total

A= 1993-94 B= 1994-95

टीप.- नियतकालिकात मासिक, त्रैमासिक व वार्षिक प्रकाशनांचाच समावेश आहे

Note.— Periodicals include monthly, quarterly and annual publications only.

आधार.- अधिपरीक्षक, पुस्तके व प्रकाशने, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source.— Examiner of Books and Publications, Govt. of Maharashtra, Mumbai.

6. जनता संपर्क/MASS COMMUNICATION

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 6.6

प्रसिद्ध झालेली पुस्तके व नियतकालिके यांची विषयवार वर्गवारी
Distribution of Books and Periodicals published according to subject
(1983-84 & 1984-95)

		पुस्तके/Books									
अनुक्रमांक Serial No.	विषय	शैक्षणिक Educational		अशैक्षणिक Non Educational		एकूण Total		नियतकालिके Periodicals		Subject	
		(a)	(b)	(a)	(b)	(a)	(b)	(a)	(b)		
		(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)		(9)
1	कृषि		21	35		35	21	47	27	Agriculture	
2	मानवशास्त्र								1	Anthropology	
3	पूराणवस्तु अभ्यास									Archaeology	
4	शिवण व कर्तनकला		3				3	12	21	Arts & Craft	
5	खगोलशास्त्र व फल ज्योतिष		4	2		2	4	13	13	Astronomy and astrology	
6	चरित्र (आठवणी धरून)		83	45	13	45	96	10		Biography (Including memories)	
7	नागरीक शास्त्र									Civics	
8	वाणिज्य व उद्योगधंदे	2	4			2	4	116	114	Commerce and Industry	
9	नाटक		26	19		19	26	1		Drama	
10	अर्थशास्त्र		3	1		1	3	17	4	Economics	
11	शिक्षण	88	74	7	12	95	86	86	86	Education	
12	तांत्रिक	3	1	1		4	1	26	21	Engineering	
13	मनोरंजन		266	203	4	203	270	224	158	Fiction	
14	खेळ		2	1		1	2	13	13	Games and Sports	
15	भूगोल		4	3		3	4	6	5	Geography	
16	आरोग्य		20	28		28	20	47	19	Health and hygiene	
17	इतिहास		17	12	2	12	19	3	2	History	
18	उद्योगधंदे		2	1		1	2	15	5	Industry	
19	भाषा	1	6	8		9	6	18		Languages	
20	विधी (कायदा)	6	7	2		8	7	20	20	Law	
21	गणित		2				2		3	Mathematics	
22	औषध	2	23	4		6	23	18	24	Medicine	
23	संकीर्ण	10	63	56	59	66	122	722	799	Miscellaneous	
24	संगीत (नृत्य धरून)			3		3		3	3	Music (including dancing)	
25	निसर्ग शिक्षण		5	3		3	5		6	Nature study	
26	तत्त्वज्ञान (मानसिक व नैतिकशास्त्र)		51	9		9	51	22	23	Philosophy (including Mental and Moral science)	
27	काव्य	1	80	75	2	76	82	13	5	Poetry	
28	राज्यशास्त्र		12	18		18	12	2	5	Political Science	
29	धर्म		51	60	5	60	56	111	91	Religion	
30	शास्त्र (भौतिकशास्त्र, रसायनशास्त्र, भुगर्भशास्त्र, प्राणीशास्त्र व वनस्पतीशास्त्र धरून)	1	32	22		23	32	8	6	Science (including Physics, Chemistry, Geology, Zoology, Botany etc.)	
31	समाजशास्त्र		33	17	1	17	34	8	45	Sociology	
32	प्रवास		6	2		2	6	3	3	Travel	
33	युद्ध									War	
एकूण		114	901*	637	98	751	999	1584	1522	Total	

आधार.— अधिपक्षिक, पुस्तके व प्रकाशने, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.

Source.— Examiner of Books and Publications, Govt. of Maharashtra, Mumbai.

यात क्रमिक माहिती पुस्तकांचा समावेश केलेला आहे.

*Includes prospectus of Text Books.

७. आरोग्य

७.१. राज्य व केन्द्र शासनाची, तसेच नगरपालिका, स्थानिक संस्था व खाजगी संस्था यांनी शासकीय सहाय्याने चालविलेली रुग्णालये व दवाखाने यांची माहिती देण्यात आली आहे. राज्याच्या आरोग्य सेवा संचालनालय आणि जिल्हा परिषदांच्या नियंत्रणाखाली असलेल्या प्राथमिक आरोग्य केंद्रांची माहिती यात समाविष्ट आहे.

7. HEALTH

7.1. Information is given in the tables on number of hospitals and dispensaries of State and Central Government Institutions, institutions run by Municipalities and Local Bodies and also private aided institutions. The Primary Health Centres under control of the State's Directorate of Public Health Services and under Zilla Parishads are also included in the data.

7. आरोग्य/

तक्ता क्रमांक/

वैद्यकीय (विषम चिकित्सकीय) संस्थांची संख्या/

(1993-94 &

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हे	रुग्णालये/Hospitals					दवाखाने/Dispensaries				
		एकूण	राज्य	स्थानिक	खाजगी	इतर	एकूण	राज्य	स्थानिक	खाजगी	इतर
		Total	State Govt.	Local Bodies	Pvt. & Other	Other	Total	State Govt.	Local Bodies	Pvt. & Other	Other
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)
1	बृहन्मंबई	758	10	49	644	55	1,987	4	151	1,800	32
2	ठाणे	257	17	13	212	15	1,483	4	31	1,439	9
3	रायगड	95	13	3	73	6	156	3	13	140	..
4	रत्नागिरी	47	13	..	33	1	5	..	5
5	सिंधुदूर्ग	43	8	..	33	2	123	1	13	108	1
6	नाशिक	191	27	16	135	13	497	6	21	454	13
7	धुळे	180	16	13	142	9	218	6	11	200	1
8	जळगाव	497	21	16	457	3	192	3	5	183	1
9	अहमदनगर	138	18	4	104	12	275	2	6	263	4
10	पुणे	521	40	19	429	33	337	29	49	256	3
11	सातारा	188	13	2	164	9	14	1	13
12	सांगली	203	13	3	181	6	192	5	7	178	2
13	सोलापूर	173	19	15	129	10	130	6	12	112	..
14	कोल्हापूर	86	18	3	65	..	213	..	8	205	..
15	औरंगाबाद	109	13	1	91	4	930	13	10	907	..
16	जालना	57	8	5	44	..	3	..	3
17	परभणी	94	14	1	78	1	105	1	5	98	1
18	बीड	71	13	..	57	1	53	2	5	45	1
19	नांदेड	90	14	2	69	5	137	2	15	120	..
20	उस्मानाबाद	35	8	1	26	..	28	1	2	25	..
21	लातूर	61	11	1	48	1	4	..	4
22	बुलढाणा	72	10	3	58	1	153	5	4	144	..
23	अकोला	102	11	5	79	7	270	8	21	240	1
24	अमरावती	209	17	4	166	22	306	5	49	246	6
25	यवतमाळ	83	24	4	54	1	112	3	10	98	1
26	वर्धा	41	9	..	25	7	59	23	5	31	..
27	नागपूर	359	26	5	317	11	84	37	47
28	भंडारा	42	17	1	22	2	28	7	10	10	1
29	चंद्रपूर	93	18	..	70	5	192	5	9	178	..
30	गडचिरोली	17	11	..	3	3	37	2	14	20	1
महाराष्ट्र राज्य		4,912	470	189	3,008	245	8,320	184	558	7,500	78

आधार.- आरोग्य सेवा, संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे.

HEALTH

TABLE No. 7.1

Number of Medical (Allopathic) Institutions

1994-95)

ग्रामीण/Rural				नागरी/Urban				दर वैद्यकीय (रुग्णालय व दवाखाने संस्थेमागे लोकसंख्या Population served per Medical Institution (Hospital and Dispensaries)	Districts
रुग्णालये Hospitals	प्राथमिक आरोग्य केंद्रे Primary Health Centres	दवाखाने Dispensaries	एकूण Total	रुग्णालये Hospitals	प्राथमिक आरोग्य केंद्रे Primary Health Centres	दवाखाने Dispensaries	एकूण Total	(21)	(2)
(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(19)	(20)	(21)	(2)
..	758	..	1,987	2,745	3,759	Brihan Mumbai
8	77	7	92	249	..	1,476	1,725	3,132	Thane
11	53	7	71	84	..	149	233	6,259	Raigad
12	67	..	79	35	..	5	40	13,294	Ratnagiri
37	38	119	194	6	..	4	10	4,147	Sindhudurg
15	97	3	115	176	..	491	667	5,181	Nashik
9	79	..	88	171	..	218	389	5,553	Dhule
138	77	9	224	349	..	183	532	4,391	Jaigaon
17	88	1	106	121	..	274	395	7,041	Ahmednager
18	83	12	113	503	..	325	828	6,218	Pune
39	69	..	108	149	..	14	163	9,398	Satara
10	57	1	68	193	..	191	484	5,084	Sangli
5	66	64	135	168	..	66	234	9,162	Solapur
13	67	205	285	73	..	8	81	8,502	Kolhapur
30	43	684	757	79	..	246	325	2,180	Aurangabad
10	31	1	44	47	..	2	49	15,505	Jaina
9	51	..	60	85	..	105	190	8,908	Parbhani
8	45	..	53	63	..	53	116	11,343	Beed
11	58	..	69	79	..	137	216	8,652	Nanded
7	41	..	48	28	..	28	56	12,826	Osmanabad
4	44	..	48	57	..	4	61	16,201	Latur
5	47	8	60	67	..	145	212	7,281	Buldhana
8	52	21	81	94	..	249	343	5,436	Akola
11	56	37	104	198	..	269	467	3,991	Amravati
11	61	11	61	72	..	101	173	8,421	Yavatmal
6	27	28	61	35	..	31	66	8,669	Wardha
7	45	32	84	352	..	52	404	7,069	Nagpur
16	65	19	92	26	..	17	43	16,081	Bhandara
17	58	63	138	76	..	129	205	5,408	Chandrapur
9	45	16	70	8	..	21	29	8,303	Gadchiroli
501	1,689	1,340	3,530	4,336	..	6,980	1,116	5,567	Maharashtra State

Source.— Directorate of Health Services, Govt. of Maharashtra, Pune.

तक्ता क्रमंक/TABLE No. 7.2

आयुर्वेदिक, युनानी व होमियोपैथिक संस्थांची संख्या
Number of Ayurvedic, Unani and Homoeopathic Institutions
(1993-94 and 1994-95)

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा	अयुर्वेदिक/Ayurvedic				युनानी/Unani				होमियोपॅथिक/Homoeopathic					
		शासकीय State Government	स्थानिक Local Bodies	इतर Other	एकूण Total	शासकीय State Government	स्थानिक Local Bodies	इतर Other	एकूण Total	शासकीय State Government	स्थानिक Local Bodies	इतर Other	एकूण Total	एकूण बेरीज Grand Total	District
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(2)
1	बृहन्मुंबई	..	2	91	93	25	25	41	41	159	Brihan Mumbai
2	ठाणे	..	5	46	51	24	24	75	Thane
3	रायगड	7	7	1	1	1	1	9	Raigad
4	रत्नागिरी	..	5	..	5	5	Ratnagiri
5	सिंधुदूर्ग	68	68	3	3	26	26	97	Sindhudurg
6	नाशिक	..	12	36	48	1	1	41	41	90	Nashik
7	धुळे	..	21	19	40	1	1	1	1	42	Dhule
8	जळगाव	..	9	28	39	14	14	53	Jalgaon
9	अहमदनगर	..	2	101	103	5	5	3	3	111	Ahmednagar
10	पुणे	..	14	3	18	1	1	19	Pune
11	सातारा	..	17	1	18	18	Satara
12	सांगली	..	54	32	86	4	4	13	13	103	Sangli
13	सोलापूर	..	9	10	19	1	1	20	Solapur
14	कोल्हापूर	..	18	36	74	74	Kolhapur
15	औरंगाबाद	..	8	..	8	..	5	..	5	13	Aurangabad
16	जालना	..	3	..	3	3	3	10	10	16	Jalna
17	परभणी	..	7	34	41	..	2	1	3	8	8	52	Parbhani
18	बीड	..	8	53	61	..	5	16	21	82	Beed
19	नांदेड	49	49	6	6	55	Nanded
20	उस्मानाबाद	..	5	19	24	1	1	7	7	32	Osmanabad
21	लातूर	..	7	17	24	..	1	..	1	3	3	28	Latur
22	बुलढाणा	..	1	45	116	116	Buldhana
23	अकोला	..	38	6	44	5	5	49	Akola
24	अमरावती	..	72	107	182	114	114	296	Amravati
25	यवतमाळ	..	19	7	26	..	2	..	2	25	25	53	Yavatmal
26	वर्धा	..	11	..	11	2	2	13	Wardha

27	नागपूर	1	47	66	114	..	3	1	1	118	Nagpur
28	भंडारा	70	1	71	1	4	5	76	Bhandara
29	चंद्रपूर	10	24	34	8	8	80	80	112	Chandrapur
30	गडचिरोली	2	14	21	37	37	Gadchiroli
<hr/>																		
महाराष्ट्र राज्य		99	458	927	1,514	41	18	66	88	..	1	430	431	2,033	Maharashtra State

आधार.—आरोग्य सेवा संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे.

Source.—Directorate of Health Services, Govt. of Maharashtra, Pune.

7. आरोग्य/HEALTH

तक्ता क्र. /TABLE No. 7.3

वैद्यकीय संस्थांमधील खाटांची संख्या
Number of beds in medical institutions
(1993-94 & 1994-95)

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा (2)	Beds installed				Beds in		Beds for		Districts (2)
		एकूण Total (3)	रुग्णालये Hospitals (4)	प्राथमिक आरोग्य केंद्रे Primary Health Centres (5)	दवाखाने Dispensaries (6)	ग्रामीण Rural area (7)	नागरी Urban area (8)	पुरुष Male (9)	स्त्रिया Female (10)	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(2)
1	बृहन्मदई	29,386	29,377	..	9	..	29,386	N. A.	N. A.	Brihan Mumbai
2	ठाणे	8,333	7,890	438	5	683	7,650	Thane
3	रायगड	1,806	1,397	318	91	614	1,192	Raigad
4	रत्नागिरी	1,315	907	402	10	420	913	Ratnagiri
5	सिंधुदूर्ग	1,261	879	228	154	810	451	Sindhudurg
6	नाशिक	4,836	4,070	546	220	1,120	3,716	Nashik
7	धुळे	1,925	1,451	426	48	596	1,329	Dhule
8	जळगाव	5,037	4,473	444	120	1,169	3,868	Jalgaon
9	अहमदनगर	4,232	3,646	522	64	1,663	2,569	Ahmednagar
10	पुणे	15,579	15,030	498	51	112	14,457	Pune
11	सातारा	4,190	3,716	414	60	763	3,427	Satara
12	सांगली	3,755	3,375	342	38	624	3,131	Sangli
13	सोलापूर	5,904	5,095	395	413	538	5,366	Solapur
14	कोल्हापूर	2,721	1,789	396	536	1,642	1,079	Kolhapur
15	औरंगाबाद	3,074	2,816	258	..	827	2,247	Aurangabad
16	जालना	1,320	1,102	198	20	326	994	Jalna
17	परभणी	1,733	1,407	306	20	556	1,177	Parbhani
18	बीड	1,304	970	270	..	564	740	Beed
19	नांदेड	2,314	1,892	348	74	710	1,604	Nanded
20	उस्मानाबाद	1,019	755	246	18	456	563	Osmanabad
21	लातूर	1,524	1,168	264	92	404	1,120	Latur
22	बुलढाणा	1,763	1,452	282	29	417	1,346	Buldhana
23	अकोला	2,793	2,301	312	180	648	2,145	Akola
24	अमरावती	5,537	4,412	336	791	1,554	3,985	Amravati
25	यवतमाळ	2,160	1,644	468	48	827	1,333	Yavatmal
26	वर्धा	2,561	2,379	162	20	1,193	1,368	Wardha
27	नागपूर	7,338	7,052	270	16	486	6,852	Nagpur
28	भंडारा	1,520	1,120	384	16	738	782	Bhandara
29	चंद्रपूर	2,176	1,804	348	24	769	1,407	Chandrapur
30	गडचिरोली	811	395	276	140	691	120	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		1,29,229	1,15,760	10,098	3,371	22,912	1,06,317	N. A.	N. A.	Maharashtra State

N. A.—उपलब्ध नाही /Not Available.

टीप.—(१) रुग्णालयातील खाटांमध्ये राज्य व केंद्र सरकार, स्थानिक संस्था, जि. प. व खाजगी रुग्णालये आणि स्वायत्त संघटनांच्या रुग्णालयातील खाटांचा समावेश आहे.

(२) दवाखान्यातील खाटांमध्ये राज्य व केंद्र सरकार, स्थानिक संस्था, जि. प., खाजगी व स्वायत्त संघटनांच्या दवाखान्यातील खाटांचा समावेश आहे.

Note.—(1) Hospitals beds includes beds of State Govt., Central Govt., Local bodies, Z. P. and Private Hospitals and voluntary organizations.

(2) Dispensaries beds includes beds of State Govt., Central Govt., Local bodies, Z. P., Private Hospitals and voluntary organizations.

आधार.—आरोग्य सेवा संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source.—Directorate of Health Services, Govt. of Maharashtra, Pune.

7. आरोग्य/HEALTH

तक्ता क्र. /TABLE No. 7.4

सार्वजनिक आणि सार्वजनिक सहाय्यित संस्थाकडून मिळालेल्या वैद्यकीय सुविधा
 Medical facilities available through Public and Public aided Institutions
 (1993-94 & 1994-95)

अनुक्रमांक	जिल्हा	रुग्णालये	प्राथमिक आरोग्य केंद्रे	दवाखाने	प्राथमिक आरोग्य पथके	क्षयरोग रुग्णालये आणि रुग्ण चिकित्सालये	सर्व संस्थांतील खाटांची संख्या	District
Serial No.		Hospitals	Primary Health Centres	Dispensaries	Primary Health Units	TB Hospitals and Clinics	No. of beds in all institutions	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(2)
1	बृहन्मंबई	758	..	1,987	..	24	29,386	Brihan Mumbai
2	ठाणे	257	77	1,453	18	2	8,333	Thane
3	रायगड	95	53	156	4	1	1,806	Raigad
4	रत्नागिरी	47	67	5	..	1	1,315	Ratnagiri
5	सिंधुदुर्ग	43	38	123	1,261	Sindhudurg
6	नाशिक	191	97	494	6	1	4,836	Nashik
7	धुळे	180	79	218	5	1	1,925	Dhule
8	जळगाव	497	77	192	5,037	Jalgaon
9	अहमदनगर	138	88	275	5	1	4,232	Ahmednagar
10	पुणे	521	83	337	8	1	15,579	Pune
11	सातारा	188	69	14	6	2	4,190	Satara
12	सांगली	203	57	192	2	1	3,755	Sangli
13	सोलापूर	173	66	130	1	1	5,904	Solapur
14	कोल्हापूर	86	67	213	6	2	2,721	Kolhapur
15	औरंगाबाद	109	43	930	..	1	3,074	Aurangabad
16	जालना	57	33	3	2	1	1,320	Jalna
17	परभणी	94	51	105	8	..	1,733	Parbhani
18	बीड	71	45	53	2	1	1,304	Beed
19	नांदेड	90	58	137	10	2	2,314	Nanded
20	उस्मानाबाद	35	41	28	1,019	Osmanabad
21	लातूर	61	44	4	..	1	1,120	Latur
22	बुलडाणा	72	47	153	..	1	1,763	Buldhana
23	अकोला	102	52	270	3	1	2,793	Akola
24	अमरावती	200	56	306	8	1	5,599	Amravati
25	यवतमाळ	83	61	112	1	1	2,160	Yavatmal
26	वर्धा	41	27	59	..	1	2,561	Wardha
27	नागपूर	359	45	84	1	2	1,738	Nagpur
28	भंडारा	42	65	28	4	2	1,520	Bhandara
29	चंद्रपूर	93	58	192	8	1	2,176	Chandrapur
30	गडचिरोली	17	45	37	31	..	811	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		4,912	1,689	8,320	139	54	1,29,229	Maharashtra State

आधार.—आरोग्य सेवा संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे.

Source.—Directorate of Health Services, Govt. of Maharashtra, Pune.

सत्यमेव जयते

८. कुटुंब कल्याण

८.१. कुटुंब कल्याण केंद्राच्या आकडेवारीत फिरत्या कुटुंब कल्याण केंद्रांचाही समावेश आहे. ह्या केंद्रांमध्ये नसबंदी शस्त्रक्रिया, लूप बसविणे व कुटुंब कल्याण साधनांचे वाटप करणे इत्यादी कामे नियमित चालतात.

पुरुष नसबंदीस इंग्रजीत व्हॅसेक्टोमी म्हणतात तर स्त्री नसबंदीस ट्युबेक्टोमी म्हणतात. " लूप बसविणे " हे साधन स्त्रियांसाठी असून त्याचा उपयोग पाळणा लांबविण्याकरिता किंवा थांबविण्याकरिता होतो.

8. FAMILY WELFARE

8.1. The number of family welfare centres include Mobile Family Welfare Centres also. In these centres the Sterilisation, I. U. C. D insertions and distribution of conventional contraceptives are done regularly. The sterilisation operation performed on male is called vasectomy and that on female is called tubectomy. I. U. C. D device is meant for women and is used for spacing as well as for stopping of births.

8. कुटुंब कल्याण/FAMILY WELFARE

तक्ता क्र. /TABLE No. 8.1

कुटुंब कल्याण केंद्रांची/चिकित्सालयांची संख्या
Number of family welfare centres/clinics
(1993-94 & 1994-95)

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा (2)	एकूण Total		ग्रामीण Rural		नागरी Urban		शासकीय Govt.		इतर संस्था Other bodies		District (2)
		1993-94	1994-95	1993-94	1994-95	1993-94	1994-95	1993-94	1994-95	1993-94	1994-95	
		A	B	A	B	A	B	A	B	A	B	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(2)
1	बृहन्मुंबई	87	87	87	87	9	9	78	78	Greater Mumbai
2	ठाणे	114	118	73	77	41	41	86	90	28	28	Thane
3	रायगड	55	55	53	53	2	2	54	54	1	1	Raigad
4	रत्नागिरी	69	69	67	67	2	2	68	68	1	1	Ratnagiri
5	सिंधुदुर्ग	41	41	38	38	3	3	39	39	2	2	Sindhudurg
6	नाशिक	116	119	94	97	22	22	97	100	19	3	Nashik
7	धुळे	88	90	79	81	9	9	82	84	6	6	Dhule
8	जळगाव	100	100	77	77	23	23	80	80	20	3	Jalgaon
9	अहमदनगर	98	98	88	88	10	10	90	90	8	8	Ahmednagar
10	पुणे	122	123	82	83	40	40	86	87	36	36	Pune
11	सातारा	75	75	69	69	6	6	73	73	2	2	Satara
12	सांगली	80	80	57	57	23	23	62	62	18	18	Sangli
13	सोलापूर	89	89	66	66	23	23	70	70	19	19	Solapur
14	कोल्हापूर	87	87	67	67	20	20	69	69	18	18	Kolhapur
15	औरंगाबाद	55	55	43	43	12	12	48	48	7	7	Aurangabad
16	जालना	41	41	33	33	8	8	38	38	3	3	Jalna
17	परभणी	65	65	51	51	14	14	58	58	7	7	Parbhani
18	बीड	50	50	45	43	5	5	50	48	Beed
19	नांदेड	67	71	58	62	9	9	64	68	3	3	Nanded
20	उस्मानाबाद	43	43	41	41	2	2	43	43	Osmanabad
21	लातूर	63	63	44	44	19	19	53	53	10	10	Latur
22	बुलढाणा	52	52	47	47	5	5	52	52	Buldhana
23	अकोला	62	62	52	52	10	10	57	57	5	5	Akola
24	अमरावती	68	68	56	56	12	12	61	61	7	7	Amravati
25	यवतमाळ	71	71	61	61	10	10	68	68	3	3	Yavatmal
26	वर्धा	32	32	27	27	5	5	28	28	4	4	Wardha
27	नागपूर	80	80	45	45	35	35	54	54	26	26	Nagpur
28	भंडारा	72	73	64	65	8	8	69	70	3	3	Bhandara
29	चंद्रपूर	66	66	58	58	8	8	60	60	6	6	Chandrapur
30	गडचिरोली	47	47	45	45	2	2	46	46	1	1	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		2155	2170	1680	1695	475	475	1814	1829	341	341	Maharashtra State

A=1993-94 B=1994-95

आधार.— आरोग्य सेवा संचालनालय, (कुटुंब कल्याण, माता बाल संगोपन व शालेय आरोग्य), महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source.— Directorate of Health Services, (Family Welfare, MCH and SH), Govt. of Maharashtra, Pune.

8. कुटुंब कल्याण/FAMILY WELFARE

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 8.2

महाराष्ट्रातील कुटुंब कल्याण कार्यक्रम
Family Welfare Programme in Maharashtra during
(1993-94 & 1994-95)

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा	ऐच्छिक नसबंदी शस्त्रक्रिया संख्या No. of Voluntary sterilisation Operation				बसविलेल्या लुपांची संख्या No. of I. U. C. D.				District
		ध्येय Targets		साध्य Achievements		ध्येय Targets		साध्य Achievements		
		1993-94	1994-95	1993-94	1994-95	1993-94	1994-95	1993-94	1994-95	
		A	B	A	B	A	B	A	B	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(2)
1	बृहन्मुंबई	52000	55700	40368	46021	66110	66820	42740	46824	Greater Mumbai
2	ठाणे	33500	35900	28761	29933	34180	34530	24304	26323	Thane
3	रायगड	12100	13000	12169	13046	12820	12960	8571	9740	Raigad
4	रत्नागिरी	9800	10500	9088	10580	10140	10250	8737	9443	Ratnagiri
5	सिंधुदूर्ग	4400	4700	3954	4251	5760	5820	5413	5575	Sindhudurg
6	नाशिक	28800	31900	28967	30976	27690	27990	21798	22573	Nashik
7	धुळे	17200	18400	17233	18408	17760	17950	11270	11928	Dhule
8	जळगाव	24000	25700	22954	23958	22620	22860	17060	20580	Jalgaon
9	अहमदनगर	24000	25700	24517	26581	24500	24760	22467	24765	Ahmednagar
10	पुणे	43200	46300	44861	46933	38780	39190	29489	28844	Pune
11	सातारा	18000	19300	19524	19304	19320	18520	14866	14224	Satara
12	सांगली	18000	19300	18828	19996	15900	16070	15906	15702	Sangli
13	सोलापूर	27500	29500	28156	29720	22750	23000	21985	21750	Solapur
14	कोल्हापूर	24000	25700	24290	26022	21620	22060	19133	20325	Kolhapur
15	औरंगाबाद	20100	21500	17213	19003	16570	16750	13551	15009	Aurangabad
16	जालना	11000	11800	11022	11802	10500	10610	9071	9172	Jalna
17	परभणी	14400	15400	14443	15421	16330	16500	15157	15645	Parbhani
18	बीड	13000	13900	14385	14251	12830	12970	10892	12058	Beed
19	नांदेड	19800	21200	15131	21257	17500	17690	7089	8503	Nanded
20	उस्मानाबाद	10200	10900	8403	10907	9920	10030	7999	9022	Osmanabad
21	लातूर	12000	12900	14040	14368	12830	12970	11644	11851	Latur
22	बुलढाणा	12000	12900	12756	12902	13000	13140	11299	11861	Buldhana
23	अकोला	15000	16100	15795	16482	15800	15970	14607	14546	Akola
24	अमरावती	14600	15600	14563	15466	14270	14420	15118	13556	Amravati
25	यवतमाळ	15000	16100	14250	16107	15000	15160	14029	15165	Yavatmal
26	वर्धा	8000	8600	8018	8667	7500	7580	7467	7654	Wardha
27	नागपूर	25100	26900	23298	24840	23580	23830	22665	23114	Nagpur
28	भंडारा	14900	16000	14978	16019	16180	16360	12466	13921	Bhandara
29	चंद्रपूर	11400	12200	12335	12814	13280	13420	11511	11586	Chandrapur
30	गडचिरोली	6000	6400	5604	6419	5760	5820	4731	5024	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		560000	600000	539802	582454	560000	566000	453035	476283	Maharashtra State

A=1993-94 B=1994-95

आधार.—आरोग्य सेवा संचालनालय, (कुटुंब कल्याण, माता बाल संगोपन व शालेय आरोग्य), महाराष्ट्र शासन, पुणे.

Source.— Directorate of Health Services (Family Welfare, MCH and SH), Govt. of Maharashtra, Pune.

8. कुटुंब कल्याण/FAMILY WELFARE

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 8.3

कुटुंब कल्याण केंद्रांची संख्या व त्यांचे कार्य
Number of Family Welfare Centres operating and work done
(1993-94 & 1994-95)

अनु- क्रमांक	३१ मार्च, १९९४ व ९५ रोजी केंद्रांची संख्या	नसबंदी शस्त्रक्रियांची संख्या No. of sterilisation operations done								वसविलेल्या लुपांची संख्या		
Serial No.	जिल्हा	No. of centres as on 31st March 1994 and 95		पुरुष नसबंदी Vasectomy		स्त्री नसबंदी Tubectomy		एकूण Total		No. of I. U. C. D. insertions performed		District
		1993-94	1994-95	1993-94	1994-95	1993-94	1994-95	1993-94	1994-95	1993-94	1994-95	
(1)	(2)	A	B	A	B	A	B	A	B	A	B	(2)
1	बृहन्मुंबई	87	87	628	748	39740	45273	40368	46021	42740	46824	Greater Mumbai
2	ठाणे	114	118	1079	808	27682	29125	28761	29933	24304	26323	Thane
3	रायगड	55	55	278	205	11891	12841	12169	13046	8571	9740	Raigad
4	रत्नागिरी	69	69	250	239	8836	10341	9086	10580	8737	9443	Ratnagiri
5	सिंधुदुर्ग	41	41	44	48	3810	4203	3854	4251	5413	5575	Sindhudurg
6	नाशिक	116	119	1148	975	27819	30001	28967	30976	21798	22573	Nashik
7	धुळे	88	90	840	716	16393	17692	17233	18408	11270	11928	Dhule
8	जळगाव	100	100	537	508	22417	23450	22954	23958	17060	20580	Jaigaon
9	अहमदनगर	98	98	31	89	24486	26492	24517	26581	22467	24765	Ahmednagar
10	पुणे	122	123	254	799	44607	46134	44861	46933	29489	28844	Pune
11	सातारा	75	75	19	27	19505	19277	19524	19304	14866	14224	Satara
12	सांगली	80	80	25	38	18803	19958	18828	19996	15906	15702	Sangli
13	सोलापूर	89	89	53	42	28103	29678	28156	29720	21985	21750	Solapur
14	कोल्हापूर	87	87	31	57	24259	25965	24290	26022	19133	20325	Kolhapur
15	औरंगाबाद	55	55	38	20	17175	18983	17213	19003	13551	15009	Aurangabad
16	जालना	41	41	20	18	11002	11784	11022	11802	9071	9172	Jalna
17	परभणी	65	65	24	34	14419	15387	14443	15421	15157	15645	Parbhani
18	बीड	50	50	16	56	14369	14195	14385	14251	10892	12058	Beed
19	नांदेड	67	71	17	60	15114	21197	15131	21257	7089	8503	Nanded
20	उस्मानाबाद	43	43	8	18	8395	10889	8403	10907	7999	9022	Osmanabad
21	लातूर	63	63	7	36	14033	14332	14040	14368	11644	11851	Latur
22	बुलढाणा	52	52	638	317	12118	12585	12756	12902	11299	11861	Buldhana
23	अकोला	62	62	390	362	15405	16120	15795	16482	14607	14546	Akola
24	अमरावती	68	68	553	458	14010	15008	14563	15466	15118	13556	Amravati
25	यवतमाळ	71	71	122	67	14128	16040	14250	16107	14029	15165	Yavatmal
26	वर्धा	32	32	112	127	7906	8540	8018	8667	7467	7654	Wardha
27	नागपूर	80	80	793	702	22505	24138	23298	24840	22665	23114	Nagpur
28	भंडारा	72	73	1738	1438	13240	14581	14978	16019	12466	13921	Bhandara
29	चंद्रपूर	66	66	554	431	11781	12383	12335	12814	11511	11586	Chandrapur
30	गडचिरोली	47	47	1426	1314	4178	5105	5604	6419	4731	5024	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य.		2155	2170	11673	10757	528129	571697	539802	582454	453035	476283	Maharashtra State

A=1993-94 B=1994-95

आधार.— आरोग्य सेवा संचालनालय, (कुटुंब कल्याण, माता बाल रांगोपन व शालेय आरोग्य), महाराष्ट्र शासन, पुणे.

Source.— Directorate of Health Services, (Family Welfare, MCH and SH), Govt. of Maharashtra, Pune.

९. समाज कल्याण सेवा

९.१. या विभागात आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल घटकांकरिता देण्यात येणारी अनुदाने व कर्जे ह्या संबंधीची माहिती दिली आहे.

9. SOCIAL WELFARE SERVICES

9.1. Information of loans and grants disbursed to economically weaker sections is given in this section.

9. समाज कल्याण सेवा /SOCIAL WELFARE SERVICES

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 9.1

उद्देश व साधनानुसार आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल घटकांकरीता कर्ज व अनुदानांचे खाटप
Loans and grants disbursed to economically weaker sections by purpose and sources in
1993-94/1994-95

अनुक्रमांक	राजपत्र/उद्देश	शासकीय/Government				बैंक/Bank				इतर/Others				स्रोत/उद्देश
Serial No		लाभधारकांची संख्या No. of beneficiaries	रक्कम रुपये Amount Rs.	लाभधारकांची संख्या No. of beneficiaries	रक्कम रुपये Amount Rs.	लाभधारकांची संख्या No. of beneficiaries	रक्कम रुपये Amount Rs.	लाभधारकांची संख्या No. of beneficiaries	रक्कम रुपये Amount Rs.	लाभधारकांची संख्या No. of beneficiaries	रक्कम रुपये Amount Rs.	लाभधारकांची संख्या No. of beneficiaries	रक्कम रुपये Amount Rs.	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(2)
1	जमीन खरेदी	Purchase of land
2	शेती अवजारे खरेदी	Purchase of Agriculture Implement
3	इतर शेती उद्योगाकरिता	Other Agricultural purposes.
4	औद्योगिक उद्योगाकरिता	Industrial purposes
5	वाहने खरेदी	Purchase of vehicles
6	इतर	Others
7	सिमेंटिक कर्ज	3,253	3,700	1300.21	1058.71	..	168	..	37.92	60	..	1.28	..	Margin money Schemes
	एकूट अनुदान योजना	36,710	28,808	1503.32	1,259.49	..	7,224	..	267.49	50 percent subsidy Scheme.
एकूट		39,963	32,508	2,803.53	2,318.20	..	7,392	..	305.41	60	..	1.28	..	Total

आधार. - (१) वास्तव्य माईक विमुक्त जाती व पटका समाती विकास महामंडळ (मराठी), मुंबई
(२) लोकशाहीर अण्णाभाऊ साठे विकास महामंडळ (मराठी), मुंबई
(३) महात्मा फुले मागासवर्गीय विकास महामंडळ (मराठी), मुंबई

Source. - (1) Vasantrao Naik Virukta Jati & Patka Samati Vikas Mahamandal (Marathi), Mumbai.
(2) Lok Shahir Annabhai Sathe Vikas Mahamandal (Marathi), Mumbai.
(3) Mahatma Phule Backward Class Development Corp. Ltd., Mumbai.

**१०. सामाजिक संरक्षण आणि सामाजिक सुरक्षा
(पोलीस, गुन्हे व न्याय)**

१०.१ या विभागातील तक्त्यामध्ये बृहन्मुंबई व महाराष्ट्र राज्यातील पोलीसांची संख्या व त्यांचेवरील खर्च, निरनिराळ्या गुन्ह्यांचे वर्गीकरण, न्यायालये व त्यांचेकडील प्रकरणे आणि तुरुंगातील कैद्यांसंबंधी माहिती या विषयावरील ओकडेवारी समाविष्ट आहे.

**10. SOCIAL SECURITY AND SOCIAL DEFENCE
(Police, Crimes and Judicial)**

10.1 Data in the tables in this section include statistics regarding Police Force in Brihan Mumbai and Maharashtra and cost of Police, classification of various crimes, courts and cases with them and prisons.

10. सामाजिक संरक्षण आणि सामाजिक सुरक्षा (पोलीस, गुन्हे, न्याय व सुधारगृह)
SOCIAL SECURITY AND SOCIAL DEFENCE (POLICE, CRIMES, JUDICIAL AND SUDHARGRUH)

पोलीस/POLICE

तक्ता क्रमांक/TABLE NO. 10.1 (A)

महाराष्ट्र राज्यातील पोलीस ठाणी व पोलीसांची संख्या (रेल्वे धरून व बृहन्मुंबई वगळून)
Police Stations and Police Force in Maharashtra State (Including Railways but excluding Brihan Mumbai)
(1993-94)

अनु- क्रमांक Serial No.	जिल्हा	पोलीस ठाणी Number of Police Stations	आऊट पोस्ट No. of Out Posts	हंगामी धरून एकूण पोलीसांची संख्या Strength of Police including temporary force	चौकशी झालेले एकूण दखलपत्र गुन्हे Total number of cognizable Crimes investigated	District
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(2)
1	ठाणे (ग्रामीण)	29	34	2,725	14,576	Thane (Rural)
2	रायगड	23	22	1,760	9,224	Raigad
3	रत्नागिरी	12	31	1,187	8,059	Ratnagiri
4	सिंधुदुर्ग	8	22	898	3,780	Sindhudurg
5	नाशिक (ग्रामीण)	32	34	2,527	10,908	Nashik (Rural)
6	धुळे	25	34	2,348	21,425	Dhule
7	जळगाव	32	29	2,847	10,365	Jaigaon
8	अहमदनगर	24	37	2,250	11,284	Ahmednagar
9	पुणे (ग्रामीण)	28	45	1,970	8,682	Pune (Rural)
10	सातारा	25	28	2,223	12,282	Satara
11	सांगली	20	25	1,778	9,486	Sangli
12	सोलापूर (ग्रामीण)	21	33	1,633	9,693	Solapur (Rural)
13	कोल्हापूर	27	19	2,209	15,582	Kolhapur
14	औरंगाबाद (ग्रामीण)	21	10	1,180	4,787	Aurangabad (Rural)
15	जालना	16	8	1,193	6,013	Jalna
16	परभणी	27	19	1,802	7,376	Parbhani
17	बीड	22	13	1,490	8,452	Beed
18	नांदेड	34	21	2,726	10,734	Nanded
19	उस्मानाबाद	16	14	1,185	6,281	Osmanabad
20	लातूर	20	16	1,317	5,663	Latur
21	बुलढाणा	25	12	1,799	10,035	Buldhana
22	अकोला	29	23	2,920	20,655	Akola
23	अमरावती	37	19	3,040	16,777	Amravati
24	यवतमाळ	28	18	2,009	22,437	Yavatmal
25	वर्धा	15	6	1,236	15,085	Wardha
26	नागपूर (ग्रामीण)	22	18	1,780	13,228	Nagpur (Rural)
27	भंडारा	24	13	1,925	18,018	Bhandara
28	चंद्रपूर	21	7	2,411	11,615	Chandrapur
29	गडचिरोली	13	13	1,997	4,270	Gadchiroli
30	मुंबई रेल्वे	8	2	2,969	8,773	Mumbai Rly.
31	पुणे रेल्वे	9	18	1,325	3,102	Pune Rly.
32	नागपूर रेल्वे	14	23	1,114	2,227	Nagpur Rly.
33	ठाणे शहर	32	10	6,988	24,979	Thane City
34	पुणे शहर	18	91	5,591	29,615	Pune City
35	नागपूर शहर	18	77	5,270	31,608	Nagpur City
36	नाशिक शहर	7	20	1,714	9,917	Nashik City
37	औरंगाबाद शहर	10	2	2,530	10,152	Aurangabad City
38	सोलापूर शहर	5	18	1,224	15,798	Solapur City
महाराष्ट्र राज्य		797	884	85,090	4,63,005	Maharashtra State

आधार.— पोलीस महासंचालक यांचे कार्यालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.

Source.—Office of the Director General of Police, Government of Maharashtra, Mumbai.

10. सामाजिक संरक्षण आणि सामाजिक सुरक्षा (पोलीस, गुन्हे व न्याय)
SOCIAL SECURITY AND SOCIAL DEFENCE (POLICE, CRIMES AND JUDICIAL)

पोलीस/POLICE

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 10.1 (B)

महाराष्ट्र राज्यातील पोलीस ठाणी व पोलिसांची संख्या (रेल्वे धरून परंतु बृहन्मुंबई वगळून)
Police Stations and Police Force in Maharashtra State (Including Railways but excluding Brihan Mumbai)
(1994-95)

अनु- क्रमांक Serial No.	जिल्हा	पोलीस ठाणी Number of Police Stations	आऊट पोस्ट No. of Out Posts	हंगामी धरून एकूण पोलिसांची संख्या Strength of Police including temporary force	चौकशी झालेले एकूण दखलपत्र गुन्हे Total number of cognizable Crimes investigated	District
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(2)
1	ठाणे (ग्रामीण)	29	34	2,789	7,117	Thane (Rural)
2	रायगड	24	21	1,804	6,647	Raigad
3	रत्नागिरी	12	31	1,197	4,595	Ratnagiri
4	सिंधुदुर्ग	8	23	893	1,877	Sindhudurg
5	नाशिक	33	35	2,553	9,744	Nashik
6	धुळे	25	34	2,348	10,597	Dhule
7	जळगाव	32	29	1,457	9,060	Jaigaon
8	अहमदनगर	24	59	2,278	12,019	Ahmednagar
9	पुणे (ग्रामीण)	28	45	1,925	5,345	Pune (Rural)
10	सातारा	25	28	2,207	6,797	Satara
11	सांगली	20	25	1,814	6,585	Sangli
12	सोलापूर	21	33	1,638	9,524	Solapur
13	कोल्हापूर	27	19	2,210	9,378	Kolhapur
14	औरंगाबाद	21	10	1,204	3,846	Aurangabad
15	जालना	16	8	1,166	4,275	Jalna
16	परभणी	27	19	1,801	6,017	Parbhani
17	बीड	22	13	1,491	6,938	Beed
18	नांदेड	34	30	2,512	5,316	Nanded
19	उस्मानाबाद	16	14	1,185	5,036	Osmanabad
20	लातूर	20	16	1,307	4,722	Latur
21	बुलढाणा	26	13	1,850	9,394	Buldhana
22	अकोला	29	25	3,029	16,671	Akola
23	अमरावती	37	19	3,049	14,268	Amravati
24	यवतमाळ	28	31	1,867	18,229	Yavatmal
25	वर्धा	15	11	1,235	15,394	Wardha
26	नागपूर (ग्रामीण)	22	18	1,778	12,138	Nagpur (Rural).
27	भंडारा	24	26	2,037	14,699	Bhandara
28	चंद्रपूर	21	28	2,424	9,903	Chandrapur
29	गडचिरोली	14	18	2,056	4,368	Gadchiroli
30	मुंबई रेल्वे	8	2	2,970	9,028	Mumbai Rly.
31	पुणे रेल्वे	12	21	1,145	2,184	Pune Rly.
32	नागपूर रेल्वे	14	23	1,114	1,604	Nagpur Rly.
33	ठाणे शहर	24	64	5,541	11,568	Thane City
34	पुणे शहर	18	86	5,671	19,263	Pune City
35	नागपूर शहर	18	78	5,302	22,135	Nagpur City
36	नाशिक शहर	7	37	1,766	9,251	Nashik City
37	औरंगाबाद शहर	10	2	2,540	3,086	Aurangabad City
38	सोलापूर शहर	5	18	1,268	12,410	Solapur City
39	नवी मुंबई	7	12	1,231	2,703	New Bombay
महाराष्ट्र राज्य		796	1,058	83,652	3,43,731	Maharashtra State

आधार.— पोलीस महासंचालक याचे कार्यालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source.—Office of the Director General of Police, Government of Maharashtra, Mumbai.

10. सामाजिक संरक्षण आणि सामाजिक सुरक्षा (पोलीस, गुन्हे सुधारगृहे व न्याय)/

पोलीस/

तक्ता क्रमांक/

महाराष्ट्र राज्यातील पोलीसांवरील खर्च व त्यांची संख्या/

1993-94 & 1994-95

अनु- क्रमांक Serial No.	पोलीस आयुक्त, अतिरिक्त पोलीस आयुक्त, उपआयुक्त व सहाय्यक पोलीस आयुक्त Commissioner of Police and Additional Commissioner of Police, Deputy Commissioner of Police and Assistant Commissioner of Police	पोलीस निरीक्षक Police Inspector	पोलीस अभियोक्ता Police Prosecutors	उप-निरीक्षक Sub-Inspector									
जिल्हा	तात्पुरते Tempo- rary	कायमचे Perma- nent	एकूण Total	तात्पुरते Tempo- rary	कायमचे Perma- nent	एकूण Total	तात्पुरते Tempo- rary	कायमचे Perma- nent	एकूण Total	तात्पुरते Tempo- rary	कायमचे Perma- nent	एकूण Total	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)
1	बृहन्मुंबई	95	43	138	941	527	1,468	44	27	71	3,456	787	4,243
2	ठाणे शहर	21	5	26	60	25	85	16	8	24	288	95	383
3	ठाणे (ग्रामीण)	5	1	6	15	2	17	4	7	11	103	14	117
4	रायगड	..	5	5	..	10	10	6	4	10	..	66	66
5	रत्नागिरी	1	2	3	12	3	15	4	2	6	9	19	28
6	सिंधुदूर्ग	3	1	4	2	2	4	4	3	7	14	8	22
7	नाशिक (ग्रामीण)	3	5	8	12	8	20	8	4	12	61	43	104
8	धुळे	2	3	5	6	5	11	10	9	19	41	39	80
9	जळगांव	3	3	6	7	9	16	13	6	19	47	43	90
10	अहमदनगर	3	4	7	6	9	15	22	7	29	43	31	74
11	पुणे शहर	11	7	18	24	20	44	13	6	19	207	67	274
12	पुणे (ग्रामीण)	3	3	6	23	6	29	6	9	15	27	36	63
13	सातारा	2	3	5	25	6	31	8	6	14	30	19	49
14	सांगली	2	3	5	6	12	18	9	5	14	30	20	50
15	सोलापूर (ग्रामीण)	2	3	5	7	7	14	5	6	11	20	33	53
16	कोल्हापूर	3	3	6	30	8	38	7	3	10	5	42	47
17	औरंगाबाद (ग्रामीण)	1	4	5	8	5	13	1	8	9	18	29	47
18	जालना	4	1	5	16	2	18	5	2	7	17	19	36
19	परभणी	3	3	6	4	5	9	9	5	14	32	30	62
20	बीड	2	3	5	7	3	10	7	8	15	32	33	65
21	नांदेड	6	3	9	16	5	21	8	5	13	34	90	124
22	उस्मानाबाद	2	2	4	10	3	13	6	4	10	17	19	36
23	लातूर	3	2	5	13	4	17	6	3	9	20	21	41
24	बुलढाणा	2	3	5	14	15	29	7	9	16	36	34	70
25	अकोला	3	4	7	13	8	21	12	7	19	53	54	107
26	अमरावती	3	4	7	9	10	19	13	10	23	43	64	107
27	यवतमाळ	2	3	5	6	5	11	6	7	13	23	41	64
28	वर्धा	2	3	5	5	3	8	9	12	21	26	21	57
29	नागपूर शहर	13	6	19	30	22	52	11	4	15	230	62	292
30	नागपूर (ग्रामीण)	3	3	6	8	3	11	7	2	9	40	31	71
31	भंडारा	3	3	6	12	4	16	5	5	10	46	36	82
32	चंद्रपूर	3	3	6	15	3	18	5	9	14	78	35	113
33	गडचिरोली	9	..	9	29	2	31	1	4	5	86	9	95
34	नाशिक शहर	7	..	7	10	3	13	..	5	5	28	16	44
35	सोलापूर शहर	6	2	8	16	3	19	..	6	6	14	16	30
36	औरंगाबाद शहर	7	..	7	10	2	12	..	10	10	59	17	86
37	मुंबई रेल्वे	1	3	4	11	4	15	..	7	7	58	22	30
38	पुणे रेल्वे	2	2	4	3	6	9	..	9	9	24	28	52
39	नागपूर रेल्वे	1	3	4	1	5	6	3	13	16	7	30	37
40	नवी मुंबई शहर	3	3	6	7	9	16	33	35	68
महाराष्ट्र राज्य		252	155	407	1,449	793	2,249	300	266	566	5,445	2,164	7,609

आधार.-(१) पोलीस आयुक्त, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.

(२) पोलीस महासंचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.

SOCIAL SECURITY AND SOCIAL DEFENCE (POLICE, CRIMES SUDHARGRUH AND JUDICIAL)

POLICE

TABLE No. 10.2

Cost and Strength of Police in Maharashtra

हवालदार Head Constables			पोलीस शिपाई Constables			एकूण Total			केंद्र व राज्य शासनाच्या महसूल खात्या- कडून येणे असलेली रक्कम (हजार रुपयात)	केंद्र व राज्य शासनाव्यतिरिक्त महसूल खात्या- कडून येणे असलेली रक्कम (हजार रुपयात)	एकूण खर्च (हजार रुपयात)	District
तात्पुरते Tempo- rary	कायमचे Perma- nent	एकूण Total	तात्पुरते Tempo- rary	कायमचे Perma- nent	एकूण Total	तात्पुरते Tempo- rary	कायमचे Perma- nent	एकूण Total	Total cost payable from Central and State Revenue (000 Rs.)	Total cost payable other than Central and State Revenue (000 Rs.)	Total cost (000 Rs.)	
(15)	(16)	(17)	(18)	(19)	(20)	(21)	(22)	(23)	(24)	(25)	(26)	(2)
5,658	1,480	7,138	14,013	10,034	24,047	24,207	12,898	37,105	23,162	..	23,162	Brihan Mumbai
1,002	625	1,627	3,292	1,774	5,066	4,679	2,532	7,211	2,91,314	2,181	2,93,495	Thane City
356	275	631	1,255	763	2,018	1,738	1,062	2,800	67,140	5	67,145	Thane (Rural)
..	450	450	..	1,273	1,273	6	1,808	1,814	70,641	806	71,447	Raigad
157	154	311	367	473	840	550	653	1,203	41,255	490	41,744	Ratnagiri
155	74	229	382	252	634	960	340	900	34,426	13	34,438	Sindhudurg
335	303	638	889	894	1,783	1,308	1,257	2,565	2,716	224	2,941	Nashik Rural
294	364	658	797	887	1,684	1,150	1,307	2,457	1,25,006	319	1,25,325	Dhule
297	389	686	185	474	659	552	924	1,476	1,00,644	881	1,01,525	Jaigaon
262	294	556	648	991	1,639	984	1,336	2,320	80,034	283	80,317	Ahmednagar
673	635	1,308	2,222	1,805	4,027	3,150	2,540	5,690	2,33,470	4,323	2,37,793	Pune City
340	147	487	595	746	1,341	994	947	1,941	70,087	176	70,263	Pune (Rural)
266	268	534	843	745	1,588	1,174	1,047	2,221	1,06,576	726	1,07,301	Satara
245	185	430	622	689	1,311	914	914	1,828	71,860	789	72,649	Sangli
170	235	405	388	773	1,161	592	1,057	1,649	42,043	..	42,043	Solapur (Rural)
268	270	538	897	684	1,581	1,210	1,010	2,220	90,534	217	90,751	Kolhapur
115	178	293	469	377	846	612	601	1,213	51,547	6	51,553	Aurangabad (R.)
162	111	273	483	351	834	687	486	1,173	40,924	223	41,147	Jalna
265	184	449	609	666	1,275	922	893	1,815	67,225	38	67,263	Parbhani
166	198	364	209	838	1,047	423	1,083	1,506	56,576	48	56,624	Beed
351	246	597	1,143	825	1,968	1,558	1,174	2,732	95,307	150	95,457	Nanded
174	109	283	411	438	849	620	575	1,195	46,617	..	46,617	Osmanabad
193	118	311	546	387	933	781	535	1,316	42,084	20	42,104	Latur
245	189	434	689	623	1,312	993	873	1,866	68,425	105	68,530	Buldhana
392	283	675	1,268	951	2,219	1,741	1,307	3,048	1,14,023	2	1,14,026	Akola
393	293	686	1,247	983	2,230	1,708	1,364	3,072	1,19,820	62	1,19,882	Amravati
204	279	483	782	652	1,434	1,023	987	2,010	57,347	68	57,415	Yavatmal
170	143	313	390	462	852	602	654	1,256	43,594	111	43,705	Wardha
655	595	1,250	1,889	1,800	3,689	2,828	2,489	5,317	2,06,267	3,949	2,10,216	Nagpur City
222	219	441	812	437	1,249	1,092	695	1,787	67,737	638	68,375	Nagpur (Rural)
306	176	482	882	577	1,459	1,254	801	2,055	69,358	427	69,785	Bhandara
415	150	565	1,161	561	1,722	1,677	761	2,438	1,11,724	1,151	1,12,875	Chandrapur
345	54	399	1,370	152	1,522	1,840	221	2,061	1,03,245	29,110	1,32,355	Gadchiroli
222	134	356	821	525	1,346	1,088	683	1,771	79,049	8,097	87,146	Nasik City
104	170	274	401	536	937	541	733	1,274	50,416	501	50,918	Solapur City
514	54	568	1,489	378	1,867	2,079	461	2,550	1,16,566	..	1,16,566	Aurangabad City
429	316	745	1,187	932	2,119	1,688	1,282	2,970	1,06,082	..	1,06,082	Mumbai Rly.
191	134	325	234	521	755	454	700	1,154	65,011	..	65,011	Pune Rly.
104	197	301	228	538	766	344	786	1,130	47,591	..	47,591	Nagpur Rly.
238	45	283	733	128	861	1,014	220	1,234	40,008	538	40,546	New Bom. City
17,053	10,723	27,776	46,848	37,895	84,743	71,354	51,996	1,23,350	33,15,451	56,677	33,72,128	Maharashtra State

Source.—(1) Commissioner of Police Government of Maharashtra, Mumbai.

(2) Director General of Police Govt. of Maharashtra, Mumbai.

10. सामाजिक संरक्षण आणि सामाजिक सुरक्षा (पोलीस, गुन्हे व न्याय)
SOCIAL SECURITY AND SOCIAL DEFENCE (POLICE, CRIMES AND JUDICIAL)

पोलीस/POLICE

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 10.3

इंडियन पिनल कोडखाली महाराष्ट्र राज्यात झालेले दखलपात्र गुन्हे (गुन्ह्यांचे प्रयत्न धरून)/(Cognizable offences (including attempts) under Indian Penal Code in Maharashtra State (1993-94 and 1994-95))

अनुक्रमांक Serial No.	गुन्हे (2)	तिमाहीमध्ये During Quarter			तिमाहीमध्ये During Quarter			तिमाहीमध्ये During Quarter			एकूण Total		Offences (2)
		30-6-1993 (3)	30-6-1994 (4)	30-9-1993 (5)	30-9-1994 (6)	31-12-1993 (7)	31-12-1994 (8)	31-3-1994 (9)	31-3-1995 (10)	31-3-1994 (11)	31-3-1995 (12)		
1	दंगल	1,860	983	1,651	857	2,303	964	962	766	6,776	3,570	Rioting	
2	नाण्यासंबंधीचे गुन्हे	..	1	1	2	1	1	2	4	Offences relating to coins	
3	चलन व बँक नोटासंबंधीचे गुन्हे	97	28	80	64	118	53	85	50	380	195	Offences relating to currency and Bank notes.	
4	खून	753	8,7	633	633	659	662	720	712	2,765	2,764	Murders	
5	संदोष मनुष्यवध (परंतु खून या संज्ञेत अंतर्भाव नसलेले)	40	54	36	31	49	40	40	39	165	164	Culpable homicides not amounting to murder.	
6	मादक पदार्थांचा व्यापार	312	29	297	30	242	29	214	30	1,065	118	Administering of stupefying drugs.	
7	पैशाच्या हेतूने किंवा इतर कारणाकरिता माणसाना पळवून नेणे	322	354	244	247	305	371	319	317	1,190	1,289	Kidnapping and abduction	
8	दरोडा किंवा त्याकरिता एकत्र होणे	204	176	191	167	226	166	185	166	806	675	Dacoity and preparation of assembly for dacoity.	
9	चोरी, लूट	843	767	814	785	843	803	811	709	3,311	3,064	Robbery.	
10	घरफोडी	4,178	3,650	4,531	4,042	4,216	3,706	3,442	3,490	16,367	14,888	House breaking	
11	फसवणूक	751	709	753	770	738	685	840	781	3,082	2,945	Cheating	
12	विश्र्वासघात	540	479	455	448	443	529	456	480	1,894	1,936	Breach of trust	
13	एकूण चोऱ्या	12,852	11,203	13,044	11,976	12,008	12,540	11,928	11,735	50,732	47,454	Total Thefts	
	(अ) ताऱ्याची तार	581	410	554	386	547	444	470	462	2,152	1,702	(a) Copper Wire	
	(ब) जनावरे	397	318	408	351	325	299	351	306	1,481	1,274	(b) Cattle	
	(क) सायकली	834	688	1,070	819	1,038	809	1,062	801	4,004	3,117	(c) Cycles	
	(ड) मोटारी व सुटे भाग	1,807	1,306	1,651	1,475	1,704	1,595	1,223	1,397	6,385	5,773	(d) Motor Vehicle and accessories	
	(इ) विस्तुले वगैरे	4	3	2	4	1	2	1	..	8	9	(e) Fire arms	
	(फ) स्फोटक पदार्थ	1	1	(f) Explosives	
	(ग) इतर	9,228	8,478	9,349	8,941	9,293	9,390	7,516	8,769	35,386	35,578	(g) Other thefts	
14	इतर गुन्हे	21,500	23,704	18,678	19,821	19,380	21,746	26,482	22,015	86,040	87,286	Other Crimes	
	एकूण	44,252	42,894	41,408	39,873	42,431	42,295	46,484	41,290	1,74,575	1,66,352	Total	

आधार.—(१) पोलीस महासंचालक यांचे कार्यालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई
(२) पोलीस आयुक्त, बृहन्मुंबई, यांचे कार्यालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source.—(1) Office of the Director General of Police, Government of Maharashtra State, Mumbai.
(2) Office of the Police Commissioner, Brihan Mumbai, Government of Maharashtra, Mumbai.

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 10.4 (A)

सत्यमेव जयते

10. सामाजिक संरक्षण आणि सामाजिक सुरक्षा (पोलीस, गुन्हे व न्याय)
SOCIAL SECURITY AND SOCIAL DEFENCE (POLICE, CRIMES AND JUDICIAL)

पोलीस/POLICE

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 10.4 (A)

बृहन्मुंबईतील दखलपत्र गुन्हे—भाग-१

Cognizable Crimes in Brihan Mumbai—Part-I

1993-94

अनु- क्रमांक Serial No.	गुन्हे	वर्षात नोंदवलेल्या प्रकरणांची संख्या Number of cases reported in the year	तपास करणे नाकारल्याची प्रकरणे Number of cases in which investigation was refused	खोटे सिद्ध किंवा घोषित झालेली प्रकरणे Number of cases proved or declared to be false	कायद्यातील किंवा वस्तुस्थिती- तील चुकीमुळे किंवा गुन्हा अदखल पात्र ठरविलेली प्रकरणे Number of cases due to mistake of law or fact declared non- cognizable	वर्ष अखेरची प्रलंबित प्रकरणे Number of cases pending at the end of the year	विनयूक्त प्रकरणे True cases					दंडाधिकार्या-गुन्हा शाबीत समोर प्रत्यक्ष दाखल केलेली एकूण प्रकरणे Total cases directly filed before Magistrates	झालेली दंडा- धिकार्यापुढील प्रकरणे Total Magistrate's cases ending in conviction	एकूण विनयूक्त प्रकरणे Grant total of true cases
							गुन्हा शाबीत झालेली प्रकरणे Number of cases Convicted	निकालात काढलेली उरविलेली किंवा समोपचराने मिटवलेली Discharged, acquitted or compounded handed	शोधून न काढलेली किंवा न पकडलेली Non- detected or appre- hended	Total (11)	(12)	(13)	(14)	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(2)
वर्ग एक—														
1	शासन, सार्वजनिक शांतता, सुरक्षितता व न्यायविरुद्धचे गुन्हे	1,849	5,208	180	264	250	694	1,849	Offences against the State, public tranquillity, safety and justice
वर्ग दोन—														
2	व्यक्तिगत गंभीर गुन्हे	7,487	40,274	1,445	1,769	1,308	4,522	..	4	7,487	Serious offences against the persons.
वर्ग तीन—														
3	व्यक्तिगत व मालमत्ता- विषयक गंभीर गुन्हे	4,677	8,665	649	465	1,587	2,701	..	10	4,677	Serious offences against the persons and property.
वर्ग चार—														
4	व्यक्तिगत किरकोळ गुन्हे	4,703	11,452	820	964	1,056	2,840	..	3	4,703	Minor offences against persons.

10. सामाजिक संरक्षण आणि सामाजिक सुरक्षा (पेलेस, गुन्हे व न्याय)
SOCIAL SECURITY AND SOCIAL DEFENCE (POLICE, CRIMES AND JUDICIAL)

पेलेस/POLICE

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 10.4 (B)

बृहन्मुंबईतील दखलपात्र गुन्हे—भाग-१
Cognizable Crimes in Brihan Mumbai—Part-I

1994-95

अनु- क्रमांक Serial No.	गुन्हे	वर्षात नोंदवलेल्या प्रकरणांची संख्या Number of cases reported in the year	तपास करणे नाकारल्याची प्रकरणे Number of cases in which investigation was refused	खोटे सिद्ध किंवा घोषित झालेली प्रकरणे Number of cases proved or declared to be false	कायद्यातील किंवा वस्तुस्थिती- तील चुकीमुळे किंवा गुन्हा अदखल पात्र ठरविलेली प्रकरणे Number of cases due to mistake of law or fact declared non- cognizable	वर्ष अखेरची प्रलंबित प्रकरणे Number pending at the end of the year	विनवूक प्रकरणे True cases							गुन्हा शाबीत झालेली दंडा- विका-यापुढील प्रकरणे Total Magistrate's cases ending in conviction	एकूण विनवूक प्रकरणे Grand total of true cases	Offences				
							गुन्हा शाबीत झालेली	निकालात काढलेली निर्दोष ठरविलेली किंवा सामोपचारात मिटवलेली	शोधून न काढलेली किंवा न पकडलेली	Non- detected or appre- hended	(8)	(9)	(10)				(11)	(12)	(13)	(14)
							(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)				(8)	(9)	(10)	(11)
वर्ग एक—																				
1	शासन, सार्वजनिक शांतता, सुरक्षितता व न्यायविरुद्धचे गुन्हे	1,335	5,208	1,069	486	93	1,648	12	..	1,335	Class I— Offences against the State, public tranquility, safety and justice						
वर्ग दोन—																				
2	व्यक्तिगत गंभीर गुन्हे	7,414	45,211	3,204	4,415	891	8,510	2	..	7,414	Class II— Serious offences against the persons.						
वर्ग तीन—																				
3	व्यक्तिगत व मालमत्ता-विषयक गंभीर गुन्हे	4,238	8,665	767	572	1,579	2,918	2	..	4,218	Class III— Serious offences against the persons and property.						
वर्ग चार—																				
4	व्यक्तिगत किरकोळ गुन्हे	589	11,452	869	1,353	939	3,161	5,089	Class IV— Minor offences against persons						

10. सामाजिक संरक्षण आणि सामाजिक सुरक्षा (पोलीस, गुन्हे व न्याय)/

पोलीस/

तक्ता क्रमांक/

बृहन्मुंबईतील दखलपत्र गुन्हे—भाग-२

अनुक्रमांक Serial No.	गुन्हे	क्रिमिनल प्रोसिजर कोडच्या १७० कलमानुसार						क्रिमिनल दंडाधिकार्याच्या प्रोसिजर कोडच्या आदेशानुसार	
		कोर्टात सुनावणी व्हावयाची असलेल्या किंवा तपासावर किंवा जामिनावर असलेल्या कैदेतील व्यक्तीविषयी या वर्षाच्या सुरुवातीला	पोलीसांकडे नोंदविलेली किंवा पोलीसांनी दखल घेतलेली प्रकरणे	वर्षात पोलीसांनी पकडलेल्या व्यक्ती	खाली मुक्त केलेल्या व्यक्ती	सुनावणीपूर्वी मुक्त केलेल्या व्यक्ती	सुनावणी केलेल्या व्यक्ती	गुन्हा शाबीत झालेल्या व्यक्ती	गुन्हा शाबीत झालेल्या व्यक्ती
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
वर्ग एक—									
1	सार्वजनिक शांतता, सुरक्षितता व न्याय ह्या बाबतीतील गुन्हे.	1993-94	14,575	5,634	19	33	5,992	2,522	
		1994-95	2,246	5,812	11,775	998	
वर्ग दोन—									
2	व्यक्तिसंबंधी गंभीर गुन्हे	1993-94	55,655	12,185	46	34	12,175	3,946	
		1994-95	5,581	11,366	..	16	54,971	6,673	
वर्ग तीन—									
3	व्यक्ती किंवा मालमत्तेसंबंधी गंभीर गुन्हे.	1993-94	12,865	3,685	77	57	3,514	1,423	
		1994-95	1,863	3,292	..	21	11,620	600	
वर्ग चार—									
4	व्यक्तिसंबंधी गौण गुन्हे	1993-94	11,022	2,216	31	3	2,381	923	
		1994-95	916	3,032	9,990	843	
वर्ग पाच—									
5	मालमत्तेसंबंधी गौण गुन्हे	1993-94	20,227	5,257	158	19	5,064	1,396	
		1994-95	2,570	5,861	18,608	1,322	
एकूण वर्ग एक ते पाच									
		1993-94	1,18,344	28,977	331	146	29,126	10,210	
		1994-95	13,176	29,363	..	37	1,06,964	10,436	
वर्ग षट्—									
6	वर न उल्लेखिलेले इतर गुन्हे	1993-94	2,554	2,880	449	22	2,971	556	
		1994-95	912	2,243	..	99	1,379	1,044	
एकूण									
		1993-94	1,20,898	31,857	780	168	32,097	10,766	
		1994-95	14,088	31,606	..	136	1,08,343	11,480	

आधार.—पोलीस आयुक्त,
Source.—Commissioner of Police,

SOCIAL SECURITY AND SOCIAL DEFENCE (POLICE, CRIMES AND JUDICIAL)

POLICE

TABLE No. 10.5

Cognizable Crimes in Brihan Mumbai—Part-II
(1993-94, 1994-95)

निर्दोष ठरविलेल्या, मुक्त केलेल्या किंवा सामोपचाराचे मिदविलेल्या प्रकरणातील व्यक्ती	वर्षअखेर अटक टाळणाऱ्या व्यक्ती No. of persons evading arrest at the close of the year	वर्षअखेर कोर्टात सुनावणी व्हावयाची असलेल्या किंवा तपारावर किंवा जामिनावर असलेल्या व्यक्ती No. of persons in custody pending trial or investigation or on bail at the end of the year	दंडाधिकारी प्रकरणातील व्यक्ती Persons concerned in Magistrate's cases			Offences
No. of persons acquitted or discharged or compounded	No. of persons evading arrest at the close of the year	No. of persons in custody pending trial or investigation or on bail at the end of the year	अटक केलेले Number arrested	गुन्हा शाबीत झालेली Number convicted	निर्दोष ठरविलेले किंवा मुक्त केलेले Number acquitted or discharged	
(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(2)
3,633	67	14,025	3	<i>Class I—</i>
1,204	..	15,991	Offences against the State, public tranquillity, safety and justice.
7,308	120	60,552	1	<i>Class II—</i>
8,383	..	51,516	Serious offences against the persons
1,587	135	13,483	2	<i>Class III—</i>
1,087	..	13,527	Serious offences against the property and persons or against property only.
1,406	116	10,906	<i>Class IV—</i>
952	..	11,003	Minor offences against the persons
2,891	315	21,178	22	1	3	<i>Class V—</i>
3,014	..	20,134	Minor offences against the property
16,825	753	1,20,140	28	1	3	Total for classes I to V
14,640	..	1,12,171	
2,565	96	2,291	2	Other offences not specified above
1,014	..	1,465	
19,390	849	1,22,431	30	1	3	Grand Total
15,654	..	1,13,636	

10. सामाजिक संरक्षण आणि सामाजिक सुरक्षा/SOCIAL SECURITY AND SOCIAL DEFENCE

पोलीस गुन्हे व न्याय/POLICE, CRIMES AND JUDICIAL

तक्ता क्रमंक/TABLE No. 10.6

बृहन्मुंबईतील दखलपत्र नसलेले गुन्हे—भाग-१

Non-Cognizable crimes in Brihan Mumbai—Part-I
(1993-94 and 1994-95)

अनुक्रमांक Serial No.	गुन्हे	वर्षाच्या सुरवातीची प्रतिबिंब प्रकरणे Number of cases pending at the beginning of the year	वर्षभरात दाखल केलेली प्रकरणे Cases reported during the year	निकालासाठी एकूण [स्तंभ (3) + (4)] Total for disposal (column (3) + (4))	सुनावणी न करता खंडातल केलेली प्रकरणे Number of cases dismissed without trial	आरोपी मेल्या, निसटला किंवा सुनावणी चालू असतांना वेडा झाला किंवा त्याच्यावरील आरोप रद्द केले, सामोसचाराने मिटवले किंवा काढून घेतले अशी प्रकरणे Cases in which accused died, a conclusion and ended in escaped, became insane during trial or in which charges were abandoned, compounded or withdrawn	सुनावणी संपुष्टात आल्यामुळे निष्कालत झालेली प्रकरणे Number of cases tried to a conclusion and ended in the year	वर्षाअखेर प्रतिबिंब प्रकरणे No. of cases pending at the close of the year	Offences
वर्ग एक-- 1 सार्वजनिक शांतता, सुरक्षितता इत्यादी बाबतीतील गुन्हे	1993-94 1994-95	928 750	1,849 1,335	2,777 2,085	675 541	59 85	205 401	180 1,069	Class I— Offences against the State, public tranquility, etc. 4,458 3,813
वर्ग दोन-- 2 व्यक्तिविषयक गंभीर गुन्हे	1993-94 1994-95	3,583 2,497	7,487 7,414	11,070 9,911	3,147 1,916	220 674	1,549 3,741	1,445 3,204	Class II— Serious offences against the persons 37,777 35,224
वर्ग तीन-- 3 मालमत्ताविषयक गंभीर गुन्हे	1993-94 1994-95	1,986 1,764	4,677 4,238	6,663 6,002	2,959 2,500	134 159	331 413	649 767	Class III— Serious offences against property 6,901 7,525

10. सामाजिक संरक्षण आणि सामाजिक सुरक्षा (पोलीस, गुन्हे व न्याय)/

पोलीस/

तक्ता क्रमांक/

बृहन्मुंबईतील दखलपात्र नसलेले गुन्हे—भाग-२

(१९९३-९४)

अनुक्रमांक Serial No.	गुन्हे	वर्षाच्या सुरवातीला शिल्लक असलेली प्रकरणे ज्यातील व्यक्तीची सुनावणी चालू आहे किंवा ज्याचेबाबत कायदेशीर कारवाई सुरू केली आहे Persons concerned in cases pending at beginning of year namely under trial or against whom processes had issued	ज्यांचेविरुद्ध कारवाई सुरू केली आहे अशा व्यक्ती Persons against whom processes had issued		पळून गेल्यामुळे किंवा टाळल्यामुळे या वर्षात ज्यांना अटक झाली नाही अशा व्यक्ती आणि ज्यांचेविरुद्ध वर्ष अखेरीस कायदेशीर कारवाई चालू होती अशा व्यक्ती Persons not arrested because they absconded or evaded arrest or failed to comply with summons during the year and persons against whom processes were outstanding at the end of the year	न्यायालयापुढे हजर झालेल्या व्यक्ती Persons who appeared before Court
			तक्रारीवरून On complaint	दंडाधिकाऱ्यानी स्वतः घेतलेल्या दखलीमुळे किंवा पोलिसांकडून मिळालेल्या माहितीवरून On Magistrate's own motion or information from the police		
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
वर्ग एक--						
1	सार्वजनिक शांतता, सुरक्षितता व न्याय- पातळीवरील गुन्हे.	373	54	..	11	416
वर्ग दोन--						
2	व्यक्तिसंबंधी गंभीर गुन्हे
वर्ग तीन--						
3	मिळकतीसंबंधी गंभीर गुन्हे	34	5	39
वर्ग चार--						
4	व्यक्तिसंबंधी गौण गुन्हे	1,043	1,087	..	127	2,003
वर्ग पाच--						
5	मिळकतीसंबंधी गौण गुन्हे	1,655	818	..	98	2,375
वर्ग सहा--						
6	वर न उल्लेखिलेले गुन्हे	6,306	8,695	..	516	14,485
वर्ग सात--						
7	इतर विशेष किंवा रथानिक कायद्याबाबत घडलेले किंवा पोलीसांनी दखल घेण्यासारखे गुन्हे.	2,96,239	..	6,04,813	11,103	8,89,949
एकूण		3,05,650	10,659	6,04,813	11,855	9,09,267

आधार.—पोलीस आयुक्त, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

SOCIAL SECURITY AND SOCIAL DEFENCE (POLICE, CRIMES AND JUDICIAL)

POLICE

TABLE No. 10.7 (A)

Non-Cognizable Crimes in Brihan Mumbai—Part-II
(1993-94)

हजर झालेल्या व सुनावणीशिवाय मुक्त केलेल्या व्यक्ती	सुनावणी झालेल्या व्यक्ती Persons tried		वर्षाखेर सुनावणी चालू असलेल्या व्यक्ती	सोडलेल्या, सामोपचाराने मिटवलेल्या किंवा काढून घेतलेल्या प्रकरणातील व्यक्ती व सुनावणी घालू असतांना मेलेल्या, निसटून गेलेल्या किंवा वेड लागलेल्या व्यक्ती	हजर होण्याआधीच मेलेल्या, निसटून गेलेल्या किंवा बदली करण्यात आलेल्या व्यक्ती	Offences
Persons discharged after appearance without trial	निर्दोषी ठरविलेल्या किंवा मुक्त केलेल्या Acquitted or discharged	गुन्हा शाबीत झालेल्या Convicted	Persons under trial at the close of the year	Number concerned in cases abandoned or compounded or withdrawn and number who died, escaped or became insane during the trial	No. of persons died, escaped or were transferred before appearance	
(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(2)
2	25	..	364	25	..	<i>Class I—</i> Offences against the State, public tranquillity, safety and justice.
..	<i>Class II—</i> Serious offences against the person
..	39	<i>Class III—</i> Serious offences against the property
129	584	..	1,197	93	..	<i>Class IV—</i> Minor offences against the person
44	418	5	1,856	52	4	<i>Class V—</i> Minor offences against the property
30	2,210	5,092	6,596	557	..	<i>Class VI—</i> Offences not specified above
834	23,575	32,719	2,20,834	12,047	..	<i>Class VII—</i> Offences under other special or local laws and cognizable by police.
1,039	26,752	37,816	2,30,886	12,774	4	Grand Total

Source.— Commissioner of Police, Government of Maharashtra, Mumbai.

10. सामाजिक संरक्षण आणि सामाजिक सुरक्षा (पोलीस, गुन्हे व न्याय)/

पोलीस/

तक्ता क्रमांक/

बृहन्मुंबईतील दखलपात्र नसलेले गुन्हे—भाग-२

अनुक्रमांक Serial No.	गुन्हे	वर्षाच्या सुरुवातीला शिल्लक असलेली प्रकरणे ज्यातील व्यक्तींची सुनावणी चालू आहे किंवा ज्यांचेबाबत कायदेशीर कारवाई सुरू केली आहे Persons concerned in cases pending at the beginning of the year namely under trial or against whom processes had issued	ज्यांचेविरुद्ध कारवाई सुरू केली आहे अशा व्यक्ती Persons against whom process had issued		पळून गेल्यामुळे किंवा टाळल्यामुळे या वर्षात ज्यांना अटक झाली नाही अशा व्यक्ती आणि ज्यांचेविरुद्ध वर्ष अखेरीस कायदेशीर कारवाई चालू होती अशा व्यक्ती Persons not arrested because they absconded or evaded, arrest or failed to comply with summons during the year and persons against whom processes were outstanding at the end of the year	न्यायालयापुढे हजर झालेल्या व्यक्ती Persons who appeared before Court
			तक्रारीवरून On complaint	दंडाधिकार्यांनी स्वतः घेतलेल्या दखलीमुळे किंवा पोलिसांकडून मिळालेल्या माहितीवरून On Magistrate's own motion or information from the police		
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
वर्ग एक—						
1 सार्वजनिक शांतता, सुरक्षितता व न्याय पातळीवरील गुन्हे.		364	22	..	2	384
वर्ग दोन—						
2 व्यक्तिसंबंधी गंभीर गुन्हे
वर्ग तीन—						
3 मिळकतीसंबंधी गंभीर गुन्हे	..	39	34	..	7	66
वर्ग चार—						
4 व्यक्तिसंबंधी गौण गुन्हे	..	1,197	567	..	76	1,688
वर्ग पाच—						
5 मिळकतीसंबंधी गौण गुन्हे	..	1,856	79	..	11	1,924
वर्ग सहा—						
6 वर न उल्लेखिलेले गुन्हे	..	6,596	8,093	..	460	14,229
वर्ग सात—						
7 इतर विशेष किंवा स्थानिक कायद्याबाबत घडलेल्या किंवा पोलीसांनी दखल घेण्यासारखे गुन्हे.	..	2,20,834	..	6,92,135	8,584	9,04,385
एकूण		2,30,886	8,795	6,92,135	9,140	9,22,676

आधार.—पोलीस आयुक्त, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.

SOCIAL SECURITY AND SOCIAL DEFENCE (POLICE, CRIMES AND JUDICIAL)

POLICE

TABLE No. 10.7 (B)

Non-Cognizable Crimes in Brihan Mumbai—Part-II
(1994-95)

हजर झालेल्या व सुनावणीशिवाय मुक्त केलेल्या व्यक्ती	सुनावणी झालेल्या व्यक्ती Persons tried		वर्षाखेर सुनावणी चालू असलेल्या व्यक्ती	सोडलेल्या, सामोपचाराने मिटवलेल्या किंवा काढून घेतलेल्या प्रकरणातील व्यक्ती व सुनावणी चालू असताना मेलेल्या, निसटून गेलेल्या किंवा वेड लागलेल्या व्यक्ती	हजर होण्याआधीच मेलेल्या, निसटून गेलेल्या किंवा बदली करण्यात आलेल्या व्यक्ती	Offences
Persons discharged after appearance without trial	निर्दोषी ठरविलेल्या किंवा मुक्त केलेल्या Acquitted or discharged	गुन्हा शाबीत झालेल्या Convicted	Persons under trial at the close of the year	Number concerned in cases abandoned or compounded or withdrawn and number who died, escaped or became insane during the trial	No. of persons died, escaped or were transferred before appearance	
(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(2)
..	46	..	311	27	..	Class I— Offences against the State, public tranquillity, safety and justice.
..	Class II— Serious offences against the person
..	12	1	53	..	1	Class III— Serious offences against the property
170	572	5	917	24	3	Class IV— Minor offences against the person
54	37	..	1,829	4	..	Class V— Minor offences against the property
36	1,826	5,408	6,310	649	..	Class VI— Offences not specified above
762	21,820	83,491	7,86,319	11,993	..	Class VII— Offence under other special or local laws and cognizable by police.
1,022	24,313	88,905	7,95,739	12,697	4	Grand Total

Source.—Commissioner of Police, Government of Maharashtra, Mumbai.

10. सामाजिक संरक्षण व सामाजिक सुरक्षा (पोलीस, गुन्हे व न्याय)
SOCIAL SECURITY AND SOCIAL DEFENCE (POLICE, CRIMES AND JUDICIAL)

पोलीस/POLICE

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 10.8 (A)

बृहन्मुंबईतील व महाराष्ट्र राज्यातील (बृहन्मुंबई वगळून) चोरीस गेलेली व परत मिळालेली मालमत्ता
Property stolen and recovered in Brihan Mumbai and in Maharashtra State (excluding Brihan Mumbai)

1993-94

अनुक्रमांक Serial No.	गुन्हे	मालमत्ता चोरीस गेलेली प्रकरणे (संख्या) Cases in which property was stolen (No.)	चोरीची मालमत्ता परत मिळालेली प्रकरणे (संख्या) Cases in which property was recovered (No.)	चोरीस गेलेल्या मालमत्तेची किंमत (रु. ' ०००) Amount of property stolen (' 000 Rs.)	परत मिळालेल्या मालमत्तेची किंमत (रु. ' ०००) Amount of property recovered (' 000 Rs.)	Offences
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(2)
बृहन्मुंबई दखलपात्र--						Brihan Mumbai Cognizable--
1	चोरी	13,470	3,239	8,19,562	2,74,671	Theft
2	जबरी चोरी	762	278	89,117	10,673	Robbery
3	दंडनीय विश्वासघात	559	223	92,427	15,974	Criminal breach of trust
4	शासकीय कर्मचारी, बैकात काम करणारे, व्यापारी किंवा दलाल यांनी केलेला दंडनीय विश्वासघात.	15	8	906	677	Criminal breach of trust by public servant or by bankers, merchant or agent.
5	चोरीची मालमत्ता बाळगणे	239	239	5,299	5,299	Possession of stolen property
अदखली--						Non-cognizable--
6	बळजबरीने लुबाडणे	730	186	1,349	45	Extortion
7	दंडनीय अफरातफर	57	21	4,133	344	Criminal misappropriation
एकूण		15,832	4,192	10,12,793	3,07,682	Grand Total
महाराष्ट्र राज्य (बृहन्मुंबई वगळून) दखलपात्र--						Maharashtra State (excluding Brihan Mumbai Cognizable--
1	चोरी	18,868	4,519	3,00,925	1,09,013	Theft
2	जबरी चोरी	1,181	465	88,533	22,271	Robbery
3	दंडनीय विश्वासघात	667	344	7,60,73,301	1,72,03,062	Criminal breach of trust
4	शासकीय कर्मचारी, बैकात काम करणारे, व्यापारी किंवा दलाल यांनी केलेला दंडनीय विश्वासघात.	688	352	7,74,01,163	1,73,46,078	Criminal breach of trust by public servant or by bankers, merchants or agents.
5	चोरीची मालमत्ता बाळगणे	731	731	29,53,463	29,53,463	Possession of stolen property
अदखली--						Non-cognizable--
6	बळजबरीने लुबाडणे	469	273	2,05,91,409	1,00,97,241	Extortion
7	दंडनीय अफरातफर					Criminal misappropriation
एकूण		22,604	6,684	56,64,75,584	17,88,85,051	Grand Total

टीप :--N. A. उपलब्ध नाही/Not available

आधार.--(१) पोलीस आयुक्त व (२) पोलीस महासंचालक, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.

Source.--(i) Commissioner of Police and (ii) Director-General of Police, Government of Maharashtra, Mumbai

10. सामाजिक संरक्षण व सामाजिक सुरक्षा (पोलीस, गुन्हे व न्याय)
SOCIAL SECURITY AND SOCIAL DEFENCE (POLICE, CRIMES AND JUDICIAL)

पोलीस/POLICE

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 10.8 (B)

बृहन्मुंबईतील व महाराष्ट्र राज्यातील (बृहन्मुंबई वगळून) चोरीस गेलेली व परत मिळालेली मालमत्ता
Property stolen and recovered in Brihan Mumbai and in Maharashtra State (excluding Brihan Mumbai)
1994-95

अनुक्रमांक Serial No.	गुन्हे	मालमत्ता चोरीस गेलेली प्रकरणे (संख्या) Cases in which property was stolen (No.)	चोरीची मालमत्ता परत मिळालेली प्रकरणे (संख्या) Cases in which property was recovered (No.)	चोरीस गेलेल्या मालमत्तेची किंमत (रु. ' ०००) Amount of property stolen (' 000 Rs.)	परत मिळालेल्या मालमत्तेची किंमत (रु. ' ०००) Amount of property recovered (' 000 Rs.)	Offences
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(2)
बृहन्मुंबई दखलपात्र--						Brihan Mumbai Cognizable--
1	चोरी	13,484	3,191	5,11,303	1,31,109	Theft
2	जबरी चोरी	710	117	71,329	17,683	Robbery
3	दंडनीय विश्वासघात	565	307	1,14,105	31,883	Criminal breach of trust
4	शासकीय कर्मचारी, बँकात काम करणारे, व्यापारी किंवा दलाल यांनी केलेला दंडनीय विश्वासघात	37	10	5,884	1,471	Criminal breach of trust by public servant or by bankers, merchants or agents.
5	चोरीची मालमत्ता बाळगणे	286	286	6,657	6,657	Possession of stolen property
अदखली--						Non-cognizable--
6	बळजबरीने लुबाडणे	585	230	6,654	2,201	Extortion
7	दंडनीय अफरातफर	115	45	15,339	621	Criminal misappropriation
एकूण		15,782	4,186	7,31,271	1,91,625	Grand Total
महाराष्ट्र राज्य (बृहन्मुंबई वगळून) दखलपात्र--						Maharashtra State (excluding Brihan Mumbai) Cognizable--
1	चोरी	45,565	13,992	6,32,130	1,40,366	Theft
2	जबरी चोरी	2,909	1,211	70,169	21,550	Robbery
3	दंडनीय विश्वासघात	921	496	1,85,682	26,441	Criminal breach of trust
4	शासकीय कर्मचारी, बँकात काम करणारे, व्यापारी किंवा दलाल यांनी केलेला दंडनीय विश्वासघात	310	91	64,198	3,326	Criminal breach of trust by public servant or by bankers, merchants or agents.
5	चोरीची मालमत्ता बाळगणे	N. A.	N. A.	N. A.	N. A.	Possession of stolen property
अदखली--						Non-cognizable--
6	बळजबरीने लुबाडणे	7	2	10	5	Extortion
7	दंडनीय अफरातफर	191	12	1,336	4	Criminal misappropriation
एकूण		49,903	15,804	9,44,525	1,91,692	Grand Total

टीप :--N. A. उपलब्ध नाही/Not available

आधार :--(१) पोलीस आयुक्त व (२) पोलीस महासंचालक, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.

Source :--(i) Commissioner of Police and (ii) Director-General of Police, Government of Maharashtra, Mumbai.

10. सामाजिक संरक्षण आणि सामाजिक सुरक्षा (पोलीस, गुन्हे व न्याय)
SOCIAL SECURITY AND SOCIAL DEFENCE (POLICE, CRIMES AND JUDICIAL)

पोलीस/POLICE

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 10.9 (A)

महाराष्ट्र राज्यातील दखलपत्र गुन्हे (रेल्वे धरून परंतु बृहन्मुंबई वगळून) —भाग-१
Cognizable crimes in Maharashtra State (including Railway but excluding Brihan Mumbai)—Part-I
(1993-94)

अनुक्रमिक Serial No.	गुन्हे	तपासलेल्या शिल्लक असलेल्या आदल्या वर्षातील गुन्हांची संख्या	वर्षात दाखल झालेली प्रकरणे	तपासणी न झालेली किंवा तपासणीस नकार दिलेली प्रकरणे	परतुस्थितीतील किंवा कायद्यातील बुकीमुळे जी प्रकरणे खोटी किंवा दखलपत्र नसलेली पोषित केलेली प्रकरणे	वर्षभरात दोषारोपपत्र देण्यात न आलेली परंतु तपास पूर्ण करून अंतिम अहवाल सादर करण्यात आलेली प्रकरणे	वर्ष अखेरीस तपासावर शिल्लक असलेली प्रकरणे	Offences	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(2)
1	दखलपत्र गुन्हात मदत करणे	..	1	1	Abetment of cognizable offences
2	दखलपत्र गुन्हाबाबत कट करणे	3	3	5	..	1	Cognizable criminal conspiracy
वर्ग एक--									
3	सार्वजनिक शांतता, सुरक्षितता व न्याय ह्या बाबतीतील गुन्हे	1,465	7,474	3	72	7,115	673	1,076	Offences against the States public tranquillity, safety and justice.
वर्ग दोन--									
4	व्यक्तिविषयक गंभीर गुन्हे	6,111	46,494	29	642	43,023	3,187	5,724	Serious offences against persons
वर्ग तीन--									
5	व्यक्ती आणि मालमत्ताविषयक किंवा फक्त मालमत्ताविषयक गंभीर गुन्हे	5,103	19,103	7	302	7,957	11,424	4,516	Serious offences against persons and property or against property only.

Class IV—									
वर्ग चार—	व्यक्तिविषयक फिरकोळ गुन्हे	1,187	8,154	..	57	7,451	721	1,112	Minor offences against persons
Class V—									
वर्ग पाच—	मालमत्ताविषयक फिरकोळ गुन्हे	11,084	44,033	28	533	17,411	26,611	10,534	Minor offences against property
Class VI—									
वर्ग सहा—	वर न नोंदविलेले इंडियन फिनल कोडखालील इतर गुन्हे	2,855	20,859	3	102	19,994	788	2,827	Other offences under t. P. C. not mentioned above.
एकूण —(एक ते आठ)		27,808	1,46,121	70	1,708	1,02,956	43,405	25,790	Sub-Total (1 to 8)
Other offences not specified above—									
9 वर नमूद न केलेले इतर गुन्हे— (१) विशेष किंवा स्थानिक कायद्याखालील दखलपत्र ठरवलेले गुन्हे.		34,063	1,89,163	3,472	173	1,83,836	8,932	26,813	(i) Offences under special and local law declared to be cognizable.
(२) बी. एच. ओ. आर., १९४७ या कायद्याखालील गुन्हे.		(ii) Offences under B. H. O. R. Act, 1947.
एकूण		61,871	3,35,284	3,542	1,881	2,86,792	52,337	52,603	Grand Total

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 10.9 (A) —Contd.

न्यायालयात सामोपचाराने मिटलेली, काढून घेतलेली किंवा अन्यथा निकालात काढलेली (गुन्हास मदत केल्याचे गुन्हे धरून) प्रकरणे										
अनुक्रमांक Serial No.	गुन्हे	वर्ग केलेली प्रकरणे Transferred	न्यायालयात काम चालू असलेली गेल्या वर्षातील प्रकरणे Cases pending trial at Court from the previous year	चालू वर्षात न्यायालयात पाठविलेली प्रकरणे Cases sent to Court for trial during the year	सामोपचाराने मिटवलेली प्रकरणे Compounded or otherwise dropped	निर्दीष्ट सुटलेली प्रकरणे Cases acquitted	गुन्हा शाबित झालेली प्रकरणे Cases convicted	वर्ष अखेरीस न्यायालयात चालू असलेली प्रकरणे Cases pending trial at court at the end of the year	Offences	
(1)	(2)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(2)
1	दखलपत्र गुन्हात मदत करणे	..	28	1	..	1	1	1	26	Abetment of cognizable offences
2	दखलपत्र गुन्हाबाबत कट करणे	..	10	5	1	..	14	Cognizable criminal conspiracy
वर्ग एक—										
3	सार्वजनिक शांतता, सुरक्षितता व ह्या बाबतीतील गुन्हे	..	42,499	7,115	660	96	2,735	1,681	44,442	Class I— Offences against the States public tranquility, safety and justice.
वर्ग दोन—										
4	व्यक्तिविषयक गंभीर गुन्हे	..	2,03,821	43,023	8,836	586	13,131	3,433	2,20,858	Class II— Serious offences against persons
वर्ग तीन—										
5	व्यक्ती आणि मालमत्ताविषयक किंवा फक्त मालमत्ताविषयक गंभीर गुन्हे	..	50,229	7,957	358	131	3,390	1,083	53,224	Class III— Serious offences against persons and property or against property only.
वर्ग चार—										
6	व्यक्तिविषयक किरकोळ गुन्हे	..	44,643	7,451	834	129	2,796	1,531	46,806	Class IV— Minor offences against persons
वर्ग पाच—										
7	मालमत्ताविषयक किरकोळ गुन्हे	..	1,23,260	17,411	1,202	642	8,152	3,565	1,27,110	Class V— Minor offences against property

10. सामाजिक संरक्षण आणि सामाजिक सुरक्षा/SOCIAL SECURITY AND SOCIAL DEFENCE
पोलीस, गुन्हे व न्याय/POLICE, CRIMES AND JUDICIAL

पोलीस/POLICE

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 10.9 (B)

महाराष्ट्र राज्यातील दखलपात्र गुन्हे (रेल्वे धरून परंतु बृहन्मुंबई वगळून) —भाग-१
Cognizable crimes in Maharashtra State (Including Railway but excluding Brihan Mumbai)—Part-I

(1994-95)

अनुक्रमांक Serial No.	गुन्हे	तपासावर शिल्लक असलेल्या आदल्या वर्षातल्या गुन्हांची संख्या Number of cases pending investigation from the previous year	वर्षात दाखल झालेली प्रकरणे Number of cases reported during the year	तपासणी न झालेली किंवा तपासणीस नकार दिलेली प्रकरणे Number of cases not investigated or in which investigation was refused	वस्तुस्थितीतील किंवा कायद्यातील चुकीमुळे जी प्रकरणे खोटी किंवा दखलपात्र नसलेली घोषित केलेली प्रकरणे Number of cases declared false due to mistake of facts or law or non-cognizable	वर्षभरात दोषारोपत्र देण्यात न आलेली परंतु तपास पूर्ण करून अंतिम अहवाल सादर करण्यात आलेली प्रकरणे Cases in which charge-sheets were not laid but investigation completed and final report submitted during the year	वर्ष अखेरीस तपासावर शिल्लक असलेली प्रकरणे Cases pending investigation at the end of the year	Offences
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)
1	दखलपात्र गुन्हात मदत करणे	1	2	1	..	2
2	दखलपात्र गुन्हाबाबत कट करणे	..	2	1	..	1
वर्ग एक—								
3	सार्वजनिक शांतता, सुरक्षितता व न्याय हा बाबतीतील गुन्हे	1,093	7,567	3	101	7,046	689	821
वर्ग दोन—								
4	व्यक्तिविषयक गंभीर गुन्हे	5,836	49,545	42	781	46,211	3,079	5,268
वर्ग तीन—								
5	व्यक्ती आणि मालमत्ताविषयक किंवा फक्त मालमत्ताविषयक गंभीर गुन्हे	4,575	18,612	15	291	7,690	11,051	4,140

1 Abetment of cognizable offences

2 Cognizable criminal conspiracy

Class I—

Offences against the States public tranquility, safety and justice.

Class II—

Serious offences against persons

Class III—

Serious offences against persons and property or against property only.

वर्ग चार--	1,146	8,953	6	65	8,408	677	943	Class IV— Minor offences against persons
6 व्यक्तिविषयक फिरकोळ गुन्हे								
वर्ग पाच--	10,760	40,823	73	509	17,647	23,663	9,691	Class V— Minor offences against property
7 मालमत्ताविषयक फिरकोळ गुन्हे								
वर्ग सहा--	3,700	24,758	20	138	22,296	2,796	3,208	Class VI— Other offences under I. P. C. not mentioned above.
8 वर न नोंदविलेले इंडियन पिनल कोडखालील इतर गुन्हे.								
एकूण (एक ते आठ)	27,111	1,50,262	159	1,885	1,09,300	41,955	24,074	Sub-Total (1 to 8)
9 वर नमूद न केलेले इतर गुन्हे-- (१) विशेष किंवा स्थानिक कायद्याखालील दखलपत्र ठरवलेले गुन्हे.	26,148	1,94,680	3,636	158	1,88,334	4,142	24,558	Other offences not specified above-- (i) Offences under special and local laws declared to be cognizable.
(२) बी. एच. ओ. आर. १९४७ या कायद्याखालील गुन्हे	(ii) Offences under B. H. O. R. Act, 1947.
एकूण	53,259	3,44,942	3,795	2,043	2,97,634	46,097	48,632	Grand Total

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 10.9 (B)—Contd.

अनुक्रमांक Serial No.	गुन्हे	वर्ग केलेली प्रकरणे Transferred	(1)	(2)	(10)	(11)	(12)	(13a)	(13b)	(14)	(15)	(16)	Offences
						न्यायालयात काम चालू असलेली गेल्या वर्षातील प्रकरणे Cases pending trial at court from the previous year	चालू वर्षात न्यायालयात पाठविलेली प्रकरणे Cases sent to court for trial during the year	सामोपचाराने न्यायालयातून निराकरणे किंवा अन्यथा संयोजित प्रकरणे Compounded or otherwise disposed of by Courts (including abetting, etc.)	न्यायालयात निराकरणे किंवा अन्यथा संयोजित प्रकरणे Compounded or otherwise disposed of by Courts (including abetting, etc.)	निर्दोष सुटलेली प्रकरणे Cases acquitted	गुन्हा शाबित झालेली प्रकरणे Cases convicted	वर्ष अखेरीस न्यायालयात चालू असलेली प्रकरणे Cases pending trial at court at the end of the year	
1	दखलपत्र गुन्हात मदत करणे	2	14	1	1	1	1	1	1	1	1	14	Abetment of cognizable offences
2	दखलपत्र गुन्हाबाबत कट करणे	1	23	1	1	1	1	1	1	1	1	23	Cognizable criminal conspiracy
3	सार्वजनिक शांतता, सुरक्षितता व न्याय ह्या बाबींतील गुन्हे	821	44,550	7,046	686	105	2,594	1,585	46,626	Class I— Offences against the State's public tranquility, safety and justice.			
4	व्यक्तिविषयक गंभीर गुन्हे	5,268	2,29,015	46,211	10,681	827	16,341	3,643	2,43,734	Class II— Serious offences against persons			
5	व्यक्ती आणि मालमत्ताविषयक किंवा फक्त मालमत्ताविषयक गंभीर गुन्हे	4,140	54,445	7,690	305	131	3,684	1,101	56,914	Class III— Serious offences against persons and property or against property only.			
6	व्यक्तिविषयक किरकोळ गुन्हे	943	48,592	8,408	937	138	3,086	1,515	51,324	Class IV— Minor offences against persons			
7	मालमत्ताविषयक किरकोळ गुन्हे	9,691	1,28,903	17,647	1,190	754	8,332	3,284	1,32,990	Class V— Minor offences against property			

10. सामाजिक संरक्षण आणि सामाजिक सुरक्षा (पोलीस, गुन्हे व न्याय)/

पोलीस/

तक्ता क्रमांक/

महाराष्ट्र राज्यातील दखलपात्र गुन्हे (रेल्वे धरून व बृहन्मुंबई वगळून)--भाग-२/

अनुक्रमांक Serial No.	गुन्हे	गेल्या वर्षापासून प्रकरणांची चौकशी चालू असताना ज्या व्यक्ती कैदेत आहेत किंवा जामिनावर सुटल्या आहेत अशाची संख्या Number of persons in custody or on bail during the stage of investigation pending from previous year	वर्षभरात अटक केलेल्या व्यक्ती Number of persons arrested during the year	सुनावणीपूर्वी पोलीसांनी किंवा दंडाधिकार्यांनी मुक्त केलेल्या व्यक्ती Persons discharged by police or by magistrate before trial	वर्षभरात आरोपपत्र दाखल केले आहेत अशा व्यक्ती Number of persons in whose cases charge-sheets were called during the year	वर्ष अखेरीस प्रकरणांची चौकशी चालू असताना ज्या व्यक्ती कैदेत आहेत किंवा जामिनावर सुटल्या आहेत अशाची संख्या Number of persons in custody or on bail pending investigation at the end of the year	ज्यांच्यावरील प्रकरणांची कोर्टातील सुनावणी गेल्या वर्षापासून चालू आहे अशा व्यक्तींची संख्या Number of persons at trial in court pending from the previous year
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
1	दखलपात्र गुन्हागत साथ देणे	1	..	1	..	63
2	दखलपात्र गुन्हाविषयी कट करणे ..	5	3	..	8	..	38
वर्ग एक--							
3	सार्वजनिक शांतता, सुरक्षितता व न्याय ह्या बाबतीतील गुन्हे.	5,880	44,201	240	46,051	3,790	2,80,727
वर्ग दोन--							
4	व्यक्तिविषयक गंभीर गुन्हे ..	9,374	86,282	434	87,818	7,404	3,92,158
वर्ग तीन--							
5	व्यक्ती आणि मालमत्ताविषयक किंवा फक्त मालमत्ताविषयक गंभीर गुन्हे.	3,409	19,732	2,993	17,605	2,543	1,15,595
वर्ग चार--							
6	व्यक्तिविषयक फिरकोळ गुन्हे ..	892	11,004	18	11,003	875	68,421
वर्ग पाच--							
7	मालमत्ताविषयक फिरकोळ गुन्हे	4,060	33,110	3,170	30,068	3,932	2,07,305
वर्ग सहा--							
8	वर न नोंदविलेले इंडियन पिनल कोडव्यालील इतर गुन्हे.	2,300	27,345	102	27,230	2,313	89,995
एकूण--(एक ते आठ)		25,920	2,21,678	6,957	2,19,784	20,857	11,54,302
9 वर नमूद न केलेले इतर गुन्हे--							
(१) विशेष व स्थानिक कायद्या- खाली दखलपात्र उरलेले गुन्हे.		42,258	2,35,062	7,371	2,34,676	35,274	9,29,821
(२) १९४७ च्या बी. एच. ओ. आर. कायद्याखालील गुन्हे.	
एकूण		68,178	4,56,740	14,328	4,54,460	56,131	20,84,123

आधार.--पोलीस महासंचालक, महाराष्ट्र शासन, मुंबई/

SOCIAL SECURITY AND SOCIAL DEFENCE (POLICE, CRIMES AND JUDICIAL)

POLICE

TABLE No. 10.10 (A)

Cognizable Crimes in Maharashtra State (including Railways but excluding Brihan Mumbai)—Part-II
(1993-94)

ज्यांच्यावरील प्रकरणे कोर्टापुढे सुनावणीसाठी या वर्षात सादर केली अशा व्यक्तीची संख्या	ज्यांची प्रकरणे सामोपचाराने मिटविली किंवा काढून घेतली किंवा गुन्हात साथ देणे वगैरे आरोप धरून असलेल्या प्रकरणांचा अन्य निकाल लावला आहे अशा व्यक्ती	शिक्षा झालेल्या व्यक्ती Number of persons convicted	निर्दोष ठरविलेल्या किंवा मुक्त केलेल्या व्यक्ती Number of persons acquitted or discharged	ज्या व्यक्तीची कोर्टापुढे सुनावणी चालू असताना ज्या कैदेत आहेत किंवा जामिनावर सुटल्या आहेत अशा व्यक्तीची वर्षाखेरची संख्या	वर्ग केलेली प्रकरणे Trans- ferred	Offences
Number of persons whose cases were put to Court for trial during the year	Number of persons against whom cases were compounded or withdrawn or whose cases were otherwise disposed of including abetting, etc.			अशा व्यक्तीची सुटल्या आहेत अशा व्यक्तीची वर्षाखेरची संख्या	वर्ग केलेली प्रकरणे Trans- ferred	
(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)
1	..	1	..	7	56	.. Abetment of cognizable offences
8	7	39	.. Cognizable criminal conspiracy
46,051	5,902	651	8,779	17,955	2,93,491	.. Class I— Offences against the State public tranquility, safety and justice.
87,818	19,717	1,005	8,768	24,946	4,25,540	.. Class II— Serious offences against the persons.
17,605	751	238	2,555	6,911	1,22,745	.. Class III— Serious offences against persons and property or against property only.
11,003	1,604	202	2,002	4,639	70,977	.. Class IV— Minor offences against the persons.
30,068	2,301	893	6,041	12,540	2,15,598	.. Class V— Minor offences against the property.
27,230	2,020	261	6,740	6,523	1,01,681	.. Class VI— Other offences under I. P. C. not mentioned above.
2,19,784	32,295	3,251	34,885	73,528	12,30,127	.. Sub-Total (1 to 8)
2,34,676	409	7,354	69,359	71,750	10,15,611	.. Other offences not specified above.— (i) Offences against special and local laws declared to be cognizable. (ii) Offences under B. H. O. R. Act, 1947.
4,54,460	32,704	10,605	1,04,244	1,45,278	22,45,738	.. Grand Total

Source.—Director-General of Police, Government of Maharashtra, Mumbai.

10. सामाजिक संरक्षण आणि सामाजिक सुरक्षा (पोलीस, गुन्हे व न्याय)/

पोलीस/

तक्ता क्रमांक/

महाराष्ट्र राज्यातील दखलपात्र गुन्हे (रेल्वे धरून व बृहन्मुंबई वगळून)---भाग-२/

अनुक्रमांक Serial No.	गुन्हे	गेल्या वर्षापासून प्रकरणांची चौकशी चालू असतांना ज्या व्यक्ती कैदेत आहेत किंवा जामिनावर सुटल्या आहेत अशांची संख्या Number of persons in custody or on bail during the stage of investigation pending from previous year	वर्षभरात अटक केलेल्या व्यक्ती Number of persons arrested during the year	सुनावणीपूर्वी पोलिसांनी किंवा दंडाधिकाऱ्यांनी मुक्त केलेल्या व्यक्ती Persons discharged by police or by magistrate before trial	वर्षभरात आरोपपत्र दाखल केले आहेत अशा व्यक्ती Number of persons in whose cases charge-sheets were called during the year	वर्ष अखेरीस प्रकरणांची चौकशी चालू असतांना ज्या व्यक्ती कैदेत आहेत किंवा जामिनावर सुटल्या आहेत अशांची संख्या Number of persons in custody or on bail pending investigation at the end of the year	ज्यांच्यावरील प्रकरणांची कोर्टातील सुनावणी गेल्या वर्षापासून चालू आहे अशा व्यक्तींची संख्या Number of persons at trial in Court pending from the previous year
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
1	दखलपात्र गुन्ह्यात साथ देणे	2	2	55
2	दखलपात्र गुन्ह्याविषयी कट करणे ..	36	20	1	43	12	34
	वर्ग एक---						
3	सार्वजनिक शांतता, सुरक्षितता व न्याय ह्या बाबतीतील गुन्हे	4,091	46,102	211	47,013	2,969	3,03,482
	वर्ग दोन---						
4	व्यक्तिविषयक गंभीर गुन्हे ..	7,718	87,973	588	88,461	6,642	4,27,827
	वर्ग तीन---						
5	व्यक्ती आणि मालमत्ताविषयक किंवा फक्त मालमत्ताविषयक गंभीर गुन्हे	2,626	19,892	3,169	17,246	2,103	1,26,240
	वर्ग चार---						
6	व्यक्तिविषयक किरकोळ गुन्हे ..	923	12,087	44	12,338	628	73,968
	वर्ग पाच---						
7	मालमत्ताविषयक किरकोळ गुन्हे ..	4,149	32,844	2,661	31,104	3,228	2,27,608
	वर्ग सहा---						
8	वर न नोंदविलेले इंडियन पिनल कोडखालील इतर गुन्हे	3,589	37,955	200	38,571	2,773	1,54,250
	एकूण-(एक ते आठ)	23,132	2,36,875	6,874	2,34,776	18,357	13,13,464
9	वर नमूद न केलेले इतर गुन्हे---						
	(१) विशेष व स्थानिक कायद्या- खाली दखलपात्र ठरलेले गुन्हे	35,260	2,44,905	1,804	2,46,526	31,835	10,40,220
	(२) १९४७ च्या बी. एच. ओ. आर., कायद्याखालील गुन्हे
	एकूण	58,392	4,81,780	8,678	4,81,302	50,192	23,53,684

आधार.---पोलीस महासंचालक, महाराष्ट्र शासन, मुंबई/

SOCIAL SECURITY AND SOCIAL DEFENCE (POLICE, CRIMES AND JUDICIAL)

POLICE

TABLE No. 10.10 (B)

Cognizable Crimes in Maharashtra State (including Railways but excluding Brihan Mumbai)—Part-II
(1994-95)

ज्याच्यावरील प्रकरणे कोर्टापुरे सुनावणीसाठी या वर्षात सादर केली अशा व्यक्तीची संख्या	ज्याची प्रकरणे सामोपचाराने मिटविली किंवा काढून घेतली किंवा गुन्ध्यात साथ देणे वगैरे आरोप धरून असलेल्या प्रकरणांचा अन्य निकाल लायला आहे अशा व्यक्ती	शिक्षा झालेल्या व्यक्ती	निर्दोषी ठरविलेल्या किंवा मुक्त केलेल्या व्यक्ती	ज्या व्यक्तींची कोर्टापुरे सुनावणी चालू असतांना ज्या कैदेत आहेत किंवा जामिनावर सुटल्या आहेत अशा व्यक्तींची	वर्ग केलेली प्रकरणे	Offences
Number of persons whose cases were put to Court for trial during the year	Number of persons against whom cases were compounded or withdrawn or whose cases were otherwise disposed of including abetting, etc.	Number of persons convicted	Number of persons acquitted or discharged	Number of persons in custody or on bail pending trial in Courts at the end of the year	Trans- ferred	
(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)
..	..	5	..	1	49	.. Abetment of cognizable offences
43	77	.. Cognizable criminal conspiracy
47,013	5,047	1,546	6,909	17,669	3,19,324	.. Class I— Offences against the State public tranquillity, safety and justice.
88,461	20,873	1,174	7,330	29,353	4,57,558	.. Class II— Serious offences against the persons.
17,246	631	250	2,509	7,787	1,32,309	.. Class III— Serious offences against persons and property or against property only.
12,338	1,849	239	1,929	4,918	77,371	.. Class IV— Minor offences against the persons.
31,104	2,819	980	5,368	14,215	2,35,330	.. Class V— Minor offences against the prop- erty.
38,571	3,274	530	7,614	11,506	1,69,897	.. Class VI— Other offences under I. P. C. not mentioned above.
2,34,776	34,493	4,724	31,659	85,449	13,91,915	... Sub-Total (1 to 8)
2,46,526	440	7,112	67,590	93,307	1,18,297	.. Other offences not specified above.— (i) Offences against special and local laws declared to be cognizable.
.. (ii) Offences under B. H. O. R. Act, 1947.
4,81,302	34,933	11,836	99,249	1,78,756	25,10,212	.. Grand Total

Source.—Director-General of Police, Government of Maharashtra, Mumbai.

Y-1850—45

10. सामाजिक संरक्षण आणि सामाजिक सुरक्षा (पोलीस, गुन्हे व न्याय)
SOCIAL SECURITY AND SOCIAL DEFENCE (POLICE, CRIMES AND JUDICIAL)

(2) न्यायालयीन/JUDICIAL

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 10.11

अपील व मूल अधिकारिता वापरणाऱ्या न्यायालयीन अधिकाऱ्यांची संख्या
Number of Judicial Officers exercising Appellate and Original Jurisdiction in Maharashtra State
1991 & 1992

अनुक्रमांक Serial No.	हुदा	संख्या/Number		Designation
(1)	(2)	(3)	(4)	(2)
दिवाणी/Civil				
1	मुख्य न्यायमूर्ती व उच्च न्यायालयातील न्यायाधीश	47	47	Chief Justice and High Court Judges
2	प्रमुख न्यायाधीश व नगरदिवाणी न्यायालयाचे इतर न्यायाधीश, बृहन्मुंबई	46@	50@	Principal Judge and other Judges of the City Civil Court, Bombay.
3	जिल्हा न्यायाधीश	27	27	District Judges
4	सह-न्यायाधीश	10	24	Joint Judges
5	अपर न्यायाधीश	123	101	Additional Judges
6	लघुवाद न्यायालयाचे न्यायाधीश	38	43	Small Cause Court Judges
7	दिवाणी न्यायाधीश (वरिष्ठ स्तर)	127	121	Civil Judges (Senior Division)
8	दिवाणी न्यायाधीश (कनिष्ठ स्तर)	476	601	Civil Judges (Junior Division)
9	न्याय पंचायत	Nyaya Panchayat
फौजदारी/Criminal				
1	मुख्य न्यायमूर्ती व उच्च न्यायालयातील न्यायाधीश	47	47	Chief Justice and High Court Judges
2	सत्र न्यायाधीश	27	27	Sessions Judges
3	अपर सत्र न्यायाधीश	113	113	Additional Sessions Judges
4	सहाय्यक सत्र न्यायाधीश	23	23	Assistant Sessions Judges
5	मुख्य महानगर दंडाधिकारी, मुंबई	1	1	Chief Metropolitan Magistrate, Bombay
6	अपर मुख्य महानगर दंडाधिकारी, मुंबई	14	14	Additional Chief Metropolitan Magistrates, Bombay
7	जिल्हा दंडाधिकारी*	51*	51*	District Magistrates*
8	न्याय दंडाधिकारी, प्रथम श्रेणी	18	18	Judicial Magistrates, First Class
9	न्याय दंडाधिकारी, द्वितीय श्रेणी	5	5	Judicial Magistrates, Second Class
10	न्याय दंडाधिकारी, तृतीय श्रेणी	Judicial Magistrates, Third Class
11	कार्यकारी दंडाधिकारी	512	512	Executive Magistrates
12	महानगर दंडाधिकारी, मुंबई	34	34	Metropolitan Magistrates, Bombay

*ह्यात २४ अपर जिल्हा दंडाधिकार्यांचा समावेश आहे.

These include 24 Additional District Magistrates also.

@ह्यात ५ प्रमुख न्यायाधीश, कुटूंब न्यायालय, बांद्रा व ४ प्रमुख न्यायाधीश, कुटूंब न्यायालय, पूणे यांचा समावेश आहे.

These include 5 Principal Judges of Family Court, Bandra and 4 Principal Judges, Family Court, Pune also.

आधार.—उच्च न्यायालय, मुंबई ह्यांची वार्षिक न्याय विवरणपत्रे.

Source.—Annual Judicial Statements of High Court, Mumbai.

10. सामाजिक संरक्षण आणि सामाजिक सुरक्षा (पोलीस, गुन्हे व न्याय)
SOCIAL SECURITY AND SOCIAL DEFENCE (POLICE, CRIMES AND JUDICIAL)

(2) न्यायालयीन/JUDICIAL

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 10.12

महाराष्ट्र राज्यातील न्यायालयीन निर्णय दिलेली, नवीन आलेली व ज्यात दोषारोप केले अशी प्रकरणे
(मुंबई उच्च न्यायालयाचे हद्दीतील)

Number of Cases decided in and receipts and charges of the Courts in the State of Maharashtra
(Territory Subject to the High Court of Mumbai)

(1991 & 1992)

दिवानी/Civil				फौजदारी/Criminal			
मूळ शाखा/Original		अपील शाखा/Appellate		मूळ शाखा/Original		अपील शाखा/Appellate	
नियमित Regular	संकीर्ण Miscellaneous	नियमित Regular	संकीर्ण Miscellaneous	नियमित Regular	संकीर्ण Miscellaneous	नियमित Regular	संकीर्ण Miscellaneous
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
(A) 17,11,242	53,858*	4,757	22,773	1,49,144	1,09,550	16,210†	11,127**
(B) 1,56,183	1,16,437*	15,036	9,760	17,71,843	54,030	4,086†	24,842**

*ह्यात हुकूमनाम्याच्या अंमलबजावणीसाठीचे अर्ज, गादारीसहजीचे अर्ज व इतर संकीर्ण प्रकरणांचा समावेश आहे.

Includes all applications for execution of decrees, insolvency applications and other miscellaneous cases.

**ह्यात आरोप सिद्ध झालेली प्रकरणे व फौजदारी अपीलांचा समावेश आहे.

Include confirmation cases and Criminal Appeals.

† ह्यात संकीर्ण बाबतीतील अर्जांसह फौजदारी प्रक्रिया संहितेखालील सुधारित प्रकरणांचा समावेश आहे.

These are all cases of revision under the Code of Criminal Procedure including miscellaneous application.

आधार.—मुंबई उच्च न्यायालयाची वार्षिक न्याय विवरण पत्रे

Source.—Annual Judicial Statements, High Court, Mumbai.

सत्यमेव जयते

10. सामाजिक संरक्षण आणि सामाजिक सुरक्षा (पोलीस, गुन्हे व न्याय)/

(2) न्यायालयीन/

तक्ता क्रमांक/

महाराष्ट्र राज्यातील दिवाणी न्यायालयात दाखल केलेल्या दिवाणी दाव्यांची संख्या, वर्णन व मूल्य/

हक्क व इतर बाबतीतील दावे					
अनुक्रमांक	न्यायालयाचा वर्ग	पैसे किंवा जंगम मालमत्तेसाठी केलेले दावे Suits for money or moveable property	स्थावर मालमत्तेसाठी केलेले दावे Suits for immoveable property	विशिष्ट सूट मिळविण्यासाठी केलेले दावे Suit for specific relief	गहाण खताबाबत दावे Mortgage suits
Serial No.					
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)
1	दिवाणी न्यायधिकाची न्यायालये	43,126	25,970	12,052	3,850
2	लघुवाद न्यायालये	1,490	1,002
3	जिल्हा प्रमुख न्यायालयाव्यतिरिक्त जिल्हा न्यायालये	3,427	421	203	1
	एकूण	48,043	27,393	12,255	3,851
4	राज्याच्या मुख्यालयाचे ठिकाण किंवा शासकीय मुख्यालयाचे ठिकाणची न्यायालये. इलाखा शहर लघुवाद न्यायालये, मुंबई.	5,325	3,993
5	नगर दिवाणी न्यायालये, मुंबई	3,307	5,533	860	..
	एकूण	8,632	9,526	860	..
	एकूण सर्व	56,675	36,919	13,115	3,851

टीप.-आकडे पूर्णांकात लिहिल्यामुळे स्तंभ (१०) मधील बेरजा जुळणार नाहीत/

आधार.-मुंबई उच्च न्यायालयाची वार्षिक न्याय विवरण पत्रे/

SOCIAL SECURITY AND SOCIAL DEFENCE (POLICE, CRIMES AND JUDICIAL)

JUDICIAL

TABLE No. 10.13 (A)

Number, description and value of Civil Suits instituted in the Civil Courts in the State of Maharashtra
1991

Title and other suits				
इतर (स्तंभ (४) ते (६) व्यतिरिक्त)	एकूण	एकूण सर्व	दाव्यांचे एकूण मूल्य (रुपये हजारात)	
Other suits not falling under any of the preceding heads	Total	Grand Total	Total value of suits (000 Rs.)	Class of Courts
(7)	(8)	(9)	(10)	(2)
17,002	58,874	1,02,000	15,63,921	Courts of Civil Judges
...	1,002	2,492	6,087	Small-Cause Courts
1,050	1,675	5,102	5,13,253	District Courts other than Chief Courts of Districts
18,052	61,551	1,09,594	20,83,261	Total
242	4,235	9,560	2,88,780	Courts at the headquarters of the State or seat of Government Presidency Small-Cause Court, Mumbai.
19	6,412	9,719	5,791	The City Civil Court, Mumbai.
261	10,647	19,279	2,94,571	Total
18,313	72,198	1,28,873	23,77,832	Grand Total

Note.—In the case of Col. (10) Sub-totals may not add up to total due to rounding.

Source.—Annual Judicial Statements, High Court, Mumbai.

10. सामाजिक संरक्षण आणि सामाजिक सुरक्षा (पोलीस, गुन्हे व न्याय)/

(2) न्यायालयीन/

तक्ता क्रमांक/

महाराष्ट्र राज्यातील दिवाणी न्यायालयात दाखल केलेल्या दिवाणी दाव्यांची संख्या, वर्णन व मूल्य/

हक्क व इतर बाबतीतील दावे					
अनुक्रमांक	न्यायालयाचा वर्ग	पैसे किंवा जंगम मालमत्तेसाठी केलेले दावे Suits for money or moveable property	स्थावर मालमत्तेसाठी केलेले दावे Suits for immoveable property	विशिष्ट सूट मिळविण्यासाठी केलेले दावे Suit for specific relief	गहाण खलाबाबत दावे Mortgage suits
Serial No.					
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)
1	दिवाणी न्यायाधिकांची न्यायालये	43,049	25,798	13,839	4,956
2	लघुवाद न्यायालये	1,228	991
3	जिल्हा प्रमुख न्यायालयाव्यतिरिक्त जिल्हा न्यायालये	3,256	173	55	..
	एकूण	47,533	26,962	13,894	4,956
4	राज्याच्या मुख्यालयाचे ठिकाण किंवा शासकीय मुख्यालयाचे ठिकाणची न्यायालये. इलाखा शहर लघुवाद न्यायालये, मुंबई.	4,003	4,008
5	नगर दिवाणी न्यायालये, मुंबई	2,472	5,290	665	..
	एकूण	6,475	9,298	665	..
	एकूण सर्व	54,008	36,260	14,559	4,956

टीप.-आकडे पूर्णांकात लिहिल्यामुळे रतंभ (५०) मधील बेरजा जुळणार नाहीत/

आधार.-मुंबई उच्च न्यायालयाची वार्षिक न्याय विवरण पत्रे/

SOCIAL SECURITY AND SOCIAL DEFENCE (POLICE, CRIMES AND JUDICIAL)

JUDICIAL

TABLE No. 10.13 (B)

Number, description and value of Civil Suits instituted in the Civil Courts in the State of Maharashtra
1992

Title and other suits				
इतर (रतंभ (४) ते (६) व्यतिरिक्त)	एकूण	एकूण सर्व	दावांचे एकूण मूल्य (रुपये हजारात)	
Other suits not falling under any of the preceding heads	Total	Grand Total	Total value of suits (000 Rs.)	Class of Courts
(7)	(8)	(9)	(10)	(2)
17,954	62,547	1,05,596	28,53,768	Courts of Civil Judges
..	991	2,219	6,422	Small-Cause Courts
1,028	1,256	4,512	5,51,547	District Courts other than Chief Courts of Districts
18,982	64,794	1,12,327	34,11,737	Total
243	4251	8,254	1,17,087	Courts at the headquarters of the State or seat of Government Presidency Small-Cause Court, Mumbai.
35	5,990	8,462	8,981	The City Civil Court, Mumbai.
278	10,241	16,716	1,26,068	Total
19,260	75,035	1,29,043	35,37,805	Grand Total

Note.—In the case of Col. (10) Sub-totals may not add up to total due to rounding.

Source.—Annual Judicial Statements, High Court, Mumbai.

10. सामाजिक संरक्षण आणि सामाजिक सुरक्षा (पोलीस, गुन्हे व न्याय)
SOCIAL SECURITY AND SOCIAL DEFENCE (POLICE, CRIMES AND JUDICIAL)

(2) न्यायालयीन/JUDICIAL

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 10.14 (A)

महाराष्ट्रातील मूळ शाखेच्या अधिकार क्षेत्रातील द्याणी प्रकरणांच्या चौकशीचे सर्वसाधारण निकाल
General results of the trial of Civil Cases of original jurisdiction in Maharashtra
(1991)

अनुक्रमांक	बाब	द्याणी विभाग/Civil Units			संकीर्ण प्रकरणे/Miscellaneous Cases			Item
		द्याणी न्यायालये	राज्याचे मुख्यालयाचे ठिकाणी किंवा शासकीय मुख्यालयाचे ठिकाणची न्यायालये	एकूण	द्याणी न्यायालये	राज्याचे मुख्यालयाचे ठिकाणी किंवा शासकीय मुख्यालयाचे ठिकाणची न्यायालये	एकूण	
Serial No.		Civil Courts	Courts at the headquarters of the State or seat of Government	Total	Civil Courts	Courts at the headquarters of the State or seat of Government	Total	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(2)
1	न्यायालयात प्रतीदाखल झालेले दावे . . .	5,08,790	1,67,537	6,76,327	2,31,168	15,740	2,46,908	Number of suits before the Courts.
2	निकालात काढलेले दावे--							Number of suits disposed of--
	(अ) चौकशीशिवाय--							(a) Without trial--
	(१) द्याणी प्रक्रिया संहितेच्या आदेश नऊ च्या नियम ३ व ८ अन्वये.	12,436	2,296	14,732	4,776	97	4,873	(1) Under order IX, rules 3 and 8, Civil Procedure Code.
	(२) अन्यथा	25,968	3,216	29,184	35,844	2,508	38,352	(2) Otherwise
	(ब) एकपक्षी	20,444	9,863	30,307	3,841	359	4,200	(b) Ex parte
	(क) मागणीग्राह्य झाल्यामुळे	9,954	260	10,214	2,374	16	2,390	(c) On admission of claims
	(ड) समझोता झाल्यामुळे	16,854	830	17,684	4,350	49	4,399	(d) Compromised
	(इ) पूर्ण चौकशीअंती--							(e) After full trial--
	(१) फिर्यादीच्या बाजूने निकाल	16,765	444	17,209	6,865	1,051	7,916	(1) Judgment for Plaintiff
	(२) प्रतिवादीच्या बाजूने निकाल	6,382	235	6,617	1,937	586	2,523	(2) Judgment for Defendant
	(फ) लवादानुसार	381	..	381	97	..	97	(f) On reference to arbitration
	(ग) हस्तांतरित करून	22,800	16	22,816	6,399	54	6,453	(g) By transfer
3	वर्षाच्या अखेरीस प्रलंबित प्रकरणे	3,76,806	1,50,377	5,27,183	1,64,685	11,020	1,75,705	Pending at the close of the year.
4	एक वर्षाहून अधिक काळ प्रलंबित प्रकरणे	2,64,309	1,32,515	3,96,824	1,24,996	7,820	1,32,816	Pending for more than a year

आधार.—मुंबई उच्च न्यायालयाची वार्षिक न्याय विवरणपत्रे.

Source.—Annual Judicial Statements, High Court, Mumbai.

10. सामाजिक संरक्षण आणि सामाजिक सुरक्षा (पोलीस, गुन्हे व न्याय)
SOCIAL SECURITY AND SOCIAL DEFENCE (POLICE, CRIMES AND JUDICIAL)

(2) न्यायालयीन/JUDICIAL

सक्ता क्रमांक/TABLE No. 10.14 (B)

महाराष्ट्रातील मूळ शाखेच्या अधिकार क्षेत्रातील दिवाणी प्रकरणांच्या चौकशीचे सर्वसाधारण निकाल
General results of the trial of Civil Cases of original jurisdiction in Maharashtra
(1992)

अनुक्रमांक	बाब	दिवाणी विभाग/Civil Units			संकीर्ण प्रकरणे/Miscellaneous Cases			Item
		दिवाणी न्यायालये	राज्याचे मुख्यालयाचे ठिकाणी किंवा शासकीय मुख्यालयाचे ठिकाणची न्यायालये	एकूण	दिवाणी न्यायालये	राज्याचे मुख्यालयाचे ठिकाणी किंवा शासकीय मुख्यालयाचे ठिकाणची न्यायालये	एकूण	
Serial No.		Civil Courts	Courts at the headquarters of the State or seat of Government	Total	Civil Courts	Courts at the headquarters of the State or seat of Government	Total	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(2)
1	न्यायालयात प्रतीदाखल झालेले दावे . . .	5,10,560	1,71,466	6,82,026	2,14,252	17,729	2,31,981	Number of suits before the Courts.
2	निकालात काढलेले दावे--							Number of suits disposed of--
	(अ) चौकशीशिवाय--							(a) Without trial--
	(१) दिवाणी प्रक्रिया संहितेच्या आदेश नऊ च्या नियम ३ व ८ अन्वये.	13,663	3,014	16,677	7,084	150	7,234	(1) Under order IX, rules 3 and 8, Civil Procedure Code.
	(२) अन्यथा	26,867	4,551	31,418	41,582	3,171	44,753	(2) Otherwise
	(ब) एकपक्षी	20,341	11,293	31,634	4,112	604	4,716	(b) Ex parte
	(क) मागणीग्राह्य झाल्यामुळे	8,527	374	8,901	2,613	165	2,778	(c) On admission of claims
	(ड) समझोता झाल्यामुळे		15,928	1,223	17,151	4,022	172	(d) Compromised
	(इ) पूर्ण चौकशीअंती--							(e) After full trial--
	(१) फिर्यादीच्या बाजूने निकाल	16,579	849	17,428	7,134	1,485	8,619	(1) Judgment for plaintiff
	(२) प्रतिवादीच्या बाजूने निकाल	7,141	410	7,551	2,195	449	2,644	(2) Judgment for defendant
	(फ) लवादानुसार	618		618	46		46	(f) On reference to arbitration
	(ग) हस्तांतरित करून	24,803	2	24,805	5,879	137	6,016	(g) By transfer
3	वर्षाच्या अखेरीस प्रलंबित प्रकरणे	3,76,093	1,49,750	5,25,843	1,39,585	11,396	1,50,981	Pending at the close of the year
4	एक वर्षाहून अधिक काळ प्रलंबित प्रकरणे	2,67,495	1,32,543	4,00,038	98,375	6,847	1,05,222	Pending for more than a year

आधार.—मुंबई उच्च न्यायालयाची वार्षिक न्याय विवरणपत्रे.

Source.—Annual Judicial Statements, High Court, Mumbai.

10. सामाजिक संरक्षण आणि सामाजिक सुरक्षा (पोलीस, गुन्हे व न्याय/

(2) न्यायालयीन/

तक्ता क्रमांक/

महाराष्ट्रातील विविध वर्गाच्या न्यायाधिकरणात चौकशी चालू असलेल्या फौजदारी प्रकरणाचे सर्वसाधारण निकाल/

अनुक्रमांक Serial No.	न्यायालयाचा वर्ग	ज्याची प्रकरणे निकालात काढली आहेत			
		नोंदलेले गुन्हे No. of offences reported	चौकशी चालू असलेल्या व्यक्ती No. of persons under trial	निर्दोष सुटलेले किंवा सोडलेले Discharged or acquitted	परिक्षणाखालील गुन्हेगार कायद्याखाली निकालात काढलेली Dealt with under the probation of offenders Act
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)
1	वरिष्ठ न्यायालये
2	सत्र न्यायालये (अपर सत्र न्यायाधीश धरून)	11,440	71,307	14,837	30
3	खास न्यायाधीशांची न्यायालये	1,738	8,309	650	2
4	सहाय्यक सत्र न्यायाधीशांची न्यायालये	244	767	339	..
5	न्याय दंडाधिकारी	15,24,319	48,30,422	6,03,723	2,473
6	विशेष न्याय दंडाधिकारी	1,31,226	1,54,103	1,852	5
7	न्याय दंडाधिकारी यांचे खंडपीठ
8	कार्यकारी न्याय दंडाधिकारी (जिल्हा दंडाधिकारी धरून)	1,42,700	3,47,606	1,79,874	..
	एकूण	18,11,667	54,12,514	8,01,275	2,510

आधार.-मुंबई उच्च न्यायालयाची वार्षिक न्याय विवरणपत्रे/

सत्यमेव जयते

SOCIAL SECURITY AND SOCIAL DEFENCE (POLICE, CRIMES AND JUDICIAL)

JUDICIAL

TABLE No. 10.15 (A)

General results of trials of Criminal Cases in the tribunals of various classes in Maharashtra
(1991)

अशा व्यक्ती/Persons whose cases were disposed of

दोषी ठरलेले Convicted (7)	शिक्षा झालेले किंवा संदर्भित Committed or referred (8)	मृत, फरारी किंवा दुसऱ्या राज्यात रवाना Died, escaped or transferred to another State (9)	वर्षाअखेरीस चौकशी चालू असलेल्या व्यक्ती Persons remaining under trial at the end of the year (10)	Class of courts (2)
..	Superior Courts
2,521	..	124	53,795	Courts of Sessions (including Additional Sessions Judges)
649	..	25	6,983	Courts of Special Judges
58	370	Courts of Assistant Sessions Judges
10,05,618	8,666	1,17,729	30,92,213	Judicial Magistrates
1,35,586	..	822	15,838	Special Judicial Magistrates
..	Benches of Judicial Magistrates
44,832	..	1,927	1,20,973	Executive Magistrates (including District Magistrates)
11,89,264	8,666	1,20,627	32,90,172	Total

Source.—Annual Judicial Statements, High Court, Mumbai.

सत्यमेव जयते

10. सामाजिक संरक्षण आणि सामाजिक सुरक्षा (पोलीस, गुन्हे व न्याय)/

(2) न्यायालयीन/

तक्ता क्रमांक/

महाराष्ट्रातील विविध वर्गांच्या न्यायाधिकरणात चौकशी चालू असलेल्या फौजदारी प्रकरणांचे सर्वसाधारण निकाल/

अनुक्रमांक Serial No.	न्यायालयाचा वर्ग	ज्यांची प्रकरणे निकालात काढली आहेत अशा व्यक्ती			
		नोंदलेले गुन्हे No. of offences reported	चौकशी चालू असलेल्या व्यक्ती No. of persons under trial	निर्दोष सुटलेले किंवा सोडलेले Discharged or acquitted	परिक्षणाखालील गुन्हेगार कायद्याखाली निकालात काढलेली Death with the probation of offenders Act
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)
1	वरिष्ठ न्यायालये
2	सत्र न्यायालये (अपर सत्र न्यायाधीश धरून)	12,199	80,526	16,672	28
3	खास न्यायाधीशांची न्यायालये	2,608	11,695	1,086	1
4	सहाय्यक सत्र न्यायाधीशांची न्यायालये	94	311	128	..
5	न्याय दंडाधिकारी	12,03,886	44,34,047	5,48,889	3,341
6	विशेष न्याय दंडाधिकारी	5,38,416	8,38,682	11,857	14
7	न्याय दंडाधिकारी यांचे खंडपीठ
8	कार्यकारी न्याय दंडाधिकारी (जिल्हा दंडाधिकारी धरून)	1,50,511	3,27,325	1,66,452	1,056
	एकूण	19,07,714	56,92,586	7,45,084	4,440

सत्यमेव जयते

आधार.- मुंबई उच्च न्यायालयाची वार्षिक न्याय विवरणपत्रे/

SOCIAL SECURITY AND SOCIAL DEFENCE (POLICE, CRIMES AND JUDICIAL)

JUDICIAL

TABLE No. 10.15 (B)

General results of trials of Criminal Cases in the tribunals of various classes in Maharashtra (1992)

Persons whose cases were disposed of

दोषी ठरलेले Convicted (7)	शिक्षा झालेले किया सदांमंत Committed or referred (8)	मृत फरारी किंवा दुसऱ्या राज्यात रवाना Died, escaped or transferred to another State (9)	वर्षाअखेरीस चौकशी चालू असलेल्या व्यक्ती Persons remaining under trial at the end of the year (10)	Class of courts (2)
..	Superior Courts
2,241	..	362	61,223	Courts of Sessions (including Additional Sessions Judges)
374	..	258	9,976	Courts of Special Judges
2	181	Courts of Assistant Sessions Judges
7,12,509	8,347	56,375	31,04,586	Judicial Magistrates
5,01,067	..	1,957	3,23,787	Special Judicial Magistrates
..	Benches of Judicial Magistrates
54,651	..	2,552	1,02,614	Executive Magistrates (including District Magistrates)
12,70,844	8,347	61,504	36,02,367	Total

Source.—Annual Judicial Statements, High Court Mumbai.

सत्यमेव जयते

10. सामाजिक संरक्षण आणि सामाजिक सुरक्षा (पोलीस, गुन्हे व न्याय)/

(2) न्यायालयीन/

तक्ता क्रमांक/

महाराष्ट्र राज्यातील फौजदारी प्रकरणाबाबत अपिले व फेरतपासणीचे सर्वसाधारण निकाल/

(1991)

व्यक्तीची संख्या/

अनुक्रमांक Serial No.	न्यायाधिकरण	न्यायालयात अपिले व फेरतपासणीसाठी अर्ज करणारे Number of appellants and applicants for revision before the Courts		नाकारलेली अपिले किंवा अर्ज Appeals or applications rejected		शिक्षा किंवा हुकूम कायम केलेला Sentence or order confirmed		शिक्षेत बदल झालेला Sentence altered	
		(A)	(B)	(A)	(B)	(A)	(B)	(A)	(B)
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
अपिले									
1	जिल्हा मुख्य दंडाधिकाऱ्यास (जिल्हा दंडाधिकारी धरून)
2	सत्र न्यायालयास	13,668	13,987	325	397	1,233	1,069	915	900
3	वरिष्ठ न्यायालये---								
	(अ) दोषी ठरलेल्याकडून	9,762	10,872	293	228	482	436	59	237
	(ब) निवाड्यानुसार निर्दोषी ठरलेल्यांसाठी शासनाकडून	3,625	9,970	..	715	631	370	46	111
	एकूण	27,055	34,829	618	1,340	2,346	1,875	1,020	1,248
फेरतपासणी									
1	जिल्हा मुख्य दंडाधिकाऱ्याकडून
2	सत्र न्यायालयाकडून	44,686	46,643	4,962	3,838	6,887	6,407	1,403	1,601
3	वरिष्ठ न्यायालयाकडून	6,187	6,179	637	453	303	228	34	26
	एकूण	50,873	52,822	5,599	4,291	7,190	6,635	1,437	1,627
	एकूण सर्व	77,928	87,651	6,217	5,631	9,536	8,510	2,457	2,875

टीप/Note—A—1991

B—1992

आधार.—मुंबई उच्च न्यायालयाची वार्षिक न्याय दिवरणपत्रे

SOCIAL SECURITY AND SOCIAL DEFENCE (POLICE, CRIMES, AND JUDICIAL)

JUDICIAL

TABLE No. 10.18

General results of appeals and revisions in criminal cases in Maharashtra State & 1992)

Number of persons

शिक्षेबाधित विरुद्ध निर्णय झालेले		इतर मार्गाने निकालात काढलेले		मृत, फरारी किंवा दुसऱ्या राज्यात रवाना		चौकशी प्रलंबित असलेले		Tribunals
Sentence reversed		Otherwise disposed of		Died, escaped or transferred to another State		Pending trial		
(A)	(B)	(A)	(B)	(A)	(B)	(A)	(B)	
(11))	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(2)
Appeals								
..	To Chief Magistrate of District (including District Magistrates)
1,230	1,337	784	890	13	116	9,168	9,278	To Court of Sessions
..	Superior Courts—
403	642	62	273	8,463	9,056	(a) By persons convicted
76	190	215	216	2,657	8,368	(b) By Government from judgment of acquittal
1,709	2,169	1,061	1,379	13	116	20,289	20,702	Total
Revisions								
..	By Chief Magistrates of Districts
1,644	1,649	6,613	8,690	15	106	23,089	24,352	By Courts of Sessions
215	171	490	94	4,508	5,207	By Superior Courts
1,859	1,820	7,103	8,784	15	106	27,597	29,559	Total
3,568	3,989	8,164	10,163	28	222	47,885	56,261	Grand Total

Source.—Annual Judicial Statements, High Court, Mumbai.

10. सामाजिक संरक्षण आणि सामाजिक सुरक्षा (पोलीस, गुन्हे व न्याय)
SOCIAL SECURITY AND SOCIAL DEFENCE (POLICE, CRIMES AND JUDICIAL)

न्यायालयीन/JUDICIAL

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 10.17 (A)

महाराष्ट्र राज्यातील दिवाणी अपील न्यायालयांचा कारभार
Business of the Civil Appellate Courts in Maharashtra State

1991

अनुक्रमांक Serial No.	बाब	हुकूमनाम्यावरील अपीले Appeals from Decrees			संकीर्ण अपीले Miscellaneous Appeals			Item
		दिवाणी न्यायालयातील मूळ हुकूम नाम्यावरील अपीले Appeals from original decrees Civil Courts	राज्याच्या मुख्यालयाच्या किंवा शासकीय मुख्यालयाच्या ठिकाणची न्यायालये Courts at the headquarters of the State or seat of Government	एकूण Total	दिवाणी न्यायालयातील मूळ आदेशा वरील अपीले Appeals from orders Civil Courts	राज्याच्या मुख्यालयाच्या किंवा शासकीय मुख्यालयाच्या ठिकाणची न्यायालये Courts at the headquarters of the State or seat of Government	एकूण Total	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(2)
1	न्यायालयासमोरील अपीले	60,792	18,593	79,385	19,788	9,196	28,984	Number of appeals before the Courts.
2	निकालात काढलेली अपीले--							Number of appeals disposed of--
	(अ) काढून टाकलेली किंवा खटला न चालविलेली	2,592	1,998	4,590	1,698	1,965	3,663	(a) Dismissed or not prosecuted.
	(ब) निकाल कायम केलेली	4,632	702	5,334	3,012	1,089	4,101	(b) Confirmed
	(क) निकालात बदल केलेली	1,221	187	1,408	686	80	766	(c) Modified
	(ड) उलट केलेली	794	108	902	664	281	945	(d) Reversed
	(इ) फेरसुनावणीकरिता पुन्हा बديرत केलेली	521	45	566	360	181	541	(e) Remanded for retrial.
	(फ) हस्तांतरित	3,404	6	3,410	1,110	1	1,111	(f) By transfer
3	वर्षाखेर प्रलंबित	47,628	15,547	63,175	12,258	5,559	17,857	Pending at the close of the year.
4	एक वर्षाहून अधिक काळ प्रलंबित	37,885	10,649	48,534	7,065	3,312	10,377	Pending for more than a year.

आधार.—मुंबई उच्च न्यायालयाची वार्षिक न्याय विवरणपत्रे

Source.—Annual Judicial Statements, High Court, Mumbai.

10. सामाजिक संरक्षण आणि सामाजिक सुरक्षा (पोलीस, गुन्हे व न्याय)
SOCIAL SECURITY AND SOCIAL DEFENCE (POLICE, CRIMES AND JUDICIAL)

न्यायालयीन/JUDICIAL

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 10.17 (B)

महाराष्ट्र राज्यातील दिवाणी अपील न्यायालयांचा कारभार
Business of the Civil Appellate Courts in Maharashtra State

1992

अनुक्रमांक Serial No.	बाय	हुकूमनाम्यावरील अपीले Appeals from Decrees			संकीर्ण अपीले Miscellaneous Appeals			Item
		दिवाणी न्यायालयातील मूळ हुकूम- नाम्यावरील अपीले Appeals from original decrees Civil Courts	राज्याच्या मुख्यालयाच्या किंवा शासकीय मुख्यालयाच्या ठिकाणची न्यायालये Courts at the headquarters of the State or seat of Government	एकूण Total	दिवाणी न्यायालयातील मूळ आदेशा- वरील अपीले Appeals from orders Civil Courts	राज्याच्या मुख्यालयाच्या किंवा शासकीय मुख्यालयाच्या ठिकाणची न्यायालये Courts at the headquarters of the State or seat of Government	एकूण Total	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(2)
1	न्यायालयासमोरील अपीले	61,218	19,524	80,742	20,481	7,770	28,251	Number of appeals before the Courts.
2	निकालात काढलेली अपीले--							Number of appeals disposed of--
	(अ) काढून टाकलेली किंवा खटला न चालविलेली.	3,176	1,612	4,788	1,777	1,397	3,174	(a) Dismissed or not prosecuted.
	(ब) निकाल कायम केलेली	4,460	661	5,121	2,653	1,090	3,743	(b) Confirmed
	(क) निकालात बदल केलेली	1,198	170	1,368	780	365	1,145	(c) Modified
	(ड) उलट केलेली	860	121	981	613	228	841	(d) Reversed
	(इ) फेरसुनावणीकरिता पुन्हा बंदिस्त केलेली.	549	41	590	223	5	228	(e) Remanded for retrial.
	(फ) हस्तांतरित	2,188	..	2,188	629	..	629	(f) By transfer
3	वर्षाखेर प्रलंबित	48,787	16,919	65,706	13,806	4,685	18,491	Pending at the close of the year.
4	एक वर्षाहून अधिक काळ प्रलंबित	37,147	9,665	46,812	8,350	3,640	11,990	Pending for more than a year .

आधार.—मुंबई उच्च न्यायालयाची वार्षिक न्याय विवरणपत्रे

Source.—Annual Judicial Statements, High Court, Mumbai.

10. सामाजिक संरक्षण आणि सामाजिक सुरक्षा (पोलीस, गुन्हे व न्याय)
SOCIAL SECURITY AND SOCIAL DEFENCE (POLICE, CRIMES AND JUDICIAL)

(२) न्यायालयीन/JUDICIAL

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 10.18 (A)

महाराष्ट्र राज्यात नोंदलेले गुन्हे
Number of offences reported in Maharashtra State

1991

अनुक्रमांक Serial No.	गुन्हाचे वर्णन	नोंदलेले गुन्हे Number of offences reported	खरी ठरलेली प्रकरणे Number of cases returned as true	वर्षभरात सुनावणीसाठी आलेली प्रकरणे Number of cases brought to trial during the year	Description of Offences
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(2)
(अ) सार्वजनिक/वैयक्तिक गुन्हे		(A) Public/Individual Offences			
1	सार्वजनिक शांततेविरुद्धचे गुन्हे	10,224	10,221	31,621	Offences against the public tranquillity.
2	सार्वजनिक आरोग्य, सुरक्षितता, सोयी, सभ्यता व नैतिक आधार या विरुद्धचे गुन्हे.	18,801	18,791	56,476	Offences affecting the public health, safety, convenience, decency and morals.
3	मानवी शरीरास दुखापत करणारे गुन्हे	10,922	10,921	31,617	Offences affecting the human body life.
4	दुखापत	74,428	74,371	2,49,120	Hurt.
5	अन्याय्य निर्बंध व अन्याय कैद	6,845	6,844	22,921	Wrongful restraint and wrongful confinement.
6	दंडनीय, जबरदस्ती व हल्ला	7,515	7,507	24,665	Criminal, force and assault.
7	चोरी	47,960	47,924	1,93,610	Theft.
8	जबरी चोरी व दरोडेखोरी	4,585	4,585	15,243	Robbery and Dacoly.
9	दंडनीय विश्वासघात	4,355	4,342	17,187	Criminal breach of trust.
10	चोरीची मालमत्ता बाळगणे	2,056	2,056	7,666	Receiving of stolen property.
11	फसवणूक	7,181	7,155	24,417	Cheating.
12	नैतिक अपाय	3,974	3,974	11,902	Mischief.
13	दंडनीय अतिक्रमण	12,651	12,646	52,369	Criminal trespass.
14	विवाह संदर्भातील गुन्हे	9,524	9,522	22,630	Offences relating to marriage.
15	धाकदपटशा, अपमान व क्षुब्धताविषयक दंडनीय गुन्हे	14,276	14,258	53,172	Criminal intimidation, insult and annoyance.
16	इतर गुन्हे	24,635	24,577	63,412	Other offences.
एकूण (अ)		2,59,732	2,59,494	8,81,028	Total (A)

सकता. क्रमांक/TABLE No. 10.18 (A)—contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(2)
(ब) भारतीय कायदे, मुंबई कायदे, मध्यप्रांत, वन्हाड कायदे व हैदराबाद कायदे याखालील गुन्हे.					(B) Offences under Indian Acts, Bombay Acts, C. P. and Berar Acts and Hyderabad Acts.
17	लष्करी छावणी कायदा, दोन, १९२४	1,871	1,871	5,738	Cantonment Act, II of 1924.
18	फौजदारी प्रक्रिया संहिता, पांच १८९८	1,71,256	1,71,236	2,56,124	Criminal Procedure Code, V of 1898 (1202).
19	राज्य कर्मचारी विमा कायदा, चौतीस, १९४८	1,698	1,698	3,874	Employees State Insurance Act, XXXIV of 1948.
20	कारखाने अधिनियम, त्रेसष्ट, १९४८	2,525	2,525	8,473	Factories Act, LXIII of 1948.
21	वन कायदा, सोळा, १९२७	5,897	5,897	11,536	Forest Act, XVI of 1927.
22	मोटर वाहने कायदा, चार, १९३९	Motor Vehicles Act, IV of 1939.
23	प्राण्याना निर्दयतेने वागविण्यास प्रतिबंध करणे अधिनियम, अकरा, १८९०.	301	301	577	Prevention of Cruelty to Animals Act, XI of 1890.
24	अन्न मेसळ विरोधी कायदा, सदतीस, १९५४	1,625	1,625	5,756	Prevention of Food Adulteration Act, XXXVII of 1954.
25	वेतन प्रदान कायदा, चार, १९३६	17	17	43	Payment of Wages Act, IV of 1936.
26	रेल्वे कायदा, नऊ, १८९०	60,773	60,773	94,224	Railway Act, IX of 1890.
27	कंपनी कायदा, एक, १९५६	1,306	1,306	2,516	Companies Act, I of 1956.
28	नगरपालिका कायदा, अकरा, १९६५	72	72	198	Municipalities Act, XI of 1965.
29	पोलीस कायदा, बावीस, १९५९.	3,46,884	3,46,876	5,03,566	Police Act, XXII of 1951
30	जुगार विरोधी कायदा, एकेचालीस, १८८७	52,976	52,944	1,58,189	Prevention of Gambling Act, XLI of 1887.
31	दारुबंदी कायदा, पंधवीस, १९४९	1,75,782	1,75,654	5,76,231	Prohibition Act, XXV of 1949.
32	सार्वजनिक वाहन कायदा, सात, १९२०.	4,726	4,726	4,808	Public Conveyance Act, VII of 1920.
33	दुकाने व व्यापारी संस्था अधिनियम, एकोणऐंशी, १९४८.	22,352	22,352	51,567	Shops and Establishments Act, LXXIX of 1948.
34	आवश्यक वस्तू कायदा, दहा, १९५५	666	666	2,211	Essential Commodities Act, X of 1955.
35	भीक मागण्याविरुद्ध कायदा, दहा, १९६०	8,691	8,691	8,711	Prevention of Begging Act, X of 1960.
36	मोटर वाहन कर कायदा, दहा, १९४७.	798	798	4,430	Motor Vehicles Taxation Act, X of 1947.
37	महानगरपालिका कायदा, तीन, १८८८	3,437	3,437	8,709	Municipal Corporation Act, III of 1888.
38	मोटर वाहन कायदा, नऊ, १९४९	5,89,666	5,89,657	15,09,576	Motor Vehicles Act, IX of 1949.
39	इतर कायदे	98,616	98,529	2,51,178	Other Acts.
एकूण—(ब)		15,51,935	15,51,651	34,68,235	Total (B)
एकूण सर्व—(अ)+(ब)		18,11,667	18,11,145	43,49,263	Grand Total (A)+(B)

आधार.—मुंबई उच्च न्यायालयाची वार्षिक न्याय विवरणपत्रे.

Source.—Annual Judicial Statements, High Court, Mumbai.

10. सामाजिक संरक्षण आणि सामाजिक सुरक्षा (पोलीस, गुन्हे व न्याय)
SOCIAL SECURITY AND SOCIAL DEFENCE (POLICE, CRIMES AND JUDICIAL)

न्यायालयीन/JUDICIAL

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 10.18 (B)

महाराष्ट्र राज्यात नोंदलेले गुन्हे
Number of offences reported in Maharashtra State

1992

अनुक्रमांक Serial No.	गुन्ह्याचे वर्णन	नोंदलेले गुन्हे Number of offences reported	खरी ठरलेली प्रकरणे Number of cases returned as true	वर्षभरात सुनावणीसाठी आलेली प्रकरणे Number of cases brought to trial during the year	Description of Offences
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(2)
(अ) सार्वजनिक/वैयक्तिक गुन्हे		(A) Public / Individual Offences			
1	सार्वजनिक शांततेविरुद्धचे गुन्हे	8,458	8,458	30,571	Offences against the public tranquillity.
2	सार्वजनिक आरोग्य, सुरक्षितता सोयी, सभ्यता व नैतिक आधार या विरुद्धचे गुन्हे	17,727	17,727	60,002	Offences affecting the public health, safety, convenience, decency and morals.
3	मानवी शरिरास दुखापत करणारे गुन्हे	12,193	12,182	37,199	Offences affecting the human body life.
4	दुखापते	61,316	61,135	2,33,400	Hurt.
5	अन्याय निर्बंध व अन्याय कैद	6,239	6,236	22,339	Wrongful restraint and wrongful confinement.
6	दंडनीय, जबरदस्ती व हल्ला	7,467	7,453	28,778	Criminal, force and assault.
7	चोरी	37,146	37,116	1,80,847	Theft.
8	जबरी चोरी व दरोडेखोरी	4,493	4,492	15,085	Robbery and Dacoity.
9	दंडनीय विश्वासघात	3,745	3,726	16,895	Criminal breach of trusts.
10	चोरीची मालमत्ता बाळगणे	2,207	2,206	7,715	Receiving of stolen property.
11	फसवणूक	6,244	6,206	28,223	Cheating.
12	नैतिक अपाय	3,708	3,698	12,495	Mischief.
13	दंडनीय अतिक्रमण	9,138	9,081	46,505	Criminal trespass.
14	विवाह संदर्भातील गुन्हे	9,026	8,993	25,836	Offences relating to marriage.
15	धाकदपटशा, अपमान व क्षुब्धता विषयक दंडनीय गुन्हे	9,570	9,500	48,908	Criminal intimidation, insult and annoyance.
16	इतर गुन्हे	23,026	23,004	68,270	Other offences.
एकूण (अ)		2,21,703	2,21,213	8,63,068	Total (A)

तयता क्रमांक/TABLE No. 10.18 (B)—contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(2)
(ब) भारतीय कायदे, मुंबई कायदे, मध्यप्रांत, वऱ्हाड कायदे व हैदराबाद कायदे याखालील गुन्हे.					(B) Offences under Indian Acts, Bombay Acts, C. P. and Berar Acts and Hyderabad Acts.
17	लष्करी छावणी कायदा, दोन, १९२४	323	323	3,842	Cantonment Act, II of 1924.
18	फौजदारी प्रक्रिया संहिता, पांच, १८९८	1,70,535	1,69,953	2,36,173	Criminal Procedure Code, V of 1898.
19	राज्य कर्मचारी विमा कायदा, चौतीस, १९४८	557	557	3,269	Employees State Insurance Act, XXXIV of 1948.
20	कारखाने अधिनियम, त्रेसष्ट, १९४८	3,700	3,697	8,549	Factories Act, LXIII of 1948.
21	वन कायदा, सोळा, १९२७	4,364	4,364	11,314	Forest Act, XVI of 1927.
22	मोटार वाहने कायदा, चार, १९३९	Motor Vehicles Act, IV of 1939.
23	प्राण्यांना निर्दयतेने वागविण्यास प्रतिबंध करणे अधिनियम, अकरा, १८९०	22	22	309	Prevention of Cruelty to Animals Act, XI of 1890.
24	अन्न भेसळ विरोधी कायदा, सदतीस, १९५४	1,539	1,539	5,612	Prevention of Food Adulteration Act, XXXVII of 1954.
25	वेतन प्रदान कायदा, चार, १९३६	37	37	60	Payment of Wages Act, IV of 1936.
26	रेल्वे कायदा, नऊ, १८९०	80,735	80,735	84,603	Railway Act, IX of 1890.
27	कंपनी कायदा, एक, १९५६	8	8	14	Companies Act, I of 1956.
28	नगरपालिका कायदा, अकरा, १९६५	487	487	2,498	Municipalities Act, XI of 1965.
29	पोलीस कायदा, बावीस, १९५९	5,44,822	5,44,800	7,79,973	Police Act, XXII of 1951.
30	जुगार विरोधी कायदा, एकेचाळीस, १८८७	74,767	74,721	1,88,718	Prevention of Gambling Act, XLI of 1887.
31	दारुबंदी कायदा, पंचवीस, १९४९	1,51,448	1,51,414	6,12,214	Prohibition Act, XXV of 1949.
32	सार्वजनिक वाहन कायदा, सात, १९२०	4,011	4,011	4,084	Public Conveyance Act, VII of 1920.
33	दुकाने व व्यापारी संस्था अधिनियम, एकोणऐंशी, १९४८	22,152	22,152	44,658	Shops and Establishments Act, LXXIX of 1948.
34	आवश्यक वस्तू कायदा, दहा, १९५५	401	401	1,855	Essential Commodities Act, X of 1955.
35	भीक मागण्याविरुद्ध कायदा, दहा, १९६०	10,313	10,313	10,313	Prevention of Begging Act, X of 1960.
36	मोटार वाहन कर कायदा, दहा, १९४७	3,936	3,936	6,313	Motor Vehicles Taxation Act, X of 1947
37	महानगरपालिका कायदा, तीन, १८८८	5,510	5,510	11,866	Municipal Corporation Act, III of 1888.
38	मोटार वाहन कायदा, नऊ, १९४९	5,08,618	5,08,615	12,89,449	Motor Vehicles Act, IX of 1949.
39	इतर कायदे	97,726	97,614	2,80,410	Other Acts.
एकूण—(ब)		16,86,011	16,85,209	35,86,096	Total (B)
एकूण सर्व—(अ)+(ब)		19,07,714	19,06,422	44,49,164	Grand Total (A)+(B)

आधार.—मुंबई उच्च न्यायालयाची वार्षिक न्याय विवरणपत्रे.

Source.—Annual Judicial Statements, High Court, Mumbai.

10. सामाजिक संरक्षण आणि सामाजिक सुरक्षा (पोलीस, गुन्हे व न्याय)
SOCIAL SECURITY AND SOCIAL DEFENCE (POLICE, CRIMES AND JUDICIAL)

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 10.19

(२) न्यायालयीन/Judicial

फौजदारी गुन्हांचे बाबतीत दिलेल्या शिक्षा
Punishments inflicted in criminal cases in Maharashtra State

अनुक्रमांक Serial No.	प्रकार	माहिती Particulars		Type
		(A)	(B)	
(1)	(2)	(3)	(4)	(2)
1	फाशीची शिक्षा झालेल्या व्यक्ती			Number of persons executed.
2	शिक्षा झालेल्या व्यक्ती—			Number of persons sentenced to—
	(अ) मृत्यूची	18	72	(a) Death.
	(ब) जन्मठेपेची	383	1,011	(b) Imprisonment for life.
	(क) कमी मुदतीच्या कैदेची	2,59,702	2,23,639	(c) Imprisonment for lesser term.
	(ड) दंड किंवा जप्तीची	10,07,281	11,45,672	(d) Fine or forfeiture.
3	ताकीद देऊन सुटका केलेल्या	7,250	6,496	Release on admonition (U/s. 562, Cr. P. C.).
4	तडीपार केलेले	8,906	10,874	Bound over (U/s. 562, Cr. P. C.).
5	परिक्षणाखालील गुन्हेगार कायद्याखाली निकालात काढलेले	2,510	4,440	Dealt with under the probation of Offenders Act.
6	दंडाची शिक्षा झालेले—			Number of persons sentenced to fine of—
	(अ) दहा रुपये किंवा कमी दंड.	86,686	76,147	(a) Rs. 10 and under.
	(ब) दहा रुपयांपेक्षा जास्त दंड.	9,20,595	10,69,525	(b) Over Rs. 10.
7	दंडाची एकूण रक्कम (हजार रुपयांत)—			Total amount of fines ('000 Rs.)—
	(अ) लादलेली	1,38,733	1,45,149	(a) Imposed.
	(ब) वसूल केलेली	95,629	1,18,419	(b) Realised.
	(क) भरपाई केलेली	880	1,653	(c) Paid as compensation.
8	कैदेची शिक्षा झालेल्या व्यक्ती—			Number of persons sentenced to imprisonment of—
	(अ) १५ दिवस किंवा कमी	1,60,629	1,35,938	(a) 15 days and under.
	(ब) १५ दिवस ते सहा महिने	71,321	67,783	(b) Above 15 days to 6 months.
	(क) सहा महिने ते दोन वर्षे	25,022	18,058	(c) Above 6 months to 2 years.
	(ड) दोन वर्षांहून अधिक	2,730	1,860	(d) Above 2 years.

आधार.—मुंबई उच्च न्यायालयाची वार्षिक न्याय विवरणपत्रे.

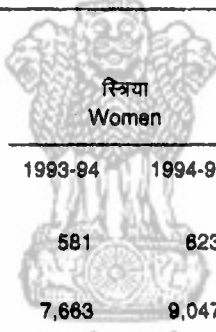
Source.—Annual Judicial Statements of High Court, Mumbai.

10. सामाजिक संरक्षण आणि सामाजिक सुरक्षा (पोलीस, गुन्हे, न्याय व सुधारगृहे)
SOCIAL SECURITY AND SOCIAL DEFENCE (POLICE, CRIMES, JUDICIAL AND SUDHARGRUH)

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 10.20

कारागृहातील व दुय्यम कारागृहातील कैदी
Prisoners confined in Jails and subsidiary Jails

1993-94 & 1994-95

अनुक्रमांक	बाब	माहिती						
Serial		Particulars		Item				
No.		1993-94	1994-95					
(1)	(2)	(3)	(4)	(2)				
<hr/>								
1	कैदेची जागा—			Place of confinement—				
(अ)	मध्यवर्ती कारागृह	8	8	(a) Central Jails.				
(ब)	जिल्हा कारागृह	23	23	(b) District Jails.				
(क)	दुय्यम कारागृह	172	172	(c) Sub-Jails.				
(ड)	मुक्त छावण्या	5	5	(d) Open Colonies.				
	एकूण	208	208	Total				
<hr/>								
								
		पुरुष Men	स्त्रिया Women	एकूण Total				
		1993-94	1994-95	1993-94	1994-95			
2	कैदी—					Prisoners—		
2.1	वर्षाच्या सुरुवातीस असलेले	20,903	22,326	581	623	21,484	22,949	Remained at the Commence- ment of the year.
2.2	वर्षात भरती झालेले	2,04,843	2,01,159	7,663	9,047	2,12,506	2,10,206	Received during the year.
	एकूण	2,25,746	2,23,485	8,244	9,670	2,33,990	2,33,155	Total
<hr/>								
2.3	कायद्याच्या सर्व कलमातून मुक्त झालेले.	2,01,978	2,01,164	7,550	9,005	2,09,528	2,10,169	Discharged from all clauses
2.4	वर्षाच्या शेवटी असलेले	23,768	22,321	694	665	24,462	22,986	Remaining at the end of the year.
2.5	प्रत्येक वर्गाची दैनिक सरासरी संख्या.	21,104	20,448	684	713	21,788	21,161	Daily average number of each class.

आधार.— कारागृह महानिरीक्षक यांचे कार्यालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे.

Source.—Office of the Inspector General of Prisons, Government of Maharashtra, Pune.

10. सामाजिक संरक्षण आणि सामाजिक सुरक्षा (पोलीस, गुन्हे, न्याय व सुधारगृहे)
SOCIAL SECURITY AND SOCIAL DEFENCE (POLICE, CRIMES, JUDICIAL AND SUDHARGRUH)

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 10.21

कारागृहात दाखल केलेल्या व वर्षअखेरीस राहिलेल्या कैद्यांची लिंगानुसार संख्या व चालू वर्षात कैद केलेल्या कैद्यांची (न्यायिक कैदी फक्त)

लिंग, वय, साक्षरता व पूर्वीच्या व्यवसायानुसार संख्या.

Number of convicts admitted and remained in jail at the close of the year by sex and convicts imprisoned during the year by sex, age, literacy and previous occupation (for judicial convicts only).

(1993-94 and 1994-95)

अनुक्रमांक Serial No.	बाब (2)	माहिती Particulars				Item (2)
		पुरुष Men		स्त्रिया Women		
		(3)	(4)	(5)	(6)	
1	आदल्या वर्षाच्या शेवटी राहिलेले कैदी	5,521	6,196	114	140	Remained at the close of the previous year.
2	चालू वर्षात कैद केलेले	59,763	53,926	1,414	831	Imprisoned during the present year.
3	बदलून आलेले	5,005	4,190	161	122	Received by transfer.
	एकूण	70,289	64,312	1,689	1,093	Total
4	वर्षभरात मुक्त केलेले	63,249	57,737	1,559	948	Discharged during the year.
5	वर्ष अखेर शिल्लक संख्या	7,040	6,575	130	145	Closing balance at the end of the year.
	चालू वर्षात कैद केलेले—					Imprisoned during the present year—
1	वयानुसार/Age -					
1.1	Under 16 वर्षांसाठी/Under 16 Years					
1.2	16--18 वर्ष/16--18 Years	3,719	2,996	124	28	
1.3	19--21 वर्ष/19--21 Years	8,676	6,993	53	67	
1.4	22--30 वर्ष/22--30 Years	28,879	27,684	758	418	
1.5	31--40 वर्ष/31--40 Years	11,646	10,574	286	210	
1.6	41--60 वर्ष/41--60 Years	5,768	4,896	145	92	
1.7	Above 60 वर्षांवर/Above 60 Years	1,075	783	48	16	
	एकूण	59,763	53,926	1,414	831	Total
2	साक्षरतेनुसार -					Literacy--
2.1	साक्षर	32,853	33,927	706	420	Literate.
2.2	निरक्षर	26,910	19,999	708	411	Illiterate.
	एकूण	59,763	53,926	1,414	831	Total
3	पूर्वीच्या व्यवसायानुसार--					Previous occupation--
3.1	शासकीय सेवेत, नगरपालिका किंवा इतर स्थानिक सांस्थात काम करणारे.	2,479	1,398	11	5	Employed under Government or municipal or other local authorities.
3.2	व्यावसायिक व्यापार व वाणिज्य क्षेत्रातील	11,149	8,815	58	45	Professional and engaged in commercial trade.
3.3	सेवा किंवा वैयक्तिक कार्यालय असलेल्या	14,314	12,006	106	64	In service or performing personal offices.
3.4	शेतो व पशु क्षेत्रातील	14,657	16,908	327	278	Engaged in agriculture and with animals
3.5	यांत्रिक, कला, परतुनिर्माण व अभियांत्रिकी क्षेत्रातील					Employed in mechanical, arts manufacture and engineering operation, etc.
3.6	इतरत्र वर्गीकरण न झालेल्या व्यक्ती	17,194	14,799	912	439	Miscellaneous, not classified otherwise
	एकूण	59,763	53,926	1,414	831	Total
3.7	विवाहित	33,941	29,716	1,012	524	Married.
3.8	अविवाहित	24,659	23,799	262	244	Unmarried.
3.9	विधवा,विधूर	1,163	411	140	63	Widows/Widower.
	एकूण	59,763	53,926	1,414	831	Total

आधार.—कारागृह महानिरीक्षक, महाराष्ट्र शासन, पुणे
Source.—Inspector General of Prisons, Government of Maharashtra, Pune.

10. सामाजिक संरक्षण आणि सामाजिक सुरक्षा (पोलीस, गुन्हे, न्याय व सुधारगृहे)
SOCIAL SECURITY AND SOCIAL DEFENCE (POLICE, CRIMES, JUDICIAL AND SUDHARGRUH)

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 10.22

कारागृहात दाखल केलेल्या कैद्यांची लिंग, शिक्षेचे स्वरूप व शिक्षेची मुदत यांनुसार तसेच पूर्वी शिक्षा झालेली

असून पुन्हा कारागृहात दाखल केलेल्या कैद्यांची संख्या (न्यायिक कैदी फक्त).

Number of convicts admitted into jail by sex, nature and length of sentences and convicts admitted into the jails who had been previously convicted (for Judicial convicts only).

(1993-94 and 1994-95)

अनुक्रमांक Serial No.	बाब	पुरुष Male		स्त्रिया Women		Item
		93-94	94-95	93-94	94-95	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(2)
वर्षभरात कारागृहात दाखल केलेले कैदी—						Convicts admitted during the year—
कारावास—						Imprisonment—
1	एक महिना किंवा कमी	35,570	30,865	880	493	Not exceeding one month.
2	एक महिन्याहून जास्त व तीन महिने किंवा कमी	11,482	10,873	269	119	Above one month and not exceeding three months.
3	तीन महिन्याहून जास्त व सहा महिने किंवा कमी	5,511	5,191	82	67	Above three months and not exceeding six months.
4	सहा महिन्याहून जास्त व एक वर्ष किंवा कमी	2,932	2,009	23	20	Above six months and not exceeding one year.
5	एक वर्षाहून जास्त व दोन वर्षे किंवा कमी	1,319	1,205	61	21	Above one year and not exceeding two years.
6	दोन वर्षाहून जास्त व पाच वर्षे किंवा कमी	920	1,201	31	20	Above two years and not exceeding five years.
7	पाच वर्षाहून जास्त व दहा वर्षे किंवा कमी	516	688	13	27	Above five years and not exceeding ten years.
8	दहा वर्षाहून जास्त	322	481	9	12	Exceeding ten years.
9	हद्दपारीची शिक्षा—					Sentenced to transportation—
	(अ) आयुष्यभर	1,183	1,411	46	52	(a) For life.
	(ब) मुदतीची हद्दपारी	(b) For a term.
10	मृत्युची शिक्षा	8	2	Sentence of death.
एकूण		59,763	53,926	1,414	831	Total
पूर्वी शिक्षा झालेले व कारागृहात दाखल केलेले कैदी—						Convicts admitted who had been previously convicted—
1	जामीन न मिळाल्यामुळे किंवा चांगल्या वर्तणुकी-अभावी कैद केलेले सराईत गुन्हेगार	Number of habitual offenders imprisoned in default of finding security or good behaviour.
2	पूर्वी शिक्षा झालेले व जामीन न मिळविता आल्यामुळे कैद केलेले—					Number of habitual offenders imprisoned in default of behaviour.
	(अ) पूर्वी एकदा शिक्षा झालेले	1,245	605	8	3	(a) Previously convicted once.
	(ब) पूर्वी दोनदा शिक्षा झालेले	423	307	5	4	(b) Previously convicted twice.
	(क) पूर्वी दोनपेक्षा जास्त वेळा शिक्षा झालेले	890	751	7	2	(c) Previously convicted more than twice.
एकूण—(१+२)		2,558	1,663	20	9	Total (1+2)
3	१६ वर्षांखालील गुन्हेगार	Offenders under 16 years of age.

आधार.—कारागृह महानिरीक्षक, महाराष्ट्र शासन, पुणे.
Source.—Inspector General of Prisons, Government of Maharashtra, Pune.

10. सामाजिक संरक्षण आणि सामाजिक सुरक्षा (पोलीस, गुन्हे, न्याय व सुधारगृहे)
SOCIAL SECURITY AND SOCIAL DEFENCE (POLICE, CRIMES JUDICIAL AND SUDHARGRUH)

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 10.23

तुरुंगातील कैद्यांवर पहरा करणे व त्यांची देखभाल करणे यावरील खर्च
Expenditure in guarding and maintaining the prisoners in jails

(1993-94 and 1994-95)

(रुपये हजारत)
(Rs. in thousands)

अनुक्रमांक Serial No.	बाब	खर्च Expenditure		Item
		1993-94	1994-95	
(1)	(2)	(3)	(4)	(2)
(अ) योजनेतर खर्च—				(A) Expenditure on Non-plan scheme—
1	वेतन	1,17,827	1,31,988	Salaries
2	प्रवास खर्च	2,120	2,027	Travel expenses
3	आहारविषयक आकार	50,000	55,272	Diet charges
4	कार्यालयीन खर्च	2,256	2,418	Office expenses
5	अवजारे, यंत्रसंच व यंत्रसामग्री	655	213	Tools, Plants, Machinery and Equipment
6	भाडे, दर व कर	829	1,035	Rents, Rates and Taxes
7	मजुरी	3,800	3,840	Wages
8	सहाय्यक अनुदान	90	91	Grant-in-aid contribution
9	इतर खर्च	29,375	32,364	Other charges
	एकूण (अ)	2,06,952	2,29,248	Total (A)
(ब) 10 तुरुंग उद्योग		66,350	1,33,118	(B) Jail Industries
	एकूण (अ) + (ब)	2,73,302	3,62,366	Total (A) + (B)
(क) योजनांतर्गत खर्च—				(c) Expenditure on planned scheme—
11	वेतन	Salaries
12	यंत्र सामग्री	210	4,200	Machinery
	एकूण (अ) + (ब) + (क)	2,73,512	3,66,566	Total expenditure (A) + (B) + (C)
कैद्यांचा दरडोई एकूण खर्च (रुपये).		34.70	47.47	Total cost per head of average strength (in Rs.)

आधार.—कारागृह महानिरीक्षक, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source.—Inspector General of Prisons, Government of Maharashtra, Pune.

११. राज्य उत्पन्न

११.१. राज्य उत्पन्नाचे चालू किंमतीनुसार व १९८०-८१ च्या स्थिर किंमतीनुसार अंदाज, त्यांची टक्केवारीनुसार विभागणी, क्षेत्रानुसार विभागणी इत्यादी माहिती या विभागात दिली आहे. हे अंदाज (१) कार्यालयीन अभिलेखांमधून उपलब्ध झालेल्या व (२) अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, केंद्रीय सांख्यिकी संघटना आणि इतर संस्थांनी मागील काही वर्षात घेतलेल्या नमुना पाहण्या व अभ्यास पाहण्या यांतून गोळा केलेल्या, व्यापक सांख्यिकी माहितीवर आधारित आहेत.

तक्ता क्र. ११.१ मध्ये घटक खर्चावर आधारित राज्य उत्पन्न व दरडोई उत्पन्न आणि त्यांचे निर्देशांक यांची माहिती देण्यात आली आहे.

तक्ता क्र. ११.२ मध्ये घटक खर्चावर आधारित चालू किंमतीनुसार क्षेत्रवार निव्वळ राज्य उत्पन्नाची माहिती देण्यात आली आहे.

तक्ता क्र. ११.३ मध्ये घटक खर्चावर आधारित स्थिर (१९८०-८१ च्या) किंमतीनुसार क्षेत्रवार निव्वळ राज्य उत्पन्नाची माहिती दिली आहे.

तक्ता क्र. ११.४ मध्ये घटक खर्चावर आधारित निव्वळ राज्य उत्पन्नाचे मुख्य क्षेत्रवार निर्देशांकांची माहिती दिली आहे.

तक्ता क्र. ११.५ मध्ये मागील वर्षापेक्षा निव्वळ राज्य उत्पन्नाच्या टक्केवारीतील बदल स्थिर (१९८०-८१ च्या) किंमतीनुसार देण्यात आला आहे.

तक्ता क्र. ११.६ मध्ये स्थिर (१९७०-७१ च्या व १९८०-८१ च्या) किंमतीनुसार निवडक राज्यांचे व केंद्रशासित प्रदेशांचे दरडोई उत्पन्न दिले आहे.

11. STATE INCOME

11.1. In this section the estimates of State income at current and constant (1980-81) prices, its percentage distribution, sectoral distribution etc. are given. These estimates are prepared on the basis of comprehensive statistical material which has become available from official records and also collected through sample surveys and type studies conducted by this Directorate, Central Statistical Organisation and other agencies over the past few years.

Table No. 11.1 gives information regarding State and per capita domestic product at factor cost and their indices.

Table No. 11.2 gives information regarding net State domestic product at factor cost by sectors at current prices.

Table No. 11.3 gives information regarding net State domestic product at factor cost by sectors at constant (1980-81) prices.

Table No. 11.4 gives information regarding indices of net State domestic products at factor cost by major sectors.

Table No. 11.5 gives information regarding percentage in net State domestic products over the previous year at constant (1980-81) prices.

Table No. 11.6 gives information regarding per capita income in selected States, Union territories of India at constant (1970-71 and 1980-81) prices.

11. राज्य उत्पन्न / STATE INCOME

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 11.1

घटक खर्चावर आधारित राज्य उत्पन्न व दरडोई उत्पन्न आणि त्यांचे निर्देशांक

State and Per Capita Domestic Product at Factor Cost and their Indices
(1983-84 & 1994-95)

वर्ष	1960-61	1970-71	1980-81	1985-86	1990-91*	1992-93*	1993-94*	1994-95+	Item
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(1)
एकूण राज्य उत्पन्न :									
चालू किमतीनुसार	N. A.	N. A.	16,63,127	29,61,625	63,81,357	88,56,417	1,04,75,649	1,23,17,751	i. At current prices ces (Rs. in lakh)
स्थिर (१९८०-८१ च्या) किमतीनुसार	N. A.	N. A.	16,63,127	20,68,656	29,65,669	33,42,150	36,35,909	38,76,596	ii. At 1980-81 prices ces (Rs. in lakh)
निव्वळ राज्य उत्पन्न :									
चालू किमतीनुसार	1,70,566	4,29,847	15,16,258	26,46,651	57,57,684	79,75,190	94,39,270	1,11,02,779	i. At current prices ces (Rs. in lakh)
स्थिर (१९८०-८१ च्या) किमतीनुसार	7,99,171	10,22,192	15,16,258	18,71,425	27,00,671	30,40,119	33,05,172	35,19,755	ii. At 1980-81 prices ces (Rs. in lakh)
दरडोई निव्वळ राज्य उत्पन्न :									
चालू किमतीनुसार	436.7	868.5	2,435.3	3,825.7	7,367.3	9,794.5	11,367.1	13,112.2	i. At current prices ces (Rs.)
स्थिर (१९८०-८१ च्या) किमतीनुसार	2,046.3	2,065.4	2,435.3	2,705.1	3,455.7	3,733.6	3,980.2	4,156.8	ii. At 1980-81 prices ces (Rs.)
स्थूल राज्य उत्पन्नाचे निर्देशांक :									
चालू किमतीनुसार	N. A.	N. A.	100	178.08	383.7	532.52	629.88	740.64	i. At current prices
स्थिर (१९८०-८१ च्या) किमतीनुसार	N. A.	N. A.	100	124.38	178.32	200.96	218.62	233.09	ii. At 1980-81 prices
निव्वळ राज्य उत्पन्नाचे निर्देशांक :									
चालू किमतीनुसार	100	252.01	888.96	1,551.69	3,375.63	4,675.72	5,534.09	6,509.37	i. At current prices
स्थिर (१९८०-८१ च्या) किमतीनुसार	100	127.91	189.73	234.17	337.93	380.41	413.58	440.43	ii. At 1980-81 prices
दरडोई निव्वळ राज्य उत्पन्नाचे निर्देशांक :									
चालू किमतीनुसार	100	198.88	557.66	876.05	1,687.04	2,242.84	2,602.95	3,002.56	i. At current prices
स्थिर (१९८०-८१ च्या) किमतीनुसार	100	100.93	119.01	132.19	168.88	182.46	194.51	203.14	ii. At 1980-81 prices

टिप / Note—N. A.—उपलब्ध नाही / Not available.

आधार.—अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source.—Directorate of Economics & Statistics, Government of Maharashtra, Mumbai.

*अस्थायी / Provisional + प्राथमिक / Preliminary

11. राज्य उत्पन्न / STATE INCOME

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 11.2

घटक खर्चावर आधारित चालू किंमतीनुसार क्षेत्रवार निव्वळ राज्य उत्पन्न
Net State Domestic Product at Factor Cost by Sectors at Current Prices

(1993-94 & 1994-95)

(रुपये लाखात / Rs. in lakhs)

विभाग (1)	1960-61 (2)	1970-71 (3)	1980-81 (4)	1985-86 (5)	1990-91* (6)	1992-93* (7)	1993-94* (8)	1994-95* (9)	Sector (1)
प्राथमिक क्षेत्र									Primary Sector
1. कृषि, पशुधन	67,482	1,18,339	4,26,128	6,32,824	13,16,340	17,52,924	20,71,307	23,53,389	Agriculture
2. वन उद्योग	61,396	1,04,633	3,74,908	5,45,452	11,28,389	15,31,791	18,38,318	20,93,759	Forestry
3. मत्स्योद्योग	5,286	11,599	37,073	60,971	1,35,480	1,38,238	1,40,810	1,57,618	Fishing
4. खानेपान	443	1,360	8,792	11,873	30,053	45,898	51,848	53,097	Mining
	357	747	5,355	14,528	22,418	36,997	40,331	48,915	
द्वितीय विभाग									Secondary Sector
	47,249	1,48,332	5,32,098	9,35,218	19,46,752	25,96,635	30,87,164	38,30,317	Manufacturing
कारखाने									Registered
5.1. नोंदणीकृत	25,357	76,841	2,90,049	4,91,702	11,09,147	13,51,171	15,97,964	20,19,229	Un-registered
5.2. अनोंदणीकृत	10,273	32,800	1,25,148	1,85,028	3,29,882	4,91,323	6,09,284	7,98,518	Construction
6. बांधकाम	11,071	35,591	1,00,353	2,09,967	4,17,508	6,04,449	6,83,892	7,84,927	Electricity, Gas & Water-supply
7. वीज, गॅस आणि पाणीपुरवठा	548	3,100	16,548	48,521	90,215	1,49,692	1,96,024	2,27,643	
तृतीय विभाग									Tertiary Sector
	55,835	1,63,176	5,58,032	10,78,609	24,94,592	36,25,631	42,80,799	49,19,073	Transport, Storage & Communication.
परिवहन, दळणवळण आणि वखार									Railways
8.1. रेल्वे	2,202	4,199	6,487	22,034	54,653	69,063	85,826	92,244	Transport by Other Means and Storage
8.2. इतर साधनाने परिवहन आणि वखार	3,602	13,652	46,502	1,14,291	2,48,341	3,85,089	4,73,560	5,59,725	Communication
8.3. दळणवळण	1,013	4,319	12,634	26,235	84,748	1,30,600	1,75,069	1,89,088	Trade, Hotels & Restaurants
9. व्यापार, खाणवळ आणि उपहारगृहे	18,334	45,501	1,88,327	3,12,486	6,66,918	8,63,166	9,96,009	12,37,579	Banking and Insurance
10. बँका आणि विमा उद्योग	4,036	16,650	81,177	1,70,662	5,18,470	9,12,065	11,23,713	12,15,996	Real Estate and Ownership of Dwellings and Business Services.
11. स्थावर मालमत्ता व रहत्या घरांची मालकी आणि व्यावसायिक सेवा	11,300	27,624	72,182	88,742	1,58,730	1,88,295	2,05,753	2,22,923	Public Administration
12. सार्वजनिक प्रशासन	3,686	13,041	41,792	96,375	1,89,326	2,58,621	2,88,984	3,23,212	Other Services
13. इतर सेवा	11,662	38,190	1,08,931	2,47,784	5,73,406	8,18,732	9,31,885	10,78,306	
एकूण निव्वळ राज्य उत्पन्न	1,70,566	4,29,847	15,16,258	26,46,651	57,57,684	79,75,190	94,39,270	1,11,02,779	Net State Domestic Product

*अस्थायी / Provisional + प्राथमिक / Preliminary

आधार. - अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन मुंबई. / Source. - Directorate of Economics & Statistics, Government of Maharashtra, Mumbai.

11. राज्य उत्पन्न / STATE INCOME

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 11.3

घटक खर्चावर आधारित स्थिर (१९८०-८१) च्या किमतीनुसार विभागवार निव्वळ राज्य उत्पन्न
Net State Domestic Product at Factor Cost by Sectors at Constant (1980-81) Prices

(1993-94 & 1994-95)

(रुपये लाखात / Rs. in lakhs)

विभाग	1960-61	1970-71	1980-81	1985-86	1990-91*	1992-93*	1993-94*	1994-95+	Sectors
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(1)
प्राथमिक विभाग									Primary Sector
1. कृषि	..	3,41,938	4,26,128	4,30,590	5,97,867	6,37,437	6,72,539	6,53,394	Agriculture
2. वन उद्योग	..	2,99,980	3,74,908	3,78,647	5,29,873	5,66,294	6,10,071	5,88,835	Forestry
3. मत्स्योद्योग	..	36,593	42,094	34,787	48,353	46,457	40,313	42,577	Fishing
4. खणी	..	3,946	4,523	8,297	10,069	12,950	11,565	9,787	Mining
	..	1,419	2,437	8,859	9,572	11,736	10,590	12,195	
द्वितीय विभाग									Secondary Sector
5. कारखाने	..	2,18,778	5,32,098	6,56,156	9,50,471	10,24,815	11,38,012	12,57,581	Manufacturing
5.1. नोंदणीकृत	..	89,948	2,90,049	3,65,598	5,80,632	5,79,692	6,35,146	72,628	Registered
5.2. अनोंदणीकृत	..	63,528	1,25,148	1,45,005	1,85,638	2,44,994	2,93,690	3,11,376	Un-registered
6. बांधकाम	..	62,484	1,00,353	1,19,747	1,42,890	1,53,354	1,58,871	1,64,586	Construction
7. वीज, गॅस आणि पाणीपुरवठा	..	2,818	16,548	25,806	41,311	46,775	50,305	55,351	Electricity, Gas & Water-Supply
तृतीय विभाग									Tertiary Sector
8. परिवहन, दळणवळण आणि वखार	..	3,70,126	5,58,032	7,84,679	11,52,333	13,77,867	14,94,621	16,08,780	Transport, Storage & Communication.
8.1. रेल्वे	..	4,753	6,487	8,597	10,631	11,245	10,918	11,735	Railways
8.2. इतर साधने परिवहन आणि वखार	..	31,826	46,502	72,853	1,02,509	1,12,285	1,24,031	1,35,944	Transport by Other Means and Storage
8.3. दळणवळण	..	6,180	12,634	17,850	21,301	23,732	2,57,663	27,827	Communication
9. व्यापार, खाणवळ आणि उपहारगृहे	..	1,14,496	1,88,327	2,32,527	3,45,034	3,63,963	3,90,930	4,30,014	Trade, Hotels & Restaurants
10. बँका आणि विमा उद्योग	..	51,962	81,177	1,46,659	2,51,567	4,02,803	4,53,314	4,90,531	Banking and Insurance
11. स्थावर मालमत्ता व रहत्या घरांची मालकी आणि व्यवसायिक सेवा.	..	32,812	72,182	84,068	99,415	1,03,836	1,07,409	1,10,894	Real Estate, Ownership of Dwellings and Business Services.
12. सार्वजनिक प्रशासन	..	18,786	41,792	62,334	79,830	87,665	91,102	92,576	Public Administration
13. इतर सेवा	..	89,680	1,08,931	1,59,791	2,42,046	2,72,338	2,91,154	3,09,259	Other Services
एकूण निव्वळ राज्य उत्पन्न	7,99,171	10,22,192	15,16,258	18,71,425	27,00,671	30,40,119	33,05,172	35,19,755	Net State Domestic Product

*अस्थायी / Provisional + प्राथमिक / Preliminary

आधार : अर्थ व सांख्यिकी सचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई.

Source : Directorate of Economics & Statistics, Government of Maharashtra, Mumbai.

11. राज्य उत्पन्न / STATE INCOME

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 11.4

घटक खर्चावर आधारित निव्वळ राज्य उत्पन्नाचे मुख्य क्षेत्रवार निर्देशांक
Indices of Net State Domestic Product at Factor Cost by Major Sectors

(1993-94 & 1994-95)

तपशिल	1960-61	1970-71	1975-76	1980-81	1985-86	1990-91*	1992-93*	1993-94*	1994-95+	Particulars
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(1)
निव्वळ राज्य उत्पन्न (निर्देशांक)										
i. चालू किमतीनुसार	100	252.01	489.10	888.96	1,551.69	3,375.63	4,675.72	5,534.09	6,509.37	i. At current prices
ii. स्थिर (१९८०-८१ च्या) किमतीनुसार	100	127.91	157.17	189.73	234.17	337.93	380.41	413.58	440.43	ii. At 1980-81 prices
प्राथमिक विभाग										
i. चालू किमतीनुसार	100	175.36	376.26	631.47	937.77	1,950.65	2,597.62	3,069.42	3,487.43	i. At current prices
ii. स्थिर (१९८०-८१ च्या) किमतीनुसार	(—)100	90.60	118.95	124.62	125.93	174.85	186.42	196.68	191.09	ii. At 1980-81 prices
द्वितीय विभाग										
i. चालू किमतीनुसार	100	313.94	579.52	1,126.16	1,979.34	4,120.2	5,495.64	6,533.82	8,106.66	i. At current prices
ii. स्थिर (१९८०-८१ च्या) किमतीनुसार	100	156.44	182.99	243.21	299.92	434.45	468.43	520.17	574.82	ii. At 1980-81 prices
तृतीय विभाग										
i. चालू किमतीनुसार	100	292.25	548.96	999.43	1,931.78	4,467.79	6,493.47	7,666.87	8,810.02	i. At current prices
ii. स्थिर (१९८०-८१ च्या) किमतीनुसार	100	155.22	188.30	234.02	329.07	483.25	577.83	626.79	674.67	ii. At 1980-81 prices
दरबोई निव्वळ राज्य उत्पन्न										
i. चालू किमतीनुसार	100	198.88	345.34	557.66	876.05	1,687.04	2,242.84	2,602.95	3,002.56	i. At current prices
ii. स्थिर (१९८०-८१ च्या) किमतीनुसार	100	100.93	110.97	119.01	132.19	168.88	182.46	194.51	203.14	ii. At 1980-81 prices

*अस्थायी/Provisional. N.A. उपलब्ध नाही/Not Available + प्राथमिक/preliminary आधार.-अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई.

Source.—Directorate of Economics & Statistics, Government of Maharashtra, Mumbai.

11. राज्य उत्पन्न / STATE INCOME

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 11.5

मागील वर्षापासून निव्वळ राज्य उत्पन्नाच्या टक्केवारीतील बदल स्थिर (१९८०-८१ च्या) किंमतीनुसार
Percentage change in Net State Domestic Product over the previous year at constant (1980-81) prices
(1983-84 & 1994-95)

क्षेत्र/वर्ष	1959-60	1969-70	1970-71	1975-76	1979-80	1980-81	1985-86	1990-91*	1992-93*	1993-94*	1994-95@	Sector/Year
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(1)
महाराष्ट्र राज्य												
प्राथमिक ..	N.A.	(-) 3.2	(-) 0.6	2.1	(-) 0.1	5.5	(-) 2.6	(-) 1.6	34.5	5.5	(-) 2.9	Maharashtra State Primary
द्वितीय ..	N.A.	5.5	4.5	6.2	1.6	1.1	13.0	7.7	8.0	11.1	10.5	Secondary
तृतीय ..	N.A.	4.1	7.4	6.6	1.3	0.9	10.2	9.0	9.6	8.5	7.6	Tertiary
एकूण राज्य उत्पन्न ..	N.A.	2.1	3.9	5	1	(-) 0.9	7.9	6.0	13.4	8.7	6.5	Total State Income
भारत												
प्राथमिक ..	(-) 1.1	6.6	6.9	13.3	(-) 13.4	13.3	0.2	4.1	5.8	3.1	4.5	India Primary
द्वितीय ..	6.6	8.9	1.6	4.8	(-) 4.6	2.5	4.3	6.9	3.8	3.6	8.8	Secondary
तृतीय ..	5.1	5.3	4.9	7.2	1.5	4.2	7.6	5.2	5	6.8	5.9	Tertiary
एकूण राष्ट्रीय उत्पन्न ..	1.7	6.7	5.2	9.5	(-) 6.0	7.5	3.9	5.2	4.9	4.2	6.7	Total National Income

*अस्थायी/Provisional. @ प्राथमिक/preliminary
आधार. - अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.

Source. - Directorate of Economics & Statistics, Government of Maharashtra, Mumbai.

11. राज्य उत्पन्न / STATE INCOME

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 11.6

स्थिर (१९७०-७१ च्या १९८०-८१ च्या) किंमतीनुसार निवडक राज्यांचे व केंद्रशासित प्रदेशांचे दरवर्षी उत्पन्न
Per Capita Income in Selected States/Union Territories of India at Constant (1970-71 & 1980-81) Prices
(1983-84 & 1994-95)

(रुपये /Rs.)

अनुक्रमांक Serial No.	राज्य/केंद्रशासित प्रदेश	1960-61	1970-71	1975-76	1980-81	1985-86	1990-91*	1992-93*	1993-94*	1994-95*	State/Union Territories
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(2)
1	आंध्र प्रदेश	..	585	625	1,380	1,549	1,779	1,761	1,888	1,859	Andhra Pradesh
2	असम	..	456	479	1,317	1,659	1,805	1,622	1,671	1,720	Assam
3	बिहार	..	535	559	917	1,074	1,192	1,142	1,122	1,147	Bihar
4	गुजरात	..	829	816	1,940	2,186	2,671	2,995	2,859	3,217	Gujarat
5	हरियाणा	..	877	938	2,370	2,893	3,509	3,421	3,538	3,683	Haryana
6	हिमाचल प्रदेश	..	651	717	1,704	1,780	2,134	2,267	2,307	2,381	Himachal Pradesh
7	जम्मू आणि काश्मिर	..	548	573	1,776	1,832	1,786	1,804	1,832	1,886	Jammu and Kashmir
8	कर्नाटक	..	641	666	1,520	1,644	2,041	2,281	2,423	2,501	Karnataka
9	केरळ	..	594	610	1,508	1,507	1,815	1,932	2,043	2,113	Kerala
10	मध्यप्रदेश	..	484	499	1,365	1,409	1,698	1,620	1,766	1,738	Madhya Pradesh
11	महाराष्ट्र	..	783	878	2,435	2,705	3,456	3,734	3,980	4,157	Maharashtra
12	ओरिसा	..	485	476	1,314	1,442	1,383	1,476	1,542	1,581	Orissa
13	पंजाब	..	1,070	1,192	2,674	3,249	3,737	3,932	4,053	4,167	Punjab
14	राजस्थान	..	645	584	1,222	1,338	1,942	1,993	1,793	2,074	Rajasthan
15	तामिळनाडू	..	581	597	1,498	1,798	2,275	2,405	2,498	2,656	Tamil Nadu
16	त्रिपुरा	..	502	518	1,307	1,240	1,671	1,733	N.A.	N.A.	Tripura
17	उत्तर प्रदेश	..	486	474	1,278	1,391	1,652	1,618	1,638	1,663	Uttar Pradesh
18	पश्चिम बंगाल	..	722	758	1,773	1,929	2,105	2,241	2,323	2,434	West Bengal
19	गोवा, दमण आणि दीव	..	915	1,224	3,145	3,091	4,883	5,381	5,459	5,341	Goa, Daman and Div
	भारत	..	633	664	1,630	1,841	2,222	2,239	2,292	2,401	India

*अस्थायी/Provisional. ० प्राथमिक/preliminary N.A. उपलब्ध नाही/Not Available

आधार.—अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.

Source.—Directorate of Economics & Statistics, Government of Maharashtra, Mumbai.

11. राज्य उत्पन्न / STATE INCOME

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 11.7

औद्योगिक गठानुसार झालेले चालू किंमतीनुसार राज्य उत्पन्न (नविन मालिका)

State Income by Industrial Origin at Current Prices (New Series)
(1983-94 & 1994-95)

(रुपये लाखात / Rs. in Lakhs)

अनु- क्रमांक Serial No.	विभाग (2)	1980-81 (3)	1985-86 (4)	1989-90* (5)	1990-91* (6)	1991-92* (7)	1992-93* (8)	1993-94* (9)	1994-95* (10)	Items (11)
1	कृषि	3,74,908	5,45,452	9,98,714	11,28,389	11,22,026	15,31,791	18,38,318	20,93,759	Agriculture
2	वन उद्योग	37,073	60,971	1,30,065	1,35,480	1,24,362	1,38,238	1,40,810	1,57,618	Forestry
3	मत्स्योद्योग	8,792	11,873	18,176	30,053	32,907	45,898	51,848	53,097	Fishing
4	खणी	5,355	14,528	23,666	22,418	21,587	36,997	40,331	48,915	Mining
	एकूण-प्राथमिक	4,26,128	6,32,824	11,70,621	13,16,340	13,00,882	17,52,924	20,71,307	23,53,389	Sub-Total : Primary
5	कारखाने									Manufacturing—
5.1	नोंदणीकृत	2,90,049	4,91,702	9,11,153	11,09,147	11,71,918	13,51,171	15,97,964	20,19,229	Registered
5.2	इतर	1,25,148	1,85,028	2,96,640	3,29,882	3,76,759	4,91,323	6,09,284	7,98,518	Un-Registered
6	बांधकाम	1,00,353	2,09,967	3,63,890	4,17,508	5,11,036	6,04,449	6,83,892	7,84,927	Construction
7	दिव्य, गॅस आणि पाणीपुरवठा	16,548	48,521	64,156	90,215	1,10,522	1,49,692	1,96,024	2,27,643	Electricity, Gas & Water Supply.
	एकूण-द्वितीय	5,32,098	9,35,218	16,35,839	19,46,752	21,70,235	25,96,635	30,87,164	38,30,317	Sub-Total : Secondary
8	परिवहन, दळणवळण आणि वखार									Transport, Storage & COMMUNITIS
8.1	रेल्वे	6,487	22,034	38,452	54,653	64,044	69,063	85,826	92,244	Railways
8.2	इतर साधने परिवहन आणि वखार	46,502	1,14,291	2,19,453	2,48,341	3,08,013	3,85,089	4,73,560	5,59,725	Transport-other Means and Storage.
8.3	दळणवळण	12,634	26,235	65,557	84,748	1,16,251	1,30,600	1,75,069	1,89,088	Communications
9	व्यापार, खाणावळ आणि उपाहारगृहे	1,88,327	3,12,486	5,54,342	6,66,918	7,16,688	8,63,166	9,96,009	12,37,579	Trade, Hotels and Restaurants.
	एकूण-(८ + ९)	2,53,950	4,75,046	8,77,804	10,54,660	12,04,996	14,47,918	17,30,464	20,78,636	Total (8 + 9)
10	बँका आणि विमा उद्योग	81,177	1,70,662	4,02,784	5,18,470	7,35,976	9,12,065	11,23,713	12,15,996	Banking and Insurance
11	स्थावर मालमत्ता व राहत्या घरांची मालकी आणि व्यावसायिक सेवा	72,182	88,742	1,45,697	1,58,730	1,73,907	1,88,295	2,05,753	2,22,923	Real Estate, Ownership of Dwelling & Business Services.
	एकूण-(१० + ११)	1,53,359	2,59,404	5,48,481	6,77,200	9,09,883	11,00,360	13,29,466	14,38,919	Total (10 + 11)

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)
12	सार्वजनिक प्रशासन	41,792	96,375	1,63,563	1,89,326	2,08,597	2,58,621	2,88,984	3,23,212	Public Administration
13	इतर सेवा	1,08,931	2,47,784	4,51,963	5,73,406	6,84,417	8,18,732	9,31,885	10,75,306	Other Services
	एकूण-(१२ + १३)	1,50,723	3,44,159	6,15,526	7,62,732	8,93,014	10,77,353	12,20,869	14,01,518	Total (12 + 13)
	एकूण-तृतीय	5,58,032	10,78,609	20,41,811	24,94,592	30,07,893	36,25,631	42,80,799	49,19,073	Sub-Total : Tertiary
14	एकूण निव्वळ राज्य उत्पन्न	15,16,258	26,46,651	48,48,271	57,57,684	64,79,010	79,75,190	94,39,270	1,11,02,779	Net State Domestic Product
15	लोकसंख्या (०००)	62,263	69,181	76,310	78,152	79,843	81,425	83,040	84,675	Population (000)
16	दररोई राज्य उत्पन्न (रु.)	2,43,5 25	3,82,569	6,35,339	7,36,729	8,11,469	9,79,452	11,36,714	13,11,223	Per Capita State Income (Rs.)

* अस्थायी / Provisional. @ प्राथमिक / Preliminary
आधार : अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.
Source : Directorate of Economics & Statistics, Mumbai.

11. राज्य उत्पन्न / STATE INCOME

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 11.8

औद्योगिक गटानुसार झालेल्या स्थिर (१९८०-८१ च्या) किंमतीनुसार राज्य उत्पन्नाची टक्केवारी

Percentage Distribution of State Income by Industrial Origin at Current Prices
(1983-94 & 1994-95)

(रुपये लाखात / Rs. in Lakhs)

अनु- क्रमांक Serial No.	वर्ष (2)	1980-81 (3)	1985-86 (4)	1989-90 (5)	1990-91 (6)	1991-92 (7)	1992-93 (8)	1993-94 (9)	1994-95 (10)	Sectors (1)
1	कृषि	24.7	20.6	20.6	19.6	17.3	19.2	19.5	18.9	Agriculture
2	वन उद्योग	2.4	2.3	2.7	2.4	1.9	1.7	1.5	1.4	Forestry
3	मत्स्योद्योग	0.6	0.4	0.4	0.5	0.5	0.6	0.5	0.5	Fishing
4	खानी	0.4	0.5	0.5	0.4	0.3	0.5	0.4	0.4	Mining
	एकूण-प्राथमिक	28.1	23.9	24.1	22.9	20.1	22.0	21.9	21.2	Sub-Total : Primary
5	कारखाने-									Manufacturing—
5.1	नोंदणीकृत	19.1	18.6	18.8	19.3	18.1	16.9	16.9	18.2	Registered
5.2	अनोंदणीकृत	8.3	7.0	6.1	5.7	5.8	6.2	6.5	7.2	Un-Registered
6	बांधकाम	6.6	7.9	7.5	7.3	7.9	7.6	7.2	7.1	Construction
7	वीज, गॅस आणि पाणीपुरवठा	1.1	1.8	1.3	1.6	1.7	1.9	2.1	2.1	Electricity, Gas & Water-Supply.
	एकूण-द्वितीय	35.1	35.3	33.7	33.8	33.5	32.6	32.7	34.5	Sub-Total : Secondary
8	परिवहन, दळणवळण आणि वखार-									Transport, Storage & Communications.
8.1	रेल्वे	0.4	0.8	0.8	0.9	1.0	0.9	0.9	0.8	Railways
8.2	इतर साधनाने परिवहन आणि वखार	3.1	4.3	4.5	4.3	4.8	4.8	5.0	5.0	Transport by other Means and Storage.
8.3	दळणवळण	0.8	1.0	1.4	1.5	1.8	1.6	1.9	1.7	Communications
9	व्यापार, खाणावळ आणि उपाहारगृहे	12.4	11.8	11.4	11.6	11.1	10.8	10.6	11.1	Trade, Hotels and Restaurants.
	एकूण-(८ + ९)	16.7	17.9	18.1	18.3	18.6	18.2	18.3	18.7	Total (8 + 9)

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(1)
10	बैंक और वित्त उद्योग	5.4	6.4	8.3	9.0	11.4	11.4	11.9	11.0	Banking and Insurance
11	स्वास्थ्य मालमता व राहत घरों की मालकी और व्यावसायिक सेवा	4.8	3.4	3.0	2.8	2.7	2.4	2.2	2.0	Real Estate, Ownership of Dwellings & Business Services.
	एकूण-(१० + ११)	10.2	9.8	11.3	11.8	14.0	13.8	14.1	13.0	Total (10 + 11)
12	सार्वजनिक प्रशासन	2.8	3.6	3.4	3.3	3.2	3.2	3.1	2.9	Public Administration
13	इतर सेवा	7.2	9.4	9.3	10.0	10.6	10.3	9.9	9.7	Other Services
	एकूण-(१२ + १३)	9.9	13.0	12.7	13.2	13.8	13.5	12.9	12.6	Total (12 + 13)
	एकूण-चुलीय	36.8	40.8	42.1	43.3	46.4	45.5	45.4	44.3	Sub-Total : Tertiary
14	एकूण निम्न राज्य उत्पन्न		100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0 Net Domestic Product.

* अस्थायी / Provisional. @ प्राथमिक/ Preliminary.

आधार : अर्थ व सांख्यिकी संशोधन, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.
Source : Directorate of Economics & Statistics, Mumbai.

11. राज्य उत्पन्न / STATE INCOME

तक्ता क्रमंक / TABLE No. 11.9

औद्योगिक गटानुसार झालेले स्थिर (१९८०-८१ च्या) किंमतीनुसार राज्य उत्पन्न (नविन मालिका)

State Income by Industrial Origin at Constant (1980-81) Prices (New Series)
(1983-94 & 1994-95)

(रुपये लाखात / Rs. In Lakhs)

अनु- क्रमांक Serial No.	वर्ष (2)	1980-81	1985-86	1989-90*	1990-91*	1991-92*	1992-93*	1993-94*	1994-95+	Sectors
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(1)
1	कृषि	3,74,908	3,78,647	5,34,406	5,29,873	4,07,017	5,66,294	6,10,071	5,88,835	Agriculture
2	वन उद्योग	37,073	34,767	52,864	48,353	48,511	46,457	40,313	42,577	Forestry
3	मत्स्योद्योग	8,792	8,297	10,121	10,069	9,798	12,950	11,565	9,787	Fishing
4	खानी	5,355	8,859	9,981	9,572	8,719	11,736	10,590	12,195	Mining
	एकूण-प्राथमिक	4,26,128	4,30,590	6,07,392	5,97,867	4,74,045	6,37,437	6,72,539	6,53,394	Sub-Total : Primary
5	कारखाने-									Manufacturing--
5.1	नोंदणीकृत	2,90,049	3,65,598	5,20,012	5,80,632	5,51,766	5,79,692	6,35,146	7,26,268	Registered
5.2	अनोंदणीकृत	1,25,148	1,45,005	1,87,584	1,85,638	2,02,286	2,44,994	2,93,690	3,11,376	Un-Registered
6	बांधकाम	1,00,353	1,19,747	1,37,929	1,42,890	1,48,030	1,53,354	1,58,871	1,64,586	Construction
7	वीज, गॅस आणि कमीपुरवठा	16,548	25,806	36,943	41,311	47,187	46,775	50,305	55,351	Electricity, Gas & Water-Supply
	एकूण-द्वितीय	5,32,098	6,56,156	8,82,468	9,50,471	9,49,269	10,24,815	11,38,012	12,57,581	Sub-Total : Secondary
8	परिवहन, दळणवळण आणि यंत्रण-									Transport, Storage & Communications
8.1	रेल्वे	6,487	8,597	9,360	10,631	11,635	11,245	10,918	11,735	Railways
8.2	इतर साधनाने परिवहन आणि यंत्रण	46,502	72,853	96,311	1,02,509	1,01,800	1,12,285	1,24,031	1,35,944	Transport by other Means and Storage
8.3	दळणवळण	12,634	17,850	20,805	21,301	22,283	23,732	25,763	27,827	Communications
9	व्यापार, खाणावळ आणि उपाहारगृहे	1,88,327	2,32,527	3,16,910	3,45,024	3,31,487	3,63,953	3,90,930	4,30,014	Trade, Hotels and Restaurants
	एकूण-(८ + ९)	2,53,950	3,31,827	4,43,186	4,79,475	4,67,205	5,11,225	5,51,642	6,05,520	Total (8 + 9)

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)
10	बैंक आणि विमा उद्योग	81,177	1,46,659	2,28,475	2,51,567	3,57,442	4,02,803	4,53,314	4,90,531	Banking and Insurance
11	स्वातंत्र्य मालमत्ता व राहत्या घरांची मालकी आणि व्यावसायिक सेवा	72,182	84,068	96,342	99,415	1,02,548	1,03,838	1,07,409	1,10,894	Real Estate and Ownership of Dwellings and Business Services.
	एकूण-(१० + ११)	1,53,359	2,30,727	3,24,817	3,50,982	4,59,990	5,06,639	5,60,723	6,01,425	Total (10 + 11)
12	सार्वजनिक प्रशासन	41,792	62,334	76,711	79,830	77,450	87,665	91,102	92,576	Public Administration
13	इतर सेवा	1,08,931	1,59,791	2,12,360	2,42,046	2,52,375	2,72,338	2,91,154	3,09,259	Other Services
	एकूण-(१२ + १३)	1,50,723	2,22,125	2,89,071	3,21,876	3,29,825	3,60,003	3,82,256	4,01,835	Total (12 + 13)
	एकूण-तृतीय	5,58,032	7,84,679	10,57,074	11,52,333	12,57,020	13,77,867	14,94,621	16,06,780	Sub-Total: Tertiary
14	एकूण निव्वळ राज्य उत्पन्न	15,16,258	18,71,425	25,46,934	27,00,671	26,80,334	30,40,119	33,05,172	35,19,755	Net State Domestic Product
15	लोकसंख्या (०००)	62,263	69,181	76,310	78,152	79,843	81,425	83,040	84,675	Population (000)
16	दरवर्षी राज्य उत्पन्न रु.	2,435.25	2,705.11	3,337.61	3,455.66	3,357.01	3,733.64	3,980.22	4,156.78	Per Capita State Income (Rs.)

*अस्थायी / Provisional.

© प्राथमिक / Preliminary.

आधार : अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.

Source : Directorate of Economics & Statistics, Govt. of Maharashtra, Mumbai.

11. राज्य उत्पन्न / STATE INCOME

तक्का क्रमांक / TABLE No. 11.10

औद्योगिक गठानुसार झालेल्या स्थिर (१९८०-८१ च्या) किंमतीनुसार राज्य उत्पन्नाची टक्केवारी

Percentage Distribution of State Income by Industrial Origin at Constant (1980-81) Prices

(रुपये लाखात / Rs. in Lakhs)

अनु- क्रमांक Serial No.	विभाग (2)	1980-81 (3)	1985-86 (4)	1989-90 (5)	1990-91 (6)	1992-93 (7)	1993-94 (8)	1994-95 (9)	Items (1)
1	कृषि	24.7	20.2	21.0	19.6	18.6	18.5	16.7	Agriculture
2	वन उद्योग	2.4	1.9	2.1	1.8	1.5	1.2	1.2	Forestry
3	मत्स्योद्योग	0.6	0.4	0.4	0.4	0.4	0.3	0.3	Fishing
4	खाणी	0.4	0.5	0.3	0.4	0.3	0.4	0.3	Mining
	एकूण-प्राथमिक	28.1	23.0	23.8	22.1	21.0	20.3	18.6	Sub-Total : Primary
5	कारखाने-								Manufacturing—
5.1	नोंदणीकृत	19.1	19.5	20.4	21.5	19.1	19.2	20.6	Registered
5.2	अनोंदणीकृत	8.3	7.7	7.4	6.9	8.1	8.9	8.8	Un-Registered
6	बांधकाम	6.6	6.4	5.4	5.3	5.0	4.8	4.7	Construction
7	वीज, गॅस आणि पाणीपुरवठा	1.1	1.4	1.5	1.5	1.5	1.5	1.6	Electricity, Gas & Water Supply.
	एकूण-द्वितीय	35.1	35.1	34.6	35.2	33.7	34.4	35.7	Sub-Total : Secondary
8	परिवहन, दळणवळण आणि वखार-								Transport, Storage & Communications.
8.1	रेल्वे	0.4	0.5	0.4	0.4	0.4	0.3	0.3	Railways
8.2	इतर साधनाने परिवहन आणि वखार	3.1	3.9	3.8	3.8	3.7	3.8	3.9	Transport by other means and Storage.
8.3	दळणवळण	0.8	1.0	0.8	0.8	0.8	0.8	0.8	Communications
9	व्यापार, खाणावळ आणि उपाहारगृहे	12.4	12.4	12.4	12.8	12.0	11.8	12.2	Trade, Hotels and Restaurants.
	एकूण-(८ + ९)	16.7	17.7	17.4	17.8	16.8	16.7	17.2	Total (8 + 9)

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(1)
१०	सहकारी आणि विमा उद्योग	5.4	7.8	9.0	9.3	13.3	13.7	13.9	Banking and Insurance
११	उद्योग, वाहतूक व रहत्या प्रादेशी वाहतूकी आणि वाणिज्यिक सेवा.	4.8	4.5	3.8	3.7	3.4	3.3	3.2	Real Estate, Ownership of Dwellings & Business Services.
	एकूण- (१० + ११)	10.1	12.3	12.8	13.0	16.7	17.0	17.1	Total (10 + 11)
१२	सांख्यिक प्रशासन	2.8	3.3	3.0	3.0	2.9	2.8	2.6	Public Administration
१३	उत्पन्न सेवा	7.2	8.5	8.3	9.0	9.0	8.8	8.8	Other Services
	एकूण- (१२ + १३)	9.9	11.9	11.4	11.9	11.8	11.6	11.4	Total (12 + 13)
	एकूण- तृतीय	36.8	41.9	41.5	42.7	45.3	45.2	45.7	Sub-Total : Tertiary
१४	एकूण निव्वल राज्य उत्पन्न	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	Net State Domestic Product

*अस्थायी / Provisional.

© प्राथमिक / Preliminary.

आधार : अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.

Source : Directorate of Economics & Statistics, Government of Maharashtra, Mumbai.

11. राज्य उत्पन्न / STATE INCOME

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 11.11

औद्योगिक गटानुसार झालेले स्थिर (१९८०-८१ च्या) किंमतीनुसार राज्य उत्पन्नाचे निर्देशांक

Indices of State Income by Industrial Origin at Constant (1980-81) Prices

(रुपये लाखात / Rs. In Lakhs)

क्र.सं. Serial No.	विवरण (2)	1980-81 (3)	1985-86 (4)	1989-90 (5)	1990-91 (6)	1992-93 (7)	1993-94 (8)	1994-95 (9)	क्षेत्रे (1)
1	कृषि	100	101.0	142.5	141.3	151.0	162.7	157.1	Agriculture
2	वन उद्योग	100	93.8	142.6	130.4	125.3	108.7	114.8	Forestry
3	मत्स्यव्यवसाय	100	94.4	115.1	114.5	147.3	131.5	111.3	Fishing
4	खनिज	100	165.4	186.4	178.7	219.2	197.2	227.7	Mining
	एकूण-प्राथमिक	100	101.0	142.5	140.3	149.6	157.8	153.3	Sub-Total : Primary
5	उद्योग	100	126.0	179.3	200.2	199.9	219.0	250.4	Manufacturing—
5.1	नोंदणीकृत	100	115.9	149.9	148.3	195.8	234.7	248.8	Registered
5.2	ननोंदणीकृत	100	119.3	137.4	142.4	152.8	158.3	164.0	Un-Registered
6	व्यवसाय	100	155.9	223.2	249.6	282.7	304.0	334.5	Construction
7	विद्युत व गॅस व पाणीपुरवठा	100	123.3	165.8	178.6	192.6	213.9	236.3	Electricity, Gas & Water Supply
	एकूण	100	123.3	165.8	178.6	192.6	213.9	236.3	Sub-Total : Secondary
8	परिवहन, दळणवळण आणि पर्यटन	100	132.5	144.3	163.9	173.3	168.3	180.9	Transport, Storage & Communications
8.1	रेल्वे	100	156.7	207.1	220.4	241.5	266.7	292.3	Railways
8.2	इतर वाहतूक साधने आणि वाहतूक	100	141.3	163.1	168.6	187.8	203.9	220.3	Transport by other Means and Storage
8.3	दळणवळण	100	123.5	168.3	183.2	193.3	207.6	228.3	Communications
9	व्यापार, होटेल्स आणि रेस्टोरंट्स	100	130.7	174.5	188.8	201.3	217.2	238.4	Trade, Hotels and Restaurants
	एकूण—(८ + ९)	100	130.7	174.5	188.8	201.3	217.2	238.4	Sub-Total (8 + 9)

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(1)
10	बैंक आदि विमा उद्योग	100	180.7	281.5	309.9	496.2	558.4	604.3	Banking and Insurance
11	स्थावर मालमत्ता व सहलग्न घराची मालकी आणि व्यावसायिक सेवा.	100	116.5	133.5	137.7	143.9	148.8	153.6	Real Estate, ownership of Dwellings & Business Services.
	एकूण-(१० + ११)	100	150.4	211.8	228.9	330.4	365.6	392.2	Sub-Total (10 + 11)
12	सार्वजनिक प्रशासन	100	149.2	183.6	191.0	209.8	218.0	221.5	Public Administration
13	इतर सेवा	100	146.7	194.9	222.2	250.0	267.3	283.9	Other Services
	एकूण-(१२ + १३)	100	147.4	191.8	213.6	238.9	253.6	266.5	Sub-Total (12 + 13)
	एकूण-तृतीय	100	140.6	189.4	206.5	246.9	267.8	288.3	Sub-Total : Tertiary
14	एकूण निव्वळ राज्य उत्पन्न	100	123.4	168.0	178.1	200.5	218.0	232.1	Net State Domestic Product.
15	दरहोई राज्य उत्पन्न रु.	100	111.1	137.1	141.9	153.3	163.4	170.7	Per Capita State Income (Rs.).

*अस्थायी / Provisional.

@प्राथमिक / Preliminary.

आधार : अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.

Source : Directorate of Economics & Statistics, Government of Maharashtra. Mumbai.

१२. शेती

१२.१. या विभागामध्ये जमिनीचा वापर, मुख्य पिके, त्यांचे उत्पादन, बागायत क्षेत्र, उत्पादनाचे निर्देशांक, मृद संधारण, शेतीची यंत्रे व अवजारे व कृषी गणना या बाबींची माहिती दिली आहे.

१२.२. गाव पत्रकानुसार भौगोलिक क्षेत्र हे ग्राम अधिकाऱ्यांनी महसुलीच्या कामाकरिता गोळा केलेल्या खेड्यातील माहितीवरून गणना केलेले क्षेत्र होय. भारताच्या सर्व्हेयर-जनरल यांनी दिलेल्या एकूण क्षेत्रफळाची आकडेवारी व गाव पत्रकानुसार दिलेल्या एकूण क्षेत्रफळाची आकडेवारी यात फरक आढळून येतो, कारण पहिले क्षेत्र हे गटांची माहिती गोळा करून काढलेले असते, तर दुसरे गाव पत्रकावरून खेड्यातील क्षेत्रफळाची बेरीज करून काढलेले असते. या व्यतिरिक्त इमारती, रस्ते इत्यादीखालील क्षेत्रफळ मोजताना विचारात घेण्यात येणाऱ्या गोष्टीही वेगवेगळ्या आहेत. " वने " यामध्ये प्रत्यक्ष वनाखालील असलेले सर्व क्षेत्र किंवा कोणत्याही वनविषयक कायदानुसार राज्य सरकारच्या किंवा खाजगी अधिपत्याखालील " वने " म्हणून वर्ग केलेले किंवा प्रशासकीय बाबीसाठी " वने " म्हणून गणले गेलेले क्षेत्र ह्याचा समावेश आहे. जर ह्यातील काही भाग वनव्याप्त नसेल, परंतु तो शेतीकरिता उपयोगात आणला जात असेल तर त्यानुसार त्या क्षेत्राला कसलेले किंवा न कसलेले क्षेत्र असे संबोधण्यात येते. " बिगर-शेती वापराखाली असलेली जमीन " म्हणजे इमारती, रस्ते व रेल्वे याखालील जमीन किंवा पाण्याखालील उदा. नद्या, कालवे यांनी व्याप्त असलेली जमीन आणि शेती सोडून इतर उपयोगात आणलेली जमीन याचा समावेश होतो. पडिक आणि लागवडीस योग्य नसलेल्या जमिनीत सर्व पडिक व लागवडीस योग्य नसलेली म्हणजेच पर्वत, वाळवंट इत्यादींचा समावेश होतो. जी जमीन अतिशय खर्च केल्याशिवाय लागवडीखाली येऊ शकत नाही अशी जमीन, ती स्वतंत्र गटात असो किंवा लागवड केलेल्या जमिनीत असो, तिला लागवडीस योग्य नसलेले क्षेत्र असे संबोधले जाते. कायम कुरणे आणि इतर चराऊ जमीन मिळून सर्व चराऊ जमीन होते, मग त्यात कायम कुरणे असोत किंवा नसोत. वनक्षेत्रातील गावांचे क्षेत्र आणि चराऊ क्षेत्र यांचा या शीर्षाखाली समावेश होतो. कसलेल्या निव्वळ क्षेत्रात समावेश नसलेल्या झाडेझुडपाखालील जमीन आणि आंबराई यांचा कसलेल्या निव्वळ क्षेत्राव्यतिरिक्त इतर शेतीविषयक वापरासाठी असलेल्या एकूण " लागवडीलायक " जमिनीत समावेश होतो. काटेरी झाडाखालील जमीन, छपराकरिता वापरावयाच्या गवताखालील जमीन, बांबुच्या झाडाखालील व इंधन म्हणून वापरण्यात येणाऱ्या वनराईखालील जमीन जिचा फळबागायत म्हणून समावेश होत नाही अशा जमिनीचा ह्यात समावेश होतो. " लागवडीलायक पड " जमिनीत एकूण लागवडी योग्य उपलब्ध असलेली जमीन, जी सध्या वापरात असेल किंवा वापरात नसेल, परंतु जी एकदाच वापरली असेल, परंतु चालू वर्षी व गेल्या पांच किंवा जास्त वर्षात सतत कसली नसेल अशा जमिनीचा समावेश होतो. अशी जमीन पड जमीन किंवा झुडपांनी व जंगलव्याप्त असेल जिचा कोणत्याही कामाकरिता उपयोग होऊ शकत नाही अशा जमिनीचा सारा ठरवलेला असेल किंवा नसेल आणि अशी जमीन स्वतंत्र गटात किंवा लागवड केलेल्या जमिनीत असेल. चालू वर्षी पडिक ठेवलेल्या लागवडीखालील जमिनीचा " चालू पड " मध्ये अंतर्भाव होतो. एखादे पेरणी केलेले क्षेत्र त्याच वर्षात दुसऱ्यांदा लागवडीखाली आणले नसेल तर ते " चालू पड " जमीन म्हणून गणले जाते. " इतर पड " जमिनीत लागवडीखाली असलेल्या परंतु कमीतकमी एक वर्ष व जास्तीत जास्त पांच वर्षे लागवडीखाली नसलेल्या सर्व जमिनीचा समावेश

12. AGRICULTURE

12.1. In this section tables containing data on Land utilisation, principal crops and their production, area irrigated, agricultural implements and machinery and on agricultural census are given.

12.2. The Geographical area according to village papers is calculated from the village returns prepared by the village officials for revenue purposes. There is difference between the figures of total area according to the Surveyor-General of India and that according to the village papers, because the latter is calculated by totalling up areas of village returns while the former is calculated in blocks. Moreover, allowances made for areas covered by buildings, roads, etc. are different in two cases. Under ' Forests ' are included all actually forested areas or lands classed or administered as forests under any legal enactment dealing with forests whether State owned or private. If any portion of such land is not actually wooded but put to some agricultural use, that portion is included under the appropriate heading of cultivated or uncultivated land. Land put to non-agricultural uses stands for all lands occupied by buildings, roads and railways or under water, e. g. rivers and canals and other lands put to uses other than for agricultural, *Barren and unculturable land* covers all barren and unculturable land like mountains, deserts etc. Land which cannot be brought under cultivation unless at a high cost, is classed as *unculturable*, whether such land is in isolated blocks or within cultivated holdings. *Permanent pastures* and other grazing land cover all grazing lands whether they are permanent pastures and meadows or not. Village common and grazing lands within forest areas are included under this head. *Land under miscellaneous tree crops and groves* not included in the net area sown includes all cultivable land which is not included under net area sown but is put to some agricultural use. Land under casuarina trees, thatching grass, bamboo bushes and other groves for fuel etc., which are not included under ' orchards ' are classed under this category. *Culturable waste* includes all lands available for cultivation whether or not taken up for cultivation or taken up for cultivation once but not cultivated during the current and last five years or more in succession. Such lands may be either fallow or covered with shrubs and jungles which are not put to any use. They may or may not be assessed and may lie in isolated blocks or within cultivated holdings. *Current fallows* comprise cropped areas which are kept fallow during the current year. If any seeding area is not cropped again in the same year, it is also treated as current fallow. *Other fallow land* includes all lands which were taken up for cultivation but are temporarily out of cultivation for a period of not less than one year and not more than five years. The reasons for keeping such lands fallow may be one of the followings (1) poverty of cultivators, (2) inadequate supply of water, (3) malarial climate, (4) silting of canals and rivers, (5) soil erosion and (6) unremunerative nature of farming. The *net area*

होतो अशा जमिनी पडित ठेवण्यास खालीलपैकी एखादे कारण असू शकते.—(१) शेतकऱ्यांची हलाखीची आर्थिक परिस्थिती, (२) अपुरा पाणीपुरवठा, (३) हिवतापाचे हवामान, (४) गाळ व चिखल वाहून आणणाऱ्या नद्या व कालवे, (५) जमिनीची झीज, (६) कृषि उत्पादनाचा योग्य तो मोबदला न मिळणे. कसलेल्या निव्वळ क्षेत्रामध्ये निव्वळ लागवडीखाली असलेले क्षेत्र आणि फळांच्या बागा यांचासुद्धा समावेश होतो. एकापेक्षा अधिक वेळा लागवड केलेले क्षेत्र एकदाच मोजले जाते. एकूण लागवडीखालील क्षेत्रामध्ये एकूण पिकांखालील क्षेत्राचा समोवरा होतो. एकूण पिकांखालील क्षेत्र आणि कसलेले निव्वळ क्षेत्र यांमध्ये फरक असण्याचे कारण म्हणजे त्याच जमिनीत त्याच वर्षी त्याच किंवा इतर पिकांची एकापेक्षा जास्त वेळा लागवड करणे हे होय.

१२.३. निरनिराळ्या पिकांखालील क्षेत्राची माहिती गावाच्या कागदपत्रावरून घेण्यात येते. अंदाजित उत्पादनाचे आकडे अंशतः “ पीक कापणी सर्वेक्षणाच्या ” निष्कर्षावरून व अंशतः “ पैसेवारी ” पद्धतीच्या माहितीवरून घेण्यात येतात. सध्या पीक कापणी पाहण्या तांदूळ, बाजरी, ज्वारी, गहू, नाचणी, हरभरा, तूर (अंशतः), ऊरा, कापूस, भुईमूग व तंबाखू (सातारा, सांगली व कोल्हापूर जिल्ह्यात फक्त) ह्या पिकांसाठी घेण्यात येतात. जलसिंचनाच्या साधनांची गणना दर पाच वर्षांनी घेण्यात येते. मधल्या वर्षामध्ये नवीन सिंचनाकरिता बांधलेल्या विहिरी किंवा उपयोगात न येणाऱ्या जुन्या विहिरी यांची नोंद घेण्याच्या सूचना ग्राम अधिकाऱ्यांना दिलेल्या असतात. त्यामुळे पूर्वीच्या पंचवार्षिक गणनेतील विहिरीच्या संख्येची आकडेवारी अद्ययावत करणे शक्य होते. पिकांच्या उत्पादनाच्या मूळ आकडेवारीवरून उत्पादनातील कल काय आहे ह्याबद्दल निश्चित कल्पना करणे शक्य नाही. त्यासाठी कृषि विभागाने प्रमुख पिकांखालील कृषि उत्पादनांच्या निर्देशांकांची मालिका तयार केली आहे. उत्पादकता निर्देशांक म्हणजे उत्पादन निर्देशांकांचे क्षेत्र निर्देशांकाशी असलेले प्रमाण गुणिले शंबर असे होय. १९८२ व १९८७ च्या पंचवार्षिक पशुधन गणनेत गोळा केलेली शेतीची अवजारे, साधने ह्यांची आकडेवारी व कृषि गणनेत गोळा केलेली विहित जमिनीची संख्या व त्याखालील क्षेत्राची आकडेवारीही देण्यात आली आहे.

sown consists of net area sown with crops and camards, area sown more than once being counted only once. The grass cropped area represents the sum total of area under all crops. The difference between the total cropped area and net area sown is accounted for by the area sown more than once on the same land during the same year with the same or different crops.

12.3. The data about area under different crops are compiled from village records. The estimates of outturn are based partly on the results of crop cutting surveys and partly on 'paisevare method.' At present, crop cutting surveys are being conducted in respect of rice, bajri, jawar, wheat, ragi, gram, tur (partly), sugar-cane, cotton, groundnut and tobacco (Satara, Sangli and Kolhapur districts only). A census of irrigation sources takes place after every five years. For any intermediate years the village officers are instructed to note the number or new irrigation wells constructed or old wells which have gone out of use and thus bring up-to-date the earlier quinquennial census figures of number of wells. Correct idea regarding trends in production cannot be obtained from the absolute figures on production of crops. To overcome this difficulty, a series of index numbers of agricultural production of principal crops are compiled by the Department of Agriculture. The productivity Index is the ratio of index of production to the index of area multiplied by 100. The data on agricultural machinery and implements presented is as enumerated in quinquennial Livestock-Census, 1982 and 1987 and data on operational holdings and area operated as per Agricultural Census are presented.

तयता क्रमांक/TABLE No. 12.1

12. शेती/
तक्ता क्रमांक/
जमिनीचा वापर/
1993-94

अ. क्र. Sr. No.	जिल्हा	एकूण भौगोलिक क्षेत्र (गाव पत्रकानुसार) Geographical area by village paper	जंगलव्याप्त क्षेत्र Area under forest	लागवडीसाठी उपलब्ध नसलेली जमीन Not available for cultivation		एकूण Total (5+6)=7	इतर Other कायम गुराचरण व इतर कुरणे Permanent pastures and other grazing land
				बिगरशेती वापरा- खाली असलेली जमीन Land put to non-agricultural uses	नापीक व लागवडीखाली नसलेली जमीन Barren and Unculturable land		
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
1	बृहन्मुंबई	380	15	211	73	284	6
2	ठाणे	9,337	3,538	892	676	1,568	648
3	रायगड	6,869	1,600	490	1,284	1,738	399
4	रत्नागिरी	8,164	57	134	2,305	2,637	137
5	सिंधुदुर्ग	5,040	331	205	998	1,203	1
6	नाशिक	15,634	3,354	172	1,814	1,986	238
7	पुणे	14,380	5,516	206	562	768	485
8	अजिंठा	11,639	1,567	139	810	949	386
9	अहमदनगर	17,020	1,650	131	1,350	1,481	434
10	पुणे	15,620	1,632	1,164	1,457	2,621	721
11	सातारा	10,582	1,429	271	1,195	1,466	762
12	सांगली	8,610	493	460	435	895	173
13	सोलापूर	14,878	350	51	638	689	674
14	कोल्हापूर	7,763	1,461	352	442	794	411
15	औरंगाबाद	10,077	725	608	220	828	443
16	जालना	7,726	50	220	73	293	261
17	परभणी	10,972	361	285	175	460	321
18	बीड	11,169	234	432	256	688	364

AGRICULTURE

TABLE No. 12.1 (A)

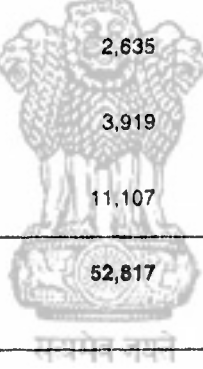
Land Utilisation

(क्षेत्र शंभर हेक्टरात)

(Area in hundred hectares)

लागवडीखाली नसलेली (पड व्यतिरिक्त जमीन) Uncultivated excluding fallow land			पड जमीन Fallow Land						District
झाडेझुडपाखालील जमीन व आंबराया	लागवडीलायक पड	एकूण	चालू पड	इतर पड	एकूण	लागवडीखालील निव्वळ क्षेत्र	एकापेक्षा अधिक वेळा लागवड केलेले क्षेत्र	लागवडीखालील एकूण क्षेत्र	
Land under Miscellaneous tree crops	Culturable waste	Total 8+9+10=11	Current fallow	Other fallow	Total 12+13=14	Net area sown	Area sown more than once	Gross cropped area	
(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(2)
..	27	33	2	21	23	25	..	25	Greater Bombay
59	408	1,115	111	107	218	2,898	158	3,056	Thane
225	381	1,005	145	459	604	1,886	288	2,174	Raigad
69	1,353	1,559	271	1,368	1,639	2,470	95	2,565	Ratnagiri
119	1,680	1,800	11	165	176	1,530	188	1,718	Sindhudurg
19	202	459	595	272	867	8,968	820	9,788	Nashik
89	53	556	57	154	211	7,239	627	7,956	Dhule
28	64	478	68	54	122	8,523	2,693	11,216	Jalgaon
33	189	656	699	775	1,474	11,759	2,341	14,100	Ahmednagar
9	363	1,093	195	264	459	9,815	1,948	11,763	Pune
70	386	1,218	154	469	623	5,846	1,023	6,869	Satara
118	63	354	472	468	940	5,928	572	6,500	Sangli
53	381	1,108	684	1,189	1,873	10,858	621	11,479	Solapur
53	407	871	178	276	454	4,183	547	4,730	Kolhapur
49	153	645	344	515	859	7,020	2,892	9,912	Aurangabad
94	155	510	646	135	781	6,092	1,349	7,441	Jalna
34	358	713	438	501	939	8,499	3,923	12,422	Parbhani
16	412	822	712	427	1,139	8,286	1,130	9,416	Beed

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
19	नांदेड	10,331	882	319	170	489	597
20	उस्मानाबाद	7,485	8	88	32	120	172
21	लातूर	6,674	14	182	183	365	199
22	बुलढाणा	9,671	1,148	451	263	714	360
23	अकोला	10,560	649	513	227	740	452
24	अमरावती	12,217	3,106	415	192	607	530
25	यवतमाळ	13,519	2,543	416	394	810	608
26	यर्धा	6,289	614	437	108	545	395
27	नागपूर	9,864	1,829	699	215	914	774
28	भंडारा	9,279	2,635	864	176	1,040	1,383
29	चंद्रपूर	10,918	3,919	814	272	1,086	507
30	गडचिरोली	14,916	11,107	502	145	647	758
महाराष्ट्र राज्य		3,07,583	52,817	12,123	17,140	29,263	13,629

टीप :- आकडे अस्थायी आहेत.
आधार :- कृषि संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे

TABLE No. 12.1 (A)—Contd.

(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(2)
54	335	986	555	136	691	7,283	612	7,895	Nanded
3	432	607	680	709	1,389	5,361	1,551	6,912	Osmanabad
140	263	602	384	291	675	5,018	1,672	6,690	Latur
11	148	519	121	154	275	7,015	1,293	8,308	Buldhana
18	92	562	209	129	338	8,271	1,953	10,224	Akola
70	128	728	140	125	265	7,511	1,860	9,371	Amravati
139	254	1,001	299	287	586	8,579	790	9,369	Yavatmal
83	145	623	457	240	697	3,810	100	3,910	Wardha
83	272	1,129	193	259	452	5,540	358	5,898	Nagpur
88	270	1,741	66	84	150	3,713	849	4,562	Bhandara
114	303	924	104	141	245	4,744	1,023	5,767	Chandrapur
27	203	988	200	89	289	1,885	120	2,005	Gadchiroli
1,896	9,880	25,405	9,190	10,263	19,453	1,80,645	33,396	2,14,041	Maharashtra State

Note :—Figures are Provisional.

Source :—Directorate of Agriculture, Government of Maharashtra, Pune.

12. शेती/
तक्ता क्रमांक/
जमिनीचा वापर/

अ. क्र. Sr. No.	जिल्हा	एकूण भौगोलिक क्षेत्र (गाव पत्रकानुसार) Geographical area by village papers	जंगलव्याप्त क्षेत्र Area under forest	लागवडीखाली उपलब्ध नसलेली जमीन Not available for cultivation		एकूण Total 5+6=7	इतर Other
				बिगरशेती वापरा- खाली असलेली जमीन Land put to non-agricultural uses	नापीक व लागवडीखाली नसलेली जमीन Barren and uncultivated land		
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
1	मुंबई	380	15	211	73	284	6
2	ठाणे	9,337	3,538	892	676	1,568	648
3	रायगड	6,869	1,600	490	1,284	1,774	399
4	रत्नागिरी	8,164	57	134	2,308	2,442	138
5	सिंधुदुर्ग	5,040	331	205	998	1,203	1
6	नाशिक	15,634	3,359	178	1,819	1,997	238
7	धुळे	14,380	5,516	207	562	769	485
8	जळगांव	11,639	1,567	139	809	948	386
9	अहमदनगर	17,020	1,644	134	1,347	1,481	437
10	पुणे	15,620	1,640	1,171	1,463	2,634	718
11	सातारा	10,582	1,431	289	1,197	1,486	794
12	सांगली	8,610	495	460	436	896	176
13	सोलापूर	14,878	348	51	637	688	663
14	कोल्हापूर	7,763	1,461	352	441	793	410
15	औरंगाबाद	10,077	724	611	220	831	440
16	जालना	7,726	50	219	73	292	264
17	परभणी	10,972	360	285	175	460	318
18	बीड	11,169	235	438	251	689	397

AGRICULTURE

TABLE No. 12.1 (B)

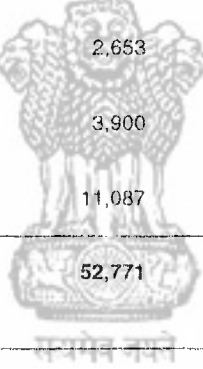
Land Utilisation

(1994-95)

(क्षेत्र संभार हेक्टरात)
(Area in hundred hectares)

लागवडीखाली नसलेली (पड व्यतिरिक्त जमीन) Uncultivated excluding fallow land			पड जमीन Fallow Land						District
झाडेझुडपाखालील जमीन व आवराया	लागवडीलायक पड	एकूण	चालू पड	इतर पड	एकूण	लागवडीखालील निव्वळ क्षेत्र	एकापेक्षा अधिक वेळा लागवड केलेले क्षेत्र	लागवडीखालील एकूण क्षेत्र	
Land under Miscellaneous tree crops	Culturable waste	Total 8+9+10=11	Current fallow	Other fallow	Total 12+13=14	Net area sown	Area Sown more than once	Gross cropped area	
(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(2)
..	27	33	2	21	23	25	..	25	Mumbai
59	408	1,115	111	107	218	2,898	158	3,056	Thane
225	381	1,005	145	459	604	1,886	288	2,174	Raigad
69	1,344	1,551	280	1,347	1,627	2,487	94	2,581	Ratnagiri
119	1,688	1,808	11	597	608	1,090	188	1,278	Sindhudurg
19	199	456	642	312	954	8,868	869	9,737	Nashik
18	53	556	57	156	213	7,326	684	8,010	Dhule
28	64	478	72	53	125	8,521	2,908	11,429	Jalgaon
34	189	660	884	782	1,666	11,569	2,028	13,597	Ahmednagar
9	367	1,094	304	270	574	9,678	1,784	11,462	Pune
71	387	1,252	196	451	647	5,766	984	6,750	Satara
120	63	359	479	463	942	5,918	623	6,541	Sangali
53	378	1,094	935	1,204	2,139	10,609	581	11,190	Solapur
53	408	871	181	277	458	4,180	771	4,951	Kolhapur
50	152	642	374	514	888	6,992	3,011	10,003	Aurangabad
95	154	513	684	134	818	6,053	1,311	7,364	Jalna
34	358	710	488	494	982	8,460	4,077	12,537	Parbhani
16	409	822	750	427	1,177	8,246	1,090	9,336	Beed

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
19	नांदेड	10,331	856	328	177	505	568
20	उस्मानाबाद	7,485	8	90	32	122	172
21	लातूर	6,674	16	182	182	364	196
22	बुलढाणा	9,671	1,143	451	263	714	361
23	अकोला	10,560	649	527	227	754	453
24	अमरावती	12,217	3,096	419	196	615	530
25	यवतमाळ	13,519	2,541	513	392	905	610
26	वर्धा	6,289	612	437	108	545	396
27	नागपूर	9,864	1,834	701	215	916	777
28	भंडारा	9,279	2,653	868	176	1,044	1,357
29	चंद्रपूर	10,916	3,900	820	277	1,097	480
30	गडचिरोली	14,916	11,087	501	144	645	767
महाराष्ट्र राज्य		3,07,583	52,771	12,303	17,158	29,461	13,585

टिप -- अकडे अस्थायी आहेत/
आधार -- कृषि संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.

TABLE No. 12.1 --Contd.

(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(2)
60	335	963	587	148	735	7,272	766	8,038	Nanded
3	431	606	688	718	1,406	5,343	1,671	7,014	Osmanabad
142	263	601	414	302	716	4,977	1,817	6,794	Latur
11	148	520	128	160	288	7,001	1,464	8,465	Buldhana
18	92	563	215	131	346	8,248	2,200	10,448	Akola
69	128	727	137	136	273	7,506	2,301	9,807	Amravati
139	234	983	316	267	583	8,507	972	9,479	Yavatmal
82	153	631	523	247	770	3,731	131	3,862	Wardha
83	272	1,132	208	257	465	5,517	383	5,900	Nagpur
89	273	1,719	72	85	157	3,706	884	4,540	Bhandara
128	322	930	127	148	275	4,716	1,032	5,748	Chandrapur
29	208	1,004	222	85	307	1,872	141	2,013	Gadchiroli
1,925	9,888	25,398	10,232	10,752	20,984	1,78,968	35,211	2,14,179	Maharashtra State

Figure's are Provisional.

Source :—Directorate of Agriculture, Government of Maharashtra, Pune.

12. शेती/AGRICULTURE

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 12.2 (A)

प्रमुख पिकाखालील क्षेत्र व त्यांचे उत्पादन/Area and Outturn of principal crops
(1993-94)

(क्षेत्र-शेअर हेक्टरात व उत्पादन शेअर टनात दर हेक्टरी उत्पादन किलोमध्ये)
(Area in '00' hectares and Outturn in '00' tonnes yield per hectare in Kg.)

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा (2)	तांदूळ/Rice			गहू/Wheat			ज्वार/Jowar			बाजरी/Bajri			District
		क्षेत्र	उत्पादन	दर हेक्टरी	क्षेत्र	उत्पादन	दर हेक्टरी	क्षेत्र	उत्पादन	दर हेक्टरी	क्षेत्र	उत्पादन	दर हेक्टरी	
		Area	Outturn	Yield per hect.	Area	Outturn	Yield per hect.	Area	Outturn	Yield per hect.	Area	Outturn	Yield per hect.	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(2)
1	बृहन्मुंबई	Brihan Mumbai
2	ठाणे	1,482	3,034	2,047	Thane
3	रायगड	1,385	3,284	2,371	Raigad
4	रत्नागिरी	825	1,934	2,344	Ratnagiri
5	सिंधुदुर्ग	787	1,616	2,053	Sindhudurg
6	नाशिक	461	579	1,256	648	943	1,455	686	550	802	3,546	1,676	473	Nashik
7	धुळे	333	293	880	222	335	1,509	1,451	1,734	1,195	1,459	884	606	Dhule
8	जळगांव	12	13	1,083	317	654	2,064	2,805	4,888	1,743	1,013	1,104	1,089	Jaigaon
9	अहमदनगर	76	64	842	768	1,187	1,546	5,929	2,699	455	3,204	1,981	618	Ahmednagar
10	पुणे	630	538	854	524	832	1,587	5,447	3,386	622	1,697	1,032	608	Pune
11	सातारा	406	796	1,961	302	504	1,667	2,466	2,468	1,009	928	378	408	Satara
12	सांगली	150	313	2,087	217	324	1,494	2,717	2,482	914	698	287	411	Sangli
13	सोलापूर	30	27	900	362	475	1,312	7,371	4,279	558	328	199	607	Solapur
14	कोल्हापूर	1,016	2,441	2,403	88	166	1,888	421	783	1,860	1	1	287	Kolhapur
15	औरंगाबाद	15	12	800	379	527	1,391	2,911	2,286	785	1,867	1,883	1,009	Aurangabad
16	जालना	23	16	696	321	414	1,290	2,095	1,919	916	723	721	998	Jalna
17	परभणी	233	190	815	465	635	1,336	3,792	4,306	1,136	105	78	745	Parbhani
18	बीड	56	42	714	275	280	1,016	3,679	3,090	840	1,793	1,467	818	Beed
19	नांदेड	313	313	1,000	242	292	1,209	2,673	3,980	1,489	7	6	800	Nanded
20	उस्मानाबाद	114	83	728	311	324	1,641	3,047	2,676	878	118	94	800	Osmanabad

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 12.2 (A)—Contd.

(1)	(2)	तांदूळ/Rice			गहू/Wheat			ज्वारी/Jowar			बाजरी/Bajri			(2)
		(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	
21	सातूर	229	194	947	193	258	1,336	2,155	3,045	1,413	88	77	873	Latur
22	मुलदाणा	27	28	1,030	212	366	1,728	1,952	2,939	1,506	133	73	550	Buldhana
23	अकोला	63	61	968	172	253	1,467	2,419	4,129	1,707	65	54	831	Akola
24	अमरावती	111	96	865	122	176	1,446	1,725	2,351	1,363	25	22	888	Amravati
25	यवतमाळ	67	46	687	170	278	1,635	2,355	2,773	1,177	103	84	815	Yavatmal
26	वर्धा	21	22	1,048	141	168	1,190	750	825	1,100	4	3	700	Wardha
27	नागपूर	363	517	1,405	561	674	1,202	1,177	1,151	978	Nagpur
28	भंडारा	3,370	4,404	1,307	224	231	1,032	54	29	535	Bhandara
29	चंद्रपूर	1,563	2,221	1,421	279	245	878	1,367	878	642	Chandrapur
30	गोंदिवलेली	1,338	1,667	1,246	19	18	942	206	96	466	Gondchiroli
महाराष्ट्र राज्य		15,504	24,844	1,602	7,534	10,559	1,402	61,650	59,762	969	17,985	12,184	676	Maharashtra State

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 12.2 (A)—Contd.

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा (2)	नाचणी/Ragi			मका/Maize			बाली/Barley			इतर गृणधान्ये/Other Cereals			District
		क्षेत्र	उत्पादन	दर हेक्टेरी	क्षेत्र	उत्पादन	दर हेक्टेरी	क्षेत्र	उत्पादन	दर हेक्टेरी	क्षेत्र	उत्पादन	दर हेक्टेरी	
		Area	Output	Yield per hect.	Area	Output	Yield per hect.	Area	Output	Yield per hect.	Area	Output	Yield per hect.	
(1)	(2)	(15)	(16)	(17)	(18)	(19)	(20)	(21)	(22)	(23)	(24)	(25)	(26)	(2)
1	बृहन्मुंबई	Brihan Mumbai
2	ठाणे	196	168	855	2	3	1,500	106	102	962	Thane
3	रायगड	123	96	784	1	1	1,115	69	64	928	Raigad
4	रत्नागिरी	289	346	1,199	1	1	1,115	206	174	845	Ratnagiri
5	सिंधुदुर्ग	54	76	1,402	1	1	950	22	16	727	Sindhudurg
6	नाशिक	414	404	976	185	327	1,768	188	171	910	Nashik
7	धुळे	97	113	1,159	217	393	1,811	126	106	841	Dhule
8	जळगाव	63	108	1,714	2	2	950	Jalgaon
9	अहमदनगर	104	185	1,779	18	15	833	Ahmednagar
10	पुणे	139	126	907	113	180	1,593	7	7	1,000	37	32	865	Pune
11	सातारा	72	68	946	78	119	1,526	1	1	1,000	27	24	889	Satara
12	संगली	2	2	1,220	118	200	1,695	Sangli
13	सेलापूर	144	252	1,750	1	1	1,000	44	40	909	Solapur
14	कोल्हापूर	..	296	1,307	72	132	1,833	45	39	867	Kolhapur
15	औरंगाबाद	448	815	1,819	Aurangabad
16	जालना	267	484	1,813	Jalna
17	परभणी	34	41	1,206	2	2	900	Parbhani
18	बीड	47	67	1,426	Beed
19	नांदेड	17	21	1,235	2	1	500	4	2	500	Nanded
20	उस्मानाबाद	112	119	1,063	6	5	833	12	9	750	Osmanabad
21	लातूर	33	41	1,242	1	1	1,000	22	20	909	Latur
22	बुलढाणा	199	350	1,759	Buldhana
23	अकोला	3	4	1,333	11	9	818	Akola
24	अमरावती	8	13	1,625	23	17	739	Amravati
25	यवतमाळ	3	4	1,333	Yavatmal
26	वर्धा	2	3	1,650	Wardha
27	नागपूर	2	1	652	Nagpur
28	भंडारा	5	4	766	17	11	642	Bhandara
29	चंद्रपूर	16	12	766	16	10	602	Chandrapur
30	गडचिरोली	9	16	1,760	3	2	667	Gadchiroli
	महाराष्ट्र राज्य	1,656	1,738	1,049	2,302	3,896	1,692	18	16	889	1,002	858	866	Maharashtra State

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 12.2 (A)—Contd.

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा (2)	एकूण गृणधान्ये/Total Cereals				हरसरा/Gram				तूर/Tur				इतर कडधान्ये/Other Pulses				District
		क्षेत्र	उत्पादन	दर हेक्टेरी उत्पादन	क्षेत्र	उत्पादन	दर हेक्टेरी उत्पादन	क्षेत्र	उत्पादन	क्षेत्र	उत्पादन	दर हेक्टेरी उत्पादन	क्षेत्र	उत्पादन	दर हेक्टेरी उत्पादन			
		Area (27)	Output (28)	Yield per hect. (29)	Area (30)	Output (31)	Yield per hect. (32)	Area (33)	Output (34)	Yield per hect. (35)	Area (36)	Output (37)	Yield per hect. (38)	Area (39)	Output (40)	Yield per hect. (41)		
1	बृहन्मुंबई	Brihan Mumbai
2	ठाणे	1,786	3,307	1,852	42	28	672	35	31	880	75	31	413	Thane
3	रायगड	1,578	3,445	2,183	25	17	672	16	14	880	91	37	407	Raigad
4	रत्नागिरी	1,321	2,455	1,858	8	7	880	58	24	414	Ratnagiri
5	सिंधुदुर्ग	864	1,709	1,978	73	31	425	Sindhudurg
6	नाशिक	6,128	4,650	759	521	298	572	95	84	880	303	131	432	Nashik
7	धुळे	3,905	3,858	988	295	199	675	301	237	789	224	95	424	Dhule
8	जळगाव	4,212	6,769	1,607	497	399	803	258	264	1,022	67	28	418	Jalgaon
9	अहमदनगर	10,143	6,174	609	326	224	687	253	184	725	268	114	425	Ahmednagar
10	पुणे	8,587	6,126	713	375	265	707	42	28	654	255	107	420	Pune
11	सातारा	4,279	4,377	1,023	148	100	676	80	52	654	223	92	413	Satara
12	सांगली	3,902	3,608	925	234	182	778	135	88	654	379	161	425	Sangli
13	सोलापूर	8,279	5,272	637	287	174	606	322	93	288	325	137	422	Solapur
14	कोल्हापूर	1,869	3,858	2,064	98	72	735	46	30	654	93	40	430	Kolhapur
15	औरंगाबाद	5,620	5,523	983	467	307	657	486	135	277	261	113	433	Aurangabad
16	जालना	3,429	3,554	1,036	139	95	683	390	118	302	227	98	432	Jalna
17	परभणी	4,631	5,252	1,134	411	281	684	780	449	576	48	21	438	Parbhani
18	बीड	5,850	4,946	845	207	128	618	463	225	480	177	73	412	Beed
19	नांदेड	3,256	4,614	1,417	195	124	636	479	333	695	124	60	484	Nanded
20	उस्मानाबाद	3,714	3,305	890	403	281	697	656	197	300	77	31	403	Osmanabad
21	लातूर	2,720	3,635	1,336	279	201	720	597	289	484	117	46	393	Latur
22	बुलढाणा	2,523	3,756	1,531	306	313	1,023	661	688	1,041	27	11	426	Buldhana
23	अकोला	2,733	4,510	1,650	290	294	1,014	758	767	1,012	29	11	379	Akola
24	अमरावती	2,014	2,675	1,328	390	474	1,215	890	965	1,084	25	10	400	Amravati
25	यवतमाळ	2,698	3,185	1,180	130	111	854	1,115	1,246	1,118	61	25	410	Yavatmal
26	वर्धा	918	1,021	1,112	174	82	471	536	392	730	85	37	435	Wardha
27	नागपूर	2,108	2,343	1,111	303	163	538	550	345	623	127	55	433	Nagpur
28	भंडारा	3,670	4,679	1,275	123	51	415	90	68	759	386	166	430	Bhandara
29	चंद्रपूर	3,241	3,366	1,038	106	55	519	250	190	759	420	190	452	Chandrapur
30	गडचिरोली	1,575	1,799	1,142	39	16	403	11	8	759	193	84	435	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		1,07,553	1,13,771	1,058	6,810	4,934	725	10,368	7,527	730	4,838	2,059	426	Maharashtra State				

तत्ता क्रमांक/ Table No. 12.2 (A)—contd.

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा	एकूण कडधान्ये/Total Pulses				एकूण अन्नधान्ये/Total foodgrains				जस/Sugercane				कापूस/Cotton				District
		क्षेत्र		उत्पादन		क्षेत्र		उत्पादन		क्षेत्र		उत्पादन		क्षेत्र		उत्पादन		
		Area	Yield	Area	Yield	Area	Yield	Area	Yield	Area	Yield	Area	Yield	Area	Yield			
(1)	(2)	(39)	(40)	(41)	(42)	(43)	(44)	(45)	(46)	(47)	(48)	(49)	(50)	(51)	(52)	(53)	(54)	(55)
1	बृहन्मुंबई	Brihan Mumbai
2	ठाणे	212	137	646	1,998	3,444	1,724	Thane
3	रायगड	142	76	535	1,780	3,521	2,047	Raigad
4	रत्नागिरी	74	37	500	1,395	2,492	1,786	Ratnagiri
5	सिंधुदुर्ग	77	34	442	941	1,743	1,852	Sindhudurg
6	नाशिक	1,136	624	549	7,264	5,274	726	232	16,966	82,359	3	5	283	Nashik
7	धुळे	1,530	1,033	675	5,435	4,991	900	136	8,109	71,132	711	638	153	Dhule
8	जळगाव	1,795	1,389	774	6,007	6,158	1,358	132	8,884	87,098	2,101	2,553	207	Jaigaon
9	अहमदनगर	1,175	653	556	11,318	6,827	603	398	24,083	79,745	7	11	267	Ahmednagar
10	पुणे	811	485	598	9,398	6,611	703	424	25,462	86,901	Pune
11	सातारा	518	291	562	4,797	4,668	973	433	32,234	87,592	5	10	326	Satara
12	सांगली	807	470	582	4,709	4,078	866	292	21,331	90,770	13	20	262	Sangli
13	सोलापूर	1,020	446	437	9,299	5,718	615	394	26,037	79,624	23	31	229	Solapur
14	कोल्हापूर	300	186	620	2,169	4,044	1,864	650	53,079	84,926	1	1	185	Kolhapur
15	औरंगाबाद	1,559	739	474	7,179	6,262	872	247	15,361	74,932	586	575	167	Aurangabad
16	जालना	1,592	833	523	5,021	4,387	874	107	6,873	75,527	1,100	863	133	Jalna
17	परभणी	2,381	1,294	543	7,012	6,546	934	112	6,744	69,526	2,680	3,053	194	Parbhani
18	बीड	1,150	558	485	7,000	5,504	786	116	6,913	72,768	384	367	163	Beed
19	नांदेड	1,478	1,104	747	4,734	5,718	1,208	113	6,700	72,043	2,261	1,631	123	Nanded
20	उस्मानाबाद	1,449	647	446	5,163	3,952	765	99	6,117	59,511	Osmanabad
21	लातूर	1,781	1,024	575	4,501	4,659	1,035	113	7,429	70,085	246	231	160	Latur
22	मुलढाणा	2,418	1,816	751	4,941	5,572	1,128	5	296	74,000	2,161	2,122	167	Muldhana
23	अकोला	3,313	2,441	737	6,046	6,951	1,150	25	1,153	72,063	3,018	3,796	214	Akola
24	अमरावती	1,878	1,790	953	3,892	4,465	1,147	6	355	71,000	3,233	3,764	198	Amravati
25	यवतमाळ	2,080	1,924	925	4,778	5,109	1,069	53	3,675	69,340	3,877	4,141	182	Yavatmal
26	वर्धा	858	556	648	1,776	1,577	888	2	140	70,000	1,292	1,435	189	Wardha
27	नागपूर	1,064	623	586	3,172	2,966	935	2	140	70,000	512	453	150	Nagpur
28	भंडारा	602	287	477	4,272	4,966	1,162	12	694	69,400	Bhandara
29	चंद्रपूर	883	447	506	4,124	3,813	924	2	140	70,000	574	554	164	Chandrapur
30	गडचिरोली	245	109	445	1,820	1,908	1,048	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य ..		34,328	22,053	642	1,41,861	1,35,824	957	4,105	2,78,915	81,056	24,788	26,254	180	Maharashtra State				180

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 12.2 (A)—Contd.

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा	मिरची/Chilli				भूईणू/Groundnut				तीळ/Til				मोहरी/राई/Rape/Mustard				District
		क्षेत्र	उत्पादन		दर हेक्टरी उत्पादन per hect.	क्षेत्र	उत्पादन		दर हेक्टरी उत्पादन per hect.	क्षेत्र	उत्पादन		दर हेक्टरी उत्पादन per hect.	क्षेत्र	उत्पादन		दर हेक्टरी उत्पादन per hect.	
			Area	Output			Yield	Area			Output	Yield			Area	Output		
(1)	(2)	(51)	(52)	(53)	(54)	(55)	(56)	(57)	(58)	(59)	(60)	(61)	(62)	(2)				
1	बृहन्मुंबई	Brihan Mumbai
2	ठाणे	..	4	2	5	8	1,600	5	2	400	8	3	418	..	Thane	..	3	418
3	रायगड	..	4	3	3	750	1,000	5	1	344	Raigad	325
4	रत्नागिरी	..	2	2	7	1,000	2,143	Ratnagiri	321
5	सिंधुदुर्ग	..	5	5	52	1,000	2,115	1	399	..	Sindhudurg	..	1	399
6	नाशिक	..	33	31	456	939	836	3	1	344	..	3	362	..	Nashik	..	3	362
7	पुणे	..	59	50	880	847	791	140	36	257	15	5	362	..	Dhule	..	5	362
8	जळगाव	..	42	47	348	1,119	1,046	706	256	363	6	2	362	..	Jalgaon	..	2	362
9	अहमदनगर	..	21	24	384	1,143	1,857	28	6	214	3	1	382	..	Ahmednagar	..	1	382
10	पुणे	..	43	43	478	1,000	1,264	40	9	225	Pune
11	सातारा	..	15	12	722	800	1,363	1	..	244	6	2	289	..	Satara	..	2	289
12	सांगली	..	51	41	343	804	1,050	1	1	344	9	3	334	..	Sangli	..	3	334
13	सोलापूर	..	35	28	179	800	1,335	10	3	300	Solapur
14	कोल्हापूर	..	46	16	579	348	2,017	Kolhapur
15	औरंगाबाद	..	42	16	178	381	596	119	50	418	8	3	417	..	Aurangabad	..	3	417
16	जालना	..	22	9	83	409	855	53	22	418	1	..	417	..	Jalna	417
17	परभणी	..	31	10	298	323	1,416	93	31	339	7	2	385	..	Parbhani	..	2	385
18	बीड	..	47	20	275	426	869	135	56	418	4	2	456	..	Beed	..	2	456
19	नांदेड	..	120	39	105	325	1,181	114	36	316	3	1	340	..	Nanded	..	1	340
20	उस्मानाबाद	..	32	13	151	406	834	73	16	216	Osmanabad
21	लातूर	..	29	12	195	414	662	136	49	359	6	3	408	..	Latur	..	3	408
22	बुलढाणा	..	26	14	155	538	916	268	62	233	1	1	460	..	Buldhana	..	1	460
23	अकोला	..	15	7	46	467	826	110	28	255	2	1	400	..	Akola	..	1	400
24	अमरावती	..	48	46	225	958	964	86	24	279	6	2	410	..	Amravati	..	2	410
25	यवतमाळ	..	25	16	111	640	964	126	35	277	1	1	418	..	Yavatmal	..	1	418
26	वर्धा	..	12	6	122	500	918	86	22	256	1	..	397	..	Wardha	397
27	नागपूर	..	158	21	199	133	995	48	10	208	10	4	330	..	Nagpur	..	4	330
28	भंडारा	..	42	17	8	405	1,500	23	6	261	18	7	397	..	Bhandara	..	7	397
29	चंद्रपूर	..	104	51	2	490	1,500	266	54	203	4	2	397	..	Chandrapur	..	2	397
30	गडचिरोली	..	25	12	1	480	1,000	71	17	239	5	2	395	..	Gadchiroli	..	2	395
महाराष्ट्र राज्य		1,138	613	539	6,590	7,692	1,167	2,746	833	303	134	51	381	Maharashtra State				

आधार :- कृषि संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.

Source—Directorate of Agriculture, Government of Maharashtra, Pune.

*Negligible

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 12.2 (A)—contd.

अनुक्रमांक Serial	जिल्हा (2)	एरंडी/Castered seed			तंबाखू/Tobacco			District
		क्षेत्र Area (63)	उत्पादन Output (64)	दर हेक्टर उत्पादन Yield Per hect. (65)	क्षेत्र Area (66)	उत्पादन Output (67)	दर हेक्टर उत्पादन Yield per hect. (68)	
1	बृहन्मुंबई	Brihan Mumbai
2	ठाणे	Thane
3	रायगड	Raigad
4	रत्नागिरी	Ratnagiri
5	सिंधुदुर्ग	Sindhudurg
6	नाशिक	1	..	240	Nashik
7	धुळे	8	2	250	Dhule
8	जळगाव	3	1	240	Jalgaon
9	अहमदनगर	4	1	175	1	1	1,000	Ahmednagar
10	पुणे	2	1	250	Pune
11	सातारा	1	1	1,000	Satara
12	सांगली	35	27	771	Sangli
13	सोलापूर	1	..	225	1	1	1,000	Solapur
14	कोल्हापूर	47	91	1,936	Kolhapur
15	औरंगाबाद	1	1	1,000	Aurangabad
16	जालना	Jalna
17	परभणी	9	2	210	Parbhani
18	बीड	10	3	250	1	1	1,000	Beed
19	नांदेड	14	3	225	1	1	1,000	Nanded
20	उस्मानाबाद	8	2	250	1	1	1,000	Osmanabad
21	लातूर	1	1	1,000	Latur
22	बुलढाणा	Buldhana
23	अकोला	1	..	250	Akola
24	अमरावती	8	2	250	1	1	1,000	Amravati
25	यवतमाळ	9	2	250	Yavatmal
26	वर्धा	1	..	250	Wardha
27	नागपूर	1	1	1,000	Nagpur
28	भंडारा	Bhandara
29	चंद्रपूर	1	1	1,000	Chandrapur
30	गडचिरोली	2	1	500	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य ..		79	19	240	95	130	1,368	Maharashtra State

अध्यापक.-कृषि संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे.

Source.—Directorate of Agriculture, Government of Maharashtra, Pune.

*Negligible

12. शेती/AGRICULTURE

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 12.2 (B)

प्रमुख पिकांखालील क्षेत्र आणि त्याचे उत्पादन/Area and Outturn of Principal Crops

(1994-95)

(क्षेत्र शंभर हेक्टरात व उत्पादन शंभर टनात, दर हेक्टरी उत्पादन किलोग्रॅममध्ये)

(Area in '00' hectares and Outturn in '00' tonnes, yield per hectare in Kg.)

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा (2)	तांदूळ/Rice			गाहू/Wheat			ज्वारी/Jowar			बाजरी/Bajri			District
		क्षेत्र	उत्पादन	दर हेक्टरी उत्पादन	क्षेत्र	उत्पादन	दर हेक्टरी उत्पादन	क्षेत्र	उत्पादन	दर हेक्टरी उत्पादन	क्षेत्र	उत्पादन	दर हेक्टरी उत्पादन	
		Area	Outturn	Yield per hect.	Area	Outturn	Yield per hect.	Area	Outturn	Yield per hect.	Area	Outturn	Yield per hect.	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(2)
1	बृहन्मुंबई	Brihan Mumbai
2	ठाणे	1,532	2,907	1,898	Thane
3	रायगड	1,461	3,211	2,198	Raigad
4	रत्नागिरी	816	1,806	2,213	Ratnagiri
5	सिंधुदुर्ग	812	1,905	2,346	Sindhudurg
6	नाशिक	447	553	1,237	728	1,201	1,650	531	442	832	3,638	2,905	799	Nashik
7	धुळे	308	256	831	235	342	1,456	1,217	1,356	1,114	1,433	1,333	730	Dhule
8	जळगाव	11	11	1,000	371	802	2,161	2,559	4,503	1,760	921	989	1,074	Jaigaon
9	अहमदनगर	68	60	882	726	1,139	1,569	5,434	1,866	343	2,800	1,032	369	Ahmednagar
10	पुणे	615	727	1,182	498	733	1,473	3,287	1,257	382	1,804	988	546	Pune
11	सातारा	369	621	1,683	329	538	1,636	1,902	1,596	839	1,108	680	613	Satara
12	सांगली	156	185	1,186	199	325	1,634	2,484	2,028	816	843	369	438	Sangli
13	सोलापूर	27	21	778	374	460	127	6,354	2,063	329	327	129	395	Solapur
14	कोल्हापूर	1,026	2,377	2,317	94	195	2,072	324	511	1,577	1	1	501	Kolhapur
15	औरंगाबाद	18	13	722	384	503	1,310	2,833	1,952	689	1,727	1,032	598	Aurangabad
16	जालना	27	19	704	302	336	1,111	1,920	1,589	828	797	489	814	Jalna
17	परभणी	251	216	861	465	689	1,482	3,685	4,048	1,095	86	60	702	Parbhani
18	बीड	54	42	778	230	238	1,035	3,391	2,190	646	1,684	812	482	Beed
19	नांदेड	315	271	860	201	248	1,231	2,510	3,737	1,489	13	7	546	Nanded
20	उस्मानाबाद	112	71	634	214	174	814	2,794	1,854	663	105	59	561	Osmanabad

21	लातूर	234	148	632	156	144	924	2,013	2,250	1,118	82	46	559	Latur
22	बुलढाना	13	11	846	266	560	2,104	1,650	3,213	1,947	118	83	708	Buldhana
23	अकोला	68	61	897	213	309	1,453	2,116	3,113	1,471	54	38	707	Akola
24	अमरावती	82	79	963	158	229	1,452	1,359	2,087	1,537	17	12	682	Amravati
25	यवतमाळ	53	50	943	182	281	1,541	1,991	1,968	988	99	89	695	Yavatmal
26	वर्धा	17	15	882	191	271	1,421	763	677	887	2	1	712	Wardha
27	नागपूर	371	501	1,350	566	792	1,400	884	677	766	1	1	712	Nagpur
28	भंडारा	3,236	3,853	1,191	269	283	1,053	42	24	571	Bhandara
29	चंद्रपूर	1,514	2,367	1,563	302	308	1,020	1,291	692	536	Chandrapur
30	गडचिरोली	1,368	1,614	1,180	14	12	843	180	85	472	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		15,381	23,971	1,558	7,667	11,112	1,449	53,514	45,808	856	17,698	11,133	631	Maharashtra State

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 12.2 (B)—Contd.

अनुक्रमिक Serial No.	जिल्हा (2)	नाचणी/Ragi				मका/Mazie				बाली/Barley				इतर तृणधान्ये/Other Cereals				District
		क्षेत्र		उत्पादन		क्षेत्र		उत्पादन		क्षेत्र		उत्पादन		क्षेत्र		उत्पादन		
		Area (15)	Yield per hect. (16)	Area (17)	Yield per hect. (18)	Area (19)	Yield per hect. (20)	Area (21)	Yield per hect. (22)	Area (23)	Yield per hect. (24)	Area (25)	Yield per hect. (26)	Area (27)	Yield per hect. (28)			
1	बृहन्मुर्खे	Brihan Mumbai	
2	ठाणे	132	128	667	2	2	1,000	117	74	632	Thane	
3	रायगड	124	99	794	94	59	628	Raigad	
4	रत्नागिरी	264	366	1,386	1	1	1,000	176	119	676	Ratnagiri	
5	सिंधुदुर्ग	44	61	1,383	3	3	833	21	14	667	Sindudurg	
6	नाशिक	448	381	850	161	187	1,161	214	151	706	Nashik	
7	धुळे	101	86	850	270	476	1,763	99	66	667	Dhule	
8	जळगाव	124	208	1,677	6	8	1,320	Jalgaon	
9	अहमदनगर	34	27	795	114	141	1,237	38	37	974	Ahmadnagar	
10	पुणे	104	83	795	95	142	1,495	6	5	833	57	61	1,070	Pune	
11	सातारा	75	95	1,267	77	96	1,247	1	1	1,000	20	17	850	Satara	
12	सांगली	3	5	1,579	119	158	1,328	7	11	1,588	Sangli	
13	सोलापूर	178	239	1,343	2	1	500	20	29	1,450	Solapur	
14	कोल्हापूर	241	435	1,807	66	141	2,136	50	41	820	Kolhapur	
15	औरंगाबाद	551	928	1,684	8	9	1,125	Aurangabad	
16	जालना	300	475	1,583	4	5	1,200	Jalna	
17	परभणी	26	35	1,346	5	6	1,200	Parbhani	
18	बीड	39	32	821	7	5	714	Beed	
19	नांदेड	17	22	1,294	4	2	500	6	3	500	Nanded	
20	उस्मानाबाद	76	99	1,303	6	4	667	13	9	692	Osmanabad	
21	लातूर	33	45	1,364	1	1	1,000	51	27	529	Latur	
22	बुलढाणा	156	297	1,904	1	1	1,342	Buldhana	
23	अकोला	4	3	702	8	3	375	Akola	
24	अमरावती	10	15	1,500	38	20	526	Amravati	
25	यवतमाळ	5	3	702	1	1	550	Yavatmal	
26	वर्धा	2	3	1,500	Wardha	
27	नागपूर	1	1	702	Nagpur	
28	भंडारा	3	2	702	3	2	666	Bhandara	
29	चंद्रपूर	12	13	1,100	5	3	600	Chandrapur	
30	गडचिरोली	15	14	913	1	1	600	Gadchiroli	
महाराष्ट्र राज्य		1,630	1,766	1,083	2,460	3,781	1,537	20	14	700	1,070	782	731	Maharashtra State				

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 12.2 (B)—contd.

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा (2)	एकूण वृणधान्य/Total Cereals				हरभरा/Gram				तूर/Tur				इतर कडधान्य/Other Pulses				District
		क्षेत्र		उत्पादन		क्षेत्र		उत्पादन		क्षेत्र		उत्पादन		क्षेत्र		उत्पादन		
		Area	Output	Yield per hect.	(29)	Area	Output	Yield per hect.	(32)	Area	Output	Yield per hect.	(35)	Area	Output	Yield per hect.	(38)	
(1)	(2)	(27)	(28)	(29)	(30)	(31)	(32)	(33)	(34)	(35)	(36)	(37)	(38)	(39)	(40)	(41)	(42)	(43)
1	बृहन्मुंबई	Brihan Mumbai
2	ठाणे	1,843	3,111	1,688	42	22	526	32	21	644	58	29	500	Thane
3	रायगड	1,679	3,369	2,007	17	10	526	14	9	644	83	37	446	Raigad
4	रत्नागिरी	1,257	2,292	1,823	7	5	644	52	21	403	Ratnagiri
5	सिंधुदुर्ग	880	1,983	2,253	65	26	400	Sindhudurg
6	नाशिक	6,164	5,819	944	579	398	687	92	59	644	331	135	408	Nashik
7	धुळे	3,662	3,914	1,069	326	226	693	320	175	548	278	116	417	Dhule
8	जळगाव	3,986	6,513	1,634	551	446	809	263	200	761	130	54	415	Jalgaon
9	अहमदनगर	9,209	4,295	466	355	197	555	225	118	523	267	115	431	Ahmednagar
10	पुणे	6,449	3,969	615	355	224	631	50	29	583	298	128	430	Pune
11	सातारा	3,876	3,637	938	177	118	667	74	40	534	448	188	420	Satara
12	सांगली	3,804	3,070	807	229	160	699	127	68	534	505	213	422	Sangli
13	सोलापूर	7,266	2,947	406	268	131	489	309	64	207	277	114	412	Solapur
14	कोल्हापूर	1,801	3,698	2,053	86	67	779	38	20	534	110	48	436	Kolhapur
15	औरंगाबाद	5,515	4,430	803	468	292	624	494	156	316	257	31	121	Aurangabad
16	जालना	3,346	2,908	869	148	95	642	387	123	319	212	30	142	Jalna
17	परभणी	4,514	5,049	1,119	431	243	564	759	261	344	60	17	283	Parbhani
18	बीड	5,404	3,318	614	173	100	578	499	127	254	158	21	133	Beed
19	नांदेड	3,062	4,288	1,400	249	122	490	481	256	532	60	11	183	Nanded
20	उस्मानाबाद	3,313	4,265	684	421	199	473	747	159	213	72	14	194	Osmanabad
21	लातूर	2,567	2,658	1,035	274	133	485	648	193	298	144	25	174	Latur
22	बुलढाणा	2,203	4,164	1,890	426	267	627	651	469	720	50	14	280	Buldhana
23	अकोला	2,463	3,527	1,432	484	292	603	743	391	526	17	9	529	Akola
24	अमरावती	1,663	2,441	1,468	504	345	685	897	637	710	17	8	471	Amravati
25	यवतमाळ	2,331	2,372	1,018	167	86	515	1,212	919	758	33	22	667	Yavatmal
26	वर्धा	975	967	992	236	149	631	518	296	572	74	38	514	Wardha
27	नागपूर	1,823	1,972	1,082	365	219	600	529	245	463	113	37	327	Nagpur
28	भंडारा	3,553	4,164	1,172	125	56	446	82	40	485	403	161	399	Bhandara
29	चंद्रपूर	3,124	3,383	1,083	129	69	535	250	87	348	490	204	416	Chandrapur
30	गडचिरोली	1,578	1,726	1,094	47	20	419	15	7	485	201	80	398	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		99,310	98,249	989	7,632	4,686	614	10,463	5,174	495	5,263	1,946	370	Maharashtra State				

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 12.2 (B) —contd.

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा (2)	एकूण फळां/Total Pulses			एकूण अन्नाधाने/Total Foodgrains			ऊस/Sugarcane			कापूस (रुई) /Cotton (Lint.)			District
		उत्पादन		दर हेक्टरी उत्पादन Yield per hect.	उत्पादन		दर हेक्टरी उत्पादन Yield per hect.	उत्पादन		दर हेक्टरी उत्पादन Yield per hect.	उत्पादन		दर हेक्टरी उत्पादन Yield per hect.	
		क्षेत्र Area (39)	उत्पादन Outturn (40)		क्षेत्र Area (42)	उत्पादन Outturn (43)		क्षेत्र Area (45)	उत्पादन Outturn (46)		क्षेत्र Area (48)	उत्पादन Outturn (49)		
(1)	(2)	(39)	(40)	(41)	(42)	(43)	(44)	(45)	(46)	(47)	(48)	(49)	(50)	(2)
1	बृहन्मुंबई	Brihan Mumbai
2	ठाणे	202	126	324	2,045	3,237	1,583	Thane
3	रायगड	124	64	516	1,803	3,433	1,904	Raigad
4	रत्नागिरी	62	29	468	1,319	2,321	1,760	Ratnagiri
5	सिंधुदुर्ग	68	28	412	948	2,011	2,721	Sindhudurg
6	नाशिक	1,231	725	589	7,395	6,544	885	309	28,559	92,424	9	16	310	Nashik
7	धुळे	1,615	1,133	702	5,277	5,047	956	179	14,624	81,698	739	769	177	Dhule
8	जळगाव	1,896	1,317	695	5,882	7,830	1,331	185	15,842	85,632	2,633	3,455	223	Jalgaon
9	अहमदनगर	1,050	552	526	10,259	4,847	472	600	54,281	90,468	15	25	283	Ahmednagar
10	पुणे	804	440	547	7,253	4,409	608	365	32,846	89,989	3	8	466	Pune
11	सातारा	769	383	498	4,645	4,020	865	413	38,124	92,310	47	98	355	Satara
12	सांगली	966	491	508	4,770	3,561	747	361	35,050	97,091	22	37	286	Sangli
13	सोलापूर	909	332	365	8,175	3,279	401	380	32,359	85,155	35	55	267	Solapur
14	कोल्हापूर	283	159	562	2,084	3,857	1,851	855	76,254	89,186	2	2	211	Kolhapur
15	औरंगाबाद	1,605	645	402	7,120	5,075	713	344	27,804	80,826	861	979	193	Aurangabad
16	जालना	1,529	432	283	4,875	3,340	685	201	16,106	80,129	1,237	982	135	Jalna
17	परभणी	2,597	932	359	7,111	5,981	841	126	8,975	71,230	2,868	3,054	181	Parbhani
18	बीड	1,144	320	280	6,548	3,638	556	195	14,912	76,472	617	385	106	Beed
19	नांदेड	1,447	592	409	4,509	4,880	1,082	132	10,183	77,144	2,454	1,589	110	Nanded
20	उस्मानाबाद	1,587	459	289	4,900	2,724	556	191	13,438	70,356	Osmanabad
21	लातूर	2,091	694	332	4,658	3,352	720	185	11,667	63,065	298	250	143	Latur
22	बुलढाणा	2,600	1,269	488	4,803	5,433	1,131	26	2,039	78,423	2,436	1,692	118	Buldhana
23	अकोला	3,455	1,460	423	5,918	4,987	843	21	1,528	72,762	3,251	2,521	132	Akola
24	अमरावती	2,098	1,322	630	3,761	3,763	1,001	22	1,688	76,727	3,414	2,450	122	Amravati
25	यवतमाळ	2,069	1,303	630	4,400	3,675	835	56	4,108	73,357	4,215	2,596	105	Yavatmal
26	वर्धा	854	491	565	1,829	1,458	797	11	806	73,273	1,378	1,710	211	Wardha
27	नागपूर	1,077	521	484	2,900	2,493	860	7	540	77,143	521	526	172	Nagpur
28	भंडारा	621	261	420	4,174	4,425	1,060	9	736	81,778	Bhandara
29	चंद्रपूर	934	390	418	4,058	3,773	930	2	134	67,000	544	408	128	Chandrapur
30	गडचिरोली	269	109	405	1,847	1,835	994	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		35,956	16,979	472	1,35,266	1,15,228	852	5,175	4,42,603	85,527	27,599	23,607	184	Maharashtra State

तबला क्रमांक/TABLE No. 12.2 (B)—Contd.

अनुक्रमिक Serial No.	जिल्हा	मिरची/Chillies			भूईसूत/Groundnut			सीक/SESAMUM			मोहरी/राई/जवस/Rape/Mustard/Linseed			District
		क्षेत्र	उत्पादन	दर हेक्टेरी	क्षेत्र	उत्पादन	दर हेक्टेरी	क्षेत्र	उत्पादन	दर हेक्टेरी	क्षेत्र	उत्पादन	दर हेक्टेरी	
(1)	(2)	(51)	(52)	(53)	(54)	(55)	(56)	(57)	(58)	(59)	(60)	(61)	(62)	(2)
		Area	Output	Yield	Area	Output	Yield	Area	Output	Yield	Area	Output	Yield	
				per hect.			per hect.			per hect.			per hect.	
1	बृहन्महेश्वर	Brihan Mumbai
2	ठाणे	3	2	667	5	11	2,200	10	3	300	1	1	529	Thane
3	रायगड	3	3	1,000	3	2	667	6	1	167	Raigad
4	रत्नागिरी	2	2	1,000	8	16	2,000	1	*	250	Ratnagiri
5	सिंधुदुर्ग	5	5	1,000	55	113	2,055	3	1	333	Sindhudurg
6	नाशिक	33	31	939	489	375	767	5	1	238	11	3	316	Nashik
7	धुळे	61	53	869	949	824	868	141	33	234	4	2	378	Dhule
8	जळगाव	43	48	1,716	369	449	1,217	658	158	240	2	1	330	Jaigaon
9	अहमदनगर	23	26	1,130	146	275	1,883	12	4	333	25	5	200	Ahmednagar
10	पुणे	36	36	1,000	466	568	1,219	24	6	250	1	*	192	Pune
11	सातारा	13	11	846	495	465	939	1	..	238	6	2	333	Satara
12	सांगली	47	38	808	335	388	1,093	2	*	238	11	2	182	Sangli
13	सोलापूर	35	27	771	180	222	1,233	7	2	286	12	2	192	Solapur
14	कोल्हापूर	47	16	340	611	992	1,624	1	*	238	Kolhapur
15	औरंगाबाद	40	15	375	150	77	513	126	27	217	75	24	320	Aurangabad
16	जालना	22	9	409	79	61	772	55	12	217	35	8	228	Jalna
17	परभणी	26	10	385	281	428	1,523	75	16	217	97	19	196	Parbhani
18	बीड	55	23	390	206	125	607	119	26	217	116	12	103	Beed
19	नांदेड	112	36	321	62	60	968	109	32	294	23	9	391	Nanded
20	उस्मानाबाद	31	13	419	156	104	667	77	17	217	122	21	172	Osmanabad
21	लातूर	29	10	345	216	109	505	157	34	217	43	9	209	Latur
22	बुलढाणा	22	11	500	128	97	758	240	33	138	6	2	333	Buldhana
23	अकोला	14	6	428	47	34	723	79	19	241	7	3	428	Akola
24	अमरावती	40	46	1,150	213	182	854	75	12	160	10	3	300	Amravati
25	यवतमाळ	23	15	652	96	109	1,135	113	16	142	19	6	316	Yavatmal
26	वर्धा	11	5	454	103	75	728	56	11	196	50	13	260	Wardha
27	नागपूर	65	22	209	149	119	799	42	8	190	259	88	340	Nagpur
28	भंडारा	29	12	414	6	8	1,333	21	4	190	322	72	224	Bhandara
29	चंद्रपूर	55	27	491	2	3	1,500	230	57	248	385	134	348	Chandrapur
30	गडचिरोली	22	11	500	1	1	1,000	55	11	200	42	12	286	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		991	569	574	6,026	6,292	1,044	2,499	544	218	1,685	453	269	Maharashtra State

* उत्पादन नगण्य
* Production non-liable

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 12.2 (B)—Contd.

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा (2)	एरडी/Casterseed			तंबाखू/Tobacco			District
		क्षेत्र Area (63)	उत्पादन Outturn (64)	दर हेक्टरी उत्पादन Yield per hec. (65)	क्षेत्र Area (66)	उत्पादन Outturn (67)	दर हेक्टरी उत्पादन Yield per hectare (68)	
(1)	(2)	(63)	(64)	(65)	(66)	(67)	(68)	(2)
1	बृहन्मूर्खी	Brihan Mumbai
2	ठाणे	Thane
3	रायगड	Raigad
4	रत्नागिरी	Ratnagiri
5	सिंधुदुर्ग	Sindhudurg
6	नाशिक	3	1	333	Nashik
7	धुळे	5	1	200	Dhule
8	जळगाव	12	5	417	Jalgaon
9	अहमदनगर	5	2	300	1	1	1,000	Ahmednagar
10	पुणे	Pune
11	सातारा	1	1	1,000	Satara
12	सांगली	35	26	743	Sangli
13	सातपूर	1	1	1,000	Solapur
14	कोल्हापूर	48	87	1,813	Kolhapur
15	औरंगाबाद	1	1	1,000	Aurangabad
16	जालना	Jalna
17	परभणी	20	5	250	Parbhani
18	बीड	2	1	250	1	1	1,000	Beed
19	नांदेड	9	2	240	1	1	1,000	Nanded
20	उस्मानाबाद	5	1	200	1	1	1,000	Osmanabad
21	लातूर	3	1	200	2	2	1,000	Latur
22	बुलढाणा	Buldhana
23	अकोला	2	1	200	Akola
24	अमरावती	20	4	210	1	1	1,000	Amravati
25	यवतमाळ	5	1	200	Yavatmal
26	वर्धा	1	*	205	Wardha
27	नागपूर	1	1	1,000	Nagpur
28	भंडारा	Bhandara
29	चंद्रपूर	2	2	1,000	Chandrapur
30	गडचिरोली	1	*	205	2	2	1,000	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		93	25	269	98	128	1,306	Maharashtra State

आधार.—कृषि संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे.
Source.—Directorate of Agriculture, Government of Maharashtra, Pune.
* Production Negligible.
उत्पादन नगण्य.

12. शेती/

तक्ता क्रमांक/

जास्त उत्पादित पिकांच्या प्रकारानुसार क्षेत्र व

Area and average yield per hectare of

(1993-94 and

अ. क्र. Sr. No.	वर्ष Year	तांदूळ (खरीप) Rice (Kharip)						गहू Wheat					
		क्षेत्र Area			सरासरी उत्पादन Yield Rate			क्षेत्र Area			सरासरी उत्पादन Yield Rate		
		एकूण देणाऱ्या जाती	अधिक उत्पन्न टक्केवारी	उत्पन्न टक्केवारी	एकूण देणाऱ्या जाती	अधिक उत्पन्न टक्केवारी	उत्पन्न टक्केवारी	एकूण देणाऱ्या जाती	जास्त उत्पन्न टक्केवारी	उत्पन्न टक्केवारी	एकूण देणाऱ्या जाती	जास्त उत्पन्न टक्केवारी	उत्पन्न टक्केवारी
		Total	H. Y. V.	%	Total	H. Y. V.	%	Total	H. Y. V.	%	Total	H. Y. V.	%
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)
1	1985-86	15,155	10,440	68.9	1,407	1,662	118.1	8,815	6,362	72.2	731	839	114.8
2	1986-87	15,028	10,359	68.9	1,138	1,373	120.7	7,355	5,063	68.8	729	857	117.8
3	1987-88	13,435	8,895	66.2	1,256	1,374	111.2	7,327	6,107	83.3	864	924	106.8
4	1988-89	15,061	11,032	73.3	1,707	1,847	108.2	8,790	7,472	85.0	1,187	1,242	104.7
5	1989-90	14,953	10,990	73.5	1,519	1,647	108.5	8,419	7,047	83.7	1,077	1,143	106.0
6	1990-91	15,398	11,853	77.0	1,147	1,532	105.9	8,734	7,113	81.4	1,052	1,102	104.8
7	1993-94	15,187	12,504	82.3	1,597	1,667	104.4	7,534	6,849	90.9	1,402	1,451	103.6
8	1994-95	15,016	13,003	86.6	1,551	1,596	102.9	7,667	7,015	91.0	1,501	1,449	96.5

सत्यमेव जयते

टीप.-एच. वाय. व्ही.-अधिक उत्पन्न देणाऱ्या जाती.

आधार.-कृषि संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे.

AGRICULTURE

TABLE No. 12.3

दर हेक्टरी सरासरी उत्पादन

High yielding varieties Crops

1994-95)

(क्षेत्र शंभर हेक्टरात. प्रति हेक्टरी सरासरी उत्पादन किलोत)
(Area in '00' hectares. Yield Rate in Kg. per Hectare)

बाजरी Bajra						ज्वारी (खरीप) Jowar (Kharip)					
क्षेत्र Area			सरासरी उत्पादन Yield rate			क्षेत्र Area			सरासरी उत्पादन Yield rate		
एकूण	अधिक उत्पन्न देणान्या जाती	टक्केवारी	एकूण	अधिक उत्पन्न देणान्या जाती	टक्केवारी	एकूण	अधिक उत्पन्न देणान्या जाती	टक्केवारी	एकूण	अधिक उत्पन्न देणान्या जाती	टक्केवारी
Total	H. Y. V.	%	Total	H. Y. V.	%	Total	H. Y. V.	%	Total	H. Y. V.	%
(15)	(16)	(17)	(18)	(19)	(20)	(21)	(22)	(23)	(24)	(25)	(26)
17,028	10,081	59.2	246	298	121.1	28,804	21,944	76.2	921	1,073	116.5
17,337	10,408	60.0	268	309	115.3	28,693	23,377	81.5	736	876	119.4
18,149	11,532	63.5	501	614	122.7	29,733	23,700	79.7	1,308	1,423	108.7
19,637	12,411	63.2	459	534	116.5	NA	NA	NA	NA	NA	NA
19,121	13,528	70.7	630	715	113.6	NA	NA	NA	NA	NA	NA
19,270	14,322	74.3	518	613	106.0	NA	NA	NA	NA	NA	NA
17,905	16,176	90.3	676	707	104.5	NA	NA	NA	NA	NA	NA
17,658	16,029	90.8	631	649	102.9	22,028	21,620	98.2	1,371	1,383	100.9

Note.—H. Y. V. High Yielding Varieties.

Source.—Directorate of Agriculture, Government of Maharashtra, Pune.

12. शेती/AGRICULTURE

तक्ता क्र./TABLE No. 12.4 (A)

भारतातील प्रमुख पिकांचे राज्यवार सरासरी उत्पादन/Average yield of Important Crops in India by States
(1993-94)

सरासरी उत्पादन प्रती हेक्टर किलोमध्ये/Average yield in Kg. per hect.

अ. क्र. Sr. No.	राज्ये/ केंद्रशासित प्रदेश	तांदूळ Rice	ज्वारी Jawar	बाजरी Bajra	मका Maize	भाचणी Ragi	गहू Wheat	बाली Barely	हरभरा Gram	ऊस Sugarcane	बटाटा Potato	कापूस Cotton (quin)	States/UT (2)
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(2)
1	आंध्रप्रदेश ..	2,696	829	773	2,553	1,164	532	..	731	77,315	..	316	Andhra Pradesh
2	आसाम ..	1,331	655	..	1,278	..	500	38,377	7,920	81	Assam
3	अरुणाचल प्रदेश ..	1,180	1,334	..	1,766	7,412	..	Arunachal Pradesh
4	बिहार ..	1,295	596	580	1,972	696	2,105	985	1,064	36,680	10,007	213	Bihar
5	गुजरात ..	1,403	745	633	1,035	1,066	1,905	..	570	79,689	23,333	177	Gujrat
6	गोवा ..	2,482	@	842	44,625	Goa
7	हरियाणा ..	2,732	278	646	1,207	..	3,619	2,769	995	57,630	16,811	..	Haryana
8	हिमाचल प्रदेश ..	1,238	..	@	2,129	660	1,104	1,157	250	10,875	10,961	..	Himachal Pradesh
9	जम्मू व काश्मीर ..	1,857	..	480	1,871	..	1,419	1,028	@	..	1,778	..	Jammu & Kashmir
10	कर्नाटक ..	2,317	909	629	2,984	1,523	810	..	455	85,416	12,422	..	Karnatak
11	केरळ ..	1,977	52	765	79,982	Kerala
12	मध्यप्रदेश ..	1,142	986	826	1,474	290	1,631	1,243	834	35,421	13,550	..	Madhya Pradesh
13	महाराष्ट्र ..	1,602	969	676	1,692	1,050	1,402	889	725	81,056	4,421	..	Maharashtra
14	मणिपूर ..	2,129	2,889	32,667	5,231	..	Manipur
15	मेघालय ..	1,128	1,182	..	1,571	..	600	..	6,795	..	Meghalaya
16	मिझोरम ..	1,550	1,821	Mizoram
17	नागालँड ..	1,343	1,077	..	@	..	889	47,000	8,000	..	Nagaland
18	ओरिसा ..	1,452	684	580	1,018	642	1,282	..	579	58,284	11,260	..	Orisa
19	पंजाब ..	3,507	@	1,188	1,851	..	4,011	2,750	815	61,169	17,511	..	Punjab
20	राजस्थान ..	1,017	243	239	1,005	..	1,719	1,384	612	49,515	11,588	..	Rajasthan
21	सिक्कीम ..	1,286	1,375	940	1,763	1,333	6,212	..	Sikkim
22	तामीळनाडू ..	2,927	960	1,124	1,620	2,095	@	..	694	1,05,367	21,776	..	Tamil Nadu
23	त्रिपुरा ..	1,915	640	..	1,902	..	571	45,125	16,795	..	Tripura
24	उत्तर प्रदेश ..	1,902	958	1,132	1,218	1,276	2,306	1,801	919	59,101	19,352	..	Uttar Pradesh
25	वेस्ट बंगाल ..	2,061	@	@	3,153	944	2,060	900	762	57,806	22,398	..	West Bengal
26	दिल्ली ..	@	475	1,250	3,330	@	@	Delhi
27	पॉन्डिचेरी ..	2,156	..	@	..	@	72,000	Pondichery
28	दादरा व नगर हवेली ..	1,888	@	@	..	@	@	..	@	Dadara & Nagar Haveli
29	अं व एन आयलॅन्ड ..	2,631	A. and N. Island
	भारत	52,144	8,684	10,756	37,755	13,953	37,515	16,239	12,565	12,15,100	2,55,533	..	INDIA

आधार : कृषी आयुक्त, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source : Commissioner of Agriculture, Maharashtra State, Pune.

टीप - @ राज्यात/केंद्रशासित प्रदेशात ही पिके महत्वाची नसल्याने सरासरी उत्पादन काढलेले नाही. /Crop being unimportant in State/Union territory average yield has not been calculated.

राज्यात/केंद्रशासित प्रदेशात पिकाचे क्षेत्र हे १,००० हेक्टर किंवा त्यापेक्षा कमी असल्यामुळे सरासरी उत्पादन काढलेले नाही/The area of the crop is less than 1,000 hectre the average production is not worked out.

12. शेती/AGRICULTURE

तक्ता क्र./TABLE No. 12.4 (B)

भारतातील प्रमुख पिकांचे राज्यवार सरासरी उत्पादन/Average yield of Important Crops in India by States

(1994-95)

सरासरी उत्पादन प्रती हेक्टरी किलोमध्ये/Average yield in Kg. per hect.

अ. क्र. Sr. No.	राज्ये/ केंद्रशासित प्रदेश	तांदूळ Rice	ज्वारी Jawar	बाजरी Bajra	मका Maize	नाचणी Ragi	गहू Wheat	बाली Barely	हरभरा Gram	ऊस Sugarcane caret	बटाटा Potato	कापूस Cotton (quint)	States/UT
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(2)
1	आंध्रप्रदेश ..	2,625	775	751	2,547	1,210	⊙	⊙	⊙	76,513	Andhra Pradesh
2	आसाम ..	1,350	656	..	1,290	⊙	⊙	42,275	Assam
3	अरुणाचल प्रदेश	910	1,033	..	⊙	Arunachal Pradesh
4	बिहार ..	1,305	..	595	1,942	768	2,090	998	923	46,001	Bihar
5	गुजरात ..	1,543	559	1,056	889	800	2,723	..	799	69,756	Gujrat
6	गोवा	842	694	Goa
7	हरियाणा ..	2,801	⊙	1,260	3,677	2,759	1,097	58,417	Hariyana
8	हिमाचल प्रदेश	1,358	2,039	587	1,104	1,157	⊙	Himachal Pradesh
9	जम्मू व काश्मीर	1,857	..	480	1,870	..	1,419	570	Jammu & Kashmir
10	कर्नाटक ..	2,441	750	410	2,953	1,436	706	..	519	96,209	Karnatak
11	केरळ ..	1,921	518	Kerala
12	मध्यप्रदेश ..	1,187	668	845	980	⊙	1,724	1,292	925	36,062	Madya Pradesh
13	महाराष्ट्र ..	1,559	856	630	1,537	1,083	1,449	⊙	615	85,527	Maha-rashtra
14	मणिपूर ..	2,139	Manipur
15	मेघालय ..	1,153	1,213	Meghalaya
16	मिझोराम ..	1,428	Mizoram
17	नागालँड	Nagaland
18	ओरिसा ..	1,426	770	900	..	590	605	59,044	Orisa
19	पंजाब ..	3,383	..	1,090	1,862	..	4,090	3,222	990	62,169	Punjab
20	राजस्थान ..	2,980	402	516	728	..	2,417	1,850	864	45,064	Rajasthan
21	सिक्कीम ..	1,286	940	..	2,000	Sikkim
22	तामिळनाडू ..	3,289	1,104	1,339	1,620	1,901	1,13,922	Tamil Nadu
23	त्रिपुरा ..	1,554	Tripura
24	उत्तर प्रदेश ..	1,867	879	1,057	1,333	1,301	2,508	1,752	908	60,010	Uttar-Pradesh
25	प. बंगाल	1,259	..	660	3,238	1,065	2,287	723	889	61,217	West Bengai
भारत ..		42,621	7,281	11,589	26,440	12,523	27,484	16,223	9,828	9,12,186	INDIA

टीप.- ⊙ राज्यात/केंद्रशासित प्रदेशात ही पिके महत्वाची नसल्याने सरासरी उत्पादन काढलेले नाही.

Note.—⊙Crop being unimportant in State/Union territory average yield has not been calculated.

आधार : कृषी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे.

Source :- Directorate of Agriculture , Government of Maharashtra, Pune.

12. शेती / AGRICULTURE

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 12.5

वहित धारकांची जिल्हावार संख्या व जमिनीचे क्षेत्र (वृत्ती गणना १९९०-९१)

Number of Operational Holdings by Size Groups

Agricultural Census, 1990-91

(आकडे शंभरात / Figures in Hundred)

अनु- क्रमांक Serial No.	जिल्हा	सिमांतिक (एक हेक्टरा- पर्यंत) Marginal (up to 1 Hectare)	अल्पधारक (१ ते २ हे.) Small (1 to 2) Hectare	निम्न मध्यम (२ ते ४ हे.) Semi- medium (2 to 4) Hectare	मध्यम (४ ते १० हे.) Medium (4 to 10) Hectare	मोठे (१० हेक्टरा- पेक्षा जास्त) Large (More than 10 Hectare)	एकूण Total	वहितधारण जमिनीचे क्षेत्र (हेक्टरात) Average size of operational holdings (in hectare)	District
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(2)
1	बृहन्मुंबई	संख्या 11 क्षेत्र 5	• 1	• •	• •	• •	12 8	.. 0.69	No. Greater Mumbai Area
2	ठाणे	संख्या 1,270 क्षेत्र 515	514 745	341 949	211 1,269	47 791	2,384 4,269	.. 1.79	No. Thane Area
3	रायगड	संख्या 1,640 क्षेत्र 663	475 673	282 779	146 869	29 498	2,572 3,481	.. 1.35	No. Raigad Area
4	रत्नागिरी	संख्या 1,417 क्षेत्र 510	527 763	525 1,495	423 2,570	113 1,846	3,005 7,186	.. 2.39	No. Ratnagiri Area
5	सिंधुदुर्ग	संख्या 1,483 क्षेत्र 454	357 516	300 855	210 1,270	56 1,102	2,406 4,197	.. 1.74	No. Sindhudurg Area
6	नाशिक	संख्या 1,166 क्षेत्र 616	1,177 1,735	1,016 2,827	583 3,457	96 1,537	4,038 10,172	.. 2.52	No. Nashik Area
7	धुळे	संख्या 634 क्षेत्र 402	1,032 1,526	797 2,201	447 2,603	42 606	2,952 7,338	.. 2.49	No. Dhule Area
8	जळगाव	संख्या 986 क्षेत्र 585	1,311 1,894	933 2,579	481 2,779	47 715	3,758 8,552	.. 2.28	No. Jalgaon Area
9	अहमदनगर	संख्या 2,392 क्षेत्र 1,279	2,139 3,124	1,579 4,326	815 3,522	81 1,313	6,806 13,563	.. 1.99	No. Ahmednagar Area
10	पुणे	संख्या 1,940 क्षेत्र 915	1,243 1,810	1,076 3,002	611 3,618	118 1,934	4,988 11,278	.. 2.26	No. Pune Area
11	सातारा	संख्या 3,392 क्षेत्र 1,403	1,379 1,985	782 2,152	307 1,767	40 830	5,900 8,137	.. 1.38	No. Satara Area
12	सांगली	संख्या 1,969 क्षेत्र 875	952 1,368	713 1,977	352 2,074	62 912	4,047 7,206	.. 1.78	No. Sangli Area
13	सोलापूर	संख्या 827 क्षेत्र 468	1,060 1,563	1,109 3,096	756 4,541	164 2,477	3,917 12,145	.. 3.10	No. Solapur Area
14	कोल्हापूर	संख्या 2,966 क्षेत्र 1,135	847 1,197	470 1,280	169 957	20 376	4,471 4,944	.. 1.11	No. Kolhapur Area
15	औरंगाबाद	संख्या 828 क्षेत्र 489	1,177 1,724	923 2,522	421 2,413	42 593	3,392 7,741	.. 2.28	No. Aurangabad Area
16	जालना	संख्या 672 क्षेत्र 403	984 1,445	708 1,935	369 2,135	32 438	2,765 6,357	.. 2.30	No. Jalna Area
17	परभणी	संख्या 900 क्षेत्र 542	1,264 1,857	1,093 3,069	609 3,469	43 608	3,909 9,545	.. 2.20	No. Parbhani Area
18	बीड	संख्या 1,235 क्षेत्र 699	1,287 1,888	982 2,720	498 2,870	54 762	4,055 8,939	.. 2.44	No. Beed Area
19	नांदेड	संख्या 1,005 क्षेत्र 613	1,330 1,952	1,013 2,762	421 2,366	26 343	3,795 8,036	.. 2.12	No. Nanded Area
20	उस्मानाबाद	संख्या 384 क्षेत्र 233	652 958	618 1,720	443 2,642	70 1009	2,167 6,562	.. 3.03	No. Osmanabad Area
21	लातूर	संख्या 399 क्षेत्र 270	756 1,099	683 1,900	431 2,522	51 671	2,319 6,462	.. 2.79	No. Latur Area

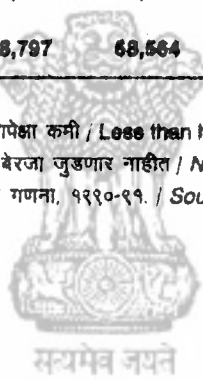
तक्ता क्रमांक / TABLE No. 12.5 —Contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(2)
22	बुलढाणा	संख्या	640	953	726	435	61	2,816	No. Buldhana
		क्षेत्र	409	1,386	1,999	2,566	847	7,207	2.56 Area
23	अकोला	संख्या	560	976	768	508	90	2,902	No. Akola
		क्षेत्र	389	1,429	2,125	3,044	1,237	8,224	2.83 Area
24	अमरावती	संख्या	666	1,069	703	424	66	2,928	No. Amravati
		क्षेत्र	473	1,554	1,944	2,513	899	7,383	2.52 Area
25	यवतमाळ	संख्या	112	959	925	602	97	2,694	No. Yavatmal
		क्षेत्र	78	1,413	2,529	3,530	1,327	8,877	3.29 Area
26	वर्धा	संख्या	185	452	419	281	39	1,375	No. Wardha
		क्षेत्र	137	660	1,170	1,655	545	4,167	3.03 Area
27	नागपूर	संख्या	419	721	600	370	45	2,155	No. Nagpur
		क्षेत्र	273	1,058	1,674	2,152	628	5,785	2.69 Area
28	भंडारा	संख्या	1,707	809	396	142	12	3,066	No. Bhandara
		क्षेत्र	822	1,142	1,079	795	175	4,012	1.31 Area
29	चंद्रपूर	संख्या	579	543	521	327	45	2,015	No. Chandrapur
		क्षेत्र	322	887	1,435	1,919	637	5,201	2.58 Area
30	गडचिरोली	संख्या	365	331	259	118	15	1,089	No. Gadchiroli
		क्षेत्र	198	480	699	678	220	2,275	2.09 Area
<hr/>									
महाराष्ट्र राज्य . .		संख्या	32,746	27,276	21,268	11,710	1,706	94,698	No. Maharashtra State
		क्षेत्र	16,176	39,833	58,797	68,564	25,878	2,09,248	2.21 Area

*शमरापेक्षा कमी / Less than hundred

टीप.—आकडे संक्षिप्तात असल्यामुळे बेरजा जुळणार नाहीत / Note.—total do not tally due to rounding

आधार.—कृषि गणना, १९९०-९१. / Source.—Agricultural Census, 1990-91.

12. शेती / AGRICULTURE

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 12.6

प्रकारानुसार एकूण बहिरधारण जमिनीच्या संख्या व क्षेत्र

Number and Area of Operational Holdings by Tenure and by Size Groups

(1990-91)

(क्षेत्र हेक्टरमध्ये / Area in hectares)

अनु- क्रमांक Serial No.	आकारमान क्षेत्र Size class in hectare		व्यक्तीगत धारण Individual holdings		समाईक धारक Joint holdings		संस्था धारक Institutional Holdings		एकूण धारक Total Holdings	
			संख्या No.	क्षेत्र Area	संख्या No.	क्षेत्र Area	संख्या No.	क्षेत्र Area	संख्या No.	क्षेत्र Area
(1)	(2)		(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
1	up to 0.02	71,575	777	5,621	50	258	..	77,454	827
2	0.02—0.50	15,10,743	3,91,380	75,951	18,941	3,077	711	15,89,771	4,11,032
3	0.50—1.00	15,34,954	11,51,294	69,536	52,158	3,046	2,306	16,07,536	12,05,758
	सिमांतिक Marginal	31,17,272	15,43,451	1,51,108	71,149	6,381	3,017	32,74,761	16,17,617
4	1.00—2.00	26,12,353	38,05,382	1,11,993	1,73,057	3,241	4,827	27,27,587	39,83,266
	अल्प Small	26,12,353	38,05,382	1,11,993	1,73,057	3,241	4,827	27,27,587	39,83,266
5	2.00—3.00	13,27,590	31,99,783	67,370	1,64,405	1,939	4,734	13,96,899	33,68,922
6	3.00—4.00	6,87,616	23,67,973	40,048	1,38,464	1,281	4,390	7,28,945	25,10,827
	निम्न मध्यम Semi-medium	20,15,206	55,67,756	1,07,418	3,02,869	3,220	9,124	21,25,844	58,79,749
7	4.00—5.00	4,18,398	18,59,330	27,574	1,22,831	948	4,217	4,46,920	19,86,378
8	5.00—7.50	4,88,152	29,48,636	35,996	2,18,251	1,352	8,238	5,25,500	31,75,126
9	7.50—10.00	1,81,125	15,45,373	16,649	1,42,828	782	6,721	1,98,556	1,69,49,225
	मध्यम Medium	10,87,675	63,53,339	80,219	4,83,910	3,082	19,176	11,70,976	68,56,425
10	10.00—20.00	1,35,857	17,49,162	15,869	2,08,188	1,259	17,569	1,52,985	19,74,919
11	20.00—and above	13,933	4,34,006	2,687	98,121	1,008	80,732	17,628	6,12,859
	मोठे Large	1,49,790	21,83,168	18,556	3,06,309	2,267	98,301	1,70,613	25,87,778
	एकूण / Total	89,82,296	1,94,53,096	4,69,294	13,37,294	18,191	1,34,445	94,69,781	2,09,24,835
	एकूणशी टक्केवारी Percentage to Total	94.8	93.0	5.0	6.4	0.2	0.6	100.00	100.00

आधार.—कृषि गणना, १९९०-९१, कृषि विभाग, महाराष्ट्र शासन, पुणे.

Source.—Agricultural Census, 1990-91, Department of Agriculture, Government of Maharashtra, Pune.

12. शेती / AGRICULTURE

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 12.7

रासायनिक खतांचा वापर
Consumption of Chemical Fertilizers
(1993-94) & (1994-95)

(आकडे मे. टनात / Figures in M. tonnes)

अनु- क्रमांक		खते / Fertilizers								
Serial No.	जिल्हा	1993-94				1994-95				District
		नत्र Nitrogenous	स्फुरद Phosphatic	पालाश Potassic	एकूण Total	नत्र Nitrogenous	स्फुरद Phosphatic	पालाश Potassic	एकूण Total	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(2)
1	बृहन्मुंबई	Brihun Mumbai
2	ठाणे	10,039	975	755	11,769	9,569	1,737	905	12,211	Thane
3	रायगड	11,406	1,925	1,294	14,625	8,449	1,436	652	10,537	Raigad
4	रत्नागिरी	5,735	861	641	7,237	5,748	875	682	7,305	Ratnagiri
5	सिंधुदूर्ग	3,474	1,361	839	5,674	3,232	1,475	956	5,663	Sindhudurg
6	नाशिक	47,454	16,121	7,073	70,648	52,194	21,499	7,442	81,135	Nashik
7	धुळे	33,272	10,347	5,072	48,691	39,705	12,919	6,799	59,423	Dhule
8	जळगांव	72,158	19,444	17,141	1,08,743	74,739	26,678	17,658	1,19,075	Jalgaon
9	अहमदनगर	58,911	20,673	7,671	87,255	68,870	27,321	12,135	1,08,326	Ahmednager
10	पुणे	51,945	17,578	8,545	78,068	52,271	18,419	11,119	81,809	Pune
11	सातारा	40,290	12,280	8,935	51,505	36,741	12,881	9,490	59,112	Satara
12	सांगली	44,497	16,777	13,764	75,038	44,782	19,861	15,491	80,134	Sangli
13	सोलापूर	40,525	15,927	8,146	64,598	49,477	23,709	13,858	87,044	Solapur
14	कोल्हापूर	55,498	18,017	16,789	90,304	61,965	21,032	19,934	1,02,931	Kolhapur
15	औरंगाबाद	26,166	7,205	2,366	35,737	27,116	11,446	3,781	42,343	Aurangabad
16	जालना	21,626	6,688	2,558	30,872	20,446	8,460	2,805	31,711	Jalna
17	परभणी	21,888	6,977	2,030	30,895	19,124	9,369	3,190	31,683	Parbhani
18	बीड	20,991	7,360	1,736	30,087	30,130	11,392	3,828	45,350	Beed
19	नांदेड	36,580	11,158	3,884	51,622	37,112	16,050	6,686	59,848	Nanded
20	उस्मानाबाद	8,052	2,742	698	11,492	6,296	3,046	1,253	10,595	Osmanabad
21	लातूर	20,628	8,132	2,042	30,802	17,260	10,297	3,881	31,438	Latur
22	बुलढाणा	28,262	9,793	1,781	39,836	31,320	11,533	3,218	46,071	Buldhana
23	अकोला	25,747	9,240	2,512	37,499	32,662	15,410	2,415	50,487	Akola
24	अमरावती	24,555	7,884	3,060	35,499	29,532	14,460	5,738	49,730	Amravati
25	यवतमाळ	24,365	6,627	2,538	33,530	30,451	10,636	4,552	45,639	Yavatmal
26	वर्धा	12,376	6,094	5,054	23,524	17,153	5,956	2,281	25,390	Wardha
27	नागपूर	20,883	8,078	1,859	30,820	20,996	11,521	1,147	33,664	Nagpur
28	भंडारा	19,536	4,240	1,136	24,912	24,779	9,207	2,598	36,584	Bhandara
29	चंद्रपूर	13,444	3,844	758	18,046	14,539	5,774	2,029	22,342	Chandrapur
30	गडचिरोली	4,011	673	162	4,846	4,909	1,455	292	6,656	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		8,04,314	2,59,021	1,30,839	11,94,174	8,71,568	3,45,851	1,66,814	13,84,233	Maharashtra State

आधार.-कृषि संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे.

Source.—Directorate of Agriculture, Maharashtra Government, Pune.

*Including Combine harvestors.

AGRICULTURE

TABLE No. 12.8

Agricultural Machinery and Implements (1992)

ऊसाचे बरक		सिंचनासाठी विद्युत पंप		Electric pumps for		Irrigation							
Sugarcane crushers													
शक्तीने चालणारे	बैलाच्या सहाय्याने चालणारे	पाच अश्वशक्ती पर्यंत	सहा आणि अधिक अश्वशक्तीचे	एकूण	सिंचन व कृषि कामाकरिता वापरलेली तेल इंजिने व पंप	परिचय भाक	फवारणी यंत्रे	ट्रॅक्टरस	दुचाकी ट्रॅक्टर किंवा शक्तीवर चालणारी भशागत यंत्रे	घाणी			
Worked by power	Worked by bullocks	Upto 5 H. P.	6 and above H. P.	Total	Oil engines with pump for irrigation and agricultural purposes	Persian wheels	Sprayers and dusters	Tractors	Two wheeler Tractors or power tillers	Ghanis	District		
(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(19)	(20)	(21)	(22)	(2)		
..	9	..	10	17	Brihan Mumbai		
..	3,938	790	2	315	254	654	..	Thane		
..	1,475	847	371	..	19	74	..	Raigad		
..	2	1,649	227	13	5	13	13	14	Ratnagiri		
9	2,270	827	24	23	7	Sindhudurg		
137	252	71,638	5,800	27	4,890	6,804	104	18	Nashik		
158	69	31,111	1,923	30	1,206	2,817	133	6	Dhule		
76	6	38,075	1,272	1	3,298	3,491	91	1	Jalgaon		
90	196	87,506	7,404	1,075	3,700	5,333	131	87	Ahmednagar		
259	220	25,204	11,491	47	4,051	3,502	218	33	Pune		
481	84	28,816	11,032	58	1,408	2,995	182	69	Satara		
170	190	30,201	6,450	203	1,985	2,424	147	9	Sangli		
766	316	40,128	9,008	3	3,064	1,908	89	40	Solapur		
635	198	21,279	9,699	49	574	3,809	457	385	Kolhapur		
175	78	36,759	2,009	27	2,205	1,756	118	53	Aurangabad		
288	10	25,858	1,189	..	2,946	1,033	..	103	Jalna		
168	98	31,943	3,696	38	8,290	713	64	143	Parbhani		
94	51	35,323	2,808	1	795	770	14	44	Beed		
119	58	18,870	1,201	8	2,065	363	27	6	Nanded		
470	78	30,466	3,008	36	1,273	488	31	228	Osmanabad		
1,527	76	15,847	674	..	4,631	961	117	30	Latur		
92	21	34,562	3,307	18	8,504	1,218	21	49	Buldhana		
394	56	18,743	1,619	..	4,131	1,208	17	31	Akola		
73	53	31,713	951	57	3,345	1,030	31	7	Amravati		
61	6	21,816	2,683	14	1,507	509	18	11	Yavatmal		
7	41	19,400	1,279	1	846	329	20	..	Wardha		
42	70	38,762	2,986	7	2,333	789	211	104	Nagpur		
39	155	7,793	4,450	19	178	1,302	154	112	Bhandara		
8	34	4,076	3,725	39	914	470	71	35	Chandrapur		
..	96	1,405	2,378	36	35	282	4	26	Gadchiroli		
6,318	2,514	7,54,636	1,04,722	2,180	68,504	46,631	3,234	1,653	Maharashtra State		

12. शेती / AGRICULTURE

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 12.9

महाराष्ट्र राज्यातील प्रमुख पिकांच्या उत्पादनांचे निर्देशांक

Index numbers of Production of Principal Crops in Maharashtra State

(पायाभूत काळ १९६९-७० त्रैवार्षिक = १००)
(Base 1969-70 Triennium = 100)

अनुक्रमांक Serial No.	वस्तू	भार Weights	1960-61	1970-71	1975-76	1980-81	1985-86	1990-91	1991-92	1992-93	1993-94	1994-95	Commodity
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(2)
I	अन्नधान्ये-												
(a)	तृणधान्ये-												
(1)	तांदूळ	11.52	100.2	121.7	167.3	172.8	159.7	169.4	153.7	173.0	181.9	175.5	Rice
(2)	गहू	4.81	104.4	114.6	312.1	242.4	167.7	239.1	162.8	207.6	274.8	289.2	Wheat
(3)	खरीप ज्वारी	11.45	128.9	52.0	131.4	165.6	155.3	222.7	136.2	293.2	213.9	176.8	Kharif Jawar
(4)	रबी ज्वारी	9.67	141.0	46.7	85.2	111.6	88.6	149.5	74.2	117.1	162.0	108.8	Rabi Jawar
(5)	एकूण ज्वारी	21.12	134.4	49.6	110.3	140.9	124.8	189.3	107.9	212.8	190.2	145.8	Total Jawar
(6)	बाजरी	5.80	76.9	129.7	88.1	119.6	66.1	175.4	141.3	280.0	190.5	175.2	Bajri
(7)	भाली	0.01	94.1	141.2	192.4	396.2	390.5	113.2	101.9	96.2	90.6	79.2	Barly
(8)	मका	0.24	60.3	82.2	278.4	404.5	331.5	434.5	417.1	501.0	125.7	1,219.7	Maize
(9)	नाचणी	1.19	108.4	103.6	119.8	133.5	166.2	136.1	119.8	132.1	110.6	112.4	Ragi
(10)	कोद्रा	0.09	110.4	68.8	73.6	88.5	78.1	83.0	84.0	85.5	77.6	71.2	Kodra
(11)	इतर तृणधान्ये	0.27	98.8	79.6	107.4	100.6	98.8	129.6	113.0	356.3	115.0	86.1	Other Cereal
	एकूण तृणधान्ये	45.05	113.7	87.1	144.6	158.1	132.8	187.0	131.7	210.7	194.0	176.8	Total—Cereals
(b)	कडधान्ये-												
(1)	हरभरा	1.32	130.4	84.2	175.6	146.1	170.8	348.1	200.3	293.3	480.0	455.8	Gram
(2)	तूर	4.45	156.5	90.6	136.3	120.2	150.8	140.6	121.4	196.0	251.5	172.9	Tur
(3)	इतर कडधान्ये	4.66	90.6	74.9	135.8	75.3	125.9	156.0	85.2	220.6	224.9	166.9	Other Pulses
	एकूण कडधान्ये	10.44	123.8	82.8	141.0	103.5	102.2	173.7	115.2	219.3	268.5	206.0	Total—Pulses
	एकूण अन्नधान्ये	55.49	115.6	86.3	143.9	147.8	137.6	184.5	128.6	212.3	208.0	182.3	Total—Food-grains

अनुपा-यस्त्र-		NON-FOOD-GRAINS											
(a) गळिल्याची धान्ये-		Oil Seeds											
(1)	भुईमूग	9.25	127.4	93.4	110.3	97.2	74.6	157.9	87.0	120.9	122.5	100.2	
(2)	तेंडू	0.70	89.3	56.2	99.2	113.7	157.6	237.5	180.6	312.9	263.0	172.1	
(3)	मोहरी, राई आणि जवस	0.58	163.9	94.4	177.5	158.3	163.9	149.1	63.0	89.6	135.5	134.0	
(4)	एरंड	0.01	150.0	100.0	200.0	233.3	250.0	350.0	333.3	300.0	316.7	416.7	
एकूण गळिल्याची धान्ये		10.45	126.9	91.0	113.3	101.8	85.2	162.9	92.1	132.1	132.7	107.1	
(b) तंतू सिळे-		Total Oil Seeds											
(1)	कापूस	8.43	122.7	35.5	57.2	93.1	146.0	137.9	84.7	132.6	192.6	173.2	
(2)	कबाळी	0.03	187.2	46.4	115.8	110.9	88.2	60.9	58.1	56.9	44.8	43.1	
एकूण तंतू सिळे		8.46	122.8	35.5	57.4	93.1	145.7	137.7	84.6	132.3	192.1	172.7	
(c) संकीर्ण-		Total—Fibres											
(1)	जस	21.64	81.4	115.5	156.2	182.6	379.1	297.5	280.2	238.9	216.0	342.6	
(2)	सकायू	0.18	256.2	108.3	102.1	141.7	160.4	216.7	166.7	245.8	270.8	266.7	
(3)	बटाटे	0.35	150.0	99.4	133.7	101.8	122.2	124.5	84.2	132.1	137.6	126.8	
(4)	मिरची	8.34	98.8	69.6	89.6	85.4	79.1	74.7	65.0	75.7	67.9	63.0	
एकूण संकीर्ण		25.51	85.9	109.2	146.8	168.4	165.1	265.4	248.6	216.2	195.9	302.5	
एकूण अनुपा-यस्त्र		44.51	102.6	79.9	121.3	138.3	142.5	216.8	180.3	180.3	180.2	231.6	
सर्व सिळे		100.00	109.8	75.0	134.1	143.6	138.1	198.9	151.6	198.1	195.6	204.2	
आधार—कृषि संकलनसंस्थान, महाराष्ट्र शासन, पुणे		Total Misc.											
Source.—Directorate of Agriculture, Government of Maharashtra, Pune.		Total—Non-Food-grains.											
		All Commodities											

12. शेती /
सक्ता क्रमांक /
जिल्हावार मुख्य पिकांखालील क्षेत्र /
(1993-

अनुक्रमांक	जिल्हा	तृणधान्य व कडधान्ये	उस	फळे व भाज्या	मसाले व मसाल्याचे पदार्थ	संकीर्ण अन्नपिके	एकूण अन्नपिके
Serial No.		Cereals & Pulses	Sugercane	Fruits and Vegetables	Condiments and spices	Miscellaneous food crops	Total food Crops
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
1	बृहन्मुंबई	3	3
2	ठाणे	1970	..	61	4	..	2,036
3	रायगड	1,959	..	88	10	..	2,037
4	रत्नागिरी	1,379	1	140	11	..	1,531
5	सिंधुदूर्ग	1,009	1	216	10	..	1,236
6	नाशिक	7,346	299	370	43	..	8,057
7	धुळे	5,795	150	61	50	..	6,056
8	जळगाव	6,733	139	436	45	..	7353
9	अहमदनगर	10,795	476	158	39	1	11,469
10	पुणे	9,242	363	407	66	..	10,078
11	सातारा	5,365	313	141	50	..	5,869
12	सांगली	4,978	280	47	71	1	5,377
13	सोलापूर	9,562	323	123	48	..	10,056
14	कोल्हापूर	2,472	572	45	56	..	3,145
15	औरंगाबाद	6,706	125	48	43	..	6,922
16	जालना	4,593	75	26	21	1	4,716
17	परभणी	6,997	87	80	50	..	7,214
18	बीड	7,194	131	352	140	14	7,831
19	नांदेड	4,740	53	62	133	..	4,988
20	उस्मानाबाद	4,702	91	96	95	..	4,984
21	लातूर	4,551	76	12	53	..	4,692
22	बुलढाणा	4,429	18	62	55	..	4,564
23	अकोला	5,642	11	49	21	..	5,723
24	अमरावती	4,092	5	263	55	2	4,417
25	यवतमाळ	4,072	50	32	30	..	4,184
26	वर्धा	2,001	9	57	12	..	2,079
27	नागपूर	3,720	7	279	268	..	4,274
28	भंडारा	3,255	7	62	47	1	3,372
29	चंद्रपूर	3,920	..	30	126	1	4,077
30	गडचिरोली	1,969	..	9	18	..	1,996
महाराष्ट्र राज्य		1,41,190	3,662	3,792	1,670	21	1,50,335

आधार.-कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे.

AGRICULTURE

TABLE No. 12.10 (A)

Area under major crops in each districts
-94)

एकूण गळितांची धान्य	तंतू पिके	औषधी द्रव्ये व मादक पदार्थ	वैरणीची पिके	संकीर्ण अन्नधान्यतर पिके	एकूण अन्नधान्यतर पिके	एकूण पिकाखालील क्षेत्र	District
Total oil seeds	Fibre crops	Drugs and narcotics	Fodder crops	Total non food crops	Total non food crops	Total area under crops	
(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(2)
2	6	..	8	11	Brihan Mumbai
79	4	4	1,024	3	1,114	3,149	Thane
35	209	..	244	2,281	Raigad
150	964	..	1,114	2,645	Ratnagiri
93	2	..	69	..	164	1,400	Sindhudurg
648	31	1	661	2	1,343	9,400	Nashik
1,055	637	5	42	3	1,742	7,798	Dhule
1,041	1,588	..	39	..	2,668	10,021	Jalgaon
1,172	14	1	690	12	1,889	13,358	Ahmednagar
1,140	6	1	1,684	9	2,840	12,918	Pune
814	7	1	547	1	1,370	7,239	Satara
784	19	38	366	2	1,209	6,586	Sangli
1,492	45	2	66	1	1,606	11,662	Solapur
793	2	45	953	..	1,793	4,938	Kolhapur
1,202	559	..	13	..	1,774	8,696	Aurangabad
1,055	1,149	..	5	..	2,209	6,925	Jalna
1,647	2,565	4,212	11,426	Parbhani
1,584	338	..	463	33	2,418	10,249	Beed
736	2,120	..	5	..	2,861	7,849	Nanded
1,863	43	1	353	1	2,261	7,245	Osmanabad
1,779	435	1	12	..	2,227	6,919	Latur
1,091	2,301	3,392	7,956	Buldhana
814	3,446	1	3	..	4,264	9,987	Akola
586	3,489	1	1	..	4,077	8,494	Amravati
419	4,149	..	2	..	4,570	8,754	Yavatmal
530	1,504	..	2	..	2,036	4,115	Wardha
1,171	587	..	1	2	1,761	6,035	Nagpur
298	10	..	1	3	312	3,684	Bhandara
853	614	..	2	..	1,469	5,546	Chandrapur
134	3	2	2	..	141	2,137	Gadchiroli
25,080	25,667	104	8,185	72	59,068	2,09,423	Maharashtra State

Source.—Commissioner of Agriculture, Government of Maharashtra, Pune.

अनुक्रमांक	जिल्हा	तृणधान्ये व कडधान्ये	ऊस	फळे व भाज्या	मसाले व मसाल्याचे पदार्थ	संकीर्ण अन्नपिके	एकूण अन्न पिके
Serial No.		Cereals and pulses	Sugarcane	Fruits & Vegetables	Condiments & spices	Miscellaneous food crops	Total food crops
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
1	बृहन्मुबई	3	3
2	ठाणे	2,022	..	67	4	..	2,093
3	रायगड	1,961	..	76	10	..	2,047
4	रत्नागिरी	1,388	..	185	9	..	1,582
5	सिंधुदूर्ग	987	2	220	9	..	1,218
6	नाशिक	7,583	299	420	58	4	8,364
7	धुळे	6,040	160	93	64	..	6,357
8	जळगाव	6,329	118	450	53	..	6,950
9	अहमदनगर	11,129	471	224	38	2	11,864
10	पुणे	9,841	327	511	70	..	10,749
11	सातारा	5,051	333	196	49	..	5,629
12	सांगली	4,985	274	60	72	..	5,391
13	सोलापूर	8,799	370	142	43	..	9,354
14	कोल्हापूर	2,392	550	73	61	..	3,076
15	औरंगाबाद	6,627	192	80	46	..	6,945
16	जालना	4,813	112	51	25	1	5,002
17	परभणी	7,534	81	103	62	..	7,780
18	बोड	7,192	134	385	148	11	7,870
19	नांदेड	4,577	98	65	134	..	4,874
20	उस्मानाबाद	4,728	152	104	114	..	5,098
21	लातूर	4,752	96	61	57	..	4,966
22	बुलढाणा	4,371	33	70	56	..	4,530
23	अकोला	5,609	18	69	18	..	5,714
24	अमरावती	4,238	5	303	51	..	4,597
25	यवतमाळ	4,364	30	56	36	..	4,486
26	वर्धा	1,915	9	75	13	..	2,012
27	नागपूर	3,769	9	307	279	..	4,364
28	भंडारा	4,441	13	69	48	1	4,572
29	चंद्रपूर	4,074	..	37	124	..	4,235
30	गडचिरोली	2,114	..	8	23	..	2,145
महाराष्ट्र राज्य		1,43,628	3,886	4,560	1,774	19	1,53,867

A=1991-92

B=1992-93

आधार.-कृषि आयुक्त, महाराष्ट्र शासन, पुणे.

AGRICULTURE

TABLE No. 12.10 (B)

Area under major crops in each districts
-95)

एकूण गळिताची धान्य	तंतू पिके	औषधी द्रव्ये व मादक पदार्थ	वैरणीची पिके	संकीर्ण अन्नधान्यतर पिके	एकूण अन्नधान्यतर पिके	एकूण पिकाखालील क्षेत्र	District
Total oil seeds	Fibre crops	Drugs & narcotics	Fodder crops	Total non food crops	Total non food crops	Total area under crops	(2)
(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	
2	3	..	5	8	Brihan Mumbai
53	4	6	1,077	..	1,140	3,233	Thane
32	60	..	92	2,130	Raigad
46	788	..	834	2,416	Ratnagiri
94	1	..	35	..	130	1,348	Sindhudurg
719	43	..	246	1	1,009	9,373	Nashik
1,240	697	..	30	2	1,969	8,326	Dhule
1,938	1,586	..	24	..	3,548	10,498	Jalgaon
1,218	22	..	531	7	1,778	13,642	Ahmednagar
1,075	3	1	1,619	10	2,708	13,457	Pune
811	16	1	467	2	1,297	8,926	Satara
780	18	38	111	2	949	6,340	Sangli
1,713	40	2	76	1	1,832	11,186	Solapur
844	3	52	559	..	1,458	4,534	Kolhapur
1,369	590	..	15	..	1,974	8,919	Aurangabad
1,036	1,136	..	264	..	2,436	7,438	Jaina
1,997	2,740	..	1	..	4,738	12,518	Parbhani
1,726	370	..	259	33	2,388	10,258	Beed
853	2,196	..	10	..	3,059	7,933	Nanded
2,300	91	1	26	1	2,419	7,517	Osmanabad
1,890	481	1	23	..	2,395	7,361	Latur
1,132	2,453	3,585	8,115	Buldhana
714	3,550	1	4	..	4,269	9,983	Akola
675	3,630	1	4,306	8,903	Amravati
493	4,383	..	1	..	4,877	9,363	Yavatmal
559	1,462	..	3	..	2,024	4,036	Wardha
1,254	598	..	2	6	1,860	6,224	Nagpur
331	10	..	1	1	343	4,915	Bhandara
749	682	..	2	..	1,433	5,668	Chandrapur
124	3	3	6	..	136	2,281	Gadchiroli
27,767	26,808	107	6,243	66	60,991	1,14,858	Maharashtra State

Source.—Commissioner of Agriculture, Government of Maharashtra, Pune.

12. शेती / AGRICULTURE

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 12.11

महाराष्ट्र राज्यातील प्रमुख पिकावलीत क्षेत्राचे निर्देशांक

Index number of area of Principal Agricultural commodities in Maharashtra State

(पायाभूत काळ १९६९-७० त्रैवारिक = १००)
(Base 1969-70 Triennium = 100)

अनुक्रमांक Serial No.	वस्तू (2)	1960-61 (3)	1965-66 (4)	1970-71 (5)	1975-76 (6)	1980-81 (7)	1985-86 (8)	1990-91 (9)	1991-92 (10)	1992-93 (11)	1993-94 (12)	1994-95 (13)	Commodity (2)
I	अन्नधान्ये-												I FOOD-GRAINS
(a)	पुष्पधान्ये-												(a) Cereals-
(1)	तांदूळ	97.7	99.3	101.4	106.4	113.0	115.8	118.9	118.2	115.9	116.5	115.6	Rice
(2)	गहू	108.6	99.8	97.3	140.1	129.3	105.6	104.6	75.2	81.4	90.3	91.8	Wheat
(3)	खरीप ज्वारी	100.9	103.1	100.5	108.9	118.7	114.1	109.0	106.7	111.5	101.3	87.2	Kharif Jawar
(4)	रबी ज्वारी	114.1	105.5	96.7	101.2	105.1	114.4	109.3	85.2	94.8	110.2	96.2	Rabi Jawar
(5)	एकूण ज्वारी	108.4	104.4	98.3	104.6	111.0	114.2	109.2	94.6	102.1	106.3	92.3	Total Jawar
(6)	बाजरी	79.3	88.7	98.9	87.7	82.9	82.6	93.5	92.7	92.6	86.9	85.7	Bajri
(7)	बाली	113.3	76.7	186.7	293.4	296.7	306.6	75.0	72.5	69.2	59.3	65.9	Barly
(8)	मका	60.6	95.5	103.2	135.5	164.9	174.0	244.1	264.7	399.3	520.8	556.6	Maize
(9)	नाचणी	108.2	108.9	89.6	99.0	104.3	104.4	97.7	96.4	91.3	78.0	76.7	Ragi
(10)	कोदा	119.8	102.9	71.4	74.9	85.6	76.2	69.0	67.6	67.9	61.5	55.6	Kodra
(11)	इतर पुष्पधान्ये	104.1	94.2	87.3	100.0	100.3	86.7	51.3	49.2	63.7	45.2	46.3	Other Cereals
	एकूण पुष्पधान्ये	101.1	100.2	98.4	104.2	107.1	107.1	106.2	95.6	100.6	102.5	94.7	Total-Cereals
(b)	कडधान्ये												(b) Pulses-
(1)	हरमरा	115.3	89.6	89.0	128.0	123.1	153.1	192.8	124.3	169.6	195.3	218.9	Gram
(2)	तूर	86.1	91.6	101.8	109.7	114.7	122.8	163.6	165.0	165.4	167.4	169.9	Tur
(3)	इतर कडधान्ये	84.5	86.8	97.1	106.8	90.5	93.6	94.0	92.9	103.8	102.6	106.5	Other Pulses
	एकूण कडधान्ये	89.0	88.3	97.1	110.3	106.2	108.2	123.3	113.9	126.8	129.9	136.1	Total Pulses
	एकूण अन्नधान्ये	98.7	97.8	98.1	105.4	106.9	107.3	109.7	99.3	105.9	108.1	103.0	Total-Food-grains

II NON-FOOD-GRAINS

II अन्नधान्येतर-

(a) गळिताची धान्ये-

													(a) Oil Seeds	
(1)	गुईमूग	118.3	122.1	98.8	93.4	91.0	77.5	96.3	81.1	71.3	72.0	65.8	Groundnut	
(2)	तीळ	78.9	77.7	76.2	93.3	117.9	139.9	177.5	172.7	170.7	169.1	153.9	Sesamum	
(3)	मोहरी, राई आणि जवस	124.7	98.0	104.5	158.8	132.6	132.2	123.2	71.9	72.1	83.5	88.4	Rape, Mustard and Linseed.	
(4)	एरंड	143.2	116.2	75.7	119.5	124.8	111.5	146.0	122.1	212.4	47.7	246.9	Caster-Seed	

एकूण गळिताची धान्ये 114.3 112.8 96.7 103.2 100.8 90.2 110.8 91.5 84.5 86.5 81.0

(b) तंतू पिके-

													(b) Fibres	
(1)	कापूस	91.1	99.0	100.3	84.1	97.2	100.4	99.5	99.3	90.4	90.4	100.6	Cotton	
(2)	अंबाडी	86.5	96.7	84.8	115.9	113.1	99.8	66.3	64.8	63.5	56.2	54.1	Mesta	

एकूण तंतूपिके 91.0 99.0 99.9 84.8 97.6 100.4 96.8 98.6 89.8 89.6 99.6

(c) संकीर्ण-

														(c) Miscellaneous	
(1)	ऊस	80.2	86.2	108.4	148.4	186.1	172.5	288.6	294.7	262.5	223.7	336.4	Sugarcane		
(2)	तंबाखू	209.1	109.1	95.9	92.0	98.6	82.0	83.7	80.4	84.5	78.7	81.2	Tobacco		
(3)	बटाटे	138.1	127.1	94.1	92.5	90.1	97.1	106.2	70.5	124.9	129.2	118.1	Potato		
(4)	मिरची	98.3	99.5	91.6	90.2	93.9	89.2	80.4	77.2	82.4	70.7	61.5	Chillies		

एकूण संकीर्ण 93.8 94.8 99.5 116.8 126.7 127.1 176.0 175.8 165.7 142.5 189.0

एकूण अन्नधान्येतर 97.9 102.6 99.0 92.6 100.7 99.5 108.2 102.5 94.1 92.8 101.1

सर्व पिके 98.5 99.0 98.3 102.2 105.3 105.3 109.3 100.1 102.9 104.2 102.5

आधार.-कृषि संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे.
Source.—Directorate of Agriculture, Government of Maharashtra, Pune.

12. शेती / AGRICULTURE

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 12.12

महाराष्ट्र राज्यातील प्रमुख पिकांच्या सरासरी उत्पादनाचे निर्देशांक

Index number of average yield of Principal Crops in Maharashtra State

(पायाभूत काल १९६९-७० त्रैवार्षिक = १००)
(Base 1969-70 Triennium = 100)

अनुक्रमांक Serial No.	वस्तू (2)	1960-61 (3)	1965-66 (4)	1970-71 (5)	1975-76 (6)	1980-81 (7)	1985-86 (8)	1990-91 (9)	1991-92 (10)	1992-93 (11)	1993-94 (12)	1994-95 (13)	Commodities (2)
I FOOD-GRAINS—													
(a) Cereals—													
(1)	तांदूळ	102.6	65.2	119.8	157.2	152.9	137.9	124.9	130.1	143.2	156.1	151.8	Rice
(2)	गहू	96.0	73.0	117.8	222.8	187.5	158.8	183.3	216.6	255.0	304.5	314.9	Wheat
(3)	खरीप ज्वारी	127.8	65.1	51.7	120.7	139.5	136.1	149.7	127.6	262.2	211.1	202.7	Kharif Jawar
(4)	रब्बी ज्वारी	123.5	75.9	48.3	84.2	105.2	77.4	106.9	87.1	123.5	147.1	113.2	Rabi Jawar
(5)	एकूण ज्वारी	124.0	69.9	50.5	105.4	126.9	109.3	133.1	114.1	208.5	178.9	158.0	Total Jawar
(6)	बाजरी	97.0	65.6	131.1	100.4	144.2	80.0	105.0	152.4	302.5	219.3	204.5	Bajra
(7)	बाली	83.1	107.4	75.6	65.6	133.5	127.3	143.0	140.4	138.9	152.6	120.1	Barly
(8)	मका	99.5	88.8	79.6	205.5	245.3	190.4	116.0	157.6	125.4	241.3	219.1	Maize
(9)	नाचणी	100.2	66.3	115.6	121.0	128.0	159.2	152.9	124.3	144.4	141.9	146.5	Ragi
(10)	कोद्रा	92.2	87.1	96.4	98.3	103.4	102.5	95.2	124.2	125.9	126.2	128.0	Kodra
(11)	इतर पिकांचे	94.9	86.6	91.2	107.4	100.3	113.9	110.9	229.5	559.4	254.3	185.8	Other Cereals
	एकूण पिकांचे	111.8	68.7	88.2	135.7	143.9	121.3	133.8	133.2	204.1	189.2	178.5	Total—Cereals
(b) Pulses—													
(1)	हरभरा	135.1	85.6	94.6	137.2	118.7	111.6	130.3	161.1	172.9	245.8	208.3	Gram
(2)	तूर	131.8	90.4	89.0	124.2	101.8	122.7	121.3	73.5	118.5	150.2	101.7	Tur
(3)	इतर कडधान्ये	107.1	89.3	77.1	127.2	75.7	134.6	106.6	91.7	212.6	219.2	156.7	Other Pulses
	एकूण कडधान्ये	139.0	89.3	84.4	127.3	94.9	125.2	116.3	90.1	158.4	189.0	139.3	Total Pulses
	एकूण अन्नधान्ये	116.4	72.2	87.5	134.1	134.7	122.1	130.6	123.2	133.3	189.2	168.4	Total—Food-grains

II NON-FOOD- GRAINS												
(a) Oil Seeds												
Groundnut												
Sesamum												
Rape, Mustard and Linseed.												
Caster-Seed												
Total Oil Seeds												
(b) Fibres—												
Cotton												
Mesta												
Total—Fibres												
(c) Miscellaneous												
Sugarcane												
Tobacco												
Potato												
Chillies												
Total Misc.												
Total—Non- Food-grains.												
All Commodities												

II अन्नधान्येतर												
(a) गळितांची धान्ये—												
(1)	(2)	(3)	(4)
मुईमूग
तीळ
मोहरी, राई आणि जवस
एरंड
एकूण गळितांची धान्ये												
(b) तंतू पिके—												
(1)	(2)
कापूस
अंबाडी
एकूण तंतू पिके												
(c) संकीर्ण—												
(1)	(2)	(3)	(4)
ऊस
तंबाखू
बटाटे
मिरची
एकूण संकीर्ण												
एकूण अन्नधान्येतर												
सर्व पिके												

आभार.—कृषि संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे.

Source.—Directorate of Agriculture, Government of Maharashtra, Pune.

12. शेती / AGRICULTURE

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 12.13

जिल्हावार बांधबंदिस्ती केलेली जमीन / Area bounded in each District

(क्षेत्र हजार हेक्टरात)

(Area in thousand hectares)

अनु- क्रमांक	जिल्हा	पहिली योजना	दुसरी योजना	तिसरी योजना	वार्षिक योजना	चौथी योजना	पाचवी योजना	साहावी योजना						District
Serial No.		During First Plan Period	During Second Plan Period	During Third Plan Period	During Annual Plan Period	During Fourth Plan Period	During Fifth Plan Period	During Sixth Plan Period	85-86	89-90	90-91	91-92	92-93	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(2)
1	बृहन्मुंबई	Greater Bombay
2	ठाणे	51,116	Thane
3	रायगड	26,425	Raigad
4	रत्नागिरी	..	*	22,947	Ratnagiri
5	सिंधुदूर्ग	12,525	Sindhudurg
6	नाशिक	13	46	188	88	130	14	4	*	*	*	..	56,106	Nashik
7	धुळे	11	104	137	83	93	42	25	2	..	1	*	27,460	Dhule
8	जळगाव	15	30	126	115	149	33	20	2	1	2	2	29,281	Jalgaon
9	अहमदनगर	27	111	188	107	102	26	25	2	1	1	3	1,02,172	Ahmednagar
10	पुणे	44	60	159	92	66	12	10	1	1	..	*	77,962	Pune
11	सातारा	2	11	58	45	68	6	6	1	1	1	1	51,610	Satara
12	सांगली	12	41	96	68	101	17	6	3	..	1	*	21,425	Sangli
13	सोलापूर	61	48	253	147	163	49	28	3	2	1	1	1,58,644	Solapur
14	कोल्हापूर	*	*	9	10	14	1	*	*	..	36,948	Kolhapur
15	औरंगाबाद	1	9	109	139	415	23	26	3	2	2	2	49,407	Aurangabad
16	जालना	23	15	2	4	8	9	42,566	Jalna
17	परभणी	..	1	29	79	216	49	63	4	9	11	25	67,581	Parbhani
18	बीड	2	10	74	87	271	42	51	2	2	2	2	42,256	Beed
19	नांदेड	*	*	30	63	114	68	51	5	7	6	16	71,029	Nanded
20	उस्मानाबाद	7	17	119	180	403	79	60	4	3	4	7	1,01,303	Osmanabad
21	लातूर	14	5	8	7	13	92,069	Latur
22	बुलढाणा	..	2	79	88	111	85	66	8	8	6	10	36,807	Buldhana
23	अकोला	..	10	57	87	105	75	48	6	6	9	12	22,430	Akola
24	अमरावती	..	10	46	51	89	37	40	6	9	6	7	28,314	Amravati
25	यवतमाळ	..	15	87	91	95	76	61	8	8	7	6	38,888	Yavatmal
26	वर्धा	..	2	30	33	25	40	30	3	5	6	4	19,156	Wardha
27	नागपूर	..	1	34	49	39	41	20	3	3	2	2	58,216	Nagpur
28	भंडारा	*	*	97,374	Bhandara
29	चंद्रपूर	44,081	Chandrapur
30	गडचिरोली	9	15	23	8	2	*	*	*	..	47,464	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य.		195	527	1,917	1,717	2,793	823	670	73	80	83	123	15,35,562	Maharashtra State

* हजार हेक्टरपेक्षा कमी/Less than thousand hectares.

टीप-जमिनीच्या बांधबंदिस्तीची माहिती संख्या परिमाणाने आहे.

Note.— Information of area bounded in number of completed units.

आधार.—कृषि संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे.

Source.—Directorate of Agriculture, Government of Maharashtra, Pune.

12. शेती / AGRICULTURE

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 12.14

वहिताची खाती आणि त्यांचे क्षेत्र

(No. of operational Holdings and area operated)

(1990-91)

(आकडे शंभरात / Figures in hundred)

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा	व्यक्तिगत खाती Individual Holdings		संयुक्त खाती Joint Holdings		एकूण खाती All Holdings		District
		संख्या No.	क्षेत्र (हेक्टर) Area (Hectare)	संख्या No.	क्षेत्र (हेक्टर) Area (Hectare)	संख्या No.	क्षेत्र (हेक्टर) Area (Hectare)	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(2)
1	मुंबई	9	5	2	2	11	7	Mumbai
2	ठाणे	2,031	3,456	348	772	2,379	4,228	Thane
3	रायगड	2,351	3,055	214	405	2,565	3,460	Raigad
4	रत्नागिरी	2,915	6,879	86	291	3,001	7,169	Ratnagiri
5	सिंधुदूर्ग	2,378	3,926	28	248	2,406	4,174	Sindhudurg
6	नाशिक	3,710	8,988	322	1,060	4,032	10,048	Nashik
7	धुळे	2,649	6,373	299	922	2,948	7,295	Dhule
8	जळगाव	3,161	7,157	583	1,339	3,744	8,496	Jalgaon
9	अहमदनगर	6,685	13,159	115	279	6,800	13,438	Ahmednagar
10	पुणे	4,730	10,383	247	811	4,977	11,194	Pune
11	सातारा	5,848	7,998	48	84	5,896	8,082	Satara
12	सांगली	4,026	7,143	20	34	4,046	7,177	Sangli
13	सोलापूर	3,536	10,525	373	1,511	3,909	12,036	Solapur
14	कोल्हापूर	4,330	4,631	124	257	4,454	4,888	Kolhapur
15	औरंगाबाद	3,374	7,667	17	50	3,391	7,717	Aurangabad
16	जालना	2,757	6,325	6	13	2,763	6,338	Jalna
17	परभणी	3,824	9,220	78	259	3,902	9,479	Parbhani
18	बीड	4,040	8,867	5	23	4,045	8,890	Beed
19	नांदेड	3,730	7,872	62	150	3,792	8,022	Nanded
20	उस्मानाबाद	2,020	5,992	136	528	2,156	6,520	Osmanabad
21	लातूर	2,242	6,212	74	232	2,316	6,444	Latur
22	बुलढाणा	2,671	6,727	138	444	2,809	7,171	Buldhana
23	अकोला	2,704	7,500	187	645	2,891	8,145	Akola
24	अमरावती	2,625	6,482	282	808	2,907	7,290	Amravati
25	यवतमाळ	2,644	8,666	46	181	2,690	8,847	Yavatmal
26	वर्धा	1,327	3,967	42	164	1,369	4,131	Wardha
27	नागपूर	2,072	5,504	78	254	2,150	5,758	Nagpur
28	भंडारा	2,643	3,395	421	612	3,064	4,007	Bhandara
29	चंद्रपूर	1,883	4,658	130	520	2,013	5,178	Chandrapur
30	गडचिरोली	908	1,797	180	474	1,088	2,271	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		89,823	1,94,531	4,693	13,373	94,516	2,07,904	Maharashtra State.

टीप.-आकडे पूर्णांकांत केल्यामुळे बेरजा जुळणार नाहीत.

Note.—details do not add up to the total due to rounding.

आधार.—कृषि गणना, १९९०-९१.

Source.—Agriculture Census, 1990-91.

सत्यमेव जयते

१३. जलसिंचन

१३.१. विविध साधनांनुसार भिजलेले सिंचनाखालील क्षेत्र व बागायती विहिरींची संख्या याबाबत माहिती या विभागात दिली आहे.

13. IRRIGATION

13.1. Data on irrigated area according to various sources, cropwise irrigated area and irrigation wells are presented in this section.

13. जलसिंचन/IRRIGATION

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 13.1

सिंचनाच्या निरनिराळ्या साधनांनी भिजलेले क्षेत्र १९८७-८८ व १९८८-८९

Area Irrigated by Different Sources of Irrigation (87-88) and (88-89)

(1993-94 and 1994-95)

(क्षेत्र शंभर हेक्टरात)

(Area in '00' Hectares)

अनुक्रमांक Sr. No.	जिल्हा	सिंचनाखालील निव्वळ क्षेत्र Net Area Irrigated				सिंचनाखालील एकूण क्षेत्र Total Gross area of crops Irrigated				District	
		पृष्ठभागीय सिंचन Surface Irrigation		विहिरीद्वारा सिंचन Well Irrigation		सिंचनाखालील एकूण निव्वळ क्षेत्र Total Net Irrigation					
		1993-94	1994-95	1993-94	1994-95	1993-94	1994-95	1993-94	1994-95		
		(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)		(9)
1	बृहन्मुंबई	Brihan Mumbai
2	ठाणे	..	14	28	32	35	46	63	52	71	Thane
3	रायगड	..	100	76	38	19	138	95	156	113	Raigad
4	रत्नागिरी	..	16	12	8	7	24	19	39	31	Ratnagiri
5	सिंधुदुर्ग	..	203	178	17	12	220	190	258	230	Sindhudurg
6	नाशिक	..	380	559	961	714	1,341	1,273	1,625	1,529	Nashik
7	धुळे	..	124	207	354	517	478	724	741	1,054	Dhule
8	जळगांव	..	66	214	981	1,009	1,047	1,223	1,284	1,563	Jalgaon
9	अहमदनगर	..	600	688	1,418	1,830	2,018	2,518	2,437	3,108	Ahmednagar
10	पुणे	..	860	873	953	952	1,813	1,825	2,181	2,229	Pune
11	सातारा	..	545	630	720	638	1,265	1,268	1,591	1,595	Satara
12	सांगली	..	215	331	682	539	897	870	1,095	1,092	Sangli
13	सोलापूर	..	228	305	256	1,525	1,484	1,830	1,703	2,149	Solapur
14	कोल्हापूर	..	461	423	290	214	751	677	879	805	Kolhapur
15	औरंगाबाद	..	78	264	578	645	656	909	861	1,220	Aurangabad
16	जालना	..	55	118	343	359	398	477	595	785	Jalna
17	परभणी	..	229	525	387	478	616	1,003	885	1,429	Parbhani
18	बीड	..	456	805	937	847	1,393	1,652	1,605	2,004	Beed
19	नांदेड	..	133	224	328	307	461	531	542	821	Nanded
20	उस्मानाबाद	..	245	232	713	879	958	1,111	1,213	1,466	Osmanabad
21	लातूर	..	14	30	334	584	348	614	441	920	Latur
22	बुलढाणा	..	4	6	176	402	180	408	229	491	Buldhana
23	अकोला	..	37	70	143	173	180	243	240	324	Akola
24	अमरावती	..	14	20	341	368	355	408	537	690	Amravati
25	यवतमाळ	..	121	134	53	194	174	328	250	500	Yavatmal

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 13.1—contd.

(क्षेत्र शंभर हेक्टरात)
(Area in '00' Hectares)

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(2)
26	वर्धा	10	45	126	92	136	137	179	220	Wardha
27	नागपूर	268	235	303	383	571	618	715	917	Nagpur
28	भंडारा	783	1,194	124	356	907	1,550	1,093	1,968	Bhandara
29	चंद्रपूर	775	831	21	35	796	866	821	933	Chandrapur
30	गडचिरोली	417	457	11	16	428	473	457	502	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य.		7,451	9,714	12,628	14,189	20,079	23,903	24,704	30,738	Maharashtra State

आधार .— कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे.

Source.— Commissioner of Agriculture, Government of Maharashtra, Pune.

13. जलसिंचन/
तक्ता क्रमांक/
जिल्ह्यानुसार सिंचनाखालील एकूण क्षेत्र व लागवडीखालील एकूण क्षेत्र, १९८७-८८ व १९८८-८९
(1993-94 and

अ. क्र. Sr. No.	जिल्हे	एकूण लागवडी- खालील क्षेत्र		एकूण सिंचन क्षेत्र		राज्याच्या एकूण क्षेत्राशी टक्केवारी	
		Gross cropped area		Gross irrigated area		Percentage to State total	
		1993-94	1994-95	1993-94	1994-95	1993-94	1994-95
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
1	बृहन्मुंबई	11	8
2	ठाणे	3,149	3,233	52	71	0.21	0.23
3	रायगड	2,281	2,139	156	113	0.63	0.38
4	रत्नागिरी	2,645	2,416	39	31	0.16	0.10
5	सिंधुदुर्ग	1,400	1,348	258	230	1.04	0.75
6	नाशिक	9,400	9,323	1,625	1,509	6.58	4.91
7	धुळे	7,798	8,326	741	1,054	3.00	3.44
8	जळगाव	10,021	10,478	1,284	1,563	5.20	5.09
9	अहमदनगर	13,358	13,642	2,437	3,108	9.87	10.11
10	पुणे	12,918	13,457	2,181	2,229	8.83	7.25
11	सातारा	7,239	6,926	1,591	1,595	6.44	5.19
12	सांगली	6,586	6,340	1,095	1,092	4.43	3.56
13	सोलापूर	11,662	11,186	1,703	2,149	6.90	6.99
14	कोल्हापूर	4,938	4,534	879	805	3.56	2.63
15	औरंगाबाद	8,696	8,919	861	1,220	3.49	3.97
16	जालना	6,925	7,438	595	785	2.41	2.56
17	परभणी	11,428	12,518	885	1,429	3.58	4.85
18	बीड	10,249	10,258	1,805	2,004	6.50	6.52
19	नांदेड	7,849	7,933	542	821	2.19	2.67
20	उस्मानाबाद	7,245	7,517	1,213	1,466	4.91	4.77
21	लातूर	6,919	7,361	441	920	1.79	2.99
22	बुलडाणा	7,956	8,115	229	491	0.93	1.60
23	अकोला	9,987	9,983	240	324	0.97	1.06
24	अमरावती	8,494	8,903	537	690	2.17	2.25
25	यवतमाळ	8,754	9,363	250	500	1.01	1.63
26	यर्घा	4,115	4,036	179	220	0.73	0.65
27	नागपूर	6,035	6,224	715	917	2.89	2.98
28	भंडारा	3,684	4,915	1,093	1,967	4.42	6.40
29	चंद्रपूर	5,546	5,668	821	933	3.32	3.04
30	गडचिरोली	2,137	2,281	457	502	1.85	1.63
महाराष्ट्र राज्य		2,09,423	2,14,858	24,704	30,738	100.00	100.00

आधार :- कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे.

IRRIGATION

TABLE No. 13.2

Gross area irrigated and gross cropped area by District in 1987-88 & 1988-89
1994-95)

(क्षेत्र संभार हेक्टरात)
(Area in '00' hectares)

निव्वळ सिंचित क्षेत्र Net irrigated area		लागवडी खालील क्षेत्राशी एकूण सिंचित क्षेत्राची टक्केवारी Percentage of gross area irrigated to cropped area		सिंचन क्षमता/Irrigation Intensity एकूण सिंचित क्षेत्र x १०० Gross irrigated area X 100		District
1993-94 (9)	1994-95 (10)	1993-94 (11)	1994-95 (12)	1993-94 (13)	1994-95 (14)	
निव्वळ सिंचित क्षेत्र Net irrigated area						(2)
..	Brihan Mumbai
46	63	1.7	2.3	113.04	112.70	Thane
138	95	6.8	5.0	113.04	118.95	Raigad
24	19	1.5	1.2	162.50	163.16	Ratnagiri
220	190	18.4	16.4	117.27	121.05	Sindhudurg
1,341	1,273	17.3	16.1	121.18	118.54	Nashik
478	724	9.5	13.5	155.02	145.58	Dhule
1,047	1,223	12.8	15.6	122.64	127.80	Jaigaon
2,018	2,518	18.2	23.3	120.76	123.43	Ahmednagar
1,813	1,825	16.9	17.3	120.30	122.14	Pune
1,265	1,268	22.0	22.0	125.77	125.79	Satara
897	870	16.6	16.6	122.07	125.52	Sangli
1,484	1,830	14.6	18.4	114.76	117.43	Solapur
751	677	17.8	16.3	117.04	118.91	Kolhapur
656	909	9.9	14.0	131.25	134.21	Aurangabad
398	477	8.6	11.3	149.50	164.57	Jalna
616	1,003	7.7	12.5	143.67	142.47	Parbhani
1,393	1,052	15.7	19.6	115.22	121.31	Beed
461	531	6.9	10.5	117.57	154.61	Nanded
958	1,111	16.7	20.2	126.62	131.95	Osmanabad
348	614	8.4	13.3	126.72	149.84	Latur
180	408	2.9	6.2	127.22	120.34	Buldhana
180	243	2.4	3.2	133.33	133.33	Akola
355	408	6.3	8.1	151.27	169.19	Amravati
174	328	2.9	5.7	143.68	152.44	Yavatmal
136	137	4.3	5.3	131.62	145.99	Wardha
571	618	11.8	15.2	125.22	148.38	Nagpur
907	1,550	29.7	53.4	120.51	126.90	Bhandara
796	866	14.8	16.8	103.14	107.74	Chandrapur
428	473	21.4	23.5	106.78	106.13	Gadchiroli
20,079	23,903	11.8	14.7	123.03	128.60	Maharashtra State

Source :— Commissioner of Agriculture, Government of Maharashtra, Pune.

13. जलसिंचन/

सकता क्रमांक/

1993-94

विविध पिकांनुसार सिंचनाखालील क्षेत्र/

अनुक्रमांक Sr. No.	जिल्हा	वर्ष Year	तांदूळ Rice	गहू Wheat	ज्वारी Jawar	बाजरी Bajri	बाली Barley	मका Maize	मावणी Ragi	हरभरा Gram
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)
1	बृहन्मुंबई	1993-94
		1994-95
2	ठाणे	1993-94	10	8
		1994-95	19	4
3	रायगड	1993-94	79	5
		1994-95	81
4	रत्नागिरी	1993-94	7
		1994-95	3
5	सिंधुदुर्ग	1993-94	59
		1994-95	48	1
6	नाशिक	1993-94	76	364	58	117	..	27	..	142
		1994-95	29	599	65	1	..	3	..	125
7	धुळे	1993-94	80	192	11	6	..	51
		1994-95	55	237	62	59	..	83
8	जळगाव	1993-94	26	248	21	2	..	109
		1994-95	46	309	21	6	..	218
9	अहमदनगर	1993-94	13	376	791	175	..	36	..	115
		1994-95	7	448	939	223	..	28	..	173
10	पुणे	1993-94	41	256	704	111	1	24	..	77
		1994-95	34	300	659	126	..	36	..	93
11	सातारा	1993-94	145	155	498	128	..	13	..	52
		1994-95	151	180	503	33	..	16	..	58
12	सांगली	1993-94	50	145	275	53	..	30	..	33
		1994-95	62	137	286	67	..	25	..	33
13	सोलापूर	1993-94	16	231	408	48	..	76	..	47
		1994-95	44	242	592	42	..	86	..	62
14	कोल्हापूर	1993-94	43	161	41	10	..	19
		1994-95	38	120	29	10	..	18
15	औरंगाबाद	1993-94	9	187	198	6	..	22	..	128
		1994-95	8	283	330	34	..	137
16	जालना	1993-94	13	244	100	18	..	46
		1994-95	22	169	139	20	..	58
17	परभणी	1993-94	112	191	12	5	..	63
		1994-95	131	352	11	3	..	66
18	बीड	1993-94	11	128	402	37	..	30
		1994-95	5	202	545	8	..	48	..	63
19	नांदेड	1993-94	68	86	..	1	..	3	..	37
		1994-95	42	143	2	27
20	उस्मानाबाद	1993-94	33	111	481	1	..	62
		1994-95	43	126	456	6	..	63

IRRIGATION

TABLE No. 13.3

and 1994-95

Area Irrigated Under Different Crops

(क्षेत्र शीमर हेक्टरात)

(Area in '00' hectares)

जुर	मिरची	ऊस	सर्व अन्न पिके	कापूस	भुईमूग	तंबाखू	सर्व अन्नोत्तर पिके	सिंचनाखालील एकूण क्षेत्र	District
Tur	Chilies	Sugar Cane	All Food Crops	Cotton	Groundnut	Tobacco	All Non food Crops	Total Irrigated Area (Gross)	
(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(19)	(20)	(2)
..	Brihan Mumbai
..	Thane
..	3	..	43	..	3	..	9	52	Thane
..	3	..	62	..	3	..	9	71	..
6	3	..	147	..	1	..	9	156	Raigad
..	3	..	104	..	1	..	9	113	..
..	1	1	25	..	3	..	14	39	Ratnagiri
..	1	..	13	..	2	..	18	31	..
1	6	1	185	..	15	..	73	258	Sindhudurg
1	5	2	149	..	22	..	81	230	..
17	34	299	1432	8	72	..	193	1625	Nashik
..	26	299	1466	6	25	..	43	1509	..
..	45	150	597	55	86	..	144	741	Dhule
..	62	160	813	65	159	..	241	1054	..
..	36	139	1014	163	90	..	270	1284	Jalgaon
..	43	118	1208	103	250	..	355	1563	..
8	26	476	2141	7	108	..	296	2437	Ahmednagar
52	22	471	2513	6	280	..	595	3108	..
18	36	363	1992	2	109	..	189	2181	Pune
15	34	327	2092	..	87	..	137	2229	..
5	11	313	1476	2	46	..	115	1591	Satara
5	11	333	1507	14	42	..	88	1595	..
..	48	280	980	9	35	34	115	1095	Sangli
..	47	274	1004	13	40	1	88	1092	..
13	35	323	1328	35	168	1	375	1703	Solapur
20	35	370	1627	26	460	..	522	2149	..
..	15	572	878	1	879	Kolhapur
..	15	550	798	..	6	..	7	805	..
..	30	125	757	87	6	..	104	861	Aurangabad
..	32	192	1101	70	33	..	119	1220	..
..	19	75	534	12	13	..	61	595	Jalna
..	17	112	608	98	51	..	177	785	..
23	25	87	635	12	204	..	250	885	Parbhani
19	20	81	802	76	462	..	627	1429	..
49	61	131	1192	55	45	..	409	1605	Beed
91	63	134	1469	52	155	..	535	2004	..
..	82	53	403	30	105	..	139	542	Nanded
..	121	98	502	25	280	..	319	821	..
42	26	91	999	..	77	1	214	1213	Osmanabad
43	26	152	1091	..	84	1	375	1466	..

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)
21	लातूर	1993-94	9	126	33	3	..	44
		1994-95	..	180	49	1	..	43
22	बुलढाणा	1993-94	1	63	1	1	..	26
		1994-95	26	190	1	..	64
23	अकोला	1993-94	..	116	11
		1994-95	..	157	1	..	14
24	अमरावती	1993-94	1	153	53
		1994-95	..	198	68
25	यवतमाळ	1993-94	..	105	7
		1994-95	..	164	69
26	वर्धा	1993-94	..	78	11
		1994-95	..	105	10
27	नागपूर	1993-94	231	201	39
		1994-95	183	213	92
28	भंडारा	1993-94	974	54
		1994-95	1599	104	41	1	..	20
29	चंद्रपूर	1993-94	764	25
		1994-95	858	30
30	गडचिरोली	1993-94	427	6	1
		1994-95	461	7	1	1
महाराष्ट्र राज्य		1993-94	3298	4002	4034	639	1	315	..	1215
		1994-95	3995	5195	4730	500	..	385	..	1659

सत्यमेव जयते

TABLE No. 13.3 —Contd.

(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(19)	(20)	(2)
..	27	76	328	..	13	..	113	441	Latur
..	29	96	454	..	112	1	466	920	
..	18	18	180	18	18	..	49	229	Buldhana
..	15	33	392	49	36	..	99	491	
..	9	11	182	27	22	..	58	240	Akoia
..	10	18	248	27	39	..	76	324	
..	30	5	401	27	7	..	36	537	Amravati
..	48	5	613	28	23	..	77	680	
..	17	50	211	18	16	..	39	250	Yavatmal
..	13	30	335	37	107	..	165	500	
..	8	9	168	6	3	..	11	179	Wardha
..	12	9	197	6	16	..	23	220	
..	21	7	707	3	3	..	8	715	Nagpur
39	26	9	758	30	13	..	159	917	
..	15	7	1087	..	4	..	6	1093	Bhandara
9	25	13	1888	..	5	..	79	1967	
..	12	..	820	..	1	..	1	821	Chandrapur
..	14	..	927	..	6	..	6	933	
..	14	..	453	..	2	2	4	457	Gadchiroli
..	20	..	494	..	3	3	8	502	
182	713	3665	21399	576	1275	38	3305	24704	Maharashtra State
297	798	3886	25235	732	2802	6	5503	30738	

सत्यमेव जयते

13. जलसिंचन/IRRIGATION

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 13.4

एकूण बागायती विहीरींची संख्या

Total Number of Irrigation Wells (1993-94 & 1994-95)

अनु- क्रमांक Serial No.	जिल्हा (2)	विहीरींची संख्या/Number of wells				एकूण Total (7)	District (2)	
		वापरात असलेल्या In use		वापरात नसलेल्या Not in use				
		1993-94 (3)	1994-95 (4)	1993-94 (5)	1994-95 (6)			
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(2)
1	बृहन्मुंबई	386		52	92	438	92	Brihan Mumbai
2	ठाणे	8,612	8,635	663	663	9,275	9,298	Thane
3	रायगड	4,881	4,880	220	235	5,101	5,115	Raigad
4	रत्नागिरी	5,637	5,683	71	467	5,708	6,150	Ratnagiri
5	सिंधुदुर्ग	12,490	12,094	247	213	12,737	12,307	Sindhudurg
6	नाशिक	74,638	74,949	1,625	2,278	76,263	77,227	Nashik
7	धुळे	27,242	26,628	3,242	3,393	30,484	30,021	Dhule
8	जळगाव	56,300	60,396	6,193	6,299	62,493	66,695	Jalgaon
9	अहमदनगर	1,10,343	1,12,215	9,916	8,357	1,20,259	1,20,572	Ahmednagar
10	पुणे	65,399	66,583	4,177	5,020	69,576	71,603	Pune
11	सातारा	44,068	44,189	1,800	1,918	45,868	46,107	Satara
12	सांगली	46,943	47,211	3,905	3,921	50,848	51,132	Sangli
13	सोलापूर	52,243	51,693	2,210	2,649	54,453	54,842	Solapur
14	कोल्हापूर	17,098	18,664	1,625	1,694	18,723	20,358	Kolhapur
15	औरंगाबाद	53,475	54,292	917	1,307	54,392	55,599	Aurangabad
16	जालना	28,869	29,170	658	782	29,527	29,952	Jalna
17	परभणी	33,790	34,195	1,318	1,254	35,108	35,449	Parbhani
18	बीड	39,845	40,076	3,579	3,695	43,424	43,771	Beed
19	नांदेड	14,381	15,649	887	1,013	15,268	16,662	Nanded
20	उस्मानाबाद	27,576	30,275	3,597	1,866	31,173	32,141	Osmanabad
21	लातूर	19,986	20,177	692	6,092	20,678	26,269	Latur
22	बुलढाणा	36,481	37,605	6,392	6,660	42,873	44,265	Buldhana
23	अकोला	21,110	22,183	3,383	3,459	24,493	25,642	Akola
24	अमरावती	57,098	57,992	6,724	5,026	63,822	62,918	Amravati
25	यवतमाळ	20,172	20,219	2,980	3,643	23,152	23,862	Yavatmal
26	वर्धा	24,349	24,449	5,257	3,301	29,606	27,750	Wardha
27	नागपूर	33,293	34,045	9,348	7,924	42,641	41,969	Nagpur
28	भंडारा	12,171	12,680	1,696	1,793	13,867	14,473	Bhandara
29	चंद्रपूर	7,093	5,921	1,808	1,772	8,901	7,693	Chandrapur
30	गडचिरोली	4,313	3,689	608	508	4,921	4,197	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		9,60,282	9,76,337	85,790	87,294	10,46,072	10,63,631	Maharashtra State

आधार.—कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे.

Source.—Commissioner of Agriculture, Government of Maharashtra, Pune.

तयता क्रमांक/TABLE No. 13.5 (A & B)

सयमेव जयते

जून १९९३ व १९९४ अखेर निर्मित सिंचन क्षमता
Irrigation potential created at the end of June 1993 and 1994

अनुक्रमांक Sr. No.	जिल्हा	मोठे प्रकल्प Major Projects		मध्यम प्रकल्प Medium Projects		लघु/उपसा सिंचन Minor/Lift Irrigation		एकूण Total	
		1993-94	1994-95	1993-94	1994-95	1993-94	1994-95	1993-94	1994-95
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
1	ठाणे	29.50	28.28	3.06	3.06	5.75	4.41	38.31	35.75
2	रायगड	14.34	14.34	2.88	2.55	10.25	8.82	27.47	25.71
3	रत्नागिरी	3.52	3.52	3.43	3.73	6.95	7.25
4	सिंधुदुर्ग	3.88	3.40	3.88	3.40
5	नाशिक	91.76	158.35	29.04	25.65	24.58	23.45	145.38	207.45
6	धुळे	0.06	0.59	33.10	31.45	44.39	45.04	77.55	77.08
7	जळगाव	113.14	56.71	27.71	28.22	20.03	19.25	160.88	104.18
8	अहमदनगर	181.07	191.72	26.16	19.85	37.44	41.38	254.67	252.95
9	पुणे	130.75	147.96	7.75	6.60	68.97	56.13	207.47	210.69
10	सातारा	109.19	145.84	13.98	13.96	27.33	24.03	150.48	183.93
11	सांगली	22.14	117.80	18.16	15.61	55.15	25.75	93.45	159.16
12	सोलापूर	163.03	160.43	20.99	23.26	64.32	63.21	248.34	246.90
13	कोल्हापूर	48.57	97.05	13.59	17.35	21.50	10.28	83.66	124.66
14	औरंगाबाद	9.03	9.11	18.98	19.08	29.05	29.55	55.06	57.74
15	जालना	36.55	36.58	15.93	16.00	10.81	12.41	63.29	64.99
16	परभणी	143.76	144.23	7.86	7.53	21.82	21.87	173.24	173.63
17	बीड	68.02	69.60	28.63	29.35	31.73	32.11	128.38	131.06
18	नांदेड	89.25	94.25	11.93	11.94	41.23	41.01	142.41	147.20
19	उस्मानाबाद	5.08	4.47	19.91	23.78	17.27	18.78	42.26	47.03
20	लातूर	20.43	21.23	18.12	18.84	29.56	29.29	68.11	68.36
21	बुलढाणा	8.74	8.74	20.48	16.11	23.25	24.73	52.47	49.58
22	अकोला	14.16	8.33	15.34	22.00	16.11	22.88	45.61	53.21
23	अमरावती	0.77	0.77	12.45	9.13	13.63	17.20	26.85	27.10
24	यवतमाळ	14.92	15.13	44.04	33.60	22.33	29.17	81.29	77.90
25	वर्धा	17.24	20.24	19.00	18.34	10.34	10.79	46.58	49.38
26	नागपूर	83.71	83.79	26.91	26.91	19.09	20.02	129.71	130.72
27	भंडारा	77.38	77.38	33.22	33.22	44.93	44.93	155.53	155.53
28	छंदपूर	13.77	13.77	13.52	13.70	26.15	26.15	53.44	53.62
29	गडचिरोली	29.14	29.14	5.62	5.62	34.76	34.76
महाराष्ट्र राज्य		1,545.50	1,755.93	502.24	490.62	749.54	715.37	2,797.28	2,961.92

IRRIGATION

TABLE No. 13.5

Irrigation potential created and actual irrigated Area
(1993-94 & 1994-95)

(आकड़े हजार हेक्टरों में)

(Figures in thousand hectares)

प्रत्यक्ष सिंचित क्षेत्र १९९३-९४ व १९९४-९५ Actual Irrigated Area 1993-94 and 1994-95										
मोटे प्रकल्प Major Project		मध्यम प्रकल्प Medium Projects		लघु/उपसा सिंचन Minor/Lift Irrigation		एकूण Total		सिंचित क्षेत्राशी टक्केवारी Percentage of Irrigated area		District
1993-94	1994-95	1993-94	1994-95	1993-94	1994-95	1993-94	1994-95	1993-94	1994-95	
(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(19)	(20)	(2)
3.46	3.12	0.66	0.60	1.13	1.34	5.25	5.06	13.70	14.15	Thane
3.79	4.10	1.99	..	4.36	4.38	10.14	8.48	36.91	32.98	Raigad
..	..	0.31	0.32	0.17	0.24	0.48	0.56	6.90	7.72	Ratnagiri
..	0.25	0.58	3.94	0.58	4.19	15.76	123.24	Sindhudurg
51.08	29.33	6.50	7.98	5.66	7.10	63.24	44.91	43.50	21.65	Nashik
..	..	7.75	10.61	8.33	14.09	16.08	24.70	20.74	32.04	Dhule
15.46	32.75	4.01	6.08	2.51	3.17	21.98	42.00	13.66	40.31	Jalgaon
116.62	128.49	6.19	2.61	2.71	1.19	125.52	132.29	49.29	52.30	Ahmednagar
88.38	91.01	2.39	2.44	8.05	21.07	98.82	114.52	47.63	54.35	Pune
88.50	95.69	4.31	5.69	2.03	0.07	94.84	101.45	63.04	55.16	Satara
43.91	44.20	2.99	2.83	2.67	2.13	49.57	49.16	53.04	39.44	Sangli
139.87	136.01	5.99	5.30	7.20	0.51	153.06	141.82	61.63	57.47	Solapur
43.34	49.23	10.11	12.37	5.90	9.47	59.35	71.07	70.94	57.01	Kolhapur
4.36	11.51	3.32	2.06	2.21	1.80	9.89	15.37	17.96	26.62	Aurangabad
6.35	14.10	2.82	0.74	2.10	0.32	11.27	15.16	17.81	23.32	Jalna
36.44	45.51	1.13	0.83	1.62	1.38	39.19	47.72	22.62	27.48	Parbhani
11.36	15.97	6.08	2.88	4.45	0.49	21.89	19.34	15.06	14.76	Beed
23.43	10.17	2.88	1.33	4.41	1.98	30.72	13.48	21.57	9.16	Nanded
2.23	1.99	7.93	0.33	5.56	0.66	15.72	2.98	37.20	6.34	Osmanabad
5.35	3.57	5.50	2.52	3.70	1.09	14.55	7.18	21.36	10.35	Latur
2.08	2.61	1.73	4.02	4.56	4.05	8.37	10.68	15.95	21.54	Buldhana
2.12	3.39	3.82	7.00	2.98	6.67	8.92	17.06	19.56	32.06	Akola
..	0.13	0.66	1.32	3.43	5.61	4.09	7.06	15.23	26.05	Amravati
3.80	9.08	4.63	9.89	4.19	8.73	12.62	27.70	15.52	35.56	Yavatmal
2.71	7.32	2.62	3.42	1.05	1.72	6.38	19.05	13.70	38.58	Wardha
49.69	50.49	6.27	7.68	4.98	7.53	60.94	65.70	46.98	50.26	Nagpur
58.27	65.47	19.66	31.60	18.04	30.33	95.97	127.40	61.70	81.91	Bhandara
16.15	16.71	5.55	5.93	15.98	17.76	38.68	41.40	72.38	77.21	Chandrapur
17.83	19.94	4.24	4.10	22.07	24.04	63.49	69.16	Gadchiroli
851.66	892.41	140.42	139.38	161.66	159.64	1,153.74	1,191.43	41.25	40.23	Maharashtra State

Source—Irrigation Department, Mantralaya, Mumbai.

सत्यमेव जयते

१४. पशुसंवर्धन आणि दुग्धव्यवसाय

१४.१. या विभागातील तक्त्यामध्ये पशुधन गणना, पशुवैद्यकीय सुविधा व कत्तलखाने यांचेविषयी आकडेवारी दिली आहे.

१४.२ १९९२ च्या पशुधन गणनेनुसार गणना केलेले विविध प्रकारचे पशु व कुक्कुट यांची संख्या देण्यात आली आहे. संपूर्ण देशात समान संकल्पना (Concepts) व गणना पद्धती वापरून अशा पंचवार्षिक गणना घेण्यात येतात अशा गणतीत संपूर्ण पशुधनासंबंधी माहिती प्रत्येक घराघरातून गोळा करण्यात येते. कत्तलखान्यातील पशूंची, भटक्या प्राण्यांची व रुग्णावस्थेतील प्राण्यांची गणना करताना विशेष काळजी घेण्यात येते.

14. ANIMAL HUSBANDRY AND DAIRYING

14.1. Data on Livestock Census, Veterinary facilities provided and slaughter houses are given in the tables in this section.

14.2. The data on number of livestock and poultry presented is as enumerated in the State at the time of 1992 Livestock Censuses. These are quinquennial censuses conducted throughout the country on the basis of uniform concepts and method of enumeration. At these censuses all the livestock is enumerated by house to house enquiry. Particular care is taken to enumerate livestock in the slaughter homes, stray animals and animals in transit.

14. पशुसंवर्धन आणि दुग्धव्यवसाय/
तक्ता क्रमांक/
जिल्हावार पशुधनाची संख्या/

अनुक्रमिक Serial No.	जिल्हा	गाई/बैल Cattle						
		तीन वर्षांवरील बैल, Males over 3 years				तीन वर्षांवरील गाई Females over 3 years		
		केवळ पैदाशी साठी ठेवलेले पळू	पैदाशीसाठी व कामासाठी उप- योगात आणलेले	केवळ कामा- करिता वापरलेले	इतर	एकूण	दुग्धरत्ना	आटलेल्या व व्यालेल्या
		Used for breeding only	Used for breeding and work both	Used for work only	Others 4	Total	In milk	Dry and not calved even once
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)
1	वृहन्मंडई	297	77	619	4,275	5,268	5,021	1,093
2	ठाणे	3,031	28,684	2,04,629	6,230	2,42,574	62,984	1,04,924
3	रायगड	1,725	21,402	1,59,881	9,754	1,92,762	75,488	80,717
4	रत्नागिरी	450	34,118	2,17,458	6,105	2,58,131	49,940	1,20,110
5	शिंदधुदुग	329	13,212	1,11,662	2,498	1,27,701	27,813	34,139
6	नाशिक	3,580	18,248	4,01,371	9,055	4,32,254	1,54,670	2,14,921
7	धुळे	2,960	9,025	3,35,048	6,499	3,53,532	84,123	1,29,054
8	जळगाव	3,210	14,077	2,85,381	5,339	3,08,007	1,09,459	1,10,072
9	अहमदनगर	1,858	14,902	3,11,545	6,458	3,34,763	2,36,548	2,08,814
10	पुणे	1,884	13,889	2,52,480	6,658	2,74,911	1,77,596	1,34,840
11	सातारा	1,487	6,618	1,43,428	4,176	1,55,709	1,01,348	77,825
12	सांगली	1,016	6,022	95,291	2,385	1,04,714	63,288	49,019
13	सोलापूर	1,602	7,475	1,73,623	3,431	1,86,131	1,19,455	92,336
14	कोल्हापूर	450	4,903	1,29,349	1,207	1,35,909	49,500	26,376
15	औरंगाबाद	1,284	7,346	2,46,956	3,244	2,58,830	86,684	93,498
16	जालना	541	4,213	2,00,104	6,526	2,11,384	55,642	70,908
17	परभणी	1,659	7,301	2,70,392	7,521	2,86,873	1,15,425	1,15,847
18	बीड	533	19,045	2,27,521	6,848	2,53,947	82,906	85,802
19	नांदेड	1,531	4,403	2,41,808	7,118	2,54,860	1,17,803	1,38,777
20	सरभानाबाद	913	10,440	1,41,182	2,663	1,55,198	66,562	61,906
21	लातूर	318	4,728	1,59,630	2,807	1,67,483	63,293	64,137
22	बुलढाणा	1,301	5,873	2,42,283	2,564	2,52,021	73,492	1,05,839
23	अकोला	1,265	2,907	2,48,887	6,899	2,59,958	89,634	1,37,180
24	अमरावती	2,484	4,844	2,09,923	2,525	2,19,776	80,941	1,18,601
25	यवताळ	2,893	3,168	2,87,486	4,810	2,98,357	79,149	2,15,556
26	वर्धा	1,775	1,784	1,28,803	3,143	1,35,505	54,289	1,01,000
27	नागपूर	2,801	3,895	2,09,974	6,016	2,22,686	72,728	1,46,581
28	भंडारा	3,018	5,559	3,27,666	5,411	3,41,654	83,234	1,34,218
29	चंद्रपूर	1,582	2,606	2,76,895	4,987	2,86,070	65,907	1,31,866
30	गडचिरोली	4,181	16,665	2,08,212	9,211	2,38,269	41,595	1,23,387
महाराष्ट्र राज्य		51,958	2,97,429	64,49,487	1,56,363	69,55,237	25,46,517	32,29,343

ANIMAL HUSBANDRY AND DAIRYING

TABLE No. 14.1

Live-Stock In each District

(1992)

गाई/बैल Cattle				म्हशी-रेडो Buffaloes					
तीन वर्षावरील गाई Females over 3 years				तीन वर्षावरील रेडो Males over 3 years					
इतर Others	एकूण Total	कासरे Young stock	एकूण गाई-बैल Total cattle	पेदाशीसाठी व कामासाठी पेदाशीसाठी उपयोगात उचलेले आणलेले कामाकरिता कामलेले केवळ Used for breeding only Used for breeding and work both Used for work only			इतर Others	एकूण Total	District
				Used for breeding only	Used for breeding and work both	Used for work only			
(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(19)	(2)
118	6,232	2,759	14,259	2,872	334	4	302	3,512	Brihan Mumbai
3,054	1,70,962	1,22,951	5,36,487	1,925	7,339	27,193	1,194	37,651	Thane
908	1,57,113	1,30,707	4,80,582	543	6,224	30,330	1,869	38,966	Raigad
2,368	1,72,418	1,33,202	5,63,751	172	3,449	16,613	632	20,866	Ratnagiri
811	62,763	56,203	2,46,667	252	4,790	26,745	954	32,741	Sindhudurg
2,946	3,72,537	2,93,069	10,97,860	1,885	3,241	19,304	842	25,272	Nashik
2,106	2,15,283	1,82,540	7,51,355	1,475	959	2,925	544	5,903	Dhule
1,694	2,21,225	1,92,928	7,22,160	2,809	715	882	564	4,970	Jalgaon
4,726	4,50,088	3,49,690	11,34,541	1,054	472	1,402	288	3,216	Ahmednagar
3,675	3,16,111	2,23,704	8,14,726	1,706	813	1,337	500	4,356	Pune
1,434	1,80,607	1,20,971	4,57,287	1,157	1,145	1,979	1,047	5,328	Satara
907	1,13,214	78,458	2,96,386	1,119	1,736	4,971	490	8,316	Sangli
3,219	2,15,010	1,72,599	5,73,740	1,361	1,498	4,519	957	8,335	Solapur
950	76,826	42,062	2,54,797	549	1,804	22,099	713	25,165	Kolhapur
544	1,80,726	1,47,309	5,86,865	894	362	416	220	1,892	Aurangabad
217	1,26,767	1,15,186	4,53,337	517	399	795	179	1,890	Jalna
2,164	2,33,436	1,87,552	7,07,861	912	362	556	444	2,274	Parbhani
1,255	1,69,963	1,52,461	5,76,371	466	507	940	467	2,380	Beed
4,044	2,60,624	1,95,816	7,11,300	1,141	460	531	687	2,819	Nanded
1,882	1,30,350	1,00,276	3,85,824	659	662	1,525	344	3,190	Osmanabad
1,247	1,28,677	94,220	3,90,380	312	292	685	320	1,609	Latur
462	1,79,793	1,39,732	5,71,546	659	545	1,129	200	2,533	Buldhana
1,111	2,27,925	1,65,779	6,53,662	1,053	355	242	689	2,339	Akola
2,476	2,02,018	1,65,474	5,87,268	1,771	84	163	126	2,144	Amravati
5,309	3,00,014	2,18,305	8,16,676	1,575	160	401	205	2,341	Yavatmal
1,249	1,56,538	1,27,142	4,19,185	1,208	133	179	140	1,660	Wardha
3,633	2,22,942	1,88,954	6,34,582	1,685	294	470	329	2,778	Nagpur
3,619	2,21,071	2,07,326	7,70,051	1,599	1,887	30,463	1,140	35,089	Bhandara
2,994	2,00,767	1,79,587	6,66,424	543	429	2,364	530	3,866	Chandrapur
10,197	1,75,179	1,51,630	5,65,078	629	2,529	39,242	902	43,302	Gadchiroli
71,319	58,47,179	46,38,592	1,74,41,008	34,502	43,979	2,40,404	17,818	3,36,703	Maharashtra State

		म्हशी रेडे/Bufaloes						
		तीन वर्षांवरील म्हशी/ Females over 3 years						
अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा	दुभत्या In milk	आटलेल्या व एकदाही न व्यालल्या Dry and not calved even once	कामाच्या Working	इतर Others	एकूण Total	वासर Young Stock	एकूण म्हशी-रेडे Total buffaloes
(1)	(2)	(20)	(21)	(22)	(23)	(24)	(25)	(26)
1	बृहन्मुबई	76,247	2,744	..	324	79,315	11,309	94,136
2	ठाणे	48,547	41,679	..	1,870	92,096	49,640	1,79,387
3	रायगड	42,344	34,021	..	275	76,640	58,097	1,73,703
4	रत्नागिरी	17,604	22,977	..	526	41,107	28,085	90,058
5	सिंधुदुर्ग	23,058	21,968	..	401	45,427	35,682	1,13,850
6	नाशिक	59,584	63,407	..	782	1,23,773	84,906	2,33,951
7	धुळे	44,141	51,864	..	558	96,563	58,784	1,61,250
8	जळगाव	1,11,806	97,988	..	1,156	2,10,950	170,122	3,43,042
9	अहमदनगर	46,091	44,251	..	649	90,991	56,812	1,51,019
10	पुणे	95,882	72,961	..	1,659	1,70,502	76,367	2,51,225
11	सातारा	1,20,394	97,877	..	1,500	2,19,771	1,05,483	3,30,582
12	सांगली	1,53,114	85,491	..	564	2,39,169	1,34,061	3,81,546
13	सोलापूर	89,931	62,802	..	1,106	1,53,839	1,05,796	2,67,970
14	कोल्हापूर	2,67,290	1,05,140	..	1,398	3,73,828	1,51,760	5,50,753
15	औरंगाबाद	31,873	31,653	..	136	63,662	46,628	1,12,182
16	जालगा	21,017	22,345	..	50	43,412	31,969	77,271
17	परभणी	49,528	43,923	..	626	94,077	63,873	1,60,224
18	बीड	47,287	43,165	..	520	90,972	67,783	1,61,135
19	महेंद्र	77,229	59,331	..	1514	1,38,074	96,486	2,37,379
20	उस्मानाबाद	44,403	42,759	..	250	87,412	55,083	1,45,685
21	नांदूर	61,667	54,578	..	1,051	1,17,296	76,844	1,95,749
22	बुलढाणा	36,300	37,479	..	141	73,920	42,149	1,18,602
23	अकोला	42,318	46,754	..	346	89,418	53,629	1,45,386
24	अमरावती	35,769	37,720	..	831	74,320	40,924	1,17,388
25	यवतमाळ	33,698	48,341	..	1,156	83,195	49,454	1,34,990
26	वर्धा	16,511	19,416	..	237	36,164	21,992	59,816
27	नागपूर	28,556	26,201	..	571	55,328	29,730	87,836
28	शेजारा	42,191	41,711	..	1,252	85,154	64,738	1,84,981
29	चंद्रपूर	26,478	31,870	..	491	58,839	45,150	1,07,855
30	गडचिरोली	8,235	9,863	..	538	18,636	16,349	78,287
महाराष्ट्र राज्य		17,99,093	14,02,279	..	22,478	32,23,850	18,86,685	54,47,238

TABLE No. 14.1—Contd.

मेंढरे	साळ्या	घोडे शिंगरे	इतर जनावरे	एकूण पशुधन	कोंबड्या, बदकें तगैरे	कुत्रे	कुत्र्यांचा समावेश करून एकूण पशुधन	District
Sheep	Goats	Horse and ponies	Other live-stock	Total live-stock	Total poultry	Dogs	Total live-stock including dogs	
(27)	(28)	(29)	(30)	(31)	(32)	(33)	(34)	(2)
15,246	31,888	1,641	13,786	1,64,063	12,47,354	21,370	1,85,433	Brihan Mumbai
696	2,04,739	465	27,305	9,35,516	17,31,179	74,619	10,10,135	Thane
887	1,52,805	1,327	4,870	8,12,108	14,73,173	43,732	8,55,840	Raigad
47	65,233	27	806	7,19,689	13,88,886	48,264	7,67,953	Ratnagiri
74	51,085	..	7,585	4,15,528	8,90,926	54,408	4,69,936	Sindhudurg
2,86,139	6,88,767	2,361	48,233	23,35,036	19,37,651	1,24,752	24,59,788	Nashik
1,84,787	4,96,565	2,908	47,561	16,21,764	10,21,545	41,027	16,62,791	Dhule
39,995	5,27,689	1,427	48,243	16,61,271	7,17,847	51,907	17,13,178	Jalgaon
4,06,993	9,15,404	2,270	58,149	26,41,834	25,33,073	1,90,710	28,32,544	Ahmednagar
3,44,069	5,17,237	1,863	42,791	19,52,136	40,46,215	1,48,767	21,00,903	Pune
3,63,032	3,49,779	1,895	24,348	15,16,970	18,53,284	95,561	16,12,531	Satara
2,48,297	2,93,858	948	17,272	12,30,406	21,80,118	75,056	13,05,462	Sangli
3,01,646	7,05,583	1,139	32,005	18,67,294	21,07,411	1,17,407	19,84,701	Solapur
1,53,116	1,72,313	1,090	8,582	11,36,722	13,83,027	68,674	12,05,396	Kolhapur
90,740	4,03,542	2,199	32,567	12,13,665	4,98,186	63,850	12,77,515	Aurangabad
50,732	2,63,807	2,101	20,881	8,58,498	3,21,375	39,474	8,97,972	Jalna
38,836	3,87,235	1,607	38,192	13,16,699	3,87,314	67,916	13,84,615	Parbhani
1,72,953	3,81,474	1,534	40,139	13,15,059	6,04,350	85,768	14,00,827	Beed
46,595	3,69,161	584	38,808	13,90,325	4,27,640	61,498	14,51,823	Nanded
56,812	2,22,617	187	10,738	8,17,306	3,04,054	42,010	85,9,316	Osmanabad
43,616	1,69,589	311	18,866	8,09,905	2,26,541	45,144	8,55,049	Latur
96,382	2,28,322	1,566	28,012	10,92,222	2,91,156	55,470	11,47,692	Buldhana
18,270	3,61,930	3,285	31,073	12,00,066	3,62,828	62,629	12,62,695	Akola
21,059	2,98,374	4,404	19,003	10,40,162	3,11,151	51,534	10,91,696	Amravati
9,660	3,89,977	1,502	26,370	13,67,331	6,61,473	63,381	14,30,712	Yavatmal
7,729	1,78,523	663	12,184	6,72,450	2,19,157	34,561	7,07,011	Wardha
17,141	3,07,732	466	25,388	10,60,836	5,98,978	64,346	11,25,182	Nagpur
2,342	3,11,307	93	28,343	12,82,950	8,83,670	43,517	13,26,467	Bhandara
41,774	2,53,283	244	18,626	1,07,9,028	8,62,770	35,906	11,14,934	Chandrapur
14,802	18,1,044	14	26,670	8,66,057	7,14,742	36,675	9,02,732	Gadchiroli
30,74,467	99,40,862	40,121	4,49,200	3,63,92,896	3,21,87,074	20,09,933	3,84,02,829	Maharashtra State

Source.—Live-stock Census, 1992.

14. पशुसंवर्धन आणि दुग्धव्यवसाय/ANIMAL HUSBANDRY AND DAIRYING

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 14.2 (A)

पशुसंवर्धनासाठी मुलभूत सुविधा
Infrastructure Facilities in Animal Husbandry
(1993-94)

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हे	पशुवैद्यकीय रुग्णालये Veterinary Hospitals		पशुवैद्यकीय दवाखाने Veterinary Dispensaries		कृत्रिम रेतन केंद्रे Artificial Inseminations		कत्तलखाने Slaughter Houses		District
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(2)
	1950-51	254**	254**	210	210	
	1960-61	454**	454**	36	36	298	298	
	1970-71	26	26	263	263	870	870	NA	NA	
	1974-75	55	55	241	241	1,456	1,456	199	199	
	1980-81	56	56	507	507	2,417	2,417	197	197	
	1985-86	7	7	764	764	2,769	2,769	351	351	
	1990-91	2	..	815	..	3,602	..	387	..	
	1991-92	2	..	920	..	3,651	..	413	..	
	1992-93	2	..	924	..	3,841	..	413	..	
1	बृहन्मुंबई	1 (x)	1 (x)	3	6	4	4	2	2	Gr. Mumbai
2	ठाणे	1	1	33	33	118	125	11	11	Thane
3	रायगड	1	1	22	22	90	91	Raigad
4	रत्नागिरी	1	1	20	20	142	145	Ratnagiri
5	सिंधुदुर्ग	1	1	8	8	64	68	2	2	Sindhudurg
6	नाशिक	1	1	43	44	197	203	8	8	Nashik
7	धुळे	1	1	41	41	152	155	9	9	Dhule
8	जाळगाव	1	1	46	46	155	156	19	19	Jaigaon
9	अहमदनगर	1	1	54	54	211	213	8	8	Ahmednagar
10	पुणे	1	1	43	43	205	219	9	9	Pune
11	सातारा	1	1	40	48	137	148	7	7	Satara
12	सांगली	1	1	31	35	128	133	6	6	Sangli
13	सोलापूर	1	1	39	39	130	151	8	8	Solapur
14	कोल्हापूर	1	1	26	28	138	140	14	14	Kolhapur
15	औरंगाबाद	1	1	31	33	109	110	10	10	Aurangabad
16	जालना	1	1	27	27	50	90	8	8	Jalna
17	परभणी	1 (x)	1 (x)	50	50	133	139	22	22	Parbhani
18	बीड	1	1	31	31	129	137	11	11	Beed
19	नांदेड	1	1	54	54	144	145	17	17	Nanded
20	उस्मानाबाद	1	1	31	31	77	86	11	11	Osmanabad
21	लातूर	1	1	29	29	113	116	6	6	Latur
22	बुलढाणा	1	1	21	21	118	119	51	51	Buldhana
23	अकोला	1	1	31	31	132	132	50	50	Akola
24	अमरावती	1	1	25	29	157	157	37	37	Amravati
25	यवतमाळ	1	1	47	47	174	168	50	50	Yavatmal
26	वर्धा	1	1	19	20	79	79	6	6	Wardha
27	नागपूर	2 (x)	2 (x)	37	39	172	170	17	17	Nagpur
28	भंडारा	1	1	25	25	145	157	5	5	Bhandara
29	चंद्रपूर	1	1	24	24	126	126	7	7	Chandrapur
30	गडचिरोली	1	1	34	34	83	90	2	2	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		31	31	965	992	3,849 (x)	3,972 (x)	413	413	Maharashtra State
						(x)	(x)			

14. पशुसंवर्धन आणि मुग्धप्यवसाय/ANIMAL HUSBANDRY AND DAIRYING

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 14.2 (B)

पशुसंवर्धनासाठी मुलभूत सुविधा
Infrastructure Facilities in Animal Husbandry
(1994-95)

अनुक्रमांक	जिल्हे	भेऊचा व लोकर विस्तारित केंद्रे		गाई-बैल पैदास केंद्रे		कुक्कुट पैदास पालन केंद्रे		डुकरे पैदास केंद्रे		
Serial No.		Sheeps & Wool extension Centres		Cattle breeding Centres		Poultry breeding farms		Pig breeding farms		District
(1)	(2)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(2)
	1950-51	4	4	
	1960-61	..	12	12	15	15	
	1970-71	..	12	12	15	15	
	1974-75	14	14	
	1980-81	12	12	
	1985-86	13	13	
	1990-91	12	..	20	
	1991-92	13	..	20	
	1992-93	13	..	20	
1	बृहन्मुंबई	Brihan Mumbai
2	ठाणे	1	1	Thane
3	रायगड	1	1	Raigad
4	रत्नागिरी	1	1	Ratnagiri
5	सिंधुदुर्ग	Sindhudurg
6	नाशिक	1	1	Nashik
7	धुळे	1	1	Dhule
8	जळगाव	Jaigaon
9	अहमदनगर	1	1	1	1	..	Ahmednagar
10	पुणे	..	1 (xxx)	1	1	1	1	Pune
11	सातारा	1	1	Satara
12	सांगली	1	1	1	1	..	Sangli
13	सोलापूर	1	1	1	1	..	Solapur
14	कोल्हापूर	1	1	..	Kolhapur
15	औरंगाबाद	1	1	1	1	..	Aurangabad
16	जालना	Jalna
17	परभणी	1	1	1	1	..	Parbhani
18	बीड	1	1	Beed
19	नांदेड	1	1	Nanded
20	उस्मानाबाद	1	1	Osmanabad
21	लातूर	Latur
22	बुलढाणा	Buldhana
23	अकोला	1	1	Akola
24	अमरावती	2	2	1	1	..	Amravati
25	यवतमाळ	1	1	1	1	..	Yavatmal
26	वर्धा	1	1	Wardha
27	नागपूर	1	1	1	1	..	Nagpur
28	भंडारा	Bhandara
29	चंद्रपूर	Chandrapur
30	गडचिरोली	1	1	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		..	1	1	12	12	20	20	..	Maharashtra State

टीप :- (1) N. A. उपलब्ध नाही/Not available

(2) पशुपैदास केंद्र नागपूरचे, बैलाची निपज करण्याच्या दंडात रुपांतर केले आहे.

Cattle BREEDING centre Nagpur has been converted into Bull Reading Centre.

(3) यामध्ये दापोली, परभणी व नागपूर या कृषि विद्यापीठांतर्गत असणाऱ्या पशुवैद्यकीय सर्व चिकित्सालयाचा समावेश आहे.

(3) (x) Includes all Veterinary Hospitals are under Dapoli, Parbhani & Nagpur University.

(4) पशुवैद्यकीय दवाखान्या व पशुवैद्यकीय रुग्णालयांचा यात समावेश आहे

**Includes both Hospitals & Dispensaries.

आधार : पशुसंवर्धन आयुक्त, महाराष्ट्र शासन, पुणे.

Source : Commissioner of Animal Husbandry, Govt. of Maharashtra, Pune.

14. पशुसंवर्धन आणि दुग्धव्यवसाय/

सक्ता क्रमांक/

पशुवैद्यकीय संस्थांनी केलेले काम/

अनु- क्रमांक Sr. No.	जिल्हा	उपचार केलेले Cases Treated	खच्ची केलेले Castrations performed	लस टोचणी केलेले/Vaccinations performed				
				घटसर्प Haemorrhagic septicaemia	फण्या Black Quarter	बुळकांडी Rinderpest	लाळ्या खुरकत Foot and mouth	इन्टरोटोक्सामिया Enterotoxaemia
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)
1	बृहन्मुंबई	15,835	480	4,949	496	1,94,410	564	190
2	ठाणे	1,50,540	13,770	1,67,102	88,073	3,99,905	49,085	25,097
3	रायगड	2,12,814	18,412	1,12,026	1,20,469	10,299	40,892	49,235
4	रत्नागिरी	2,00,441	12,754	86,295	73,928	6,893	55,561	1,09,142
5	सिंधुदूर्ग	1,05,755	6,240	58,617	12,087	32,612	48,655	24,219
6	नाशिक	5,77,880	66,383	3,53,317	3,28,600	3,28,106	1,64,098	2,90,352
7	धुळे	5,00,866	46,734	2,74,869	2,91,827	4,98,738	71,540	1,44,870
8	जळगाव	5,90,611	51,179	2,78,521	2,31,853	3,82,757	65,192	74,779
9	अहमदनगर	7,37,266	63,706	2,08,959	3,35,502	1,97,588	1,23,546	3,97,129
10	पुणे	6,82,866	46,793	4,08,432	4,04,315	78,739	1,82,554	4,65,394
11	सातारा	2,80,758	14,936	2,46,675	2,23,893	2,46,565	1,00,329	2,17,041
12	सांगली	4,37,010	22,404	2,42,085	1,84,175	12,28,660	39,837	1,83,778
13	सोलापूर	5,47,657	30,339	1,73,941	1,46,063	10,65,358	86,060	1,61,726
14	कोल्हापूर	3,17,341	17,617	2,58,254	2,12,652	9,39,266	40,108	1,69,818
15	औरंगाबाद	4,98,182	43,032	2,48,231	2,41,329	69,161	33,664	71,011
16	जालना	3,53,700	43,993	2,17,112	1,96,098	9,367	56,397	1,06,212
17	परभणी	4,45,041	36,685	2,41,624	2,48,064	60,496	68,486	1,20,387
18	बीड	4,90,175	52,680	1,84,722	2,13,526	22,216	88,840	1,11,047
19	नांदेड	5,53,652	45,156	2,93,021	2,66,998	2,56,786	58,386	1,22,038
20	उस्मानाबाद	3,81,318	27,569	1,53,429	1,33,858	81,292	44,750	78,343
21	लातूर	4,88,370	36,499	2,36,315	2,48,156	3,07,064	54,734	63,185
22	बुलढाणा	6,01,133	39,277	1,88,309	1,79,551	24,054	57,406	45,594
23	अकोला	7,76,317	60,121	2,77,902	2,30,276	29,463	43,575	57,326
24	अमरावती	5,87,281	31,980	2,89,131	2,54,058	3,89,689	1,08,330	1,27,732
25	यवतमाळ	6,30,745	48,685	3,26,946	2,67,976	69,076	1,31,744	1,00,989
26	वर्धा	3,37,943	21,436	1,76,995	1,74,731	21,036	55,740	1,07,280
27	नागपूर	4,80,440	39,310	2,38,277	2,35,652	2,73,574	95,433	1,11,974
28	भंडारा	3,29,993	37,311	1,43,384	1,32,883	2,04,918	1,05,108	976
29	चंद्रपूर	6,54,047	52,261	2,06,537	1,10,633	1,94,516	1,39,125	49,814
30	गडचिरोली	3,09,285	26,075	1,33,934	92,863	1,01,776	54,950	17,912
महाराष्ट्र राज्य		1,32,75,262	10,53,817	64,29,911	58,78,585	77,24,380	22,64,689	36,04,590

ANIMAL HUSBANDARY AND DAIRYING

TABLE No. 14.3 (A)

Work Done By Veterinary Institutions

(1993-94)

लस टोचणी केलेले/Vaccinations performed					कृत्रिम रेतन केलेल्या जनावरांची संख्या नैसर्गिक रेतन केलेल्या Animal covered by artificial inseminations (Fresh + replate)		जनावरांची संख्या Animals covered by Nature services		District
शेळ्या, मेंढ्याची देवी Sheep and Goat Pox	रानीखेत (मानमोडी) Ranikhet Disease	कोबड्याची देवी Fowl Pox	इतर Others	एकूण Total	गायी Cows	म्हशी Buffaloes	गायी Cows	म्हशी Buffaloes	
(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(2)
..	29,699	20,307	9,972	2,60,587	74	52	Brihan Mumbai
..	6,13,700	2,47,284	4,68,032	20,58,278	4,222	2,346	..	119	Thane
300	13,09,795	3,11,130	4,94,596	24,48,742	3,810	2,645	Raigad
..	10,90,163	2,75,415	1,04,826	18,02,223	12,032	4,470	Ratnagiri
..	5,56,387	1,18,379	59,558	9,10,514	5,153	3,755	Sindhudurg
..	6,44,776	2,68,734	2,82,280	26,58,263	52,668	7,309	Nasik
7,560	7,05,742	3,11,570	3,49,430	26,56,146	32,907	7,204	366	244	Dhule
..	4,64,680	1,99,249	2,62,027	19,59,058	26,179	11,365	..	101	Jaigaon
6,206	6,06,884	2,49,272	68,694	21,93,780	1,80,363	10,284	325	..	Ahmednager
32,839	10,88,440	2,13,093	4,34,339	33,08,145	1,59,582	18,791	47	..	Pune
30,330	8,78,347	1,07,829	1,11,828	21,62,837	99,883	35,620	Satara
3,933	7,54,233	1,93,676	5,01,167	33,31,544	54,729	86,556	Sangli
16,242	5,77,122	1,32,171	1,63,050	25,21,733	50,294	10,124	287	246	Solapur
..	5,84,778	2,28,943	2,72,761	27,06,580	41,755	91,640	..	422	Kolhapur
..	2,41,441	1,16,426	1,66,594	11,87,857	48,265	5,534	Aurangabad
..	2,80,675	1,63,217	5,337	10,34,415	19,923	5,156	Jalna
..	2,00,050	44,973	49,196	10,33,276	14,535	6,884	Parbhani
971	2,96,790	1,68,071	1,05,318	11,91,501	28,727	7,283	Beed
..	1,95,285	54,688	47,256	12,94,458	23,549	8,216	1,013	148	Nanded
52	1,84,931	78,191	48,933	8,03,779	19,663	5,826	57	78	Osmanabad
933	1,65,670	49,985	28,542	11,54,584	23,866	10,921	1,079	363	Latur
..	1,78,477	1,02,318	12,340	7,88,049	22,940	13,592	Buldhana
14,252	1,96,210	90,639	1,03,320	10,42,963	20,225	11,378	Akola
..	1,60,538	77,788	1,24,263	15,31,529	19,464	5,531	371	130	Amravati
..	3,51,070	85,885	1,08,155	14,41,841	15,687	6,545	496	327	Yavatmal
..	2,22,904	159,722	31,125	9,49,533	17,221	1,326	449	46	Wardha
..	3,68,588	1,85,859	3,99,288	19,08,645	29,559	3,295	390	127	Nagpur
..	2,48,712	1,33,340	71,643	10,40,964	17,786	2,699	336	125	Bhandara
1,175	4,05,799	1,75,346	1,252	12,84,197	9,912	4,592	183	..	Chandrapur
794	2,36,238	98,750	4,408	7,41,625	1,907	608	592	38	Gadchiroli
1,15,587	1,38,38,124	46,62,250	48,89,530	494,07,646	10,56,880	3,91,547	5,991	2,514	Maharashtra State

Source.—Commissioner of Animal Husbandry, Government of Maharashtra, Pune.

14. पशुसंवर्धन आणि दुग्धप्यवसाय/

तक्ता क्रमांक/

पशुवैद्यकीय संस्थांनी केलेले काम/

अनु- क्रमांक Sr. No.	जिल्हा	उपचार केलेले Cases Treated	खच्ची केलेले Castrations performed	तस टोवणी केलेले/Vaccinations performed				
				घटसर्प Haemorrhagic and septicaemia	कन्या Black Quarter	बुलकाडी Rinderpest	लाळ्या खुर्कत Foot and mouth	इन्टरोटोक्साेमिया Enterofoxaemia
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)
1	बृहन्मुंबई	18,421	480	6,068	500	1,78,453	478	..
2	ठाणे	1,56,657	13,324	1,83,046	1,05,249	3,17,290	59,847	24,002
3	रायगड	2,05,942	13,928	1,00,759	1,08,606	..	22,889	23,877
4	रत्नागिरी	2,16,478	12,905	1,53,241	1,25,320	4,640	61,512	91,015
5	सिंधुदूर्ग	95,650	5,144	50,748	13,961	2,54,868	32,431	22,875
6	नाशिक	5,42,083	66,126	2,61,313	2,78,148	21,51,963	66,759	1,81,487
7	धुळे	4,42,303	47,537	4,63,206	2,56,869	19,00,680	87,193	1,43,671
8	जळगाव	6,03,538	52,992	4,91,629	1,66,508	2,64,351	82,991	4,46,906
9	अहमदनगर	6,33,891	60,750	2,02,628	3,44,403	2,132	77,429	4,03,826
10	पुणे	6,56,639	44,399	4,27,263	3,91,333	23,038	1,57,967	4,30,915
11	सातारा	2,46,012	16,131	4,57,995	2,89,202	1,49,047	64,832	1,50,508
12	सांगली	4,32,455	24,536	3,73,261	2,64,962	1,60,467	36,086	2,19,212
13	सोलापूर	6,83,262	36,578	2,33,630	2,01,050	5,99,555	58,768	3,01,217
14	कोल्हापूर	2,92,827	16,982	3,62,704	2,24,369	3,86,980	7,164	2,57,623
15	औरंगाबाद	5,09,145	41,765	3,34,748	3,53,347	37,972	33,572	1,35,821
16	जालना	3,44,792	43,005	2,80,740	2,45,310	..	24,607	1,28,211
17	परभणी	4,49,180	40,468	2,60,950	2,43,276	44,312	30,678	1,21,591
18	बीड	4,76,800	52,774	2,46,898	2,75,249	39,769	19,060	1,31,814
19	नांदेड	4,94,911	35,859	2,83,647	2,18,338	4,37,515	15,725	62,696
20	उस्मानाबाद	3,38,500	27,478	1,42,474	1,41,207	6,07,405	18,050	75,068
21	लातूर	4,33,960	37,369	1,95,677	1,79,061	1,04,107	38,687	51,825
22	बुलढाणा	4,52,654	38,280	2,17,753	1,78,698	..	27,085	47,961
23	अकोला	5,67,544	57,258	2,25,985	1,82,956	..	61,789	48,442
24	अमरावती	5,43,676	33,661	3,03,301	2,04,441	2,78,395	55,845	99,825
25	यवतमाळ	5,60,487	47,316	3,03,330	2,28,522	6,03,197	56,762	98,334
26	वर्धा	2,83,655	20,134	2,14,715	1,66,132	2,861	47,330	84,237
27	नागपूर	3,93,714	38,565	2,54,616	1,91,724	2,30,351	53,047	92,299
28	भंडारा	3,24,504	36,780	2,25,603	1,63,676	1,37,372	1,37,886	26,468
29	धंदूपूर	5,33,226	50,847	2,07,571	1,35,288	7,18,482	90,990	30,933
30	गडचिरोली	2,70,918	24,299	1,30,637	1,08,924	4,34,343	72,162	12,244
महाराष्ट्र राज्य		122,01,822	10,37,670	75,96,136	59,86,629	100,69,545	15,99,421	39,44,903

आधार. - पशुसंवर्धन आयुक्त, महाराष्ट्र शासन, पुणे.

ANIMAL HUSBANDRY AND DAIRYING

TABLE No. 14.3 (B)

Work Done By Veterinary Institutions

(1994-95)

लस टोवणी केलेले/Vaccinations performed					कृत्रिम रेतन केलेल्या जनावरांची संख्या Animal covered by artificial inseminations fresh replat		पैसर्गिक रेतन केलेल्या जनावरांची संख्या Animals covered by Nature services		District
शेळ्या, मेंढ्याची देवी Sheep and Goat Pox	रानीखेत (मानमोडी) Ranikhet Disease	कोबड्याची देवी Fowl Devi Pox	इतर Other	एकूण Total	गायी Cows	म्हशी Buffaloes	गायी Cows	म्हशी Buffaloes	
(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(2)
..	40,062	20,369	16,555	2,62,465	85	55	Brihan Mumbai
3,854	8,72,358	2,36,048	5,27,801	23,29,495	4,669	2,769	..	98	Thane
..	12,15,681	3,62,394	6,81,250	25,15,456	3,303	2,314	Raigad
..	11,94,484	4,43,793	1,43,132	22,17,137	11,579	4,433	Ratnagiri
..	5,44,814	1,29,319	57,878	11,06,894	4,642	2,939	Sindhudurg
..	6,67,968	3,06,994	2,20,825	41,35,457	52,106	7,199	Nasik
..	6,51,169	2,00,570	2,54,774	39,58,132	28,855	8,442	391	233	Dhule
..	4,22,330	1,74,922	1,80,327	22,29,964	24,515	13,360	..	186	Jaigaon
4,805	8,21,344	3,81,314	52,536	22,90,417	1,82,144	11,770	192	..	Ahmednager
7,745	12,20,049	3,29,998	4,66,934	34,55,242	1,59,157	18,934	82	..	Pune
13,835	9,97,088	1,18,274	1,18,429	23,59,010	1,01,892	37,507	Satara
3,137	9,60,742	1,67,905	5,74,259	27,60,031	65,358	97,102	Sangli
24,368	7,03,831	1,58,451	2,09,533	24,90,403	58,484	10,508	355	163	Solapur
..	6,70,102	3,17,534	3,19,702	25,46,178	39,909	88,904	..	269	Kolhapur
..	1,77,989	1,11,737	1,60,208	13,45,394	48,277	5,853	Aurangabad
..	2,69,806	1,31,154	3,577	10,83,405	18,114	5,002	Jalna
13,674	2,56,439	85,801	56,424	11,13,145	13,554	7,286	Parbhani
..	3,32,221	1,65,896	1,42,923	13,53,830	32,699	7,577	Beed
..	1,72,091	97,483	71,985	13,59,480	20,636	8,051	736	180	Nanded
200	2,11,685	1,07,937	74,893	13,78,919	21,423	6,754	75	73	Osmanabad
..	2,25,192	36,732	27,706	8,58,987	23,322	11,112	1,737	248	Latur
..	2,16,687	1,18,787	15,532	8,22,503	21,916	12,422	Buldhana
76,115	1,96,370	57,359	86,741	9,35,757	18,569	9,896	Akola
3,878	2,26,163	1,62,652	1,49,512	14,84,012	19,701	6,179	162	23	Amravati
..	3,96,138	1,41,400	104,224	19,31,907	13,234	5,725	597	226	Yavatmal
..	2,26,967	1,60,732	42,382	9,45,356	15,616	1,159	254	82	Wardha
..	3,69,469	2,09,998	4,05,688	18,07,192	29,358	3,199	478	127	Nagpur
..	3,74,781	2,32,789	30,789	13,29,364	18,609	3,356	376	91	Bhandara
..	2,37,512	1,31,196	2,279	15,54,251	9,155	3,757	85	..	Chandrapur
1,879	1,68,501	95,376	2,440	10,26,506	1,693	515	420	..	Gadchiroli
1,53,490	150,40,033	539,49,914	52,01,238	549,86,309	10,52,572	4,04,079	5,940	1,994	Maharashtra State

Source.—Commissioner of Animal Husbandry, Government of Maharashtra, Pune.

14. पशुसंवर्धन आणि दुग्धव्यवसाय/ANIMAL HUSBANDRY AND DAIRYING

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 14.4

दुग्धशाळा आणि दूध शितकरण केंद्रांची संख्या व क्षमता

Number of Milk Plants and Milk Chilling Centres and their capacity

(1993-94 & 1994-95)

अनुक्रमांक Sr. No.	वर्ष Year	सरासरी प्रतिदिनी दूध संकलन (लाख लिटरमध्ये) Average collection of milk (in lakhs ltrs.)		दूध प्रक्रिया यंत्रे/Milk Plants		दूध शितकरण केंद्र/Milk Chilling Centre		
				संख्या Number	क्षमता हजार लिटरमध्ये (Capacity in '000' Ltrs.)	संख्या Number	क्षमता हजार लिटरमध्ये (Capacity in '000' Ltrs.)	
(1)	(2)	(3)		(4)	(5)	(6)	(7)	
1	1986-87	20.25	34	40.45	108	12.77
2	1987-88	18.00	33	40.40	113	13.70
3	1988-89	22.41	36	43.40	112	14.57
4	1989-90	22.60	38	44.80	110	15.24
5	1990-91	23.78	38	44.80	112	15.24
6	1991-92	24.42	38	44.80	112	15.24
7	1992-93	25.82	40	46.05	113	16.38
8	1993-94	30.49	41	48.05	115	16.05
9	1994-95	31.35	45	51.10	112	17.57

आधार.— दुग्ध विकास आयुक्त, महाराष्ट्र शासन, वरली, मुंबई.

Source.—Commissioner of Dairy Development of Maharashtra, Worli, Mumbai.

सत्यमेव जयते

तयता कुरांक/TABLE No. 14.5 (A)

सयम्बव जयत

14. पशुसंवर्धन आणि दुग्धव्यवसाय/

तक्ता क्रमांक/

उपचार केलेल्या आणि खच्ची केलेल्या जनावरांची संख्या/

मुख्यालयाच्या ठिकाणी उपचार केलेल्या पशुंची संख्या No. of cases treated at the headquarters									
अनुक्रमांक Sr. No.	जिल्हा	आंतररुग्ण In-patients				बाह्यरुग्ण Out-patients			
		अश्वजातीय Equine	गोजातीय Bovine	इतर Others	एकूण Total	अश्वजातीय Equine	गोजातीय Bovine	इतर Others	एकूण Total
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
1	भुलसुबई	98	779	7,891	8,768
2	ठाणे	..	3	14	17	705	47,558	33,378	81,641
3	रायगड	..	1	1	2	1,061	68,943	23,465	93,469
4	रत्नागिरी	..	16	..	16	79	63,560	21,430	85,069
5	सिंधुदुर्ग	..	5	1	6	5	27,434	15,755	43,194
6	नाशिक	1	233	19	253	884	2,61,280	1,07,576	3,69,740
7	धुळे	4	206	21	231	872	2,42,503	89,108	3,32,483
8	जळगाव	9	260	4	273	414	4,14,879	70,133	4,85,428
9	अहमदनगर	8	136	24	168	736	3,70,053	1,62,029	5,32,817
10	पुणे	6	119	3	128	787	3,44,828	1,19,901	4,65,516
11	सातारा	..	322	1	23	740	1,40,239	43,408	1,84,387
12	सांगली	2	309	5	316	498	2,59,508	87,745	3,47,751
13	सोलापूर	2	1,062	52	1,116	553	2,45,818	1,47,734	3,94,105
14	कोल्हापूर	7	85	33	125	415	1,60,836	67,414	2,28,665
15	औरंगाबाद	2	439	96	537	477	2,63,133	1,21,899	3,85,509
16	जालना	..	91	1	92	545	2,01,911	70,915	2,73,371
17	परभणी	..	180	1	181	1,195	2,88,482	1,00,752	3,90,429
18	बीड	4	668	46	718	570	3,03,232	1,10,876	4,14,678
19	नांदेड	2	79	6	87	907	3,99,498	79,413	4,79,818
20	उस्मानाबाद	1	372	32	405	317	2,38,392	72,644	3,11,353
21	लातूर	1	188	23	212	476	3,41,926	66,968	4,03,370
22	बुलढाणा	3	470	21	494	2,364	3,98,998	1,19,054	5,20,446
23	अकोला	6	418	157	581	2,269	4,92,298	1,59,287	6,53,854
24	अमरावती	2	56	1	59	2,459	3,60,203	1,28,027	4,90,689
25	यवतमाळ	6	92	37	135	1,413	3,72,943	1,45,583	5,19,949
26	वर्धा	..	114	1	115	468	1,95,262	82,498	2,78,228
27	नागपूर	4	133	28	165	421	2,30,865	1,38,275	3,69,561
28	भंडारा	..	88	18	106	181	1,88,986	65,161	2,54,328
29	चंद्रपूर	..	135	3	138	234	3,14,215	1,53,975	4,68,424
30	गडचिरोली	..	19	1	20	22	1,35,657	42,819	1,78,498
महाराष्ट्र राज्य		70	5,999	650	6,719	22,165	73,74,219	26,55,152	100,51,536

ANIMAL HUSBANDRY AND DAIRYING

TABLE No. 14.5 (A)

Animals Treated and Castrated

(1993-94)

फिरतीवर उपचार केलेल्या पशुंची संख्या No. of cases treated on tour				एकूण औषधोपचार केलेल्या परतु संस्थात न दाखल केलेल्या पशुंची संख्या Total No. of cases supplied with medicines but not brought to the institutions	मुख्यालयाच्या ठिकाणी वाचवी केलेल्यांची संख्या Castrations performed at the headquarters				District
अश्वजातीय Equine	गोजातीय Bovine	इतर Others	एकूण Total		अश्वजातीय Equine	गोजातीय Bovine	इतर Others	एकूण Total	
(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(19)	(2)
83	1,675	5,309	7,067	8,115	..	29	172	201	Brihan Mumbai
138	46,123	22,621	68,882	1,46,755	9	5,739	1,095	6,843	Thane
402	72,927	46,014	1,19,343	1,43,660	1	8,536	..	8,537	Raigad
6	61,497	53,853	1,15,356	1,94,917	..	5,228	41	5,269	Ratnagiri
3	33,010	29,542	62,555	1,18,467	..	2,846	1	2,847	Sindhudurg
68	1,12,707	95,112	2,07,887	1,79,541	..	37,236	366	37,602	Nashik
107	1,02,423	65,822	1,68,152	1,58,873	1	23,958	2,268	26,227	Dhule
36	82,698	22,178	1,04,912	92,862	..	30,628	177	30,805	Jalgaon
61	97,513	1,06,707	2,04,281	2,62,609	3	48,518	1,816	50,137	Ahmednagar
140	1,07,952	1,09,130	2,17,222	1,41,371	8	34,491	4,210	38,709	Pune
97	64,881	31,370	96,348	53,055	449	9,522	2,094	12,085	Satara
46	51,744	37,153	88,943	97,099	26	11,119	8,513	19,658	Sangli
11	50,073	1,02,352	1,52,436	1,45,099	6	18,459	6,457	22,922	Solapur
15	36,445	52,091	88,551	88,124	22	10,679	4,584	15,285	Kolhapur
20	56,044	56,072	1,12,136	1,95,813	..	29,659	30	29,689	Aurangabad
18	50,950	29,269	80,237	1,38,850	..	30,968	24	30,992	Jalna
63	38,072	16,296	54,431	1,69,640	..	28,047	42	28,089	Parbhani
19	43,157	31,603	74,779	1,08,825	..	40,963	49	41,012	Beed
52	52,561	21,134	73,747	61,641	..	37,379	1	37,380	Nanded
32	47,975	21,553	69,580	49,478	..	21,653	401	22,054	Osmanabad
18	58,037	20,733	78,788	46,725	..	28,679	80	29,759	Latur
69	60,518	19,606	80,193	90,711	..	28,963	24	29,987	Buldhana
189	79,329	42,364	1,21,882	10,230	..	36,969	321	37,290	Akola
138	65,257	31,138	96,533	85,407	..	19,888	36	19,924	Amravati
47	71,118	39,496	1,10,661	1,09,487	..	33,462	196	33,658	Yavatmal
22	42,819	16,759	59,600	1,04,872	..	12,111	480	12,591	Wardha
23	70,819	39,872	1,10,714	2,09,096	..	16,673	8,059	24,732	Nagpur
1	53,791	21,767	75,559	1,31,810	..	22,181	3,201	25,382	Bhandara
1	1,21,826	63,658	1,85,485	1,24,597	..	25,231	861	26,092	Chandrapur
2	97,718	33,047	1,30,767	61,884	..	10,669	1,317	11,986	Gadchiroli
1,927	19,31,659	12,83,421	32,17,007	35,30,613	525	6,69,483	46,716	7,16,724	Maharashtra State

अनुक्रमांक Sr. No.	जिल्हा	फिरतीवर खच्ची केलेल्यांची संख्या Castrations performed on tour				खालील वळूध्या रेतनापासून कृत्रिम रेतन केलेल्या जनावरांची संख्या No. of animals inseminated by the semen of following bulls				
		अश्वजातीय Equine	गोजातीय Bovine	इतर Others	एकूण Total	विदेशी वळू Exotic bulls	संकरित वळू Cross-breed bulls	देशी वळू Indigenous bulls	महिस Buffaloes	एकूण Total
(1)	(2)	(20)	(21)	(22)	(23)	(24)	(25)	(26)	(27)	(28)
1	बृहन्मुंबई	..	40	239	279	74	52	126
2	ठाणे	5	6,770	152	6,927	3,049	1,173	..	2,346	6,568
3	रायगड	..	9,865	10	9,875	2,342	1,468	..	2,645	6,455
4	रत्नागिरी	..	7,379	106	7,485	6,633	5,399	..	4,470	16,502
5	सिंधुदुर्ग	..	3,393	..	3,393	3,487	1,668	..	3,755	8,908
6	नाशिक	..	28,724	57	28,781	28,964	23,704	..	7,309	59,977
7	धुळे	..	19,663	844	20,507	13,164	19,743	..	7,204	40,111
8	जळगाव	..	20,374	..	20,374	12,439	13,740	..	11,365	37,544
9	अहमदनगर	..	12,874	695	13,569	47,097	1,33,266	..	10,284	1,90,647
10	पुणे	..	6,567	1,517	8,084	29,668	1,29,743	171	18,791	1,78,373
11	सातारा	..	2,507	364	2,871	16,247	80,154	3,482	35,620	1,35,503
12	सांगली	..	1,169	1,577	2,746	7,746	42,750	4,233	86,556	1,41,285
13	सोलापूर	..	4,745	2,672	7,417	13,561	33,555	3,178	10,124	60,418
14	कोल्हापूर	..	1,412	920	2,332	4,816	36,939	..	91,640	1,33,395
15	औरंगाबाद	..	13,339	4	13,343	18,141	30,124	..	5,534	53,799
16	जालना	..	13,001	..	13,001	12,208	7,715	..	5,156	25,079
17	परमणी	..	8,596	..	8,596	10,119	4,416	..	6,884	21,419
18	बीड	..	11,662	6	11,668	11,527	17,137	63	7,283	36,010
19	नांदेड	..	7,776	..	7,776	9,692	11,189	2,668	8,216	31,765
20	उस्मानाबाद	..	5,271	244	5,515	7,106	12,557	..	5,826	25,489
21	लातूर	..	6,720	20	6,740	11,750	10,606	1,510	10,921	34,787
22	बुलढाणा	..	10,270	20	10,290	13,388	9,552	..	13,592	36,532
23	अकोला	..	22,831	..	22,831	14,922	5,226	77	11,378	31,603
24	अमरावती	..	12,007	49	12,056	12,925	6,539	..	5,531	24,995
25	यवतमाळ	..	15,018	9	15,027	11,525	4,162	..	6,645	22,232
26	वर्धा	..	8,753	92	8,845	9,119	7,650	452	1,326	18,547
27	नागपूर	..	10,476	4,102	14,578	15,892	13,365	302	3,295	32,854
28	भंडारा	..	10,584	1,345	11,929	10,005	7,781	..	2,699	20,485
29	चंद्रपूर	..	24,929	1,240	26,169	8,281	1,598	33	4,592	14,504
30	गडचिरोली	..	11,934	2,155	14,089	1,788	119	..	608	2,515
महाराष्ट्र राज्य		5	3,18,649	18,439	3,37,093	3,67,675	6,73,036	16,169	3,91,547	14,48,427

आधार - पशुसंवर्धन आयुक्त, महाराष्ट्र शासन, पुणे.

TABLE No. 14.5 (A)—Contd.

कृत्रिम रेतनाद्वारे जन्माला आलेली वासरे Calves born by artificial insemination				केलेली एकूण लस टोचणी Total Vaccinations carried out	District
संकरित Cross-breed	देशी Indigenous	महिस Buffaloes bulls	एकूण Total		
(29)	(30)	(31)	(32)	(33)	(2)
..	2,60,587	Bhraham Mumbai
1,425	..	809	2,234	20,58,278	Thane
1,110	..	846	1,956	24,48,742	Raigad
4,293	..	1,844	6,137	18,02,223	Ratnagiri
1,678	..	1,314	2,992	9,10,514	Sindhudurg
17,673	..	2,100	19,773	26,58,263	Nashik
10,259	..	2,230	12,489	26,56,146	Dhule
8,915	..	3,350	12,265	19,59,058	Jaigaon
66,552	..	2,092	68,644	21,93,780	Ahmednagar
59,700	23	5,414	65,137	33,08,145	Pune
37,165	887	11,399	49,451	21,62,837	Satara
20,386	1,407	29,239	51,032	33,31,544	Sangli
16,158	938	2,993	20,089	25,21,733	Solapur
14,200	..	30,303	44,503	27,06,580	Kolhapur
15,971	..	1,298	17,269	11,87,857	Aurangabad
5,608	..	1,406	7,014	10,34,415	Jalna
3,774	..	1,786	5,560	10,33,276	Parbhani
7,412	..	1,267	8,679	11,91,501	Beed
5,860	756	2,090	8,706	12,94,458	Nanded
5,989	..	1,151	7,140	8,03,779	Osmanabad
6,796	233	2,533	9,562	11,54,584	Latur
7,026	..	3,675	10,701	7,88,049	Buldhana
5,037	80	3,008	8,125	10,42,963	Akola
5,457	..	1,286	6,743	15,31,529	Amravati
3,257	..	1,241	4,498	14,41,841	Yavatmal
5,780	250	520	6,550	9,49,533	Wardha
10,700	156	1,172	12,028	19,08,645	Nagpur
6,404	..	1,074	7,478	10,40,964	Bhandara
2,321	2	1,375	3,698	12,84,197	Chandrapur
168	..	87	255	7,41,625	Gadchiroli
3,57,074	4,732	1,18,902	4,80,708	494,07,646	Maharashtra State

Source.—Commissioner of Animal Husbandry, Government of Maharashtra, Pune.

14. पशुसंवर्धन आणि मुख्यवसाय/

तक्ता क्रमांक/

उपचार केलेल्या व स्वप्नी केलेल्या जनावरांची संख्या/

मुख्यालयाच्या ठिकाणी उपचार केलेल्या पशुंची संख्या No. of cases treated at the headquarter									
अनुक्रमांक Sr. No.	जिल्हा	आंतररुग्ण In-patients				बाह्यरुग्ण Out-patients			
		अश्वजातीय Equine	गोजातीय Bovine	इतर Others	एकूण Total	अश्वजातीय Equine	गोजातीय Bovine	इतर Others	एकूण Total
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
1	बृहन्मई	124	955	8,589	9,668
2	ठाणे	..	4	6	10	1,290	49,547	30,036	80,873
3	रायगड	927	70,727	24,362	96,016
4	रत्नागिरी	..	7	1	8	30	58,152	18,108	76,290
5	सिंधुदुर्ग	..	14	..	14	8	24,227	13,916	38,151
6	नाशिक	1	157	14	172	687	2,31,484	98,910	3,31,081
7	धुळे	..	147	107	254	670	2,04,286	81,882	2,86,838
8	जळगाव	10	285	..	295	330	3,29,788	63,250	3,93,368
9	अहमदनगर	7	138	3	148	602	2,98,592	1,39,162	4,38,356
10	पुणे	7	85	3	95	595	2,97,205	1,22,050	4,19,850
11	सातारा	..	36	11	47	431	1,11,904	36,507	1,48,842
12	सांगली	17	307	7	331	462	2,54,845	89,551	3,44,858
13	सोलापूर	7	757	47	811	440	2,45,048	1,65,842	4,11,330
14	कोल्हापूर	1	225	19	245	332	1,17,156	68,847	1,86,335
15	औरंगाबाद	14	172	125	311	394	2,40,891	1,13,438	3,54,723
16	जालना	..	93	16	109	282	1,68,072	83,685	2,52,039
17	परभणी	..	175	..	175	773	2,50,836	1,10,426	3,62,035
18	बीड	2	268	42	312	370	2,60,786	1,11,407	3,72,563
19	नांदेड	2	73	3	78	808	3,13,737	99,155	4,13,700
20	उस्मानाबाद	..	408	37	445	206	1,90,122	77,609	2,67,937
21	लातूर	2	183	65	250	252	2,70,988	74,743	3,45,983
22	बुलढाणा	..	183	9	192	1,610	2,61,707	96,649	3,59,966
23	अकोला	3	383	165	551	1,572	3,07,139	1,24,526	4,33,237
24	अमरावती	1	46	..	47	1,737	2,94,982	1,28,002	4,24,721
25	यवतमाळ	1	86	15	102	932	2,83,999	1,45,942	4,30,873
26	वर्धा	..	69	7	76	345	1,45,955	67,926	2,14,226
27	नागपूर	..	101	60	161	202	1,69,074	1,02,418	2,71,694
28	भंडारा	3	83	16	102	126	1,70,965	48,732	2,19,823
29	चंद्रपूर	1	85	3	89	137	2,20,172	1,26,635	3,46,944
30	गडचिरोली	..	20	..	20	13	1,13,226	37,933	1,51,172
महाराष्ट्र राज्य		79	4,590	781	5,450	16,687	59,56,567	25,10,238	84,83,492

ANIMAL HUSBANDRY AND DAIRYING

TABLE No. 14.5 (B)

Animals Treated and Castrated

(1994-95)

फिरतीवर उपचार केलेल्या पशुंची संख्या No. of Cases treated on tour				एकूण औषधोपचार केलेल्या परतु संस्थान म दखल केलेल्या पशुंची संख्या Total No. of cases supplied with Medicines but not brought to the instrue- tions	मुख्यालयाच्या ठिकाणी खर्ची केलेल्याची संख्या Castrations performed at the headquarter				District
अश्वजातीय Equine	गोजातीय Bovine	इतर Others	एकूण Total		अश्वजातीय Equine	गोजातीय Bovine	इतर Others	एकूण Total	
(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(19)	(2)
125	1,495	5,133	6,753	8,115	..	29	172	201	Brihan Mumbai
420	50,115	25,239	75,774	1,45,726	..	4,729	781	5,510	Thane
630	68,119	41,177	1,09,926	1,25,128	..	5,288	5	6,293	Raigad
5	68,056	72,119	1,40,180	1,73,374	..	5,819	144	5,963	Ratnagiri
1	27,139	30,345	57,485	1,07,296	..	2,274	6	2,280	Sindhudurg
86	1,04,802	1,05,942	2,10,830	1,81,875	..	36,371	400	36,771	Nashik
80	75,399	79,732	1,55,211	1,59,925	1	24,203	1,974	26,178	Dhule
26	73,094	1,36,753	2,09,873	87,082	1	31,178	87	31,266	Jaigaon
73	1,01,988	93,326	1,95,387	1,73,000	5	43,871	1,974	45,850	Ahmednagar
158	1,18,148	1,18,388	2,36,694	1,28,889	2	31,455	4,327	35,784	Pune
89	62,588	34,446	97,123	77,994	1	10,384	2,069	12,454	Satara
18	52,415	34,833	87,268	92,444	32	11,101	8,843	19,976	Sangli
16	72,410	1,98,695	2,71,121	1,66,250	3	18,701	7,852	26,556	Solapur
44	48,044	58,159	1,06,247	87,275	15	9,646	4,431	14,092	Kolhapur
21	68,251	85,839	1,54,111	1,97,038	..	27,851	3	27,854	Aurangabad
7	56,224	36,413	92,644	1,01,211	..	28,365	28	28,393	Jalna
29	52,787	34,154	86,970	1,69,406	..	26,396	..	26,396	Parbhani
49	60,116	43,760	1,03,925	1,27,191	..	39,006	45	39,051	Beed
16	53,696	27,421	81,133	88,929	..	28,112	26	28,393	Nanded
30	45,332	24,756	70,118	60,665	..	21,284	293	26,396	Osmanabad
9	58,768	28,950	87,727	46,648	..	30,481	7	39,051	Latur
97	65,348	27,051	92,496	73,014	1	27,482	53	28,138	Buldana
200	82,822	50,734	1,33,756	85,423	..	32,061	260	32,321	Akola
157	82,265	36,486	1,18,908	99,322	..	18,638	163	18,801	Amravati
57	78,844	50,611	1,29,512	1,15,841	..	30,752	131	30,883	Yavatmal
5	49,708	19,640	69,353	1,22,856	..	11,281	428	11,709	Wardha
11	82,064	39,784	1,21,859	2,00,231	..	16,262	6,718	22,980	Nagpur
7	78,304	26,268	1,04,579	1,52,408	..	20,824	2,104	22,928	Bhandara
12	1,17,436	68,745	1,86,193	1,01,607	..	26,241	828	27,069	Chandrapur
5	81,988	37,733	1,19,726	82,344	..	9,699	1,328	11,027	Gadchiroli
2,483	20,37,765	16,72,632	37,12,880	35,38,507	61	6,30,784	45,480	6,76,325	Maharashtra State

अनुक्रमांक Sr. No.	जिल्हा	फिरतीवर खच्ची केलेल्याची संख्या Castrations performed on tour				खालील वळूच्या रेतनापासून कृत्रिम रेतन केलेल्या जनावरांची संख्या No. of animals inseminated by the semen of following bulls				
		अश्वजातीय Equine	गोजातीय Bovine	इतर Others	एकूण Total	विदेशी वळू Exotic bull	संकरित वळू Cross-breed bull	देशी वळू Indigeneous bull	महिस Buffaloes	एकूण Total
(1)	(2)	(20)	(21)	(22)	(23)	(24)	(25)	(26)	(27)	(28)
1	बृहन्मूर्बई	..	40	239	279	85	55	140
2	ठाणे	..	7,660	154	7,814	2,994	1,675	..	2,769	7,438
3	रायगड	..	7,625	10	7,635	1,921	1,382	..	2,314	5,617
4	रत्नागिरी	..	6,721	221	6,942	6,298	5,281	..	4,433	16,012
5	सिंधुदुर्ग	..	2,864	..	2,864	2,919	1,723	..	2,939	7,581
6	नाशिक	..	29,252	103	29,355	25,445	26,661	..	7,199	59,305
7	धुळे	..	20,562	797	21,359	10,977	17,878	..	8,442	37,297
8	जळगाव	..	21,724	2	21,726	11,442	13,073	..	13,360	37,875
9	अहमदनगर	..	14,049	851	14,900	47,465	1,34,679	..	11,770	1,93,914
10	पुणे	24	6,915	1,676	8,615	26,695	1,32,393	69	18,934	1,78,061
11	सातारा	..	3,012	665	3,677	13,706	82,972	5,214	37,507	1,39,399
12	सांगली	9	2,151	2,400	4,560	4,996	43,205	7,155	97,102	1,52,458
13	सोलापूर	..	4,686	5,336	10,022	14,804	39,347	4,333	10,508	68,992
14	कोल्हापूर	..	1,789	1,101	2,890	4,221	35,688	..	88,904	1,28,813
15	औरंगाबाद	..	13,911	..	13,911	16,828	31,449	..	5,853	54,130
16	जालना	..	14,611	1	14,612	10,843	7,271	..	5,002	23,116
17	परभणी	..	14,072	..	14,072	9,328	4,226	..	7,286	20,840
18	बीड	..	13,715	8	13,723	13,071	19,499	129	7,577	40,276
19	नांदेड	..	7,721	..	7,721	7,554	10,482	2,600	8,051	28,687
20	उस्मानाबाद	..	5,713	188	5,901	7,570	13,853	..	6,754	28,177
21	लातूर	..	6,881	..	6,881	10,526	10,820	1,976	11,112	34,434
22	बुलढाणा	..	10,716	28	10,744	12,159	9,757	..	12,422	34,338
23	अकोला	..	24,937	..	24,937	12,884	5,597	88	9,896	28,465
24	अमरावती	..	14,860	..	14,860	12,879	6,822	..	6,179	25,880
25	यवतमाळ	..	16,420	13	16,433	9,275	3,959	..	5,725	18,959
26	वर्धा	..	8,178	247	8,425	7,968	7,241	407	1,159	16,775
27	नागपूर	..	12,072	3,513	15,585	15,910	13,272	176	3,199	32,557
28	भंडारा	..	12,899	953	13,852	10,006	8,603	..	3,356	21,965
29	चंद्रपूर	..	22,777	1,001	23,778	7,327	1,813	15	3,757	12,912
30	गडचिरोली	..	11,269	2,003	13,272	1,573	120	..	515	2,208
महाराष्ट्र राज्य		33	3,39,802	21,510	3,61,345	3,39,669	6,90,741	22,162	4,04,079	14,56,651

आधार.- पशुसंवर्धन आयुक्त, महाराष्ट्र शासन, पुणे

TABLE No. 14.5 (B)—contd.

कृत्रिम रेतनाद्वारे जन्माला आलेली वासरे Calves born by artificial insemination				केलेली एकूण लस टोचणी Total Vaccinations carried out	District
संकरित Cross-breed	देशी Indigeneous	महिस Buffaloes bull	एकूण Total		
(29)	(30)	(31)	(32)	(33)	(2)
1	..	6	7	2,62,485	Bruhan Mumbai
1,438	..	1,019	2,457	23,29,495	Thane
1,149	..	858	2,007	25,15,456	Raigad
4,966	..	1,972	6,938	22,17,137	Ratnagiri
1,846	..	1,298	3,144	11,06,894	Sindhudurg
19,301	..	2,217	21,518	41,35,457	Nashik
10,958	..	2,539	13,497	39,58,132	Dhule
9,491	..	3,659	13,150	22,29,964	Jaigaon
71,872	..	3,000	74,872	22,90,417	Ahmednagar
63,660	27	6,193	69,880	34,55,242	Pune
41,654	1,287	14,034	56,975	23,59,010	Satara
20,131	1,769	34,236	56,136	27,60,031	Sangli
18,842	1,418	3,323	23,583	24,90,403	Solapur
15,942	..	31,990	47,932	25,46,178	Kolhapur
16,918	..	1,623	18,541	13,45,394	Aurangabad
6,615	..	1,432	8,047	10,83,405	Jalna
4,239	..	1,884	6,123	11,13,145	Parbhani
9,659	16	1,885	11,560	13,53,830	Beed
6,121	735	2,273	9,129	13,59,480	Nanded
7,256	..	1,690	8,946	13,78,919	Osmanabad
7,489	439	3,123	11,051	8,58,987	Latur
8,221	..	4,413	12,634	8,22,503	Buldhana
4,938	28	3,178	8,144	9,35,757	Akola
5,988	..	1,803	7,791	14,84,012	Amravati
3,818	..	1,460	5,278	19,31,907	Yavatmal
6,450	183	437	7,070	9,45,356	Wardha
11,795	122	1,247	13,164	18,07,192	Nagpur
7,301	..	1,129	8,430	13,29,364	Bhandara
2,805	1	1,405	4,211	15,54,271	Chandrapur
208	..	129	337	10,26,506	Gadchiroli
3,91,072	6,025	1,35,455	5,32,552	549,86,309	Maharashtra State

Source.—Commissioner of Animal Husbandry, Government of Maharashtra, Pune.

14. पशुसंवर्धन आणि दुग्धव्यवसाय/ANIMAL HUSBANDRY AND DAIRYING

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 14.6

पशुवैद्यकीय संस्थांची संख्या

Number of Veterinary institutions

(1993-94 and 1994-95)

अनुक्रमांक Sr. No.	जिल्हा	पशुवैद्यकीय चिकित्सालये Veterinary Polyclinics		पशुवैद्यकीय रुग्णालये Veterinary Hospitals		पशुवैद्यकीय दवाखाने Veterinary Dispensaries		District
(1)	(2)	A (3)	B (4)	A (5)	B (6)	A (7)	B (8)	(2)
1	बृहन्मुंबई	1(X)	1(X)	1(XX)	1(XX)	3(XXX)	6(XXX)	Bruhan Mumbai
2	ठाणे	1	1	33	33	Thane
3	रायगड	1	1	22	22	Raigad
4	रत्नागिरी	1	1	20	20	Ratnagiri
5	सिंधुदुर्ग	1	1	8	8	Sindhudurg
6	नाशिक	1	1	43 (XXX)	44 (XXX)	Nashik
7	धुळे	1	1	41	41	Dhule
8	जळगांव	1	1	46	46	Jalgaon
9	अहमदनगर	1	1	54	54	Ahmednagar
10	पुणे	1	1	1 (XX)	1 (XX)	43 (XXX)	43 (XXX)	Pune
11	सातारा	1	1	40	48	Satara
12	सांगली	1	1	31	35	Sangli
13	सोलापूर	1	1	39	39	Solapur
14	कोल्हापूर	1	1	26	28	Kolhapur
15	औरंगाबाद	1	1	31 (XXX)	33	Aurangabad
16	जालना	1	1	27	27	Jalna
17	परभणी	1 (X)	1 (X)	50	50	Parbhani
18	बीड	1	1	31	31	Beed
19	नांदेड	1	1	54	54	Nanded
20	उस्मानाबाद	1	1	31	31	Osmanabad
21	लातूर	1	1	29	29	Latur
22	बुलढाणा	1	1	21	21	Buldhana
23	अकोला	1	1	31	31	Akola
24	अमरावती	1	1	25	29	Amravati
25	यवतमाळ	1	1	47	47	Yavatmal
26	वार्धा	1	1	19	20	Wardha
27	नागपूर	2 (X)	2 (X)	37 (XXX)	39 (XXX)	Nagpur
28	भंडारा	1	1	25	25	Bhandara
29	चंद्रपूर	1	1	24	24	Chandrapur
30	गडचिरोली	1	1	34	34	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		31	31	2	2	965	992	Maharashtra State

टिप :-* यात शेतकी विद्यापीठ, दापोली, परभणी व नागपूर एक एक पशुवैद्यक चिकित्सालयाचा समावेश आहे.

(२) टीप.-** यात एक फिरती विस्तारी व एक प्रात्यक्षिक केंद्राचा समावेश आहे

A : 1993-94; B : 1994-95.

Note : * One each at the Agricultural University, Dapoli, Parbhani and Nagpur.

** Includes one Mobile Demonstration and Extension unit.

आधार.- पशुसंवर्धन आयुक्त, महाराष्ट्र शासन, पुणे.

(3) Source.—The Commissioner of Animal Husbandry, Government of Maharashtra, Pune.

14. पशुसंवर्धन आणि दुग्धव्यवसाय/ANIMAL HUSBANDRY AND DAIRYING
 तक्ता क्रमांक/TABLE No. 14.6
 पशुवैद्यकीय संस्थांची संख्या
 Number of Veterinary Institutions
 (1993-94 and 1994-95)

अनुक्रमांक Sr. No.	जिल्हा	फिरते पशुवैद्यकीय दवाखाने Mobile Veterinary Clinics				पशुवैद्यकीय सहाय्यक केंद्रे Veterinary Aid Centres		District
		राज्य State		स्थानिक Local		Local		
(1)	(2)	A (9)	B (10)	A (11)	B (12)	A (13)	B (14)	(2)
1	बृहन्मुंबई	5 (XXXX)	2 (XXXX)	Bruhan Mumbai
2	ठाणे	2	2	66	69	Thane
3	रायगड	1	1	60	61	Raigad
4	रत्नागिरी	37	38	Ratnagiri
5	सिंधुदुर्ग	1	1	31	33	Sindhudurg
6	नाशिक	1	1	109	112	Nashik
7	धुळे	2	2	44	54	Dhule
8	जळगाव	1	..	75	75	Jalgaon
9	अहमदनगर	1	1	137	136	Ahmednagar
10	पुणे	2*	2*	86	92	Pune
11	सातारा	1	1	1*	1*	62	56	Satara
12	सांगली	1	1	44	44	Sangli
13	सोलापूर	102	102	Solapur
14	कोल्हापूर	2	2	61	60	Kolhapur
15	औरंगाबाद	37	36	Aurangabad
16	जालगा	1	1	23	23	Jalna
17	परभणी	58	59	Parbhani
18	बीड	1	1	68	68	Beed
19	नांदेड	1	1	76	85	Nanded
20	उस्मानाबाद	1	1	47	47	Osmanabad
21	लातूर	1	1	62	62	Latur
22	बुलढाणा	2	2	82	82	Buldhana
23	अकोला	73	72	Akola
24	अमरावती	2	2	72	67	Amravati
25	यवतमाळ	2	6	96	96	Yavatmal
26	वर्धा	33	34	Wardha
27	नागपूर	2	2	35	34	Nagpur
28	भंडारा	2	2	63	63	Bhandara
29	चंद्रपूर	1	1	2	2	91	91	Chandrapur
30	गडचिरोली	4	4	2	1	53	53	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		30	34	10	8	1,888	1,908	Maharashtra State

A : 1993-94, B : 1994-95

टीप.-* यात शेतकी विद्यापीठ, दापोली, परभणी व नागपूर एक एक पशुवैद्यक चिकित्सालयाचा समावेश आहे.

टीप.-** यात एक फिरती विस्तारी व एक प्रात्यक्षिक केंद्राचा समावेश आहे.

Note :—* One each at the Agricultural University, Dapoli, Parbhani and Nagpur.

** Includes one Mobile Demonstration and Extension unit.

आधार.— पशुसंवर्धन आयुक्त, महाराष्ट्र शासन, पुणे.

Source.—The Commissioner of Animal Husbandry, Government of Maharashtra, Pune.

14. पशुसंवर्धन आणि दुग्धव्यवसाय/ANIMAL HUSBANDRY AND DAIRYING

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 14.7

पशुसंवर्धनासंबंधीची संकीर्ण माहिती

Miscellaneous Statistics Relating to Animal Husbandry

(1993-94 and 1994-95)

अनुक्रमांक Sr. No.	बाब	संख्या/Number		Item
		1993-94	1994-95	
(1)	(2)	(3)	(4)	(2)
I. पशुवैद्यकीय संस्था—		Veterinary Institutions—		
1	पशुवैद्यकीय सर्व चिकित्सालये			
2	पशुवैद्यकीय रुग्णालये	31 (x)	31 (x)	Veterinary Polyclinics.
3	पशुवैद्यकीय दवाखाने	2 (xx)	2 (xx)	Veterinary Hospitals.
4	पशुवैद्यकीय सहाय्यक केंद्रे	965	992	Veterinary Dispensaries.
5	फिरते पशुवैद्यकीय दवाखाने	1,888	1,908	Mobile Veterinary Clinics.
6	पशुवैद्यकीय जैव पदार्थ निर्मिती संस्था	40	42 (xxx)	Veterinary aid Centres.
7	राज्यस्तरीय रोग अन्वेषक प्रयोगशाळा	1	1	Institute of Veterinary Giological Products.
8	विभागीय रोग अन्वेषक प्रयोगशाळा	1	1	State level disease Investigation section laboratory.
		8	8	Regional level disease Investigation section laboratory.
9	फिरती पशुरोग साथ नियंत्रण केंद्रे	9	9	Mobile epizotic Control units.
10	तपासणी चौक्या	13	13	Check posts.
11	दक्षता पथके	6	6	Vigilance units.
12	अनुवर्ती केंद्रे	1	1	Rinder posts follow up centres.
II. पशु विकास—		Cattle Development—		
1	विभागीय कृत्रिम रेतन केंद्र	49	49	Regional Artificial Insemination Centres
2	जिल्हा कृत्रिम रेतन केंद्र	29	29	District Artificial Insemination Centres
3	आधारभूत ग्राम केंद्र	48	48	Key Village Centres.
4	कृत्रिम रेतन उपकेंद्र—			Artificial Insemination Sub-Centres.
	(अ) जिल्हा परिषदांखालील	2,592	2,888	(A) Under Zilla Parishad.
	(ब) आधारभूत ग्राम केंद्रांमधील	468	468	(B) Under Key Village Centres.
	(क) विभागीय कृत्रिम रेतन केंद्रांमधील	670	670	(C) Under Regional Artificial Insemination Centres.
5	पशुपैदास केंद्रे	10	10	Cattle breeding farms.
6	कृत्रिम रेतन तंत्राविषयी प्रशिक्षण केंद्रे	4	4	Training Centres in Artificial insemination Technique.
7	पशुधन पर्यवेक्षकांसाठी पदविका अभ्यासक्रम	1	1	Diploma Course for Livestock Supervisory.
III. कुक्कुट विकास—		Poultry Development—		
1	अंडी उबविण्याची व कुक्कुट पैदास केंद्रे	4	4	Central Hatcheries and Poultry breeding farms.
2	कुक्कुट विस्तारीत केंद्रे			Poultry extension centres.
3	सघन कुक्कुट सुधार गट	16	16	Intensive poultry Development blocks.
4	बदक पैदास केंद्रे	NA	NA	Duck Breeding Farm.
IV. मेष विकास—		Sheep Development—		
1	मेष पैदास केंद्र (महाराष्ट्र मेष विकास महामंडळाखालील)	9	9	Sheeping Breeding Farms (with Maharashtra Sheep Development Corporation).
2	शेळी पैदास केंद्रे	1	1	Goat Breeding Farms.
3	लोकर विश्लेषण प्रयोगशाळा	1	1	Wool Analysis Laboratory.

मेंढी पैदास केंद्र (विभागासह)

तयता क्रमांक/TABLE No. 14.7—contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(2)
V. संशोधन योजना—			Research Scheme—	
1	जनावरांच्या लाळ्या व खरकत रोगांवरील संसर्ग शास्त्राभ्यासास अखिल भारतीय समन्वित प्रकल्प.	1	1	All India Co-ordinated Research Project for epidemiological studies of foot and mouth diseases.
VI. इतर संस्था—			Other Institutions—	
1	पशुपोषण खाद्य केंद्र	1	1	Animal Nutrition Centre.
2	गुण नियंत्रण योजना	1	1	Quality Control Scheme.
3	सूक्ष्मजीव शास्त्रज्ञांचे कार्यालय	1	1	Office of the Microbiologist.

आधार.— पशुसंवर्धन आयुक्त, महाराष्ट्र शासन, पुणे.

Source.— The Commissioner of Animal Husbandry, Government of Maharashtra, Pune.

सत्यमेव जयते

१५. वनशास्त्र व लाकूडतोड

१५.१. वनक्षेत्र व वनापासून मिळणारे प्रमुख व गौण उत्पादन यांची आकडेवारी या विभागात दिली आहे.

१५.२. राज्यातील वन विभाग व महसूल विभागाच्या अधिपत्याखालील वनक्षेत्रासंबंधी वेगवेगळी माहिती दिली आहे. वनक्षेत्राचे राखीव, संरक्षित व अवर्गीकृत असे कायदेशीरदृष्ट्या वर्गीकरण केले आहे. वरील कायदेशीरदृष्ट्या केलेले वर्गीकरण १९२७ च्या " भारतीय वन कायदा, सोळा " नुसार केले आहे. राखीव वनक्षेत्रात मुख्यतः इमारतीच्या लाकडाचे उत्पादन करण्यात येत असून ह्यात चरणे किंवा मशागत करणे ह्यास परवानगी दिली जात नाही. संरक्षित वनक्षेत्रात चरणे आणि मशागत करणे यावर इतके कडक निर्बंध नसून काही मर्यादित निर्बंधासह परवानगी देण्यात येते. अवर्गीकृत वनक्षेत्र म्हणजे दुर्गम किंवा अव्याप्त वनक्षेत्र समजण्यात येते. शासनाने स्थानिक संस्थांकडून किंवा खाजगी व्यक्तींकडून व्यवस्थापनासाठी घेतलेले वनक्षेत्र करारावरील म्हणून ओळखले जाते. या विभागामध्ये देण्यात आलेल्या वनक्षेत्राची आकडेवारी शेती विभागाच्या " जमिनीचा वापर " ह्या तक्त्यातील वनक्षेत्राच्या आकडेवारीशी जुळणार नाही. हा फरक खालील कारणांमुळे दिसून येतो :—

(१) भारतीय वन सांख्यिकीत वन विभागाच्या अधिपत्याखालील वृक्षांनी न आच्छादलेल्या क्षेत्रासह सर्व क्षेत्र वनक्षेत्र म्हणून समजले जाते तर कृषि सांख्यिकीत त्यांचे प्रत्यक्ष वापरानुसार वर्गीकरण केले जाते.

(२) वन विभागाची माहिती विशिष्ट प्रशासकीय कारणासाठी व वनक्षेत्राची मालकी ठरविण्याच्या दृष्टिने उपयुक्त ठरते. जमिनीच्या वापरासंबंधी सांख्यिकीसाठी वनक्षेत्राचा प्रत्यक्ष वापर कसा होतो हे कृषि खात्याच्या दृष्टिने जितके महत्वाचे आहे तेवढे वन विभागाच्या दृष्टिने नाही.

(३) वन विभागाची माहिती आर्थिक वर्षानुसार उपलब्ध असते तर कृषि विभागाची कृषि वर्षानुसार असते. प्रमुख व गौण वनोत्पादनाची आकडेवारी वन विभागाच्या अधिपत्याखाली वनक्षेत्राशीच संबंधित आहे.

15. FORESTRY AND LOGGING

15.1. Data on area under forest and major and minor forest produce are given in the tables in this section.

15.2. Information regarding forest under the control of the State's Forest Department and those under the control of the State's Revenue Department is shown separately. The areas under forests are classified according to legal status into reserved forests, protected forests and unclassified forests. The legal status refers to classification of forests under the Indian Forest Act, 1927 (XVI of 1927). *Reserved Forests* are those that are intended mainly for timber production and in which rights of grazing and cultivation are seldom allowed. *In protected forests*, the restrictions are not so rigid as grazing or cultivation is allowed but certain limitations and restrictions are imposed. *The unclassified forest* refers to the inaccessible forest or unoccupied waste. The forests which are taken by Government from local bodies or private individuals for management on lease basis are called '*leased forests*'. The forest area shown in Tables in this sector may not tally with the area under " forest " shown in table on land utilisation in agriculture section. The two sets of figures differ due to the following reasons :—

(i) In the Indian Forests Statistics the whole area including non-wooded area under the control of Forest Department is taken as area under forests while in Agricultural Statistics, it is classified according to its actual utilisation.

(ii) The Forest Department Return are meant to serve a definite administrative purpose and indicate the ownership of the forest area ; the actual utilisation of these areas is not so important from their point of view as it is in the land utilisation statistics for Agricultural Department.

(iii) The Forest Department returns relate to financial years and Agricultural Statistics relate to the agricultural years. The figures of production of major and minor forest produce refer to the areas under the control of Forest Department only.

15. वनशास्त्र व लाकूडतोड/FORESTRY AND LOGGING

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 15.1

मालकीनुसार वन क्षेत्र
Area under Forest Classified by Ownership
(Year 1993-94 & 1994-95)

(क्षेत्र चौ. कि. मी. मध्ये)
(Area in Sq. Km.)

अनुक्रमांक Sr. No.	वर्ष/ Year	राज्य वन		महामंडळ		खाजगी वने			
	जिल्हे District	State Forest		Corporation		Private Forest brought under possession of F. D.		District	
		A	B	A	B	A	B		
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(2)	
	1970-71	..	62,311	205	..	62,516	99.67	20.25	
	1980-81	..	61,373	1,255	1,696	64,224	95.40	19.91	
	1990-91	..	60,747	2,096	1,015	63,798	95.22	19.74	
	1991-92	..	60,751	2,008	1,011	63,770	95.27	19.75	
	1992-93	..	60,954	2,376	544	63,874	95.44	19.81	
1	बृहन्मुंबई	..	38	38	5	5	Brihan Mumbai
2	ठाणे	..	3,260	3,306	481	488	56	57	Thane
3	रायगड	..	1,613	1,561	119	119	Raigad
4	रत्नागिरी	..	61	62	2	2	Ratnagiri
5	सिंधुदुर्ग	..	409	409	121	121	Sindhudurg
6	नाशिक	..	3,235	3,230	161	161	32	32	Nashik
7	धुळे	..	4,206	4,187	231	236	Dhule
8	जळगाव	..	1,805	1,805	175	175	Jalgaon
9	अहमदनगर	..	1,677	1,890	Ahmednagar
10	पुणे	..	2,025	2,026	70	70	Pune
11	सातारा	..	1,540	1,536	18	18	Satara
12	सांगली	..	494	494	8	8	Sangli
13	सोलापूर	..	360	360	Solapur
14	कोल्हापूर	..	1,651	1,651	76	76	Kolhapur
15	औरंगाबाद	..	900	900	Aurangabad
16	जालना	..	105	104	Jalna
17	परभणी	..	374	374	Parbhani
18	बीड	..	232	232	Beed
19	नांदेड	..	1,194	1,194	5	5	..	9	Nanded
20	उस्मानाबाद	..	61	61	Osmanabad
21	लातूर	..	31	31	Latur
22	बुलढाणा	..	1,561	1,560	Buldhana
23	अकोला	..	868	869	Akola
24	अमरावती	..	3,577	3,577	Amravati
25	यवतमाळ	..	3,715	3,715	Yavatmal

तयता क्रमांक/TABLE No. 15.1.—contd.

		A	B	A	B	A	B	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(2)
26	वर्धा	875	875	Wardha
27	नागपूर	2,756	2,756	62	196	Nagpur
28	भंडारा	4,330	4,330	269	431	Bhandara
29	चंद्रपूर	4,845	4,846	453	576	Chandrapur
30	गडचिरोली	13,151	13,151	558	558	Gadchiroli
	महाराष्ट्र राज्य	60,949	61,136	2,395	2,826	507	508	Maharashtra State

टीप :—(१) अस्थायी /Provisional

Note :—(2) A=1993-94 B=1994-95

आधार.—मुख्य वन संरक्षक, महाराष्ट्र शासन, नागपूर.

Source.—Chief Conservator of Forest, Government of Maharashtra, Nagpur.

15. वनशास्त्र व लाकूडतोड/FORESTRY AND LOGGING

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 15.1

मालकीनुसार वन क्षेत्र

Area Under Forest Classified by Ownership

(Year 1993-94 & 1994-95)

(क्षेत्र चौ. कि. मी. मध्ये)
(Area in Sq. Km.)

अनुक्रमांक Sr. No.	वर्ष/ Year	एकूण वन	एकूण वन क्षेत्राशी राज्य वन क्षेत्राची टक्केवारी	राज्य वन क्षेत्राची एकूण भौगोलिक क्षेत्राशी टक्केवारी	जिल्हे	Total Forest	Percentage of State forest to total forest	Percentage of State forest to Geographical total area of the State	District
		A	B	A	B	A	B	A	B
(1)	(2)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(13)	(14)
1	बृहन्मुंबई	43	43	88.37	88.37	7.16	7.13		Brihan Mumbai
2	ठाणे	3,797	3,851	85.86	85.87	39.72	40.29		Thane
3	रायगड	1,732	1,680	93.13	92.92	24.23	23.49		Raigad
4	रत्नागिरी	63	64	96.83	96.87	0.77	0.78		Ratnagiri
5	सिंधुदुर्ग	530	530	77.17	77.17	10.18	1.18		Sindhudurg
6	नाशिक	3,428	3,423	94.37	94.36	22.07	22.04		Nashik
7	धुळे	4,437	4,423	94.79	94.66	33.74	33.63		Dhule
8	जळगांव	1,980	1,980	91.16	91.16	16.83	16.83		Jalgaon
9	अहमदनगर	1,677	1,890	100.00	91.16	9.84	11.09		Ahmednagar
10	पुणे	2,095	2,096	96.66	96.60	13.39	13.40		Pune
11	सातारा	1,558	1,554	98.84	98.84	14.88	14.83		Satara
12	सांगली	502	502	98.41	98.41	5.86	5.86		Sangli
13	सोलापूर	360	360	100.00	100.00	2.42	2.42		Solapur
14	कोल्हापूर	1,727	1,727	95.60	95.60	22.47	22.47		Kolhapur
15	औरंगाबाद	900	900	100.00	100.00	8.91	8.90		Aurangabad
16	जालना	105	104	100.00	100.00	1.35	1.35		Jalna
17	परभणी	374	374	100.00	100.00	3.38	3.39		Parbhani
18	बीड	232	232	100.00	100.00	2.17	2.17		Beed
19	नांदेड	1,199	1,199	99.58	99.58	11.39	11.39		Nanded
20	उस्मानाबाद	61	61	100.00	100.00	0.60	0.81		Osmanabad
21	लातूर	31	37	100.00	100.00	0.43	0.52		Latur
22	बुलढाणा	1,561	1,560	100.00	100.00	16.15	16.15		Buldhana
23	अकोला	868	869	100.00	100.00	8.21	8.22		Akola
24	अमरावती	3,577	3,577	100.00	100.00	29.29	29.30		Amravati
25	यवतमाळ	3,715	3,715	100.00	100.00	27.36	27.35		Yavatmal
26	वर्धा	875	875	100.00	100.00	13.86	13.86		Wardha
27	नागपूर	2,818	2,952	97.80	93.36	28.49	29.84		Nagpur
28	भंडारा	4,599	4,761	94.15	90.95	49.34	51.08		Shandara
29	चंद्रपूर	5,298	5,422	91.45	89.38	46.30	47.38		Chandrapur
30	गडचिरोली	13,709	13,709	95.93	95.93	95.12	95.12		Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		63,851	64,470	95.45	94.83	20.75	20.95		Maharashtra State

टीप :- (१) अस्थायी /Provisional

Note :- (2) A=1993-94 B=1994-95

आधार :- मुख्य वन संरक्षक, महाराष्ट्र शासन, नागपूर.

Source.—Chief Conservator of Forest, Government of Maharashtra, Nagpur.

15. वनशास्त्र व लाकूडतोड/FORESTRY AND LOGGING

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 15.2 (A)

प्रमुख वनोत्पादने आणि मूल्य

Quantity and Value of Major Forest Produce
(Year 1993-94)उत्पादन " ००० " टनात/Quantity in " 000 " Tone
मूल्य " ००० " रुपये/Value in " 000 " Rs.

अनुक्रमांक Sr. No.	वर्ष/ Year	राज्य वने/State Forest						जिल्हा District
		इमारती लाकूड Timber		जळाऊ लाकूड Fire wood		एकूण Total		
		उत्पादन Quantity	मूल्य Value	उत्पादन Quantity	मूल्य Value	उत्पादन Quantity	मूल्य Value	
		(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(2)
1	1960-61	303	38,970	1,732	10,902	2,035	49,872	
2	1970-71	540	85,540	1,609	15,358	2,149	1,00,898	
3	1980-81	296	2,91,259	1,148	63,689	1,444	3,54,948	
4	1985-86	276	9,30,195	857	97,169	1,133	10,27,364	
5	1990-91	100	3,76,978	205	36,425	305	4,13,403	
6	1991-92	105	4,08,014	213	34,510	318	4,42,524	
7	1992-93	90	3,12,327	181	32,111	271	3,44,438	
1	ठाणे	3	17,954	6	2,261	9	20,215	Thane
2	रायगड	2	8,679	2	776	4	9,455	Raigad
3	रत्नागिरी	Neg.	294	1	31	1	325	Ratnagiri
4	सिंधुदुर्ग	Neg.	1,026	2	313	2	1,339	Sindhudurg
5	नाशिक	2	11,526	4	1,295	6	12,821	Nashik
6	धुळे	1	5,594	8	2,994	9	8,588	Dhule
7	जळगांव	Neg.	3,427	2	433	2	3,860	Jalgaon
8	अहमदनगर	Neg.	12	Neg.	12	Ahmednagar
9	पुणे	Neg.	14	Neg.	18	Neg.	32	Pune
10	सातारा	Neg.	98	Neg.	19	Neg.	117	Satara
11	सांगली	Sangli
12	सोलापूर	Neg.	4	Neg.	6	Neg.	10	Solapur
13	कोल्हापूर	Neg.	201	1	328	1	529	Kolhapur
14	औरंगाबाद	Neg.	12	Neg.	12	Aurangabad
15	जालना	Jalna
16	परभणी	Neg.	3	Neg.	4	Neg.	7	Parbhani
17	बीड	Beed
18	नांदेड	1	282	Neg.	30	1	312	Nanded
19	उस्मानाबाद	Osmanabad
20	लातूर	Latur
21	बुलढाणा	Neg.	1,280	Neg.	5	Neg.	1,285	Buldhana
22	अकोला	1	4,627	Neg.	36	1	4,663	Akola
23	अमरावती	7	59,551	5	2,544	12	62,095	Amravati
24	यवतमाळ	9	50,740	20	1,721	29	52,461	Yavatmal

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 15.2 (A).—contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(2)
25	वर्धा	1	7,551	Neg.	137	1	7,688	Wardha
26	नागपूर	2	8,575	3	749	5	9,324	Nagpur
27	भंडारा	7	28,363	12	3,408	19	31,771	Bhandara
28	चंद्रपूर	4	14,863	15	2,243	19	17,106	Chandrapur
29	गडचिरोली	50	1,82,116	106	1,22,670	156	3,04,786	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		90	4,06,768	187	1,42,045	277	5,48,813	Maharashtra State

टीप.—(१) आकडे संक्षिप्तात केल्यामुळे बेरजा जुळणार नाहीत.

(२) आकडे अस्थायी आहेत.

Note.—(1) Totals may not add up due to rounding

(2) Figures are provisional.

Neg.—नगण्य/Negligible.

आधार.—मुख्य वन संरक्षक, महाराष्ट्र राज्य, नागपूर.

Source.—Chief Conservator of Forest, Maharashtra State, Nagpur.

15. वनशास्त्र व लाकूडतोड/FORESTRY AND LOGGING

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 15.2 (B)

प्रमुख वनोत्पादने आणि मूल्य

Quantity and Value of Major Forest Produce
(1994-95)उत्पादन " ००० " टनात/Quantity in " 000 " Tones
मूल्य " ००० " रुपये/Value in " 000 " Rs.

राज्यवने/State Forest								
		इमारती लाकूड Timber		जळार लाकूड Fire wood		एकूण Total		District
अनुक्रमांक Sr. No.	जिल्हा	उत्पादन Quantity	मूल्य Value	उत्पादन Quantity	मूल्य Value	उत्पादन Quantity	मूल्य Value	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(2)
1	बृहन्मुंबई	Brihan Mumbai
2	ठाणे	3	23,697	3	1,481	6	25,178	Thane
3	रायगड	1	3,560	2	689	3	4,249	Raigad
4	रत्नागिरी	Neg.	485	Neg.	13	Neg.	498	Ratnagiri
5	सिंधुदुर्ग	Sindhudurg
6	नाशिक	1	7,992	3	1,351	4	9,343	Nashik
7	धुळे	1	6,786	8	3,217	9	10,003	Dhule
8	जळगांव	Neg.	3,234	5	1,066	5	4,300	Jalgaon
9	अहमदनगर	Neg.	8	1	261	1	269	Ahmednagar
10	पुणे	Neg.	101	1	121	1	222	Pune
11	सातारा	Neg.	14	Neg.	169	Neg.	183	Satara
12	सांगली	Sangli
13	सोलापूर	Neg.	3	Neg.	6	Neg.	9	Solapur
14	कोल्हापूर	Neg.	62	1	49	1	111	Kolhapur
15	औरंगाबाद	Aurangabad
16	जालना	Jalna
17	परभणी	Neg..	1	Neg.	1	Parbhani
18	बीड	Beed
19	नांदेड	1	3,876	Neg.	4	1	3,880	Nanded
20	उस्मानाबाद	Osmanabad
21	लातूर	Latur
22	बुलढाणा	Neg.	940	Neg.	4	Neg.	944	Buldhana
23	अकोला	1	5,259	Neg.	1	1	5,260	Akola
24	अमरावती	6	71,064	5	1,845	11	72,909	Amravati
25	यवतमाळ	7	50,212	6	607	13	50,819	Yavatmal
26	वर्धा	7	47,571	4	1,873	11	49,444	Wardha
27	नागपूर	1	10,041	4	1,654	5	11,695	Nagpur
28	भंडारा	8	31,831	68	6,959	76	38,790	Bhandara
29	चंद्रपूर	3	9,788	15	2,140	18	11,928	Chandrapur
30	गडचिरोली	24	1,24,746	71	9,338	95	1,34,084	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		64	4,01,270	197	32,849	261	4,34,119	Maharashtra State

टीप.—(१) आकडे सक्षिप्तात केल्यामुळे बेरजा जुळणार नाहीत.

(२) आकडे अस्थायी आहेत.

Note.—(1) Totals may not add up due to rounding.

(2) Figures are provisional.

Neg.—नगण्य/Negligible.

आधार.—मुख्य वन संरक्षक, महाराष्ट्र राज्य, नागपूर

Source.—Chief Conservator of Forest, Maharashtra state, Nagpur.

15. वनशास्त्र व लाकूडतोड/FORESTRY AND LOGGING

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 15.3

आगी आणि गुरांपासून संरक्षित वनक्षेत्र

Forest area Protected from Fire and Cattle Grazing
(1993-94 & 1994-95)

अनुक्रमांक Sr No.	वर्ष Year	*एकूण वनक्षेत्र (चौ. कि. मी.) Total Forest Area (Sq. Kms.)	आगीपासून संरक्षण (चौ. कि. मी.) Protection against fire (Sq. Kms.)		आगीपासून सुरक्षित वन क्षेत्राची एकूण वनक्षेत्राशी टक्केवारी Percentage of Forests under Fire protection to total Forest	चराईपासून संरक्षण Protection against grazing			
			प्रयत्न Attempted	संरक्षण Protected		आग विझविण्यासाठी झालेला खर्च (रु.) Cost of Fire on servancy operation (Rs.)	चराईसाठी बंद केलेले क्षेत्र (चौ. कि. मी.) Area closed for grazing (Sq. Kms.)	चराईसाठी वर्षभर खुले क्षेत्र (चौ. कि. मी.) Area open to grazing throughout the year (Sq. Kms.)	वर्षाच्या काही काळासाठी चराईसाठी ठेवलेले क्षेत्र (चौ. कि. मी.) Area open to grazing for part of the year (Sq. Kms.)
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
1	1960-61	..	56,949	53,093	52,456	92	N.A.	N.A.	N.A.
2	1970-71	..	56,191	56,191	55,700	99	N.A.	N.A.	N.A.
3	1980-81	..	56,134	50,790	50,543	90	29,96,860	10,325	45,282
4	1990-91	..	55,502	55,577	55,111	99.16	2,71,45,208	13,053	42,110
5	1991-92	..	55,482	55,941	55,367	98.97	3,81,71,298	14,244	42,092
6	1992-93	..	55,705	55,703	55,055	98.84	4,06,23,092	15,057	41,250
7	1993-94	..	56,203	55,802	54,608	97.86	3,75,22,530	15,008	41,277
8	@ 1994-95	..	56,390	53,044	52,402	98.79	3,52,00,658	16,743	39,858

टीप/Notes.— (1) N. A. उपलब्ध नाही/Not available.

(2) @ अस्थायी/Provisional

आधार.—मुख्य वन संरक्षक, महाराष्ट्र शासन, नागपूर.

Source.— Chief Conservator of Forests, Maharashtra State, Nagpur.

*वनविभाग आणि वन विभागाने संपादित केलेल्या खाजगी वनाचे क्षेत्र.

15. वनशास्त्र व लाकूडतोड/FORESTRY AND LOGGING

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 15.4

महत्वाच्या जातीच्या झाडांच्या लागवडीचे क्षेत्र

Plantation of Important species
(1993-94 & 1994-95)(लागवड हेक्टरात/Plantation in Hectares)
(वनरोपण चौ. कि. मी./Afforestation in Sq. Kms.)

अनुक्रमांक Sr. No.	वर्ष Year	निलगिरी Eucalyptus	सिसम Shisham	साग Teak	किकर Kikar	मलबेरी Mulbery	चील Chil	इतर Miscellaneous	एकूण Total
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
1	1960-61	4,888	4,888
2	1970-71	3,567	11,396	14,963
3	1980-81	..	41	5,151	37,043	42,235
4	1990-91	1,728	78,224	79,952
5	1991-92	2,382	90,348	92,730
6	1992-93	3,426	..	5	..	1,02,505	1,05,931
7	1993-94	885	64,271	65,156
8	1994-95@	1,239	90,891	92,130

Note : @ अस्थायी/Provisional

आधार.—मुख्य वन संरक्षक, महाराष्ट्र शासन, नागपूर.

Source.—The Chief Conservator of Forests, Maharashtra State, Nagpur.

15. वनशास्त्र व लाकूडतोड/FORESTRY AND LOGGING

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 15.5

वनावरील महसूल व खर्च

Revenue and Expenditure on Forests
(1993-94 & 1994-95)(मूल्य लाख रुपये)
(Value in lakhs Rs.)

अनु- क्रमांक Sr. No.	वर्ष Year	वनापासून एकूण महसूल Gross Revenue from forests				वनावरील खर्च Expenditure on forests				शिल्लक अरालेली निव्वळ महसूल सूट Net Revenue i.e. surplus (+) Deficit (—)			
		वन विभाग Forest Deptt.	वन मंडळ Corpo- ration	खाजगी वन Private Forests	एकूण Total	वन विभाग Forest Deptt.	वन मंडळ Corpo- ration	खाजगी वन Private Forests	एकूण Total	वन विभाग Forest Deptt.	वन मंडळ Corpo- ration	खाजगी वन Private Forests	एकूण Total
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)
1	1960-61	..	487	..	487	218	218	269	269
2	1970-71	..	1,062	102	1,164	943	85	..	1,028	119	17	..	136
3	1980-81	..	4,194	1,539	5,733	2,617	817	..	3,434	1,577	722	..	2,299
4	1990-91	..	14,059	1,637	15,696	12,889	1,383	..	14,272	1,170	254	..	1,424
5	1991-92	..	10,491	604	11,095	14,268	1,363	..	15,631	(—)3,777	(—)759	..	(—)4,536
6	1992-93	..	11,310	12	11,322	13,131	1,557	..	14,688	(—)1,821	(—)1,545	..	(—)3,366
7	1993-94	..	10,226	30	10,256	18,398	1,010	..	19,408	(—)8,172	(—)980	..	(—)9,152
8	1994-95@	..	14,545	248	14,793	20,945	1,392	..	22,337	(—)6,400	(—)1,144	..	(—)7,544

टिप/Note : @—अस्थायी/Provisional

आधार.—मुख्य वन संरक्षक, महाराष्ट्र शासन, नागपूर.

Source.—The Chief Conservator of Forests, Maharashtra State, Nagpur.

15. वनशास्त्र व लाकूडतोड/

तयता क्रमांक/

निरनिराळ्या प्रकारच्या वनाखालील क्षेत्र/

		वन विभाग Forest Department				महसूल विभाग Revenue Department			
अनुक्रमांक Sr. No.	जिल्हा	राखीव Reserved	संरक्षित Protected	अवर्गीकृत व पट्ट्याने दिलेले Unclassified and Leased	एकूण Total	राखीव Reserved	संरक्षित Protected	अवर्गीकृत व पट्ट्याने दिलेले Unclassified and Leased	एकूण Total
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
1	बृहन्मुंबई	7	..	31	38
2	ठाणे	2,300	960	..	3,260
3	रायगड	1,265	132	157	1,554	17	42	..	59
4	रत्नागिरी	12	..	48	60	2	2
5	सिंधुदूर्ग	17	9	383	409
6	नाशिक	2,936	244	10	3,190	45	45
7	धुळे	3,701	4	207	3,912	295	295
8	जळगाव	1,796	8	..	1,804
9	अहमदनगर	1,157	14	48	1,219	456	..	3	459
10	पुणे	1,475	3	244	1,722	302	302
11	सातारा	1,388	48	94	1,530	12	12
12	सांगली	371	1	19	391	90	..	13	103
13	सोलापूर	184	..	12	196	163	..	1	164
14	कोल्हापूर	609	387	654	1,650
15	औरंगाबाद	774	45	81	900
16	जालना	78	14	12	104
17	परभणी	334	..	40	374
18	बीड	199	17	15	231
19	नांदेड	989	2	264	1,194
20	उस्मानाबाद	31	..	30	61
21	लातूर	3	..	28	31
22	बुलढाणा	1,057	95	..	1,152	..	24	384	408
23	अकोला	784	16	..	800	..	69	..	69
24	अमरावती	3,455	4	..	3,459	117	117
25	यवतमाळ	2,756	193	..	2,949	767	767
26	वर्धा	528	319	..	847	28	28
27	नागपूर	1,416	823	..	2,239	517	517
28	भंडारा	2,159	1,065	..	3,224	1,106	1,106
29	चंद्रपूर	3,584	826	2	4,402	443	443
30	गडचिरोली	8,943	3,841	9	12,793	358	358
महाराष्ट्र राज्य		44,247	9,060	2,388	55,695	1,380	135	3,739	5,254

टीप.-(१) म. व. वि. म.-महाराष्ट्र वन विकास महामंडळ.
 (२) आकडे संक्षिप्तात केल्यामुळे बेरजा जुळणार नाहीत.
 (३) *एक घोरस किलो मिटर पेक्षा कमी
 आधार.-मुख्य वन संरक्षक, महाराष्ट्र शासन, नागपूर.

FORESTRY AND LOGGING

TABLE No. 15.6 (A)

Area under different types of forest

(1993-94)

(क्षेत्र चौ. कि. मीटर)

(Area in Sq. Kms.)

एकूण Total				एकूण वनक्षेत्राचे वर्गीकरण Tripartite Classification of Total Forest Area			म. व. वि. म. वन विभागाच्या कडे हस्तांतरित ताब्यात घेतलेले केलेले वनक्षेत्र खाजगी वनक्षेत्र Forest area transferred to F. D. C. M. Private forest brought under possession of Department		District
राखीव Reserved	संरक्षित Protected	अवर्गीकृत व पट्ट्याने दिलेले Unclassified and Leased	एकूण Total	खरी वने Forest Proper	राखीव कुरणे Pasture reserved	जळाऊ लाकूड, वैरण व इतर Fuels, fodder and miscella- neous	(18)	(19)	(2)
(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(19)	(2)
7	..	31	38	38	5	Brihan Mumbai
2,300	960	..	3,260	3,002	258	..	481	56	Thane
1,282	174	157	1,613	1,434	173	6	..	119	Raigad
12	..	50	62	62	2	Ratnagiri
17	9	383	409	409	121	Sindhudurg
2,981	244	10	3,235	3,162	73	..	161	32	Nashik
3,996	4	207	4,207	3,085	937	185	231	..	Dhule
1,796	8	..	1,804	1,041	407	356	175	..	Jalgaon
1,613	14	51	1,678	822	856	Ahmednagar
1,777	3	244	2,024	1,306	711	7	..	70	Pune
1,400	48	94	1,542	1,542	18	Satara
461	1	32	494	494	8	Sangli
347	..	13	360	158	202	Solapur
609	387	654	1,650	1,650	76	Kolhapur
774	45	81	900	793	89	18	Aurangabad
78	14	12	104	85	8	11	Jalna
334	..	40	374	372	..	2	Parbhani
119	17	15	231	218	..	13	Beed
989	2	264	1,194	1,104	73	17	5	..	Nanded
31	..	30	61	15	46	Osmanabad
3	..	28	31	..	31	Latur
1,057	119	384	1,560	561	581	418	Buldhana
784	85	..	869	508	236	125	Akola
3,455	4	117	3,576	3,094	348	134	Amravati
2,756	193	767	3,716	1,714	771	1,231	Yavatmal
528	319	28	875	614	157	104	Wardha
1,436	823	517	2,756	1,808	248	700	62	..	Nagpur
2,159	1,065	1,106	4,330	1,601	279	2,450	269	..	Bhandara
3,584	816	445	4,845	2,761	53	2,031	453	..	Chandrapur
8,943	3,841	367	13,151	11,762	339	1,050	558	..	Gadchiroli
45,627	9,195	6,127	60,949	45,215	6,876	8,858	2,395	507	Maharashtra State

Notes.—(1) F. D. C. M.—Forest Development Corporation of Maharashtra Ltd.

(2) Totals may not add up due to roundings.

(3) * Less than one sq. km.

Source.—Chief Conservator of Forests, Maharashtra State, Nagpur.

15. वनशास्त्र व लाकूडतोड/

सक्ता क्रमांक/

निरनिराळ्या प्रकारच्या वनाखालील क्षेत्र/

अनुक्रमांक Sr. No.	जिल्हा	वन विभाग / Forest Department				महसूल विभाग / Revenue Department			
		राखीव Reserved	संरक्षित Protected	अवर्गीकृत व पट्ट्याने दिलेले Unclassified and Leased	एकूण Total	राखीव Reserved	संरक्षित Protected	अवर्गीकृत व पट्ट्याने दिलेले Unclassified and Leased	एकूण Total
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
1	बृहन्मुंबई	7	..	31	38
2	ठाणे	2,301	959	46	3,306
3	रायगड	1,257	132	113	1,502	18	..	41	59
4	रत्नागिरी	11	..	49	60	2	2
5	सिंधुदुर्ग	17	9	383	409
6	नाशिक	2,936	243	6	3,185	45	45
7	धुळे	3,680	7	205	3,892	295	295
8	जळगाव	1,796	9	..	1,805
9	अहमदनगर	1,376	14	41	1,431	456	..	3	459
10	पुणे	1,476	3	245	1,724	302	302
11	सातारा	1,369	48	107	1,524	12	12
12	सांगली	371	1	19	391	90	..	13	103
13	सोलापूर	184	..	12	196	163	..	1	164
14	कोल्हापूर	609	388	654	1,651
15	औरंगाबाद	774	45	81	900
16	जालना	78	14	12	104
17	परभणी	334	..	40	374
18	बीड	199	17	16	232
19	नांदेड	928	2	264	1,194
20	उस्मानाबाद	31	..	30	61
21	लातूर	4	..	33	37
22	भुलडाणा	1,057	95	..	1,152	..	24	284	408
23	अकोला	784	16	..	800	..	69	..	69
24	अमरावती	3,455	4	1	3,460	117	117
25	यवतमाळ	2,755	193	..	2,948	767	767
26	वर्धा	528	319	..	847	28	28
27	नागपूर	1,416	823	..	2,239	517	517
28	भंडारा	2,159	1,065	..	3,224	1,106	1,106
29	चंद्रपूर	3,584	817	2	4,403	443	443
30	गडचिरोली	8,943	3,841	9	12,793	358	358
महाराष्ट्र राज्य		44,419	9,064	2,399	55,882	1,381	134	3,729	5,254

- टीप.-(१) म. व. वि. म. महाराष्ट्र वन विकास महामंडळ.
 (२) आकडे संक्षिप्तात केल्यामुळे बेरजा जुळणार नाहीत.
 (३) *एक चौरस किलो मिटर पेक्षा कमी.
 (४) अस्थायी.

आधार.-मुख्य वन संरक्षक, महाराष्ट्र शासन, नागपूर.

FORESTRY AND LOGGING

TABLE No. 15.6 (B)

Area under different types of forest

(1994-95)

(क्षेत्र चौ. कि. मी.)

(Area in Sq. Kms.)

एकूण Total				एकूण वनक्षेत्राचे वर्गीकरण Tripartite Classification of Total Forest Area			म. व. वि. म. कडे हस्तांतरित केलेले वनक्षेत्र Forest area transferred to F. D. C. M.	वन विभागाच्या ताब्यात घेतलेले खाजगी वनक्षेत्र Private forest brought under possession of Department	District
राखीव Reserved	संरक्षित Protected	अवर्गीकृत व पट्ट्याने दिलेले Unclassified and Leased	एकूण Total	खरी वने Forest Proper	राखीव कुरणे Pasture reserved	जळाऊ लाकूड, वैरण व इतर Fuels, fodder and miscella- neous	(18)	(19)	(2)
(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(19)	(2)
7	..	31	38	38	5	Brihan Mumbai
2,301	959	46	3,306	2,887	419	..	488	57	Thane
1,275	173	113	1,561	1,381	173	119	Raigad
11	..	51	62	62	2	Ratnagiri
17	9	383	409	409	121	Sindhudurg
2,981	243	6	3,230	3,158	72	..	161	32	Nashik
3,975	7	205	4,187	3,064	938	185	236	..	Dhule
1,796	9	..	1,805	1,041	408	356	175	..	Jalgaon
1,832	14	44	1,890	995	895	Ahmednagar
1,778	3	245	2,026	1,392	628	6	..	70	Pune
1,381	48	107	1,536	1,536	18	Satara
461	1	32	494	494	8	Sangli
347	..	13	360	159	201	Solapur
609	388	654	1,651	1,651	76	Kolhapur
774	45	81	900	793	89	18	Aurangabad
78	14	12	104	85	7	12	Jalna
334	..	40	374	372	..	2	Parbhani
119	17	16	232	218	..	14	Beed
928	2	264	1,194	1,104	73	17	5	..	Nanded
31	..	30	61	15	46	Osmanabad
4	..	33	37	..	21	16	Latur
1,057	119	384	1,560	561	581	418	Buldhana
784	85	..	869	509	235	125	Akola
3,455	4	118	3,577	3,094	349	134	Amravati
2,755	193	767	3,715	1,719	767	1,229	Yavatmal
528	319	28	875	614	157	104	Wardha
1,416	823	517	2,756	1,808	248	700	196	..	Nagpur
2,159	1,065	1,106	4,330	2,426	136	1,768	431	..	Bhandara
3,584	817	445	4,846	2,761	53	2,032	576	..	Chandrapur
8,943	3,841	367	13,151	11,763	339	1,049	558	..	Gadchiroli
45,800	9,198	6,138	61,136	46,109	6,835	8,192	2,826	508	Maharashtra State

Notes.—(1) F. D. C. M.—Forest Development Corporation of Maharashtra Ltd.

(2) Totals may not add up due to roundings.

(3) * Less than one sq. km.

Source.—Chief Conservator of Forests, Maharashtra State, Nagpur.

सत्यमेव जयते

१६. मत्स्यव्यवसाय

१६.१. खारवण केंद्रातील मांशांची आयात, सागरी मत्स्य उत्पादन, मत्स्यव्यवसायासाठी वापरल्या जाणाऱ्या बोटी या संबंधीची आकडेवारी या विभागात दिली आहे.

16. FISHERIES

16.1. Data regarding fish catch, disposition of fish, marine fishery and fishing craft are presented in the tables in this section.

16. मत्स्यवसाय/ FISHERIES

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 16.1 (A)

मासळी प्रकाराच्या गटानुसार पकडलेली व उतरविलेली मासळी

Fish Catch and Landings by group of Species
(1983-94)

(टनात / in Tonnes)

अनु- क्रमांक Serial No.	जिल्हा	गोख्या पाण्यातील मासळी Fresh Water fishes	लेप Founders, Holibuts, Soles, etc.	कली, दाताळी, तारली, खरबा, बांगडा, सूरमई, पेखवा, किलजी मिंग, गेदर, नाबी, शेळी पाला, मांदेळी, काटी, चिराट, बामणे खवले, पाथुरडी Harrings, Sardines, Anchovies.	तुन्निस, Barites, Mackerel (Teleosts+loft)	इतर, बोथ Miscellaneous Harings (Teleosts+loft)	मुशी, पाकट, मसकुळ, इत्यादी Shark, rays, Shells, etc.	कोळखी जवळा, करंदी, शेवडी Crustaceans	एकूण पकडलेली व उतरविलेली मासळी Total catch and landings	District
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(2)
1. बृहन्मुबई	1,636	9,522	10,751	47,559	13,250	58,828	1,41,546	Brian Mumbai
2. ठाणे	..	2,724	87	13,624	1,305	59,597	1,394	21,353	10,00,84	Thane
3. रायगड	..	1,850	72	2,920	1,138	8,511	959	17,931	33,381	Raigad
4. रत्नागिरी	3,761	7,860	4,576	37,773	3,512	8,109	65,591	Ratnagiri
5. सिंधुदुर्ग	..	50	166	1,409	1,711	12,093	1,158	1,361	17,948	Sindhudurg
6. नाशिक	..	2,200	2,200	Nashik
7. धुळे	..	1,655	1,655	Dhule
8. जळगाव	..	1,425	1,425	Jalgaon
9. अहमदनगर	..	2,010	2,010	Ahmednagar
10. पुणे	..	2,015	2,015	Pune
11. सातारा	..	2,240	2,240	Satara
12. सांगली	..	2,430	2,430	Sangli
13. सोलापूर	..	3,025	3,025	Solapur
14. कोल्हापूर	..	2,580	2,580	Kolhapur
15. औरंगाबाद	..	4,260	4,260	Aurangabad
16. जालना	..	1,162	1,162	Jalna
17. परभणी	..	440	440	Parbhani
18. बीड	..	2,365	2,365	Beed
19. नांदेड	..	2,120	2,120	Nanded
20. उस्मानाबाद	..	1,810	1,810	Osmanabad

21.	लातूर	1,663	1,663	Latur
22.	बुलढाणा	1,658	1,658	Buldhana
23.	अकोला	1,485	1,485	Akola
24.	अमरावती	2,825	2,825	Amravati
25.	यवतमाळ	2,565	2,565	Yavatmal
26.	वर्धा	1,960	1,960	Wardha
27.	नागपूर	7,237	7,237	Nagpur
28.	भंडारा	21,049	21,049	Bhandara
29.	चंद्रपूर	7,948	7,948	Chandrapur
30.	गडचिरोली	3,973	3,973	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य	88,724	5,722	35,335	19,481	1,65,533	20,273	1,07,582	4,42,650	Maharashtra State.		

आधार : मत्स्यव्यवसाय संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.

Source : Directorate of Fisheries, Government of Maharashtra, Mumbai

21.	लातूर	..	1,210	1,210	Latur	
22.	बुलढाणा	..	1,220	1,220	Buldhana	
23.	अकोला	..	2,140	2,140	Akola	
24.	अमरावती	..	1,630	1,630	Amravati	
25.	यवतमाळ	..	1,775	1,775	Yavatmal	
26.	वर्धा	..	1,165	1,165	Wardha	
27.	नागपूर	..	2,010	2,010	Nagpur	
28.	भंडारा	..	5,854	5,854	Bhandara	
29.	चंद्रपूर	..	3,174	3,174	Chandrapur	
30.	गडचिरोली	..	765	765	Gadchiroli	
महाराष्ट्र राज्य	51,439	28,398	22,072	1,70,163	19,124	87,203	3,84,373	Maharashtra State

आधार : मत्स्यव्यवसाय संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई
Source : Directorate of Fisheries, Government of Maharashtra, Mumbai

16. मत्स्यव्यवसाय/FISHERIES

तक्ता क्रमांक /TABLE No. 16.3

खारदण केंद्रात केलेली माशांची आयात, मिठाचे वाटप आणि खारवलेले मासे
Quantity of fish brought for curing, salt issued and fish removed at different centres
(1993-94 and 1994-95)

(टनात / In tonnes)

अनुक्रमांक Serial No.	मासे खारविण्याची आवारे	खारवण्यासाठी आणलेले मासे Quantity of fish brought for curing		मिठाचे वाटप Quantity of salt issued		खारवून बाहेर पाठविलेल्या माशांचे वजन Quantity of cured fish removed		Fish curing yards (2)
		1993-94	1994-95	1993-94	1994-95	1993-94	1994-95	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(2)
1	बोरिया	800	650	160	130	600	488	Boria
2	जयगड	Jaigad
3	वरवडे	Warwade
4	मिरकरवाडा	2,505	4,018	501	804	1,899	3,013	Mirkarwada
5	भाटचे	Bhatye
6	पूर्णागड	Purnagad
7	जैतापूर	Jaitapur
8	विजयदूर्ग *	Vijaydurg
९	मालवण	Malvan
एकूण	..	3,305	4,668	661	934	2,499	3,501	Total

टीप : *आवारे बंद आहेत / Yards are closed.

आधार : मत्स्यव्यवसाय संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.

Source : Directorate of Fisheries, Government of Maharashtra, Mumbai.

16. मत्स्यव्यवसाय/FISHERIES

तक्ता क्रमांक /TABLE No. 16.4

मत्स्यव्यवसायासंबंधीची संकीर्ण माहिती

Miscellaneous statistics relating to fisheries

(1993-94 and 1994-95)

अनुक्रमांक Serial No.	बाब	परिमाण	माहिती Particulars		Unit	Item
			1993-94	1994-95		
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(3)	(2)
1	एकूण समुद्रकिनारा	कि. मीटर	720	720	Kilometres	Total coastline of State
2	सागरी मत्स्यव्यवसाय करणारी खेडी/गावठाणे	संख्या	386	386	No.	Marine-Fishing Villages/ Hamlets.
3	मत्स्यव्यवसायात गुंतलेल्या होड्या	संख्या	17,918	17,918	No.	Boats engaged in fishing
4	प्रत्येकी एक मे टनाच्या वर वजन असलेल्या होड्या	संख्या	10,307	11,473	No.	Boats above one M. tone
5	यंत्रसज्ज होड्या	संख्या	7,930	8,494	No.	Mechanised boats
6	नौतळाची सोय असलेल्या होड्या	संख्या	2,303	2,867	No.	Boats with deck facilities
7	एकूण मत्स्योत्पादन-					Total fish production—
	(१) सागरी	हजार मे. टन	354	333	Thousand M. Tonnes.	(i) Marine
	(२) गोड्या पाण्याचे	हजार मे. टन	89	51	Thousand M. Tonnes.	(ii) Inland
8	मत्स्यव्यवसायातील सहकारी संस्था-					Number of Co-operative Societies—
	(१) प्राथमिक	संख्या	NA	2,024	No.	(i) Primary
	(२) जिल्हा/विभाग/संघ	संख्या	NA	32	No.	(ii) District/Divisional Federations.
	(३) शिखर	संख्या	NA	1	No.	(iii) Apex
9	सहकारी संस्थांची सभासद संख्या-					Membership of Co-operative Societies—
	(१) प्राथमिक	संख्या	NA	2,08,273	Thousand No.	(i) Primary
	(२) जिल्हा/विभाग/संघ	संख्या	NA	5,231	Thousand No.	(ii) District/Divisional Federations.
	(३) शिखर	संख्या	NA	2,539	Thousand No.	(iii) Apex
10	सहकारी संस्थांचे खेळते भांडवल-					Working capital of Co-operative societies—
	(१) प्राथमिक	हजार रुपये	NA	4,64,828	Thousand Rs.	(i) Primary
	(२) जिल्हा/विभाग/संघ	हजार रुपये	NA	73,857	Thousand Rs.	(ii) District/Divisional Federations.
	(३) शिखर	हजार रुपये	NA	13,513	Thousand Rs.	(iii) Apex
11	सहकारी संस्थातर्फे हाताळलेली मासळी-					Fish handled by Co-operative Societies—
	(अ) खरेदी किंमत-					(A) Purchase Value—
	(१) प्राथमिक	हजार रुपये	NA	1,86,482	Thousand Rs.	(i) Primary
	(२) जिल्हा/विभाग/संघ	हजार रुपये	NA	36,273	Thousand Rs.	(ii) District/ Divisional Federations.
	(३) शिखर	हजार रुपये	NA		Thousand Rs.	(iii) Apex
	(ब) विक्री मूल्य-					(B) Sale Value—
	(१) प्राथमिक	हजार रुपये	NA	5,75,607	Thousand Rs.	(i) Primary
	(२) जिल्हा/विभाग/संघ	हजार रुपये	NA	1,78,077	Thousand Rs.	(ii) District/ Divisional Federations.
	(३) शिखर	हजार रुपये	NA	66,306	Thousand Rs.	(iii) Apex

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 16.4—Contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(3)	(2)
12.	सहकारी संस्थांनी वर्षभरात दिलेली कर्जे—					Advances given by co-operative societies.—
(१)	प्राथमिक	हजार रुपये	NA	78,187	Thousand Rs.	(i) Primary
(२)	जिल्हा/विभाग/संघ	हजार रुपये	NA	1,443	Thousand Rs.	(ii) District/Divisional Federations.
(३)	शिखर	हजार रुपये	NA	1,513	Thousand Rs.	(iii) Apex
13.	शासकीय मासळी खारवण्याची आवार केंद्रे . .	संख्या	..	11	No.	Number of Government fish curing Yards.
14.	खारवलेली मासळी—					Cured fish—
(१)	उन्हाळी वाळवलेली.	टनात	22,488	16,983	Tonnes	(i) Sundried
(२)	इतर	टनात	5,270	6,634	Tonnes	(ii) Others
15.	मत्स्यव्यवसाय शिक्षण संस्था	संख्या	9	9	No.	Number of Fishery schools
16.	मत्स्य पैदास केन्द्र	संख्या	43	63	No.	Number of Fish farms

टीप : बाब क्रमांक ४, ५ व ६ या समोर दाखविलेल्या बोटींची संख्या बाय क्रमांक ३ मध्ये अंतर्भूत आहे.

परंतु बाब क्रमांक ४, ५ व ६ समोरील बोटींची संख्या परस्पर व्यापी असल्याने त्यांची बेरीज बाब क्रमांक ३ बरोबर जुळणार नाही.

Note: The number of boats shown against item Nos. 4, 5 and 6 are included in item 3 and are not mutually exclusive.

NA: उपलब्ध नाही/ Not available.

आधार : मत्स्यव्यवसाय संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.

Source : Directorate of Fisheries, Government of Maharashtra, Mumbai.

16. मत्स्यव्यवसाय/FISHERIES

तक्ता क्रमांक /TABLE No. 16.5

सागरी मत्स्योत्पादन / Marine Fish Production

1993-94 and 1994-95

(टनात / in Tonnes)

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा	उत्पादन Production		District
		1993-94	1994-95	
(1)	(2)	(3)	(4)	(2)
1	बृहन्मुंबई	1,41,546	1,22,963	Brihan Mumbai
2	ठाणे	97,360	79,516	Thane
3	रायगड	31,531	28,486	Raigad
4	रत्नागिरी	65,591	73,111	Ratnagiri
5	सिंधुदुर्ग	17,898	28,858	Sindhudurg
	एकूण	3,53,926	3,22,934	Total

आधार : मत्स्यव्यवसाय संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.

Source : Directorate of Fisheries, Government of Maharashtra, Mumbai.

16. मत्स्यव्यवसाय/FISHERIES

तक्ता क्रमांक /TABLE No. 16.6 (A)

प्रकारानुसार सागरी मत्स्योत्पादन / Varietywise Marine Fish Production

1993-94

(उत्पादन में. टनात / Production in M. T.)

अनुक्रमांक Serial No.	मासळीचा प्रकार (2)	जिल्हा/District					एकूण Total	Variety (2)
		बृहन्मुंबई Brihan Mumbai	ठाणे Thane	रायगड Raigad	रत्नागिरी Ratnagiri	सिंधुदुर्ग Sindhudurg		
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(2)
1	मुशी, पाकट, वागळी	4,762	1,377	838	658	171	7,806	Elasmobranchs
2	वाम	2,223	98	..	99	58	2,478	Eels.
3	शिगाळा, शिंगरी	3,104	1,449	276	1,366	631	6,926	Cat fishes.
4	कली, दाताळी	1,041	560	447	545	223	2,816	Chirocentrus.
5	पेढवा, पेडी, मिलजी, तारली	516	12	411	2,140	986	4,065	Sardines.
6	मिंगपाळा	503	225	176	144	..	1,048	Bhingpala
7	मांदेली	5,790	11,308	1,452	1,141	..	19,691	Anchoviella.
8	कांटी	1,667	1,519	343	18	4	3,551	Thrissodes.
9	खवळी, पातुडी	5	..	91	3,872	196	4,164	Other Clupeidia.
10	बोबिल	6,620	46,824	691	9	5	54,149	Bombay Duck
11	करकटा, खजूरा	1,085	14	..	39	..	1,138	Perches.
12	तांब	568	17	10	595	Red snapper.
13	दाढा, रावस	24	899	25	4	..	952	Polynomids.
14	घोळ, कोथ	1,077	1,375	49	107	..	2,608	Scienids.
15	बाळा, वाकटी	9,877	1,077	1,973	5,301	2,456	20,684	Ribbon fish.
16	ढोमा, घोडी	9,448	1,882	1,277	5,519	1,259	19,385	Otalithes Sp.
17	खरवा, बांगडा	495	519	378	885	321	2,598	Caranx.
18	सरंगा	917	3,523	225	211	240	5,116	Pomfrets.
19	हलवा	317	261	39	89	243	949	Black pomfrets.
20	बांगडा	3,098	112	985	2,813	2,494	9,502	Mackerels.

21	सुरमई, दागोळ, पलई	1,706	785	523	1,135	574	4,723	Seer fish.
22	गेदर, कुमा	660	..	216	433	212	1,521	Tunnies.
23	तेंडली	294	10	534	838	Bregmoers Nectilambi.
24	लेप	1,636	87	72	3,761	166	5,722	Soles.
25	कोकरी, नाबी, टोकी	22	1	..	272	345	640	Leiggnathus
26	खाप	898	216	305	1,419	Carangids snails.
27	चिराटी, राणे, बामणे	7,868	..	21	1,851	259	9,989	Upenaides Sp.
28	कोळंबी	28,638	3,267	2,651	5,618	1,358	41,532	Prawns.
29	जवळा, करंदी	29,997	18,030	15,210	2,428	..	65,685	Shrimps.
30	शेंवडी	193	56	70	63	3	385	Lobsters.
31	सौदाळा	47	..	1	550	299	897	Lactarius.
32	म्हाकूळ	8,488	17	121	2,854	987	12,467	Cuttle fish & squids.
33	इतर	7,962	2,073	2,436	21,433	4,093	37,997	Miscellaneous
एकूण		1,41,547	97,360	31,531	65,591	17,998	3,53,926	Total

आधार : मत्स्यव्यवसाय संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.

Source : Directorate of Fisheries, Government of Maharashtra, Mumbai.

16. मत्स्यव्यवसाय/FISHERIES

तक्ता क्रमंक / TABLE No. 16.6 (B)

प्रकारानुसार सागरी मत्स्योत्पादन / Varietywise Marine Fish Production

1994-95

(उत्पादन में टनात / Production in M. T.)

अनुक्रमांक Serial No.	मासळीचा प्रकार (2)	जिल्हा/District					एकूण Total	Variety (2)
		बृहन्मुंबई Brihan Mumbai	ठाणे Thane	रायगड Raigad	रत्नागिरी Ratnagiri	सिंधुदुर्ग Sindhudurg		
(1)		(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	
1	मुशी, पाकट, वागळी	4,274	1,033	725	834	198	7,064	Elasmobranchs
2	वाग	1,527	689	..	77	78	2,371	Eels.
3	शिगाळा, शिंगरी	2,063	1,512	341	611	516	5,043	Cat fishes.
4	कर्ली, दाताळी	882	693	328	491	230	2,624	Chirocentrus.
5	पेडवा, पेडी, मिलजी, तारली	281	9	152	1,285	772	2,499	Sardinies.
6	शिगाळा	207	125	114	40	..	484	Hisa Hisha
7	मांदेली	5,208	7,320	1,406	1,289	..	15,223	Anchoviola.
8	काटी	1,311	1,538	203	17	10	3,079	Thrissoles.
9	खवळी, पातुडी	2	25	91	3,925	446	4,489	Other Clupeida
10	बॅविल	11,435	38,164	1,475	149	7	51,230	Harpodon Neareus
11	करकरा, खजूरा	684	1	5	8	..	698	Perchaes.
12	तांब	371	21	2	394	Red snapper.
13	दाढा, रावस	45	453	48	20	..	566	Polynoenids.
14	घोळ, कोथ	705	1,054	41	54	36	1,890	Sciaonids
15	बळा, वावटी	11,298	1,312	2,419	10,919	10,510	36,458	Ribbon fish.
16	ढेमा, घोडी	8,617	756	1,053	8,425	2,557	21,408	Olatifhes Sp.
17	खरबा,	1,039	128	295	2,343	884	4,689	Carana.
18	सरगा	1,003	6,339	399	485	312	8,539	Pomifrets.
19	हलवा	219	412	4	..	420	1,319	Black pomifrets.
20	बागडा	188	114	118	1,279	427	2,126	Mackerals.
21	सुरमई, दागोळ, पलई	1,772	782	542	907	492	4,495	Seer fish.

22	मंदर, कुपा	1,135	122	107	503	82	1,949	Tunnies.
23	तेडली	51	30	347	10	13	451	Bregogeros Nactilanti.
24	लेप	862	8	246	3825	1,033	5,974	Soles.
25	कोकरी, बायी ढोके	7	1	2	102	524	636	Leignathus
26	खाप	267	6	132	395	164	964	Carangids snails.
27	चिराटी, राणे, बागणे	6,832	...	42	2,903	526	10,303	Upenaides Sp.
28	कोळंबी	24,175	3,168	1,841	6,923	1,204	37,311	Prawns.
29	जवळा, करंदी	21,612	11,586	13,967	2,376	41	49,582	Shrimps.
30	शेवडी	172	18	69	46	5	310	Lobsters.
31	सोंदाळा	129	5	38	957	510	1,639	Lactarius.
32	म्हाकूळ	7,437	37	234	3,149	1,203	12,060	Cuttle fish & squids.
33	इतर	7,153	2,057	1,702	18,500	5,656	35,068	Miscellaneous
एकूण		1,22,963	79,516	28,486	73,111	28,858	3,32,934	Total

आधार : मत्स्यवसाय संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.

Source : Directorate of Fisheries, Government of Maharashtra, Mumbai.

16. मत्स्यव्यवसाय/FISHERIES

तक्ता क्रमांक /TABLE No. 16.7 (A)

मासळीच्या प्रमुख प्रकाराच्या मत्स्योत्पादनाचा एकूण मत्स्योत्पादनाच्या मुल्यातील हिस्सा (शेकडेवारी)

Percentage share of Prominent varieties in total valuation of Fish Production

1993-94

जिल्हा/District

अनुक्रमांक Serial No. (1)	मासळीचा प्रकार (2)	बृहन्मुंबई Brihan Mumbai (3)	ठाणे Thane (4)	रायगड Raigad (5)	रत्नागिरी Ratnagiri (6)	सिंधुदुर्ग Sindhudurg (7)	एकूण Total (8)	Variety (2)
1	मुशी, पाकट, वागळी	2.6	0.8	2.7	1.0	1.3	2.0	Elasmobranchs
2	शिगाळा, शिंगटी	1.4	1.4	0.8	2.1	1.8	1.5	Cat fishes.
3	कर्ली, दाताळी	1.1	0.7	2.6	1.2	0.8	1.1	Chirocentrus.
4	पेडवा, पेडी	0.2	..	0.9	0.7	1.4	0.3	Sardines.
5	मिंगणळा	0.5	0.4	1.1	0.4	..	0.5	Hilsa fishia
6	मांदेली	1.9	4.7	4.5	0.7	..	2.4	Anchoviola.
7	बोंबिल	2.1	29.6	2.5	7.8	Harpodon Notereus.
8	कांटी	0.8	1.2	1.0	0.1	..	0.8	Thaissocles.
9	घोळ, कोथ	1.3	4.1	0.7	0.4	..	1.7	Scienids.
10	दोमा, घोडी	2.2	1.2	2.8	3.1	2.7	2.1	Otolithes Sp.
11	वाळा, वाकटी	2.5	0.6	5.0	3.0	4.3	2.3	Ribbon fish.
12	खरबा, बांगडा	0.2	0.3	1.4	0.4	0.7	0.3	Caranx.
13	सरंगा	3.3	29.3	3.9	2.7	9.2	9.2	Pomfrets.
14	हलवा	0.5	0.6	0.4	0.6	3.7	0.7	Black pomfrets.
15	बांगडा	0.8	0.1	1.3	3.3	9.1	1.3	Mackerel.
16	सुरमई, दागोळ.	2.3	1.8	2.7	3.3	5.1	2.5	Seer fish.
17	कोळंबी	52.4	7.2	22.2	51.7	43.1	40.6	Prawns.
18	जवळा, करंदी	5.5	8.0	24.8	1.7	..	6.4	Shrimps.

19	शेवड	1.8	1.2	6.1	3.0	0.3	1.9	Lobster.
20	सौंदाळा	1.1	1.1	0.2	Lactarius.
21	भाकूळ	8.2	..	0.7	12.1	9.1	6.5	Cuttle fish
22	इतर	8.4	6.8	11.9	7.4	6.3	7.9	Others
एकूण		100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	Total
एकूण किंमत (कोटी रुपये)		288.15	110.19	26.57	56.18	24.50	505.59	Total Value (Rs. in crores)

आधार : मत्स्यवसाय संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source : Directorate of Fisheries, Government of Maharashtra, Mumbai.

16. मत्स्यव्यवसाय/FISHERIES

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 16.7 (B)

मासळीच्या प्रमुख प्रकाराच्या मत्स्योत्पादनाचा एकूण मत्स्योत्पादनाच्या मुल्यातील हिस्सा (शेकडेवारी)

Percentage share of Prominent varieties in total valuation of Fish Production

1994-95

अनुक्रमांक Serial No.	मासळीचा प्रकार (2)	जिल्हा/District					एकूण Total	Variety (2)
		बृहन्मुंबई Brihan Mumbai	ठाणे Thane	रायगड Raigad	रत्नागिरी Ratnagiri	सिंधुदुर्ग Sindhudurg		
(1)		(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	
1	मुशी, पाकट, वागळी	2.5	0.6	2.1	1.5	1.8	1.8	Elasmobranchs
2	शिगाळा, शिंगटी	1.1	0.7	1.4	0.8	1.3	1.0	Cat Fishes.
3	कत्ती, दाताळी	0.9	0.5	2.2	1.3	1.1	1.9	Chirucentrus.
4	पेडवा, पेडो, भिलाडी, ताटली	0.1	..	0.4	0.5	1.0	0.2	Sardines.
5	भिंगापत्ता	0.3	0.1	0.6	0.2	..	0.2	Hilsa/shiha
6	माहेली	1.8	2.9	4.5	0.9	..	2.0	Anchoviola.
7	बांबिल	3.3	14.2	3.6	0.2	..	5.7	Harpodon Neterew
8	काटी	0.6	0.8	0.6	0.5	Thissocles.
9	घोळ, कोथ	0.9	2.0	0.5	0.3	0.1	1.0	Scienids.
10	दोमा, घोडी	2.3	0.4	2.2	5.1	6.2	2.4	Otolithes Sp.
11	वळा, वाकटी	3.6	0.5	5.6	8.3	24.0	4.7	Ribbon fish.
12	खरवा,	0.5	0.1	1.3	0.9	1.4	0.5	Caranx.
13	सरंगा	4.8	57.4	7.6	3.1	7.8	19.2	Pomfrets.
14	हलवा	0.4	1.1	..	1.1	4.1	0.9	Black pomfrets.
15	बागडा	0.1	0.1	0.5	1.7	1.3	0.4	Mackeral.
16	पुसगई, हागो, फलई	2.6	1.3	5.3	3.7	4.7	2.6	Seer fish.
17	कोळंबी	49.1	7.1	20.6	45.1	23.6	34.2	Prawns.
18	जवळा, करंदी	4.9	5.5	24.4	1.2	..	5.3	Shrimps.

19	शेवड	1.7	0.3	6.9	1.4	0.3	1.5	Lobster.
20	सौदाळा	0.1	..	0.1	1.3	1.1	0.3	Lactarius
21	म्हाकूळ	9.8	..	1.6	10.4	9.7	6.8	Cuttle Fish
22	इतर	8.6	4.4	8.0	11.0	10.5	7.9	Others
एकूण		100.0	100.0	100.0	100.0	100.9	100.0	Total
एकूण किंमत (कोटी रुपये)		295.09	166.22	30.08	82.63	36.07	616.09	Total Value (Rs. in crores)

आधार : मत्स्यव्यवसाय संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source : Directorate of Fisheries, Government of Maharashtra, Mumbai.

16. मत्स्यव्यवसाय/FISHERIES

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 16.8 (A)

निरनिराल्या प्रकारच्या सागरी माशांच्या सरासरी घाऊक किमती (वार्षिक)
Average annual wholesale (Boat side) prices of fish of various varieties

(1993-94)

(प्रती टनाची किंमत रुपयात / in Rs. per tonnes.)

अनुक्रमांक Serial No	मासळीचा प्रकार (2)	जिल्हा/District					विविधता Variety or Fish
		बृहन्मुंबई Brihan Mumbai	ठाणे Thane	रायगड Raigad	रत्नागिरी Ratnagiri	सिंधुदुर्ग Sindhudurg	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
1	मुशी, पाकट	15,800	6,455	8,595	8,710	18,350	Shark Rays
2	वाम	25,345	22,245	..	43,585	13,170	Eels.
3	शिगाळा, शिंगडी	13,145	10,605	7,560	8,560	7,160	Cat fishes.
4	कली दाताळी	29,070	13,560	15,495	12,770	8,730	Karli
5	पेडवा पेढी मितली	12,380	5,080	5,530	1,800	3,569	Sardines.
6	शिगाळा	29,030	20,670	16,070	17,405	..	Hilsa Hilsa
7	भादेली	9,320	4,570	8,170	3,320	..	Mandeli
8	काटी	13,140	8,500	8,055	2,556	6,250	Kati
9	बोबील	8,950	6,960	9,660	1,167	..	Harpodon Nebereus
10	करकरा, खजुरा	21,910	10,925	..	7,000	15,000	Karkara
11	तांब	23,700	6,000	11,000	Tamb
12	दादा, रावस	70,960	62,720	17,040	25,000	..	Dara and Rawas
13	घोळ, कोथ	35,690	32,930	38,140	23,220	..	Gholand Koth
14	ढोमा घोडी	6,720	6,875	5,890	3,185	5,225	Dhoma
15	बळा, वाकडी	7,170	5,840	6,785	3,200	4,310	Ribbon fish.
16	सरगा	1,13,160	91,730	46,320	72,355	93,860	Pomfrets.
17	हलवा	44,700	27,075	29,230	37,090	37,690	Halwa
18	बांगडा	7,340	8,795	3,520	6,670	8,890	Mackerels
19	सुरमई, डागोल,	39,305	24,890	13,930	16,135	21,765	Sarmai and Dagol
20	तेडली	24,680	15,300	10,250	Tendli

21	कोल्हवी	33,210	24,785	17,727	51,714	77,849	49,395	Prawns.
22	जवळा, करंदी	4,315	4,860	4,325	3,745	..	4,911	Shrimps.
23	शेवड	2,54,670	2,42,000	2,30,140	2,66,825	2,25,000	2,54,805	Lobsters.
24	सौदाळा	11,120	..	15,000	11,410	9,035	10,942	Lactariu.
25	खवळी, पातुडी	5,800	..	3,935	1,820	3,330	1,941	Other Clupedia.
26	म्हाळूक	27,985	14,350	15,440	23,870	22,705	26,485	Cuttle fish & sanids.
27	खरबा बांगडा	10,430	7,320	10,190	2,760	5,620	6,564	Caranx
28	विराटी राणे	6,615	..	3,381	2,830	3,010	5,813	Upenaides Sp.
29	खाप	5,000	5,000	666	4,470	4,700	3,182	Carangids Small
30	कोकरी, नाबी,	10,050	5,520	4,925	16,005	Leiggnathus
31	लेप	5,665	7,370	5,220	2,520	3,235	3,549	Soles
32	कूपा, गेदर	13,362	..	5,445	4,855	5,060	8,658	Tunnies
33	इतर	7,662	4,475	10,000	430	1,927	2,912	Miscellaneous
भारीत सरासरी		20,357	11,318	8,425	8,565	13,690	14,285	Weighted Averages

आधार : मात्स्यव्यवसाय संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.

Source : Directorate of Fisheries, Government of Maharashtra, Mumbai.

16. मत्स्यव्यवसाय/FISHERIES

तक्ता क्रमांक /TABLE No. 16.8 (B)

निरनिराळ्या प्रकारच्या सागरी मार्याच्या सरासरी घाऊक किंमती (वार्षिक)
Average annual wholesale (Boat side) prices of fish of various varieties

(1994-95)

(प्रती टनाची किंमत रुपये / in Rs. per tonnes.)

अनुक्रमांक Serial No.	मासळीचा प्रकार	जिल्हा/District						Variety of Fish
		बृहन्मुंबई Brihan Mumbai	ठाणे Thane	रायगड Raigad	रत्नागिरी Ratnagiri	सिंधुदुर्ग Sindhudurg	महाराष्ट्र राज्य Maharashtra State	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(2)
1	मुशी, पाकट, वागळी	16,953	9,380	8,626	14,646	33,455	15,181	Elasmobranchs
2	वाम	29,071	30,000	..	9,740	26,359	28,624	Bels.
3	शिगाळा, शिंगटी	15,620	7,581	13,097	11,095	9,105	11,824	Cat fishes.
4	कली, दाताळी	30,129	12,751	20,265	21,090	17,574	21,477	Chirocentrus
5	पेडवा, पेढी, भालजी, तारली	14,637	5,444	8,013	3,077	4,811	5,262	Sardines.
6	शिंंगयाला	48,179	13,333	16,465	35,475	..	30,804	Hilsa Tisha
7	मांदेली	10,027	6,635	9,619	5,838	..	8,004	Anchoviella
8	कांटी	14,076	8,322	9,221	6,294	10,000	10,826	Thrissecles
9	बेंबील	8,614	6,183	7,386	10,798	10,000	6,774	Harpodon Nebereous
10	करकरा, खजुरा	27,602	20,000	12,000	12,000	..	27,301	Perches
11	तांब	26,987	43,619	16,500	27,819	Red Snapper
12	दाढा, रावस	43,400	68,238	30,520	29,250	..	61,687	Polynomids
13	घोळ, कोथ	36,152	32,005	39,731	38,889	11,861	33,532	Sciaenids
14	ढोमा, घोडी	7,760	7,775	6,232	5,050	8,752	6,738	Otolithes sp.
15	बळा, वाकटी	9,495	6,591	6,977	6,281	8,230	7,897	Ribbon fish.
16	सरगा	1,41,746	1,50,473	57,536	52,414	89,612	1,37,312	Pomfrets.
17	हलवा	60,228	42,539	22,000	34,515	35,464	41,555	Black Pomfrets
18	बागडा	14,824	13,053	12,245	11,155	11,255	11,662	Mackerel.
19	सुरमई, दागोल, सेर फिश	43,090	28,375	29,288	33,547	34,116	35,958	Surmai and Dagol, Seer fish
20	तेंडली	13,078	8,700	7,750	15,000	6,615	8,543	Bregmaoeres

21	कोळंबी	59,978	37,399	33,597	53,871	70,645	55,970	Prawns.
22	जवळा, करंदी	6,748	7,884	5,260	4,301	4,341	6,475	Shrimps.
23	शेवड	2,88,052	3,13,444	2,98,896	2,53,913	2,48,000	2,86,229	Lobsters.
24	सौदाळा	16,078	10,000	4,526	11,566	7,729	10,559	Lactariu.
25	खवळी, पातुडी	11,000	6,400	4,308	3,135	4,951	3,361	Other Clupeida.
26	लेप	5,810	16,750	2,138	5,814	3,712	4,340	Soles.
27	कोकरी, नाबी	13,429	8,000	5,000	3,274	5,531	3,469	Leiograthus
28	गेदर कूपा	22,548	20,000	13,794	8,166	7,598	17,567	Tunnies
29	खाप	11,124	5,000	4,272	6,675	7,177	11,601	Carangids Small
30	चिराटी राणे	7,575	..	3,690	5,528	5,013	6,839	Upenaides Sp.
31	खरबा बंगडा	13,069	8,367	13,560	3,308	5,891	6,741	Caranx
32	म्हाकूळ	38,996	17,216	20,338	27,226	28,987	34,495	Cattle fish and Squid
33	इतर	12,579	8,302	9,627	2,003	3,834	5,195	Miscellaneous
भारीत सरासरी		24,017	20,904	10,560	11,302	12,500	18,325	Weighted Averages

आधार : मत्स्यव्यवसाय संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source : Directorate of Fisheries, Government of Maharashtra, Mumbai.

सत्यमेव जयते

१७. ग्रामविकास व सहकार

१७.१ कृषि व बिगर कृषि सहकारी पत संस्था, बहुउद्देशीय सहकारी संस्था, पणन संस्था, उत्पादन संस्था इत्यादी संस्थांची माहिती या विभागात दिली आहे.

१७.२ विविध सहकारी संस्थांची संख्या, सदस्य संख्या, खेळते भांडवल, स्थिर भांडवल, कर्ज, थकबाकी वगैरे माहिती या विभागात दिली आहे. "मालकीचे भांडवल" हे भरणा केलेले भांडवल दर्शविते. "कर्ज" या बाबीमध्ये ठराविक काळांमध्ये येणारी एकूण कर्जे, येणे कर्ज यांचा समावेश आहे. "खेळते भांडवल" मध्ये "भरणा केलेले" भांडवल, ठेवी, कर्ज यांचा समावेश आहे. "येणे कर्ज" यामध्ये कर्जाची येणे रक्कम, रोख पत, शिल्लकेपेक्षा अधिक काढलेली खरेदीची बिले व विक्रीची बिले यातील बाकी वगैरे माहितीचा समावेश आहे. "थकबाकी" मध्ये ज्या कर्जाची जमा करावयाची योग्य वेळ असून प्रत्यक्ष जमा केले गेले नाही आणि परतफेडीच्या वाढीव सवलतीची परवानगी कार्यक्षम अधिकाऱ्यांनी नाकारली आहे अशा रकमेचा किंवा हप्त्याचा यात समावेश आहे.

17. RURAL DEVELOPMENT AND CO-OPERATION

17.1. The information on Agricultural and Non-Agricultural Co-operative Credit Societies, Multipurpose Co-operative Societies, Marketing Societies, Productive Societies etc., is presented in this section.

17.2. The information on number of various co-operative societies, membership, working capital, fixed capital, loans advanced, overdues etc. is presented in this section. *Owned capital* shows the paid-up capital. *Borrowing* denotes the total borrowings outstanding at the end of the period. *Working capital* includes paid-up capital, deposits and borrowings. *Loans outstanding* includes outstandings in respect of loans, cash credits and overdrafts and the amount of outstanding bills purchased and discounted. *Overdues* refer to the amount of loans or instalments which was due for collection but which was not actually collected and for the repayment no extension has been granted by a competent authority.

17. ग्रामविकास व सहकार/RURAL DEVELOPMENT AND CO-OPERATION

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 17.1

सर्व सहकारी संस्थांची निवडक सांख्यिकी/Selected Statistics of all Co-operative Societies

(1993-94 & 1994-95)

अनुक्रमिक Serial No.	बाब (2)	परिमाण/ Unit (3)	३० जून रोजी/As on 30th June							Item (11)	(12)
			1960-61 (4)	1970-71 (5)	1980-81 (6)	1990-91 (7)	1991-92 (8)	1992-93 (9)	1993-94 (10)		
1	संस्था	संख्या/No.	31,565	42,603	60,747	1,04,620	1,12,023	1,18,457	1,26,994	1,34,401	Societies
2	सदस्य संख्या	लाख/Lakh	42	86	148	270	300	313	335	358	Membership
3	भाग भांडवल	रु. कोटी/ Rs. Crores	53	238	600	1,957	2,188	2,036	2,919	3,394	Share Capital
4	स्वीय भांडवल	"	73	345	1,207	3,935	4,818	7,606	5,978	6,917	Owened Funds
5	खेळते भांडवल	"	326	1,490	5,210	24,713	27,742	31,561	38,331	43,189	Working Capital
6	लोकसंख्या	दशलक्ष/Millions	39.55	50.41	62.78	78.75	78.94	78.94	78.94	78.94	Population
7	दर लाख लोकसंख्येमागे संख्या/No. संस्थांची संख्या		79.91	84.52	96.73	133	141.91	150.06	160.87	170.34	No. of Societies per Lakh of Population
8	दर हजार लोकसंख्येमागे संख्या/No. सर्व संस्थांच्या समासदांची संख्या		106.18	170.59	235.73	343	380.05	396.50	424.08	453.74	No. of members of all Societies per thousand inhabitants.
9	दर माणशी सरासरी रु./Rs. खेळते भांडवल		83	296	830	3,138	3,514	3,998	4,858	5,474	Average working capital per head of population.

आधार.—सहकार आयुक्त व निबंधक, सहकारी संस्था, महाराष्ट्र शासन, पुणे.

Source.—Commissioner for Co-operation and Registrar, Co-operative Societies, Government of Maharashtra, Pune.

तयत्ता क्रमांक/TABLE No. 17.2 (A)

सत्यमेव जयते

17. ग्रामविकास व सहकार/

तक्ता क्रमांक/

प्रकारानुसार सहकारी संस्था व बँकांचे वर्गीकरण/

1993-94

अ.क्र	जिल्हा	राज्य व मध्यवर्ती बँका संघ	महाराष्ट्र राज्य सहकारी बँकेच्या जिल्हा शाखा	कृषि	बिगर कृषि	प्राथमिक सहकारी बँका	पणन संस्था	ऊस पुरवठा	दूध पुरवठा
Serial No.		State and Central Banks Unions	District Branches of Maharashtra State Co- Operative Land Development Bank	Agricultural	Non- Agricultural	Primary Co- Operative Banks	Marketing Societies	Sugarcane Supply	Milk supply
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
1	बृहमबई	3	..	6	2,917	92	2	..	15
2	ठाणे	1	1	414	736	18	21	..	147
3	रायगड	1	1	492	237	7	18	..	153
4	रत्नागिरी	1	1	383	121	4	16	..	149
5	सिंधुदूर्ग	1	1	226	77	2	40	..	93
6	नाशिक	1	1	985	748	24	108	..	553
7	धुळे	1	1	728	321	12	99	..	944
8	जळगाव	1	1	876	416	14	201	..	1,124
9	अहमदनगर	1	1	1,178	620	15	76	..	1,222
10	पुणे	1	1	1004	1,240	41	58	..	1,878
11	सातारा	1	1	838	611	16	15	..	1,212
12	सांगली	1	1	537	882	22	34	..	829
13	सोलापूर	2	1	921	666	18	32	..	1,144
14	कोल्हापूर	1	1	1,145	1,560	37	35	..	1,810
15	औरंगाबाद	1	1	696	387	5	18	..	587
16	जालना	1	1	574	112	2	9	..	238
17	परभणी	1	1	893	143	4	11	..	261
18	बीड	1	1	710	213	4	77	..	1030
19	नांदेड	1	1	979	209	2	21	..	811
20	उस्मानाबाद	1	1	455	228	1	16	..	685
21	लातूर	1	1	569	236	3	12	..	580
22	बुलढाणा	1	1	575	263	7	34	..	353
23	अकोला	1	1	837	264	5	23	..	211
24	अमरावती	1	1	682	275	7	19	..	237
25	यवतमाळ	1	1	597	151	2	14	..	356
26	वर्धा	1	1	401	134	3	13	..	312
27	नागपूर	1	1	596	614	9	20	..	259
28	भंडारा	1	1	718	152	2	13	..	340
29	चंद्रपूर	1	1	584	170	..	12	..	154
30	गडचिरोली	1	1	259	52	..	6	..	80
महाराष्ट्र राज्य		33	29	19,858	14,755	378	1,073	..	17,767

आधार.—सहकार आयुक्त व निबंधक, सहकारी संस्था, महाराष्ट्र शासन, पुणे

RURAL DEVELOPMENT AND CO-OPERATION

TABLE No. 17.2 (A)

Co-operative Societies and Banks classified by Types
1993-94

(रकम लाख रुपयात/Amt. in Lakh Rs.)

विणकर संस्था	ग्राहक संस्था	गृहनिर्माण संस्था	शेती संस्था	स्त्रियांच्या संस्था	इतर	एकूण	
Weavers Societies	Consumer Societies	Housing Societies	Farming Societies	Women Societies	Others	Total	District
(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(2)
18	674	14,284	..	8	931	18,950	Brihan Mumbai
33	204	7,769	16	7	948	10,314	Thane
..	89	428	7	..	551	1,983	Raigad
2	44	106	1	32	167	1,045	Ratnagiri
3	26	42	1	2	186	680	Sindhudurg
156	123	2,472	18	..	1,861	7,049	Nashik
74	58	633	8	..	1,074	3,952	Dhule
11	94	582	1	..	1,047	4,367	Jalgaon
32	73	669	19	142	1,701	5,748	Ahmednagar
9	372	5,250	20	..	2,417	12,290	Pune
16	117	560	9	..	1,217	4,612	Satara
77	127	342	23	1	882	3,757	Sangli
439	329	558	33	..	2,576	6,718	Solapur
139	246	569	18	90	1,115	6,765	Kolhapur
8	79	1,151	958	3,890	Aurangabad
17	36	359	435	1,783	Jalna
24	49	418	..	8	975	2,787	Parbhani
32	85	388	1	107	929	3,577	Beed
46	42	695	..	87	842	3,735	Nanded
6	39	321	2	8	509	2,271	Osmanabad
15	46	421	..	5	643	2,531	Latur
2	45	258	320	1,858	Buldhana
5	40	442	1	6	425	2,260	Akola
52	77	581	7	1	374	2,313	Amravati
1	38	424	328	1,912	Yavatmal
12	66	196	1	..	257	1,396	Wardha
484	363	1,154	4	129	699	4,332	Nagpur
40	57	173	1	16	559	2,072	Bhandara
8	28	134	7	..	298	1,396	Chandrapur
3	6	42	..	8	194	651	Gadchiroli
1,764	3,672	41,421	198	657	25,418	1,26,994	Maharashtra State

Source.—Commissioner for Co-operation and Registrar, Co-operative Societies, Government of Maharashtra, Pune.

17. ग्रामविकास व सहकार/

तक्ता क्रमांक/

प्रकारानुसार सहकारी संस्था व बँकांचे वर्गीकरण/

1994

अ.क्र.	जिल्हा	राज्य व मध्यवर्ती बँका संघ	महाराष्ट्र राज्य सहकारी भूविकास बँकेच्या जिल्हा शाखा	कृषि	बिगर कृषि	प्राथमिक सहकारी बँका	पणन संस्था	ऊस पुरवठा	दूध पुरवठा
Serial No.		State and Central Banks Unions	District Branches of Maharashtra State Co- Operative Land Development Bank	Agricultural	Non- Agricultural	Primary Co- Operative Banks	Marketing Societies	Sugarcane Supply	Milk supply
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
1	बृहन्मुंबई	3	..	6	3,032	91	2	..	15
2	ठाणे	1	1	413	802	18	22	..	143
3	रायगड	1	1	491	272	8	19	..	119
4	रत्नागिरी	1	1	382	137	4	16	..	140
5	सिंधुदूर्ग	1	1	226	91	2	39	..	83
6	नाशिक	1	1	983	837	27	108	..	555
7	धुळे	1	1	728	357	13	99	..	955
8	जळगाव	1	1	876	458	14	197	..	1,129
9	अहमदनगर	1	1	1,194	694	16	77	..	1,443
10	पुणे	1	1	1,026	1,380	40	55	..	1,911
11	सातारा	1	1	853	685	20	16	..	1,291
12	सांगली	1	1	548	995	23	34	..	870
13	सोलापूर	2	1	923	758	18	35	..	1,264
14	कोल्हापूर	1	1	1,201	1,776	41	38	..	1,916
15	औरंगाबाद	1	1	696	406	5	17	..	583
16	जालना	1	1	574	118	4	10	..	255
17	परभणी	1	1	893	151	11	16	..	274
18	बीड	1	1	711	239	7	64	..	1,216
19	नांदेड	1	1	979	223	2	19	..	857
20	उस्मानाबाद	1	1	456	249	1	15	..	732
21	लातूर	1	1	570	238	5	11	..	617
22	बुलढाणा	1	1	575	288	7	34	..	406
23	अकोला	1	1	837	288	5	23	..	233
24	अमरावती	1	1	679	293	7	19	..	257
25	यवतमाळ	1	1	597	166	3	14	..	369
26	वर्धा	1	1	401	157	3	13	..	341
27	नागपूर	1	1	596	682	10	20	..	278
28	भंडारा	1	1	718	179	2	13	..	380
29	चंद्रपूर	1	1	584	183	..	12	..	182
30	गडचिरोली	1	1	259	54	..	6	..	83
महाराष्ट्र राज्य		33	29	19,975	16,188	407	1,063	..	18,897

आधार.—सहकार आयुक्त व निबंधक, सहकारी संस्था, महाराष्ट्र शासन, पुणे.

RURAL DEVELOPMENT AND CO-OPERATION

TABLE No. 17.2 (B)

Co-operative Societies and Banks classified by Types
and 1995

(रकम लाख रुपयात/Amt. in Lakh Rs.)

विणकर संस्था	ग्राहक संस्था	गृहनिर्माण संस्था	शेती संस्था	स्त्रियांच्या संस्था	इतर	एकूण	
Weavers Societies	Consumer Societies	Housing Societies	Farming Societies	Women Societies	Others	Total	District
(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(2)
18	693	14,437	..	8	1,077	19,382	Brihan Mumbai
35	215	8,383	17	7	1,014	11,070	Thane
..	102	484	7	..	596	2,099	Raigad
2	51	126	1	65	191	1,116	Ratnagiri
3	27	46	1	2	197	718	Sindhudurg
159	134	2,662	18	..	1,992	7,476	Nashik
74	59	650	8	..	1,144	4,088	Dhule
13	99	606	1	..	1,095	4,489	Jalgaon
32	70	676	18	173	2,037	6,431	Ahmednagar
9	379	5,584	20	..	2,880	13,285	Pune
17	122	587	9	..	1,246	4,847	Satara
83	134	353	23	1	1,126	4,191	Sangli
447	356	577	31	..	2,867	7,278	Solapur
139	255	582	18	202	1,503	7,672	Kolhapur
8	83	1,173	1,083	4,055	Aurangabad
17	37	370	484	1,870	Jalna
23	44	414	..	25	1,013	2,865	Parbhani
31	90	398	1	143	1,059	3,960	Beed
45	36	676	..	124	781	3,743	Nanded
5	32	252	1	10	461	2,215	Osmanabad
12	44	411	..	5	681	2,595	Latur
2	44	257	336	1,950	Buldhana
5	40	447	1	9	447	2,336	Akola
52	78	602	7	4	404	2,403	Amravati
1	37	434	370	1,992	Yavatmal
12	67	194	1	..	271	1,461	Wardha
486	346	1,191	4	145	733	4,492	Nagpur
39	60	172	1	36	580	2,181	Bhandara
8	30	136	7	..	326	1,469	Chandrapur
3	7	46	..	10	203	672	Gadchiroli
1,780	3,771	42,926	195	969	28,197	1,34,401	Maharashtra State

Source.—Commissioner for Co-operation and Registrar, Co-operative Societies, Government of Maharashtra, Pune.

23	अकोला	837	327	781	72	3,036	4,124	1,630	2,234	2,810	1,460	Akola
24	अमरावती	682	278	899	131	3,500	4,496	1,466	1,637	2,593	1,514	Amravati
25	यवतमाळ	597	300	1,184	95	5,278	6,137	1,642	1,611	3,454	2,164	Yavalmal
26	वर्धा	401	132	380	4	1,744	2,338	931	901	1,707	1,102	Wardha
27	नागपूर	596	201	546	27	4,190	5,131	2,025	1,314	3,896	1,595	Nagpur
28	भंडारा	718	242	677	45	2,286	3,437	1,175	1,033	2,364	1,270	Bhandara
29	चंद्रपूर	584	146	637	61	1,309	2,567	936	906	1,428	1,014	Chandrapur
30	गडचिरोली	259	75	152	13	631	1,039	282	226	546	361	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		19,858	8,414	51,782	3,155	1,69,985	2,50,077	1,08,559	88,884	1,75,183	71,458	Maharashtra State

टीप—आकडे राक्षित्वात लिहिल्यामुळे बेरजा जुळणार नाहीत.

Note—Totals may not add up due to rounding.

आधार.—सहकार आयुक्त व निवधक, सहकारी संस्था, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source.—Commissioner for Co-operation and Registrar, Co-operative Societies, Government of Maharashtra, Pune.

17. ग्रामविकास व सहकार /RURAL DEVELOPMENT AND CO-OPERATION

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 17.3 (B)

कृषि पत व बहुउद्देशीय संस्थांचे कार्य/Operation of agricultural credit and multipurpose societies

(1994-95)

(रकम लाख रुपयात/Amount in Lakh Rs.)

अनुक्रमांक	जिल्हा	संस्थांची संख्या	सदस्यांची संख्या (हजारात)	स्वीय भांडवल	ठेवी	कर्ज	खेळते भांडवल	नवीन कर्ज	कर्म वसुली	संपूर्ण कर्ज	शकबाकी	थकबाकी
Serial No.	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(2)
1	बृहन्मुंबई	6	..	4	1	..	5	Brihan Mumbai
2	ठाणे	413	168	402	77	554	1,364	344	248	706	509	Thane
3	रायगड	491	157	228	7	359	654	113	128	349	254	Raigad
4	रत्नागिरी	382	222	478	26	599	1,362	464	416	839	536	Ratnagiri
5	सिंधुदुर्ग	226	125	387	10	1,181	1,445	279	294	1,006	783	Sindhudurg
6	नाशिक	983	456	6,049	70	20,265	29,810	14,081	9,470	22,121	6,470	Nashik
7	धुळे	728	264	1,992	15	6,907	10,733	4,242	3,697	6,734	4,164	Dhule
8	जळगांव	876	362	4,575	40	14,886	20,060	9,262	7,864	15,200	9,571	Jalgaon
9	अहमदनगर	1,194	629	7,594	257	24,358	37,614	16,235	10,334	27,024	7,754	Ahmednagar
10	पुणे	1,026	421	4,798	129	14,787	21,695	9,760	7,390	17,203	5,772	Pune
11	सातारा	853	429	3,070	28	7,227	11,219	7,478	6,185	8,292	1,807	Satara
12	संगली	548	368	3,214	108	12,149	16,079	10,786	7,340	12,739	1,626	Sangli
13	सोलापूर	923	376	3,969	123	12,218	17,482	10,734	7,015	13,641	4,341	Solapur
14	कोल्हापूर	1,201	583	7,596	1,631	9,574	21,740	13,578	11,106	13,985	1,739	Kolhapur
15	औरंगाबाद	696	280	1,247	..	8,805	10,994	6,837	5,590	8,856	2,186	Aurangabad
16	जालना	574	250	790	85	4,029	5,659	2,124	1,541	3,958	2,025	Jalna
17	परभणी	893	321	1,603	250	8,333	11,608	4,264	3,413	7,587	3,882	Parbhani
18	बीड	711	337	937	65	5,443	10,364	1,883	855	6,327	3,547	Beed
19	नांदेड	979	415	1,227	81	8,302	10,822	4,652	3,164	7,759	3,274	Nanded
20	उस्मानाबाद	456	235	991	102	6,039	8,168	3,434	3,174	5,734	2,623	Osmanabad
21	लातूर	570	273	1,070	5	8,063	9,649	5,756	4,051	7,384	3,771	Latur
22	बुलढाणा	575	272	951	26	3,783	4,110	2,211	1,568	2,507	1,317	Buldhana

23	अकोला	837	321	814	81	4,013	5,358	2,292	1,262	3,841	2,002	Akola
24	अमरावती	679	288	1,044	143	5,333	6,289	3,137	1,756	3,976	2,525	Amravati
25	यवतमाळ	597	308	1,325	97	6,651	7,509	2,509	1,575	4,386	2,516	Yavatmal
26	वर्धा	401	133	418	4	2,158	2,841	1,323	930	2,099	1,506	Wardha
27	नागपूर	596	202	599	28	4,235	5,424	1,674	1,746	3,823	2,849	Nagpur
28	भंडारा	718	247	759	48	2,981	4,085	1,274	728	2,909	1,642	Bhandara
29	चंद्रपूर	584	158	814	60	1,804	3,147	1,426	744	2,110	1,721	Chandrapur
30	गडचिरोली	259	141	172	16	798	1,231	469	227	789	469	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		19,975	8,741	59,117	3,613	2,05,634	2,98,521	1,42,515	1,03,809	2,13,885	83,178	Maharashtra State

टीप—आकडे संक्षिप्तात लिहिल्यामुळे बेरजा जुळणार नाहीत.

Note—Totals may not add up due to rounding.

आधार.—सहकार आयुक्त व निबंधक, सहकारी संस्था, महाराष्ट्र शासन, पुणे.

Source.—Commissioner for Co-operation and Registrar, Co-operative Societies, Government of Maharashtra, Pune.

17. ग्रामविकास व सहकार/

तक्ता क्रमांक/

बिगर कृषि पत संस्थांचे व्यवहार/

1993-94

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा (2)	संस्थांची संख्या No. of Societies		सदस्य संख्या Membership (000)		स्वीय भांडवल Owned Capital		ठेवी Deposits		कर्ज Borrowings	
		1993-94	1994-95	1993-94	1994-95	1993-94	1994-95	1993-94	1994-95	1993-94	1994-95
		(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)
1	बृहन्मुंबई	3,008	3,122	5,435	5,713	42,668	43,045	2,40,478	2,40,753	10,972	11,189
2	ठाणे	754	820	475	592	10,842	18,976	60,576	1,46,714	1,350	1,023
3	रायगड	244	280	194	222	2,846	3,251	9,312	12,476	1,829	1,077
4	रत्नागिरी	125	141	110	120	1,619	1,910	4,189	4,922	1,316	1,623
5	सिंधुदुर्ग	79	93	45	43	594	734	1,520	1,602	434	1,506
6	नाशिक	772	864	556	597	10,651	13,623	31,426	41,198	3,938	3,274
7	धुळे	333	370	177	192	3,854	4,508	10,633	12,933	1,937	1,995
8	जळगाव	430	472	422	526	6,170	7,124	21,569	26,827	2,220	1,860
9	अहमदनगर	635	710	389	442	7,094	9,517	23,887	29,722	3,883	7,415
10	पुणे	1,281	1,420	950	1,015	24,349	33,938	1,23,141	1,48,506	20,742	13,164
11	सातारा	627	705	467	955	6,148	8,220	26,321	33,019	1,787	2,357
12	सांगली	904	1,018	554	598	7,130	8,470	50,924	49,326	2,641	10,607
13	सोलापूर	684	776	306	326	5,602	9,858	23,926	32,245	1,711	3,593
14	कोल्हापूर	1,597	1,817	1,353	1,373	17,155	20,105	78,747	99,124	4,899	7,230
15	औरंगाबाद	392	411	108	114	2,261	3,186	2,210	2,813	3,201	10,136
16	जालना	114	122	40	43	1,149	7,638	1,636	1,825	618	778
17	परभणी	147	162	56	64	1,466	1,683	4,993	7,017	3,289	3,449
18	बीड	217	246	70	82	1,489	2,389	2,263	3,993	1,742	2,303
19	नांदेड	211	225	57	59	961	1,015	1,345	1,822	1,197	1,247
20	उस्मानाबाद	229	250	95	99	1,964	2,436	3,915	5,621	2,811	2,997
21	लातूर	239	243	62	68	1,281	1,934	2,009	2,426	1,515	2,508
22	बुलढाणा	270	295	106	123	1,994	2,127	8,071	11,276	988	1,013
23	अकोला	269	293	106	119	1,437	1,770	9,929	12,587	2,551	2,997
24	अमरावती	282	300	99	176	1,556	2,297	4,363	6,088	780	834
25	यवतमाळ	153	169	48	57	494	1,274	1,493	2,881	418	969
26	वधा	137	160	48	55	673	751	1,972	2,510	385	369
27	नागपूर	623	692	409	443	9,403	10,968	7,374	14,024	1,921	935
28	भंडारा	154	181	64	78	1,111	632	3,401	3,689	835	245
29	चंद्रपूर	170	183	57	57	1,249	1,246	1,471	1,471	865	865
30	गडचिरोली	52	54	7	11	114	190	122	259	92	158
महाराष्ट्र राज्य		15,132	16,594	12,865	14,362	1,75,324	2,24,815	7,63,216	9,59,669	82,867	99,716

टीप.—आकडे संक्षिप्त असल्यामुळे काही ठिकाणी बेरजा जुळणार नाहीत.

आधार.—सहकार आयुक्त आणि निबंधक, सहकारी संस्था, महाराष्ट्र शासन, पुणे.

RURAL DEVELOPMENT AND Co-OPERATION

TABLE No. 17.4

Operation of Non-Agricultural credit Societies
and 1994-95

(रकम लाख रुपयांत/Amt. in Lakh Rs.)

खेळते भांडवल Working Capital		एकूण गुंतवणूक Total Investment		नवीन कर्ज Fresh Advances		कर्ज वसुली Recoveries		येणे कर्ज Loans Outstanding		धकबाकी Overdues		District
1993-94	1994-95	1993-94	1994-95	1993-94	1994-95	1993-94	1994-95	1993-94	1994-95	1993-94	1994-95	
(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(19)	(20)	(21)	(22)	(23)	(24)	(2)
3,50,870	3,51,438	44,207	45,332	2,34,620	2,38,568	2,31,625	2,40,239	2,17,114	2,16,794	12,345	12,099	Brihan Mumbai
90,712	1,83,042	7,563	70,562	29,234	39,317	12,151	14,180	48,395	45,479	7,470	10,420	Thane
15,233	18,397	571	799	10,843	13,208	6,065	11,701	10,585	11,739	1,614	1,714	Raigad
7,817	9,325	229	329	5,766	6,535	4,715	5,332	5,861	7,105	277	1,394	Ratnagiri
2,793	4,042	130	173	2,585	3,227	2,145	2,504	2,176	2,819	110	148	Sindhudurg
56,071	63,039	2,104	3,673	51,888	60,506	37,236	42,408	37,000	39,016	4,492	4,622	Nashik
18,300	21,563	413	531	22,748	28,299	19,008	24,294	12,737	14,862	1,539	1,757	Dhule
33,102	41,807	980	727	19,403	26,768	12,184	21,861	22,057	27,854	2,608	2,861	Jalgaon
39,279	53,221	1,973	8,046	42,744	54,530	35,237	38,823	23,684	37,792	2,675	3,060	Ahmednagar
1,78,284	2,09,193	27,451	32,375	84,619	1,17,800	60,703	85,288	95,566	1,11,801	30,188	30,750	Pune
37,037	47,086	2,154	2,712	26,510	30,501	18,462	20,120	25,809	32,793	2,208	2,484	Satara
66,589	77,380	2,260	4,694	35,880	51,491	27,334	37,222	40,184	45,018	4,478	7,622	Sangli
35,260	50,608	1,485	1,163	28,717	45,580	4,822	19,584	14,358	35,237	2,468	3,420	Solapur
1,08,834	1,37,581	6,836	10,033	60,237	98,403	35,549	54,286	67,577	88,262	4,839	7,261	Kolhapur
8,254	16,916	225	420	5,445	12,292	4,858	3,874	6,484	14,769	513	571	Aurangabad
4,687	10,879	440	944	2,622	3,923	1,370	1,733	3,554	2,948	535	528	Jalna
9,183	13,331	304	415	4,248	7,550	2,242	5,708	5,646	6,134	1,731	2,258	Parbhani
6,560	9,881	389	1,410	6,656	5,720	4,390	2,790	3,665	7,035	345	495	Beed
3,756	4,394	277	422	1,702	2,135	1,169	1,570	2,647	3,212	491	1,006	Nanded
10,698	12,886	372	496	15,328	19,942	5,321	6,914	6,992	8,882	417	381	Osmanabad
5,223	7,233	292	414	2,882	3,891	2,293	2,202	3,961	5,650	466	357	Latur
11,926	17,478	1,245	1,812	11,215	18,155	4,945	11,372	8,021	11,609	747	956	Buldhana
14,849	18,514	1,094	1,488	14,969	13,350	9,127	2,193	10,618	12,876	453	404	Akola
7,360	10,484	742	855	3,865	4,308	4,359	2,317	4,513	5,718	313	613	Amravati
2,936	6,013	337	728	2,994	4,115	2,757	2,094	1,868	4,253	193	1,235	Yavatmal
3,186	4,067	43	71	1830	2,408	1,225	2,228	2,249	2,713	339	445	Wardha
25,625	33,756	481	671	18,693	21,954	13,111	19,951	19,932	21,935	1,218	1,495	Nagpur
6,515	5,736	188	69	4,039	4,995	2,852	5,802	4,781	3,434	231	198	Bhandara
4,178	4,178	400	400	1817	1817	1,536	1,817	3,235	3,235	63	63	Chandrapur
380	661	25	43	198	561	169	327	314	547	25	18	Gadchiroli
11,65,497	14,44,137	1,05,208	1,91,807	7,54,297	9,41,849	5,68,960	6,90,734	7,11,580	8,31,521	85,391	1,00,635	Maharashtra State

Note.—Total may not add up due to roundings.

Source.—Commissioner for Co-operation and Registrar, Government of Maharashtra, Pune.

17. ग्रामविकास व सहकार/

तक्ता क्रमांक/

सहकार व भूविकास बँकेची निवडक सांख्यिकी/
(1993-94)

अनु- क्रमांक Serial No.	वर्ष Year	बँका (संख्या) Banks (No.)	सदस्य (लाखात) Membership (Lakhs)	भाग भांडवल Share Capital		स्वीय भांडवल Owned funds	खेळते भांडवल Working Capital	वर्षात दिलेले कर्ज Loans advanced during the year including (N C D C)
				शासकीय Held by Govt.	इतर Held by others			
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)
1	1960-61	27	1.27	..	30.00	35.00	472.00	204.00
2	1970-71	26	6.10	..	1,576.00	1,876.00	13,316.00	1,786.00
3	1980-81	26	N. A.	603	2,665.07	7,660.63	32,650.00	5,417.00
4	1990-91	29	10.21	493	4,943.00	14,109.00	83,710.00	12,438.00
5	1991-92	29	11	493	5,511.00	8,796.00	88,822.00	10,049.00
6	1992-93	29	11	493	6,035.00	9,370.00	98,347.00	12,912.00
7	1993-94	29	12	493	6,726.00	10,050.00	1,07,251.00	14,431.00
8	1994-95	29	11	493	7,312.00	10,708.00	1,16,314.00	13,662.00

N. A.—उपलब्ध नाही./

*टिप्पणी.— ही एकच बँक असल्याने बँकेच्या शाखा व जिल्हावार नफा व तोटा १९७०-७१ नंतर काढला नाही./

आधार.—महाराष्ट्र राज्य कृषि व ग्रामीण विकास बँक लि., मुंबई./

सत्यमेव जयते

RURAL DEVELOPMENT AND CO-OPERATION

TABLE No. 17.5

Selected Statistics of State Co-operative Land Development Bank
& 1994-95)

(रुपये लाखों/Rs. in Lakhs)

कर्ज विमोचन Debt Redemption	लघु सिंचन Minor Irrigation	ट्रॅक्टर खरेदीकरिता Purchase of Tractor	उपरा सिंचन Lift Irrigation	इतर जमिनीची सुधारणा Other land improvement	या वर्षाची कर्ज वसुली Loans recovered during the year	थकबाकी Overdues	नफा* दाखविणाऱ्या बँका No. of Banks showing profit	नफ्याची रक्कम Amount of profit	तोटा दाखविणाऱ्या बँका Banks showing loss	तोटाचा रक्कम Amount of loss
(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(19)	(20)
N. A.	N. A.	N. A.	N. A.	N. A.	N. A.	26	18	2	9	1
N. A.	N. A.	N. A.	N. A.	N. A.	807	920	2	4	24	231
3,920	3,906	908	145	100	2,942	5,233	..	64.73
5,763	2,165	3,014	2,834	4.54	7,369	7,174	1	18.90
2,426	1,209	2,438	3,309	1	3,578	7,092	..	47
4,233	2,826	1,822	4,099	..	5,421	7,991	4,000
5,990	1,957	3,472	3,217	..	6,230	9,398	2,872
5,171	1,870	3,662	2,304	..	6,616	11,501	2,825

Not available.

*Note.— This bank is having an Unitary Structure and hence branch and districtwise profit and loss is not worked out after 1970-71.

Source.—The Maharashtra State Co-operative Land Development Bank Ltd., Mumbai.

17. ग्रामविकास व सहकार/

तक्ता क्रमांक/

मध्यवर्ती सहकारी बँकांची नियडक सांख्यिकी/
(1993-94)

वर्ष (३० जून रोजी) Year (As on 30th June)	बैंक (संख्या) Bank (No.)	शाखा (संख्या) Branches (No.)	सदस्य (संख्या हजारात) Membership (000)	भाग भांडवल Share Capital		स्वीय भांडवल Owned funds	खेळते भांडवल Working Capital	
				शासकीय Held by Govt.	इतर Held by others			
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	
1960-61	35	N. A.	57	199	454	820	6,093
1970-71	25	867	55	669	1,846	3,474	23,637
1980-81	26	1,703	62	806	3,757	10,206	83,526
1990-91	1	43	26	..	2,816	28,922	3,10,125
1991-92	30	3,305	86	772	20,428	42,948	5,54,098
1992-93	30	3,406	88	889	22,856	50,323	6,38,479
1993-94	30	3,445	91	875	25,290	39,246	7,35,401
1994-95	30	3,478	93	868	28,420	56,614	8,62,643

N. A.— उपलब्ध नाही/

आधार.—सहकार आयुक्त व निबंधक, सहकारी संस्था, महाराष्ट्र शासन, पुणे/

RURAL DEVELOPMENT AND CO-OPERATION

TABLE No. 17.6

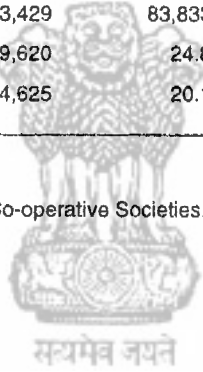
Selected Statistics of Central Co-operative Banks
& 1994-95)

(रुपये लाखात/Rs. in lakh)

ठेवी	येणे कर्ज	वर्षभरात दिलेली कर्जे	वर्षाखेरीचे येणे कर्ज	येणे रकमेच्या थकबाकीची टक्केवारी	नफा झालेल्या बँका	नफा	तोटा झालेल्या बँका	तोटा
Deposits	Borrowings outstanding	Loans advanced during the year	Loans outstanding at the end of the year	Overdues as average outstanding	(संख्या) Banks showing profit	Profit	(संख्या) Banks showing loss (No.)	Loss
(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)
2,647	2,465	9,471	4,361	460	33	49	2	0.41
11,323	8,055	37,072	7,210	4,452	25	140
58,814	9,355	1,83,104	47,994	14,452	26	376
2,09,362	61,636	2,13,016	2,17,314	6,171	1	686
3,64,042	1,11,680	82,348	3,53,781	60,135	24	2,011	6	610
4,41,797	1,13,095	4,29,488	4,03,429	83,833	28	3,449	2	494
5,39,526	95,276	5,94,494	4,09,620	24.8	28	3,129	2	235
6,15,964	1,26,640	5,94,494	4,94,625	20.1	28	3,841	2	420

Not available.

Source.—Commissioner for Co-operation and Registrar, Co-operative Societies, Government of Maharashtra, Pune.

17. ग्रामविकास व सहकार/RURAL DEVELOPMENT AND CO-OPERATION

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 17.7

राज्य शिखर सहकारी पणन संघाची निवडक सांख्यिकी
Selected statistics of Apex State Marketing Federation
(1993-94 & 1994-95)

(रुपये लाखात/Rs. in lakh)

वर्ष (३० जून रोजी)	सदस्य संख्या	शासनाचा भाग	इतर भांडवल	स्वीय भांडवल	खेळते भांडवल	उत्पादन (टनात)	उत्पादित मालाची किंमत	धंद्याची उलाढाल	विक्री केलेल्या शेतमालाची किंमत	वाटप केलेल्या बियाणांची किंमत	वाटप केलेल्या खतांची किंमत	वाटप केलेल्या उपयोग्य वस्तुंची किंमत	नफा
Year As on 30th June	Member- Ship (NO.)	Share held by Govt.	Capital held by others	Owned funds	Working capital	Quantity of production produced (Tonnes)	Value of produc- tions	Business turnover	Value of Agricul- ture produce market	Value of Seed distributed	Fertilizer distributed	Value of Consu- mer goods distributed	Profit
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)
1960-61	700	8	5	14	74	NA	622	1,223	1,223	NA	Nil	Nil	Nil
1970-71	800	122	33	254	1,741	NA	4,143	5,064	3,845	645	35	487	24
1980-81	1,200	707	64	1,618	9,553	NA	25,227	39,720	2,679	Nil	8,906	Nil	112
1990-91	3,691	1,446	51	3,626	13,565	NA	22,388	27,709	4,515	Nil	17,101	5,110	1
1991-92	3,900	861	51	3,411	14,934	NA	26,022	26,113	709	Nil	18,406	5,957	116
1992-93	4,149	861	51	3,699	26,508	NA	34,548	49,316	21,575	Nil	21,166	5,651	128
1993-94	4,675	861	51	3,828	23,089	NA	55,622	52,474	8,690	..	34,406	5041	114
1994-95	4,988	861	50	4,029	19,891	NA	36,969	39,295	878	..	29,486	4,595	69

टीप-N. A.—उपलब्ध नाही/Not Available.

आधार.—सहकार आयुक्त व निबंधक, सहकारी संस्था, महाराष्ट्र शासन, पुणे.

Source.—Commissioner for Co-operation and Registrar, Co-operative Societies, Government. of Maharashtra, Pune.

17. ग्रामविकास व सहकार/RURAL DEVELOPMENT AND CO-OPERATION

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 17.8

मध्यवर्ती ग्राहक भांडारांची निवडक सांख्यिकी
 Selected Statistics of Central Consumers Stores
 (1993-94 & 1994-95)

(रुपये लाखात/Rs. in lakh)

वर्ष (३० जुन रोजी) Year	संस्था (संख्या) Societies No.	सदस्य संख्या Member- ship (000)	स्वीय भांडवल Owned funds	भाग भांडवल Share Capital		खेळते भांडवल Working Capital	विक्रीची किंमत Value of sales	नफा झालेली भांडारे (संख्या) Stores showing profits (No.)	नफा Profit	तोटा झालेली भांडारे (संख्या) Stores showing loss (No.)	तोटा Loss
				शासकीय Held by Govern- ment	इतर Held by others						
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)
1960-61	1	0.2	3	..	3	7	187	1	..
1970-71	43	135	195	97	36	463	3,031	28	9	15	17
1980-81	75	123	423	150	149	1,100	6,396	45	16	17	25
1990-91	114	292	1,050	246	297	2,498	13,389	69	50	34	52
1991-92	121	326	1,124	283	410	3,777	23,722	73	87	38	28
1992-93	121	339	1,228	275	440	4,608	29,185	79	123	33	86
1993-94	126	357	1,388	285	506	5,289	35,062	95	858	25	48
1994-95	128	355	1,512	300	544	5,597	36,848	97	850	22	43

आधार.—सहकार आयुक्त व निबंधक, सहकारी संस्था, महाराष्ट्र शासन, पुणे.

Source.—Commissioner for Co-operation and Registrar, Co-operative Societies, Govt. of Maharashtra, Pune.

सत्यमेव जयते

17. ग्रामविकास व सहकार/RURAL DEVELOPMENT AND CO-OPERATION

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 17.9

मजूर सहकारी संस्थांची निवडक सांख्यिकी
 Selected Statistics of Labour Contract Societies
 (1993-94 & 1994-95)

(रुपये लाखात/Rs. in lakhs)

वर्ष (३० जून रोजी) Year (As on 30th June)	संस्था (संख्या) Societies (No.)	सदस्य (संख्या) Membership (000)	स्वीय भांडवल Owned Funds	खेळते भांडवल Working Capital	केलेल्या कामाची किंमत Value of work done	नफा झालेल्या संस्था (संख्या) Societies in profit (No.)	नफा Profit	तोटा झालेल्या संस्था (संख्या) Societies in loss (No.)	तोटा Loss
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
1960-61	371	17	8	45	N. A.	121	2	140	1
1970-71	1,115	52	67	140	412	439	N. A.	N. A.	N. A.
1980-81	3,334	175	193	2,154	3,578	1,539	54	1,285	27
1990-91	4,434	220	418	5,875	12,980	2,355	156	1,557	71
1991-92	4,781	242	471	6,429	14,843	2,602	198	1,735	69
1992-93	5,116	282	617	7,339	17,312	2,756	237	1,829	81
1993-94	5,780	340	628	7,732	19,398	3,214	377	1,959	118
1994-95	6,294	386	783	9,686	26,140	3,610	540	2,144	206

N. A.—उपलब्ध नाही/Not Available.

आधार.—सहकार आयुक्त व निबंधक, सहकारी संस्था, महाराष्ट्र शासन, पुणे.

Source.—Commissioner for Co-operation and Registrar, Co-operative Societies, Govt. of Maharashtra, Pune.

सत्यमेव जयते

17. ग्रामविकास व सहकार/RURAL DEVELOPMENT AND CO-OPERATION

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 17.10

प्राथमिक गृहनिर्माण सहकारी संस्थांची निवडक सांख्यिकी
 Selected Statistics of Primary Housing Co-operative Societies
 (1993-94 & 1994-95)

(रुपये लाखात/Rs. in lakhs)

वर्ष (30 जून सोजी) Year (As on 30th June)	संस्था (संख्या) Societies (No.)	सदस्य (संख्या हजारात) Membership (000)	स्वीय भांडवल Owned Funds	खर्च भांडवल Working Capital	वर्षाखेरीस बांधलेली घरे (संख्या) Houses constructed at the end of the year (No.)	नफा झालेल्या संस्था (संख्या) Societies in profit (No.)	नफा Profit	तोटा झालेल्या संस्था (संख्या) Societies in loss (No.)	तोटा Loss
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
1960-61	1,495	77	538	2,504	32	696	6	442	4
1970-71	7,425	291	1,527	13,143	54	3,138	39	2,693	27
1980-81	15,640	532	3,206	35,081	107	7,342	155	5,291	62
1990-91	33,914	1,141	11,602	1,34,065	5,56,516	16,901	1,024	9,245	702
1991-92	36,619	1,217	7,577	1,15,159	41,700	18,910	2,234	9,723	894
1992-93	38,857	1,267	8,953	14,734	46,585	20,680	2,553	9,976	1,000
1993-94	41,421	1,318	9,120	1,59,272	41,558	24,184	2,530	10,590	913
1994-95	42,926	1,576	10,475	2,01,828	59,371*	26,115	3,454	10,668	2,284

तळटीप : * वर्षाखेरीस बांधलेली स्वतंत्र घरे आणि गाळे धरून/Includes No. of Independent Houses and tenement constructed during the year.

आधार.—सहकार आयुक्त व निबंधक सहकारी संस्था, महाराष्ट्र शासन, पुणे.

Source.—Commissioner for Co-operation and Registrar, Co-operative Societies, Govt. of Maharashtra, Pune.

सत्यमेव जयते

17. ग्राम विकास व सहकार/RURAL DEVELOPMENT AND CO-OPERATION

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 17.11

दुग्धशाळा व दूध पुरवठा सहकारी संस्थांची निवडक सांख्यिकी
 Selected Statistics of Dairy and Milk Supply Co-operative Societies
 (1993-94 & 1994-95)

(रुपये लाखांत/Rs. in Lakhs)

वर्ष (30 जून रोजी) Year (As on 30th June)	संस्था (संख्या) Societies (No.)	सदस्य (हजारात) Member- ship ('000)	स्वीय भांडवल Owned Funds	खेळते भांडवल Working Capital	दूध व दुधाच्या पदार्थांचे उत्पादन Milk and Milk products	दूध व दुधाच्या पदार्थांची विक्री Milk and Milk products sold	नफा झालेल्या संस्था (संख्या) Societies in profit (No.)	नफा Profit	तोटा झालेल्या संस्था (संख्या) Societies in loss (No.)	तोटा Loss
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)
1960-61	431	16	12	26	67	69	156	2	133	..
1970-71	2,021	126	76	314	810	841	833	13	691	5
1980-81	7,819	703	598	1,992	8,531	9,132	4,091	197	2,023	26
1990-91	14,355	1,268	10,186	35,613	55,227	65,057	6,798	1,043	3,136	508
1991-92	15,138	1,170	11,389	43,096	44,038	71,918	6,929	980	3,214	472
1992-93	15,908	1,489	6,873	15,092	32,255	52,270	7,463	882	3,538	203
1993-94	18,053	1,680	7,218	15,869	32,347	53,598	8,814	700	4,019	120
1994-95	19,427	1,536	17,440	42,025	86,921	1,04,644	8,960	1,140	4,667	759

आधार.—सहकार आयुक्त व निबंधक, सहकारी संस्था, महाराष्ट्र शासन, पुणे.

Source.—Commissioner for Co-operation and Registrar, Co-operative Societies, Govt. of Maharashtra, Pune.

17. ग्रामविकास व सहकार/RURAL DEVELOPMENT AND CO-OPERATION

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 17.12

महाराष्ट्रातील महिला सहकारी संस्थांची वर्षवार निवडक सांख्यिकी
 Yearwise selected Statistics of Women Co-operative Societies in the State
 (1993-94 & 1994-95)

(रुपये लाखांत/Rs. in lakhs)

वर्ष Year	संस्था (संख्या) Societies (No.)	सदस्य (हजारात) Member- ship (Thousand)	भाग भांडवल Share Capital	स्वीय भांडवल Owned funds	खेळते भांडवल Working capital	चालू वर्षी दिलेली कर्जे Loans advanced during the Year	वर्षाखेरीस थकबाकी राहिलेली कर्जे Loans outstan- ding at the end of the year	नफा झालेल्या संस्था (संख्या) Societies in Profit (No.)	नफा Profit	तोटा झालेल्या संस्था (एकूण) Societies in loss (No.)	तोटा Loss
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)
1990-91	1,148	217	497	911	7,120	..	3,767	427	210	430	44
1991-92	1,372	252	550	1,042	7,964	NA	3,958	563	226	464	45
1992-93	1,771	278	546	748	7,191	NA	3,155	702	214	699	46
1993-94	1,840	284	580	1,252	8,281	NA	3,999	687	155	808	44
1994-95	2,818	349	710	1,618	10,219	..	4,863	992	176	1,314	52

N. A.—उपलब्ध नाही/Not Available.

आधार.—सहकार आयुक्त व निबंधक, सहकारी संस्था, महाराष्ट्र शासन, पुणे.

Source.—Commissioner for Co-operation and Registrar, Co-operative Societies, Govt. of Maharashtra, Pune.

17. ग्रामविकास व सहकार/RURAL DEVELOPMENT AND CO-OPERATION

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 17.13

औद्योगिक सहकारी संस्थांची निवडक सांख्यिकी
Selected Statistics of Industrial Co-operative Societies
(1993-94 & 1994-95)

(रुपये लाखात/Rs. in lakhs)

वर्ष (३० जून रोजी) Year As on 30th June	संस्था (संख्या) Societies (NO.)	सदस्य संख्या Membership (000)	भाग भांडवल Share Capital	रवीय भांडवल Owned funds	खेळते भांडवल Working capital	ठेवी Deposits	उत्पादित मालाची किंमत Value of goods produced	विक्री केलेल्या मालाची किंमत Value of goods sold	नफा झालेल्या संस्था (संख्या) Societies in profit (No.)	नफा Profit	तोटा झालेल्या संस्था (संख्या) Societies in loss (No.)	तोटा Loss
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)
1960-61	1,968	72	83	107	289	NA	329	385	541	10	791	10
1970-71	1,729	83	228	318	772	15	98	590	442	38	450	12
1980-81	1,827	225	718	1,096	2,884	111	1,456	2,069	821	65	463	59
1990-91	4,911	292	1,496	85	7,648	211	722	745	1,980	223	1,794	216
1991-92	5,395	563	1,515	2,240	7,544	234	2,456	2,428	2,092	138	1,823	164
1992-93	6,261	536	1,693	2,472	7,944	164	2,560	2,808	2,627	232	2,281	207
1993-94	6,813	481	1,868	2,756	8,687	173	2,697	3,200	2,860	188	2,258	192
1994-95	7,666	684	2,003	2,996	9,872	193	2,793	3,313	2,031	230	3,067	242

N. A.—उपलब्ध नाही/Not Available.

आधार.—सहकार आंयुक्त व निबंधक, सहकारी संस्था, महाराष्ट्र शासन, पुणे.

Source.—Commissioner for Co-operation and Registrar, Co-operative Societies, Govt. of Maharashtra, Pune.

सत्यमेव जयते

17. ग्राम विकास व सहकार/

तत्ता क्रमांक/

कृषि व बिगर कृषि पत शिखर आणि मध्यवर्ती संस्थांचे व्यवहार/

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा	सदस्य संख्या Membership (Nos.)				स्वीय भांडवल Owned funds	एकूण ठेवी Total deposits	कर्ज Borrowings
		बँकांची संख्या No. of Banks	संस्थेतील Societies	व्यक्तिगत Individual	नाममात्र Nominal			
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)
1	मुंबई	4	24,216	11,12,516	28,350	82,676	4,61,207	1,47,600
2	ठाणे	1	2,483	155	11,524	3,385	32,478	466
3	रायगड	1	1,402	269	14,253	685	8,955	566
4	रत्नागिरी	1	880	98	..	1,382	10,577	172
5	सिंधुदूर्ग	1	538	66	32,105	869	6,973	44
6	नाशिक	1	4,770	1,787	5,558	2,551	28,054	6,025
7	धुळे	1	3,132	1	931	2,231	11,311	7,264
8	जळगाव	1	3,355	2,704	15,356	3,499	26,716	7,139
9	अहमदनगर	1	3,560	1,593	..	3,389	32,895	12,124
10	पुणे	1	5,527	3,003	..	4,095	56,516	755
11	सातारा	1	2,758	1,753	65,661	2,188	28,194	1,637
12	सांगली	1	2,332	375	6,949	2,836	29,776	3,476
13	सोलापूर	2	4,223	3,054	38,896	2,633	21,306	4,605
14	कोल्हापूर	1	4,579	726	4,402	3,234	40,772	1,780
15	औरंगाबाद	1	1,366	60	..	1,590	8,765	11,044
16	जालगा	1	1,069	3	..	921	3,513	4,873
17	परभणी	1	1,882	4	..	1,670	10,294	6,126
18	बीड	1	1,795	123	..	1,604	5,772	8,232
19	नांदेड	1	1,869	114	..	1,615	12,737	6,484
20	उस्मानाबाद	1	1,738	1	..	1,423	6,822	4,149
21	लातूर	1	1,232	1	9,142	1,393	9,330	4,337
22	बुलढाणा	1	1,380	1,350	12,322	1,168	8,112	1,443
23	अकोला	1	1,283	1,115	..	1,329	12,358	832
24	अमरावती	1	1,318	1,384	..	1,173	8,522	561
25	यवतमाळ	1	1,121	1,189	3,745	1,435	9,832	665
26	वर्धा	1	643	92	..	511	6,059	538
27	नागपूर	1	2,246	163	65	1,324	9,232	607
28	भंडारा	1	1,281	99	..	612	6,101	650
29	चंद्रपूर	1	1,096	440	..	342	7,705	192
30	गडचिरोली	1	488	31	..	283	2,447	52
महाराष्ट्र राज्य		34	85,562	11,34,269	2,49,259	1,34,046	9,23,331	2,44,438

आधार.—सहकार आयुक्त व निबंधक, सहकारी संस्था, महाराष्ट्र शासन, पुणे.

RURAL DEVELOPMENT AND CO-OPERATION

TABLE No. 17.14 (A)

Operations of Agricultural and non-Agricultural Credit Apex and Central Institutions
1993-94

(रकम लाख रुपयात/Amt. in Lakhs Rs.)

खेळते भाडवल Working capital (10)	एकूण गुंतवणूक Total investment (11)	नवीन कर्जे Fresh advances (12)	कर्ज वसुली Loan recovery (13)	येणे कर्जे Loans outstanding		थकवाकी Overdues		District (2)
				संस्था Societies (14)	व्यक्तिगत Individual (15)	कर्जे Loans (16)	नूतनीकरण न केलेल्या पटकर्जांचा अधिकर्ष Unrenewed cash credit overdues (17)	
7,29,899	2,09,286	3,13,438	1,15,612	2,89,868	84,253	28,930	3,894	Mumbai
37,676	3,449	10,597	7,640	5,152	1,646	1,003	72	Thane
10,613	2,412	4,322	920	2,543	4,256	367	85	Raigad
12,587	621	5,883	3,207	2,557	3,221	1,015	128	Ratnagiri
8,065	293	3,381	2,378	1,687	1,010	1,066	38	Sindhudurg
39,865	810	26,365	8,234	22,286	922	2,872	1,023	Nashik
21,141	232	10,123	3,897	14,922	375	4,552	481	Dhule
38,063	7,228	30,638	6,361	26,177	860	4,232	420	Jaigaon
53,237	231	45,542	5,996	38,452	1,455	4,517	237	Ahmednagar
64,532	19,378	26,847	9,380	26,186	3,988	4,274	251	Pune
35,668	586	23,428	6,836	18,427	2,006	1,266	14	Satara
37,444	367	30,091	9,690	23,211	2,143	1,041	361	Sangli
31,017	340	22,384	12,061	20,520	1,540	4,378	144	Solapur
46,948	196	41,833	11,733	30,430	356	655	610	Kolhapur
23,526	325	15,332	5,198	16,768	701	4,239	226	Aurangabad
10,042	1,519	15,369	1,921	5,581	875	3,150	78	Jalna
18,763	232	18,317	3,912	11,430	288	4,450	1,008	Parbhani
16,175	236	16,931	6,306	11,556	77	5,384	89	Beed
22,365	3,086	14,494	3,788	15,023	577	5,880	465	Nanded
13,942	215	8,482	3,232	9,298	174	3,208	125	Osmanabad
16,549	305	11,237	3,777	10,715	558	3,162	976	Latur
11,285	184	11,655	2,272	6,178	437	2,328	93	Buldhana
15,520	779	5,969	3,894	7,346	461	1,834	100	Akola
10,732	98	3,572	2,224	4,568	310	2,895	10	Amravati
12,421	181	13,556	2,423	7,202	382	4,225	66	Yavatmal
7,515	43	3,329	2,046	3,033	224	1,392	57	Wardha
12,643	681	7,237	1,828	6,235	367	2,372	202	Nagpur
8,122	62	3,282	2,638	3,816	718	1,503	8	Bhandara
8,865	71	3,902	2,171	2,727	262	1,013	41	Chandrapur
3,173	53	1,614	487	869	162	539	10	Gadchiroli
13,78,393	2,53,499	7,49,150	2,52,062	6,44,762	1,14,504	1,07,742	11,312	Maharashtra State

Source.—Commissioner for Co-operation and Registrar, Co-operative Societies, Government of Maharashtra, Pune.

१७. ग्राम विकास व सहकार/

तक्ता क्रमांक/

कृषि व बिगर कृषि पत शिखर आणि मध्यवर्ती संस्थांचे व्यवहार/

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा	बँकांची संख्या No. of Banks	सदस्य संख्या Membership (Nos.)			स्वीय भांडवल Owned funds	एकूण ठेवी Total deposits	कर्ज Borrowings
			संस्थेतील Societies	व्यक्तिगत Individual	नाममात्र Nominal			
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)
1	बृहन्मुंबई	4	25,422	11,43,252	32,862	93,000	4,50,337	1,60,965
2	ठाणे	1	2,627	155	9,552	3,958	39,829	90
3	रायगड	1	1,406	669	14,772	853	10,855	377
4	रत्नागिरी	1	983	172	..	1,591	13,189	89
5	सिंधुदुर्ग	1	558	66	27,982	964	8,223	46
6	नाशिक	1	4,869	1,787	4,171	3,248	33,734	6,813
7	धुळे	1	3,191	1	1,078	2,493	14,884	8,107
8	जळगाव	1	3,490	2,697	11,591	4,501	32,062	11,522
9	अहमदनगर	1	3,821	1,593	..	3,937	41,352	18,794
10	पुणे	1	6,140	2,983	..	4,707	63,913	348
11	सातारा	1	2,857	1,748	71,331	2,441	33,047	1,965
12	सांगली	1	2,470	370	6,481	3,323	36,404	12,700
13	सोलापूर	2	4,305	3,049	12,091	3,425	25,855	8,965
14	कोल्हापूर	1	4,816	723	5,454	3,496	43,206	11,010
15	औरंगाबाद	1	1,382	60	..	1,907	11,702	11,927
16	जालना	1	1,120	3	..	1,012	4,394	4,782
17	परभणी	1	2,021	4	..	1,868	13,473	5,133
18	बीड	1	1,810	123	..	1,785	7,439	4,223
19	नांदेड	1	2,029	114	..	1,864	15,954	7,719
20	उस्मानाबाद	1	1,793	1	..	1,780	8,211	6,811
21	लातूर	1	1,250	1	10,934	1,672	12,357	5,800
22	बुलढाणा	1	1,398	1,349	12,759	1,400	10,391	2,021
23	अकोला	1	1,298	1,107	..	1,613	14,290	1,207
24	अमरावती	1	1,343	1,383	..	1,336	10,874	1,215
25	ययतमाळ	1	1,135	1,189	..	1,531	11,376	1,489
26	वर्धा	1	660	91	..	572	7,963	731
27	नागपूर	1	2,261	162	65	13,976	10,587	337
28	भंडारा	1	1,365	99	..	710	7,331	750
29	चंद्रपूर	1	1,119	440	..	836	9,418	60
30	गडचिरोली	1	490	32	..	386	3,206	20
महाराष्ट्र राज्य		34	89,529	11,65,423	2,21,123	1,66,185	10,05,866	2,96,024

आधार.—सहकार आयुक्त आणि निबंधक, सहकारी संस्था, महाराष्ट्र शासन, पुणे.

RURAL DEVELOPMENT AND CO-OPERATION

TABLE No. 17.14 (B)

Operations of Agricultural non-Agricultural Credit and Apex and Central Institutions
1994-95

(रकम लाख रुपयात/Amt. in Lakhs Rs.)

महाराष्ट्र राज्य	एकूण गुंतवणूक	नवीन कर्ज	कर्ज वसुली	येणे कर्ज Loans outstanding		थकबाकी Overdues		District
				संस्था Societies	व्यक्तिगत Individual	कर्ज Loans	नुतनीकरण न केलेल्या पतकर्जाचा अधिकर्ष Unrenewed cash credit overdues	
Working capital	Total investment	Fresh advances	Loan recovery	(14)	(15)	(16)	(17)	(2)
(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(2)
7,36,692	1,11,631	3,67,592	1,24,498	3,72,041	1,00,050	35,170	4,052	Mumbai
45,630	4,699	4,007	3,994	3,046	1,362	1,071	43	Thane
12,435	3,639	1,565	739	2,586	4,646	400	118	Raigad
15,358	747	5,245	3,355	3,002	3,380	1,159	145	Ratnagiri
9,555	1,090	1,996	1,374	1,812	908	1,008	39	Sindhudurg
47,814	855	23,532	9,797	31,040	1,251	3,595	1,018	Nashik
26,295	233	10,477	4,967	17,646	515	5,764	733	Dhule
49,356	9,071	23,077	9,321	33,772	1,133	10,229	559	Jaigaon
70,078	313	43,257	9,273	53,404	2,121	5,809	300	Ahmednagar
73,413	24,956	30,409	10,193	33,358	4,693	4,748	269	Pune
41,729	672	25,620	6,569	24,240	2,163	1,191	333	Satara
53,930	548	40,209	12,557	39,068	2,786	1,182	336	Sangli
43,564	427	26,953	9,231	28,974	1,676	4,682	165	Solapur
60,109	196	45,851	10,519	46,456	392	872	656	Kolhapur
28,692	310	14,224	6,332	20,331	1,202	3,961	297	Aurangabad
10,748	1,549	4,117	2,153	6,216	1,042	3,687	147	Jalna
22,474	218	8,137	3,385	14,440	270	5,590	1,226	Parbhani
15,511	241	6,486	4,877	10,883	77	4,929	174	Beed
27,179	3,344	13,499	3,946	18,875	1,087	7,461	507	Nanded
18,573	235	10,587	3,146	13,232	190	2,394	226	Osmanabad
21,504	5,053	11,522	4,441	14,638	491	513	125	Latur
14,354	193	6,025	2,654	8,231	511	2,665	162	Buldhana
18,150	844	8,175	3,362	9,968	727	1,968	88	Akola
13,612	268	5,978	3,023	6,418	328	3,308	15	Amravati
15,880	189	5,119	1,213	9,691	401	4,493	30	Yavatmal
10,288	46	4,122	786	4,164	241	2,036	108	Wardha
13,673	1,058	5,837	1,680	8,500	666	3,266	191	Nagpur
9,663	61	3,719	2,386	4,714	948	2,024	11	Bhandara
10,896	121	3,014	1,782	5,246	249	1,801	33	Chandrapur
4,058	46	658	402	847	439	705	10	Gadchiroli
15,41,213	1,72,845	7,61,009	2,61,955	8,45,639	1,35,945	1,27,681	12,116	Maharashtra State

Source.—Commissioner for Co-operation and Registrar, Co-operative Societies, Government of Maharashtra, Pune.

17. ग्रामविकास व सहकार/

तक्ता क्रमांक/

सहकारी पणन संस्थांचे व्यवहार/

अनुक्रमांक	जिल्हा	संस्थांची संख्या	सदस्य संख्या हजारात	स्वीय भांडवल	इतर कर्जे	खेळते भांडवल	नवीन कर्जे	कर्ज वसुली	येणे कर्जे
Serial No.		No. of Societies	Membership ('000)	Owned Capital	Other Borrowings	Working Capital	Fresh advances	Loans recoveries	Loans Outstanding
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
1	मुंबई	2	5	6,698	3,848	25,910
2	ठाणे	21	7	101	42	286	2	..	6
3	रायगड	18	12	107	70	447	3	..	1
4	रत्नागिरी	16	8	109	25	214	1
5	सिंधुदूर्ग	40	12	235	45	394
6	नाशिक	108	73	634	616	2,060	5	..	26
7	धुळे	99	49	318	104	646	73	1	4
8	जळगाव	201	123	966	297	2,437	532	50	222
9	अहमदनगर	76	35	478	168	1,081	77	13	162
10	पुणे	58	43	503	88	1,114	7
11	सातारा	15	22	311	87	983
12	सांगली	34	27	379	424	1,352	4	..	4
13	सोलापूर	32	15	132	72	406	5
14	कोल्हापूर	35	112	1,085	528	4,445	6	..	103
15	औरंगाबाद	18	29	170	397	624	107	..	219
16	जालना	9	23	461	175	745
17	परभणी	11	14	91	313	517	23	..	9
18	बीड	77	10	53	..	153
19	नांदेड	21	48	214	317	1,500	42
20	उस्मानाबाद	16	7	24	8	89
21	लातूर	12	4	54	42	191	1	..	2
22	बुलढाणा	34	34	239	85	474	..	4	..
23	अकोला	23	36	419	116	684	2	6	..
24	अमरावती	19	43	242	86	930	..	24	1
25	यवतभाळ	14	38	246	34	472	..	2	2
26	वर्धा	13	12	246	52	430	1	1	10
27	नागपूर	20	18	1,933	1,695	4,748	7	2	5
28	भंडारा	13	12	134	53	230
29	चंद्रपूर	12	10	102	32	209
30	गडचिरोली	6	5	26	4	30
महाराष्ट्र राज्य		1,073	886	16,710	9,823	53,901	843	103	831

टीप.-आकडे सक्षिप्तात लिहिल्यामुळे काही ठिकाणी बेरजा जुळणार नाहीत.
आधार.-सहकार आयुक्त आणि निबंधक, सहकारी संस्था, महाराष्ट्र शासन, पुणे.

RURAL DEVELOPMENT AND CO-OPERATION

TABLE No. 17.15 (A)

Operations of Co-operative Marketing Societies

1993-94

(रकम लाख रुपयात/Amt. in Lakhs Rs.)

स्थिर मत्ता Fixed assets	इतर मत्ता Other assets	मिळालेल्या मालाची किंमत Value of goods received	विक्री केलेल्या मालाची किंमत Value of goods sold	वर्ष अखेरचा शिल्लक माल Stock at the end of the year	वर्षातील नफा Profit for the year		वर्षातील तोटा Loss for the year		District
					संस्थांची संख्या No. of Societies	नफा Profit	संस्थांची संख्या No. of Societies	तोटा Loss	
(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(19)	(2)
4,108	12,646	1,24,471	1,62,972	9,156	1	114	1	49	Mumbai
87	167	748	809	26	12	4	8	7	Thane
62	353	345	418	31	9	7	4	3	Raigad
45	131	1,201	1,276	36	10	6	6	1	Ratnagiri
63	207	1,538	1,091	71	15	10	19	4	Sindhudurg
641	999	8,120	5,988	393	36	56	65	37	Nashik
212	404	2,944	3,002	125	36	13	52	33	Dhule
640	1,181	11,869	10,453	394	103	39	98	24	Jaigaon
190	488	3,421	2,787	241	17	22	48	26	Ahmednagar
340	492	4,205	5,909	275	14	11	6	3	Pune
199	464	5,946	6,273	320	7	7	6	12	Satara
498	453	2,913	4,651	398	14	29	17	16	Sangli
74	262	1,554	1,370	66	23	19	7	5	Solapur
784	2,100	38,156	34,619	1,459	21	272	4	8	Kolhapur
98	253	4,905	4,896	55	6	3	10	13	Aurangabad
226	316	4,589	749	202	4	9	2	1	Jalna
165	319	87	77	24	1	..	10	61	Parbhani
14	117	357	296	22	7	2	41	..	Beed
195	1,012	15,069	2,304	250	2	57	9	550	Nanded
15	61	513	440	13	3	2	3	3	Osmanabad
53	128	257	278	8	6	1	1	..	Latur
130	287	5,766	1,800	57	10	3	18	14	Buldhana
240	353	12,227	2,630	92	10	9	11	14	Akola
204	536	9,251	4,379	189	10	12	3	5	Amravati
117	240	11,917	5,671	114	9	8	5	8	Yavatmal
174	183	8,746	2,580	63	9	8	1	3	Wardha
1,243	1,406	8,446	7,587	2,094	11	28	4	12	Nagpur
57	112	1,018	881	61	7	1	6	5	Bhandara
40	124	480	428	45	5	2	6	7	Chandrapur
11	16	147	130	4	3	..	2	..	Gadchiroli
10,925	25,863	2,91,206	2,76,744	16,284	421	745	473	914	Maharashtra State

Note.—Total may not add up to the rounding.

Source.—Commissioner for Co-operation and Registrar, Co-operative Societies, Government of Maharashtra, Pune.

17. ग्रामविकास व सहकार/

तक्ता क्रमांक/

सहकारी पणन संस्थांचे व्यवहार/

अनुक्रमांक	जिल्हा	संस्थांची संख्या	सदस्य संख्या हजारात	स्वीय भांडवल	इतर कर्जे	खेळते भांडवल	नवीन कर्जे	कर्ज वसुली	येणे कर्ज
Serial No.		No. of Societies	Membership ('000)	Owned Capital	Other Borrowings	Working Capital	Fresh Advances	Loan recoveries	Loans outstanding
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
1	बृहन्मुंबई	2	6	6,117	6,422	24,085
2	ठाणे	22	7	110	32	250	6	1	7
3	रायगड	19	12	116	21	370	2	..	1
4	रत्नागिरी	16	8	145	24	245	1	..	4
5	सिंधुदूर्ग	39	12	320	67	554
6	नाशिक	108	74	762	688	2,382	5	..	27
7	धुळे	99	49	352	121	761	124	2	2
8	जळगाव	197	124	991	306	2,506	846	423	275
9	अहमदनगर	77	35	395	255	1,030	91	..	208
10	पुणे	55	44	612	108	1,330	8
11	सातारा	16	25	358	133	1,198
12	सांगली	34	27	1,269	415	1,354	4	..	4
13	सोलापूर	35	15	141	73	441	6
14	कोल्हापूर	38	113	1,199	690	4,739	4	..	113
15	औरंगाबाद	17	25	171	338	702	109	..	244
16	जालना	10	23	74	206	261	..	48	..
17	परभणी	16	15	101	366	598
18	बीड	64	11	57	27	154
19	नांदेड	19	48	215	326	1,507	..	451	42
20	उस्मानाबाद	15	4	41	11	121
21	लातूर	11	4	69	34	171
22	बुलढाणा	34	33	258	94	572	..	99	..
23	अकोला	23	38	356	106	731	12	322	5
24	अमरावती	19	39	297	24	701	2	203	11
25	यवतमाळ	14	39	246	39	590	..	243	3
26	वर्धा	13	13	249	33	424	1	553	10
27	नागपूर	20	19	1,979	2,038	4,962	8	94	..
28	भंडारा	13	12	136	49	262
29	चंद्रपूर	12	10	93	25	166	4	49	..
30	गडचिरोली	6	5	27	6	34
महाराष्ट्र राज्य		1,063	889	17,256	13,077	53,201	1,219	2,488	970

टीप.—आकडे संक्षिप्तात लिहिल्यामुळे काही ठिकाणी बेरजा जुळणार नाहीत.
आधार.—सहकार आयुक्त व निबंधक, सहकारी संस्था, महाराष्ट्र शासन, पुणे.

RURAL DEVELOPMENT AND CO-OPERATION

TABLE No. 17.15 (B)

Operations of Co-operative Marketing Societies
1994-95

(रकम लाख रुपयात/Amt. in Lakhs Rs.)

स्थिर मत्ता Fixed assets (11)	इतर मत्ता Other assets (12)	मिळालेल्या मालाची किंमत Value of goods received (13)	विक्री केलेल्या मालाची किंमत Value of goods sold (14)	वर्ष अखेरचा शिल्लक माल Stock at the end of the year (15)	वर्षातील नफा Profit for the year		वर्षातील तोटा Loss for the year		District (2)
					संस्थांची संख्या No. of Societies (16)	नफा Profit (17)	संस्थांची संख्या No. of Societies (18)	तोटा Loss (19)	
4,162	7,853	87,867	90,192	7,691	1	69	1	296	Brihan Mumbai
61	161	764	811	22	14	8	3	3	Thane
69	267	482	396	33	8	9	6	3	Raigad
32	165	1,353	1,393	41	13	17	3	2	Ratnagiri
78	423	1,392	1,667	53	22	9	13	2	Sindhudurg
725	1,185	7,765	9,891	445	39	60	53	31	Nashik
234	390	3,421	3,539	135	41	22	31	3	Dhule
652	1,243	12,869	10,713	336	108	59	89	36	Jalgaon
199	349	3,674	4,336	274	19	15	20	5	Ahmednagar
413	565	5,263	7,033	343	13	10	42	5	Pune
237	566	7,324	7,929	395	11	11	3	8	Satara
492	294	3,215	3,023	565	13	19	18	12	Sangli
72	281	2,029	2,046	82	25	7	9	2	Solapur
832	1,613	38,931	25,636	2,181	29	262	4	7	Kolhapur
87	294	2,012	5,355	76	7	6	8	7	Aurangabad
110	130	3,964	352	20	2	8	1	2	Jalna
165	408	21	20	25	1	1	11	199	Parbhani
16	116	373	305	22	4	4	27	4	Beed
197	966	11,903	10,825	262	3	29	9	388	Nanded
44	57	603	416	21	3	1	4	1	Osmanabad
85	71	317	317	15	4	1	3	2	Latur
218	284	3,697	1,706	69	11	9	17	122	Buldhana
312	317	6,957	2,385	96	10	17	12	15	Akola
126	474	5,762	1,643	89	6	3	7	37	Amravati
127	341	5,038	4,834	120	5	5	9	61	Yavatmal
170	205	2,324	2,438	39	9	7	1	2	Wardha
1,227	1,705	10,896	8,887	2,007	9	23	9	15	Nagpur
51	130	917	1,049	80	8	4	5	10	Bhandara
52	95	813	387	19	3	1	8	6	Chandrapur
13	17	283	201	4	3	2	3	1	Gadchiroli
11,261	20,965	2,32,229	2,09,745	15,560	444	698	429	1,287	Maharashtra State

Note.—Totals may not add up due to the rounding.

Source.—Commissioner for Co-operation and Registrar, Co-operative Societies, Government of Maharashtra, Pune.

17. ग्रामविकास व सहकार/

तक्ता क्रमांक/

सहकारी उत्पादक संस्थांचे व्यवहार/

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा	संस्थांची संख्या No. of Societies	सदस्य संख्या Membership (' 000)	स्वीय भांडवल Owned Capital	कर्ज Borrowings	खेळते भांडवल Working Capital	नवीन कर्ज Fresh Advances	कर्ज वसुली Loan recoveries	येणे कर्ज Loans outstanding
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
1	मुंबई	353	122	2,830	4,429	9,777	292	108	990
2	ठाणे	704	133	506	944	5,884	13	21	487
3	रायगड	458	71	597	811	2,473	307	6	996
4	रत्नागिरी	296	85	247	541	1,359	172	64	315
5	सिंधुदूर्ग	216	45	441	411	873	19	5	67
6	नाशिक	1,751	305	26,943	9,476	25,001	111	168	360
7	धुळे	1,639	243	8,362	19,899	39,118	169	116	272
8	जळगाव	1,530	333	5,920	17,543	27,677	113	54	446
9	अहमदनगर	2,481	346	19,672	26,912	80,814	42	10	307
10	पुणे	3,734	310	9,335	13,782	37,209	29	9	231
11	सातारा	2,145	320	9,087	15,240	48,815	82	1	7
12	सांगली	1,581	346	13,936	18,991	52,063	19	7	498
13	सोलापूर	3,285	363	14,778	18,992	51,549	461	3	1,094
14	कोल्हापूर	2,910	631	32,883	33,890	1,29,452	204	47	1,700
15	औरंगाबाद	1,295	167	3,554	14,455	25,935	50	..	89
16	जालना	573	66	2,907	4,208	11,213	1	2	106
17	परमणी	1,073	136	5,026	6,334	13,625	4	..	189
18	बीड	1,792	244	4,486	9,504	16,321	300	..	169
19	नांदेड	1,423	160	3,734	4,487	10,519	140
20	उस्मानाबाद	1,033	106	2,995	26,118	10,390	3
21	लातूर	1,044	85	5,182	4,047	10,368	67	17	167
22	बुलढाणा	569	93	4,192	3,658	6,456	33	..	315
23	अकोला	521	93	2,427	2,085	8,103	36	1	217
24	अमरावती	566	110	3,665	2,966	5,717	23	1	157
25	यवतमाळ	616	145	4,780	5,159	14,927	4	..	62
26	वर्धा	496	69	4,960	3,152	9,238	22	2	85
27	नागपूर	1,276	120	3,388	3,209	8,460	36	9	158
28	भंडारा	784	91	1,538	1,514	3,687	40	3	39
29	चंद्रपूर	410	55	191	129	1,121	16	..	47
30	गडचिरोली	248	31	66	44	2,269	6	1	34
महाराष्ट्र राज्य		36,802	5,324	1,98,628	2,49,527	6,70,383	2,671	655	9,747

आधार.—सहकार आयुक्त व निबंधक, सहकारी संस्था, महाराष्ट्र शासन, पुणे.

RURAL DEVELOPMENT AND CO-OPERATION

TABLE No. 17.16 (A)

Operations of Co-operative Productive Enterprises
(1993-94)

(रकम लाख रुपयात/Amt. in Lakhs Rs.)

गुंतवणूक	इतर मत्ता	मिळालेल्या मालाची किंमत	विक्री केलेल्या मालाची किंमत	वर्ष अखेरचा शिल्लक माल	नफा झालेल्या संस्था	नफ्याची रक्कम	तोटा झालेल्या संस्था	तोटाचा रक्कम	District
Investment	Other assets	Value of goods received	Value of goods sold	Stock at the end of the year	No. of societies in profit	Amount of profit	No. of societies in loss	Amount of loss	
(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(19)	(2)
1,445	1,958	1,244	6,773	1,673	309	126	23	387	Mumbai
3,128	1,825	1,944	3,088	163	332	68	150	30	Thane
168	1,046	860	2,771	..	219	55	97	28	Raigad
507	456	1,584	2,667	1	155	34	65	11	Ratnagiri
512	244	428	617	4	80	15	87	25	Sindhudurg
11,918	3,050	11,609	24,024	9,191	340	272	618	666	Nashik
19,138	12,400	17,152	24,304	7,203	560	163	497	1,622	Dhule
11,757	10,985	7,613	10,491	4,338	497	132	457	1,153	Jalgaon
38,529	14,260	50,615	85,275	26,529	841	272	1,324	503	Ahmednagar
16,502	9,861	20,312	37,828	12,275	1,517	83	1,467	809	Pune
23,317	9,773	18,466	36,970	13,393	984	170	572	210	Satara
25,954	8,819	22,210	36,836	16,351	613	137	479	1,301	Sangli
22,216	14,209	24,404	51,425	13,305	2,097	280	768	991	Solapur
64,911	24,737	44,736	1,08,110	33,080	2,068	974	573	811	Kolhapur
7,278	12,306	9,427	15,948	712	368	64	712	640	Aurangabad
5,864	2,589	3,921	5,869	98	302	64	98	69	Jalna
5,276	4,339	4,052	6,734	577	153	62	577	596	Parbhani
8,248	3,108	7,031	8,661	389	458	53	389	700	Beed
5,186	1,958	4,297	7,904	516	325	116	516	272	Nanded
4,443	1,400	6,513	9,815	332	436	45	332	24	Osmanabad
4,525	2,086	6,759	9,716	421	279	61	421	216	Latur
3,159	1,753	2,610	2,735	181	207	12	181	381	Buldhana
4,923	1,041	2,756	4,530	168	192	28	168	337	Akola
3,805	1,003	1,311	2,036	200	162	133	200	181	Amravati
6,746	6,558	1,959	3,378	155	197	49	155	285	Yavatmal
4,896	2,354	3,513	4,326	114	181	170	114	85	Wardha
3,647	1,748	4,457	8,225	226	743	186	226	131	Nagpur
1,609	1,246	1,020	3,207	135	549	57	135	75	Bhandara
186	778	50	255	122	126	19	122	21	Chandrapur
37	2,184	36	217	48	90	25	48	7	Gadchiroli
3,10,830	1,62,434	2,82,890	5,25,683	11,571	15,472	3,905	11,571	12,567	Maharashtra State

Source.—Commissioner for Co-operation and Registrar, Co-operative Societies, Government of Maharashtra, Pune.

17. ग्रामविकास व सहकार/

तक्ता क्रमांक/

सहकारी उत्पादक संस्थांचे व्यवहार/

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा	संस्थांची संख्या No. of Societies	सदस्य संख्या Membership (' 000)	स्वीय भांडवल Owned capital	कर्जे Borrowings	खेळते भांडवल Working capital	नवीन कर्जे Fresh advances	कर्ज वसुली Loan Recoveries	येणे कर्जे Loans outstanding
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
1	मुंबई	391	125	2,550	3,769	10,363	238	2	1,083
2	ठाणे	730	98	1,019	975	5,762	8	1	324
3	रायगड	433	69	759	884	2,651	541	33	331
4	रत्नागिरी	291	67	372	728	1,518	164	1	320
5	सिंधुदुर्ग	221	53	481	487	1,126	11	75	155
6	नाशिक	1,846	270	9,229	11,686	29,468	36	..	338
7	धुळे	1,670	280	9,202	19,761	43,517	220	128	318
8	जळगाव	1,575	268	6,664	19,730	31,385	569	60	425
9	अहमदनगर	3,025	404	2,20,338	33,859	10,917	29	8	402
10	पुणे	4,189	330	10,698	18,909	47,827	71	18	418
11	सातारा	2,258	369	10,535	19,699	60,106	86	..	140
12	सांगली	1,865	382	15,572	23,469	65,499	507
13	सोलापूर	3,618	278	16,643	23,553	62,838	483	3	1,359
14	कोल्हापूर	3,395	683	36,718	42,180	1,43,920	482	86	1,722
15	औरंगाबाद	1,379	180	4,106	15,959	25,041	57	..	105
16	जालना	613	80	3,368	4,444	11,906	85	..	148
17	परभणी	1,103	126	5,153	6,951	13,111	94
18	बीड	2,100	188	4,730	9,820	15,139	..	2	132
19	नांदेड	1,422	134	4,071	5,127	11,465	145
20	उस्मानाबाद	1,030	114	3,714	2,957	9,786	73
21	लातूर	1,120	92	5,840	4,323	12,753	38	..	406
22	बुलढाणा	629	99	4,556	3,804	5,984	43	..	331
23	अकोला	562	103	2,777	2,284	8,736	..	2	142
24	अमरावती	606	119	4,184	3,090	6,081	47	..	137
25	यवतमाळ	669	154	5,881	8,044	20,425	56
26	वर्धा	537	79	6,173	3,596	10,365	39	..	95
27	नागपूर	1,312	139	5,338	2,905	13,779	38	..	181
28	भंडारा	841	110	1,624	1,559	3,988	120	..	102
29	चंद्रपूर	463	67	235	204	1,129	20	..	59
30	गडचिरोली	257	37	69	81	918	3	..	38
महाराष्ट्र राज्य		40,150	5,502	4,02,629	2,94,837	7,78,503	3,428	419	10,086

आधार.—सहकार आयुक्त आणि निबंधक, सहकारी संस्था, महाराष्ट्र शासन, पुणे.

RURAL DEVELOPMENT AND CO-OPERATION

TABLE No. 17.16 (B)

Operations of Co-operative Productive Enterprises
(1994-95)

(रकम लाख रुपयात/Amt. in Lakhs Rs.)

गुंतवणूक Investment	इतर मत्ता Other assets	मिळालेल्या मालाची किंमत Value of goods received	विक्री मालाची किंमत Value of goods sold	वर्ष अखेरीस शिल्लक माल Stocks at the end of the year	नफा झालेल्या संस्था No. of societies in profit	नफ्याची रकम Amount of profit	तोटा झालेल्या संस्था No. of societies in loss	तोटाचा रकम Amount of loss	District
(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(19)	(2)
1,393	2,176	353	7,927	1,549	104	188	18	669	Mumbai
2,905	1,891	2,254	2,978	164	353	66	228	551	Thane
133	1,991	640	4,033	..	190	73	112	502	Raigad
136	938	543	689	7	137	41	125	281	Ratnagiri
254	469	206	589	17	89	24	98	138	Sindhudurg
12,569	4,984	11,635	21,373	10,858	330	165	697	637	Nashik
21,907	12,531	16,674	23,379	8,500	388	105	687	880	Dhule
16,219	9,022	9,557	11,251	5,453	368	159	462	1,398	Jalgaon
47,636	17,161	51,427	91,711	38,390	1,075	245	1,256	849	Ahmednagar
18,618	8,783	49,145	33,611	19,433	1,648	302	2,011	954	Pune
24,925	13,507	35,955	40,585	21,051	1,170	489	491	338	Satara
27,989	10,270	23,404	39,659	25,886	709	507	622	1,204	Sangli
27,164	13,349	33,328	47,506	18,919	1,451	388	1,093	1,031	Solapur
52,071	42,089	6,68,137	99,415	49,578	2,149	731	697	1,702	Kolhapur
8,833	8,361	10,896	17,311	7,605	323	353	612	163	Aurangabad
5,984	2,454	4,214	6,417	2,980	91	9	304	202	Jalna
5,255	3,140	4,877	7,248	4,218	203	28	383	559	Parbhani
10,385	2,694	2,950	9,548	1,836	581	91	574	1,161	Beed
5,904	2,420	4,441	6,613	2,837	262	3	819	277	Nanded
4,415	2,480	5,857	6,882	2,788	450	38	381	153	Osmanabad
5,794	2,210	7,781	10,383	4,090	323	96	372	324	Latur
3,669	1,403	1,716	2,406	661	210	17	227	602	Buldhana
5,262	1,310	1,307	4,822	1,832	223	50	233	232	Akola
3,914	1,200	652	1,561	508	204	107	230	426	Amravati
7,902	9,113	2,737	3,276	2,849	192	274	178	266	Yavatmal
5,178	2,512	2,554	4,474	2,312	212	136	177	100	Wardha
4,832	4,164	7,040	9,852	4,146	822	138	283	239	Nagpur
1,783	1,277	1,628	3,523	689	450	29	216	177	Bhandara
180	765	140	338	5	162	27	112	161	Chandrapur
35	828	34	119	2	109	20	56	18	Gadchiroli
3,61,224	1,85,492	9,62,082	5,19,479	2,39,163	14,978	4,899	13,854	16,194	Maharashtra State

Source.—Commissioner for Co-operation and Registrar, Co-operative Societies, Government of Maharashtra, Pune.

१७. ग्रामविकास व सहकार/

तक्ता क्रमांक/

इतर सहकारी संस्थांचे व्यवहार/

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा	संस्थांची संख्या No. of Societies	सदस्य संख्या (हजारात) Membership (000)	स्वीय भांडवल Owned capital	इतर कर्जे Other borrowings	खेळते भांडवल Working capital	नवीन कर्ज Fresh advances	कर्ज वसुली Loans recoveries	येणे कर्ज Loans outstanding
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
1	बृहन्मुंबई	15,577	1,192	6,342	9,577	68,866	179	132	968
2	ठाणे	8,420	318	938	3,618	20,658	515	280	1,420
3	रायगड	770	64	686	603	5,403	41	10	149
4	रत्नागिरी	224	35	62	360	505	68	49	153
5	सिंधुदूर्ग	118	22	88	230	537	66	38	201
6	नाशिक	3,432	150	312	8,504	11,308	435	226	3,133
7	धुळे	1,152	165	187	1,811	4,408	200	111	1,456
8	जळगाव	1,329	141	1,096	1,914	4,272	110	81	852
9	अहमदनगर	1,377	186	2,301	4,224	13,515	629	201	1,243
10	पुणे	6,212	373	1,365	2,435	11,422	607	268	2,174
11	सातारा	986	104	406	1,344	2,659	308	267	584
12	सांगली	700	99	163	559	1,343	51	35	120
13	सोलापूर	1,794	174	605	3,457	6,110	207	28	305
14	कोल्हापूर	1,077	223	647	1,905	4,679	150	104	645
15	औरंगाबाद	1,488	63	104	3,996	5,049	95	38	1,027
16	जालना	512	21	531	696	1,297	441
17	परभणी	662	64	94	1,342	1,930	16	352	463
18	बीड	780	56	57	1,666	2,218	1,567	1,548	831
19	नांदेड	1,100	73	778	1,136	2,681	102	83	1,068
20	उस्मानाबाद	537	35	52	639	873	63	13	324
21	लातूर	666	51	76	1,579	1,752	18	88	688
22	बुलढाणा	409	40	77	469	753	54	30	237
23	अकोला	609	33	73	1,165	1,146	48	49	206
24	अमरावती	763	60	202	1,559	3,217	342	22	1,442
25	यवतमाळ	531	49	179	1,110	1,678	182	161	356
26	वर्धा	348	30	164	375	738	76	65	193
27	नागपूर	1,816	175	433	5,937	12,737	8,638	8,538	8,501
28	भंडारा	402	43	155	649	1,313	110	23	266
29	चंद्रपूर	219	32	55	347	519	9	12	134
30	गडचिरोली	85	4	8	104	122	..	Neg.	42
महाराष्ट्र राज्य		54,095	4,075	18,236	63,310	1,93,708	14,886	12,852	29,622

आधार.—सहकार आयुक्त आणि निबंधक, सहकारी संस्था, महाराष्ट्र शासन, पुणे.

RURAL DEVELOPMENT AND CO-OPERATION

TABLE No. 17.17 (A)

Operations of other Co-operative Societies

1993-94

(रकम लाख रुपयात/Amt. in Lakhs)

गुंतवणूक Investment	इतर मत्ता Other assets	मिळालेल्या मालाची किंमत Value of goods received	विक्री मालाची किंमत Value of goods sold	वर्ष अखेरचा शिल्लक माल Stocks at the close of the year	वर्षातील नफा Profit for the year		वर्षातील तोटा loss for the year		District
					नफा झालेल्या संस्थांची संख्या No. of societies in profit	नफ्याची रक्कम Amount of profit	तोटा झालेल्या संस्थांची संख्या No. of societies in loss	तोटाची रक्कम Amount of loss	
(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(19)	(2)
30,878	34,931	54,155	50,916	2,068	11,211	1,724	1,236	247	Brihan Mumbai
14,845	4,055	6,097	5,477	310	7,293	180	469	14	Thane
2,380	2,739	1,673	1,751	134	384	60	307	16	Raigad
167	175	95	112	10	96	8	88	10	Ratnagiri
96	211	458	515	28	66	10	28	4	Sindhudurg
6,317	1,806	480	569	42	1,018	44	2,068	49	Nashik
1,903	885	819	896	71	331	23	759	81	Dhule
2,283	1,190	413	848	36	644	55	660	17	Jaigaon
2,076	3,568	3,988	3,572	35	409	42	832	6,138	Ahmednagar
7,777	1,192	2,243	2,638	250	3,374	75	1,208	32	Pune
531	1,351	1,451	1,604	171	417	26	398	18	Satara
577	506	765	812	113	349	22	191	12	Sangli
1,358	4,292	1,460	1,494	137	962	81	713	54	Solapur
980	2,544	6,481	6,806	508	543	162	413	41	Kolhapur
1,144	2,867	99	124	8	180	9	1,151	12	Aurangabad
227	554	53	184	75	117	38	248	93	Jalna
498	958	148	161	5	145	29	386	37	Parbhani
269	1,083	686	773	29	252	19	288	10	Beed
869	726	47	99	7	250	13	533	17	Nanded
248	292	84	90	9	89	7	150	10	Osmanabad
303	747	27	26	9	201	11	374	7	Latur
224	275	91	96	18	139	14	189	17	Buldhana
680	245	95	99	14	189	7	247	11	Akola
444	1,318	156	175	13	273	17	408	25	Amravati
819	494	40	40	7	171	17	288	10	Yavatmal
257	282	196	227	4	124	14	119	7	Wardha
2,484	1,569	1,479	1,458	175	1,228	2,014	518	348	Nagpur
442	591	30	32	10	191	23	120	8	Bhandara
212	143	99	110	12	65	17	43	5	Chandrapur
1	79	Neg.	2	..	31	5	26	2	Gadchiroli
81,289	71,668	83,908	81,706	4,308	30,742	4,766	14,458	7,352	Maharashtra State

Source.—Commissioner for Co-operation and Registrar, Co-operative Societies, Government of Maharashtra, Pune.

17. ग्रामविकास व सहकार/

तक्ता क्रमांक/

इतर सहकारी संस्थांचे व्यवहार/

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा	संस्थांची संख्या No. of Societies	सदस्य संख्या Membership (' 000)	स्वीय भांडवल Owned capital	इतर कर्ज Other borrowings	खेळते भांडवल Working capital	नवीन कर्ज Fresh advances	कर्ज वसुली Loans recoveries	येणे कर्ज Loans outstanding
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
1	बृहन्मुंबई	15,857	1,427	6,825	9,750	74,055	180	128	1,709
2	ठाणे	9,084	341	1,483	3,411	22,873	511	691	1,357
3	रायगड	875	73	716	682	6,013	27	9	152
4	रत्नागिरी	185	37	58	383	550	31	81	153
5	सिंधुदुर्ग	285	30	99	239	575	71	100	176
6	नाशिक	2,674	181	461	9,667	37,837	5,787	635	8,314
7	धुळे	1,220	134	201	1,738	4,031	162	147	1,470
8	जळगाव	1,368	203	1,144	1,951	5,075	41	87	803
9	अहमदनगर	1,424	191	251	4,518	15,332	1,007	306	2,172
10	पुणे	6,594	387	1,541	2,485	12,517	979	640	2,326
11	सातारा	1,014	111	551	1,429	3,735	347	10	892
12	सांगली	725	104	204	684	1,703	57	2	195
13	सोलापूर	1,924	192	765	4,022	7,480	200	159	350
14	कोल्हापूर	1,220	303	648	1,850	4,825	150	188	610
15	औरंगाबाद	1,551	65	105	4,702	58,616	3,726	423	4,329
16	जालना	550	24	465	909	1,560	486	459	465
17	परभणी	690	60	97	1,342	1,717	59	38	483
18	बीड	838	50	57	1,751	2,392	19	9	840
19	नांदेड	1,097	72	777	1,102	2,677	13	15	1,065
20	उस्मानाबाद	463	33	79	670	1,012	76	74	328
21	लातूर	650	40	108	2,300	3,230	177	19	847
22	बुलढाणा	416	43	78	468	775	66	68	242
23	अकोला	620	35	125	1,277	2,815	80	85	250
24	अमरावती	798	119	237	1,560	4,026	923	170	2,192
25	यवतमाळ	542	50	199	1,213	1,916	194	183	367
26	वर्धा	349	31	182	329	817	33	9	216
27	नागपूर	1,871	182	488	5,904	13,462	8,635	8,513	8,695
28	मंडारा	427	44	129	1,203	1,805	57	31	288
29	चंद्रपूर	326	34	59	414	612	33	..	168
30	गडचिरोली	95	5	12	126	154	5	1	47
महाराष्ट्र राज्य		56,585	4,581	18,191	68,079	2,41,387	24,132	13,181	41,799

आधार.—सहकार आयुक्त आणि निबंधक, सहकारी संस्था, महाराष्ट्र शासन, पुणे./

RURAL DEVELOPMENT AND CO-OPERATION

TABLE No. 17.17 (B)

Operations of other Co-operative Societies

(1994-95)

(रकम लाख रुपयात/Amt. in Lakhs)

गुंतवणूक Investment	इतर मत्ता Other assets	मिळालेल्या मालाची किंमत Value of goods received	विक्री केलेल्या मालाची किंमत Value of goods sold	वर्ष अखेरचा शिल्लक माल Stock at the close of the year	वर्षातील नफा Profit for the year		वर्षातील तोटा Loss for the year		District
					नफा झालेल्या संस्थांची संख्या No. of societies in profit	नफ्याची रक्कम Amount of profit	तोटा झालेल्या संस्थांची संख्या No. of societies in loss	तोटाच्या रक्कम Amount of loss	
(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(19)	(2)
34,924	34,319	56,081	53,407	2,077	11,318	1,713	16	12	Brihan Mumbai
16,429	4,533	7,552	6,452	236	8,008	328	5	4	Thane
1,967	3,704	2,034	2,146	189	440	32	30	3	Raigad
180	209	190	202	9	139	11	37	1	Ratnagiri
150	204	167	503	43	78	10	6	1	Sindhudurg
3,385	26,093	441	469	35	1,475	738	26	20	Nashik
1,896	600	876	945	65	350	30	139	8	Dhule
3,180	1,955	461	450	34	736	77	161	6	Jaigaon
3,403	5,270	410	3,053	33	530	143	107	8,400	Ahmednagar
7,933	1,888	2,572	3,389	276	4,062	105	99	17	Pune
948	1,651	1,737	1,816	223	467	43	7	3	Satara
652	654	883	944	163	342	45	2	3	Sangli
1,612	5,321	1,474	1,444	173	1,016	144	52	8	Solapur
989	2,697	6,911	6,889	528	459	112	69	4	Kolhapur
1,179	292	89	89	12	189	11	8	12	Aurangabad
225	774	79	165	89	158	45	1	3	Jalna
246	981	126	133	2	145	24	11	4	Parbhani
274	1,240	692	775	30	164	33	77	2	Beed
870	734	50	68	6	161	9	52	6	Nanded
227	330	65	71	7	88	10	20	2	Osmanabad
376	2,114	27	30	3	281	95	..	3	Latur
215	301	81	87	17	146	18	15	1	Buldhana
1,627	917	92	106	22	222	29	10	3	Akola
903	923	118	144	8	271	20	26	4	Amravati
842	697	44	42	9	183	24	2	3	Yavatmal
303	290	115	125	6	161	25	2	1	Wardha
2,568	2,016	1,952	1,865	160	1,214	1,970	76	5	Nagpur
587	915	73	52	9	217	43	13	1	Bhandara
240	190	176	198	14	79	13	..	1	Chandrapur
6	102	1	2	1	42	3	2	..	Gadchiroli
88,335	1,01,854	85,568	86,061	4,479	33,151	5,903	1,071	8,562	Maharashtra State

Source.—Commissioner for Co-operation and Registrar, Co-operative Societies, Government of Maharashtra, Pune.

सत्यमेव जयते

18. खण काम :

१८.१ खानी, खनिज उत्पादने व त्यांचे मूल्य या संबंधीची आकडेवारी या विभागात दिली आहे.

18. MINING AND QUARRYING :

18.1. Data on Mines, Mineral production and their value are presented in this section.

18. खानी/MINING AND QUARRYING

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 18.1 (A)

खनिज उत्पादन/Mineral Production

(1993-94)

(उत्पादन टनात आणि मूल्य हजार रुपयात)
(Production in tonnes and value in thousand Rs.)

अ. क्र. Sr. No.	(1)	(2)	खानी उत्पादन मूल्य	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(3)	(2)
1	बॉक्साईट	..	खानी	4	4	Mines	Bauxite
	उत्पादन	..	उत्पादन	5,51,060	5,51,060	Production	
	मूल्य	..	मूल्य	62,195	62,195	Value	
2	केओलिन (नैसर्गिक)	..	खानी	1	..	2	..	3	Mines	
	उत्पादन	..	उत्पादन	1,177	..	2,892	..	4,069	Production	Kaolin
	मूल्य	..	मूल्य	54	..	168	..	222	Value (Natural)	
3	क्रोमाईट	..	खानी	Mines	
	उत्पादन	..	उत्पादन	Production	Chromite
	मूल्य	..	मूल्य	Value	
4	*कोळसा	..	खानी	..	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	34	Mines	
	उत्पादन	..	उत्पादन	..	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	19,679	Production	Coal
	मूल्य	..	मूल्य	..	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	70,10,261	Value	
5	डोलोमाईट	..	खानी	4	4	Mines	Dolomite
	उत्पादन	..	उत्पादन	24,146	24,146	Production	
	मूल्य	..	मूल्य	3,516	3,516	Value	
6	कच्चे लोखंड	..	खानी	1	16	1	2	..	4	Mines	
	उत्पादन	..	उत्पादन	16	258	16	54	..	86	Production	Iron Ore
	मूल्य	..	मूल्य	258	..	258	6,214	..	6,730	Value	
7	कायनाईट	..	खानी	6	6	Mines	
	उत्पादन	..	उत्पादन	3,453	3,453	Production	Kyanite
	मूल्य	..	मूल्य	1,932	1,932	Value	
8	चुनखडी	..	खानी	16	11	..	27	Mines	
	उत्पादन	..	उत्पादन	848	4,732	..	5,580	Production	Lime Stone
	मूल्य	..	मूल्य	34,678	1,58,667	..	1,93,345	Value	

18. खानि/Minning and Quarrying

तक्ता क्रमंक/TABLE No. 18.1 (B)

खनिज उत्पादन/Mineral Production

(1994-95)

(उत्पादन टनात आणि मूल्य हजार रुपयात)
(Production in tonnes and value in thousand Rs.)

अ. क्र. Sr. No.	(1)	(2)	खानि उत्पादन मूल्य (3)	(4)	(5)	रायगड Raigad	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	Mines		(2)
														एकूण Total	उत्पादन value	
1	वॉक्सार्ट	...	खानि उत्पादन मूल्य	4	4,49,063	45,765	Bauxite
2	केओलिन (नैसर्गिक)	...	खानि उत्पादन मूल्य	2	...	2	...	4	2,167	121	Kaolin
3	क्रोमाईट	...	खानि उत्पादन मूल्य	1,906	...	261	Chromite
4	*कोळसा	...	खानि उत्पादन मूल्य	102	...	19	Coal
5	डोलोमाईट	...	खानि उत्पादन मूल्य	4	28,757	4,038	Dolomite
6	कच्चे लोखंड	...	खानि उत्पादन मूल्य	2	...	4	159	7,706	Iron Ore
7	कायनाईट	...	खानि उत्पादन मूल्य	7	39,684	4,133	Kyanite
8	चुनखडी	...	खानि उत्पादन मूल्य	28	6,175	3,60,170	Lime Stone

Source.—Indian Bureau of Mines, Government of India, Nagpur.

सत्यमेव जयते

१९. उत्पादन

१९.१. या विभागात चालू कारखाने, सरासरी दैनिक रोजगार, औद्योगिक उत्पादने आणि वार्षिक उद्योग पाहणीत गोळा केलेली काही निवडक औद्योगिक वैशिष्ट्ये याबद्दलची सांख्यिकी माहिती दिलेली आहे.

१९.२. तत्क्यातील आकडे मुख्य कारखाने निरीक्षक यांच्याकडून फॅक्टरी अँक्ट, १९४८ च्या कलम २ एम (एक) आणि २ एम (दोन) व कलम ८५ खाली येणाऱ्या कारखान्यांची मूलभूत सांख्यिकी माहिती गोळा करून पाठविल्यानंतर त्या आधारावर अर्थ व सांख्यिकी संचालनालयाने संकलित केले आहेत. कलम २ (एम) (एक) खाली गेल्या बारा महिन्यातील कोणत्याही एका दिवशी १० किंवा अधिक कामगार असणारे व शक्तीचा वापर करणारे कारखाने आणि कलम २ (एम) (दोन) खाली २० किंवा अधिक कामगार असणारे पण शक्तीचा वापर न करणारे कारखाने यांचा समावेश होतो. या व्यतिरिक्त कारखान्यांतील कामगारांची संख्या व शक्तीचा वापर केला किंवा वापर केला नाही हे विचारात न घेताही राज्य शासनाने अधिसूचनेद्वारे शासकीय राजपत्रातून सांख्यिकी माहिती पुरविण्यासाठी भाग पाडलेल्या कारखान्यांचाही समावेश केला जातो. हे कारखाने ह्या फॅक्टरी अँक्ट, १९४८ च्या कलम ८५ खाली येतात आणि यातील कारखान्यांची माहिती १ जानेवारी ते ३१ डिसेंबर या कालावधीत संपणाऱ्या लेख्यासंबंधित आहे.

१९.३. राष्ट्रीय नमुना पाहणी संघटना (भारत सरकार) यांच्याकडून अर्थ व सांख्यिकी संचालनालयास उपलब्ध झालेल्या वार्षिक उद्योग पाहणी पत्रकाच्या आधारावर आकडेवारी या विभागात दिली आहे. ही पत्रके गणना व गणनेतर या दोन क्षेत्रात विभागलेल्या कारखान्यांकडून गोळा केली जातात आणि त्यातील माहिती १ एप्रिल ते ३१ मार्च या कालावधीत संपणाऱ्या लेख्यासंबंधित असते. गणना क्षेत्रात ५० किंवा अधिक कामगार व शक्तीचा वापर करणारे कारखाने आणि १०० किंवा त्याहून अधिक कामगार व शक्तीचा वापर न करणाऱ्या कारखान्यांचा समावेश होतो. यांची दरवर्षी संपूर्ण गणना केली जाते. उर्वरित कारखान्यांचे दोन गट पाडले जातात. नमुना १ व नमुना २. ज्या उद्योग गटात २१ ते ६० पर्यंत कारखाने येतात ते नमुना १ व ज्यात ६१ व अधिक कारखाने येतात ते नमुना २ समजले जाते. नमुना १ मधील ३३.३ टक्क्यापेक्षा जास्त कारखाने, तर नमुना २ मधील फक्त ३३.३ टक्केच कारखाने पाहणी करिता निवडले जातात. तसेच या पाहणीत विद्युत, गॅस उत्पादन व वितरण व इतर सेवा तसेच स्वच्छता, सेवा, दुरुस्ती व वैयक्तिक सेवा आणि चल चित्रपट यांचाही समावेश होतो. वर्कर्स अँक्ट, १९६६ खाली येणारे विडी व सिगारेट कारखाने सुद्धा यात अंतर्भूत आहेत. बंद स्वरूपाचे कारखाने सुद्धा विचारात घेतले जातात पण संरक्षण खात्यातील कारखाने, हॉटेल आणि उपाहारगृहे, तेलाचे साठे व वितरण यामध्ये गुंतलेले, तांत्रिक शिक्षण संस्था (विकणे किंवा विनिमय यासाठी उत्पादन न करणाऱ्या) यांचा यात समावेश नाही.

१९.४. उत्पादक भांडवल वर्षाच्या शेवटच्या दिवसाशी निगडित असून त्यामध्ये स्थिर व खेळत्या भांडवलाचा समावेश असतो. कामगारांची संख्या ही वेगवेगळ्या शीर्षाखालील म्हणजे कामगार, कामगारेतर इ.

19. MANUFACTURING

19.1. In this section, statistics regarding working factories, average daily employment, industrial production and some selected industrial characteristics collected in the Annual Survey of Industries is presented.

19.2. The data on working factories, are compiled by the Directorate of Economics and Statistics, Government of Maharashtra, on the basis of data collected by the Chief Inspector of Factories from the factories covered under sections 2 (m) (i), 2 (m) (ii) and sec. 85 of the Factories Act, 1948. The factories using power, which employed 10 or more workers on any day of the preceding 12 months are covered under section 2 (m) (i) and the factories not using power employing 20 or more workers under section 2 (m) (ii). Apart from these two categories, State Government by notification in Official Gazette specifies a number of factories and makes obligatory for such factories to supply statistical information notwithstanding the number of persons employed therein and using or not using power. These factories are covered under section 85 of the Factories Act, 1948. The information relates to the accounting year of factory ending on any day between 1st January to 31st December.

19.3. The statistics relating to Annual Survey of Industries are based on the returns supplied to this Directorate by National Sample Survey Organisation, Government of India, which collects the data from the factories divided in two sectors, viz. (i) Census sector, (ii) Non-census sector and returns relate to the accounting year of the factory ending on any day between 1st April to 31st March. In the census sector, factories employing 50 or more workers and using power and factories employing 100 or more workers and not using power are covered on complete enumeration basis every year. The remaining factories are covered into 2 parts (1) sample 1 and (2) sample 2. The industry groups having 21 to 60 factories are covered in sample 1 and industry groups having more than 60 factories are covered in sample 2. In sample 1 sector more than 33.3 per cent factories are selected and in sample 2 only 33.3 per cent factories are selected for survey. The survey extends to all the manufacturing units including production and distribution of electricity, gas, water and also service industries like sanitary services, repairs services and personal services and motion picture production. The survey extends also to Biri and Cigar units which are covered under Workers Act, 1966. It also includes the factories reported closed. However it excludes defence factories, restaurants and cafes those engaged in storage and distribution of oil, technical training institution not producing anything for sale or exchange.

19.4. *Productive capital* which relates to the last day of the year, consists of fixed and working capital. *Number of persons employed* is the average

कामगारांची एकत्रित दैनिक सरासरी संख्या असते आणि त्यामध्ये भरपगारी रजेवर असणाऱ्या म्हणजे वैद्यकीय रजेवर, नैमित्तिक रजेवर व पगारी दीर्घ मुदतीच्या रजेवर असणाऱ्या कामगारांचा समावेश असतो. विक्रीसाठी तयार केलेल्या वस्तू व उपवस्तू ह्यांचे मूल्य, ग्राहकांसाठी केलेल्या कामाच्या सेवेचा मोबदला, विकत घेतलेल्या स्थितीमध्येच विकलेल्या मालाचे मूल्य आणि वार्षिक पाहणी वर्षाच्या सुरुवातीला व शेवटी असणाऱ्या अर्ध कच्च्या स्वरूपाच्या मालाच्या साठ्यामधील मूल्यात येणारा फरक इत्यादींचा समावेश 'एकूण उत्पादन' यात असतो. मूल्यवृद्धी ही उत्पादन मूल्यातून, उत्पादन खर्च व मूल्यघट वजा करून काढली जाते.

number of persons employed under various heads, such as workers, other than workers, etc. and it includes persons on leave with pay such as sick leave, casual leave or paid vacation. *Gross output* represents value of products and by-products manufactured for sale, work done for customers and a sale value of goods sold in the same condition as purchased and is adjusted for the difference in stocks of semi-finished goods at the beginning and at the end of the survey year. *Value added* by manufacture is computed by deducting from the gross ex-factory value of output the gross value of input, value added is net of depreciation.

19. निर्मिती/MANUFACTURING

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 19.1

नोंदणीकृत कारखान्यांची संख्या/Number of Registered Factories
(1993 and 1994)

अ. क्र	जिल्हा	विभाग २ (एम) (१)		विभाग २ (एम) (२)		विभाग ८५		एकूण (संख्या)		कामगारांची सरासरी संख्या		जिल्हा
Serial No.		Under Section 2 (m) (i)		Under Section 2 (m) (ii)		Under Section 85		Total (No.)		Average number of workers employed		District
		1993	1994	1993	1994	1993	1994	1993	1994	1993	1994	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(2)
1	बृहन्मुंबई	7,275	6,975	132	112	808	811	8,215	7,898	4,13,282	4,18,500	Brihan Mumbai
2	ठाणे	3,543	3,657	101	81	750	744	4,394	4,482	1,51,680	1,45,218	Thane
3	रायगड	383	409	2	2	102	103	487	514	36,961	36,436	Raigad
4	रत्नागिरी	173	176	3	3	85	83	261	262	9,373	9,582	Ratnagiri
5	सिंधुदूर्ग	83	83	8	8	71	71	162	162	3,485	3,318	Sindhudurg
6	नाशिक	873	885	7	8	383	374	1,263	1,267	68,149	63,192	Nashik
7	धुळे	251	247	1	3	148	151	400	401	12,388	11,617	Dhule
8	जळगाव	512	521	15	17	292	291	819	829	25,154	29,194	Jalgaon
9	अहमदनगर	370	370	5	15	250	242	625	627	29,420	28,173	Ahmednagar
10	पुणे	2,149	2,219	73	65	527	533	2,749	2,817	1,55,825	1,65,490	Pune
11	सातारा	201	206	1	2	90	110	292	318	16,799	16,742	Satara
12	सांगली	346	383	6	5	275	304	627	672	19,755	18,486	Sangli
13	सोलापूर	339	337	8	7	2,414	2,394	2,761	2,738	31,537	30,650	Solapur
14	कोल्हापूर	811	851	25	23	482	490	1,318	1,364	43,265	49,129	Kolhapur
15	औरंगाबाद	418	436	2	3	178	185	598	624	38,367	40,852	Aurangabad
16	जालना	152	152	37	36	189	188	7,192	7,108	Jalna
17	परभणी	123	140	85	92	208	232	5,024	5,535	Parbhani
18	बीड	67	68	63	66	130	134	5,324	4,989	Beed
19	नांदेड	136	154	1	1	132	121	269	276	7,984	7,761	Nanded
20	उस्मानाबाद	18	18	19	19	37	37	2,475	2,697	Osmanabad
21	लातूर	67	56	58	74	125	130	4,539	4,012	Latur
22	बुलढाणा	137	150	2	2	93	104	232	256	7,074	7,191	Buldhana
23	अकोला	283	320	7	7	157	165	447	492	11,995	12,238	Akola
24	अमरावती	235	237	3	3	199	198	437	438	9,168	9,648	Amravati
25	यवतमाळ	109	123	20	20	78	82	207	255	7,710	9,117	Yavatmal
26	वर्धा	105	108	54	56	159	164	10,740	10,360	Wardha
27	नागपूर	861	887	19	15	727	732	1,607	1,634	53,720	54,125	Nagpur
28	भंडारा	169	175	391	428	560	603	7,571	7,886	Bhandara
29	चंद्रपूर	118	109	227	255	345	364	15,444	15,110	Chandrapur
30	गडचिरोली	16	14	62	71	78	85	657	653	Gadchiroli
एकूण		20,323	20,466	441	402	9,237	9,385	30,001	30,253	12,12,057	12,25,009	Total

आधार :- औद्योगिक सुरक्षा व आरोग्य संचालनालय, मुंबई.

Source :- Directorate of Industrial Safety and Health, Mumbai.

19. उत्पादन/MANUFACTURING

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 19.2 (A)

निर्मिती करणाऱ्या उद्योगांचे उत्पादन व रोजगार (मालिका)

Production and employment of Manufacturing industries (Series)

1993-94

अनुक्रमांक	उद्योग गट	कारखान्यांची संख्या	एकूण रोजगार	एकूण गुंतवणूक (लाख रुपये)	एकूण उत्पादन (लाख रुपये)	
Sr. No.		No. of Units	Total Employment	Total Investment (Lakh Rs.)	Total Production (Lakh Rs.)	Industry Group
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(2)
1	खाद्य वस्तू (२०-२१)	1,698	1,34,310	4,75,523	9,34,944	Food products (20-21)
2	पेये, तंबाखू व संबंधित पदार्थ (२२)	387	65,506	49,824	1,08,326	Beverages, tobacco and related products (22).
3	सुती कापड (२३)	1,077	1,69,119	2,12,985	3,37,208	Cotton textiles (23)
4	लोकर, रेशीम व मनुष्यनिर्मित तंतूचे कापड (२४). ताग व इतर वनस्पतीजन्य तंतूचे कापड (कापूस व काथ्या सोडून) (२५)	770	62,991	1,71,887	2,93,835	Wool, Silk and manmade fibre textiles (24). Jute and other vegetable fibre textiles except cotton and coir (25).
5	कापडाच्या वस्तू (परिधान करण्याच्या वस्तू-सहित) (२६)	858	29,312	49,437	1,53,294	Textile products (including Wearing apparel) (26).
6	लाकडाच्या वस्तू, फर्निचर इत्यादि (२७)	264	5,106	7,444	13,022	Wood and wood products, furniture and fixtures (27).
7	कागद, कागदाच्या वस्तू, मुद्रण, प्रकाशन व संबंधित उद्योग (२८)	1,204	49,426	1,38,473	2,40,869	Paper and paper products, printing, publishing and allied industries (28).
8	कातडी व कातडीच्या आणि केसाळ कातडीच्या व कातडीच्या पर्यायी वस्तू (२९).	99	4,885	9,839	20,940	Leather and products of leather fur and substitutes of leather. (29)
9	मूलभूत रसायने व रासायनिक पदार्थ (पेट्रोलियम व कोळसा यांचे पदार्थ सोडून) (३०).	1,630	1,42,041	10,05,389	16,44,229	Basic Chemicals and chemical products (except products of petroleum and coal) (30).
10	रबर, प्लॅस्टिक, पेट्रोलियम व कोळसा यांचे पदार्थ व अणू इंधनाची प्रक्रिया (३१).	1,283	53,305	4,17,981	9,95,607	Rubber, Plastic, Petroleum and coal products and processing of nuclear fuel. (31).
11	अधातू खनिज पदार्थ (३२)	1,142	41,495	99,163	1,46,575	Non-metallic mineral products (32).
12	मूलभूत धातू व मिश्र धातू (३३)	829	67,962	5,40,832	6,96,705	Basic metal and alloys industries (33).
13	धातूच्या वस्तू व सुटे भाग (यंत्रे व सामग्री सोडून) (३४).	1,671	66,130	2,21,070	3,22,414	Metal products and parts (except Machinery and equipment) (34).
14	परिवहन सामग्री सोडून इतर सर्व यंत्रसामग्री (३५-३६).	2,776	2,24,482	6,40,646	12,75,583	Machinery and equipment other than transport equipment (35-36).
15	परिवहन सामग्री व सुटे भाग (३७)	576	84,476	3,47,877	6,55,235	Transport equipment and parts (37).
16	उत्पादन करणारे इतर उद्योग (३८)	539	28,855	96,748	1,98,813	Other manufacturing Industries (38).
17	इतर	757	1,65,662	4,09,666	10,28,331	Others
	सर्व उद्योग	17,560	13,95,063	48,94,784	90,65,929	All Industries.

आधार .—औद्योगिक सुरक्षा व आरोग्य संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source .—Directorate of Industrial Safety and Health, Govt. of Maharashtra, Mumbai.

19. उत्पादन/MANUFACTURING

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 19.2 (B)

निर्मिती करणाऱ्या उद्योगांचे उत्पादन व रोजगार (मालिका)

Production and employment of Manufacturing industries (Series)
1994-95

अनुक्रमांक	उद्योग गट	कारखान्यांची संख्या	एकूण रोजगार	एकूण गुंतवणूक (लाख रुपये)	एकूण उत्पादन (लाख रुपये)	Industry Group
Sr. No.		No. of Units	Total Employment	Total Investment (Lakh Rs.)	Total Production (Lakh Rs.)	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(2)
1	खाद्य गट (२०-२१)	1,737	1,32,316	5,65,389	10,70,085	Food products (20-21)
2	पेये, तंबाखू व संबंधित पदार्थ (२२)	382	73,444	65,312	1,44,311	Beverages, tobacco and related products (22).
3	सुती कापड (२३)	1,070	1,60,109	2,80,118	3,84,267	Cotton textiles (23).
4	लोकर, रेशीम व मनुष्यनिर्मित तंतूचे कापड (२४)	669	57,447	2,19,817	3,25,192	Wool, Silk and man made fibre textiles (24).
5	ताग व इतर वनस्पतीजन्य तंतूचे कापड (कापूस व काथ्या सोडून) (२५)	11	482	1,186	2,997	Jute and other vegetable fibre textiles (except cotton and coir) (25).
6	कापडाच्या वस्तू (परिधान करायच्या वस्तू-सह) (२६)	913	33,326	81,078	2,16,231	Textile products (including Wearing apparel) (26).
7	लाकडाच्या वस्तू, फर्निचर इत्यादि (२७)	262	4,549	5,669	12,966	Wood and wood products, furniture and fixtures (27).
8	कागद, कागदाच्या वस्तू, मुद्रण, प्रकाशन व संबंधित उद्योग (२८)	1,204	55,820	1,73,371	2,97,727	Paper and paper products and printing, publishing and allied industries (28).
9	कातडी व कातड्याच्या आणि केसाळ कातड्याच्या व कातड्याच्या पर्यायी वस्तू (२९)	78	2,728	5,190	15,163	Leather and products of leather fur and substitutes of leather. (29).
10	मूलभूत रसायने व रासायनिक पदार्थ (पेट्रोलियम व कोळसा यांचे पदार्थ सोडून) (३०)	1,631	1,44,641	12,51,798	18,78,589	Basic Chemical and chemical products (except products of petroleum and coal) (30).
11	रबर, प्लॅस्टिक, पेट्रोलियम व कोळसा यांचे पदार्थ व अणू ईंधनाची प्रक्रिया (३१)	1,231	51,903	4,76,309	11,82,116	Rubber, Plastic, Petroleum and coal products and processing of nuclear fuels. (31).
12	अधातू खनिज पदार्थ (३२)	1,017	86,570	92,807	1,61,330	Non-metallic mineral products (32).
13	मूलभूत धातू व मिश्र धातू (३३)	820	67,494	6,18,068	8,62,064	Basic metal and allied industries (33).
14	धातूच्या वस्तू व सुटे भाग (यंत्रे व सामग्री सोडून) (३४)	1,547	1,11,329	2,06,077	3,47,785	Metal products and parts except Machinery and equipment (34).
15	परिवहन सामग्री सोडून इतर सर्व यंत्रसामग्री (३५-३६)	2,621	3,01,990	7,11,007	14,60,442	Machinery and equipment other than transport equipment (35-36).
16	परिवहन सामग्री व सुटे भाग (३७)	576	85,892	3,89,364	9,04,737	Transport equipment and parts (37).
17	उत्पादन करणारे इतर उद्योग (३८)	617	32,269	1,14,623	2,73,174	Other manufacturing Industries (38).
18	इतर	841	1,69,300	4,90,809	11,84,559	Others
	सर्व उद्योग	17,227	15,71,609	57,47,992	1,07,23,735	All Industries.

आधार.—औद्योगिक सुरक्षा व आरोग्य संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.

Source.—Directorate of Industrial Safety and Health, Govt. of Maharashtra, Mumbai.

19. उत्पादन/MANUFACTURING

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 19.3

खादी व ग्रामोद्योग मंडळाकडून निरिराळ्या उद्योगांना दिलेले अनुदान व कर्ज पुरवठा

Amount of grants and loan disbursed to various Industries by Khadi and Village Industries Boards (Series)

(रुपये हजाराने/
Rs. in Thousand)

अ. क्र. Sr. No.	उद्योग (2)	अनुदान व वितरण रकम/Grants and Amount Disbursed										Industry	
		1970-71		1980-81		1990-91		1992-93		1993-94		1994-95	
		अनुदान Grants	कर्ज Loan	अनुदान Grants	कर्ज Loan	अनुदान Grants	कर्ज Loan	अनुदान Grants	कर्ज Loan	अनुदान Grants	कर्ज Loan	अनुदान Grants	कर्ज Loan
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)
1	खादी	29	94	616	1,003	122	4,352	134	15,375
2	प्रक्रिया करणारे उद्योग	3	34	113	227	125	5,155	400	13,145	..	9,993	54	8,661
3	ग्रामीण तेल उद्योग	31	1,401	6	3,359	214	28,808	..	4,485	..	13,373	..	664
4	ग्रामीण कातडी उद्योग	16	187	127	1,622	55	6,194	..	8,797	..	6,976	1	2,263
5	आगपेटी लघु उद्योग	85	514	6	1,214
6	गूळ व खांडसरी उद्योग	10	96	..	206	..	4,827	..	4,501	..	4,890	9	2,221
7	ताड गूळ उद्योग	10	160	90	946	39	304	..	262	..	210
8	अखाद्य तेल व साबण उद्योग	10	55	28	131	..	1,546	..	927	..	272
9	होताने तयार करणारे कामद उद्योग	123	320	232	833	801	2,119	1,143	6,306	..	14,539	1,627	877
10	मधू मक्षिका पालन उद्योग	3	58	7	50	50	660	478	452	..	304	210	960
11	ग्रामीण कक्कुट पालन उद्योग	12	558	189	1,955	85	7,170	9,382
12	तंतू उद्योग	9	31	4	42	97	1,233	90	2,683	..	1,719
13	सुतार व लोहार उद्योग	18	117	162	2,417	404	16,588	340	17,684	..	13,850	11	8,317
14	गोबर मंस उद्योग	309	467	12
15	बुना तयार करणारे उद्योग	1	16	20	268	1	2,175	..	3,398	..	4,056	1	1,717
16	ग्रामोद्योग विक्री भांडार	52	5	10	34	159	12,672	1,965	295	..	225
17	बेत व बांबू उद्योग	..	81	2	131	109	881	..	779	..	701	..	624
18	अॅल्युमिनियम	..	78	..	95	..	2,065	..	550	..	115	..	219
19	औषध व जडीबुटी गोळा करणे	418	479	..	50
20	फळावरील प्रक्रिया	554	..	4,741	18	3,256	..	3,296	7	355
21	गोद व राळ तयार करणे
22	काथ उद्योग	245	16	3,274	..	2,338	..	764
23	ग्रामीण उद्योगाकरिता गोदामे
24	पॉली वस्त्र	2,983
25	इतर	96	..	225	..	264	12,209	546	33,791	..	12,078	32	19,450
	एकूण	732	4,758	1,833	13,686	2,598	1,19,247	5,353	1,24,049	..	97,274	1,952	46,577
	Total												

आधार.—महाराष्ट्र राज्य खादी ग्रामोद्योग मंडळ, मुंबई.

Source.—Maharashtra State Khadi and Village Industries Board, Mumbai.

19. उत्पादन/MANUFACTURING

तक्ता क्रमांक/TABLE NO. 19.4

औद्योगिक क्षेत्रातील भू-खंड विकास/Industrial area Estate developed
(1993-94 & 1994-95)

अनुक्रमांक Sr. No.	वर्ष, Year जिल्हा	भूखंडांची संख्या No. of Estates	औद्योगिक धंद्यासाठी संपादित क्षेत्र Industrial area acquired हेक्टर/Hectare		औद्योगिक धंद्यासाठी भूखंड Industrial plots				District	
					विकसित Developed	वाटप केलेले Allotted				
(1)	(2)	(3)			(4)	(5)			(1)	
	1970-71	33	837.68		159	409				
	1980-81	59	743.55		1,755	2,137				
	1990-91	58	24,066.99		24,706	20,548				
	1991-92	64	27,406.27		27,957	23,314				
	1992-93	74	28,778.56		31,950	28,280				
	1993-94	72	27,577.49		34,402	27,760				
	1993-94	1994-95	1993-94	1994-95	1993-94	1994-95	1993-94	1994-95		
1	बृहन्मुंबई	Brihan Mumbai	
2	ठाणे	9	9	5,579.57	5,580.60	8,302	8,949	7,006	7,813	Thane
3	रायगड	4	4	2,832.63	2,832.63	1,966	1,992	1,386	1,443	Raigad
4	रत्नागिरी	4	4	1,405.00	1,412.11	1,470	1,028	1,300	77	Ratnagiri
5	सिंधुदूर्ग	1	1	275.00	275.00	400	345	314	259	Sindhudurg
6	नाशिक	4	4	1,795.17	1,795.17	2,511	2,553	2,146	2,256	Nashik
7	डुळे	1	1	400.35	400.35	441	441	405	419	Dhule
8	जळगाव	1	1	752.22	752.22	1,349	1,441	1,203	1,383	Jalgaon
9	अहमदनगर	2	2	1,367.18	1,367.18	1,266	1,303	896	914	Ahmednagar
10	पुणे	6	6	2,757.10	2,757.10	3,727	3,998	2,524	3,652	Pune
11	सातारा	4	4	780.07	780.07	1,222	1,222	803	990	Satara
12	सांगली	3	3	570.00	569.14	1,277	1,307	1,222	1,252	Sangli
13	सोलापूर	2	2	1,599.84	1,599.84	1,110	1,186	977	1,036	Solapur
14	कोल्हापूर	2	2	492.93	492.93	1,175	1,209	1,159	1,166	Kolhapur
15	औरंगाबाद	4	4	2,608.15	2,608.42	2,046	2,105	1,556	1,803	Aurangabad
16	जालना	3	3	219.37	219.37	370	370	367	367	Jalna
17	परभणी	3	4	308.57	323.57	195	229	144	146	Parbhani
18	बीड	1	1	68.53	68.53	174	188	174	161	Beed
19	नांदेड	1	3	271.00	298.52	404	475	355	385	Nanded
20	उस्मानाबाद	1	1	100.58	100.58	160	149	87	127	Osmanabad
21	लातूर	1	4	263.26	383.56	715	737	672	626	Latur
22	बुलढाणा	2	6	405.86	658.41	398	541	223	265	Buldhana
23	अकोला	1	4	281.10	491.04	489	590	468	476	Akola
24	अमरावती	1	5	178.95	326.52	462	543	396	407	Amravati
25	यवतमाळ	2	5	246.11	445.02	262	552	128	183	Yavatmal
26	वर्धा	1	1	441.88	441.88	216	223	154	179	Wardha
27	नागपूर	2	6	866.04	866.04	1,460	1,660	1,392	1,519	Nagpur
28	भंडारा	2	2	380.60	380.60	559	559	91	107	Bhandara
29	चंद्रपूर	3	3	241.62	241.62	251	260	194	204	Chandrapur
30	गडचिरोली	1	1	85.81	85.81	25	32	18	19	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		72	95	27,577.49	28,554.71	34,402	36,187	27,760	30,327	Maharashtra State

टीप : - *मीरा औद्योगिक क्षेत्र १९९०-९१ मध्ये मुंबई महानगरपालिकेकडे हस्तांतरित करण्यात आलेले आहे

Note—*Mira Industrial Estate handed over to Bombay Municipal Corporation in 1990-91.

आधार—मुख्य अभियंता, महाराष्ट्र औद्योगिक विकास महामंडळ, मुंबई.

Source.—Chief Engineer, Maharashtra Industrial Development Corporation, Mumbai.

19. उत्पादन/

तक्ता क्रमांक/

घालू कारखान्यातील कामगारांच्या संख्येनुसार वर्गीकरण/
(1993-94)

अनुक्र.मांक	जिल्हा	कामगार 1-9 Workers		कामगार 10-19 Workers		कामगार 20-49 Workers		कामगार 50-99 Workers		कामगार 100-499 Workers	
Serial No.		F	W	F	W	F	W	F	W	F	W
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)
1	बृहन्मुरे	2,594	15,862	2,421	32,185	1,428	42,373	413	28,408	415	85,753
2	ठाणे	1,299	7,653	960	13,033	768	22,426	215	14,557	184	38,155
3	रायगड	117	647	69	915	87	2,697	48	3,453	69	13,928
4	रत्नागिरी	87	429	54	742	45	1,511	24	1,727	17	3,207
5	सिंधुदूर्ग	73	294	27	345	22	704	11	837	4	805
6	नाशिक	420	2,081	376	5,152	234	6,493	89	5,283	74	15,016
7	धुळे	208	973	98	1,310	39	1,192	20	1,204	16	3,531
8	जळगाव	323	1,340	234	2,827	102	2,878	35	2,412	33	7,615
9	अहमदनगर	279	1,286	116	1,558	85	2,373	30	2,030	46	11,185
10	पुणे	854	4,469	670	9,158	586	17,452	198	13,551	169	39,134
11	सातारा	105	385	52	753	44	1,355	28	1,893	26	6,137
12	सांगली	286	1,178	134	1,812	69	2,035	27	1,890	16	3,352
13	सोलापूर	1,955	7,043	48	623	32	946	34	2,332	17	4,254
14	कोल्हापूर	559	2,892	394	5,132	151	4,598	47	3,389	42	9,482
15	औरंगाबाद	203	934	99	1,372	101	3,464	61	4,324	63	13,174
16	जालना	46	219	29	414	62	2,155	23	1,412	6	1,431
17	परभणी	81	321	21	272	62	2,007	19	1,293	3	448
18	बीड	65	339	18	252	19	610	9	631	3	773
19	नांदेड	107	462	23	315	36	1,195	16	976	9	2,080
20	उस्मानाबाद	15	68	6	92	5	139	2	110	5	1,336
21	लातूर	43	241	29	337	14	375	6	348	6	1,491
22	बुलढाणा	89	332	36	509	26	853	19	1,281	14	2,777
23	अकोला	203	957	76	1,026	40	1,262	28	1,854	23	4,390
24	अमरावती	228	941	65	880	35	1,260	18	1,169	22	4,309
25	यवतमाळ	89	332	19	251	34	1,268	19	1,330	16	2,495
26	वर्धा	54	256	16	223	36	1,271	14	933	19	3,666
27	नागपूर	710	3,397	254	3,344	191	6,170	83	5,895	87	18,562
28	भंडारा	435	1,841	88	1,107	24	767	5	331	10	2,449
29	चंद्रपूर	234	881	24	334	39	1,159	14	924	10	1,800
30	गडचिरोली	63	255	1	13	7	221	1	168
एकूण		11,824	58,308	6,457	86,286	4,423	1,33,209	1,555	1,05,777	1,425	3,02,903

F = कारखाने/

W = कामगार/

आधार.-औद्योगिक सुरक्षा व आरोग्य संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई./

MANUFACTURING

TABLE No. 19.5 (A)

Distribution of working factories according to working strength

कामगार 500-999 Workers		कामगार 1,000-4,999 Workers		५,००० व त्याहून अधिक कामगार 5,000 and above Workers		एकूण Total		District
F	W	F	W	F	W	F	W	
(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(19)	(20)	(2)
60	41,793	72	1,34,762	5	32,146	7,408	4,13,282	Brihan Mumbai
51	31,300	11	24,556	3,488	1,51,680	Thane
9	6,598	4	8,723	403	36,961	Raigad
1	590	1	1,167	229	9,373	Ratnagiri
1	500	138	3,485	Sindhudurg
8	5,071	10	19,053	2	10,000	1,213	68,149	Nashik
3	1,888	2	2,290	386	12,388	Dhule
4	2,564	4	5,518	735	25,154	Jalgaon
10	6,525	3	4,463	569	29,420	Ahmednagar
29	20,115	16	29,933	2	22,013	2,524	1,55,825	Pune
4	3,388	2	2,888	261	16,799	Satara
7	4,797	3	4,691	542	19,755	Sangli
8	5,341	6	10,998	2,100	31,537	Solapur
9	6,457	8	11,315	1,210	43,265	Kolhapur
11	7,501	1	1,158	1	6,440	540	38,367	Aurangabad
1	523	1	1,038	168	7,192	Jalna
1	683	187	5,024	Parbhani
2	1,164	1	1,555	117	5,324	Beed
3	1,924	1	1,032	195	7,984	Nanded
1	730	34	2,475	Osmanabad
1	628	1	1,119	105	4,539	Latur
2	1,322	186	7,074	Buldhana
4	2,506	374	11,995	Akola
1	609	369	9,168	Amravati
3	2,034	180	7,710	Yavatmal
2	1,463	2	2,928	143	10,740	Wardha
12	8,337	3	8,015	1,340	53,720	Nagpur
..	..	1	1,076	558	7,571	Bhandara
3	2,301	4	8,045	328	15,444	Chandrapur
..	72	657	Gadchiroli
251	1,68,652	157	2,86,323	10	70,599	26,102	12,12,057	Total

Factories

Workers

Source :—Directorate of Industrial Safety and Health, Govt. of Maharashtra, Mumbai.

अनुक्रमांक	जिल्हा	कामगार 1-9 Workers		कामगार 10-19 Workers		कामगार 20-49 Workers		कामगार 50-99 Workers		कामगार 100-499 Workers	
Sr. No.		F	W	F	W	F	W	F	W	F	W
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)
1	बृहन्मुंबई	2,478	15,119	2,368	31,316	1,393	41,358	464	32,378	423	86,352
2	ठाणे	1,274	7,479	935	12,450	735	21,559	201	13,915	178	35,308
3	रायगड	111	654	63	879	91	2,809	48	3,215	73	14,582
4	रत्नागिरी	91	486	42	594	45	1,424	21	1,488	20	3,627
5	सिंधुदूर्ग	68	310	24	329	18	625	10	719	4	580
6	नाशिक	437	2,140	409	5,536	174	5,207	78	5,197	63	13,543
7	धुळे	193	939	97	1,253	38	1,157	20	1,230	13	2,828
8	जळगाव	315	1,327	256	3,139	91	2,549	38	2,463	35	7,729
9	अहमदनगर	287	1,314	115	1,529	77	2,264	28	1,928	45	10,930
10	पुणे	910	4,753	671	9,249	555	16,403	211	14,147	181	41,644
11	सातारा	116	411	55	788	56	1,723	27	1,926	26	5,566
12	सांगली	322	1,325	149	2,034	74	2,264	23	1,633	17	3,213
13	सोलापूर	1,951	7,143	53	690	35	1,127	27	1,932	18	4,268
14	कोल्हापूर	578	2,965	331	4,399	158	4,861	49	3,376	48	10,375
15	औरंगाबाद	216	1,037	101	1,421	93	3,125	64	4,359	65	13,444
16	जालना	46	223	27	369	79	2,642	14	978	8	2,278
17	परभणी	84	310	9	131	71	2,120	14	970	6	942
18	श्रीड	66	320	17	230	22	652	7	437	6	1,482
19	नांदेड	93	353	30	444	47	1,600	13	860	7	1,504
20	उस्मानाबाद	15	59	1	15	8	282	5	287	3	607
21	लातूर	50	249	21	288	15	473	2	131	5	1,324
22	भुलढाणा	95	369	39	558	23	735	19	1,305	14	2,924
23	अकोला	206	997	99	1,306	46	1,549	21	1,386	24	4,958
24	अमरावती	219	881	82	1,127	50	1,672	22	1,378	19	3,981
25	यवतमाळ	95	388	19	245	28	1,011	21	1,361	19	3,815
26	वर्धा	62	291	18	252	25	942	19	1,338	18	3,483
27	नागपूर	709	3,330	266	3,626	196	6,235	78	5,579	84	18,692
28	भंडारा	460	1,963	87	1,235	29	846	4	265	10	2,517
29	चंद्रपूर	257	1,038	21	296	28	935	7	437	13	2,246
30	गडचिरोली	70	267	3	39	5	175	1	172
एकूण		11,874	58,420	6,408	85,835	4,305	1,30,324	1,555	1,06,618	1,446	3,04,914

F = कारखाने/

W = कामगार/

आधार.-औद्योगिक सुरक्षा व आरोग्य राखणेमलम, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

MANUFACTURING

TABLE No. 19.5 (B)

Distribution of working factories according to working strength
(1994-95)

कामगार 500-999 Workers		कामगार 1,000-4,999 Workers		५,००० व त्याहून अधिक कामगार 5,000 and above Workers		एकूण Total		District
F	W	F	W	F	W	F	W	
(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(19)	(20)	
66	48,700	62	1,23,817	6	39,460	7,260	4,18,500	Brihan Mumbai
31	21,506	12	27,931	1	5,000	3,367	1,45,218	Thane
8	5,622	4	8,675	398	36,436	Raigad
3	1,983	222	9,582	Ratnagiri
1	755	125	3,318	Sindhudurg
12	8,080	11	23,489	1,184	63,192	Nashik
3	2,120	2	2,090	366	11,617	Dhule
7	4,835	4	7,152	746	29,194	Jalgaon
8	5,064	4	5,144	564	28,173	Ahmednagar
31	21,118	14	23,571	4	34,605	2,577	1,65,490	Pune
4	2,807	3	3,523	287	16,742	Satara
6	3,895	3	4,122	594	18,486	Sangli
11	7,625	4	7,865	2,099	30,650	Solapur
10	7,182	8	10,971	1	5,000	1,183	49,129	Kolhapur
12	7,967	2	2,397	1	7,102	554	40,852	Aurangabad
1	618	175	7,108	Jalna
..	..	1	1,062	185	5,535	Parbhani
1	663	1	1,205	120	4,989	Beed
4	3,000	194	7,761	Nanded
2	1,447	34	2,697	Osmanabad
1	541	1	1,006	95	4,012	Latur
2	1,300	192	7,191	Buldhana
3	2,042	399	12,238	Akola
1	609	393	9,648	Amravati
3	2,297	185	9,117	Yavatmal
2	1,323	2	2,731	146	10,360	Wardha
11	8,182	4	8,481	1,348	54,125	Nagpur
..	..	1	1,060	591	7,886	Bhandara
3	2,270	4	7,888	333	15,110	Chandrapur
..	79	653	Gadchiroli
247	1,73,551	147	2,74,180	13	91,167	25,995	12,25,009	Total

Factories

Workers

Source :—Directorate of Industrial Safety and Health, Govt. of Maharashtra, Mumbai.

३१ डिसेंबर १९९३ रोजी संपणाऱ्या वर्षातील चालू कारखान्यांची व त्यातील सरासरी दैनिक कामगारांची प्रमुख उद्योग गटानुसार संख्या/

		20+21		22		23		24		25	
अनुक्रमांक	जिल्हा	अन्न पदार्थांचे उत्पादन		पेये, तंबाखू व संबंधित पदार्थ		सुती कापडाचे उत्पादन		लोकर, रेशीम व मनुष्य निर्मित तंतूचे कापड		ताग व इतर वनस्पतीजन्य तंतूचे कापड (कापूस व काथ्या सोडून)	
Serial No.		Food Products		Beverages, Tobacco and related products		Cotton Textiles		Wool, silk and man-made fibre textiles		Jute and other vegetable fibre textiles (except cotton and coir)	
		F	W	F	W	F	W	F	W	F	W
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)
1	बृहन्मुंबई	264	15,715	7	2,838	128	84,533	615	21,367	3	78
2	ठाणे	186	5,435	13	1,004	229	6,045	346	12,342	4	173
3	रायगड	28	682	5	681	2	340	14	5,142
4	रत्नागिरी	35	973	1	20	1	75
5	सिंधुदुर्ग	29	786	1	36	1	95
6	नाशिक	129	6,846	10	389	90	2,058	13	191
7	धुळे	123	5,858	1	142	17	2,869	3	54
8	जळगाव	230	5,819	11	484	36	5,609	10	961	1	10
9	अहमदनगर	79	11,007	15	2,001	5	1,068	2	46
10	पुणे	146	9,540	19	1,386	47	1,442	2	34
11	सातारा	29	6,802	3	389	2	52
12	सांगली	89	7,910	1	34	105	3,587
13	सोलापूर	181	7,117	2	139	1,554	17,545
14	कोल्हापूर	119	11,517	8	406	302	13,024	10	179
15	औरंगाबाद	22	3,847	3	393	20	2,451	18	917
16	जालना	28	1,959	1	24	46	2,175
17	परभणी	39	1,672	57	2,354
18	बीड	21	1,993	12	458
19	नांदेड	39	2,321	31	2,902
20	उस्मानाबाद	4	970	2	980
21	लातूर	44	2,089	7	1,341
22	बुलढाणा	51	1,523	41	3,728	1	741
23	अकोला	136	2,037	65	6,703
24	अमरावती	75	1,732	43	4,786	1	16
25	यवतमाळ	20	549	58	5,087	1	869
26	वर्धा	18	1,010	51	7,350	3	559
27	नागपूर	125	4,011	21	999	34	10,022	7	605
28	भंडारा	343	2,331	3	66
29	चंद्रपूर	140	811	1	2	8	562
30	गडचिरोली	52	213
एकूण		2,824	1,25,075	126	11,433	2,994	1,89,241	1,046	44,023	8	261
महाराष्ट्र राज्य											

MANUFACTURING

TABLE No. 19.6 (A)

Number of working factories and average daily employment in Major Groups of Industries during 31st December 1993

26		27		28		29		District
कापडाच्या वस्तू (परिधान करण्याच्या वस्तूंसहित)		लाकूड आणि लाकडांच्या वस्तू, फर्निचर, वगैरे यांचे उत्पादन		कागद आणि कागदाच्या वस्तू, प्रकाशन व संलग्न उद्योग		कातडी व कातडीच्या केंसाळ कातडीच्या व कातडीच्या पर्यायी वस्तू		
Textile Product (including wearing apparels)		Wood and Wood product, furniture and fixtures		Paper and paper products and printing Pub- lishing and allied industries		Leather and products of leather fur and substitutes of leather		
F	W	F	W	F	W	F	W	
(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(19)	(20)	(2)
761	20,019	313	2,160	612	16,456	60	1,301	Brihan Mumbai
49	3,036	155	1,979	125	5,486	9	234	Thane
4	146	2	10	15	733	1	33	Raigad
4	163	40	133	7	124	Ratnagiri
..	..	49	173	1	18	Sindhudurg
10	818	202	1,054	57	15,092	Nashik
..	..	69	206	4	147	1	20	Dhule
8	96	143	415	18	872	Jalgaon
3	241	136	492	24	1,431	1	15	Ahmednagar
40	1,724	269	1,321	140	5,131	8	191	Pune
..	..	74	297	8	410	2	862	Satara
..	..	101	290	27	361	Sangli
40	91	123	336	18	359	1	20	Solapur
1	3	166	586	29	793	1	15	Kolhapur
..	..	99	348	36	1,892	6	447	Aurangabad
2	16	19	78	1	18	Jalna
1	10	52	191	1	18	Parbhani
..	..	33	143	2	23	1	72	Beed
..	..	57	175	2	49	Nanded
..	..	8	37	Osmanabad
..	..	20	71	3	47	Latur
..	..	62	172	1	50	Buldhana
2	96	93	324	6	71	Akola
1	16	140	482	6	76	Amravati
..	..	51	141	1	13	Yavatmal
..	..	31	131	2	25	1	123	Wardha
7	336	406	2,143	86	3,759	Nagpur
..	..	83	352	7	322	3	44	Bhandara
..	..	64	599	5	3,326	Chandrapur
..	..	8	53	1	168	Gadchiroli
903	26,811	3,068	14,892	1,245	57,270	95	3,377	Total

Maharashtra State

TABLE No. 19.6 (A)—contd.

35		36		37		38		District
परिवहन सामग्री सोडून इतर सर्व यंत्रसामग्री				परिवहन सामग्री व सुटे भाग		इतर उत्पादक कारखाने		
Machinery and equipment other than transport equipment (Manufacture of scientific equipment, photographic, Cinema to graphic equipment and watches, Clocks is classified in Division 38)				Transport equipment and parts		other manufacturing industries		
F	W	F	W	F	W	F	W	
(31)	(32)	(33)	(34)	(35)	(36)	(37)	(38)	(2)
610	27,072	558	33,335	136	24,458	377	16,745	Brihan Mumbai
197	11,328	155	10,503	48	4,103	67	3,370	Thane
6	249	9	653	2	136	3	54	Raigad
3	103	4	101	6	167	Ratnagiri
2	52	3	104	1	23	1	18	Sindhudurg
60	2,237	72	8,320	29	6,935	19	730	Nashik
1	22	3	37	1	35	15	388	Dhule
8	204	21	814	4	2,446	2	35	Jaigaon
35	1,621	28	2,895	21	1,927	1	85	Ahmednagar
287	33,661	227	15,907	61	29,468	49	1,925	Pune
24	2,181	6	538	7	167	2	40	Satara
26	2,481	19	518	2	80	Sangli
3	9	4	38	1	17	Solapur
68	3,433	18	551	10	382	9	188	Kolhapur
38	3,533	24	2,887	10	7,631	5	299	Aurangabad
3	379	1	5	Jalna
..	..	1	8	Parbhani
1	6	2	27	Beed
1	8	Nanded
..	Osmanabad
1	10	Latur
..	1	7	Buldhana
1	22	3	46	1	6	Akola
2	27	1	8	Amravati
..	Yavatmal
1	20	1	6	Wardha
22	692	38	1,218	3	40	12	305	Nagpur
..	..	1	4	5	526	Bhandara
1	681	1	14	Chandrapur
..	Gadchiroli
1,401	90,031	1,199	78,531	340	78,289	572	24,453	Total
Maharashtra State								

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा District	39		40		41	
		भांडवली वस्तुंची दुरुस्ती Repair of Capital goods		विद्युत निर्मिती पोषण व वितरण Electricity generation transmission and distribution		वायू व वाफेची निर्मिती व त्यांचे नलिकाद्वारे वितरण Gas, steam generation and distribution through pipes	
		F	W	F	W	F	W
(1)	(2)	(39)	(40)	(41)	(42)	(43)	(44)
1	बृहन्मुंबई	91	24,986	18	2,590	6	382
2	ठाणे	24	1,757	17	1,082	2	106
3	रायगड	7	909	8	1,069	4	121
4	रत्नागिरी	8	530	3	378
5	सिंधुदुर्ग	7	482	2	22
6	नाशिक	16	1,892	11	3,419
7	धुळे	9	839	5	57
8	जळगाव	13	952	13	1,271
9	अहमदनगर	12	844	8	84
10	पुणे	38	4,420	19	358	1	25
11	सातारा	12	1,121	14	291
12	सांगली	13	1,055	4	49	1	89
13	सोलापूर	38	1,970	4	64
14	कोल्हापूर	16	1,202	9	195
15	औरंगाबाद	14	1,497	10	132	1	38
16	जालना	5	232	2	25
17	परभणी	9	433	3	65
18	बीड	10	604	8	1,659
19	नांदेड	9	881	2	37
20	उस्मानाबाद	5	267	4	57
21	लातूर	8	638	5	89
22	बुलढाणा	7	553	2	35
23	अकोला	9	853	4	418
24	अमरावती	12	683	11	177
25	यवतमाळ	7	480
26	वर्धा	5	325	2	24
27	नागपूर	33	2,602	10	3,194	4	303
28	भंडारा	5	293
29	चंद्रपूर	5	310	2	2,780	3	49
30	गडचिरोली	3	118
एकूण महाराष्ट्र राज्य		450	53,728	200	19,621	22	1,113

F = कारखाने/

W = कामगार/

आधार.-औद्योगिक सुरक्षा व आरोग्य संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.

TABLE No. 19.6 (A)—contd.

42		43				
जलयोजना आणि पुरवठा		इतर		एकूण		
Water works and supply		Others		Total		District
F	W	F	W	F	W	
(45)	(46)	(47)	(48)	(49)	(50)	(2)
16	663	450	18,936	7,408	4,13,282	Brihan Mumbai
6	172	149	1,963	3,488	1,51,680	Thane
2	117	42	276	403	36,961	Raigad
..	..	16	387	229	9,373	Ratnagiri
..	..	7	29	138	3,485	Sindhudurg
8	493	102	947	1,213	68,149	Nashik
3	30	41	304	386	12,388	Dhule
4	53	28	382	735	25,154	Jalgaon
6	69	44	402	569	29,420	Ahmednagar
10	603	198	3,472	2,524	1,55,825	Pune
2	73	17	310	261	16,799	Satara
6	204	21	296	542	19,755	Sangli
4	147	66	403	2,100	31,537	Solapur
4	62	98	1,190	1,210	43,265	Kolhapur
..	..	44	605	540	38,367	Aurangabad
..	..	20	433	168	7,192	Jalna
..	..	18	156	187	5,024	Parbhani
..	..	13	69	117	5,324	Beed
..	..	20	169	195	7,984	Nanded
..	..	7	46	34	2,475	Osmanabad
..	..	8	44	105	4,539	Latur
..	..	9	125	186	7,074	Buldhana
..	..	17	536	374	11,995	Akola
1	18	37	551	369	9,168	Amravati
..	..	17	78	180	7,710	Yavatmal
..	..	13	100	143	10,740	Wardha
3	119	94	677	1,340	53,720	Nagpur
..	..	20	107	558	7,571	Bhandara
..	..	28	136	328	15,444	Chandrapur
..	..	4	14	72	657	Gadchiroli
75	2,823	1,648	33,143	26,102	12,12,057	Total Maharashtra State

Factories
Workers

Source :—Directorate of Industrial Safety and Health, Govt. of Maharashtra, Mumbai.

३१ डिसेंबर १९९४ रोजी संपणाच्या वर्षातील चालू कारखान्यांची व त्यातील सरासरी दैनिक कामगारांची प्रमुख उद्योग गटानुसार संख्या/

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा	20 + 21		22		23		24		25	
		अन्न पदार्थांचे उत्पादन		पेये तंबाखू व संबंधित पदार्थ		सुती कापडाचे उत्पादन		लोकर, रेशीम व मनुष्यनिर्मित तंतूचे कापड Wool, Silk, man-made fibre textiles		ताग व इतर वनस्पतीजन्य तंतूचे कापड (कापूस व काथ्यम सोडून) Jute and other Vegetable fibre textiles (except cotton and coir)	
		F	W	F	W	F	W	F	W	F	W
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)
1	बृहन्महर्ष	268	15,272	7	2,765	140	82,050	525	19,477	2	33
2	ठाणे	176	8,379	13	947	223	5,633	315	12,265	6	282
3	रायगड	26	703	5	660	2	328	13	5,294
4	रत्नागिरी	35	951	1	20	1	89
5	शिंदुदुर्ग	28	660	1	102	1	52
6	नाशिक	122	6,242	10	625	77	1,530	13	153
7	धुळे	117	5,860	1	166	15	2,562	3	44
8	जळगाव	241	8,681	13	724	34	5,286	10	1,230	1	15
9	अहमदनगर	79	10,422	15	1,700	4	779	2	44
10	पुणे	146	9,299	21	1,460	44	824	4	48
11	सातारा	32	6,251	3	388	2	55
12	सांगली	104	8,169	1	14	124	2,507	1	10
13	सोलापूर	167	6,958	2	141	1,578	16,931
14	कोल्हापूर	115	12,092	7	427	275	13,341	14	390
15	औरंगाबाद	25	4,237	7	713	15	2,156	18	837
16	जालना	27	1,489	1	20	51	2,401
17	परभणी	34	2,277	56	1,985
18	बीड	23	2,043	11	410
19	नांदेड	39	2,258	28	2,668
20	उस्मानाबाद	4	1,189	2	796
21	लातूर	41	2,962	4	125
22	भुलढाणा	53	1,492	32	2,979	1	70
23	अकोला	160	2,191	66	6,761
24	अमरावती	81	1,828	47	4,794	2	38
25	यवतगाळ	23	1,703	53	4,885	1	887
26	वर्धा	19	934	50	7,357	3	574
27	नागपूर	129	4,388	22	1,058	31	9,267	9	904
28	भंडारा	375	2,479	3	77	1	18
29	चंद्रपूर	156	877	7	691
30	गडचिरोली	57	225
एकूण		2,902	1,32,511	133	12,007	2,973	1,79,242	934	42,896	10	348

MANUFACTURING

TABLE No. 19.6 (B)

Number of working Factories and average daily employment in Major group of Industries during the year ending 31 st Dec. 1994

26		27		28		29		District
कापडाच्या वस्तु (परिधान करण्याच्या वस्तु सहीत)		लाकूड आणि लाकडाच्या वस्तु फर्निचर वगैरे यांचे उत्पादन		कागद आणि कागदाच्या वस्तु मुद्रण, प्रकाशन व तत्सम उद्योग		कातडी व कातड्याचा केसाळ कातडाच्या व कातड्याच्या पर्यायी वस्तु		
Textile Product, (Including Wearing apparels)		Wood & Wood Products furniture & Fixtures		Paper & Paper Products, Printing, Publishing & allied industries		Leather, Products of leather, fur & substitutes of leather		
F	W	F	W	F	W	F	W	
(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(19)	(20)	(2)
785	22,167	314	2,006	606	16,414	61	1,336	Brihan Mumbai
44	1,979	142	1,386	118	3,313	9	209	Thane
4	155	3	19	17	714	1	133	Raigad
3	64	40	130	6	121	Ratnagiri
..	..	42	154	1	12	Sindhudurg
10	635	195	834	66	11,188	Nashik
..	..	67	205	3	139	1	20	Dhule
6	74	141	421	17	912	Jalgaon
3	245	135	466	23	1,567	1	19	Ahmednagar
41	2,076	269	1,302	139	5,285	6	184	Pune
..	..	76	296	9	481	2	868	Satara
1	70	107	318	25	325	Sangli
9	107	123	328	15	297	1	8	Solapur
1	3	161	597	26	812	1	16	Kolhapur
..	..	106	491	40	1,856	4	380	Aurangabad
2	10	20	92	1	18	Jalna
1	7	52	149	2	65	Parbhani
..	..	36	148	2	26	1	72	Beed
..	..	58	172	2	53	Nanded
..	..	8	32	Osmanabad
..	..	18	54	3	66	Latur
..	..	60	166	6	201	Buldhana
2	104	88	308	5	65	Akola
1	26	143	485	7	105	1	72	Amravati
..	..	52	170	1	10	Yavatmal
..	..	35	149	2	24	1	105	Wardha
7	248	403	2,159	89	3,652	Nagpur
..	..	84	423	8	613	3	54	Bhandara
..	..	69	571	5	3,171	Chandrapur
..	..	10	45	1	172	Gadchiroli
920	27,970	3,057	14,076	1,245	51,677	93	3,476	Total

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा	30		31		32		33		34	
		मूलभूत रसायने व रासायनिक पदार्थांचे उत्पादन (पेट्रोलियम व कोळसा यांचे उत्पादन सोडून)		रबर, प्लॅस्टिक, पेट्रोलियम कोळसा यांचे पदार्थ (अणू इंधनाची प्रक्रिया)		अधातू खनिज पदार्थ		मूलभूत धातू व मिश्र धातू		धातूच्या वस्तू आणि सुटे भाग (यंत्रे व सामग्री सोडून)	
		Basic chemicals & chemical products (Except production of petroleum & coal)		Rubber, Plastic petroleum & coal products (processing of nuclear fuel)-		Non-metallc mineral products		Basic metal and alloys industries		Metal products & parts (except machinery & equipment)	
		F	W	F	W	F	W	F	W	F	W
(1)	(2)	(21)	(22)	(23)	(24)	(25)	(26)	(27)	(28)	(29)	(30)
1	बृहन्मुंबई	528	41,352	577	19,218	155	6,162	219	11,520	842	30,305
2	ठाणे	772	41,256	348	13,658	117	4,435	140	8,873	288	8,850
3	रायगड	143	15,801	26	1,739	16	1,240	47	5,226	17	964
4	रत्नागिरी	48	3,492	19	507	18	974	3	103	8	1,182
5	सिंधुदुर्ग	4	24	3	56	13	460	3	985	5	95
6	नाशिक	80	3,231	63	5,050	61	1,458	54	3,194	113	3,436
7	धुळे	12	196	14	197	45	597	7	107	4	47
8	जळगाव	55	1,316	67	3,242	20	462	12	520	29	359
9	अहमदनगर	44	955	12	313	38	582	14	1,067	37	1,982
10	पुणे	219	13,947	99	4,000	124	6,381	99	6,932	437	20,229
11	सातारा	13	376	10	235	14	437	15	2,171	14	418
12	सांगली	15	229	23	192	50	753	33	1,258	17	323
13	सोलापूर	20	385	17	269	16	283	15	2,240	19	100
14	कोल्हापूर	46	624	32	421	78	5,976	98	5,340	92	1,531
15	औरंगाबाद	63	3,971	36	2,932	25	756	25	1,748	38	2,918
16	जालना	4	243	5	55	3	61	25	1,086	3	536
17	परभणी	1	50	6	83	1	50
18	बीड	2	54	1	15	10	164
19	नांदेड	6	454	4	82	12	330	6	344	7	248
20	उस्मानाबाद	1	57	2	52	1	15
21	लातूर	1	45	2	28	3	79	1	30	2	22
22	बुलढाणा	4	568	3	53	7	87	1	19
23	अकोला	11	517	9	370	11	276	3	60	5	92
24	अमरावती	11	105	7	120	15	252	10	130
25	यवतमाळ	5	465	23	339	1	87
26	वर्धा	5	583	1	13	5	85	2	67	2	19
27	नागपूर	79	2,252	64	3,472	95	6,208	94	7,651	102	2,801
28	भंडारा	17	228	6	78	15	325	5	2,156	41	454
29	छत्रपूर	9	395	2	42	39	3,786	4	1,418	1	10
30	गडचिरोली	1	37	3	47
एकूण		2,219	1,33,208	1,450	56,357	1,039	43,130	926	64,233	2,135	77,085

TABLE No. 19.6 (B)—contd.

35		36		37		38		District
परिवहन सामग्री सोडून इतर सर्व यंत्र सामग्री				परिवहन सामग्री व सुटे भाग		इतर उत्पादक कारखाने		
Machinery & equipment other than transport equipment (Manufacture of Scientific equipment, photographic, cinematographic equipment, watches, clocks B classified in Division 3)				Transport equipment & parts		Other manufacturing industries		
F	W	F	W	F	W	F	W	
(31)	(32)	(33)	(34)	(35)	(36)	(37)	(38)	(2)
586	26,125	532	35,758	138	24,946	393	17,960	Brihan Mumbai
192	10,468	152	11,438	46	4,160	65	2,907	Thane
5	271	9	796	2	51	2	78	Raigad
3	105	5	218	2	39	Ratnagiri
2	43	1	77	1	17	1	17	Sindhudurg
56	2,409	81	6,544	28	9,781	17	450	Nashik
1	11	4	65	1	36	11	368	Dhule
7	186	23	521	5	2,515	6	82	Jaigaon
37	1,659	28	2,931	20	1,902	1	85	Ahmednagar
298	33,769	241	15,716	65	32,896	52	1,879	Pune
26	2,257	7	597	7	163	2	43	Satara
24	1,997	19	425	4	161	Sangli
2	8	3	34	1	18	Solapur
67	3,445	22	427	13	680	9	165	Kolhapur
39	3,837	24	3,605	9	8,233	5	255	Aurangabad
3	396	Jalna
..	..	1	40	Parbhani
1	7	2	39	Beed
1	8	Nanded
..	Osmanabad
..	Latur
..	1	7	Buldhana
1	6	4	52	2	8	Akola
3	45	2	19	Amravati
..	Yavatmal
1	10	Wardha
22	678	39	1,240	3	78	12	331	Nagpur
..	..	1	13	6	568	Bhandara
1	651	1	12	Chandrapur
..	Gadchiroli
1,378	88,391	1,201	80,567	344	86,026	586	24,851	Total

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा	39		40		41	
		भंडवली वस्तूंची दुरुस्ती		विद्युत निर्मिती, पोषण व वितरण		वायू, वाफेची निर्मिती व त्यांचे नलीकांद्वारे वितरण	
		Repair of capital goods		Electricity generation, transmission and distribution		Gas, steam generation and distribution through pipes	
		F	W	F	W	F	W
(1)	(2)	(39)	(40)	(41)	(42)	(43)	(44)
1	भूतसुई	91	21,174	17	2,502	6	368
2	ठाणे	21	1,328	16	1,091	2	106
3	रायगड	8	887	7	849	4	133
4	रत्नागिरा	10	804	3	381
5	सिंधुदुर्ग	7	470	3	29
6	नाशिक	17	1,636	10	3,278
7	धुळे	9	531	6	80
8	जळगाव	13	928	13	1,255
9	अहमदनगर	12	876	8	112
10	पुणे	39	4,648	19	335
11	सातारा	12	1,043	14	267
12	सांगली	13	1,044	4	42	1	90
13	सोलापूर	37	1,950	4	68
14	कोल्हापूर	15	1,303	9	170
15	औरंगाबाद	14	1,092	10	126	1	35
16	जालना	5	219	3	90
17	परभणी	8	514	3	106
18	बीड	10	605	8	1,339
19	नांदेड	10	900	2	29
20	उस्मानाबाद	5	325	4	175
21	लातूर	8	473	4	79
22	बुलडाणा	7	518	2	37
23	अकोला	9	862	5	434
24	अमरावती	13	689	11	198
25	यवतमाळ	7	467
26	वर्धा	5	306	2	34
27	नागपूर	36	2,446	8	4,098	6	299
28	भंडारा	5	292
29	चंद्रपूर	5	273	2	2,770	2	47
30	गडचिरोली	3	114
एकूण		454	48,717	197	19,974	22	1,078

TABLE No. 19.6 (B)—contd.

42							
जलयोजना आणि पुरवठा		इतर		एकूण		District	
water works and supply		Other		Total			
F	W	F	W	F	W		
(45)	(46)	(47)	(48)	(49)	(50)	(2)	
17	686	451	18,904	7,260	4,18,500	Brihan Mumbai	
8	167	154	2,088	3,367	1,45,218	Thane	
2	117	39	278	398	36,436	Raigad	
1	18	16	384	222	9,582	Ratnagiri	
2	24	7	41	125	3,318	Sindhudurg	
9	452	102	1,066	1,184	63,192	Nashik	
4	76	41	312	366	11,617	Dhule	
4	52	29	413	746	29,194	Jalgaon	
6	69	45	398	564	28,173	Ahmednagar	
10	839	205	3,441	2,577	1,65,490	Pune	
2	73	27	323	287	16,742	Satara	
6	220	22	339	594	18,486	Sangli	
4	129	66	396	2,099	30,650	Solapur	
6	124	96	1,245	1,183	49,129	Kolhapur	
4	65	46	609	554	40,852	Aurangabad	
1	3	21	389	175	7,108	Jalna	
..	..	20	209	185	5,535	Parbhani	
..	..	13	67	120	4,989	Beed	
1	29	18	186	194	7,761	Nanded	
..	..	7	56	34	2,697	Osmanabad	
..	..	8	49	95	4,012	Latur	
2	14	13	349	192	7,191	Buldhana	
..	..	18	132	399	12,238	Akola	
1	26	38	716	393	9,648	Amravati	
1	6	18	98	185	9,117	Yavatmal	
..	..	13	100	146	10,360	Wardha	
4	139	94	756	1,348	54,125	Nagpur	
..	..	21	108	591	7,886	Bhandara	
..	..	30	396	333	15,110	Chandrapur	
..	..	4	13	79	653	Gadchiroli	
95	3,328	1,682	33,861	25,995	12,25,009	Total	

19. उत्पादन/MANUFACTURING

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 19.7

महाराष्ट्रातील औद्योगिक उत्पादन/Industrial Production in Maharashtra
(1989-90 and 1990-91)

अनु- क्रमांक Serial No.	उत्पादित वस्तूचे नाव	परिमाण	उत्पादन Production		Unit	Name of the Item
			1989-90	1990-91		
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(3)	(2)
1	कोळसा	हजार टन	14,428	13,056	Thousand Tonnes	Coal (Including lignite)
2	साखर	हजार टन	3,049.6	4,229.2	Thousand Tonnes	Sugar
3	मीठ	हजार टन	292.3	224.3	Thousand Tonnes	Salt
4	वनस्पती	हजार टन	110.3	101.2	Thousand Tonnes	Vanaspati
5	सर्व प्रकारचे सूत	हजार टन	2,85,506	2,93,048	Thousand Tonnes	All Yarn
6	सर्व प्रकारचे कापड	हजार टन	10,26,239	9,88,989	Thousand Tonnes	All cloth
7	पेट्रोलियम (क्रुड)	हजार टन	21,713	21,187	Thousand Tonnes	Petroleum (crude)
8	पेट्रोलियम पदार्थ	हजार टन	11,195	12,153	Thousand Tonnes	Petroleum refinery products
9	तयार पोलाद	हजार टन	318.3	418.6	Thousand Tonnes	Finished steel
10	पोलादाची लगड	हजार टन	294.2	76.4	Thousand Tonnes	Steel Ingots
11	लोह मिश्र धातु	हजार टन	100.8	118.3	Thousand Tonnes	Ferro alloys
12	रेल्वे डब्ये	संख्या	15	34	Numbers	Railway Coaches

आधार.- केंद्रीय सांख्यिकी संघटना, मासिक अहवाल.

Source.—Central Statistical Organisation, Monthly Returns.

19. उत्पादन/MANUFACTURING

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 19.8 (A)

वार्षिक उद्योग पाहणी

Annual Survey of Industries

(गणना + गैर-गणना)

(Census + Non-census)
(1993-94)

(रुपये लाखात/Rs. in Lakh)

अनुक्रमांक	उद्योग	कारखान्यांची संख्या	उत्पादक भांडवल	उत्पादक (संख्या)	सर्व कर्मचारी उत्पादन	एकूण	मूल्यवृद्धी
Sr. No.		No. of Factories	Productive Capital	All employees (No.)	Total Output	Value added	Industries
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(2)
1	२०-२१ खाद्य वस्तू	1,698	2,82,879	1,34,310	9,34,944	87,381	20-21 Food products
2	२२ पेये, तंबाखू व संबंधित पदार्थ	387	40,663	65,506	1,08,326	22,785	22 Beverages, tobacco and related products.
3	२३ सुती कापड	1,077	89,423	1,69,119	3,37,208	76,597	23 Cotton textiles
4	२४ लोकर, रेशीम व मनुष्यनिर्मित तंतूचे कापड.	770	2,28,279	62,991	2,93,835	59,467	24 Wool, Silk and manmade fibre textiles.
	२५ ताग व इतर वनस्पतीजन्य तंतूचे कापड (कापूस व काथ्या सोडून).						25 Jute and other vegetable fibre textiles (except cotton and coir).
5	२६ कापडाच्या वस्तू (परिधान करण्याच्या वस्तूंसहित).	858	52,085	29,312	1,53,294	32,799	26 Textile products (including wearing apparel).
6	२७ लाकडाच्या वस्तू, फर्निचर इत्यादी	264	5,229	5,106	13,022	2,479	27 Wood and wood products, furniture and fixtures.
7	२८ कागद, कागदाच्या वस्तू, मुद्रण, प्रकाशन व संबंधित उद्योग.	1,204	1,49,606	49,426	2,40,870	57,968	28 Paper and paper products and printing, publishing and allied industries.
8	२९ कातडी व कातड्याच्या, केसाळ कातड्याच्या व कातड्याच्या पर्यायी वस्तू.	99	8,243	4,885	20,940	3,931	29 Leather and products of leather and substitutes of leather.
9	३० मूलभूत रसायने व रासायनिक पदार्थ (पेट्रोलियम व कोळसा यांचे पदार्थ सोडून).	1,630	9,98,009	1,42,041	16,44,229	4,25,203	30 Basic chemicals and chemical products (except products of petroleum and coal).
10	३१ रबर, प्लॅस्टिक, पेट्रोलियम व कोळसा यांचे पदार्थ व अणू ईंधनाची प्रक्रिया.	1,283	4,87,965	53,305	9,95,607	1,91,350	31 Rubber, plastic, petroleum and coal products and processing of nuclear fuels.
11	३२ अधातू खनिज पदार्थ	1,142	93,588	41,495	1,46,575	30,915	32 Non-metallic mineral products
12	३३ मूलभूत धातू व मिश्र धातू	829	5,45,913	67,962	6,96,705	88,212	33 Basic metal and alloys industries.
13	३४ धातूच्या वस्तू व सुटे भाग (यंत्रे व सामग्री सोडून).	1,671	1,84,780	66,130	3,22,414	73,188	34 Metal products and parts (except machinery and equipment).
14	३५-३६ परिवहन सामग्री सोडून इतर सर्व यंत्रसामग्री.	2,776	5,54,318	2,24,482	12,75,583	2,98,440	35-36 Machinery and equipment other than transport equipment.
15	३७ परिवहन सामग्री व सुटे भाग	576	3,25,239	84,476	6,55,235	1,39,162	37 Transport equipment and parts.
16	३८ उत्पादन करणारे इतर उद्योग	539	83,016	28,855	1,98,813	36,174	38 Other manufacturing industries.

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 19.8 (A)—Contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(2)
17	३९ भांडवली वस्तूंची दुरुस्ती	414	21,928	53,852	70,100	31,853	39 Repair of capital goods
18	४० विद्युत निर्मिती, पारेषण व वितरण	24	14,63,036	1,00,869	9,24,124	2,65,444	40 Electricity generation, transmission and distribution.
19	४१ वायू व वाफेची निर्मिती व त्यांचे नलिकाद्वारे वितरण.	6	1,430	248	3,612	336	41 Gas and steam generation and distribution through pipes.
20	४२ जलदाय व्यवस्था	71	3,911	2,825	16,954	6,847	42 Water works and supply
21	७४ कोठार व वखार सेवा	34	4,847	851	2,980	454	74 Storage and warehousing services.
22	९७ दुरुस्ती सेवा	208	7,607	7,017	10,562	4,484	97 Repair services
एकूण		17,560	56,31,994	13,95,063	90,65,929	19,35,468	Total

टीप.— (१) आकडे अस्थायी आहेत.

(२) दोन किंवा त्यापेक्षा जास्त कारखाने असलेल्या पत्रकांतील माहिती एकाच कारखान्याकरिता आहे असे दर्शविते.

Note.—(1) The figures are provisional.

(2) Each consolidated return presenting two or more factories is treated as representing only one factory.

आधार.—अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.

Source.—Directorate of Economics and Statistics, Government of Maharashtra, Mumbai.

19. उत्पादन/MANUFACTURING

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 19.8 (B)

वार्षिक उद्योग पाहणी

Annual Survey of Industries

(गणना + गैर-गणना)

(Census + Non-census)
(1994-95)

(रुपये लाखात/Rs. in Lakh)

अनुक्रमांक	उद्योग	कारखान्याची संख्या	भांडवल	उत्पादक (संख्या)	सर्व कर्मचारी उत्पादन	एकूण	मूल्यवृद्धी
Sr. No.		No. of Factories	Productive Capital	All employees (No.)	Total Output	Value added	Industries
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(2)
1	२०-२१ खाद्य वस्तू	1,737	2,83,984	1,32,316	10,70,085	1,16,145	20-21 Food products
2	२२ पेये, तंबाखू व संबंधित पदार्थ	382	55,242	73,444	1,44,310	30,898	22 Beverages, tobacco and related products.
3	२३ सुती कापड	1,070	1,67,677	1,60,109	3,84,267	63,355	23 Cotton textiles
4	२४ लोकर, रेशीम व मनुष्यनिर्मित तंतूचे कापड.	669	2,27,923	57,447	3,25,192	61,415	24 Wool, Silk and manmade fibre textiles.
5	२५ ताग व वनस्पतीजन्य तंतूचे कापड. (कापूस व काथ्या सोडून)	11	448	482	2,998	722	25 Jute and other vegetable fibre textiles (except cotton and coir).
6	२६ कापडाच्या वस्तू (परिधान करण्याच्या वस्तूंसहित).	913	78,782	33,326	2,16,231	48,252	26 Textile products (including wearing apparel).
7	२७ लाकडाच्या वस्तू, फर्निचर इत्यादी	262	3,446	4,549	12,966	1,880	27 Wood and wood products, furniture and fixtures.
8	२८ कागद, कागदाच्या वस्तू, मुद्रण, प्रकाशन व संबंधित उद्योग.	1,204	1,88,351	55,820	2,97,727	79,068	28 Paper and paper products and printing, publishing and allied industries.
9	२९ कातडी व कातड्याच्या, केसाळ कातड्याच्या व कातड्याच्या पर्यायी वस्तू.	78	4,809	2,728	15,163	2,084	29 Leather and products of leather, fur and substitutes of leather.
10	३० मूलभूत रसायने व रासायनिक पदार्थ (पेट्रोलियम व कोळसा यांचे पदार्थ सोडून).	1,631	11,07,551	1,44,641	18,78,589	4,51,053	30 Basic chemicals and chemical products (except products of petroleum and coal).
11	३१ रबर, प्लॅस्टिक, पेट्रोलियम व कोळसा यांचे पदार्थ व अणू इंधनाची प्रक्रिया.	1,231	4,96,259	51,903	11,82,116	1,60,552	31 Rubber, plastic, petroleum and coal products and processing of nuclear fuels.
12	३२ अधातू खनिज पदार्थ	1,017	87,813	86,570	1,61,330	38,361	32 Non-metallic mineral products
13	३३ मूलभूत धातू व मिश्र धातू	820	6,01,085	67,494	8,62,064	1,33,790	33 Basic metal and alloys industries.
14	३४ धातूच्या वस्तू व सुटे भाग यंत्रे व सामग्री सोडून.	1,547	1,67,829	1,11,329	3,47,785	80,124	34 Metal products and parts except machinery and equipment.
15	३५-३६ परिवहन सामग्री सोडून इतर सर्व यंत्रसामग्री.	2,621	6,37,435	1,78,750	14,60,442	3,70,919	35-36 Machinery and equipment other than transport equipment.
16	३७ परिवहन सामग्री व सुटे भाग	576	3,35,017	85,892	9,04,737	2,11,593	37 Transport equipment and parts.
17	३८ उत्पादन करणारे इतर उद्योग	617	93,779	32,269	2,73,174	39,405	38 Other manufacturing industries.

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 19.8 (B)—Contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(2)
18	३९ भांडवली वस्तूंची दुरुस्ती	446	22,046	56,944	76,248	36,077	39 Repair of capital goods
19	४० विद्युत निर्मिती, पारिषण व वितरण	24	15,79,594	1,00,880	10,68,303	3,19,575	40 Electricity generation, transmission and distribution.
20	४१ वायू व वाफेची निर्मिती व त्याचे नलिकाद्वारे वितरण	6	1,193	189	3,972	488	41 Gas and steam generation and distribution through pipes.
21	४२ जलदाय व्यवस्था	70	4,258	2,536	15,696	1,985	42 Water works and supply
22	७४ कोठार व वखार सेवा	66	3,328	1,140	4,563	674	74 Storage and ware-housing services.
23	९७ दुरुस्ती सेवा	229	11,187	7,611	15,777	6,988	97 Repair services
एकूण		17,227	61,59,036	14,48,369	1,07,23,735	22,55,403	Total

टीप.— (१) आकडे अस्थायी आहेत.

(२) दोन किंवा त्यापेक्षा जास्त कारखाने असलेल्या पत्रकातील माहिती एकाच कारखान्याकरिता आहे असे दर्शविते.

Note.— (1) The figures are provisional.

(2) Each consolidated return presenting two or more factories is treated as representing only one factory.

आधार.—अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.

Source.—Directorate of Economics and Statistics, Government of Maharashtra, Mumbai.

२०. वीज व ऊर्जा

२०.१. राज्यातील विजेची स्थापित क्षमता, उत्पादन व वापर आणि विद्युतीकरण झालेली गावे व शहरे याबद्दलची माहिती या विभागात दिली आहे.

२०.२ ह्या विभागात विजेची (१) स्थापित क्षमता, (२) उत्पादन व (३) वापर यांची आकडेवारी फक्त सार्वजनिक वापरासाठी दिली आहे. महाराष्ट्र राज्य विद्युत मंडळाने हाती घेतलेल्या विद्युतीकरण कार्यक्रमाच्या प्रगतीबद्दलच्या आकडेवारीत खाजगी संस्थांनी वीजपुरवठा केलेली गावे व शहरे यांच्या संख्येचाही समावेश आहे.

20. ELECTRICITY AND POWER

20.1. Information on installed capacity, production and consumption of electricity and towns and villages electrified in the State is given in this Section.

20.2 The figures of (i) installed capacity, (ii) output and (iii) consumption of electricity given in table relate only to public utilities. The data on progress of electrification under Maharashtra State Electricity Board also includes villages and towns which are electrified by the private agencies.

20. वीज व ऊर्जा/ELECTRICITY AND POWER

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 20.1

महाराष्ट्रातील विजेचा पुरवठा व वापर

Supply and Consumption of Electricity in Maharashtra State
(1993-94 & 1994-95)

अ. क्र. Sr. No.	बाब (1)	1960-61 (3)	1970-71 (4)	1980-81 (5)	1990-91 (6)	1991-92 (7)	1992-93 (8)	1993-94 (9)	1994-95 (10)	Item (2)
I	स्थापित क्षमता (हजार किलोवॅट)									I. Installed capacity (000 kw.).
(१)	बाष्पजन्य	443	1,051	2,771	6,462	6,872	6,872	6,842	7,155	(i) Steam
(२)	तेलजन्य	34	14	Neg.	Neg.	NA	NA	(ii) Oil
(३)	जलजन्य	282	844	1,317	1,552	1,581	1,590	1,590	1,602	(iii) Hydro
(४)	अणुशक्तीजन्य	..	210	210	190	190	190	190	190	(iv) Nuclear
(५)	नैसर्गिक वायु	672	672	672	792	1,092	(v) Gas
	एकूण	759	2,119	4,298	8,876	9,315	9,324	9,414	10,039	Total
II	उत्पादन (दशलक्ष किलोवॅट तास)									II. Output (Million kwh).
(१)	बाष्पजन्य	1,835	3,392	11,416	28,085	30,456	30,884	33,845	36,410	(i) Steam
(२)	तेलजन्य	68	Neg.	Neg.	Neg.	(ii) Oil
(३)	जलजन्य	1,365	4,533	6,448	5,615	5,813	5,072	5,845	6,516	(iii) Hydro
(४)	अणुशक्तीजन्य	..	1,209	887	881	772	876	818	721	(iv) Nuclear
(५)	नैसर्गिक वायु	2,730	2,920	2,620	1,727	2,939	(v) Gas
	एकूण	3,268	9,134	18,751	37,311	39,961	39,452	42,235	46,586	Total
III	वर्षातील वापर (दशलक्ष किलोवॅट तास)									III. Consumption (Million kwh).
(१)	घरगुती दिवाबत्ती व लहान प्रमाणावर वीजशक्ती.	260	732	1,779	5,065	5,571	6,114	6,494	6,853	(i) Domestic light and small power.
(२)	वाणिज्यिक दिवाबत्ती व लहान प्रमाणावर वीजशक्ती.	198	547	949	2,068	2,221	2,360	2,448	2,566	(ii) Commercial light and small power.
(३)	उद्योगधंद्याकरिता वीज.	1,853	5,312	8,130	14,706	14,654	15,119	15,824	16,646	(iii) Industrial power
(४)	सार्वजनिक दिवाबत्ती.	20	74	159	291	314	354	351	363	(iv) Public lighting
(५)	रेल्वे चालविण्यासाठी वीज	339	421	766	970	1,043	1,172	N. A.	N. A.	(v) Railway traction
(६)	जलसिंचन व जलापनयन	15	356	1,723	6,604	8,406	8,560	8,923	11,735	(vi) Irrigation and dewatering
(७)	पाणीपुरवठा	35	146	330	N. A.	2,379	1,567	1,240	1,154	(vii) Water works
(८)	संकीर्ण	..	62	198	1,071	1,715	2,941	(viii) Miscellaneous
	एकूण	2,720	7,650	14,034	30,775	34,588	35,247	36,995	42,258	Total

Neg. नगण्य / Negligible N. A. उपलब्ध नाही / Not available.

टीप :- (१) वरील आकडे केवळ सार्वजनिक सेवा उद्योग संबंधातील आहेत.

(२) आकडे संक्षिप्तात लिहिल्यामुळे बेरजा जुळणार नाहीत.

Note :- (1) The above figures relates to public utilities only.

(2) Details may not add up to the totals due to rounding.

आधार :- (१) महाराष्ट्र राज्य विद्युत मंडळ, मुंबई.

Source :- (1) Maharashtra State Electricity Board, Mumbai.

20. वीज व ऊर्जा/ELECTRICITY AND POWER

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 20.2

विद्युतीकरण झालेल्या शहरांची/गावांची संख्या

Number of towns/villages electrified
(1993-94 & 1994-95)

अ. क्र.	जिल्हा	शहरे	वस्ती असलेल्या खेड्यांची संख्या Inhabited villages	विजेचा पुरवठा झालेल्या खेड्यांची संख्या Villages Electrified	विद्युतीकरण झालेल्या खेड्यांची वस्ती असलेल्या खेड्यांशी टक्केवारी Percentage of electrified villages to Inhabited villages	District
Sr. No.	वर्ष/Year	Towns	(4)	(5)	(6)	(2)
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(2)
	1960-61	266	35,851	587	1.64	
	1970-71	289	35,778	12,321	34.44	
	1980-81	289	39,354	27,625	77.21	
	1990-91	307	39,354	39,106	99.37	
	1991-92	307	39,354	39,106	99.37	
	1992-93	307	39,354	39,106	99.37	
	1993-94	307	39,354	39,106	99.37	
	1994-95	307	39,354	39,106	99.37	
1	बृहन्मुंबई	1	Brihan Mumbai
2	ठाणे	34	1,476	1,731	99.14	Thane
3	रायगड	16	1,827	1,820	99.62	Raigad
4	रत्नागिरी	9	1,388	1,386	99.86	Ratnagiri
5	सिंधुदूर्ग	4	703	690	98.15	Sindhudurg
6	नाशिक	19	1,742	1,739	99.83	Nashik
7	धुळे	7	1,516	1,480	97.63	Dhule
8	जळगाव	15	1,475	1,475	100.00	Jaigaon
9	अहमदनगर	8	1,507	1,503	99.74	Ahmednagar
10	पुणे	26	1,783	1,714	97.78	Pune
11	सातारा	10	1,417	1,412	99.65	Satara
12	सांगली	8	708	689	97.32	Sangli
13	सोलापूर	10	1,096	1,096	100.00	Solapur
14	कोल्हापूर	12	1,147	1,127	98.26	Kolhapur
15	औरंगाबाद	7	1,250	1,250	100.00	Aurangabad
16	जालना	4	900	900	100.00	Jalna
17	परभणी	11	1,420	1,420	100.00	Parbhani
18	बीड	7	1,202	1,195	99.42	Beed
19	नांदेड	11	1,425	1,425	100.00	Nanded
20	उस्मानाबाद	8	704	704	100.00	Osmanabad
21	लातूर	8	885	885	100.00	Latur
22	बुलढाणा	9	1,273	1,268	99.61	Buldhana
23	अकोला	9	1,546	1,539	99.55	Akola
24	अमरावती	12	1,698	1,695	99.83	Amravati
25	यवतमाळ	8	1,751	1,736	99.15	Yavatmal
26	वर्धा	6	1,015	1,003	98.82	Wardha
27	नागपूर	16	1,658	1,642	98.04	Nagpur
28	भंडारा	7	1,624	1,622	99.88	Bhandara
29	चंद्रपूर	7	1,465	1,454	99.25	Chandrapur
30	गडचिरोली	1	1,513	1,506	99.54	Gadchiroli
	महाराष्ट्र राज्य	307	39,354	39,106	99.37	Maharashtra State

टीप :- १९८१ च्या जनगणनेनुसार महाराष्ट्रात ३९,६६१ एकूण शहरे व वस्ती असलेली खेडी आहेत. त्यापैकी ३९,४१२ शहरे व वस्ती असलेल्या खेड्यांना विद्युत पुरवठा करण्यात आला व बाकीच्या २४९ वस्ती नसलेली खेडी आहेत. अशा तऱ्हेने ३१ मार्च १९८९ रोजी १०० टक्के विद्युत पुरवठा झाल्याचे म. रा. वि. मंडळाने घोषित केले आहे. महाराष्ट्रातील एकूण सर्व ३०७ शहरांना आधीच विद्युत पुरवठा करण्यात आला. १९९१ च्या जनगणनेची आकडेवारी उपलब्ध झाली नसल्याने १९८१ जनगणनेप्रमाणे आकडेवारी देण्यात आली आहे.

Note :- In Maharashtra there are 39,661 Towns and inhabited villages as per 1981 Census. Out of which 39,412 Towns and inhabited villages have been electrified as on 31-3-1989. The remaining 249 villages are un-inhabited or deserted villages. This M. S. E. B. has declared 100% of electrification as on 31-3-1989. In Maharashtra all the 307 towns have already been electrified. As the figures for 1981 census is not available, the figures are given as per 1981 census.

आधार :- महाराष्ट्र राज्य विद्युत मंडळ, मुंबई.

Source :- Maharashtra State Electricity Board, Mumbai.

20. वीज व ऊर्जा/ELECTRICITY AND POWER

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 20.3 (A)

उपयोगानुसार वीज शक्तीचा वापर
Consumption of Electricity Power by uses
(1993/94)

(दशलक्ष किलोवॅट तास)
(Million K. Wt. hours)

अनुक्रमांक Serial No.	ऊर्जा, कमी शक्तीची जिल्हा	घरगुती वापरासाठी वाणिज्यिक वापरासाठी ऊर्जा, कमी शक्तीची (दिवाबत्ती व पंखे) Domestic Heat, small power (light and fans)	(3)	(4)	उद्योगधंद्याकरिता		सार्वजनिक शेती Public lighting	इतर Agriculture	एकूण Others	वापर Total consumption	District
					दिवाबत्ती						
					निम्न मध्यम दाबाची Low Medium volt	उच्च मध्यम दाबाची High Medium volt					
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(2)	
1	बृहन्मुंबई	3037.75	1628.45	857.98	3391.82	83.20	1.21	681.22	9,681.63	Brihan Mumbai	
2	ठाणे	577.04	148.13	318.96	2875.61	21.18	87.93	698.54	4727.39	Thane	
3	रायगड	96.63	18.13	18.46	1076.71	6.96	53.67	52.38	1322.94	Raigad	
4	रत्नागिरी	123.97	11.69	21.99	187.35	3.48	120.90	2.40	471.78	Ratnagiri	
5	सिंधुदूर्ग	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	Sindhudurg	
6	नाशिक	173.65	41.81	131.85	372.64	18.90	749.57	65.14	1553.56	Nashik	
7	धुळे	86.47	14.49	23.71	97.15	7.15	710.23	8.53	947.73	Dhule	
8	जळगाव	142.99	25.14	47.36	218.35	12.37	528.83	219.72	1194.96	Jalgaon	
9	अहमदनगर	113.49	25.63	37.21	235.82	11.27	604.97	36.54	1064.96	Ahmednagar	
10	पुणे	464.08	156.63	178.86	1507.86	28.83	548.53	228.93	3113.72	Pune	
11	सातारा	111.72	25.98	42.81	85.78	10.72	314.88	12.69	604.58	Satara	
12	सांगली	99.55	25.55	42.46	119.60	8.76	407.00	21.90	724.82	Sangli	
13	सोलापूर	114.97	34.59	62.12	280.64	12.34	599.19	39.90	1143.75	Solapur	
14	कोल्हापूर	189.53	24.95	270.28	319.46	18.69	292.96	29.84	1175.71	Kolhapur	
15	औरंगाबाद	86.67	33.74	29.55	384.07	9.87	469.57	52.37	1065.84	Aurangabad	
16	जालना	23.96	4.29	15.77	67.54	3.52	250.25	2.00	373.33	Jalna	
17	परभणी	49.70	9.94	20.36	15.81	6.39	256.73	2.00	360.93	Parbhani	
18	बीड	42.10	7.44	14.50	8.57	5.57	324.66	0.80	403.64	Beed	
19	नांदेड	48.76	10.27	28.07	51.93	7.04	251.69	21.47	419.23	Nanded	
20	उस्मानाबाद	29.93	4.61	10.35	15.07	4.28	298.67	0.80	363.71	Osmanabad	

21	लातूर	41.71	11.88	20.74	17.71	4.68	264.89	18.05	379.67	Latur
22	बुलढाणा	54.15	7.97	18.13	50.67	5.72	428.00	50.18	614.82	Buldana
23	अकोला	80.03	13.80	27.50	52.44	7.39	246.95	43.92	472.03	Akola
24	अमरावती	94.55	16.54	24.24	29.54	9.75	380.85	51.94	607.41	Amravati
25	यवतमाळ	72.56	12.33	19.59	63.16	5.73	250.55	6.26	430.18	Yavatmal
26	वर्धा	62.83	9.88	19.38	85.28	4.71	220.65	53.98	456.71	Wardha
27	नागपूर	298.46	62.74	68.77	610.41	18.13	69.98	219.28	1347.77	Nagpur
28	भंडारा	75.01	13.95	29.73	289.80	5.59	89.43	78.78	582.29	Bhandara
29	चंद्रपूर	102.03	17.13	22.32	890.50	8.67	99.94	62.71	1203.30	Chandrapur
30	गडचिरोली	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		6494.29	2447.69	2423.05	13401.29	350.89	8922.68	2768.30	36808.19	Maharashtra State

आधार :—महाराष्ट्र राज्य विद्युत मंडळ, मुंबई
Source:—Maharashtra State Electricity Board, Mumbai.

20. वीज व ऊर्जा/ELECTRICITY AND POWER

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 20.3 (B)

उपयोगानुसार वीज शक्तीचा वापर

Consumption of Electricity Power by uses
(1994-95)(दशलक्ष किलोवॅट तास)
(Million K. Wt. hours)

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा	घरगुती वापरासाठी ऊर्जा कमी शक्तीची (दिव्यावती व पंखे)		वणिज्यिक वापरासाठी ऊर्जा कमी शक्तीची (दिव्यावती व पंखे)		उद्योगधंद्याकरिता Industrial			सार्वजनिक दिव्यावती Public lighting	शेती Agriculture	इतर Others	एकूण वापर Total consumption	District			
		Domestic Heat, small power (light and fans)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)						(9)	(10)	(2)
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(2)						
1	बृहन्मंबई	3213.84	1719.55	669.36	3499.83	88.86	0.35	658.22	9850.01	Brihan Mumbai						
2	ठाणे	608.93	164.17	362.77	2943.79	22.19	103.18	482.43	4687.46	Thane						
3	रायगड	103.65	20.26	19.96	1193.19	6.98	61.10	59.19	1164.33	Raigad						
4	रत्नागिरी	133.94	18.39	23.01	232.30	3.60	134.17	17.47	562.88	Ratnagiri						
5	सिंधुदूर्ग	Sindhudurg						
6	नाशिक	191.26	44.76	137.39	406.82	24.57	1007.45	185.91	1998.16	Nashik						
7	धुळे	94.24	15.46	24.74	114.94	7.43	447.28	21.53	725.62	Dhule						
8	जळगाव	156.25	25.11	52.12	231.50	13.05	551.85	140.18	1170.06	Jaigaon						
9	अहमदनगर	115.22	27.44	39.11	240.88	11.43	103.55	52.14	1517.77	Ahmednagar						
10	पुणे	462.10	154.83	172.66	1668.25	24.87	974.31	149.81	3606.83	Pune						
11	सातारा	128.87	28.74	44.01	97.17	11.71	670.75	9.38	990.63	Satara						
12	सांगली	103.13	26.69	47.60	113.63	9.31	703.45	15.43	1019.24	Sangli						
13	सोलापूर	114.77	32.10	63.90	188.24	13.33	1129.64	26.18	1568.16	Solapur						
14	कोल्हापूर	180.05	50.98	211.78	377.33	13.09	251.48	21.86	1106.57	Kolhapur						
15	औरंगाबाद	90.11	20.15	32.53	415.39	8.73	485.08	42.18	1094.17	Aurangabad						
16	जालना	34.65	4.91	14.49	91.46	3.66	280.81	19.65	449.63	Jalna						
17	परभणी	53.24	9.82	19.32	9.92	6.65	514.85	20.41	634.21	Parbhani						
18	बीड	42.72	8.27	17.02	8.91	7.63	451.32	15.31	551.18	Beed						
19	नांदेड	59.74	12.91	20.66	50.47	8.24	354.48	23.01	529.51	Nanded						
20	उस्मानाबाद	31.10	5.15	11.70	19.45	3.82	352.52	26.51	450.25	Osmanabad						

21	लातूर	...	40.87	8.13	21.50	19.63	5.94	322.68	25.92	444.67	Latur
22	बुलढाणा	...	63.79	9.36	18.02	51.10	5.77	355.63	67.86	571.53	Buldana
23	अकोला	...	91.26	15.02	27.71	46.89	8.06	284.51	63.21	536.66	Akola
24	अमरावती	...	112.85	23.22	25.84	27.07	10.65	292.28	70.74	562.65	Amravati
25	यवतमाळ	...	75.89	12.53	18.72	68.46	6.69	213.44	21.24	416.97	Yavatmal
26	वर्धा	...	62.17	8.16	12.76	247.92	4.30	136.83	66.63	538.77	Wardha
27	नागपूर	...	300.06	67.90	70.26	702.48	17.76	251.98	221.61	1632.05	Nagpur
28	भंडारा	...	86.04	14.61	31.76	387.20	5.85	168.32	85.86	779.64	Bhandara
29	चंद्रपूर	...	102.14	17.03	23.25	957.54	9.49	204.22	84.81	1398.48	Chandrapur
30	गडचिरोली	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		...	6852.88	2565.65	2233.95	14411.76	363.66	11735.51	2694.68	40858.09	Maharashtra State

आधार :—महाराष्ट्र राज्य विद्युत मंडळ, मुंबई.

Source.—Maharashtra State Electricity Board, Mumbai.

सत्यमेव जयते

२१. व्यापार

२१.१. मुंबई बंदरातील आयात व निर्यात, तसेच महाराष्ट्र राज्यात लोहमार्गाने व जलमार्गाने झालेली निवडक वस्तूंची आयात व निर्यात यासंबंधीची माहिती या विभागात दिली आहे.

21. TRADE

21.1. Information on imports and exports in Mumbai Port and imports and exports of selected commodities in Maharashtra State by Rail and River is given in this section.

21. व्यापार/TRADE

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 21.1

लोहमार्गाने व जलमार्गाने निवडक वस्तुंची महाराष्ट्र राज्यातील आयात व निर्यात

Import and Export of selected commodities by Rail and River
(1993-94 & 1994-95)

(आकडे हजार मे. टनात / Figures in '000' M. Tonnes)

अनुक्रमांक Sr. No.	वस्तु गट	परिमाण Quantity	आयात माल Imports		निर्यात माल Exports		Commodity
			1993-94	1994-95	1993-94	1994-95	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(2)
1	जनावरे (शेळ्या, मेंढ्या वगळून)	Thousands	6526	111	80	..	Animal (Expt. sheep & goats)
2	विटा व फरश्या	Thousands	2450	490	..	16571	Bricks and tiles
3	सिमेंट	Tonnes	13951892	14492287	3528769	2567347	Cement
4	कोळसा आणि कोक	Quintal	70084952	77853949	15810809	8668440	Coal and Coke
5	सुती कापडाचा माल देशी	"	44	130	7833	38460	Cotton piece goods and yarn
6	हिरडा	"	4430	1100	270	470	Myrobalan
7	सुका मेवा व भाजीपाला	Quintal	Fruits dried and vegetable
8	काच	"	90	6	Glass
9	हरबरा व हरबऱ्याचे पदार्थ	Quintal	48117	6746	228521	54380	Gram and Gram products
10	डाळी व इतर धान्य	"	46662	12366	765727	138936	Pulses and other
11	मका	"	4531	1825	145431	54	Maiz
12	ज्वारी	"	2354	138	979983	115307	Jowar
13	बाजरी	"	2623	..	37865	..	Bajra
14	ज्वारी व बाजरी व्यतिरिक्त, एकूण धान्य	"	24	13	Millets other than Jowar and Bajara
15	तांदूळ	"	245581	271840	921251	889764	Rice not in husk
16	गहू व गव्हाचे पीठ	"	4085056	311273	642497	240521	Wheat and wheat flour
17	ताग कच्चा, सुटा	"	450	500	..	3810	Jute Raw and Hemp
18	कृत्रिम रेशमाच्या वस्तू	"	2557	588	Artificial silk piece goods
19	लोकरा कापडाचा माल लोकर	"	270	..	335	90	Wollen piece goods and wool raw.
20	यंत्रे व यंत्रसामुग्री	"	9431	47280	3812	2773	Machinery and equipment
21	धातूच्या वस्तू	"	6988	28843	23593	17865	Metal products
22	पाचत्राणे	Quintal	41	Shoe footwear
23	कच्चे लोखंड	Tonnes	2044416	2072487	79435	42300	Iron Ore
24	लोखंड व पोलाद	"	13603986	12607372	64987	262262	Iron and Steel
25	बिडीची पाने	Quintal	..	300	Bidi leaves
26	सुना आणि सुनखडी	"	..	13488	117592	33164	Lime and Limestone
27	कच्चे मँगनीज	"	1901	1684	958352	1207634	Manganese Ore
28	पेठ	"	1491978	2028195	1781773	766041	Oil cakes other
29	खनिज तेल	"	291105	211628	11516847	12495613	Oil Minerals
30	घासभेट तेल	"	125011	5766	..	198	Oil Kerosene
31	वनस्पती तेल	"	3818	2800	850	1159	Vegetable oil
32	तेलबिया	"	5104	2306	5457	298	Oil seed
33	मिठ	"	7341	9519	20287	84154	Salt
34	साखर (खांडसरी सोडून)	"	43214	4301	4834651	3075384	Sugar (excluding Khandasari)
35	गूळ	"	154542	27455	938	786	Gur
36	चहा	"	55995	43079	Tea
37	तंबाखू	"	Tobacco raw
38	इमारती लाकूड (सागवाणी लाकडासह)	"	258662	444235	39665	95890	Timber including teak wood
39	कच्चा कापूस	"	298329	64201	1919	2457	Raw Cotton

आधार : डायरेक्टोरेट जनरल ऑफ कमर्शियल इन्टेलिजन्स अँड स्टॅटिस्टिक्स भारत सरकार, कलकत्ता.
Source: Directorate General of Commercial Intelligence and Statistics, Govt. of India, Calcutta.

21. व्यापार/TRADE

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 21.2

मुंबई बंदरात आयात झालेला व मुंबई बंदरातून निर्यात झालेला माल

Imports into Mumbai Port & Export from Mumbai Port
(1993-94 & 1994-95)

(आकडे हजार मे टनात / Figures in '000' M. Tonnes)

अ. क्र. Sr. No.	वस्तू गट	परदेशी Overseas		किनाऱ्यावरील Coastal		एकूण Total		Commodities
		1993-94	1994-95	1993-94	1994-95	1993-94	1994-95	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(2)
(अ) आयात माल		(A) Import commodities						
(1)	असबेसटॉस व असबेसटॉस सामान ..	580	601	7	..	587	601	Asbestos and Asbestos material
(2)	बांधकाम सामान—							Building material—
(१)	सिमेंट	39	19	212	1७	..	(i) Cement
(२)	चुना व चुनखडी	(ii) Chuna Lime & Limestone
(३)	वाळू	(iii) Sand
(४)	इतर	(iv) Others
(3)	लाकूड व इमारती लाकूड—							Wood and Timber—
(१)	खोडके (लाकडी) ..	178	178	..	(i) Timber in Logs
(२)	लाकडी लंगडा ..	2243	1508	2243	1508	(ii) Wood Pulp
(३)	इतर प्रकारचे लाकूड ..	99	38	99	38	(iii) Timber other sorts
(४)	इतरत्र न उल्लेखिलेली लाकडीची उत्पादने	40	666	40	666	(iv) Wooden Products Nos.
(4)	काळा कार्बन ..	343	194	343	194	Carbon black
(5)	सामान वाहतुकीची पेटारे, वाहतुकीच्या पेटान्यातील सामान	Cargo Containers, Cargo in ICD
(6)	कच्चा कापूस	Raw Cotton
(7)	कृत्रिम धागे ..	755	1095	2	..	757	1095	Fibre-Synthetic
(8)	केस व लोकर ..	646	25	1	..	646	25	Hair and Wool
(9)	सुती, रेशमी, लोकर व कृत्रिम धाग्याचे कापड	670	1033	1	..	671	1033	Textiles-Cotton, Silk, Woolen and Synthetics.
(10)	कागद व कागद उत्पादने ..	5457	5730	2	..	5459	5730	Paper and Paper Products
(11)	औषधी द्रव्ये ..	112	175	..	20	112	195	Drugs medicine
(12)	रसायने							Chemicals—
(१)	गंधक ..	5696	5254	5696	5254	(i) Sulphur
(२)	द्रव्ययुक्त (एन. ओ. एस.) सोडा व इतर द्रव्ययुक्त रसायने	(ii) Liquid (NOS) Soda, other non-liquid Chemical
(३)	इतर रसायने ..	3324	4437	93	24	3417	4461	(iii) Other Chemicals
(13)	खते—							Fertilisers—
(१)	रॉक फॉस्फेट ..	2752	3667	2752	3667	(i) Rock Phosphate
(२)	इतर रासायनिक खते ..	568	696	568	696	(ii) Other Chemical fertilisers
(14)	सौम्य मद्य	(i) Light Distilled
(15)	रंगद्रव्ये व रंग ..	123	150	123	150	(ii) Dyes and colours
(16)	रंग व रंगकामाचे सामान ..	10	84	10	84	Paint and Painting Materials
(17)	काच व काचेच्या वस्तू ..	85	102	85	102	Glass and Glass Product
(18)	लाख, गोद व राख ..	255	316	1	..	256	316	Lac, gums and resins
(19)	कृत्रिम राख ..	143	528	143	528	Synthetic resins
(20)	कच्चा रबर ..	494	354	494	354	Rubber Raw
(21)	रबर उत्पादने ..	192	229	192	229	Rubber Product
(22)	प्लॅस्टिक व प्लॅस्टिक वस्तू निर्माण ..	2155	3041	2155	3041	Plastic and Plastic Product

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 21.2— contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(2)
(23)	उद्योग धंद्यात वापरावयाचे मद्यार्क व स्पीरीट (अखाद्य)	180	74	180	74	Industrial alcohol and Spirit
(24)	बारीक माती	Moulding Powder
(25)	माती व मातीची भांडी	126	231	1	..	127	231	Earth and Earthen ware
(26)	धातू व धातूचे उत्पादन—							Metal & Metal Products—
(१)	ॲल्युमिनियमच्या लडी	115	274	1	..	116	274	(i) Ingots Aluminium
(२)	शिशाच्या लडी	91	430	91	430	(ii) Ingots Lead
(३)	जस्ताच्या लडी	135	332	135	332	(iii) Ingots Zink
(४)	इतर लडी	83	278	83	278	(iv) Ingots Other
(५)	लोखंड व पोलाद वस्तू	12492	18231	12492	18231	(v) Iron & Steel Materials
(६)	कच्चे लोखंड (बीड)	..	36	..	23	..	59	(vi) Pig Iron
(७)	मोड व टाकाऊ पदार्थ	3841	1821	4	..	3845	1821	(vii) Scrap and dross
(८)	जस्ताचे पत्रे	11	1287	11	1287	(viii) Tin Plates
(९)	तारा व केबल्स	91	72	91	72	(ix) Wire and Cables
(१०)	इतर धातू व धातूचे पदार्थ	1408	6490	2	5	1410	6495	(x) Other Metal & Metal Product
(११)	इतर खनिजे	..	417	417	(xi) Other Ores
(27)	मोटर वाहने—							Motor Vehicles—
(१)	दिड टन किंवा अधिक वजनाची मोटर वाहने	(i) Motor Vehicles Weight 1.5 Tonnes or more
(२)	मोटर वाहनाचे सुटे भाग	35	259	35	259	(ii) Motor Vehicle Parts
(28)	रेल्वे वाघिणी, गाड्या वगैरेचे सुटे भाग ..	54	9	54	9	Railway Wagons, Carriage etc, parts of
(29)	इतर न उल्लेखिलेली यंत्रे ..	1541	1679	2	..	1543	1679	Machinery NOS
(30)	इतर उपकरणे	229	360	229	360	Instruments etc.
(31)	अन्नधान्ये—							Foodgrains—
(१)	तांदूळ	1	1	(i) Rice
(२)	गहू	(ii) Wheat
(३)	इतर	4750	4380	3	..	4753	4380	(iii) Other
(32)	फळे—							Fruits—
(१)	खजूर	311	708	4	..	315	708	(i) Dates
(२)	इतर सुकी फळे व सुका मेवा	327	240	1	..	328	240	(ii) Other Dryfruits and nut
(33)	मीठ	58	328	125	328	183	Salt
(34)	साखर	2	3976	2	3976	Sugar
(35)	ताजी मासळी	4	4	Fresh-Fish
(36)	तेल व चरबी	1467	1944	1467	1944	Oil-Fats
(37)	मिरीमूह मसाले	42	42	Spices including Paper
(38)	इतर न उल्लेखिलले खाद्य पदार्थ ..	110	126	1	..	111	126	Foodstuffs NOS
(39)	इंधन व वगणे -							Fuel and Lubricant—
(१)	डिझेल व पेट्रोल	(i) Diesel and fuel Oil
(२)	केरोसीन	(ii) Kerosene
(३)	वगण तेल	(iii) Lubricating Oil
(४)	टरपेन्टाईन खनिज	(iv) Turpentine Mineral
(५)	खनिज (कच्चे) तेल	(v) Crude Oil
(40)	अस्फाल्ट वीटमन, टार कोल, कोक, चारकोल व इतर	Asphalt, Bituman, Tar Coal, Coke & Charcoal etc.
(41)	संकीर्ण	112238	80866	1581	893	113819	81759	Miscellaneous
	' अ ' उप-बेरीज	166556	154587	2054	1302	168610	155889	Sub-Total ' A '

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 21.2— contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(2)
(ब) निर्यात माल								(B) Export Commodities
(1)	प्राचीन कलात्मक दुर्मिळ वस्तू ..	167	213	167	213	Antiques, artware and curious
(2)	इमारतीचे सामान ..	339	400	339	400	Building Materials
(3)	लाकूड व इमारती लाकूड	Wood Timber
(4)	सामान वाहतुकीची पेटांरे	Cargo Container
(5)	कापूस	Cotton—
(१)	कच्चा ..	1205	159	1205	159	(i) Raw
(२)	पेळू भांगी धागा काढलेला ..	416	528	416	528	(ii) Twist and Yarn
(6)	कृत्रिम तंतू	Synthetic Yarn
(7)	केस व लोकर	Hair & Wool
(8)	विणलेल्या वस्तू, बारीक सारीक वस्त्रे, रिश्यांच्या फिती, लेस वगैरे 731	1083	731	1083	Hosiery, habar dashary millinery and wearing apparel
(9)	सुती, रेशमी, लोकरी व कृत्रिम धाग्याचे कापड 1589	1512	1589	1512	Textile Cotton, Silk, Woolen and Synthetic
(10)	औषधी द्रव्ये व औषधे ..	576	542	576	542	Drugs and Medicines
(11)	रसायने ..	970	1499	970	1499	Chemicals
(12)	खते—	Fertilizers—
(१)	हाडे व हाडाचे खत ..	104	112	104	104	(i) Bone and bone meal
(२)	इतर	(ii) Others
(13)	रंग व रंग कामाचे सामान ..	5	263	1	..	6	263	Paints and Painting materials
(14)	सौम्य मद्य	Light Distills
(15)	इंधन व वगण—	Fuel & Lubricant—
(१)	डिझेल व इंधन तेल	(i) Diesel & Fuel Oil
(२)	रोकेल तेल	(ii) Kerosene
(३)	वगण तेल	(iii) Lubricating Oil
(४)	खनिज तेल	(iv) Crude Oil
(५)	टरपेन्टाईन खनिज	(v) Turpentine Mineral
(16)	काच व काच सामान ..	296	225	297	225	Glass and Glass Products
(17)	लाख, गोद व राळ	Lac, Gums and Resins
(18)	रंगद्रव्य व रंग ..	792	556	792	556	Dyes and Colours
(19)	कृत्रिम राळ	Synthetic Resins
(20)	मळी ..	104	104	..	Molasses
(21)	प्रसाधन साहित्य व अत्तरे ..	175	328	175	328	Toiled preparation and perfumes
(22)	प्लॅस्टिक व प्लॅस्टिकची उत्पादने ..	458	725	458	725	Plastic & Plastic manufacture
(23)	रबर उत्पादने ..	296	354	296	354	Rubber Product
(24)	चामडी व चामड्याची उत्पादने ..	130	99	130	99	Leather and Leather manufacture
(25)	माती व मातीची भाडी ..	276	190	276	190	Earth and Earthenware
(26)	धातू व धातूचे उत्पादने—	Metal & Metal Products—
(१)	लोखंड व पोलादाचे सामान ..	1756	1112	5	..	1761	1112	Iron Steel Material
(२)	तारा व केबल्स ..	67	46	67	46	Wire & Cable
(३)	लोखंडी मोड व सामान	Scrap and Dross
(४)	इतर धातू व धातूची उत्पादने ..	1459	1915	1459	1915	Other metal and Metal Products
(27)	मोटर वाहने—	Motor Vehicles—
(१)	दीड टन किंवा अधिक वजनाची मोटर वाहने 66	370	..	4	66	374	..	(i) Motor cars and heavy duty vehicles weighting 1 $\frac{1}{2}$ Tonnes or more.
(२)	मोटर वाहनाचे सुटे भाग ..	411	138	411	138	(ii) Motor Vehicle spare Parts

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 21.2-- contd

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(2)
(28)	सायकली व सायकलीचे सुटे भाग ..	367	355	1	..	368	355	Bi-cycle and Bi-cycle parts
(29)	इतरत्र न उल्लेखिलेली यंत्रसामग्री ..	693	691	693	691	Machinery Nos.
(30)	उपकरणे (हत्यारे) वगैरे ..	414	385	414	385	Instruments etc.
(31)	अन्नाधाने							Foodgrains—
	(१) तांदूळ ..	236	196	236	196	(i) Rice
	(२) इतर ..	2642	1585	2642	1585	(ii) Other
(32)	फळे व भाजीपाला-							Fruits and Vegetables—
	(१) फळे-ताजी व सुकी ..	160	3299	160	3299	(i) Fruits-fresh dried
	(२) भाज्या-सुकलेल्या व ताज्या ..	2341	326	..	2	2341	328	(ii) Vegetables-Dried & Fresh
(33)	मत्स्योत्पादन-भासे ताजे	27	21	27	21	Fresh-fish
(34)	साखर ..	374	246	374	246	Sugar
(35)	चहा ..	150	120	150	120	Tea
(36)	वैरण (पेडीसह) ..	2566	2527	2566	2527	Fodder (including oil cakes)
(37)	मिरीसह मसाले ..	428	369	428	369	Spices including paper
(38)	तंबाखू (कच्चा) देशी ..	41	41	..	Tobacco (raw) country
(39)	तंबाखू-तयार ..	76	76	..	Tobacco manufactured
(40)	तेल बिया ..	911	363	911	363	Oil seeds
(41)	सर्व प्रकारच्या बिया ..	61	165	61	165	Seeds of all kinds
(42)	तेल व घरबी ..	392	404	392	404	Oil and fats
(43)	इतरत्र उल्लेख नसलेले पेये (मद्यार्क विरहीत पेये)	Beverages and drinks (Non-alcoholic) Nos.
(44)	इतरत्र न उल्लेखिलेली खाण्याचे पदार्थ ..	577	688	577	688	Foodstuff Nos.
(45)	सकीर्ण ..	20181	16662	82551	99357	102732	116019	Miscellaneous
	उप-बेरीज " ब "	45025	40771	82559	99363	127584	140134	Sub-Total ' B '
	" क " एका जहाजामधून दुसऱ्या जहाजात चढविलेला माल.	327	..	5	..	332	..	' C ' Transhipment
	एकूण आयात व निर्यात व एका जहाजातून दुसऱ्या जहाजात चढविलेली मालाची बेरीज.	211908	195358	84618	100665	296526	296023	Total of import, export and Transhipment commodities.

आधार :-मुंबई पोर्ट ट्रस्ट, मुंबई.

Source :-Mumbai Port Trust, Mumbai.

२२. परिवहन व दळणवळण

२२.१. या विभागात लोहमार्गाची लांबी, रस्त्यांची लांबी व वर्गीकरण, राज्यात वापरात असलेली वाहने आणि राज्य परिवहन मंडळाचे काम यासंबंधी आकडेवारी दिली आहे.

२२.२. जिल्ह्यावर लोहमार्गाची लांबी संबंधित रेल्वे कार्यालयाने दिल्याप्रमाणे पूर्णतः तंतोतंत जुळणारी नाही. रस्त्यांच्या लांबीची आकडेवारी राज्याच्या सावंजनिक बांधकाम विभाग, जिल्हा परिषदा व नगरपालिका यांच्या अधिपत्याखालील रस्त्यासंबंधी आहे.

२२.३. मुंबई गोदीतील जहाजे, मुंबई बंदरातून व छोट्या बंदरातून येणारे व जाणारे प्रवासी व तेशे हाताळला जाणारा माल व विमानमार्गे होणारी प्रवासी व माल वाहतूक यासंबंधी माहिती या विभागात दिलेली आहे.

२२.४. गौण बंदरातील वाहतूक प्रामुख्याने किनारी भागांकरिता आहे. मुंबई बंदरातून होणारी परदेशी किनाऱ्यावरील वाहतुकीची आकडेवारी वेगवेगळी दाखविली आहे.

22. TRANSPORT AND COMMUNICATION

22.1. Information on railway length, length and classification of roads, vehicles in use in the State and operation of State Transport Corporation is given in this Section.

22.2. Districtwise railway length is approximate as given by the respective railway authorities. Figures of road length relate to roads maintained by the State's Public Works Department, Zilla Parishads and by Municipal Authorities.

22.3. Data presented in this section are about 'vessels in Mumbai docks', passengers and cargo in Mumbai port and other minor ports and passengers and freight traffic by air.

22.4. The figures shown against minor ports are mostly those of coastal traffic. In the case of Mumbai Port, figures of overseas traffic and coastal traffic are shown separately.

2.2. परिवहन/TRANSPORT

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 22.1 (A)

महाराष्ट्र राज्यातील नोंद केलेली मोटार वाहने

Number of Motor Vehicles Registered by District in the State

1993-94

		प्रवासी वाहने/Passenger Vehicles										मालवाहतूक वाहने/Goods Vehicles												
अ. क्र.	जिल्हा	बसेस	मोटारी आणि स्टेशन वॅगनस्	जीप	टॅक्सी	तीन चाकी वाहने रिक्शा	Three Wheelers (Ricksha)	दुचाकी वाहने	Two Wheelers	एकूण प्रवासी वाहने	Total passenger vehicles	चार चाकी	Four Wheelers	तीन चाकी	Three Wheelers	एकूण मालवाहू वाहने	Total goods vehicles	ट्रॅक्टर्स	Traitors	Others	इतर	एकूण (स्तंभ १ + १२ ते १५)	Grand Total (Col. 9+ 12 to 15)	District
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(19)	(20)	(21)	(22)	(23)	(24)	(25)
1	मुम्बई	11,394	2,04,801	14,638	33,608	35,567	2,58,960	5,58,968	33,110	8,633	41,743	1,030	1,126	5,429	6,08,296	Brihan Mumbai								
2	ठाणे	3,003	23,381	6,129	976	34,533	1,29,221	1,97,243	41,132	4,933	46,065	8,68	1,923	569	2,46,668	Thane								
3	रायगड	844	4,749	2,365	481	6,530	26,220	41,189	5,680	660	6,340	178	210	232	48,149	Raigad								
4	रत्नागिरी	694	3,181	967	108	4,191	20,606	29,747	3,897	430	4,327	176	194	100	34,544	Ratnagiri								
5	सिंधुदुर्ग	359	997	300	20	2,360	9,197	13,233	1,198	208	1,406	62	79	19	14,799	Sindhudurg								
6	नाशिक	960	8,956	5,845	1,307	8,514	1,26,398	1,51,980	8,425	1,138	9,563	10,493	10,043	593	1,82,672	Nashik								
7	धुळे	620	2,361	1,397	396	2,790	40,371	47,935	3,919	115	4,034	4,099	3,746	072	59,886	Dhule								
8	जळगाव	758	3,018	1,716	198	4,636	78,815	89,141	3,853	117	3,970	5,341	6,173	41	1,04,666	Jalgaon								
9	अहमदनगर	763	5,062	4,215	365	2,648	97,987	1,11,040	6,534	239	6,773	8,682	7,143	166	1,33,804	Ahmednagar								
10	पुणे	5,829	35,013	18,515	2,796	29,296	4,30,014	5,21,463	20,002	5,655	25,657	6,656	6,285	1,656	5,61,717	Pune								
11	सातारा	838	3,035	3,085	483	3,789	58,684	69,914	5,685	179	5,864	5,155	5,634	79	86,646	Satara								
12	सांगली	773	3,896	2,951	89	3,186	69,711	80,606	5,154	158	5,312	4,028	4,928	77	94,951	Sangli								
13	सोलापूर	987	4,455	3,787	131	2,198	78,146	89,704	5,220	205	5,425	3,319	3,447	74	1,01,969	Solapur								
14	कोल्हापूर	971	7,934	3,300	260	8,084	1,09,814	1,30,363	9,602	334	9,936	7,763	7,166	132	1,55,360	Kolhapur								
15	औरंगाबाद	788	4,436	2,647	927	6,933	82,350	98,071	5,175	463	5,638	4,021	3,768	95	1,11,533	Aurangabad								
16	जालना	209	798	547	61	757	14,185	16,557	1,080	13	1,093	1,407	1,547	17	20,621	Jalna								
17	परभणी	336	411	148	51	190	17,170	19,106	893	..	893	1,152	1,050	15	22,216	Parbhani								
18	बीड	451	514	1,584	33	489	18,226	21,297	1,645	10	1,655	1,204	1,218	11	25,385	Beed								
19	नांदेड	426	745	994	79	1,567	24,135	27,946	2,342	..	2,342	992	997	22	32,299	Nanded								
20	उस्मानाबाद	310	276	665	22	237	6,303	7,813	1,160	3	1,163	1,198	936	10	11,120	Osmanabad								

21	लातूर	359	908	652	58	826	14,376	17,179	1,692	1	1,693	1,443	1,470	5	21,790	Latur
22	बुलढाण	462	777	887	125	320	20,626	23,197	1,506	18	1,524	1,928	1,881	76	28,606	Buldana
23	अकोला	474	2,149	1,826	109	702	45,316	50,576	2,473	40	2,513	2,063	1,966	102	57,220	Akola
24	अमरावती	582	2,384	1,237	213	2,528	54,805	61,749	3,293	106	3,399	1,840	1,725	80	68,793	Amravati
25	यवतमाळ	417	827	926	112	890	26,155	29,327	1,434	26	1,460	851	866	47	32,551	Yavatmal
26	वार्धा	249	1,411	377	94	447	22,013	25,591	872	50	922	422	412	25	26,372	Wardha
27	नागपूर	1,050	12,886	5,308	1,249	7,183	2,33,385	2,61,061	11,704	1,515	13,219	2,287	2,209	526	2,79,302	Nagpur
28	भंडारा	302	1,074	1,183	49	138	30,086	32,832	1,673	53	1,726	2,342	2,290	38	39,228	Bhandara
29	चंद्रपूर	446	1,471	1,778	229	1,421	32,168	37,513	2,791	127	2,908	1,503	1,377	144	43,445	Chandrapur
30	गडचिरोली	11	67	350	11	43	3,770	4,252	228	03	231	585	595	09	5,672	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		35,665	3,41,963	91,119	44,640	1,72,993	21,79,213	28,65,593	1,93,362	25,432	2,18,794	83,088	82,404	10,461	32,60,340	Maharashtra State

आधार :- परिवहन आयुक्त, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source.—Transport Commissioner, Govt. of Maharashtra, Mumbai.

22. परिवहन/TRANSPORT

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 22.1 (B)

महाराष्ट्र राज्यातील नोंद केलेली मोटार वाहने

Number of Motor Vehicles Registered by District in the State

1994-95

अ. क्र.	जिल्हा	प्रवासी वाहने/Passenger Vehicles										माल वाहतूक वाहने/Goods Vehicles				
		बसेस	मोटारी आणि स्टेशन वॉगन	जीप	टॅक्सीस	तीन चाकी वाहने	दुचाकी वाहने	एकूण प्रवासी वाहने	चार चाकी वाहने	तीन चाकी वाहने	एकूण मालवाहू वाहने	ट्रॅक्टरस	जोड वाहने	इतर	एकूण (स्तंभ ९+१२ ते १५)	District
		Buses	Cars and Station Wagons	Jeep	Taxis	Three Wheelers (Ricksha)	Two Wheelers	Total passenger vehicles	Four Wheelers	Three Wheelers	Total goods vehicles	Tractors	Trailers	Others	Grand Total (Col. 9+12 to 15)	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(2)
1	मुहम्बई	11,804	2,20,494	15,485	40,234	48,719	2,80,661	6,17,337	33,596	9,385	42,981	1,055	1,134	4,816	6,67,383	Brihan Mumbai
2	ठाणे	3,168	28,133	7,968	1,223	37,869	1,54,141	2,32,502	46,628	5,624	52,252	905	2,159	613	2,88,431	Thane (Rural)
3	रायगड	861	5,496	3,098	481	6,975	31,371	48,282	6,430	895	7,325	192	232	280	56,311	Raigad
4	रत्नागिरी	718	3,429	1,181	112	4,527	23,123	33,090	4,357	583	4,940	201	220	83	38,534	Ratnagiri
5	सिंधुदुर्ग	387	1,160	340	20	2,360	10,369	14,636	1,370	254	1,624	76	90	23	16,449	Sindhudurg
6	नाशिक	985	10,364	6,919	1,550	9,813	1,39,336	1,68,967	9,072	1,220	10,292	11,028	11,211	602	2,02,100	Nashik
7	धुळे	647	2,553	1,747	463	3,213	44,013	52,636	4,312	149	4,461	4,488	4,022	76	65,683	Dhule
8	जळगाव	71	3,276	2,008	321	5,086	86,044	96,516	4,038	150	4,188	5,849	6,548	45	1,13,146	Jalgaon
9	अहमदनगर	771	5,391	4,881	502	2,797	1,05,218	1,19,560	6,875	313	7,188	9,222	7,551	171	1,43,692	Ahmednagar
10	पुणे	7,139	41,862	19,684	3,015	32,795	4,74,715	5,729,10	31,028	6,632	37,660	7,762	7,091	1,756	6,33,479	Pune (Rural)
11	सातारा	860	3,261	3,582	497	3,844	64,924	76,968	5,930	240	6,170	5,936	6,486	89	95,649	Satara
12	सांगली	789	4,176	3,461	92	3,333	77,830	89,681	5,501	224	5,725	4,725	5,638	94	1,05,859	Sangli
13	सोलापूर	1,005	4,727	3,787	133	2,519	86,470	98,641	5,700	292	5,992	3,686	3,944	75	1,12,338	Solapur
14	कोल्हापूर	1,089	8,941	4,100	260	8,084	1,22,811	1,45,285	9,602	334	9,936	8,636	9,208	101	1,73,166	Kolhapur
15	औरंगाबाद	841	4,913	3,174	1,070	7,285	89,718	1,07,001	5,470	463	5,933	4,474	4,126	95	1,21,629	Aurangabad
16	जालना	220	849	703	61	864	15,563	18,260	1,153	13	1,166	1,514	1,648	23	22,611	Jalna
17	परभणी	338	452	1,306	55	226	19,145	21,522	1,005	..	1,005	1,251	1,136	15	24,929	Parbhani
18	बीड	452	582	1,906	33	521	20,112	23,606	1,817	10	1,827	1,378	1,404	11	28,226	Beed
19	नांदेड	426	879	395	79	1,806	26,608	31,193	2,669	..	2,669	1,108	1,083	31	36,084	Nanded
20	उस्मानाबाद	311	330	845	28	301	7,160	8,975	1,277	4	1,281	1,332	1,072	10	12,670	Osmanabad

21	लातूर	361	1,159	969	65	1,068	17,457	21,079	1,917	11	1,928	1,620	1,663	5	26,295	Latur
22	बुलढाणा	474	810	1,116	172	483	22,882	25,937	1,653	26	1,679	2,160	2,073	79	31,928	Buldhana
23	अकोला	576	2,284	2,144	115	1,184	49,881	56,184	2,757	41	2,798	2,480	2,349	103	63,914	Akola
24	अमरावती	591	2,488	1,423	226	3,229	59,539	67,496	3,435	125	3,560	2,195	2,027	84	75,362	Amravati
25	यवतमाळ	447	891	1,087	112	1,062	29,066	32,665	1,578	39	1,617	959	981	47	36,269	Yavatmal
26	वर्धा	252	1,419	449	97	560	24,287	27,064	921	67	988	472	457	25	29,006	Wardha
27	नागपूर	1,436	13,951	5,969	1,249	7,386	2,54,468	2,84,459	12,624	1,611	14,235	2,429	2,338	567	3,04,028	Nagpur
28	भंडारा	306	1,137	1,351	49	152	31,477	34,472	1,836	61	1,897	2,506	2,459	38	41,372	Bhandara
29	चंद्रपूर	462	1,551	1,931	229	1,678	36,080	41,931	2,990	159	3,149	1,639	1,500	169	48,368	Chandrapur
30	गडचिरोली	15	81	360	11	48	4,350	4,865	247	4	251	529	641	14	6,400	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		38,512	3,77,039	1,04,369	52,554	1,99,787	24,07,819	31,80,030	2,17,788	28,929	2,46,717	91,903	92,491	10,140	36,21,331	Maharashtra State

टिप.—आकडे अस्थायी आहेत

Note.—Figures are provisional.

आधार.—परिवहन आयुक्त, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source.—Commissioner of Transport, Govt. of Maharashtra, Mumbai.

22. परिवहन/ TRANSPORT

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 22.2

निरनिराळ्या विभागाच्या देखभालीखालील रस्ते

Lilometerage allotted to operators by various Authorities
(1993-94 and 1994-95)

(कि. मी. मध्ये/In km.)

वर्ष Year	सार्वजनिक बांधकाम विभाग Public Works Department	जिल्हा परिषद Zilla Parishad	नगरपरिषदा व महानगरपालिका Municipal Councils and Municipal Corporations	वन विभाग Forest Department	एकूण Total
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)
1980-81	30,841	1,08,454	10,504	13,609	1,63,408
1985-86	43,906	1,12,675	13,101	16,025	1,85,707
1990-91	50,433	1,31,256	N.A.	11,220	1,92,909
1991-92	34,035	1,40,459	N. A.	10,543	1,85,037
1992-93	34,721	1,42,291	N. A.	10,059	1,87,071
1993-94	34,900	1,45,961	N. A.	10,169	1,91,030
1994-95	34,968	1,49,197	N. A.	10,030 *	1,94,195

टीप.- N.A. = उपलब्ध नाही. / Not available.

* अस्थायी / Provisional.

आधार.— (१) सार्वजनिक बांधकाम विभाग, मंत्रालय, मुंबई.

(२) मुख्य वनसंरक्षक, महाराष्ट्र शासन, नागपूर.

Source.— (1) Public Works Department, Mantralaya, Mumbai.

(2) Chief Conservator of Forest, Government of Maharashtra, Nagpur.

2.2. परिवहन/TRANSPORT

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 22.3 (A)

वाहनांच्या प्रकारानुसार अपघातांची संख्या

Number of Accidents by Type of Vehicles Involved
(1993-94)

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्ह्याचे/शहराचे नाव	बसेस Buses	मालवाहू वाहने Goods Vehicles	टॅक्सी Taxi Cabs	मोटरारी Motor Cars	मोटर सायकल Motor Cycles	ऑटोरिक्षा Auto Rickshaws	जीपस Jeeps	इतर Others	वर्गीकरण न झालेली Unclassified	एकूण Number of persons			District / City
											Total			
											मृत Killed	दुखापत Injured		
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(2)
1	बृहन्मुंबई	4,800	4,840	3,243	5,901	2,624	1,478	524	1,086	981	25,477	365	8,317	Brihan Mumbai
2	*ठाणे शहर	400	1,227	39	515	455	512	157	519	81	3,905	369	1,723	Thane City
3	ठाणे ग्रामीण	150	1,417	50	153	124	103	86	330	138	2,551	431	1,267	Thane Rural
4	रायगड	141	731	6	194	94	9	73	136	..	1,384	204	1,048	Raigad
5	रत्नागिरी	160	295	11	15	121	118	61	63	13	857	59	715	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	73	84	..	31	39	29	15	36	2	309	21	358	Sindhudurg
7	*पुणे शहर	260	397	3	192	484	178	69	301	..	1,884	279	1,408	Pune City
8	पुणे ग्रामीण	194	1,261	66	118	281	58	169	322	68	2,537	538	2,410	Pune Rural
9	*सोलापूर	118	440	2	54	152	50	109	27	268	1,220	265	876	Solapur
10	नाशिक	143	975	52	114	233	71	125	134	68	1,915	396	1,843	Nashik
11	धुळे	84	831	27	23	104	37	38	93	..	1,237	215	1,139	Dhule
12	जळगाव	34	527	6	19	109	97	4	14	57	867	210	624	Jalgaon
13	अहमदनगर	172	737	8	46	228	69	72	48	53	1,433	192	1,333	Ahmednagar
14	नागपूर शहर	64	441	1	93	196	54	51	21	57	988	168	570	Nagpur City
15	नागपूर ग्रामीण	69	487	..	29	92	47	39	107	22	992	195	981	Nagpur Rural
16	वर्धा	42	163	..	36	52	20	7	20	1	341	100	439	Wardha
17	चंद्रपूर	18	371	4	13	86	31	28	73	5	632	140	564	Chandrapur
18	भंडारा	25	235	20	16	64	3	29	33	11	436	98	401	Bhandara
19	गडचिरोली	9	49	..	3	16	..	19	3	..	99	28	177	Gadchiroli
20	अमरावती	52	299	33	45	122	82	43	40	12	728	146	900	Amravati
21	अकोला	64	236	1	17	43	17	37	269	16	700	131	711	Akola
22	बुलढाणा	36	159	22	18	36	8	19	155	2	455	112	466	Buldhana
23	यवतमाळ	66	219	3	28	60	16	21	45	10	468	109	478	Yavatmal
24	औरंगाबाद	43	173	..	23	56	5	24	124	14	462	116	454	Aurangabad
25	उस्मानाबाद	24	125	..	2	31	22	55	..	10	269	111	191	Osmanabad

26	नांदेड	38	166	..	29	51	43	39	55	6	427	85	435	Nanded
27	परभणी	27	100	..	7	44	3	47	48	2	278	72	257	Parbhani
28	बीड	41	104	..	13	88	19	72	78	4	419	110	618	Beed
29	जालना	22	74	..	11	33	13	27	14	5	199	47	247	Jalna
30	लातूर	19	89	..	10	45	8	22	55	2	250	98	179	Latur
31	कोल्हापूर	135	356	23	63	282	94	54	150	33	1,190	166	1,174	Kolhapur
32	सांगली	108	296	22	57	192	20	90	163	35	983	158	1,819	Sangli
33	सातारा	160	628	43	92	117	70	107	247	33	1,497	271	1,469	Satara
एकूण महाराष्ट्र राज्य		7,791	18,545	3,685	7,980	6,754	3,384	2,332	4,809	2,009	57,289	6,005	35,591	Maharashtra State Total

आधार.—परिवहन आयुक्त, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.

Source.—Transport Commissioner, Govt. of Maharashtra, Mumbai.

2.2. परिवहन/TRANSPORT
तक्ता क्रमांक/TABLE No. 22.3 (B)
वाहनांच्या प्रकारानुसार अपघातांची संख्या
Number of Accidents by Type of Vehicles Involved
(1994-95)

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्ह्याचे/वाहनाचे नाव	बसेस Buses	मालवाहू वाहने Goods Vehicles	टॅक्सी Taxi Cabs	मोटारी Motor Cars	मोटर सायकल Motor Cycles	ऑटोरिक्षा Auto Rickshaws	जीप्स Jeeps	इतर Others	वर्गीकरण न झालेली Unclassified	एकूण Total	एकूण व्यक्ती Number of persons		जिल्हा/शहर
												मृत Killed	दुखापत Injured	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(2)
1	बृहन्मुंबई	1,495	5,406	5,366	5,638	4,871	2,047	1,529	394	327	27,073	491	7,191	BrihanMumbai
2	ठाणे शहर	286	673	9	275	289	477	139	248	41	2,437	205	1,593	Thane City
3	ठाणे ग्रामीण	178	1,751	41	177	150	126	170	365	128	3,086	443	1,561	Thane Rural
4	रायगड	400	832	57	201	155	69	148	227	59	2,148	258	1,498	Raigad
5	रत्नागिरी	196	233	22	56	87	77	67	155	8	901	120	909	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	91	105	1	21	39	21	35	52	2	367	31	261	Sindhudurg
7	पुणे शहर	295	1,222	267	365	71	241	519	116	..	3,096	595	2,542	Pune City
8	पुणे ग्रामीण	Pune Rural
9	सोलापूर	41	82	3	27	102	57	25	30	5	372	56	320	Solapur
10	नाशिक	Nashik
11	धुळे	Dhule
12	जळगाव	68	440	7	53	112	44	39	148	22	833	185	895	Jalgaon
13	अहमदनगर	162	610	55	100	269	55	253	366	50	1,920	375	1,799	Ahmednagar
14	नागपूर शहर	92	391	..	96	264	65	98	95	115	1,216	152	927	Nagpur City
15	नागपूर ग्रामीण	92	517	6	39	131	32	168	121	66	1,172	283	1,171	Nagpur Rural
16	वर्धा	52	158	5	19	56	23	44	32	5	394	82	508	Wardha
17	चंद्रपूर	26	258	2	13	87	26	60	76	2	550	110	672	Chandrapur
18	भंडारा	Bhandara
19	गडचिरोली	11	42	24	3	34	3	4	121	36	174	Gadchiroli
20	अमरावती	53	316	21	22	158	130	170	183	11	1,064	158	1,007	Amravati
21	अकोला	75	375	15	31	129	28	57	62	15	787	188	740	Akola
22	बुलढाणा	69	225	4	10	51	17	55	98	2	531	131	814	Buldhana
23	यवतमाळ	94	247	..	29	77	23	69	77	7	623	109	817	Yavatmal
24	औरंगाबाद	98	233	6	46	122	64	72	209	20	870	199	1,085	Aurangabad
25	उस्मानाबाद	49	213	1	29	54	26	54	94	10	530	131	699	Osmanabad

26	नांदेड	71	200	..	16	77	29	90	69	6	558	129	789	Nanded
27	परभणी	33	132	..	13	61	3	112	48	18	420	92	511	Parbhani
28	बीड	Beed
29	जालना	12	96	27	12	29	2	49	12	..	239	56	200	Jalna
30	लातूर	Latur
31	कोल्हापूर	171	446	24	69	290	70	85	114	43	1,312	249	1,560	Kolhapur
32	संगली	128	306	21	45	207	51	154	173	13	1,098	155	1,257	Sangli
33	सातारा	132	646	24	71	148	50	162	168	35	1,436	285	1,647	Salara
एकूण—महाराष्ट्र राज्य		4,470	16,155	5,984	7,473	8,107	3,856	4,457	3,735	1,014	55,254	5,304	33,147	Maharashtra State Total

आधार.—परिवहन आयुक्त, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.

Source.—Transport Commissioner, Govt. of Maharashtra, Mumbai.

2.2. परिवहन/TRANSPORT
तक्ता क्रमांक/TABLE No. 22.4
राज्यमार्गाची वाणिज्यिक विभागाची एकूण प्रगती
Progress of State Roadway's Commercial Wing
(1993-94 and 1994-95)

अनुक्रमांक Sr. No.	बाब	परिमाण	1970-71	1980-81	1990-91	1992-93	1993-94	1994-95	Unit	Item
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(3)	(2)
1	एकूण वाहने	संख्या	6,086	10,675	N. A.	16,145	16,411	15,512	No.	Total fleet
2	एकूण किलोमीटरसं	लाखात	3,988.82	7,426.54	12,476.11	13,964.15	146.67	15,520.38	Lakhs	Total kilometres
3	प्रभावी किलोमीटरसं	लाखात	3,933.41	7,350.81	12,299.00	13,788.08	144.90	15,322.33	Lakhs	Effective kilometres
4	एकूण प्रवासी	लाखात	5,538.18	11,901.05	23,193.98	24,133.72	238.87	24,513.15	Lakhs	Total passenger carried
5	किलोमीटरसं	प्रति मीटर	4.04	4.16	4.41	4.59	4.62	4.61	Per litre	Kilometres
6	नादुरुस्त	प्रत्येकी १०,००० कि. मी मार्ग संख्या	0.85	0.76	0.49	0.37	0.35	0.38	Per 10,000 kms.	Breakdowns
7	अपघात	संख्या	2,434	2,799	3,250	3,691	3,985	4,321	No.	Accidents
8	एकूण कर्मचारी	संख्या	42,804	75,418	1,10,036	1,13,099	1,11,979	1,12,820	No.	Total Staff
9	दैनिक क्रमित सरासरी	लाख कि. मी	10.78	20.14	33.70	39.78	39.70	41.98	on effective lakh	Daily operated km.
10	दैनिक क्रमित सरासरी	एकूण लाख कि. मी.	10.87	20.35	34.18	38.26	40.18	42.52	on total lakh	Daily operated km.
11	दैनिक प्रवासी	लाख	15.17	32.61	63.55	66.12	65.44	67.16	Lakhs	Daily passengers carried
12	एकूण जमा	लाख रुपये	5,499.31	20,999.47	92,729.89	1,13,991	1,330.17	1,429.99	Lakh Rs.	Total receipts
13	एकूण खर्च	लाख रुपये	5,723.36	24,406.30	92,198.57	1,13,543	1,286.25	1,426.48	Lakh Rs.	Total expenditure
14	एकूण नफा/तोटा	लाख रुपये	(-)224.05	(-)3,406.83	531.32	448	43.92	3.51	Lakh Rs.	Total loss/profit
15	एकूण जमा	प्रती कि. मी. पैसे	139.81	285.68	754.03	826.74	917.96	933.27	Ps. per km.	Overall receipts
16	एकूण खर्च	प्रती कि. मी. पैसे	145.51	332.02	749.71	823.49	887.66	930.98	Ps. per km.	Overall expenditure
17	एकूण नफा/तोटा	प्रती कि. मी. पैसे	(-)5.70	(-)46.34	4.32	3.25	30.30	2.29	Ps. per km.	Overall loss/profit
18	दिलेले व्याज	लाख रुपये	101.28	244.91	4,109.88	4,090.17	3,555.00	23.08	Lakh Rs.	Interest paid
19	एकूण जमा (आवक)	लाख रुपये	(-)224.05	(-)3,406.83	11,175.84	8,960.11	3,832.01	108.68	Lakh Rs.	Total return

N. A.—उपलब्ध नाही/Not available.

आधार.—महाराष्ट्र राज्य परिवहन महामंडळ, मुंबई

Source.—Maharashtra State Road Transport Corporation, Mumbai.

22. परिवहन/TRANSPORT

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 22.5 (A)

प्रकारानुसार जिल्हानिहाय रस्ते लांबीचे वर्गीकरण

Road Length Classified by Category by District
(1993-94)

(किलोमीटरमध्ये)

(In Kilometres)

अ. क्र. Sr. No.	जिल्हा	सार्वजनिक बांधकाम विभागाचे पक्के रस्ते P. W. D. Pacca Roads			प्रत्येक १०० चौ. कि. मी. मार्गे रस्त्याची लांबी	प्रत्येक लाख लोकांमार्गे रस्त्याची लांबी	रस्त्याने जोडलेली खेडी Villages linked with roads		District
		सिमेंटचे व डांबरी रस्ते Cement Concrete Black Top	खडीचे रस्ते Water Bound Macadam	एकूण Total	Road Length per 100 Sq. Kms.	Road Length per 1,00,000 persons	संख्या No.	टक्केवारी Percentage	
		(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(2)
1	बृहन्मुंबई	49	..	49	8	1	Brihan Mumbai
2	ठाणे	2,373	2,975	5,348	60	162	1,628	93.24	Thane
3	रायगड	2,071	1,373	3,444	58	279	1,625	83.47	Raigad
4	रत्नागिरी	2,017	2,676	4,693	64	384	1,342	87.65	Ratnagiri
5	सिंधुदूर्ग	1,449	13,366	2,815	64	461	730	91.02	Sindhudurg
6	नाशिक	2,939	6,629	9,568	66	347	1,696	97.35	Nashik
7	धुळे	2,288	4,258	6,546	58	375	1,395	92.01	Dhule
8	जळगाव	2,255	3,265	5,520	62	282	1,465	99.32	Jalgaon
9	अहमदनगर	3,721	5,281	9,002	71	448	1,444	96.07	Ahmednagar
10	पुणे	3,279	3,532	6,811	70	266	1,654	94.35	Pune
11	सातारा	2,573	3,582	6,155	83	431	1,323	93.36	Satara
12	सांगली	2,099	2,360	4,459	91	430	700	98.87	Sangli
13	सोलापूर	2,645	6,289	8,934	67	383	1,098	99.45	Solapur
14	कोल्हापूर	2,182	2,207	4,389	76	233	1,123	93.58	Kolhapur
15	औरंगाबाद	1,537	2,935	4,472	57	331	1,028	83.71	Aurangabad
16	जालना	1,152	1,868	3,020	40	410	650	77.97	Jalna
17	परभणी	1,454	4,098	5,552	57	346	1,173	72.63	Parbhani
18	बीड	2,184	3,169	5,353	54	389	1,074	85.50	Beed
19	नांदेड	1,814	4,855	6,669	72	433	1,189	83.43	Nanded
20	उस्मानाबाद	1,918	2,222	4,140	57	422	638	89.85	Osmanabad
21	लातूर	2,128	2,204	4,332	63	389	767	78.47	Latur
22	बुलढाणा	1,581	2,001	3,582	40	257	858	67.39	Buldhana
23	अकोला	2,003	2,524	4,527	44	259	1,122	72.57	Akola
24	अमरावती	1,702	2,448	4,150	40	265	1,224	72.08	Amravati
25	यवतमाळ	1,985	2,882	4,867	39	308	1,370	78.24	Yavatmal
26	वर्धा	922	1,344	2,266	42	291	889	87.58	Wardha
27	नागपूर	1,535	2,304	3,839	49	191	1,182	71.29	Nagpur
28	भंडारा	1,090	3,114	4,204	65	330	1,422	87.56	Bhandara
29	चंद्रपूर	1,446	3,254	4,700	63	473	1,285	87.71	Chandrapur
30	गडचिरोली	846	2,400	3,246	30	745	1,301	85.98	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		57,237	89,415	1,46,652	58	288	34,395	86.66	Maharashtra State

आधार.—सार्वजनिक बांधकाम विभाग, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.

Source.—Public Works Department, Government of Maharashtra, Mumbai.

22. परिवहन / TRANSPORT

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 22.5 (B)

प्रकारानुसार जिल्हानिहाय रस्ते लांबीचे वर्गीकरण

Road Length Classified by Category by District
1994-95(किलोमीटरमध्ये)
(In Kilometres)

अ. क्र. Sr. No.	जिल्हा (2)	सार्वजनिक बांधकाम विभागाचे पक्के रस्ते P. W. D. Pacca Roads			प्रत्येक १०० चौ कि. मी. मागे रस्त्याची लांबी Road Length per 100 Sq. Kms.		प्रत्येक लाख लोकामागे रस्त्याची लांबी Road Length per 1,00,000 persons		रस्त्याने जोडलेली खेडी Villages linked with roads		District (2)
		सिमेंटचे व डाबरी रस्ते Cement Concrete Black Top	खडीचे रस्ते Water Bound Macadam	एकूण Total					संख्या No	टक्केवारी Percentage	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(8)	(9)	(2)
1	बृहन्मुंबई	49	..	49	8	0.59	Brihan Mumbai
2	ठाणे	2,396	2,934	5,330	56	161.72	1,621	93	Thane
3	रायगड	2,179	1,338	3,517	58	282.97	1,366	87	Raigad
4	रत्नागिरी	2,005	2,691	4,696	64	384.63	1,329	95	Ratnagiri
5	सिंधुदुर्ग	1,557	1,288	2,845	64	460.87	679	96	Sindhudurg
6	नाशिक	3,254	6,400	9,654	67	348.36	1,655	96	Nashik
7	धुळे	2,575	4,005	6,580	58	375.41	1,396	92	Dhule
8	जळगाव	2,424	3,287	5,711	63	283.15	1,455	97	Jalgaon
9	अहमदनगर	3,802	5,583	9,385	71	451.99	1,487	98	Ahmednagar
10	पुणे	3,488	3,477	6,965	71	265.34	1,654	87	Pune
11	सातारा	2,824	3,544	6,368	83	431.28	1,398	95	Satara
12	सांगली	2,179	2,303	4,482	91	429.54	690	86	Sangli
13	सोलापूर	2,774	6,158	8,932	67	382.98	883	80	Solapur
14	कोल्हापूर	2,303	2,195	4,498	81	248.72	1,013	88	Kolhapur
15	औरंगाबाद	1,640	3,029	4,669	59	344.64	1,045	84	Aurangabad
16	जालना	1,277	1,717	2,994	39	403.55	683	75	Jalna
17	परभणी	1,971	3,820	5,791	57	348.49	1,148	96	Parbhani
18	बीड	2,311	3,104	5,415	54	391.38	765	93	Beed
19	नांदेड	2,072	4,629	6,701	72	433.33	926	94	Nanded
20	उस्मानाबाद	2,088	2,105	4,193	59	431.35	660	94	Osmanabad
21	लातूर	2,313	2,121	4,434	64	390.58	449	51	Latur
22	बुलढाणा	1,684	1,967	3,651	40	261.29	848	67	Buldhana
23	अकोला	2,137	2,527	4,664	45	265.95	1,123	73	Akola
24	अमरावती	1,827	2,765	4,592	45	301.66	1,239	73	Amravati
25	यवतमाळ	2,187	3,405	5,592	45	353.13	1,369	78	Yavatmal
26	वर्धा	1,004	1,331	2,335	43	297.19	820	81	Wardha
27	नागपूर	1,630	2,299	3,929	51	198.41	1,143	69	Nagpur
28	भंडारा	1,234	3,358	4,592	69	346.24	1,415	87	Bhandara
29	चंद्रपूर	1,185	3,438	4,623	61	451.76	1,166	79	Chandrapur
30	गडचिरोली	888	2,630	3,518	33	800.94	1,373	90	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		61,257	89,448	1,50,705	59	293.34	32,799	83	Maharashtra State		

आधार.—सार्वजनिक बांधकाम विभाग, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.

Source.—Public Works Department, Government of Maharashtra, Mumbai

22. परिवहन / TRANSPORT

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 22.6

३१ मार्च १९९० व ९१ रोजीची राज्यातील लोहमार्गाची लांबी

Railways Route Length as on 31st March 1990 & 91 in the State

(कि. मी./ km.)

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा/वर्ष Year	ब्रॉडगेज Broad guage	मिटरगेज Meter guage	नॅरोगेज Narrow guage	एकूण Total	District				
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(2)				
1	1960-61	2,767	1,197	1,093	5,057					
2	1970-71	2,752	1,308	1,102	5,162					
3	1980-81	3,131	994	1,100	5,225					
4	1985-86	3,334	995	1,103	5,432					
5	1986-87	3,334	995	1,103	5,431					
6	1987-88	3,347	1,039	1,048	5,434					
7	1988-89	3,351	994	1,092	5,437					
		1989-90	1990-91	1989-90	1990-91	1989-90	1990-91			
1	बृहन्मुंबई	101	101	101	101	Brihan Mumbai		
2	ठाणे	284	284	284	284	Thane		
3	रायगड	172	172	..	20	192	192	Raigad		
4	रत्नागिरी	Ratnagiri		
5	सिंधुदुर्ग	Sindhudurg		
6	नाशिक	223	223	42	42	265	265	Nashik		
7	धुळे	172	172	172	172	Dhule		
8	जळगाव	317	317	..	55	372	372	Jalgaon		
9	अहमदनगर	196	196	196	196	Ahmednagar		
10	पुणे	270	270	..	44	314	314	Pune		
11	सातारा	134	134	134	134	Satara		
12	सांगली	70	70	16	16	83	83	Sangli		
13	सोलापूर	220	220	42	42	186	186	Solapur		
14	कोल्हापूर	37	37	37	37	Kolhapur		
15	औरंगाबाद	173	173	Aurangabad		
16	जालना	x	x	Jalna		
17	परभणी	288	288	Parbhani		
18	बीड	40	40	7	7	Beed		
19	नांदेड	226	256	Nanded		
20	उस्मानाबाद	70	70	70	70	Osmanabad		
21	लातूर	x x	x x	..	57	57	57	Latur		
22	बुलढाणा	87	87	87	87	Buldhana		
23	अकोला	95	95	200	200	60	60	Akola		
24	अमरावती	84	84	64	64	Amravati		
25	यवतमाळ	72	73	65	65	Yavatmal		
26	वर्धा	116	116	34	34	Wardha		
27	नागपूर	237	238	135	131	Nagpur		
28	भंडारा	163	163	117	127	Bhandara		
29	चंद्रपूर	183	183	153	117	Chandrapur		
30	गडचिरोली	19	10	Gadchiroli		
महाराष्ट्र राज्य		3,343	3,345	994	1,024	1,092	1,053	5,429	5,422	Maharashtra State

x औरंगाबाद जिल्ह्यामध्ये समाविष्ट/Included in Aurangabad district.

x x उस्मानाबाद जिल्ह्यामध्ये समाविष्ट/Included in Osmanabad district.

आधार.—संबंधित रेल्वेची विभागीय कार्यालये.

Source.—Divisional Offices of the concerned Railway.

22. परिवहन/TRANSPORT
तक्ता क्रमांक/TABLE No. 22.7
रस्ते/Roads

वर्गवारीनुसार रस्त्यांची लांबी/Road length according to different classes
1993-94 & 1994-95

(किलोमीटर मध्ये)
(In Kilometre)

अनुक्रमांक	जिल्हा	रस्त्यांची वर्गीकरण/Classification of roads															
Sr. No.	राष्ट्रीय महामार्ग National highways	राज्य महामार्ग State highways	प्रमुख जिल्हा रस्ते Major district roads		इतर जिल्हा रस्ते Other district roads		ग्रामीण रस्ते Village roads		अवर्गीकृत रस्ते @Unclassified roads		एकूण Total		District				
			1993-94	1994-95	1993-94	1994-95	1993-94	1994-95	1993-94	1994-95	1993-94	1994-95		1993-94	1994-95		
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(2)	
1	बृहन्मुंबई	..	266	49	49	854	851	978	974	2,142	2,145	49	49	Brihan Mumbai	
2	ठाणे	266	266	1,225	1,225	854	851	978	974	2,142	2,145	5,425	5,421	Thane	
3	रायगड	210	210	1,156	1,161	418	416	730	746	1,628	1,672	4,142	4,205	Raigad	
4	रत्नागिरी	213	213	897	897	1,263	1,264	1,193	1,193	1,740	1,741	5,306	5,308	Ratnagiri	
5	सिंधुदुर्ग	108	108	682	683	679	678	694	693	1,206	1,207	3,369	3,369	Sindhudurg	
6	नाशिक	235	235	1,599	1,599	2,034	2,075	2,201	2,194	4,306	4,320	10,375	10,423	Nashik	
7	धुळे	142	142	1,413	1,413	1,665	1,692	1,625	1,617	2,834	2,832	7,679	7,696	Dhule	
8	जळगाव	140	140	1,213	1,222	1,503	1,518	1,682	1,686	2,847	2,847	7,385	7,413	Jalgaon	
9	अहमदनगर	60	61	1,939	1,939	2,570	2,588	3,242	3,272	4,311	4,380	12,122	12,240	Ahmednagar	
10	पुणे	364	364	1,417	1,417	2,566	2,551	2,167	2,160	4,557	4,557	11,071	11,049	Pune	
11	सातारा	130	130	939	939	1,861	1,860	1,786	1,801	4,064	4,064	8,780	8,794	Satara	
12	सांगली	30	30	901	901	1,952	1,952	2,710	2,710	2,272	2,272	7,865	7,865	Sangli	
13	सोलापूर	160	160	1,457	1,462	2,533	2,538	2,095	2,079	3,744	3,757	9,989	9,996	Solapur	
14	कोल्हापूर	43	43	912	912	1,451	1,453	1,676	1,674	1,758	2,151	5,840	6,233	Kolhapur	
15	औरंगाबाद	1,101	1,084	1,529	1,542	1,151	1,151	1,479	1,696	5,260	5,473	Aurangabad	
16	जालना	831	882	1,065	1,064	771	735	797	729	3,464	3,410	Jalna	
17	परभणी	1,171	1,171	1,653	1,653	1,045	1,045	2,467	2,505	6,336	6,374	Parbhani	
18	बीड	1,210	1,210	1,319	1,323	1,525	1,534	1,721	1,749	5,775	5,816	Beed	
19	नांदेड	1,297	1,296	1,626	1,630	851	852	3,791	3,801	7,565	7,579	Nanded	
20	उस्मानाबाद	79	79	820	822	931	931	836	855	1,684	1,756	4,350	4,443	Osmanabad	
21	लातूर	768	768	1,233	1,235	1,499	1,504	1,164	1,180	4,664	4,687	Latur	
22	बुलढाणा	82	86	979	979	1,025	1,031	991	1,001	805	846	3,882	3,943	Buldhana	
23	अकोला	100	100	1,192	1,192	1,210	1,210	825	850	1,400	1,507	4,727	4,859	Akola	
24	अमरावती	76	76	1,292	1,292	1,282	1,285	836	847	1,437	2,114	4,923	5,614	Amravati	
25	यवतमाळ	65	65	1,377	1,377	1,011	1,013	1,524	1,525	1,378	2,154	5,355	6,134	Yavatmal	
26	वर्धा	108	108	536	539	584	595	461	463	1,010	1,050	2,699	2,755	Wardha	
27	नागपूर	230	230	914	914	779	787	1,133	1,151	1,889	2,055	4,945	5,137	Nagpur	
28	भंडारा	102	102	766	765	1,209	1,274	1,703	1,734	2,279	2,489	6,059	6,364	Bhandara	
29	चंद्रपूर	777	777	1,414	1,414	1,775	1,475	2,740	2,740	6,706	6,406	Chandrapur	
30	गडचिरोली	50	50	1,117	1,123	923	1,025	735	977	1,929	1,935	4,754	5,110	Gadchiroli	
महाराष्ट्र राज्य.		2,953	2,958	31,947	32,010	40,142	40,448	40,440	40,498	65,379	68,251	1,80,861	1,84,165	Maharashtra State	

टीप.—* पूर्व व पश्चिम, दूत मार्गांचे राष्ट्रीय महामार्ग म्हणून केलेले पूर्वीचे चुकीचे वर्गीकरण दुरुस्त करण्यामुळे घट झाली आहे.

Note.—Decline due to rectification of wrong classification of Eastern and Western Express Highways as National Highways done previously.
आधार.—सर्वजनिक बांधकाम विभाग, महाराष्ट्र शासन, मुंबई /Source.—Public Works Department, Government of Maharashtra, Mumbai

22. परिवहन / TRANSPORT

रस्ते / Roads

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 22.8

पृष्ठभागाच्या प्रकारानुसार रस्त्याची लांबी

Road Length according to surface type
(1993-94 & 1994-95)(किलोमीटर मध्ये)
(In kilometres)

अ. क्र. Sr. No.	जिल्हा (2)	सिमेंट कॉंक्रीट आणि डांबरी रस्ते Cement concrete and Black roads		खडीचे रस्ते Water bound macadam roads		अपृष्ठांकित रस्ते Unsurfaced roads		एकूण Total		District (2)
		1993-94 (3)	1994-95 (4)	1993-94 (5)	1994-95 (6)	1993-94 (7)	1994-95 (8)	1993-94 (9)	1994-95 (10)	
1	बृहन्मुंबई	49	49	49	49	Brihan Mumbai
2	ठाणे	2,373	2,396	2,975	2,934	77	91	5,425	5,421	Thane
3	रायगड	2,071	2,179	1,373	1,338	698	688	4,142	4,205	Raigad
4	रत्नागिरी	2,017	2,005	2,676	2,691	613	612	5,306	5,308	Ratnagiri
5	सिंधुदूर्ग	1,449	1,557	1,366	1,288	554	524	3,369	3,369	Sindhudurg
6	नाशिक	2,039	3,254	6,629	6,400	807	770	10,375	10,424	Nashik
7	धुळे	2,288	2,575	4,258	4,005	1,133	1,116	7,679	7,696	Dhule
8	जळगाव	2,255	2,424	3,265	3,287	1,865	1,702	7,385	7,413	Jalgaon
9	अहमदनगर	3,721	3,802	5,281	5,583	2,120	2,854	12,122	12,239	Ahmednagar
10	पुणे	3,279	3,488	3,532	3,477	5,260	4,084	11,071	11,049	Pune
11	सातारा	2,573	2,824	3,582	3,544	2,625	2,426	8,780	8,794	Satara
12	सांगली	2,099	2,179	2,360	2,303	3,406	3,383	7,865	7,865	Sangli
13	सोलापूर	2,645	2,774	6,289	6,158	1,055	1,064	9,989	9,996	Solapur
14	कोल्हापूर	2,182	2,303	2,207	2,195	1,451	1,735	5,840	6,233	Kolhapur
15	औरंगाबाद	1,537	1,640	2,935	3,029	788	804	5,260	5,473	Aurangabad
16	जालना	1,152	1,277	1,868	1,717	444	416	3,464	3,410	Jalna
17	परभणी	1,454	1,971	4,098	3,820	784	583	6,336	6,374	Parbhani
18	बीड	2,184	2,311	3,169	3,104	422	401	5,775	5,816	Beed
19	नांदेड	1,814	2,072	4,855	4,629	896	878	7,565	7,579	Nanded
20	उस्मानाबाद	1,918	2,088	2,222	2,105	210	197	4,350	4,390	Osmanabad
21	लातूर	2,128	2,313	2,204	2,121	332	253	4,664	4,687	Latur
22	बुलढाणा	1,581	1,684	2,001	1,967	300	292	3,882	3,943	Buldhana
23	अकोला	2,003	2,137	2,524	2,527	200	195	4,727	4,859	Akola
24	अमरावती	1,702	1,827	2,448	2,765	773	1,022	4,923	5,614	Amravati
25	यवतमाळ	1,985	2,187	2,882	3,405	488	542	5,355	6,134	Yavatmal
26	वर्धा	922	1,004	1,344	1,331	433	420	2,699	2,755	Wardha
27	नागपूर	1,535	1,630	2,304	2,299	1,106	1,208	4,945	5,137	Nagpur
28	भंडारा	1,090	1,234	3,114	3,358	1,855	1,772	6,059	6,364	Bhandara
29	चंद्रपूर	1,446	1,185	3,254	3,438	2,006	1,783	6,706	6,406	Chandrapur
30	गडचिरोली	846	888	2,400	2,630	1,508	1,592	4,754	5,110	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		57,237	61,257	89,415	89,448	34,209	33,407	1,80,861	1,84,112	Maharashtra State

टीप.—१९९३-९४ व १९९४-९५ करिता सिमेंट कॉंक्रीट व डांबरी रस्त्याची वेगळी माहिती उपलब्ध नाही.

Note.—Information on cement concrete roads and black topped roads is not available separately 1993-94 & 1994-95.

आधार.—सार्वजनिक बांधकाम विभाग, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.

Source.—Public Works Department, Government of Maharashtra, Mumbai.

22. परिवहन/TRANSPORT

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 22.9 (A)

राष्ट्रीयकृत मार्ग परिवहन/Nationalised Road Transport

महाराष्ट्र राज्य मार्ग परिवहन महामंडळाची काही माहिती/Operations of Maharashtra State Road Transport Corporations (1993-94)

अ. क्र. Sr. No.	वाव (2)	क्षेत्र/Region				एकूण Total	Item (2)
		मुंबई Mumbai	पुणे Pune	औरंगाबाद Aurangabad	नागपूर Nagpur		
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	
1	वर्ष अखरीस असलेले मार्ग (संख्या)	6,302	5,691	3,193	3,730	18,916	No. of routes as at the end of the year.
2	मार्गांची एकूण लांबी (कि.मी.)	3,39,641	3,66,785	2,34,021	2,25,340	11,65,787	Route Distance. (K.m.)
3	मार्गांची सरासरी लांबी (कि.मी.)	53.89	64.45	73.29	60.41	61.63	Average route distance (K.m.)
4	सरासरी दैनिक प्रवाही अंतर (लाख कि.मी.)	12.47	11.97	7.08	8.17	39.69	Average per day effective Kilometres operated (in Lakh).
5	वर्षासत महामंडळाजवळ असलेल्या गाड्यांची सरासरी संख्या	5,122	4,556	2,635	3,175	15,488	Average No. of buses held during the year
6	सत्यावरील गाड्यांची दैनिक सरासरी संख्या	4,497	4,158	2,303	2,751	13,710	Average No. of buses on road per day.
7	गाड्यांचा सरासरी वापर (कि.मी.)	277.24	288.00	307.33	297.11	289.55	Average Vehicles utilization (k.m.)
8	भार गुणकाची टक्केवारी (लोड फॅक्टर)	71.06	69.40	66.85	68.88	69.36	Percentage load factor.
9	प्रवाशांची दैनिक सरासरी (लाखात)	28.82	16.67	9.16	10.80	65.45	No. of passengers travelled per day (in lakh).
10	दर प्रवाशामार्गे प्रवास केलेले सरासरी अंतर (कि.मी.)	16	27	27	28	22	Average distance travelled per passenger (k.m.).
11	वाहतुकीपासूनचे वार्षिक उत्पन्न (लाख रु.)	43,057	38,679	22,219	25,966	1,29,921	Total traffic receipts during the year (in lakh Rs.).
12	दर प्रवाशामार्गे मिळालेले सरासरी उत्पन्न (रुपयात)	409	636	665	659	544	Average earnings per passenger (in Rs.)
13	चालू स्थितीतील गाड्यांची सरासरी	5,122	4,556	2,635	3,175	15,488	Average operating fleet*

*टीप :- (१) चालू स्थितीतील मोटारगाड्यांच्या संख्येत नेहमीच्या वापरातील गाड्या व कारखान्यातील व वाहतुकीसाठी ठेवलेल्या रक्षणीय गाड्यांचा समावेश होतो.

(1) Average operational fleet is worked out as No. of schedule+additional vehicles allotted for workshops and traffic spares.

(२) आकडे अस्थायी आहेत/ Figures are provisional.

आधार : महाराष्ट्र राज्य मार्ग परिवहन महामंडळ, मुंबई.

Source : Maharashtra State Road Transport Corporation, Mumbai.

22. परिवहन/TRANSPORT
तत्वा क्रमांक/TABLE No. 22.9 (B)
महाराष्ट्र राज्य मार्ग परिवहन महामंडळाची माहिती/Operations of Maharashtra State Road Transport Corporations
(1994-95)

अ. क्र. Sr. No.	वाढ (2)	मुंबई Mumbai (3)	नाशिक Nashik (4)	पुणे Pune (5)	औरंगाबाद Aurangabad (6)	अमरावती Amravati (7)	नागपूर Nagpur (8)	एकूण Total (9)	Item (2)
1	दर अखरीस असलेले मार्ग (संख्या)	3,547	3,766	4,920	3,348	2,131	1,481	19,193	No. of routes as at the end of the year.
2	मार्गांची एकूण लांबी (कि. मी.)	2,22,025	2,01,792	3,21,085	2,50,019	1,30,811	99,797	12,25,529	Route Distance. (Km.)
3	मार्गांची सरासरी लांबी (कि. मी.)	62.60	53.58	65.26	74.68	61.38	67.38	63.85	Average route distance (Km.).
4	सरासरी दैनिक प्रवाही अंतर (लाख कि. मी.)	7.49	7.61	10.71	7.75	4.83	3.59	41.98	Average per day effective Kilometres operated (in Lakh).
5	वर्षभरात महामंडळाजवळ असलेल्या गाड्यांची सरासरी संख्या	2,965	2,870	3,920	2,639	1,714	1,404	15,512	Average No. of buses held during the year.
6	रस्त्यावरील गाड्यांची दैनिक सरासरी संख्या	2,652	2,654	3,651	2,451	1,568	1,258	14,234	Average No. of buses on road per day.
7	गाड्यांचा सरासरी वापर (कि. मी.)	282	287	293	316	308	286	295	Average Vehicle Utilization (K.ms.).
8	भार गुणकाचा टक्केवारी (लोड फॅक्टर)	71.43	72.53	70.14	69.25	67.53	70.26	70.35	Percentage Load Factor.
9	प्रवाशांचा दैनिक सरासरी (लाखात)	14.31	13.32	16.76	11.12	6.17	5.47	67.16	No. of pass. Travelled per day (in lakhs).
10	दर प्रवाशामार्गे प्रवास कलेले सरासरी अंतर (कि. मी.)	19.82	21.87	23.84	25.68	28.36	24.14	23.51	Average distance travelled per passenger (km.).
11	**वाहतुकीपासूनचे वार्षिक उत्पन्न (लाख रु.)	1.39,316.98	Total traffic receipts during the year (In Lakhs Rs.) (Tentative).
12	दर प्रवाशामार्गे मिळालेले सरासरी उत्पन्न (पैशात)	568	Average earnings per passenger (In Paise).
13	चालू स्थितीतील गाड्यांची सरासरी	2,965	2,870	3,920	2,639	1,714	1,404	15,512	Average Operating Fleet.

* चालू स्थितीतील मोटारगाड्यांच्या संख्येत नेहमीच्या वापरातील गाड्या, कारखान्यातील व वाहतुकीसाठी ठेवलेल्या राखीव गाड्यांचा समावेश होतो.

* Average operational fleet is worked out as No. of schedule+additional vehicles allotted for workshops and traffic spares.

** Regionwise Data not available.

** विभागावार माहिती उपलब्ध नाही.

आधार : महाराष्ट्र राज्य मार्ग परिवहन महामंडळ, मुंबई

Source : Maharashtra State Road Transport Corporation, Mumbai.

टिप :—१ मे १९९४ पासून सहा विभाग करण्यात आले आहेत.

Six Divisions have been formed w.e.f. 1st May 1994.

22. परिवहन / TRANSPORT

(५) जहाज वाहतूक / Shipping

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 22.10

मुंबई गोदीत असलेल्या किंवा बंदरात नांगरलेल्या वाफेवरच्या आणि सुसज्ज (शासकीय किंवा व्यापारी) जहाजांची संख्या व त्यांचे वजन
Number of steam and square rigged vessels (Government and merchant) which entered the Mumbai docks or were berthed at the harbour walls and paid dues
(1993-94 and 1994-95)

वर्ष Year (1)	गोदीत असलेली जहाजे Vessels which entered the docks		बंदराजवळ नांगरलेली जहाजे Vessels berthed at the harbour walls		एकूण Total	
	संख्या Number (2)	नोंदणीप्रमाणे निव्वळ वजन (टनात) Net registered tonnage (3)	संख्या Number (4)	नोंदणीप्रमाणे निव्वळ वजन (टनात) Net registered tonnage (5)	संख्या Number (6)	नोंदणीप्रमाणे निव्वळ वजन (टनात) Net registered tonnage (7)
1960-61	2,094	64,74,559	431	17,36,733	2,525	82,11,292
1970-71	1,643	54,23,274	238	10,36,120	1,881	64,59,394
1980-81	1,756	59,83,731	198	8,38,810	1,954	68,22,541
1990-91	1,530	55,39,858	129	7,62,553	1,659	63,02,411
1992-93	1,665	61,07,934	516	29,24,240	2,181	90,32,174
1993-94	1,752	58,23,393	259	5,54,527	2,011	63,77,920
1994-95	2,293	1,69,61,965*	220	13,37,987	2,513	1,82,99,952

आधार - मुंबई पोर्ट ट्रस्ट, मुंबई.

Source.—Mumbai Port Trust, Mumbai.

*गोदीत आलेली जहाजे नोंदीप्रमाणे एकूण वजन (टनात) आहेत. नोंदीप्रमाणे निव्वळ वजन (टनात) आकडेवारी स्वतंत्रपणे ठेवण्यात आली नाही.

*Vessels billing is done on the basis of GRT and therefore NRT Figures are not maintained Separately.

22. परिवहन / TRANSPORT

(५) जहाज वाहतूक / Shipping

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 22.11

मुंबई येथील जहाजे दुरुस्त करण्याच्या गोदीत असलेल्या जहाजांची संख्या व वजन
Number and tonnage of vessels docked in Merewether and Huges dry docks in Mumbai
(1993-94 and 1994-95)

वर्ष Year (1)	मेरेवेदर सुकी गोदी Merewether dry dock		ह्युजेस सुकी गोदी Huges dry dock		एकूण Total	
	संख्या Number (2)	एकूण वजन Gross tonnage (3)	संख्या Number (4)	एकूण वजन Gross tonnage (5)	संख्या Number (6)	एकूण वजन Gross tonnage (7)
1960-61	61	1,20,559	80	3,65,022	141	4,85,581
1970-71	56	1,02,586	72	4,00,253	128	5,02,839
1980-81	54	93,280	50	3,36,470	104	4,39,750
1990-91	33	30,707	38	1,25,546	71	1,56,253
1991-92	54	54,387	37	1,35,511	91	1,89,898
1992-93	40	1,02,742	31	1,11,520	71	2,14,262
1993-94	48	31,859	22	54,758	70	86,617
1994-95	43	31,770	36	1,39,551	79	1,71,321

आधार - मुंबई पोर्ट ट्रस्ट, मुंबई.

Source.—Mumbai Port Trust, Mumbai.

22. परिवहन/TRANSPORT

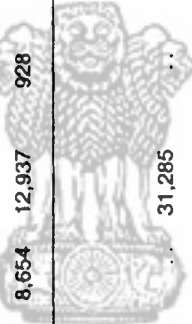
जहाज वाहतूक/Shipping

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 22.12

मुंबई बंदरातून येणाऱ्या व जाणाऱ्या प्रवाशांची वाहतूक (शिडाच्या जहाजातून आणि बंदरावरील नावेतून होणारी प्रवासी वाहतूक वगळून)
Number of passengers arrived and departed from Mumbai port (exclusive of passengers carried by sailing vessels and harbour ferries)
(1993-94 and 1994-95)

अनुक्रमांक Sr. No.	मार्ग (2)	येणारे/Inward				बाहेर जाणारे/Outward				Route (2)
		खोली/Saloon		नौतळ/Dock		खोली/Saloon		नौतळ/Dock		
		93-94	94-95	93-94	94-95	93-94	94-95	93-94	94-95	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	
1	युरोप (यु. के. बंदरे, लिनेव्हा, मारसिलिस आणि इतर बंदरे)	Europe (U. K. ports, Geneva, Marseilles and other ports).
2	रेड सी पोर्ट्स (एडेन, रिजबुटी, असाब, मासवा जेडा सोडून सुदान बंदर)	..	314	888	314	888	14	..	611	Red Sea ports (Aden, Djibouti, Assab, excluding Massawa Jeddah, Sudan port).
3	जेडा (यात्री)	..	270	4,570	8,167	4,570	8,437	555	..	Jeddah (pilgrims)
4	कराची	362	362	Karachi
5	कोलंबो	..	350	1,400	..	1,400	350	Colombo
6	ऑस्ट्रेलिया (ब्रिसबेन, सीडनी, मेलबोर्न)	Australia (Brisbane, Sydney, Melbourne).
7	अतिपूरकडील (सिंगापूर, बॅंकोक, हॉंगकॉंग आणि जपान व काउरसाकीसह)	210	192	402	Far East (including Singapore, Bankok, Hongkong and Japan Kaurasaki).
8	अफ्रिका पूर्व (मोबासा, झाझीबार, दार-इ-सलम, मोझांबिक, बैरा आणि लॉरेस, माक्सिस पोर्ट लुइस बंदरासह)	Africa East (Mombasa, Zanzibar, Dar-es-Salam, Mozambique, Beira and Lourenco, Marques and Port Louis).
9	दक्षिण अफ्रिका (डर्बन, ग्रेट्टन, एलिवांबेय बंदर, केप टाऊन आणि मोझलस)	Africa South (Durban Grahamston, Port Elizabeth Cape Town and Mossel Bay.)
10	अमेरिका (सॅनफ्रान्सिस्को, न्यूयॉर्क, बॅंकोवर, बोस्टन, मॉन्ट्रियल आणि ह्यूस्टन)	America (San Francisco, New York, Vancouver, Boston, Montreal and Houston).

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 22.12—contd

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(2)						
11	परसियन गल्फ पोर्ट्स (खोरासमशहर, मिनाल अहमदी, अबादन, रस्तानुरा, बेहरिन, दुबाई, दोहा, बंदूर, माशूरस, बसरा)	108	108	83	327	95	1,268	178	1,595	Persian Gulf ports (Khoramshahr, Minal Ahmadi, Abadan, Rastanura, Baherin, Dubai, Doha, Bandur, Mashurs and Basrah).		
12	इतर बंदरे	210	851	1,798	2,303	2,008	3,154	66	73	1,921	2,338	1,987	2,411	Other ports
	एकूण	210	1,471	6,644	11,466	8,654	12,937	928	400	6,246	6,557	7,174	6,957	Total
														
किनाऱ्याची Coastal														
13	कोकण किनारा (जजिरा, श्रीवर्धन, हर्णे, दामोळ, जयगड, रत्नागिरी, विजयदुर्ग, मातवण आणि पणजी)	..	202	..	31,083	..	31,285	..	230	..	26,058	..	26,288	Konkan coast (Janjira, Shriwardhan, Harnai, Dabhoi, Jaigad, Ratnagiri, Vijayadurg, Malawan and Panjim).
14	भारताचा पूर्व किनारा (कलकत्ता, मद्रास)	East coast of India (Calcutta, Madras).
	एकूण	..	202	..	31,083	..	31,285	..	230	..	26,058	..	26,288	Total

आधार.— मुंबई पोर्ट ट्रस्ट, मुंबई

Source.—Mumbai Port Trust, Mumbai.

2.2. परिवहन / TRANSPORT

जहाज वाहतूक / Shipping

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 22.13

महाराष्ट्र राज्यातील गौण बंदरातून होणारी प्रवाशांची वाहतूक
 Passengers traffic at the minor ports of Maharashtra State
 (1993-94 and 1994-95)

अ. क्र. Sr. No.	बंदराचे नाव	विगर यांत्रिक जहाजांने By non-mechanised vessels		यांत्रिक जहाजांने By mechanised vessels		बोटीने By Steamer		एकूण Total		Name of the Port
		1993-94	1994-95	1993-94	1994-95	1993-94	1994-95	1993-94	1994-95	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(2)
1	डहाणू	4,94,057	5,51,325	4,94,057	5,51,325	Dahanu
2	सातपाटी	1,66,296	1,29,077	1,66,296	1,29,077	Satpati
3	दातिवरे	39,114	32,304	39,114	32,304	Datiware
4	मनोरी	28,20,095	34,33,042	28,20,095	34,33,042	Manori
5	कल्याण	64,211	1,02,454	64,211	1,02,454	Kalyan
6	वरसोदा	24,54,305	25,53,111	24,54,305	25,53,111	Varsova
7	मोरा	8,975	12,825	10,40,463	10,19,895	10,49,438	10,32,720	Mora
8	कारंजा	8,33,681	2,90,603	..	10,02,242	8,33,681	3,90,845	Karanja
9	रेवस	1,99,503	2,03,992	5,74,778	6,09,546	7,74,281	8,13,538	Rewas
10	दिघी	10,080	4,410	1,93,943	2,32,347	2,04,023	2,36,757	Dighi
11	राजपुरी	1,23,774	1,42,877	2,10,169	2,68,203	3,33,943	4,11,080	Rajpuri
12	हर्ण	2,39,422	2,33,992	2,39,422	2,33,992	Harnai
13	बाणकोट	29,438	17,636	38,310	21,430	67,748	39,066	Bankot
14	दाभोल	3,19,410	4,92,110	1,13,440	1,92,690	4,32,850	6,84,800	Dabhol
15	जायगड	4,78,630	4,74,480	48,878	40,085	5,27,508	5,14,565	Jaigad
16	रत्नागिरी	4,03,040	4,77,920	4,03,040	4,77,920	Ratnagiri
17	पूर्णगड	3,29,940	3,83,050	3,29,940	3,83,050	Purnagad
18	जैतापूर	2,61,570	2,75,410	2,61,570	2,75,410	Jaitapur
19	विजयदुर्ग	1,49,530	1,32,880	1,49,530	1,32,880	Vijaydurg
20	देवगड	4,10,560	3,86,150	4,10,560	3,86,150	Deogad
21	आचरे	93,200	87,450	93,200	87,450	Achare
22	मालवण	2,51,500	2,41,900	2,51,500	2,41,900	Malvan
23	किरणपाणी	66,700	..	1,97,416	2,69,493	2,64,116	2,69,493	Kiranpani
24	इतर	5,44,799	4,78,237	42,043	72,236	5,86,842	5,50,473	Others
एकूण	..	49,84,259	45,67,453	82,67,011	93,95,949	1,32,51,270	1,39,63,402	Total

टीप.—मुंबई बंदर सोपेतील वाहतूक मोरा व रेवस बंदरातील यांत्रिक जहाज वाहतूकीखाली दर्शविली आहे.

Note.—Passenger traffic under Mumbai harbour services is shown under mechanised vessels in Mora and Rewas harbours.

आधार.—मुख्य बंदर अधिकारी, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.

Source.—Chief Ports Officer, Govt. of Maharashtra, Mumbai.

2.2. परिवहन / TRANSPORT

जहाज वाहतूक / Shipping

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 22.14

महाराष्ट्र राज्याच्या गौण बंदरातून हाताळलेला (आयात व निर्यात) माल

Cargo (Imports and Exports) Handled at Minor Ports of Maharashtra State
(1993-94 and 1994-95)

(टन्स / in tonnes)

अनुक्रमांक of the port Serial No.	बंदराचे नाव (2)	आयात Imports		निर्यात Exports		एकूण Total		Name
		1993-94	1994-95	1993-94	1994-95	1993-94	1994-95	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(2)
1	डहाणू							Dahanu
2	अर्नाळा (दातिवरे)							Arnala (Dativare)
3	वसई							Vasai
4	मनोरी							Manori
5	कल्याण							Kalyan
6	तुर्मे	2		16	2,075	18	2,075	Trombay
7	बेलापूर (उलवा)	1,20,509	3,53,948			1,20,509	3,53,948	Belapur (Ulwa)
8	मांडवा	240				240		Mandva
9	धारमतार	1,568	7,02,196	885		2,453	7,02,196	Dharamtar
10	रेवदंडा	2,97,688	8,11,772	1,928	6,935	2,99,616	8,18,707	Revdanda
11	दिगी	42	162			42	162	Dighi
12	(राजपूरी) राजापूर	85				85		(Rajpuri) Rajapur
13	श्रीवर्धन							Shriwardhan
14	बणकोट							Bankot
15	हर्णै							Harnai
16	दाभोल	689	419			689	419	Dabhol
17	जागड		360				360	Jaigad
18	रत्नागिरी (परदेशी)	2,40,206	3,31,915	190	3,152	2,40,396	3,34,967	Ratnagiri (Foreign)
19	पुर्णागड							Purnagad
20	जैतापूर							Jaitapur
21	विजयदुर्ग	735	1,042	11		746	1,042	Vijaydurg
22	देवगड							Deogad
23	आचरा							Achra
24	मातवण							Matwan
25	वेगुर्ला							Vengurla
26	रेडी (परदेशी)	40,420		23,205	1,19,216	63,625	1,19,216	Redi (Foreign)
27	किरणपानी							Kiranpani
एकूण		7,02,184	22,01,714	26,235	1,31,378	7,28,419	23,33,092	Total

आधार.—मुख्य बंदर अधिकारी महाराष्ट्र शासन, मुंबई.

Source.—Chief Port Officer, Government of Maharashtra, Mumbai.

22. परिवहन / TRANSPORT

हवाई वाहतूक / Air Traffic

सक्ता क्रमांक / TABLE No. 22.15

निरनिराळ्या विमानतळावरून होणारी प्रवासी व माल वाहतूक

Passenger and Freight Traffic Originating at Various Airports

(इंडियन एअर लाईन्स) / (Indian Air Lines)

(1993-94 and 1994-95)

अनुक्रमांक Sr. No.	बाब	तपशील Particulars		Item
		1993-94	1994-95	
(1)	(2)	(3)		(2)
1	प्रवाशांची एकूण संख्या मुंबई विमानतळावरील	14,91,213	13,43,716	Total number of passengers carried (From Mumbai Air Port)
2	महाराष्ट्रातील विमानतळावरून (मुंबई वगळून) झालेली प्रवासी वाहतूक	1,98,507	1,93,450	Passengers carried from Airport in Maharashtra (Excluding Mumbai Air Port)
3	एकूण माल वाहतूक मुंबई विमानतळावरून (टनात)	16,147	18,162	Total freight carried (tonnes). (From Mumbai Air Port)
4	महाराष्ट्रातील निरनिराळ्या विमानतळावरून झालेली माल वाहतूक (मुंबई वगळून) (टनात)	424	587	Total freight carried from Airports in Maharashtra (tonnes). (Excluding Mumbai Air Port)

आधार.--इंडियन एअर लाईन्स, मुंबई

Source.—Indian Air Lines, Mumbai.

22. परियहन / TRANSPORT

रस्ते / Roads

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 22.16 (A)

वाणिज्यिक वाहनांच्या दैनिक सरासरी वाहतूक सघनतेनुसार रस्ते लांबी (वर्गवार विभागणी)

Road Length according to the Traffic Intensity (Tonnes) of Commercial Vehicles
1993-94

अनुक्रमांक Sr. No.	जिल्हा	राष्ट्रीय महामार्ग National Highway			राज्य महामार्ग State Highway			प्रमुख जिल्हा मार्ग Major District Roads	इतर जिल्हा मार्ग Other District Roads	District
		सरासरी दैनिक वाहतूक सघनता Average Traffic Intensity per day			सरासरी दैनिक वाहतूक सघनता Average Traffic Intensity per day			सरासरी दैनिक वाहतूक सघनता Average Traffic Intensity per day	सरासरी दैनिक वाहतूक सघनता Average Traffic Intensity per day	
		*१,५०० टन किंवा त्यापेक्षा कमी	१,५०१ ते १२,००० टन	१२,००० टनापेक्षा अधिक	*१,५०० टन किंवा त्यापेक्षा कमी	१,५०१ ते १२,००० टन	१२,००० टनापेक्षा अधिक	१,५०० टनापेक्षा अधिक	१,५०० टनापेक्षा अधिक	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(2)
1	बृहन्मुंबई	299.99	..	421.44	256.20	464.00	380.14	Brihan Mumbai
2	ठाणे	134.81	5.63	425.73	41.54	534.54	242.00	Thane
3	रायगड	85.05	10.80	565.33	393.60	710.20	161.42	Raigad
4	रत्नागिरी	51.56	..	325.50	130.50	325.00	67.50	Ratnagiri
5	सिंधुदूर्ग	80.14	..	486.93	241.12	448.46	..	Sindhudurg
6	नाशिक	235.69	Nashik
7	धुळे	139.63	Dhule
8	जळगाव	140.10	21.60	586.66	430.20	854.42	168.85	Jalgaon
9	अहमदनगर	60.13	Ahmednagar
10	पुणे	364.29	..	842.88	512.41	928.00	760.28	Pune
11	सातारा	130.00	11.27	851.47	83.08	1,069.09	484.01	Satara
12	सांगली	30.00	..	544.00	357.00	566.00	154.00	Sangli
13	सोलापूर	160.28	..	973.86	482.24	896.93	..	Solapur
14	कोल्हापूर	43.00	..	651.00	261.00	650.00	135.00	Kolhapur
15	औरंगाबाद	466	867.00	128	318	..	Aurangabad
16	जालना	274	325	Jalna
17	परभणी	120	1,101	518	210	..	Parbhani
18	बीड	700	134	408	..	Beed
19	नांदेड	883	306	162	131	Nanded
20	उस्मानाबाद	733	35	543	..	Osmanabad
21	लातूर	Latur
22	बुलढाणा	82	Buldhana
23	अकोला	100	Akola
24	अमरावती	74	Amravati
25	यवतमाळ	65	Yavatmal
26	वर्धा	108	37	435	45	210	52	Wardha
27	नागपूर	230	Nagpur
28	भंडारा	102	Bhandara
29	चंद्रपूर	220	476	78	172	..	Chandrapur
30	गडचिरोली	50	896	51	Gadchiroli

टीप. - *१,५०० टनापेक्षा कमी वाहतूक सघनता असलेली रस्ते लांबी प्रमुख जिल्हा मार्ग व इतर जिल्हा मार्ग ह्याबाबत येथे दर्शविलेली नाही.

Note. — *Road length traffic intensity of 1,500 tonnes and below has not been shown here in case of major district roads and other district roads.

आधार. — सांख्यिकीय बांधकाम विभाग (वाहन गणती), महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source. — Public Works Department (Traffic Census), Government of Maharashtra, Mumbai.

22. परिवहन / TRANSPORT

रस्ते / Roads

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 22.16 (B)

वाणिज्यिक वाहनांच्या दैनिक सरासरी वाहतूक सघनतेनुसार रस्ते लांबी (वर्गवार विभागणी)

Road Length according to the Traffic Intensity (Tonnes) of Commercial Vehicles (1994-95)

अनुक्रमांक Sr. No.	जिल्हा District	राष्ट्रीय महामार्ग National Highway			राज्य महामार्ग State Highway			प्रमुख जिल्हा मार्ग Major District Roads	इतर जिल्हा मार्ग Other District Roads	District
		सरासरी दैनिक वाहतूक सघनता Average Traffic Intensity per day			सरासरी दैनिक वाहतूक सघनता Average Traffic Intensity per day			सरासरी दैनिक वाहतूक सघनता Average Traffic Intensity per day	सरासरी दैनिक वाहतूक सघनता Average Traffic Intensity per day	
		१,५०० टन किंवा त्यापेक्षा कमी			१,५०० टन किंवा त्यापेक्षा अधिक			१,५०० टन किंवा त्यापेक्षा अधिक	१,५०० टन किंवा त्यापेक्षा अधिक	
		1,500 tonnes or less			1,500 tonnes or more			Above 1,500 tonnes	Above 1,500 tonnes	
		(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	
1	बृहन्मुंबई	299.99	..	421.44	256.20	464.00	360.14	Brihan Mumbai
2	ठाणे	134.81	5.63	425.73	41.54	534.54	242.00	Thane
3	रायगड	85.05	10.80	565.33	393.60	710.20	161.42	Raigad
4	रत्नागिरी	51.56	..	325.50	130.50	325.00	67.50	Ratnagiri
5	सिंधुदुर्ग	80.14	..	486.93	241.12	448.46	..	Sindhudurg
6	नाशिक	235.69	Nashik
7	धुळे	139.63	Dhule
8	जळगाव	140.10	21.60	586.66	430.20	854.42	168.85	Jalgaon
9	अहमदनगर	60.13	Ahmednagar
10	पुणे	364.29	..	842.88	512.41	928.00	760.28	Pune
11	सतारा	130.00	11.27	851.47	83.08	1069.09	484.01	Satara
12	सांगली	30.00	..	544.00	357.00	566.00	154.00	Sangli
13	सोलापूर	160.28	..	973.86	482.24	996.93	..	Solapur
14	कोल्हापूर	43.00	..	651.00	261.00	650.00	135.00	Kolhapur
15	औरंगाबाद	466	867.00	128	318	..	Aurangabad
16	जालना	274	325	Jalna
17	परभणी	120	1101	518	210	..	Parbhani
18	बीड	700	134	408	..	Beed
19	नांदेड	883	306	162	131	Nanded
20	उस्मानाबाद	733	35	543	..	Osmanabad
21	लातूर	Latur
22	बुलढाना	82	Buldhana
23	अकोला	100	Akola
24	अमरावती	74	Amravati
25	यवतमल	65	Yavatmal
26	वार्धा	108	17	452	67	345	41	Wardha
27	नागपूर	230	Nagpur
28	भंडारा	102	Bhandara
29	चंद्रपूर	58	476	239	348	..	Chandrapur
30	गडचिरोली	50	1066	51	Gadchiroli

टीप. - (१) १,५०० टनापेक्षा कमी वाहतूक सघनता असलेली रस्ते लांबी प्रमुख जिल्हा मार्ग व इतर जिल्हा मार्ग ह्यांच्यामध्ये दर्शविलेली नाही

Note. - Road length traffic intensity of 1,500 tonnes and below has not been shown here in case of major district roads and other district roads.

आधार. - सार्वजनिक बांधकाम विभाग (वाहन गणती), महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source. - Public Works Department (Traffic Census), Government of Maharashtra, Mumbai.

२३. पणन व साठवणूक

२३.१. या विभागात नियंत्रित बाजारपेठांची संख्या व शिधावाटप/रास्त भावांची दुकाने, शासकीय गोदाम साठवणूक क्षमता याबाबत आकडेवारी दिली आहे.

23. MARKETING AND STORAGE

23.1. In this section data on number of regulated markets and an authorised ration/fair price shops and storage capacity in Government warehouses are given.

23. पणन व साठवणूक / MARKETING AND STORAGE

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 23.1

जिल्हानिहाय नियंत्रित बाजारपेठांची संख्या

Number of Regulated Markets by District
(1994-95)

अनुक्रमांक Sr. No.	जिल्हा	नियंत्रित बाजारपेठांची संख्या Number of regulated Markets	प्रत्येक नियंत्रित बाजारपेठेमागे असलेल्या खेड्यांची संख्या Number of average villages served per regulated Market	प्रत्येक नियंत्रित बाजारपेठेमागे असलेली सरासरी व्याप्ती (कि. मी.) Average area served per regulated market (Sq. km.)	District
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(2)
1	बृहन्मुंबई	1	29	42.53	Brihan Mumbai
2	ठाणे	7	1,177	36.97	Thane
3	रायगड	9	1,677	20.70	Raigad
4	रत्नागिरी	1	1,515	2.74	Ratnagiri
5	सिंधुदुर्ग	Sindhudurg
6	नाशिक	12	1,729	148.16	Nashik
7	धुळे	8	1,205	101.04	Dhule
8	जळगाव	12	1,333	108.71	Jalgaon
9	अहमदनगर	13	1,479	139.19	Ahmednagar
10	पुणे	12	1,225	123.91	Pune
11	सातारा	9	2,157	76.09	Satara
12	सांगली	5	770	102.92	Sangli
13	सोलापूर	10	1,110	205.06	Solapur
14	कोल्हापूर	4	1,175	127.41	Kolhapur
15	औरंगाबाद	9	1,252	168.47	Aurangabad
16	जालना	5	916	101.02	Jalna
17	परभणी	14	1,553	188.47	Parbhani
18	बीड	8	1,240	97.83	Beed
19	नांदेड	13	1,510	165.03	Nanded
20	उस्मानाबाद	7	660	47.08	Osmanabad
21	लातूर	9	911	63.17	Latur
22	बुलढाणा	11	1,387	75.56	Buldhana
23	अकोला	14	1,669	124.45	Akola
24	अमरावती	13	1,879	120.86	Amravati
25	यवतमाळ	13	1,981	107.60	Yavatmal
26	वर्धा	6	1,040	43.48	Wardha
27	नागपूर	10	1,944	120.66	Nagpur
28	भंडारा	12	1,323	36.90	Bhandara
29	चंद्रपूर	10	1,982	80.04	Chandrapur
30	गडचिरोली	3	989	17.58	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		260	38,817	14,738.37	Maharashtra State

आधार.—पणन उप-संचालक, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source.—Deputy Director of Marketing, Government of Maharashtra, Mumbai.

टीप—१९९३-९४ माहिती उपलब्ध नाही

1993-94 data is not available.

23. पणन व साठवणूक / MARKETING AND STORAGE

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 23.2

गोदामाची संख्या व साठवणूक क्षमता

Number and capacity of storage units
(1993-94 and 1994-95)

(मेट्रिक टनात / In Metric Tonnes)

अनुक्रमांक Sr. No.	संस्थेचे नाव (2)	1992-93		1993-94		1994-95		Name of Agency (2)
		संख्या No.	क्षमता Capacity	संख्या No.	क्षमता Capacity	संख्या No.	क्षमता Capacity	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(2)
1	भारतीय अन्न महामंडळ	7	14,56,904	7	17,91,491	7	18,50,841	Food Corporation of India.
2	महाराष्ट्र राज्य वखारी महामंडळ	557	9,04,229	594	94,58,73	603	96,79,84	State warehousing Corporation
3	केंद्रीय वखारी महामंडळ	63	6,61,817	57	6,13,887	66	6,85,951	Central warehousing Corporation
4	इतर	Other
एकूण	..	627	30,22,950	658	33,51,241	676	35,04,776	Total

आधार.—अन्न व नागरी पुरवठा विभाग, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.

Source.—Food and Civil Supplies Department, Government of Maharashtra, Mumbai.

23. पणन व साठवणूक / MARKETING AND STORAGE

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 23.3 (A)

शासकीय गोदामांची संख्या व त्यांची क्षमता

Number and capacity of State Owned Warehouses

(1993 डिसेंबर अखेर)

(गोदामाची क्षमता मे. टनात)

(Godown capacity in M. Ts.)

अ. क्र. Sr. No.	जिल्हा (2)	शासकीय Government owned		भाड्याने घेतलेली Hired		भाड्याने दिलेली Let out		गोदामाची उपलब्ध क्षमता Godown capacity available		District (2)
		गोदामे Godown	क्षमता Capacity	गोदामे Godown	क्षमता Capacity	गोदामे Godown	क्षमता Capacity	गोदामे Godown	क्षमता Capacity	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(2)
1	बृहन्मुंबई	20	25,567	22	71,729	40	97,296	Brihan Mumbai
2	ठाणे	36	16,840	6	1,070	2	2,000	40	15,910	Thane
3	रायगड	61	24,800	1	200	3	1,200	59	23,800	Raigad
4	रत्नागिरी	36	14,850	40	1,261	76	16,111	Ratnagiri
5	सिंधुदूर्ग	19	8,100	13	1,305	32	9,405	Sindhudurg
6	नाशिक	27	19,150	3	210	30	19,360	Nashik
7	धुळे	41	20,050	1	250	40	19,800	Dhule
8	जळगाव	32	14,100	58	1,18,521	90	1,32,621	Jalgaon
9	अहमदनगर	78	49,000	78	49,000	Ahmednagar
10	पुणे (शहर)	21	21,450	2	3,600	23	25,050	Pune (City)
11	पुणे	22	18,979	2	1,200	24	20,179	Pune
12	सातारा	24	14,694	10	3,700	34	18,394	Satara
13	सांगली	29	13,760	1	200	30	13,960	Sangli
14	सोलापूर (शहर)	14	9,677	14	9,677	Solapur (City)
15	सोलापूर	44	37,975	1	200	45	38,175	Solapur
16	कोल्हापूर	23	10,550	11	5,320	34	15,870	Kolhapur
17	औरंगाबाद	31	17,792	15	5,950	2	740	44	23,002	Aurangabad
18	जालना	32	15,950	36	15,703	2	1,150	66	30,503	Jalna
19	परभणी	28	15,700	1	250	1	700	28	15,250	Parbhani
20	बीड	29	25,050	21	31,970	50	57,020	Beed
21	नांदेड	46	19,650	198	75,480	244	95,130	Nanded
22	उस्मानाबाद	30	16,200	44	29,272	74	45,472	Osmanabad
23	लातूर	27	19,770	82	41,033	109	60,803	Latur
24	बुलढाणा	21	8,750	58	43,095	79	51,845	Buldhana
25	अकोला	35	20,300	67	32,433	102	52,733	Akola
26	अमरावती	31	12,350	11	18,137	42	30,487	Amravati
27	यवतमाळ	35	17,500	33	7,490	68	24,990	Yavatmal
28	वर्धा	14	8,685	25	9,700	39	18,385	Wardha
29	नागपूर (शहर)	4	10,882	4	10,882	Nagpur (City)
30	नागपूर	12	14,203	14	6,867	1	1,197	25	19,873	Nagpur
31	भंडारा	36	20,300	36	20,300	Bhandara
32	चंद्रपूर	28	14,650	10	2,830	2	1,500	36	15,980	Chandrapur
33	गडचिरोली	19	8,650	12	3,000	31	11,650	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		985	5,85,924	795	5,31,726	14	8,737	1,766	11,08,913	Maharashtra State

आधार.—अन्न व नागरी पुरवठा विभाग, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.

Source.—Food and Civil Supplies Department, Government of Maharashtra, Mumbai.

23. पणन व साठवणूक / MARKETING AND STORAGE

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 23.3 (B)

शासकीय गोदामांची संख्या व त्यांची क्षमता

Number and capacity of State Owned Warehouses

(1994 डिसेंबर अखेर)

(गोदामाची क्षमता मे. टनात)
(Godown capacity in M. Ts.)

अ. क्र. Sr. No	जिल्हा	शासकीय Government owned		भाड्याने घेतलेली Hired		भाड्याने दिलेली Let out		गोदामांची उपलब्ध क्षमता Godown capacity available		District
		गोदामे Godown	क्षमता Capacity	गोदामे Godown	क्षमता Capacity	गोदामे Godown	क्षमता Capacity	गोदामे Godown	क्षमता Capacity	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(2)
1	मुंबई	20	25,567	18	60,089	38	85,656	Brihan Mumbai
2	ठाणे	36	16,840	6	1,070	2	2,000	40	15,910	Thane
3	रायगड	59	25,100	1	200	60	25,300	Raigad
4	रत्नागिरी	42	14,600	30	642	72	15,242	Ratnagiri
5	सिंधुदूर्ग	16	7,600	7	1,060	23	8,660	Sindhudurg
6	नाशिक	27	19,350	3	210	30	19,560	Nashik
7	धुळे	41	20,050	11	2,710	1	250	51	22,510	Dhule
8	जळगाव	32	14,100	58	1,18,521	90	1,32,621	Jalgaon
9	अहमदनगर	78	49,000	18	1,870	96	50,870	Ahmednagar
10	पुणे (शहर)	21	21,450	2	3,630	23	25,080	Pune (City)
11	पुणे	22	18,979	2	1,200	24	20,179	Pune
12	सातारा	24	14,694	2	600	1	250	25	15,044	Satara
13	सांगली	29	13,760	1	200	1	200	29	13,760	Sangli
14	सोलापूर (शहर)	14	9,677	14	9,677	Solapur (City)
15	सोलापूर	44	37,975	1	200	45	38,175	Solapur
16	कोल्हापूर	23	10,550	23	10,550	Kolhapur
17	औरंगाबाद	31	17,792	15	5,950	2	740	44	23,002	Aurangabad
18	जालना	32	15,950	35	15,603	2	1,150	65	30,403	Jalna
19	परभणी	28	15,700	4	700	1	700	31	15,700	Parbhani
20	बीड	29	25,050	19	25,570	48	50,620	Beed
21	नांदेड	46	19,650	161	62,160	207	81,810	Nanded
22	उस्मानाबाद	30	16,200	22	19,050	52	35,250	Osmanabad
23	लातूर	27	19,770	46	25,936	73	45,706	Latur
24	बुलढाणा	21	8,750	10	2,350	31	11,100	Buldhana
25	अकोला	35	20,300	20	14,801	55	35,101	Akola
26	अमरावती	31	12,350	9	5,517	40	17,867	Amravati
27	यवतमाळ	35	17,500	33	7,490	68	24,990	Yavatmal
28	वर्धा	14	8,685	22	7,750	36	16,435	Wardha
29	नागपूर (शहर)	4	10,882	4	10,882	Nagpur (City)
30	नागपूर	12	14,203	9	6,446	21	20,649	Nagpur
31	भंडारा	36	20,300	5	2,300	31	18,000	Bhandara
32	चंद्रपूर	28	14,650	6	1,430	2	1,500	32	14,580	Chandrapur
33	गडचिरोली	19	8,650	12	3,000	31	11,650	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		986	5,85,674	583	3,95,955	17	9,090	1,552	9,72,539	Maharashtra State

आधार:—अन्न व नागरी पुरवठा विभाग, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.

Source.—Food and Civil Supplies Department, Government of Maharashtra, Mumbai.

23. पणन व साठवणूक /
तक्ता क्रमांक /
निवडक वस्तुंची संस्थाद्वारे वसुली/

		ज्वारी/Jowar							
अ. क्र. Sr. No.	जिल्हा	राज्य शासन State Government		भारतीय अन्न महामंडळ Food Corporation of India		इतर Others		एकूण Total	
		A	B	A	B	A	B	A	B
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
1	मुंबई
2	मुंबई (उपनगर)
3	ठाणे
4	रायगड
5	रत्नागिरी
6	सिंधुदुर्ग
7	नाशिक	727	727	..
8	धुळे	3,731	3,731	..
9	जळगाव	11,264	11,264	..
10	अहमदनगर	765	765	..
11	पुणे
12	सातारा	251	251	..
13	सांगली	1,286	1,286	..
14	सोलापूर
15	कोल्हापूर
16	औरंगाबाद	1,535	1,535	..
17	जालना	1,285	1,285	..
18	परभणी	3,622	3,622	..
19	बीड	9,463	9,463	..
20	नांदेड	5,955	5,955	..
21	उस्मानाबाद	930	930	..
22	लातूर	18,726	18,726	..
23	बुलढाणा	5,489	5,489	..
24	अकोला	12,107	12,107	..
25	अमरावती	4,363	4,363	..
26	यवतमाळ	1,834	1,834	..
27	यर्घा	1,852	1,852	..
28	नागपूर	476	476	..
29	भंडारा
30	चंद्रपूर	26	26	..
31	गडचिरोली
महाराष्ट्र राज्य		85,687	85,687	..

MARKETING AND STORAGE

TABLE No. 23.4

Procurement of selected commodities by Agencies
(1993-94 and 1994-95)

(हजार टनात/In 000 Tonnes)

मात/Paddy								
राज्य शासन State Government		भारतीय अन्न महामंडळ Food Corporation of India		इतर Others		एकूण Total		District (2)
A	B	A	B	A	B	A	B	
(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	
..	Mumbai
..	Mumbai (Sub.)
..	Thane
..	Raigad
..	Ratnagiri
..	Sindhudurg
..	Nashik
787	79	787	79	Dhule
..	Jalgaon
..	Ahmednagar
..	Pune
..	Satara
..	Sangli
..	Solapur
..	Kolhapur
..	Aurangabad
..	Jalna
..	Parbhani
..	Beed
180	180	..	Nanded
1	1	..	Osmanabad
..	Latur
..	Buldhana
..	Akola
..	Amravati
..	Yavatmal
..	Wardha
116	10	116	10	Nagpur
7,887	1,398	7,887	1,398	Bhandara
1,233	221	1,233	221	Chandrapur
14,841	6,810	14,841	6,810	Gadchiroli
25,045	8,518	25,045	8,518	Maharashtra State

अ. क्र. Sr. No.	जिल्हा	बाजरी/Bajara							
		राज्य शासन State Government		भारतीय अन्न महामंडळ Food Corporation of India		इतर Others		एकूण Total	
		A	B	A	B	A	B	A	B
(1)	(2)	(19)	(20)	(21)	(22)	(23)	(24)	(25)	(26)
1	मुंबई
2	मुंबई (उपनगर)
3	ठाणे
4	रायगड
5	रत्नागिरी
6	सिंधुदुर्ग
7	नाशिक
8	धुळे
9	जळगाव
10	अहमदनगर
11	पुणे
12	सातारा
13	सांगली
14	सोलापूर
15	कोल्हापूर
16	औरंगाबाद
17	जालना
18	परभणी
19	बीड	3	3	..
20	नांदेड	1	1	..
21	उस्मानाबाद
22	लातूर
23	बुलढाणा	7	7	..
24	अकोला	2	2	..
25	अमरावती
26	यवतमाळ
27	वर्धा
28	नागपूर
29	भंडारा
30	चंद्रपूर
31	गडचिरोली
महाराष्ट्र राज्य		13	13	..

A = 1993-94

मार्केटिंग फेडरेशन व आदिवासी विकास महामंडळ यांचेमार्फत आधारभूत किमती योजनेअंतर्गत खरेदी

आधार.—अन्न व नागरी पुरवठा विभाग, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

TABLE No. 23.4—Contd.

(हजार टनात/In 000 Tonnes)

मका/Maize								
राज्य शासन State Government		भारतीय अन्न महामण्डळ Food Corporation of India		इतर Others		एकूण Total		District
A	B	A	B	A	B	A	B	
(27)	(28)	(29)	(30)	(31)	(32)	(33)	(34)	
..	Mumbai
..	Mumbai (Sub.)
..	Thane
..	Raigad
..	Ratnagiri
..	Sindhudurg
60	60	..	Nashik
12	12	..	Dhule
..	Jalgaon
..	Ahmednagar
..	Pune
..	Satara
..	Sangli
..	Solapur
..	Kolhapur
41	41	..	Aurangabad
182	182	..	Jalna
..	Parbhani
..	Beed
..	Nanded
..	Osmanabad
..	Latur
236	236	..	Buldhana
5	5	..	Akola
..	Amravati
..	Yavatmal
..	Wardha
..	Nagpur
..	Bhandara
..	Chandrapur
..	Gadchiroli
536	536	..	Maharashtra State

B = 1994-95

Procurement under "support price plan" through Marketing Federation and Tribal Development Corporation.

Source.—Food and Civil Supplies Department, Govt. of Maharashtra, Mumbai.

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 23.5

अधिकृत शिधावाटप दुकाने

Number of authorised fair price shops
(1993-94 and 1994-95)

वर्ष Year	ग्रामीण/Rural				शहरी/Urban				एकूण/Total			
	सरकारी Government	सहकारी Co-operative	इतर Others	एकूण Total	सरकारी Government	सहकारी Co-operative	इतर Others	एकूण Total	सरकारी Government	सहकारी Co-operative	इतर Others	एकूण Total
	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)
1993-94	..	6,375	22,751	29,126	..	2,961	8,319	11,280	..	9,336	31,070	40,406
1994-95	..	8,165	23,003	31,168	..	2,864	7,134	9,998	..	11,029	30,137	41,166

आधार. --अन्न व नागरी पुरवठा विभाग, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.

Source.—Food and Civil Supplies Department, Government of Maharashtra, Mumbai.

२४. संपर्क साधने

२४.१. पोस्ट व तार कार्यालये, दूरध्वनी केंद्रे वगैरे या संबंधीची आकडेवारी या विभागात दिलेली आहे.

24. COMMUNICATIONS

24.1. Statistics on Post and Telegraph offices, Telecommunication centres etc. are given in this section.

24. संपर्क साधने / COMMUNICATIONS

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 24.1

टपाल व तार घरे

No. of Postal Institutions

अ. क्र.	जिल्हे	वर्ष/Year	टपाल घरे	प्रति टपाल घरावर सेवेचा लाभ मिळणारी लोकसंख्या	तार धराची संख्या	टपाल पेट्या	मूळ दूरध्वनी केंद्रे	दूरध्वनीची संख्या	सार्वजनिक दूरध्वनीची संख्या	District
Sr. No.			No. of Post Offices	Population served per post office	No. of Telegraphic Offices	No. of letter boxes	No. of Telephone Exchanges	No. of Telephone connections	No. of Public call Offices	
(1)	(2)		(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(2)
		1950-51	1,496	21,302	112	894	327	3,585	230	
		1960-61	5,437	7,699	411	9,746	529	15,259	341	
		1970-71	8,870	6,308	933	18,909	817	1,87,279	653	
		1980-81	11,373	5,662	1,937	42,290	1,067	4,39,385	2,637	
		1985-86	11,302	5,506	2,321	43,720	1,132	6,69,452	3,074	
		1986-87	11,558	5,432	2,109	42,712	1,285	7,36,847	3,726	
		1987-88	11,070	5,672	1,770	41,096	1,389	7,90,381	3,867	
		1988-89	11,183	5,614	1,912	41,705	1,479	8,52,222	N. A.	
		1989-90	11,682	6,740	1,376	43,321	1,560	9,59,709	11,774	
		1990-91	11,929	6,521	2,526	43,321	1,711	10,27,159	12,339	
1	बृहन्मुंबई	1989-90	257	36,166	NA	1,878	70	6,52,837	7,661	Brihan Mumbai
		1990-91	272	36,166	79	1,878	86	6,99,097	7,707	
2	ठाणे	1989-90	381	13,034	NA	2,117	59	29,481	100	Thane
		1990-91	386	13,034	76	2,117	61	34,155	177	
3	रायगड	1989-90	390	4,491	NA	2,035	54	6,811	83	Raigad
		1990-91	397	4,491	66	2,035	58	7,563	96	
4	रत्नागिरी	1989-90	621	2,428	30	2,111	57	5,259	97	Ratnagiri
		1990-91	625	2,428	87	2,111	62	5,809	131	
5	सिंधुदुर्ग	1989-90	345	2,400	34	1,327	33	2,482	66	Sindhudurg
		1990-91	345	2,400	133	1,327	37	2,691	65	
6	नाशिक	1989-90	636	5,942	35	2,217	100	23,752	179	Nashik
		1990-91	655	5,942	138	2,217	111	26,430	208	
7	धुळे	1989-90	429	5,814	37	1,384	61	7,769	140	Dhule
		1990-91	434	5,814	73	1,384	67	8,236	116	
8	जळगाव	1989-90	497	6,292	124	1,559	104	11,417	37	Jalgaon
		1990-91	508	6,292	171	1,559	106	12,270	228	
9	अहमदनगर	1989-90	613	5,328	45	1,994	114	12,737	308	Ahmednagar
		1990-91	620	5,328	89	1,994	124	1,408	253	
10	पुणे	1989-90	719	7,120	112	2,953	103	77,554	1,089	Pune
		1990-91	725	7,120	202	2,953	107	90,965	976	
11	सातारा	1989-90	617	3,808	73	2,463	64	8,462	193	Satara
		1990-91	644	3,808	125	2,463	68	9,100	190	
12	सांगली	1989-90	384	5,321	97	1,165	74	10,238	218	Sangli
		1990-91	390	5,321	109	1,165	78	11,519	178	
13	सोलापूर	1989-90	510	6,164	192	1,408	57	11,380	143	Solapur
		1990-91	511	6,164	140	1,408	70	12,550	200	

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 24.1—Contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(2)	
14	कोल्हापूर	1989-90	513	5,676	84	1,527	69	17,660	245	Kolhapur
		1990-91	535	5,676	94	1,527	73	19,573	188	
15	औरंगाबाद	1989-90	310	6,992	26	1,268	43	7,242	94	Aurangabad
		1990-91	306	6,992	98	1,268	49	1,066	131	
16	जालना	1989-90	184	6,745	11	827	31	2,528	43	Jalna
		1990-91	187	6,745	23	827	33	2,789	30	
17	परभणी	1989-90	293	6,956	19	956	35	3,363	123	Parbhani
		1990-91	300	6,956	18	956	40	4,089	18	
18	बीड	1989-90	314	5,718	19	965	24	2,728	34	Beed
		1990-91	319	5,718	24	965	26	3,113	40	
19	नांदेड	1989-90	429	5,814	27	1,201	48	3,915	130	Nanded
		1990-91	465	5,814	55	1,201	50	5,749	36	
20	उस्मानाबाद	1989-90	275	4,675	97	707	18	1,483	35	Osmanabad
		1990-91	282	4,675	16	707	21	1,779	37	
21	लातूर	1989-90	271	5,911	93	817	27	3,182	32	Latur
		1990-91	270	5,911	49	817	29	3,833	32	
22	बुलढाणा	1989-90	335	7,934	NA	1,418	47	4,205	71	Buldhana
		1990-91	352	5,501	106	1,418	50	4,941	71	
23	अकोला	1989-90	374	5,654	40	1,523	35	6,687	116	Akola
		1990-91	385	5,654	66	1,523	41	7,345	197	
24	अमरावती	1989-90	410	5,065	63	1,334	44	8,293	112	Amravati
		1990-91	415	5,065	94	1,334	48	8,243	115	
25	यवतमाळ	1989-90	353	5,744	12	1,234	34	3,650	55	Yeotmal
		1990-91	354	5,744	64	1,234	40	4,096	66	
26	वर्धा	1989-90	181	5,759	11	922	28	3,124	53	Wardha
		1990-91	185	5,759	104	922	31	3,483	60	
27	नागपूर	1989-90	323	9,790	45	1,154	45	23,080	147	Nagpur
		1990-91	333	9,790	43	1,154	52	25,653	592	
28	भंडारा	1989-90	272	9,277	29	1,055	41	3,896	97	Bhandara
		1990-91	283	9,277	108	1,055	47	4,500	105	
29	चंद्रपूर	1989-90	293	6,185	15	903	26	3,595	53	Chandrapur
		1990-91	322	6,185	31	903	31	4,097	77	
30	गडचिरोली	1989-90	153	4,156	6	899	15	899	20	Gadchiroli
		1990-91	124	4,156	45	899	15	1,017	19	

आधार.— (१) पोस्ट-मास्टर जनरल, महाराष्ट्र विभाग, मुंबई.
 (२) जनरल मॅनेजर, महाराष्ट्र टेलिकॉम विभाग, मुंबई
 (३) महानगर दूरध्वनी निगम लिमिटेड, मुंबई

Source.— (1) Post-Master General, Maharashtra Circle, Mumbai.
 (2) General Manager (D), Maharashtra Telecom Circle, Mumbai.
 (3) Mahanagar Telephone Nigam Ltd., Mumbai.

सत्यमेव जयते

२५. पर्यटन व मुलकी हवाई वाहतूक

२५.१. मुंबईत उतरणाऱ्या परदेशी पर्यटकांच्यासंबंधी आकडेवारी या विभागात देण्यात आली आहे.

२५.२. तसेच उड्डाण क्लब, विमाने व प्रशिक्षित व्यक्तींच्या संबंधी आकडेवारी या विभागात दिलेली आहे.

25. TOURISM AND CIVIL AVIATION

25.1. Data on foreign tourists disembarked at Mumbai are given in this section.

25.2. Flying clubs, Planes and persons trained also given in this section.

25. पर्यटन व मुलकी हवाई याहतूक / TOURISM AND CIVIL AVIATION

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 25.1

मुंबईत उतरणारे परदेशी पर्यटक
Foreign tourists disembarking at Mumbai
(1993-94 & 1994-95)

अ. नागरिकत्वाचा परदेशी पर्यटकांची संख्या					अ. नागरिकत्वाचा परदेशी पर्यटकांची संख्या				
क्र. देश	No. of foreign tourists		Country of Nationality	क्र. देश	No. of foreign tourists		Country of Nationality		
Sr. No.	1993-1994	1994-95		Sr. No.	1993-94	1994-95			
No.				No.					
(1)	(2)	(3)	(4)	(1)	(2)	(3)	(4)		
उत्तर अमेरिका				आफ्रिका					
North America				Africa					
1	कॅनडा	11,367	13,575	Canada	30	इथोपिया	6,170	5,610	Ethiopia
2	संयुक्त राज्य अमेरिका	71,091	75,734	U. S. A.	31	केनिया	12,403	13,070	Kenya
3	इतर	77	12	Others	32	मॉरिशियस	8,366	8,628	Mauritius
एकूण				33	नायजेरिया	1,102	1,760	Nigeria	
82,535				34	दक्षिण आफ्रिका	8,642	9,889	South Africa	
89,321				35	सूडान	2,149	1,746	Sudan	
Total				36	टान्झानिया	5,687	6,081	Tanzania	
				37	इजिप्त	1,817	1,845	Egypt	
मध्य व दक्षिण अमेरिका				38	झाम्बिया	3,219	2,902	Zambia	
Central and South America				39	इतर	3,896	3,166	Others	
4	अर्जेन्टिना	655	457	Argentina	एकूण				
5	ब्राझील	873	1,015	Brazil	53,451				
6	मेक्सिको	303	407	Mexico	54,697				
7	इतर	3,464	1,845	Others	Total				
एकूण				5,295					
3,724				Total					
Total									
पश्चिम युरोप				पश्चिम आशिया					
Western Europe				West Asia					
8	ऑस्ट्रिया	2,822	3,239	Austria	40	बहरैन	8,635	10,746	Bahrain
9	बेल्जियम	2,780	3,091	Belgium	41	संयुक्त अरब अमिरात	27,324	29,040	U. A. E.
10	डेन्मार्क	2,062	2,700	Denmark	42	टर्की	1,585	..	Turkey
11	फिनलँड	991	1,549	Finland	43	ईझ्राईल	3,455	5,799	Israel
12	फ्रान्स	20,582	19,007	France	44	जॉर्डन	1,430	1,205	Jordan
13	पश्चिम जर्मनी	29,034	30,285	West Germany	45	कुवेत	7,748	6,261	Kuwait
14	आयर्लँड	1,107	1,376	Ireland	46	ओमान	12,857	13,176	Oman
15	ग्रीस	1,750	1,489	Greece	47	कतार	5,285	3,414	Quatar
16	इटली	13,712	14,932	Italy	48	सौदी अरेबिया	15,610	13,607	Saudi Arabia
17	नेदरलँड	10,027	10,525	Netherland	49	येमेन अरब रिप.	15,831	11,522	Yeman Arab Rep.
18	नार्वे	1,234	1,334	Norway	50	सिरिया	1,692	1,271	Syria
19	पोर्तूगाल	3,571	3,516	Portugal	51	इतर	1,364	1,708	Others
20	स्पेन	4,279	4,138	Spain	एकूण				
21	स्विडन	3,140	2,494	Sweeden	1,02,816				
22	स्विझरलँड	12,586	13,824	Switzerland	97,749				
23	इंग्लँड	1,04,799	1,10,635	U. K.	Total				
24	इतर	1,052	463	Others					
एकूण				2,15,528					
2,24,607				Total					
Total									
पूर्व युरोप				दक्षिण आशिया					
Eastern Europe				South Asia					
25	झेकोस्लोव्हाकिया	448	288	Czechoslovakia	52	अफगाणिस्तान	1,157	767	Afghanistan
26	हंगेरी	412	..	Hungary	53	बांगलादेश	Bangladesh
27	पोलंड	959	1,207	Poland	54	श्रीलंका	4,090	4,522	Sri Lanka
28	सोवियत संघ	1,185	3,214	C. I. S.	55	पाकिस्तान	Pakistan
29	इतर	565	837	Others	56	इराण	14,668	13,349	Iran
एकूण				57	मालदीव	238	321	Maldives	
3,569				58	नेपाळ	2,044	2,845	Nepal	
5,546				59	भूतान	251	212	Bhutan	
Total				एकूण					
				22,448					
				22,016					
				Total					

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 25.1—Contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(2)	(1)	(2)	(3)	(4)	(2)
दक्षिण-पूर्व आशिया				South-East Asia	ऑस्ट्रेलिया			Australia	
60	इंडोनेशिया	1,630	2,514	Indonesia	73	ऑस्ट्रेलिया	6,721	8,216	Australia
61	मलेशिया	2,289	3,435	Malaysia	74	फिजी	603	631	Fiji
62	फिलिपाईन्स	1,591	2,163	Philippines	75	न्युझिलैंड	2,042	2,445	Newzealand
63	सिंगापुर	12,257	14,909	Singapore	76	इतर	883	174	Others
64	थायलैंड	1,907	2,349	Thailand	एकूण . .		10,249	11,466	Total
65	इतर	1,240	448	Others					
एकूण . .				20,914	25,818	Total			
					77	राष्ट्रियता नसलेले	2,559	1,043	Stateless
					एकूण . .		5,48,174	5,67,704	Grand Total
पूर्व आशिया				East Asia					
66	चायना (मेन)	1,273	1,330	China (Main)					
67	चायना (तैवान)	239	359	China (Taiwan)					
68	जपान	13,462	16,073	Japan					
69	हॉंगकॉंग	9,637	7,844	Hongkong					
70	कोरिया (उत्तर)	3,763	4,452	Korea (North)					
71	कोरिया (दक्षिण)	365	1,639	Korea (South)					
72	इतर	71	20	Others					
एकूण . .				28,810	31,717	Total			

आधार.—इंडिया टुरिस्ट स्टैटिस्टिक्स, पर्यटन विभाग, भारत सरकार

Source.—India Tourist Statistics, Department of Tourism, Govt. of India.

सत्यमेव जयते

25. पर्यटन व मुलकी हवाई वाहतूक / TOURISM AND CIVIL AVIATION

तयत्ता क्रमांक / TABLE No. 25.2

उड्डान क्लब, विमाने व प्रशिक्षित व्यक्तींची संख्या

Number of flying clubs, planes and persons trained in

(1993-94 & 1994-95)

अ. क्र.	उड्डान क्लबचे नाव	उड्डान क्लबची संख्या		विमानांची संख्या/No. of planes						प्रशिक्षित व्यक्तींची संख्या		Name of flying club
		No. of flying clubs		चालू स्थितीत In Operation		चालू स्थितीत नसलेली Not in Operation		एकूण Total		No. of persons trained		
Sr. No.		1993-94	1994-95	1993-94	1994-95	1993-94	1994-95	1993-94	1994-95	1993-94	1994-95	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(2)
1	नागपूर उड्डान क्लब	1	1	1	1	2	4	3	5	Nagpur flying club.
2	मुंबई उड्डान क्लब	1	1	5	5	5	5	61	70	Mumbai flying club.
एकूण		2	2	6	6	2	4	8	10	61	70	Total

NA.—उपलब्ध नाही/Not Available

आधार.—उड्डान क्लब, मुंबई व नागपूर.

Source.—Flying Clubs, Mumbai and Nagpur.

२६. कामगार व सेवायोजन

२६.१. या विभागामध्ये राज्य शासकीय कर्मचारी, दुकाने व संस्था अधिनियमाखालील रोजगार, इतर रोजगार, उद्योगधंद्यातील कामगारांची गैरहजेरी, कामगार संघटना यांची आणि कामगार विषयक इतर माहिती दिली आहे.

२६.२. कारखान्यातील ऐच्छिक गैरहजेरीची आकडेवारी ही कामगारांच्या व्यक्तिगत कारणामुळे झालेल्या गैरहजेरीशी संबंधित आहे. म्हणून यामध्ये संप, टाळेबंदी व तात्पुरते कामावरून दूर करणे इ. कारणामुळे झालेल्या गैरहजेरीचा समावेश केलेला नाही. कारखाना अधिनियम कायदा, १९४८ नुसार जो "कामगार" आहे त्यांचा समावेश आहे. परंतु त्यात पर्यवेक्षक किंवा व्यवस्था पहाणारे किंवा खाजगी जागांवर काम करणारे यांचा अंतर्भाव होत नाही. याशिवाय, फक्त नियमित काम करणाऱ्यांचा (यात प्रासंगिक व बदली कामगारांचा समावेश नाही) समावेश होतो. "गैरहजेरीचा दर" कामगारांच्या गैरहजेरीमुळे कामगारांच्या कामाच्या पाळ्यांच्या संख्येत झालेली घट व नियमित कामगारांच्या पाळ्यांची संख्या ह्यांचे गुणोत्तर आहे. औद्योगिक वादासंबंधी सांख्यिकी माहिती गोळा करतेवेळी औद्योगिक वाद म्हणजे कामगारांच्या एखाद्या गटाने आपल्या तक्रारी/निषेध व्यक्त करण्याचे उद्देशाने तात्पुरते काम थांबवणे किंवा मागणीकरिता आग्रह धरणे किंवा एक किंवा अधिक कामगारांकडून काम थोपवून ठेवणे इ. असा अर्थ लावण्यात येतो. हे वाद रोजगार, बेरोजगार अथवा करार झालेल्या शर्तीमध्ये तफावत आढळल्यामुळे उद्भवलेल्या परिस्थितीमुळे निर्माण होऊ शकतात. काम थांबवण्याचे "संप व टाळेबंदी" म्हणून ओळखले जाणारे दोनही प्रकार या आकडेवारीत समाविष्ट आहेत. यात राजकीय संप, सहानुभुतीदायक निदर्शने, इ. चा समावेश केलेला नाही. या आकडेवारीत ज्या वेगवेगळ्या आर्थिक क्षेत्रातील उदा. कारखाने, लागवड, खाणी, परिवहन, बांधकाम सेवा, यात १० किंवा त्याहून जास्त कामगार गुंतलेले आहेत अशा क्षेत्रांचा समावेश आहे. हे सांगणे आवश्यक आहे की, संप व त्यामध्ये गुंतलेले कामगार ह्यांच्या मासिक आकडेवारीची १२ महिन्यांची बेरीज केली तर वार्षिक आकडेवारीची माहिती होत नाही, हे ध्यानात घ्यावे, कारण प्रत्यक्षात संपाचा कालखंड हा एक महिन्यापेक्षा अधिक काळही असू शकतो.

26. LABOUR AND EMPLOYMENT

26.1. Data on State Government Employees, employment under shops and establishments employment market information, absenteeism in industries, trade unions and other information about labour are given in this section.

26.2. The absenteeism statistics relate to only voluntary absenteeism defined as absence due to reasons which are personal to the individuals concerned. As such, absence of a worker on account of strike, lock-out or lay-off is not considered. They cover 'workers' as defined by the Factories Act, 1948, but exclude persons holding position of supervision or management or employed in confidential position. Moreover, only regular workers (excluding casual and substitute workers) are considered. The absenteeism rate is the ratio of number of man shifts lost due to absences to the number of man shifts scheduled to work. For the purpose of statistics regarding industrial disputes, an industrial dispute is taken to be a temporary stoppage of work by a group of employees to express a grievance or enforce a demand or temporary withholding of work from a group of employees by one employer (or a group of employers) in connection with matters relating to employment or non-employment or terms or conditions of employment. Thus, both the types of work stoppages, popularly known as "strike" and "lock-out" respectively are covered. Political strikes, sympathetic demonstrations and the like are however, excluded. The statistics cover such disputes in which the number of workers involved is ten or more in all the sectors of economic activity such as factories, plantations, mines, transport, construction services, etc. It must also be mentioned that the monthly figures of number of strikes and number of workers involved are not adequate to form annual figures because of the fact that the period or duration of the strike may have spread over more than one month.

26. कामगार आणि सेवायोजन/LABOUR AND EMPLOYMENT

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 26.1

दुकाने, व्यापारी संस्था व त्यातील कामगार

Number of Commercial Establishments, Shops and Worker Employed
(1993-94 & 1994-95)

अनु. क्र.	वर्ष	एकूण शहरे	दुकाने		व्यापारी संस्था		हॉटेल व उपहार गृहे		चित्रपट गृहे		कामगार नसलेल्या संस्थांची संख्या	एकूण संस्था	एकूण कामगार
Serial No.	Year	No. of Towns	Shops		Commercial Establishments		Hotels and Restaurants		Theatres		Establish- ments having no em- ployees	Total establish- ments	Total employees
			संख्या No.	कामगार Employees	संख्या No.	कामगार Employees	संख्या No.	कामगार Employees	संख्या No.	कामगार Employees			
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)
1	1970-71	139	90,970	2,23,516	68,921	4,03,155	22,182	1,18,830	507	9,367	2,03,893	3,86,473	7,54,868
2	1980-81	176	1,28,403	3,50,811	1,18,375	5,98,032	29,923	1,50,200	695	12,225	3,05,660	5,83,055	11,11,268
3	1985-86	204	1,65,000	4,10,000	1,60,000	7,75,000	33,000	1,75,000	860	11,550	3,85,000	7,43,860	13,71,500
4	1990-91	238	2,05,822	4,75,970	1,93,711	9,92,223	38,974	1,88,947	1,245	11,704	4,93,218	9,31,970	16,68,844
5	1991-92	238	2,10,580	5,28,025	2,03,601	10,59,405	40,936	1,96,704	1,302	11,701	5,22,598	9,79,017	17,95,835
6	1992-93	238	2,07,515	4,82,536	2,07,791	10,89,467	42,258	1,98,559	1,335	11,862	5,45,718	10,04,617	17,82,424
7	1993-94	241	2,24,691	5,13,256	2,15,071	11,25,192	45,239	2,08,914	1,329	11,511	6,13,947	11,00,277	18,58,873
8	*1994-95	241	2,34,500	5,19,000	2,25,000	11,37,000	52,400	2,13,000	1,800	13,000	6,26,500	11,40,000	18,82,000

*अस्थायी/Provisional

टीप.— वरील माहिती दुकाने व व्यापारी संस्था अधिनियम, १९४८ च्या कायद्याखाली नोंदलेल्या संस्था सबाधी आहे

Note.— The above information relates to the establishment registered under the Shops and Establishment Act, 1948.

आधार — कामगार आयुक्त, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source.— Commissioner of Labour, Govt. of Maharashtra, Mumbai.

26. कामगार व सेवोयोजन/LABOUR AND EMPLOYMENT

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 26.2

सार्वजनिक क्षेत्रात नोंदविलेल्या कारखान्यांची व त्यातील सरासरी कामगारांची उद्योग गटानुसार संख्या
 Number of Registered Working Factories and Average Daily Workers employed Categorywise in Public Sector
 (1993-94 & 1994-95)

अ. क्र.	जिल्हा	उद्योग	सालू कारखाने		कामगारांची दैनिक सरासरी संख्या		Industry	District
Sr. No.	(1)	(2)	Number of working factories		Average daily workers employed		(3)	(2)
			1993-94	1994-95	1993-94	1994-95		
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(3)	(2)
1	बृहन्मुंबई	2 (म) (i)	227	230	84,508	82,382	2 (म) (i)	Brihan Mumbai.
2	ठाणे	2 (म) (i)	44	50	3,184	3,110	2 (म) (i)	Thane
		2 (म) (ii)	1	1	8	35	2 (म) (ii)	
3	रायगड	2 (म) (i)	22	23	7,854	7,334	2 (म) (i)	Raigad
4	रत्नागिरी	2 (म) (i)	17	19	1,151	1,375	2 (म) (i)	Ratnagiri
5	सिंधुदुर्ग	2 (म) (i)	17	12	601	502	2 (म) (i)	Sindhudurg
6	नाशिक	2 (म) (i)	53	53	20,506	17,080	2 (म) (i)	Nashik
7	धुळे	2 (म) (i)	26	6	2,658	2,174	2 (म) (i)	Dhule
		2 (म) (ii)	2 (म) (ii)	
8	जळगाव	2 (म) (i)	43	44	7,176	6,774	2 (म) (i)	Jalgaon
9	अहमदनगर	2 (म) (i)	35	34	1,731	1,669	2 (म) (i)	Ahmednagar
10	पुणे	2 (म) (i)	98	107	12,009	12,813	2 (म) (i)	Pune
		2 (म) (ii)	1	..	114	..	2 (म) (ii)	
11	सातारा	2 (म) (i)	37	37	2,001	1,870	2 (म) (i)	Satara
12	सांगली	2 (म) (i)	34	32	2,035	1,828	2 (म) (i)	Sangli
13	सोलापूर	2 (म) (i)	30	29	4,925	4,719	2 (म) (i)	Solapur
14	कोल्हापूर	2 (म) (i)	35	40	3,225	3,291	2 (म) (i)	Kolhapur
		2 (म) (ii)	2 (म) (ii)	
15	औरंगाबाद	2 (म) (i)	35	31	3,535	2,862	2 (म) (i)	Aurangabad
16	जालना	2 (म) (i)	8	11	317	363	2 (म) (i)	Jalna
17	परभणी	2 (म) (i)	22	16	937	961	2 (म) (i)	Parbhani
18	बीड	2 (म) (i)	20	20	2,450	2,067	2 (म) (i)	Beed
19	नांदेड	2 (म) (i)	16	20	2,414	1,930	2 (म) (i)	Nanded
20	उस्मानाबाद	2 (म) (i)	12	12	479	685	2 (म) (i)	Osmanabad
21	लातूर	2 (म) (i)	16	13	1,119	953	2 (म) (i)	Latur
22	बुलढाणा	2 (म) (i)	10	12	748	710	2 (म) (i)	Buldhana
23	अकोला	2 (म) (i)	20	21	3,356	2,925	2 (म) (i)	Akola
		2 (म) (ii)	1	1	25	15	2 (म) (ii)	
24	अमरावती	2 (म) (i)	27	32	1,981	2,174	2 (म) (i)	Amravati
25	यवतमाळ	2 (म) (i)	8	11	521	571	2 (म) (i)	Yavatmal
26	वर्धा	2 (म) (i)	13	14	3,186	3,199	2 (म) (i)	Wardha
27	नागपूर	2 (म) (i)	56	57	14,244	14,311	2 (म) (i)	Nagpur
28	भंडारा	2 (म) (i)	12	10	398	384	2 (म) (i)	Bhandara
29	चंद्रपूर	2 (म) (i)	11	10	3,258	3,413	2 (म) (i)	Chandrapur
30	गडचिरोली	2 (म) (i)	4	4	143	129	2 (म) (i)	Gadchiroli

स्त्रोत :- औद्योगिक सुरक्षा व आरोग्य संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source.— Directorate of Industrial Safety and Health, Govt. of Maharashtra, Mumbai.

26. कामगार व सेवायोजन/LABOUR AND EMPLOYMENT

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 26.3

खाजगी क्षेत्रात नोंदविलेल्या कारखान्यांची व त्यातील सरासरी कामगारांची उद्योग गटानुसार संख्या

Number of Registered Working Factories and Average Daily Workers Employed Categorywise in Private Sector (1993-94 and 1994-95)

अ क्र.	जिल्हा	उद्योग	चालू कारखाने		कामगारांची दैनिक सरासरी संख्या		Industry	District
Sr. No.			Number of working factories		Average daily workers employed			
(1)	(2)	(3)	1993-94	1994-95	1993-94	1994-95	(3)	(2)
1	बृहन्मुंबई	2 (म) (i)	6,340	6,185	3,22,378	3,29,716	2 (म) (i)	Brihan Mumbai
		2 (म) (ii)	106	92	1,646	1,432	2 (म) (ii)	
		विभाग ८५	735	750	4,750	4,939	Section 85	
2	ठाणे	2 (म) (i)	2,714	2,636	1,42,160	1,36,674	2 (म) (i)	Thane
		2 (म) (ii)	65	43	2,063	1,520	2 (म) (ii)	
		विभाग ८५	644	636	4,255	3,872	Section 85	
3	रायगड	2 (म) (i)	288	287	28,387	28,455	2 (म) (i)	Raigad
		2 (म) (ii)	1	1	5	5	2 (म) (ii)	
		विभाग ८५	92	87	715	642	Section 85	
4	रत्नागिरी	2 (म) (i)	130	123	7,692	7,744	2 (म) (i)	Ratnagiri
		2 (म) (ii)	2	1	113	20	2 (म) (ii)	
		विभाग ८५	80	79	417	443	Section 85	
5	सिंधुदुर्ग	2 (म) (i)	50	49	2,537	2,455	2 (म) (i)	Sindhudurg
		2 (म) (ii)	3	3	85	67	2 (म) (ii)	
		विभाग ८५	68	60	262	254	Section 85	
6	नाशिक	2 (म) (i)	778	767	45,391	44,242	2 (म) (i)	Nashik
		2 (म) (ii)	7	7	187	190	2 (म) (ii)	
		विभाग ८५	375	357	2,065	1,680	Section 85	
7	धुळे	2 (म) (i)	214	197	9,092	8,740	2 (म) (i)	Dhule
		2 (म) (ii)	1	1	3	14	2 (म) (ii)	
		विभाग ८५	145	141	635	679	Section 85	
8	जळगाव	2 (म) (i)	404	414	16,232	20,421	2 (म) (i)	Jalgaon
		2 (म) (ii)	13	15	619	726	2 (म) (ii)	
		विभाग ८५	275	272	1,127	1,267	Section 85	
9	अहमदनगर	2 (म) (i)	293	287	25,506	24,480	2 (म) (i)	Ahmednagar
		2 (म) (ii)	5	15	449	1,134	2 (म) (ii)	
		विभाग ८५	236	228	2,054	1,040	Section 85	
10	पुणे	2 (म) (i)	1,868	1,918	1,40,252	1,49,634	2 (म) (i)	Pune
		2 (म) (ii)	57	47	1,041	752	2 (म) (ii)	
		विभाग ८५	500	505	2,409	2,291	Section 85	
11	सातारा	2 (म) (i)	136	142	14,530	14,419	2 (म) (i)	Satara
		2 (म) (ii)	..	1	..	41	2 (म) (ii)	
		विभाग ८५	88	107	268	412	Section 85	
12	सांगली	2 (म) (i)	273	296	16,679	15,519	2 (म) (i)	Sangli
		2 (म) (ii)	4	4	168	135	2 (म) (ii)	
		विभाग ८५	231	262	873	1,004	Section 85	
13	सोलापूर	2 (म) (i)	206	198	19,896	18,949	2 (म) (i)	Solapur
		2 (म) (ii)	2	1	90	88	2 (म) (ii)	
		विभाग ८५	1,862	1,871	6,626	6,894	Section 85	

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 26.3— contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(3)	(2)
14	कोल्हापूर	2 (म) (i)	707	701	37,110	43,172	2 (म) (i)	Kolhapur
		2 (म) (ii)	19	15	518	492	2 (म) (ii)	
		विभाग ८५	449	427	2,412	2,174	Section 85	
15	औरंगाबाद	2 (म) (i)	339	348	34,075	37,091	2 (म) (i)	Aurangabad
		2 (म) (ii)	1	2	62	66	2 (म) (ii)	
		विभाग ८५	165	169	695	767	Section 85	
16	जालना	2 (म) (i)	127	128	6,749	6,572	2 (म) (i)	Jalna
		2 (म) (ii)	2 (म) (ii)	
		विभाग ८५	33	36	126	173	Section 85	
17	परभणी	2 (म) (i)	85	94	3,701	4,298	2 (म) (i)	Parbhani
		2 (म) (ii)	2 (म) (ii)	
		विभाग ८५	80	75	386	276	Section 85	
18	बीड	2 (म) (i)	42	38	2,583	2,585	2 (म) (i)	Beed
		2 (म) (ii)	2 (म) (ii)	
		विभाग ८५	55	62	291	337	Section 85	
19	नांदेड	2 (म) (i)	78	81	4,465	9,292	2 (म) (i)	Nanded
		2 (म) (ii)	..	1	..	6	2 (म) (ii)	
		विभाग ८५	101	92	1,105	533	Section 85	
20	उस्मानाबाद	2 (म) (i)	6	6	1,907	1,931	2 (म) (i)	Osmanabad
		2 (म) (ii)	2 (म) (ii)	
		विभाग ८५	16	16	89	81	Section 85	
21	लातूर	2 (म) (i)	42	33	3,174	2,711	2 (म) (i)	Latur
		2 (म) (ii)	2 (म) (ii)	
		विभाग ८५	47	49	246	348	Section 85	
22	बुलढाणा	2 (म) (i)	99	100	6,061	6,196	2 (म) (i)	Buldhana
		2 (म) (ii)	2	1	32	19	2 (म) (ii)	
		विभाग ८५	75	79	233	266	Section 85	
23	अकोला	2 (म) (i)	210	233	8,020	8,663	2 (म) (i)	Akola
		2 (म) (ii)	6	6	70	97	2 (म) (ii)	
		विभाग ८५	137	138	524	538	Section 85	
24	अमरावती	2 (म) (i)	153	173	6,494	6,735	2 (म) (i)	Amravati
		2 (म) (ii)	2	3	37	72	2 (म) (ii)	
		विभाग ८५	185	185	656	667	Section 85	
25	यवतमाळ	2 (म) (i)	64	81	6,776	8,098	2 (म) (i)	Yavatmal
		2 (म) (ii)	15	16	169	173	2 (म) (ii)	
		विभाग ८५	73	77	244	275	Section 85	
26	वर्धा	2 (म) (i)	83	79	7,349	6,940	2 (म) (i)	Wardha
		2 (म) (ii)	2 (म) (ii)	
		विभाग ८५	47	53	205	221	Section 85	
27	नागपूर	2 (म) (i)	729	734	36,658	36,999	2 (म) (i)	Nagpur
		2 (म) (ii)	17	10	584	562	2 (म) (ii)	
		विभाग ८५	538	547	2,234	2,253	Section 85	
28	भंडारा	2 (म) (i)	157	157	5,604	5,694	2 (म) (i)	Bhandara
		2 (म) (ii)	2 (म) (ii)	
		विभाग ८५	389	424	1,569	1,808	Section 85	
29	चंद्रपूर	2 (म) (i)	97	79	11,389	10,747	2 (म) (i)	Chandrapur
		2 (म) (ii)	2 (म) (ii)	
		विभाग ८५	220	244	797	950	Section 85	
30	गडचिरोली	2 (म) (i)	10	9	285	280	2 (म) (i)	Gadchiroli
		2 (म) (ii)	2 (म) (ii)	
		विभाग ८५	58	66	229	244	Section 85	

आधार.—औद्योगिक सुरक्षा व आरोग्य संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.

Source.— Directorate of Industrial Safety and Health, Govt. of Maharashtra, Mumbai.

26. कामगार व सेवायोजन/LABOUR AND EMPLOYMENT

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 26.4

माजी सैनिक, मागासवर्गीय व अनुसूचित जातीच्या कर्मचाऱ्यांचे वर्षवार अभिवेदन

Yearwise representation of Scheduled Castes, Backward Classes and Ex-Servicemen (Number)
(1993-94 & 1994-95)

सेवा वर्ग	मजूर केलेल्या जागा ३१ मार्च ९४ व ९५ रोजी		भरलेल्या जागा		अनुसूचित जातीचे कर्मचारी		मागासवर्गीय कर्मचारी		माजी सैनिक कर्मचारी	
Service Groups	Sanctioned Posts as on 31 st March 94 & 95		Filled posts		Scheduled Castes employees		Backward Class employees		Ex-Servicemen employees	
	1993-94	1994-95	1993-94	1994-95	1993-94	1994-95	1993-94	1994-95	1993-94	1994-95
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)
वर्ग Group--										
वर्ग - एक Class — I	41	42	33	33	08	08	12	12
वर्ग - दोन Class — II	107	108	78	83	14	16	35	34	2	2
वर्ग - तीन Class — III	889	899	873	860	159	150	338	345	21	21
वर्ग - चार Class — IV	217	217	213	201	71	95	83	78	25	25

आधार.-- सेवायोजन संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, नवी मुंबई.

Source.— Directorate of Employment, Government of Maharashtra, New Mumbai.

सत्यमेव जयते

26. कामगार व सेवायोजन/LABOUR AND EMPLOYMENT

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 26.5

संलग्न विनियम केंद्रानुसार नोंदणी झालेल्या अर्जांसाठी, नोकरी मिळालेल्यांची व जाहीर झालेल्या रिकाम्या जागांची संख्या
Registration, Placing and Vacancies Notified by Employment Exchange (Number)
(1993-94 and 1994-95)

Sr. No.	वर्ष	1970-71	1980-81	1990-91	1991-92	1992-93	1993-94	1994-95	Item
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(2)
1	नोंदणी झालेले	4,14,522	4,56,047	6,22,580	5,88,639	5,90,617	6,14,895	6,32,684	Registration
2	नोकरी मिळालेले	39,767	40,127	31,122	29,147	26,750	24,863	23,443	Placements
3	जाहीर झालेल्या रिकाम्या जागा	86,756	85,526	64,032	63,181	56,227	53,594	50,430	Vacancies notified
4	सादर केलेले	3,41,693	5,53,314	5,36,869	5,39,284	4,82,542	4,69,413	4,26,104	Submission
5	वार्षिक्या वेळी घातू नोंदवत असलेल्यांची संख्या	3,60,824	12,67,607	30,22,112	31,37,174	33,41,984	33,51,162	34,63,778	No. of candidates on live register at the end of the year.
6	शिल्लक असलेल्या रिकाम्या जागा	25,677	74,297	55,689	49,859	43,816	37,306	37,512	Vacancies Outstanding.
7	संलग्न विनियम केंद्राचा उपयोग करणारे मालक	18,272	17,080	14,679	6,957	6,793	6,201	5,637	Employers using Employment Exchanges.

आधार: ... सेवायोजन समालोचक, महाराष्ट्र शासन, नवी मुंबई

Source: — Directorate of Employment, Govt. of Maharashtra, New Mumbai.

26. कामगार व सेवायोजन/LABOUR AND EMPLOYMENT

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 26.6

उद्योगांच्या प्रकारानुसार रोजगार /Industrywise Employment
(1993-94 & 1994-95)

		खाजगी/Private							एकूण सर्व (३+४+९)	
अ.क्र	वर्ष	शासकीय	निम-शासकीय	उद्योग	व्यापार	वाहतूक आणि दळणवळण	इतर	एकूण		
Sr. No	Year	Government	Semi- Government	Industrial Sector	Trade	Transport and Commu- nication	Others	Total	Grand Total (३+४+९)	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	
(1)	1970-71	..	8,35,136	6,47,759	8,97,177	70,028	7,566	1,86,030	11,60,801	26,43,696
(2)	1980-81	..	9,34,072	9,87,270	10,39,256	53,460	7,579	2,60,191	13,60,486	32,81,828
(3)	1990-91	..	9,90,367	12,91,297	9,47,872	53,061	6,909	3,97,649	14,05,491	36,87,155
(4)	1991-92	..	10,16,672	13,00,954	9,47,318	53,606	6,771	4,09,817	14,17,512	37,35,138
(5)	1992-93	..	10,21,450	13,15,508	9,48,589	55,304	7,433	4,27,142	14,38,468	37,75,426
(6)	1993-94	..	10,03,521	13,25,365	9,38,001	54,955	7,375	4,36,955	14,37,286	37,66,172
(7)	1994-95	..	9,84,712	13,48,777	9,67,545	55,596	8,178	4,49,278	14,80,597	38,14,086

आधार :- जीवव्यवसाय सेवाकेंद्र, महाराष्ट्र शासन, नवी मुंबई.

Source.— Directorate of Employment, Govt. of Maharashtra, New Mumbai.

तयत्ता क्रमांक/Table No. 26.7

26. कामगार व सेवायोजन/
तक्ता क्रमांक/

खाणी/मळे/बंदरे इत्यादी

Employment in Mines/Plantation

उद्योग गट Industry Groups	1970-71			1980-81			1990-91		
	सार्वजनिक क्षेत्र Public Sector	खाजगी क्षेत्र Private Sector	एकूण Total	सार्वजनिक क्षेत्र Public Sector	खाजगी क्षेत्र Private Sector	एकूण Total	सार्वजनिक क्षेत्र Public Sector	खाजगी क्षेत्र Private Sector	एकूण Total
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
खाणी Mines ..	6,263	9,502	15,765	28,020	1,935	29,955	53,045	1,377	54,422
मळे Plantations	43	..	43	750	..	750
बंदरे Harbours/Ports. .	19,540	3,921	23,461	3,779	948	4,727	7,417	853	8,270

आधार.—सेवायोजन संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, नवी मुंबई.

Source.—Directorate of Employment, Government of Maharashtra, New Mumbai.

LABOUR AND EMPLOYMENT

TABLE No. 26.7

मधील रोजगार

/Harbour/Ports, etc.

(1993-94 & 1994-95)

1991-92			1992-93			1993-94			1994-95		
सार्वजनिक	खाजगी	एकूण	सार्वजनिक	खाजगी	एकूण	सार्वजनिक	खाजगी	एकूण	सार्वजनिक	खाजगी	एकूण
क्षेत्र	क्षेत्र		क्षेत्र	क्षेत्र		क्षेत्र	क्षेत्र		क्षेत्र	क्षेत्र	
Public	Private	Total	Public	Private	Total	Public	Private	Total	Public	Private	Total
Sector	Sector		Sector	Sector		Sector	Sector		Sector	Sector	
(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(19)	(20)	(21)	(22)
57,421	629	58,050	56,197	640	56,837	51,198	725	51,923	3,032	98	3,130
1,003	227	1,230	601	222	823	250	235	485	53,201	572	53,773
7,732	665	8,397	5,607	688	6,295	5,639	688	6,327	5,542	1,046	5,688

26. कामगार व सेवायोजन/LABOUR AND EMPLOYMENT

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 26.8

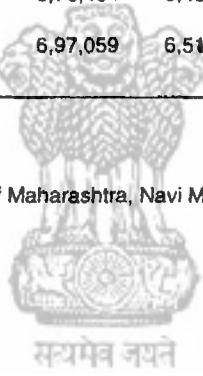
खाजगी आणि सार्वजनिक क्षेत्रातील अंदाजित रोजगार

Estimated Employment in Private and Public Sector
(1993-94 & 1994-95)

अ. क्र. Sr. No.	वर्ष Year	सार्वजनिक क्षेत्र / Public Sector				खाजगी क्षेत्र/ Private Sector		एकूण Total
		केंद्र शासन Central Government	राज्य शासन State Government	निम सरकारी Quasi- Government	स्थानिक संस्था Local Bodies	मोठे Large	लहान Small	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)
(1)	1970-71	4,30,885	4,04,161	2,44,570	4,03,189	10,97,771	62,707	26,43,283
(2)	1980-81	4,95,884	4,38,188	4,93,507	4,93,763	12,92,135	68,351	32,81,828
(3)	1990-91	4,81,109	5,09,258	6,91,690	5,99,607	13,30,084	75,407	36,87,155
(4)	1991-92	4,76,178	5,40,494	6,89,222	6,11,732	13,42,642	74,870	37,35,138
(5)	1992-93	4,76,779	5,44,671	6,81,451	6,34,057	13,61,120	77,348	37,75,426
(6)	1993-94	4,75,214	5,28,307	6,76,484	6,48,881	13,60,664	76,622	37,66,172
(7)	1994-95	4,59,769	5,24,943	6,97,059	6,54,718	14,01,339	79,258	38,14,086

आधार.- सेवायोजन संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, नवी मुंबई.

Source.— Directorate of Employment, Government of Maharashtra, Navi Mumbai.

26. कामगार व सेवोयोजन/LABOUR AND EMPLOYMENT

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 26.9

राज्य लोकसेवा आयोगाद्वारे जाहिरात दिलेल्या पदांची व शिफारस केलेल्या उमेदवारांची संख्या
No. of posts advertised and candidates recommended by the State Public Service Commission
(1993-94 and 1994-95)

सरळ प्रवेश किंवा मुलाखतीद्वारे भरती/राज्य सरकार			बृहन्मुंबई महानगरपालिका व बृहन्मुंबई विद्युत पुरवठा व परिवहन मंडळे			स्पर्धा परिक्षाद्वारे भरती/राज्य सरकार						
वर्ष Year	Direct recruitment or by interview method/StateGovt.			Municipal Corporation of Brihan Mumbai and Bombay Electricity supply and transport undertaking			Recruitment by Competitive Examination/State Govt.					
	जाहिरात दिलेली रिक्त पदे	अर्जदाराची संख्या	मुलाखतीला आलेले उमेदवार	शिफारस केलेले उमेदवार	जाहिरात दिलेली रिक्त पदे	अर्जदाराची संख्या	मुलाखतीला आलेले उमेदवार	शिफारस केलेले उमेदवार	जाहिरात दिलेली रिक्त पदे	अर्जदाराची संख्या	मुलाखतीला आलेले उमेदवार	शिफारस केलेले उमेदवार
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)
1970-71	445	5,626	1,326	416	7	156	47	5	1,615	23,383	592	1,733
1980-81	799	7,341	2,198	549	44	794	236	29	1,776	78,987	1,040	1,549
1990-91	1,043	20,162	2,233	626	82	223	154	51	1,415	1,01,316	1,092	1,260
1991-92	1,763	21,625	4,139	1,284	44	633	154	21	1,840	72,705	1,191	1,834
1992-93	1,148	40,775	2,316	684	17	229	65	12	1,262	61,556	2,147	1,216
1993-94	774	15,689	1,852	541	123	281	97	27	2,512	2,91,940	1,846*	2,176
1994-95	1,598	43,233	4,056	1,172	13	1,309	88	6	2,652	2,53,284	2,788	2,305

टीप.-(१) स्तंभ २, ६ व १० मधील आकडे लोकसेवा आयोगाने संबंधित वर्षात जाहिरात दिलेल्या पदाचे आहेत

(२) स्तंभ ३ ते ५, ७ ते ९ व ११ ते १३ मधील आकडे वर्षात भरती केलेल्यांचे आहेत.

(३) माहिती सकलित करताना ज्याच्या भरतीबद्दलचे निर्णय वर्षाखेर अनिर्णित आहेत, अशांचा समावेश केलेला नाही

* No interview for the post of Clerk-Typist (1,000) L-D Departmental Examination (58) आधार.---महाराष्ट्र लोकसेवा आयोग, मुंबई

Note.--- (1) Figures under column 2, 6 and 10 relates to those posts which were advertised by the commission in the concerned year.

(2) Figures under column 3 to 5, 7 to 9 and 11 to 13 contains the information for which recruitment action was completed during the year.

(3) Those recruitment cases which were incomplete at the end of year have not been taken into account while compiling the information

Source.--- Maharashtra Public Service Commission, Mumbai.

26. कामगार व सेवयोजन/LABOUR AND EMPLOYMENT

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 26.10

औद्योगिक दुखापतीची संख्या

Industrial Injuries
(1993-94 & 1994-95)

वर्ष Year	प्राणघातक Fatal		प्राणघातक नसलेले Non-fatal		एकूण Total	
	संख्या Number	दर Frequency rate	संख्या Number	दर Frequency rate	संख्या Number	दर Frequency rate
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
1970-71	108	N. A.	51,989	N. A.	52,097	N. A.
1980-81	133	0.04	85,898	27.54	86,031	27.58
1990-91	151	0.04	31,069	9.86	31,220	9.90
1991-92	130	0.04	25,231	8.53	25,361	8.57
1992-93	147	..	25,257 *	..	25,404	..
1993-94	124	..	27,395	..	27,519	..
1994-95	147	..	23,663	..	23,810	..

टीप :- N. A.—उपलब्ध नाही/Not Available.

*अस्थायी/Provisional.

आधार.— औद्योगिक सुरक्षा आणि आरोग्य संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.

Source.— Directorate of Industrial Safety and Health, Govt. of Maharashtra, Mumbai.

सत्यमेव जयते

26. कामगार व सेवोयोजन/LABOUR AND EMPLOYMENT

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 26.11 (A)

अपघात झालेल्या कामगारांची संख्या व त्यांना भरपाईपोटी दिलेली रक्कम

Number of workers who were involved in accidents and compensation paid to them (1993-94)

अ. क्र. Serial No.	वर्ग (2)	कारखान्यांची संख्या No. of Factories	कामगारांची दैनिक सरासरी Average number of workers employed per day		वर्षभरात ज्यांना अंतिम भरपाई दिली अशी प्रकरणे/दुखातीची प्रकरणे No. of cases/injuries in which final compensation was paid during the year	मृत्यु Death	कायम अपंगत्व Permanent disablement	तात्पुरते अपंगत्व Temporary disablement	मृत्यु Death	कायम अपंगत्व Permanent disablement	तात्पुरते अपंगत्व Temporary disablement	भरपाईपोटी दिलेली रक्कम (हजार रुपये) Amount of compensation paid (Thousand Rs.)	Category
			(प्रौढ) (Adult)	(बालके) (Minors)									
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)
1	कारखाने	2,180	3,28,515	649	19	169	3,059	14,75,437	16,21,879	23,05,092	Factories		
2	खाणी	25	17,465	0	10	17	827	7,69,634	2,60,022	22,52,780	Mines		
3	गोदी व बंदरे	26	6,267	0	0	2	81	0	23,252	1,56,618	Docks and ports		
4	इमारत व बांधकाम	44 ¹	8,241	0	12	11	45	9,15,927	2,02,407	67,987	Building and Construction		
5	नगरपालिका	17	1,048	5	0	0	0	0	0	0	Municipalities		
6	विद्युत पुरवठा संस्था	281	99,028	2	53	12	225	32,92,412	7,74,227	6,25,270	Electricity-supply companies		
7	चित्राट कंपनी	7	244	0	0	0	0	0	0	0	Cinema film manufacturing companies.		
8	रेल्वे	14	27,310	0	5	10	223	3,04,920	93,823	2,08,383	Railways		
9	पोस्ट व तार खाते	2	74	0	0	0	0	0	0	0	Posts and Telegraphs Deptt.		
	एकूण	2,597	4,88,192	656	99	221	4,460	67,58,330	29,75,610	56,16,130	Total		

आधार.—अभिक भरपाई आयुक्त, महाराष्ट्र शासन, मुंबई
Source.—Commissioner for Workmen's Compensation, Government of Maharashtra, Mumbai.

26. कामगार व सेवायोजन/LABOUR AND EMPLOYMENT

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 26.11 (B)

अपघात झालेल्या कामगारांची संख्या व त्यांना भरपाईपोटी दिलेली रक्कम

Number of workers who were involved in accidents and compensation paid to them
(1994-95)

अ. क्र. Serial No.	वर्ग (2)	कारखान्यांची संख्या No. of Factories	कामावरील कामगारांची दैनिक सरासरी Average number of workers employed per day	वर्षभरात ज्यांना अंतिम भरपाई दिली अशी प्रकरणे/दुखापतीची प्रकरणे No. of cases/injuries in which case final compensation was paid during the year		मृत्यु Death		कामावस्थे अपंगत्व Permanent disability		मृत्यु Death		कामावस्थे अपंगत्व Permanent disability		मृत्यु Death		कामावस्थे अपंगत्व Permanent disability		Category
				(प्रौढ) (Adult)	(बालके) (Minors)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	
				(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	
1	कारखाने	3,337	2,77,121	222	83	1,084	2,460	45,55,055	20,53,228	24,92,469	Factories							
2	खाणी	18	13,008	0	5	100	382	2,35,581	31,788	18,68,934	Mines							
3	गोदी व बंदरे	3	3,229	0	2	0	0	1,24,176	0	0	Docks and ports							
4	इमारत व बांधकाम	2	2,065	0	2	5	12	1,73,225	50,544	45,228	Building and Construction							
5	नगरपालिका	5	6,750	0	0	0	0	0	0	0	Municipalities							
6	विद्युत पुरवठा संस्था	308	1,26,825	159	49	13	3,453	40,39,549	4,14,705	37,02,646	Electricity-supply companies							
7	चित्रपट कंपनी	0	0	0	0	0	0	0	0	0	Cinema film manufacturing companies.							
8	रेल्वे	3	21,555	0	1	12	0	75,824	2,27,992	0	Railways							
9	पोस्ट व तार खाते	0	0	0	0	0	0	0	0	0	Posts and Telegraphs Dept.							
	एकूण	3,676	4,50,553	391	142	1,214	6,307	92,03,410	27,78,257	81,09,277	Total							

खातार—अधिक भरपाई आयुक्त, महाराष्ट्र शासन, मुंबई
Source.—Commissioner for Workmen's Compensation, Government of Maharashtra, Mumbai.

26. कामगार आणि सेवायोजन/LABOUR AND EMPLOYMENT

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 26.12

उद्योगानुसार संप आणि टाळेबंदीची संख्या/Industrywise Number of Strikes and Lockouts
(1993-94 and 1994-95)

संकेतांक Code	उद्योग	काम थांबण्याच्या प्रकारांची संख्या Number of work stoppages				गुंतलेल्या कामगारांची संख्या Number of workers involved		वाया गेलेले एकूण मनुष्य दिवसांची संख्या Number of mandays lost		Industry
		संप Strikes		टाळेबंदी Lockouts						
		1993-94	1994-95	1993-94	1994-95	1993-94	1994-95	1993-94	1994-95	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(2)
23	वस्त्रनिर्माण	13	12	6	8	18,688	8,163	41,54,000	7,77,966	Textile
35	अभियांत्रिकी	44	46	27	21	30,906	17,084	17,43,487	19,08,525	Engineering
31	रासायनिक	18	17	12	10	4,109	5,205	4,61,665	5,76,042	Chemical
39	संकीर्ण	35	26	9	12	10,375	4,151	9,82,572	2,12,931	Miscellaneous
	एकूण	110	101	54	51	64,078	34,603	73,41,724	34,75,464	Total

आधार.— कामगार आयुक्त, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.

Source.— Commissioner of Labour, Government of Maharashtra, Mumbai.

26. कामगार आणि सेवायोजन/LABOUR AND EMPLOYMENT

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 26.13 (A)

औद्योगिक तंटे/Industrial Disputes,
(1993-94)

वर्ष आणि महिना Year and Months	कपड गिरण्या Textiles				यंत्रोत्पादक कारखाने Engineering				संकीर्ण Miscellaneous				एकूण Total			
	संपादनी संख्या	संपादनील कामगारांची संख्या	वाय गेलेले मनुष्य दिवस (संख्या)	No. of workers involved	संपादनी संख्या	संपादनील कामगारांची संख्या	वाय गेलेले मनुष्य दिवस (संख्या)	No. of workers involved	संपादनी संख्या	संपादनील कामगारांची संख्या	वाय गेलेले मनुष्य दिवस (संख्या)	No. of workers involved	संपादनी संख्या	संपादनील कामगारांची संख्या	वाय गेलेले मनुष्य दिवस (संख्या)	No. of mandays lost
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)
1960	37	1,00,469	5,877	1,63,833	49	32,265	..	1,87,992	176	1,34,219	3,607	6,49,628	262	2,66,953	9,484	10,01,453
1970	102	1,89,990	6,959	6,19,684	222	52,663	4,542	6,19,929	344	1,26,382	1,856	10,12,102	668	34,90,351	13,357	22,51,715
1980	62	60,946	5,590	2,25,794	101	31,049	688	20,00,134	165	55,769	1,000	27,11,130	331	1,47,764	7,278	49,37,058
1985	19	13,488	26	7,65,733	87	16,999	1,472	21,60,504	75	9,498	1,220	14,29,613	181	39,985	2,718	43,46,850
1990	13	11,741	10	23,55,923	69	13,362	520	14,09,316	41	9,399	422	11,68,935	123	34,502	952	49,34,174
1991	17	11,792	641	12,433	84	9,592	261	18,27,712	75	14,474	114	15,05,472	176	35,858	1,016	51,06,082
1992	22	5,931	..	16,27,744	88	15,945	53	19,08,240	61	10,955	344	9,97,484	171	32,831	397	45,33,468
1993	7	9549	..	2,54,862	42	7,940	214	1,97,647	31	2,443	..	61,785	80	19,932	214	5,14,294
1993	10	10,033	..	2,36,984	41	7,458	58	1,52,161	32	3,417	1	60,211	83	20,908	59	4,49,356
1993	13	11,226	73	2,87,471	39	6,982	53	1,63,401	26	4,758	1	63,626	78	22,966	127	5,14,498
1993	10	10,794	73	2,75,004	38	7,436	8	1,67,781	25	2,672	28	65,581	73	20,902	109	5,08,366
1993	8	9,664	..	1,50,586	36	6,989	8	1,55,115	29	3,131	28	68,311	73	19,784	36	3,74,012
1993	7	5,208	..	1,39,596	40	7,032	65	1,71,458	26	3,213	..	58,201	73	15,453	65	3,69,255
1993	6	5,065	..	1,36,053	41	11,475	543	1,71,477	25	2,609	..	56,236	72	19,149	543	3,63,766
1993	5	4,744	..	1,29,948	42	11,960	600	2,80,166	27	3,835	..	59,731	74	20,539	600	4,69,845
1993	4	4,732	..	1,29,636	42	12,534	543	1,98,816	22	2,431	..	51,325	68	19,697	543	3,79,777
1993	5	4,741	..	1,34,611	35	14,338	485	1,85,182	27	3,787	414	71,984	67	22,866	899	3,91,777
1993	9	8,574	134	1,78,802	28	5,388	485	1,42,354	29	9,389	168	80,632	66	23,351	787	4,01,788
1993	10	4,710	128	1,31,884	29	4,516	485	1,23,334	30	3,480	395	68,954	69	12,706	1,008	3,24,172

26. कामगार आणि सेवायोजन/LABOUR AND EMPLOYMENT

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 26.13 (B)

औद्योगिक तंटे/Industrial Disputes,
(1994-95)

वर्ष आणि महिना Year and Month	कापड गिरण्या Textiles				यंत्रोत्पादक कारखाने Engineering				संकीर्ण Miscellaneous				एकूण Total			
	संपाची संख्या	संपाची संख्या	वाया गेलेले मनुष्य दिवस (संख्या)	संपाची संख्या	संपाची संख्या	वाया गेलेले मनुष्य दिवस (संख्या)	संपाची संख्या	संपाची संख्या	वाया गेलेले मनुष्य दिवस (संख्या)	संपाची संख्या	संपाची संख्या	वाया गेलेले मनुष्य दिवस (संख्या)	प्रत्यक्ष Directly	अप्रत्यक्ष Indirectly	प्रत्यक्ष Directly	अप्रत्यक्ष Indirectly
(1)	No. of strikes (2)	No. of strikes (3)	No. of mandays lost (4)	No. of strikes (5)	No. of strikes (6)	No. of mandays lost (7)	No. of strikes (8)	No. of mandays lost (9)	No. of strikes (10)	No. of mandays lost (11)	No. of strikes (12)	No. of mandays lost (13)	No. of workers involved (14)	No. of workers involved (15)	No. of workers involved (16)	No. of mandays lost (17)
जानेवारी/January 1994	10	6,223	..	89,030	33	6,108	485	1,61,089	29	4,864	182	1,02,181	72	17,195	667	3,52,300
फेब्रुवारी/February 1994	10	5,473	..	76,795	37	7,369	7	1,51,093	31	4,775	182	1,10,170	78	17,617	189	3,38,058
मार्च/March 1994	8	3,225	6	83,524	32	7,295	156	1,82,774	26	4,045	175	76,132	66	1,45,65	337	3,42,430
एप्रिल/April 1994	8	2,993	6	83,292	30	5,282	15	1,33,983	22	2,987	292	84,440	60	11,262	313	30,1,715
मे/May 1994	10	3,515	6	94,891	35	7,992	104	1,88,700	25	3,946	175	71,220	70	15,453	285	35,4,811
जून/June 1994	9	3,695	6	82,573	36	12,939	255	2,13,086	23	2,221	200	56,714	68	18,755	461	35,2,373
जुलै/July 1994	8	1,977	6	38,245	31	7,313	259	1,90,762	22	2,388	182	63,902	61	11,678	447	2,92,909
ऑगस्ट/August 1994	8	4,724	6	65,395	36	8,114	197	1,85,727	26	2,710	175	62,748	70	15,548	378	31,3,870
सप्टेंबर/September 1994	6	4,669	6	1,21,831	30	8,295	211	1,96,793	23	2,792	175	58,513	61	15,756	392	37,7,137
ऑक्टोबर/October 1994	12	4,950	6	89,812	33	8,343	167	1,81,610	22	2,822	220	68,798	67	16,115	393	34,0,220
नोव्हेंबर/November 1994	9	1,538	..	35,783	29	5,870	65	1,50,658	31	3,392	317	83,473	69	10,800	382	26,9,914
डिसेंबर/December 1994	7	1,138	..	34,782	29	5,900	64	1,49,674	25	2,604	220	72,454	61	9642	284	25,6,910

आधार.—कामगार आयुक्त, महाराष्ट्र शासन, मुंबई
Source.—Commissioner of Labour, Government of Maharashtra, Mumbai.

26. कामगार आणि सेवायोजन/LABOUR AND EMPLOYMENT

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 26.14

सभासद संख्येनुसार कामगार संघटना

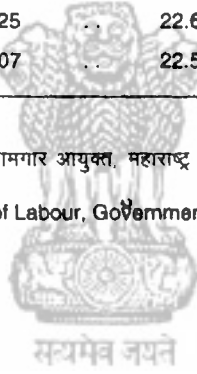
Distribution of Trade Unions according to their membership size

(1993-94 and 1994-95)

अनु- क्रमांक Sr. No.	सभासदांचा गट	कामगार संघटनांची एकूण संख्या		विवरणपत्र सादर करणाऱ्या कामगार संघटना		स्तंभ ४ वी स्तंभ ३ री टक्केवारी		सभासद (संख्या)		Group of Members
		Total Number of Trade Unions		Number of Trade Unions submitting the returns		Percentage of Col. 4 to Col. 3		Membership (No.)		
		1993-94	1994-95	1993-94	1994-95	1993-94	1994-95	1993-94	1994-95	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(2)
1	५० पेक्षा कमी	1,721	..	298	..	17.3,	..	12,879	..	Below 50
2	५० किंवा अधिक पण ३०० हून कमी.	2,186	..	584	..	26.72	..	83,10९	..	50 and above but below 300.
3	३०० आणि अधिक	2,323	..	525	..	22.60	..	11,95,312	..	300 and above
4	सर्व गट	6,230	..	1,407	..	22.58	..	12,91,300	..	All Groups

आधार .--कामगार आयुक्त, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.

Source .--Commissioner of Labour, Government of Maharashtra, Mumbai.

तक्ता क्रमांक/ Table No. 26.15

सत्यमेव जयते

26. कामगार आणि सेवायोजन
तक्ता क्रमांक
शेतमजूर आणि कुशल कामगार यांना मिळणारे वेतन

		कुशल कामगार/Skilled Labour								शेतमजूर
अ. क्र. Sr. No.	जिल्हा	सुतार/Carpenter		लोहार/Blacksmith		चाभार/Cobbler		पुरुष/Male		स्त्रिय
		1993-94	1994-95	1993-94	1994-95	1993-94	1994-95	1993-94	1994-95	1993-94
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)
1	बृहन्मुंबई	—	—	—	—	—	—	—	—	—
2	ठाणे	73.13	..	64.79	..	45.66	..	24.66	..	20.45
3	रायगड	70.30	..	58.92	..	53.42	..	33.86	..	26.62
4	रत्नागिरी	47.38	..	41.92	..	37.45	..	33.11	..	23.47
5	सिंधुदूर्ग	62.32	..	49.86	..	41.21	..	42.50	..	29.59
6	नाशिक	45.70	..	41.54	..	35.59	..	23.19	..	17.44
7	धुळे	42.24	..	39.53	..	29.27	..	28.51	..	24.72
8	जळगाव	N. A.	N. A.	N. A.	N. A.	N. A.	N. A.	N. A.	N. A.	N. A.
9	अहमदनगर	52.57	..	50.11	..	45.93	..	28.62	..	19.82
10	पुणे	66.48	..	61.90	..	48.19	..	35.14	..	30.03
11	सातारा	50.42	..	49.13	..	45.26	..	29.75	..	21.18
12	सांगली	53.39	..	47.03	..	41.72	..	22.87	..	15.09
13	सोलापूर	52.50	..	49.93	..	43.28	..	30.83	..	22.37
14	कोल्हापूर	61.67	..	62.92	..	62.08	..	23.75	..	18.33
15	औरंगाबाद	48.06	..	47.12	..	45.91	..	23.05	..	17.92
16	जालना	43.13	..	42.70	..	37.62	..	24.71	..	19.20
17	परमणी	45.55	..	46.23	..	39.19	..	29.23	..	18.63
18	बीड	32.86	..	30.32	..	29.42	..	25.90	..	17.52
19	नांदेड	38.15	..	37.04	..	33.22	..	30.74	..	22.57
20	उस्मानाबाद	43.25	..	41.25	..	20.67	..	27.08	..	20.00
21	लातूर	40.35	..	38.40	..	39.92	..	23.89	..	15.58
22	बुलढाणा	41.77	..	40.31	..	32.49	..	21.90	..	15.32
23	अकोला	41.53	..	37.75	..	31.03	..	24.87	..	18.20
24	अमरावती	51.80	..	51.80	..	47.65	..	41.51	..	30.26
25	यवतमाळ	41.38	..	41.50	..	42.87	..	30.52	..	24.08
26	वर्धा	40.91	..	39.72	..	30.87	..	27.44	..	16.92
27	नागपूर	63.76	..	54.54	..	43.65	..	30.00	..	21.88
28	भंडारा	35.29	..	35.24	..	25.69	..	23.43	..	17.38
29	चंद्रपूर	49.58	..	45.37	..	39.66	..	25.00	..	20.00
30	गडचिरोली	45.38	..	43.96	..	35.14	..	25.00	..	18.57
महाराष्ट्र राज्य		49.32	..	46.10	..	39.43	..	28.25	..	20.83

LABOUR AND EMPLOYMENT

TABLE No. 26.15

Wages paid of Agricultural and skilled labourers for the year

(1993-94 and 1994-95)

(रुपये/ In Rupees)

Field Labour			इतर शेतमजूर/Other Agriculture Labour						
Female	मुले/Children		पुरुष/Male		स्त्रिया/Female		गुराखी/Hardsmen		District
1994-95	1993-94	1994-95	1993-94	1994-95	1993-94	1994-95	1993-94	1994-95	
(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(19)	(20)	(2)
N. A.	N. A.	N. A.	N. A.	N. A.	N. A.	N. A.	N. A.	N. A.	Brihan Mumbai
..	14.58	..	24.29	..	20.16	..	16.54	..	Thane
..	16.20	..	28.59	..	23.05	..	21.40	..	Raigad
..	14.55	..	33.37	..	22.69	..	26.67	..	Ratnagiri
..	20.32	..	37.32	..	27.09	..	32.32	..	Sindhudurg
..	12.91	..	23.12	..	16.70	..	14.69	..	Nashik
..	15.61	..	28.77	..	23.97	..	12.86	..	Dhule
..	N. A.	..	N. A.	..	N. A.	..	N. A.	..	Jalgaon
..	12.37	..	25.27	..	17.95	..	20.84	..	Ahmednagar
..	23.69	..	34.81	..	29.13	..	32.87	..	Pune
..	15.93	..	27.58	..	20.35	..	30.18	..	Satara
..	12.69	..	23.20	..	15.86	..	26.15	..	Sangli
..	16.63	..	31.67	..	22.78	..	36.44	..	Solapur
..	14.50	..	23.75	..	17.45	..	33.75	..	Kolhapur
..	13.01	..	22.65	..	16.91	..	28.98	..	Aurangabad
..	15.82	..	24.67	..	18.00	..	24.28	..	Jalna
..	14.55	..	27.72	..	18.56	..	27.69	..	Parbhani
..	11.58	..	25.69	..	19.49	..	18.03	..	Beed
..	10.00	..	28.67	..	20.50	..	10.92	..	Nanded
..	13.75	..	27.08	..	20.00	..	21.67	..	Oshanabad
..	12.36	..	24.10	..	15.10	..	24.56	..	Latur
..	10.66	..	18.97	..	14.24	..	18.98	..	Buldhana
..	12.89	..	24.53	..	17.62	..	20.27	..	Akola
..	24.14	..	41.35	..	30.10	..	27.88	..	Amravati
..	16.86	..	31.24	..	24.09	..	37.20	..	Yavatmal
..	11.62	..	25.64	..	18.32	..	24.27	..	Wardha
..	16.77	..	26.98	..	18.98	..	27.29	..	Nagpur
..	11.26	..	22.36	..	16.80	..	20.15	..	Bhandara
..	15.00	..	25.00	..	20.00	..	37.04	..	Chandrapur
..	13.45	..	24.24	..	18.10	..	20.76	..	Gadchiroli
..	14.77	..	27.24	..	20.07	..	24.85	..	Maharashtra State

जम्मा:- कृषि सचालनालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source.— Directorate of Agriculture, Government of Maharashtra, Pune.

26. कामगार व सेवायोजन/LABOUR AND EMPLOYMENT

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 26.16

कारखान्यात काम करणाऱ्या स्त्रियांची संख्या व त्यांना दिलेले प्रसुतीविषयक फायदे

Yearwise Number of Female Workers Employed in Factories and Maternity Benefits Given
(1993-94 & 1994-95)

माहिती (1)	1970-71 (2)	1980-81 (3)	1990-91 (4)	1991-92 (5)	1993-94 (6)	1994-95 (7)	Particulars (1)
1 संस्थासाठीचे प्रसुतीविषयक फायदे उपलब्ध असलेल्या संस्थांची संख्या.	2,300	3,704	561	967	746	776	No. of Establishment covered by the Establishment maternity benefits etc.
2 विवरणपत्र सादर करणाऱ्या संस्थांची संख्या.	623	2,192	474	423	529	453	No. of Establishment making returns.
3 विवरणपत्र सादर करणाऱ्या संस्थातील काम करणाऱ्या स्त्रियांची सरासरी दैनिक संख्या.	7,798	25,629	10,957	11,447	13,268	14,630	Average daily number of women employed in establishments making returns.
4 प्रसुतीविषयक फायद्याची मागणी करणाऱ्या स्त्रियांची वर्षातील संख्या.	171	425	283	283	419	505	No. of women who claimed maternity benefit during the year.
5 पूर्ण किंवा अर्ध्या मागण्या मान्य केलेल्यांची संख्या.	147	234	282	270	357	484	No. of claims accepted and paid either fully or partially.
6 बोनससहित प्रसुतीच्या फायद्यासह देण्यात आलेली एकूण रक्कम (रुपयात).	77,158	4,60,401	13,01,875	13,80,485	26,49,977	42,28,467	Total amount of maternity benefit paid (including bonus in Rs.)
7 प्रसुती पूर्व स्थितीचे फायदे घेऊन काम करणाऱ्या स्त्रियांच्या प्रकरणांची संख्या.	No. of cases in which women employed fully maternity benefits prior to confinements.
8 देण्यात आलेली सरासरी रक्कम (रुपयात)	648	8,752	..	5,113	7,423	8,737	Average Amount paid in Rs.

आधार.— मुख्य निरीक्षक कारखाने, कारखाने निरीक्षण कार्यालय, मुंबई.

Source.— Chief Inspector of Factories, Mumbai.

26. कामगार व सेवायोजन/LABOUR AND EMPLOYMENT

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 26.17 (A)

सुती कापड उद्योग व यंत्रोत्पादन कारखान्यातील निवडक केंद्रातील गैरहजेरी

Absenteeism in Cotton Textile and Engineering Industries at Selected Centres
(1993-94)

(टक्केवारी/Percentage)

वर्ष आणि महिने Year and Months	सुती कापड उद्योग Cotton Textile Industry								रसायने व रासायनिक पदार्थांचे उत्पादन Chemical and Chemical Products			धातुचे उत्पादन Metal products	
	मुंबई Mumbai	जळगाव Jalgaon	सोलापूर Solapur	औरंगाबाद Aurangabad	नांदेड Nanded	नागपूर Nagpur	इतर केंद्र Other Centres	एकूण केंद्र Total Centres	मुंबई Mumbai	ठाणे Thane	पुणे Pune	मुंबई Mumbai	रायगड Raigad
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)
1970 ..	19.23	11.50	25.40	15.89	32.63	21.24	15.30	19.60
1980 ..	22.21	24.11	36.95	18.36	30.43	23.10	24.85	23.27	16.72	18.61	17.22	16.30	15.22
1990 ..	17.99	18.38	17.41	20.59	34.85	25.17	22.94	18.93	19.96	19.11	..	20.69	15.44
1991 ..	20.02	21.23	27.86	15.53	47.65	23.36	23.88	21.86	18.94	18.60	1.98	19.17	11.50
1992 ..	18.46	20.89	30.09	15.92	50.82	34.24	22.36	20.62	19.66	10.96	3.65	19.70	14.97
1993 ..	18.26	22.90	32.41	18.07	27.78	..	24.72	19.94
एप्रिल/April	22.91	25.92	44.83	31.71	28.96	40.09	30.15	25.06	17.40	17.69	11.14	19.87	15.99
मे/May	21.26	..	20.53	18.31	26.27	..	25.25	21.59	28.25	28.59	..	33.32	27.72
जून/June	17.49	17.80	21.60	16.93	29.89	..	21.29	18.12	19.65	18.53	..	20.45	..
जुलै/July	14.21	17.17	17.41	17.04	28.42	31.58	19.32	15.83	14.51	15.77	..	15.71	14.48
ऑगस्ट/August	17.72	18.62	16.52	13.97	26.14	30.91	22.85	18.70	13.76	13.12	..	13.68	9.26
सप्टेंबर/Sept.	15.90	17.59	16.28	14.71	25.31	27.99	16.95	16.70	17.70	10.12	..	14.60	9.21
ऑक्टोबर/Oct.	18.22	19.98	42.32	16.46	29.28	..	20.67	19.85	13.81	13.37	..	14.51	9.21
नोव्हेंबर/Nov.	17.12	19.12	19.60	13.85	27.60	..	18.37	17.54	18.58	17.83	..	18.06	14.03
डिसेंबर/Dec.	19.02	17.01	..	18.76	12.81
जानेवारी/Jan.
फेब्रुवारी/Feb.
मार्च/March

तक्ता क्रमंक/TABLE No. 26.17 (A)—contd.

वर्ष आणि महिने Year and Months	विद्युत यंत्र साधुगी व्यतिरिक्त यंत्र साधुगी Machinery except electrical machinery					विद्युत साधुगी Electrical machinery			परिवहन साधुगी Transport equipment			पेट्रोलियम व इगळी कोळसा या पदार्थांचे उत्पादन Petroleum and coal products
	मुंबई Mumbai	पुणे Pune	सातारा Satara	सोलापूर Solapur	कोल्हापूर Kolhapur	मुंबई Mumbai	पुणे Pune	मुंबई Mumbai	ठाणे Thane	पुणे Pune		
	(15)	(16)	(17)	(18)	(19)	(20)	(21)	(22)	(23)	(24)	(25)	
(1)												
1970
1980	10.38	17.91	12.11	16.01	..	13.35	14.04	17.68	11.14
1990	16.35	14.87	10.92	14.62	10.56	13.64	13.42	23.13	15.41	11.18	N. A.	N. A.
1991	15.38	14.79	0.97	11.88	10.48	13.83	10.36	23.05	17.64	9.74	N. A.	N. A.
1992	13.95	14.19	..	13.97	22.65	24.53	2.13	23.17	17.28	7.77	N. A.	N. A.
1993	10.81	15.50	..	17.74	14.07	25.75	..	25.58	18.21	9.76
मे/May	15.29	23.44	..	19.92	14.18	32.17	..	36.86	26.50	16.15
जून/June	14.86	16.04	..	15.05	12.30	26.87	..	24.80	15.42
जुलै/July	11.40	13.27	..	13.48	9.69	18.54	..	12.87
ऑगस्ट/August	16.42	8.16	9.24	27.40	..	17.41	11.65	53.72
सप्टेंबर/Sept.	14.42	13.12	..	15.78	9.41	23.48	..	25.90	17.79	54.81
ऑक्टोबर/Oct.	11.01	12.34	..	13.62	9.84	18.22	..	19.97	10.96	58.15
नोव्हेंबर/Nov.	14.62	22.25	..	16.39	12.59	19.60	..	25.05	14.80	59.06
डिसेंबर/Dec.	18.91	15.14	..	13.57	11.83	14.30	..	22.59	16.21
जानेवारी/Jan.
फेब्रुवारी/Feb.
मार्च/March

N. A. माहिती उपलब्ध नाही/Information not received.

अन्वय - कामगार आयुक्त, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.

Source—Commissioner of Labour, Government of Maharashtra, Mumbai

26. कामगार व सेवयोजन/LABOUR AND EMPLOYMENT

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 26.17 (B)

सुती कापड उद्योग व यंत्रोत्पादन कारखान्यातील निवडक केंद्रातील गैरहजेरी

Absenteeism in Cotton Textile and Engineering Industries at Selected Centres (1994-95)

(टक्केवारी/Percentage)

वर्ष आणि महिने Year and Months	सुती कापड उद्योग Cotton Textile Industry								रसायने व रासायनिक पदार्थांचे उत्पादन Chemical and Chemical Products			धातुचे उत्पादन Metal products	
	मुंबई Mumbai	जळगाव Jalgaon	सोलापूर Solapur	औरंगाबाद Aurangabad	नांदेड Nanded	नागपूर Nagpur	इतर केंद्र Other Centres	एकूण केंद्र Total Centres	मुंबई Mumbai	ठाणे Thane	पुणे Pune	मुंबई Mumbai	रायगड Raigad
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)
1970 ..	19.23	11.50	25.40	15.89	32.63	21.24	15.30	19.60
1980 ..	22.21	24.11	36.95	18.36	30.43	23.10	24.85	23.27	16.72	18.61	17.22	16.30	15.22
1990 ..	17.99	18.38	17.41	20.59	34.85	25.17	22.94	18.93	19.96	19.11	..	20.69	15.44
1991 ..	20.02	21.23	27.86	15.58	47.65	23.38	23.88	21.86	18.94	18.60	1.98	19.17	11.50
1992 ..	18.46	20.89	30.09	15.92	50.82	34.24	22.36	20.62	19.66	16.96	3.65	19.70	14.97
1994 ..	20.25	25.24	20.52	19.61	28.24	22.65	26.73	20.83	21.45	17.45	..	21.47	15.94
एप्रिल/April	28.61	27.34	24.97	33.14	39.55	30.22	30.27	28.87	30.38	28.02	..	39.08	32.39
मे/May	22.88	21.34	19.46	16.57	34.44	25.63	27.35	23.15	17.23	18.35	..	21.67	13.81
जून/June	18.36	18.21	20.56	13.75	22.29	23.52	22.09	12.65	16.35	14.77	..	15.59	12.49
जुलै/July	19.55	18.58	14.65	13.96	19.37	21.45	18.81	12.39	15.01	13.55	..	15.12	9.29
ऑगस्ट/August	16.62	18.94	20.12	12.83	20.24	20.78	22.22	17.19	16.76	16.42	..	18.08	13.78
सप्टेंबर/Sept.	15.41	20.28	18.92	12.03	22.66	..	19.11	15.89	14.94	12.85	9.29	12.77	10.75
ऑक्टोबर/Oct.	17.94	18.29	25.55	16.72	27.99	21.18	23.33	19.04	19.76	16.74	..	19.86	15.40
नोव्हेंबर/Nov.	16.44	19.43	25.13	12.69	40.20	21.02	22.15	17.90	19.46	17.75	..	18.12	14.48
डिसेंबर/Dec.	15.30	18.35	16.30	8.17	25.71	21.49	20.27	16.00	16.80	15.62	..	15.37	14.15
जानेवारी/Jan.	17.31	23.55	25.64	10.26	24.31	25.16	23.68	18.71	17.31	17.16	..	18.36	13.95
फेब्रुवारी/Feb.	17.26	21.40	20.64	10.18	24.01	24.42	22.22	17.91	18.46	15.84	..	16.79	..
मार्च/March													

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 26.17 (B)—contd.

वर्ष आणि महिने Year and Months	विद्युत यंत्र सागुनी व्यतिरिक्त यंत्र सागुनी Machinery except electrical machinery				विद्युत सागुनी Electrical machinery				परिवहन सागुनी Transport equipment				पेट्रोलियम व दगडी कोळसा या पदार्थांचे उत्पादन Petroleum and coal products
	मुंबई Mumbai	पुणे Pune	सातारा Satara	सोलापूर Solapur	कोल्हापूर Kolhapur	मुंबई Mumbai	पुणे Pune	मुंबई Mumbai	ठाणे Thane	पुणे Pune			
	(15)	(16)	(17)	(18)	(19)	(20)	(21)	(22)	(23)	(24)			
(1)	(15)	(16)	(17)	(18)	(19)	(20)	(21)	(22)	(23)	(24)	(25)		
1970		
1980	10.38	17.91	12.11	16.01	..	13.35	14.04	17.68	11.14		
1990	16.35	14.87	10.92	14.62	10.56	13.64	13.42	23.13	15.41	11.18	N. A.		
1991	15.38	14.70	0.97	11.88	10.48	13.83	10.36	23.05	17.64	9.74	N. A.		
1992	13.95	14.19	..	13.97	22.65	24.53	2.13	23.17	17.28	7.77	N. A.		
1994	16.38	15.67	..	19.31	13.54	26.97	..	21.38	16.13		
मे/May	28.37	22.98	..	23.38	15.82	17.66	..	29.93	30.67		
जून/June	18.75	18.19	..	19.26	12.14	21.68	..	22.71	17.16		
जुलै/July	14.37	12.65	..	17.07	9.52	18.96	..	18.36	11.17		
ऑगस्ट/August	11.93	13.05	..	16.93	9.33	19.08	..	21.50	10.65		
सप्टेंबर/Sept.	15.24	14.11	..	18.77	9.65	19.24	..	20.91	15.34	5.82	..		
ऑक्टोबर/Oct.	13.33	11.33	..	16.87	10.02	13.21	..	19.62	16.23	6.65	..		
नोव्हेंबर/Nov.	20.12	19.88	..	20.50	13.10	17.69	..	23.68	18.30	11.40	..		
डिसेंबर/Dec.	19.51	15.06	..	20.46	12.49	21.70	13.36	20.88	14.31	11.95	..		
जानेवारी/Jan.	16.32	13.18	..	19.35	10.89	15.16	11.29	20.91	..	9.55	..		
फेब्रुवारी/Feb.	16.38	14.96	..	19.15	12.31	16.59	..	20.26	13.46	13.10	..		
मार्च/March	18.24	13.86	..	9.56	10.62	18.76	..	22.64	13.32	9.67	..		

N. A. माहिती उपलब्ध नाही/Information not available.

आधार:—कामगार आयुक्त, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.

Source.—Commissioner of Labour, Government of Maharashtra, Mumbai

26. कामगार व सेवायोजन/LABOUR AND EMPLOYMENT

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 26.18

श्रमिक नुकसान भरपाई कायदा, १९२३ खालील प्रकरणे

Cases Decided Under Workmen's Compensation Act, 1923

(1993 and 1994)

अनुक्रमांक Sr. No.	जिल्हा	न लढविलेली प्रकरणे Non-contested Cases		लढविलेली प्रकरणे Contested Cases		समझोता झालेली प्रकरणे Cases of Agreements		District
		1993	1994	1993	1994	1993	1994	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(2)
1	बृहन्मुंबई	53	405	117	197	..	187	Brihan Mumbai
2	ठाणे	25	24	40	77	58	48	Thane
3	रायगड	75	82	7	20	58	91	Raigad
4	रत्नागिरी	3	2	Ratnagiri
5	सिंधुदुर्ग	Sindhudurg
6	नाशिक	18	18	5	5	Nashik
7	धुळे	18	45	31	18	1	..	Dhule
8	जळगाव	..	8	64	68	9	4	Jalgaon
9	अहमदनगर	..	25	..	33	..	10	Ahmednagar
10	पुणे	Pune
11	सातारा	23	42	5	8	6	5	Satara
12	सांगली	21	12	..	1	Sangli
13	सोलापूर	5	..	17	13	Solapur
14	कोल्हापूर	..	3	25	24	16	12	Kolhapur
15	औरंगाबाद	..	23	13	12	22	8	Aurangabad
16	जालना	9	3	Jalna
17	परभणी	1	5	6	14	Parbhani
18	बीड	Beed
19	नांदेड	14	12	13	13	Nanded
20	उस्मानाबाद	4	..	2	9	Osmanabad
21	लातूर	33	20	Latur
22	बुलढाणा	4	4	5	4	14	7	Buldhana
23	अकोला	19	20	2	3	Akola
24	अमरावती	4	7	12	15	..	1	Amravati
25	यवतमाळ	Yavatmal
26	वर्धा	Wardha
27	नागपूर	..	4	41	68	20	94	Nagpur
28	भंडारा	..	6	13	11	3	2	Bhandara
29	चंद्रपूर	Chandrapur
30	गडचिरोली	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		226	665	514	677	214	478	Maharashtra State

आधार.—श्रमिक भरपाई आयुक्त यांचे कार्यालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.

Source.—Office of the Commissioner for Workmen's Compensation, Government of Maharashtra, Mumbai.

26. कामगार व सेवायोजन/LABOUR AND EMPLOYMENT

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 26.19

नोंदणीकृत कामगार संघटनांची संख्या, सभासद संख्या, उत्पन्न, खर्च व निधी

Number of Registered Trade Unions and Membership, Income, Expenditure and Funds
(1993 & 1994)

वर्ष/Year	कामगार संघटना (संस्था) No. of Trade Unions		विवरणपत्र सादर करणाऱ्यांचेपत्र शेकडा प्रमाण Percentage	वर्ष अखेर विवरण सादर करणाऱ्या संघटनांची सभासद संख्या (हजारात) Membership of those who sub- mit returns at the end of the year (Number in thousand)	वर्षाच्या सुरुवातीची शिल्लक धरून संबंधित वर्षातील उत्पन्न (रु. लाखात) Income during the year under consideration including opening balance (Rs. in lakhs)	संबंधित वर्षातील खर्च (रु. लाखात) Expenditure during the year under consi- deration (Rs. in lakhs)	वर्ष अखेरीस शिल्लक असलेला निधी (रु. लाखात) Balance funds at the closing of the year (Rs. in lakhs)
	नोंदलेल्या Registered	विवरणपत्र सादर करणाऱ्या Submitting returns	Percentage response	Membership of those who sub- mit returns at the end of the year (Number in thousand)	Income during the year under consideration including opening balance (Rs. in lakhs)	Expenditure during the year under consi- deration (Rs. in lakhs)	Balance funds at the closing of the year (Rs. in lakhs)
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
1960-61	..	1,417	833	59	578	26	43
रोजी/As on--							
डिसेंबर/December 1970	..	2,659	1,091	41	776	105	159
डिसेंबर/December 1980	..	3,461	2,248	64	2,218	601	866
डिसेंबर/December 1985	..	3,916 @	2,655 @	68	3,163	122	1,749
डिसेंबर/December 1990	..	4,752	2,225	47	3,204	3,441	1,972
डिसेंबर/December 1991	..	5,23	1,897	3,564	2,077	4,443	3,162
डिसेंबर/December 1992	..	5,830	1,735	29.75	1,883	3,839	2,805
डिसेंबर/December 1993	..	6,230	1,407	22.58	1,291
डिसेंबर/December 1994

टीप.—@ ह्यात ५५ महासंघांचा समावेश आहे.

@ This includes 55 Federations

आधार.—कामगार आयुक्त, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.

Source.—Commissioner of Labour, Government of Maharashtra, Mumbai.

26. कामगार व सेवायोजन/LABOUR AND EMPLOYMENT

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 26.20

महाराष्ट्र राज्यातील शासकीय, जिल्हा परिषद व नगर परिषद कार्यालयातील कर्मचारी संख्या
(वर्ष १९८१ ते १९९४)

No. of Employees in State Government, Zilla Parishad and Municipal Council Offices in Maharashtra State
(Year 1981 to 1994)

अनु- क्रमांक		वर्ष/Year								Institute
Sr. No.	संख्या	1981 (1-4-81)	1985 (1-4-85)	1987 (1-4-87)	1990 (1-4-90)	1991 (1-4-91)	1992 (1-4-92)	1993 (1-4-93)	1994 (1-4-94)	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(2)
1	शासकीय—									1. Government—
	भरलेली पदे	5,00,542	5,79,772	6,30,350	6,73,135	6,99,998	6,84,960	6,89,341	6,78,088	Filled in post
	रिक्त पदे	33,316	25,311	38,832	50,402	53,467	56,060	48,507	58,519	Vacant posts
	एकूण पदे	5,33,858	6,05,083	6,69,182	7,23,537	7,53,465	7,41,020	7,37,848	7,36,607	Total Posts
2	जिल्हा परिषद—									2. Zilla Parishad—
	भरलेली पदे	2,64,313	2,88,196	3,28,088	3,49,447	3,54,122	3,77,944	3,93,453	4,06,660	Filled in post
	रिक्त पदे	12,642	9,156	11,714	15,997	19,731	24,991	22,067	28,190	Vacant Posts
	एकूण पदे	2,76,955	2,97,352	3,39,802	3,65,444	3,73,853	4,02,935	4,15,520	4,34,850	Total Posts
3	नगर परिषद—									3. Municipal Councils—
	भरलेली पदे	73,441	60,777	67,490	75,213	79,721	78,782	81,999	82,332	Filled in Posts
	रिक्त पदे	3,414	1,930	2,519	2,702	2,997	3,873	3,955	4,788	Vacant Posts
	एकूण पदे	76,855	62,707	70,009	77,915	82,718	82,655	85,954	87,120	Total Posts

आधार.—अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, मुंबई

Source.—Directorate of Economics and Statistics, Mumbai.

26. कामगार व सेवायोजन/LABOUR AND EMPLOYMENT

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 26.21

राज्य शासकीय, जिल्हा परिषद व नगर परिषद कार्यालयातील जिल्हावार स्त्री-पुरुष कर्मचारी (रिक्त पदे वगळून)

Districtwise No. of Employees by sex in State Government, Zilla Parishad and Municipal Council (Excluding Vacant Posts)
(1993 and 1994)

अनु- क्रमांक Sr. NO.	जिल्हा (2)	शासकीय State Government				जिल्हा परिषद Zilla Parishad				नगर परिषद Municipal Councils				District
		पुरुष Male		स्त्रिया Females		पुरुष Male		स्त्रिया Females		पुरुष Male		स्त्रिया Females		
		1993 (3)	1994 (4)	1993 (5)	1994 (6)	1993 (7)	1994 (8)	1993 (9)	1994 (10)	1993 (11)	1994 (12)	1993 (13)	1994 (14)	
(1)	(2)													(2)
1	बृहन्मुंबई	85,625	86,305	18,355	18,947	Brihan Mumbai
2	ठाणे	30,749	30,452	8,914	8,795	9,275	8,587	6,251	6,149	6,703	6,875	2,461	2,498	Thane
3	रायगड	12,195	12,441	3,057	3,042	6,255	6,717	4,728	4,984	1,881	1,908	811	844	Raigad
4	रत्नागिरी	12,005	12,066	2,211	2,221	8,471	8,229	4,793	4,909	767	816	261	262	Ratnagiri
5	सिंधुदुर्ग	6,771	6,688	895	731	4,660	4,765	3,599	3,557	195	199	58	63	Sindhudurg
6	नाशिक	27,412	26,838	1,948	2,490	11,659	11,399	8,729	9,130	2,639	2,699	1,253	1,260	Nashik
7	धुळे	17,530	17,605	1,582	1,540	8,748	8,794	7,102	7,276	3,095	2,490	1,261	1,022	Dhule
8	जळगाव	15,671	15,540	2,549	2,611	11,083	11,094	5,272	5,312	5,132	5,196	1,651	1,794	Jalgaon
9	अहमदनगर	19,901	19,234	4,170	2,428	11,917	11,898	5,638	6,002	3,264	3,177	1,294	1,290	Ahmednagar
10	पुणे	53,682	53,850	7,349	7,689	11,798	12,097	9,503	9,807	1,320	1,338	717	726	Pune
11	सातारा	17,139	16,936	1,730	1,751	10,196	10,269	5,808	5,802	1,839	1,781	926	833	Satara
12	सांगली	12,491	12,696	2,584	1,286	7,808	7,759	4,305	5,856	2,552	2,443	997	1,031	Sangli
13	सोलापूर	20,779	19,271	1,808	1,635	10,852	11,100	5,695	6,338	1,750	1,812	657	697	Solapur
14	कोल्हापूर	17,376	17,524	1,472	1,511	11,054	11,243	4,774	5,027	2,313	2,338	895	1,011	Kolhapur
15	औरंगाबाद	21,620	18,066	2,211	2,103	7,950	8,086	4,314	4,064	660	588	223	207	Aurangabad
16	जालना	9,561	10,394	867	288	6,426	6,379	1,595	2,092	791	850	296	345	Jalna
17	परभणी	15,107	14,947	1,068	652	10,309	9,944	3,487	4,423	1,882	1,921	666	655	Parbhani
18	बीड	15,346	14,448	959	975	9,063	9,162	4,500	5,645	1,367	1,352	365	365	Beed
19	नांदेड	19,623	19,819	2,566	1,183	10,743	10,985	3,321	5,235	2,103	2,131	607	583	Nanded
20	उस्मानाबाद	9,966	10,230	2,528	2,910	6,945	7,277	1,736	1,885	974	885	389	422	Osmanabad

21	लाहूर	9,780	9,890	391	426	7,636	8,277	3,907	4,343	1,121	1,123	371	425	Latur
22	बुलढाणा	12,218	12,452	1,305	1,257	8,767	9,568	2,724	3,148	2,685	2,572	629	632	Buldhana
23	अकोला	15,682	15,653	2,380	2,351	9,073	9,488	3,146	3,572	3,236	3,229	1,330	1,327	Akola
24	अमरावती	21,403	20,805	1,441	2,048	8,475	8,370	4,282	4,816	1,926	1,908	477	495	Amravati
25	यवतमाळ	16,873	16,837	861	958	10,217	10,185	7,525	7,545	1,982	2,065	733	754	Yavatmal
26	वर्धा	8,916	8,831	971	997	4,571	4,624	1,954	2,170	1,761	1,852	670	720	Wardha
27	नागपूर	39,902	36,787	6,162	6,109	7,749	7,652	4,758	5,174	1,663	1,799	692	704	Nagpur
28	भंडारा	15,084	15,441	1,138	1,010	10,744	10,653	4,892	4,752	2,043	2,009	856	808	Bhandara
29	चंद्रपूर	13,335	13,575	1,091	1,165	7,543	7,433	6,360	6,311	1,729	1,895	847	1,067	Chandrapur
30	गडचिरोली	10,231	10,675	647	536	4,945	5,073	3,823	4,229	207	213	26	28	Gadchiroli
31	दिल्ली	137	125	10	8	Delhi
32	गोवा	10	11	3	3	Goa
	एकूण	6,04,120	5,96,432	85,221	81,656	2,54,932	2,57,107	1,38,521	1,49,553	59,580	59,464	22,419	22,868	Maharashtra State

आधार.—अर्थ व सांख्यिकी सचिवालय, मुंबई.

Source—Directorate of Economics and Statistics, Mumbai.

26. कामगार व सेवायोजन/

तक्ता क्रमांक/

पदाध्या वर्गानुसार जिल्हावार राज्य शासकीय कर्मचारी/

कर्मचारी गणना १९९३ व १९९४

अनु- क्रमांक Sr. No.	जिल्हा	वर्ग-१ Class-I		वर्ग-२ Class-II		वर्ग-३ Class-III		वर्ग-४ Class-IV	
		1993	1994	1993	1994	1993	1994	1993	1994
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
1	बृहन्मुंबई	2,943	2,724	4,010	4,257	71,676	74,360	22,563	21,505
2	ठाणे	497	514	1,403	1,366	23,043	22,635	7,838	8,063
3	रायगड	118	126	290	456	7,313	7,172	3,451	3,360
4	रत्नागिरी	126	122	544	518	6,740	6,932	3,368	3,440
5	सिंधुदुर्ग	80	77	340	369	3,785	3,855	1,666	1,675
6	नाशिक	458	478	1,467	1,497	16,563	17,225	7,654	7,129
7	पुणे	199	211	701	583	10,634	10,889	4,574	4,848
8	जळगाव	182	196	589	549	9,605	9,628	4,018	4,032
9	अहमदनगर	180	216	821	818	11,459	10,890	5,911	6,125
10	पुणे	1,425	1,289	2,728	2,421	39,442	39,317	14,670	15,559
11	सातारा	237	274	861	948	10,113	10,045	4,308	4,426
12	सांगली	204	194	574	599	8,212	8,184	3,467	3,538
13	सोलापूर	316	262	805	884	13,237	12,447	5,833	5,410
14	कोल्हापूर	324	319	887	918	10,809	10,783	4,415	4,597
15	औरंगाबाद	651	609	1,361	1,210	13,837	11,578	5,889	5,622
16	जालना	121	126	281	250	5,813	6,689	1,816	1,872
17	परभणी	146	144	491	519	8,253	8,059	3,973	3,892
18	बीड	257	219	585	506	8,520	8,054	4,366	4,133
19	नांदेड	292	273	746	771	10,830	11,126	5,385	5,615
20	उस्मानाबाद	122	150	393	466	5,800	6,231	2,436	2,729
21	लातूर	143	160	376	339	5,391	5,798	2,259	2,359
22	बुलढाणा	149	161	529	556	7,082	7,274	2,467	2,472
23	अकोला	189	214	599	570	9,812	9,873	3,518	3,650
24	अमरावती	546	543	864	782	13,233	13,203	5,445	5,031
25	यवतमाळ	212	276	484	420	9,205	9,443	4,073	4,103
26	वर्धा	107	114	391	342	5,213	5,346	2,367	2,422
27	नागपूर	1,145	996	2,204	1,968	26,870	25,826	11,503	10,240
28	भंडारा	143	151	555	565	8,703	9,208	3,613	3,812
29	चंद्रपूर	168	169	424	416	8,466	8,611	2,961	3,126
30	गडचिरोली	109	117	2,913	264	6,267	6,828	2,145	2,355
31	दिल्ली	4	3	2	3	66	57	66	59
32	गोवा	0	1	0	0	8	8	5	5
एकूण		11,793	11,428	26,578	26,140	3,95,804	3,97,574	1,57,823	1,57,004

*इतर वर्गांमध्ये, कार्यव्ययी आस्थापनेवरील, आकस्मिक खर्चातून रोजगार दिले जाणारे रोजंदारीवरील मानसेवी, अंशकालीन कर्मचाऱ्यांचा समावेश आहे.
आधार.-अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, मुंबई.

LABOUR AND EMPLOYMENT

TABLE No. 26.22

Districtwise and Classwise State Government Employees

Census of Employees 1983 and 1994

इतर वर्ग Others*		एकूण कर्मचारी Total employees		रिक्त पदे Vacant posts		एकूण पदे स्तंभ (८+९) Total posts (Col.8+9)		District
1993 (11)	1994 (12)	1993 (13)	1994 (14)	1993 (15)	1994 (16)	1993 (17)	1994 (18)	
2,788	2,406	1,03,980	1,05,252	11,526	..	1,15,506	..	Brihan Mumbai
6,882	6,669	39,663	39,247	2,507	..	42,170	..	Thane
4,076	4,369	15,252	15,483	1,012	..	16,264	..	Raigad
3,438	3,275	14,216	14,287	1,034	..	15,250	..	Ratnagiri
1,795	1,443	7,666	7,419	627	..	8,293	..	Sindhudurg
3,218	2,999	29,360	29,328	1,887	..	31,247	..	Nashik
3,004	2,804	19,112	19,145	1,217	..	20,329	..	Dhule
3,846	3,746	18,220	18,151	978	..	19,198	..	Jalgaon
5,700	3,613	24,071	21,662	1,277	..	25,348	..	Ahmednagar
2,766	2,953	61,031	61,539	4,516	..	65,547	..	Pune
3,350	2,994	18,869	18,687	1,165	..	20,034	..	Satara
2,618	1,467	15,075	13,982	1,000	..	16,075	..	Sangli
2,596	1,903	22,587	20,906	1,110	..	23,697	..	Solapur
2,613	2,418	18,848	19,035	1,213	..	20,061	..	Kolhapur
2,093	1,150	23,831	20,169	1,381	..	25,212	..	Aurangabad
2,397	1,745	10,428	10,682	283	..	10,711	..	Jalna
3,312	2,985	16,275	15,599	882	..	17,057	..	Parbhani
2,577	2,511	16,305	15,423	948	..	17,253	..	Beed
4,936	3,217	22,189	21,002	1,082	..	23,271	..	Nanded
3,741	3,564	12,492	13,140	620	..	13,112	..	Osmanabad
2,002	1,660	10,171	10,316	594	..	10,765	..	Latur
3,296	3,246	13,523	13,709	954	..	14,477	..	Buldhana
3,944	3,697	18,062	18,004	846	..	18,808	..	Akola
2,756	3,294	22,844	22,853	1,158	..	24,002	..	Amravati
3,760	3,553	17,734	17,795	1,083	..	18,817	..	Yavatmal
1,809	1,604	9,887	9,828	556	..	10,443	..	Wardha
4,342	3,866	46,064	42,896	4,399	..	50,463	..	Nagpur
3,208	2,715	16,222	16,451	706	..	16,928	..	Bhandara
2,407	2,418	14,426	14,740	1,052	..	15,478	..	Chandrapur
2,064	1,647	10,878	11,211	886	..	11,764	..	Gadchiroli
9	11	147	133	6	..	153	..	Delhi
0	0	13	14	2	..	15	..	Goa
97,343	85,942	6,89,341	6,78,088	48,507	..	7,37,848	..	Total

*Others include, work charged employees, paid from contingencies, Daily rated, part-time and Honorary employees.

Source.— Directorate of Economics and Statistics, Mumbai.

26. कामगार व सेवायोजन

तक्ता क्रमांक

पदांच्या वर्गानुसार जिल्हावार जिल्हा परिषद कर्मचारी

कर्मचारी गणना १९९३ व १९९४

अनु- क्रमांक Sr. No.	जिल्हा	वर्ग-१ Class-I		वर्ग-२ Class-II		वर्ग-३ Class-III		वर्ग-४ Class-IV	
		1993	1994	1993	1994	1993	1994	1993	1994
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
1	बृहन्मुंबई	0	0	0	0	0	0	0	0
2	ठाणे	23	19	223	227	12,134	11,287	1,239	1,163
3	रायगड	12	14	147	182	8,404	9,000	793	806
4	रत्नागिरी	16	13	183	99	11,138	10,850	852	799
5	सिंधुदुर्ग	13	15	134	146	6,168	6,225	514	585
6	नाशिक	31	32	377	268	13,046	13,162	1,421	1,260
7	धुळे	26	29	194	184	9,143	9,361	1,148	1,055
8	जळगाव	23	27	275	264	12,347	12,465	1,374	1,378
9	अहमदनगर	26	25	311	299	13,399	13,580	993	995
10	पुणे	22	29	329	291	14,816	15,552	1,142	1,169
11	सातारा	24	23	317	348	12,422	12,441	1,139	1,140
12	सांगली	19	19	239	243	9,695	9,615	916	989
13	सोलापूर	23	24	247	267	11,882	12,287	987	1,056
14	कोल्हापूर	16	18	296	282	11,309	11,646	1,096	1,046
15	औरंगाबाद	15	17	183	226	7,967	7,955	1,012	948
16	जालना	13	17	144	160	5,779	5,674	814	844
17	परभणी	19	18	212	225	9,723	9,512	1,314	1,234
18	बीड	19	97	180	132	8,660	8,900	1,431	1,315
19	नांदेड	19	22	308	325	9,998	10,425	1,669	1,633
20	उस्मानाबाद	17	15	293	219	6,649	6,980	994	1,115
21	लातूर	18	17	213	205	7,524	8,293	1,116	1,244
22	शुलढाणा	18	16	285	284	8,035	9,001	1,178	1,170
23	अकोला	19	18	253	272	8,652	9,354	1,366	1,314
24	अमरावती	10	20	210	296	9,030	9,141	1,146	1,118
25	यवतमाळ	18	19	301	303	10,082	10,008	1,740	1,735
26	वर्धा	10	12	161	143	4,712	4,901	701	606
27	नागपूर	19	19	358	376	8,616	8,536	1,221	1,202
28	भंडारा	28	40	318	317	10,409	10,505	1,496	1,427
29	चंद्रपूर	21	20	292	224	8,070	8,148	1,030	1,054
30	गडचिरोली	14	20	169	186	5,221	5,301	461	531
31	दिल्ली	0	0	0	0	0	0	0	0
32	गोवा	0	0	0	0	0	0	0	0
एकूण		551	674	7,072	6,993	2,75,030	2,80,105	32,303	31,931

*इतर वर्गांमध्ये, कार्यव्ययी आस्थापनेवरील, आफिसमक खर्चातून रोजगार दिले जाणारे रोजगारीवरील मानसेवी, अंशकालीन कर्मचाऱ्यांचा समावेश आहे
 आधार.- अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, मुंबई

LABOUR AND EMPLOYMENT

TABLE No. 26.23

Districtwise and Classwise Zilla Parishad Employees

Census of Employees, 1993 and 1994

इतर वर्ग * Others *		एकूण कर्मचारी Total employees		रिक्त पदे Vacant posts		एकूण पदे Total posts		District
1993	1994	1993	1994	1993	1994	1993	1994	
(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(2)
0	0	0	0	0	0	0	0	Brihan Mumbai
1,907	2,040	15,526	14,736	1,447	..	16,973	..	Thane
1,627	1,699	10,983	11,701	1,055	..	12,038	..	Raigad
1,075	1,377	13,264	13,138	844	..	14,108	..	Ratnagiri
1,430	1,351	8,259	8,322	473	..	8,732	..	Sindhudurg
5,513	5,807	20,388	20,529	588	..	20,976	..	Nashik
5,339	5,441	15,850	16,070	692	..	16,542	..	Dhule
2,336	2,272	16,355	16,406	526	..	16,881	..	Jalgaon
2,826	3,001	17,555	17,900	1,159	..	18,714	..	Ahmednagar
4,992	4,863	21,301	21,904	1,033	..	22,334	..	Pune
2,102	2,119	16,004	16,071	1,054	..	17,058	..	Satara
1,244	2,749	12,113	13,615	577	..	12,690	..	Sangli
3,404	3,804	16,547	17,438	1,083	..	17,630	..	Solapur
3,111	3,278	15,828	16,270	732	..	16,560	..	Kolhapur
3,087	3,004	12,264	12,150	1,574	..	13,838	..	Aurangabad
1,271	1,776	8,021	8,471	484	..	8,505	..	Jalna
2,528	3,378	13,796	14,367	913	..	14,709	..	Parbhani
3,273	4,363	13,563	14,807	1,332	..	14,895	..	Beed
2,070	3,815	14,064	16,220	1,128	..	15,192	..	Nanded
828	833	8,681	9,162	407	..	9,088	..	Osmanabad
2,672	2,861	11,543	12,420	729	..	12,272	..	Latur
1,975	2,245	11,491	12,716	815	..	12,306	..	Buldhana
1,929	2,102	12,219	13,450	388	..	12,607	..	Akola
2,361	2,611	12,757	13,136	439	..	13,196	..	Amravati
5,601	5,665	17,742	17,730	717	..	18,459	..	Yavatmal
921	1,132	6,525	6,794	180	..	6,705	..	Wardha
2,293	2,693	12,507	12,826	280	..	12,787	..	Nagpur
3,385	3,116	15,636	15,405	490	..	16,126	..	Bhandara
4,490	4,298	13,903	13,744	387	..	14,290	..	Chandrapur
2,903	3,264	8,768	9,302	541	..	9,309	..	Gadchiroli
0	0	0	0	0	0	0	0	Delhi
0	0	0	0	0	0	0	0	Goa
78,497	86,957	3,93,453	4,06,660	22,067	..	4,15,520	..	Total

*Others include, work charged employees paid from contingencies, Daily rated, part-time and Honorary employees.

Source.—Directorate of Economics and Statistics, Mumbai.

26. कामगार व सेवायोजन

तक्ता क्रमांक,

पदांच्या वर्गानुसार जिल्हावार नगरपरिषद कर्मचारी,

कर्मचारी गणना, १९९३ व १९९४

अनु- क्रमांक Sr. No.	जिल्हा	वर्ग-१ Class-I		वर्ग-२ Class-II		वर्ग-३ Class-III		वर्ग-४ Class-IV	
		1993	1994	1993	1994	1993	1994	1993	1994
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
1	बृहन्मुंबई	0	0	0	0	0	0	0	0
2	ठाणे	9	9	28	33	2,656	2,774	4,730	4,860
3	रायगड	1	1	6	8	1,139	1,261	1,185	1,193
4	रत्नागिरी	1	0	5	5	391	390	415	411
5	सिंधुदुर्ग	0	0	1	2	101	105	118	120
6	नाशिक	5	1	9	7	1,898	1,889	1,864	1,855
7	धुळे	1	2	29	26	1,627	1,500	1,856	1,323
8	जळगांव	3	0	34	24	2,901	2,732	3,243	3,204
9	अहमदनगर	0	0	24	30	1,461	1,404	2,321	2,402
10	पुणे	1	1	9	16	968	987	982	1,030
11	सातारा	0	1	13	8	1,166	1,078	1,391	1,345
12	सांगली	1	0	16	17	1,729	1,659	1,646	1,657
13	सोलापूर	1	0	15	12	1,227	1,247	1,054	1,085
14	कोल्हापूर	3	1	5	7	1,591	1,620	1,558	1,609
15	औरंगाबाद	0	0	3	1	295	266	385	378
16	जालना	1	1	8	6	377	398	686	705
17	परभणी	0	1	8	9	667	647	1,173	1,160
18	बीड	0	0	5	6	409	400	848	832
19	नांदेड	2	1	31	34	779	784	1,578	1,567
20	उस्मानाबाद	0	0	2	4	432	415	423	395
21	लातूर	1	1	13	13	492	499	825	835
22	बुलढाणा	3	1	10	8	1,429	1,353	1,378	1,240
23	अकोला	1	3	16	6	1,846	1,715	2,611	2,760
24	अमरावती	2	2	12	19	1,175	1,180	920	919
25	यवतमाळ	1	1	5	4	1,194	1,238	1,161	1,203
26	वर्धा	0	2	4	10	850	822	995	1,060
27	नागपूर	1	1	15	9	1,125	1,109	937	982
28	भंडारा	0	0	8	7	892	850	1,139	1,262
29	चंद्रपूर	0	1	12	4	1,033	970	1,277	1,252
30	गडचिरोली	0	0	1	0	83	83	110	109
31	दिल्ली	0	0	0	0	0	0	0	0
32	गोवा	0	0	0	0	0	0	0	0
एकूण		38	31	347	335	31,822	31,395	38,785	38,753

*इतर वर्गांमध्ये, कार्यव्ययी आस्थापनेवरील, आकस्मिक खर्चातून रोजगार दिले जाणारे, रोजंदारीवरील, मानसेवी, अंशकालीन कर्मचाऱ्यांचा समावेश आहे.

आधार.- अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, मुंबई.

LABOUR AND EMPLOYMENT

TABLE No. 26.24

Districtwise and Classwise Municipal Council Employees

Census of Employees, 1993 and 1994

इतर वर्ग * Others*		एकूण कर्मचारी Total employees		रिक्त पदे Vacant posts		एकूण पदे Total posts		District (2)
1993 (11)	1994 (12)	1993 (13)	1994 (14)	1993 (15)	1994 (16)	1993 (17)	1994 (18)	
0	0	0	0	0	0	0	0	Brihan Mumbai
1,841	1,697	9,164	9,373	319	..	9,483	..	Thane
361	269	2,692	2,752	249	..	2,938	..	Raigad
216	272	1,028	1,078	46	..	1,074	..	Ratnagiri
33	35	253	262	24	..	277	..	Sindhudurg
116	207	3,892	3,959	295	..	4,187	..	Nashik
845	661	4,356	3,512	125	..	4,481	..	Dhule
602	1,030	6,783	6,990	106	..	6,889	..	Jaigaon
752	631	4,558	4,467	350	..	4,908	..	Ahmednagar
77	30	2,037	2,084	213	..	2,250	..	Pune
195	182	2,765	2,614	156	..	2,921	..	Satara
157	141	3,549	3,474	200	..	3,749	..	Sangli
130	165	2,407	2,509	118	..	2,525	..	Solapur
51	112	3,208	3,349	418	..	3,626	..	Kolhapur
202	150	883	795	50	..	933	..	Aurangabad
15	85	1,087	1,195	139	..	1,226	..	Jalna
700	759	2,548	2,576	94	..	2,642	..	Parbhani
472	479	1,732	1,717	36	..	1,768	..	Beed
320	328	2,710	2,714	124	..	2,834	..	Nanded
506	493	1,363	1,307	24	..	1,387	..	Osmanabad
161	200	1,492	1,548	38	..	1,530	..	Latur
503	602	3,314	3,204	201	..	3,515	..	Buldhana
92	72	4,566	4,556	153	..	4,719	..	Akola
294	283	2,403	2,403	96	..	2,499	..	Amravati
354	373	2,715	2,819	125	..	2,840	..	Yavatmal
582	678	2,431	2,572	56	..	2,487	..	Wardha
277	402	2,355	2,503	105	..	2,460	..	Nagpur
860	698	2,899	2,817	18	..	1,917	..	Bhandara
254	735	2,576	2,962	41	..	2,617	..	Chandrapur
39	49	233	241	39	..	272	..	Gadchiroli
0	0	0	0	..	0	0	0	Delhi
0	0	0	0	..	0	0	0	Goa
11,007	11,818	81,999	82,332	3,955	..	85,954	..	Total

*Others include, work charged employees paid from contingencies, Daily rated, part-time and Honorary employees.

Source.— Directorate of Economics and Statistics, Mumbai.

सत्यमेव जयते

२७. बँका व विमा व्यवसाय

२७.१ या विभागात बँक कार्यालये असलेली शहरे व गावे, बँकांचे वर्गीकरण तसेच वर्गीकृत, अवर्गीकृत व सहकारी बँका यांच्याविषयी माहिती दिली आहे.

२७.२ बँक कार्यालयाच्या संख्येत वर्गीकृत, अवर्गीकृत व सहकारी बँका यांच्या कार्यालयांचा समावेश आहे. व्यापारी बँकांकरिता सदर्थकाल उपलब्ध असल्यास तो ३१ मार्च १९९४ व ३१ मार्च १९९५ रोजी असा असून सहकारी बँकांकरिता अद्यायत ताळेबंद किंवा विवरण यानुसार आहे.

27. BANKING AND INSURANCE

27.1. Data on towns/village having banking offices, classification of banks, scheduled, non-scheduled and Co-operative banks are given in this section.

27.2. Number of bank offices includes offices of scheduled, non-scheduled and Co-operative banks. The reference period of Commercial Banks is as on 31st March 1994 and 31st March 1995, wherever available while that regarding co-operative banks is as on the latest balance sheet or return.

27. बैंक व विमा व्यवसाय/BANKING AND INSURANCE

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 27.1

जिल्हा निहाय व्यापारी बँकांची कार्यालये

(३१ मार्च १९९४ व ३१ मार्च १९९५)

Districtwise No. of Commercial Banking Offices

(As on 31-3-1994 and 31-3-1995)

अनु- क्रमांक Sr. No.	जिल्हा	राज्य बँका	व्यापारी बँका	State Bank	Commercial Bank	District
(1)	(2)	(3)	(4)	(3)	(4)	(2)
1	बृहन्मुंबई	स्टेट बँक ऑफ इंडिया स्टेट बँक ऑफ बिकानेर ॲंड जयपूर. स्टेट बँक ऑफ हैद्राबाद स्टेट बँक ऑफ मद्रास स्टेट बँक ऑफ पटियाळा स्टेट बँक ऑफ सौराष्ट्र स्टेट बँक ऑफ त्रावणकोर स्टेट बँक ऑफ इंदूर	बँक ऑफ बरोडा अलाहाबाद बँक बँक ऑफ इंडिया बँक ऑफ महाराष्ट्र कॅनरा बँक देना बँक इंडियन बँक इंडियन ओवरसीज बँक सेंट्रल बँक ऑफ इंडिया युनियन बँक ऑफ इंडिया पंजाब नॅशनल बँक युनायटेड बँक ऑफ इंडिया युको बँक सिंडीकेट बँक आंध्र बँक कॉर्पोरेशन बँक ओरिएन्टल बँक ऑफ कॉमर्स एच. डी. एफ. सी. बँक पंजाब ॲन्ड सिंध बँक न्यू बँक ऑफ इंडिया विजया बँक ऑलजेमीन बँक नेदरलँड एन. व्ही. अमेरिकन एक्सप्रेस बँक. लि. एस. बी. आय. कमर्शियल ॲन्ड इंटरनॅशनल बँक लि. बँक ऑफ अमेरिका एन. व्ही. ॲन्ड एस. ए. दि बँक ऑफ टोकियो लि. बँक नॅशनल डे पॅरिस	State Bank of India State Bank of Bikaner and Jaipur. State Bank of Hyderabad. State Bank of Mysore State Bank of Patiala State Bank of Saurashtra State Bank of Travencore State Bank of Indore	Bank of Baroda Allahabad Bank Bank of India Bank of Maharashtra Canara Bank Dena Bank Indian Bank Indian Overseas Bank Central Bank of India Union Bank of India Punjab National Bank United Bank of India UCO Bank Syndicate Bank Andhra Bank Corporation Bank Oriental Bank of Commerce. H D F C Bank Ltd. Punjab and Sindh Bank New Bank of India Vijaya Bank Algemene Bank Nedariand N. V. American Express Bank Ltd. SBI Commercial & International Bank Ltd. Bank of America N. V. and S. A. The Bank of Tokyo Ltd. Banque National De Paris.	Brihan Mumbai

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 27.1—contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(3)	(4)	(2)
1	बृहन्मुंबई—चालू	युनायटेड इंडस्ट्रीयल बैंक लि	United Industrial Bank Ltd.	Brihan Mumbai.— contd.		
		ब्रिटीश बैंक ऑफ मिडल ईस्ट	British Bank of Middle East.			
		युटीआय बैंक लि.	UTI Bank Ltd.			
		स्टैंडर्ड चार्टर्ड बैंक	Standard Chartered Bank			
		सिटी बैंक एन. ए.	City Bank N. A.			
		लक्ष्मी कमर्शियल बैंक लि.	Lakshmi Commercial Bank Ltd.			
		इंडुसिंध बैंक लि.	Indusind Bank Ltd.			
		हिंदूस्थान कमर्शियल बैंक लि.	Hindustan Commercial Bank Ltd.			
		सिटी युनियन बैंक लि.	City Union Bank Ltd.			
		कैथलिक सीरियन बैंक लि.	Catholic Syrian Bank Ltd.			
		स्टैंडर्ड चार्टर्ड बैंक	Standard Chartered Bank.			
		हॉंगकॉंग अँड शांघाय बैंकींग कॉर्पोरेशन.	Hongkong & Shanghai Banking Corporation.			
		दि. मित्सुई तैयो कोबे बैंक लि.	The Mitsui Taiyo Kobe Bank Ltd.			
		दि. डेवलपमेंट बैंक ऑफ सिंगापुर लि.	The Development Bank of Singapore Ltd.			
		अँड्र ग्रिण्डलेज बैंक	ANZ Grindlays Bank			
		सेन्चुरियन बैंक लि.	Centurion Bank Ltd.			
		दि. साकुरा बैंक लि.	The sakura Bank Ltd.			
		डच बैंक (एशिया)	Deutsche Bank (Asia)			
		*बारक्लेस बैंक पी. एल. सी.	*Barclays Bank P.L.C.			
		इंडस्ट्रियल क्रेडिट अँड इन्वेस्टमेंट कॉर्पोरेशन ऑफ इंडिया.	Industrial Credit and Investment Corporation of India.			
		अबुधाबी कमर्शियल बैंक लि	Abu Dhabi Commercial Bank Ltd.			
		ओमन इंटरनेशनल बैंक एस.ए ओ.जी.	Oman International Bank S.A.O.G.			
		बैंक ऑफ ओमन लि.	Bank of Oman Ltd.			
		बैंक इंडो सुएझ	Banque Indo Suez			
		बैंक ऑफ क्रेडिट अँड कॉमर्स	Bank of Credit and Commerce			
		इंटरनेशनल (ओवरसीज) लि.	INTL (Overseas) Ltd.			
		दि बैंक ऑफ नोवा स्कॉटिया सोसायटी जनरल	The Bank of Nova Scotia Society General			
		इंटरनेशनल बैंक एस ए ओ	International Bank SAO			

*ही बैंक सन १९९०-९१ मध्ये सुरु झाली.

*बैंक ऑफ तंजावर लि

थॉमस कूक (इंडिया) लि.

*This Bank started in the year 1990-91.

*Bank of Thanjavur Ltd.

Thomas cook (India) Ltd.

The chase Manlauthan Bank N.A.

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 27.1—contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
1	बृहन्मुंबई—घातू	बैंक ऑफ बेहरीन अँड कुवैत	Bank of Bahrain and Kuwait B.S.C.	Brihan Mumbai—		contd.
		एबीएन आग्रो बैंक एन. व्ही.	A B N Agro Bank N.V.			
		क्रेडिट लिओनाईस	Credit Lyonnais			
		बैंक ऑफ मदुरा लि.	Bank of Madura Ltd.			
		बैंक ऑफ राजस्थान लि.	Bank of Rajasthan Ltd.			
		बैंक ऑफ कराड लि.	Bank of Karad Ltd.			
		बनारस स्टेट बैंक ऑफ लि.	Banaras State Bank of Ltd.			
		करुर वैश्य बैंक लि.	Karur Vysya Bank Ltd.			
		लक्ष्मी विलास बैंक लि.	Lakshmi Vilas Bank Ltd.			
		नंदुगडी बैंक लि.	Nandungadi Bank Ltd.			
		रत्नाकर बैंक लि.	Ratnakar Bank Ltd.			
		तामिलनाडू मर्कन्टाईल बैंक लि.	Tamilnadu Mercantile Bank Ltd.			
		बैंक ऑफ कोचीन लि.	Bank of Cochin Ltd.			
		फेडरल बैंक लि.	Federal Bank Ltd.			
		कर्नाटक बैंक लि.	Karnataka Bank Ltd.			
		भारत ओवरसीज बैंक लि.	Bharat Overseas Bank Ltd.			
		साऊथ इंडियन बैंक लि.	South Indian Bank Ltd.			
		धनलक्ष्मी बैंक लि.	Dhanlaxmi Bank Ltd.			
		वैश्य बैंक लि.	Vysya Bank Ltd.			
		जम्मू अँड कश्मिर बैंक लि.	Jammu and Kashmir Bank Ltd.			
		युनायटेड वेस्टर्न बैंक लि.	United Western Bank Ltd.			
		सांगली बैंक	Sangli Bank			
		*बैंक ऑफ तामिलनाडू लि.	*Bank of Tamilnadu Ltd.			
2	ठाणे	स्टेट बैंक ऑफ इंडिया	State Bank of India	Bank of Baroda	Thane	
		स्टेट बैंक ऑफ म्हासूर	State Bank of Mysore	Allahabad Bank		
		स्टेट बैंक ऑफ सौराष्ट्र	State Bank of Saurashtra.	Bank of India		
		बैंक ऑफ महाराष्ट्र		Bank of Maharashtra		
		कॅनरा बैंक		Canara Bank		
		देना बैंक		Dena Bank		
		सेंट्रल बैंक ऑफ इंडिया		Central Bank of India		
		इंडियन बैंक		Indian Bank		
		इंडियन ओवरसीज बैंक		Indian Overseas Bank		
		यूनियन बैंक ऑफ इंडिया		Union Bank of India		
		पंजाब नेशनल बैंक		Punjab National Bank		
		आंध्र बैंक		Andhra Bank		
		बैंक ऑफ कराड लि.		Bank of Karad Ltd.		
		कॉर्पोरेशन बैंक		Corporation Bank		
		सिंडीकेट बैंक		Syndicate Bank		
		कर्नाटक बैंक लि.		Karnataka Bank Ltd.		
		युको बैंक		UCO Bank		
		सांगली बैंक लि.		Sangli Bank Ltd.		
		ठाणे ग्रामीण बैंक		Thane Gramin Bank		

*ही बैंक सन १९९०-९१ मध्ये सुरु झाली.

*This Bank started in the year 1990-91.

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 27.1—contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(3)	(4)	(2)
२	ठाणे.—चालू	विजया बँक मिरज स्टेट बँक लि. युनायटेड वेस्टर्न बँक युनायटेड बँक ऑफ इंडिया ग्रीडलेज बँक पी. एल. सी. रत्नाकर बँक लि. न्यू बँक ऑफ इंडिया ओरिएन्टल बँक ऑफ कॉमर्स पंजाब अँड सिंध बँक *तामिलनाडू मर्कण्टाईल बँक लि. साऊथ इंडियन बँक लि. वैश्य बँक लि.			Vijaya Bank Miraj State Bank Ltd. United Western Bank United Bank of India Grindleys Bank P.L.C. Ratnakar Bank Ltd. New Bank of India Oriental Bank of Commerce Punjab and Sindh Bank *Tamilnadu Mercantile Bank Ltd. South Indian Bank Ltd. Vysya Bank Ltd.	Thane.—Contd.
3	रायगड स्टेट बँक ऑफ इंडिया स्टेट बँक ऑफ इंदोर	बँक ऑफ बरोडा बँक ऑफ इंडिया बँक ऑफ महाराष्ट्र कॅनरा बँक सेंट्रल बँक ऑफ इंडिया देना बँक पंजाब अँड सिंध बँक पंजाब नॅशनल बँक सांगली बँक लि. सिंडीकेट बँक युको बँक युनियन बँक ऑफ इंडिया युनायटेड वेस्टर्न बँक लि.	State Bank of India State Bank of Indore		Bank of Baroda Bank of India Bank of Maharashtra Canara Bank Central Bank of India Dena Bank Punjab and Sindh Bank Punjab National Bank Sangli Bank Ltd. Syndicate Bank UCO Bank Union Bank of India United Western Bank Ltd.	Raigad
4	रत्नागिरी स्टेट बँक ऑफ इंडिया	बँक ऑफ बरोडा बँक ऑफ इंडिया बँक ऑफ कराड लि. बँक ऑफ महाराष्ट्र कॅनरा बँक सेंट्रल बँक ऑफ इंडिया देना बँक रत्नागिरी सिंधुदूर्ग ग्रामीण बँक सांगली बँक लि. सिंडीकेट बँक युनियन बँक ऑफ इंडिया युनायटेड वेस्टर्न बँक लि. पंजाब नॅशनल बँक	State Bank of India		Bank of Baroda Bank of India Bank of Karad Ltd. Bank of Maharashtra Canara Bank Central Bank of India Dena Bank Ratnagiri Sindhudurga Gramin Bank. Sangli Bank Ltd. Syndicate Bank Union Bank of India United Western Bank Ltd. Punjab National Bank	Ratnagiri
5	सिंधुदूर्ग स्टेट बँक ऑफ इंडिया	बँक ऑफ इंडिया बँक ऑफ महाराष्ट्र सेंट्रल बँक ऑफ इंडिया	State Bank of India		Bank of India Bank of Maharashtra Central Bank of India	Sindhudurga

*ही बँक सन १९९०-९१ मध्ये सुरू झाली.

*This Bank started in the year 1990-91.

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 27.1—contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(3)	(4)	(2)
5	सिंधुदूर्ग.—चालू	देना बैंक रत्नागिरी सिंधुदूर्ग बैंक ग्रामीण बैंक. सिंडीकेट बैंक युनियन बैंक ऑफ इंडिया			Dena Bank Ratnagiri Sindhudurga Bank Gramin Bank. Syndicate Bank Union Bank of India	Sindhudurg.— Contd
6	नाशिक स्टेट बैंक ऑफ इंडिया स्टेट बैंक ऑफ पटियाला	बैंक ऑफ बरोडा अलाहाबाद बैंक बैंक ऑफ इंडिया बैंक ऑफ महाराष्ट्र कॅनरा बैंक देना बैंक इंडियन बैंक इंडियन ओवरसीज बैंक सेंट्रल बैंक ऑफ इंडिया युनियन बैंक ऑफ इंडिया पंजाब नेशनल बैंक युनायटेड बैंक ऑफ इंडिया युको बैंक सिंडीकेट बैंक कॉर्पोरेशन बैंक ओरिएन्टल बैंक ऑफ कॉमर्स न्यू बैंक ऑफ इंडिया विजया बैंक बैंक ऑफ कर्नाड लि. सांगली बैंक लि. फेडरल बैंक लि. युनायटेड वेस्टर्न बैंक लि.	State Bank of India State Bank of Patiala		Bank of Baroda Allahabad Bank Bank of India Bank of Maharashtra Canara Bank Dena Bank Indian Bank Indian Overseas Bank Central Bank of India Union Bank of India Punjab National Bank United Bank of India UCO Bank Syndicate Bank Corporation Bank Oriental Bank of Commerce New Bank of India Vijaya Bank Bank of Karad Ltd. Sangli Bank Ltd. Federal Bank Ltd. United Western Bank Ltd.	Nashik
7	धुळे स्टेट बैंक ऑफ इंडिया स्टेट बैंक ऑफ इंदोर	बैंक ऑफ बरोडा बैंक ऑफ इंडिया बैंक ऑफ महाराष्ट्र कॅनरा बैंक देना बैंक सेंट्रल बैंक ऑफ इंडिया युनियन बैंक ऑफ इंडिया पंजाब नेशनल बैंक युको बैंक सिंडीकेट बैंक न्यू बैंक ऑफ इंडिया विजया बैंक सांगली बैंक लि. युनायटेड वेस्टर्न बैंक लि.	State Bank of India State Bank of Indore		Bank of Baroda Bank of India Bank of Maharashtra Canara Bank Dena Bank Central Bank of India Union Bank of India Punjab National Bank UCO Bank Syndicate Bank New Bank of India Vijaya Bank Sangli Bank Ltd. United Western Bank Ltd.	Dhule
8	जळगाव स्टेट बैंक ऑफ इंडिया	बैंक ऑफ बरोडा अलाहाबाद बैंक बैंक ऑफ इंडिया बैंक ऑफ महाराष्ट्र	State Bank of India		Bank of Baroda Allahabad Bank Bank of India Bank of Maharashtra	Jalgaon

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 27.1—contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(3)	(4)	(2)
८	जळगाव—चालू	कॅनरा बँक देना बँक इंडियन ओव्हरसिज बँक सेंट्रल बँक ऑफ इंडिया पंजाब नॅशनल बँक युनियन बँक ऑफ इंडिया युको बँक सिंडीकेट बँक कॉर्पोरेशन बँक विजया बँक सांगली बँक लि. युनायटेड वेस्टर्न बँक लि.			Canara Bank Dena Bank Indian Overseas Bank Central Bank of India Punjab National Bank Union Bank of India UCO. Bank Syndicate Bank Corporation Bank Vijaya Bank Sangli Bank Ltd. United Western Bank Ltd.	Jaigaon.—Contd.
9	अहमदनगर	स्टेट बँक ऑफ इंडिया स्टेट बँक ऑफ हैद्राबाद	बँक ऑफ बरोडा अलाहाबाद बँक बँक ऑफ इंडिया बँक ऑफ महाराष्ट्र कॅनरा बँक देना बँक इंडियन बँक इंडियन ओव्हरसिज बँक सेंट्रल बँक ऑफ इंडिया युनियन बँक ऑफ इंडिया पंजाब नॅशनल बँक युनायटेड बँक ऑफ इंडिया युको बँक सिंडीकेट बँक आंध्र बँक **न्यू बँक ऑफ इंडिया विजया बँक **बँक ऑफ कराड लि. सांगली बँक लि. युनायटेड वेस्टर्न बँक लि. मिरज स्टेट बँक लि.	State Bank of India State Bank of Hyderabad.	Bank of Baroda Allahabad Bank Bank of India Bank of Maharashtra Canara Bank Dena Bank Indian Bank Indian Overseas Bank Central Bank of India Union Bank of India Punjab National Bank United Bank of India UCO. Bank Syndicate Bank Andhra Bank **New Bank of India Vijaya Bank **Bank of Karad Ltd. Sangli Bank Ltd. United Western Bank Ltd. Miraj State Bank Ltd.	Ahmednagar
10	पुणे	स्टेट बँक ऑफ इंडिया स्टेट बँक ऑफ बिकानेर अँड जयपूर. स्टेट बँक ऑफ हैद्राबाद स्टेट बँक ऑफ म्हासूर स्टेट बँक ऑफ सौराष्ट्र स्टेट बँक ऑफ त्रावणकोर. स्टेट बँक ऑफ पतियाळा	बँक ऑफ बरोडा अलाहाबाद बँक इंडियन ओव्हरसिज बँक बँक ऑफ इंडिया बँक ऑफ महाराष्ट्र कॅनरा बँक देना बँक इंडियन बँक बँक ऑफ मदुरा लि. बँक ऑफ राजस्थान लि. **बँक ऑफ कराड लि.	State Bank of India State Bank of Bikaner and Jaipur. State Bank of Hyderabad. State Bank of Mysore State Bank of Saurashtra. State Bank of Travancore. State Bank of Patiala	Bank of Baroda Allahabad Bank Indian Overseas Bank Bank of India Bank of Maharashtra Canara Bank Dena Bank Indian Bank Bank of Madura Ltd. Bank of Rajasthan Ltd. **Bank of Karad Ltd.	Pune

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 27.1—contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(3)	(4)	(2)
10	पुणे.—चालू	लक्ष्मी विलास बँक लि.			Lakshmi Vilas Bank Ltd.	Pune.—contd.
		पंजाब अँड सिंध बँक			Punjab and Sindh Bank	
		रत्नाकर बँक लि.			Ratnakar Bank Ltd.	
		न्यू बँक ऑफ इंडिया			New Bank of India	
		सांगली बँक लि.			Sangli Bank Ltd.	
		कर्नाटक बँक लि.			Karnataka Bank Ltd.	
		साऊथ इंडियन बँक लि.			South India Bank Ltd.	
		विजया बँक लि.			Vijaya Bank Ltd.	
		वैश्य बँक लि.			Vyshta Bank Ltd.	
		आंध्र बँक			Andhra Bank	
		इंडोसिंध बँक लि.			Indosindh Bank Ltd.	
		युनायटेड वेस्टर्न बँक लि.			United Western Bank Ltd.	
		कॅथोलिक सिरीयन बँक लि.			Catholic Syrian Bank Ltd.	
		इंडियन ओवरसीज बँक			Indian Overseas Bank	
		जम्मू अँड कश्मिर बँक लि.			Jammu & Kashmir Bank Ltd.	
		सेंट्रल बँक ऑफ इंडिया			Central Bank of India	
		युनियन बँक ऑफ इंडिया			Union Bank of India	
		थॉमस कुक (इंडिया) लि.			Thomas Cook (India) Ltd.	
		फेडरल बँक लि.			Federal Bank Ltd.	
		आयसीआयसीआय बँकिंग			ICICI Banking	
		लक्ष्मी कमर्शियल बँक लि.			Lakshmi commercial Bank Ltd.	
		युको बँक			UCO Bank	
		सिंडीकेट बँक			Syndicate Bank	
		कॉर्पोरेशन बँक			Corporation Bank	
		पंजाब नॅशनल बँक			Punjab National Bank	
		ओरिएन्टल बँक ऑफ कॉमर्स			Oriental Bank of Commerce	
11	सातारा	स्टेट बँक ऑफ इंडिया	बँक ऑफ बरोडा	State Bank of India	Bank of Baroda	Satara
			बँक ऑफ इंडिया		Bank of India	
			बँक ऑफ महाराष्ट्र		Bank of Maharashtra	
			कॅनरा बँक		Canara Bank	
			देना बँक		Dena Bank	
			इंडियन बँक		Indian Bank	
			सेंट्रल बँक ऑफ इंडिया		Central Bank of India	
			युनियन बँक ऑफ इंडिया		Union Bank of India	
			सिंडीकेट बँक		Syndicate Bank	
			विजया बँक		Vijaya Bank	
			बँक ऑफ कर्नाटक लि.		Bank of Karad Ltd.	
			सांगली बँक लि.		Sangli Bank Ltd.	
			कर्नाटक बँक लि.		Karnataka Bank Ltd.	
			युनायटेड वेस्टर्न बँक		United Western Bank	

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 27.1—contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(3)	(4)	(2)	
12	सांगली	स्टेट बैंक ऑफ इंडिया	बैंक ऑफ बरोडा बैंक ऑफ इंडिया बैंक ऑफ महाराष्ट्र कॅनरा बैंक देना बैंक इंडियन बैंक सेंट्रल बैंक ऑफ इंडिया यूनियन बैंक ऑफ इंडिया पंजाब नेशनल बैंक युको बैंक सिंडीकेट बैंक कॉर्पोरेशन बैंक पंजाब अँड सिंध बैंक विजया बैंक मिराज स्टेट बैंक लि. बैंक ऑफ कराड लि. रत्नाकर बैंक लि. सांगली बैंक लि. युनायटेड वेस्टर्न बैंक लि. गणेश बैंक ऑफ कुरुवाड लि.	State Bank of India Bank of Baroda Bank of India Bank of Maharashtra Canara Bank Dena Bank Indian Bank Central Bank of India Union Bank of India Punjab National Bank UCO. Bank Syndicate Bank Corporation Bank Punjab and Sindh Bank Vijaya Bank Miraj State Bank Ltd. Bank of Karad Ltd. Ratnakar Bank Ltd. Sangli Bank Ltd. United Western Bank Ltd. Ganesh Bank of Kurundwad Ltd.		Sangli	
13	सोलापूर	स्टेट बैंक ऑफ इंडिया स्टेट बैंक ऑफ हैदराबाद स्टेट बैंक ऑफ मद्रास	बैंक ऑफ बरोडा अलाहाबाद बैंक बैंक ऑफ इंडिया बैंक ऑफ महाराष्ट्र कॅनरा बैंक देना बैंक इंडियन बैंक सेंट्रल बैंक ऑफ इंडिया यूनियन बैंक ऑफ इंडिया पंजाब नेशनल बैंक युनायटेड बैंक ऑफ इंडिया युको बैंक सिंडीकेट बैंक बैंक ऑफ बरोडा आंध्र बैंक कॉर्पोरेशन बैंक न्यू बैंक ऑफ इंडिया विजया बैंक अलाहाबाद बैंक सोलापूर ग्रामीण बैंक बैंक ऑफ कराड लि. सांगली बैंक लि. कर्नाटक बैंक लि.	State Bank of India State Bank of Hyderabad. State Bank of Mysore	Bank of Baroda Allahabad Bank Bank of India Bank of Maharashtra Canara Bank Dena Bank Indian Bank Central Bank of India Union Bank of India Punjab National Bank United Bank of India UCO. Bank Syndicate Bank Bank of Baroda Andhra Bank Corporation Bank New Bank of India Vijaya Bank Allahabad Bank Solapur Gramin Bank Bank of Karad Ltd. Sangli Bank Ltd. Karnataka Bank Ltd.		Solapur

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 27.1—contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(3)	(4)	(2)
13	सोलापूर-चालू..		मिरज स्टेट बँक लि. वैश्य बँक लि. युनायटेड वेस्टर्न बँक लि. इंडियन ओव्हरसिज बँक बँक ऑफ इंडिया		Miraj State Bank Ltd. Vyshya Bank Ltd. United Western Bank Ltd. Indian Overseas Bank Bank of India	Solapur.—contd.
14	कोल्हापूर	स्टेट बँक ऑफ इंडिया स्टेट बँक ऑफ महाराष्ट्र	कॅनरा बँक बँक ऑफ महाराष्ट्र देना बँक अलाहाबाद बँक इंडियन बँक बँक ऑफ बरोडा इंडियन ओव्हरसिज बँक सेंट्रल बँक ऑफ इंडिया युनियन बँक ऑफ इंडिया पंजाब नॅशनल बँक युनायटेड बँक ऑफ इंडिया युको बँक सिंडीकेट बँक कॉर्पोरेशन बँक ओरिएण्टल बँक ऑफ कॉमर्स विजया बँक बँक ऑफ कर्नाटक लि. रत्नाकर बँक लि. सांगली बँक लि. कर्नाटक बँक लि. युनायटेड वेस्टर्न बँक लि. गणेश बँक ऑफ कुरुक्षेत्र लि. बँक ऑफ इंडिया मिरज स्टेट बँक लि.	State Bank of India State Bank of Mysore	Canara Bank Bank of Maharashtra Dena Bank Allahabad Bank Indian Bank Bank of Baroda Indian Overseas Bank Central Bank of India Union Bank of India Punjab National Bank United Bank of India UCO. Bank Syndicate Bank Corporation Bank Oriental Bank of Commerce Vijaya Bank Bank of Karad Ltd. Ratnakar Bank Ltd. Sangli Bank Ltd. Karnataka Bank Ltd. United Western Bank Ltd. Ganesh Bank of Karundwad Ltd. Bank of India Miraj State Bank Ltd.	Kolhapur
15	औरंगाबाद	स्टेट बँक ऑफ इंडिया स्टेट बँक ऑफ महाराष्ट्र स्टेट बँक ऑफ इंदोर	बँक ऑफ बरोडा अलाहाबाद बँक बँक ऑफ इंडिया बँक ऑफ महाराष्ट्र कॅनरा बँक देना बँक इंडियन बँक इंडियन ओव्हरसिज बँक सेंट्रल बँक ऑफ इंडिया युनियन बँक ऑफ इंडिया पंजाब नॅशनल बँक युनायटेड बँक ऑफ इंडिया युको बँक सिंडीकेट बँक आंध्र बँक कॉर्पोरेशन बँक पंजाब अँड सिंध बँक न्यू बँक ऑफ इंडिया विजया बँक	State Bank of India State Bank of Hyderabad. State Bank of Indore	Bank of Baroda Allahabad Bank Bank of India Bank of Maharashtra Canara Bank Dena Bank Indian Bank Indian Overseas Bank Central Bank of India Union Bank of India Punjab National Bank United Bank of India UCO. Bank Syndicate Bank Andhra Bank Corporation Bank Punjab and Sindh Bank New Bank of India Vijaya Bank	Aurangabad

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 27.1—contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(3)	(4)	(2)
15	औरंगाबाद-चालू	औरंगाबाद, जालना ग्रामीण बँक			Aurangabad, Jalna ..	Aurangabad—
		सांगली बँक लि.			Gramin Bank.	contd.
		वैश्य बँक लि.			Sangli Bank Ltd.	
		युनायटेड वेस्टर्न बँक लि.			Vyshya Bank Ltd.	
					United Western Bank Ltd.	
16	जालना	स्टेट बँक ऑफ इंडिया	बँक ऑफ बरोडा	State Bank of India	Bank of Baroda ..	Jalna
		स्टेट बँक ऑफ हैद्राबाद		State Bank of Hyderabad.		
		बँक ऑफ इंडिया			Bank of India	
		बँक ऑफ महाराष्ट्र			Bank of Maharashtra	
		देना बँक			Dena Bank	
		सेंट्रल बँक ऑफ इंडिया			Central Bank of India	
		सिंडीकेट बँक			Syndicate Bank	
		युनियन बँक ऑफ इंडिया			Union Bank of India	
		आंध्रा बँक			Andhra Bank	
		औरंगाबाद, जालना ग्रामीण बँक			Aurangabad, Jalna Gramin Bank	
		सांगली बँक लि.			Sangli Bank Ltd.	
		युनायटेड वेस्टर्न बँक लि.			United Western Bank Ltd.	
17	परभणी	स्टेट बँक ऑफ इंडिया	बँक ऑफ बरोडा	State Bank of India	Bank of Baroda ..	Parbhani
		स्टेट बँक ऑफ हैद्राबाद	अलाहाबाद बँक	State Bank of Hyderabad.	Allahabad Bank	
		बँक ऑफ महाराष्ट्र			Bank of Maharashtra	
		देना बँक			Dena Bank	
		युनियन बँक ऑफ इंडिया			Union Bank of India	
		आंध्रा बँक			Andhra Bank	
		मराठवाडा ग्रामीण बँक लि.			Marathwada Gramin Bank Ltd.	
		सांगली बँक लि.			Sangli Bank Ltd.	
		युनायटेड वेस्टर्न बँक लि.			United Western Bank Ltd.	
18	बीड	स्टेट बँक ऑफ इंडिया	बँक ऑफ बरोडा	State Bank of India	Bank of Baroda ..	Beed
		स्टेट बँक ऑफ हैद्राबाद	बँक ऑफ महाराष्ट्र	State Bank of Hyderabad.	Bank of Maharashtra	
		कॅनरा बँक			Canara Bank	
		सेंट्रल बँक ऑफ इंडिया			Central Bank of India	
		मराठवाडा ग्रामीण बँक			Marathwada Gramin Bank	
		युनायटेड वेस्टर्न बँक			United Western Bank	
19	नांदेड	स्टेट बँक ऑफ इंडिया	बँक ऑफ बरोडा	State Bank of India	Bank of Baroda ..	Nanded
		स्टेट बँक ऑफ हैद्राबाद	अलाहाबाद बँक	State Bank of Hyderabad.	Allahabad Bank	
		बँक ऑफ इंडिया			Bank of India	
		स्टेट बँक ऑफ पटियाला	बँक ऑफ महाराष्ट्र	State bank of Patiala	Bank of Maharashtra	
		कॅनरा बँक			Canara Bank	
		देना बँक			Dena Bank	
		सेंट्रल बँक ऑफ इंडिया			Central Bank of India	

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 27.1—contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(3)	(4)	(2)
19	नांदेड-घालू ..		युनियन बैंक ऑफ इंडिया पंजाब नेशनल बैंक सिंडीकेट बैंक पंजाब अँड सिंध बैंक मराठवाडा ग्रामीण बैंक सांगली बैंक लि. वैश्य बैंक लि. युनायटेड वेस्टर्न बैंक लि.		Union Bank of India .. Punjab National Bank Syndicate Bank Punjab and Sindh Bank Marathwada Gramin Bank Sangli Bank Ltd. Vysya Bank Ltd. United Western Bank Ltd.	Nanded— contd.
20	उस्मानाबाद ..	स्टेट बैंक ऑफ इंडिया स्टेट बैंक ऑफ हैद्राबाद	अलाहाबाद बैंक बैंक ऑफ महाराष्ट्र कॅनरा बैंक मराठवाडा ग्रामीण बैंक	State Bank of India State Bank of Hyderabad.	Allahabad Bank .. Bank of Maharashtra Canara Bank Marathwada Gramin Bank	Osmanabad
21	लातूर ..	स्टेट बैंक ऑफ इंडिया स्टेट बैंक ऑफ हैद्राबाद	बैंक ऑफ बरोडा अलाहाबाद बैंक बैंक ऑफ इंडिया बैंक ऑफ महाराष्ट्र देना बैंक सेंट्रल बैंक ऑफ इंडिया युनियन बैंक ऑफ इंडिया आंध्रा बैंक मराठवाडा ग्रामीण बैंक सांगली बैंक लि. युनायटेड वेस्टर्न बैंक लि.	State Bank of India State Bank of Hyderabad.	Bank of Baroda .. Allahabad Bank Bank of India Bank of Maharashtra Dena Bank Central Bank of India Union Bank of India Andhra Bank Marathwada Gramin Bank Sangli Bank Ltd. United Western Bank Ltd.	Latur
22	बुलढाणा ..	स्टेट बैंक ऑफ इंडिया स्टेट बैंक ऑफ हैद्राबाद	बैंक ऑफ बरोडा बैंक ऑफ महाराष्ट्र सेंट्रल बैंक ऑफ इंडिया पंजाब नेशनल बैंक बुलढाणा ग्रामीण बैंक युनायटेड वेस्टर्न बैंक लि.	State Bank of India State Bank of Hyderabad.	Bank of Baroda .. Bank of Maharashtra Central Bank of India Punjab National Bank Buldhana Gramin Bank United Western Bank Ltd.	Buldhana
23	अकोला ..	स्टेट बैंक ऑफ इंडिया स्टेट बैंक ऑफ हैद्राबाद स्टेट बैंक ऑफ इंदोर	कॅनरा बैंक बैंक ऑफ बरोडा इंडियन बैंक अलाहाबाद बैंक सेंट्रल बैंक ऑफ इंडिया बैंक ऑफ महाराष्ट्र युनियन बैंक ऑफ इंडिया देना बैंक पंजाब नेशनल बैंक युको बैंक सिंडीकेट बैंक	State Bank of India State Bank of Hyderabad. State Bank of Indore	Canara Bank .. Bank of Baroda Indian Bank Allahabad Bank Central Bank of India Bank of Maharashtra Union Bank of India Dena Bank Punjab National Bank UCO Bank Syndicate Bank	Akola

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 27.1—contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(3)	(4)	(2)
23	अकोला-चालू		ओरिएन्टल बैंक ऑफ कॉमर्स		Oriental Bank of Commerce	Akola— contd.
			अकोला ग्रामीण बैंक		Akola Gramin Bank	
			सांगली बैंक लि.		Sangli Bank Ltd.	
			युनायटेड वेस्टर्न बैंक लि.		United Western Bank Ltd.	
			बैंक ऑफ इंडिया		Bank of India	
24	अमरावती	स्टेट बैंक ऑफ इंडिया	बैंक ऑफ बरोडा	State Bank of India	Bank of Baroda	Amravati
		स्टेट बैंक ऑफ हैदराबाद	अलाहाबाद बैंक	State Bank of Hyderabad.	Allahabad Bank	
			बैंक ऑफ इंडिया		Bank of India	
			बैंक ऑफ महाराष्ट्र		Bank of Maharashtra	
			कनरा बैंक		Canara Bank	
			देना बैंक		Dena Bank	
			इंडियन बैंक		Indian Bank	
			इंडियन ओवरसीज बैंक		Indian Overseas Bank	
			सेंट्रल बैंक ऑफ इंडिया		Central Bank of India	
			यूनियन बैंक ऑफ इंडिया		Union Bank of India	
			पंजाब नेशनल बैंक		Punjab National Bank	
			युको बैंक		UCO Bank	
			सिंडीकेट बैंक		Syndicate Bank	
			आंध्रा बैंक		Andhra Bank	
			विजया बैंक		Vijaya Bank	
			सांगली बैंक लि.		Sangli Bank Ltd.	
			युनायटेड वेस्टर्न बैंक लि.		United Western Bank Ltd.	
25	यवतमाळ	स्टेट बैंक ऑफ इंडिया	बैंक ऑफ बरोडा	State Bank of India	Bank of Baroda	Yavatmal
			अलाहाबाद बैंक		Allahabad Bank	
			बैंक ऑफ इंडिया		Bank of India	
			बैंक ऑफ महाराष्ट्र		Bank of Maharashtra	
			इंडियन बैंक		Indian Bank	
			इंडियन ओवरसीज बैंक		Indian Overseas Bank	
			सेंट्रल बैंक ऑफ इंडिया		Central Bank of India	
			यूनियन बैंक ऑफ इंडिया		Union Bank of India	
			पंजाब नेशनल बैंक		Punjab National Bank	
			सिंडीकेट बैंक		Syndicate Bank	
			आंध्रा बैंक		Andhra Bank	
			यवतमाळ ग्रामीण बैंक		Yavatmal Gramin Bank	
			युनायटेड वेस्टर्न बैंक लि.		United Western Bank Ltd.	
26	वर्धा	स्टेट बैंक ऑफ इंडिया	बैंक ऑफ बरोडा	State Bank of India	Bank of Baroda	Wardha
			अलाहाबाद बैंक		Allahabad Bank	
			बैंक ऑफ इंडिया		Bank of India	
			बैंक ऑफ महाराष्ट्र		Bank of Maharashtra	

(1)	(2)	(3)	(4)	(3)	(4)	(2)
26	वर्धा.-चालू . .	सेंट्रल बैंक ऑफ इंडिया युनियन बैंक ऑफ इंडिया पंजाब नेशनल बैंक सिंडीकेट बैंक आंध्रा बैंक युनायटेड वेस्टर्न बैंक लि.			Central Bank of India . . Union Bank of India Punjab National Bank Syndicate Bank Andhra Bank United Western Bank Ltd.	Wardha— <i>contd.</i>
27	नागपुर	स्टेट बैंक ऑफ इंडिया स्टेट बैंक ऑफ बिकानेर अलाहाबाद बैंक ऑड जयपुर. स्टेट बैंक ऑफ हैद्राबाद बैंक ऑफ इंडिया स्टेट बैंक ऑफ मसूर न्यु बैंक ऑफ इंडिया स्टेट बैंक ऑफ पतियाळा बैंक ऑफ महाराष्ट्र स्टेट बैंक ऑफ सौराष्ट्र ओरिएण्टल बैंक ऑफ कॉमर्स स्टेट बैंक ऑफ त्रावणकोर कॅनरा बैंक स्टेट बैंक ऑफ इंदूर सिंडीकेट बैंक देना बैंक आंध्रा बैंक इंडियन बैंक कॉर्पोरेशन बैंक विजया बैंक इंडीयन ओवरसीज बैंक लक्ष्मी विलास बैंक लि. युनियन बैंक ऑफ इंडिया सांगली बैंक लि. सेंट्रल बैंक ऑफ इंडिया अलिगढ ग्रामिन बैंक हिन्दुस्थान कमर्शियल बैंक लि. फेडरल बैंक लि. युनायटेड वेस्टर्न बैंक लि. पंजाब नेशनल बैंक जम्मू अँड काश्मीर बैंक लि. युनायटेड बैंक ऑफ इंडिया युको बैंक बैंक ऑफ राजस्थान लि. पंजाब अँड सिंध बैंक कर्नाटक बैंक लि.	बैंक ऑफ बरोडा अलाहाबाद बैंक बैंक ऑफ इंडिया बैंक ऑफ महाराष्ट्र ओरिएण्टल बैंक ऑफ कॉमर्स स्टेट बैंक ऑफ त्रावणकोर कॅनरा बैंक स्टेट बैंक ऑफ इंदूर सिंडीकेट बैंक देना बैंक आंध्रा बैंक इंडियन बैंक कॉर्पोरेशन बैंक विजया बैंक इंडीयन ओवरसीज बैंक लक्ष्मी विलास बैंक लि. युनियन बैंक ऑफ इंडिया सांगली बैंक लि. सेंट्रल बैंक ऑफ इंडिया अलिगढ ग्रामिन बैंक हिन्दुस्थान कमर्शियल बैंक लि. फेडरल बैंक लि. युनायटेड वेस्टर्न बैंक लि. पंजाब नेशनल बैंक जम्मू अँड काश्मीर बैंक लि. युनायटेड बैंक ऑफ इंडिया युको बैंक बैंक ऑफ राजस्थान लि. पंजाब अँड सिंध बैंक कर्नाटक बैंक लि.	State Bank of India Bank of Baroda State Bank of Bikaner Allahabad Bank and Jaipur. State Bank of Hyderabad Bank of India State Bank of Mysore New Bank of India State Bank of Patiala Bank of Maharashtra State Bank of Saurashtra. Oriental Bank of Commerce. State Bank of Travancore Canara Bank State Bank of Indore Syndicate Bank Dena Bank Andra Bank Indian Bank Corporation Bank Vijaya Bank India Overseas Bank Laxmi Vilas Bank Ltd. Union Bank of India Sangli Bank Ltd. Central Bank of India Aligarh Gramin Bank Hindusthan Commercial Bank Ltd. Federal Bank Ltd. United Western Bank Ltd. Punjab National Bank J & K Bank Ltd. United Bank of India UCO Bank Bank of Rajasthan Ltd. Punjab & Sindh Bank Karnatak Bank Ltd.	Bank of Baroda Allahabad Bank Bank of India Bank of Maharashtra Oriental Bank of Commerce. Canara Bank Syndicate Bank Dena Bank Andra Bank Indian Bank Corporation Bank Vijaya Bank India Overseas Bank Laxmi Vilas Bank Ltd. Union Bank of India Sangli Bank Ltd. Central Bank of India Aligarh Gramin Bank Hindusthan Commercial Bank Ltd. Federal Bank Ltd. United Western Bank Ltd. Punjab National Bank J & K Bank Ltd. United Bank of India UCO Bank Bank of Rajasthan Ltd. Punjab & Sindh Bank Karnatak Bank Ltd.	Nagpur
28	भंडारा	स्टेट बैंक ऑफ इंडिया बैंक ऑफ बरोडा अलाहाबाद बैंक बैंक ऑफ इंडिया बैंक ऑफ महाराष्ट्र कॅनरा बैंक	बैंक ऑफ बरोडा अलाहाबाद बैंक बैंक ऑफ इंडिया बैंक ऑफ महाराष्ट्र कॅनरा बैंक	State Bank of India Bank of Baroda Allahabad Bank Bank of India Bank of Maharashtra Canara Bank	Bank of Baroda Allahabad Bank Bank of India Bank of Maharashtra Canara Bank	Bhandara

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 27.1—contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(3)	(4)	(2)
28	भंडारा.-चालू . .		देना बैंक सेंट्रल बैंक ऑफ इंडिया युनियन बैंक ऑफ इंडिया पंजाब नेशनल बैंक सिंडीकेट बैंक भंडारा ग्रामीण बैंक युनायटेड वेस्टर्न बैंक लि.		Dena Bank Central Bank of India Union Bank of India Punjab National Bank Syndicate Bank Bhandara Gramin Bank United Western Bank Ltd.	Bhandara.— contd.
29	चंद्रपूर . .	स्टेट बैंक ऑफ इंडिया स्टेट बैंक ऑफ हैदराबाद	बैंक ऑफ बरोडा अलाहाबाद बैंक बैंक ऑफ इंडिया बैंक ऑफ महाराष्ट्र देना बैंक इंडियन बैंक सेंट्रल बैंक ऑफ इंडिया युनियन बैंक ऑफ इंडिया पंजाब नेशनल बैंक युको बैंक सिंडीकेट बैंक ओरिएण्टल बैंक ऑफ कॉमर्स चंद्रपूर, गडचिरोली ग्रामीण बैंक युनायटेड वेस्टर्न बैंक लि.	State Bank of India State Bank of Hyderabad	Bank of Baroda . . Aliahabad Bank Bank of India Bank of Maharashtra Dena Bank Indian Bank Central Bank of India Union Bank of India Punjab National Bank UCO Bank Syndicate Bank Oriental Bank of Commerce Chandrapur, Gadchiroli Gramin Bank. United Western Bank Ltd.	Chandrapur
30	गडचिरोली . .	स्टेट बैंक ऑफ इंडिया	बैंक ऑफ इंडिया बैंक ऑफ महाराष्ट्र चंद्रपूर, गडचिरोली ग्रामीण बैंक युनायटेड वेस्टर्न बैंक लि.	State Bank of India	Bank of India . . Bank of Maharashtra Chandrapur, Gadchiroli Gramin Bank. United Western Bank Ltd.	Gadchiroli

आधार.—भारतीय रिज़र्व बैंक, मुंबई.
Source.—Reserve Bank of India, Mumbai.

27. बँका व विमा व्यवसाय/

तक्ता क्रमांक/

लोकसंख्येच्या गटानुसार व्यापारी बँक कार्यालयांचे वर्गीकरण/

अ. क्र. Sr. No.	जिल्हा	ग्रामिण/Rural बँक/Bank				निमनगरी/Semi Urban बँक/Bank				नागरी/ बँक/	
		जागांची संख्या Number of Places		कार्यालयांची संख्या Number of Offices		जागांची संख्या Number of Places		कार्यालयांची संख्या Number of Offices		जागांची संख्या Number of Places	
		A	B	A	B	A	B	A	B	A	B
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)
1	बृहन्मुंबई	..	0	..	0	..	0	..	0	..	0
2	ठाणे	..	101	..	113	..	8	..	44	..	5
3	रायगड	..	86	..	98	..	9	..	44	..	0
4	रत्नागिरी	..	91	..	100	..	3	..	28	..	0
5	सिंधुदुर्ग	..	57	..	65	..	3	..	12	..	0
6	नाशिक	..	104	..	109	..	16	..	40	..	2
7	धुळे	..	85	..	85	..	8	..	23	..	1
8	जळगाव	..	95	..	98	..	22	..	50	..	2
9	अहमदनगर	..	122	..	130	..	18	..	44	..	1
10	पुणे	..	128	..	135	..	21	..	65	..	1
11	सातारा	..	91	..	100	..	10	..	51	..	0
12	सांगली	..	84	..	87	..	19	..	40	..	2
13	सोलापूर	..	110	..	119	..	12	..	48	..	2
14	कोल्हापूर	..	103	..	111	..	14	..	32	..	2
15	औरंगाबाद	..	71	..	73	..	5	..	12	..	1
16	जालना	..	51	..	55	..	1	..	2	..	1
17	परभणी	..	62	..	67	..	10	..	30	..	1
18	बीड	..	86	..	73	..	7	..	28	..	0
19	नांदेड	..	72	..	79	..	9	..	23	..	1
20	उस्मानाबाद	..	44	..	48	..	9	..	25	..	0
21	लातूर	..	59	..	64	..	4	..	14	..	1
22	हिंगण	..	69	..	69	..	10	..	36	..	0
23	अकोला	..	88	..	89	..	15	..	35	..	1
24	अमरावती	..	86	..	86	..	14	..	29	..	1
25	यवतमाळ	..	70	..	76	..	11	..	43	..	0
26	वर्धा	..	47	..	47	..	5	..	28	..	0
27	नागपूर	..	92	..	94	..	11	..	20	..	0
28	भंडारा	..	88	..	98	..	4	..	20	..	1
29	चंद्रपूर	..	94	..	100	..	9	..	25	..	1
30	गडचिरोली	..	35	..	38	..	3	..	7	..	0
महाराष्ट्र राज्य		..	2,351	..	2,500	..	290	..	898	..	27

आधार.- भारतीय रिझर्व्ह बँक, मुंबई.

BANKING AND INSURANCE

TABLE No. 27.2

Commercial Banking Offices Classified According to Population Ranges.

(1993-94 and 1994-95)

Urban Bank		महानगर/Metropolitan बैंक/Bank				एकूण/Total बैंक/Bank				District
कार्यालयांची संख्या Number of Offices		जागांची संख्या Number of places		कार्यालयांची संख्या Number of Offices		जागांची संख्या Number of Places		कार्यालयांची संख्या Number of Offices		
A (13)	B (14)	A (15)	B (16)	A (17)	B (18)	A (19)	B (20)	A (21)	B (22)	
..	0	..	1	..	1,349	..	1	..	1,349	Brihan Mumbai
..	201	..	0	..	0	..	114	..	358	Thane
..	0	..	0	..	0	..	95	..	140	Raigad
..	0	..	0	..	0	..	94	..	128	Ratnagiri
..	0	..	0	..	0	..	60	..	77	Sindhudurg
..	80	..	0	..	0	..	122	..	229	Nashik
..	24	..	0	..	0	..	94	..	132	Dhule
..	40	..	0	..	0	..	119	..	186	Jalgaon
..	33	..	0	..	0	..	141	..	207	Ahmednagar
..	33	..	1	..	300	..	151	..	533	Pune
..	0	..	0	..	0	..	101	..	151	Satara
..	55	..	0	..	0	..	105	..	182	Sangli
..	56	..	0	..	0	..	124	..	223	Solapur
..	85	..	0	..	0	..	119	..	228	Kolhapur
..	60	..	0	..	0	..	177	..	145	Aurangabad
..	18	..	0	..	0	..	53	..	73	Jalna
..	13	..	0	..	0	..	73	..	110	Parbhani
..	0	..	0	..	0	..	73	..	101	Beed
..	25	..	0	..	0	..	82	..	127	Nanded
..	0	..	0	..	0	..	53	..	71	Osmanabad
..	18	..	0	..	0	..	64	..	96	Latur
..	0	..	0	..	0	..	79	..	105	Buldhana
..	33	..	0	..	0	..	104	..	157	Akola
..	33	..	0	..	0	..	101	..	148	Amravati
..	0	..	0	..	0	..	81	..	119	Yavatma
..	0	..	0	..	0	..	52	..	73	Wardha
..	0	..	1	..	168	..	104	..	282	Nagpur
..	10	..	0	..	0	..	93	..	128	Bhandara
..	25	..	0	..	0	..	104	..	150	Chandrapur
..	0	..	0	..	0	..	38	..	45	Gadchiroli
..	840	..	3	..	1,817	..	2,671	..	6,053	Maharashtra State

Source.—Reserve Bank of India, Mumbai.

A = 1993-94 B = 1994-95

27. बँका व विमा /

तक्ता क्रमांक/

वर्गीकृत व्यापारी बँकांच्या पतपुरवट्याचे व्यवसायानुसार जिल्हावार वर्गीकरण/

जिल्हे/

व्यवसाय	बृहन्मुंबई Brihan Mumbai		ठाणे Thane		रायगड Raigad		रत्नागिरी Ratnagiri	
	खात्यांची संख्या No. of Accounts	येणे रक्कम Outstanding credit	खात्यांची संख्या No. of Accounts	येणे रक्कम Outstanding credit	खात्यांची संख्या No. of Accounts	येणे रक्कम Outstanding credit	खात्यांची संख्या No. of Accounts	येणे रक्कम Outstanding credit
	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)
(1) कृषि एकूण	44,255	20,92,453	51,198	6,69,753	39,692	3,78,706	26,023	1,46,241
(अ) प्रत्यक्ष पतपुरवठा	33,033	12,77,540	47,383	3,76,188	36,316	3,04,197	25,932	1,39,526
(ब) अप्रत्यक्ष पतपुरवठा	11,222	8,14,913	3,815	2,93,565	3,376	74,509	91	6,715
(2) एकूण उद्योग	78,575	15,36,27,879	20,574	97,80,169	7,847	26,37,900	4,105	4,69,617
(१) अन्न उत्पादन	1,403	55,01,206	2,305	2,86,374	2,724	2,81,002	220	41,393
(२) वस्त्रोद्योग	10,772	2,53,54,723	1,620	17,28,586	125	3,24,616	13	2,202
(३) इतर	66,400	12,27,71,950	16,649	77,65,209	4,998	20,32,282	3,872	4,26,022
(3) परिवहन	8,595	23,23,175	9,503	1,82,481	3,947	90,888	1,288	39,946
(4) व्यावसायिक सेवा	12,338	5,06,121	5,537	68,082	2,474	22,039	3,232	16,534
(5) व्यक्तिगत कर्ज	3,44,536	2,15,55,626	68,779	16,04,234	13,319	2,91,964	12,743	1,70,062
(6) घाऊक व्यापार	22,847	7,62,73,073	1,226	2,49,979	322	3,18,039	117	6,886
(7) किरकोळ व्यापार	38,885	43,85,775	24,358	3,35,355	9,974	77,934	9,116	90,336
(8) इतर खर्च	1,49,913	3,67,24,602	22,927	7,78,077	8,366	4,01,237	6,802	76,418
एकूण	6,99,944	29,74,88,704	2,04,102	1,36,68,130	85,941	42,18,707	63,426	10,16,040
वरीलपैकी लघुउद्योगासाठी	41,810	2,09,15,901	13,439	24,37,180	5,644	4,16,429	1,489	1,61,522

BANKING AND INSURANCE

TABLE No. 27.3 (A)

Districtwise and Occupationwise Classification of Outstanding Credit of Scheduled Commercial Banks

(1993-94)

(रकम हजारत/Amount in Thousand .)

Districts

सिंधुदुर्ग Sindhudurg		नाशिक Nashik		धुळे Dhule		जळगाव Jalgaon		Occupation
खात्यांची संख्या No. of Accounts	येणे रकम Outstanding credit	खात्यांची संख्या No. of Accounts	येणे रकम Outstanding credit	खात्यांची संख्या No. of Accounts	येणे रकम Outstanding credit	खात्यांची संख्या No. of Accounts	येणे रकम Outstanding credit	
(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(1)
16,745	88,790	55,396	11,68,337	61,707	7,37,511	67,514	6,40,247	(1) Agriculture Total
16,695	87,023	54,184	7,35,479	61,354	4,72,301	66,641	5,37,300	(a) Direct Finance
50	1,767	1,212	4,32,858	353	2,65,210	873	1,02,947	(b) Indirect Finance
3,417	86,302	6,572	14,54,968	5,197	6,88,725	4,845	5,33,048	(2) Industry Total
320	26,068	356	1,62,077	145	28,786	242	72,621	(i) Food Manufacturing
27	3,389	113	10,789	86	53,715	73	93,396	(ii) Textile
3,070	56,845	6,103	12,82,102	4,966	6,06,224	4,530	3,67,031	(iii) Others
862	20,229	1,541	60,622	1,556	1,13,848	2,010	48,090	(3) Transport Operators
2,210	11,212	4,146	49,239	3,339	37,703	6,409	50,785	(4) Professional Services
8,929	1,06,466	26,764	5,36,923	15,807	3,24,639	23,372	3,02,562	(5) Personal Loans
70	7,687	954	56,134	591	28,470	1,896	56,726	(6) Wholesale Trade
10,278	53,472	21,001	1,74,785	22,220	1,95,216	39,687	3,10,641	(7) Retail Trade
4,361	28,291	12,753	2,62,264	8,017	1,32,577	13,653	1,76,278	(8) All Others
46,872	4,02,449	1,29,127	37,63,272	1,18,430	22,58,689	1,59,386	21,18,377	Total
1,363	67,721	4,335	5,75,974	3,370	3,06,365	2,487	2,09,255	Of which for Small Scale Industrial Units

व्यवसाय	अहमदनगर Ahmednagar		पुणे Pune		सातारा Satara		सांगली Sangli	
	खात्यांची संख्या No. of Accounts	येणे रक्कम Outstanding credit	खात्यांची संख्या No. of Accounts	येणे रक्कम Outstanding credit	खात्यांची संख्या No. of Accounts	येणे रक्कम Outstanding credit	खात्यांची संख्या No. of Accounts	येणे रक्कम Outstanding credit
	(18)	(19)	(20)	(21)	(22)	(23)	(24)	(25)
(1) कृषि एकूण	1,00,227	10,28,749	95,155	16,99,038	66,313	6,94,638	47,349	9,12,983
(अ) प्रत्यक्ष- पतपुरवठा	99,117	9,21,254	93,569	12,82,369	65,393	5,89,974	45,828	5,82,736
(ब) अप्रत्यक्ष- पतपुरवठा	1,110	1,07,495	1,486	4,16,669	920	1,04,664	1,521	3,30,247
(2) एकूण उद्योग	6,548	9,36,608	19,976	1,19,77,916	4,303	6,16,369	4,745	10,68,696
(1) अन्न उत्पादन	364	60,049	631	3,79,008	262	1,08,993	541	3,92,287
(2) वस्त्रोद्योग	39	19,432	411	4,80,815	56	11,294	160	2,21,925
(3) इतर	6,145	9,14,127	18,934	1,11,18,093	3,985	4,96,082	4,044	4,54,484
(3) परिवहन	1,574	1,10,047	8,215	4,38,478	2,510	99,022	1,052	52,088
(4) व्यावसायिक सेवा	7,032	1,11,631	10,140	2,57,390	4,118	49,862	3,515	40,633
(5) व्यक्तिगत कर्ज	26,150	4,01,495	1,01,956	26,43,525	26,608	3,77,772	21,360	3,85,034
(6) घाऊक व्यापार	727	58,872	2,276	22,07,308	362	26,676	684	81,895
(7) किरकोळ व्यापार	20,418	2,07,138	50,268	8,54,420	16,418	1,70,766	11,547	1,51,378
(8) इतर खर्च	16,323	1,92,142	49,547	21,13,954	17,716	1,44,859	26,035	2,25,582
एकूण	1,78,999	31,03,682	3,37,533	2,21,92,029	1,38,348	21,79,964	1,16,287	29,18,289
वरीलपैकी लघुउद्योगासाठी	3,480	2,34,896	11,047	25,98,511	2,273	2,21,310	2,570	3,88,765

TABLE No. 27.3 (A)—contd.

Districts								
सोलापूर Solapur		कोल्हापूर Kolhapur		औरंगाबाद Aurangabad		जालना Jalna		Occupation
खात्यांची संख्या No. of Accounts (26)	येणे रक्कम Outstanding credit (27)	खात्यांची संख्या No. of Accounts (28)	येणे रक्कम Outstanding credit (29)	खात्यांची संख्या No. of Accounts (30)	येणे रक्कम Outstanding credit (31)	खात्यांची संख्या No. of Accounts (32)	येणे रक्कम Outstanding credit (33)	(1)
73,533	11,25,360	71,760	6,46,856	40,721	5,45,559	49,051	3,45,694	(1) Agriculture Total
73,154	9,06,664	70,834	5,11,366	40,513	4,51,927	44,781	2,69,394	(a) Direct Finance
379	2,18,696	926	1,35,490	208	93,632	4,270	76,300	(b) Indirect Finance
7,875	9,02,325	9,797	14,33,587	8,515	19,82,720	2,599	2,16,618	(2) Industry Total
715	1,99,662	469	46,704	254	37,455	67	86,266	(i) Food Manufacturing
863	3,13,303	1,863	2,97,887	184	1,31,300	27	2,113	(ii) Textile
6,279	3,89,360	7,465	10,88,996	8,077	18,13,965	2,505	1,28,239	(iii) Others
1,953	84,363	2,251	1,66,278	3,525	79,174	985	14,779	(3) Transport Operators
4,221	42,092	5,349	75,746	5,275	48,913	5,009	21,120	(4) Professional Services
32,603	5,93,806	29,526	5,90,831	23,589	6,20,099	7,159	1,07,024	(5) Personal Loans
1,074	87,389	1,216	2,35,320	966	1,01,422	192	56,740	(6) Wholesale Trade
20,688	2,52,907	14,551	2,44,812	24,390	3,14,331	13,230	74,264	(7) Retail Trade
18,438	2,08,939	18,652	3,09,058	11,536	4,03,694	4,332	1,36,182	(8) All Others
1,60,385	32,97,181	1,53,102	37,02,488	1,18,517	40,95,912	82,557	9,72,421	Total
5,400	2,58,168	6,528	6,21,242	5,435	4,55,479	1,030	82,712	Of which for Small Scale Industrial Units.

व्यवसाय	परभणी Parbhani		बीड Beed		नांदेड Nanded		उस्मानाबाद Osmanabad	
	खात्यांची संख्या No. of Accounts	येणे रक्कम Outstanding credit	खात्यांची संख्या No. of Accounts	येणे रक्कम Outstanding credit	खात्यांची संख्या No. of Accounts	येणे रक्कम Outstanding credit	खात्यांची संख्या No. of Accounts	येणे रक्कम Outstanding credit
	(34)	(35)	(36)	(37)	(38)	(39)	(40)	(41)
(1) कृषि एकूण	72,321	4,35,525	41,815	3,35,166	66,116	4,16,032	33,541	2,15,493
(अ) प्रत्यक्ष पतपुरवठा	71,821	4,18,472	41,658	2,99,071	65,750	4,08,020	33,500	2,15,169
(ब) अप्रत्यक्ष पतपुरवठा	500	17,053	157	36,095	366	8,012	41	324
(2) एकूण उद्योग	4,258	62,636	5,282	93,396	9,799	1,81,497	2,745	29,077
(१) अन्न उत्पादन	70	5,483	78	2,151	277	9,168	34	960
(२) उस्त्रोद्योग	38	1,854	9	163	126	2,561	9	185
(३) इतर	4,150	55,299	5,195	91,082	9,396	1,69,768	2,702	27,932
(3) परिवहन	2,111	18,397	1,674	13,657	3,986	49,223	658	10,368
(4) व्यावसायिक सेवा	3,391	20,523	3,635	20,159	5,103	36,890	2,535	11,751
(5) व्यक्तिगत कर्ज	12,517	1,83,763	12,289	1,64,290	15,212	2,60,506	6,958	1,11,745
(6) घाऊक व्यापार	451	11,365	325	4,220	545	13,962	147	3,270
(7) किरकोळ व्यापार	24,329	1,47,791	22,884	1,17,247	24,194	2,05,836	14,809	87,406
(8) इतर खर्च	3,350	70,791	3,758	39,982	4,476	1,56,524	2,979	39,843
एकूण	1,22,728	9,50,791	91,662	7,88,117	1,29,431	13,20,470	64,372	5,08,953
बरीलपैकी लघुउद्योगासाठी.	1,498	36,868	1,919	18,861	3,866	72,181	1,349	16,527

TABLE No. 27.3 (A)—contd.

Districts								
लातूर Latur		बुलढाणा Buldhana		अकोला Akola		अमरावती Amravati		Occupation
खात्यांची संख्या No. of Accounts	येणे रक्कम Outstanding credit	खात्यांची संख्या No. of Accounts	येणे रक्कम Outstanding credit	खात्यांची संख्या No. of Accounts	येणे रक्कम Outstanding credit	खात्यांची संख्या No. of Accounts	येणे रक्कम Outstanding credit	(1)
(42)	(43)	(44)	(45)	(46)	(47)	(48)	(49)	
58,884	3,55,722	63,990	3,58,366	65,633	4,08,483	63,746	4,36,253	(1) Agriculture Total
58,817	3,03,017	63,587	3,46,593	65,522	3,52,328	62,089	3,85,686	(a) Direct Finance
67	52,705	403	11,773	111	56,155	1,657	50,567	(b) Indirect Finance
7,038	1,07,670	3,471	59,147	4,897	2,50,512	3,946	1,77,959	(2) Industry Total
337	12,083	129	11,629	173	55,998	132	14,612	(i) Food manufacturing
48	4,505	21	5,149	51	47,855	26	30,150	(ii) Textile
6,653	91,082	3,321	42,369	4,673	1,46,659	3,788	1,33,197	(iii) Others
2,568	36,256	1,279	19,801	1,393	27,955	1,905	31,080	(3) Transport operators
3,298	21,638	1,474	9,687	3,398	26,132	5,806	35,690	(4) Professional Services
19,361	2,02,659	9,818	1,39,761	14,286	2,10,089	14,936	2,15,917	(5) Personal Loans
8,336	18,629	361	20,535	272	38,790	1,269	45,358	(6) Wholesale Trade
30,109	1,49,581	21,770	1,29,539	36,354	2,37,088	25,853	1,80,584	(7) Retail Trade
3,187	51,109	4,086	31,279	5,392	83,427	8,598	83,650	(8) All Others
1,32,781	9,43,264	1,06,249	7,68,115	1,31,625	12,82,476	1,26,059	12,06,491	Total
2,763	60,806	1,583	31,659	2,706	1,28,389	1,989	71,103	Of which for Small Scale Industrial Units.

व्यवसाय	यवतमाळ Yavatmal		वर्धा Wardha		नागपूर Nagpur		भंडारा Bhandara	
	खात्यांची संख्या No. of Accounts	येणे रक्कम Outstanding credit	खात्यांची संख्या No. of Accounts	येणे रक्कम Outstanding credit	खात्यांची संख्या No. of Accounts	येणे रक्कम Outstanding credit	खात्यांची संख्या No. of Accounts	येणे रक्कम Outstanding credit
	(50)	(51)	(52)	(53)	(54)	(55)	(56)	(57)
(1) कृषि एकूण	85,607	5,42,824	55,675	3,44,251	55,955	5,91,906	55,552	2,76,413
(अ) प्रत्यक्ष पतपुरवठा	85,036	5,09,921	55,047	3,20,870	55,462	3,93,309	55,092	2,59,478
(ब) अप्रत्यक्ष पतपुरवठा	571	32,903	628	23,381	493	1,98,597	460	1,69,351
(2) एकूण उद्योग	3,606	1,00,500	3,675	8,51,540	14,092	31,89,370	5,354	9,49,377
(१) अन्न उत्पादन	92	12,147	188	46,297	540	3,30,075	375	85,893
(२) वस्त्रोद्योग	16	12,612	94	35,523	179	61,661	26	2,241
(३) इतर	3,498	75,741	3,393	7,69,720	13,373	27,97,634	4,953	8,61,243
(3) परिवहन	2,218	33,089	1,480	41,625	4,833	1,73,956	1,107	29,177
(4) व्यावसायिक सेवा	1,877	15,199	2,480	23,978	5,905	1,14,503	2,873	23,557
(5) व्यक्तिगत कर्ज	13,225	1,71,624	13,377	2,95,833	47,489	9,06,434	16,414	1,45,670
(6) घाऊक व्यापार	566	16,869	804	45,896	1,894	2,53,737	809	34,152
(7) किरकोळ व्यापार	29,183	1,73,323	13,041	1,59,153	32,831	5,31,187	29,965	1,57,515
(8) इतर खर्च	4,882	40,417	16,035	60,801	23,665	4,70,653	4,473	52,558
एकूण	1,41,164	10,93,845	1,06,567	18,23,077	1,86,664	62,31,746	1,16,547	16,68,419
वरीलपैकी लघुउद्योगासाठी .	2,184	47,173	2,184	2,18,483	9,725	11,23,422	3,100	1,81,161

आधार.-बेसिक स्टॅटिस्टिक्स, बेसिक स्टॅटिस्टिकल रिटर्न्स मार्च, १९९४

TABLE No. 27.3 (A)—contd.

Districts						
चंद्रपूर Chandrapur		गडचिरोली Gadchiroli		महाराष्ट्र राज्य Maharashtra State		Occupation
खात्यांची संख्या No. of Accounts (58)	येणे रक्कम Outstanding credit (59)	खात्यांची संख्या No. of Accounts (60)	येणे रक्कम Outstanding credit (61)	खात्यांची संख्या No. of Accounts (62)	येणे रक्कम Outstanding credit (63)	(1)
58,040	2,80,227	17,022	1,82,482	17,00,536	1,81,00,058	(1) Agriculture Total
58,466	2,80,229	16,987	89,355	16,61,561	1,40,06,756	(a) Direct Finance
1,574	19,998	35	93,127	38,875	42,45,718	(b) Indirect Finance
3,069	3,44,804	1,350	2,94,814	2,68,072	19,51,62,746	(2) Industry Total
65	6,486	176	61,438	13,684	83,64,371	(i) Food manufacturing
20	6,443	29	19,906	17,124	2,82,80,293	(ii) Textile
2,984	3,31,875	1,145	2,13,470	2,37,246	15,75,18,082	(iii) Others
1,187	45,321	277	15,776	78,043	44,69,189	(3) Transport operators
3,422	19,883	1,722	6,769	1,31,259	17,95,461	(4) Professional Services
15,577	1,72,633	4,198	62,833	9,98,857	3,38,55,819	(5) Personal Loans
491	21,498	111	18,851	51,901	8,03,99,748	(6) Wholesale Trade
15,199	1,15,829	6,944	46,170	6,74,494	1,03,31,779	(7) Retail Trade
5,558	49,007	923	7,117	4,80,733	4,35,51,312	(8) All Others
1,02,543	10,49,202	32,547	6,34,812	43,83,895	38,76,66,112	Total
1,390	76,212	721	90,115	Of which for Small Scale Industrial Units.

Source.—Basic Statistics, Basic Statistical. Returns of March 1994.

27. बँका व दिमा /

तक्ता क्रमांक/

वर्गीकृत व्यापारी बँकांच्या पतपुरवठ्याचे व्यवसायानुसार जिल्हावार वर्गीकरण/

जिल्हे/

व्यवसाय	मुंबई Mumbai		ठाणे Thane		रायगड Raigad		रत्नागिरी Ratnagiri	
	खात्यांची संख्या No. of Accounts	येणे रक्कम Outstanding credit	खात्यांची संख्या No. of Accounts	येणे रक्कम Outstanding credit	खात्यांची संख्या No. of Accounts	येणे रक्कम Outstanding credit	खात्यांची संख्या No. of Accounts	येणे रक्कम Outstanding credit
	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)
(1) कृषि एकूण	3,195	30,85,941	42,172	4,17,896	31,346	2,87,326	23,362	1,59,513
(अ) प्रत्यक्ष पतपुरवठा	2,437	7,09,990	41,430	3,56,642	31,225	2,71,869	23,248	1,42,417
(ब) अप्रत्यक्ष पतपुरवठा	758	23,75,951	742	61,354	121	15,457	114	17,096
(2) एकूण उद्योग	59,568	20,84,22,945	14,833	1,22,00,244	7,247	18,84,989	4,473	7,57,736
(१) अन्न उत्पादन	889	63,02,676	300	3,10,741	393	1,29,778	340	1,32,274
(२) वस्त्रोद्योग	8,541	3,61,88,703	1,197	22,67,899	196	2,80,424	19	9,436
(३) इतर	19,063	3,32,73,867	6,782	9,34,673	2,858	1,29,867	3,865	71,436
(3) परिवहन	6,547	31,19,442	4,061	1,81,667	2,994	97,982	1,405	45,391
(4) व्यावसायिक सेवा	8,279	8,38,191	5,521	70,631	3,800	26,039	2,738	18,145
(5) व्यक्तिगत कर्ज	2,50,139	1,34,30,207	36,087	6,57,985	15,430	1,99,947	8,008	1,02,515
(6) धाऊक व्यापार	21,991	10,31,37,155	1,696	46,82,610	306	1,22,568	139	9,274
(7) किरकोळ व्यापार	27,403	78,94,451	26,976	4,13,947	11,344	96,419	9,212	1,02,012
(8) इतर सर्व	97,805	4,02,74,730	17,778	6,83,017	5,663	1,44,115	5,089	43,295
एकूण	5,40,167	42,45,34,079	1,74,209	2,04,81,387	85,174	32,78,740	58,064	13,00,364
वरीलवैकी लघुउद्योगासाठी	26,702	2,51,19,571	8,115	30,31,363	3,673	4,37,663	1,801	3,13,103

BANKING AND INSURANCE**TABLE No. 27.3 (B)****Districtwise And Occupationwise Classification of outstanding Credit of Scheduled Commercial Banks****(1994-95)**

(रकम हजार रुपयात/Amount in Thousand Rs.)

Districts								
सिंधुदुर्ग Sindhudurg		नाशिक Nashik		धुळे Dhule		जळगाव Jalgaon		Occupation
खात्यांची संख्या No. of Accounts	येणे रक्कम Outstanding credit	खात्यांची संख्या No. of Accounts	येणे रक्कम Outstanding credit	खात्यांची संख्या No. of Accounts	येणे रक्कम Outstanding credit	खात्यांची संख्या No. of Accounts	येणे रक्कम Outstanding credit	
(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(1)
14,522	84,065	54,846	11,70,724	65,859	8,91,580	75,719	7,71,707	(1) Agriculture Total
14,475	83,588	54,026	7,86,548	65,377	5,41,427	74,754	6,55,329	(a) Direct Finance
47	477	820	3,84,176	482	3,50,153	965	1,16,378	(b) Indirect Finance
3,398	85,829	5,723	13,69,647	5,649	11,58,176	6,811	7,44,625	(2) Industry Total
355	21,381	226	2,14,916	265	56,742	492	1,59,723	(i) Food manufacturing
25	5,495	120	36,927	103	1,09,330	98	1,28,369	(ii) Textile
2,514	24,156	3,783	1,66,830	3,637	1,22,204	5,107	1,17,275	(iii) Others
842	20,362	1,259	54,724	2,131	71,776	2,417	68,435	(3) Transport operators
2,202	11,420	3,976	56,801	3,899	41,956	4,966	56,052	(4) Professional Services
5,412	50,647	14,943	3,06,932	9,732	1,71,421	13,250	2,13,310	(5) Personal Loans
92	9,304	762	94,523	637	50,399	2,161	81,219	(6) Wholesale Trade
7,210	60,814	19,654	2,25,292	20,067	1,99,271	39,916	3,89,394	(7) Retail Trade
3,573	31,762	11,076	1,80,646	8,095	1,19,001	11,614	2,18,415	(8) All Others
40,482	4,06,388	1,20,251	36,65,277	1,24,375	29,45,174	1,67,928	27,42,456	Total
1,581	62,769	3,448	6,74,945	3,764	4,33,355	4,114	3,49,889	Of which for Small Scale Industrial Units

जिल्हे/								
व्यवसाय	अहमदनगर Ahmednagar		पुणे Pune		सातारा Satara		सांगली Sangli	
	खात्यांची संख्या No. of Accounts	येणे रक्कम Outstanding credit	खात्यांची संख्या No. of Accounts	येणे रक्कम Outstanding credit	खात्यांची संख्या No. of Accounts	येणे रक्कम Outstanding credit	खात्यांची संख्या No. of Accounts	येणे रक्कम Outstanding credit
	(18)	(19)	(20)	(21)	(22)	(23)	(24)	(25)
(1) कृषी एकूण	1,11,791	13,08,703	90,364	22,96,298	55,118	6,87,824	44,145	10,29,859
(अ) प्रत्यक्ष पतपुरवठा	1,10,640	11,19,472	88,660	13,42,887	54,064	5,79,247	43,568	5,30,072
(ब) अप्रत्यक्ष पतपुरवठा	1,151	1,89,231	1,704	9,53,411	1,054	1,08,577	577	4,99,787
(2) एकूण उद्योग	5,984	14,32,892	18,996	1,64,90,933	4,089	6,34,663	4,893	12,98,103
(१) अन्न उत्पादन	180	1,58,751	458	7,36,700	155	1,39,325	205	4,21,064
(२) वस्त्रोद्योग	50	9,919	577	11,53,731	68	11,596	205	2,85,910
(३) इतर	4,228	1,32,952	8,597	13,74,609	2,753	87,488	2,951	77,072
(3) परिवहन	1,777	1,29,505	8,392	5,24,046	1,687	93,619	887	45,473
(4) व्यावसायिक सेवा	6,087	87,004	7,969	2,72,623	3,505	49,661	3,438	43,781
(5) व्यक्तिगत कर्ज	13,871	2,47,915	62,106	16,91,183	17,228	2,22,149	14,014	2,34,273
(6) घाऊक व्यापार	580	75,896	1,948	38,14,320	388	29,838	675	1,10,760
(7) किरकोळ व्यापार	18,455	2,48,282	34,237	10,89,898	14,534	2,33,788	11,463	1,95,109
(8) इतर सर्व	12,672	2,55,724	42,277	19,01,204	14,885	1,63,904	20,237	3,10,095
एकूण	1,82,342	40,07,055	2,98,706	3,04,37,636	1,19,694	23,27,612	1,07,596	34,89,943
वरीलपैकी लघुउद्योगांसाठी.	3,476	2,75,497	10,829	32,13,877	1,943	2,62,301	2,679	5,21,211

TABLE No. 27.3 (B)—contd.

(रकम हजार रुपयात/Amount in Thousand Rs.)

Districts								
सोलापूर Solapur		कोल्हापूर Kolhapur		औरंगाबाद Aurangabad		जालना Jalna		Occupation
खात्यांची संख्या No. of Accounts (26)	येणे रकम Outstanding credit (27)	खात्यांची संख्या No. of Accounts (28)	येणे रकम Outstanding credit (29)	खात्यांची संख्या No. of Accounts (30)	येणे रकम Outstanding credit (31)	खात्यांची संख्या No. of Accounts (32)	येणे रकम Outstanding credit (33)	(1)
74,674	12,17,566	69,006	6,52,162	41,690	6,64,001	44,548	4,20,486	(1) Agriculture Total
73,727	9,57,273	68,253	5,07,095	41,353	5,46,380	40,125	3,34,640	(a) Direct Finance
947	2,60,293	753	1,45,067	337	1,17,621	4,423	85,846	(b) Indirect Finance
8,219	12,49,555	10,006	17,90,434	5,800	29,20,233	3,526	2,30,647	(2) Industry Total
272	3,14,729	217	89,157	208	49,822	72	92,271	(i) Food Manufacturing
1,469	4,32,261	2,224	4,34,760	123	1,20,523	39	2,633	(ii) Textile
5,229	87,274	5,190	2,47,171	3,839	3,89,955	3,020	24,520	(iii) Others
1,848	1,04,211	2,305	1,67,195	3,570	85,585	1,066	26,295	(3) Transport operators
3,921	53,470	4,852	67,459	5,307	53,520	3,240	25,516	(4) Professional Services
20,542	4,48,485	17,682	2,81,645	13,429	2,18,885	4,119	54,873	(5) Personal Loans
896	1,11,107	1,275	3,57,417	1,088	1,10,810	540	1,16,417	(6) Wholesale Trade
19,253	2,42,140	13,526	2,87,575	24,938	3,49,287	13,148	98,426	(7) Retail Trade
18,006	2,07,765	17,206	2,35,589	8,935	1,70,974	2,431	96,161	(8) All Others
1,57,687	38,84,288	1,45,137	41,67,918	1,13,816	50,64,307	76,173	11,79,072	Total
4,905	3,45,461	6,792	7,89,783	3,032	4,98,812	1,094	78,605	Of which for Small Scale Industrial Units

व्यवसाय	परभणी Parbhani		बीड Beed		नांदेड Nanded		उस्मानाबाद Osmanabad	
	खात्यांची संख्या No. of Accounts	येणे रक्कम Outstanding credit	खात्यांची संख्या No. of Accounts	येणे रक्कम Outstanding credit	खात्यांची संख्या No. of Accounts	येणे रक्कम Outstanding credit	खात्यांची संख्या No. of Accounts	येणे रक्कम Outstanding credit
	(34)	(35)	(36)	(37)	(38)	(39)	(40)	(41)
(1) कृषी एकूण	68,945	5,15,497	46,314	4,14,020	67,804	4,75,472	31,556	2,46,017
(अ) प्रत्यक्ष पतपुरवठा	68,486	4,63,636	46,099	3,53,636	67,644	4,64,849	31,497	2,31,939
(ब) अप्रत्यक्ष पुरवठा	459	51,861	215	60,374	160	10,623	59	14,078
(2) एकूण उद्योग	4,861	93,810	5,921	1,01,498	7,984	3,22,563	3,336	48,639
(१) अन्न उत्पादन	114	17,197	158	6,847	185	27,537	148	4,792
(२) वस्त्रोद्योग	59	1,875	70	2,308	59	31,548	29	839
(३) इतर	4,352	44,198	5,315	38,153	7,263	1,23,748	2,919	25,760
(3) परिवहन	2,571	31,316	2,225	36,651	3,196	66,386	760	24,353
(4) व्यावसायिक सेवा	3,554	25,946	4,477	24,649	4,878	40,706	2,972	11,988
(5) व्यक्तिगत कर्ज	8,736	79,702	7,061	60,813	8,698	1,09,190	4,209	41,615
(6) घाऊक व्यापार	576	21,047	410	6,142	257	27,266	403	5,303
(7) किरकोळ व्यापार	25,409	1,81,736	22,749	1,46,666	25,058	2,26,752	15,417	95,443
(8) इतर सर्व	3,018	19,649	3,377	22,751	4,714	64,345	2,526	18,697
एकूण	1,22,238	10,64,774	98,065	8,77,239	1,29,351	15,17,591	64,160	5,34,715
वरीलपैकी लघुउद्योगांसाठी	1,883	54,363	2,532	30,402	2,729	1,26,419	1,598	28,206

TABLE No. 27.3 (B)—contd.

(रक्कम हजार रुपयात/Amount in Thousand Rs.)

Districts

लातूर Latur		बुलढाणा Buldhana		अकोला Akola		अमरावती Amravati		Occupation (1)
खात्यांची संख्या No. of Accounts (42)	येणे रक्कम Outstanding credit (43)	खात्यांची संख्या No. of Accounts (44)	येणे रक्कम Outstanding credit (45)	खात्यांची संख्या No. of Accounts (46)	येणे रक्कम Outstanding credit (47)	खात्यांची संख्या No. of Accounts (48)	येणे रक्कम Outstanding credit (49)	
40,149	3,78,076	61,284	4,00,823	66,973	5,19,691	63,243	4,87,223	(1) Agriculture Total
39,888	3,10,577	60,968	3,82,558	66,721	3,97,714	62,303	4,19,446	(a) Direct Finance
261	67,499	316	18,265	252	1,21,977	940	67,777	(b) Indirect Finance
5,865	1,44,026	2,669	1,61,202	4,123	3,87,134	4,022	2,60,417	(2) Industry Total
279	18,340	131	69,195	214	1,27,391	189	73,644	(i) Food manufacturing
76	16,734	40	8,418	46	66,510	53	26,319	(ii) Textile
5,089	62,429	2,236	19,835	3,400	35,966	3,245	49,065	(iii) Others
2,514	47,597	1,326	27,981	1,571	34,197	2,269	43,552	(3) Transport Operator
3,497	26,270	1,467	12,050	3,870	32,182	5,199	40,832	(4) Professional Services
7,482	66,643	6,177	72,606	7,700	1,02,061	8,712	1,23,174	(5) Personal Loans
1,886	27,488	654	30,822	1,088	71,234	914	51,732	(6) Wholesale Trade
17,291	1,77,021	16,153	1,36,649	32,822	5,16,324	25,311	2,12,327	(7) Retail Trade
9,221	35,355	9,115	37,157	4,821	46,695	7,809	1,37,355	(8) All others
87,908	10,01,792	99,496	9,76,120	1,31,399	16,94,077	1,23,916	14,82,042	Total
2,865	69,146	1,222	67,063	1,926	1,26,563	2,240	1,23,609	Of which for Small Scale Industrial Units

व्यवसाय	यवतमाळ		वर्धा		नागपूर		भंडारा	
	Yavatmal		Wardha		Nagpur		Bhandara	
	खात्यांची संख्या No. of Accounts	येणे रक्कम Outstanding credit	खात्यांची संख्या No. of Accounts	येणे रक्कम Outstanding credit	खात्यांची संख्या No. of Accounts	येणे रक्कम Outstanding credit	खात्यांची संख्या No. of Accounts	येणे रक्कम Outstanding credit
(1)	(50)	(51)	(52)	(53)	(54)	(55)	(56)	(57)
(1) कृषी एकूण	86,140	6,11,491	50,815	4,50,858	47,485	6,37,055	53,302	2,71,042
(अ) प्रत्यक्ष पतपुरवठा	85,681	5,70,963	50,430	3,49,073	47,009	4,88,247	52,894	2,59,041
(ब) अप्रत्यक्ष पतपुरवठा	459	40,528	185	1,10,583	476	1,48,808	408	12,001
(2) एकूण उद्योग	3,302	1,53,060	3,384	14,20,820	8,316	31,82,705	5,285	11,30,084
(१) अन्न उत्पादन	103	12,921	169	49,698	370	3,75,342	345	97,383
(२) वस्त्रोद्योग	27	27,507	86	3,33,822	140	68,629	40	2,557
(३) इतर	2,930	33,028	1,990	2,63,597	5,006	2,58,953	4,326	2,17,716
(3) परिवहन	2,215	38,218	1,320	62,227	4,795	1,58,803	859	26,031
(4) व्यावसायिक सेवा	2,363	19,434	2,203	27,160	5,242	96,516	3,441	22,768
(5) व्यक्तिगत कर्ज	7,218	88,715	7,146	1,28,738	33,042	6,70,222	10,525	97,350
(6) घाऊक व्यापार	899	79,672	1,298	25,775	1,832	3,91,047	752	54,005
(7) किरकोळ	12,743	2,94,858	26,659	2,13,565	31,575	6,45,702	22,848	1,74,727
(8) इतर सर्व	4,362	68,870	5,316	60,300	21,875	4,75,324	3,475	33,365
एकूण	87,568	27,93,425	1,40,760	13,11,525	1,68,691	71,93,322	1,06,558	18,93,554
बरीलपैकी लघुउद्योगासाठी.	1,952	3,10,632	1,665	88,609	5,353	12,57,873	2,856	1,86,409

आधार.- बँकींग स्टॅटिस्टिक्स, बेसिक स्टॅटिस्टिकल रिटर्न्स, खंड २२ मार्च, १९९३.

TABLE No. 27.3 (B)—contd.

(रकम हजार रुपयात/Amount in Thousand Rs.)

Districts

चंद्रपूर Chandrapur		गडचिरोली Gadchiroli		महाराष्ट्र राज्य Maharashtra State		Occupation (1)
खात्यांची संख्या No. of Accounts (58)	येणे रकम Outstanding credit (59)	खात्यांची संख्या No. of Accounts (60)	येणे रकम Outstanding credit (61)	खात्यांची संख्या No. of Accounts (62)	येणे रकम Outstanding credit (63)	
55,054	2,93,785	16,354	1,34,882	15,97,575	2,09,814	(1) Agriculture Total
54,406	2,81,807	16,327	1,01,218	15,77,715	1,45,395	(a) Direct Finance
648	11,978	27	33,664	19,860	64,419	(b) Indirect Finance
3,053	6,11,415	1,340	2,99,894	2,32,676	26,09,898	(2) Industry Total
91	1,12,797	195	90,781	7,716	1,04,079	(i) Food manufacturing
22	4,900	30	10,452	15,831	4,20,803	(ii) Textile
2,491	40,923	827	11,281	1,34,181	3,84,859	(iii) Others
1,176	43,111	512	19,443	70,507	55,156	(3) Transport operators
3,114	20,462	1,858	9,068	1,21,835	21,823	(4) Professional Services
9,618	92,965	2,012	29,876	6,44,328	2,03,150	(5) Personal Loans
376	22,818	293	13,015	46,822	11,37,410	(6) Wholesale Trade
16,597	1,47,217	7,998	69,917	6,11,966	1,53,067	(7) Retail Trade
5,032	59,870	1,124	15,017	3,71,125	4,61,313	(8) All Others
1,00,290	13,81,404	33,299	6,34,394	40,05,510	53,85,046	Total
1,408	65,780	767	1,13,073	1,18,946	3,90,604	Of which for Small Scale Industrial Units

Source.—Basic Statistics, Basic Statistical Returns, of March 1992.

27. बँका आणि विमा/BANKING AND INSURANCE

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 27.4

मार्च १९९४ व १९९५ अखेर राज्यवार वर्गीकृत व्यापारी बँकांच्या ठेवी व कर्जे

Deposits And Advances of Scheduled Commercial Banks By State for March Ending
(1994 and 1995)

(Amount in lakh Rs.)

विभाग/राज्य आणि केंद्रशासित प्रदेश	कार्यालयांची संख्या Number of offices	ठेवी Deposits				कर्जे/Advances				Region/State and Union Territory	
		1993-94	1994-95	1993-94	1994-95	1993-94	1994-95	1993-94	1994-95	1993-94	1994-95
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(1)
					प्रधान्य गट Priority Sector	दुर्बल गट Weaker Sector				एकूण Total	
उत्तर विभाग	9,486	9,596	67,76,587	83,67,967	10,82,849	12,82,606	1,82,628	1,99,671	12,65,477	14,82,277	Northern Region
हरियाणा	1,312	1,337	5,94,821	7,27,797	1,77,691	2,16,021	37,064	39,086	2,14,755	2,55,107	Haryana
हिमाचल प्रदेश	754	756	2,18,755	2,67,892	33,872	36,668	8,865	9,932	42,737	46,600	Himachal Pradesh
जम्मू आणि काश्मिर	791	792	2,72,447	3,49,045	34,977	39,719	3,177	3,307	38,154	43,026	Jammu and Kashmir
पंजाब	2,206	2,239	14,85,289	17,62,061	3,23,137	3,58,658	60,563	64,157	3,83,700	4,22,815	Punjab
राजस्थान	3,138	3,161	8,63,020	10,38,248	2,04,995	2,17,791	57,911	60,791	2,62,906	2,78,582	Rajasthan
चंडीगड	120	126	2,25,104	3,19,103	31,776	41,856	3,710	5,152	35,486	47,008	Chandigarh
दिल्ली	1,165	1,185	31,17,148	39,03,823	2,76,401	3,71,893	11,338	17,246	2,87,739	3,89,139	Delhi
उत्तर-पूर्व विभाग	1,927	1,931	4,78,957	6,19,583	98,859	1,08,528	31,124	38,692	1,29,983	1,47,220	North-Eastern Region
आसाम	1,226	1,228	3,06,588	3,92,898	68,822	75,798	16,819	21,092	85,641	96,890	Assam
मणिपूर	85	85	12,612	17,742	7,055	7,016	2,621	3,136	9,676	10,152	Manipur
मेघालय	178	178	53,485	65,034	4,029	4,361	2,507	2,886	6,536	7,247	Meghalaya
नागालँड	71	71	23,517	29,889	6,483	7,539	3,939	5,280	10,422	12,819	Nagaland
त्रिपुरा	182	182	35,711	48,928	8,504	9,334	3,567	3,397	12,071	12,731	Tripura
अरुणाचल प्रदेश	68	68	22,559	32,312	1,329	1,663	522	1,057	1,851	2,720	Arunachal Pradesh
मिझोरम	77	76	11,758	18,001	1,340	1,432	691	1,295	2,031	2,727	Mizoram
सिक्कीम	40	42	12,727	14,779	1,297	1,385	458	549	1,755	1,934	Sikkim

पूर्व विभाग	11,348	11,375	44,51,927	48,62,049	7,58,795	8,11,682	2,07,085	2,38,567	9,65,880	10,50,249	Eastern Region
बिहार	4,910	4,924	12,56,445	15,09,306	2,48,204	2,58,953	87,055	89,630	3,35,259	3,48,583	Bihar
ओरिसा	2,144	2,149	3,99,544	5,21,112	1,26,173	1,36,912	44,272	68,198	1,70,445	2,05,110	Orissa
पश्चिम बंगाल	4,265	4,272	27,86,449	28,04,861	3,83,551	4,14,707	75,483	80,410	4,59,034	4,95,117	West Bengal
अंदमान आणि निकोबार	29	30	9,489	11,992	867	1,110	275	329	1,142	1,439	Andaman and Nicobar
मध्य विभाग	13,047	13,050	40,58,388	48,54,143	8,86,853	9,65,789	2,69,666	2,69,485	11,56,519	12,35,274	Central Region
मध्य प्रदेश	4,439	4,423	10,96,441	13,32,438	2,97,381	3,15,373	97,160	90,091	3,94,541	4,05,464	Madhya Pradesh
उत्तर प्रदेश	8,608	8,627	29,61,946	35,21,705	5,89,472	6,50,416	1,72,506	1,79,394	7,61,978	8,29,810	Uttar Pradesh
पश्चिम विभाग	9,465	9,532	92,20,073	1,06,52,740	12,60,622	15,14,490	1,45,345	1,61,393	14,05,967	16,75,883	Western Region
गुजरात	3,460	3,488	19,15,715	23,46,680	3,23,971	3,94,753	50,751	53,156	3,74,722	4,47,909	Gujarat
महाराष्ट्र	5,724	5,757	70,55,766	80,12,503	9,15,916	10,96,319	92,889	1,06,826	10,08,805	12,03,145	Maharashtra
गोवा दमण व दिव	274	280	2,44,757	2,87,564	20,287	22,890	1,556	1,335	21,843	24,225	Goa, Daman and Div
दादरा व नगर हवेली	7	7	3,833	5,993	478	528	149	76	627	604	Dadara and Nagar Haveli
दक्षिण विभाग	16,579	16,780	68,05,812	82,44,694	18,21,692	22,37,767	4,92,085	5,29,877	23,13,777	27,67,644	Southern Region
आंध्र प्रदेश	4,749	4,808	16,58,027	19,95,717	4,93,660	5,74,194	1,40,128	1,46,296	63,33,788	7,20,490	Andhra Pradesh
कर्नाटक	4,364	4,395	15,29,808	19,67,497	3,91,345	5,17,605	84,869	94,216	4,76,214	6,11,821	Karnataka
केरळ	2,948	3,018	14,46,138	17,04,077	2,60,632	3,19,907	78,895	1,00,904	3,39,527	4,20,811	Kerala
तामिळनाडू	4,438	4,479	21,18,726	25,16,121	6,66,871	8,16,271	1,85,048	1,85,309	8,51,919	10,01,580	Tamilnadu
पोंडिचेरी	72	72	51,581	59,259	9,031	9,524	3,027	2,997	12,058	12,521	Pondicherry
लक्षद्वीप	8	8	1,530	2,023	153	266	118	155	271	421	Lakshadweep
एकूण भारत	61,852	62,264	3,17,91,750	3,75,86,397	59,09,670	69,20,862	13,27,933	14,37,685	72,37,603	83,58,547	All India

आधार.—भारतीय रिज़र्व बैंक, मुंबई.

Source.—Reserve Bank of India, Mumbai.

27. बँका व विमा व्यवसाय/BANKING AND INSURANCE

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 27.5

वर्गीकृत व अवर्गीकृत सहकारी बँकांच्या कार्यालयांची संख्या (३१ मार्च १९९४ व १९९५ रोजी)

Number Of Offices Of Scheduled, Non-Scheduled And Co-operative Banks, (As on 31st March 1994 and 1995)
(1993-94 and 1994-95)

अनुक्रमांक Sr. No.	जिल्हा	वर्गीकृत बँका Scheduled Banks		अवर्गीकृत बँका Non-Scheduled Banks		सहकारी बँका Co-operative Banks		एकूण Total		District
		1993-94	1994-95	1993-94	1994-95	1993-94	1994-95	1993-94	1994-95	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(2)
1	बृहन्मुंबई	1,173	1,213	95	94	1,268	1,307	Brihan Mumbai
2	ठाणे	328	347	19	19	347	366	Thane
3	रायगड	138	138	8	9	146	147	Raigad
4	रत्नागिरी	124	125	5	5	129	130	Ratnagiri
5	सिंधुदुर्ग	76	76	3	3	79	79	Sindhudurg
6	नाशिक	216	220	25	28	241	248	Nashik
7	धुळे	131	131	13	14	144	145	Dhule
8	जळगांव	183	182	15	15	198	197	Jalgaon
9	अहमदनगर	204	205	16	17	220	222	Ahmednagar
10	पुणे	477	492	42	41	519	533	Pune
11	सातारा	149	148	17	21	166	169	Satara
12	सांगली	176	178	1	1	23	24	200	203	Sangli
13	सोलापूर	218	220	20	20	238	240	Solapur
14	कोल्हापूर	211	222	13	13	38	42	262	277	Kolhapur
15	औरंगाबाद	135	138	6	6	141	144	Aurangabad
16	जालना	73	73	3	5	76	78	Jalna
17	परभणी	110	110	5	12	115	122	Parbhani
18	बीड	100	100	5	8	105	108	Beed
19	नांदेड	125	126	3	3	128	129	Nanded
20	उस्मानाबाद	70	71	2	2	72	73	Osmanabad
21	लातूर	94	95	4	6	98	101	Latur
22	बुलढाणा	105	104	8	8	113	112	Buldhana
23	अकोला	153	153	6	6	159	159	Akola
24	अमरावती	146	146	8	8	154	154	Amravati
25	यवतमाळ	119	119	3	4	122	123	Yavatmal
26	वर्धा	72	72	4	4	76	76	Wardha
27	नागपूर	252	256	10	11	262	267	Nagpur
28	भंडारा	128	128	3	3	131	131	Bhandara
29	चंद्रपूर	147	147	1	1	148	148	Chandrapur
30	गडचिरोली	44	44	1	1	45	45	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		5,677	5,779	14	14	411	440	6,102	6,233	Maharashtra State

आधार.—(१) सहकार आयुक्त, मुंबई आणि निबंधक, सहकारी संस्था, महाराष्ट्र शासन, पुणे.

(२) भारतीय रिझर्व्ह बँक, मुंबई.

Source.—(1) Commissioner for Co-operation, Bombay and Registrar, Co-operative Societies, Government of Maharashtra, Pune.

(2) Reserve Bank of India, Mumbai..

२८. शासकीय अर्थव्यवस्था

२८.१. राज्य शासनातील महसुली जमा व महसुली खर्च यांचे निरनिराळ्या शीर्षाखालील आकडे या विभागात दाखविले आहेत. याची अधिक तपशीलवार माहिती राज्य शासनाच्या अर्थसंकल्पात मिळते. तसेच अर्थसंकल्पातील व्यवहाराचे आर्थिक वर्गीकरणही त्यात दिले आहे. येथील आर्थिक वर्गीकरणाची मांडणी सहा लेखांमध्ये दर्शविलेल्या शासनाच्या आर्थिक व्यवहारावर आधारलेली आहे.

२८.२ राज्य शासनाचे जमा व खर्च या संबंधित व्यवहार दरवर्षी सादर केलेल्या अर्थसंकल्पात दिले जातात. अर्थसंकल्पीय व्यवहारांचे परिणाम जाणून घेण्यासाठी अर्थसंकल्पाचे आर्थिक वर्गीकरण केले जाते. या वर्गीकरणात अर्थसंकल्पीय व्यवहारांची अर्थपूर्ण आर्थिक वर्गानुरूप पुनर्मांडणी व त्यांचे पुनर्वर्गीकरण केले आहे. हे वर्गीकरण केंद्रीय अर्थसंकल्पाच्या आर्थिक वर्गीकरणाच्या मांडणीप्रमाणे आहे. त्यामधून आंतरलेखा व आंतरविभागीय हस्तांतरित रकमा (फंडांकडून बदली केलेल्या रकमा धरून) वगळण्यात आल्या आहेत. त्यामुळे उर्वरित अर्थव्यवस्थेची होणाऱ्या राज्य शासनाच्या मूळ व्यवहारांची माहिती या वर्गीकरणातून मिळते.

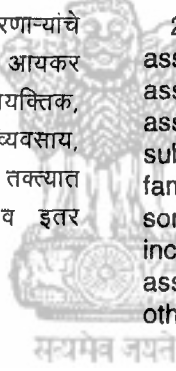
२८.३ ह्या विभागात ३१ मार्चच्या अखेरीस आयकर भरणाऱ्यांचे आयकर पात्र उत्पन्न गटानुसार वर्गीकरण देण्यात आले आहे. आयकर दात्यांचे पुढीलप्रमाणे उपविभाग पाडण्यात येतात. (अ) वैयक्तिक, (ब) हिंदु अविभक्त कुटुंबे, (क) अनौदणीकृत व्यवसाय, (ड) व्यक्ती समूह, (ई) नौदणीकृत व्यवसाय, (फ) संस्था ह्या तक्त्यात दाखविलेले उत्पन्न हे एकूण उत्पन्नातून नुकसान भरपाई व इतर अनुज्ञेय सूट वगळून राहिलेले करपात्र उत्पन्न असते.

28. PUBLIC FINANCE

28.1. The receipt and revenue expenditure of State Government under different heads is shown in this section. Further details will be found in the Civil Budget Estimates of the State Government. The Economic Classification of the Budget is also given. The frame-work of economic classification presented here is based on the delienation of the Government transactions in a set of six accounts.

28.2 The Budget annually presented gives the transactions on account of receipts and expenditure of the State Government. In order to analyse the economic impact of these budgetary transactions, an economic classification of the Budget is undertaken. In this classification the transactions are regrouped and reclassified into meaningful economic categories. This classification follows closely the frame-work of economic classification adopted for the Central Budget. It eliminates all inter-account, inter-departmental transfers including transfers to and from funds and brings out the genuine transactions of the State Government with the rest of the economy.

28.3 In this section classification of the assesses assessed to Income Tax according to range of income assessed to tax their income and tax payable for the assessment year ending 31st March, assesses are sub-divided into (i) individuals, (ii) Hindu undivided families, (iii) unregistered firms, (iv) association of persons, (v) registered firms, (vi) companies. The total income shown in the table represents the income assessed to tax after deduction, set of the losses and other admissible rebate from gross income.

28. शासकीय अर्थव्यवस्था/PUBLIC FINANCE

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 28.1

महाराष्ट्र शासनाचा एकूण महसूल

(महसूल कोटी रुपयात)

Total Revenue of Maharashtra Government
(1993-94 and 1994-95)

(Revenue in crore Rs.)

महसुलाची बाब	महसूल (प्रत्यक्ष) 1993-94 Revenue (Actuals)	एकूण महसुलाची टक्केवारी % To Total Revenue	महसूल (प्रत्यक्ष) 1994-95 Revenue (Actuals)	एकूण महसुलाची टक्केवारी % To Total Revenue	Source of Revenue
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(1)
(अ) केंद्राकडून वसूल होणाऱ्या करांतील राज्याचा हिस्सा—	1,541.36	11.87	1,719.88	11.40	(A) Share in centrally collected Taxes
(१) आयकर	637.60	4.91	701.14	4.65	(1) Income Tax
(२) संपदा शुल्क	0.00	0.00	0.00	0.00	(2) Estate Duty
(३) केंद्रीय उत्पादन शुल्क	903.76	6.96	1,018.74	6.75	(3) Union Excise Duties
(ब) राज्याकडून वसूल होणारे कर—	7,696.20	59.26	9,454.62	62.66	(B) Taxes collected by State
(१) कृषिविषयक उत्पन्नावरील कर	0.01	0.00	0.00	0.00	(1) Agricultural Income Tax
(२) जमीन महसूल	76.91	0.59	113.84	0.75	(2) Land Revenue
(३) मुद्रांक व नोंदणी फी	612.66	4.72	1,116.58	7.40	(3) Stamps and Registration Fees.
(४) राज्य उत्पादन शुल्क	903.15	6.95	944.38	6.26	(4) State Excise Duties
(५) विक्रीकर	4,740.78	36.50	5,758.46	38.16	(5) Sales Tax
(६) वाहनांवरील कर	270.48	2.08	344.52	2.28	(6) Taxes on Vehicals
(७) मालावरील व उतारुवरील कर	251.65	1.94	279.11	1.85	(7) Taxes on Goods and Passengers.
(८) विद्युत शुल्क	336.66	2.59	336.68	2.23	(8) Electricity Duty
(९) करमणूक कर	93.61	0.72	87.45	0.58	(9) Entertainment Tax
(१०) व्यवसाय, व्यापार, आजीविका व रोजगार यावरील कर	253.29	1.95	299.03	1.98	(10) Taxes on Professions, Trades, Callings and Employments.
(११) इतर राज्य कर महसूल**	157.00	1.21	174.57	1.16	(11) Other State Tax Revenue**
(क) करांव्यतिरिक्त महसूल—	2,383.01	18.35	2,902.85	19.24	(C) Non-Tax Revenue
(१) व्याजविषयक जमा रकमा.	928.61	7.15	1,177.08	7.80	(1) Interest Receipts
(२) इतर करांव्यतिरिक्त महसूल	1,454.40	11.20	1,725.77	11.44	(2) Other Non-Tax Revenue
(ड) केंद्र शासनाकडून सहाय्यक अनुदाने—	1,366.22	10.52	1,012.13	6.71	(D) Grants-in-aid from Central Government.
एकूण महसूल	12,986.79	100.00	15,089.48	100.00	Total Revenue

**It consists of Betting and Luxury Taxes, Education Cess, etc.

पैजेवरील, वैनीच्या वस्तूवरील कर, शिक्षण उपकर इत्यादींचा यात समावेश आहे.

Source.—Maharashtra State Budget Publication, 1995-96 and 1996-97.

आधार.—महाराष्ट्र शासनाची अर्थसंकल्पीय प्रकाशने, १९९५-९६ व १९९६-९७.

28. शासकीय अर्थव्यवस्था/PUBLIC FINANCE

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 28.2

महसुली लेख्यातून केलेला खर्च

Expenditure from Revenue Account

(1993-94 and 1994-95)

(खर्च कोटी रुपयात)

(Expenditure in crore Rs.)

खर्चाचा प्रकार	प्रत्यक्ष खर्च १९९३-९४ Actual Expenditure 1993-94	एकूण खर्चाशी टक्केवारी % To Total Expenditure	प्रत्यक्ष खर्च १९९४-९५ Actual Expenditure 1994-95	एकूण खर्चाशी टक्केवारी % To Totals Expenditure	Type of Expenditure
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(1)
(अ) सर्वसाधारण सेवा					(A) General Services
(१) राज्याची अंगे	109.31	0.83	221.28	1.49	(1) Organs of State
(२) आर्थिक सेवा	1,213.84	9.26	1,563.05	10.55	(2) Fiscal Services
(३) व्याज प्रदान व ऋण सेवा	1,893.10	14.45	2,193.95	14.81	(3) Interest Payment and Servicing of Debt.
(४) प्रशासकीय सेवा	1,280.04	9.76	1,320.78	8.92	(4) Administrative Services
(५) निवृत्ती वेतने आणि संकीर्ण सर्वसाधारण सेवा	468.46	3.57	526.21	3.55	(5) Pensions & Miscellaneous General Services.
एकूण (अ) सर्वसाधारण सेवा (१ ते ५)	4,964.75	37.87	5,825.27	39.32	Total (A) General Services (1 to 5).
(ब) सामाजिक सेवा	4,556.58	34.77	5,226.74	35.29	(B) Social Services
(क) आर्थिक सेवा	3,543.80	27.03	3,714.77	25.08	(C) Economic Services
(ड) सहाय्यक अनुदाने व अंशदाने	43.56	0.33	45.41	0.31	(D) Grants-in-aid & Contributions
एकूण महसुली खर्च (अ+ब+क+ड)	13,108.69	100.00	14,812.19	100.00	Total Revenue Expenditure (A+B+C+D)

आधार.-महाराष्ट्र राज्याची अर्थसंकल्पीय प्रकाशने, १९९५-९६ व १९९६-९७.

Source.—Maharashtra State Budget Publications, 1995-96 and 1996-97.

28. शासकीय अर्थव्यवस्था/PUBLIC FINANCE

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 28.3

भांडवली अर्थसंकल्प/Capital Budget

(1993-94 and 1994-95)

(रुपये कोटीत)

(Rs. in crore)

अनुक्रमांक	शीर्ष	१९९३-९४	१९९४-९५	
Sr. No.		प्रत्यक्ष रकमा	प्रत्यक्ष रकमा	Items
		1993-94	1994-95	
(1)	(2)	(3)	(4)	(2)
1.	महसुली लेख्याबाहेरील भांडवली खर्च	1,674.62	3,795.70	Capital Expenditure outside the Revenue Account.
2.	राज्य शासनाचे देशांतर्गत ऋण (निव्वळ जमा) ..	164.38	466.54	Internal Debt. of the State Government (Net).
3.	केंद्र शासनाकडून कर्जे व आगाऊ रकमा (निव्वळ जमा) ..	1,079.56	1,060.35	Loans and Advances from the Central Government (Net).
4.	राज्य शासनाने दिलेली कर्जे व आगाऊ रकमा (निव्वळ जमा) —	468.73	657.07	Loans and Advances by the State Government (Net receipts).
5.	आंतरराज्यीय तडजोड (निव्वळ जमा)	0.00	0.00	Inter-State Settlement (Net receipts)
6.	आकस्मिकता निधीमध्ये केलेले विनियोजन (निव्वळ जमा)	0.00	0.00	Appropriation to the Contingency Fund (Net receipts).
7.	आकस्मिकता निधी (निव्वळ जमा)	—1.03	32.38	Contingency Fund (Net receipts)
8.	लोक लेखा (निव्वळ जमा)	963.35	1,064.04	Public Account (Net receipts) Including cash balance investment A/C.
	एकूण जमा	14,833.18	19,826.59	Total Receipts
	एकूण संवितरित रकमा	14,770.32	20,341.91	Total Disbursements
	आधिक्य (+) किंवा तूट (-)	62.86	—515.32	Surplus (+) or Deficit (-)

आधार.—महाराष्ट्र राज्याची अर्थसंकल्पीय प्रकाशने, १९९५-९६ व १९९६-९७.

Source.—Maharashtra State Budget Publications, 1995-96 and 1996-97.

28. शासकीय अर्थव्यवस्था/PUBLIC FINANCE

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 28.4

एकूण अर्थसंकल्पीय स्थिती/Overall Budgetary Position

(1993-94 and 1994-95)

(रुपये कोटीत)
(Rs. in crore)

अनुक्रमांक	तपशील	१९९३-९४ (प्रत्यक्ष)	१९९४-९५ (प्रत्यक्ष)	
Sr. No.		1993-94 (Actuals)	1994-95 (Actuals)	Particulars
(1)	(2)	(3)	(4)	(2)
1.	महसुली लेखावरील आधिक्य (+) किंवा तूट (-) ..	— 121.90	277.29	Surplus (+) or Deficit (—) on Revenue Account.
2.	भांडवली लेखावरील आधिक्य (+) किंवा तूट* (-) ..	62.86	328.95	Surplus (+) or Deficit (—) on Capital Account*.
3.	एकूण आधिक्य (+) किंवा तूट (-) (१+२) ..	— 59.04	606.24	Overall Surplus (+) or Deficit (—) (1+2)
4.	रोख शिलकीतील वाढ/घट—			Increase/Decrease in Cash Balance—
	(अ) प्रारंभीची शिल्लक	— 40.10	— 99.15	(a) Opening Balance
	(ब) अखेरची शिल्लक	— 99.14	— 337.18	(b) Closing Balance

*रोख शिल्लक गुंतवणूक लेखा (निव्वळ) वगळून.

*It excludes cash balance investment account (net).

आधार.—महाराष्ट्र राज्याची अर्थसंकल्पीय प्रकाशने, १९९५-९६ व १९९६-९७.

Source.—Maharashtra State Budget Publications, 1995-96 and 1996-97.

28. शासकीय अर्थव्यवस्था/PUBLIC FINANCE

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 28.5

एकूण खर्चाची निरनिराळ्या उद्देशानुसार टक्केवारी

Percentage Distribution Of Total Expenditure Into Different Purpose Categories

(1993-94 and 1994-95)

(रुपये कोटीत)
(Rs. in Crores)

अनुक्रमांक	उद्देशाचे प्रकार	१९९३-९४ (प्रत्यक्ष) टक्केवारी	१९९४-९५ (प्रत्यक्ष) टक्केवारी	
Sr. No.		1993-94 (Actuals) Percentage	1994-95 (Actuals) Percentage	Purpose Categories
(1)	(2)	(3)	(4)	(2)
1.	सर्वसाधारण लोकसेवा	13.41	12.53	General Public Services
2.	संरक्षण (नागरी)	0.14	0.12	Defence (Civil)
3.	शिक्षण	21.42	19.29	Education
4.	आरोग्य	4.2	3.53	Health
5.	सामाजिक सुरक्षा व कल्याण सेवा	4.19	2.27	Social Security and Welfare Services
6.	गृहनिर्माण व इतर सामूहिक सेवा	5.53	4.01	Housing and other Community Services
7.	सांस्कृतिक, मनोरंजन व धार्मिक सेवा	0.71	0.48	Cultural, Recreational and Religious Services.
8.	आर्थिक सेवा --			Economic Services--
	(१) सर्वसाधारण प्रशासन, विनियमन व संशोधन	0.78	0.70	(i) General Administration, Regulation and Research.
	(२) कृषि, वनोद्योग, मत्स्योद्योग व शिकार	22.01	21.26	(ii) Agriculture, Forestry, Fishing and Hunting.
	(३) खनिकर्म, कारखाने व बांधकामे	1.69	2.26	(iii) Mining, Manufacturing and Construction.
	(४) वीज, गॅस, वाफ व पाणीपुरवठा	6.02	14.83	(iv) Electricity, Gas, Steam and Water-Supply.
	(५) परिवहन व दळणवळण	5.30	5.50	(v) Transport and Communication
	(६) इतर आर्थिक सेवा	0.36	0.44	(vi) Other Economic Services
9.	इतर सेवा	14.42	12.78	Other Services
	एकूण	100.00	100.00	Total

आधार.—अर्थ व सांख्यिकी जंचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.

Source.—Directorate of Economics and Statistics, Govt. of Maharashtra, Mumbai.

28. शासकीय अर्थव्यवस्था/PUBLIC FINANCE

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 28.6

आर्थिक वर्गीकरणानुसार शासनाच्या खर्चाची टक्केवारी
 Percentage Distribution of Govt. Expenditure according to
 Economic Classification

(1993-94 and 1994-95)

(खर्च रुपये कोटीत)
 (Expenditure Rs. in crore)

शीर्ष	प्रत्यक्ष खर्च १९९३-९४	एकूण खर्चाची टक्केवारी	प्रत्यक्ष खर्च १९९४-९५	एकूण खर्चाची टक्केवारी	Heads
(1)	1993-94 Exp. Actual	Percentage to Total Exp.	1994-95 Exp. Actual	Percentage to Total Exp.	(1)
(१) चालू लेखा—					I. Current Account—
१. वस्तू व सेवा यावरील खर्च	3,266.74	23.14	3,965.51	22.07	(1) Consumption Expenditure
२. घ्याज प्रदान	1,481.88	10.50	1,712.18	9.53	(2) Interest paid
३. अर्थ सहाय्य	933.86	6.61	1,054.30	5.87	(3) Subsidies
४. हस्तांतरित महजुली रकमा	3,735.00	26.46	4,163.88	23.18	(4) Current transfers.
४. (ए) अनुदाने—	3,473.07	24.59	3,799.67	21.15	4. (A) Grants to—
(अ) स्थानिक संस्थास	1,865.25	13.21	1,886.26	10.50	(a) Local bodies
(ब) शैक्षणिक संस्थास	1,347.38	9.54	1,562.15	8.69	(b) Educational Institutions
(क) इतरांस	260.44	1.84	351.26	1.96	(c) Others
४. (ब) इतर चालू हस्तांतरित रकमा	261.93	1.87	364.21	2.03	(4) (B) Other current transfers—
एकूण चालू खर्च (१)	9,417.48	66.71	10,895.87	60.65	Total (I) Current Expenditure
(२) भांडवली लेखा—					(II) Capital Account—
१. साठ्यातील बदल	—10.66	—0.08	—176.17	—0.98	(i) Changes in stocks
२. एकूण स्थिर भांडवल निर्मिती	2,577.39	18.25	3,446.13	19.17	(ii) Gross fixed capital formation
३. भौतिक मालमतेची निव्वळ खरेदी	—6.45	—0.05	2.90	0.02	(iii) Net purchases of physical assets.
४. हस्तांतरित भांडवली रकमा	747.51	5.29	666.41	3.71	(iv) Capital transfers
५. भाग भांडवलात केलेली गुंतवणूक	193.94	1.37	1,712.55	9.53	(v) Investment in shares
६. कर्ज व आगाऊ रकमा	679.32	4.81	962.72	5.36	(vi) Loans & advances
७. सरकारी ऋणांची परतफेड	520.48	3.70	455.71	2.54	(vii) Repayment of public debts
एकूण भांडवली खर्च (२)	4,701.53	33.29	7,070.25	39.35	Total (II) Capital Expenditure
एकूण खर्च (चालू + भांडवली)	14,119.01	100.00	17,966.12	100.00	Total Expenditure (Current+ Capital)

आधार.— अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source.— Directorate of Economics and Statistics, Govt. of Maharashtra, Mumbai.

28. शासकीय अर्थव्यवस्था/PUBLIC FINANCE

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 28.7

वस्तुनुसार अबकारी कर/Excise Revenue by Commodities
(1993-94 & 1994-95)(आकडे हजारत)
(Figures in thousand)

अनु. क्र. Sr. No.	बाब (2)	1950-51 *	1960-61 *	1970-71 *	1980-81	1990-91	1991-92	1992-93	1993-94	1994-95	(12)	Item (2)
(1)		(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)		
1	देशी दारू	2,09,972	17,41,891	17,04,371	16,90,591	Country Liquor
2	तीव्र प्रतीचे मद्य	18,122	4,57,572	5,88,250	3,34,674	Country Fermented Liquor.
3	मदिरा बिअर	78,197	5,02,066	7,84,175	8,85,775	Malt Liquor
4	विदेशी दारू व मद्यार्क	4,38,551	15,67,527	23,21,638	27,35,824	Foreign Liquor and Spirit
5	व्यावसायिक व साधारण प्रतीचे मद्यार्क	9,391	41,555	59,577	57,359	Commercial and Denatured Spirit.
6	औषधे व प्रसाधन सामग्री	93,801	1,98,809	2,05,371	2,13,570	Medicinal and Toilet Preparations.
7	अफू, गांजा व भांग व इतर औषधीद्रव्ये	181	3,39,229	2,274	1,550	Opium, Hamps and other Drugs.
8	दंड व अधिहरणे..	447	77,098	62,048	1,35,248	Fines and Confiscations.
	इतर आवक	38,370	3,24,252	2,81,060	3,41,828	Other Receipt
	एकूण	10,790	6,905	68,191	8,87,032	53,00,000	60,08,764	63,96,419	Total

टिपणी.---*बाबवार माहिती उपलब्ध नाही.

Note.---*Itemwise break up is not available.

आधार.---गृह विभाग, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.

Source.---Home Department, Govt. of Maharashtra, Mumbai.

28. शासकीय अर्थव्यवस्था/PUBLIC FINANCE

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 28.8 (A)

निव्वळ उत्पन्न गटाप्रमाणे आय विवरणांची संख्या व निव्वळ उत्पन्न
No. of Returns and Net Income by Range of Net Income
(1989-90)

(रुपये हजारत / Rs. in Thousand)

निव्वळ उत्पन्न गट Range of Net Income	व्यक्ती Individual			अभिभक्ता हिंदू कुटुंब H. U. F			संस्था Firms			इतर Others			व्यापारी संस्था Company			एकूण सर्व Total (All status)			
	विवरणांची संख्या No. of Returns	निव्वळ उत्पन्न Net Income	(2)	विवरणांची संख्या No. of Returns	निव्वळ उत्पन्न Net Income	(4)	विवरणांची संख्या No. of Returns	निव्वळ उत्पन्न Net Income	(6)	विवरणांची संख्या No. of Returns	निव्वळ उत्पन्न Net Income	(8)	विवरणांची संख्या No. of Returns	निव्वळ उत्पन्न Net Income	(10)	विवरणांची संख्या No. of Returns	निव्वळ उत्पन्न Net Income	(12)	(13)
(1)																			
TL—20	..	1,05,801	20,15,246	4,027	73,972	6,355	1,00,258	660	12,491	5,665	45,426	1,22,508	22,47,393						
20—50	..	4,32,998	1,35,60,490	16,108	4,92,635	25,444	9,67,813	1,542	51,200	2,859	93,120	4,78,951	1,51,65,258						
50—100	..	1,09,605	73,79,027	14,213	8,98,088	80,020	57,17,218	1,596	1,03,655	2,077	1,47,201	2,07,511	1,42,45,188						
100—200	..	18,771	24,80,071	1,258	1,86,950	13,764	18,88,481	194	26,167	2,200	3,09,691	36,187	48,91,360						
200—300	..	2,829	6,73,677	398	98,082	3,308	8,00,342	36	9,184	419	1,04,453	6,990	16,85,737						
300—400	..	525	1,79,010	28	9,635	1,429	4,88,502	50	7,804	315	1,10,873	2,347	8,05,825						
400—500	..	144	63,485	28	13,559	341	1,51,998	43	19,600	109	49,203	665	2,97,845						
500—1,000	..	342	2,33,190	6	4,718	639	4,43,173	15	10,762	683	4,93,931	1,685	11,85,774						
1,000 आणि अधिक/ and above	..	134	1,77,531	0	0	400	10,28,416	15	25,768	819	1,46,96,425	1,368	1,59,28,140						
एकूण/Total ..		6,71,149	2,67,61,727	36,066	17,77,639	1,31,700	1,15,86,201	4,151	2,66,631	15,146	1,60,50,323	8,58,212	5,64,52,520						

आधार.—(१) सचलक, आयकर संचालनालय, सांख्यिकी प्रकाशन, नवी दिल्ली.
Source.—(1) Directorate of Income Tax, Statistics, New Delhi.

(२) अखिल भारतीय आयकर सांख्यिकी निर्धारण वर्ष १९८९-९०.
(2) Publication of All India Income Tax Statistics Assessment Year 1989-90.

28. शासकीय अर्थव्यवस्था/PUBLIC FINANCE

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 28.8 (B)

निव्वळ उत्पन्न गटाप्रमाणे आय विवरणांची संख्या व निव्वळ उत्पन्न

No. of Returns and Net Income by Range of Net Income

(1990-91)

(रुपये हजारत / Rs. in Thousand)

निव्वळ उत्पन्न गट Range of Net Income	व्यक्ती Individual			अविमक्त हिंदू कुटुंब H. U. F			संस्था Firms			इतर Others			व्यापारी संस्था Company			एकूण सर्व Total (All status)			
	विवरणांची संख्या No. of Returns	निव्वळ उत्पन्न Net Income	(2)	विवरणांची संख्या No. of Returns	निव्वळ उत्पन्न Net Income	(4)	विवरणांची संख्या No. of Returns	निव्वळ उत्पन्न Net Income	(6)	विवरणांची संख्या No. of Returns	निव्वळ उत्पन्न Net Income	(8)	विवरणांची संख्या No. of Returns	निव्वळ उत्पन्न Net Income	(10)	विवरणांची संख्या No. of Returns	निव्वळ उत्पन्न Net Income	(12)	(13)
(1)																			
TL—20	1,20,978	23,04,971	4,311	79,188	6,890	1,09,095	717	13,569	6,211	49,804	1,39,107	25,56,627					
20—50	4,67,637	1,45,36,507	17,235	5,27,102	27,479	10,45,218	1,649	54,752	3,055	99,503	5,17,055	1,62,63,082					
50—100	1,18,373	79,69,322	15,207	8,70,683	86,397	61,74,552	1,707	1,10,579	2,222	1,57,477	2,23,906	1,52,82,613					
100—200	20,272	26,78,386	1,346	2,00,027	14,865	20,39,543	207	27,920	2,354	3,31,369	39,044	52,77,245					
200—300	3,055	7,27,494	425	1,04,735	3,572	8,64,214	38	9,694	448	1,11,682	7,538	18,17,819					
300—400	567	1,93,330	29	9,979	1,543	5,27,472	53	18,872	337	1,18,616	2,529	8,68,269					
400—500	155	68,334	30	14,527	368	1,64,033	46	20,967	116	52,362	715	3,20,223					
500—1,000	369	2,51,599	7	5,504	690	4,78,543	17	12,196	730	5,27,920	1,813	12,75,762					
1,000 आणि अधिक/ and above	146	1,93,429	0	0	432	5,55,692	16	27,485	884	1,53,94,306	1,478	1,61,70,912					
एकूण/Total ..	7,31,552	2,89,23,372	38,590	18,11,745	1,42,236	1,19,58,362	4,450	2,96,034	16,357	1,68,43,039	9,33,185	5,98,32,552							

आधार.—(१) आयकर संचालनालय, सांख्यिकी प्रकाशन, नवी दिल्ली.

Source.—(1) Directorate of Income Tax, Statistics, New Delhi.

(२) अखिल भारतीय आयकर सांख्यिकी निर्धारण वर्ष १९९०-९१.

(2) Publication of All India Income Tax Statistics Assessment Year 1990-91.

तयत्ता क्र./Table No. 28.9 (A)

28. शासकीय अर्थव्यवस्था/

तक्ता क्रमांक/

कर उत्पन्न गटानुसार, कर मागणी व करदात्यांच्या विवरणानुसार उत्पन्न/

(1989-90)

उत्पन्न गटानुसार विवरण (रु. हजार) Range of Income Returns (Rs. 000)	व्यक्ती / Individual			अविभक्त हिंदू कुटुंब / H. U. F.			संस्था / Firm		
	विवरणांची संख्या Number of Returns	विवरणानुसार उत्पन्न (रु. हजार) Returned Income (Rs. 000)	आयकर Tax payable	विवरणांची संख्या Number of Returns	विवरणानुसार उत्पन्न (रु. हजार) Returned Income (Rs. 000)	आयकर Tax payable	विवरणांची संख्या Number of Returns	विवरणानुसार उत्पन्न (रु. हजार) Returned Income (Rs. 000)	आयकर Tax payable
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
TL--20 ..	85,935	16,55,988	32,040	4,027	74,862	890	5,540	90,707	1,671
20—50 ..	3,93,162	1,26,21,469	13,57,249	12,081	3,05,794	12,000	21,147	7,81,234	34,314
50—100 ..	1,45,220	1,02,79,376	21,99,689	16,106	11,52,333	2,29,096	82,203	61,32,498	4,59,968
100—200 ..	32,850	43,71,077	13,95,218	2,522	3,22,987	1,08,306	14,548	20,11,850	2,39,507
200—300 ..	8,160	19,70,945	8,08,568	288	69,295	29,082	4,030	9,78,493	1,66,374
300—400 ..	2,736	9,36,935	3,98,660	582	1,88,503	82,755	1,830	6,33,980	1,25,879
400—500 ..	1,800	8,00,977	3,69,348	384	1,76,499	82,553	970	4,32,913	90,608
500—1,000 ..	855	5,73,837	2,74,005	70	53,389	26,059	840	5,75,382	1,29,169
1,000 आणि अधिक and above	431	7,67,704	3,81,802	6	9,657	4,939	592	16,02,786	4,06,150
एकूण/Total ..	6,71,149	3,39,78,308	72,16,579	38,066	23,53,319	5,75,680	1,31,700	1,32,39,843	16,53,640

आधार - (१) आयकर संचालनालय, सांख्यिकी प्रकाशन, नवी दिल्ली./

(२) अखिल भारतीय आयकर सांख्यिकी निर्धारण वर्ष १९८९-९०/

PUBLIC FINANCE

TABLE No. 28.9 (A)

Number of Returns, Income Returned Tax payable by Status and Returned Income Range

इतर / Others			व्यापारी संस्था / Company			एकूण सर्व / Total (All Status)		
विवरणांची संख्या	विवरणानुसार उत्पन्न (रु. हजार)	आयकर	विवरणांची संख्या	विवरणानुसार उत्पन्न (रु. हजार)	आयकर	विवरणांची संख्या	विवरणानुसार उत्पन्न (रु. हजार)	आयकर
Number of Returns	Returned Income (Rs. 000)	Tax payable	Number of Returns	Returned Income (Rs. 000)	Tax payable	Number of Returns	Returned Income (Rs. 000)	Tax payable
(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(19)
220	4,113	39	3,380	29,786	17,267	99,102	18,55,456	51,907
1,762	55,031	6,502	2,520	89,954	51,911	4,30,672	1,38,53,482	14,61,978
1,540	1,23,191	30,938	1,880	1,36,966	82,495	2,46,949	1,78,24,363	30,02,187
360	47,389	15,333	2,294	3,32,752	1,98,448	52,574	70,86,055	19,56,812
88	23,401	10,781	1,395	3,50,448	2,01,616	13,961	33,92,582	12,16,421
33	11,406	3,967	840	2,87,190	1,65,445	6,021	20,58,014	7,76,706
33	15,254	5,943	651	2,91,777	1,68,608	3,838	17,17,420	7,17,060
70	49,785	23,431	611	4,40,196	2,34,379	2,446	16,92,588	6,87,043
45	71,428	27,435	1,575	2,11,86,426	59,75,002	2,649	2,36,38,001	67,95,329
4,151	4,00,998	1,24,369	15,146	2,31,45,495	70,95,171	8,58,212	7,31,17,961	1,66,65,441

Source.—(1) Directorate of Income Tax, Research Statistics, New Delhi.

(2) Publication of All India Income Tax Statistics Assessment year, 1989-90.

28. शासकीय अर्थव्यव

तक्ता क्र०

कर उत्पन्न गटानुसार, कर मागणी व करदात्यांच्या विवरणानुसार उत्

(1998)

उत्पन्न गटानुसार विवरण (रु. हजार) Range of Income Returns (Rs. 000)	व्यक्ती / Individual			अविभक्त हिंदू कुटुंब / H. U. F.			संस्था / Firm		
	विवरणांची संख्या Number of Returns	विवरणानुसार उत्पन्न (रु. हजार) Returned Income (Rs. 000)	आयकर Tax payable	विवरणांची संख्या Number of Returns	विवरणानुसार उत्पन्न (रु. हजार) Returned Income (Rs. 000)	आयकर Tax payable	विवरणांची संख्या Number of Returns	विवरणानुसार उत्पन्न (रु. हजार) Returned Income (Rs. 000)	आयकर Tax payable
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
TL—20 ..	99,521	19,17,793	37,105	4,630	86,071	1,023	5,987	98,025	1,80
20—50 ..	4,24,614	1,35,09,251	14,52,716	12,805	3,24,119	12,719	22,838	8,43,704	37,05
50—100 ..	1,56,837	1,11,01,693	23,75,654	17,072	11,21,447	2,22,954	88,779	60,23,079	4,51,76
100—200 ..	35,478	47,20,763	15,06,835	2,673	3,42,325	1,14,790	15,711	21,72,681	2,58,65
200—300 ..	8,812	21,28,427	8,73,174	305	73,385	30,798	4,352	10,56,675	1,79,60
300—400 ..	2,954	10,11,588	4,30,424	616	1,99,515	87,589	1,976	6,84,559	1,35,921
400—500 ..	1,944	8,65,055	3,98,895	407	1,87,070	87,497	1,047	4,69,278	98,218
500—1,000 ..	923	6,19,475	2,95,796	74	56,439	27,547	907	6,21,275	1,39,471
1,000 आणि अधिक and above	469	8,35,390	4,15,464	8	12,876	6,585	639	17,30,034	4,38,394
एकूण/Total ..	7,31,552	3,67,09,435	77,86,063	38,890	24,03,247	8,91,502	1,42,236	1,36,99,310	17,40,948

सत्यमेव जयते

आधार.- (१) आयकर संचालनालय, सांख्यिकी प्रकाशन, नवी दिल्ली/

(२) अखिल भारतीय आयकर सांख्यिकी निर्धारण वर्ष, १९९०-९१

ILIC FINANCE

ILE No. 28.9 (B)

Number of Returns, Income Returned Tax payable by Status and Returned Income Range

इतर / Others			व्यापारी संस्था / Company			एकूण सर्व / Total (All Status)		
विवरणांची संख्या	विवरणानुसार उत्पन्न (रु. हजार)	आयकर	विवरणांची संख्या	विवरणानुसार उत्पन्न (रु. हजार)	आयकर	विवरणांची संख्या	विवरणानुसार उत्पन्न (रु. हजार)	आयकर
Number of Returns	Returned Income (Rs. 000)	Tax payable	Number of Returns	Returned Income (Rs. 000)	Tax payable	Number of Returns	Returned Income (Rs. 000)	Tax payable
(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(19)
245	4,580	43	3,754	33,081	19,177	1,14,137	21,39,550	59,153
1,885	58,872	6,955	2,696	96,236	55,536	4,64,838	1,48,32,182	15,64,983
1,647	1,31,750	33,087	2,011	1,46,509	88,242	2,66,346	1,85,24,478	31,71,698
385	50,679	16,397	2,455	3,56,105	2,12,375	56,702	76,42,553	21,09,050
94	24,996	11,515	1,492	3,74,816	2,15,635	15,055	36,58,299	13,10,789
36	12,442	4,327	898	3,07,019	1,76,868	6,480	22,15,123	8,35,129
35	16,178	6,302	696	3,11,945	1,80,262	4,129	18,49,526	7,71,175
75	53,341	25,104	653	4,75,454	25,048	2,632	18,20,984	5,12,966
48	76,189	29,263	1,702	2,18,94,791	61,74,774	2,866	2,45,49,280	70,64,480
4,450	4,29,027	1,32,993	16,357	2,39,90,956	71,47,917	9,33,185	7,72,31,975	1,73,99,423

Source.—(1) Directorate of Income Tax, Research Statistics, New Delhi.

(2) Publication of All India Income Tax Statistics Assessment year, 1990-91.

28. शासकीय अर्थव्यवस्था/PUBLIC FINANCE

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 28.10 (A)

उत्पन्नाच्या साधनानुसार विवरणांची संख्या, एकूण उत्पन्न, एकूण कर
 Number of Returns, Gross Income and Gross Tax, by Source of Income
 (1989-90)

(रुपये / Rs. 000)

अनुक्रमांक Serial No.	उत्पन्नाचे साधन	विवरणांची संख्या No. of Returns	एकूण उत्पन्न Gross Income	एकूण कर Gross Tax	Source of Income
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(2)
1.	वेतन	2,68,139	1,30,68,031	23,57,077	Salary
2.	कर्ज रोख्यावरील व्याज	34,593	1,23,42,579	13,73,904	Interest on Securities
3.	घराची मालमत्ता	1,02,552	8,96,981	3,22,609	House Property
4.	धंदा/पेशा—				Bussiness/Profession—
	A. आर. एफ. मधील नफ्यातील हिस्सा . .	2,16,443	1,30,13,033	30,13,414	Share in profits of R. F.
	B. यु. आर. एफ./एओपी/बीओआय नफ्यातील हिस्सा . .	3,468	1,40,991	26,772	Share in profits of URF/AOP/BOI
	C. स्वतःचा धंदा/पेशा	4,04,071	3,99,29,502	1,15,75,847	Own Business/Profession
	D. इतर	1,076	45,700	8,543	Others
5.	मांडवलातील नफा—				Capital Gains—
	A. अल्प मुदत	14,054	5,78,263	2,63,108	Short Term
	B. दीर्घ मुदत-जमीन व इमारती . .	26,205	7,48,253	2,64,472	Long term-land and Buildings
6.	इतर साधने—				Other Sources—
	A. लाभांश	79,782	34,91,469	16,62,718	Dividends
	B. व्याज	2,13,608	40,32,759	8,70,555	Interest
	C. अवर्गीकृत	55,432	11,60,210	33,560	Unclassified
	एकूण	8,58,212	8,94,47,771	2,17,72,579	Grand Total

आधार.—आयकर संचालनालय, संशोधन सांख्यिकी, नवी दिल्ली, (२) अखिल भारतीय आयकर सांख्यिकी निर्धारण वर्ष, १९८९-९०.

Source.—Directorate of Income Tax, Research Statistics, New Delhi, (2) Publication of All India Income Tax Statistics assessment year, 1989-90.

28. शासकीय अर्थव्यवस्था/PUBLIC FINANCE

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 28.10 (B)

उत्पन्नाच्या साधनानुसार विवरणाची संख्या, एकूण उत्पन्न, एकूण कर
 Number of Returns, Gross Income and Gross Tax, by Source of Income
 (1990-91)

(रुपये / Rs. 000)

अनुक्रमांक Serial No.	उत्पन्नाचे साधन	विवरणांची संख्या No. of Returns	एकूण उत्पन्न Gross Income	एकूण कर Gross Tax	Source of Income
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(2)
1.	वेतन	2,91,563	1,52,09,623	27,05,343	Salary
2.	कर्ज रोख्यावरील व्याज	37,360	1,33,29,828	14,83,798	Interest on Securities
3.	घराची मालमत्ता	1,10,756	12,78,738	4,19,073	House Property
4.	धंदा/पेशा				Bussiness/Profession
	A. आर. एफ. मधील नफ्यातील हिस्सा	2,33,758	1,40,54,099	32,54,480	Share in profits of R. F.
	B. यु. आर. एफ./एओपी/बीओआय नफ्यातील हिस्सा	3,745	1,52,252	28,910	Share in profits of URF/AOP/BOI
	C. स्वतःचा धंदा/पेशा	4,36,396	4,41,23,794	1,28,30,624	Own Business/Profession
	D. इतर	1,184	50,286	9,400	Others
5.	भांडवलातील नफा—				Capital Gains—
	A. अल्प मुदत	15,178	6,24,510	2,84,150	Short Term
	B. दीर्घ मुदत-जमीन व इमारती	26,313	12,51,336	4,09,427	Long term-land and Buildings
6.	इतर साधने—				Other Sources—
	A. लाभांश	79,890	34,96,195	16,64,968	Dividends
	B. व्याज	2,13,716	12,24,797	1,85,384	Interest
	C. अवर्गीकृत	59,866	12,53,015	36,244	Unclassified
	एकूण	9,33,185	9,60,48,473	2,33,11,801	Grand Total

Note.—The total number of returns shown under each source of Income is the net number of returns.

आधार.—आयकर संचालनालय, संशोधन सांख्यिकी, नवी दिल्ली, (२) अखिल भारतीय आयकर सांख्यिकी निर्धारण वर्ष, १९९०-९१.

Source.—Directorate of Income Tax, Research Statistics, New Delhi, (2) Publication of All India Income Tax Statistics assessment year, 1990-91.

28. शासकीय अर्थव्यवस्था/PUBLIC FINANCE

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 28.11 (A)

कपात/सूटच्या प्रकारानुसार कपात/सूट किंवा सवलत

Deductions/Rebates and Relief by Nature of Deduction/Rebate

(1989-90)

(रुपये हजारात / Rs. in Thousands)

अनुक्रमांक Serial No.	तुटीचा प्रकार (2)	विभाग Section (3)	विवरणांची संख्या Number of returns (4)	सूट व सवलतीची रक्कम Amount of deductions claimed (5)	करामध्ये सवलत Tax relief (6)	कपात/सूट Nature of deductions (2)
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(2)
	मागील तोटा/भत्ता	..	7,343	25,41,604	13,27,143	B/F Losses/Allowances set off
	प्रकरण-६ (अ) मधील वजाती भरपाई					Deductions claimed under Chapter—VI (A)
1.	एल. आय. पी., मविष्य निर्वाह निधी, राष्ट्रीय बचत प्रमाणपत्रे, युनीट ट्रस्ट ऑफ इंडिया, इतर.	80 C	4,96,700	49,31,377	8,06,238	L. I. P., P. F., N. S. C., U. T. I., etc.
2.	नवीन भागांची गुंतवणूक	80 CC	36,688	1,77,031	37,508	Investment new share
3.	राष्ट्रीय बचत योजना	National Savings Scheme
4.	देणग्या	80 G	31,190	5,25,944	1,35,237	Donations
5.	दिलेले भाडे	80 GG	3,862	26,012	2,616	Rent paid
6.	वैयक्तिक नफा (मागासलेले क्षेत्र)	80 HH	1,492	1,45,561	66,872	Individual Profits (Backward area).
7.	एस. एस. आय. वैयक्तिक नफा	80 HHA	628	21,813	8,507	S. S. I. Individual Profits
8.	बाहेरील योजनेचा नफा	80 HHB	Profits Foreign Projects
9.	निर्यातीची उलाढाल	80 HHC	1,184	12,71,100	3,98,844	Export turnover
10.	वैयक्तिक नफा	80 I	3,616	7,18,013	3,93,462	Individual Profits
11.	लामांश, व्याज, इत्यादी	80 L	2,45,313	12,46,464	2,53,255	Dividends, interest, etc.
12.	अंतर्गत महामंडळाचा लामांश	80 M	1,937	11,14,877	6,12,073	Inter Corpn. Dividends
13.	भारतीय भाषेमुळे नफा	80 QQA	976	25,080	3,429	Profits Indian Languages
14.	परदेशी कामामुळे नफा	80 R	688	2,564	549	Foreign Remun. Profrn., etc.
15.	परदेशी सेवामुळे नफा	80 RRA	1,131	6,733	1,931	Foreign Remun. Services
16.	शारीरिक विकलांगता	80 U	1,023	3,506	723	Physical Disability
17.	इतर	25,07,782	8,19,128	Others
	एकूण	1,63,29,810	51,07,138	Total

आधार.— (१) आयकर संचालनालय, संशोधन सांख्यिकी, नवी दिल्ली.

(२) निर्धारण वर्ष, १९८९-९०.

Source.— (1) Directorate of Income Tax, Research Statistics, New Delhi.

(2) Assessment Year, 1989-90.

28. शासकीय अर्थव्यवस्था/PUBLIC FINANCE

तयता क्रमांक/TABLE No. 28.11 (B)

कपात/सूटच्या प्रकारानुसार कपात/सूट किंवा सवलत

Deductions/Rebates and Relief by Nature of Deduction/Rebate

(1990-91)

(रुपये हजारात / Rs. in Thousands)

अनुक्रमांक	तुटीचा प्रकार	विभाग	विवरणाची संख्या	सूट व सवलतीची रक्कम	करामध्ये सवलत	
Serial No.		Section	Number of returns	Amount of deductions claimed	Tax relief	Nature of deductions
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(2)
	मागील तोटा/मत्ता	..	8,150	31,53,241	15,19,641	B/F Losses/Allowances set off
	प्रकरण-६ (अ) मधील वजाती भरपाई					Deductions claimed under Chapter—VI (A)
1.	एल. आय. पी., भविष्य निर्वाह निधी, राष्ट्रीय बचत प्रमाणपत्रे, युनिट ट्रस्ट ऑफ इंडिया, इतर	80 C	5,46,370	56,06,782	9,23,836	L. I. P., P. F., N. S. C., U. T. I., etc.
2.	नवीन भागांची गुंतवणूक	80 CC	40,356	1,95,072	41,725	Investment New Share
3.	राष्ट्रीय बचत योजना	80 CCA	73,928	12,14,914	2,78,871	National Savings Scheme
4.	देणग्या	80 G	34,309	5,93,310	1,51,130	Donations
5.	दिलेले भाडे	80 GG	4,170	29,038	2,900	Rent paid
6.	वैयक्तिक नफा (मागासलेले क्षेत्र)	80 HH	1,581	1,81,973	75,679	Individual Profits (Backward area).
7.	एस. एस. आय. वैयक्तिक नफा	80 HHA	669	24,485	9,673	S. S. I. Individual Profits
8.	निर्यातीची उलाढाल	80 HMC	1,337	14,58,078	4,57,514	Export turnover
9.	वैयक्तिक नफा	80 I	3,977	8,18,012	4,48,891	Individual Profits
10.	लाभांश, व्याज, इत्यादी	80 L	2,69,844	14,13,453	2,80,508	Dividends, Interest, etc.
11.	अंतर्गत महामंडळाचा लाभांश	80 M	2,136	12,61,624	6,84,275	Inter Corpn: Dividends
12.	भारतीय भाषेमुळे नफा	80 QQA	1,082	28,738	3,903	Profits Indian Languages
13.	परदेशी कामामुळे नफा	80 R	682	2,941	630	Foreign Remun. Profn, etc.
14.	परदेशी सेवामुळे नफा	80 RRA	1,187	7,257	2,092	Foreign Remun. Services
15.	शारीरिक विकलांगता	80 U	1,075	3,904	353	Physical Disability
16.	इतर	28,43,676	9,89,622	Others
	एकूण	1,88,16,498	58,71,243	Total

आधार.— (१) आयकर संचालनालय, संशोधन सांख्यिकी, नवी दिल्ली.

Source.— (1) Directorate of Income Tax, Research Statistics, New Delhi.

28. शासकीय अर्थव्यवस्था/PUBLIC FINANCE

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 28.12

राज्यातील अल्पबचत योजना / Small Savings Scheme in the State
(1993-94 & 1994-95)

(रुपये कोटीत / Rs. in Crore)

वर्ष Year	पोस्ट ऑफिस बचत Post Office Savings Bank Deposits		संचयी मुदती ठेव (ठेव-चालू मालिका) Cumulative Time Deposit (Current Series Deposits)		पोस्ट कार्यालय आवृत्ती ठेव Post Office Recurring Deposits		पोस्ट कार्यालय मुदती ठेव Post Office Time Deposits		राष्ट्रीय बचत प्रमाणपत्र (चालू मालिका) (२ री ते ७ वी) National Savings Certificate (II to VII) (Current Series Certificate)			
	ढोबळ Gross (2)	नक़्त Net (3)	ढोबळ Gross (4)	नक़्त Net (5)	ढोबळ Gross (6)	नक़्त Net (7)	ढोबळ Gross (8)	नक़्त Net (9)	ढोबळ Gross (10)	नक़्त Net (11)		
1993-94	348.88	(-)-15.34	5.59	(-)-15.79	570.65	153.33	76.87	12.56	0.22	484.24
1994-95	396.95	14.40	3.15	(-)-13.41	589.53	187.73	97.09	23.49	..	(-)-554.48

वर्ष Year	सार्वजनिक मविष्य निर्वाह निधी योजना (पोस्ट व बैंक) Public Provident Fund Scheme (Post and Bank)		राष्ट्रीय बचत प्रमाणपत्र (चालू मालिका) (आठ) National Savings Certificate (VIII) (Current Series Cert.)		इंदिरा विकास पत्र Indira Vikas Patra		राष्ट्रीय बचत योजना National Savings Scheme 1987 & 1992		मासिक प्राप्ती योजना Monthly Income Scheme		किसान विकास पत्र Kisan Vikas Patra		एकूण Total			
	ढोबळ Gross (12)	नक़्त Net (13)	ढोबळ Gross (14)	नक़्त Net (15)	ढोबळ Gross (16)	नक़्त Net (17)	ढोबळ Gross (18)	नक़्त Net (19)	ढोबळ Gross (20)	नक़्त Net (21)	ढोबळ Gross (22)	नक़्त Net (23)	ढोबळ Gross (24)	नक़्त Net (25)		
1993-94	862.56	405.41	397.35	396.04	197.77	(-)-63.03	7.22	(-)-180.68	225.68	191.33	631.64	560.50	3,324.43	2,228.57
1994-95	1,071.90	763.34	451.71	450.66	199.19	(-)-36.95	6.15	(-)-292.80	369.45	293.23	892.19	695.26	4,077.31	1,530.47

आधार.— अल्पबचत संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.

Source.—Directorate of Small Savings, Government of Maharashtra, Mumbai.

28. शासकीय अर्थव्यवस्था/PUBLIC FINANCE

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 28.13

महाराष्ट्र राज्याच्या महसुली जमेचे विवरणपत्र / Statement of Revenue Receipts of Maharashtra State

(1993-94 and 1994-95)

(रुपये कोटीत / Rs. in Crores)

महसुलाची शीर्षे	प्रत्यक्ष Actuals, 1993-94	प्रत्यक्ष Actuals, 1994-95	Heads of Revenue
(1)	(2)	(3)	(1)
(ए) कर महसूल—			(A) Tax Revenue—
(ए) उत्पन्न व खर्च यावरील कर—			(a) Taxes on Income & Expenditure—
0021 निगम कराव्यतिरिक्त इतर उत्पन्नावरील कर	637.60	701.14	Taxes on Income other than Corporation Tax
0022 कृषि उत्पन्नावरील कर	0.01	0.00	Taxes on Agricultural Income
0028 उत्पन्न व खर्च यावरील इतर कर	253.29	299.03	Other Taxes on Income & Expenditure
एकूण—(ए)	890.90	1,000.17	Total (a)
(बी) मालमत्ता व भांडवली व्यवहार यावरील कर—			(b) Taxes on Property & Capital Transaction—
0029 जमीन महसूल	76.91	113.84	Land Revenue
0030 मुद्रांक व नोंदणी फी	612.66	1,116.58	Stamps & Registration Fees
0031 संपदा शुल्क	0.00	0.00	Estate Duty
0035 शेत जमिनीव्यतिरिक्त इतर स्थावर मालमत्तेवरील कर	0.01	0.00	Taxes on Immovable Property other than Agricultural land.
एकूण—(बी)	689.58	1,230.42	Total (b)
(सी) विक्रीय वस्तू व सेवा यावरील कर—			(c) Taxes on Commodities & Services—
0039 राज्य उत्पादन शुल्क	903.16	944.38	State Excise
0040 विक्रीकर	4,740.78	5,758.46	Sales Tax
0041 वाहनावरील कर	270.48	344.52	Taxes on Vehicles
0042 मालावरील व उताऱ्यावरील कर	251.65	279.11	Taxes on Goods & Passengers
0043 विजेवरील कर व शुल्क	336.65	336.68	Taxes & Duties on Electricity
0045 विक्रीय वस्तू व सेवा यावरील इतर कर व शुल्क	250.60	262.02	Other Taxes & Duties on Commodities & Services.
1603 राज्याच्या संघ उत्पादन शुल्कातील हिस्सा	903.76	1,018.74	State's Share of Union Excise Duties.
एकूण—(सी)	7,657.08	8,943.91	Total (c)
एकूण—(ए)	8,237.56	11,174.50	Total (A)
(डी) कराव्यतिरिक्त महसूल—			(B) Non-Tax Revenue—
(ए) इतर आर्थिक सेवा			(a) Other Fiscal Services
0047 इतर आर्थिक सेवा	0.00	0.04	Other Fiscal Services
एकूण—(ए)	0.00	0.04	Total (a)
(बी) व्याजाच्या जमा रकमा, लाभांश व नफा—			(b) Interest Receipts, Dividends & Profits—
0049 व्याजाच्या जमा रकमा	928.61	1,177.08	Interest Receipts
0050 लाभांश व नफा	2.73	3.79	Dividends & Profits
एकूण—(बी)	931.34	1,180.87	Total (b)

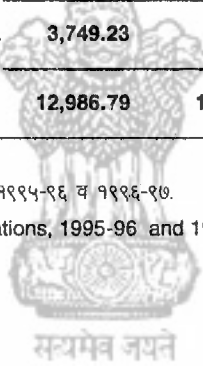
(1)		(2)	(3)	(1)
(सी) कराव्यतिरिक्त इतर महसूल—				(C) Other Non-Tax Revenue—
(एक) सर्वसाधारण सेवा—				(i) General Services—
0051	लोकसेवा आयोग	0.06	0.05	Public Services Commission
0055	पोलीस	23.17	28.87	Police
0056	जुल्लूग	5.55	7.54	Jails
0057	पुरवठा व विनियोग	0.01	0.02	Supplies & Disposal
0058	लेखनसामग्री व मुद्रण	15.94	14.57	Stationery & Printing
0059	सार्वजनिक बांधकामे	38.96	45.74	Public Works
0070	इतर प्रशासकीय सेवा	43.89	38.57	Other Administrative Services
0071	निवृत्तिवेतने व इतर सेवानिवृत्ति लागू यांच्या	14.39	15.87	Contribution & Recoveries towards
	संबंधातील अंशदानाच्या व वसुलीच्या एकमा			Pension & other Retirement Benefits
0075	संकीर्ण सर्वसाधारण सेवा	88.11	86.00	Miscellaneous General Services
एकूण—(एक)		230.08	237.19	Total (i)
(दोन) सामाजिक सेवा—				(ii) Social Services—
0202	शिक्षण, शिळा, कला व संस्कृती	23.23	28.53	Education, Sports, Art & Culture
0210	वैद्यकीय व सार्वजनिक आरोग्य	57.27	62.88	Medical & Public Health
0211	कुटुंबकल्याण	0.86	0.83	Family Welfare
0215	पाणीपुरवठा व स्वच्छता	10.70	11.18	Water-Supply & Sanitation
0216	गृहनिर्माण	15.87	9.83	Housing
0217	नगर विकास	12.38	9.94	Urban Development
0220	माहिती व प्रसिद्धी	0.42	0.46	Information & Publicity
0230	कामगार व सेवायोजन	7.54	8.64	Labour & Employment
0235	सामाजिक सुरक्षा व कल्याण	18.05	22.30	Social Security & Welfare
0250	इतर सामाजिक व सामूहिक सेवा	2.57	2.89	Other Social & Community Services
एकूण—(दोन)		148.89	157.28	Total (ii)
(तीन) आर्थिक सेवा—				(iii) Economic Services—
0401	पीकसंवर्धन	14.75	13.04	Crop Husbandry
0403	पशुसंवर्धन	2.69	2.56	Animal Husbandry
0404	दुग्ध विकास	571.81	646.83	Dairy Development
0405	मत्स्यव्यवसाय	1.50	1.50	Fisheries
0406	वनीकरण व वन्यजीवन	136.05	192.80	Forestry & Wild Life
0407	लागवड	0.00	0.00	Plantation
0408	अन्न साठवणूक व पोषण	1.66	35.69	Food Storage & Nutrition
0425	सहकार	29.42	31.32	Co-operation
0435	इतर कृषिसंबंधी कार्यक्रम	0.66	0.56	Other Agricultural Programme
0506	जमीन सुधारणा	1.07	1.25	Land Reforms
0515	इतर ग्रामविकास कार्यक्रम	15.06	11.19	Other Rural Development Programme
0551	उोंगराळ प्रदेश	0.81	0.71	Hill Areas
0575	इतर विशेष क्षेत्रीय कार्यक्रम	0.00	0.00	Other Special Areas Programme
0701	मोठे व मध्यम पाटबंधारे	78.29	70.99	Major & Medium Irrigation
0702	लघु पाटबंधारे	11.08	17.01	Minor Irrigation
0801	वीज	51.91	51.86	Power
0802	पेट्रोलियम	0.06	0.22	Petroleum
0810	ऊर्जेची अपारंपारिक साधने	0.19	0.25	Non-Conventional Sources of Energy
0851	ग्रामोद्योग व लघु उद्योग	1.55	1.77	Village & Small Industry
0852	उद्योग	0.92	0.98	Industry
0853	अलोह खाणकाम व धातुशास्त्रीय उद्योग	141.61	227.03	Non-Ferrous, Mining & Metallurgical Industry

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 28.13—Contd.

	(1)	(2)	(3)	(1)
0875	इतर उद्योग	0.03	0.08	Other Industries
1001	भारतीय रेल्वे	0.12	0.11	Indian Railways
1051	बंदरे व दीपगृहे	1.26	2.31	Ports and Light Houses
1054	रस्ते व पूल	4.17	7.10	Roads and Bridges
1055	रस्ते व वाहतूक	0.00	0.00	Roads and Transports
1425	इतर वैज्ञानिक संशोधन	0.00	0.00	Other Scientific Research
1452	पर्यटन	0.53	0.00	Tourism
1475	इतर सर्वसाधारण आर्थिक सेवा	5.70	10.31	Other General Economic Services
	एकूण—(तीन)	1,072.70	1,327.47	Total (iii)
	एकूण—(सी)	1,451.67	1,721.94	Total (c)
	(डी) सहायक अनुदाने व अंशदाने—			(d) Grants-in-aid and Contributions
1601	केंद्र सरकारकडून सहाय्यक अनुदाने	1,366.22	1,012.13	Grants-in-aid from Central Government
	एकूण—(डी)	1,366.22	1,012.13	Total (d)
	एकूण—(बी)	3,749.23	3,914.98	Total (B)
	एकूण—महसूली जमा	12,986.79	15,089.48	Total—Revenue Receipts

आधार.— महाराष्ट्र राज्याची अर्थसंकल्पीय प्रकाशने, १९९५-९६ व १९९६-९७.

Source.— Maharashtra State Budget Publications, 1995-96 and 1996-97.

28. शासकीय अर्थव्यवस्था/PUBLIC FINANCE

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 28.14

महाराष्ट्र राज्याच्या महसुली खर्चाचे विवरण पत्र / Statement of Revenue Expenditure of Maharashtra State

(1993-94 and 1994-95)

(रुपये कोटीत/ Rs. in Crores)

खर्चाची शीर्षे		प्रत्यक्ष Actuals, 1993-94	प्रत्यक्ष Actuals, 1994-95	Heads of Expenditure
(1)		(2)	(3)	(1)
(ए) सर्वसाधारण सेवा—				(A) General Services—
(ए) राज्याची अंगे—				(a) Organs of State—
2011	संसद/राज्य/संघ राज्यक्षेत्र विधानमंडळे	13.56	14.43	Parliament/State/Union Territory Legislature
2012	राष्ट्रपती/उप-राष्ट्रपती/राज्यपाल/संघ राज्यक्षेत्रांचे प्रशासक	1.45	1.91	President/Vice-President/Administrator of Union Territories.
2013	मंत्रिपरिषद	3.95	4.92	Council of Ministers
2014	न्यायदान	83.46	92.00	Administration of Justice
2015	निवडणुका	6.89	108.02	Elections
एकूण—(ए)		109.31	221.28	Total (a)
(बी) आर्थिक सेवा—				(b) Fiscal Services—
2020	(एक) उत्पन्न व खर्च यांवरील कसची वसुली	244.94	287.23	(i) Collection of Taxes on Income and Expenditure.
एकूण—(एक)		244.94	287.23	Total (i)
(दोन) मालमत्ता व भांडवली व्यवहार यांवरील करांची वसुली—				(ii) Collection of Taxes on Property & Capital Transactions—
2029	जमीन महसूल	75.32	82.44	Land Revenue
2030	मुद्रांक व नोंदणी	16.29	19.09	Stamps & Registration
एकूण—(दोन)		91.61	101.53	Total (ii)
(तीन) विक्रेय वस्तू व सेवा यांवरील करांची वसुली—				(iii) Collection of Taxes on Commodities & Services—
2039	राज्य उत्पादन शुल्क	11.97	12.89	State Excise
2040	विक्री कर	556.54	756.14	Sales Tax
2041	वाहनांवरील कर	189.72	269.16	Taxes on Vehicles
2045	विक्रेय वस्तू व सेवा यांवरील इतर कर व शुल्क	104.38	111.36	Other Taxes & Duties on Commodities & Services.
एकूण—(तीन)		862.61	1,149.55	Total (iii)
(चार) इतर आर्थिक सेवा—				(iv) Other Fiscal Services—
2047	इतर आर्थिक सेवा	14.68	24.73	Other Fiscal Services
एकूण—(चार)		14.68	24.73	Total (iv)
एकूण—(बी)		1,213.84	1,563.04	Total (b)
(सी) व्याज प्रदान व ऋण सेवा—				(C) Interest Payment & Servicing of Debts.—
2048	ऋण कमी करणे किंवा ऋण प्रतिबंधन	383.02	433.94	Appropriation for Reduction or Avoidance of Debts.
2049	व्याज प्रदान	1,510.09	1,760.01	Interest Payments
एकूण—(सी)		1,893.11	2,193.95	Total (c)

(1)		(2)	(3)	(1)
(डी) प्रशासकीय सेवा—		(d) Administrative Services—		
2051	लोकसेवा आयोग	3.36	4.34	Public Service Commission
2052	सचिवालय सर्वसाधारण सेवा	25.07	26.40	Secretariate General Services
2053	जिल्हा प्रशासन	277.06	285.56	District Administration
2054	कोषागार व लेखा प्रशासन	22.63	25.47	Treasury & Account Administration
2055	पोलीस	728.24	805.01	Police
2056	तुरुंग	28.03	37.62	Jails
2057	पुरवठा व विनियोग	0.37	0.38	Supply & Disposals
2058	लेखन सामग्री व मुद्रण	39.81	44.80	Stationary & Printing
2059	सार्वजनिक बांधकामे	125.74	56.33	Public Works
2070	इतर प्रशासनिक सेवा	29.73	34.87	Other Administrative Services
एकूण— (डी)		1,280.04	1,320.78	Total (d)
(इ) निवृत्तिवेतने व संकीर्ण सर्वसाधारण सेवा—		(e) Pensions & Misc. General Services—		
2071	निवृत्तिवेतने व इतर सेवानिवृत्ति लाभ	432.87	488.97	Pensions & other Retirement Benefits
2075	संकीर्ण सर्वसाधारण सेवा	35.59	37.24	Miscellaneous General Services
एकूण—(इ)		468.46	526.21	Total (e)
एकूण—(ए)		4,964.76	5,825.26	Total (A)
(बी) सामाजिक सेवा—		(B) Social Services—		
(ए) शिक्षण, क्रीडा, कला व संस्कृती—		(a) Education, Sports, Art & Culture		
2202	सर्वसाधारण शिक्षण	2,459.61	2,796.73	General Education
2203	तंत्र शिक्षण	110.67	147.82	Technical Education
2204	क्रीडा व युवक सेवा	59.88	27.89	Sports & Youth Services
2205	कला व संस्कृती	16.91	22.41	Art & Culture
एकूण—(ए)		2,647.07	2,994.85	Total (a)
(बी) आरोग्य व कुटुंब कल्याण—		(b) Health & Family Welfare—		
2210	वैद्यकीय सेवा व सार्वजनिक आरोग्य	599.41	672.87	Medical & Public Health
2211	कुटुंब कल्याण	98.75	85.17	Family Welfare
एकूण—(बी)		698.16	758.04	Total (b)
(सी) पाणीपुरवठा, स्वच्छता, गृहनिर्माण व नगरविकास—		(c) Water-supply, Sanitation, Housing & Urban Development—		
2215	पाणीपुरवठा व स्वच्छता	237.77	264.34	Water-supply & Sanitation
2216	गृहनिर्माण	136.96	139.11	Housing
2217	नगर विकास	160.41	119.54	Urban Development
एकूण—(सी)		535.14	522.99	Total (c)
(डी) माहिती व प्रसिद्धी—		(d) Information & Publicity—		
2220	माहिती व प्रसिद्धी	12.67	14.19	Information & Publicity
एकूण—(डी)		12.67	14.19	Total (d)

(1)		(2)	(3)	(1)
(इ) अनुसूचित जाती, अनुसूचित जमाती व इतर मागासवर्ग यांचे कल्याण—				(e) Welfare of Scheduled Castes, Scheduled Tribes & other Backward Classes—
2225	अनुसूचित जाती, अनुसूचित जमाती व इतर मागासवर्ग यांचे कल्याण	251.87	278.72	Welfare of Scheduled Castes, Scheduled Tribes & other Backward Classes.
एकूण— (इ)		251.87	278.72	Total (e)
(एफ) कामगार व सेवायोजन—				(f) Labour & Labour Employment—
2230	कामगार व सेवायोजन	78.11	104.35	Labour & Labour Employment
एकूण— (एफ)		78.11	104.35	Total (f)
(जी) समाज कल्याण आणि पोषण—				(g) Social Welfare & Nutrition—
2235	सामाजिक सुरक्षा व कल्याण	172.25	186.45	Social Security & Welfare
2236	पोषण आहार	40.02	91.12	Nutrition
2245	नैसर्गिक आपत्तीच्या निवारणासाठी सहाय्य	111.84	265.59	Relief on Account of Natural Calamities
एकूण— (जी)		324.11	543.16	Total (g)
(एच) इतर—				(h) Others—
2250	इतर सामाजिक सेवा	1.03	1.26	Other Social Services
2251	सचिवालय सामाजिक सेवा	8.42	9.18	Secretariate Social Services
एकूण— (एच)		9.45	10.44	Total (h)
एकूण— (बी)		4,556.58	5,226.74	Total (B)
(सी) आर्थिक सेवा—				(C) Economic Services—
(अ) कृषि व संलग्न कार्यक्रम—				(a) Agriculture & Allied Activities
2401	पीक संवर्धन	233.6	210.33	Crop Husbandry
2402	मृद व जलसंधारण	46.22	61.82	Soil & Water Conservation
2403	पशु संवर्धन	72.49	80.31	Animal Husbandry
2404	दुग्धशाळा विकास	788.5	771.12	Dairy Development
2405	मत्स्य व्यवसाय	12.8	14.31	Fisheries
2406	वनीकरण व वन्यजीवन	192.12	224.69	Forestry & Wild life
2408	अन्न, साठवण व वखार	89.66	58.86	Food, Storage & Warehousing
2415	कृषिविषयक संशोधन व शिक्षण	84.67	96.57	Agricultural Research & Education
2425	सहकार	73.86	73.01	Co-operation
एकूण— (ए)		1,593.92	1,591.02	Total (a)
(बी) ग्राम विकास—				(b) Rural Development—
2501	ग्रामविकासासाठी विशेष कार्यक्रम	165.14	79.60	Special Programme for Rural Development
2505	ग्रामीण रोजगार	660.08	573.37	Rural Employment
2506	जमीन सुधारणा	0.00	0.00	Land Reforms
2515	इतर ग्राम विकास कार्यक्रम	100.86	114.31	Other Rural Development
एकूण— (बी)		826.08	767.28	Total (b)

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 28.14—Contd.

(रुपये कोटीत/ Rs. in Crores)

(1)		(2)	(3)	(1)
(सी) विशेष क्षेत्र कार्यक्रम—				(c) Special Area Programme—
2551	डोंगराळ प्रदेश	44.02	31.37	Hill Areas
एकूण— (सी)		44.02	31.37	Total (c)
(डी) पाटबंधारे व पूर नियंत्रण—				(d) Irrigation & Flood Control—
2701	मोठे व मध्यम पाटबंधारे	757.67	883.29	Major & Midium Irrigation
2702	लहान पाटबंधारे	166.82	202.06	Minor Irrigation
2705	लाभक्षेत्र विकास	37.48	28.19	Command Areas Development
2711	पूर नियंत्रण	3.34	3.55	Flood Control
एकूण— (डी)		965.31	1,117.09	Total (d)
(इ) ऊर्जा—				(e) Energy—
2801	वीज	15.99	9.72	Power
2810	ऊर्जाची अपारंपरिक साधने	10.38	10.48	Non-Conventional Sources of Energy
एकूण— (इ)		26.37	20.20	Total (e)
(एफ) उद्योग व खनिजे—				(f) Industry & Minerals—
2851	ग्रामोद्योग व लघु उद्योग	26.19	27.25	Village & Small Industries
2852	उद्योग	14.75	86.03	Industries
2853	अलोहयुक्त खाणकाम व धातुशास्त्रीय उद्योग	3.89	4.18	Non-Ferrous Mining & Metallurgical Industries
एकूण— (एफ)		44.83	117.46	Total (f)
(जी) वाहतूक—				(g) Transport—
3001	भारतीय रेल्वे धोरण निश्चिती, संचालन, संशोधन व इतर संकीर्ण संघटना	0.17	0.17	Indian Railways Policy formation, Direction, Research & Miscellaneous Organisation
3051	बंदरे व दीपगृहे	3.71	4.16	Ports & Light Houses
3053	नागरी विमान चालन	0.75	0.92	Civil Aviation
3054	मार्ग व पूल	— 0.6	19.41	Road & Bridges
3055	मार्ग परिवहन	3.72	3.03	Road Transport
3056	अंतर्देशीय जल परिवहन	0.04	0.05	Inland Water Transport
एकूण— (जी)		7.79	27.74	Total (g)
(आय) विज्ञान तंत्रज्ञान व पर्यावरण—				(i) Science Technology & Environment—
3402	अंतराळ संशोधन	0.12	0.08	Space Research
3425	इतर वैज्ञानिक संशोधन	0.4	0.66	Other Scientific Research
3435	परिस्थिति व पर्यावरण	3.47	6.55	Ecology & Environment
एकूण— (आय)		3.99	7.29	Total (i)

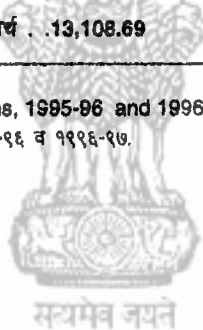
तक्ता क्रमांक/TABLE No. 28.14—Contd.

(रुपये कोटीत / Rs. in Crores)

(1)		(2)	(3)	(1)
(जे) सर्वसाधारण आर्थिक सेवा—				(j) General Economic Services—
3451	सचिवालय-आर्थिक सेवा	18.87	21.43	Secretariate-Economic Services
3452	पर्यटन	3.39	3.72	Tourism
3454	जनगणना सर्वेक्षण व सांख्यिकी	4.87	5.33	Census Survey & Statistics
3456	नागरी पुरवठा	0.05	0.07	Civil Supplies
3475	इतर सर्वसाधारण आर्थिक सेवा	4.3	4.77	Other General Economic Services
एकूण— (जे)		31.48	35.32	Total (j)
एकूण— (सी)		3,543.79	3,714.77	Total (C)
(डी) सहाय्यक अनुदाने व अंशदाने—				(D) Grants-in-aid & Contributions
3604	स्थानिक संस्था व पंचायत राज्य संस्था यांना नुकसान भरपाईच्या व अभिहस्तांकित रकमा देणे.	43.56	45.42	Compensation & Assignment to Local Bodies & Panchayat Raj Institutions.
3606	साह्यकारी साहित्य व साधनसामग्री	0.00	0.00	Aid Material & Equipment
एकूण— (डी)		43.56	45.42	Total (D)
एकूण— महसुली लेखावरील खर्च		13,108.69	14,812.19	Total—Expenditure on Revenue Account

Source.— Maharashtra State Budget Publications, 1995-96 and 1996-97.

आधार.— महाराष्ट्र राज्याची अर्थसंकल्पीय प्रकाशने, १९९५-९६ व १९९६-९७.

28. शासकीय अर्थव्यवस्था/PUBLIC FINANCE

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 28.15

महसुली व भांडवली लेखावरील जमा व खर्च / Receipts & Expenditure on Revenue & Capital Accounts

(1993-94 and 1994-95)

(रुपये कोटीत /Rs. in crores)

बाब	प्रत्यक्ष Actuals, 1993-94	प्रत्यक्ष Actuals, 1994-95	Item
(1)	(2)	(3)	(1)
1. महसुली लेखावरील जमा			(I) Receipts on Revenue Account
(ए) कर महसूल			(A) Tax Revenue
(अ) केंद्राकडून वसूल होणाऱ्या करांतील राज्याचा हिस्सा	1,541.36	1,719.88	(a) Share in Centrally Collected Taxes
(ब) राज्याकडून वसूल होणारे कर	7,696.20	9,454.62	(b) Taxes Collected by State
एकूण कर महसूल-(ए) = (अ + ब)	9,237.56	11,174.5	Total Tax Revenue (A) = (a + b)
(बी) कराव्यतिरिक्त महसूल	3,749.23	3,914.98	(B) Non-Tax Revenue
एकूण- (एक) महसुली लेखावरील जमा-(ए + बी)	12,986.79	15,089.48	Total—(I) Receipts on Revenue Account (A + B)
2. भांडवली लेखावरील जमा*	2,937.29	5,543.09	(II) Receipts on Capital Account*
एकूण जमा-(एक + दोन) = डी	15,924.08	20,632.57	Total Receipts (I + II) = D
3. महसुली लेखावरील खर्च			(III) Expenditure on Revenue Account
(अ) विकास खर्च	9,227.11	10,314.74	(a) Development Expenditure
(ब) विकासेतर खर्च	1,988.48	2,303.50	(b) Non-Development Expenditure
(क) ऋण सेवा	1,893.10	2,193.95	(c) Debt. Services
एकूण (तीन) महसुली लेखावरील खर्च	13,108.69	14,812.19	Total (III) Expenditure on Revenue Account
4. भांडवली खर्च			(IV) Capital Disbursements
(ए) महसुली लेखाबाहेरील भांडवली खर्च			(A) Capital Expenditure outside the Revenue Account.
(अ) विकास खर्च	1,672.26	3,789.53	(a) Development Expenditure
(ब) विकासेतर खर्च	2.36	6.17	(b) Non-Development Expenditure
एकूण-(ए)	1,674.62	3,795.7	Total (A)
(बी) कर्ज व ऋण विभागावरील खर्च	1,199.81	1,418.44	(B) Disbursements on Loan & Debt. Section
एकूण-(चार) भांडवली खर्च (ए + बी)	2,874.43	5,214.14	Total (IV) Capital Disbursements (A + B)
एकूण खर्च (तीन + चार) = इ	15,983.12	20,026.33	Total Expenditure (III + IV) = E
5. एकूण आधिक्य (+) किंवा तूट (-) = डी	— 59.04	606.24	(V) Overall Surplus (+) or Deficit (—) = D

आधार.—महाराष्ट्र राज्याची अर्थसंकल्पीय प्रकाशने, १९९५-९६ व १९९६-९७.

Source.—Maharashtra State Budget Publications, 1995-96 and 1996-97.

यात राज्य शासनाने देशांतर्गत ऋण, केंद्र शासनाकडून कर्ज व आगाऊ रकमा, राज्य शासनाने दिलेली कर्ज व आगाऊ रकमा (वसुली), सरकारी लेखावरील निव्वळ जमा [रोख शिल्लक गुंतवणूक लेखा (निव्वळ) वगळून], आंतरराज्यीय तडजोड (निव्वळ), आकस्मिकता निधीमध्ये केलेले विनियोजन (निव्वळ) आणि आकस्मिकता निधी (निव्वळ) यांचा समावेश आहे.

*Includes Internal Debt. of the State Government, Loans & Advances from the Central Government, Repayment of Loans & Advances to the State Government and net receipts on the Public Account [excluding Cash Balance Investment Account (Net)], net receipts on Inter-State Settlement, net receipts on Account of Appropriation to the Contingency Fund & Contingency Fund.

28. शासकीय अर्थव्यवस्था/

तक्ता क्रमांक/

लेखा/

प्रशासकीय विभागाचे उत्पन्न व खर्च लेखा/

(1993-94 and

खर्च	प्रत्यक्ष Actuals, 1993-94	प्रत्यक्ष Actuals 1994-95	Expenditure
(1)	(2)	(3)	(1)
१. वस्तू व सेवा यांवरील खर्च	3,266.74	3,965.51	1. Consumption Expenditure
१.१. सेवकांची भरपाई--	2,196.65	2,537.82	1.1. Compensation of employees--
(अ) वेतन व मजुरी	1,876.95	2,179.04	(a) Wages & Salaries
(ब) निवृत्ती वेतन	319.71	358.78	(b) Pensions
१.२. वस्तू व सेवा यांवरील निव्वळ खर्च -	1,070.08	1,427.69	1.2. Net purchase of goods & Services--
(अ) खरेदी	1,259.30	1,573.93	(a) Purchases
(ब) वजा--विप्री	189.22	146.24	(b) Less Sales
२. व्याज प्रदान	1,481.88	1,712.18	2. Interest paid
३. अर्थसहाय्य	933.86	1,054.30	3. Subsidies
३.१. सर्वसाधारण अर्थसहाय्य	210.81	198.80	3.1. General. Subsidy
३.२. इमप्युटेड इरिगेशन सबसिडी	723.05	855.50	3.2. Imputed Irrigation Subsidy
४. हस्तांतरित महसुली रकमा	3,735.00	4,163.88	4. Current transfers
४.१. अनुदाने--			4.1. Grants to--
(अ) स्थानिक संस्थास	1,865.25	1,888.26	(a) Local bodies
(ब) सहकारी संस्थास	0.00	0.00	(b) Co-operatives
(क) शैक्षणिक संस्थास	1,347.38	1,562.15	(c) Educational institutions
(ख) इतरांस	260.44	351.26	(d) Others
४.२. इतर चांगू हस्तांतरित रकमा	261.93	384.21	4.2 Other current transfers
५. बचत	2,212.79	2,865.77	5. Savings
६. एकूण	11,630.27	13,761.64	6. Total

PUBLIC FINANCE

TABLE No. 28.16

Account I

Income & Outlay Account of Administrative Department

1994-95)

(रुपये कोटीत / Rs. in Crores)

जमा Receipts	प्रत्यक्ष Actuals, 1993-94	प्रत्यक्ष Actuals, 1994-95	Receipt
(4)	(5)	(6)	(4)
७. उद्योजकता व मालमत्तेपासूनचे उत्पन्न	779.41	1,262.86	7. Income from entrepreneurship & property
७.१. नफा	—295.73	—170.45	7.1. Profits
७.२. मालमत्तेपासूनचे उत्पन्न			7.2. Income from property
७.२.१. निव्वळ व्याज जमा—			7.2.1. Net Interest receipts
(अ) महाराष्ट्र राज्य वीज मंडळाकडून	0.25	361.07	(a) State electricity board
(ब) वाणिज्यिक उपक्रमाकडून	595.75	716.70	(b) Departmental enterprises
(क) इतरांकडून	305.12	53.52	(c) Others
७.२.२. इतर मालमत्तेपासून जमा			7.2.2. Other property receipts
(अ) गुंतवणुकीपासूनचे उत्पन्न	2.73	3.79	(a) Income from investments
(ब) मालमत्तेपासूनचे इतर उत्पन्न	171.29	298.23	(b) Other income from property
८. प्रत्यक्ष कर	1,047.60	1,200.59	8. Direct taxes
८.१. जमीन महसूल	54.04	83.26	8.1. Land revenue
८.२. निगमकराव्यतिरिक्त उत्पन्नावरील कर	637.60	701.14	8.2. Taxes on income other than Corporation tax
८.३. संपदा शुल्क	0.00	0.00	8.3. Estate duty
८.४. व्यवसाय, व्यापार, आजीविका व रोजगार यांवरील कर	253.29	299.03	8.4. Taxes on Professions, trades, callings & employments.
८.५. इतर प्रत्यक्ष कर	102.67	117.16	8.5. Other direct taxes
९. अप्रत्यक्ष कर	8,171.27	9,902.65	9. Indirect taxes
९.१. राज्य उत्पादन शुल्क	903.16	944.38	9.1. State excise duties
९.२. विक्री कर	4,740.78	5,758.46	9.2. Sales tax
९.३. मुद्रांक व नोंदणी फी	565.03	1,053.12	9.3. Stamps & registration fees
९.४. वाहनावरील कर	270.48	344.52	9.4. Taxes on vehicles
९.५. मालावरील व उताऊवरील कर	251.65	279.11	9.5. Taxes on goods & passengers
९.६. विद्युत शुल्क	352.52	346.31	9.6. Electricity duties
९.७. करमणूक कर	161.72	127.89	9.7. Entertainment tax
९.८. केंद्रीय उत्पादन शुल्कातील राज्याचा हिस्सा	903.76	1,018.74	9.8. Share of union excise duties
९.९. इतर अप्रत्यक्ष कर	22.17	30.12	9.9. Other indirect taxes
१०. संकीर्ण जमा	250.11	380.58	10. Miscellaneous receipts
११. केंद्र सरकारकडून महसुली अनुदाने, इतर राज्यांकडून अंशदाने इत्यादी.	1,381.88	1,014.96	11. Revenue grants from Central Government, contribution from other States etc.
१२. एकूण	11,630.27	13,761.64	12. Total

28. शासकीय अर्थव्यवस्था/

तक्ता क्रमांक/

लेखा-२

शासनाच्या वाणिज्यिक उपक्रमांचा उत्पादन लेखा/
(1993-94)

खर्च	प्रत्यक्ष Actuals 1993-94	प्रत्यक्ष Actuals 1994-95	Expenditure
(1)	(2)	(3)	(1)
१. सेवकांची भरपाई	383.57	402.09	1. Compensation of employees
(ए) वेतन व मजुरी	328.10	345.63	(a) Wages & salaries
(बी) निवृत्ती वेतने	55.47	56.46	(b) Pensions
२. वस्तू व सेवा यांवरील खर्च	807.37	844.96	2. Purchase of goods & services
३. परिरक्षण	97.53	96.15	3. Maintenance
४. व्याज	595.44	716.25	4. Interest
५. भाडे	4.90	5.20	5. Rent
६. वजा-इनपुटेड इरिगेशन सबसिडी @	723.05	855.50	6. Less : inputed irr. subsidy @
७. धसारा	0.00	0.00	7. Consumption of fixed capital
८. नफा @	-295.73	-170.45	8. Profits @
९. एकूण	870.03	1,038.70	9. Total
@ याची विभागणी खालीलप्रमाणे आहे :-			
(ए) एकूण खर्च	1,165.76	1,209.15	(A) Expenditure—
(१) पाटबंधारे योजना	812.34	943.46	(i) Irrigation schemes
(२) वजा-इनपुटेड इरिगेशन सबसिडी	723.05	855.50	(ii) Less—Inputed Irrigation subsidy
(३) इतर उपक्रम	1,076.47	1,121.19	(iii) Other enterprises
(बी) नफा	-295.73	-170.45	(B) Profits
(१) पाटबंधारे योजना	0.00	0.00	(i) Irrigation schemes
(२) इतर उपक्रम	-295.73	-170.45	(ii) Other enterprises
एकूण (ए + बी)	870.03	1,038.70	Total (A + B)

PUBLIC FINANCE

TABLE No. 28.17
Account- 2Production Account of Departmental Enterprises (D. C. U.)
and 1994-95)

(रुपये कोटीत / Rs. in Crores)

जमा	प्रत्यक्ष Actuals, 1993-94	प्रत्यक्ष Actuals, 1994-95	Receipts
(4)	(5)	(6)	(4)
१०. विक्री	870.03	1,038.70	10. Sales
११. एकूण	870.03	1,038.70	11. Total
जमा—	870.03	1,038.70	Receipts—
(१) पाटबंधारे योजना	89.29	87.96	(i) Irrigation schemes
(२) इतर उपक्रम	780.74	950.74	(ii) Other enterprises
एकूण	870.03	1,038.70	Total

28. शासकीय अर्थव्यवस्था/

तक्ता क्रमांक/

लेखा-३

सर्वसाधारण शासनाचा भांडवली वित्तीय लेखा/

(1993-94)

खर्च	प्रत्यक्ष Actuals, 1993-94	प्रत्यक्ष Actuals, 1994-95	Expenditure
(1)	(2)	(3)	(1)
१. साठ्यांतील बदल	(—) 10.66	— 176.17	1. Changes in Stocks
१.१ राज्य प्रशासन	(—) 8.25	-- 211.73	1.1 Government administration
१.२ शासनाचा वाणिज्यिक उपक्रम	— 2.41	35.56	1.2 Departmental enterprises
२. एकूण स्थिर भांडवली निर्मिती	2,577.39	3,446.13	2. Gross fixed capital formation
२.१ राज्य प्रशासन (नवीन)*			2.1 Government administration (new)*
(ए) इमारती व बांधकामे	1,555.89	2,046.90	(a) Buildings & construction
(बी) यंत्रसामग्री व साधनसामग्री	93.95	110.15	(b) Machinery & equipment
२.२ शासनाचा वाणिज्यिक उपक्रम			2.2 Departmental enterprises
(ए) इमारती व बांधकामे	913.17	1,274.38	(a) Buildings & construction
(बी) यंत्रसामग्री व साधनसामग्री	14.38	14.70	(b) Machinery & equipment
३. भौतिक मालमत्तेची निव्वळ खरेदी	— 6.45	— 2.90	3. Net purchase of physical assets
३.१ जुनी मालमत्ता			3.1 Second-hand assets
(ए) राज्य प्रशासन	0.00	0.00	(a) Government administration
(बी) शासनाचा वाणिज्यिक उपक्रम	0.00	0.00	(b) Departmental enterprises
३.२ जमीन			3.2 Land
(ए) राज्य प्रशासन	— 6.45	2.90	(a) Government administration
(बी) शासनाचा वाणिज्यिक उपक्रम	0.00	0.00	(b) Departmental enterprises
४. हस्तांतरित भांडवली रकमा	747.51	666.41	4. Capital transfers
४.१ भांडवली अनुदाने			4.1 Capital grants
(ए) स्थानिक संस्थांस	378.42	3.89.55	(a) Local bodies
(बी) सहकारी संस्थांस	1.09	1.35	(b) Co-operatives
(सी) शैक्षणिक संस्थांस	27.69	33.43	(c) Educational institutions
(डी) इतरांस	299.28	185.92	(d) Others
४.२ जमीनदार आणि जहागिरदार यांना नुकसान भरपाई	2.07	1.85	4.2 Compensation to land owners & jahagirdars.
४.३ इतर हस्तांतरित भांडवली रकमा	38.96	54.31	4.3 Other capital transfers
५. एकूण	3,307.79	3,939.27	5. Total

PUBLIC FINANCE

TABLE No. 28.18

Account -3

Capital Finance Account of General Government
and 1994-95)

(रुपये कोटीत / Rs. in Crores)

जमा	प्रत्यक्ष Actuals, 1993-94	प्रत्यक्ष Actuals, 1994-95	Receipts
(4)	(5)	(6)	(4)
६. बचत	2,212.79	2,865.77	6. Savings
७. घसारा	0.00	0.00	7. Consumption of fixed capital
८. हस्तांतरित भांडवली रकमा	0.63	7.21	8. Capital transfers
(ए) केंद्र सरकार व इतर राज्यांकडून	0.00	0.00	(a) From union & other State Government
(बी) भांडवली लेखावरील इतर जमा	0.63	7.21	(b) Other receipts on capital account
९. घेतालेली निव्वळ कर्जे	387.28	724.82	9. Net borrowings
१०. इतर दायित्वे	707.09	341.47	10. Other liabilities
१०.१ अर्थसांकल्याव्यतिरिक्त जमा	901.03	2,054.02	10.1 Extra Budgetary receipts
१०.२ वजा-विशेष संपत्तीतील निव्वळ खरेदी	- 193.94	- 1,712.55	10.2 Less: Net purchase of financial assets
११. एकूण	3,307.79	3,939.27	11. Total

वस्तु, सेवा व हस्तांतरित रकमा यांचे व्यवहार-राज्य प्रशासनाचा व शासनाच्या वाणिज्यिक उपक्रमांचा भांडवली लेखा/
(1993-94 and

संवितरित रकमा	प्रत्यक्ष Actuals, 1993-94	प्रत्यक्ष Actuals, 1994-95	Disbursement
(1)	(2)	(3)	(1)
१. एकूण भांडवल निर्मिती	2,566.73	3,269.96	1. Gross capital formation
१.१. राज्य प्रशासन	1,641.59	1,945.32	1.1. Government administration
१.१.१. इमारती व बांधकामे	1,555.89	2,046.90	1.1.1. Building & construction
(ए) नव निर्मितीचा खर्च	1,554.99	2,046.90	(a) New outlay
(बी) नवीकरण व पुनःस्थापना	0.90	0.00	(b) Renewals & replacement
१.१.२. यंत्रसामग्री व साधनसामग्री	93.95	110.15	1.1.2. Machinery & equipment
(ए) नव निर्मितीचा खर्च	93.95	110.15	(a) New outlay
(बी) नवीकरण व पुनःस्थापना	0.00	0.00	(b) Renewals & replacement
१.१.३. साठ्यातील निव्वळ वाढ	— 8.25	—211.73	1.1.3. Net increase in stocks
१.२. शासनाचा वाणिज्यिक उपक्रम	925.14	1,324.64	1.2. Departmental commercial undertakings
१.२.१. इमारती व बांधकामे	913.17	1,274.38	1.2.1. Building & construction
(ए) नव निर्मितीचा खर्च	913.17	1,274.38	(a) New outlay
(बी) नवीकरण व पुनःस्थापना	0.00	0.00	(b) Renewals & replacement
१.२.२. यंत्रसामग्री व साधनसामग्री	14.38	14.70	1.2.2. Machinery & equipment
(ए) नव निर्मितीचा खर्च	14.38	14.70	(a) New outlay
(बी) नवीकरण व पुनःस्थापना	0.00	0.00	(b) Renewals & replacement
१.२.३. साठ्यातील निव्वळ वाढ	—2.41	35.56	1.2.3. Net increase in stocks
२. हस्तांतरित भांडवली रकमा	741.06	669.31	2. Capital transfers
२.१. भांडवली अनुदाने—	706.48	610.25	2.1. Capital grants to—
(ए) स्थानिक संस्थांस	378.42	389.55	(a) Local bodies
(बी) सहकारी संस्थांस	1.09	1.35	(b) Co-operatives
(सी) शैक्षणिक संस्थांस	27.69	33.43	(c) Educational institutions
(डी) इतरांस	299.28	185.92	(d) Others
२.२. जमीनदार व जहागिरदार यांना नुकसान भरपाई	2.07	1.85	2.2. Compensation to land owners & jahagirdars
२.३. इतर हस्तांतरित भांडवली रकमा	38.96	54.31	2.3. Other capital transfers
२.४. भौतिक मालमत्तेची निव्वळ खरेदी	—6.45	2.90	2.4. Net purchase of physical assets
३. एकूण	3,307.79	3,939.27	3. Total

PUBLIC FINANCE

TABLE No. 28.19

Transaction and Goods, Services & Transfers—Capital Account of Govt. ADM. & Dept. Commercial Undertakings
1994-95)

(रुपये कोटीत / Rs. in Crore)

जमा	प्रत्यक्ष Actuals, 1993-94	प्रत्यक्ष Actuals, 1994-95	Receipts
(4)	(5)	(6)	(4)
४. एकूण बचत	2,212.79	2,865.77	4. Gross savings
४.१. राज्य प्रशासनाच्या महसुली लेख्यातील बचत	2,212.79	2,865.77	4.1. Savings on current account of Government Administration.
४.२. शासनाच्या वाणिज्यिक उपक्रमातील घसान्यासाठी तरतूद	0.00	0.00	4.2. Depreciation provision of departmental commercial undertaking.
५. भांडवली स्वरूपाच्या इतर रकमा	0.63	7.21	5. Other receipts of capital nature
६. शिल्लक : वस्तू सेवा व हस्तांतरित रकमांच्या सर्व व्यवहारातील तूट.	1,094.37	1,066.29	6. Balance : deficit on all transaction in goods & services and transfers.
७. एकूण	3,307.79	3,939.27	7. Total

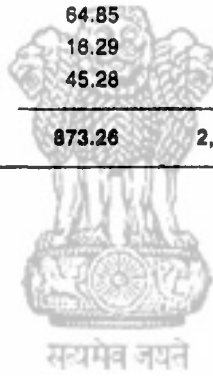
28. शासकीय अर्थव्यवस्था /

तक्ता क्रमांक /

शासनाच्या वित्तीय संपत्तीतील बदल : राज्य प्रशासनाचा व शासनाच्या वाणिज्यिक उपक्रमांचा भांडवली लेखा /

(1993-94)

जावक	प्रत्यक्ष Actuals, 1993-94	प्रत्यक्ष Actuals, 1994-95	Outgoings
(1)	(2)	(3)	(1)
१. भाग भांडवलात केलेली गुंतवणूक	193.94	1,712.55	1. Investment in shares
(ए) शासकीय उपक्रमांत	66.61	1,484.69	(a) Of Government concerns
(बी) इतर उपक्रमांत	127.33	227.86	(b) Of others
२. कर्जे व आगाऊ रकमा	679.32	962.72	2. Loans and advances
२.१. भांडवल निर्मितीसाठी			2.1. For capital formation to—
(ए) स्थानिक संस्थास	63.65	115.55	(a) Local Bodies
(बी) सहकारी संस्थास	9.5	7.59	(b) Co-operatives
(सी) महाराष्ट्र राज्य वीज मंडळास	328.24	502.96	(c) M. S. E. B.
(डी) इतरास	126.53	109.16	(d) Others
२.२. चालू वापरासाठी—			2.2. For current consumption to—
(ए) स्थानिक संस्थास	24.98	120.62	(a) Local Bodies
(बी) सहकारी संस्थास	64.85	11.39	(b) Co-operatives
(सी) महाराष्ट्र राज्य वीज मंडळास	18.29	22.85	(c) Maharashtra State Electricity Board
(डी) इतर	45.28	72.60	(d) Others
३. एकूण	873.26	2,675.27	3. Total

28. शासकीय अर्थव्यवस्था /

तक्ता क्रमांक /

शासनाच्या वित्तीय दायित्वातील बदल : राज्य प्रशासनाचा व शासनाच्या वाणिज्यिक उपक्रमांचा भांडवली लेखा /

(1993-94)

जावक	(प्रत्यक्ष) Actuals, 1993-94	(प्रत्यक्ष) Actuals, 1994-95	Outgoings
(1)	(2)	(3)	(1)
१. सरकारी ऋणांची परतफेड	520.48	455.71	1. Repayment of public debt.
१.१. राज्य शासनाचे देशातर्गत ऋण	130.06	39.52	1.1. Internal debt. of the State Government. (510)
१.२. केंद्र सरकारकडून कर्जे व आगाऊ रकमा	390.42	416.19	1.2. Loans and advances from the Central Government. (511)
२. शिल्लक : वित्तीय दायित्वातील वाढ	1,697.99	1,883.73	2. Balance : Net increase in financial liabilities.
३. एकूण	2,218.47	2,339.44	3. Total

PUBLIC FINANCE

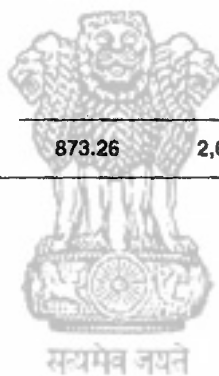
TABLE No. 28.20

Account: 3B

Changes in Financial Assets : Capital Account of Government Administration and Departmental Commercial Undertakings and 1994-95)

(रुपये कोटीत / Rs. in Crore)

भागक	प्रत्यक्ष Actuals, 1993-94	प्रत्यक्ष Actuals, 1994-95	Incomings
(4)	(5)	(6)	(4)
४. कर्ज व आगाऊ रकमा यांची परतफेड (ए) स्थानिक संस्थांकडून (बी) सहकारी संस्थांकडून (सी) महाराष्ट्र राज्य वीज महकायंकडून (डी) इतरांकडून	210.60 38.72 66.65 50.21 55.02	1,619.80 36.62 22.61 1,511.15 49.42	4. Repayment of loans and advances (a) By Local Bodies (b) By Co-operatives (c) M. S. E. B (d) By Others
५. शिल्लक : वित्तीय संपत्तीतील निव्वळ वाढ	662.66	1,055.47	5. Balance : Net increase in financial assets
६. एकूण	873.26	2,675.27	6. Total

PUBLIC FINANCE

TABLE No. 28.21

Account: 3 C

Changing in Financial Liabilities : Capital Account of Government Administration and Departmental Commercial Undertakings and 1994-95)

(रुपये कोटीत / Rs. in Crore)

आवक	(प्रत्यक्ष) (Actuals) 1993-94	(प्रत्यक्ष) (Actuals) 1994-95	Incomings
(4)	(5)	(6)	(4)
४. सरकारी ऋण	1,764.42	1,982.60	4. Public debt.
४.१. राज्य शासनाचे देशांतर्गत ऋण	294.44	506.06	4.1. Internal debt. of the State Government
४.२. केंद्र सरकारकडून कर्ज व आगाऊ रकमा	1,469.98	1,476.54	4.2 Loans and advances from the Central Government.
५. आंतर राज्यीय तडजोड (निव्वळ)	0.00	0.00	5. Inter-State settlement (net)
६. अल्पबचत, भविष्य निर्वाह निधी इत्यादी (निव्वळ)	222.90	258.28	6. Small Savings, Provident Fund etc. (net)
७. रोख शिल्लक गुंतवणूक लेखा (निव्वळ)	0.00	-844.27	7. Cash balance investment account (net)
८. इतर ऋण (निव्वळ)	231.15	942.83	8. Other debts (net)
९. एकूण	2,218.47	2,339.44	9. Total

28. शासकीय अर्थव्यवस्था/

तक्ता क्रमांक/

रोख रकमा व भांडवल यांचा तोंडमेळ : राज्य प्रशासनाचा व शासनाच्या वाणिज्यिक उपक्रमांचा लेखा/

(1993-94)

जावक	(प्रत्यक्ष) Actuals. 1993-94	(प्रत्यक्ष) Actuals. 1994-95	Outgoings
(1)	(2)	(3)	(1)
१. वस्तू व सेवा यांच्या सर्व व्यवहारातील तूट . . . (लेखा ३ ए ची संतुलन करणारी बाब)	1,094.37	1,066.29	1. Deficit on all transactions in goods and services (Balancing item in Accounts 3 A).
२. वित्तीय संपत्तीतील निव्वळ वाढ . . . (लेखा ३ बी ची संतुलन करणारी बाब)	662.66	1,055.47	2. Net increase in financial assets. (Balancing item in Account 3-B)
३. रोख शिलकीतील वाढ . . .	0.00	0.00	3. Increase in cash balance.
४. एकूण . . .	1,757.03	2,121.76	4. Total

PUBLIC FINANCE

TABLE No. 28.22

Cash and Capital Reconciliation Account of Government Administration and Departmental Commercial Undertakings
and 1994-95)

(रुपये कोटीत / Rs. in Crore)

आवक	(प्रत्यक्ष) Actuals, 1993-94	(प्रत्यक्ष) Actuals, 1994-95	Incomings
(4)	(5)	(6)	(4)
५. वित्तीय दायित्वातील निव्वळ वाढ (लेखा ३-सी ची संतुलन करणारी बाब)	1,697.99	1,883.73	5. Net increase in financial Liabilities. (Balancing item in Account 3-C)
६. रोख शिलकीतील घट	59.04	238.03	6. Decrease in cash balance.
७. एकूण	1,757.03	2,121.76	7. Total

सत्यमेव जयते

२९. किंमती आणि निर्देशांक

२९.१. या विभागात शेतीमाल, इतर आवश्यक वस्तू, सोने व चांदी यांच्या किंमती, अखिल भारतीय घाऊक किंमतीचा निर्देशांक, कामगार, शेतमजूर व अश्रमिक कर्मचारी यांचेकरिता ग्राहक किंमतीचे निर्देशांक, नागरी व ग्रामीण विभागातील किरकोळ किंमतीचे निर्देशांक यासंबंधी माहिती दिली आहे.

२९.२. भारत सरकारचे आर्थिक सल्लागार यांच्या कार्यालयातर्फे प्रसिद्ध होणाऱ्या "अपेडिक्स टु इन्डेक्स नंबर ऑफ होलसेल प्राईसेस इन इंडिया" सुधारित मालिका, ह्या प्रकाशनात निर्देशांक तयार करण्याच्या पद्धतीबाबत सविस्तर माहिती दिली आहे. कामगार आयुक्त, महाराष्ट्र शासन, प्रसिद्ध करित असलेल्या लेबर गॅझेट ह्या प्रकाशनाच्या डिसेंबर १९६५ च्या अंकात मुंबई व सोलापूर केंद्रासाठी तयार करावयाच्या नवीन निर्देशांकांच्या व्याप्ती व पद्धतीबाबतची सविस्तर माहिती दिली आहे; तर जळगाव व नागपूर केंद्रासाठी ती माहिती जानेवारी १९६६ च्या अंकात दिली आहे. पुणे केंद्रासंबंधीची माहिती ऑगस्ट १९६५ च्या अंकात व नांदेड व औरंगाबाद केंद्रांविषयीची माहिती मार्च १९६६ च्या अंकात दिली आहे. "इंडियन लेबर जर्नल, खंड पाच, अंक ११" ह्या प्रकाशनात निर्देशांक तयार करण्याची पद्धत व त्याची व्याप्ती ह्याबद्दल सविस्तर माहिती दिलेली आहे. केंद्रीय सांख्यिकी संघटना श्रमिकेंतर कामगारांचे ग्राहक किंमतीचे निर्देशांक तयार करते. त्यासाठी १९६० हे पायाभूत वर्ष घेतले आहे. महाराष्ट्रात बृहन्मुंबई, पुणे व नागपूर ह्या केंद्रांसाठी निर्देशांक तयार केले आहेत. केंद्रीय सांख्यिकी संघटनेने प्रसिद्ध केलेल्या "मंथली अब्स्ट्रॅक्ट ऑफ स्टॅटिस्टिक्स" ह्या प्रकाशनाच्या ऑगस्ट १९६६ च्या अंकात निर्देशांक तयार करावयाची पद्धत व व्याप्ती ह्यासंबंधी स्पष्टीकरण दिले आहे. "महाराष्ट्र अर्थ व सांख्यिकी त्रैमासिक पत्रिका" ह्या प्रकाशनाच्या ऑक्टोबर-डिसेंबर १९७९ च्या अंकात निर्देशांक काढण्याची पद्धत प्रसिद्ध केली आहे.

29. PRICES AND INDICES

29.1. Information on prices of agricultural and other commodities gold and silver, All-India wholesale price index number, consumer price index numbers for workers, agricultural labour and non-manual employees and retail price index numbers for urban and rural Maharashtra is given in this section.

29.2. The details of the method of construction of the index is given in the "Appendix to index number of wholesale prices in India" revised series, issued by the office of the Economic Adviser to the Government of India. The details, regarding the scope and method of compilation of the new index for Mumbai and Solapur are given in December 1965 issue, for Jalgaon and Nagpur in January 1966 issue, for Pune in August 1965 issue and for Nanded and Aurangabad in March 1966 issue, of the Labour Gazette issued by the Commissioner of Labour, Government of Maharashtra. The details of the method of construction and scope of the index is given in Indian Labour Journal, Vol. V, No. II. Consumer price index number for non-manual employees is compiled by the Central Statistical Organisation. The year 1960 is adopted as base. For Maharashtra, index is worked out for Brihan Mumbai, Pune and Nagpur centres. The method and scope of the index is explained in 'Monthly Abstract of Statistics. August 1966' published by the Central Statistical Organisation. The methodology has been published in the 'October-December 1979 issue' of the Maharashtra Quarterly Bulletin of Economics and Statistics.

29. किमती आणि निर्देशांक/PRICES AND INDICES

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 29.1 (A)

मुंबई बाजारातील काही शेती व इतर आवश्यक वस्तुंच्या घाऊक किमती

Wholesale Prices of Certain Agricultural and Other Essential Commodities at Mumbai Market (1993-94)

(प्रती क्विंटल महिना अखेरच्या किमती रुपयांत)
(Month end prices in Rs. per quintal)

वस्तू	जात	एप्रिल April 1993	मे May 1993	जून June 1993	जुलै July 1993	ऑगस्ट August 1993	सप्टेंबर Sept. 1993	ऑक्टोबर Oct. 1993	नोव्हेंबर Nov. 1993	डिसेंबर Dec. 1993	जानेवारी Jan. 1994	फेब्रुवारी Feb. 1994	मार्च March 1994	Variety	Commodity
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(2)	(1)
बाजरी	खानदेश न. १	400	400	400	400	350	325	300	350	325	325	450	525	Khandesh No. 1	Bajri
कडधान्ये :															
उडीद	खानदेश	750	750	750	800	800	750	750	750	825	825	900	1,000	Khandesh	Udid
मूग	हिरवा/चमकी	950	950	950	1,000	1,200	900	1,200	1,200	1,350	1,050	1,500	1,200	Green/ Chamaki	Moong
मसूर	चिनाई	N. A.	N. A.	N. A.	1,050	1,400	950	1,200	1,500	1,200	Chinal—	Masur
तूर	जाडी	850	850	850	850	925	950	1,000	1,000	1,000	1,000	1,000	1,050	Bold	Tur
राजिमा	पांढरी	1,110	1,110	1,110	1,150	925	1,200	1,300	1,000	1,300	1,300	1,200	1,400	White	Rajma
हरमरा	पिवळा	1,350	1,350	1,350	1,300	1,450	1,450	1,100	1,100	1,100	1,000	1,300	1,300	Yellow	Gram
चवळी	पांढरी	900	900	900	900	1,400	1,450	1,800	1,800	1,800	1,800	1,100	1,050	White	Chavali
डाळी :															
हरमरा डाळ		1,200	1,200	1,200	1,200	1,550	1,700	1,800	1,800	2,000	2,000	1,500	1,600		Dals :
तूर डाळ		1,500	1,500	1,500	1,500	1,600	1,800	1,900	1,900	1,800	1,800	1,650	1,900		Gram dal Turdal
तेलबिया :															
शेंगदाणा	जाडी	1,245	1,325	1,400	1,480	1,620	1,610	1,500	1,315	1,310	1,280	1,320	1,400	Bold	Groundnut
एरंडी	जाडी	830	854	880	919	1,000	1,020	950	825	950	925	925	925	Bold	Castor seed
जवस	जाडी	1,000	1,050	1,050	1,150	1,200	1,175	1,510	1,325	1,310	1,290	1,330	1,410	Bold	Linseed
तेल :															
शेंगदाणा तेल	तयार	2,460	2,750	2,910	3,290	3,860	3,660	3,450	3,130	2,970	2,800	3,080	3,420	Ready	Groundnut oil
एरंडेल तेल	बाजारी	1,940	2,050	2,080	2,140	2,440	2,510	3,220	3,060	2,050	2,160	2,400	2,380	Commercial	Castor oil
जवस तेल	कच्चे	2,220	2,580	1,050	2,670	2,800	2,650	2,410	2,200	2,700	2,600	2,570	2,550	Raw	Linseed oil
खोबरेल तेल	पांढरे	4,300	4,500	4,400	3,900	4,000	4,150	2,450	2,650	3,700	3,500	3,600	3,650	White	Copra oil
पेंड :															
शेंगदाणा पेंड		440	480	490	510	520	490	500	530	540	500	520	560		Cakes :
एरंडी पेंड		180	200	200	200	200	240	200	205	190	185	285	215		Groundnut Cake Castor Cake

गूळ	कोल्हापूर नं. १	1,100	1,100	1,300	1,300	1,400	1,400	1,500	1,100	1,200	1,250	1,350	1,300 Kolhapur No. 1	Gur
	कोल्हापूर नं. २	1,050	1,200	1,200	1,200	1,350	1,350	1,350	1,000	1,100	1,000	1,250	1,200 Kolhapur No. 2	
साखर	एम-३० (खुली बाजारपेठ)	1,170	1,130	1,141	1,141	1,100	1,155	1,178	1,263	1,340	1,360	1,355	1,370 M-30 (Open Market)	Sugar
	एस-३० (खुली बाजारपेठ)	1,145	1,115	1,110	1,110	1,062	1,065	1,150	1,232	1,310	1,340	1,325	1,350 S-30 (Open Market)	
दूध (१० लिटर)	मशीचे	140	140	140	140	140	140	140	140	140	140	140	140 Buffalo Milk (per 10 litre)	
लोणी	खानदेश	7,600	7,600	7,700	7,700	8,200	8,600	8,600	8,000	8,000	8,000	8,000	8,000 Khandesh Butter	
	बेल्गाव	7,600	7,600	7,700	7,700	8,200	8,600	8,600	8,000	8,000	8,000	8,000	8,000 Belgaon	
मिरची	घाटी	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	1,500	1,700 Ghati Chillies	
	बेडगी	5,000	5,000	5,000	5,000	N.A.	5,500	7,000	7,000	N.A.	3,500	3,500	4,500 Bedgi	
	मद्रास	3,200	2,600	2,200	2,200	2,600	2,400	2,800	2,800	2,800	2,800	3,500	4,000 Madras	
	संकेस्वर	3,200	3,500	4,000	4,000	4,500	4,500	2,200	2,000	3,500	3,000	3,500	3,800 Sankeshwar	
हळद	राजापूरी	2,600	2,600	2,100	2,100	3,400	3,800	3,000	3,000	2,500	2,500	2,800	N.A. Rajapuri Turmeric	
आले	विरंजित	3,600	3,600	3,100	3,100	3,500	3,600	3,600	3,600	3,600	3,600	N.A.	N.A. Bleached Ginger	
बटाटे (१० कि.)	फरुकाबाद	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	55	50	40	40	58	30	20	16 Farukabad Potatoes (per 10 kg.)	
	मिलिटरी	35	31	44	44	40	50	40	40	58	50	35	24 Military	
	तळेगाव नं. १ Malegaon No. 1	
	तळेगाव नं. २ Talegaon No. 2 Nashik	
	नाशिक	
कांदे (१० कि.)	फुरसंगी नं. १	20	19	20	22	26	55	85	80	85	70	28	16 Fursungi No. 1, Onions (per 10 kg.)	
	फुरसंगी नं. २	17	14	17	18	24	50	60	26	15 Fursungi No. 2	
केळी (किलो.)	खानदेश Khandesh Bananas (per kg.)	
भाज्या (१० कि.)														
कोबी	कोबी	40	54	60	36	28	22	20	44	36	24	20	20 Cabbage (per 10 kg.)	
बागी	..	27	28	28	26	20	30	40	28	32	18	16	20 Brinjals	
गवार	..	52	44	60	60	65	18	56	80	90	80	70	80 Gwar	
भेंडी	..	68	75	80	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A. Bhendi	
कोंबड्या व बदके (दर उग्रनास) : कोंबड्या		65	52	50	N.A.	N.A.	N.A.	46	65	60	60	50	50 Poultry (per doz.)	
कोंबडीचे पिल्लू	50	48	48 Chicken	
बदके	28	24	24 Full Fowls	

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 29.1 (A)—Contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(2)	(1)
अंडी															
४०० ग्रा	देशी	270	256	340	340	360	380	370	380	380	380	408	450	Deshi	Eggs.
१०० ग्रा	इंग्लीश	80	76	90	90	85	95	95	91	91	91	107	93	English	400 No.
मटन (५० कि.)	मैडी	2,200	2,300	2,300	2,300	2,300	2,250	2,250	2,250	2,250	2,250	3,500	3,500	Sheep Mutton (50 Kg.)	100 No.
	बकरा	2,300	2,400	2,400	2,400	2,400	2,350	2,350	2,350	2,250	2,230	3,600	3,600	Goat	
मासे	सरंगे (कोडीस)	150	150	125	N.A.	N.A.	N.A.	170	177	170	110	200	210	Pamfret (Per codi)	Fish
	हलवा/शिगाडा	N.A.	N.A.	N.A.	70	65	65	15	15	15	N.A.	N.A.	N.A.	Halva (each)	Rajapuri
खोबरे	वाटी (राजापुरी)	4,200	4,000	4,400	4,100	3,100	4,150	2,400	2,400	2,300	3,600	3,100	3,100	Milling	Copra
नारळ हजारत.	कालिक्त	5,500	4,000	4,050	3,600	3,800	3,500	5,000	5,000	4,500	4,000	4,500	4,500	Calicut	Coconut
	(जोडी १५०)													Jodi (150)	(1000)
कापूस	संकरित-४	2,864	2,931	3,192	3,192	3,241	3,290	3,310	3,489	3,571	3,571	3,993	8,993	Hybrid-4	Cotton
	जयधर-९	..	2,320	2,250	2,250	2,390	2,452	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Jayadhar-A	
	दिग्विजय-९	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Digvijaya-A	
	एच. सी. यू. ५-९	3,937	2,025	4,021	4,021	4,041	4,162	N.A.	4,499	4,640	4,640	4,971	4,971	MCU-5A	
	बंगाली देशी	2,111	2,081	2,250	2,250	2,292	2,276	1,828	1,996	2,503	2,523	2,826	3,431	Bengal Deshi	

N. A.—उपलब्ध नाही/Not available.

आधार.—पणन उपसंचालक, मुंबई.

Source.—Deputy Director of Marketing, Government of Maharashtra, Mumbai.

29. किमती आणि निर्देशांक/PRICES AND INDICES

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 29.1 (B)

मुंबई बाजारातील काही शेती व इतर आवश्यक वस्तूंच्या घाऊक किमती

Wholesale Prices of Certain Agricultural And Other Essential Commodities at Mumbai Market (1994-95)

(प्रती क्विंटल महिना अखेरच्या किमती रुपयात)
(Month end prices in rounded Rs. per quintal)

वस्तू	जात	एप्रिल April 1994	मे May 1994	जून June 1994	जुलै July 1994	ऑगस्ट August 1994	सप्टेंबर Sept. 1994	ऑक्टोबर Oct 1994	नोव्हेंबर Nov. 1994	डिसेंबर Dec. 1994	जानेवारी Jan. 1994	फेब्रुवारी Feb. 1995	मार्च March 1995	Variety 1995	Commodity
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(2)	(1)
बाजरी	खानदेश नं. 9/2	550	550	550	550	550	550	550	550	600	650	650	650	Khandesh No. 1/2	Bajri
कडधान्ये :															
उडीद	खानदेश	1,050	1,125	1,125	1,125	1,125	1,150	1,150	1,150	1,200	1,200	1,300	1,350	Khandesh	Udid
मूग	हिरवा	1,100	1,125	1,250	1,250	1,225	1,225	1,225	1,250	1,250	1,250	1,300	1,300	Green/Chamki	Moong
	चमकी/चिनाई	1,450	1,425	1,450	1,425	1,425	1,425	1,450	1,450	1,450	1,450	1,450	1,450	Chinai	
मसूर	जाडी	1,075	1,075	1,150	1,150	1,150	1,150	1,150	1,150	1,150	1,075	1,150	1,150	Bold	Masur
तूर	पांढरी	1,250	1,175	1,225	1,225	1,225	1,250	1,250	1,250	1,250	1,250	1,250	1,300	White	Tur
राजमा		1,350	1,350	1,330	N. A.	N. A.	1,450	1,500	1,400	1,375	1,350	1,475	1,475		Rajma
हरमरा	पिवळा	1,250	1,275	1,275	1,225	1,225	1,225	1,225	1,250	1,250	1,275	1,275	1,200	Yellow	Gram
चवळी	पांढरी	1,100	1,100	1,125	1,125	1,125	1,125	1,125	1,125	1,150	1,200	1,250	1,250	White	Chavali
डाळी :															
हरमरा डाळ		1,400	1,500	1,350	1,350	1,350	1,400	1,350	1,375	1,375	1,350	1,350	1,350		Dals :
तूर डाळ		1,550	1,600	1,800	1,700	1,800	1,600	1,700	1,800	1,700	1,800	1,800	1,800		Gram dal Tur dal
तेलविया :															
शेंगदाणा	जाडी	1,400	1,410	1,500	1,600	1,500	1,650	1,700	1,750	1,700	1,800	1,850	1,800	Bold	Groundnut
एरंडी	जाडी	1,210	950	959	1,050	1,025	1,020	1,025	1,025	1,025	1,108	1,160	1,050	Bold	Castor seed
जवस	जाडी	1,410	1,420	1,100	1,410	1,410	1,410	1,410	1,410	1,410	1,410	1,410	1,410	Bold	Linseed
तेले :															
शेंगदाणा तेल	तयार	3,360	3,520	3,670	3,810	3,810	3,650	3,510	3,550	3,510	3,790	3,950	4,010	Ready	Groundnut oil
एरंडेल तेल	बाजारी	2,310	2,240	2,210	2,160	2,290	2,250	2,130	2,300	2,340	2,520	2,630	2,400	Commercial	Castor oil
जवस तेल	कच्चे	2,610	2,650	2,850	3,050	3,080	3,050	2,900	3,200	3,180	3,300	3,300	3,050	Raw	Linseed oil
खोबरेल तेल	पांढरे	3,550	3,550	3,700	3,550	3,650	3,700	3,750	4,050	3,800	3,650	3,550	3,480	White	Copra oil
पेड :															
शेंगदाणा पेड		570	570	570	570	570	570	550	550	550	550	550	550		Cakes :
एरंडेल पेड		210	210	210	210	210	210	210	210	210	210	210	210		Groundnut Cake Castor Cake

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 29.1 (B)—Contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(2)	(1)
गूळ	कोल्हापूर नं. १	1,475	1,500	1,550	1,550	1,500	1,500	1,500	1,500	1,500	1,450	1,450	1,400	Kolhapur No. 1	Gur.
	कोल्हापूर नं. २	1,300	1,300	1,350	1,350	1,300	1,300	1,300	1,300	1,350	1,300	1,275	1,275	Kolhapur No. 2	
साखर	एम-३० (खुली बाजारपेठ)	1,458	1,557	1,485	1,480	1,481	1,482	1,482	1,300	1,310	1,375	1,320	1,310	M-30 (Open Market)	Sugar
	एस-३० (खुली बाजारपेठ)	1,443	1,535	1,262	1,262	1,260	1,260	1,260	1,260	1,260	1,231	1,264	1,263	S-30 (Open Market)	
दूध (१० लिटर)	म्हशीचे	120	120	120	120	120	120	120	120	120	120	120	120	Buffalo Milk (per 10 litre)	
लोणी	खानदेश	7,800	7,800	7,800	7,800	7,800	7,800	7,800	7,800	7,800	7,800	9,000	9,000	Khandesh	Butter
	बेळगावी	7,800	7,800	7,800	7,800	7,800	7,800	7,800	7,800	7,800	7,800	9,000	9,000	Belgaon	
मिरची	घाटी	2,350	..	1,900	2,000	2,100	2,100	2,000	2,100	2,100	2,100	2,200	2,300	Ghati	Chillies
	बेळगी	3,500	3,500	2,500	2,500	2,500	2,500	2,500	2,400	2,400	2,400	2,400	2,400	Bedgi	
	मद्रास	3,800	3,700	3,500	3,500	3,500	3,500	3,000	3,000	3,000	3,000	3,000	2,800	Madras	
	संकेवर	2,800	2,700	3,000	3,950	3,000	3,700	3,600	2,200	2,700	Sankeshwar	
हळद	राजापूरी	2,450	2,300	2,200	2,150	2,150	2,200	2,200	2,250	2,250	2,250	2,150	2,150	Rajapuri	Turmeric
आले	विरजित	3,500	3,800	4,700	4,800	4,900	4,800	4,800	4,900	5,000	6,000	6,100	6,200	Bleached	Ginger
बटाटे (१० कि.)	फरकाबाद	30	31	35	35	40	40	35	40	35	30	45	40	Farukabad/ Potatoes (per 10 kg.)	
	मिलिटरी	24	31	28	Military	
	तळेगाव नं. १	Talegaon No. 1	
	तळेगाव नं. २	Talegaon No. 2	
	नाशिक	30	31	28	28	28	28	28	28	30	35	40	45	Nashik	
कांदे (१० कि.)	फुरसुंगी नं. १	17	21	23	28	30	N.A.	30	40	38	..	28	31	Fursungi No. 1 Onions	
	नाशिक	Nashik	(per 10 kg.)
	फुरसुंगी नं. २	18	13	24	38	35	32	..	24	32	Fursungi No. 2	
	नाशिक	Nashik	
केळी (किलो)	खानदेश	24	24	24	24	25	27	29	30	31	24	28	35	Khandesh	Bananas (per kg.)
भाज्या (१० कि.)															Vegetables (per 10 kg.)
कोबी	..	19	21	21	21	19	21	22	30	35	30	31	35		Cabbage
वांगी	..	17	31	31	31	31	32	50	40	45	31	42	55		Brinjals
गवार	..	23	28	28	28	23	23	22	23	28	21	24	65		Gawar
भेंडी	..	72	69	100	79	80	85	80	85	85	85	64	64		Bhendi

29. किंमती आणि निर्देशांक/
तक्ता क्रमांक/
वस्तूंचा गट व उपगटवार अखिल भारतीय घाऊक किंमतीचा निर्देशांक (नवीन मालिका)/

गट आणि उपगट	भार	आर्थिक वर्षाची सरासरी Financial year Average	मासिक सरासरी/				
			एप्रिल	मे	जून	जुलै	ऑगस्ट
			April	May	June	July	August
			1993-94	1993	1993	1993	1993
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
(१) मूलभूत वस्तु	32.295	250.9	234.2	236.8	241.6	247.5	252.8
(अ) अन्न गट	17.386	284.4	272.1	274.4	276.0	283.8	290.1
(अ) अन्न धान्ये (१+२)	7.917	260.7	238.3	238.9	241.3	249.6	255.2
(१) धान्ये	6.824	253.2	235.4	235.7	237.3	246.3	249.8
(२) डाळी	1.093	308.2	256.4	258.5	267.1	270.6	288.8
(ब) भाजीपाला व फळे	4.089	281.8	282.6	290.0	283.1	296.2	302.9
(क) दूध व दुधाचे पदार्थ	1.961	279.9	277.6	279.7	278.0	279.4	285.8
(ड) मांस, मासे व अंडी	1.783	294.4	270.7	264.7	289.1	278.0	294.3
(इ) मसाले व मसाल्याचे पदार्थ	0.947	447.3	460.3	459.5	489.4	491.5	493.0
(फ) इतर अन्न पदार्थ	0.689	339.4	327.3	346.1	350.0	345.2	339.2
(ब) अन्नधान्येतर पदार्थ	10.081	250.8	224.4	226.5	233.3	238.4	244.5
(अ) तंतू	1.791	251.3	205.7	212.4	219.5	221.6	230.9
(ब) तेल बियाणे	3.861	228.9	202.5	203.6	218.3	225.6	234.4
(क) इतर अन्नधान्येतर पदार्थ	4.429	267.4	251.1	252.1	253.6	256.4	258.8
(क) खनिजे	4.828	133.9	117.9	121.4	135.6	135.7	135.7
(२) इंधन, शक्ती, दिवाबत्ती व गंगण	10.663	262.4	249.0	251.9	253.3	254.3	254.3
(अ) कोळसा (खाणीतील)	1.256	346.4	334.2	334.2	341.9	349.6	349.6
(ब) खनिज तेले	6.666	223.6	221.0	221.0	221.0	221.0	221.0
(क) विद्युत	2.741	318.3	278.0	289.5	291.1	291.6	291.6
(३) उत्पादित पक्का माल	57.042	243.2	232.2	234.4	236.1	238.6	242.4
(अ) अन्न पदार्थ	10.143	246.7	228.0	234.6	243.3	245.0	251.9
(ब) पेय द्रव्ये, तंबाखू, तंबाखूचे पदार्थ	2.149	306.6	296.9	299.3	300.2	305.0	306.0
(क) कापड	11.545	219.9	208.6	210.8	209.6	211.8	216.4
(ड) लाकूड, लाकडाच्या वस्तु	1.198	380.9	345.1	345.1	345.1	345.0	360.6
(इ) कागद, कागदाच्या वस्तु	1.988	328.2	325.0	325.1	325.1	325.1	326.9
(फ) चामडे, चामडाच्या वस्तु	1.018	245.1	234.5	233.0	233.1	241.6	246.5
(ग) रबर व प्लेस्टिकच्या वस्तु	1.592	189.9	188.8	188.7	189.3	189.8	186.6
(ह) रसायने व रासायनिक पदार्थ	7.355	207.8	200.9	202.6	203.5	205.4	207.9
(इ) अधातू खनिज पदार्थ	2.477	255.1	239.6	242.6	245.5	254.3	255.1
(ज) मूलभूत धातू, मिश्रधातू व धातूच्या वस्तु	7.632	276.6	265.8	265.9	265.8	270.5	276.0
(ख) यंत्रसामग्री व यांत्रिक अवजारे	6.268	237.9	232.5	234.6	235.0	235.3	234.8
(ल) परिवहन सामग्री व सुट्टे भाग	2.705	223.8	218.7	218.2	219.0	220.7	222.7
(म) उत्पादन करणारे इतर संकीर्ण उद्योग	0.972	148.2	141.5	141.5	141.7	142.1	142.1
सर्व वस्तु	100.00	247.7	234.6	237.0	239.8	243.1	247.0

PRICES AND INDICES

TABLE No. 29.2 (A)

All India Index Numbers of Wholesale Prices by Groups and Sub-groups of Commodities (New Series)
(1993-94)

(पायाभूत वर्ष १९८१-८२=१००)

(Base year 1981-82=100)

Monthly Average							Groups and Sub-Groups
सप्टेंबर September	ऑक्टोबर October	नोव्हेंबर November	डिसेंबर December	जानेवारी January	फेब्रुवारी February	मार्च March	
1993 (9)	1993 (10)	1993 (11)	1993 (12)	1994 (13)	1994 (14)	1994 (15)	
256.1	258.9	257.1	256.5	255.2	255.8	258.3	(I) Primary Articles
293.9	295.3	293.0	288.6	282.4	282.4	280.9	(A) Food Group
263.3	267.5	270.1	271.2	270.6	282.0	281.0	(a) Food grains (1+2)
256.1	259.0	259.9	259.2	257.3	270.1	272.0	(i) Cereals
308.0	320.7	334.3	346.0	354.1	356.3	337.3	(ii) Pulses
304.6	306.3	293.3	278.3	257.8	243.1	243.4	(b) Fruits & vegetables
280.5	281.1	284.6	280.5	273.6	277.7	279.8	(c) Milk and Milk Products
293.7	298.8	300.1	302.4	301.8	312.9	326.4	(d) Eggs, Fish & Meat
495.9	469.2	447.1	414.0	405.3	373.3	369.4	(e) Condiments & Spices
342.8	341.0	348.0	365.2	370.0	330.2	266.9	(f) Other food articles
248.8	255.1	253.4	258.6	263.2	265.9	276.9	(B) Non food Articles
235.6	229.7	239.9	260.3	284.0	312.5	363.3	(a) Fibres
243.9	244.5	234.5	234.5	231.5	224.8	229.1	(b) Oil Seeds
258.6	274.5	275.4	278.6	282.5	282.9	283.6	(c) Other Non food articles
135.7	135.7	135.6	136.6	140.6	138.6	138.1	(C) Minerals
263.4	265.8	265.8	267.3	268.9	277.0	278.0	(II) Fuel, Power, Light & Lubricants
349.6	349.6	349.6	349.6	349.6	349.6	349.6	(a) Coal Mining
221.0	221.0	221.0	221.0	223.5	235.6	235.6	(b) Mineral oils
327.1	336.5	336.5	342.1	342.6	344.4	348.4	(c) Electricity
245.5	245.8	245.8	246.1	248.2	250.0	253.5	(iii) Manufactured Products
257.5	255.3	251.4	246.8	246.2	249.3	251.3	(a) Food Products
307.6	307.8	307.8	308.6	309.4	313.0	317.3	(b) Beverages, Tobacco, Tobacco Product
218.7	218.9	220.4	222.2	229.0	231.5	241.3	(c) Textiles
407.2	403.6	403.6	403.6	403.8	404.2	404.2	(d) Wood & wood products
327.5	327.7	327.8	327.9	331.6	333.9	334.5	(e) Paper & paper products
248.7	249.6	249.8	250.4	251.3	251.3	252.0	(f) Leather & leather products
189.7	189.8	190.3	190.6	190.9	190.9	190.9	(g) Rubber & plastic products
208.8	208.7	209.4	209.8	209.9	211.1	215.9	(h) Chemical & chemical products
254.5	260.5	261.5	261.9	260.5	262.3	263.1	(i) Non metallic Mineral products
278.5	279.2	279.9	281.9	284.0	285.4	285.9	(j) Basic Metal, alloys & metal products
235.8	238.2	239.0	241.0	241.9	242.6	244.3	(k) Machinery & Machine tools
224.4	225.6	226.1	226.4	227.3	228.1	229.0	(l) Transports, Eqpt. & parts
142.3	142.3	142.3	147.8	164.1	165.1	165.6	(m) Other Misc. Manufacturing Industries
250.9	252.2	251.6	251.7	252.7	254.8	257.6	All Commodities

Source.—Office of the Economic Adviser, Ministry of Industry, Government of India, New Delhi.

29. किंमती आणि निर्देशांक/
तक्ता क्रमांक/
वस्तुंचा गट व उपगटवार अखिल भारतीय घाऊक किंमतीचा निर्देशांक (नवीन मालिका)/

मासिक सरासरी/							
गट व उपगट	भार	आर्थिक वर्षांची सरासरी	एप्रिल	मे	जून	जुलै	ऑगस्ट
	Weight	Financial year Average	April	May	June	July	August
		1994-95	1994	1994	1994	1994	1994
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
(१) मूलभूत वस्तु	32.295	283.2	266.3	272.2	276.9	281.8	280.7
(अ) अन्न गट	17.386	312.7	288.8	299.5	310.3	317.1	314.8
(अ) अन्न धान्ये (१+२)	7.917	293.2	277.5	278.9	281.5	287.3	292.0
(१) धान्ये	6.824	282.1	268.8	270.1	272.9	278.4	281.5
(२) डाळी	1.093	362.8	331.8	334.4	335.4	343.2	357.4
(ब) भाजीपाला व फळे	4.089	289.1	276.8	288.5	312.8	319.6	297.6
(क) दूध व दुधाचे पदार्थ	1.961	307.7	291.6	304.0	304.8	305.1	305.1
(ड) मांस, मासे व अंडी	1.783	363.3	322.8	326.4	360.7	368.7	366.8
(इ) मसाले व मसाल्याचे पदार्थ	0.947	438.6	387.3	418.6	411.9	411.9	430.9
(फ) इतर अन्न पदार्थ	0.689	385.9	258.4	354.1	370.1	414.4	411.7
(ब) अन्नधान्येतर पदार्थ	10.081	299.0	288.0	288.3	284.7	287.2	288.4
(अ) तेल	1.791	364.4	283.7	374.4	357.7	354.8	351.9
(ब) तेल बियाणे	3.861	265.6	250.7	252.9	251.2	258.5	262.6
(क) इतर अन्नधान्येतर पदार्थ	4.429	298.4	281.9	284.3	284.3	284.9	285.2
(क) खनिजे	4.828	143.6	140.0	140.3	140.3	143.6	142.2
(२) इंधन, शक्ती, द्यावाबत्ती व वंगण	10.666	280.4	278.0	277.2	278.0	279.4	279.8
(अ) कोळसा (खाणीतील)	1.256	364.0	349.6	349.6	358.5	367.8	367.8
(ब) खनिज तेले	6.666	235.0	235.6	234.6	234.2	234.5	234.7
(क) विद्युत	2.741	352.6	348.4	347.9	347.5	347.8	349.1
(३) उत्पादित पक्का माल	57.042	268.8	257.1	259.4	261.2	263.8	265.8
(अ) अन्न पदार्थ	10.143	270.5	256.8	264.9	268.1	271.5	272.5
(ब) पेयद्रव्य, तंबाखू, तंबाखूचे पदार्थ	2.149	342.4	319.0	321.2	326.9	349.9	345.9
(क) कापड	11.545	256.8	248.3	247.9	247.3	248.3	250.1
(ड) लाकूड, लाकडाच्या वस्तू	1.198	421.0	404.2	404.2	404.2	404.2	429.2
(इ) कागद, कागदाच्या वस्तू	1.988	330.2	334.5	331.9	332.9	333.2	333.6
(फ) चामडे, चामड्याच्या वस्तू	1.018	261.7	253.9	254.6	255.1	257.0	257.6
(ग) रबर व प्लॅस्टिकच्या वस्तू	1.592	200.6	190.9	193.8	195.6	196.7	197.1
(ह) रसायने व रासायनिक पदार्थ	7.355	232.6	218.6	219.1	222.3	225.9	229.6
(ई) अधातू खनिज पदार्थ	2.477	275.7	266.6	270.8	272.6	273.8	273.7
(ज) मूलभूत धातू, मिश्रधातू व धातूच्या वस्तू	7.632	300.5	287.3	289.4	290.5	291.9	292.3
(ख) यंत्रसामग्री व यांत्रिक अवजारे	6.268	262.8	247.6	249.6	252.5	254.7	257.6
(ल) परिवहन सामग्री व सुटे भाग	2.705	238.5	230.7	232.2	234.4	235.4	236.4
(म) उत्पादन करणारे इतर संकीर्ण उद्योग	0.972	167.6	165.6	165.3	165.2	164.3	164.2
सर्व वस्तू	100.0	274.7	262.3	265.4	268.1	271.3	272.1

PRICES AND INDICES

TABLE No. 29.2 (B)

All India Index Numbers of Wholesale Prices by Groups and Sub-groups of Commodities (New Series)

(1994-95)

(पायाभूत वर्ष १९८१-८२=१००)

(Base year 1981-82=100)

Monthly Average

सप्टेंबर September	ऑक्टोबर October	नोव्हेंबर November	डिसेंबर December	जानेवारी January	फेब्रुवारी February	मार्च March	Groups and Sub-Groups
1994	1994	1994	1994	1995	1995	1995	
(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(1)
281.3	281.5	285.1	289.8	294.6	295.4	292.3	(I) Primary Articles
314.9	316.4	317.4	318.5	321.5	318.6	314.6	(A) Food Group
291.3	294.6	300.3	304.0	303.8	303.9	303.8	(a) Foodgrains (1+2)
280.0	279.8	285.4	290.9	291.3	292.3	293.8	(i) Cereals
361.4	387.0	393.9	386.1	381.2	376.6	365.7	(ii) Pulses
302.3	298.3	292.0	273.5	266.1	269.9	272.1	(b) Fruits and vegetables
309.8	313.2	312.2	310.0	312.2	315.4	309.0	(c) Milk and Milk Products
353.7	356.9	355.2	374.7	395.1	395.6	383.6	(d) Eggs, Fish and Meat
437.6	444.9	450.7	491.5	508.1	446.8	423.4	(e) Condiments and Spices
406.3	401.5	397.1	394.5	433.5	410.2	378.8	(f) Other Food Articles
290.3	288.0	296.0	309.0	318.9	326.1	323.4	(B) Non food Articles
352.0	344.4	349.1	382.1	395.2	414.2	413.9	(a) Fibres
263.2	258.5	260.7	266.9	284.3	291.9	285.2	(b) Oil Seeds
288.8	290.9	305.4	316.1	318.4	320.3	320.1	(c) Other Non Food Articles
141.6	142.1	145.9	145.9	146.9	147.2	147.1	(C) Minerals
279.8	280.8	281.4	281.4	281.4	283.1	284.7	(II) Fuel, Power, Light and Lubricants
367.8	367.8	367.8	367.8	367.8	367.8	367.8	(a) Coal Mining
234.7	235.2	235.3	235.3	235.3	235.3	235.3	(b) Mineral Oils
349.1	352.0	354.0	354.0	354.0	360.4	366.4	(c) Electricity
267.3	269.7	270.2	274.0	277.2	279.0	280.6	(III) Manufactured Products
274.8	271.9	271.5	273.7	274.3	274.3	271.9	(a) Food Products
346.0	346.9	347.1	349.7	349.9	349.5	357.0	(b) Beverages Tobacco and Tobacco Products
250.8	253.6	255.3	259.2	269.4	273.8	277.4	(c) Textiles
429.2	429.3	429.5	429.5	429.5	429.5	429.5	(d) Wood and Wood products
334.5	331.6	317.1	320.6	323.4	330.1	339.4	(e) Paper and Paper Products
258.3	259.5	259.5	270.3	271.4	271.9	271.9	(f) Leather and Leather products
197.5	198.8	199.2	201.2	205.4	211.7	218.9	(g) Rubber and Plastic Products
234.3	236.5	237.7	240.3	241.7	242.3	243.4	(h) Chemical and Chemical Products
274.4	276.8	277.4	276.4	277.2	280.9	287.5	(i) Non Metallic Mineral Products
290.7	303.6	304.7	311.9	313.9	314.2	316.0	(j) Basic Metal Alloys and Metal Products
261.4	263.1	266.3	273.0	275.8	277.0	275.5	(k) Machinery and Machine Tools
238.3	238.9	240.7	241.8	242.9	244.3	245.5	(l) Transports Eqpt. and Parts
164.2	166.8	187.0	167.0	167.0	167.0	167.7	(m) Other Misc. Manufacturing Industries
273.2	274.7	276.2	279.9	283.3	284.7	284.9	All Commodities

Source.—Office of the Economic Adviser, Ministry of Industry, Government of India, New Delhi.

29. किंमती आणि निर्देशांक/PRICES AND INDICES

तक्ता क्र./TABLE No. 29.3 (A)

राज्यातील निवडक केंद्रांमधील कामगाराकरिता ग्राहक किंमतीचे निर्देशांक

Consumer Price Index Number for the Working Class of selected Centre in the State
(1993-94)

(आधारभूत वर्ष १९८२=१००)

(Base year 1982=100)

महिना वर्ष	अन्न गट	पान, सुपारी, तंबाखू इ.	इंधन व दिवाबत्ती	घरभाडे	कापड व बिछाना	संकीर्ण	ग्राहक किंमतीचा निर्देशांक
Month and Year	Food	Pan, Supari, Tobacco, etc.	Fuel and Light	House Rent	Clothing and Bedding	Miscella- neous	Consumer price Index
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
मुंबई/Mumbai							
1991-92	255	285	158	195	180	217	234
1992-93	285	323	167	208	192	241	260
1993-94	302	376	174	217	208	266	279
एप्रिल / April 1993	286	262	173	210	201	256	266
मे / May 1993	291	365	174	210	203	257	269
जून / June 1993	297	373	174	210	205	257	274
जुलै / July 1993	298	386	173	218	206	261	276
ऑगस्ट / August 1993	298	387	174	218	207	262	276
सप्टेंबर / September 1993	302	388	174	218	209	264	279
ऑक्टोबर / October 1993	298	289	175	218	209	265	277
नोव्हेंबर / November 1993	308	393	174	218	209	266	283
डिसेंबर / December 1993	303	392	174	218	207	274	281
जानवारी / January 1994	301	393	174	223	208	275	281
फेब्रुवारी / February 1994	318	392	175	223	209	276	291
मार्च / March 1994	322	396	177	223	219	277	295

आधार.-कामगार आयुक्त यांचे कार्यालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.

Source.—Office of the Commissioner of Labour, Govt. of Maharashtra, Mumbai.

तक्ता क्र./TABLE No. 29.3 (A).— Contd.

(आधारभूत वर्ष १९८२=१००)
(Base year 1982=100)

	(1)		(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	
पुणे/Pune										
	1991-92	251	299	169	204	160	220	226
	1992-93	287	352	196	222	177	248	257
	1993-94	299	424	210	240	191	267	272
एप्रिल / April	1993	281	411	208	239	183	260	260
मे / May	1993	283	406	208	239	183	260	261
जून / June	1993	290	405	209	239	184	263	265
जुलै / July	1993	297	430	208	240	184	264	270
ऑगस्ट / August	19९3	301	423	209	240	191	265	273
सप्टेंबर / September	1993	299	420	209	240	191	265	272
ऑक्टोबर / October	1993	302	426	210	240	192	265	273
नोव्हेंबर / November	1993	304	436	208	240	198	266	276
डिसेंबर / December	1993	306	433	209	240	192	271	277
जानेवारी / January	1994	302	432	211	241	192	272	275
फेब्रुवारी / February	1994	308	433	213	241	198	276	280
मार्च / March	1994	318	436	215	241	209	283	288

आधार.—कामगार आयुक्त यांचे कार्यालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.

Source.—Office of the Commissioner of Labour, Govt. of Maharashtra, Mumbai

तक्ता क्र./TABLE No. 29.3 (A).—Contd.

(आधारभूत वर्ष १९८२=१००)

(Base year 1982=100)

				(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
				सोलापूर/Solapur							
	1991-92		242	313	183	243	175	236	234
	1992-93		274	377	197	260	193	265	262
	1993-94		271	420	201	268	210	293	269
एप्रिल / April	1993		257	433	200	265	208	286	259
मे / May	1993		260	428	200	265	208	286	261
जून / June	1993		269	410	200	265	208	287	266
जुलै / July	1993		272	410	201	268	210	288	268
ऑगस्ट / August	1993		269	423	201	268	211	289	267
सप्टेंबर / September	1993		267	423	201	268	211	290	266
ऑक्टोबर / October	1993		268	415	201	268	211	290	266
नोव्हेंबर / November	1993		275	416	202	268	203	294	270
डिसेंबर / December	1993		276	420	202	268	203	302	272
जानेवारी / January	1994		279	420	202	273	214	302	275
फेब्रुवारी / February	1994		282	420	202	273	216	302	277
मार्च / March	1994		279	420	202	273	219	303	276

आधार.—कामगार आयुक्त यांचे कार्यालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.

Source.—Office of the Commissioner of Labour, Government. of Maharashtra, Mumbai

सत्यमेव जयते

तक्ता क्र./TABLE No. 29.3 (A).—Contd.

(आधारभूत वर्ष १९८२=१००)

(Base year 1982=100)

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)		
कोल्हापूर/ Kolhapur									
1991-92	249	279	226	179	184	217	230	
1992-93	285	310	241	193	208	241	259	
1993-94	286	359	254	203	217	258	267	
एप्रिल / April	1993	272	327	243	199	213	251	256
मे / May	1993	276	335	248	199	213	251	258
जून / June	1993	278	335	252	199	214	253	260
जुलै / July	1993	282	362	252	202	214	255	263
ऑगस्ट / August	1993	290	364	252	202	214	255	268
सप्टेंबर / September	1993	289	364	252	202	214	253	267
ऑक्टोबर / October	1993	289	364	252	202	220	259	269
नोव्हेंबर / November	1993	289	369	252	202	220	259	269
डिसेंबर / December	1993	293	367	252	202	220	264	272
जानेवारी / January	1994	291	365	257	208	220	265	272
फेब्रुवारी / February	1994	292	374	270	208	220	266	274
मार्च / March	1994	288	380	270	208	220	268	272

आधार.—कामगार आयुक्त यांचे कार्यालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.

Source.—Office of the Commissioner of labour, Government of Maharashtra, Mumbai

संक्रा. क्र./TABLE No. 29.3 (A).—Contd.

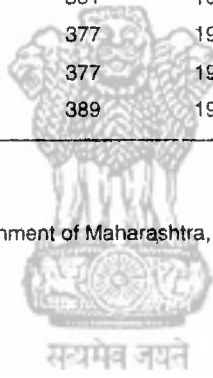
(आधारभूत वर्ष १९८२=१००)

(Base year 1982=100)

				(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
				नाशिक/ Nashik							
	1991-92.	247	271	177	293	164	229	236	
	1992-93	266	294	182	335	186	247	257	
	1993-94	284	378	192	348	208	270	277	
एप्रिल / April	1993	262	348	189	345	201	264	262	
मे / May	1993	264	361	189	345	203	265	264	
जून / June	1993	273	362	189	345	202	265	269	
जुलै / July	1993	286	388	192	347	207	269	278	
ऑगस्ट / August	1993	288	389	192	347	207	270	279	
सप्टेंबर / September	1993	283	389	192	347	213	270	277	
ऑक्टोबर / October	1993	290	389	194	347	213	270	280	
नोव्हेंबर / November	1993	294	389	194	347	213	270	283	
डिसेंबर / December	1993	294	381	194	347	214	275	284	
जानेवारी / January	1994	293	377	192	354	201	275	282	
फेब्रुवारी / February	1994	295	377	193	354	201	276	284	
मार्च / March	1994	292	389	193	354	217	277	284	

आधार.—कामगार आयुक्त यांचे कार्यालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.

Source.—Office of the Commissioner of Labour, Government of Maharashtra, ,Mumbai

तक्ता क्र./TABLE No. 29.3 (A).—Contd.

(आधारभूत वर्ष १९८२=१००)

(Base year 1982=100)

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)		
जळगांव / Jalgaon									
1991-92	247	265	207	152	186	234	228	
1992-93	276	281	213	163	197	257	251	
1993-94	277	324	213	175	208	282	259	
एप्रिल / April	1993	254	301	213	171	203	274	244
मे / May	1993	258	301	213	171	205	274	246
जून / June	1993	267	301	214	171	205	275	251
जुलै / July	1993	276	303	217	174	205	276	257
ऑगस्ट / August	1993	286	325	217	174	209	279	264
सप्टेंबर / September	1993	284	325	217	174	209	279	262
ऑक्टोबर / October	1993	286	336	217	174	209	281	265
नोव्हेंबर / November	1993	282	339	217	174	209	281	261
डिसेंबर / December	1993	283	339	212	174	209	288	263
जानेवारी / January	1994	286	339	206	180	209	289	266
फेब्रुवारी / February	1994	282	338	206	180	210	290	263
मार्च / March	1994	283	338	206	180	210	302	266

आधार.—कामगार आयुक्त यांचे कार्यालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.

Source.—Office of the Commissioner of labour, Government of Maharashtra, Mumbai.

सत्यमेव जयते

तक्ता क्र./TABLE No. 29.3 (A).—Contd.

(आधारभूत वर्ष १९८२=१००)

(Base year 1982=100)

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)			
अकोला / Akola										
1991-92	237	295	260	150	239	219	229	
1992-93	263	317	261	164	251	258	253	
1993-94	270	364	271	172	275	289	266	
एप्रिल / April	1993	246	345	262	170	265	279	247
मे / May	1993	249	347	262	170	265	279	249
जून / June	1993	258	353	267	170	267	279	255
जुलै / July	1993	265	253	273	172	267	283	261
ऑगस्ट / August	1993	273	366	273	172	272	283	267
सप्टेंबर / September	1993	279	370	273	172	284	285	271
ऑक्टोबर / October	1993	276	370	273	172	284	287	270
नोव्हेंबर / November	1993	278	370	274	172	284	287	271
डिसेंबर / December	1993	274	370	274	172	275	299	270
जानेवारी / January	1994	278	370	274	174	275	300	272
फेब्रुवारी / February	1994	283	373	274	174	278	301	276
मार्च / March	1994	285	386	274	174	287	302	278

आधार.— कामगार आयुक्त यांचे कार्यालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.

Source.—Office of the Commissioner of labour, Government of Maharashtra, Mumbai

तक्ता क्र./TABLE No. 29.3 (A).—Contd.

(आधारभूत वर्ष १९८२=१००)

(Base year 1982=100)

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)		
नागपूर/ Nagpur									
1991-92	229	296	240	283	177	217	230	
1992-93	257	349	256	308	194	245	257	
1993-94	270	368	269	336	208	270	273	
एप्रिल / April	1993	251	362	261	323	200	263	259
मे / May	1993	256	361	261	323	200	264	262
जून / June	1993	263	361	261	323	206	264	266
जुलै / July	1993	265	360	269	338	209	265	270
ऑगस्ट / August	1993	271	365	271	338	209	266	273
सप्टेंबर / September	1993	269	365	271	338	210	267	272
ऑक्टोबर / October	1993	274	373	271	338	210	270	276
नोव्हेंबर / November	1993	282	375	272	338	210	270	280
डिसेंबर / December	1993	278	374	272	338	210	276	280
जानेवारी / January	1994	278	374	272	344	211	277	280
फेब्रुवारी / February	1994	276	372	272	344	211	278	279
मार्च / March	1994	277	369	272	344	212	283	281

आधार.—कामगार आयुक्त यांचे कार्यालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.

Source.—Office of the Commissioner of Labour, Government of Maharashtra, Mumbai

सत्यमेव जयते

तक्ता क्र./TABLE No. 29.3 (A).—Contd.

(आधारभूत वर्ष १९८२= १००)
(Base year 1982=100)

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)		
औरंगाबाद/ Aurangabad									
1991-92	247	288	166	155	198	241	227	
1992-93	277	326	168	167	205	276	252	
1993-94	276	367	168	176	207	302	258	
एप्रिल / April	1993	256	351	168	170	206	296	245
मे / May	1993	259	352	168	170	206	297	247
जून / June	1993	264	356	168	170	206	297	249
जुलै / July	1993	268	355	168	175	206	297	252
ऑगस्ट / August	1993	273	364	168	175	206	297	255
सप्टेंबर / September	1993	271	363	168	175	206	297	254
ऑक्टोबर / October	1993	273	365	168	175	206	298	255
नोव्हेंबर / November	1993	278	365	166	175	206	299	258
डिसेंबर / December	1993	286	365	166	175	206	307	264
जानेवारी / January	1994	294	382	166	184	206	307	270
फेब्रुवारी / February	1994	296	382	169	184	206	314	272
मार्च / March	1994	291	402	173	184	215	316	271

आधार :- कामगार आयुक्त यांचे कार्यालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.

Source :- Office of the Commissioner of Labour, Government of Maharashtra, Mumbai.

सत्यमेव जयते

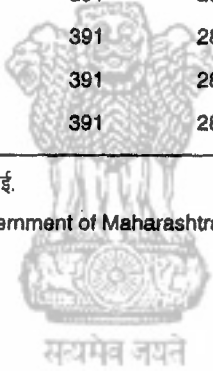
तक्ता क्र./TABLE No. 29.3 (A).—Contd.

(आधारभूत वर्ष १९८२= १००)
(Base year 1982=100)

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
नांदेड / Nanded							
1991-92	238	304	275	168	197	239
1992-93	261	327	278	180	213	273
1993-94	260	376	279	190	229	305
एप्रिल / April	1993	241	337	278	185	222	287
मे / May	1993	246	337	278	185	230	287
जून / June	1993	249	357	278	185	231	287
जुलै / July	1993	253	359	278	188	231	302
ऑगस्ट / August	1993	259	390	278	188	231	303
सप्टेंबर / September	1993	263	390	278	188	231	303
ऑक्टोबर / October	1993	264	390	278	188	231	308
नोव्हेंबर / November	1993	268	390	278	188	231	308
डिसेंबर / December	1993	272	391	280	188	231	318
जानेवारी / January	1994	270	391	280	200	217	318
फेब्रुवारी / February	1994	272	391	280	200	217	318
मार्च / March	1994	265	391	280	200	243	319

आधार :- कामगार आयुक्त यांचे कार्यालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.

Source :- Office of the Commissioner of Labour, Government of Maharashtra, Mumbai.

29. किंमती व निर्देशांक/PRICES AND INDICES

तक्ता क्र./TABLE No. 29.3 (B)

राज्यातील निवडक केंद्रांमधील कामगारांकरिता ग्राहक किंमतीचे निर्देशांक
Consumer Price Index Numbers For the Working Class of Selected Centres In The State
(1994-95)

महिना व वर्ष Month and Year	अन्न गट Food	पान, सुपारी, तंबाखू इ. Pan, Supari, Tobacco etc.	इंधन व दिवाबत्ती Fuel and Light	घरभाडे House rent	कापड व बिछाना Clothing & Bedding	संकीर्ण Miscella- neous	ग्राहक किंमतीचा निर्देशांक Consumer price Index
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
मुंबई / Mumbai							
(आधारभूत वर्ष १९८२=१००) (Base year 1982=100)							
1992-93	285	323	167	208	192	241	260
1993-94	302	385	174	217	208	266	279
1994-95	342	423	182	238	237	300	314
एप्रिल / April 1994	326	409	178	223	224	281	299
मे / May 1994	334	411	178	223	232	289	306
जून / June 1994	338	417	178	223	234	295	309
जुलै / July 1994	340	420	179	232	235	299	312
ऑगस्ट / August 1994	341	421	183	232	241	301	314
सप्टेंबर / September 1994	345	421	184	232	241	302	317
ऑक्टोबर / October 1994	342	424	184	232	237	301	315
नोव्हेंबर / November 1994	343	427	184	232	238	303	315
डिसेंबर / December 1994	343	429	183	232	231	302	314
जानेवारी / January 1995	348	430	183	263	237	304	320
फेब्रुवारी / February 1995	353	433	184	263	238	309	324
मार्च / March 1995	356	435	184	263	250	311	327

आधार.-कामगार आयुक्त यांचे कार्यालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.

Source.—Office of the Commissioner of Labour, Govt. of Maharashtra, Mumbai.

तक्ता क्र./TABLE No. 29.3 (B)— Contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)		
पुणे/Pune									
(आधारभूत वर्ष १९८२=१००)									
(Base year 1982=100)									
1992-93	287	352	196	222	177	248	257	
1993-94	299	424	210	240	191	267	272	
1994-95	335	452	217	255	227	297	304	
एप्रिल / April	1994	323	458	215	241	209	284	292
मे / May	1994	326	459	216	241	210	288	295
जून / June	1994	327	449	216	241	223	291	297
जुलै / July	1994	327	446	216	258	224	293	298
ऑगस्ट / August	1994	331	450	216	258	230	299	303
सप्टेंबर / September	1994	336	451	217	258	231	299	306
ऑक्टोबर / October	1994	334	451	217	258	231	297	304
नोव्हेंबर / November	1994	336	451	217	258	232	298	306
डिसेंबर / December	1994	341	453	217	258	230	304	309
जानेवारी / January	1995	344	453	218	261	231	304	311
फेब्रुवारी / February	1995	347	453	218	261	231	305	313
मार्च / March	1995	347	453	221	261	238	305	314

आधार.—कामगार आयुक्त यांचे कार्यालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.

Source.—Office of the Commissioner of Labour, Govt. of Maharashtra, Mumbai.

तयता क्र./TABLE No. 29.3 (B)— Contd.

		(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
सोलापूर/Solapur									
(आधारभूत वर्ष १९८२=१००) (Base year 1982=100)									
	1992-93	274	377	197	260	193	265	262
	1993-94	271	420	201	268	210	293	269
	1994-95	308	438	202	269	232	316	296
एप्रिल / April	1994	285	432	202	273	224	310	282
मे / May	1994	293	434	202	273	225	310	286
जून / June	1994	300	437	202	273	234	311	291
जुलै / July	1994	300	437	202	268	237	318	292
ऑगस्ट / August	1994	304	439	202	268	239	321	295
सप्टेंबर / September	1994	309	439	202	268	238	321	298
ऑक्टोबर / October	1994	310	439	202	268	236	317	298
नोव्हेंबर / November	1994	311	439	202	268	234	317	299
डिसेंबर / December	1994	315	439	202	268	226	315	300
जानेवारी / January	1995	319	439	202	265	226	315	302
फेब्रुवारी / February	1995	326	439	202	265	226	315	306
मार्च / March	1995	326	439	202	265	239	317	308

आधार.—कामगार आयुक्त यांचे कार्यालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.

Source.—Office of the Commissioner of Labour, Govt. of Maharashtra, Mumbai.

तक्ता क्र./TABLE No. 29.3 (B)—Contd.

		(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
कोल्हापूर/Kolhapur									
(आधारभूत वर्ष १९८२=१००) (Base year 1982=100)									
1992-93	285	310	241	193	208	241	259
1993-94	286	359	254	203	217	258	267
1994-95	326	384	282	222	239	296	301
एप्रिल / April	1994	301	380	270	208	221	283
मे / May	1994	305	381	270	208	226	286
जून / June	1994	307	381	270	208	238	288
जुलै / July	1994	313	382	270	225	238	294
ऑगस्ट / August	1994	322	382	270	225	238	299
सप्टेंबर / September	1994	329	382	282	225	239	303
ऑक्टोबर / October	1994	330	382	290	225	239	305
नोव्हेंबर / November	1994	330	386	290	225	244	305
डिसेंबर / December	1994	335	386	290	225	244	307
जानेवारी / January	1995	344	389	291	229	244	314
फेब्रुवारी / February	1995	346	390	293	229	249	316
मार्च / March	1995	347	392	293	229	249	316

आधार.—कामगार आयुक्त यांचे कार्यालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.

Source.—Office of the Commissioner of Labour, Govt. of Maharashtra, Mumbai.

तक्ता क्र./TABLE No. 29.3 (B)— Contd.

	(1)		(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
नाशिक/Nashik									
(आधारभूत वर्ष १९८२=१००)									
(Base year 1982=100)									
	1992-93	266	294	182	335	186	247	257
	1993-94	284	378	192	348	208	270	277
	1994-95	315	426	198	355	237	290	302
एप्रिल / April	1994	294	398	193	354	227	278	286
मे / May	1994	299	398	193	354	227	278	289
जून / June	1994	304	431	193	354	234	289	295
जुलै / July	1994	316	431	193	354	238	288	302
ऑगस्ट / August	1994	319	431	198	354	239	289	304
सप्टेंबर / September	1994	322	430	198	354	240	289	306
ऑक्टोबर / October	1994	322	430	199	354	243	289	306
नोव्हेंबर / November	1994	319	430	199	354	243	289	305
डिसेंबर / December	1994	324	432	204	354	232	297	308
जानेवारी / January	1995	320	432	202	356	232	297	306
फेब्रुवारी / February	1995	322	432	202	356	232	298	307
मार्च / March	1995	323	431	202	356	232	299	310

आधार.—कामगार आयुक्त यांचे कार्यालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.

.Source.—Office of the Commissioner of Labour, Govt. of Maharashtra, Mumbai.

तक्ता क्र./TABLE No. 29.3 (B)— Contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)			
जळगाव/Jalgaon										
(आधारभूत वर्ष १९८३=१००)										
(Base year 1982=100)										
1992-93	276	281	213	163	197	257	251	
1993-94	277	324	213	175	208	282	259	
1994-95	315	394	214	184	226	339	294	
एप्रिल / April	1994	293	341	206	180	226	310	274
मे / May	1994	298	368	212	180	226	338	283
जून / June	1994	302	400	215	180	226	338	286
जुलै / July	1994	304	402	215	183	226	344	289
ऑगस्ट / August	1994	314	402	215	183	226	344	294
सप्टेंबर / September	1994	317	402	215	183	226	344	296
ऑक्टोबर / October	1994	320	402	215	183	227	342	297
नोव्हेंबर / November	1994	320	402	216	183	226	343	297
डिसेंबर / December	1994	321	402	216	183	227	341	298
जानेवारी / January	1995	330	402	216	188	227	342	303
फेब्रुवारी / February	1995	329	402	216	188	227	343	303
मार्च / March	1995	329	402	216	188	227	343	303

आधार.—कामगार आयुक्त यांचे कार्यालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.

Source.—Office of the Commissioner of Labour, Govt. of Maharashtra, Mumbai.

तक्ता क्र./TABLE No. 29.3 (B)— Contd.

(आधारभूत वर्ष १९८२=१००)

(Base year 1982=100)

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
अकोला/Akola							
1992-93	263	317	261	164	251	253
1993-94	270	364	271	172	275	266
1994-95	310	408	274	176	310	297
एप्रिल / April	1994	293	391	274	174	289	284
मे / May	1994	298	396	274	174	297	288
जून / June	1994	302	396	274	174	304	291
जुलै / July	1994	306	396	274	174	304	293
ऑगस्ट / August	1994	306	409	274	174	304	294
सप्टेंबर / September	1994	311	409	274	174	314	298
ऑक्टोबर / October	1994	314	409	274	174	314	300
नोव्हेंबर / November	1994	319	409	274	174	314	303
डिसेंबर / December	1994	315	414	274	174	312	300
जानेवारी / January	1995	316	419	274	183	312	302
फेब्रुवारी / February	1995	323	425	274	183	323	307
मार्च / March	1995	321	425	274	183	333	308

आधार.—कामगार आयुक्त यांचे कार्यालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.

Source.—Office of the Commissioner of Labour, Govt. of Maharashtra, Mumbai.

सत्यमेव जयते

तक्ता क्र./TABLE No. 29.3 (B).— Contd.

(आधारभूत वर्ष १९८२=१००)

(Base year 1982=100)

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)		
नागपूर/Nagpur									
1992-93	257	349	256	308	194	245	257	
1993-94	270	368	269	336	208	270	273	
1994-95	299	391	276	347	225	291	296	
एप्रिल / April	1994	280	373	272	344	217	287	283
मे / May	1994	284	376	272	344	217	290	286
जून / June	1994	295	376	273	344	217	290	292
जुलै / July	1994	298	380	276	348	221	290	295
ऑगस्ट / August	1994	308	384	276	348	225	292	301
सप्टेंबर / September	1994	314	402	276	348	226	293	305
ऑक्टोबर / October	1994	306	402	277	348	226	291	301
नोव्हेंबर / November	1994	301	399	277	348	229	292	298
डिसेंबर / December	1994	300	399	277	348	229	291	298
जानेवारी / January	1995	302	400	277	348	229	292	299
फेब्रुवारी / February	1995	300	400	277	348	229	291	298
मार्च / March	1995	304	401	278	348	232	292	301

आधार.—कामगार आयुक्त यांचे कार्यालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.

Source.—Office of the Commissioner of Labour, Govt. of Maharashtra, Mumbai.

सत्यमेव जयते

तक्ता क्र./TABLE No. 29.3 (B).— Contd.

(आधारभूत वर्ष १९८२=१००)

(Base year 1982=100)

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
औरंगाबाद/Aurangabad							
1992-93	277	326	168	167	205	252
1993-94	276	367	168	176	207	258
1994-95	318	415	177	189	233	292
एप्रिल / April 1994	292	402	173	184	215	272
मे / May 1994	295	412	173	184	219	274
जून / June 1994	294	414	173	184	219	274
जुलै / July 1994	300	414	173	190	220	277
ऑगस्ट / August 1994	303	412	176	190	226	282
सप्टेंबर / September 1994	313	412	180	190	226	288
ऑक्टोबर / October 1994	326	419	180	190	226	296
नोव्हेंबर / November 1994	333	418	180	190	242	302
डिसेंबर / December 1994	339	420	180	190	242	306
जानेवारी / January 1995	340	418	180	193	250	309
फेब्रुवारी / February 1995	346	422	180	193	250	312
मार्च / March 1995	337	422	180	193	257	308

आधार.—कामगार आयुक्त यांचे कार्यालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.

Source.—Office of the Commissioner of Labour, Govt. of Maharashtra, Mumbai.

सत्यमेव जयते

तक्ता क्र./TABLE No. 29.3 (B)—Contd.

(आधारभूत वर्ष १९८२=१००)
(Base year 1982=100)

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
नांदेड, Nanded							
1992-93	261	327	278	180	213	256
1993-94	260	376	279	190	229	264
1994-95	298	401	281	203	268	397
एप्रिल / April	1994	279	391	280	200	267	320
मे / May	1994	286	391	280	200	261	323
जून / June	1994	288	391	280	200	261	335
जुलै / July	1994	290	391	280	201	272	336
ऑगस्ट / August	1994	290	396	280	201	272	336
सप्टेंबर / September	1994	289	396	280	201	272	336
ऑक्टोबर / October	1994	296	396	282	201	275	337
नोव्हेंबर / November	1994	299	397	282	201	275	342
डिसेंबर / December	1994	305	398	282	201	255	339
जानेवारी / January	1995	312	423	282	208	259	346
फेब्रुवारी / February	1995	322	423	282	208	259	346
मार्च / March	1995	320	423	282	208	292	346

आधार.—कामगार आयुक्त यांचे कार्यालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.

Source.—Office of the Commissioner of Labour, Govt. of Maharashtra, Mumbai.

सत्यमेव जयते

29. किंमती आणि निर्देशांक/PRICES AND INDICES

तक्ता क्र./TABLE No. 29.4 (A)

नागरी श्रमिकेतर कर्मचाऱ्यांकरिता ग्राहक किंमतीचे निर्देशांक

Consumer Price Indices Numbers for Urban Non-manual Employees
(1993-94)

(पायाभूत वर्ष १९८४-८५=१०० / Base year 1984-85=100)

महिना/वर्ष Month/Year	मुंबई Mumbai	पुणे Pune	नागपूर Nagpur	औरंगाबाद Aurangabad	सोलापूर Solapur
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)
1988-89	130	133	132	136	133
1989-90	139	144	144	147	141
1990-91	154	162	162	165	157
1991-92	180	182	182	191	184
1992-93	204	201	198	209	204
1993-94	219	213	209	223	214
एप्रिल / April 1993	212	204	200	209	203
मे / May 1993	213	203	202	211	205
जून / June 1993	216	207	204	212	207
जुलै / July 1993	216	209	205	219	210
ऑगस्ट / August 1993	217	211	210	222	212
सप्टेंबर / September 1993	217	214	210	224	215
ऑक्टोबर / October 1993	220	215	212	225	216
नोव्हेंबर / November 1993	223	217	213	227	218
डिसेंबर / December 1993	223	218	213	229	219
जानेवारी / January 1994	223	219	213	234	222
फेब्रुवारी / February 1994	224	218	214	234	221
मार्च / March 1994	225	217	215	231	220

आधार.—केंद्रीय सांख्यिकी संघटना, भारत सरकार, नवी दिल्ली.

Source.—Central Statistical Organisation, Government of India, New Delhi.

29. किमती आणि निर्देशांक/PRICES AND INDICES

तक्ता क्र./TABLE No. 29.4 (B)

नागरी श्रमिकेतर कर्मचाऱ्यांकरिता ग्राहक किमतीचे निर्देशांक

Consumer Price Indices Numbers for Urban Non-manual Employees
(Year 1994-95)

(पायाभूत वर्ष १९८४-८५=१०० / Base year 1984-85=100)

महिना/वर्ष Month/Year	मुंबई Mumbai	पुणे Pune	नागपूर Nagpur	औरंगाबाद Aurangabad	सोलापूर Solapur
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)
1989-90	139	144	144	147	141
1990-91	154	162	162	165	157
1991-92	180	182	182	191	184
1992-93	204	201	198	209	204
1993-94	219	213	209	223	214
1994-95	239	229	225	251	234
एप्रिल / April 1994	229	219	216	234	223
मे / May 1994	231	220	218	237	226
जून / June 1994	234	221	220	238	227
जुलै / July 1994	235	224	223	245	230
ऑगस्ट / August 1994	236	228	225	249	232
सप्टेंबर / September 1994	238	229	228	251	233
ऑक्टोबर / October 1994	241	231	228	253	235
नोव्हेंबर / November 1994	242	231	227	254	237
डिसेंबर / December 1994	243	232	228	258	238
जानेवारी / January 1995	245	235	230	263	243
फेब्रुवारी / February 1995	245	238	230	264	243
मार्च / March 1995	247	238	233	264	240

आधार.—केंद्रीय सांख्यिकी संघटना, भारत सरकार, नवी दिल्ली.

Source.—Central Statistical Organisation, Government of India, New Delhi.

29. किमती व निर्देशांक/PRICES AND INDICES

तक्ता क्र./TABLE No. 29.5 (A)

राज्यातील निवडक केंद्रांमधील कामगाराकरिता ग्राहक किमतीचे निर्देशांक (नवीन मालिका)

Consumer Price Indices Numbers for the working class at selected centres in the State (New Series)
(1993-94)

वर्ष Year	अन्न Food	संकीर्ण Miscellaneous	ग्राहक किमती निर्देशांक C. P. Index
(1)	(2)	(3)	(4)
केंद्र / Centre मुंबई / Mumbai			
(पायाभूत वर्ष १९८२=१००)		(Base year 1982=100)	
1991	244	211	226
1992	279	236	255
1993	296	259	273
केंद्र / Centre सोलापूर / Solapur			
(पायाभूत वर्ष १९८२=१००)		(Base year 1982=100)	
1991	229	225	223
1992	272	261	260
1993	267	286	264
केंद्र / Centre नागपूर / Nagpur			
(पायाभूत वर्ष १९८२=१००)		(Base year 1982=100)	
1991	222	210	223
1992	255	237	253
1993	263	265	267
केंद्र / Centre पुणे / Pune			
(पायाभूत वर्ष १९८२=१००)		(Base year 1982=100)	
1991	239	213	217
1992	285	241	253
1993	291	263	266
केंद्र / Centre जळगाव / Jalgaon			
(पायाभूत वर्ष १९८२=१००)		(Base year 1982=100)	
1991	236	227	221
1992	276	252	249
1993	272	275	254
केंद्र / Centre नांदेड / Nanded			
(पायाभूत वर्ष १९८२=१००)		(Base year 1982=100)	
1991	226	235	225
1992	261	264	255
1993	255	296	259

तक्ता क्र./TABLE No. 29.5 (A)—Contd.

वर्ष Year	अन्न Food	संकीर्ण Miscellaneous	ग्राहक किमती निर्देशांक C. P. Index
(1)	(2)	(3)	(4)
केंद्र / Centre औरंगाबाद / Aurangabad			
(पायाभूत वर्ष १९८२=१००)	(Base year 1982=100)		
1991	236	232	219
1992	276	267	249
1993	269	297	252
केंद्र / Centre नाशिक / Nashik			
(पायाभूत वर्ष १९८२=१००)	(Base year 1982=100)		
1991	237	223	228
1992	267	243	255
1993	274	266	270
केंद्र / Centre अकोला / Akola			
(पायाभूत वर्ष १९८२=१००)	(Base year 1982=100)		
1991	226	211	220
1992	264	248	252
1993	262	282	259
केंद्र / Centre कोल्हापूर / Kolahapur			
(पायाभूत वर्ष १९८२=१००)	(Base year 1982=100)		
1991	236	208	221
1992	281	237	256
1993	282	254	263

आधार.—कामगार आयुक्त याचे कार्यालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.

Source.—Office of the Labour Commissioner, Government of Maharashtra, Mumbai.

29. किंमती व निर्देशांक/PRICES AND INDICES

सक्ता क्र./TABLE No. 29.5 (B)

राज्यातील निवडक केंद्रांमधील कामगाराकरिता ग्राहक किंमतीचे निर्देशांक (नवीन मालिका)

Consumer Price Index Numbers for the working class at selected centres in the State (New Series)
(1994-95)

(पायाभूत वर्ष १९८२=१००)

(Base year 1982=100)

वर्ष Year	अन्न Food	संकीर्ण Miscellaneous	ग्राहक किंमती निर्देशांक C. P. Index
(1)	(2)	(3)	(4)

केंद्र / Centre
मुंबई / Mumbai

1992	279	236	255
1993	296	259	273
1994	333	292	306

केंद्र / Centre
पुणे / Pune

1992	285	241	253
1993	291	263	266
1994	326	290	296

केंद्र / Centre
सोलापूर / Solapur

1992	272	261	260
1993	267	266	264
1994	297	312	289

केंद्र / Centre
कोल्हापूर / Kolhapur

1992	281	237	256
1993	282	264	263
1994	312	287	291

केंद्र / Centre
नाशिक / Nashik

1992	267	243	255
1993	274	266	270
1994	308	284	296

केंद्र / Centre
जळगाव / Jalgaon

1992	276	252	249
1993	272	275	254
1994	303	327	284

तक्ता क्र./TABLE No. 29.5 (B)—Contd.

(पायाभूत वर्ष १९८२=१००)

(Base year 1982=100)

वर्ष Year	अन्न Food	संकीर्ण Miscellaneous	ग्राहक किमती निर्देशांक C. P. Index
(1)	(2)	(3)	(4)
केंद्र / Centre अकोला / Akola			
1992	264	248	252
1993	262	282	259
1994	301	309	290
केंद्र / Centre नागपूर / Nagpur			
1992	255	237	253
1993	263	265	267
1994	293	288	292
केंद्र / Centre औरंगाबाद / Aurangabad			
1992	276	267	249
1993	269	297	252
1994	306	324	282
केंद्र / Centre नांदेड / Nanded			
1992	261	264	255
1993	255	296	259
1994	286	330	287

आधार.— कामगार आयुक्त यांचे कार्यालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.

Source.— Office of the Labour Commissioner, Government of Maharashtra, Mumbai.

29. किंमती व निर्देशांक/PRICES AND INDICES

तबत्ता क्र./TABLE No. 29.6 (A)

निवडक केंद्राचे नागरी श्रमिकेतर कर्मचाऱ्याकरिता ग्राहक किंमतीचे निर्देशांक

Consumer Price Index Numbers for urban non-manual Employees for selected centres
(1993-94)(पायाभूत वर्ष-१९८२=१००)
(Base year—1982=100)

वर्ष Year	केंद्र / Centres					
	मुंबई Mumbai	पुणे Pune	नागपूर Nagpur	औरंगाबाद Aurangabad	सोलापूर Solapur	अखिल भारत All India
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
1991	173	178	178	185	177	177
1992	199	196	195	206	201	198
1993	215	209	206	218	210	212

आधार.—केंद्रीय सांख्यिकी संघटना, भारत सरकार, नवी दिल्ली.

Source.—Central Statistical Organisation, Government of India, New Delhi.

29. किंमती व निर्देशांक/PRICES AND INDICES

तबत्ता क्र./TABLE No. 29.6 (B)

निवडक केंद्राचे नागरी श्रमिकेतर कर्मचाऱ्याकरिता ग्राहक किंमतीचे निर्देशांक

Consumer Price Index Numbers for urban non-manual Employees for selected centres
(1994-95)(पायाभूत वर्ष-१९८२=१००)
(Base year—1982=100)

वर्ष Year	केंद्र / Centres					
	मुंबई Mumbai	पुणे Pune	सोलापूर Solapur	नागपूर Nagpur	औरंगाबाद Aurangabad	अखिल भारत All India
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
1992	199	196	201	195	206	198
1993	215	209	210	206	218	212
1994	233	224	229	221	243	231

आधार.—केंद्रीय सांख्यिकी संघटना, भारत सरकार, नवी दिल्ली.

Source.—Central Statistical Organisation, Government of India, New Delhi.

29. किंमती आणि निर्देशांक/PRICES AND INDICES

तक्ता क्र./TABLE No. 29.7 (A)

औद्योगिक कामगारांकरिता अखिल भारतीय ग्राहक किंमतीचे निर्देशांक

All India Consumer Price Index Numbers for Industrial Workers
(1993-94)(पायाभूत वर्ष-१९८२=१००)
(Base year—1982=100)

वर्ष Year	गट / Group		
	अन्न Food	कापड Clothing	सर्वसाधारण निर्देशांक General Index
	(1)	(2)	(3)
1991	222	164	212
1992	251	182	237
1993	265	197	252

आधार.—श्रम मंत्रालय, श्रम केंद्र, भारत सरकार, सिमला.

Source.—Ministry of Labour, Labour Bureau, Government of India, Simla.

29. किंमती आणि निर्देशांक/PRICES AND INDICES

तक्ता क्र./TABLE No. 29.7 (B)

औद्योगिक कामगारांकरिता अखिल भारतीय ग्राहक किंमतीचे निर्देशांक

All India Consumer Price Index Numbers for Industrial Workers
(1994-95)(पायाभूत वर्ष-१९८२=१००)
(Base year—1982=100)

वर्ष Year	गट / Group		
	अन्न Food	कापड Clothing	सर्वसाधारण निर्देशांक General Index
	(1)	(2)	(3)
1992	251	182	237
1993	265	197	252
1994	296	219	278

आधार.—श्रम मंत्रालय, श्रम केंद्र, भारत सरकार, सिमला.

Source.—Ministry of Labour, Labour Bureau, Government of India, Simla.

29. किंमती आणि निर्देशांक/PRICES AND INDICES

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 29.8 (A)

महाराष्ट्र राज्यातील निवडक केंद्रातील महत्वाच्या शेतीमालाच्या घाऊक किंमती

Wholesale prices of certain important agricultural commodities at selected centres in Maharashtra State

(1993-94)

(प्रती सिंक्टली महिना अखेर असलेली घाऊक किंमत रुपयात)
(Month ending wholesale prices in Rs. per quintal)

अ. क्र. Sr. No.	वस्तू	बाजारपेठ	जात	जून June 1993	सप्टेंबर September 1993	डिसेंबर December 1993	मार्च March 1994	Variety	Market	Commodity
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(4)	(3)	(2)
1	गहू	अहमदनगर (कोपरगाव)	निफाड पिवळा/२१८९	..	485	612	..	Nipad Yellow/2189	Ahmednagar (Kopergaon)	Wheat
		कोपरगाव	निफाड	425	475	Kopergaon	
		श्रीरामपूर	निफाड	450	Nipad	Shrirampur	
		जळगाव	कल्याण सोना	430	455	611	455	K. Sona	Jalgaon	
		धुळे	बन्सी	411	473	N. A.	504	Bansi	Dhule	
		नाशिक	पिवळा	500	560	N. A.	575	Yellow	Nashik	
		लासलगाव	निफाड/पिवळा	440	465	655	..	Nipad/Yellow	Lasalgaon	
		लातूर	बन्सी/लाल	435	470	..	525	Bansi/Red	Latur	
		औरंगाबाद	२१८९	395	445	625	..	2189	Aurangabad	
		जालना	पीसी/२२७	414	521	661	..	Pissi	Jalna	
		वर्धा	हावरा	410	450	N. A.	..	Hawra	Wardha	
		सांगली	बन्सी/खपती	425	525	600	550	Bansi/Gaorani	Sangli	
		अकोला	गावरानी	380	500	538	..	Gaorani	Akola	
		नागपूर (उमरेड)	कल्याण/संकरित सोना	441	552	N. A.	518	Kalyan/H. B. Sona	Nagpur (Umred)	
		अमरावती	गावरान/कल्याण सोना	N. A.	N. A.	Gaoran/K. Sona	Amravati	
		बीड	पिवळा	631	500	Yellow	Beed	
		सोलापूर	सरबती बन्सी	..	515	..	570	Sarbat/Bansi	Solapur	
		बारामती	२१८५	470	2185	Baramati	
2	बाजरी	(कोपरगाव)	संकरित/गावरानी हिरवी	224	240	405	N. A.	H. B./Gaorani (Green)	Kopergaon	Bajra
		श्रीरामपूर	गावरानी	380	Gaorani	Shrirampur	
		जळगाव	संकरित/गावरानी/स्थानिक	190	200	401	315	H. B./Gaorani local	Jalgaon	
		पाचोरा	स्थानिक/संकरित/गावरान	195	200	416	331	Local/H. B. Gaorani	Pachora	
		धुळे	संकरित	209	255	N. A.	397	H. B.	Dhule	
		वर्धा	स्थानिक	320	260	..	N. A.	Local	Wardha	
		नाशिक	गावरानी	270	270	..	315	Gaorani	Nashik	
		लासलगाव	स्थानिक/गावरानी	200	235	457	..	Local Gaorani	Lasalgaon	
		बारामती	संकरित	242	240	..	406	H. B.	Baramati	

सांगली	गावरा-देही	275	250	375	325	Gaurani/Deshi	Sangli
जालना	हिरदे/संकरित गावरांनी	190	230	430	N. A.	Green H. B./Gaurani	Jalna
अमरावती	गावरांनी/स्थानिक	N. A.	N. A.	Gaurani/Local	Amravati
अकोला (कारजा)	स्थानिक/गावरांनी	160	170	296	270	Local/Gaurani	Akola (Karanja)
औरंगाबाद	हिरदे/गावरांनी	189	211	378	354	Green/Gaurani	Aurangabad
बीड	हिरदे/संकरित	N. A.	210	370	360	Green/H. B.	Beed
सोलापूर	300	..	Solapur
बारामती	क्र. १ गावरांनी	258	375	530	266	No. 1 Gaurani	Baranathi
औरंगाबाद	क्राळू/संकरित	360	325	437	370	Shahu/H. B.	Aurangabad
धुळे	संकरित	207	198	N. A.	260	H. B.	Dhule
जालना	संकरित/रवी पांढरी	321	320	251	..	H. B./Rabi White	Jalna
नाशिक	पिवळी/संकरित	360	350	N. A.	450	Yellow/H. B.	Nashik
तासलगाव	स्थानिक /पांढरी/संकरित	351	235	291	..	Local/White/H. B.	Lasalgaon
सोलापूर	मालदाही	N. A.	350	475	..	Maldandi	Solapur
सांगली	संकरित/साळू	290	250	450	400	H. B. Shahu	Sangli
जळगाव	संकरित	190	148	300	225	H. B.	Jalgaon
पावोरा	संकरित/पांढरी गावरांनी	195	180	..	230	H. B./White/Gaurani	Pachora
नागपूर	संकरित	234	180	..	269	Hybrid	Nagpur
अकोला (कारजा)	संकरित/पिवळी	165	150	244	N. A.	Hybrid/Yellow	Akola (Karanja)
अमरावती (दयापूर)	स्थानिक/गावरांनी	170	N. A.	..	N. A.	Local/Gaurani	Amravati (Dayapur)
बीड	गावरांनी	N. A.	341	..	400	Gaurani	Beed
अहमदनगर (कोपरगाव)	पिवळी	400	400	500	..	Yellow	Ahmednagar (Kopergaon)
बार्शी	क्र. १ पिवळी	375	No. 1 Yellow	Barshi
कोपरगाव	गावरांनी	990	1,265	1,701	..	Gaurani	Kopergaon
जळगाव	देही	955	1,100	..	950	Deshi	Jalgaon
नागपूर	गावरांनी	989	1,326	..	1,027	Gaurani	Nagpur
अमरावती	गावरांनी	900	902	Gaurani	Amravati
बार्शी	गावरांनी/पिवळा	960	Gaurani/Yellow	Barshi
बीड	पिवळी	N. A.	1,300	Yellow	Beed
अकोला (कारिम)	चाफा	870	1,190	..	N. A.	Chapha	Akola (Washim)
सोलापूर	देही	1,920	948	..	Solapur
सांगली	देही	1,650	..	Deshi	Sangli
औरंगाबाद	ताल	751	900	..	945	Deshi	Aurangabad
जळगाव	पांढरी	810	877	N. A.	921	Red	Jalgaon
धुळे	पांढरी	1,001	1,011	1,205	886	White	Dhule
सोलापूर	पांढरी	1,001	1,025	1,161	..	White	Solapur
औरंगाबाद	पांढरी/माजर	1,001	1,025	1,161	953	White/Gajar	Aurangabad
तासूर	पांढरी/ताल	671	N. A.	..	1,014	White/Red	Latur
अमरावती	गाजर/पांढरी/माहुरी	850	950	..	925	Gajar/White/Mahuri	Amravati
बार्शी	गाजर/पांढरी	790	1,058	Gajar/White	Wardha
4 हरमरा
5 तूर

जालना	...	जाळा/लहान/घुगरी	...	831	1,015	961	...	Bold/Small/Ghungari	...	Jaina	...
नागपूर	...	जाडी	...	832	922	900	...	Bold	...	Nagpur	...
अमरावती	...	लहान	...	870	N. A.	Small	...	Amravati	...
अकोला (वाशिम)	...	ताल	...	800	1,325	1,225	...	Red	...	Akola (Washim)	...
(कारंजा)	...	जपानी जाडी	925	...	Japane Bold	...	(Karanja)	...
जळगाव	...	जाडी	Bold	...	Jalgaon	...
बीड	Beed	...
10 सूर्यफूल	...	गावरान	...	1,098	Gaoran	...	Baramati	...
बारामती	1,150	Lasalgaon	...
लासलगाव	...	गावरान	1,120	...	Gaoran	...	Barshi	...
बारशी	1,097	Beed	...
बीड
11 गुळ	...	कोल्हापूर	...	1,000	1,050	1,280	...	Kolhapuri	...	Sangli	...
सांगली	N. A.	1,000	7594 No. 2/No. 3	...	Kolhapur	...
कोल्हापूर	...	७५९४/नं. २/नं. ३	...	870	...	781	...	Medium	...	Lasalgaon	...
लासलगाव	...	मध्यम	...	1,015	N. A.	Local/Yellow/Kesari	...	Pune	...
पुणे	...	स्थानिक/पिवळा/केसरी	1,195	...	Kolhapuri	...	Karad	...
कराड	...	कोल्हापूर	931	...	Local No. 2	...	Baramati	...
बारामती	...	स्थानिक नं. २	...	950	...	941	...	Yellow	...	Jaina	...
जालना	...	पिवळा	Dhule	...
धुळे	1,150	Nashik	...
नाशिक
12 कांदा	...	उन्हाळी/पोळ	...	190	450	Summer/Pole	...	Nashik	...
नाशिक	190	301	931	...	Red/Medium/Pole	...	Lasalgaon	...
लासलगाव	...	ताल/मध्यम/उन्हाळी	Summer/Rangada
पुणे	...	पोळ/रांगडा	...	180	N. A.	800	...	Fulsungi/Lonand/White	...	Pune	...
नागपूर	...	फुलसंगी/लोणंद/पांढरा	...	142	215	663	...	Gaorani	...	Nagpur	...
नागपूर	...	गावरानी
13 बटाटे	...	नाशिक/हसन/आग्र/पोळ	...	370	400	N. A.	...	Nashik/Hasan/Agra/Pole	...	Nashik	...
नाशिक	400	N. A.	450	...	Jalandhar/Talegaon	...	Pune	...
पुणे	...	जालघर/तळेगाव	...	324	375	368	...	Pahadi	...	Nagpur	...
नागपूर	...	पहाडी
14 मिरची	...	सुकी/घाटी	...	1,400	Dry/Ghati	...	Nashik	...
नाशिक	1,050	890	N. A.	...	Gaorani/Dry	...	Dhule	...
धुळे	...	गावरानी/सुकी	...	1,805	2,328	Jowari/Dry/Deshi	...	Sangli	...
सांगली	...	जोवारी/सुकी/देशी	1,050	1,150	...	Dry	...	Nagpur	...
नागपूर	...	सुकी

N. A.—उपलब्ध नाही/Not Available.

आधार.—उपसंचालक, विपणन, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.

Source.—Deputy Director of Marketing, Government of Maharashtra, Mumbai

29. किमती आणि निर्देशांक/PRICES AND INDICES

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 29.8 (B)

महाराष्ट्र राज्यातील निवडक केंद्रातील महत्वाच्या शेतीमालाच्या घाऊक किमती
 Wholesale Prices Of Certain Important Agricultural Commodities At Selected Centres In Maharashtra State
 (1994-95)

(प्रती क्विंटलची महिना अखेर असलेली घाऊक किंमत रुपयात)
 (Month ending spot wholesale prices in Rs. per quintal)

अ. क्र. Sr. No.	वस्तु	बाजारपेठ	जात	जून June 1994	सप्टेंबर September 1994	डिसेंबर December 1994	मार्च March 1995	Variety	Market	Commodity
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(4)	(3)	(2)
1	गहू									Wheat
	कोपरगाव		२१८९	४६३	४८०	५००	N. A.	2189	Kopergaon	
	श्रीरामपूर		निफाड/पिवळा		५३०		५५१	Niphad/Yellow	Shrirampur	
	जळगाव		कल्याण सोना	४५१	४७५	४८५	४७५	K. Sona	Jalgaon	
	धुळे		बन्सी	४६१	४८६	५७५	६०५	Bansi	Dhule	
	नाशिक		पिवळा	५७५	५४०	६०५	५७५	Yellow	Nashik	
	तासलगाव		निफाड/पिवळा	४७०	४३२	५४५		Niphad/Yellow	Lasalgaon	
	लातूर		बन्सी/ताल	N. A.	५४०		N. A.	Bansi/Red	Latur	
	औरंगाबाद		२१८९/ऊर्जन	N. A.	५०५	५४५		2,189/Arjan	Aurangabad	
	जालना		पीसी/२२९	N. A.	५३१	५६१	५५०	Pissi	Jalna	
	वर्धा		हावरा	N. A.	N. A.	५२६	N. A.	Hawra	Wardha	
	सांगली		बन्सी/खपली	५७५	६००	६५०	६२५	Bansi/Gaoran	Sangli	
	अकोला		गावरानी	५००	५४०	५२०	४९०	Gaorani	Akola	
	नागपूर (उमरेड)		कल्याण/संकरित सोना	५५०	५८६	५४२	५२७	Kalyan/H. B. Sona	Nagpur (Umrer)	
	अमरावती		गावराण/कल्याण सोना		N. A.			Gaoran/K. Sona	Amravati	
	बीड		पिवळा			५७०		Yellow	Beed	
	सोलापूर		सरबती बन्सी		५१५		६००	Sarbat/Bansi	Solapur	
	बारामती		२१८९				५२२	2189	Baramati	
2	बाजरी									Bajra
	कोपरगाव		स्थानिक	३९४	३९०	४९१	N. A.	Local	Kopergaon	
	श्रीरामपूर		गावरानी	४००	४३१		५७४	Gaorani	Shrirampur	
	जळगाव		संकरित/गावरानी/स्थानिक	४०१	३२५	४६५	४६०	H. B./Gaorani/Local	Jalgaon	
	पायरी		स्थानिक/संकरित/गावरान	३५०	३००	४४५	४५०	Local/H. B./Gaorani	Pachora	
	धुळे		संकरित	४४५	३८६	४६६	४९४	H. B.	Dhule	
	नाशिक		गावरान	४३३	४६०	५२५	५६०	Gaoran	Nashik	
	तासलगाव		स्थानिक/गावरानी	४२५	३५०	५००		Local/Gaorani	Lasalgaon	

12

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 29.8 (B)—Contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
6	मूग								
	लातूर	...	पांढरी/लाल	1,050	1,150	White/Red	Latur
	सेतू	...	पांढरी/लाल नं. २	1,080	1,248	White/Red No. 2	Saitu
	अमरावती	...	गाजर/पांढरी/माहुरी	950	1,100	Gajar/White/Mahuri	Amravati
	अकोला (वाशिम)	...	लाल	1,030	1,150	1,050	1,180	Red	Akola (Washim)
	नांदेड	...	गाजर/गावरान	1,025	1,141	...	1,350	Gajar/Gaoran	Nanded
	जालना	...	पांढरी	1,291	...	White	Jalna
	बीड	...	पांढरी	1,280	1,500	White	Beed
	नागपूर	...	गाजर	1,130	1,450	Gajar	Nagpur
	जळगाव	...	हिरवा/नं. २	1,121	981	1,100	1,201	Green/No. 2	Jalgaon
	सोलापूर	...	हिरवा	1,311	1,125	1,355	...	Green	Solapur
	नागपूर	...	हिरवा	991	1,195	Green	Nagpur
	जालना	...	चमकी/हिरवा	N.A.	1,070	1,150	1,050	Chamki/Green	Jalna
	बीड	...	हिरवा	1,060	1,100	N.A.	...	Green	Beed
	अमरावती (दर्यापूर)	...	हिरवा/चमकी	1,000	950	1,000	...	Green/Chamaki	Amravati (Daryapur)
	अकोला (वाशिम)	...	चमकी	1,050	1,100	1,170	1,170	Chamaki	Akola (Washim)
7	उडीद								
	जळगाव	...	स्थानिक/खानदेश	1,051	1,100	1,550	1,650	Local/Khandeshi	Jalgaon
	पाचोरा	...	स्थानिक नं. १	900	1,000	Local No. 1	Pachora
	अकोला (वाशिम)	...	चमकी	1,140	1,100	1,130	1,350	Chamki	Akola (Washim)
	अमरावती	...	लहान	...	800	...	1,250	Small	Amravati
	वर्धा	...	खानदेश	863	...	Khandesh	Wardha
	सोलापूर	...	खानदेश	1,725	...	Khandesh	Solapur
	नांदेड	...	खानदेश	988	Khandesh	Nandurbar
	धुळे	1,441	1,534	...	Dhule
8	करडई								
	अहमदनगर	...	स्थानिक	...	841	Local	Ahmadnagar
	सांगली	...	देशी	...	950	Deshti	Sangli
	जालना	...	बारीक	...	900	1,050	990	Small	Jalna
	लातूर	...	बारीक	...	960	Small	Latur
	औरंगाबाद	N.A.	...	1,035	Aurangabad
	बीड	1,000	Beed
	श्रीरामपूर	...	पांढरी	850	White	Shrirampur
	अकोला (वाशिम)	950	...	Akola (Washim)
	सोलापूर	971	1,050	950	...	Solapur

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 29.8 (B)—Contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(4)	(3)	(2)
13	बटाटे	नाशिक	नाशिक/हसन/आग्रा/पोळ	315	320	400	260	Nashik/Hasan/Agra/Pole	Nashik	Potatoes
		पुणे	जालंधर/तळेगाव	N. A.	280	N. A.	244	Jalandhar/Talegaon	Pune	
		नागपूर	पहाडी	293	310	303	119	Pahadi	Nagpur	
14	मिरची	नाशिक	नंदुरबार	2,121	..	2,200	3,000	Nandurbar	Nashik	Chillies
		धुळे	गावराणी/सुकी	..	1,690	2,885	2,834	Gaoran/Dry	dhule	
		सांगली	जोवारी/सुकी/देशी	1,510	2,100	..	2,020	Jowari/Dry/Deshi	Sangli	
		नागपूर	सुकी	..	1,939	2,416	2,408	Dry	Nagpur	

N. A.—उपलब्ध नाही/Not Available.

आधार.—उपसंचालक, पणन, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source.—Deputy Director of Marketing, Government of Maharashtra, Mumbai

29. किमती आणि निर्देशांक/PRICES AND INDICES

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 29.9

सोने व चांदी यांच्या मुंबई बाजारातील किमती / Prices of Gold and Silver in Mumbai Market
(1993-94 & 1994-95)

(रुपयात / in Rupees)

वर्ष/महिना Year/Month	1993-94							1994-95						
	तयार सोने (१० ग्रॅमची किंमत) * Gold (Spot) per 10 gms.			तयार चांदी (दर किलोग्रामची किंमत) † Silver (Spot) per Kilogram			तयार सोने (१० ग्रॅमची किंमत) * Gold (Spot) per 10 gms.			तयार चांदी (दर किलोग्रामची किंमत) † Silver (Spot) per kilogram				
	कमाल Highest	किमान Lowest	सरासरी बंद भाव Average of closing quotations	कमाल Highest	किमान Lowest	सरासरी बंद भाव Average of closing quotations	कमाल Highest	किमान Lowest	सरासरी बंद भाव Average of closing quotations	कमाल Highest	किमान Lowest	सरासरी बंद भाव Average of closing quotations		
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)		
1961-62	126	116	122	220	197	206								
1970-71	198	178	185	589	484	537								
1980-81	1,730	1,305	1,522	2,955	2,075	2,617								
1985-86	2,235	2,025	2,125	4,120	3,730	3,918								
1990-91	3,580	3,270	3,452	7,051	6,260	6,761								
1991-92	5,000	3,399	4,298	9,390	6,632	7,332								
1992-93	4,775	3,943	4,104	8,750	5,471	7,078								
1993-94	4,725	4,160	4,532	7,342	5,546	6,348								
1994-95	4,830	4,550	4,667	7,272	6,023	6,692								
एप्रिल / April	4,660	4,160	4,331	6,629	5,546	5,809	4,685	4,610	4,641	7,272	6,814	7,046		
मे / May	4,650	4,400	4,519	6,421	6,000	6,187	4,683	4,644	4,665	7,143	6,766	6,981		
जून / June	4,579	4,333	4,468	6,350	5,770	6,010	4,670	4,550	4,594	7,171	6,559	6,785		
जुलै / July	4,725	4,406	4,565	6,993	6,008	6,481	4,640	4,575	4,597	6,759	6,635	6,707		
ऑगस्ट / August	4,702	4,461	4,527	6,921	6,075	6,362	4,654	4,556	4,603	6,771	6,571	6,661		
सप्टेंबर / September	4,513	4,310	4,402	6,390	5,750	6,072	4,825	4,638	4,682	7,100	6,781	6,965		
ऑक्टोबर / October	4,556	4,393	4,484	6,041	5,830	5,975	4,830	4,708	4,755	7,143	6,984	7,055		
नोव्हेंबर / November	4,628	4,503	4,587	6,246	5,875	6,070	4,806	4,680	4,748	7,004	6,717	6,866		
डिसेंबर / December	4,699	4,598	4,637	6,776	6,146	6,563	4,720	4,610	4,678	6,632	6,355	6,431		
जानेवारी / January	4,700	4,623	4,659	6,857	6,675	6,746	4,725	4,680	4,701	6,439	6,275	6,361		
फेब्रुवारी / February	4,650	4,485	4,606	6,954	6,739	6,840	4,730	4,645	4,682	6,347	6,196	6,260		
मार्च / March	4,629	4,570	4,598	7,342	6,884	7,063	4,683	4,640	4,661	6,335	6,023	6,189		

टीप. — (१)* तयार सोन्याच्या किमती २७ ऑगस्ट १९६३ पर्यंत शुद्ध सोन्याच्या होत्या. त्यानंतर ९ नोव्हेंबर १९६६ पर्यंत १४ कॅरेट सोन्याच्या आणि १० जुलै १९६७ पासून प्रमाणित सोन्याच्या आहेत.
(२)† या तयार चांदीच्या किमती ०.९९६ पैसा कमी शुद्ध चांदीच्या आहेत.

Note. — (1)* Spot prices relate to gold bullion upto 27th August 1963, 14 carat gold upto 9th November 1966 and to standard gold from 10th July 1967.

(2)† Spot prices relate to below 0.996 fineness.

अध्यास. — भारतीय रिझर्व बँक. मुद्रा व वित्त अहवाल, भाग-२, १९९३-९४ व १९९४-९५.

Source. — Report on currency and finance, Vol.—II, Reserve Bank of India, 1993-94 & 1994-95.

किंमती आणि निर्देशांक/PRICES AND INDICES

तक्ता क्र./TABLE No. 29.10 (A)

महाराष्ट्रातील शेतमजुरांकरिता ग्राहक किंमतीचे निर्देशांक

Consumer Price Index Number for Agricultural Labours in Maharashtra
(1993-94)

(पाया :- शेती वर्ष १९६०-१९६१=१००) (Base :- April Year 1960—1961=100)

वर्ष/महिना Year/Month	अन्नगट निर्देशांक Food Index	सर्वसाधारण निर्देशांक General Index
(1)	(2)	(3)
1987-88 ..	682	622
1988-89 ..	748	681
1989-90 ..	825	751
1990-91 ..	829	764
1991-92 ..	1,107	991
1992-93 ..	1,298	1,152
1993-94 ..	1,125	1,033
एप्रिल / April 1993 ..	1,077	990
मे / May 1993 ..	1,070	986
जून / June 1993 ..	1,083	1,000
जुलै / July 1993 ..	1,077	996
ऑगस्ट / August 1993 ..	1,109	1,021
सप्टेंबर / September 1993 ..	1,100	1,014
ऑक्टोबर / October 1993 ..	1,103	1,017
नोव्हेंबर / November 1993 ..	1,135	1,041
डिसेंबर / December 1993 ..	1,173	1,071
जानेवारी / January 1994 ..	1,204	1,096
फेब्रुवारी / February 1994 ..	1,193	1,088
मार्च / March 1994 ..	1,172	1,074

आधार.—लेबर ब्युरो, सिमला.

Source.—Labour Bureau, Simla.

32. किंमती आणि निर्देशांक/PRICES AND INDICES

तक्ता क्र./TABLE No. 29.10 (B)

महाराष्ट्रातील शेतमजुरांकरिता ग्राहक किंमतीचे निर्देशांक

Consumer Price Index Number for Agricultural Labours in Maharashtra
(1994-95)

(पाया :- शेती वर्ष १९६०-१९६१=१००)

(Base :- Agri. Year 1960—1961=100)

(जुलै १९६०—जून १९६१)

(July 1960—June 1961)

वर्ष/महिना Year/Month	अन्नगट निर्देशांक Food Index	सर्वसाधारण निर्देशांक General Index
(1)	(2)	(3)
1988-89 ..	748	681
1989-90 ..	825	751
1990-91 ..	829	764
1991-92 ..	1,107	991
1992-93 ..	1,298	1,152
1993-94 ..	1,125	1,033
1994-95 ..	1,377	1,247
एप्रिल / April 1994 ..	1,195	1,094
मे / May 1994 ..	1,249	1,138
जून / June 1994 ..	1,268	1,155
जुलै / July 1994 ..	1,281	1,168
ऑगस्ट / August 1994 ..	1,304	1,188
सप्टेंबर / September 1994 ..	1,334	1,213
ऑक्टोबर / October 1994 ..	1,368	1,242
नोव्हेंबर / November 1994 ..	1,400	1,269
डिसेंबर / December 1994 ..	1,437	1,299
जानेवारी / January 1995 ..	1,531	1,376
फेब्रुवारी / February 1995 ..	1,591	1,423
मार्च / March 1995 ..	1,562	1,403

आधार.—लेबर ब्युरो, सिमला.

Source.—Labour Bureau, Simla.

किंमती आणि निर्देशांक/PRICES AND INDICES

तक्ता क्र./TABLE No. 29.11 (A)

महाराष्ट्रातील नागरी विभागातील किरकोळ किंमतीचा गटवार निर्देशांक

Retail Price Index Number For Urban Maharashtra By Groups of Commodities
(1993-94)

(पायाभूत वर्ष :- १९८२ = १००)

(Base year :- 1982 = 100)

		गट / Groups					
वर्ष/महिना		अन्न	पान, सुपारी, तंबाखू इ.	इंधन व दिवाबत्ती	कापड, बिछाना पादत्राणे	संकीर्ण	सर्वसाधारण निर्देशांक
Month/Year		Food	Pan, Supari, Tobacco, etc.	Fuel and Lighting	Clothing, bedding and footwear	Miscellaneous	General Index
(1)		(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
1987-88		156.48	180.94	140.32	174.90	161.95	158.70
1988-89		167.43	192.15	150.97	189.31	178.43	171.56
1989-90		176.92	217.72	158.21	208.60	192.00	183.09
1990-91		197.80	245.45	185.37	240.14	207.86	203.60
1991-92		236.23	274.10	196.82	269.89	229.32	234.20
1992-93		261.15	316.79	210.48	307.14	257.96	260.63
1993-94		269.86	357.49	219.55	339.22	282.99	276.51
एप्रिल / April	1993 ..	252.42	342.91	217.23	323.55	271.89	262.21
मे / May	1993 ..	256.30	345.90	217.14	328.39	274.02	265.32
जून / June	1993 ..	262.99	358.66	217.65	328.94	275.62	269.76
जुलै / July	1993 ..	267.01	359.72	218.50	331.20	279.85	273.47
ऑगस्ट / August	1993 ..	271.22	356.23	218.47	333.27	281.75	276.40
सप्टेंबर / September	1993 ..	271.64	355.57	218.64	336.76	283.70	277.44
ऑक्टोबर / October	1993 ..	273.22	362.16	218.70	341.31	285.25	279.18
नोव्हेंबर / November	1993 ..	279.12	358.36	218.99	343.85	286.84	282.97
डिसेंबर / December	1993 ..	279.71	358.69	219.85	346.14	287.69	283.75
जानेवारी / January	1994 ..	275.54	363.87	222.54	349.51	288.78	282.32
फेब्रुवारी / February	1994 ..	275.75	362.71	223.92	351.86	289.70	282.93
मार्च / March	1994 ..	273.44	365.14	224.22	355.89	290.77	282.32

टीप.:-*निर्देशांक काढण्यासाठी तांदूळ, गहू, ज्वारी व साखर ह्यांची स्वस्त धान्य दुकानातील व खुल्या बाजारातील किंमतीचा भाव सापेक्षाची भारीत सरासरी वापरण्यात आली आहे.

Note.—* Weighted average price of fair price shops and open Market for the commodities rice, wheat, Jowar and sugar has been used to calculate index numbers of respective commodities.

आधार.— अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, मुंबई.

Source.—Directorate of Economics and Statistics, Mumbai.

32. किंमती आणि निर्देशांक/PRICES AND INDICES

तक्ता क्र./TABLE No. 29.11 (B)

महाराष्ट्रातील नागरी विभागातील किरकोळ किंमतीचा गटवार निर्देशांक
Retail Price Index Numbers For Urban Maharashtra By Groups of Commodities
(1994-95)

(पायाभूत वर्ष :- १९८२ = १००)

(Base year :- 1982 = 100)

		गट / Groups					
वर्ष/महिना		अन्न	पान, सुपारी, तंबाखू इ.	इंधन व दिवावत्ती	कापड, बिछाना पादत्राणे	संकीर्ण	सर्वसाधारण निर्देशांक
Year/Month		Food	Pan, Supari, Tobacco, etc.	Fuel and Lighting	Clothing, bedding and footwear	Miscellaneous	General Index
(1)		(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
	1991-92	236.23	274.10	196.82	269.89	229.32	234.20
	1992-93	261.15	316.79	210.48	307.14	257.96	260.63
	1993-94	269.86	357.49	219.65	339.22	282.99	276.51
	1994-95	296.38	387.21	226.42	378.21	300.18	399.60
एप्रिल / April	1994 ..	277.83	376.09	224.50	360.78	291.84	285.56
मे / May	1994 ..	282.31	381.76	224.51	364.68	292.31	288.48
जून / June	1994 ..	287.68	385.05	224.47	366.70	292.68	291.69
जुलै / July	1994 ..	292.29	383.34	225.01	368.76	293.54	294.52
ऑगस्ट / August	1994 ..	295.57	379.29	225.31	371.76	297.91	297.83
सप्टेंबर / September	1994 ..	298.26	382.28	226.46	372.51	300.25	300.20
ऑक्टोबर / October	1994 ..	302.13	381.99	226.64	377.79	301.40	302.98
नोव्हेंबर / November	1994 ..	303.20	385.57	226.93	384.19	303.07	304.55
डिसेंबर / December	1994 ..	303.66	391.72	228.03	386.11	304.28	305.49
जानेवारी / January	1995 ..	306.06	396.62	227.70	388.53	306.90	307.83
फेब्रुवारी / February	1995 ..	305.33	399.76	227.89	392.79	308.46	308.25
मार्च / March	1995 ..	302.30	403.22	229.54	403.90	309.50	307.77

टीप.— निर्देशांक काढण्यासाठी तांदूळ, गहू, ज्वारी व साखर ह्यांची स्वस्त धान्य दुकानातील व खुल्या बाजारातील किंमतीची भाव सापेक्षाची भारीत सरासरी वापरण्यात आली आहे.

Note.— Weighted average price of fair price shops and open Market for the commodities rice, wheat, Jowar and sugar has been used to calculate index numbers of respective commodities.

आधार.— अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, मुंबई.

Source.—Directorate of Economics and Statistics, Mumbai.

किंमती आणि निर्देशांक/PRICES AND INDICES

तक्ता क्र./TABLE No. 29.12 (A)

महाराष्ट्रातील ग्रामीण विभागातील किरकोळ किंमतीचा गटवार निर्देशांक

Retail Price Index Numbers For Rural Maharashtra By Groups of Commodities
(1993-94)

(पायाभूत वर्ष :- १९८२ = १००)

(Base year :- 1982 = 100)

		गट/ Groups				
वर्ष/महिना Year/Month		अन्न* Food*	इंधन व दिवाबत्ती Fuel and Lighting	कापड, बिछाना Clothing, bedding	रांकीर्ण Miscellaneous	सर्वसाधारण निर्देशांक General Index
(1)		(2)	(3)	(4)	(5)	(6)
	1987-88 ..	149.17	155.84	139.76	161.32	151.71
	1988-89 ..	164.45	174.98	154.32	180.05	168.02
	1989-90 ..	177.83	189.99	174.91	197.07	182.92
	1990-91 ..	191.06	204.19	191.51	221.73	199.08
	1991-92 ..	239.68	225.20	209.54	246.54	237.74
	1992-93 ..	271.01	238.58	235.58	274.29	266.42
	1993-94 ..	262.71	245.21	248.50	299.87	268.63
एप्रिल / April	1993 ..	247.93	240.77	244.31	292.96	257.27
मे / May	1993 ..	248.18	243.53	245.26	293.87	257.92
जून / June	1993 ..	251.88	243.76	246.22	296.80	260.96
जुलै/ July	1993 ..	255.91	243.54	246.38	297.36	263.57
ऑगस्ट / August	1993 ..	261.11	243.72	246.50	298.21	267.00
सप्टेंबर / September	1993 ..	262.96	243.78	247.23	298.96	268.36
ऑक्टोबर / October	1993 ..	265.83	244.78	246.82	300.85	270.61
नोव्हेंबर / November	1993 ..	271.36	245.00	248.47	299.96	273.97
डिसेंबर / December	1993 ..	273.31	248.16	247.74	303.98	276.27
जानेवारी / January	1994 ..	274.04	247.68	251.73	304.13	277.02
फेब्रुवारी / February	1994 ..	271.56	248.90	254.83	305.38	276.12
मार्च / March	1994 ..	268.41	248.95	256.51	306.02	274.46

* निर्देशांक काढण्यासाठी तांदूळ, गहू, ज्वारी व साखर ह्यांची स्वस्त धान्य दुकानातील व खुल्या बाजारातील किंमतीची भाग सापेक्षाची भारीत सरासरी वापरण्यात आली आहे.

* Weighted average price of fair price shops and open Market for the commodities rice, wheat, Jowar and sugar has been used to calculate index numbers of respective commodities.

आधार.- अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, मुंबई.

Source.—Directorate of Economics and Statistics, Mumbai.

29. किंमती आणि निर्देशांक/PRICES AND INDICES

तक्ता क्र./TABLE No. 29.12 (B)

महाराष्ट्रातील ग्रामीण विभागातील किरकोळ किंमतीचा गटवार निर्देशांक

Retail Price Index Numbers For Rural Maharashtra By Groups of Commodities
(1994-95)

(पायाभूत वर्ष :- १९८२ = १००)

(Base year :- 1982 = 100)

वर्ष/महिना Year/Month	गट/ Groups					सर्वसाधारण निर्देशांक General Index
	अन्न* Food*	इंधन व दिवाबत्ती Fuel and Lighting	कापड, बिछाना Clothing, bedding	संकीर्ण Miscellaneous		
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)		(6)
1991-92 ..	239.68	225.20	209.54	246.54		237.74
1992-93 ..	271.01	238.58	235.58	274.29		266.42
1993-94 ..	262.71	245.21	248.50	299.87		268.63
1994-95 ..	297.90	253.49	274.84	315.21		296.71
एप्रिल / April 1994 ..	272.45	249.03	260.60	307.50		277.61
मे / May 1994 ..	277.79	248.64	266.70	309.84		281.87
जून / June 1994 ..	281.26	249.79	267.86	311.63		284.60
जुलै / July 1994 ..	284.87	252.04	270.51	314.71		287.23
ऑगस्ट / August 1994 ..	289.96	251.45	270.07	313.74		290.74
सप्टेंबर / September 1994 ..	296.96	252.37	270.39	313.43		295.09
ऑक्टोबर / October 1994 ..	303.37	253.05	272.78	314.74		299.57
नोव्हेंबर / November 1994 ..	303.31	254.61	277.81	316.17		302.84
डिसेंबर / December 1994 ..	310.96	255.57	278.79	317.99		305.66
जानेवारी / January 1995 ..	317.57	255.42	281.96	320.68		310.58
फेब्रुवारी / February 1995 ..	321.67	258.88	287.67	322.03		314.13
मार्च / March 1995 ..	314.69	261.07	292.91	323.01		310.63

* निर्देशांक काढण्यासाठी तांदूळ, गहू, ज्वारी व साखर ह्यांची स्वस्त धान्य दुकानातील व खुल्या बाजारातील किंमतीची भाव सापेक्षाची भारीत सरासरी वापरण्यात आली आहे.

* Weighed average price of fair price shops and open Market for the commodities rice, wheat, Jowar and sugar has been used to calculate index numbers of respective commodities.

आधार.- अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, मुंबई.

Source.—Directorate of Economics and Statistics, Mumbai.

सत्यमेव जयते

३०. पंचवार्षिक योजना

३०.१. राज्य योजना व केंद्र पुरस्कृत योजना यासंबंधीची पंचवार्षिक योजनेची माहिती या विभागात दिलेली आहे.

30. FIVE-YEAR PLAN

30.1. Data on State Plan and Centrally sponsored programmes in various Five-Year Plans are presented in this section.

३०. पंचवार्षिक योजना/

तक्ता क्रमांक/

पंचवार्षिक व वार्षिक योजनेतील तरतूद आणि खर्च/

विकासाचे शिर्ष	१ री योजना 1st Plan (1951—56)		२ री योजना 2nd Plan (1956—61)		३ री योजना 3rd Plan (1961—66)		वार्षिक योजना Annual Plan (1966—69)		४ थी योजना 4th Plan (1969—74)	
	खर्च Expendi- ture	एकूण खर्चाशी टक्केवारी Percentage to total expenditure	खर्च Expendi- ture	एकूण खर्चाशी टक्केवारी Percentage to total expenditure	खर्च Expendi- ture	एकूण खर्चाशी टक्केवारी Percentage to total expenditure	खर्च Expendi- ture	एकूण खर्चाशी टक्केवारी Percentage to total expenditure	खर्च Expendi- ture	एकूण खर्चाशी टक्केवारी Percentage to total expenditure
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)
I. कृषि व संलग्न सेवा	26.21	16.94	35.18	15.55	123.42	28.39	96.96	25.08	195.96	19.51
II. सहकार	4.13	2.67	30.23	13.36	10.78	2.48	14.24	3.68	25.75	2.56
III. जलसिंचन व वीज	35.07	22.67	70.56	31.18	158.76	36.52	173.14	44.79	449.61	44.76
IV. उद्योग व खाणी	3.56	2.30	6.40	2.83	14.82	3.41	10.64	2.75	39.62	3.94
V. परिवहन व दळणवळण	13.89	8.98	22.19	9.81	37.45	8.61	35.19	9.10	81.08	8.07
VI. तंत्र विज्ञान
VII. सामाजिक व सामूहिक सेवा	71.85	46.44	58.54	25.87	89.31	20.54	56.26	14.55	208.44	20.76
VIII. आर्थिक सेवा
IX. इतर सेवा	3.20	1.40	19.00	0.04	0.15	0.04	4.05	0.40
एकूण	154.71	100.00	226.30	100.00	434.73	100.00	386.58	100.00	1,004.51	100.00

टीप.—आकडे संक्षिप्तात लिहिल्यामुळे बेरजा जुळतील असे नाही.

आधार.—नियोजन विभाग, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.

FIVE-YEAR PLAN

TABLE No. 30.1

Outlay and Expenditure Under Five Year/Annual Plan

(रुपये कोटीत/Rs. in crores)

५ वी योजना 5th Plan (1974—79)		वार्षिक योजना Annual Plan (1979—80)		६ वी योजना 6th Plan (1980—85)		७ वी योजना 7th Plan (1985—90)		वार्षिक योजना Annual Plan (1990—91)		Head of Development
खर्च Expendi- ture	एकूण खर्चाशी टक्केवारी Percentage to total expendi- ture	खर्च Expendi- ture	एकूण खर्चाशी टक्केवारी Percentage to total expendi- ture	खर्च Expendi- ture	एकूण खर्चाशी टक्केवारी Percentage to total expendi- ture	खर्च Expendi- ture	एकूण खर्चाशी टक्केवारी Percentage to total expendi- ture	खर्च Expendi- ture	एकूण खर्चाशी टक्केवारी Percentage to total expendi- ture	
(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(19)	(20)	(21)	
308.13	11.58	60.61	7.46	393.38	6.01	390.87	4.70	79.29	3.14	Agriculture and Allied Services.
35.19	1.32	3.77	0.46	894.94	13.67	77.55	0.93	23.11	0.92	Co-operation
141.93	53.08	149.74	55.37	3,172.20	48.44	3,752.19	45.13	1,187.20	47.08	Irrigation and Power
156.69	3.97	30.03	0.04	225.31	3.43	307.48	3.70	95.81	3.80	Industries and Mining.
220.08	8.27	64.03	7.88	422.81	6.46	449.41	5.40	218.33	8.66	Transport and Communication.
..	0.78	0.01	2.02	0.02	1.68	0.07	Science Technology.
427.94	16.09	199.22	24.53	1,234.39	18.65	1,797.71	21.63	772.79	30.64	Social and Commu- nity Services.
..	..	0.02	..	4.69	0.07	5.33	0.06	112.97	4.48	Economic Services
151.17	5.69	4.80	0.59	200.89	3.06	1,532.57	18.43	30.63	1.21	Other Services
2,660.13	100.00	812.24	100.00	6,549.39	100.00	8,316.12	100.00	2,621.65	100.00	Grand Total

Note.—Totals may not add up due to rounding.

Source.—Planning Department, Govt. of Maharashtra, Mumbai.

30. पंचवार्षिक योजना/FIVE YEAR PLANS

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 30.2

राज्य/केंद्र शासित प्रदेशों की पहली योजना से आठवीं पंचवार्षिक योजना/सर्व प्रथम प्रस्तावित तरतुद/खर्च
Per Capita Plan Outlay/Expenditure First Plan (1951-56) to Eighth Plan (1982-87) and Annual Plan 1994-95 States/Union Territories

अनुक्रमांक Serial No.	राज्य/केंद्र शासित प्रदेश	पहिली योजना First Plan (1951-56)	दुसरी योजना Second Plan (1956-61)	तिसरी योजना Third Plan (1961-66)	वार्षिक योजना Annual Plan (1966-69)	चौथी योजना Fourth Plan (1969-74)	State/Union Territories					
(1)	(2)	तरतूद Outlay (3)	खर्च Expenditure (4)	तरतूद Outlay (5)	खर्च Expenditure (6)	तरतूद Outlay (7)	खर्च Expenditure (8)	तरतूद Outlay (9)	खर्च Expenditure (10)	तरतूद Outlay (11)	खर्च Expenditure (12)	(2)
I. खास दर्जा असलेली राज्ये :												
1	अरुणाचल प्रदेश	4.21 (139)	2.31 (76)	9.51 (233)	3.74 (115)	7.15 (199)	7.32 (203)	8.57 (209)	7.79 (190)	17.99 (383)	21.12 (449)	Arunachal Pradesh
2	आसाम	21.67 (26)	28.00 (34)	57.94 (61)	63.15 (66)	120.00 (104)	132.24 (115)	89.25 (69)	87.12 (67)	223.75 (153)	198.41 (136)	Assam
3	हिमाचल प्रदेश	5.70 (23)	4.99 (20)	14.72 (55)	16.97 (64)	27.93 (96)	33.85 (116)	40.22 (127)	39.88 (126)	101.40 (293)	113.43 (328)	Himachal Pradesh
4	जम्मू व काश्मिर	12.74 (39)	13.00 (39)	33.92 (99)	26.82 (78)	75.00 (202)	61.24 (165)	60.99 (148)	59.28 (144)	158.40 (343)	162.22 (351)	Jammu and Kashmir
5	मणिपूर	1.55 (25)	1.08 (18)	6.25 (89)	6.22 (88)	12.88 (155)	12.82 (154)	10.14 (107)	7.20 (76)	30.25 (283)	31.15 (291)	Manipur
6	मेघालय	० (०)	० (०)	० (०)	० (०)	० (०)	० (०)	० (०)	० (०)	36.00 (376)	36.24 (359)	Meghalaya
7	मिझोराम	० (०)	० (०)	० (०)	० (०)	० (०)	० (०)	० (०)	० (०)	० (०)	9.30 (282)	Mizoram
8	नागालँड	० (०)	० (०)	० (०)	० (०)	7.15 (180)	10.78 (271)	17.36 (382)	15.98 (352)	40.00 (769)	38.52 (741)	Nagaland
9	सिक्कीम	० (०)	० (०)	० (०)	० (०)	० (०)	० (०)	० (०)	० (०)	० (०)	० (०)	Sikkim
10	त्रिपुरा	2.29 (32)	1.62 (23)	8.47 (88)	9.41 (98)	16.32 (132)	15.51 (128)	14.00 (100)	11.44 (82)	34.66 (222)	34.66 (222)	Tripura
एकूण (I)		48.16 (29)	51.00 (30)	130.81 (69)	126.31 (66)	286.43 (120)	273.77 (123)	240.53 (97)	228.69 (92)	644.45 (231)	645.05 (231)	Sub-Total (I)

II. खास दर्जा नसलेले राज्ये :

		Non-Special Category State									
		Andhra Pradesh									
1	अंध्र प्रदेश	114.14	107.00	219.19	180.64	305.00	344.78	221.03	235.62	420.50	425.51
		(36)	(33)	(64)	(53)	(82)	(92)	(55)	(59)	(97)	(98)
2	बिहार	68.67	102.00	194.22	176.87	337.04	331.74	216.59	217.37	531.28	479.21
		(17)	(25)	(44)	(40)	(70)	(69)	(42)	(42)	(84)	(85)
3	गोवा
	
4	गुजराथ	30.49	99.00	55.59	146.83	235.00	237.68	204.56	207.80	455.00	545.02
		(18)	(58)	(29)	(77)	(108)	(110)	(85)	(86)	(170)	(204)
5	हरियाणा
	
6	कर्नाटक	50.92	94.00	84.37	138.72	250.00	250.69	164.64	192.15	350.00	374.14
		(25)	(47)	(38)	(62)	(102)	(102)	(62)	(72)	(119)	(128)
7	केरळ	31.28	44.00	71.95	79.00	170.00	181.59	128.70	144.74	258.40	333.35
		(22)	(31)	(45)	(50)	(96)	(102)	(66)	(74)	(121)	(156)
8	मध्य प्रदेश	83.68	94.00	230.19	145.50	300.00	288.35	171.17	166.82	383.00	475.51
		(31)	(35)	(76)	(48)	(98)	(85)	(46)	(44)	(92)	(114)
9	महाराष्ट्र	159.86	125.00	266.25	214.03	390.00	433.60	384.47	388.83	898.12	1,004.51
		(48)	(37)	(72)	(58)	(94)	(105)	(84)	(85)	(178)	(199)
10	ओरिसा	21.23	85.00	99.97	89.36	160.00	224.06	128.69	122.75	222.60	249.34
		(14)	(56)	(61)	(54)	(87)	(122)	(64)	(61)	(101)	(114)
11	पंजाब	44.62	163.00	162.68	151.43	231.39	254.23	131.58	121.85	293.56	428.47
		(47)	(173)	(157)	(146)	(200)	(220)	(105)	(97)	(217)	(316)
12	राजस्थान	27.28	66.00	105.27	99.86	236.00	210.69	136.21	136.60	302.00	308.81
		(16)	(40)	(56)	(53)	(112)	(100)	(59)	(59)	(117)	(120)
13	तामीळनाडू	80.20	85.00	173.06	186.19	290.88	342.33	236.53	265.99	519.36	551.89
		(29)	(28)	(53)	(57)	(83)	(98)	(62)	(70)	(126)	(134)
14	उत्तर प्रदेश	129.83	166.00	253.10	228.32	497.00	560.25	450.52	451.40	965.00	1,162.58
		(20)	(25)	(36)	(32)	(65)	(73)	(55)	(55)	(109)	(132)
15	पश्चिम बंगाल	76.45	154.00	153.66	155.84	250.00	300.49	179.17	161.47	322.50	363.55
		(28)	(56)	(48)	(49)	(68)	(82)	(44)	(40)	(73)	(82)
एकूण (II)		928.65	1,384.00	2,069.50	1,992.59	3,675.35	3,975.75	2,828.24	2,917.83	6,185.82	7,101.88
		(26)	(39)	(53)	(51)	(85)	(92)	(80)	(62)	(120)	(138)
एकूण (I+II)		976.81	1,435.00	2,200.31	2,118.90	3,941.78	4,249.52	3,068.77	3,146.52	6,830.27	7,746.93
		(26)	(39)	(54)	(52)	(87)	(93)	(62)	(63)	(126)	(143)

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 30.2—Contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(2)
III. केंद्र शास्ति प्रदेश :												
1	अंदमान व निकोबार	3.83 (1094)	0.83 (237)	5.92 (1184)	3.62 (724)	9.79 (1360)	6.17 (857)	7.05 (766)	5.29 (575)	14.00 (1273)	14.70 (1336)	Union Territories : Andaman and Nicobar
2	चंदीगढ़	०	०	०	०	०	9.56 (655)	3.60 (180)	2.72 (136)	7.75 (298)	17.37 (668)	Chandigarh
3	दादरा व नगर हवेली	०	०	०	०	०	0.25 (41)	1.29 (193)	0.71 (106)	2.30 (329)	2.33 (333)	Dadra and Nagar Haveli
4	दमण व दीव	**	**	**	**	**	**	**	**	**	**	Daman and Div
5	दिल्ली	6.79 (30)	5.85 (15)	16.97 (72)	11.42 (48)	81.75 (283)	93.09 (322)	75.25 (220)	63.88 (187)	162.65 (400)	155.10 (381)	Delhi
6	लद्दाखिप	०	०	०	0.42 (183)	0.97 (388)	0.99 (396)	1.82 (579)	0.95 (339)	2.00 (667)	1.90 (633)	Lakshadweep
7	पोंडिचरी	0.73 (23)	0.50 (15)	4.76 (137)	3.66 (105)	6.93 (180)	6.01 (156)	6.50 (153)	5.26 (124)	12.50 (266)	14.37 (306)	Pondicherry
एकूण (III)		11.35 (48)	7.18 (30)	27.65 (95)	19.12 (66)	99.44 (278)	116.07 (324)	95.31 (225)	78.81 (186)	201.20 (402)	205.77 (411)	Total (III)
सर्व एकूण (I+II+III)		988.16 (26)	1,442.18 (38)	2,227.96 (54)	2,138.02 (52)	4,041.22 (88)	4,365.59 (95)	3,164.08 (63)	3,225.33 (64)	7,031.47 (128)	7,952.70 (145)	Grand Total (I+II+III)
वापरलेली अंदाजित लोकसंख्या (वर्ष)		1953	1953	1958	1958	1963	1963	1967	1967	1971	1971	Population Estimates used (year).

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 30.2

राज्य/केंद्र शासित प्रदेशांची पहिली योजना ते आठवी पंचवार्षिक योजनेतील दरडोई प्रस्तावित तरतूद/खर्च

Per Capita Plan Outlay/Expenditure First Plan (1951-56 to Eight Plan (1992-97) and Annual Plan 1994-95 States/Union Territories

अनुक्रमांक Serial No.	राज्य/केंद्र शासित प्रदेश	पाचवी योजना Fifth Plan (1974-79)	वार्षिक योजना Annual Plan (1979-80)	सहावी योजना Sixth Plan - (1980-85)	सातवी योजना Seventh Plan (1985-90)	वार्षिक योजना Annual Plan (1990-91)	State/Union Territories					
(1)	(2)	तरतूद Outlay (13)	खर्च Expenditure (14)	तरतूद Outlay (15)	खर्च Expenditure (16)	तरतूद Outlay (17)	खर्च Expenditure (18)	तरतूद Outlay (19)	खर्च Expenditure (20)	तरतूद Outlay (21)	खर्च Expenditure (22)	(1)
I. खास दर्जा असलेली राज्ये :												
1	अरुणाचल प्रदेश	63.30 (1,161)	64.83 (1190)	23.41 (391)	21.78 (364)	212.00 (3,169)	223.01 (3,333)	400.00 (5,355)	569.95 (7,630)	183.00 (2,163)	165.89 (1,961)	Arunachal Pradesh
2	आसाम	473.84 (279)	428.63 (252)	155.00 (83)	159.73 (86)	1,115.00 (533)	1,279.79 (612)	2,100.00 (919)	2,489.61 (1,090)	675.00 (306)	596.57 (271)	Assam
3	हिमाचल प्रदेश	238.95 (621)	235.10 (611)	73.00 (178)	79.45 (193)	560.00 (1,258)	668.83 (1,502)	1,050.00 (2,194)	1,326.27 (2,772)	360.00 (704)	377.63 (738)	Himachal Pradesh
4	जम्मू व काश्मिर	362.64 (685)	376.05 (710)	118.00 (207)	123.55 (216)	900.00 (1,440)	919.37 (1,471)	1,400.00 (2,045)	2,006.23 (2,930)	650.00 (857)	556.62 (734)	Jammu and Kashmir
5	मणिपूर	92.86 (747)	98.90 (796)	31.00 (229)	32.53 (241)	240.00 (1,604)	243.32 (1,626)	430.00 (2,608)	501.22 (3,040)	170.00 (941)	164.66 (911)	Manipur
6	मेघालय	89.53 (770)	99.07 (852)	33.00 (261)	30.70 (242)	235.00 (1,662)	259.96 (1,838)	440.00 (2,794)	539.04 (3,422)	175.00 (1,005)	166.25 (954)	Meghalaya
7	मिझोराम	46.59 (1,195)	48.73 (1,249)	17.72 (397)	16.11 (361)	130.00 (2,421)	150.09 (2,795)	260.00 (4,180)	363.92 (5,851)	125.00 (1,841)	124.93 (1,840)	Mizoram
8	नागालँड	83.63 (1,360)	96.25 (1,565)	26.05 (371)	27.68 (394)	210.00 (2,488)	229.79 (2,723)	400.00 (4,065)	467.83 (4,754)	145.00 (1,235)	142.12 (1,211)	Nagaland
9	सिक्कीम	39.64 (1,573)	40.10 (1,591)	17.88 (619)	17.79 (616)	122.00 (3,567)	147.80 (4,322)	230.00 (5,838)	282.40 (7,168)	76.00 (1,881)	79.41 (1,966)	Sikkim
10	त्रिपुरा	69.68 (395)	75.96 (430)	28.00 (145)	29.56 (154)	245.00 (1,131)	292.71 (1,351)	440.00 (1,850)	700.17 (2,944)	200.00 (741)	201.12 (745)	Tripura
एकूण (I)		1,560.66 (486)	1,563.62 (487)	523.06 (149)	538.88 (154)	3,969.00 (1,016)	4,414.67 (1,130)	7,150.00 (1,670)	9,246.64 (2,159)	2,759.00 (626)	2,575.20 (534)	Sub-Total (I)

Special Category State :

(1)	(2)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(19)	(20)	(21)	(22)	(2)	
II. खास दर्जा नसलेली राज्ये :													Non-Special Category State
1	आंध्र प्रदेश	1,333.58 (277)	1,469.18 (305)	421.50 (82)	450.32 (88)	3,100.00 (557)	3,221.29 (578)	5,200.00 (868)	6,043.62 (1,008)	1,323.00 (202)	1,485.54 (227)	Andhara Pradesh	
2	बिहार	1,296.06 (207)	1,187.17 (190)	356.85 (53)	320.78 (48)	3,225.00 (442)	2,948.71 (404)	5,100.00 (642)	6,033.17 (760)	1,805.00 (212)	1,257.92 (148)	Bihar	
3	गोवा	85.00 (855)	87.38 (879)	30.00 (305)	28.57 (290)	192.00 (1687)	224.42 (1,972)	334.00 (2,872)	438.61 (3,771)	130.00 (1,120)	135.39 (1,166)	Goa	
4	गुजराथ	1,185.76 (392)	1,379.35 (459)	392.00 (121)	456.17 (140)	3,680.00 (1,034)	3,880.45 (1,091)	6,000.00 (1,563)	5,439.18 (1,417)	1,451.00 (355)	1,566.67 (383)	Gujrat	
5	हरियाणा	601.34 (527)	677.18 (593)	227.00 (184)	202.96 (165)	1,800.00 (1,318)	1,569.47 (1,149)	2,900.00 (1,911)	2,583.92 (1,673)	700.00 (432)	615.02 (380)	Haryana	
6	कर्नाटक	997.67 (304)	1,079.83 (529)	299.00 (85)	317.60 (90)	2,265.00 (583)	2,665.47 (686)	3,500.00 (830)	3,937.50 (934)	1,120.00 (252)	1,172.70 (263)	Karnataka	
7	केरळ	568.96 (242)	667.71 (284)	170.00 (69)	223.87 (90)	1,550.00 (588)	1,645.39 (624)	2,100.00 (741)	2,299.22 (812)	635.00 (220)	596.05 (206)	Kerala	
8	मध्यप्रदेश	1,379.71 (294)	1,437.39 (307)	455.00 (91)	514.83 (103)	3,800.00 (697)	3,864.74 (709)	7000.00 (1,178)	6,574.28 (1,107)	2,00.00 (307)	1,703.51 (262)	Madhya Pradesh	
9	महाराष्ट्र	2,347.61 (415)	2,659.11 (471)	762.50 (126)	813.36 (135)	6,175.00 (942)	6,520.68 (994)	10,500.00 (1,480)	10,826.25 (1,526)	2,450.00 (315)	2,530.22 (328)	Maharashtra	
10	ओरिसा	585.02 (241)	638.00 (263)	191.00 (75)	195.01 (76)	1,500.00 (549)	1,562.20 (572)	2,700.00 (919)	3,162.20 (1,076)	1,250.00 (400)	1,085.75 (347)	Orisa	
11	पंजाब	1,013.49 (675)	940.15 (626)	260.00 (162)	269.27 (168)	1,957.00 (1,117)	1,891.50 (1,080)	3,285.00 (1,746)	3,547.17 (1,885)	905.00 (451)	991.06 (494)	Punjab	
12	राजस्थान	709.24 (241)	867.94 (295)	275.00 (85)	290.19 (90)	2,025.00 (559)	2,134.64 (589)	3,000.00 (746)	3,106.18 (772)	956.00 (220)	973.22 (224)	Rajasthan	
13	तामीळनाडू	1,122.32 (248)	1,149.62 (254)	307.00 (65)	370.07 (78)	3,150.00 (630)	3,583.50 (717)	5,750 (1,077)	6,236.24 (1,168)	1,450.00 (262)	1,495.56 (270)	Taminadu	
14	उत्तर प्रदेश	2,445.86 (249)	2,909.48 (296)	690.00 (65)	825.52 (78)	5,850.00 (505)	6,519.02 (563)	10,447.00 (832)	11,268.94 (897)	3,200.00 (233)	3,026.21 (221)	Uttar Pradesh	
15	पश्चिम बंगाल	1,246.83 (253)	1,253.23 (255)	450.00 (86)	383.21 (73)	3,500.00 (616)	2,433.27 (428)	4,125.00 (672)	4,463.76 (727)	1,328.00 (196)	1,150.65 (172)	West Bengal	
एकूण (II)		16,918.45 (295)	18,402.73 (320)	5,286.85 (86)	5,661.73 (92)	43,769.00 (657)	44,664.75 (671)	71,941.00 (994)	75,915.24 (1,049)	20,703.00 (265)	19,785.47 (254)	Total (II)	
एकूण (I+ II)		18,479.11 (305)	19,966.35 (329)	5,809.91 (90)	6200.61 (96)	47,738.00 (675)	49,079.42 (694)	79,091.00 (1,032)	85,161.88 (1,111)	23,462.00 (285)	22,360.67 (272)	Total (I+II)	

III. केंद्र शासित प्रदेश :

1	अदमान व निकोबार	33.72 (2,278)	28.40 (1,919)	16.03 (921)	7.17 (412)	98.60 (4,844)	98.30 (4,803)	286.00 (11,400)	233.24 (9,330)	97.00 (3,540)	94.38 (3,445)	Union Territories : Andaman and Nicobar
2	चंडीगढ़	39.76 (1,190)	37.30 (1,117)	14.00 (351)	12.30 (306)	108.75 (1,986)	111.72 (2,212)	283.10 (3,265)	212.34 (3,414)	55.97 (896)	51.31 (812)	Chandigarh
3	दादरा व नगर हवेली	9.41 (1,094)	8.87 (1,031)	3.31 (345)	3.35 (349)	23.08 (2,099)	30.02 (2,729)	46.29 (3,826)	45.30 (3,744)	12.99 (955)	11.38 (837)	Dadra and Nagar Haveli
4	दमण व दीव	**	**	**	**	**	**	26.00 (2,857)	39.53 (4,344)	12.58 (1,271)	11.62 (1,174)	Daman and Div
5	दिल्ली	316.01 (630)	341.06 (680)	108.00 (189)	87.99 (154)	800.00 (1,183)	1,042.09 (1,542)	2,000.00 (2,520)	2,631.48 (3,316)	800.00 (872)	742.81 (810)	Delhi
6	लक्षद्वीप	6.23 (1,731)	5.14 (1,428)	3.00 (750)	1.73 (432)	20.35 (4,845)	28.25 (6,728)	43.90 (9,977)	67.57 (15,357)	22.00 (4,400)	20.55 (4,110)	Lakshdeep
7	पोंडिचेरी	34.04 (635)	34.56 (645)	11.57 (200)	10.85 (187)	71.54 (1,128)	98.96 (1,561)	170.00 (2,457)	232.56 (3,361)	70.00 (885)	65.68 (830)	Pondicherry
एकूण (III)		439.17 (714)	455.33 (740)	155.91 (220)	123.39 (175)	1,112.33 (1,347)	1,410.94 (1,708)	2,774.29 (2,844)	3,462.02 (3,549)	1,070.54 (960)	997.73 (895)	Total (III)
सर्व एकूण (I+II+III)		18,918.28 (309)	20,412.68 (333)	5,965.82 (91)	6,324.00 (97)	48,850.33 (683)	50,480.36 (706)	81,865.29 (1,054)	88,623.90 (1,142)	24,532.54 (2,94)	23,358.40 (280)	Grand Total (I+II+III)
केन्द्रशासित प्रदेश (वर्ष)		1976	1976	1979	1979	1983	1983	1987	1987	1990	1990	Population Estimates used (year).

टीप. --- कृषातील आकडे हे दरडोई तरतूद/खर्च (रुपयांत) दर्शवतात.

① तेव्हा राज्य/केंद्रशासित प्रदेश नव्हते.

* आसाममध्ये समाविष्ट.

② केंद्रशासित प्रदेश म्हणून १९६५-६६ मध्ये अस्तित्वात आले.

** गोव्यामध्ये समाविष्ट.

राज्य/केंद्रशासित प्रदेश यांनी त्यांच्या वार्षिक योजना १९९१-९२ च्या प्रारूप मध्ये

कळवित्याप्रमाणे.

आधार. --- योजना आयोग (राज्य योजना विभाग). भारत सरकार, नवी दिल्ली.

Note—Figures in brackets are the per Capita outlays/expenditure in Rs.

① Was not State/Union Territories then.

* Included under Assam.

② The UT came into existence during 1965-66.

** Included in Goa.

As reported by States/UTs in their Draft Annual Plan Document for 1991-92.

Source.—Planning Commission (State Plan Division) Govt. of India, New Delhi.

राज्य/केंद्र शासित प्रदेशांची पहिली योजना ते आठवी पंचवार्षिक योजनेतील दरडोई प्रस्तावित तरतूद/खर्च

Per Capita Plan Outlay/Expenditure First Plan (1951-56) to Eight Plan (1992-97) and Annual Plan 1994-95 States/Union Territories

अनुक्रमिक Serial No.	राज्य/केंद्र शासित प्रदेश	वार्षिक योजना Annual Plan (1991-92)	सर्व Expenditure (24)	आठवी योजना Eight Plan (1992-97)	मान्य तरतूद Agreed Outlay (25)	वार्षिक योजना Annual Plan (1992-93)	तरतूद Outlay (26)	सर्व Expenditure (27)	वार्षिक योजना Annual Plan (1993-94)	तरतूद Outlay (28)	सर्व Expenditure (29)	वार्षिक योजना Annual Plan (1994-95)	तरतूद Outlay (30)	सर्व Expenditure (31)	State/Union Territories
(1)	(2)	(23)	(24)	(25)	(25)	(26)	(26)	(27)	(28)	(28)	(29)	(30)	(30)	(31)	(2)
Special Category State :															
1	अरुणाचल प्रदेश	230.00 (2638)	206.87 (2372)	1155.00 (12313)	245.00 (2744)	233.61 (2616)	290.00 (3169)	..	335.00 (3571)	Arunachal Pradesh
2	आसाम	300.00 (354)	695.50 (308)	4,662.00 (1934)	960.00 (416)	655.44 (284)	1,027.00 (435)	..	1,051.00 (436)	Assam
3	हिमाचल प्रदेश	405.00 (778)	407.40 (783)	2,502.00 (4544)	486.00 (916)	490.98 (826)	560.00 (1036)	..	650.00 (1181)	Himachal Pradesh
4	जम्मू व काश्मिर	720.00 (926)	649.02# (835)	4,000.00 (4609)	820.00 (1031)	620.00 (780)	880.00 (1082)	..	950.00 (1142)	Jammu and Kashmir
5	मणिपूर	195.00 (1053)	184.50 (997)	979.00 (4934)	210.00 (1108)	170.95 (902)	230.00 (1186)	..	240.00 (1210)	Manipur
6	मेघालय	205.00 (1147)	187.20 (1047)	1029.00 (5371)	241.00 (1317)	198.98 (1087)	281.00 (1501)	..	281.00 (1467)	Meghalaya
7	मिझोराम	152.00 (2181)	151.67 (2176)	763.00 (9974)	160.00 (2225)	165.17 (2297)	185.00 (2493)	..	207.66 (2715)	Mizoram
8	नागालँड	168.00 (1375)	159.62 (1308)	844.00 (6284)	185.00 (1467)	110.55 (877)	203.50 (1563)	..	220.00 (1638)	Nagaland
9	सिक्कीम	95.00 (2311)	97.38 (2369)	550.00 (12168)	110.00 (2594)	102.53 (2418)	120.00 (2740)	..	135.00 (2987)	Sikkim
10	त्रिपुरा	225.00 (810)	228.71 (823)	1,130.00 (3797)	282.00 (982)	217.94 (767)	310.00 (1066)	..	310.00 (1042)	Tripura
एकूण		3,195.00 (707)	2,968.07 (657)	17,614.00 (3647)	3,699.00 (901)	2,966.15 (642)	4,086.50 (965)	..	4,379.66 (907)	Sub-Total

II. खास दर्जा नसलेली राज्ये :		Non-Special Category State									
1	आंध्र प्रदेश	1,400.00 (209)	1,674.53 (250)	10,500.00 (1489)	1,660.00 (244)	2,364.04 (347)	1,851.00 (267)	..	2,130.00 (302)	..	Andhara Pradesh
2	बिहार	2,241.00 (257)	1,031.56 (119)	13,000.00 (1399)	2,202.73 (248)	1,149.18 (129)	2,300.00 (253)	..	2,400.00 (258)	..	Bihar
3	गोवा	170.00 (1444)	158.87 (1350)	761.00 (6098)	152.50 (1271)	141.96 (1183)	170.00 (1389)	..	182.00 (1458)	..	Goa
4	गुजराथ	1,750.00 (421)	2,021.89 (486)	11,500.00 (2622)	1,875.00 (443)	1,939.75 (458)	2,137.00 (496)	..	2,240.00 (511)	..	Gujrat
5	हरियाणा	760.00 (458)	681.81 (411)	5,700.00 (3219)	830.00 (489)	748.36 (441)	920.00 (531)	..	1,025.00 (579)	..	Haryana
6	कर्नाटक	1,505.00 (333)	1,597.25 (353)	12,300.00 (2597)	1,915.00 (417)	1,971.41 (429)	3,025.00 (648)	..	3,275.00 (691)	..	Karnatak
7	केरळ	802.00 (274)	672.53 (230)	5,460.00 (1791)	913.00 (308)	825.32 (278)	1,000.00 (333)	..	1,260.00 (413)	..	Kerala
8	मध्य प्रदेश	2,401.00 (360)	1,817.58 (273)	11,100.00 (1568)	2,400.00 (353)	1,992.03 (283)	2,400.00 (346)	..	2,750.00 (389)	..	Madhya Pradesh
9	महाराष्ट्र	2,495.00 (314)	2,988.70 (374)	18,520.00 (2198)	3,160.00 (390)	3,372.80 (416)	3,804.00 (460)	..	4,400.00 (522)	..	Maharashtra
10	ओरिसा	1,400.00 (439)	1,029.74 (323)	10,000.00 (2971)	1,405.00 (433)	1,054.33 (325)	1,450.00 (439)	..	1,951.00 (580)	..	Orisa
11	पंजाब	1,000.00 (491)	1,068.14 (524)	6,570.00 (3,084)	1,500.00 (725)	885.30 (428)	1,250.00 (595)	..	1,450.00 (681)	..	Punjab
12	राजस्थान	1,166.00 (263)	1,184.44 (267)	11,500.00 (2434)	1,400.00 (309)	1,406.67 (310)	1,700.00 (367)	..	2,450.00 (519)	..	Rajasthan
13	तामीळनाडू	1,600.00 (285)	1,651.36 (295)	10,200.00 (1767)	1,751.00 (309)	1,934.59 (342)	2,101.00 (367)	..	2,750.00 (476)	..	Tamilnadu
14	उत्तर प्रदेश	3,700.00 (284)	3,513.53 (251)	21,000.00 (1423)	3,853.00 (270)	3,457.61 (243)	4,050.00 (279)	..	4,562.00 (309)	..	Uttar Pradesh
15	पश्चिम बंगाल	1,482.00 (216)	907.26 (132)	9,760.00 (1354)	1,501.00 (215)	881.59 (127)	1,550.00 (219)	..	1,706.00 (237)	..	West Bengal
एकूण (II)		23,872.00 (300)	21,979.19 (276)	1,57,871.00 (1882)	26,518.23 (327)	24,124.94 (288)	29,708.00 (360)	..	34,531.00 (412)	..	Total (II)
एकूण (I+ II)		27,067.00 (322)	24,947.26 (297)	1,75,485.00 (1978)	30,217.23 (353)	27,061.09 (316)	33,794.50 (388)	..	38,910.66 (439)	..	Total (I+II)

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 30.2

(1)	(2)	(23)	(24)	(25)	(26)	(27)	(28)	(29)	(30)	(31)	(2)
III. केंद्र शासित प्रदेश :											Union Territories :
1	अंदमान व निकोबार	154.00 (5,422)	148.82 (5,240)	685.00 (21,677)	155.00 (5,272)	125.83 (4,280)	156.50 (5,131)	..	205.00 (6,487)	..	Andaman and Nicobar
2	चंडीगड	64.36 (987)	62.17 (953)	400.00 (5,376)	68.00 (997)	65.32 (958)	80.00 (1,122)	..	88.00 (1,183)	..	Chandigarh
3	दादरा व नगर हवेली	21.00 (1,500)	19.17 (1,369)	80.00 (5,263)	18.15 (1,260)	18.16 (1,261)	22.00 (1,486)	..	25.00 (1,645)	..	Dadra and Nagar Haveli
4	दमण व दीव	15.68 (1,537)	14.98 (1,469)	65.00 (5,963)	14.50 (1,381)	14.45 (1,376)	16.00 (1,495)	..	18.50 (1,697)	..	Daman and Div
5	दिल्ली	915.00 (960)	819.15 (859)	4,500.00 (4,250)	920.00 (932)	911.07 (923)	1,075.00 (1,052)	..	1,560.00 (1,453)	..	Delhi
6	लक्षद्वीप	22.46 (4,319)	19.28 (3,708)	120.00 (21,429)	25.00 (4,717)	19.32 (3,645)	32.00 (5,818)	..	32.00 (5,714)	..	Lakshdeep
7	पोंडिचेरी	84.80 (1,043)	81.79 (1,006)	400.00 (4,630)	90.00 (1,084)	87.77 (1,057)	108.00 (1,275)	..	135.00 (1,563)	..	Pondicherry
एकूण (III)	..	1,277.30 (1,104)	1,165.36 (1,007)	6,250.00 (4,872)	1,290.65 (1,077)	1,241.92 (1,037)	1,489.50 (1,201)	..	2,063.50 (1,608)	..	Total (III)
सर्व एकूण (I+II+III)	..	28,344.30 (331)	26,112.62 (307)	1,81,735.00 (2,019)	31,507.88 (363)	28,333.01 (326)	35,284.00 (399)	..	40,974.16 (455)	..	Grand Total (I+II+III)
वापरलेली अंदाजित लोकसंख्या (वर्ष)		1991	1991	1994	1992	1992	1993	..	1994	..	Population Estimates used (year).

टीप. -- कंसातील आकडे हे दरडोई तरतूद/खर्च (रुपयात) दर्शविताने
 @ तेव्हा राज्य/केंद्र शासित प्रदेश नव्हते.

* आसाममध्ये समाविष्ट

@ केंद्र शासित प्रदेश म्हणून १९६५-६६ मध्ये अस्तित्वात आले.

** गोव्यामध्ये समाविष्ट.

राज्य/केंद्रशासित प्रदेश यांनी त्यांच्या वार्षिक योजना १९९१-९२ च्या प्रारूप मध्ये कळविल्याप्रमाणे.

आधार -- योजना आयोग (राज्य योजना विभाग), भारत सरकार, नवी दिल्ली.

प्रत्यक्ष खर्च राज्य शासनाकडून प्राप्त न झाल्यामुळे सुधारित तरतुद द्विरुक्ती करण्यात आली आहे.

\$ "अधुनिक गाव" आणि "समांतर सहकार" यावर आधारित रु. २ कोटी फक्त या राज्याकरीता समाविष्ट केलेले आहे

Note—Figures in brackets are the per Capita outlays/expenditure in Rs.

@ Was not State/Union Territories then.

* Included under Assam.

@ @ The UT came into existence during 1965-66.

** Included in Goa.

As reported by States/UTs in their Draft Annual Plan Document for 1991-92.

Source.—Planning Commission (State Plan Division) Govt. of India, New Delhi.

Actual Expenditure not received from the state govt. Revised outlay repeated.

\$ Includes provision of Rs. 2 Crores for the scheme of "Model villages" and Enquiry Base for co-operatives which has been retained in case of this state only.

३०. पंचवार्षिक योजना/FIVE-YEAR PLAN

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 30.3

राज्य योजना व केंद्र पुरस्कृत योजना/State Plan and Centrally Sponsored Programmes

राज्य योजना/State Plan

(रुपये कोटीत/Rs. in Crores)

अनुक्रमांक Serial No.	विकासाचे शीर्ष	1991-92		1992-93		Head of Development
		नियत व्यय Approved outlay	प्रत्यक्ष Actuals	नियत व्यय Approved outlay	प्रत्यक्ष Actuals	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
1	कृषि व संलग्न सेवा	123.71	116.68	107.00	79.29	Agriculture and allied Services
2	सहकार	26.56	29.28	40.00	23.12	Co-operation
3	जल व वीज विकास	1,082.22	1,322.75	1,162.32	1,187.21	Water and Power Development
4	उद्योग व खाणकाम	100.22	112.78	80.00	95.81	Industry and Mining
5	परिवहन व दळणवळण	150.00	136.36	155.00	218.33	Transport and Communication
6	सामाजिक व सामूहिक सेवा	667.61	522.71	600.70	537.80	Social and Community Services
7	रोजगार हमी योजना	231.54	282.35	183.75	235.00	Employment Guarantee Scheme
8	संकीर्ण	255.25	206.47	221.23	145.32	Other Programmes
एकूण		2,640.00	2,729.38	2,550.00	2,521.88	Grand Total

* यात वैज्ञानिक सेवा, आर्थिक सेवा, सर्वसाधारण सेवा, जिल्ह्याच्या गरजा, मुंबई विकास आणि वर्धा योजना यांचा समावेश आहे.

* Includes Scientific Services, Economic Services, General Services, Needs of Districts, Bombay Development and Wardha Plan.

केंद्र पुरस्कृत योजना/Centrally Sponsored Programmes

(रुपये कोटीत/Rs. in Crores)

अनुक्रमांक Serial No.	विकासाचे शीर्ष	1991-92 सत्यमेव जयते		1992-93		Head of Development
		नियत व्यय Approved outlay	प्रत्यक्ष Actuals	नियत व्यय Approved outlay	प्रत्यक्ष Actuals	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
1	कृषि व संलग्न सेवा	84.28	50.24	49.10	34.75	Agriculture and allied Services
2	सहकार	19.34	9.18	84.53	2.53	Co-operation
3	जल व वीज विकास	39.21	50.04	32.07	24.11	Water and Power Development
4	उद्योग व खाणकाम	29.12	20.67	63.67	23.96	Industry and Mining
5	परिवहन व दळणवळण	0.02	0.48	0.10	0.06	Transport and Communication
6	सामाजिक व सामूहिक सेवा	261.27	285.41	210.26	180.50	Social and Community Services
7	ग्रामीण, भूमिहीन रोजगार हमी योजना	51.34	141.20	194.59	214.96	Rural, Landless Employment Guarantee Scheme.
8	संकीर्ण	32.27	30.26	36.22	33.92	Other Programmes
एकूण		516.85	590.48	670.54	514.79	Grand Total

आधार.—वार्षिक योजना १९९२-९३, १९९३-९४ व १९९४-९५ भाग-२, नियोजन विभाग, मंत्रालय, मुंबई.

Source.—Annual Plan—1992-93, 1993-94 and 1994-95, 1995-96 Part-II, Planning Department, Mantralaya Mumbai

सत्यमेव जयते

३१. संयुक्त भांडवली संस्था

३१.१. संयुक्त भांडवली संस्थांची आकडेवारी या विभागात दिलेली आहे.

31. JOINT STOCK COMPANIES

31.1. Data on Joint Stock Companies are given in this section.

31. संयुक्त भांडवली संस्था/Joint Stock Companies

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 31.1

कार्यरत, नवीन नोंदणी झालेल्या व निर्धारित संस्था
Companies at Work Newly Registered and Liquidated
(1993-94 and 1994-95)

३१ मार्च वर्षाअखेर Year ending 31st March	कार्यरत असलेल्या संस्था Companies at work		वर्षात नोंदणी झालेल्या संस्था Companies Registered during the year		निर्धारित संस्था Companies Liquidated	
	संख्या Number	भरणा केलेले भांडवल (रुपये कोटीत) Paid up capital (Rs. in crore)	संख्या Number	प्राधिकृत केलेले भांडवल (रुपये लाखात) Authorised capital (Rs. in Lakh)	संख्या Number	भरणा केलेले भांडवल (रुपये लाखात) Paid up capital (Rs. in Lakh)
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
1950-51	28,532	775.4	2,104	120.73	830	9.06
1960-61	26,149	1,818.5	1,683	287.05	2,449	N. A.
1970-71	20,322	4,503.6	1,927	333.10	472	6.97
1980-81	62,714	16,144.0	6,616	968.03	391	1,029.29
1990-91	51,675	8,061.08	4,908	50,610.50	26	221.70
1991-92	56,845	10,007.06	5,180	65,451.81	5	0.00
1992-93	2,75,664	94,055.2	5,186	51,596.30	2	3.11
1993-94	68,016	NA	5,997	1,29,513.14	5	0.04
1994-95	77,560	NA	9,563	38,506.00	13	0.00

* अस्थायी/Provisional

N. A. उपलब्ध नाही/Not Available.

आधार.—कंपनी व्यवहार खाते, उद्योग मंत्रालय, भारत सरकार, नवी दिल्ली.

Source.—Department of Company Affairs, Ministry of Industries, Government of India, New Delhi.

31. संयुक्त भांडवली संस्था/Joint Stock Companies

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 31.2 (A)

संयुक्त भांडवली संस्थांची संख्या/Number of Joint Stock Companies OF MAHARASHTRA STATE

(DISTRICT WISE DISTRIBUTION FOR 1993-94)

As on 31-3-94

अनु- क्रमांक Serial No.	जिल्हा (2)	मर्यादित भाग-भांडवल असलेल्या कंपन्या Companies limited by shares		हमीने मर्यादित असलेल्या कंपन्या व नपयासाठी काम न करणाऱ्या संघटना Companies limited by guarantee and association not for profit		एकूण Total (7)	District (8)
		सार्वजनिक Public (3)	खाजगी Private (4)	सार्वजनिक Public (5)	खाजगी Private (6)		
1	बृहन्मुंबई	4,212	49,726	362	77	54,377	Brihan Mumbai
2	ठाणे	59	2,187	3	1	2,250	Thane
3	रायगड	7	132	139	Raigad
4	रत्नागिरी	1	38	39	Ratnagiri
5	सिंधुदुर्ग	..	23	..	1	24	Sindhudurg
6	नाशिक	30	758	9	2	799	Nashik
7	धुळे	4	123	2	..	129	Dhule
8	जळगाव	28	256	284	Jalgaon
9	अहमदनगर	31	280	1	..	292	Ahmednagar
10	पुणे	181	4,602	51	10	4,844	Pune
11	सातारा	25	231	256	Satara
12	सांगली	4	255	259	Sangli
13	सोलापूर	7	248	255	Solapur
14	कोल्हापूर	52	591	5	1	649	Kolhapur
15	औरंगाबाद	31	512	2	..	545	Aurangabad
16	जालना	1	42	43	Jalna
17	परभणी	2	14	16	Parbhani
18	बीड	1	10	11	Beed
19	नांदेड	9	92	1	..	102	Nanded
20	उस्मानाबाद	1	14	15	Osmanabad
21	लातूर	3	33	36	Latur
22	बुलढाणा	4	16	20	Buldhana
23	अकोला	18	85	2	..	105	Akola
24	अमरावती	12	112	124	Amravati
25	यवतमाळ	10	29	39	Yavatmal
26	वर्धा	4	38	1	..	43	Wardha
27	नागपूर	152	1,332	12	4	1,500	Nagpur
28	भंडारा	4	36	40	Bhandara
29	चंद्रपूर	3	18	4	..	25	Chandrapur
30	गडचिरोली	1	1	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		4,897	61,813	455	96	67,261	Maharashtra State

आधार.—कंपनी व्यवहार खाते, कायदा, न्याय आणि कंपनी व्यवहार मंत्रालय, भारत सरकार, नवी दिल्ली.

Source.—Department of Company Affairs, Ministry of Law, Justice and Company Affairs, Government of India, New Delhi.

31. संयुक्त भांडवली संस्था/Joint Stock Companies

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 31.2 (B)

संयुक्त भांडवली संस्थांची संख्या/Number of Joint Stock Companies OF MAHARASHTRA STATE

(DISTRICT WISE DISTRIBUTION FOR 1994-95)

As on 31-3-95

अनु- क्रमांक Serial No. (1)	जिल्हा (2)	मर्यादित भाग-भांडवल असलेल्या कंपन्या Companies limited by shares		हमीने मर्यादित असलेल्या कंपन्या व नफ्यासाठी काम न करणाऱ्या संघटना Companies limited by guarantee and association not for profit		एकूण Total (7)	District (8)
		सार्वजनिक Public (3)	खाजगी Private (4)	सार्वजनिक Public (5)	खाजगी Private (6)		
1	बृहन्मुंबई ..	5,178	56,122	374	77	61,751	Brihan Mumbai
2	ठाणे ..	73	2,694	4	1	2,772	Thane
3	रायगड ..	9	159	168	Raigad
4	रत्नागिरी ..	1	45	46	Ratnagiri
5	सिंधुदुर्ग	29	..	1	30	Sindhudurg
6	नाशिक ..	42	895	9	2	948	Nashik
7	धुळे ..	4	133	2	..	139	Dhule
8	जळगाव ..	31	293	324	Jaigaon
9	अहमदनगर ..	38	316	1	..	355	Ahmednagar
10	पुणे ..	198	5,294	54	10	5,556	Pune
11	सातारा ..	28	270	298	Satara
12	सांगली ..	6	298	304	Sangli
13	सोलापूर ..	8	286	294	Solapur
14	कोल्हापूर ..	56	670	5	1	732	Kolhapur
15	औरंगाबाद ..	41	565	2	..	608	Aurangabad
16	जालना ..	2	53	55	Jalna
17	परभणी ..	2	18	20	Parbhani
18	बीड ..	1	12	13	Beed
19	नांदेड ..	9	100	1	..	110	Nanded
20	उस्मानाबाद ..	1	14	15	Osmanabad
21	लातूर ..	3	46	49	Latur
22	बुलढाणा ..	4	23	27	Buldhana
23	अकोला ..	19	99	2	..	120	Akola
24	अमरावती ..	12	124	136	Amravati
25	यवतमाळ ..	10	33	43	Yavatmal
26	वर्धा ..	4	48	1	..	53	Wardha
27	नागपूर ..	161	1,515	14	4	1,694	Nagpur
28	भंडारा ..	4	39	43	Bhandara
29	चंद्रपूर ..	3	22	4	..	29	Chandrapur
30	गडचिरोली ..	1	2	3	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य ..		5,949	70,217	473	96	76,735	Maharashtra State

आधार.—कंपनी व्यवहार खाते, कायदा, न्याय आणि कंपनी व्यवहार मंत्रालय, भारत सरकार, नवी दिल्ली.

Source.—Department of Company Affairs, Ministry of Law, Justice and Company Affairs, Government of India, New Delhi.

३२. सार्वजनिक अंगिकृत

३२.१. कृषि उद्योग विकास महामंडळ, गृहनिर्माण व क्षेत्र विकास प्राधिकरण आणि महाराष्ट्र राज्य वित्तीय महामंडळाची माहिती या विभागात दिलेली आहे.

32. PUBLIC UNDERTAKINGS

32.1. Data on State Agro-Industries Development Corporation, Housing and Area Development Authority and Maharashtra State Financial Corporation are given in this section.

32. सार्वजनिक अंगिकृत/PUBLIC UNDERTAKINGS

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 32.1

महाराष्ट्र वित्तीय महामंडळाकडून कारखान्यांना दिलेले कर्ज

Number of Units and Amount of Loan advanced by Maharashtra State Financial Corporation to Industries
(1993-94 & 1994-95)

(रुपये लाखात/Rs. in lakhs)

अनु- क्रमांक Serial No.	उद्योगाचे प्रकार	कारखान्यांची संख्या Number of units		मंजूर झालेली रक्कम Amount sanctioned		वाटप झालेली रक्कम Amount disbursed		Type of Industry
(1)	(2)	(A)	(B)	(A)	(B)	(A)	(B)	(2)
1	खाणकाम	7	14	116.45	141.51	49.43	106.82	Mining and Quarrying
2	अन्नपदार्थांचे उत्पादन (पेय पदार्थांचे उत्पादन सोडून)	115	140	1,802.03	3,009.46	879.39	2,167.86	Food manufacturing Industry (except Beverage Industry).
3	कापडाचे उत्पादन	71	49	2,493.75	1,650.97	1,010.05	1,454.52	Mfg. of Textiles
4	कापडाच्या वस्तूंचे उत्पादन, पादत्राणे व इतर सर्व वापरावयाच्या वस्तू	1,503	2,503	387.75	727.20	127.17	670.52	Mfg. of footwear and other wearing Apparels and made up Textile goods.
5	लाकूड व बुचाचे उत्पादन वस्तू (फर्निचर सोडून)	5	..	110.64	..	5.82	98.65	Mfg. of wood and cork (except Mfg. of furniture).
6	फर्निचर वगैरे यांचे उत्पादन	6	6	42.47	48.55	51.75	35.25	Mfg. of furniture & fixtures
7	कागद, कागदाच्या वस्तू यांचे उत्पादन	54	52	983.05	1,769.60	631.22	787.08	Mfg. of paper & paper product
8	मुद्रण, प्रकाशन आणि तत्सम उद्योग	41	40	548.39	677.27	296.62	442.46	Printing, Pub. & allied industries
9	कातडी, कातडीच्या वस्तूंचे उत्पादन	1	1	3.30	0.94	394.28	7.98	Mfg. of leather and leather product
10	रबराचे उत्पादन	19	24	301.60	579.80	324.75	398.45	Mfg. of rubber products
11	रसायने, रासायनिक पदार्थांचे उत्पादन	212	192	4,615.90	6,158.80	3,480.79	5,041.22	Mfg. of chemical and chemical products
12	पेट्रोलियम व दगडी कोळशाचे उत्पादन	2	8	114.00	354.90	33.30	220.45	Mfg. of products of petroleum and coal
13	अधातू व खनिज पदार्थांचे उत्पादन ..	50	36	685.66	587.06	574.18	349.91	Mfg. of Non-Metallic and mineral products.
14	मूलभूत धातू उत्पादन	12	11	289.20	468.55	271.68	527.32	Basic Metal Industries
15	धातूच्या वस्तूंचे उत्पादन (यंत्र व परिवहन सामुग्री सोडून) ..	221	219	4,453.72	6,341.81	2,548.88	3,846.65	Mfg. of Metal products (except machinery and transport equipments).
16	यंत्रसामुग्री उत्पादन (विद्युत यंत्र सामुग्री सोडून)	46	58	569.44	1,566.57	324.99	637.78	Mfg. of Machinery (except electrical machinery).
17	विद्युत यंत्रसामुग्री, साधने उपकरणे व सुटे भाग.	63	48	1,398.55	1,073.47	557.23	912.75	Mfg. of electrical Machinery, apparatus, appliances etc.
18	परिवहन सामुग्री उत्पादन	14	11	178.43	326.55	100.39	226.06	Mfg. Transport Equipments
19	इतर उत्पादक कारखाने	318	295	5,608.38	5,437.49	4,629.72	3,921.10	Miscellaneous Mfg. Industry
20	विद्युत वायु आणि बाष्प जलनिःसारण सेवा.	1	..	50.00	..	20.99	Electricity Gas, Steam and Sanitary Services.
21	हॉटेल उद्योग	131	116	3,027.60	3,639.05	1,475.30	2,167.75	Hotel Industry
22	परिवहन उद्योग (अ) मार्ग परिवहन (ब) जल मार्ग परिवहन	236	128	340.38	274.54	260.00	214.98	Transport Industry (a) Road Transport (b) Water Transport
23	तंबाखुचे उद्योग	2	..	242.70	23.78	6.85	Tobacco Industry
24	औद्योगिक वसाहती	1	..	90.00	89.60	Industrial Estates.
एकूण ..		3,128	3,955	28,160.69	35,185.29	18,050.72	24,411.50	Total

* A = 1993-94

B = 1994-95

आधार.—महाराष्ट्र राज्य वित्तीय महामंडळ, मुंबई.

Source.—Maharashtra State Financial Corporation, Mumbai.

32. सार्वजनिक अंगिकृत/PUBLIC UNDERTAKINGS

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 32.2

गृहनिर्माण विकास मंडळास मिळालेले कर्ज व बांधलेली घरे

Loans received and Houses constructed by the Housing Development Board
(1993-94 & 1994-95)

अनुक्रमांक Serial No.	वर्ष Year	कर्ज Loans			घरांची संख्या Number of Houses				एकूण Total
		महाराष्ट्र शासनाकडून (रु. लाखात) From State Govt. (Lakh Rs.)	हुडकोकडून (रु. लाखात) From HUDCO (Lakh Rs.)	एकूण (रु. लाखात) Total (Lakh Rs.)	आर्थिक दुर्बल गट EWS	अल्प उत्पन्न गट LIG	मध्यम उत्पन्न गट MIG	उच्च उत्पन्न गट HIG	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
1	1970-71	126.25	..	126.25	450	600	164	..	1,214
2	1980-81	161.45	99	260.45	4,513	5,420	704	..	10,637
3	1985-86	1,031.00	699	1,730.00	2,105	761	608	..	3,474
4	1990-91	897.35	2,194.40	3,091.75	1,179	2,563	708	244	4,694
5	1991-92	238.97	983.70	1,222.67	1,676	3,670	1,006	290	6,642
6	1992-93	161.43	1,422.60	1,584.03	200	6,816	964	1,166	9,146
7	1993-94	329.26	2,820.37	3,149.63	584	5,346	1,217	546	7,693
8	1994-95	70.82	36.87	107.69	119	2,616	1,033	405	4,173

१९९३-९४ व १९९४-९५ च्या रकाना क्र. (६) ते (१०) मधील माहितीची जिल्हावार विभागणी पुढील प्रमाणे आहे.

Districtwise break-up of data in Col. 6 to 10 of 1993-94 & 1994-95 is as under.

सत्यमेव जयते

32. सार्वजनिक अंगिकृत/PUBLIC UNDERTAKINGS

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 32.3

महाराष्ट्र कृषि उद्योग मंडळाची निवडक साध्य विषयक सांख्यिकी

Statistics Relating to Selected Achievements of State Agro-Industrial Corporation
(1993-94 & 1994-95)

अनुक्रमिक Serial No.	बाब (2)	परिमाण (3)	1970-71 (4)	1980-81 (5)	1990-91 (6)	1992-93 (7)	1993-94 (8)	1994-95 (9)	Unit (3)	Item (2)
1	रासायनिक खातांचे वाटप :									
	(i) व्यापार	मे. टन	..	65,838	3,07,962	3,39,434	3,65,922	2,90,946	MT	(i) Trading
	(ii) उत्पादन	मे. टन	..	1,18,726	2,15,266	2,04,420	1,87,852	2,11,525	MT	(ii) Manufacturing
	(A) एनपीके	मे. टन	..	2,624	5	4,124	3,286	3,557	MT	(A) NPK
	(B) एसएमपी	मे. टन	2,97,577	4,43,936	2,75,680	3,12,726	PKTS	(B) SMP
	(C) बायो-फर्टिलायझर	पीकेटीएस	(C) Bio-Fertilizers
2	किटकनाशक :									
	(A) व्यापार	मे. टन	..	3,069	4,286	1,140	733	..	MT	(A) Trading
	(B) उत्पादन	लिटर	..	1,96,464	6,89,570	6,85,995	14,923	..	Liter	(B) Manufacturing
		मे. टन	394	..	MT	
		लिटर	7,93,597	..	Liter	
3	पशु खाद्य :									
	(A) व्यापार	मे. टन	281	..	593	MT	(A) Trading
	(B) उत्पादन	मे. टन	..	47,190	32,645	36,246	27,989	20,631	MT	(B) Manufacturing
4	नोगा :									
	(A) व्यापार	मे. टन	..	669	55	41	MT	(A) Trading
	(B) उत्पादन	मे. टन	..	2,525	2,831	2,604	2,232	2,123	MT	(B) Manufacturing
5	बीया (व्यापार)	मे. टन	..	25,670	MT	Seed (Trading)
6	बीज रोप (व्यापार)	सख्या	56,182	1,25,365	91,311	27,927	Nos.	Seedling Plant (Trading)
7	लोखंड व पोलाद (व्यापार)	मे. टन	..	1,358	1,698	227	MT	Iron and Steel (Trading)

३३. सार्वजनिक प्रशासन व निवडणूक सांख्यिकी :

३३.१. महाराष्ट्र राज्यातील सर्व ग्रामपंचायती, नगरपरिषदा/महानगरपालिका व जिल्हा परिषदा यांचे उत्पन्न व खर्च यासंबंधीची माहिती या विभागात दिली आहे.

३३.२. ग्रामपंचायतीचे उत्पन्न व खर्चासंबंधीची माहिती अनुक्रमे सुरुवातीची शिल्लक व अखेरची शिल्लक वगळून दिलेली आहे. उत्पन्न या शीर्षाखाली अनुदाने, कर व इतर उत्पन्न यासंबंधीची स्वतंत्र माहिती दर्शविली आहे. अनुदानामध्ये शासकीय अनुदाने तसेच जिल्हा परिषदा व पंचायत समित्यांकडून विकासविषयक कामांसाठी मिळालेल्या अनुदानांचा समावेश आहे. शासकीय अनुदाने मुख्यतः जमीन महसूल अनुदान, समीकरण अनुदान व स्थानिक उपकर अनुदान ही आहेत. इतर करांमध्ये ग्रामपंचायतीने लादलेले कर व दर यांचा समावेश आहे तसेच ग्रामपंचायतीच्या इतर उत्पन्नाची साधने म्हणजे अंशदाने, देणग्या, बक्षिसे आणि नियमांचा भंग केल्याबद्दल दंड ही आहेत.

३३.३. प्रत्येक नगरपालिकेचे उत्पन्न (१) दर व कर व (२) इतर साधने यांनुसार दर्शविले आहे. मुख्यत्वे महागाई भत्ता, रस्ते, पाणीपुरवठा, शिक्षण, वैद्यकीय बाबी आणि जमीन महसूलाची टक्केवारी वगैरे यासाठी दिलेल्या शासकीय अनुदानांचा समावेश " इतर साधने " यात आहे. असाधारण उत्पन्नामध्ये कर्जे, आगाऊ रकमा, ठेवी, विक्रीसाठी मिळालेले उत्पन्न यांचा समावेश आहे. याच धर्तीवर महापालिकांच्या उत्पन्नासंबंधीची माहिती दिली आहे. नगरपालिका व महापालिका यांच्या खर्चाचा तपशील नेहमीचा व असाधारण खर्च आणि कर्जे असा स्वतंत्रपणे दिला आहे. नेहमीच्या खर्चाचा तपशील सहा ढोबळ लेखा शीर्षाखाली दर्शविला असून त्यात भांडवली व महसुली खर्च समाविष्ट आहे. मुंबई महापालिकेचे लेखे (१) शहरक्षेत्र, (२) उपनगर क्षेत्र, (३) विस्तारीत उपनगर क्षेत्र, (४) शिक्षण निधी, (५) सुधार योजना व (६) शहर व उपनगरे यांसाठी गलिच्छ वस्ती निर्मूलन योजना, या बाबीसाठी स्वतंत्र ठेवले आहेत. संपूर्ण मुंबई महापालिकेसाठी एकूण बेरीज ही वरील लेखांमध्ये एकत्रिकरण करून व लेखांतर्गत फेरफार वगळून केली आहे. मात्र यामध्ये बेस्ट उपक्रमांचे उत्पन्न व खर्च यांचा समावेश केला नाही. नागपूर महापालिकेच्या बाबतीत उत्पन्न व खर्च दर्शविताना नागपूर सुधार प्रन्यासचा त्यात समावेश केला नाही. या बाबतीत असे नमूद करण्यात येते की, सर्व नगरपरिषदा व महापालिका उत्पन्न व खर्चाचे लेखे समान पद्धतीने ठेवत नाहीत. परिणामतः तुलनात्मक आकडेवारी तयार करणे फार कठीण जाते. त्यामुळे येथे दिलेली आकडेवारी ही ढोबळमानाने केलेले वर्गीकरण समजावे.

३३.४. जिल्हापरिषदांचे उत्पन्न व खर्च यात अनुक्रमे सुरुवातीची शिल्लक व अखेरची शिल्लक यांचा समावेश नाही. उत्पन्न हे चार उपशीर्षाखाली दर्शविले आहे. ती अशी (१) स्वनिर्मिती, (२) शासकीय

33. PUBLIC ADMINISTRATION AND ELECTORAL STATISTICS :

33.1. Information on income and expenditure of all Village Panchayats, Municipal Councils, Municipal Corporations and Zilla Parishads is given in this section.

33.2. Income and expenditure of Village Panchayats are exclusive of opening and closing balance respectively. Under income, information is separately shown under grants, taxes and other income, grants include Government grants as well as grants from Zilla Parishads and Panchayat Samitis for development activities, Government grants are mainly Land Revenue grants, equalization grants and "Local cess grants." The other taxes include other taxes and fees imposed by the Village Panchayats. Similarly, the other income of Village Panchayats is contributions, donations, gifts and fines for contraventions of rules.

33.3. The receipts position of each Municipal body is shown according to (i) Municipal rates and taxes and (ii) other sources. Government grants under (ii) other sources are mainly grants on account of dearness allowance, grants for roads, for water-supply, for educational purposes for medical purposes and on account of percentage in land revenue, etc. The income from extraordinary receipts and debts includes loans, advances, deposits, sale-proceeds, etc, similar income position in respect of Municipal Corporations is also given. The expenditure by Municipal Councils and by Municipal Corporations has been shown separately under current and under extraordinary expenditure and debts. The break-up of current expenditure is shown under six broad heads of the expenditure and includes both capital and revenue expenditure. The accounts of the Bombay Municipal Corporation are maintained separately for (i) city area, (ii) suburban area, (iii) extended suburban area, (iv) education fund, (v) improvement scheme, and (vi) slum clearance scheme for city and suburban areas. The totals for the entire Bombay Municipal Corporation are arrived at by summing up the above accounts excluding the inter-account transfers. They however, do not cover the income and expenditure of Bombay Electricity Supply and Transport Undertakings. In the case of Nagpur Municipal Corporation income and expenditure of Nagpur Improvement Trust is not included. It may be mentioned here that all the Municipalities do not follow a uniform procedure for presentation of statistics regarding income and expenditure, with the result that it was very difficult to build up these statistics on comparable basis. The figures shown in these statements may, therefore, be regarded as only broad distribution into the items shown.

33.4. The receipts and expenditure of the Zilla Parishads are exclusive of opening balance and closing balance, respectively. The receipts are shown under four sub-heads viz. (i) Self-raised

अनुदाने, (३) अभिकरण योजनांसाठी अनुदाने व (४) कर्जे, स्वनिर्मित उत्पन्नामध्ये मुख्यत्वे जमीन महसूल उपकर, स्थानिक उपकर, जमीन महसूल, इतर कर व जिल्हापरिषदांना लादलेले कर व दर यांचा समावेश आहे. शासकीय अनुदानात मुख्यत्वे जमीन महसूल अनुदान सहेतूक अनुदान, आस्थापना अनुदान, योजना अनुदान, गट अनुदान इत्यादींचा समावेश आहे. खर्चाचा तपशील (१) सर्वसाधारण प्रशासन, (२) शिक्षण, (३) समाज विकास, (४) कर्ज विभाग व (५) इतर या पाच भागात दर्शविला आहे. समाज विकासासाठी दर्शविलेल्या खर्चांमध्ये "संकीर्ण विभाग" या शीर्षाखाली खर्चाचा समावेश नाही, तसेच हा खर्च फक्त महसुली खर्च असून त्यात भांडवली खर्च व कर्जे व आगाऊ रकमा यांचा समावेश नाही, परंतु त्यात स्थानिक विकास कामे, अभिकरण योजना, प्रशिक्षण योजना आणि सर्वसाधारण योजना यावरील महसुली खर्चाचा समावेश आहे.

३३.५. सार्वजनिक निवडणुकीचे निकाल लोकसभा व विधानसभा करिता आणि पक्षानुसार झालेले एकूण मतदान इत्यादींची माहिती ह्यात दिलेली आहे.

resources. (ii) Government grants, (iii) grants for agency schemes and (iv) debt section, Self-raised resources are mainly land revenue cess, local cess, local revenues, other taxes and fees imposed by the Zilla Parishads. While Government grants are mainly land revenue grants, purposive grants, establishment grants, plan grants, block grants etc. The expenditure is likewise shown under five broad heads, viz. (i) General administration, (ii) education, (iii) community development, (iv) debt section and (v) others. The expenditure under community development is exclusive of expenditure under the head miscellaneous departments. It is also restricted to revenue expenditure and does not include capital expenditure and loans and advances. However, it includes revenue expenditure under local development works, agency scheme, training scheme and other general schemes.

33.5. Results of General election of Lok Sabha and Vidhan Sabha partywise votes polled etc. are given this section.

33. लोकप्रशासन व सभासदाबाबतची आकडेवारी / PUBLIC ADMINISTRATION AND ELECTORAL STATISTICS

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 33.1 (A)

जिल्हा परिषदांचे क्षेत्र. लोकसंख्या, सभासद आणि उत्पन्न व खर्च

Number, Area, Population, Membership, Income and Expenditure of Zilla Parishad

(1993-94)

अ. क्र. Sr. No.	जिल्ह्याचे नाव	व्यापलेले क्षेत्र Area covered Rural चौ कि. मी./ sq. k. m.	लोकसंख्या Population (1991 census)	सभासदांची संख्या Membership नामनिर्देशित निवडून आलेले Noni- Elected nated		एकूण Total	एकूण उत्पन्न (रु. लाखात) Total Income (Rs. in lakh)	एकूण खर्च (रु. लाखात) Total Expenditure (Rs. in lakh)	District
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
1	ठाणे	8,925	18,55,919	5	62	67	12,470	13,364	Thane
2	रायगड	7,056	14,96,176	3	61	64	10,656	10,699	Raigad
3	रत्नागिरी	8,174	14,06,001	5	62	67	10,974	10,935	Ratnagiri
4	सिंधुदूर्ग	5,182	7,69,002	..	54	54	7,096	6,996	Sindhudurg
कोकण विभाग		29,337	55,27,098	13	239	252	41,196	41,994	Konan Division
5	नाशिक	15,108	24,82,267	18	71	89	16,623	16,224	Nashik
6	धुळे	13,046	20,15,874	4	70	74	11,565	11,565	Dhule
7	जळगाव	11,622	23,12,965	..	69	69	12,266	12,566	Jalgaon
8	अहमदनगर	16,678	28,39,454	5	75	80	17,937	18,381	Ahmednagar
नाशिक विभाग		56,454	96,50,560	27	285	312	58,391	58,736	Nasik Division
9	पुणे	15,237	27,25,503	11	74	85	22,213	22,100	Pune
10	सातारा	10,169	21,35,532	11	68	79	15,489	15,642	Satara
11	सांगली	8,272	17,07,041	..	89	89	11,819	11,738	Sangli
12	सोलापूर	14,571	23,01,574	5	69	74	13,896	14,184	Solapur
13	कोल्हापूर	7,539	22,02,505	..	68	68	14,254	14,319	Kolhapur
पुणे विभाग		55,788	1,10,72,155	27	368	395	77,671	77,983	Pune Division
14	औरंगाबाद	9,901	14,88,636	3	72	75	9,955	9,800	Aurangabad
15	जालना	7,612	11,33,697	4	55	59	6,542	6,636	Jalna
16	परभणी	10,816	16,40,436	..	61	61	9,304	9,683	Parbhani
17	बीड	10,652	14,95,104	10	60	70	10,725	10,684	Beed
18	नांदेड	10,401	18,24,234	5	63	68	12,852	12,737	Nanded
19	उस्मानाबाद	7,327	10,82,447	3	55	58	8,965	8,799	Osmanabad
20	लातूर	7,087	13,34,773	..	60	60	9,855	9,747	Latur
औरंगाबाद विभाग		63,796	99,99,327	25	426	451	68,198	68,086	Aurangabad Division
21	बुलढाणा	9,525	14,97,964	1	64	65	10,376	10,168	Buldhana
22	अकोला	10,427	15,79,940	..	61	61	11,375	11,084	Akola
23	अमरावती	11,976	14,82,928	13	60	73	12,089	11,876	Amravati
24	यवतमाळ	13,514	17,20,213	13	63	76	12,902	12,928	Yavatmal
अमरावती विभाग		45,442	62,81,045	27	248	275	46,742	46,056	Amravati Division
25	वर्धा	66,279	7,83,840	5	51	56	5,476	5,457	Wardha
26	नागपूर	9,579	12,56,225	5	57	62	10,690	11,038	Nagpur
27	भंडारा	9,254	18,31,735	5	66	71	14,075	14,128	Bhandara
28	चंद्रपूर	11,315	12,75,171	10	58	68	10,936	10,867	Chandrapur
29	गडचिरोली	14,356	7,18,445	26	50	76	6,158	6,084	Gadchiroli
नागपूर विभाग		50,783	58,65,416	51	282	333	47,335	47,574	Nagpur Division
महाराष्ट्र राज्य		3,01,600	4,83,95,601	170	1,848	2,018	3,39,533	3,40,429	Maharashtra State

33. लोक प्रशासन व निवडणूक सांख्यिकी / PUBLIC ADMINISTRATION AND ELECTORAL STATISTICS

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 33.1 (B)

जिल्हा परिषदांचे क्षेत्र, लोकसंख्या, सभासद आणि उत्पन्न व खर्च

Number, Area, Population, Membership, Income and Expenditure of Zilla Parishad

(1994-95)

अ. क्र. Sr. No.	जिल्हाचे नाव	व्यापलेले क्षेत्र Area covered चौ कि मी./ sq. k. m.	लोकसंख्या Population (1994 census)	सभासदांची संख्या Membership		एकूण Total	एकूण उत्पन्न (रु. लाखात) Total Income (Rs. in lakh)	एकूण खर्च (रु. लाखात) Total Expenditure (Rs. in lakh)	District
				नामनिर्देशित Nomi- nated	निवडून आलेले Elected				
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(2)
1	ठाणे	8,925	21,50,795	9	57	66	10,249	10,245	Thane
2	रायगड	7,056	15,88,833	5	61	66	7,074	7,032	Raigad
3	रत्नागिरी	8,174	14,47,225	10	59	69	6,705	6,711	Ratnagiri
4	सिंधुदूर्ग	5,182	7,91,691	..	54	54	4,256	4,055	Sindhudurg
5	नाशिक	15,108	26,81,166	..	66	66	11,122	11,449	Nashik
6	धुळे	13,046	21,46,438	5	69	74	8,056	8,040	Dhule
7	जळगाव	11,622	24,48,886	..	69	69	7,898	7,806	Jalgaon
8	अहमदनगर	16,678	30,30,762	28	74	102	11,976	11,781	Ahmednagar
9	पुणे	15,237	29,77,187	5	84	89	15,410	15,269	Pune
10	सातारा	10,169	22,51,115	11	68	79	10,273	10,034	Satara
11	सांगली	8,272	18,01,572	25	64	89	8,179	8,329	Sangli
12	सोलापूर	14,571	24,51,321	..	69	69	9,089	9,023	Solapur
13	कोल्हापूर	7,539	23,14,765	5	73	78	9,296	9,090	Kolhapur
14	औरंगाबाद	9,901	16,86,296	5	54	59	7,532	7,403	Aurangabad
15	जालना	7,612	12,84,409	4	54	58	4,522	4,539	Jalna
16	परभणी	10,816	17,05,623	9	60	69	7,025	6,832	Parbhani
17	बीड	10,652	15,87,104	10	58	68	7,074	7,152	Beed
18	नांदेड	10,401	19,94,758	5	63	68	8,916	8,691	Nanded
19	उस्मानाबाद	7,327	11,81,117	3	55	58	6,896	6,975	Osmanabad
20	लातूर	7,087	14,56,172	..	57	57	7,204	7,231	Latur
21	बुलढाणा	9,525	16,01,110	1	63	64	7,133	6,464	Buldhana
22	अकोला	10,427	16,70,048	..	61	61	7,293	7,190	Akola
23	अमरावती	11,976	15,53,417	5	64	69	8,573	8,370	Amravati
24	यवतमाळ	13,514	18,09,576	13	63	76	8,780	8,690	Yavatmal
25	वर्धा	6,279	8,13,634	5	51	56	4,048	4,051	Wardha
26	नागपूर	9,579	13,50,381	..	57	57	8,523	8,486	Nagpur
27	भंडारा	9,254	18,98,385	5	64	69	8,415	8,300	Bhandara
28	चंद्रपूर	11,315	13,60,777	3	60	63	7,387	6,999	Chandrapur
29	गडचिरोली	14,356	7,66,917	26	50	76	4,640	4,727	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		3,01,600	5,18,01,480	197	1,801	1,998	2,33,544	2,30,964	Maharashtra State

33. सार्वजनिक प्रशासन व निवडणूक सांख्यिकी / PUBLIC ADMINISTRATION AND ELECTORAL STATISTICS

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 33.2 (A)

जिल्हा परिषदांच्या प्रमुख शीर्षखालील उत्पन्न दर्शविणारा तक्ता

Income of Zilla Parishads by Major Heads

(1993-94)

(रु. लाखात)

(Rs. in Lakhs)

अ. क्र. Sr. No.	जिल्हा (2)	स्थानिक दर व कर Local Rates and Taxes	शुल्कापासून उत्पन्न Income from Fees	अंशदाने Contribution From					एकूण उत्पन्न सुरुवातीची शिल्लक वगळून Total Income Excluding opening Balance	District (2)
		(3)	(4)	मालमत्तेवर आधारित Board Property	शिक्षण Education	वैद्यकीय सेवा Medical Health	सहाय्यक अनुदाने Grants in aid	इतर साधने Other Sources	(10)	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(2)
1	ठाणे	30	6	..	93	5	6,376	5,960	12,470	Thane
2	रायगड	49	4	..	2	4	5,376	5,221	10,656	Raigad
3	रत्नागिरी	17	11	2	4,963	5,981	10,974	Ratnagiri
4	सिंधुदूर्ग	19	3	2	3,326	3,746	7,096	Sindhudurg
	कोकण विभाग	115	10	..	109	13	20,041	20,908	41,196	Kokan Division
5	नाशिक	128	2	..	10	2	6,882	9,599	16,623	Nashik
6	धुळे	49	3	..	21	1	6,609	4,882	11,565	Dhule
7	जलगाव	137	14	..	7,001	5,114	12,266	Jalgaon
8	अहमदनगर	98	1	..	2	1	7,184	10,651	17,937	Ahmednagar
	नाशिक विभाग	412	6	..	47	4	27,676	30,246	58,391	Nashik Division
9	पुणे	182	2	..	36	1	7,761	14,231	22,213	Pune
10	सातारा	82	3	..	3	3	8,505	6,893	15,489	Satara
11	सांगली	58	13	1	4,959	6,788	11,819	Sangli
12	सोलापूर	39	2	..	21	2	6,442	7,390	13,896	Solapur
13	कोल्हापूर	64	1	..	8	5	7,276	6,900	14,254	Kolhapur
	पुणे विभाग	425	8	..	81	12	34,943	42,202	77,671	Pune Division
14	औरंगाबाद	51	2	..	2	1	5,688	4,211	9,955	Aurangabad
15	जालना	24	2	1	3,650	2,865	6,542	Jalna
16	परभणी	74	1	4	5,251	3,974	9,304	Parbhani
17	बीड	68	6	69	4,825	5,757	10,725	Beed
18	नांदेड	60	1	..	3	7	5,900	6,881	12,852	Nanded
19	उस्मानाबाद	24	2	..	4,389	4,550	8,965	Osmanabad
20	लातूर	32	1	..	1	1	6,362	3,458	9,855	Latur
	औरंगाबाद विभाग	333	4	..	17	83	36,065	31,696	68,198	Aurangabad Division
21	बुलढाणा	36	1	..	223	3	5,040	5,073	10,376	Buldhana
22	अकोला	68	8	..	186	1	5,621	5,491	11,375	Akola
23	अमरावती	78	8	..	60	3	5,222	6,718	12,089	Amravati
24	यवतमाळ	37	3	..	129	1	6,157	6,575	12,902	Yavatmal
	अमरावती विभाग	219	20	..	598	8	22,040	23,857	46,742	Amravati Division
25	वर्धा	29	1	..	2	1	2,684	2,759	5,476	Wardha
26	नागपूर	124	9	..	60	1	5,833	4,663	10,690	Nagpur
27	भंडारा	40	12	..	556	..	5,244	8,223	14,075	Bhandara
28	चंद्रपूर	25	35	—12	5,715	5,173	10,936	Chandrapur
29	गडचिरोली	21	1	..	20	1	2,940	3,175	6,158	Gadchiroli
	नागपूर विभाग	239	23	..	673	—9	22,416	23,993	47,335	Nagpur Division
	महाराष्ट्र राज्य	1,743	71	..	1,525	111	1,63,181	1,72,902	3,39,533	Maharashtra State

33. सार्वजनिक प्रशासन व निवडणूक सांख्यिकी / PUBLIC ADMINISTRATION AND ELECTORAL STATISTICS

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 33.2 (B)

जिल्हा परिषदांच्या प्रमुख शीर्षाखाली उत्पन्न दर्शविणारा तक्ता

Income of Zilla Parishads by Major Heads

(1994-95)

(रु. लाखात)

(Rs. in Lakhs)

अ. क्र. Sr. No.	जिल्हा (2)	स्थानिक दर व कर Local Rates and Taxes	शुल्कापासून उत्पन्न Income from Fees	अंशदाने Contribution From					एकूण उत्पन्न सुरुवातीची शिल्लक वगळून Total Income Excluding opening Balance	District (2)
		(3)	(4)	मालमत्तेवर आधारित Board Property	शिक्षण Education	वैद्यकीय सेवा Medical Health	सहाय्यक अनुदाने Grants in aid	इतर साधने Other Sources	(10)	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(2)
1	ठाणे	61	57	6	6,942	3,183	10,249	Thane
2	रायगड	64	5	..	2	9	5,509	1,485	7,074	Raigad
3	रत्नागिरी	27	1	..	13	2	5,650	1,012	6,705	Ratnagiri
4	सिंधुदूर्ग	27	1	3	4,069	1,56	4,256	Sindhudurg
5	नाशिक	76	2	..	11	1	7,677	3,155	11,122	Nashik
6	धुळे	77	3	..	5	3	7,404	5,64	8,056	Dhule
7	जलगाव	125	14	..	7,523	2,36	7,898	Jalgaon
8	अहमदनगर	136	1	9,939	1,900	11,976	Ahmednagar
9	पुणे	104	2	..	32	2	9,957	5,313	15,410	Pune
10	सातारा	177	3	..	12	2	7,193	2,906	10,273	Satara
11	सांगली	63	22	5	5,761	2,328	8,179	Sangli
12	सोलापूर	73	2	..	32	2	7,654	1,326	9,089	Solapur
13	कोल्हापूर	83	2	..	15	5	7,560	1,631	9,296	Kolhapur
14	औरंगाबाद	67	5	2	6,462	9,96	7,532	Aurangabad
15	जालना	101	2	..	3,434	9,85	4,522	Jalna
16	परभणी	95	2	2	5,674	1,251	7,025	Parbhani
17	बीड	81	5	..	5,057	1,951	7,074	Beed
18	नांदेड	152	1	..	18	1	6,864	1,880	8,816	Nanded
19	उस्मानाबाद	46	22	..	1	..	6,183	6,44	6,896	Osmanabad
20	लातूर	32	1	1	5,124	2,046	7,204	Latur
21	बुलढाणा	43	2	..	339	2	5,412	1,335	7,133	Buldhana
22	अकोला	67	24	..	99	1	6,807	2,95	7,293	Akola
23	अमरावती	75	9	..	60	6	6,434	1,989	8,573	Amravati
24	यवतमाळ	49	3	..	191	1	7,010	5,461	8,780	Yavatmal
25	वर्धा	67	4	..	6	1	3,075	8,95	4,048	Wardha
26	नागपूर	142	10	..	162	..	6,694	1,515	8,523	Nagpur
27	भंडारा	45	12	..	679	1	5,950	1,728	8,415	Bhandara
28	चंद्रपूर	45	1	..	64	..	4,862	2,415	7,387	Chandrapur
29	गडचिरोली	22	56	1	3,180	1,381	4,640	Gadchiroli
	महाराष्ट्र राज्य	2,202	108	..	1,906	60	1,81,261	48,007	2,33,544	Maharashtra State

33. सार्वजनिक प्रशासन व निवडणूक सांख्यिकी / PUBLIC ADMINISTRATION AND ELECTORAL STATISTICS

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 33.3 (A)

जिल्हा परिषदांच्या प्रमुख शीर्षखालील खर्च दर्शविणारा तक्ता

Expenditure of Zilla Prishads by Major Heads

(1993-94)

(रुपये लाखात)

(Rs. in Lakhs)

अ. क्र. Sr. No.	जिल्हा (2)	आस्थापना Establish- ment (3)	सराटे Road (4)	शिक्षण Education (5)	वैद्यकीय सेवा Medical Health (6)	पशुसंवर्धन Veterinary (7)	इतर खर्च Other Expenditure (8)	एकूण Total (9)	District (2)
1	ठाणे	668	584	3,436	665	65	7,946	13,364	Thane
2	रायगड	435	752	2,897	621	50	5,944	10,699	Raigad
3	रत्नागिरी	548	607	3,065	760	46	5,909	10,935	Ratnagiri
4	सिंधुदूर्ग	246	381	2,135	390	33	3,811	6,996	Sindhudurg
	कोकण विभाग	1,897	2,324	11,533	2,436	194	23,610	41,994	Kokan Division
5	नाशिक	832	810	4,339	1,079	109	9,055	16,224	Nashik
6	धुळे	576	490	2,733	848	80	6,838	11,565	Dhule
7	जळगाव	1,002	397	4,102	637	94	6,334	12,566	Jaigaon
8	अहमदनगर	650	825	4,451	1,007	130	11,318	18,381	Ahmednagar
	नाशिक विभाग	3,060	2,522	15,625	3,571	413	33,545	58,736	Nasik Division
9	पुणे	808	646	4,976	1,006	90	14,574	22,100	Pune
10	सातारा	489	1,002	4,052	1,192	67	8,840	15,642	Satara
11	सांगली	548	556	3,000	633	63	6,936	11,738	Sangli
12	सोलापूर	797	596	3,345	965	98	8,383	14,184	Solapur
13	कोल्हापूर	668	688	3,860	906	63	8,134	14,319	Kolhapur
	पुणे विभाग	3,310	3,488	19,233	4,702	381	46,869	77,983	Pune Division
14	औरंगाबाद	433	314	2,890	864	57	5,242	9,800	Aurangabad
15	जालना	332	375	1,820	636	42	3,431	6,636	Jalna
16	परभणी	598	630	3,154	573	87	4,641	9,683	Parbhani
17	बीड	661	417	2,851	822	72	5,861	10,684	Beed
18	नांदेड	749	946	3,602	970	89	6,381	12,737	Nanded
19	उस्मानाबाद	242	478	2,243	412	66	5,358	8,799	Osmanabad
20	लातूर	244	493	2,803	623	81	5,503	9,747	Latur
	औरंगाबाद विभाग	3,259	3,633	19,363	4,900	494	36,417	68,086	Aurangabad Division
21	बुलढाणा	701	314	3,025	847	66	5,215	10,168	Buldhana
22	अकोला	615	453	3,254	778	91	5,893	11,084	Akola
23	अमरावती	688	329	2,879	838	60	7,082	11,876	Amravati
24	यवतमाळ	766	554	2,915	621	91	7,981	12,928	Yavatmal
	अमरावती विभाग	2,770	1,650	12,073	3,084	308	26,171	46,056	Amravati Division
25	वर्धा	445	142	1,402	331	48	3,089	5,407	Wardha
26	नागपूर	759	339	3,301	663	64	5,912	11,038	Nagpur
27	भंडारा	638	683	4,004	617	64	8,122	14,128	Bhandara
28	चंद्रपूर	153	433	2,271	622	89	7,299	10,867	Chandrapur
29	गडचिरोली	285	89	1,106	440	62	4,102	6,084	Gadchiroli
	नागपूर विभाग	2,280	1,686	12,084	2,673	327	28,524	47,574	Nagpur Division
	महाराष्ट्र राज्य	16,576	15,323	89,911	21,366	2,117	1,95,136	3,40,429	Maharashtra State

33. सार्वजनिक प्रशासन व निवडणूक सांख्यिकी / PUBLIC ADMINISTRATION AND ELECTORAL STATISTICS

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 33.3 (B)

जिल्हा परिषदांच्या प्रमुख शिर्षाखाली खर्च दर्शविणारा तक्ता

Expenditure of Zilla Prishads by Major Heads

(1994-95)

(रुपये लाखात)
(Rs. in Lakhs)

अ. क्र. Sr. No.	जिल्हा (2)	आस्थापना Establish- ment (3)	रस्ते Road (4)	शिक्षण Education (5)	वैद्यकीय सेवा Medical Health (6)	पशुसंवर्धन Veterinary (7)	इतर खर्च Other Expenditure (8)	एकूण Total (9)	District (2)
1	ठाणे	740	525	3,996	566	85	4,333	10,245	Thane
2	रायगड	503	714	3,211	477	60	2,067	7,032	Raigad
3	रत्नागिरी	634	737	3,473	546	53	1,268	6,711	Ratnagiri
4	सिंधुदूर्ग	269	396	2,523	363	41	4,63	4,055	Sindhudurg
	कोकण विभाग	2,146	2,372	13,203	1,952	239	8,131	28,043	Kokan Division
5	नाशिक	912	1,091	5,164	867	127	3,288	11,449	Nashik
6	धुळे	676	731	3,198	859	87	2,489	8,040	Dhule
7	जळगाव	1,106	530	4,664	485	109	9,12	7,806	Jalgaon
8	अहमदनगर	739	938	4,750	774	146	4,434	11,781	Ahmednagar
	नाशिक विभाग	3,433	3,290	17,776	2,985	469	11,123	39,076	Nasik Division
9	पुणे	894	712	5,509	638	107	7,409	15,269	Pune
10	सातारा	545	1,149	4,214	698	88	3,340	10,034	Satara
11	सांगली	617	789	3,301	577	71	2,974	8,329	Sangli
12	सोलापूर	892	753	3,861	444	119	2,954	9,023	Solapur
13	कोल्हापूर	743	811	4,050	702	76	2,708	9,090	Kolhapur
	पुणे विभाग	3,691	4,214	20,935	3,059	461	19,385	51,745	Pune Division
14	औरंगाबाद	501	605	3,349	460	59	2,429	7,403	Aurangabad
15	जालना	354	506	1,977	377	53	1,272	4,539	Jalna
16	परभणी	661	654	3,462	415	94	1,540	6,832	Parbhani
17	बीड	785	524	3,257	507	86	1,993	7,152	Beed
18	नांदेड	857	1,010	4,138	606	117	1,963	8,681	Nanded
19	उस्मानाबाद	289	634	2,689	101	86	3,176	6,975	Osmanabad
20	लातूर	273	573	3,262	402	97	2,624	7,231	Latur
	औरंगाबाद विभाग	3,720	4,506	22,134	2,868	592	15,003	48,813	Aurangabad Division
21	बुलढाणा	756	392	3,351	575	72	1,318	6,464	Buldhana
22	अकोला	675	465	3,758	592	79	1,621	7,190	Akola
23	अमरावती	776	427	3,316	778	70	3,003	8,370	Amravati
24	यवतमाळ	862	584	3,401	609	114	3,120	8,690	Yavatmal
	अमरावती विभाग	3,069	1,868	13,826	2,554	335	9,062	30,714	Amravati Division
25	वर्धा	489	217	1,625	318	55	1,347	4,051	Wardha
26	नागपूर	843	395	3,715	405	76	3,052	8,486	Nagpur
27	भंडारा	705	581	4,442	667	73	1,832	8,300	Bhandara
28	चंद्रपूर	168	460	2,669	562	112	3,028	6,999	Chandrapur
29	गडचिरोली	355	211	1,395	648	65	2,053	4,727	Gadchiroli
	नागपूर विभाग	2,560	1,864	13,846	2,600	381	11,312	32,563	Nagpur Division
	महाराष्ट्र राज्य	18,619	18,114	1,01,720	16,018	2,477	74,016	2,30,954	Maharashtra State

तक्ता क्रमांक/Table No. 33.4 (A)

33. सार्वजनिक प्रशासन व निवडणूक सांख्यिकी / PUBLIC ADMINISTRATION AND ELECTORAL STATISTICS

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 33.4 (A)

33.4 जिल्ह्यातील पंचायत समित्या व ग्रामपंचायती यांची संख्या

Number of Panchayat Samities and Gram Panchayats by District

(1993-94)

अ. क्र. Sr. No.	जिल्हा	पंचायत समिती Panchayat Samities		ग्रामपंचायत सरपंच संख्या Number of Sarpanch				ग्रामपंचायत पंच संख्या Number of Panch		एकूण उत्पन्न (रु. लाखात) Total Income (Rs. in lakhs)		एकूण खर्च (रु. लाखात) Total Expenditure (Rs. in lakhs)		District
		संख्या No.	सदस्यत्व Member-Ship	स्त्री Women	हरिजन S. C.	अदिवासी S. T.	एकूण (सर्वसाधारण धरून) Total	स्त्री Women	हरिजन S. C.	अदिवासी S. T.	एकूण (सर्वसाधारण धरून) Total	Income	Expenditure	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(2)
1	ठाणे	12	126	10	2	262	524	1,659	139	685	8,908	967	732	Thane
2	रायगड	14	188	7	14	22	737	1,888	166	723	6,934	920	766	Raigad
3	रत्नागिरी	9	714	..	6	1	712	1,325	59	12	7,122	624	462	Ratnagin
4	सिंधुदुर्ग	7	108	3	412	1,077	156	1	3,849	336	235	Sindhudurg
5	नाशिक	13	142	23	19	363	1,313	2,587	798	1,239	11,483	746	554	Nashik
6	धुळे	10	194	12	6	361	974	2,135	433	955	8,663	546	456	Dhule
7	जळगाव	13	203	23	8	51	1,145	2,255	647	834	9,701	891	783	Jalgaon
8	अहमदनगर	13	150	22	10	68	1,124	2,590	1,102	468	10,983	791	634	Ahmednagar
9	पुणे	13	209	24	2	75	1,369	2,703	744	271	11,775	1,268	987	Pune
10	सातारा	11	136	15	14	..	1,360	2,813	712	..	11,665	978	710	Satara
11	सांगली	8	126	5	705	1,940	554	..	6,683	519	405	Sangli
12	सोलापूर	11	137	14	5	..	1,027	2,136	1,316	58	9,040	842	636	Solapur
13	कोल्हापूर	12	281	18	15	..	938	2,432	1,091	..	9,412	1,128	892	Kolhapur
14	औरंगाबाद	8	116	..	16	..	716	1,382	519	196	6,524	276	217	Aurangabad
15	जालना	5	110	9	12	7	458	1,155	311	102	4,855	161	116	Jalna
16	परभणी	7	124	26	47	95	1,145	2,260	424	244	9,297	589	442	Parbhani
17	बीड	7	120	24	12	..	905	2,093	948	8	8,159	165	114	Beed
18	नांदेड	8	184	21	35	96	1,088	2,113	962	722	8,411	210	174	Nanded
19	उस्मानाबाद	6	164	10	5	1	541	1,095	716	..	4,670	126	107	Osmanabad
20	लातूर	5	115	17	8	..	691	1,441	981	92	5,577	698	578	Latur

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 33.4 (A)—contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(2)
21	बुलढाणा	13	171	19	32	22	797	1,730	630	181	7,229	450	336	Buldhana
22	अकोला	13	120	28	32	40	1,001	2,023	391	180	8,321	270	205	Akola
23	अमरावती	13	120	828	1,767	404	535	7,512	368	266	Amravati
24	यवतमाळ	14	195	22	16	177	1,164	2,272	586	1,339	9,717	551	366	Yavatmai
25	वर्धा	8	151	18	14	23	416	1,076	184	414	4,198	191	141	Wardha
26	नागपूर	13	174	18	37	39	734	1,492	612	499	7,148	577	410	Nagpur
27	भंडारा	13	183	14	62	39	555	1,703	721	783	8,089	346	240	Bhandara
28	चंद्रपूर	10	153	7	26	63	804	1,527	562	858	6,735	483	309	Chandrapur
29	गडचिरोली	8	100	466	932	217	368	3,934	161	106	Gadchiroli
	महाराष्ट्र राज्य	297	5,014	409	455	1,805	25,049	53,601	17,085	11,767	2,26,594	16,178	12,379	Maharashtra State

33. सार्वजनिक प्रशासन व निवडणूक सांख्यिकी / PUBLIC ADMINISTRATION AND ELECTROL STATISTICS

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 33.4 (B)

३३.४ जिल्ह्यातील पंचायत समित्या व ग्रामपंचायती यांची संख्या
Number of Panchayat Samities and Gram Panchayats by District
(1994-95)

अ. क्र. Sr. No.	जिल्हा	पंचायत समिती		ग्रामपंचायत सरपंच संख्या				ग्रामपंचायत पंच संख्या				एकूण उत्पन्न		एकूण खर्च		District
		Panchayat Samities		Number of Sarpanch				Number of Panch				(रु. लाखात) Total		(रु. लाखात) Total		
		संख्या No.	सदस्यत्व Member- Ship	स्त्री Women	हरिजन S. C.	आदिवासी S. T.	एकूण (सर्वसाधारण धरून) Total	स्त्री Women	हरिजन S. C.	आदिवासी S. T.	एकूण (सर्वसाधारण धरून) Total	Income (Rs in lakhs.)	Expenditure (Rs in lakhs.)			
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(2)		
1	ठाणे	12	126	10	2	262	524	1,768	157	719	8,222	918	673	Thane		
2	रायगड	14	180	8	7	22	739	1,881	183	598	6,633	917	765	Raigad		
3	रत्नागिरी	9	714	..	6	1	712	1,325	59	12	7,122	732	532	Ratnagiri		
4	सिंधुदुर्ग	7	108	11	425	1,126	158	7	4,006	498	361	Sindhudurg		
5	नाशिक	13	142	1,342	2,595	802	1,243	11,515	819	584	Nashik		
6	धुळे	10	186	13	7	213	543	1,405	238	1,247	5,601	615	496	Dhule		
7	जळगाव	13	203	23	8	51	1,145	2,231	637	842	9,441	1,017	851	Jalgaon		
8	अहमदनगर	13	150	1,296	2,926	1,210	525	11,865	832	646	Ahmednagar		
9	पुणे	13	202	17	4	58	1,224	2,538	614	311	10,290	1,566	1,218	Pune		
10	सातारा	11	136	37	7	..	955	2,585	536	..	10,146	1,044	762	Satara		
11	संगली	8	126	6	1	3	664	1,531	813	18	6,314	608	471	Sangli		
12	सोलापूर	11	137	14	5	..	1,027	2,136	1,316	58	9,040	789	688	Solapur		
13	कोल्हापूर	12	202	18	10	1	829	2,456	1,094	6	9,710	1,090	844	Kolhapur		
14	औरंगाबाद	8	116	3	2	2	831	1,382	519	196	6,524	269	211	Aurangabad		
15	जालना	5	110	9	12	7	458	1,223	345	121	5,048	187	148	Jalna		
16	परभणी	7	122	27	21	56	1,173	2,291	668	56	9,352	631	489	Parbhani		
17	बीड	7	119	24	12	..	905	2,093	948	8	8,159	165	119	Beed		
18	नांदेड	8	185	30	29	74	919	1,749	718	682	7,160	229	191	Nanded		
19	उस्मानाबाद	6	153	5	2	..	429	964	566	..	3,918	135	109	Osmanabad		

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 33.4 (B)—contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(2)
20	लतूर	5	114	57	31	9	471	1,131	666	45	4,197	791	666	Latur
21	बुलढाना	13	171	18	30	22	769	1,730	630	181	7,259	469	342	Buldhana
22	अकोला	13	173	23	25	37	848	1,883	441	327	7,151	289	230	Akola
23	अमरावती	13	123	24	23	9	830	1,768	505	419	6,646	391	269	Amravati
24	यवतमाळ	14	188	5	5	32	127	250	83	192	974	585	394	Yavatmal
25	वार्धा	8	168	26	29	48	494	1,032	221	333	4,134	259	193	Wardha
26	नागपूर	13	164	30	40	60	682	1,632	528	575	5,656	734	534	Nagpur
27	भंडारा	13	183	14	62	39	955	1,703	721	873	8,089	447	330	Bhandara
28	चंद्रपूर	19	153	7	26	64	807	1,527	562	858	6,735	541	339	Chandrapur
29	गडचिरोली	8	190	467	956	218	638	3,934	189	126	Gadchiroli
	महाराष्ट्र राज्य	297	4,954	459	406	1,070	22,590	49,817	16,156	11,090	2,04,841	17,756	13,581	Maharashtra State

33. लोक प्रशासन व निवडणूक विषयक सांख्यिकी/PUBLIC ADMINISTRATION AND ELECTORAL STATISTICS

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 33.5

लोकसभेची व विधानसभेची मतदार संख्या
Number of Electors for Lok Sabha and Vidhan Sabha

अ. क्र. Sr. No.	जिल्हा	लोकसभा Lok Sabha		विधानसभा Vidhan Sabha			District
		1984	1989	1980	1985	1990	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(2)
1	बृहन्मबई	50,45,354	67,59,067	45,72,396	51,61,454	65,29,706	Brihan Mumbai
2	ठाणे	17,50,095	25,87,737	17,81,386	21,14,010	17,14,895	Thane
3	रायगड	7,06,929	9,38,272	7,60,262	8,56,313	7,25,843	Raigad
4	रत्नागिरी	12,29,302	7,64,264	10,86,327	7,61,013	6,15,591	Ratnagiri
5	सिंधुदुर्ग	7,41,195	..	4,08,180	3,30,517	Sindhudurg
6	नाशिक	14,97,247	19,65,434	15,78,711	17,61,136	13,44,461	Nashik
7	धुळे	13,95,821	17,83,057	10,81,770	12,01,439	9,38,150	Dhule
8	जळगाव	15,37,695	18,96,503	14,20,577	15,62,845	11,99,110	Jaigaon
9	अहमदनगर	14,40,712	18,42,538	14,65,902	16,30,001	13,37,149	Ahmednagar
10	पुणे	23,42,585	32,23,457	21,38,946	24,67,252	20,93,294	Pune
11	सातारा	14,71,716	18,60,163	11,25,653	12,33,263	10,82,156	Satara
12	सांगली	7,17,441	8,92,515	10,28,746	11,30,910	9,94,053	Sangli
13	सोलापूर	14,48,887	18,29,747	13,95,861	15,87,639	11,34,590	Solapur
14	कोल्हापूर	14,93,370	18,31,640	13,44,317	15,18,652	13,45,329	Kolhapur
15	औरंगाबाद	8,49,481	11,45,802	13,54,021	10,08,162	8,23,829	Aurangabad
16	जालना	7,81,442	9,90,208	..	6,65,565	5,50,549	Jalna
17	परभणी	14,41,209	9,28,898	10,09,935	9,96,357	8,20,598	Parbhani
18	बीड	8,66,071	11,11,872	9,31,739	10,26,383	7,72,506	Beed
19	नांदेड	8,20,467	19,95,713	9,72,161	10,57,520	8,75,664	Nanded
20	उस्मानाबाद	6,80,500	8,65,583	12,36,305	7,19,507	5,73,008	Osmanabad
21	लातूर	7,54,786	9,79,858	..	6,71,685	5,48,770	Latur
22	बुलढाणा	7,43,946	9,08,190	7,96,218	8,91,724	7,75,957	Buldhana
23	अकोला	14,22,633	17,83,595	9,52,886	10,52,463	8,54,061	Akola
24	अमरावती	7,02,357	9,29,879	9,25,694	10,28,181	8,13,923	Amravati
25	यवतमाळ	7,11,775	8,90,474	8,70,364	9,64,607	7,66,204	Yavatmal
26	वार्धा	7,31,118	9,20,961	4,90,863	5,34,007	4,29,317	Wardha
27	नागपूर	16,11,624	20,80,868	13,07,926	15,06,458	11,54,773	Nagpur
28	भंडारा	7,09,457	8,57,992	10,24,616	10,84,144	9,21,335	Bhandara
29	चंद्रपूर	15,22,907	9,86,600	10,49,363	8,19,563	7,09,304	Chandrapur
30	गडचिरोली	9,13,813	..	3,49,917	2,53,264	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		3,64,26,927	4,72,05,893	3,37,52,925	3,77,70,350	3,02,16,429	Maharashtra State

आधार.—मुख्य निवडणूक अधिकारी, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source.—Chief Electoral Officer, Government of Maharashtra, Mumbai.

33. लोक प्रशासन व निवडणूक विषयक सांख्यिकी/PUBLIC ADMINISTRATION AND ELECTORAL STATISTICS

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 33.6

लोकसभा व विधानसभेच्या जिल्हावार एकूण जागा
Number of Lok Sabha and Vidhan Sabha Seats by District

अ. क्र. Sr. No.	जिल्हा	लोकसभा Lok Sabha		विधानसभा Vidhan Sabha			District
		1984	1989	1980	1985	1990	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(2)
1	मुंबई	6	3	17	Mumbai
2	मुंबई उपनगर	..	3	34	34	17	Mumbai (Sub)
3	ठाणे	2	2	13	13	13	Thane
4	रायगड	1	1	7	7	7	Raigad
5	रत्नागिरी	2	1	11	7	7	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	..	1	..	4	4	Sindhudurg
7	नाशिक	2	2	14	14	14	Nashik
8	धुळे	2	2	10	10	10	Dhule
9	जळगाव	2	2	12	12	12	Jalgaon
10	अहमदनगर	2	2	13	13	13	Ahmednagar
11	पुणे	3	3	18	18	18	Pune
12	सातारा	2	2	10	10	10	Satara
13	सांगली	1	1	9	9	9	Sangli
14	सोलापूर	2	2	13	13	13	Solapur
15	कोल्हापूर	2	2	12	12	12	Kolhapur
16	औरंगाबाद	1	1	11	7	7	Aurangabad
17	जालना	1	1	5	5	5	Jalna
18	परभणी	1	1	9	8	8	Parbhani
19	बीड	1	1	7	7	7	Beed
20	नांदेड	2	2	8	8	8	Nanded
21	उस्मानाबाद	1	1	11	5	5	Osmanabad
22	लातूर	1	1	..	6	6	Latur
23	बुलढाणा	1	1	7	7	7	Buldhana
24	अकोला	2	2	9	9	9	Akola
25	अमरावती	1	1	9	9	9	Amravati
26	यवतमाळ	1	1	8	8	8	Yavatmal
27	वर्धा	1	1	4	4	4	Wardha
28	नागपूर	2	2	11	11	11	Nagpur
29	भंडारा	1	1	9	9	9	Bhandara
30	चंद्रपूर	2	1	9	6	6	Chandrapur
31	गडचिरोली	..	1	..	3	3	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		48	48	288	288	288	Maharashtra State

आधार.—मुख्य निवडणूक अधिकारी, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.

Source.—Chief Electoral Officer, Government of Maharashtra, Mumbai.

33. लोक प्रशासन व निवडणूक विषयक सांख्यिक

तक्ता क्रमांक

विधानसभा १९९० च्या निवडणुकीत झालेले मतदान, मतांचे शेकडा प्रमाण व पक्षानुसार जिंकलेल्या जागा

पक्ष

अ. क्र. Sr. No.	जिल्हा	एकूण ग्राह्य मते (हजारात) Total No. of valid votes polled ('000)	इंडियन नॅशनल काँग्रेस Indian National Congress (INC)			इंडियन काँग्रेस Indian Congress IC (SS)			भारतीय जनता पक्ष Bharatiya Janta Party (BJP)		
			ग्राह्य मते (हजारात) No. of valid votes polled ('000)	ग्राह्य मतांचे शेकडा प्रमाण % of valid votes polled	जिंकलेल्या जागा won Seats	ग्राह्य मते (हजारात) No. of valid votes polled ('000)	ग्राह्य मतांचे शेकडा प्रमाण % of valid votes polled	जिंकलेल्या जागा won Seats	ग्राह्य मते (हजारात) No. of valid votes polled ('000)	ग्राह्य मतांचे शेकडा प्रमाण % of valid votes polled	जिंकलेल्या जागा won Seats
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)
1	बृहन्मुंबई	3,479	1,148	32.99	9	13	0.39	..	575	16.54	9
2	ठाणे	1,684	645	38.33	5	1	0.03	..	247	14.68	2
3	रायगड	709	273	38.49	2	7	0.99	..
4	रत्नागिरी	601	190	31.61	1	88	14.63	2
5	सिंधुदूर्ग	325	110	33.81	1	41	12.67	1
6	नाशिक	1,316	464	35.23	7	14	1.07	..	219	16.62	4
7	धुळे	915	448	48.92	7	116	12.71	2
8	जळगाव	1,174	425	36.19	7	159	13.52	1	165	14.02	2
9	अहमदनगर	1,310	629	48.04	9	1	0.12	..	130	9.89	..
10	पुणे	2,061	1,016	49.28	14	13	0.64	..	187	9.06	1
11	सातारा	1,065	509	47.82	9	31	2.93	..
12	सांगली	979	463	47.28	6	12	1.27	..
13	सोलापूर	1,312	644	49.14	9	1	0.06	..	129	9.85	1
14	कोल्हापूर	1,327	661	49.76	7	7	0.53	..	8	0.63	..
15	औरंगाबाद	806	201	24.89	2	2	0.27	..	88	10.88	1
16	जालना	536	173	32.27	2	6	1.05	..	91	16.99	1
17	परभणी	803	240	29.92	2	71	8.86	1
18	बीड	757	316	41.70	4	7	0.99	..	100	13.25	2
19	नांदेड	858	283	32.95	5	2	0.28	..	49	5.73	..
20	उस्मानाबाद	562	233	41.52	4	35	6.19	..
21	लातूर	539	249	46.09	4	7	1.23	..
22	बुलढाणा	763	263	34.41	2	12	1.59	..	110	14.35	2
23	अकोला	843	213	25.32	2	1	0.14	..	93	11.02	2
24	अमरावती	801	184	22.99	2	16	2.11	..	109	13.58	3
25	यवतमाळ	754	294	39.02	2	2	0.23	..	13	1.76	..
26	वर्धा	422	149	35.24	1	9	2.04	..
27	नागपूर	1,140	396	34.76	7	15	1.34	..	154	13.55	1
28	भंडारा	909	234	25.79	3	232	25.52	4
29	चंद्रपूर	697	189	27.05	2	17	2.46	..	60	8.61	1
30	गडचिरोली	246	93	37.84	2	4	1.55	..
महाराष्ट्र राज्य		29,693	11,335	38.17	141	292	0.98	1	3,180	10.71	42

PUBLIC ADMINISTRATION AND ELECTORAL STATISTICS

TABLE No. 33.7

Election to the Vidhan Sabha 1990 Votes Polled, Percentage of Votes Polled and Seats Won According to Parties

Parties									
शिवसेना Shiv Sena (SS)			जनता दल Janta Dal (J. D.)			भारतीय कम्युनिस्ट पार्टी Communist Party of India (CPI)			District
ग्राह्य मते (हजारात) No. of valid votes polled (000)	ग्राह्य मतांचे शेकडा प्रमाण % of valid votes polled	जिकलेल्या जागा Seats Won	ग्राह्य मते (हजारात) No. of valid votes polled (000)	ग्राह्य मतांचे शेकडा प्रमाण % of valid votes polled	जिकलेल्या जागा Seats Won	ग्राह्य मते (हजारात) No. of valid votes polled (000)	ग्राह्य मतांचे शेकडा प्रमाण % of valid votes polled	जिकलेल्या जागा Seats Won	
(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(19)	(20)	(21)	(2)
892	25.64	15	509	14.63	..	17	0.49	..	Brihan Mumbai
425	25.26	4	211	12.53	1	2	0.11	..	Thane
174	24.55	2	38	5.33	Raigad
179	29.81	4	52	8.70	Ratnagiri
57	17.60	1	104	31.95	1	Sindhudurg
201	15.24	1	171	13.01	1	10	1.34	..	Nashik
59	6.50	..	186	20.32	1	15	1.64	..	Dhule
161	13.76	1	159	13.53	1	Jalgaon
136	10.39	1	281	21.48	2	23	1.78	..	Ahmednagar
261	12.65	1	294	14.24	1	Pune
110	10.37	..	109	10.24	Satara
56	5.69	..	136	13.85	2	51	5.24	..	Sangli
132	10.08	..	47	3.56	Solapur
173	13.02	2	165	12.40	2	Kolhapur
211	26.15	3	45	5.54	Aurangabad
113	21.03	2	52	9.78	Jalna
244	30.40	4	75	9.32	Parbhani
97	12.78	1	69	9.08	Beed
130	15.17	1	85	9.12	..	46	5.41	1	Nanded
45	8.09	..	66	11.81	Osmanabad
47	8.66	..	90	16.69	2	Latur
146	19.18	2	61	8.00	Buldhana
177	21.04	3	38	4.47	Akola
116	14.43	2	56	6.95	..	31	3.81	1	Amravati
87	11.49	..	230	30.54	4	8	1.07	..	Yavatmal
33	7.77	..	107	25.29	2	Wardha
85	7.42	..	154	13.53	2	6	0.54	..	Nagpur
5	3.98	..	69	7.65	..	6	0.66	..	Bhandara
77	11.03	1	108	15.44	2	9	1.28	..	Chandrapur
71	29.03	1	36	14.60	Gadchiroli
4,731	15.93	52	3,803	12.81	24	232	0.78	2	Maharashtra State

अ. क्र. Sr. No.	जिल्हा	शेतकरी कामगार पक्ष Peasant (PWP) Workers Party			मुस्लीम लिग Muslim League (ML)			भारतीय रिपब्लिकन पक्ष Bharatiya Republican Paksha (BRP)		
		ग्राह्य मते (हजारात) No. of valid votes polled ('000)	ग्राह्य मतांचे शेकडा प्रमाण % of valid votes polled	जिकलेल्या जागा Seats won	ग्राह्य मते (हजारात) No. of valid votes polled ('000)	ग्राह्य मतांचे शेकडा प्रमाण % of valid votes polled	जिकलेल्या जागा Seats won	ग्राह्य मते (हजारात) No. of valid votes polled ('000)	ग्राह्य मतांचे शेकडा प्रमाण % of valid votes polled	जिकलेल्या जागा Seats won
(1)	(2)	(22)	(23)	(24)	(25)	(26)	(27)	(28)	(29)	(30)
1	बृहन्मुंबई	Neg.	Neg.	..	101	2.90	1	4	0.11	..
2	ठाणे	3	0.16	..	2	0.12	..	2	0.14	..
3	रायगड	206	29.09	3
4	रत्नागिरी
5	सिंधुदूर्ग
6	नाशिक	7	0.54	13	0.97	..
7	धुळे	Neg.	0.03	1	0.07	..
8	जळगाव	Neg.	Neg.	..
9	अहमदनगर	2	0.17	..
10	पुणे	12	0.61	..
11	सातारा	9	0.83
12	सांगली	8	0.83	1	0.07	..
13	सोलापूर	138	10.56	2	3	0.21	..
14	कोल्हापूर	51	3.81	3	0.24	..
15	औरंगाबाद	16	2.04	17	2.08	..
16	जालना	17	3.09	..
17	परभणी	62	7.68	1	33	4.08	..
18	बीड	26	3.44	13	1.73	..
19	नांदेड	30	3.52	1	13	1.49	..	48	5.62	..
20	उस्मानाबाद	96	17.02	1	1	0.21	..
21	लातूर	12	2.16
22	बुलढाणा	34	4.45	30	3.99	..
23	अकोला	13	1.51	..	33	3.00	..	95	11.22	..
24	अमरावती	4	0.54	29	3.58	..
25	यवतमाळ	13	1.69	..
26	वर्धा
27	नागपूर	5	0.41	..	2	0.18	..	2	0.20	..
28	भंडारा	24	2.69	..
29	चंद्रपूर	15	2.09	..
30	गडचिरोली
महाराष्ट्र राज्य ..		720	2.42	8	151	0.51	1	378	1.27	..

TABLE No. 33.7—contd.

Parties									
दुरदर्शी पार्टी Doordarshi Party (DD)			भारतीय कम्युनिस्ट पार्टी Communist Party of India (CPI) (Marxist)			बहुजन समाज पार्टी Bahujan Samaj Party (BSP)			
ग्राह्य मते (हजारात) No. of valid votes polled (^{'000})	ग्राह्य मतांचे शेकडा प्रमाण % of valid votes polled	जिकलेल्या जागा Seats Won	ग्राह्य मते (हजारात) No. of valid votes polled (^{'000})	ग्राह्य मतांचे शेकडा प्रमाण % of valid votes polled	जिकलेल्या जागा Seats Won	ग्राह्य मते (हजारात) No. of valid votes polled (^{'000})	ग्राह्य मतांचे शेकडा प्रमाण % of valid votes polled	जिकलेल्या जागा Seats Won	District
(31)	(32)	(33)	(34)	(35)	(36)	(37)	(38)	(39)	(2)
4	0.12	..	29	0.83	..	6	0.16	..	Brihan Mumbai
3	0.16	..	57	3.40	1	2	0.14	..	Thane
1	0.16	1	0.10	..	Raigad
..	Ratnagiri
..	Sindhudurg
2	0.17	..	40	3.02	1	1	0.10	..	Nashik
3	0.34	..	12	1.30	Dhule
5	0.44	1	0.12	..	Jalgaon
5	0.39	4	0.29	..	Ahmednagar
2	0.11	1	0.07	..	Pune
1	0.12	..	2	0.23	..	1	0.05	..	Satara
1	0.08	Sangli
4	0.28	2	0.19	..	Solapur
Neg.	Neg.	..	73	5.47	1	Neg.	Neg.	..	Kolhapur
3	0.36	3	0.39	..	Aurangabad
3	0.57	5	0.94	..	Jalna
4	0.45	..	10	1.19	..	1	0.14	..	Parbhani
2	0.25	..	9	1.18	..	2	0.21	..	Beed
2	0.18	11	1.28	..	Nanded
1	0.14	1	0.09	..	Osmanabad
2	0.33	1	0.11	..	Latur
2	0.21	..	5	0.68	..	Neg.	Neg.	..	Buldhana
1	0.13	2	0.18	..	Akola
1	0.13	13	1.59	..	Amravati
1	0.09	4	0.60	..	Yavatmal
1	0.31	..	8	1.98	..	16	3.84	..	Wardha
..	29	2.53	..	Nagpur
1	0.16	9	0.99	..	Bhandara
Neg.	Neg.	7	1.06	..	Chandrapur
1	0.25	1	0.44	..	Gadchiroli
56	0.18	..	245	0.82	3	126	0.42	..	Maharashtra State

अ. क्र. Sr. No.	जिल्हा	भारतीय रिपब्लिकन पार्टी Republican Party of India (RPI)			भारतीय रिपब्लिकन पार्टी Republican Party of India (RPI) (Khobragade)		
		ग्राह्य मते (हजारात) No. of valid votes polled ('000)	ग्राह्य मतांचे शेकडा प्रमाण % of valid votes polled	जिकलेल्या जागा Seats won	ग्राह्य मते (हजारात) No. of valid votes polled ('000)	ग्राह्य मतांचे शेकडा प्रमाण % of valid votes polled	जिकलेल्या जागा Seats won
(1)	(2)	(40)	(41)	(42)	(43)	(44)	(45)
1	बृहन्मुंबई	84	2.42
2	ठाणे	1	0.07
3	रायगड
4	रत्नागिरी	Neg.	Neg.
5	सिंधुदूर्ग
6	नाशिक
7	धुळे
8	जळगाव	5	0.41
9	अहमदनगर
10	पुणे	2	0.12	..
11	सातारा
12	सांगली
13	सोलापूर
14	कोल्हापूर
15	औरंगाबाद
16	जालना
17	परभणी
18	बीड
19	नांदेड
20	उस्मानाबाद
21	लातूर
22	बुलढाणा
23	अकोला
24	अमरावती	19	2.31	..	9	1.08	..
25	यवतमाळ	1	0.14	..	2	0.28	..
26	वर्धा	7	1.58	..	2	0.52	..
27	नागपूर	12	1.05	..	70	6.15	1
28	भंडारा	48	5.22	..
29	चंद्रपूर	18	2.56	..	35	5.07	..
30	गडचिरोली
महाराष्ट्र राज्य		147	0.49	..	168	0.57	1

आधार.—मुख्य निवडणूक अधिकारी, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.

TABLE No. 33.7—contd.

Parties

इतर पक्ष Other Parties			अपक्ष Independent			District
ग्राह्य मते (हजारात) No. of valid votes polled (‘000)	ग्राह्य मतांचे शेकडा प्रमाण % of valid votes polled	जिकलेल्या जागा Seats Won	ग्राह्य मते (हजारात) No. of valid votes polled (‘000)	ग्राह्य मतांचे शेकडा प्रमाण % of valid votes polled	जिकलेल्या जागा Seats Won	
(46)	(47)	(48)	(49)	(50)	(51)	(2)
21	0.59	..	75	2.17	..	Brihan Mumbai
1	0.08	..	81	4.78	..	Thane
1	0.15	..	8	1.13	..	Raigad
..	90	14.19	..	Ratnagiri
..	13	3.97	..	Sindhudurg
3	0.02	..	163	12.39	..	Nashik
Neg.	Neg.	..	74	8.10	..	Dhule
6	6.49	..	88	7.47	..	Jalgaon
1	0.12	..	98	7.32	1	Ahmednagar
2	0.10	..	270	13.12	1	Pune
Neg.	Neg.	..	291	27.37	1	Satara
1	0.07	..	251	25.60	1	Sangli
1	0.04	..	210	16.02	1	Solapur
..	187	14.08	..	Kolhapur
5	0.58	..	216	26.82	1	Aurangabad
3	0.65	..	73	13.64	..	Jalna
Neg.	Neg.	..	64	7.95	..	Parbhani
5	0.62	..	112	14.75	..	Beed
2	0.20	..	157	18.25	..	Nanded
1	0.16	..	83	14.76	..	Osmanabad
1	0.23	..	132	24.49	..	Latur
10	1.36	..	90	11.73	1	Buldhana
20	2.32	..	158	18.75	2	Akola
4	0.49	..	211	26.40	1	Amravati
1	0.16	..	97	12.91	..	Yavatmal
..	90	21.42	1	Wardha
Neg.	Neg.	..	208	18.28	..	Nagpur
1	0.08	..	248	27.26	2	Bhandara
2	0.70	..	161	23.02	..	Chandrapur
..	40	16.29	..	Gadchiroli
92	0.31	..	4,037	13.60	13	Maharashtra State

Source.—Chief Electoral Officer, Government of Maharashtra, Mumbai.

3.3. लोक प्रशासन आणि निवडणूक विषयक सांख्यिकी
PUBLIC ADMINISTRATION AND ELECTORAL STATISTICS

सक्ता क्रमांक/TABLE No. 33.8

लोकसभा १९८९ व विधानसभा १९९० मधील निवडणुकीत झालेले मतदान
Number of Votes Polled in the Latest Lok Sabha 1989 and Vidhan Sabha Election of 1990

अ. क्र. Sr. No.	जिल्हा (2)	लोकसभा Lok Sabha (1989)			विधानसभा Vidhan Sabha (1990)			District (2)
		एकूण मतदान Total Electors (3)	एकूण मते Votes Polled (4)	टक्केवारी Percentage (5)	एकूण मतदान Total Electors (6)	एकूण मते Votes Polled (7)	टक्केवारी Percentage (8)	
1	मुंबई ..	25,37,464	14,27,507	56.26	25,94,681	13,97,213	53.85	Mumbai
2	मुंबई उपनगर ..	42,21,603	24,74,320	58.61	39,35,025	21,21,016	53.90	Mumbai Sub.
3	ठाणे ..	25,87,737	14,33,223	55.39	30,84,680	17,14,895	55.39	Thane
4	रायगड ..	9,38,272	6,46,172	68.87	11,09,587	7,25,843	65.42	Raigad
5	रत्नागिरी ..	7,64,262	5,05,975	66.20	9,27,373	6,15,591	66.38	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग ..	7,41,195	4,69,145	63.30	4,94,746	3,30,517	66.81	Sindhudurg
7	नाशिक ..	19,65,434	10,52,092	53.53	22,65,318	1,34,461	59.35	Nashik
8	धुळे ..	17,83,057	9,26,438	51.96	15,24,195	9,38,150	61.55	Dhule
9	जळगाव ..	18,96,503	11,38,301	60.02	19,48,903	11,99,110	61.53	Jalgaon
10	अहमदनगर ..	18,42,538	10,61,497	57.61	20,40,529	13,37,149	65.53	Ahmednagar
11	पुणे ..	32,23,457	19,21,816	59.62	33,90,327	20,93,294	61.74	Pune
12	सातारा ..	18,60,163	10,43,303	56.09	16,67,406	10,82,156	69.04	Satara
13	सांगली ..	8,92,515	5,36,421	60.10	14,03,707	9,94,053	70.82	Sangli
14	सोलापूर ..	18,29,747	9,97,128	54.49	19,96,679	11,34,590	56.82	Solapur
15	कोल्हापूर ..	18,31,640	11,87,076	64.81	18,71,250	13,45,329	71.89	Kolhapur
16	औरंगाबाद ..	11,45,802	6,86,891	59.95	13,52,236	8,23,829	60.92	Aurangabad
17	जालना ..	9,90,208	6,03,000	60.00	8,57,154	5,50,549	64.23	Jalna
18	परभणी ..	9,28,898	5,36,267	57.73	13,05,567	8,20,598	62.85	Parbhani
19	बीड ..	11,11,872	6,25,743	56.28	12,98,742	7,72,506	59.48	Beed
20	नांदेड ..	19,95,713	11,02,970	55.27	13,70,061	8,75,664	63.91	Nanded
21	उस्मानाबाद ..	8,65,583	4,64,820	53.70	9,08,249	5,73,008	63.09	Osmanabad
22	लातूर ..	9,79,858	6,19,738	63.25	8,46,116	5,48,770	64.86	Latur
23	बुलढाणा ..	9,08,190	6,01,105	66.19	10,88,296	7,75,957	71.30	Buldhana
24	अकोला ..	17,83,595	12,37,109	69.36	13,26,888	8,54,061	64.37	Akola
25	अमरावती ..	9,29,879	5,40,642	58.14	13,39,696	8,13,923	60.75	Amravati
26	यवतमाळ ..	8,90,474	5,34,029	59.97	12,03,577	7,66,204	63.66	Yavatmal
27	वर्धा ..	9,20,961	6,03,270	65.50	6,66,396	4,29,317	64.42	Wardha
28	नागपूर ..	20,80,868	13,07,125	62.82	20,03,734	11,54,773	57.63	Nagpur
29	भंडारा ..	8,57,992	6,19,525	72.21	13,17,046	9,21,335	69.95	Bhandara
30	चंद्रपूर ..	9,86,600	6,32,901	64.15	10,45,570	7,09,304	67.84	Chandrapur
31	गडचिरोली ..	9,13,813	7,21,716	78.98	4,40,298	2,53,264	57.52	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य ..		4,72,05,833	2,82,57,265	59.86	4,85,23,942	3,02,16,429	62.27	Maharashtra State

आधार — मुख्य निवडणूक अधिकारी, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.

Source.—Chief Electoral Officer, Government of Maharashtra, Mumbai.

33. लोक प्रशासन आणि निवडणूक विषयक सांख्यिकी
PUBLIC ADMINISTRATION AND ELECTORAL STATISTICS

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 33.9

भारतातील विधानसभा व लोकसभेच्या जागा
Number of Lok Sabha and Vidhan Sabha Seats in India

अ. क्र. Sr. No.	राज्य/केंद्रशासित प्रदेश	लोकसभा Lok Sabha (1989)	विधानसभा Vidha Sabha (1990)	State/Union Territory
(1)	(2)	(3)	(4)	(2)
राज्य		States		
1	आंध्र प्रदेश	42	294	Andhra Pradesh
2	अरुणाचल प्रदेश	2	60	Arunachal Pradesh
3	आसाम	14	126	Assam
4	बिहार	54	324	Bihar
5	गोवा	2	40	Goa
6	गुजरात	26	182	Gujrath
7	हरियाणा	10	90	Hariyana
8	हिमाचल प्रदेश	4	66	Himachal Pradesh
9	जम्मू आणि काश्मिर	6	76*	Jammu and Kashmir
10	कर्नाटक	28	224	Karnataka
11	केरळ	20	140	Kerala
12	मध्यप्रदेश	40	320	Madhya Pradesh
13	महाराष्ट्र	48	288	Maharashtra
14	मणिपूर	2	60	Manipur
15	मेघालय	2	60	Meghalaya
16	मिझोराम	1	40	Mizoram
17	नागालँड	1	60	Nagaland
18	ओरीसा	21	147	Orissa
19	पंजाब	13	117	Pujnab
20	राजस्थान	25	200	Rajasthan
21	सिक्कीम	1	32	Sikkim
22	तामीळनाडू	39	234	Tamil Nadu
23	त्रिपूरा	2	60	Tripura
24	उत्तरप्रदेश	85	425	Uttar Pradesh
25	पश्चिम बंगाल	42	294	West Bengal
II केंद्रशासित प्रदेश		Union Territory		
26	अंदमान निकोबार	1	1	Andaman Nicobar Island
27	चंदीगड	1	..	Chandigarh
28	दादरा-नगर हवेली	1	..	Dadra-Nagar Haveli
29	दिल्ली	7	..	Delhi
30	दमण आणि दिव	1	..	Daman and Div
31	लक्षद्वीप	1	..	Lakshadweep
32	पोंडिचरी	1	30	Pondicherry
एकूण		543	3,991	Total

टिप्पणी : *घटनेनुसार जम्मू आणि काश्मिरमधील (पाकिस्तान व्याप्त काश्मिर) २४ राखलेल्या विधानसभेवर जागा वगळून.

Note.—*Under the Constitution of Jammu and Kashmir the number of seats in Legislative Assembly of the State excluding the 24 seats earmarked to Pakistan occupied Territory.

आधार.—मुख्य निवडणूक अधिकारी, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.

Source.—Chief Electoral Officer, Government of Maharashtra, Mumbai.

33. सार्वजनिक प्रशासन व निवडणूक विषयक सांख्यिकी/PUBLIC ADMINISTRATION AND ELECTORAL STATISTICS

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 33.10 (A)

ग्रामपंचायतीचे उत्पन्न व खर्च/Income and Expenditure of Village Panchayats
(1993-94)

(रुपये हजारत / Rs. in thousand)

		उत्पन्न/Income												
अ. क्र. Sr. No.	जिल्ह्याचे नाव	ग्रामपंचायतीची सामील केलेली गावे		लोकसंख्या (हजारत) जनगणना १९९१	एकूण अशदाने, देणया व बक्षिसे	इमारती व जमीन यादरील कर	जकात कर	इतर कर व दर	एकूण कर व दर (स्तंभ ७+८+९)	सुरुवातीची शिल्लक घेऊन (स्तंभ ६+१०+ ११)	एकूण उत्पन्न	एकूण खर्च	Name of the District	
		No. of Village Panchayats	No. of Villages covered		Total Grants Contributions and Donations	Taxes on Buildings and Lands	Octroi	Other Taxes and Fees	Total Taxes and Fees (Col. 7+8+9)	Income from other sources (Col. 6+10+ 11) including opening balances	Total Income	Total Expenditure		
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(2)	
1	ठाणे	916	1,695	1,856	19,028	31,603	157	14,659	46,419	31,275	96,722	73,179	Thane	
2	रायगड	785	1,919	1,496	29,272	19,331	3,985	7,302	30,618	32,162	92,052	76,644	Raigad	
3	रत्नागिरी	831	1,441	1,406	32,774	9,793	..	4,270	14,063	15,545	62,382	46,217	Ratnagiri	
4	सिंधुदूर्ग	416	716	769	19,919	4,308	1	511	4,820	8,851	33,590	23,459	Sindhudurg	
5	नाशिक	1,313	1,920	2,482	9,792	29,896	1,818	7,643	39,357	25,403	74,552	55,424	Nashik	
6	धुळे	1,004	1,604	2,016	29,422	3,470	843	4,992	9,305	15,912	54,639	45,558	Dhule	
7	जळगाव	1,145	1,488	2,313	41,543	9,857	1,456	15,875	27,188	20,325	89,056	78,347	Jaigaon	
8	अहमदनगर	1,267	1,548	2,839	19,878	7,140	2,621	19,267	29,028	30,227	79,133	63,424	Ahmednagar	
9	पुणे	1,367	1,696	7,262	38,187	37,356	500	13,094	50,950	37,682	1,26,819	98,651	Pune	
10	सातारा	1,461	1,632	2,136	41,423	10,870	4,789	19,625	35,284	21,099	97,806	70,974	Satara	
11	सांगली	714	737	1,707	16,543	7,362	28	13,327	20,717	14,622	51,882	40,467	Sangli	
12	सोलापूर	1,027	1,122	2,302	35,319	5,475	6,597	6,818	18,890	29,993	84,202	63,564	Solapur	
13	कोल्हापूर	1,029	1,194	2,203	44,150	13,212	..	7,358	20,570	48,032	1,12,752	89,174	Kolhapur	
14	औरंगाबाद	823	1,292	1,489	13,410	3,384	..	6,433	9,817	4,408	27,635	21,751	Aurangabad	
15	जालना	774	966	1,134	4,691	2,068	..	4,539	6,607	4,755	16,053	11,605	Jalna	
16	परभणी	1,189	1,554	1,640	34,189	4,176	..	4,930	9,106	15,611	58,906	44,205	Parbhani	
17	बीड	1,012	1,275	1,495	5,106	3,024	..	2,545	5,569	5,785	16,460	11,363	Beed	
18	नांदेड	1,307	1,510	1,824	7,278	3,707	..	2,745	6,452	7,263	20,993	17,427	Nanded	
19	उस्मानाबाद	560	571	1,082	5,764	1,831	1	579	2,411	4,377	12,552	10,718	Osmanabad	

20	लातूर	...	768	927	1,335	54,599	1,493	452	3,099	5,044	10,177	69,820	57,796	Latur
21	बुलढाणा	...	853	1,378	1,498	29,183	3,250	..	1,105	4,355	11,444	44,982	33,604	Buldhana
22	अकोला	...	1,024	1,776	1,580	5,273	5,343	..	1,799	7,142	14,619	27,034	20,549	Akola
23	अमरावती	...	828	1,986	1,483	19,408	5,469	..	3,602	9,071	8,369	36,848	26,557	Amravati
24	यवतमाळ	...	1,203	2,043	1,720	13,627	6,548	..	2,130	8,678	32,772	55,077	36,642	Yavatmal
25	वर्धा	...	506	1,162	784	6,875	3,881	32	2,350	6,263	5,917	19,056	14,135	Wardha
26	नागपूर	...	770	1,889	1,256	15,181	9,660	2,941	10,319	22,920	19,628	57,729	41,000	Nagpur
27	भंडारा	...	1,074	1,772	1,832	13,383	6,576	40	6,766	13,382	7,841	34,416	24,022	Bhandara
28	चंद्रपूर	...	815	1,707	1,275	10,621	7,770	..	14,488	22,258	15,472	48,350	30,859	Chandrapur
29	गडचिरोली	...	466	1,680	718	3,177	2,933	..	3,504	6,437	6,486	16,100	10,571	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		...	27,247	42,191	48,396	6,19,025	2,60,786	2,6261	2,05,674	4,92,721	5,06,052	16,17,798	12,37,886	Maharashtra State

आधार.—अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source.—Directorate of Economics and Statistics, Government of Maharashtra, Mumbai.

3.3. सार्वजनिक प्रशासन व निवडणूक विषयक सांख्यिकी/PUBLIC ADMINISTRATION AND ELECTORAL STATISTICS

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 33.10 (B)

ग्रामपंचायतीचे उत्पन्न व खर्च/Income and Expenditure of Village Panchayats
(1994-95)

(रुपये हजारत / Rs. in thousand)

उत्पन्न/Income																	
अ. क्र.	जिल्ह्याचे नाव	ग्रामपंचायतीची सख्या	ग्रामपंचायतीची रानील केलेली गावे	लोकसंख्या (हजारत) जनगणना १९९१	एकूण अशादाने, देणग्या व बक्षिसे	इमारती व जमीन यावरील कर	जकात कर	इतर कर व दर	एकूण कर व दर (स्तंभ ७+८+९)	शिल्लक धरून इतर मार्गाने मिळालेले उत्पन्न	एकूण उत्पन्न (स्तंभ ६+१०+११)	एकूण खर्च	रकूण खर्च				
Sr. No.		No. of Village Panchayats	No. of Villages covered	Population ('000) 1991 census	Total Grants Contributions and Donations	Taxes on Buildings and Lands	Octroi	Other Taxes and Fees	Total Taxes and Fees (Col. 7+8+9)	Income from other sources including opening balances	Total Income (Col. 6+10+11)	Total Expenditure	Name of the District				
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(2)				
1	ठाणे	923	1,661	1,856	20,614	26,098	766	6,012	32,876	38,357	91,847	67,274	Thane				
2	रायगड	807	1,919	1,496	23,460	22,767	5,943	16,060	44,770	23,497	91,727	76,480	Raigad				
3	रत्नागिरी	831	1,441	1,406	39,049	11,697	..	5,663	17,360	16,810	73,219	53,206	Ratnagiri				
4	सिंधुदूर्ग	425	737	769	32,646	5,392	..	1,551	6,943	10,257	48,846	36,089	Sindhudurg				
5	नाशिक	1,342	1,928	2,482	17,542	10,287	2,385	10,600	23,272	41,073	81,887	58,413	Nashik				
6	धुळे	1,019	1,604	2,016	29,566	4,579	709	7,732	13,020	18,877	61,463	49,571	Dhule				
7	जळगाव	1,145	1,488	2,313	33,876	11,727	..	32,835	44,562	23,250	1,01,688	85,131	Jalgaon				
8	अहमदनगर	1,296	1,554	2,839	36,021	8,151	1,743	4,772	14,666	32,513	83,200	64,643	Ahmednagar				
9	पुणे	1,414	1,880	2,726	47,469	46,027	609	12,832	59,468	49,653	1,56,590	1,21,761	Pune				
10	सातारा	1,460	1,545	2,136	36,587	11,822	6,035	18,257	36,114	31,700	1,04,401	76,202	Satara				
11	सांगली	714	737	1,707	19,005	10,035	78	7,060	17,173	24,584	60,762	47,069	Sangli				
12	सोलापूर	1,027	1,133	2,302	26,155	5,198	7,410	5,196	17,804	34,911	78,870	68,835	Solapur				
13	कोल्हापूर	1,029	1,201	2,203	34,384	15,247	..	5,746	20,993	53,615	1,08,972	84,384	Kolhapur				
14	औरंगाबाद	831	1,293	1,489	9,781	3,122	..	8,082	11,204	5,884	26,869	21,089	Aurangabad				
15	जालना	779	967	1,134	6,791	1,992	..	5,453	7,445	4,448	18,684	14,790	Jalna				
16	परभणी	1,260	1,554	1,840	37,823	5,205	..	5,415	10,820	14,700	63,143	48,908	Parbhani				
17	बीड	1,015	1,280	1,495	5,530	2,483	..	3,390	5,873	5,098	16,501	11,875	Beed				
18	नांदेड	1,307	1,510	1,824	8,732	3,528	..	2,438	5,966	8,164	22,862	19,142	Nanded				
19	उस्मानाबाद	593	668	1,082	6,609	2,155	..	1,661	3,818	3,092	13,517	10,898	Osmanabad				
20	लातूर	773	929	1,335	59,632	1,927	590	3,219	5,736	13,734	79,102	66,593	Latur				

21	बुलढाणा	...	848	1,397	1,498	18,679	2,937	...	3,062	5,999	22,190	46,868	34,181	Buldhana
22	अकोला	...	1,034	1,777	1,580	3,244	5,743	...	2,022	7,765	17,917	28,926	23,034	Akola
23	अमरावती	...	825	1,897	1,483	18,504	5,502	...	3,533	9,035	11,587	39,126	26,868	Amravati
24	यवतमाळ	...	1,203	2,082	1,720	30,428	7,732	...	1,835	9,567	18,541	58,536	39,432	Yavatmal
25	वर्धा	...	507	1,379	784	11,526	4,629	...	1,732	6,361	8,030	25,917	19,286	Wardha
26	नागपूर	...	775	1,889	1,256	21,707	11,733	6,482	9,084	27,300	24,350	73,357	53,428	Nagpur
27	भंडारा	...	1,095	1,650	1,832	17,824	7,776	29	8,530	16,335	10,595	44,754	32,965	Bhandara
28	चंद्रपूर	...	815	1,707	1,275	11,997	9,439	...	15,174	24,613	17,491	54,101	33,952	Chandrapur
29	गडचिरोली	...	467	1,680	718	4,350	3,532	9	3,928	7,469	7,091	18,910	12,562	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		...	27,558	42,487	48,396	6,69,511	2,68,462	32,788	2,12,874	5,14,125	5,92,009	17,75,645	13,58,064	Maharashtra State

आधार.—अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.

Source.—Directorate of Economics and Statistics, Government of Maharashtra, Mumbai.

अनुक्रमांक Sr. No.	जिल्हा/नगरपरिषदा/ महानगरपालिका	सुरवातीची शिल्लक Opening Balance	दर व कर/Rates and Taxes				अनुदाने/	
			जकात Octroi	घर व जमिनीवरील कर Taxes on Houses and Lands	इतर कर व शुल्क Other Taxes and Fees	एकूण Total (4+5+6)	शासकीय Govern- ment	इतर Other
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)
1	उल्हासनगर	10,616	1,73,830	37,612	26	2,11,468	27,590	..
2	भिवंडी	1,03,217	3,46,035	29,117	8,596	3,83,747	19,555	..
3	वसई	144	5,531	2,921	6	8,458	4,553	..
4	भाईंदर	27,184	91,281	46,494	14,420	1,52,195	6,153	..
5	जव्हार	2,022	1,411	609	620	2,640	1,720	..
6	उहाणू	2,990	6,765	3,052	6	9,823	1,214	..
7	विसार	8,740	6,531	5,618	23	12,172	2,042	..
8	नालासोपारा	7,903	3,912	9,709	57	13,678	854	..
9	अंबरनाथ	1,692	51,107	9,369	442	60,918	8,631	16
10	कुळगाव-बदलापूर	9,503	26,947	8,183	33	35,163	1,954	..
ठाणे-एकूण		1,74,011	7,13,350	1,52,684	24,228	8,90,262	74,266	16
11	पनवेल	12,591	18,880	6,481	3,199	28,560	9,448	..
12	खोपोली	1,607	50,009	8,335	2	58,346	3,409	..
13	अलिबाग	3,802	3,508	3,319	..	6,827	2,389	..
14	महाड	715	4,591	2,202	413	7,206	4,393	2,819
15	पेण	4,170	5,854	3,163	1	9,018	2,445	..
16	रोहा	2,312	2,731	890	..	3,621	1,797	100
17	ऊरण	2,115	7,942	2,459	1,363	11,764	7,535	..
18	मुरुड-जंजिरा	2,102	1,630	531	23	2,184	4,110	..
19	श्रीवर्धन	2,748	1,925	847	69	2,841	3,511	2
20	माथेरान	2,228	865	1,993	..	2,858	1,418	..
21	कर्जत	644	1,861	629	18	2,508	752	30
रायगड-एकूण		35,034	99,796	30,849	5,088	1,35,733	41,207	2,951
22	रत्नागिरी	8,870	20,531	6,287	27	26,845	12,393	689
23	चिपळूण	6,552	13,722	2,748	1,459	17,929	4,963	..
24	खेड	1,243	3,461	781	398	4,640	2,637	..
25	राजापूर	587	2,602	798	1	3,401	1,413	..
रत्नागिरी-एकूण		17,252	40,316	10,614	1,885	52,815	21,406	689

TABLE No. 33.11 (A)—Contd.

Income of Municipal Corporations and Councils

(1993-94)

(रुपये हजारत/Rs. in '000)

Grants		इतर साधने/Other Sources				असाधारण	एकूण	District/ Municipal Councils and Corporations
एकूण	शैक्षणिक	बाजार व	पालिका	संकीर्ण	एकूण	उत्पन्न, कर्ज व	Grand Total	
Total	संस्थाकडील फी	कत्तलखाने	मालमत्तेपासून	Miscellaneous	Total	वाणिज्यिक		
	Fees from	Market	उत्पन्न	ous	(11+12+13+14)	संस्थेचे उत्पन्न		
	Educational	and	Revenue			Extra		
	Institutions	Slaughter	derived			Income,		
		Houses	from			Debts and		
			property			Income from		
						Commercial		
						enterprises		
(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(2)
27,590	240	5	1,004	16,726	17,975	..	2,67,649	Ulhasnagar
19,555	..	624	6,758	9,403	16,785	67,482	5,90,786	Bhiwandi
4,553	37	425	616	1,176	2,254	4,791	20,200	Vasai
6,153	..	1,451	40,547	5,689	47,687	11,090	2,44,309	Bhaindar
1,720	1	27	372	2,030	2,430	..	8,812	Jawhar
1,214	..	86	111	62	259	316	14,602	Dahanu
2,042	..	125	79	2,615	2,819	5,711	31,484	Virar
854	33	1,389	1,422	517	24,374	Nalasopara
8,647	12	277	3,351	7,498	11,138	14,270	96,665	Ambarnath
1,954	..	64	449	10,722	11,235	537	58,392	Kalgaon-Badlapur
74,282	290	3,084	53,320	57,310	1,14,004	1,04,714	13,57,273	Thane—Total
9,448	..	378	352	9,864	10,594	7,453	68,446	Panvel
3,409	49	291	942	723	2,005	8,260	73,627	Khopoli
2,389	..	131	313	898	1,342	242	14,602	Allbag
7,212	..	25	526	585	1,136	2,936	19,205	Mahad
2,445	19	161	145	507	832	5,939	22,404	Pen
1,897	..	64	248	322	634	1,360	9,824	Roha
7,535	19	148	156	2,159	2,482	1,035	24,931	Uran
4,110	..	24	8	857	889	1,797	11,082	Murud-Janjira
3,513	1	30	20	1,032	1,083	1,228	11,413	Shrivardhan
1,418	145	13	114	30	302	657	7,463	Matheran
782	..	34	23	509	566	138	4,638	Karjat
44,158	233	1,299	2,847	17,486	21,865	31,045	2,67,835	Raigad—Total
13,082	..	278	2,504	12,494	15,276	149	64,222	Ratnagiri
4,963	21	442	895	2,728	4,086	8,602	42,132	Chiplun
2,637	..	173	192	2,054	2,419	..	10,939	Khed
1,413	..	124	133	158	415	1,438	7,254	Rajapur
22,095	21	1,017	3,724	17,434	22,196	10,189	1,24,547	Ratnagiri—Total

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)
26	मालवण	3,837	3,582	581	1	4,164	2,806	..
27	नेगुर्ला	2,133	2,237	598	313	3,148	1,798	392
28	सावंतवाडी	2,532	5,425	948	67	6,440	3,313	..
सिंधुदुर्ग-एकूण		8,502	11,244	2,127	381	13,752	7,917	392
29	मालेगाव	10,404	89,279	7,353	2,493	99,125	21,778	..
30	मनमाड	965	7,701	5,417	109	13,227	8,397	..
31	इगतपुरी	2,205	1,478	1,090	288	2,836	3,594	..
32	नांदगाव	636	1,963	522	..	2,485	1,593	..
33	सिन्नर	558	3,928	1,113	..	5,041	2,419	32
34	येवला	202	4,473	1,446	7	5,926	3,777	..
35	त्रिंबक	965	547	371	416	1,334	1,311	97
36	भयूर	121	939	559	2	1,500	1,601	..
37	सटाणा	1,153	4,193	1,659	49	5,901	2,211	416
नाशिक-एकूण		17,207	1,14,501	19,530	3,344	1,37,375	46,681	545
38	धुळे	5,759	45,008	16,249	4,490	65,747	27,410	67
39	नंदूरबार	11,908	14,923	1,522	14	16,459	6,328	1,014
40	शिरपूर-वरवडे	1,729	7,543	3,988	126	11,657	5,868	7,100
41	नावापूर	370	2,397	1,294	99	3,790	2,632	..
42	शहादा	3,530	7,774	1,421	1,363	10,558	4,380	..
43	तळोदा	917	1,641	669	48	2,358	1,626	..
44	दौंडाईचा-वरवाडे	689	6,097	1,991	..	8,088	2,656	..
धुळे-एकूण		24,902	85,383	27,134	6,140	1,18,657	50,899	8,181
45	जळगाव	7,511	1,05,233	30,054	20,090	1,55,377	26,250	37,333
46	भुसावळ	2,657	18,092	15,476	1,519	35,087	14,048	16,290
47	अमळनेर	996	12,936	5,923	16	18,875	7,977	..
48	चाळीसगांव	4,877	16,066	4,239	3	20,308	18,248	..
49	चोपडा	938	5,605	2,549	77	8,231	8,609	..
50	पाचोरा	1,296	5,329	1,247	19	6,595	4,464	..
51	कैजपूर	10	1,894	963	5	2,862	2,613	874
52	यावल	145	2,269	1,342	6	3,617	4,491	33
53	शवेर	670	4,309	812	1	5,122	2,817	143
54	सावदा	78	2,693	528	396	3,617	7,929	..
55	पारोळा	1,363	3,696	452	433	4,581	2,696	..
56	धरणगांव	217	1,815	1,128	7	2,950	2,414	..
57	एरंडोल	458	1,400	2,210	39	3,649	1,990	1,514
जळगाव-एकूण		21,216	1,81,337	66,923	22,611	2,70,871	1,04,546	56,187

TABLE No. 33.11 (A) -Contd.

(रुपये हजारत/Rs. in '000)

(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(2)
2,806	..	52	516	258	826	3,431	15,064	Malwan
2,190	..	98	165	741	1,004	429	8,094	Vengurla
3,313	..	175	69	235	479	2,390	15,154	Sawantwadi
8,309	..	325	750	1,234	2,309	6,250	39,122	Sindhudurg—Total
21,778	230	20,325	20,555	21,371	1,73,233	Malegaon
8,397	128	417	1,856	7,845	10,048	17,511	50,146	Manmad
3,594	10	4	261	1,599	1,874	838	11,347	Igatpur
1,593	42	1,454	1,496	522	6,732	Nandgaon
2,451	327	3,283	3,610	1,174	12,832	Sinnar
3,777	..	20	762	2,554	3,336	1,003	14,244	Yeola
1,408	920	52	972	398	5,075	Trimbak
1,601	..	99	239	136	474	1,032	4,728	Bhagur
2,627	16	183	729	545	1,473	1,869	12,823	Satana
47,226	154	723	5,366	37,593	43,836	45,516	2,91,160	Nashik—Total
27,477	2	380	3,051	4,871	8,304	17,404	1,24,691	Dhule
7,343	..	608	1,657	828	3,093	11,333	50,136	Nandurbar
12,966	58	1,222	468	2,222	3,970	51,129	81,451	Shirpur-Warvde
2,632	402	2,660	3,082	765	10,619	Nawapur
4,380	54	78	1,299	667	2,098	4,561	25,127	Shahada
1,826	..	47	1	385	433	498	5,832	Taloda
2,656	4	257	436	791	1,488	3,151	16,072	Dondaicha-Varvade
59,080	118	2,592	7,314	12,424	22,448	88,841	3,13,928	Dhule—Total
63,583	..	232	15,703	28,437	44,372	86,110	3,56,953	Jalgaon
30,338	151	11	898	1,331	2,391	13,407	83,880	Bhusawal
7,977	..	164	2,000	276	2,440	10,778	41,066	Amalner
18,248	..	226	907	3,886	5,019	4,927	53,379	Chalisgaon
8,609	5	17	1,924	2,517	4,463	3,255	25,496	Chopda
4,464	..	38	922	1,886	2,846	4,921	20,122	Pachora
3,487	25	..	450	16	491	365	7,215	Faizpur
4,524	58	91	37	1,717	1,903	3,068	13,257	Yeola
2,960	..	224	446	852	1,522	3,362	13,636	Raver
7,929	3	178	558	735	1,474	3,154	16,252	Sawda
2,696	5	96	478	738	1,317	1,257	11,214	Parola
2,414	..	38	342	729	1,109	850	7,540	Dharangaon
3,504	..	178	33	1,495	1,706	165	9,482	Erandol
1,60,733	247	1,493	24,698	44,615	71,053	1,35,619	6,59,492	Jalgaon—Total

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)
58	अहमदनगर	16,767	67,841	19,997	47	87,885	24,876	91
59	श्रीरामपूर	2,833	8,901	5,096	2,376	16,373	6,373	22
60	संगमनेर	4,587	9,959	5,695	355	16,009	6,970	593
61	कोपरगाव	15,476	6,417	1,240	1,679	9,336	3,315	9
62	देवळाली-प्रवरा	4,989	5,124	1,493	5	6,622	1,599	152
63	राहुरी	1,010	2,738	1,369	62	4,169	3,270	1,691
64	पाथर्डी	727	2,423	61	297	2,781	1,438	838
65	राहता-पिंपळस	73	915	785	..	1,700	1,528	..
66	शिर्डी	2,325	1,510	2,240	10	3,760	1,640	..
67	श्रीगोंदा	414	1,451	520	616	2,587	1,972	..
अहमदनगर-एकूण		49,201	1,07,279	38,496	5,447	1,51,222	52,979	3,396
68	बारामती	2,387	11,321	2,774	2,669	16,764	8,219	1,098
69	सासवड	2,681	4,398	1,697	130	6,225	1,996	..
70	जेजुरी	1,858	1,284	253	160	1,697	1,041	..
71	लोणावळा	3,596	11,356	7,837	2,956	22,149	8,232	41
72	इंदापूर	872	2,293	844	1,658	4,795	1,581	..
73	शिरूर	2,581	3,054	1,059	311	4,424	1,230	1
74	आळंदी	560	346	1,293	..	1,639	1,328	150
75	जुन्नर	2,550	2,222	1,816	16	4,054	2,397	23
76	भोर	158	1,962	1,253	20	3,235	2,257	..
77	दोंड	3,585	3,051	3,154	39	6,244	3,852	..
78	तळेगाव-दामाडे	4,046	5,602	2,838	554	8,994	5,424	..
पुणे-एकूण		24,572	46,889	24,818	8,513	80,220	37,557	1,313
79	सातारा	4,744	21,304	12,462	5,616	39,382	15,724	6,382
80	कराड	5,607	14,586	5,624	6	20,216	8,333	..
81	फलटन	5,232	9,737	5,285	1,105	16,127	5,576	4,167
82	रहिमतपूर	966	530	387	26	943	2,232	..
83	म्हसवड	2,078	1,324	339	160	1,823	792	..
84	वाई	2,331	4,266	1,960	2	6,228	6,796	..
85	पांचगणी	2,079	1,375	1,847	1	3,223	3,065	..
86	महाबळेश्वर	10,007	3,257	1,840	2,344	7,441	3,197	..
सातारा-एकूण		33,044	56,379	29,744	9,260	95,383	45,715	10,549
87	सांगली	15,690	54,741	14,863	1,286	70,890	26,218	..
88	मिरज	2,846	21,278	6,481	678	28,437	10,595	..
89	इस्लामपूर	1,984	4,789	3,549	926	9,264	5,195	..
90	तासगाव	1,866	4,850	1,285	367	6,502	3,451	..
91	आष्टी	7703	1,901	672	1,127	3,700	2,231	..
92	वीटा	2,513	7,945	2,463	160	10,568	4,076	..
सांगली-एकूण		25,602	95,504	29,313	4,544	1,29,361	51,766	..

TABLE No. 33.11 (A) —Contd.

(Amount in Rs. in '000)

(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)
24,967	..	106	6,308	6,888	13,302	8,028	1,50,949	Ahmednagar
6,395	64	688	1,848	4,459	7,059	15,754	49,414	Shriampur
7,563	46	228	514	1,673	2,481	6,467	37,087	Sangamner
3,324	19	508	503	1,164	2,214	19,363	49,713	Kopergaon
1,751	..	26	111	1,118	1,255	1,109	15,726	Deolali-Pravra
4,961	45	156	2,054	1,745	4,060	..	14,140	Rahur
2,276	..	69	122	652	643	96	6,723	Pathardi
1,526	..	143	18	197	358	891	4,548	Bahla-Pimples
1,640	..	115	4	763	982	..	9,607	Chirdi
1,972	..	118	197	103	418	781	6,172	Shrigonda
56,375	174	2,157	11,679	18,782	32,792	52,489	3,42,979	Ahmednagar—Total
9,317	27	7	2,514	2,754	5,302	20,767	54,537	Baramati
1,996	29	1	240	1,702	1,972	3,261	15,535	Saswad
1,041	122	183	315	..	4,909	Jejuri
8,272	24	22	..	5,119	5,165	7,302	46,485	Lonavala
1,581	96	174	270	2,022	9,540	Indapur
1,231	231	542	773	2,798	11,807	Shirur
1,478	20	..	166	116	302	316	4,295	Alandi
2,410	..	49	161	991	1,201	1,134	11,349	Junnar
2,257	..	85	..	971	1,056	536	7,242	Bhor
3,852	218	595	873	2,738	17,232	Daund
5,424	34	3,127	3,161	652	22,277	Talegaon-Dabhade
38,870	100	164	3,782	16,274	20,320	41,526	2,05,508	Pune—Total
22,106	..	205	283	1,241	1,729	16,804	84,765	Satara
8,333	13	130	562	5,169	5,894	6,800	48,850	Karad
9,743	..	59	223	1,196	1,478	9,321	41,901	Phaltan
2,232	1,088	1,089	96	5,325	Rahimatpur
1,792	159	213	372	687	5,752	Mhaswad
6,796	..	18	573	897	1,488	5,090	21,933	Wai
3,065	..	91	50	983	1,124	2,312	11,803	Panchgani
3,197	28	329	166	5,612	6,135	705	27,485	Mahabaleshwar
58,264	41	832	2,036	16,399	19,308	43,815	2,47,814	Satara—Total
26,218	19	42	..	21,188	21,249	32,512	1,66,559	Sangli
10,595	..	1,435	..	3,452	4,887	4,912	51,677	Miraj
5,195	..	2	..	1,556	1,558	2,098	20,099	Islampur
3,451	..	160	287	392	839	852	13,510	Tasgaon
2,231	..	27	81	163	271	266	7,171	Ashti
4,076	4,412	4,412	798	22,367	Vita
51,766	19	1,666	368	31,163	33,216	41,438	2,81,383	Sangli—Total

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)
93	बारशी	6,488	17,785	5,005	2,689	25,479	22,873	..
94	पंढरपुर	3,685	12,601	8,491	636	21,728	19,326	2,406
95	करमाळा	440	3,160	753	170	4,083	5,368	2,115
96	सांगोला	2,245	3,722	1,043	640	5,405	1,952	..
97	अक्कलकोट	5,398	5,078	1,361	23	6,462	10,736	..
98	मंगलवेढा	1,142	1,674	1,003	8	2,685	5,130	..
99	मैदर्गी	119	379	90	195	664	1,566	..
100	दुधनी	446	612	329	4	945	1,786	..
101	कुईवाडी	503	2,158	1,044	..	3202	2,886	..
सोलापूर-एकूण		20,466	47,169	19,119	4,365	70,653	71,623	4,521
102	इधलकरंजी	95,816	1,08,926	19,217	12	1,28,155	31,880	31,012
103	जयसिंगपूर	999	4,676	3,805	58	8,539	7,775	..
104	मलकापूर	387	786	474	..	1,260	1,482	..
105	मुरगूड	631	877	490	..	1,367	1,882	216
106	वडगाव	3,806	2,830	1,055	2	3,887	2,606	371
107	गडहिंग्लज	5,131	4,497	2,443	217	7,157	7,568	127
108	कुरदवाड	1,399	1,583	757	..	2,340	2,525	..
109	कागल	1,612	4,143	1,727	45	5,915	2,288	..
110	पन्हाळा	986	279	470	..	749	745	..
कोल्हापूर-एकूण		1,10,767	1,28,597	30,438	334	1,59,369	58,751	31,726
111	पैठण	515	2,356	578	228	3,162	3,518	..
112	कन्नड	1,307	2,228	582	20	2,830	1,283	551
113	वैजापूर	2,438	4,691	1,778	259	6,728	5,826	5,519
114	खुलदाबाद	298	519	330	127	976	1,127	..
115	गंगापूर	1,618	1,087	524	346	1,957	3,272	..
116	सिल्लोड	1,976	2,753	388	200	3,341	1,859	216
औरंगाबाद-एकूण		8,152	13,634	4,180	1,180	18,994	16,885	6,286
117	जालना	19,677	34,004	6,225	7,398	47,627	10,790	..
118	अंबड	1,866	2,273	465	68	2,806	831	1,770
119	भोकरदन	1,136	1,091	123	1	1,215	1,081	514
120	परतूर	829	1,887	608	131	2,626	2,795	..
जालना-एकूण		23,508	39,255	7,421	7,598	54,274	15,497	2,284
121	परभणी	12,355	14,976	55,555	2,804	23,335	18,157	..
122	हिंगोली	10,526	6,557	809	1,163	8,529	1,983	16
123	मानवत	86	3,156	583	59	3,798	2,282	750
124	बसमतनगर	495	3,495	246	821	4,562	2,820	..
125	सोनपेठ	862	742	168	94	1,004	3,277	..
126	सेलू	795	3,184	686	612	4,482	2,091	1,294

TABLE No. 33.11 (A) –Contd.

(रुपये हजारत/Rs. in '000)

(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(2)
22,873	..	68	688	5,915	6,671	3,645	65,156	Barshi
21,732	10	135	1,734	5,867	7,746	13,792	68,683	Pandharpur
7,483	16	12	115	3,226	3,369	937	16,312	Karmala
1,952	..	8	921	642	1,571	3,337	14,510	Sangola
10,736	..	4	853	4,018	4,875	1,058	28,529	Akkalkot
5,130	..	432	277	528	1,237	1,715	11,909	Mangalwedha
1,566	..	26	7	98	131	257	2,737	Maidargi
1,786	..	1	..	572	573	80	3,830	Dudhani
2,886	..	70	629	2,506	3,205	..	9,796	Kurduwadi
76,144	26	756	5,224	23,372	29,378	24,821	2,21,462	Solapur—Total
52,892	96	327	1,531	7,492	9,446	57,218	3,53,527	Ichalkaranji
7,775	6	93	172	527	798	4,039	22,150	Jaisingpur
1,482	..	34	131	223	388	..	3,517	Malkapur
2,098	..	340	156	132	628	292	5,017	Murgud
2,977	..	54	316	434	804	2,589	14,063	Wadgaon
7,695	34	125	2,446	933	3,538	3,860	27,381	Gadhinglaj
2,525	1	550	551	1,029	7,844	Kurandwad
2,228	..	7	251	274	532	4,612	14,959	Kagal
745	143	370	513	918	3,911	Panhala
90,477	136	980	5,147	10,935	17,198	74,557	4,52,368	Kolhapur—Total
3,518	2,529	2,529	..	9,724	Paithan
1,834	2	1,082	2,084	..	8,055	Kannad
11,345	32	39	259	1,079	1,409	6,527	28,447	Vaijapur
1,127	..	54	96	118	268	..	2,669	Khuldabad
3,272	..	82	94	167	343	528	7,718	Gangapur
2,075	..	102	185	254	541	152	8,085	Sillod
23,171	34	277	634	6,229	7,174	7,207	64,698	Aurangabad—Total
10,790	..	20	..	891	911	4,908	83,913	Jalna
2,601	9	9	21	238	277	..	7,550	Ambad
1,595	..	21	156	8	185	..	4,131	Bhokardan
2,795	6	392	398	400	7,048	Partur
17,781	9	50	183	1,529	1,771	5,308	1,02,642	Jalna—Total
18,157	..	25	1,963	3,564	5,552	4,416	63,815	Parbhani
1,999	7	297	350	1,674	1,674	569	23,951	Hingoli
3,032	..	1	190	1,190	1,381	1,350	9,647	Manwat
2,820	694	694	263	8,834	Basmatnagar
3,277	..	2	140	366	508	..	5,651	Sonpeth
3,385	2	12	71	1,349	1,434	80	10,176	Seloo

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)
127	पूर्णा	944	3,573	115	8	3,696	2,659	..
128	जितूर	1,080	2,291	641	147	3,079	2,958	1,637
129	गंगाखेड	655	2,755	375	751	3,863	1,675	..
130	पाथरी	63	1,495	404	463	2,362	2,812	..
131	कळमनुरी	369	1,330	332	5	1,667	1,961	26
परभणी-एकूण		28,230	43,554	9,896	6,927	60,377	42,875	3,723
132	बीड	712	14,640	4,208	747	19,595	12,802	7
133	आंबेजोगाई	3,018	2,876	1,253	19	4,148	3,548	..
134	परळी-वैजनाथ	2,530	6,060	1,684	207	7,951	5,395	..
135	माजलेगाव	641	2,888	387	180	3,455	2,070	..
136	मेवराई	1,453	3,184	417	354	3,952	1,840	85
137	धारुर	580	1,106	249	23	1,378	2,422	..
बीड-एकूण		8,934	30,754	8,195	1,530	40,479	28,077	92
138	नांदेड	3,308	50,364	15,818	785	66,967	27,442	..
139	बिलोली	172	650	246	101	997	1,816	3
140	उमरी	561	863	111	637	1,611	534	19
141	मुदखेड	219	512	780	90	1,382	2,277	..
142	कंधार	968	1,655	707	62	2,424	2,503	..
143	हदगाव	1,287	1,534	569	..	2,103	1,146	740
144	धर्माबाद	2,186	2,083	235	414	2,732	4,651	3,040
145	देगलूर	1,989	4,462	878	307	5,647	6,983	..
146	कुंडलवाडी	147	372	82	79	533	1,175	..
147	मुखेड	101	2,055	354	246	2,655	5,364	..
148	किनवट	2,091	1,717	833	233	2,783	3,071	..
149	लोहा	157	1,065	145	171	1,381	1,753	..
150	बाघाला	416	976	95	12	1,083	1,607	2
नांदेड-एकूण		13,602	68,308	20,853	3,137	92,298	60,322	3,804
151	उस्मानाबाद	4,378	10,770	2,631	450	13,851	10,180	..
152	तुळजापूर	676	3,573	274	1,350	5,197	2,302	4,970
153	उमरगा	2,991	3,514	191	369	4,074	1,607	39
154	परांडा	453	808	53	5	866	1,944	1
155	भूम	1,117	1,201	94	820	2,115	1,549	1,428
156	मुरुम	258	664	67	..	731	1,627	..
157	नळदुर्ग	1,299	1,695	58	30	1,783	2,050	..
158	कळंब	1,347	2,329	140	43	2,512	2,826	..
उस्मानाबाद-एकूण		12,519	24,554	3,508	3,067	31,129	24,085	6,438

TABLE No. 33.11 (A) -Contd.

(रुपये हजारों/Rs. in '000)

(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)
2,659	13	15	17	1,557	1,602	90	8,991	Purna
4,595	5	3	..	918	926	132	9,812	Jintur
1,875	14	24	..	1,215	1,253	3,501	11,147	Gangakhed
2,812	514	64	578	..	5,815	Pathari
1,987	6	3	95	55	157	..	4,1807	Kalamnuri
46,598	47	382	3,340	12,644	16,413	10,401	1,62,019	Parbhani-Total
12,809	267	7,073	7,340	..	40,456	Beau
3,548	7	10	..	4,571	4,588	72	15,374	Ambejogai
5,395	21	6	636	2,270	2,933	6,843	25,652	Parli-Vajinath
2,070	9	477	486	..	6,652	Manjegaon
1,925	11	1,475	1,486	2,433	11,249	Georai
2,422	56	53	109	545	5,034	Dharur
28,169	48	16	956	15,919	16,942	9,893	1,04,417	Beed-Total
27,442	..	47	2,565	7,389	10,001	12,840	1,20,558	Nanded
1,819	155	155	16	3,159	Billoli
553	..	4	36	81	121	66	2,912	Umri
2,277	55	28	..	57	140	..	4,018	Mudkhed
2,503	124	10	262	630	1,026	742	7,663	Kandhar
1,886	176	176	..	5,452	Hadgaon
7,691	64	40	80	257	441	986	14,036	Dharmabad
6,983	..	102	97	30	229	..	14,846	Degloor
1,175	15	15	126	1,996	Kundalwadi
3,364	88	4	7	8	107	..	8,227	Mukhed
3,071	1,973	1,973	2,571	12,489	Kinwat
1,753	198	198	4	3,493	Loha
1,609	5	26	..	114	145	88	3,341	Waghala
64,126	336	261	3,047	11,083	14,727	17,439	2,02,192	Nanded-Total
10,180	10	129	114	4,207	4,460	2,231	35,100	Osmanabad
7,272	..	4	..	1,617	1,621	333	15,099	Tuljapur
1,646	..	29	148	174	351	56	9,118	Umruga
1,945	3	143	33	522	701	3	3,968	Paranda
2,977	23	..	116	141	280	289	6,778	Bhoom
1,627	..	50	..	332	382	400	3,398	Murum
2,050	..	4	61	348	413	..	5,545	Naldurg
2,826	..	69	342	225	636	1,956	9,277	Kalamb
30,523	36	428	814	7,566	8,844	5,268	88,283	Osmanabad-Total

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)
159	लातूर	9,379	3,828	40,687	9,876	54,391	14,548	4,866
160	उदगिर	1,745	10,888	774	380	12,042	11,273	333
161	अहमदपूर	1,113	328	1,901	151	2,380	3,813	..
162	निलंगा	2,239	457	2,073	132	2,662	2,861	..
163	औसा	609	1,912	137	16	2,065	3,096	..
	लातूर-एकूण	15,085	17,413	45,572	10,555	73,540	35,591	5,199
164	बुलढाणा	820	4,984	4,512	161	9,657	6,876	..
165	खामगाव	875	11,093	3,362	1,522	15,977	11,059	2,058
166	मलकापूर	30	9,849	4,594	6	14,449	11,720	688
167	शेगाव	584	2,552	1,381	895	4,828	8,051	..
168	जळगाव-जामोद	409	1,249	370	..	1,619	3,530	17
169	मेहकर	127	3,009	1,963	412	5,384	5,487	..
170	नंदुरा	873	2,959	808	745	4,512	7,722	192
171	चिखली	1,965	4,298	1,477	8	5,783	6,743	..
172	देऊळगाव-राजा	1,345	2,051	248	111	2,410	5,734	..
173	लोणार	486	1,915	305	439	2,659	1,764	..
174	सिदखेड-राजा	418	225	315	8	548	1,286	..
	बुलढाणा-एकूण	7,932	44,184	19,335	4,307	67,826	69,972	2,955
175	अकोला	26,365	46,642	3,724	13,909	64,275	47,923	..
176	अकोट	132	6,913	675	95	7,683	13,460	..
177	कारंजा	552	5,951	7,983	381	14,315	9,689	42
178	वाशीग	1,372	5,062	1,998	273	7,333	9,959	..
179	मुर्तिजापूर	31	3,869	633	122	4,624	7,562	2
180	बाळापूर	224	1,607	366	5	1,978	9,012	..
181	तेल्हारी	1,659	1,281	308	7	1,596	3,455	700
182	पातूर	587	1,471	237	13	1,721	4,426	..
183	मंगरूळपीर	460	2,423	630	..	3,053	5,411	28
184	रिसोड	1,062	1,795	506	35	2,336	1,737	..
	अकोला-एकूण	32,444	77,014	17,060	14,840	1,08,914	1,12,634	772
185	अचलपूर	4,209	10,041	3,471	9	13,521	15,229	..
186	अंजनगाव	676	3,704	1,354	12	5,069	8,586	..
187	मोर्शी	1,116	2,984	1,429	20	4,433	4,4813	..
188	वरुड	916	3,376	591	15	3,982	8,487	29
189	दर्यापूर	120	3,134	1,583	23	4,740	7,440	..
190	चांदूर-रेल्वे	565	1,334	640	85	2,059	3,653	..
191	चांदूर-बाजार	1,995	2,261	476	2	2,739	3,870	1,505
192	धामणगाव	1,442	2,632	961	1	3,594	6,070	..
193	शेंदूरजना	41	663	493	348	1,504	4,136	668
194	चिखलदरा	563	256	699	207	1,162	1,244	272
	अमरावती-एकूण	11,634	30,385	11,696	722	42,803	63,528	2,474

TABLE No. 33.11 (A) -Contd.

(रुपये हजारत/Rs. in thousand)

(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(2)
19,414	35	..	311	7,032	7,378	17,744	1,08,306	Latur
11,606	1,133	29	217	1,027	2,406	6,796	34,595	Udgir
3,813	..	4	74	144	222	..	7,528	Ahmedpur
2,861	224	34	18	631	907	145	8,814	Nilanga
3,096	58	741	799	260	6,829	Ausa
40,790	1,392	67	678	9,575	11,712	24,945	1,66,072	Latur-Total
6,876	..	569	361	1,574	2,504	754	20,611	Buldhana
13,117	3	73	204	..	280	..	30,249	Khamgaon
12,408	7	7	83	470	567	2,736	30,190	Malkapur
8,051	33	5	283	732	1,053	1,973	16,489	Shegaon
3,547	..	41	..	229	270	325	6,170	Jaigaon-Jamod
5,487	..	2	259	432	693	..	11,691	Mehkqr
7,914	2	107	39	489	637	571	14,507	Nandura
6,743	27	193	293	146	659	1,888	17,038	Chikhali
5,734	9	15	275	169	468	284	10,241	Deulgaon-Raja
1,764	28	80	108	..	5,017	Lonar
1,286	42	18	60	306	2,618	Sindhked-Raja
72,927	81	1,012	1,867	4,339	7,299	8,837	1,64,821	Buldhana-Total
47,923	29	1,138	3,015	4,726	8,908	40,050	1,87,521	Akola
13,460	..	2	469	437	908	1,551	23,734	Akot
9,731	21	4	360	148	533	..	25,131	Karanja
9,959	506	498	69	2,317	3,390	4,584	26,638	Washim
7,564	9	9	97	908	1,023	460	13,702	Murtizapur
9,012	525	854	1,379	383	12,976	Balapur
4,155	7	2	249	295	553	399	8,362	Telhara
4,426	..	44	47	16	107	238	7,079	Patur
5,439	..	8	701	40	749	978	10,679	Mangrulpir
1,737	309	539	848	484	6,467	Risod
1,13,406	572	1,705	5,841	10,280	18,398	49,127	3,22,289	Akola-Total
15,229	649	362	238	899	2,148	4,048	39,155	Achalpur
8,586	4	82	238	445	769	1,455	16,555	Anjangaon
4,813	..	132	79	42	253	570	11,185	Morshi
8,516	18	84	10	1,978	2,090	1,122	16,626	Warud
7,440	..	72	84	357	513	1,385	14,198	Daryapur
3,653	..	53	165	413	631	643	7,551	Chandur-Railway
5,375	38	137	..	1,872	2,047	5,651	17,807	Chandur-Bazar
6,070	..	139	216	993	1,348	..	12,454	Dhamangaon
4,804	6	31	21	652	710	34	7,093	Shedurjana
1,516	..	27	16	505	548	126	3,915	Chikhaldara
66,002	715	1,119	1,067	8,156	11,057	15,034	1,46,539	Amravati-Total

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)
195	दयलमाळ	13,800	15,510	4,121	53	19,684	20,917	..
196	दणी	1,872	6,887	2,148	837	9,852	14,124	..
197	पुराद	3,149	7,902	2,220	3,616	13,738	13,198	..
198	दारका	1,165	2,256	556	5	2,917	4,028	2,199
199	पांडरकवडा	5,068	3,955	1,104	576	5,635	3,025	1,912
200	दिग्रस	709	4,500	912	13	5,425	10,312	..
201	उमरखेड	984	4,095	742	7	4,844	7,509	..
202	घाटंजी	2,811	2,125	412	7	2,544	2,577	..
	यवतमाळ-एकूण	29,558	47,210	12,315	5,114	64,639	75,690	4,111
203	वर्धा	449	14,723	8,087	9	22,819	12,855	..
204	हिंगणघाट	1,337	11,549	1,308	1,781	14,638	8,464	841
205	आर्वी	22	2,805	812	17	3,634	3,785	..
206	पुलगाव	461	3,660	1,387	1,346	6,393	7,503	..
207	डेवली	329	1,093	147	18	1,256	3,266	..
208	सिंदी	623	931	115	194	1,240	3,809	..
	वर्धा-एकूण	3,221	34,761	11,858	3,365	49,982	41,683	841
209	कामठी	1,447	6,021	2,649	1,332	12,002	15,989	9
210	उमरेड	1,357	4,872	1,449	786	6,907	8,899	35
211	मोयाड	175	307	13	4	324	3,111	..
212	मोहपा	795	383	198	145	726	3,075	..
213	नारखेड	243	2,235	689	131	3,055	6,479	..
214	काटोल	1,243	6,230	2,145	147	8,522	10,490	172
215	सावनेर	2,925	2,818	1,473	22	4,313	5,822	..
216	खापा	360	521	257	8	786	5,336	..
217	शामटेक	977	1,822	635	178	2,535	5,121	..
218	कळमेश्वर	348	1,938	891	655	3,484	5,435	..
	नागपूर -एकूण	9,870	28,947	10,299	3,406	42,654	69,757	216
219	गोंदिया	108	21,816	4,244	14	26,074	12,920	9,778
220	भंडारा	410	9,769	3,795	8	13,572	13,403	..
221	तुमसर	111	4,394	1,728	366	6,488	4,105	..
222	पवनी	460	1,509	309	374	2,192	7,324	105
223	तिरोरा	76	2,160	349	7	2,516	4,627	500
	भंडारा-एकूण	1,165	39,648	10,425	769	50,842	42,379	10,383
224	चंद्रपूर	6,618	34,047	9,778	3,286	47,111	27,004	1,417
225	बल्लारपूर	2,306	12,045	4,466	519	17,030	17,087	..
226	वरोरा	1,655	7,036	2,532	81	9,649	7,080	7
227	राजुरा	759	3,603	627	128	4,358	6,027	..
228	मुल	1,112	2,152	423	51	2,626	2,173	8
229	ब्रम्हपुरी	2,017	1,773	1,535	344	3,652	1,239	..
	चंद्रपूर-एकूण	14,467	60,656	19,361	4,409	84,426	60,610	1,432
230	गडचिरोली	4,779	2,585	3,488	223	6,296	1,528	1,438
231	देसाईगंज	3,688	3,226	324	573	4,123	1,218	667
	गडचिरोली-एकूण	8,467	5,811	3,812	796	10,419	2,746	2,105

TABLE No. 33.11 (A)—Contd.

(रुपये हजारत/Rs. in '000)

(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(2)
20,917	42	1,800	946	280	3,068	12,328	69,797	Yavatmal
14,124	8	3	350	1,216	1,577	8,452	35,877	Wani
13,198	8	93	1,253	2,007	3,361	..	33,446	Pusad
6,227	..	32	105	321	458	189	10,956	Darwha
4,937	..	184	1,125	243	1,552	6,344	23,536	Pandharkawada
10,312	..	10	967	1,988	1,965	480	18,891	Digras
7,509	14	47	402	1,636	2,099	3,355	18,791	Umarkhed
2,577	..	36	37	298	371	2,106	10,409	Ghatanji
79,801	72	2,205	5,185	6,909	14,451	33,254	2,21,703	Yavatmal—Total
12,855	12	14	390	142	558	11,073	47,754	Wardha
9,305	152	4	268	36	460	3,414	29,154	Hinganghat
5,786	1	59	186	14	260	919	10,261	Arvi
7,503	68	..	5	..	73	919	15,349	Pulgaon
3,266	2	197	700	5	904	692	6,449	Deoli
3,809	8	3	156	4	171	167	6,010	Sindi
42,524	243	277	1,705	201	2,426	17,184	1,15,337	Wardha—Total
15,998	1	223	..	315	539	1,857	31,843	Kamptee
8,934	..	453	84	188	725	1,492	19,415	Umred
3,111	5	59	64	307	3,981	Mowad
3,075	..	182	40	2	224	1,114	5,934	Mohpa
6,479	6	22	844	17	889	4,209	14,875	Narkhed
10,662	122	130	979	110	1,341	1,780	23,548	Katol
5,822	4	155	287	1	447	4,364	17,871	Saoner
5,336	4	174	..	1	179	3,172	9,833	Khapa
5121	1	69	1,855	71	1,996	1,321	11,950	Ramtek
5,435	31	92	214	147	484	594	10,345	Kalmeshwar
69,973	174	1,559	41,303	852	6,888	2,10,210	1,49,595	Nagpur—Total
22,698	156	2	2,353	719	3,230	35,463	87,573	Gondia
13,403	3	82	..	761	866	547	28,798	Bhandara
4,105	20	2	..	436	458	1,624	12,786	Tumsar
7,429	8	76	..	269	353	356	10,790	Paoni
5,127	4	119	21	9	153	563	8,435	Tirora
52,762	191	261	2,374	2,214	5,060	38,533	1,48,382	Bhandara—Total
28,421	3	6	..	404	413	13,503	96,066	Chandrapur
17,087	14	124	176	482	796	5,507	42,726	Ballarpur
7,087	..	27	1,780	3	1,810	2,647	22,848	Warora
6,027	60	90	36	70	256	695	12,095	Rajura
2,181	7	106	..	67	200	691	6,790	Mul
1,239	..	189	316	127	316	216	7,440	Bramhpuri
62,042	84	542	1,992	1,153	3,771	23,259	1,87,965	Chandrapur—Total
2,966	1	130	17	65	213	1,424	15,678	Gadchiroli
1,885	169	45	214	4,075	13,985	Desai-ganj
4,851	1	130	186	110	427	5,499	29,663	Gadchiroli—Total

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)
	कटक मंडळे
1	देवळाली	3,993	4,602	5,772	41	10,415	11,900	86
2	अहमदनगर	1,252	3,100	450	11	3,561	5,100	..
3	पुणे	6,932	21,825	8,662	15,717	46,204	2,046	..
4	खडकी	5,539	24,600	12,601	37	37,238	3,665	..
5	देहू रोड	8,868	24,720	7,135	82	31,937	2,893	..
6	औरंगाबाद	307	1,875	603	5	2,483	1,460	..
7	कामठी	2,180	207	207	1,520	2,617
	कटक मंडळ-एकूण	29,071	80,929	35,223	15,893	1,32,045	28,584	2,703
1	बृहन्मुंबई	5,30,634	64,54,792	27,53,241	64,216	92,72,249	4,13,966	47,321
2	नवी मुंबई	4,987	..	4,208	..	4,208	1,42,399	1,572
3	ठाणे	1,25,431	7,33,372	90,067	10,619	8,34,058	24,204	46,500
4	कल्याण	1,27,370	2,78,724	1,05,940	86,518	4,71,182	26,080	..
5	नाशिक	1,64,635	4,44,049	72,239	6,593	5,22,881	28,945	..
6	पुणे	88,233	7,54,960	3,60,650	1,34,682	12,50,292	2,16,536	..
7	पिंपरी-चिंचवड	1,19,771	7,30,355	1,08,842	10,338	8,49,535	24,264	9
8	सोलापूर	37,438	2,03,648	1,20,087	66	3,23,801	49,570	..
9	कोल्हापूर	63,045	1,82,960	1,10,993	6,077	3,00,030	5,744	94,726
10	औरंगाबाद	32,211	1,65,000	75,200	39,480	2,79,680	65,061	7,430
11	अमरावती	25,770	1,13,847	30,811	136	1,44,794	76,050	..
12	नागपूर	1,07,178	4,58,139	1,81,285	1,09,774	7,49,198	1,04,700	..
	एकूण-महानगरपालिका	14,26,703	1,05,19,846	40,13,563	4,68,499	1,50,01,908	11,77,519	1,97,549

TABLE No. 33.11 (A)—Contd.

(रुपये हजारत/Rs. in '000)

(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(2)
..	Cantonment Board
11,986	70	929	3,248	1,491	5,738	3,666	35,798	Deolali
5,100	6	46	4,936	821	5,809	1,140	16,862	Ahmednagar
2,046	21	715	5,610	15,852	22,198	26,372	1,03,752	Pune
3,665	65	641	324	19,478	20,508	29,658	96,608	Khadki
2,893	3,449	92	568	7,321	11,430	11,636	66,764	Dehu Road
1,460	838	..	1,662	115	2,615	257	7,122	Aurangabad
4,137	9	86	95	710	7,329	Kamptee
31,287	4,449	2,423	16,357	45,164	68,393	73,439	3,34,235	Total Cantonment Board
4,61,287	3,161	1,27,620	2,49,158	47,43,360	51,23,299	16,02,077	1,69,89,546	Brihan Bombay
1,43,971	584	5,650	6,234	4,609	1,64,009	New—Bombay
70,704	..	644	1,16,631	10,843	1,28,118	1,50,360	13,08,671	Thane
26,080	24	4,033	13,066	60,803	77,903	3,20,944	10,23,502	Kalyan
28,945	67	176	9,910	1,05,339	1,15,492	1,12,109	9,44,062	Nashik
2,16,536	696	4,288	30,799	2,24,945	2,60,728	7,23,991	25,39,780	Pune
24,264	42	281	7,382	54,249	61,954	2,30,805	12,86,329	Pimpri-Chinchwad
49,570	37	2,653	6,939	48,824	58,453	90,383	5,59,645	Solapur
1,00,470	215	275	9,232	3,41,573	3,51,495	1,20,945	9,35,985	Kolhapur
72,491	825	..	2,874	5,653	9,352	38,910	4,32,644	Aurangabad
76,050	19	1,245	2,912	24,830	29,006	16,408	2,92,028	Amravati
1,04,700	..	7,422	1,281	2,527	11,230	2,14,086	11,86,392	Nagpur
13,75,068	5,086	1,48,837	4,50,768	56,28,596	62,33,287	36,25,627	2,76,62,593	Total—Mahanagarpalika

अनुक्रमांक Sr. No.	जिल्हा/नगरपरिषदा/ महानगरपालिका	सुरुवातीची शिल्लक	दर व कर/Rates and Taxes					अनुदाने/
		Opening Balance	जकात Octroi	घर व जमिनीवरील कर Taxes on Houses and Lands	इतर कर व शुल्क Other Taxes and Fees	एकूण Total (4+5+6)	शासकीय Govern- ment	इतर Other
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)
1	ठाणे	1,74,011	7,13,350	1,52,684	24,228	8,90,262	74,266	16
2	रायगड	35,034	99,796	30,849	5,088	1,35,733	41,207	2,951
3	रत्नागिरी	17,252	40,316	10,614	1,885	52,815	21,406	689
4	शिघुदुर्ग	8,502	11,244	2,127	381	13,752	7,917	392
कोकण विभाग		2,34,799	8,64,706	1,96,274	31,582	10,92,562	1,44,796	4,048
5	नाशिक	17,207	1,14,501	19,530	3,344	1,37,375	46,681	545
6	धुळे	24,902	85,383	27,134	6,140	1,18,657	50,899	8,181
7	जळगाव	21,216	1,81,337	66,923	22,611	2,70,871	1,04,546	56,187
8	अहमदनगर	49,201	1,07,279	38,496	5,447	1,51,222	52,979	3,396
नाशिक विभाग		1,12,526	4,88,500	1,52,083	37,542	6,78,125	2,55,105	68,309
9	पुणे	24,572	46,889	24,818	8,513	80,220	37,557	1,313
10	सातारा	33,044	56,379	29,744	9,260	95,383	45,715	10,549
11	सांगली	25,602	95,504	29,313	4,544	1,29,361	51,766	..
12	सोलापूर	20,466	47,169	19,119	4,365	70,653	71,623	4,521
13	कोल्हापूर	1,10,767	1,28,597	30,438	334	1,59,369	58,751	31,726
पुणे विभाग		2,14,451	3,74,538	1,33,432	27,016	5,34,986	2,65,412	48,109
14	औरंगाबाद	8,152	13,634	4,180	1,180	18,994	16,885	6,286
15	जालना	23,508	39,255	7,421	7,598	54,274	15,497	2,284
16	परभणी	28,230	43,554	9,896	6,927	60,377	42,875	3,723
17	बीड	8,934	30,754	8,195	1,530	40,479	28,077	92
18	नांदेड	13,602	68,308	20,853	3,137	92,298	60,322	3,804
19	उस्मानाबाद	12,519	24,554	3,508	3,067	31,129	24,085	6,438
20	लातूर	15,085	17,413	45,572	10,555	73,540	35,591	5,199
औरंगाबाद विभाग		1,10,030	2,37,472	99,625	33,994	3,71,091	2,23,332	27,826

TABLE No. 33.11 (A)—Contd.

Income of Municipal Corporation and Councils

(1993-94)

(रुपये हजारत/Rs. in '000)

Grants		इतर साधने/Other sources				असधारण	एकूण	District/ Municipal Councils & Corporations
एकूण	शैक्षणिक	बाजार व	पालिका	संकीर्ण	एकूण	उत्पन्न कर्जे व	Grand Total	
Total	संस्थाकडील फी	फतलखाने	मालमत्तेपासून	Miscellane-	Total	वाणिज्यिक		
	Fees from	Market	उत्पन्न	ous	11+12+	संस्थेचे उत्पन्न		
	Educational	and	Revenue		13+14	Extra		
	Institutions	Slaughter	derived			Income,		
		Houses	from			Debts and		
			property			Income from		
						Commercial		
						enterprises		
(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(2)
74,282	290	3,084	53,320	57,310	1,14,004	1,04,714	13,57,273	Thane
44,158	233	1,299	2,847	17,486	21,865	31,045	2,67,835	Raigad
22,095	21	1,017	3,724	17,434	22,196	10,189	1,24,547	Ratnagiri
8,309	..	325	750	1,234	2,309	6,250	39,122	Sindhudurg
1,48,844	544	5,725	60,641	93,464	1,60,374	1,52,198	17,88,777	Konkan Division
47,226	154	723	5,366	37,593	43,836	45,516	2,91,160	Nashik
59,080	118	2,592	7,314	12,424	22,448	88,841	3,13,928	Dhule
1,60,733	247	1,493	24,698	44,615	71,053	1,35,619	6,59,492	Jalgaon
56,375	174	2,157	11,679	18,782	32,792	52,489	3,42,079	Ahmednagar
3,23,414	693	6,965	49,057	1,13,414	1,70,129	3,22,465	16,06,859	Nashik Division
38,870	100	164	3,782	16,274	20,320	41,526	2,05,508	Pune
56,264	41	832	2,036	16,399	19,308	43,815	2,47,814	Satara
51,766	19	1,666	368	31,163	33,216	41,438	2,81,383	Sangli
76,144	26	756	5,224	23,372	29,378	24,821	2,21,462	Solapur
90,477	136	980	5,147	10,935	17,198	74,557	4,52,368	Kolhapur
3,13,521	322	4,398	16,557	98,143	1,19,420	2,26,157	14,08,535	Pune Division
23,171	34	277	634	6,229	7,174	7,207	64,698	Aurangabad
17,781	9	50	183	1,529	1,771	5,308	1,02,642	Jalna
46,598	47	382	3,340	12,644	16,413	10,401	1,62,019	Parbhani
28,169	48	16	959	15,919	16,942	9,893	1,04,417	Beed
64,126	336	261	3,047	11,083	14,727	17,439	2,02,192	Nanded
30,523	36	428	814	7,566	8,844	5,268	88,283	Osmanabad
40,790	1,392	67	678	9,575	11,712	24,945	1,66,072	Latur
2,51,158	1,902	1,481	9,655	64,545	77,583	80,461	8,90,323	Aurangabad Division

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)
21	बुलढाणा	7,932	44,184	19,335	4,307	67,826	69,972	2,955
22	अकोला	32,444	77,014	17,060	14,840	1,08,914	1,12,634	772
23	अमरावती	11,643	30,385	11,696	722	42,803	63,528	2,474
24	यवतमाळ	29,558	47,210	12,315	5,114	64,639	75,690	4,111
	अमरावती विभाग	81,577	1,98,793	60,406	24,983	2,84,182	3,21,824	10,312
25	वर्धा	3,221	34,761	11,856	3,365	49,982	41,683	841
26	नागपूर	9,870	28,947	10,299	3,408	42,654	69,757	216
27	भंडारा	1,165	39,648	10,425	769	50,842	42,379	10,383
28	चंद्रपूर	14,467	60,656	19,361	4,409	84,426	60,610	1,432
29	गडचिरोली	8,467	5,811	3,812	796	10,419	2,746	2,105
	नागपूर विभाग	37,190	1,69,823	55,753	12,747	2,38,323	2,17,175	14,977
	एकूण—नगरपरिषदा	7,90,573	23,33,832	6,97,573	1,67,864	31,99,269	14,27,644	1,73,581
	कटक मंडळे	29,071	80,929	35,223	15,893	1,32,045	28,584	2,703
	महानगरपालिका	14,26,703	1,05,19,846	40,13,563	4,68,499	1,50,01,908	11,77,519	1,97,549
	महाराष्ट्र राज्य	22,46,347	1,29,34,607	47,46,359	6,52,256	1,83,33,222	26,33,747	3,73,833

सत्यमेव जयते

TABLE No. 33.11 (A)—Contd.

(रुपये हजारत/Rs. in '000')

(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(2)
72,927	81	1,012	1,867	4,339	7,299	8,837	1,64,821	Buldhana
1,13,406	572	1,705	5,841	10,280	18,398	49,127	3,22,289	Akola
66,002	715	1,119	1,067	8,156	11,057	15,034	1,46,539	Amravati
79,801	72	2,205	5,185	6,989	14,451	33,254	2,21,703	Yavatmal
3,32,136	1,440	6,041	13,960	29,764	51,205	1,06,252	8,55,352	Amravati Division
42,524	243	277	1,705	201	2,426	17,184	1,15,337	Wardha
69,973	174	1,559	4,303	852	6,888	20,210	1,49,595	Nagpur
52,762	191	281	2,374	2,214	5,060	38,553	1,48,382	Bhandara
62,042	84	542	1,992	1,153	3,771	23,259	1,87,965	Chandrapur
4,851	1	130	186	110	427	5,499	29,663	Gadchiroli
2,32,152	693	2,789	10,560	4,530	18,572	1,04,705	6,30,942	Nagpur Division
16,01,225	5,594	27,399	1,60,430	4,03,860	5,97,283	9,92,238	71,80,588	Total—Municipal Council
31,287	4,449	2,423	16,357	45,164	68,393	73,439	3,34,235	Cantonment Boards
13,75,068	5,086	1,48,837	4,50,768	56,28,596	62,33,287	36,25,627	2,76,62,593	Municipal Corporation
30,07,580	15,129	1,78,659	6,27,555	60,77,620	68,98,963	46,91,304	3,51,77,416	Total Maharashtra State

तक्ता क्रमांक/
महानगरपालिका व नगरपरिषदांचे उत्पन्न/

अनुक्रमांक Sr. No.	जिल्हा/नगरपरिषदा, महानगरपालिका	सुरुवातीची शिल्लक Opening Balance	दर व कर/Rates and Taxes				अनुदाने/ अनुदाने/	
			जकात Octroi	घर व जमिनीवरील कर Taxes on Houses and Land	इतर कर व शुल्क Other Taxes and Fees	एकूण Total (4+5+6)	शासकीय Govern- ment	इतर Other
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)
1	उल्हासनगर	7,349	1,60,567	23,755	4,182	1,88,484	13,696	193
2	भिवंदी	1,27,942	4,37,321	23,207	2	4,60,530	14,647	..
3	वसई	2,195	7,077	3,195	8	10,280	2,560	10
4	भाईंदर	57,930	1,04,096	27,641	8	1,31,745	5,383	..
5	जव्हार	2,895	1,635	570	437	2,642	1,085	..
6	डहाणू	4,004	8,554	3,396	16	11,966	944	..
7	विरार	10,287	10,557	6,990	1,301	18,848	1,604	22
8	नालासोपारा	15,587	6,351	13,701	..	20,052	1,853	6
9	अंबरनाथ	4,086	66,364	8,921	370	75,655	7,963	..
10	कुळगांव-बदलापूर	10,029	36,510	7,294	224	44,028	2,274	2,197
11	नवघर-भाणिकपूर	149	36,700	6,564	1,210	44,474	67	..
ठाणे-एकूण		2,42,453	8,75,732	1,25,234	7,738	10,08,704	52,076	2,428
12	पनवेल	11,814	26,166	8,028	3,713	37,907	3,904	..
13	खोपली	6,891	57,530	14,681	5	72,216	2,465	..
14	अलिबाग	2,695	4,485	3,958	..	8,443	2,355	..
15	महाड	878	6,769	2,171	415	9,355	7,478	3,312
16	पेण	4,387	7,293	4,292	2	11,587	2,444	..
17	रोहा	2,050	3,685	1,285	..	4,970	1,095	..
18	ऊरण	887	10,174	3,625	3	13,802	4,610	..
19	मुरुड-जंजिरा	2,482	1,913	557	23	2,493	3,729	..
20	श्रीवर्धन	2,451	2,256	817	53	3,126	3,180	..
21	माथेरान	1,981	910	589	1,617	3,116	1,814	..
22	कर्जत	1,906	2,487	616	9	3,112	358	305
रायगड-एकूण		38,422	1,23,668	40,619	5,840	1,70,127	33,432	3,617
23	रत्नागिरी	6,523	23,642	6,974	23	30,639	13,483	707
24	धिपळूण	11,470	18,019	4,880	..	22,899	2,163	..
25	खेड	911	4,319	1,335	..	5,654	1,195	..
26	राजापूर	407	2,802	900	2	3,704	809	..
रत्नागिरी-एकूण		19,311	48,782	14,089	25	62,896	17,650	707

TABLE No. 33.11 (B)

Income of Municipal Corporations and Councils

(1994-95)

(रुपये हजारत/Rs. in '000)

Grants		इतर साधने/Other sources				असाधारण	एकूण	District/Municipal Councils and Corporations
एकूण	शैक्षणिक	बाजार व	पालिका	संकीर्ण	एकूण	उत्पन्न, कर्जे व	Grand Total	
Total	संस्थाकडील फी	कत्तलखाने	मालमत्तेपासून	Miscellane-	Total	वाणिज्यिक		
	Fees from	Market	उत्पन्न	ous	(11+12+	Extra-		
	Educational	and	Revenue		13+14)	ordinary		
	Institutions	Slaughter	derived			Income,		
		Houses	from			Debts and		
			property			Income from		
						Commercial		
						enterprises		
(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(2)
13,889	..	5	5,068	13,014	18,087	..	2,27,809	Ulhasnagar
14,647	..	426	8,511	34,910	43,847	1,01,405	7,48,371	Bhiwandi
2,570	56	444	1,633	554	2,687	2,980	20,712	Vasai
5,383	74,432	39,378	1,13,810	1,129	3,09,997	Bhaindar
1,085	95	..	491	2,505	3,091	..	9,713	Jawhar
944	..	165	99	535	799	765	18,478	Dahanu
1,626	30	358	67	1,313	1,768	5,611	38,140	Virar
1,859	368	3,199	3,567	521	41,586	Nalasopara
7,963	9	263	7,563	2,505	10,340	20,010	1,18,054	Ambarnath
4,471	..	84	2,612	309	3,005	..	61,533	Kulgaon-Badlapur
67	2,384	2,384	..	47,074	Navghar- Manikpur
54,504	190	1,745	1,00,844	1,00,606	2,03,385	1,32,421	16,41,467	Thane—Total
3,904	..	356	709	10,534	11,599	2,868	68,092	Panvel
2,465	80	257	1,145	1,773	3,255	13,199	98,026	Khopoli
2,355	..	148	558	831	1,537	910	15,940	Alibag
10,790	..	23	499	632	1,154	2,931	25,108	Mahad
2,444	..	153	164	351	668	3,155	22,241	Pen
1,095	..	68	399	438	905	917	9,937	Roha
4,610	21	155	290	2,086	2,552	1,256	23,107	Uran
3,729	..	24	183	587	794	2,069	11,567	Murud-Janjira
3,180	..	34	20	1,023	1,077	493	10,327	Shirvardhan
1,814	..	31	73	211	315	165	7,391	Matheran
663	..	6	18	719	743	229	6,653	Karjat
37,049	101	1,255	4,058	19,185	24,599	28,192	2,98,389	Raigad—Total
14,190	3,387	14,773	18,160	..	69,512	Ratnagiri
2,163	..	121	898	2,323	3,342	6,278	46,152	Chiplun
1,195	..	127	325	2,409	2,861	..	10,621	Khed
809	..	154	144	370	668	1,235	6,823	Rajapur
18,357	..	402	4,754	19,875	25,031	7,513	1,33,108	Ratnagiri—Total

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)
27	मालखण	5,808	4,294	629	1	4,924	1,664	..
28	वेगुर्जा	3,481	3,005	534	73	3,612	1,130	..
29	सावंतवाडी	4,639	6,931	1,151	149	8,231	2,486	..
सिधुवर्ग-एकूण		13,928	14,230	2,314	223	16,767	5,280	..
30	मालेगाव	8,857	1,08,903	8,563	3,174	1,20,640	21,616	..
31	गनगाड	1,438	19,784	4,907	1,296	2,587	5,060	768
32	इगतपुरी	2,725	1,899	1,822	71	3,792	2,376	12
33	नादगाव	915	2,422	485	..	2,907	2,074	2
34	सीन्नर	1,633	4,775	2,713	1	7,489	2,525	..
35	येवला	616	4,832	1,938	961	7,731	4,535	..
36	त्रिबकेश्वर	842	847	429	447	1,723	1,349	..
37	भगूर	278	964	763	..	1,727	785	..
38	सटाना	719	4,514	2,099	33	6,646	2,107	50
नाशिक-एकूण		18,023	1,48,940	23,719	5,983	1,78,642	42,427	832
39	धुळे	7,543	56,184	17,944	4,772	78,900	29,252	1,408
40	नंदूरबार	9,099	16,105	1,579	25	17,709	7,028	1,975
41	शिरपूर-वरवडे	8,830	8,609	3,951	22	12,582	5,472	823
42	नयापूर	1,169	3,639	1,484	100	5,223	2,286	..
43	शहादा	2,609	9,271	1,798	1,070	12,139	5,648	..
44	तळोदा	313	1,789	1,077	84	2,950	1,413	128
45	दोंडाईचा	440	7,216	2,133	63	9,412	3,804	328
धुळे-एकूण		30,003	1,02,813	29,966	6,136	1,38,915	54,903	4,662
46	जळगाव	4,117	1,29,840	28,795	22,189	1,80,824	36,639	618
47	भुसावळ	9,015	20,844	14,698	1,448	36,990	36,334	..
48	अमळनेर	11,015	15,996	4,112	10	20,118	7,540	..
49	चाळीसगाव	3,423	18,570	3,560	2	22,132	18,271	..
50	चोपडा	3,031	7,141	3,438	85	10,664	10,079	100
51	पाचोरा	134	6,279	1,078	15	7,372	4,381	..
52	फैजपूर	300	2,524	1,022	1	3,547	2,246	94
53	यावेल	83	2,697	1,045	175	3,917	2,050	..
54	रावेर	277	4,768	997	1	5,766	1,943	..
55	सावदा	16	3,120	621	408	4,149	1,741	7,335
56	पारोळा	1,403	3,824	430	550	4,804	2,465	..
57	भरणगाव	657	2,082	1,417	4	3,503	1,858	..
58	एरंडोल	434	1,520	1,800	3	3,323	2,026	422
जळगाव-एकूण		33,905	2,19,205	63,013	24,891	3,07,109	1,27,573	8,569

TABLE No. 33.11 (B)—Contd

(रुपये हजार/Rs. in '000)

(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(2)
1,664	..	62	472	228	762	5,902	19,060	Malwan
1,130	..	182	172	495	849	613	9,685	Vengurla
2,486	..	189	33	866	1,088	2,407	18,851	Sawantwadi
5,280	..	433	677	1,589	2,699	8,922	47,596	Sindhudurg—Total
21,616	170	9,316	9,486	12,707	1,73,306	Malegaon
5,828	99	4	4,203	794	5,100	16,947	55,300	Manmad
2,388	10	4	579	1,336	1,929	2,406	13,240	Igatpuri
2,076	..	10	..	1,428	1,438	1,046	8,382	Nandgaon
2,525	301	2,191	2,492	624	14,763	Sinnar
4,535	..	99	695	2,350	3,144	470	16,496	Yeola
1,349	1,317	175	1,492	478	5,884	Trimbakeshwar
785	..	97	259	546	1,002	621	4,413	Bhagur
2,157	16	245	901	748	1,910	1,575	13,007	Satana
43,259	125	459	8,425	18,984	27,993	36,874	3,04,791	Nashik—Total
30,660	26	486	2,834	4,133	7,479	14,484	1,39,066	Dhule
9,003	..	452	1,397	1,103	2,952	9,259	48,022	Nandurbar
6,295	58	1,305	487	2,620	4,470	18,456	50,633	Shirpur-Warwade
2,286	392	2,453	2,845	1,641	13,164	Nawapur
5,648	6	70	1,429	1,632	3,137	4,484	28,017	Shahada
1,541	..	81	158	80	319	306	5,429	Taloda
4,132	..	278	132	528	938	3,372	18,294	Dondaicha
59,565	90	2,672	6,829	12,549	22,140	52,002	3,02,625	Dhule—Total
37,257	..	782	10,307	9,197	20,286	55,566	2,98,050	Jaigaon
36,334	139	..	436	7,913	8,488	23,147	1,13,974	Bhusawal
7,540	..	252	1,000	280	1,532	10,175	50,380	Amalner
18,271	..	169	496	4,615	5,280	4,077	53,183	Chalisgaon
10,179	4	15	1,318	7,213	8,550	9,944	42,368	Chopda
4,381	..	56	31	2,881	2,968	3,199	18,054	Pachora
2,340	31	209	266	689	1,195	730	8,112	Faizpur
2,050	135	122	47	1,523	1,827	2,801	10,678	Yaval
1,943	..	294	556	962	1,812	2,227	12,025	Raver
9,076	5	159	596	588	1,348	2,911	17,500	Sawda
2,465	9	2	477	463	951	1,102	10,725	Parola
1,858	..	27	420	1,197	1,644	1,562	9,224	Dharangaon
2,448	..	108	13	546	667	690	7,562	Erandol
1,36,142	323	2,195	15,963	38,067	56,548	1,18,131	6,51,835	Jaigaon—Total

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)
59	अहमदनगर	15,118	77,890	15,639	23	93,552	15,861	86
60	श्रीरामपूर	295	11,478	4,738	2,000	18,216	5,912	7
61	संगमनेर	1,862	10,719	5,655	610	16,984	6,701	1,931
62	कोपरगाव	15,263	6,925	2,129	1,112	10,166	4,102	..
63	देवळाली-प्रवरा	1,612	6,468	1,018	24	7,510	1,522	..
64	राहुरी	1,645	3,594	1,205	72	4,871	3,180	751
65	पाथर्डी	696	2,450	50	298	2,798	1,800	33
66	राहता-पिंपळस	138	1,016	797	..	1,813	727	..
67	शिर्डी	2,526	1,525	1,979	269	3,773	512	..
68	श्रीगोंदा	1,343	1,687	421	717	2,825	1,171	..
अहमदनगर-एकूण		40,498	1,23,752	33,631	5,125	1,62,508	41,588	2,808
69	बारामती	1,897	14,963	3,490	2,289	20,742	5,228	..
70	सासवड	2,746	5,635	2,765	262	8,662	1,152	..
71	जेजुरी	2,221	1,582	762	14	2,358	1,129	..
72	लोणावळा	7,579	16,518	5,795	2,848	25,161	3,902	..
73	इंदापूर	4,186	2,764	766	11	3,541	528	..
74	शिरूर	3,614	3,440	925	972	5,337	1,085	..
75	आळंदी	248	1,030	1,372	1	2,403	1,093	3,000
76	जुन्नर	2,007	2,881	1,993	323	5,197	1,563	..
77	भोर	1,905	2,694	631	217	3,542	495	337
78	दौंड	4,316	3,523	1,186	2,400	7,109	3,034	..
79	तळेगाव-दाभाडे	2,429	7,255	3,010	813	11,078	1,482	..
पुणे-एकूण		33,148	62,285	22,695	10,150	95,130	20,691	3,337
80	सातारा	5,025	29,691	10,156	3,657	43,504	11,638	..
81	कराड	6,536	19,185	10,479	4	29,668	14,477	..
82	फलटन	3,790	12,990	3,962	425	17,377	6,228	..
83	रहमतपूर	864	621	372	24	1,017	991	..
84	म्हसवड	1,153	1,649	740	177	2,566	1,308	..
85	वाई	2,369	4,758	2,359	2	7,119	3,219	..
86	पाधगणी	2,448	1,791	2,472	1	4,264	4,069	..
87	महाबळेश्वर	14,606	4,193	2,677	2,816	9,686	4,233	..
सातारा-एकूण		36,791	74,878	33,217	7,106	1,15,201	46,163	..
88	सांगली	16,607	82,871	15,044	1,351	99,266	21,617	..
89	मिरज	4,245	22,653	9,139	..	31,792	7,377	..
90	इस्लामपूर	5,062	6,155	3,506	2,113	11,774	3,927	275
91	तासगाव	2,473	5,088	1,092	610	6,790	2,335	..
92	आष्टी	1,815	2,277	598	1,081	3,956	1,129	..
93	वीटा	4,230	9,122	2,201	175	11,498	3,228	..
सांगली-एकूण		34,432	1,28,166	31,580	5,330	1,65,076	39,613	275

TABLE No. 33.11 (B)—Contd

(रुपये हजारत/Rs. in '000)

(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(2)
15,947	..	401	5,887	5,770	12,058	17,380	1,54,055	Ahmednagar
5,919	79	794	872	1,981	3,726	17,843	45,999	Shrirampur
8,632	46	..	285	1,704	2,035	9,402	38,915	Sangamner
4,102	..	1,370	428	159	1,957	14,252	45,740	Kopargaon
1,522	..	27	42	2,367	2,436	739	13,819	Deolali-Pravara
4,031	43	172	1,737	1,950	3,902	195	14,644	Rahuri
1,833	..	63	151	458	672	326	6,325	Pathardi
727	..	128	24	390	542	849	4,069	Rahta-Pimplas
512	..	81	4	666	751	1,174	8,736	Shirdi
1,171	..	76	93	239	408	652	6,399	Shrigonda
44,396	168	3,112	9,523	15,684	28,487	62,812	3,38,701	Ahmednagar—Total
5,228	43	156	4,599	3,659	8,457	27,581	63,905	Baramati
1,152	38	..	227	1,621	1,886	5,825	20,271	Saswad
1,129	124	61	185	447	6,340	Jejuri
3,902	41	47	79	4,796	4,963	39,391	80,996	Lonavala
528	..	36	217	1,877	2,130	4,387	14,772	Indapur
1,085	591	5,041	5,632	150	15,818	Shirur
4,093	280	240	520	605	7,869	Alandi
1,563	..	18	339	2,471	2,828	1,637	13,232	Junnar
832	..	71	..	1,879	1,950	351	8,580	Bhor
3,024	336	922	1,258	2,307	18,024	Daund
1,482	..	11	7	6,272	6,290	2,850	24,129	Talegaon-Dabhade
24,028	122	339	6,799	28,839	36,099	85,531	2,73,936	Pune—Total
11,638	..	301	828	2,084	3,213	18,431	81,811	Satara
14,477	23	139	..	3,439	3,601	4,812	59,094	Karad
6,228	..	87	259	665	1,011	8,729	37,135	Phaltan
991	1	357	358	84	3,314	Rahimatpur
1,308	125	192	317	373	5,717	Mhaswad
3,219	..	35	616	1,118	1,769	3,921	18,397	Wai
4,069	..	89	49	868	1,006	1,243	13,030	Panchgani
4,233	25	..	270	5,885	6,180	502	35,207	Mahabaleshwar
46,163	48	651	2,148	14,608	17,455	38,095	2,53,705	Satara—Total
21,617	13	34	..	20,579	20,626	26,890	1,85,006	Sangli
7,377	2,493	1,357	..	5,239	9,089	3,238	55,741	Miraj
4,202	..	2	526	1,199	1,727	3,248	26,013	Islampur
2,335	..	186	435	290	911	696	13,205	Tasgaon
1,129	..	45	62	93	200	181	7,281	Ashti
3,228	244	2,941	3,185	2,468	24,609	Vita
39,888	2,506	1,624	1,267	30,341	35,738	36,721	3,11,855	Sangli—Total

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)
94	बार्शी	6,917	20,827	5,174	3,254	29,255	11,831	..
95	पंढरपूर	5,304	15,491	8,815	561	24,867	14,224	19
96	करमाळा	648	3,802	907	211	4,920	2,340	175
97	सांगोला	2,687	3,793	1,455	768	6,016	2,608	..
98	अथकलकोट	4,469	5,550	1,371	140	7,061	8,812	..
99	मंगलवेडा	1,726	2,246	781	9	3,036	2,170	..
100	मैदगी	346	409	266	202	877	1,167	..
101	दुधनी	299	847	246	3	1,096	2,656	..
102	कुर्दुवाडी	274	2,654	743	309	3,706	2,500	..
रोलापूर-एकूण		22,670	55,619	19,758	5,457	80,834	48,308	194
103	इचलकरजी	1,13,281	1,67,278	19,310	12	1,86,600	17,793	26,696
104	जयसिंगपूर	108	6,217	3,432	..	9,649	8,946	306
105	भलकापूर	545	962	424	..	1,386	701	383
106	मुरगूड	1,050	952	511	104	1,567	1,347	914
107	वडगाव	3,865	3,484	1,044	5	4,533	2,625	84
108	गडहिंग्लज	7,029	5,877	2,283	284	8,444	7,473	580
109	कुरुंदवाड	996	1,904	571	..	2,475	2,044	..
110	कागल	1,512	4,737	1,719	198	6,654	1,982	18
111	पन्हाळा	766	300	471	7	778	1,500	..
कोल्हापूर-एकूण		1,29,152	1,91,711	29,765	610	2,22,086	44,411	28,981
112	पैठण	2,117	2,552	294	266	3,112	4,439	..
113	कन्नड	1,639	2,632	361	10	3,003	1,920	6
114	वैजापूर	3,042	5,511	936	1,504	7,951	6,008	638
115	खुल्दाबाद	277	550	373	55	978	1,877	..
116	गंगापूर	1,091	1,125	310	267	1,702	2,812	..
117	सिल्लोड	2,315	4,482	414	1	4,897	850	521
औरंगाबाद-एकूण		10,481	16,852	2,688	2,103	21,643	17,906	1,165
118	जालना	18,301	5,745	41,406	996	48,147	34,775	..
119	अंबड	3,093	3,083	610	127	3,820	1,118	2,072
120	भोकरदन	943	1,491	614	1	2,106	2,791	..
121	परतूर	1,789	2,207	992	150	3,349	3,992	..
जालना-एकूण		24,126	12,526	43,622	1,274	57,422	42,676	2,072
122	परभणी	5,892	29,374	9,293	1,076	39,743	25,370	2,396
123	हिंगोली	9,336	8,578	737	16	9,331	2,698	16
124	मानवत	142	4,109	414	137	4,660	6,204	126
125	बरामतनगर	555	4,941	278	456	5,675	2,095	..

TABLE No. 33.11 (B)—contd.

(रुपये हजारत/Rs. in '000)

(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(2)
11,831	..	71	837	4,239	5,147	3,059	56,209	Barshi
1,42,443	12	137	2,379	2,508	5,036	17,081	66,531	Pandharpur
2,515	17	42	116	3,255	3,430	234	11,747	Karmala
2,608	..	6	722	200	928	2,674	14,913	Sangola
8,812	..	3	1,253	4,869	6,125	613	27,080	Akkalkot
2,170	..	409	360	634	1,403	3,214	11,549	Mangalwedha
1,167	..	28	13	179	220	42	2,652	Maldargi
2,656	..	64	48	109	221	414	4,686	Dudhani
2,500	91	675	766	1,412	8,658	Kurduwadi
48,502	29	760	5,819	16,668	23,276	28,743	2,04,025	Solapur—Total
44,489	105	323	2,370	42,901	45,699	37,234	4,27,303	Ichaikaranji
9,252	7	85	156	355	603	2,592	22,204	Jaisingpur
1,084	..	35	95	155	285	..	3,300	Malkapur
2,261	..	374	..	448	822	260	5,960	Murgud
2,709	..	50	368	375	793	2,232	14,132	Wadgaon
8,053	38	115	686	928	1,767	14,716	40,009	Gadhinglaj
2,044	1	546	547	1,444	7,506	Kurundwad
2,000	122	58	180	2,312	12,658	Kagal
1,500	165	331	496	220	3,760	Panhala
73,392	150	982	3,963	46,097	51,192	61,010	5,36,832	Kolhapur—Total
4,439	..	129	..	84	213	1,578	11,459	Paithan
1,926	5	99	104	1,843	8,515	Kannad
6,646	24	..	80	681	785	7,347	25,771	Vaijapur
1,877	12	86	194	28	320	225	3,707	Khuldabad
2,812	..	119	97	172	388	1,350	7,343	Gangapur
1,371	..	173	163	2	338	269	9,190	Sillod
19,071	41	507	534	1,066	2,148	12,642	65,985	Aurangabad—Total
34,775	..	29	..	1,377	1,406	9,852	1,12,481	Jalna
3,190	8	6	..	11	25	776	10,904	Ambad
2,791	..	28	42	1	71	37	5,948	Bhokardan
3,992	9	249	258	3,266	12,654	Partur
44,748	8	63	51	1,638	1,760	13,931	1,41,987	Jalna—Total
27,766	1,618	32	1,398	1,756	4,804	5,697	83,902	Parbhani
2,714	8	92	167	27	294	2,073	23,748	Hingoli
6,330	109	4	176	797	1,086	1,835	14,053	Manwat
2,095	169	169	368	8,862	Basmatnagar

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)
126	सनपेट	567	896	177	6	1,079	2,684	..
127	सेतू	308	4,652	716	587	5,955	2,256	3,886
128	पूर्णा	317	2,606	123	83	2,812	2,661	..
129	जितूर	1,792	3,316	565	85	3,966	2,265	32
130	गंगाखेड	781	3,750	367	200	4,317	4,427	..
131	पाथरी	108	1,905	265	796	2,966	6,410	..
132	कळमनूरी	177	1,468	337	39	1,844	1,737	60
परभणी-एकूण		19,975	65,595	13,272	3,481	82,348	58,807	6,516
133	बीड	369	19,200	3,329	369	22,898	17,908	840
134	अंबेजोगाई	1,564	4,664	1,049	242	5,955	5,222	..
135	परळी वैजनाथ	2,332	9,347	1,485	66	10,898	5,148	..
136	माजलेगाव	269	3,406	424	176	4,006	3,165	1
137	गेवराई	833	3,946	529	599	5,074	1,468	283
138	धारूर	486	1,537	240	69	1,846	1,420	..
बीड-एकूण		5,853	42,100	7,056	1,521	50,677	34,331	1,124
139	नांदेड	1,681	53,393	15,555	650	69,598	31,568	..
140	बिलोली	175	511	227	17	755	926	48
141	उमरी	1,567	1,010	151	54	1,215	1,588	..
142	मुदखेड	595	489	440	104	1,033	2,492	..
143	कंधार	701	1,882	627	21	2,530	2,363	..
144	हदगाव	1,609	1,813	320	..	2,133	3,580	3
145	धर्माबाद	4,416	2,362	322	386	3,070	1,869	100
146	देगलूर	3,767	3,816	673	109	4,598	1,908	..
147	कुंडलवाडी	338	374	109	204	687	1,128	..
148	मुखेड	2,183	2,785	557	224	3,566	2,583	..
149	किनवट	3,702	2,602	463	3,885	6,950	2,570	..
150	लोहा	48	1,778	170	842	2,790	1,598	..
151	वाघाला	499	1,576	1,087	..	2,663	1,619	80
नांदेड-एकूण		21,281	74,391	20,710	6,496	1,01,588	55,792	231
152	उस्मानाबाद	5,290	12,644	2,398	771	15,813	14,006	..
153	तुळजापूर	1,701	5,692	867	1,168	7,727	2,430	5,253
154	उमरगा	847	4,358	131	144	4,633	2,513	2
155	परांडा	837	1,005	69	40	1,114	941	..
156	भूम	248	1,226	68	1,237	2,531	1,763	2,694
157	मुरुम	689	929	51	114	1,094	2,453	..
158	नळदुर्ग	1,317	2,131	64	40	2,235	1,954	..
159	कळब	1,799	2,959	798	9	3,766	3,018	..
उस्मानाबाद-एकूण		12,728	30,944	4,446	3,523	38,913	29,078	7,949
160	लातूर	14,383	48,104	6,787	2,754	57,645	16,102	..
161	उदगीर	535	11,472	1,025	264	12,761	6,842	41

TABLE No. 33.11 (B)—*contd.*

(रुपये हजारों/Rs. in '000)

(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(2)
2,684	216	216	397	4,943	Sonepeth
6,142	3	12	151	862	1,028	1,055	14,488	Seloo
2,661	20	7	338	1	366	2,516	8,672	Purna
2,297	5	7	..	39	51	3,327	11,433	Jintur
4,427	13	821	834	3,767	14,126	Gangakhed
6,410	465	7	472	799	10,755	Pathari
1,797	15	9	..	144	168	372	4,358	Kalamnuri
65,323	1,791	163	2,695	4,839	9,488	22,206	1,99,340	Parbhani-Total
18,748	..	268	219	12	499	4,779	47,293	Beed
5,222	..	1	..	2,651	2,652	788	16,181	Ambejogai
5,148	24	65	1,657	1,253	2,999	6,865	28,242	Parli-Vajinath
3,166	44	44	743	8,228	Manjlegaon
1,751	19	..	248	78	345	2,025	10,028	Georai
1,420	..	1	..	56	57	470	4,279	Dharur
35,455	43	365	2,124	4,094	6,596	15,670	1,14,251	Beed-Total
31,568	2	24	2,375	2,810	5,211	20,380	1,28,438	Nanded
974	..	1	..	2	3	155	2,062	Billoli
1,588	11	..	84	368	463	72	4,905	Umri
2,492	28	28	1	4,149	Mudkhed
2,363	15	18	275	636	944	2,399	8,937	Kandhar
3,583	4	84	88	50	7,463	Hadgaon
1,969	80	26	..	116	222	1,979	11,656	Dharmabad
1,908	17	14	263	897	1,191	6,941	18,405	Degloor
1,128	23	23	..	2,176	Kundalwadi
2,583	22	..	11	90	123	38	8,493	Mukhed
2,570	..	25	..	264	289	3,536	17,047	Kinwat
1,598	3	2	5	173	4,614	Loha
1,699	..	15	..	65	80	260	5,201	Waghala
56,023	151	123	3,011	5,385	8,670	35,984	2,23,546	Nanded-Total
14,006	9	24	102	1,972	2,107	5,071	42,287	Osmanabad
7,683	4	1,229	1,233	2,414	20,758	Tuljapur
2,515	1	29	28	5	63	395	8,453	Umruga
941	2	112	33	..	147	269	3,308	Paranda
4,457	25	..	80	..	105	107	7,448	Bhoom
2,453	5	5	135	4,376	Murum
1,954	..	4	138	457	599	456	6,561	Naldurg
3,018	1	71	39	305	416	3,455	12,454	Kallamb
37,027	38	240	424	3,973	4,675	12,302	1,05,645	Osmanabad-Total
16,102	3,708	..	430	9,560	13,698	11,592	1,13,420	Latur
6,883	1,060	26	229	902	2,217	5,792	28,188	Udgir

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)
162	अहमदपूर	1,382	2,018	98	64	2,180	1,383	..
163	निलंगा	1,613	2,743	509	136	3,388	3,143	..
164	औसा	1,314	1,906	120	381	2,407	2,425	..
लातूर-एकूण		19,227	66,243	8,539	3,599	78,381	29,895	
165	बुलढाणा	2,362	6,127	4,389	140	10,656	9,147	..
166	खामगाव	1,524	12,713	2,767	723	16,203	12,332	..
167	मलकापूर	1,660	11,167	3,438	5	14,610	5,698	..
168	शेगाव	288	3,651	1,231	168	5,050	7,587	..
169	जळगाव-जामोद	88	1,605	331	35	1,971	2,712	..
170	मेहकर	260	3,506	1,475	652	5,633	9,861	..
171	नांदुरा	1,962	3,276	758	804	4,838	5,716	157
172	चिखली	1,439	4,871	1,927	7	6,805	6,308	..
173	देऊळगाव राजा	1,799	2,170	600	136	2,906	4,439	145
174	लोणार	1,148	2,089	304	165	2,558	1,592	..
175	भिंदखेड राजा	920	439	335	10	784	1,547	..
बुलढाणा-एकूण		13,450	51,614	17,555	2,845	72,014	66,939	302
176	अकोला	10,997	73,986	15,325	4,763	94,074	49,414	..
177	आकोट	151	10,700	643	3	11,346	11,513	..
178	कारंजा	1,178	7,965	1,148	52	9,165	12,824	..
179	वाशीम	3,796	5,326	726	108	6,160	4,961	97
180	मूर्तीजापूर	617	5,365	1,927	145	7,437	7,899	134
181	बालापूर	1,315	2,416	457	2	2,875	5,798	..
182	तेल्हारा	1,730	1,871	376	13	2,260	3,968	..
183	पातूर	345	1,327	165	19	1,511	3,802	..
184	मंगरूळपीर	319	3,257	510	48	3,815	7,226	1
185	रिसोड	493	2,114	146	657	2,917	1,734	30
अकोला-एकूण		20,941	1,14,327	21,423	5,810	1,41,560	1,09,139	262
186	अचलपूर	1,709	12,848	3,591	9	16,448	16,930	..
187	अंजनगाव सुर्जी	1,782	4,479	1,455	10	5,944	6,668	..
188	मोर्शी	1,351	3,600	1,384	47	5,031	4,558	..
189	वरुड	3,373	6,073	1,535	29	7,637	6,076	44
190	दर्यापूर	1,568	4,369	1,691	63	6,123	6,135	..
191	चांदूर रेल्वे	688	1,793	598	72	2,463	3,303	751
192	चांदूर बाजार	616	2,473	469	3	2,945	2,997	1,471
193	धामणगाव	2,420	2,837	743	1	3,581	5,984	35
194	शेंदूरजना	1,514	1,048	579	416	2,043	3,143	..
195	चिखलदरा	951	279	853	347	1,479	1,803	1,543
अमरावती-एकूण		15,972	39,799	12,898	997	53,694	57,597	3,844
196	यवतमाळ	9,173	27,584	4,153	153	31,890	22,318	..
197	वणी	5,830	9,986	2,366	621	12,973	8,200	..
198	पुसद	2,335	9,181	2,451	3,323	14,955	14,860	..
199	दारव्हा	1,046	3,438	817	7	4,262	6,075	265

TABLE No. 33.11 (B)—*contd.*

(रुपये हजारत/Rs. in '000)

(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(2)
1,383	..	5	138	10	153	1,008	6,106	Ahmedpur
3,143	49	23	260	158	490	695	9,329	Nilanga
2,425	..	1	262	55	318	1,314	7,778	Ausa
29,936	4,817	55	1,319	10,685	16,876	20,401	1,64,821	Latur-Total
9,147	..	633	..	570	1,203	2,726	26,094	Buldhana
12,332	6	110	576	20	712	3,482	34,253	Khamgaon
5,698	12	7	..	90	109	6,431	28,508	Malkapur
7,587	..	10	739	1,217	1,966	900	15,791	Shegaon
2,712	4	51	11	2	68	704	5,543	Jalgaon-Jamod
9,861	80	2	250	438	770	878	17,402	Mehkar
5,873	2	138	26	8	174	2,106	14,953	Nandura
6,308	11	203	177	312	703	821	16,076	Chikhali
4,584	37	12	252	22	323	153	9,765	Deulgaon-Raja
1,592	20	6	26	266	5,590	Lonar
1,547	71	..	71	182	3,504	Sindkhed-Raja
67,241	152	1,166	2,122	2,685	6,125	18,649	1,77,479	Buldhana-Total
49,414	44	1,194	..	1,880	3,118	75,580	2,33,183	Akola
11,513	1	64	715	22	802	1,725	25,537	Akot
12,824	26	4	429	144	603	4,183	17,953	Karanja
5,058	3	480	463	254	1,200	7,355	23,569	Washim
8,033	10	50	104	949	1,113	182	17,382	Murtizapur
5,798	..	39	441	10	490	870	11,348	Balapur
3,968	8	25	235	15	283	1,076	9,317	Telhara
3,802	..	30	73	37	140	643	6,441	Patur
7,227	..	6	192	501	699	805	12,865	Mangrulpir
1,764	..	25	334	3,484	3,843	1,817	10,834	Risod
1,09,401	92	1,917	2,986	7,296	12,291	94,236	3,78,429	Akola-Total
16,930	732	314	..	240	1,286	7,224	43,597	Achalpur
6,668	6	82	93	268	449	766	15,609	Anjangaon Surji
4,558	..	409	..	124	533	1,047	12,520	Morshi
6,120	6	70	12	53	141	428	17,699	Warud
6,135	..	15	..	28	43	2,008	15,877	Daryapur
4,054	..	56	78	6	140	723	8,068	Chandur-Railway
4,468	13	132	..	418	563	6,610	15,202	Chandur-Bazar
6,019	143	114	257	288	12,565	Dhamangaon
3,143	8	2	..	220	230	611	7,541	Shendurjana
3,346	..	17	206	118	341	224	6,341	Chikhaldara
61,441	765	1,097	532	1,589	3,983	19,929	1,55,019	Amravati-Total
22,318	38	1,793	23	720	2,574	20,609	86,564	Yavatmal
8,200	13	8	..	832	853	6,103	33,959	Wani
14,860	8	98	1,263	1,101	2,470	721	35,341	Pusad
6,340	..	24	93	33	150	1,113	12,911	Darwah

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)
200	पांढरकवडा	5,377	4,501	1,564	906	6,971	2,512	2,336
201	दिग्रस	934	5,942	850	209	7,001	10,281	..
202	उमरखेड	597	5,226	822	20	6,068	8,787	..
203	घाटंजी	2,058	2,897	788	30	3,715	4,030	..
ययतमाळ-एकूण		27,350	68,755	13,811	5,269	87,835	77,063	2,601
204	वर्धा	1,149	20,491	7,795	2,098	30,384	9,602	1,000
205	हिंगणघाट	170	15,804	1,381	1,827	19,012	14,536	..
206	आर्वी	1,016	4,150	816	213	5,179	4,216	..
207	पुलगाव	3,040	4,323	1,344	1,160	6,827	6,396	..
208	देवळी	301	1,464	137	282	1,883	3,130	..
209	सिंदी	655	1,097	124	193	1,414	3,628	129
वर्धा-एकूण		6,339	47,329	11,597	5,773	64,699	41,508	1,129
210	कामटी	3,147	10,348	2,852	993	14,193	12,510	..
211	उमरेड	2,225	1,207	7,608	857	9,672	6,993	266
212	मोवाड	81	313	166	1	480	3,270	..
213	मोहपा	1,195	431	338	244	1,013	2,875	..
214	नरखेड	(-)-305	2,120	826	163	3,109	8,816	93
215	काटोल	731	7,616	2,096	197	9,909	7,916	310
216	सावनेर	3,584	3,315	1,789	1,302	6,406	5,207	..
217	खापा	1,522	1,320	233	29	1,582	6,614	..
218	रामटेक	635	2,634	430	124	3,188	5,374	..
219	कळमेश्वर	609	3,132	1,138	1,020	5,290	5,514	..
नागपूर-एकूण		13,424	32,436	17,476	4,930	58,842	65,089	669
220	गोंदिया	828	22,993	5,083	18	28,094	30,554	..
221	भंडारा	1,539	12,120	3,685	122	15,927	14,055	..
222	तुमसर	158	4,483	1,570	626	6,679	9,583	..
223	पवनी	132	1,625	753	497	2,875	7,183	64
224	तिरोडा	148	2,290	302	72	2,664	3,870	..
भंडारा-एकूण		2,805	43,511	11,393	1,335	56,239	65,245	64
225	चंद्रपूर	1,063	49,662	14,737	3,662	68,061	34,934	1,000
226	बल्लारपूर	2,561	18,054	4,241	182	22,477	16,083	..
227	वरोरा	1,344	6,746	1,793	1,194	9,733	10,324	6
228	राजुरा	1,055	5,872	1,037	149	7,058	4,155	..
229	मूल	1,104	3,478	1,440	10	4,928	1,591	..
230	ब्रम्हपूरी	1,957	2,463	1,917	13	4,393	994	..
चंद्रपूर-एकूण		9,084	86,275	25,165	5,210	1,16,650	68,081	1,006
231	गडचिरोली	2,921	4,720	2,893	149	7,762	1,834	270
232	देसाईगंज	2,680	3,717	823	435	4,975	1,093	647
गडचिरोली-एकूण		5,601	8,437	3,716	584	12,737	2,927	917

TABLE No. 33.11 (B)—contd.

(रुपये हजारित/Rs. in '000)

(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(2)
4,848	..	5	427	12	444	4,251	21,891	Pandhar kawda
10,281	..	6	758	245	1,009	1,407	20,632	Digras
8,787	..	84	236	38	358	6,207	22,017	Umarkhed
4,030	28	3	148	62	241	2,028	12,072	Ghatanji
79,664	87	2,021	2,948	3,043	8,099	42,439	2,45,387	Yavatmal-Total
10,602	50	..	35	1,244	1,329	6,179	49,643	Wardha
14,536	..	4	381	446	831	4,799	39,348	Hinganghat
4,216	..	71	304	78	453	..	10,864	Arvi
6,396	97	97	685	17,053	Pulgaon
3,130	4	208	1,799	7	2,018	105	7,437	Deoli
3,757	9	2	131	3	145	203	6,174	Shindi
42,637	160	285	2,650	1,778	4,873	11,971	1,30,519	Wardha-Total
12,510	7	1,032	644	260	1,943	361	32,154	Kamptee
7,259	..	1	606	411	1,018	3,437	23,611	Umred
3,270	6	70	22	4	102	227	4,160	Mowad
2,875	..	176	12	5	193	677	5,953	Mohpa
8,909	10	43	..	739	792	7,501	20,006	Narkhed
8,226	190	128	40	165	523	3,812	23,201	Katol
5,207	2	1	529	2	534	6,030	21,761	Saoner
6,614	3	208	..	1	212	3,563	13,493	Khapa
5,374	..	69	186	57	312	2,389	11,898	Ramtek
5,514	49	78	264	461	852	600	12,865	Kalmeshwar
65,758	267	1,806	2,303	2,105	6,481	28,597	1,69,102	Nagpur-Total
30,554	198	234	2,161	900	3,493	5,701	68,670	Gondia
14,055	10	714	..	601	1,325	3,302	36,148	Bhandara
9,583	12	2	..	555	569	963	17,952	Tumsar
7,247	9	77	..	360	446	303	11,003	Paoni
3,870	5	6	40	14	65	1,044	7,791	Tirora
65,309	234	1,033	2,201	2,430	5,898	11,313	1,41,564	Bhandara-Total
35,934	17	12	..	927	946	14,963	1,20,967	Chandrapur
16,083	13	115	175	273	576	4,127	45,824	Ballarpur
10,330	..	74	845	175	1,094	4,398	26,899	Warora
4,155	..	108	212	155	475	410	13,153	Rajura
1,591	2	3	..	35	40	247	7,910	Mul
994	..	207	..	125	332	1,060	8,736	Bhramhapuri
69,087	32	509	1,232	1,690	3,463	25,205	2,23,489	Chandrapur-Total
2,104	2	91	26	162	281	1,525	14,593	Gadchiroli
1,740	187	59	246	4,724	14,365	Desaiganj
3,844	2	91	213	221	527	6,249	28,958	Gadchiroli-Total

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)
कटक मंडळ								
1	देवलाली	12,296	5,041	7,418	481	12,940	12,978	1,548
2	अहमदनगर	1,708	2,700	12,360	7	15,067	16,957	40
3	पुणे	13,365	29,192	12,248	15,224	56,664	5,975	..
4	खडकी	7,661	31,642	16,439	41	48,122	5,757	37
5	देहू रोड	5,249	24,957	10,502	102	35,561	1,500	..
6	औरंगाबाद	467	2,398	508	1	2,907	5,650	58
7	कामठी	653	531	..	73	604	7,300	3,898
कटक मंडळ-एकूण		41,399	96,461	59,475	15,929	1,71,865	56,117	5,581
महानगरपालिका								
1	बृहन्मुंबई	8,92,703	76,44,484	31,68,284	77,185	1,08,89,953	4,69,169	68,06,048
2	नदी मुंबई	64,786	..	1,776	4,735	6,511	1,39,388	25,463
3	ठाणे	1,51,212	8,60,845	1,25,932	22,777	10,09,554	83,990	..
4	कल्याण	2,07,276	4,05,143	1,27,025	1,09,678	6,41,846	40,020	..
5	नाशिक	2,10,368	5,49,864	72,886	7,239	6,29,989	30,106	..
6	पुणे	1,453	8,38,344	2,30,687	1,13,463	11,82,494	1,84,349	..
7	पिंपरी-चिंचवड	3,21,468	9,70,194	1,11,219	5,037	10,86,450	55,494	..
8	सोलापूर	61,917	2,27,082	1,43,938	49	3,71,069	41,685	..
9	कोल्हापूर	60,393	2,05,538	1,09,694	6,525	3,21,757	58,216	9,165
10	औरंगाबाद	213	2,48,042	45,365	54,249	3,47,656	30,829	3,732
11	अमरावती	63,580	1,22,337	29,510	203	1,52,050	89,040	..
12	नागपूर	59,056	5,61,477	1,96,756	1,15,755	8,73,988	1,51,851	..
महानगरपालिका एकूण		20,94,424	1,26,33,380	43,63,072	5,16,895	1,75,13,317	13,54,137	68,44,408

TABLE No. 33.11 (B)—*contd.*

(रुपये हजारों/Rs. in '000)

(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(2)
Cantonment Board								
14,526	37	1,053	4,138	43	5,271	1,567	46,600	Deolali
16,997	..	202	1,779	472	2,453	1,047	37,272	Ahmednagar
5,975	22	738	5,036	9,042	14,838	28,970	1,19,812	Pune
5,794	74	1,772	509	14,016	16,371	42,948	1,20,896	Khadki
1,500	..	55	309	17,013	17,377	27,907	87,594	Dehuroad
5,708	673	1,251	126	214	2,264	339	11,685	Aurangabad
11,198	304	65	369	1,177	14,001	Kamthi
61,698	806	5,071	12,201	40,865	58,943	1,03,955	4,37,860	Cantonment Board
Mahanagar Palika								
72,75,217	32,061	1,41,036	1,95,101	1,25,795	4,93,993	18,04,000	2,13,55,866	Gr. Bombay
1,64,851	8,102	1,718	9,820	17,077	2,63,045	New Bombay
83,990	..	1,086	1,57,936	1,04,816	2,67,438	2,66,808	17,79,002	Thane
40,020	394	4,532	16,460	91,522	1,12,908	2,19,350	12,21,400	Kalyan
30,106	70	144	2,479	1,26,681	1,29,374	1,08,169	11,08,006	Nashik
1,84,349	7,516	3,580	21,127	3,29,736	3,61,959	7,88,416	25,18,671	Pune
55,494	9,751	562	4,568	67,838	82,719	2,31,896	17,78,027	Pimpri Chinchwad
41,685	50	2,548	8,412	52,898	63,908	97,741	8,36,320	Solapur
67,381	187	579	7,456	3,12,444	3,20,666	1,44,347	9,14,543	Kolhapur
34,561	118	574	3,981	6,845	11,518	83,233	4,77,181	Aurangabad
69,040	7	1,926	600	7,066	9,599	17,335	3,11,604	Amravati
1,51,851	..	13,386	1,153	3,361	17,900	1,04,822	12,07,617	Nagpur
81,98,545	50,154	1,69,953	4,27,375	12,34,320	18,81,802	38,83,194	3,35,71,282	Mahanagar Palika-Total

अनुक्रमांक Sr. No.	जिल्हा/ नगरपरिषदा/ महानगरपालिका	सुरुवातीची शिल्लक Opening Balance	दर व कर/Rates and Taxes				अनुदाने/ अनुदाने/	
			जकात Octroi	घर व जमिनीवरील कर Taxes on Houses and Land	इतर कर व शुल्क Other Taxes and Fees	एकूण Total	शासकीय Govern- ment	इतर Other
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(5)	(7)	(8)	(9)
1	ठाणे	2,42,453	8,75,732	1,25,234	7,738	10,08,704	52,076	2,428
2	रायगड	38,422	1,23,668	40,619	5,840	1,70,127	33,432	3,617
3	रत्नागिरी	19,311	48,782	14,089	25	62,896	17,650	707
4	सिंधुदुर्ग	13,928	14,230	2,314	223	16,767	5,280	..
	कोकण विभाग	3,14,114	10,62,412	1,82,256	13,826	12,58,494	1,08,438	6,752
5	नाशिक	18,023	1,48,940	23,719	5,983	1,78,642	42,427	832
6	धुळे	30,003	1,02,813	29,966	6,136	1,38,915	54,903	4,662
7	जळगाव	33,905	2,19,205	63,013	24,891	3,07,109	1,27,573	8,569
8	अहमदनगर	40,498	1,23,752	33,631	5,125	1,62,508	41,588	2,808
	नाशिक विभाग	1,22,429	5,94,710	1,50,329	42,135	7,87,174	2,66,491	16,871
9	पुणे	33,148	62,285	22,695	10,150	95,130	20,691	3,337
10	सातारा	36,791	74,878	33,217	7,106	1,15,201	46,163	..
11	सांगली	34,432	1,28,166	31,580	5,330	1,65,076	39,613	275
12	सोलापूर	22,670	55,619	19,758	5,457	80,834	48,308	194
13	कोल्हापूर	1,29,152	1,91,711	29,765	610	2,22,086	44,411	28,981
	पुणे विभाग	2,56,193	5,12,659	1,37,015	28,653	6,78,327	1,99,186	32,787
14	औरंगाबाद	10,481	16,852	2,688	2,103	21,643	17,906	1,165
15	जालना	24,126	12,526	43,622	1,274	57,422	42,676	2,072
16	परभणी	19,975	65,595	13,272	3,481	82,348	58,807	6,516
17	बीड	5,853	42,100	7,056	1,521	50,677	34,331	1,124
18	नांदेड	21,281	74,391	20,701	6,496	1,01,588	55,792	231
19	उस्मानाबाद	12,728	30,944	4,446	3,523	38,913	29,078	7,949
20	लातूर	19,227	66,243	8,539	3,599	78,381	29,895	41
	औरंगाबाद विभाग	1,13,671	3,08,651	1,00,324	21,997	4,30,972	2,68,485	19,098

TABLE No. 33.11 (B)

Income of Municipal Corporation and Councils

(1994-95)

(रुपये हजारत/Rs. in '000)

Grants		इतर साधने/Other sources				असाधारण	एकूण	District/ Municipal Councils and Corporations
एकूण	शैक्षणिक	बाजार व	पालिका	सकीर्ण	एकूण	उत्पन्न कर्जे व	Grand Total	
Total	संस्थांकडील फी	कत्तलखाने	मालमत्तेपासून	Miscellane-	Total	वाणिज्यिक	(3+7+10+15+16)	
	Fees from	Market	उत्पन्न	ous		रास्थेचे उत्पन्न		
	Educational	and	Revenue			Extra		
	Institutions	Slaughter	derived			Ordinary		
		Houses	from			Income,		
			property			Debts and		
						Income from		
						Commercial		
						enterprises		
(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(2)
54,504	190	1,745	1,00,844	1,00,606	2,03,385	1,32,421	16,41,467	Thane
37,049	101	1,255	4,058	19,185	24,599	28,192	2,98,389	Raigad
18,357	..	402	4,754	19,875	25,031	7,513	1,33,108	Ratnagiri
5,280	..	433	677	1,589	2,699	8,922	47,596	Sindhudurg
1,15,190	291	3,835	1,10,333	1,41,255	2,55,714	1,77,048	21,20,560	Konkan Division
43,259	125	459	8,425	18,984	27,993	36,874	3,04,791	Nashik
59,565	90	2,672	6,829	12,549	22,140	52,002	3,02,625	Dhule
1,36,142	323	2,195	15,963	38,067	56,548	1,18,131	6,51,835	Jalgaon
44,396	168	3,112	9,523	15,684	28,487	62,812	3,38,701	Ahmednagar
2,83,362	706	8,438	40,740	85,284	1,35,168	2,69,819	15,97,952	Nashik Division
24,028	122	339	6,799	28,839	36,099	85,531	2,73,936	Pune
46,163	48	651	2,148	14,608	17,455	38,095	2,53,705	Satara
39,888	2,506	1,624	1,267	30,341	35,738	36,721	3,11,855	Sangli
48,502	29	760	5,819	16,668	23,276	28,743	2,04,025	Solapur
73,392	150	982	3,963	46,097	51,192	61,010	5,36,832	Kolhapur
2,31,973	2,855	4,356	19,996	1,36,553	1,63,760	2,50,100	15,80,353	Pune Division
19,071	41	507	534	1,066	2,148	12,642	65,985	Aurangabad
44,748	8	63	51	1,638	1,760	13,931	1,41,987	Jalna
65,323	1,791	163	2,695	4,839	9,488	22,206	1,99,340	Parbhani
35,455	43	335	2,124	4,094	6,596	15,670	1,14,251	Beed
56,023	151	123	3,011	5,385	8,670	35,984	2,23,546	Nanded
37,027	38	240	424	3,973	4,675	12,302	1,05,645	Osmanabad
29,936	4,817	55	1,319	10,685	16,876	20,401	1,64,821	Latur
2,87,583	6,889	1,486	10,158	31,680	50,213	1,33,136	10,15,575	Aurangabad Division

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)
21	भुलढाणा	13,450	51,614	17,555	2,845	72,014	66,939	302
22	अकोला	20,941	1,14,327	21,423	5,810	1,41,560	1,09,139	262
23	अमरावती	15,972	39,799	12,898	997	53,694	57,597	3,844
24	यवतमाळ	27,350	68,755	13,811	5,269	87,835	77,063	2,601
	अमरावती विभाग	77,713	2,74,495	65,687	14,921	3,55,103	3,10,738	7,009
25	वर्धा	6,339	47,329	11,597	5,773	64,699	41,508	1,129
26	नागपूर	13,424	32,436	17,476	4,930	54,842	65,089	669
27	भंडारा	2,805	43,511	11,393	1,335	56,239	65,245	64
28	चंद्रपूर	9,084	86,275	25,165	5,210	1,16,650	68,081	1,006
29	गडचिरोली	5,601	8,437	3,716	584	12,737	2,927	917
	नागपूर विभाग	37,253	2,17,988	69,347	17,832	3,05,167	2,42,850	3,785
	एकूण नगर परिषदा	9,21,373	29,70,915	7,04,958	1,39,364	38,15,237	13,96,188	8,63,092
	कटक मंडळ	41,399	96,481	59,475	15,929	1,71,865	56,117	5,581
	महानगरपालिका	20,94,424	1,26,33,350	43,63,072	5,16,895	1,75,13,317	13,54,137	68,44,408
	महाराष्ट्र राज्य	30,57,196	1,57,00,728	51,27,505	6,72,188	2,15,00,419	28,06,442	69,36,291

TABLE No. 33.11 (B).—*contd.*

(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(2)
67,241	152	1,166	2,122	2,685	6,125	18,649	1,77,479	Buldhana
1,09,401	92	1,917	2,986	7,296	12,291	94,236	3,78,429	Akola
61,441	765	1,097	532	1,589	3,983	19,929	1,55,019	Amravati
79,664	87	2,021	2,948	3,043	8,099	42,439	2,45,387	Yavatmal
3,17,747	1,096	6,201	8,588	14,613	30,498	1,75,253	9,56,314	Amravati Division
42,637	160	285	2,650	1,778	4,873	11,971	1,30,519	Wardha
65,758	267	1,806	2,303	2,105	6,481	28,597	1,69,102	Nagpur
65,309	234	1,033	2,201	2,430	5,898	11,313	1,41,564	Bhandara
69,087	32	509	1,232	1,690	3,463	25,205	2,23,489	Chandrapur
3,844	2	91	213	221	527	6,249	28,958	Gadchiroli
2,46,635	695	3,724	8,599	8,224	21,242	83,335	6,93,632	Nagpur Division
14,82,490	12,532	28,040	1,98,414	4,17,609	6,56,595	10,88,691	79,64,386	Total Municipal Councils
61,698	806	5,071	12,201	40,865	58,943	1,03,955	4,37,860	Contenment Board
81,98,545	50,154	1,69,953	4,27,375	12,34,320	18,81,802	38,83,194	3,35,71,282	Municipal Corporation
97,42,733	63,492	2,03,064	6,37,990	16,92,794	25,97,340	50,75,840	4,19,73,528	Maharashtra State

सत्यमेव जयते

अनुक्रमांक	जिल्हा/नगरपरिषदा व महानगरपालिका	सामान्य प्रशासन व कर वसुली	सार्वजनिक दिवाबती	पाणी- पुरवठा	जलनि सारण गटारे व सफाई	इस्पितळे दवाखाने व लस टोचणी	शिक्षण	सार्वजनिक बांधकामे	
Sr. No.		General Administra- tive and collection Charges	Public Lighting	water Supply	Drainage Conservancy and sani- tation	Hospitals Dispensa- ries and Vacci- nation	Education	इमारती Building	रस्ते Roads
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
1	उल्हासनगर	20,507	18,360	48,864	44,919	1,244	8,957	65,810	..
2	मिवडी	30,780	33,774	60,394	42,141	10,718	18,637	1,62,549	..
3	वसई	1,985	845	160	3,569	1,319	333	6,631	..
4	भाईंदर	29,626	..	36,465	21,517	543	5,394	61,829	..
5	जव्हार	690	131	683	444	64	140	326	..
6	डहाणू	1,295	598	2,839	1,901	2,347	86
7	विरार	3,289	1,181	2,169	4,344	8	330	4,476	..
8	नालासोपारा	2,790	1,544	877	1,191	1,363	..
9	अंबरनाथ	15,147	2,942	10,563	13,412	6,152	2,896	17,044	..
10	कुळगाव-बदलापूर	7,020	2,950	1,146	4,350	2,194	16	21,852	..
ठाणे-एकूण		1,13,129	62,325	1,64,160	1,37,788	22,242	36,703	3,44,227	86
11	पनवेल	1,914	806	9,811	8,331	1,727	793	11,467	..
12	खोपली	7,680	3,214	4,908	3,707	2,576	5,050	17,104	..
13	अलिबाग	2,248	197	3,795	830	..	1,493	1,521	..
14	महाड	1,652	265	2,196	1,090	163	2,527	6,618	..
15	पेण	2,171	821	1,837	2,508	355	523	2,665	..
16	रोहा	1,848	182	1,497	1,173	933	..	665	..
17	उरण	3,186	687	2,456	4,105	210	3,695	4,409	137
18	मुरुड-जंजिरा	1,112	138	913	493	4	2,616	1,196	..
19	श्रीवर्धन	920	305	393	610	..	3,103	80	..
20	माथेरान	826	268	314	715	512	343	777	..
21	कर्जत	463	121	888	596	..	71	25	18
रायगड-एकूण		24,020	7,004	29,008	24,158	6,480	20,214	46,527	155
22	रत्नागिरी	3,372	1,098	10,211	3,414	800	9,759	4,298	..
23	चिपळूण	2,410	490	4,027	2,292	481	791	9,931	211
24	खेड	1,361	306	1,526	686	670	171	1,405	..
25	राजापूर	1,228	217	807	478	280	200	631	..
रत्नागिरी-एकूण		8,371	2,111	16,571	6,870	2,231	10,921	16,265	211

TABLE No. 33.12 (A)

Expenditure of Municipal Corporations and Councils

1993-94

(रुपये हजारत/Rs. in '000)

Public works		सार्वजनिक सुरक्षितता	संकीर्ण	एकूण खर्च	असाधारण खर्च, कर्ज व वाणिज्यिक उपक्रमासाठी	अखेरची शिल्लक	एकूण	District/ Municipal Councils and Corporations
इतर Other	एकूण Total 9+10+11	Public Security	Miscella- neous	Total Ex- penditure (3+4+5+6 +7+8+12+13 +14)	(Extra ordinary Expenditure debt and Expdr. of Commercial enter prices)	Closing Balance	Grand Total	
(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(2)
18,272	84,082	1,648	17,603	2,46,184	14,116	7,349	2,67,649	Ulhasnagar
23,912	1,86,461	3,266	22,610	4,08,781	54,063	1,27,942	5,90,786	Bhiwandi
1,587	8,218	173	382	16,984	1,021	2,195	20,200	Vasai
13,184	75,013	10,834	5,405	1,84,797	1,582	57,930	2,44,309	Bhaindar
3,172	3,498	233	34	5,917	..	2,895	8,812	Jawhar
363	2,796	144	725	10,298	300	4,004	14,602	Dhahanu
1,574	6,050	..	196	17,567	3,630	10,287	31,484	Virar
675	2,038	6	341	8,787	..	15,587	24,374	Nalasopara
6,711	23,755	3,062	1,103	79,032	13,547	4,086	96,665	Ambarnath
5,540	27,392	1,782	1,513	48,363	..	10,029	58,392	Kulgaon-Badlapur
74,990	4,19,303	21,148	49,912	10,26,710	88,259	2,42,304	13,57,273	Thane—Total
7,441	18,908	495	344	43,129	13,703	11,814	68,646	Panvel
4,176	21,280	5,323	630	54,368	12,368	6,891	73,627	Khopoli
843	2,364	..	29	10,956	951	2,695	14,602	Alibag
677	7,295	538	22	15,748	2,579	878	19,205	Mahad
1,577	4,242	..	612	13,069	4,948	4,387	22,404	Pen
94	759	44	371	6,807	967	2,050	9,824	Roha
3,909	8,455	423	582	23,799	245	887	24,931	Uran
114	1,310	59	237	6,882	1,718	2,482	11,082	Murud-Jinjira
2,666	2,746	8	195	8,280	682	2,451	11,419	Shirvardhan
1,616	2,393	..	111	5,482	..	1,981	7,463	Matheran
278	321	3	1	2,464	268	1,906	4,638	Karjat
23,391	70,073	6,893	3,134	1,90,984	38,429	38,422	2,67,835	Raigad—Total
18,304	22,602	6,227	216	57,699	..	6,523	64,222	Ratnagiri
1,439	11,581	3,871	523	26,466	4,196	11,470	42,132	Chiplun
3,487	4,892	93	236	9,941	87	911	10,939	Khed
1,413	2,044	178	124	5,556	1,291	407	7,254	Rajapur
24,643	41,119	10,369	1,099	99,662	5,574	19,311	1,24,547	Ratnagiri—Total

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
26	मालवण	2,005	494	..	935	1,032	248	1,019	..
27	बेगुर्ला	1,878	204	68	708	342	169	1,401	..
28	सावतवाडी	2,853	454	270	1,159	316	217	2,012	..
सिधुदुर्ग-एकूण		6,736	1,152	338	2,842	1,690	634	4,432	..
29	मालेगाव	28,645	3,686	15,297	32,390	13,955	10,889
30	भनमाड	3,354	327	14,989	5,319	827	4,970
31	इगतपुरी	733	218	420	1,440	389	79
32	नांदगाव	1,268	245	650	1,277	232
33	सीन्नर	2,153	298	3,217	1,127	570	21
34	येवला	1,007	537	3,057	2,629	1,548
35	त्रिबक	626	172	507	752	80
36	भगूर	749	160	190	677	324	65
37	सटाना	2,649	500	2,005	2,352	102	201
नाशिक-एकूण		41,184	6,143	40,332	47,963	18,027	16,225
38	धुळे	8,982	2,445	10,083	20,228	8,966	9,891
39	नंदूरबार	3,951	860	4,204	5,511	2,666	1,768	..	296
40	शिरपूर-वरवडे	3,006	545	2,873	3,139	1,308	6,663
41	नावापूर	1,578	195	680	1,286	30	57
42	शहादा	3,491	431	2,647	2,095	2,187	841
43	तळोदा	765	93	194	985	276	447	..	107
44	दोंडाईचा	3,167	309	2,048	2,212	521	156
धुळे-एकूण		24,940	4,878	22,729	35,456	15,954	19,823	..	403
45	जळगाव	15,023	11,012	44,454	22,252	7,630	36,608
46	भुसावळ	7,141	2,130	6,817	8,735	2,890	12,328
47	अमळनेर	6,147	826	4,143	8,391	3,106	1,065
48	चाळीसगाव	5,678	1,142	6,679	5,111	2,698	11,303	..	2
49	चोपडा	3,375	434	3,406	3,444	693	1,750
50	पाचोरा	2,873	387	3,048	2,719	847	449
51	फैजपूर	1,492	271	831	1,352	606	422	..	270
52	यावल	1,469	242	3,917	1,487	530	706
53	रावेर	2,777	183	1,061	1,326	716
54	सांखेदा	1,773	106	1,132	1,570	780	5,869
55	पारोळा	2,453	280	1,944	2,160	516	136
56	धरणगाव	1,469	109	1,830	1,666	214	182
57	एरंडोल	804	253	735	1,005	701	28
जळगाव-एकूण		52,474	17,365	79,997	61,218	21,927	70,846	..	272

TABLE No. 33.12 (A)—contd.

(रुपये हज़ारत/Rs. in '000)

(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(2)
194	1,213	32	51	6,010	3,246	5,808	15,064	Malwan
109	1,510	73	177	5,129	294	3,481	8,904	Vengurla
1,088	3,100	26	138	8,573	1,942	4,639	15,154	Sawantwadi
1,391	5,823	131	366	19,712	5,482	13,928	39,122	Sindhudurg—Total
30,857	30,857	1,390	6,250	1,43,359	21,017	8,857	1,73,233	Malegaon
2,981	2,981	201	3,694	36,662	12,046	1,438	50,146	Manmad
1,736	1,736	..	3,607	8,622	..	2,725	11,347	Igatpur
407	407	..	1,738	5,817	..	915	6,732	Nandgaon
528	528	154	2,746	10,814	385	1,633	12,832	Sinnar
353	353	142	1,813	11,086	2,542	616	14,244	Yeola
615	615	409	435	3,596	637	842	5,075	Trimbk
980	980	..	431	3,576	874	278	4,728	Bhagur
1,354	1,354	336	142	9,641	2,463	719	12,823	Satana
39,811	39,811	2,632	20,856	2,33,173	39,964	18,023	2,91,160	Nashik—Total
18,077	18,077	695	20,849	1,00,216	16,932	7,543	1,24,691	Dhule
8,099	8,395	612	944	28,911	12,126	9,099	50,136	Nandurbar
1,702	1,702	334	46,322	65,892	6,729	8,830	81,451	Shirpur-Warwade
457	457	58	4,492	8,833	617	1,169	10,619	Nawapur
2,536	2,536	338	774	15,340	7,178	2,609	25,127	Shahada
482	589	142	484	3,975	1,383	474	5,832	Taloda
1,093	1,093	252	839	10,597	5,035	440	16,072	Dondaicha
32,446	32,849	2,431	74,704	2,33,764	50,000	30,164	3,13,928	Dhule—Total
88,171	88,171	1,695	59,451	2,86,286	66,550	4,117	3,56,953	Jalgaon
3,839	3,839	589	17,734	62,203	12,662	9,015	83,880	Bhusawal
4,125	4,125	293	1,955	30,051	..	1,115	41,066	Amalner
5,604	5,606	163	7,987	46,367	3,589	3,423	53,379	Chalisgaon
1,104	1,104	647	1,140	15,993	6,472	3,031	25,496	Chopda
3,792	3,792	244	2,273	16,632	3,356	134	20,122	Pachora
361	631	17	448	6,070	845	300	7,215	Faizpur
790	790	176	2,619	11,936	1,238	83	13,257	Yaval
2,723	2,723	129	2,550	11,465	1,894	277	13,636	Raver
1,201	1,201	228	1,433	14,092	2,144	16	16,252	Sawda
428	428	233	465	8,615	1,196	1,403	11,214	Parola
128	128	102	333	6,033	850	657	7,540	Dharangaon
822	822	60	4,640	9,048	..	434	9,482	Erandol
1,13,088	1,13,360	4,576	1,03,028	5,24,791	1,00,796	33,905	6,59,492	Jalgaon—Total

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
58	अहमदनगर	33,128	5,201	20,412	18,659	4,933	2,344	..	2,825
59	श्रीरामपूर	3,833	1,180	2,962	7,192	2,128	642
60	संगमनेर	2,325	1,173	4,042	3,261	2,243	515
61	कोपरगाव	4,458	538	1,337	3,549	1,154	801
62	देवळाली-प्रवळ	924	681	2,012	1,600	..	1,707	..	3
63	राहुरी	2,044	265	1,517	1,983	906	468	..	308
64	पाथर्डी	1,350	144	1,979	1,286
65	राहता-पिंपळस	896	179	960	479	..	46
66	शिर्डी	1,490	90	1,655	690	29	39	..	153
67	श्रीगोंदा	733	160	930	748	..	188
अहमदनगर-एकूण		51,181	9,611	37,808	39,447	11,393	6,750	..	3,289
68	बारामती	5,650	964	2,150	2,767	2,303	253
69	सासवड	1,445	416	1,167	938	186	363
70	जेजुरी	641	90	628	480
71	लोणावळा	3,441	573	3,605	3,779	1,975	362
72	इंदापूर	1,354	126	958	680
73	शिरूर	1,921	252	1,741	1,585	458	127
74	आळंदी	710	130	1,169	325	134	162
75	जुन्नर	2,424	246	1,540	1,042	849	59
76	भोर	1,045	81	913	658	45
77	दौंड	2,451	215	3,345	967	..	78
78	तळेगाव-दाभाडे	2,331	585	4,717	1,121	67	3,218
पुणे-एकूण		23,404	3,678	21,933	14,342	6,017	4,622
79	सातारा	7,081	2,233	11,642	7,240	1,035	8,240
80	कराड	5,351	1,268	6,544	2,583	210	1,863
81	फलटन	4,426	594	4,225	3,322	18	4,555
82	रहमतपूर	695	68	863	331	46
83	म्हसवड	872	119	862	518	94	17
84	वाई	1,714	233	1,692	2,502	340	4,381
85	पांचगणी	911	228	..	773	155	22
86	महाबळेश्वर	3,020	732	193	808	326	445
सातारा-एकूण		24,070	5,475	26,021	18,077	2,224	19,523
87	सांगली	7,674	3,236	26,131	11,793	6,295	6,285
88	मिरज	10,960	2,157	..	6,192	2,585	3,056
89	इस्लामपूर	1,660	68	5,815	1,830	174
90	तासगाव	1,619	252	3,704	1,182	42	294
91	आष्टी	961	187	2,064	759	112
92	वीटा	1,899	519	4,189	1,299	..	220
सांगली-एकूण		24,773	6,419	41,903	23,055	9,208	9,855

TABLE No. 33.12 (A)—contd.

(रुपये हजारत/Rs. in '000)

(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(2)
11,213	14,038	475	22,537	1,21,727	14,104	15,118	1,50,949	Ahmednagar
2,393	2,393	274	11,609	32,213	15,906	295	48,414	Shrirampur
9,013	9,013	330	4,711	27,613	7,612	1,862	37,087	Sangamner
747	747	534	599	13,717	20,733	15,263	49,713	Kopargaon
2,780	2,783	535	3,594	13,836	278	1,612	15,726	Deolali-Pravara
841	1,149	147	4,016	12,495	..	1645	14,140	Rahuri
576	576	226	466	6,027	..	696	6,723	Pathardi
261	261	..	657	3,478	932	138	4,548	Rahta-Pimples
140	293	454	1,011	5,751	330	2,526	8,607	Shirdi
1,091	1,091	48	345	4,243	586	1,343	6,172	Shrigonda
29,055	32,344	3,023	49,545	2,41,100	60,481	40,498	3,42,079	Ahmednagar—Total
18,866	18,866	151	5,470	38,574	14,066	1,897	54,537	Baramati
388	388	61	1,874	6,838	6,521	2,476	15,835	Saswad
78	78	25	746	2,688	..	2,221	4,909	Jejuri
5,424	5,424	1,337	8,876	29,372	9,534	7,579	46,485	Lonavala
1,927	1,927	68	92	5,196	158	4,186	9540	Indapur
158	158	73	241	6,556	1,637	3,614	11,807	Shirur
97	97	..	407	3,134	913	248	4,295	Alandi
1,450	1,450	10	285	7,905	1,437	2,007	11,349	Junnar
657	657	76	555	4,030	1,307	1,905	7,242	Bhor
1,592	1,592	189	1,278	10,115	2,801	4,316	17,232	Daund
3,216	3,216	..	2,596	17,851	1,997	2,429	22,777	Telegaon-Dabhade
33,853	33,853	1,990	22,420	1,32,259	40,371	32,878	2,05,508	Pune—Total
10,759	10,759	482	13,216	61,928	17,812	5,025	84,765	Satara
6,192	6,192	786	7,616	32,413	10,009	6,428	48,850	Karad
10,172	10,172	71	3,321	30,704	7,407	3,790	41,901	Phaltan
1,004	1,004	371	1,083	4,461	..	864	5,325	Rahimatpur
466	466	96	397	3,441	1,158	1,153	5,752	Mhaswad
2,875	2,875	83	888	14,708	4,856	2,369	21,933	Wai
3,989	3,989	5	2,033	8,116	1,239	2,448	11,803	Panchgani
3,609	3,609	..	891	10,124	2,755	14,606	27,485	Mahabaleshwar
39,066	39,066	1,894	29,545	1,65,895	45,236	36,683	2,47,814	Satara—Total
25,485	25,485	1,913	27,966	1,16,778	33,174	16,607	1,66,559	Sangli
6,960	6,960	618	14,904	47,432	..	4,245	51,677	Miraj
1,299	1,299	162	3,830	14,838	199	5,062	20,099	Islampur
693	693	191	1,762	9,739	1,298	2,473	13,510	Tasgaon
654	654	..	619	5,356	..	1,815	7,171	Ashti
4,796	4,796	270	4,578	17,770	367	4,230	22,367	Vita
39,887	39,887	3,154	53,659	2,11,913	35,038	34,432	2,81,383	Sangli—Total

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
93	बारी	6,534	1,044	12,573	5,054	1,779	13,778
94	पंढरपुर	7,867	1,187	8,508	4,585	2,455	12,138
95	करमाळा	2,264	288	416	1,439	296	3,639
96	सांगोला	1,466	156	2,621	542	176	352
97	अक्कलकोट	1,800	353	264	1,737	849	6,534
98	भंगलवेडा	1,031	309	928	900	..	2,970
99	सैदर्गी	448	82	270	313	2	86
100	दुधनी	719	109	334	434	93
101	कुईवाडी	2,877	151	1,469	902	110	125
सोलापूर-एकूण		25,006	3,679	27,383	15,906	5,760	39,622
102	इचलकरंजी	18,725	4,246	25,035	16,708	13,667	47,995
103	जयसिंगपूर	3,344	534	3,212	1,933	265	4,600
104	मलकापूर	646	48	252	469	..	70
105	मुरगूड	1,239	80	691	908	..	53
106	वडगांव	1,881	193	1,140	1,018	528	338
107	गडहिंग्लज	2,267	183	1,880	1,564	23	4,862
108	कुरुंदवाड	938	231	..	1,271
109	कागल	1,337	313	1,244	1,499	..	208
110	पन्हाळा	683	25	46	145	..	71
कोल्हापूर-एकूण		31,060	5,853	33,500	25,515	14,483	58,197
111	पैठण	1,263	271	1,431	1,790	104	499
112	कन्नड	1,270	234	1,014	1,230	..	273	..	433
113	वैजापूर	2,993	557	2,418	1,722	296	3,027
114	खुल्दाबाद	778	64	17	498	..	60
115	गंगापूर	1,153	91	1,501	731	10	57	..	1,389
116	सिल्लोड	1,518	277	1,815	1,144
औरंगाबाद-एकूण		8,975	1,494	8,196	7,115	306	3,417	104	2,321
117	जालना	9,795	3,400	8,120	10,137	794	5,997
118	अंबड	1,268	396	452	613	..	47
119	भोकरदन	382	72	653	846	..	32	..	68
120	परतूर	1,339	328	285	888	..	53
जालना-एकूण		12,784	4,196	9,510	12,484	794	6,129	..	68
121	परभणी	6,286	2,011	8,011	6,100	699	6,184
122	हिंगोली	3,042	775	1,772	3,110	52	186
123	मानवत	3,027	166	1,047	2,166	63	147
124	बसमतनगर	2,711	170	709	1,448

TABLE No. 33.12 (A)—contd.

(रुपये हजारत/Rs. in '000)

(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(2)
1,812	1,812	411	11,551	54,536	3,703	6,917	65,156	Barshi
3,154	3,154	247	6,300	46,441	16,938	5,304	68,693	Pandharpur
1,072	1,072	356	5,071	14,841	823	648	16,312	Karmala
2,031	2,031	..	1,725	9,069	2,754	2,687	14,510	Sangola
6,999	6,999	92	5,012	23,640	420	4,469	28,529	Akkalkot
1,018	1,018	288	1,541	8,985	1,198	1,726	11,909	Mangalwedha
731	731	..	76	2,008	383	346	2,737	Maidargi
1,076	1,076	28	687	3,480	51	299	3,830	Dudhani
2,003	2,003	5	1,654	9,296	..	500	9,796	Kurduwadi
19,896	19,896	1,427	33,617	1,72,296	26,270	22,896	2,21,462	Solapur-Total
30,079	30,079	1,018	27,655	1,85,128	55,118	1,13,281	3,53,527	Ichalkaranji
1,770	1,770	159	2,067	17,884	4,158	108	22,150	Jaisingpur
683	683	..	791	2,959	13	545	3,517	Malkapur
72	72	33	738	3,814	152	1,050	5,016	Murgud
1,653	1,653	425	887	8,063	2,135	3,865	14,063	Vadgaon
4,032	4,032	202	2,692	17,705	2,646	7,030	27,381	Gadhinglaj
2,116	2,116	157	1,147	5,860	988	996	7,844	Kurundwadi
2,764	2,764	246	612	8,223	5,224	1,512	14,959	Kagal
1,619	1,619	38	271	2,898	345	668	3,911	Panhala
44,788	44,788	2,278	36,860	2,52,534	70,779	1,29,055	4,52,368	Kolhapur-Total
507	1,110	669	1,063	7,597	10	2,117	9,724	Paithan
..	433	..	1,962	6,416	..	1,639	8,055	Kannad
6,495	6,495	521	1,562	19,951	5,814	3,042	28,447	Vaijapur
701	701	1	273	2,392	..	277	2,669	Khuldabad
366	1,755	..	1,203	6,501	126	1,091	7,718	Gangapur
384	384	..	586	5,706	64	2,315	8,085	Sillod
8,453	10,878	1,191	6,631	48,203	86,014	10,481	64,698	Aurangabad-Total
9,231	9,231	817	7,370	55,661	3,951	24,301	83,913	Jalna
1,300	1,300	..	381	4,457	..	3,093	7,550	Ambad
655	723	..	480	3,188	..	943	4,131	Bhokardan
521	521	709	904	5,027	232	1,789	7,048	Partur
11,707	11,775	1,526	9,135	68,333	4,183	30,126	1,02,642	Jalna-Total
6,323	6,323	529	7,064	43,207	14,716	5,892	63,815	Parbhani
1,581	1,581	2	2,455	12,975	1,640	9,336	23,951	Hingoli
1,698	1,698	81	388	8,783	722	142	9,647	Manwat
708	708	..	2,088	7,834	72	928	8,834	Basmatnagar

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
125	सोनपेट	552	60	325	699	..	47
126	सेलू	1,821	278	1,367	2,092	65	265
127	पूर्णा	1,411	238	2,292	1,588	10	542
128	जितूर	2,052	775	1,226	1,475	..	226
129	गंगाखेड	2,185	478	926	1,676	118	200
130	पाथरी	1,263	119	845	889	..	110
131	कळमनूरी	1,180	97	809	475	..	212
परभणी-एकूण		25,530	5,167	19,329	21,718	1,007	8,119
132	बीड	4,704	1,383	5,834	7,198	33
133	अंबेजोगाई	1,558	758	1,373	1,905	27	674	..	427
134	परळी वैजनाथ	3,728	514	2,659	4,511	142	530
135	माजलेगांव	1,832	303	643	1,185	25	104
136	गेवराई	2,309	2,133	1,956	1,655
137	धारूर	797	323	541	533
बीड-एकूण		14,928	5,414	13,006	16,987	227	1,408	..	427
138	नांदेड	19,507	3,172	8,431	20,667	9,234	2,393
139	बिलोली	759	59	239	511	..	218
140	उमरी	610	190	296	566	..	86
141	मुदखेड	581	129	872	999	..	94
142	कंधार	1,552	158	2,248	837	9	260	..	48
143	हदगांव	919	217	1,041	586
144	धर्माबाद	1,530	191	1,309	1,491	32	143
145	देगलूर	3,697	198	1,792	2,119	..	653
146	कुंडलवाडी	213	32	290	201
147	मुखेड	1,445	256	1,154	878	28	240
148	किनावट	1,552	245	1,291	1,297	15	53
149	लोहा	881	78	827	587	..	34
150	वाघाला	1,028	46	777	481	1	1
नांदेड-एकूण		34,274	4,971	20,567	31,220	9,319	4,174	..	49
151	उस्मानाबाद	2,315	722	5,807	2,954	..	5,395
152	तुळजापूर	1,845	254	1,535	1,718	237	2,517
153	उमरगा	1,270	433	2,273	1,323	..	56
154	परांडा	787	42	428	466	..	74
155	भूम	1,005	148	792	657	9	206
156	मुरुम	558	135	709	304
157	नळदुर्ग	891	274	1,318	573
158	कळंब	1,776	50	726	995	19	942
उस्मानाबाद-एकूण		10,447	2,058	13,588	8,990	265	9,190
159	लातूर	10,645	4,425	21,430	13,065	2,673	1,177
160	उदगीर	4,652	1,898	8,678	6,614	26	173

TABLE No. 33.12 (A)—Contd.

(रुपये हजारत/Rs. in '000)

(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(2)
297	297	29	3,084	5,084	..	567	5,651	Sonepeth
914	914	..	2,599	9,401	467	308	10,176	Seloo
935	935	..	795	7,811	12	1,168	8,991	Purna
673	673	201	1,269	7,897	123	1,792	9,812	Jintur
1,709	1,709	..	1,815	9,107	1,259	781	11,147	Gangakhed
1,933	1,933	..	214	5,373	..	442	5,815	Pathari
606	606	..	624	4,003	..	177	4,180	Kalamnuri
17,377	17,377	833	22,395	1,21,475	19,011	21,533	1,62,019	Parbhani-Total
14,729	14,729	772	2,841	37,494	2,593	369	40,456	Beed
1,643	2,070	162	5,283	13,810	..	1,564	15,374	Ambejogai
5,212	5,212	77	2,181	19,554	3,766	2,332	25,652	Parti-Vaijnath
831	831	214	633	5,870	39	743	6,652	Manjlegaon
435	435	428	1,974	10,890	..	359	11,249	Georai
1,899	1,899	..	455	4,548	..	486	5,034	Dharur
24,749	25,176	1,653	13,367	92,166	6,398	5,853	1,04,417	Beed-Total
18,296	18,296	773	24,898	1,07,371	11,506	1,681	1,20,558	Nanded
45	45	..	944	2,775	..	384	3,159	Billoli
..	..	105	49	1,902	5	1,005	2,912	Umri
536	536	..	212	3,423	..	595	4,018	Mudkhed
..	48	5	1,244	6,361	601	701	7,663	Kandhar
843	843	..	237	3,843	..	1,609	5,452	Hadgaon
494	494	..	458	5,648	3,973	4,415	14,036	Dharmabad
2,021	2,021	201	400	11,081	..	3,767	14,848	Degloor
303	303	62	507	1,608	50	338	1,996	Kundalwadi
1,580	1,580	..	463	6,044	..	2,183	8,227	Mukhed
308	308	..	1,625	6,368	2,401	3,702	12,489	Kinwat
541	541	..	497	3,445	..	48	3,493	Loha
194	195	97	89	2,704	128	499	3,341	Waghala
25,161	25,210	1,243	31,623	1,62,601	18,664	20,927	2,02,192	Nanded-Total
6,441	6,441	259	1,317	25,210	4,600	5,290	35,100	Osmanabad
1,381	1,381	..	1,471	10,958	2,440	1,701	15,099	Tuljapur
1,328	1,328	258	1,330	8,271	..	847	9,118	Umruga
113	113	..	11	1,921	1,210	837	3,968	Paranda
3,117	3,117	50	546	6,530	..	248	6,778	Bhoom
546	546	..	457	2,709	..	689	3,398	Murum
784	784	..	388	4,228	..	1,317	5,545	Naldurg
913	913	73	48	5,542	1,936	1,799	9,277	Kallamb
14,623	14,623	640	5,568	65,369	10,186	12,728	88,283	Osmanabad-Total
2,007	2,007	509	1,053	56,984	36,938	14,384	1,08,306	Latur
2,368	2,368	74	2,994	27,477	6,583	535	34,595	Udgir

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
161	अहमदपूर	1,294	132	2,341	952
162	निलंगा	1,190	499	1,344	809	2	14
163	औसा	1,048	230	1,313	1,039	40	9
लातूर-एकूण		18,829	7,184	35,106	22,479	2,741	1,359	..	14
164	बुलढाणा	3,779	459	3,462	2,061	59	3,443	..	2,509
165	खामगाव	6,716	980	2,090	5,228	487	7,604	..	3,464
166	मलकापूर	5,893	307	3,387	4,121	698	5,519	..	2,833
167	शेगाव	1,781	187	1,575	1,298	104	3,225	..	400
168	जळगाव-जामोद	910	77	..	872	76	2,278	..	918
169	मेहकर	2,068	197	1,066	1,960	382	3,683	..	458
170	नांदुरा	2,578	111	1,303	1,832	25	3,600	..	626
171	चिखली	3,791	492	1,167	1,780	487	2,585	..	530
172	देऊळगाव राजा	2,014	203	651	1,018	104	2,177	..	156
173	लोणार	1,187	8	936	674	992
174	सिंदखेड राजा	584	1	158	156	527
बुलढाणा-एकूण		31,301	3,022	15,795	21,000	2,422	34,114	..	13,413
175	अकोला	28,696	3,268	22,114	25,707	3,196	24,254	..	14,826
176	आकोट	3,487	286	1,729	4,225	278	6,871	..	2,088
177	कारजा	3,941	474	2,101	3,628	1,227	5,352	..	2,923
178	वाशीम	3,474	848	538	3,812	409	3,987	..	2,938
179	मूर्तीजापूर	2,138	..	1,280	1,677	285	3,775	..	450
180	बालापूर	1,468	375	622	780	228	4,326	..	584
181	तेल्हारा	1,346	160	77	997	119	1,045	..	948
182	पातूर	1,099	123	226	506	77	1,307	..	1,408
183	मंगळूरपीर	2,257	200	859	1,833	169	3,168	..	932
184	रिसोड	1,753	122	658	724	1,399
अकोला-एकूण		49,659	5,856	30,204	43,889	5,988	54,085	..	28,496
185	अचलपूर	9,137	641	1,211	4,721	1,316	9,203	..	8,079
186	अजनगाव सुर्जी	1,878	347	493	2,141	159	3,797	..	465
187	मोर्शी	1,945	382	642	1,207	33	4,032	..	521
188	वरूड	3,281	197	1,477	1,560	..	3,368	..	994
189	दर्यापूर	2,075	140	1,798	2,130	264	3,671	..	1,686
190	चांदूर रेल्वे	1,323	159	798	724	160	1,783	..	1,108
191	चांदूर बाजार	1,676	65	967	1,181	402	2,435	..	3,445
192	धामणगाव	2,009	73	914	1,161	347	3,014	..	103
193	शेंदूरजना	824	83	601	947	..	2,337	..	40
194	विखलदरा	711	178	31	166	1,058
अमरावती-एकूण		24,859	2,265	8,932	15,938	2,681	33,640	..	17,499
195	यथमाळ	7,803	1,990	4,186	7,300	289	12,123	..	9,327
196	वणी	5,734	305	3,458	3,547	308	3,171	..	947
197	पुसद	2,875	329	3,928	2,926	313	6,040	..	10,721
198	दारुका	1,713	77	1,112	802	269	2,493	..	235

TABLE No. 33.12 (A)—contd.

(रुपये हजारत/Rs. in '000)

(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(2)
479	479	908	47	6,153	..	1,375	7,528	Ahmedpur
2,878	2,892	..	315	7,051	150	1,613	8,814	Nilanga
1,736	1,736	..	570	5,985	230	614	6,829	Ausa
9,468	9,482	1,491	4,979	1,03,650	43,901	18,521	1,66,072	Latur-Total
..	2,509	71	1,304	17,147	1,102	2,362	20,611	Buldhana
..	3,464	1,298	858	28,725	..	1,524	30,249	Khamgaon
..	2,883	5,243	5,529	28,530	..	1,660	30,190	Malkapur
..	400	..	211	8,781	7,420	288	16,489	Shegaon
..	918	..	555	5,686	396	88	6,170	Jalgaon-Jamod
..	458	44	1,573	11,431	..	260	11,691	Mehkar
..	626	50	524	10,649	1,896	1,962	14,507	Nandura
..	530	..	1,022	11,854	3,745	1,439	17,038	Chikhali
..	156	..	304	6,627	1,815	1,799	10,241	Deulgaon-Raja
..	992	3,797	72	1,148	5,017	Lonar
..	527	..	272	1,898	..	920	2,618	Sindkhed-Raja
..	13,413	1,706	12,152	1,34,925	16,446	13,450	1,64,821	Buldhana-Total
..	14,826	1,348	12,996	1,36,405	40,119	10,997	1,87,521	Akola
..	2,088	45	3,142	22,151	1,432	151	23,734	Akot
..	2,923	121	843	20,610	3,343	1,178	25,131	Karanja
..	2,938	712	5,726	22,444	408	3,786	28,636	Washim
..	450	..	1,430	11,035	2,050	617	13,702	Murtizapur
..	584	109	1,386	9,878	1,783	1,315	12,976	Ballapur
..	948	..	932	5,624	1,008	1,730	8,362	Telhara
..	1,408	..	1,086	5,832	902	345	7,079	Patur
..	932	..	806	10,224	136	319	10,679	Mangrulpir
..	1,399	629	67	5,352	622	493	6,467	Risod
..	28,496	2,964	28,414	2,49,555	51,803	20,931	3,22,289	Akola-Total
..	8,079	330	1,691	36,329	1,117	1,709	39,155	Achalpur
..	465	793	2,194	12,267	2,506	1,782	16,555	Anjangaon Surji
..	521	..	416	9,178	656	1,351	11,185	Morshi
..	994	6	1,082	11,965	1,288	3,373	16,626	Warud
..	1,686	40	745	12,549	81	1,568	14,198	Daryapur
..	1,108	114	230	6,399	464	688	7,551	Chandur-Railway
..	3,445	..	887	11,058	6,133	616	17,807	Chandur-Bazar
..	103	17	2,396	10,034	..	2,420	12,454	Dhamangaon
..	40	12	176	5,020	559	1,514	7,093	Shendurjana
..	1,058	104	586	2,834	130	951	3,915	Chikhaldara
..	17,499	1,416	10,403	1,17,633	12,934	15,972	1,46,539	Amravati-Total
..	9,327	847	3,327	47,192	13,432	9,173	69,797	Yavatmal
..	947	..	867	18,337	11,710	5,830	35,877	Wani
..	10,721	33	1,436	28,601	2,510	2,335	33,446	Pusad
..	235	249	2,356	9,306	604	1,046	10,956	Darwah

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
199	पांढरकवडा	1,284	122	1,590	1,673	203	2,074	..	343
200	दिग्रस	4,276	323	2,205	1,965	827	4,475	..	2,716
201	उमरखेड	2,618	213	2,475	2,753	65	4,130	..	815
202	घाटजी	1,924	201	634	1,049	131	1,982	..	354
यक्तमाळ-एकूण		28,227	3,580	19,588	22,015	2,405	36,488	..	25,458
203	वर्धा	7,996	1,491	5,085	8,693	805	8,574
204	हिंगणघाट	4,263	738	2,980	3,965	2,202	4,613
205	आर्षी	1,818	139	703	1,936	711	3,167
206	पुलगाव	4,520	140	703	2,420	411	3,235
207	देवळी	2,075	175	817	477	299	1,193
208	सिंदी	1,145	130	776	318	173	2,011
वर्धा-एकूण		21,817	2,813	11,064	17,809	4,601	22,793
209	कामठी	3,465	1,071	2,648	5,829	571	7,472
210	उमरेड	2,433	290	2,680	2,073	370	3,530
211	मोवाड	1,045	35	612	357	90	1,546
212	मोहपा	678	85	533	412	116	1,045
213	नरखेड	1,799	227	562	1,143	784	3,307
214	काटोल	3,721	478	3,963	2,718	956	6,062
215	सावनेर	2,118	190	1,316	1,208	69	3,343
216	खापा	860	38	180	833	204	1,181
217	रामटेक	1,485	199	154	1,203	861	2,844
218	कळमेश्वर	2,040	137	2,220	1,119	141	2,379
नागपूर-एकूण		19,624	2,750	14,868	16,895	3,962	32,709
219	गोंदिया	6,095	1,497	3,108	9,353	1,757	10,039
220	भंडारा	4,552	795	2,252	4,323	30	5,533
221	तुमसर	3,937	288	1,599	3,162	506	1,033
222	पयनी	1,519	186	802	665	41	4,381
223	तिरोडा	2,292	180	643	709	132	1,919
भंडारा-एकूण		18,395	2,946	8,404	18,215	2,466	22,885
224	चंद्रपूर	7,030	2,255	10,615	12,287	1,818	16,595
225	बल्लारपूर	6,603	1,210	..	10,297	555	7,597
226	वरोरा	2,647	334	1,683	3,847	320	5,869
227	राजूरा	2,331	385	1,365	1,268	..	2,333
228	भूल	1,949	146	1,045	903	58	45
229	ब्रम्हपूरी	1,656	480	1,644	395	..	103
चंद्रपूर-एकूण		22,216	4,810	16,352	28,997	2,751	32,542
230	गडचिरोली	1,483	1,691	1,587	1,680	146	87
231	देसाईगंज	2,485	749	1,334	721	108	349
गडचिरोली-एकूण		3,928	2,240	2,921	2,401	254	436

TABLE No. 33.12 (A)—contd.

(रुपये हजारत/Rs. in '000)

(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(2)
..	343	48	10,630	17,967	192	5,377	23,536	Pandharkawda
..	2,716	..	714	17,501	456	934	18,891	Digras
..	815	5	2,349	15,423	2,771	597	18,791	Umarkhed
..	354	1	324	6,600	1,751	2,058	10,409	Ghatanji
..	25,458	1,183	22,003	1,60,927	33,426	27,350	2,21,703	Yavatmal-Total
3,708	3,708	393	538	37,283	9,322	1,149	47,754	Wardha
2,592	2,592	..	311	21,664	7,320	170	29,154	Hinganghat
524	524	..	39	9,037	1,575	9	10,621	Arvi
872	872	12,301	..	3,048	15,349	Pulgaon
816	816	..	82	5,934	214	301	6,449	Deoli
557	557	..	171	5,281	74	655	6,010	Shindi
9,069	9,069	393	1,141	91,500	18,505	5,332	1,15,337	Wardha-Total
2,952	2,952	2,392	..	26,400	2,296	3,147	31,843	Kamptee
783	783	9	232	12,400	4,790	2,225	19,415	Umred
86	86	24	2	3,797	103	81	3,981	Mowad
318	318	3,187	1,552	1,195	5,934	Mohapa
1,212	1,212	36	103	9,173	5,702	..	14,875	Narkhed
1,134	1,134	321	314	19,667	3,150	731	23,548	Katol
908	908	17	126	9,295	4,992	3,584	17,871	Sawner
1,352	1,352	4,648	3,663	1,522	9,833	Khapa
203	203	19	31	6,779	4,536	635	11,950	Ramtek
1,137	1,137	..	104	9,277	459	609	10,345	Kalmeshwar
10,085	10,085	2,818	912	1,04,623	31,243	13,729	1,49,595	Nagpur-Total
4,666	4,666	2,447	604	39,566	45,179	828	87,573	Gondia
3,918	3,918	3,563	779	25,748	1,511	1,539	28,798	Bhandara
822	822	..	43	11,390	1,238	158	12,786	Tumsar
612	612	60	55	8,301	2,357	132	10,790	Paoni
1,450	1,450	..	87	7,412	875	148	8,435	Tirora
11,468	11,468	6,070	1,568	92,417	53,160	2,805	1,48,382	Bhandara-Total
2,603	2,603	2,183	699	56,085	38,918	1,063	96,066	Chandrapur
3,518	3,518	794	1,575	32,149	8,016	2,561	42,726	Ballarpur
5,514	5,514	..	12	20,226	1,278	1,344	22,848	Warora
2,582	2,582	193	..	10,457	583	1,055	12,095	Rajura
732	732	..	254	5,132	554	1,105	6,790	Mul
282	282	4,560	923	1,957	7,440	Bhramपुरi
15,231	15,231	3,170	2,540	1,28,609	50,272	9,084	1,87,965	Chandrapur-Total
1,180	1,180	117	64	8,015	4,742	2,921	15,678	Gadchiroli
934	934	48	27	6,535	4,770	2,680	13,985	Desaiganj
2,114	2,114	165	91	14,550	9,512	5,601	29,663	Gadchiroli-Total

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
कटक मंडळे									
1	देवळाली	2,238	693	2,593	5,525	3,120	5,159
2	अहमदनगर	770	398	228	4,309	1,291	2,581
3	पुणे	3,189	2,596	1,132	13,546	9,508	11,549
4	खडकी	2,210	6,426	423	10,877	10,362	7,636
5	देहू रोड	3,417	968	3,367	6,458	3,042	4,308
6	औरंगाबाद	612	439	79	..	2,245	539
7	कामठी	546	189	517	1,503	1,222	609
कटक मंडळ-एकूण		12,982	11,709	8,339	42,218	30,790	32,381
महानगरपालिका									
1	बृहन्मुंबई	7,14,522	3,79,755	22,16,154	15,53,292	15,87,645	17,64,875
2	नवी मुंबई	17,611	3,200	6,511	4,772	38,516	62	28,353	..
3	ठाणे	72,497	53,681	2,45,939	1,07,948	93,343	1,27,902	1,92,259	..
4	कल्याण	1,02,085	18,637	1,86,731	60,345	19,581	3,777	97,602	..
5	नाशिक	53,030	47,594	1,77,240	51,918	21,399	38,652	..	8,804
6	पुणे	1,13,896	29,481	3,19,966	1,05,386	64,561	2,36,673
7	पिंपरी-चिंचवड	77,742	67,877	61,782	86,142	75,106	73,724
8	सोलापूर	33,580	12,727	1,01,984	39,734	21,021	43,667
9	कोल्हापूर	39,460	10,080	63,545	56,372	25,893	1,10,375
10	औरंगाबाद	41,535	11,900	80,563	99,453	9,440	33,657	..	28,400
11	अमरावती	37,689	9,876	3,734	24,848	11,127	31,352	..	77,761
12	नागपूर	1,40,314	51,916	2,25,903	1,34,084	43,430	1,05,988	..	1,14,965
महानगरपालिका एकूण		4,43,961	6,96,724	36,90,052	23,24,294	20,11,062	25,97,704	3,18,214	1,14,965

TABLE No. 33.12 (A)—contd.

(रुपये हजारों/Rs. in '000)

(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(2)
Cantonment Board								
842	842	113	3,141	23,424	78	12,296	35,798	Deolali
2,105	2,105	75	1,812	13,569	1,585	1,708	16,862	Ahmednagar
11,358	11,358	2,220	11,801	66,899	23,488	13,365	1,03,752	Pune
19,131	19,131	1,188	7,357	65,610	23,337	7,661	96,608	Khadki
5,469	5,469	154	2,646	29,829	31,686	5,249	66,764	Dehu Road
..	3,914	2,741	467	7,122	Aurangabad
1,089	1,089	5,675	1,001	653	7,329	Kamptee
39,994	39,994	3,750	26,757	2,08,920	83,916	41,399	3,34,235	Contonment Board Total
Mahanagar Palika								
47,182	47,182	2,78,304	26,44,831	1,11,86,560	43,48,790	14,54,196	1,69,89,546	Gr. Bombay
..	28,353	198	..	99,223	..	64,786	1,64,009	New Bombay
1,06,331	2,98,590	43,434	28,842	10,72,176	85,283	1,51,212	13,08,671	Thane
54,321	1,52,923	8,150	4,614	5,55,843	2,60,383	2,07,276	10,23,502	Kalyan
1,66,202	1,75,006	5,361	1,19,224	6,89,424	44,270	2,10,368	9,44,062	Nashik
85,071	85,071	2,34,878	5,92,201	18,09,113	7,19,586	11,081	25,39,780	Pune
1,33,069	1,33,069	6,260	2,07,084	7,88,786	1,76,075	3,21,468	12,86,329	Pimpri Chinchwad
53,188	53,188	2,961	97,870	4,06,732	90,996	61,917	5,59,645	Solapur
45,735	45,735	5,872	5,06,799	8,64,131	11,159	60,695	9,35,985	Kolhapur
19,770	48,170	8,125	58,653	3,91,496	40,935	213	4,32,644	Aurangabad
..	77,761	1,790	21,647	2,19,824	8,624	63,580	2,92,028	Amravati
1,78,717	1,78,717	10,987	7,847	8,99,186	2,28,150	59,056	11,86,392	Nagpur
8,89,586	13,22,765	6,06,320	42,89,612	1,89,82,494	60,14,251	26,65,848	2,76,62,593	Mahanagar Palika-Total

अनुक्रमांक	जिल्हा/नगरपरिषदा, महानगरपालिका	सामान्य प्रशासन व कर वसुली	सार्वजनिक दिवाबत्ती	पाणी- पुरवठा	जलनिःसारण गटारे व सफाई	इस्पितळे, दवाखाने व लस टोचणी	शिक्षण	सार्वजनिक बांधकामे	
Sr. No.		General Administra- tion and collection Charges	Public Lighting	Water Supply	Drainage Conservancy and sani- tation	Hospitals, Dispensa- ries and Vacci- nation	Education	इमारती Building	रस्ते Roads
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
1	ठाणे	1,13,129	62,325	1,64,160	1,37,788	22,242	36,703	3,44,227	86
2	रायगड	24,020	7,004	29,008	24,158	6,480	20,214	46,527	155
3	रत्नागिरी	8,371	2,111	16,571	6,870	2,231	10,921	16,265	211
4	सिंधुदुर्ग	6,736	1,152	338	2,842	1,690	634	4,432	..
	कोकण विभाग	1,52,256	72,592	2,10,077	1,71,658	32,643	68,472	4,11,451	452
5	नाशिक	41,184	6,143	40,332	47,963	18,027	16,225
6	धुळे	24,940	4,878	22,729	35,456	15,954	19,823	..	403
7	जळगाव	52,474	17,365	79,997	61,218	21,927	70,846	..	272
8	अहमदनगर	51,181	9,611	37,806	39,447	11,393	6,750	..	3,289
	नाशिक विभाग	1,69,779	37,997	1,80,864	1,84,084	67,301	1,13,644	..	3,964
9	पुणे	23,404	3,678	21,933	14,342	6,017	4,622
10	सातारा	24,070	5,475	26,021	18,077	2,224	19,523
11	सांगली	24,773	6,419	41,903	23,055	9,208	9,855
12	सोलापूर	25,006	3,679	27,383	15,906	5,760	39,622
13	कोल्हापूर	31,060	5,853	33,500	25,515	14,483	58,197
	पुणे विभाग	1,28,313	25,104	1,50,740	96,895	37,692	1,31,819
14	औरंगाबाद	8,975	1,494	8,196	7,115	306	3,417	104	2,321
15	जालना	12,784	4,196	9,510	12,484	794	6,129	..	68
16	परभणी	25,530	5,167	19,329	21,718	1,007	8,119
17	बीड	14,928	5,414	13,006	16,987	227	1,408	..	427
18	नांदेड	34,274	4,971	20,567	31,220	9,319	4,174	..	49
19	उस्मानाबाद	10,447	2,058	13,588	8,990	265	9,190
20	लातूर	18,829	7,184	35,106	22,479	2,741	1,359	..	14
	औरंगाबाद विभाग	1,25,767	30,484	1,19,302	1,20,993	14,659	33,796	104	2,879

TABLE No. 33.12 (A)—contd.

Expenditure of Municipal Corporations and Councils

(1993-94)

(रुपये हजारत/Rs. in '000)

Public works		सार्वजनिक सुरक्षितता	संकीर्ण	एकूण खर्च	असाधारण खर्च, कर्ज व वाणिज्यिक उपक्रमासाठी	अखेरची शिल्लक	एकूण	
इतर Other	एकूण Total (9+10+11)	Public Security	Miscella- neous	Total Ex- penditure (3+4+5+6 +7+8+12+13 +14)	(Extra ordinary Expenditure, debts and Expenditure of Commercial Enterprises)	Closing Balance	Grand Total	District/Municipal Councils and Corporation
(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(2)
41,990	4,19,303	21,148	49,912	10,26,710	88,259	2,42,304	13,57,273	Thane
..	70,073	6,893	3,134	1,90,984	38,429	38,422	2,67,835	Raigad
24,643	41,119	10,369	1,099	99,662	5,574	19,311	1,24,547	Ratnagiri
1,391	5,823	131	366	19,712	5,482	13,928	39,122	Sindhudurg
1,24,415	5,36,318	38,541	54,511	13,37,068	1,37,744	3,13,965	17,88,777	Konkan Division
39,811	39,811	2,632	20,856	2,33,173	39,964	18,023	2,91,160	Nashik
52,446	32,849	2,431	74,704	2,33,764	50,000	30,164	3,13,928	Dhule
1,13,088	1,13,360	4,576	1,03,028	5,24,791	1,00,796	33,905	6,59,492	Jalgaon
29,055	32,344	3,023	49,545	2,41,100	60,481	40,498	3,42,079	Ahmednagar
2,14,400	2,18,364	12,662	2,48,133	12,32,828	2,51,241	1,22,590	16,06,659	Nashik Division
33,853	33,853	1,990	22,420	1,32,259	40,371	32,878	2,05,508	Pune
39,066	39,066	1,894	29,545	1,65,895	45,236	36,683	2,47,814	Satara
39,887	39,887	3,154	53,659	2,11,913	35,038	34,432	2,81,383	Sangli
19,896	19,896	1,427	33,617	1,72,296	26,270	22,896	2,21,462	Solapur
44,788	44,788	2,278	36,860	2,52,534	70,779	1,29,055	4,52,368	Kolhapur
1,77,490	1,77,490	10,743	1,76,101	9,34,897	2,17,694	2,55,944	14,08,535	Pune Division
8,453	10,878	1,191	6,631	48,203	6,014	10,481	64,698	Aurangabad
11,707	11,775	1,526	9,135	68,333	4,183	30,126	1,02,642	Jalna
17,377	17,377	833	22,395	1,21,475	19,011	21,533	1,62,019	Parbhani
24,749	25,176	1,653	13,367	92,166	6,398	5,853	1,04,417	Beed
25,161	25,210	1,243	31,623	1,62,601	18,664	20,927	2,02,192	Nanded
14,623	14,623	640	5,568	65,369	10,186	12,728	88,283	Osmanabad
9,468	9,482	1,491	4,979	1,03,650	43,901	18,521	1,66,072	Latur
1,11,538	1,14,521	8,577	93,698	6,61,797	1,08,357	1,20,169	8,90,323	Aurangabad Division

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
21	बुलढाणा	31,301	3,022	15,795	21,000	2,422	34,114	..	13,413
22	अकोला	49,659	5,856	30,204	43,889	5,988	54,085	..	54,085
23	अमरावती	24,859	2,265	8,932	15,938	2,681	33,640	..	17,499
24	यवतमाळ	28,227	3,560	19,588	22,015	2,405	36,488	..	25,458
अमरावती विभाग		1,34,046	14,703	74,519	1,02,842	13,496	1,58,327	..	84,866
25	वर्धा	21,817	2,813	11,064	17,809	4,601	22,793
26	नागपूर	19,624	2,750	14,868	16,895	3,962	32,709
27	भंडारा	18,395	2,946	8,404	18,215	2,466	22,885
28	चंद्रपूर	22,216	4,810	16,352	28,997	2,751	32,542
29	गडचिरोली	3,928	2,240	2,921	2,401	254	436
नागपूर विभाग		85,980	15,559	53,609	84,317	14,034	1,11,365
एकूण नगर परिषदा		7,96,141	1,96,439	7,89,111	7,60,789	1,79,825	6,17,423	4,11,555	92,161
कटक मंडळ		12,982	11,709	8,339	42,218	30,790	32,381
महानगरपालिका		14,43,961	6,96,724	36,90,052	23,24,294	20,11,062	25,97,704	3,18,214	1,14,965
महाराष्ट्र राज्य		22,53,084	9,04,872	44,87,502	31,27,301	22,21,677	32,47,508	7,29,769	2,07,126

ABLE No. 33.12 (A)—Contd.

(रुपये हजारत/Rs. in '000)

(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(2)
..	13,413	1,706	12,152	1,34,925	16,446	13,450	1,64,821	Buldhana
..	28,496	2,964	28,414	2,49,555	51,803	20,931	3,22,289	Akola
..	17,499	1,416	10,403	1,17,633	12,934	15,972	1,46,539	Amravati
..	25,458	1,183	22,003	1,60,927	33,426	27,350	2,21,703	Yavatmal
..	84,866	7,269	72,972	6,63,040	1,14,609	77,703	8,55,352	Amravati Division
9,069	9,069	393	1,141	91,500	18,505	5,332	1,15,337	Wardha
10,085	10,085	2,818	912	1,04,623	31,243	13,729	1,49,595	Nagpur
11,468	11,468	6,070	1,568	92,417	53,160	2,805	1,48,382	Bhandara
15,231	15,231	3,170	2,540	1,28,609	50,272	9,084	1,87,965	Chandrapur
2,114	2,114	165	91	14,550	9,512	5,601	29,663	Gadchiroli
47,967	47,967	12,616	6,252	4,31,699	1,62,692	36,551	6,30,942	Nagpur Division
6,75,810	11,79,810	90,408	6,51,667	52,61,329	9,92,337	9,26,922	71,80,588	Total Municipal Councils
39,994	39,994	3,750	26,757	2,08,920	83,916	41,399	3,34,235	Cantonment Board
8,89,586	13,22,765	6,06,320	42,89,612	1,89,82,494	60,14,251	26,65,848	2,76,62,593	Municipal Corporation
16,05,390	25,42,285	7,00,478	49,68,036	2,44,52,743	70,90,504	36,34,169	3,51,77,416	Maharashtra State

सत्यमेव जयते

३३. सार्वजनिक प्रशासन व निवडणूक सांख्यिकी/
तक्ता क्रमांक/
महानगरपालिका व नगरपरिषदा यांचा खर्च

अनुक्रमांक	जिल्हा/नगरपरिषदा, महानगरपालिका	सामान्य प्रशासन व कर वसुली	सार्वजनिक दिवाबत्ती	पाणी पुरवठा	जलनिःसारण गटारे व सफाई	इस्पितळे दवाखाने व लस टोचणी	शिक्षण	सार्वजनिक बांधकामे	
Sr. No.		General Administra- tive and collection Charges	Public Lighting	water Supply	Drainage Conservancy and sani- tation	Hospitals Dispensa- ries and Vacci- nation	Education	इमारती Building	रस्ते Roads
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
1	उल्हासनगर	19,615	16,634	12,486	52,736	1,369	10,000	52,829	..
2	भिवंडी	36,964	59,966	68,731	48,965	11,480	17,807	1,77,250	..
3	वसई	2,592	1,192	1,253	4,122	1,122	212	6,172	..
4	भाईंदर	8,615	12,429	57,879	21,986	203	10,602	45,103	..
5	जव्हार	855	76	555	609	..	98	2,543	..
6	डहाणू	2,129	926	2,720	1,645	..	244	4,616	..
7	विरार	2,029	1,516	1,956	2,497	2,679	83	5,442	..
8	नालासोपारा	3,492	1,682	10,861	3,285	4,475	..
9	अंबरनाथ	20,275	3,801	13,907	16,728	7,104	3,112	19,015	..
10	कुळगाव-बदलापूर	6,353	4,182	526	5,762	1,561	..	30,793	..
11	नवघर-माणिकपूर	3,849	3,282	1,714	5,939	34	..	4,925	..
ठाणे-एकूण		1,06,768	1,05,686	1,72,588	1,64,274	25,552	42,158	3,53,163	..
12	पनवेल	2,187	1,238	13,328	13,891	1,285	2,227	7,065	..
13	खोपली	7,387	8,885	6,330	5,503	4,532	4,443	15,216	4,394
14	अलिबाग	2,501	228	3,730	1,459	2,663	..
15	महाड	2,190	411	1,409	1,577	272	3,199	6,775	..
16	पेण	2,351	165	1,834	2,978	391	103	2,253	..
17	रोहा	2,178	202	1,087	1,159	618	..	1,650	..
18	ऊरण	2,678	698	2,742	3,811	245	942	3,839	154
19	भुरुड-जंजिरा	1,140	169	1,190	538	4	2,662	886	..
20	श्रीवर्धन	865	386	182	1,043	..	3,208	163	..
21	माथेरान	780	294	104	588	548	479	952	..
22	कर्जत	1,055	156	898	866	..	140	355	70
रायगड-एकूण		25,312	12,832	32,834	33,413	7,895	17,403	41,817	4,618
23	रत्नागिरी	3,589	1,127	14,743	4,554	975	11,049	7,649	..
24	चिपळूण	3,550	503	5,931	2,312	579	900	5,590	..
25	खेड	1,431	276	1,408	783	305	289	789	..
26	राजापूर	1,606	261	847	475	314	156	523	..
रत्नागिरी-एकूण		10,176	2,167	22,929	8,124	2,673	12,394	14,551	..

Public Administration and Electoral Statistics.

TABLE No. 33.12 (B)

Expenditure of Municipal Corporations and Councils

(1994-95)

(रुपये हजारत/Rs. in '000)

Public works		सार्वजनिक सुरक्षितता	संकीर्ण	एकूण खर्च	असाधारण खर्च, कर्ज व वाणिज्यिक उपक्रमासाठी	अखेरची शिल्लक	एकूण	
इतर Other	एकूण Total 9+10+11	Public Security	Miscella- neous	Total Ex- penditure (3+4+5+6 +7+8+12+13 +14)	(Extra ordinary Expenditure debt and Expdr. of Commercial enterprises)	Closing Balance	Grand Total	District/ Municipal Councils and Corporations
(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(2)
16,275	69,104	7,412	18,913	2,08,269	15,179	4,361	2,27,809	Ulhasnagar
23,803	2,01,053	3,345	25,934	4,74,245	50,535	2,23,591	7,48,371	Bhiwandi
1,886	8,058	171	429	19,151	1,166	395	20,712	Vasai
26,405	71,508	868	1,394	1,85,484	..	1,24,513	3,09,997	Bhaindar
3,359	5,902	15	125	8,235	..	1,478	9,713	Jawhar
934	5,550	287	800	14,301	509	3,668	18,478	Dhahanu
4,286	9,728	36	59	20,583	3,446	14,111	38,140	Varar
1,878	6,353	379	1,089	27,141	502	13,943	41,586	Nalasopara
6,336	25,351	3,421	1,635	95,334	18,925	2,795	1,18,054	Ambamath
1,438	32,231	1,870	210	52,695	280	8,558	61,533	Kulgaon-Badlapur
3,457	8,382	370	..	23,570	..	23,504	47,074	Navghar-Manikpur
90,057	4,43,220	18,174	50,588	11,29,008	91,542	4,20,917	16,41,467	Thane—Total
3,232	10,297	441	336	45,230	5,572	17,290	68,092	Panvel
10,239	29,849	2,195	1,371	70,495	11,684	15,847	98,026	Khopoli
527	3,190	..	30	11,138	1,114	3,688	15,940	Alibag
1,099	7,874	348	113	17,393	4,418	3,297	25,108	Mahad
615	2,868	..	1,087	11,777	3,256	7,208	22,241	Pen
139	1,789	78	207	7,318	655	1,964	9,937	Roha
1,160	5,153	277	475	17,021	2,854	3,232	23,107	Uran
189	1,075	29	235	7,042	1,862	2,663	11,567	Murud-Jinjira
1,109	1,272	..	95	7,051	538	2,738	10,327	Shrivardhan
1,281	2,233	377	94	5,497	35	1,859	7,391	Matheran
205	630	18	54	3,817	249	2,587	6,658	Karjat
19,795	66,230	3,763	4,097	2,03,779	32,237	62,373	2,98,389	Raigad —Total
9,399	17,048	6,982	38	60,105	..	9,407	69,512	Ratnagiri
262	5,852	154	543	20,324	7,099	18,729	46,152	Chiplun
2,856	3,645	140	219	8,996	65	1,560	10,621	Khed
810	1,333	144	66	5,202	1,283	338	6,823	Rajapur
13,327	27,878	7,420	866	94,627	8,447	30,034	1,33,108	Ratnagiri—Total

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
27	मालवण	2,783	390	..	837	1,042	186	144	..
28	वेगुर्ला	1,973	159	126	737	492	184	748	..
29	सावंतवाडी	3,014	471	242	994	464	208	2,042	..
	सिंधुदूर्ग-एकूण	7,770	1,020	368	2,568	1,998	578	2,904	..
30	मालेगाव	22,297	4,758	18,317	32,437	15,255	13,330
31	मनमाड	6,741	556	3,965	11,476	2,381	2,376
32	इगतपुरी	960	342	957	1,822	432	98
33	नांदगाव	1,313	360	812	1,569	267
34	सीन्नर	2,877	440	2,802	1,376	637	8
35	येवला	1,090	713	3,167	3,667	1,291
36	त्रिंबकेश्वर	662	260	378	778	86	20
37	भगूर	799	163	509	618	432	72	..	241
38	सटाना	3,593	639	2,067	2,460	..	150
	नाशिक-एकूण	40,332	8,231	32,974	56,203	20,781	16,054	..	241
39	धुळे	11,370	2,304	12,183	23,098	12,624	10,328
40	नदूरबार	3,798	1,215	3,243	6,831	2,679	1,429	..	264
41	शिरपूर-वरवळ	4,021	629	2,768	3,311	1,345
42	नवापूर	1,779	259	1,015	1,558	26	431
43	शहादा	4,575	605	2,119	2,631	1,413	416
44	तळोदा	1,210	129	248	1,170	305	358
45	दोंडाईचा	3,637	85	2,041	3,834	740
	धुळे-एकूण	30,390	5,226	23,617	42,433	19,132	12,962	..	264
46	जळगाव	25,979	8,639	58,410	27,025	10,617	28,999
47	भुसावळ	8,328	3,793	7,020	12,123	3,591	22,144
48	अमळनेर	7,251	670	4,202	10,357	3,172	973
49	वाळीसगाव	6,094	1,190	5,098	5,925	3,637	12,255
50	घोपडा	3,294	862	3,436	4,262	1,793	1,005
51	पाचोरा	3,162	516	2,917	2,923	860	587
52	फैजपूर	1,440	83	1,082	1,183	220	113	..	94
53	यादल	1,546	79	1,193	1,676	668	202
54	रावेर	2,667	203	1,173	1,491	728
55	सावदा	1,807	68	957	1,351	546	7,489
56	पारोळा	1,879	160	2,465	1,779	463	117	..	267
57	धरणगाव	1,905	176	1,503	2,283	284	96
58	एरंडोल	865	298	1,176	957	471
	जळगाव-एकूण	66,217	16,737	90,632	73,335	27,050	73,980	..	361

TABLE No. 33.12 (B) —Contd.

(रुपये हजारों/Rs. in '000)

(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(2)
161	275	43	117	5,673	7,479	5,908	19,060	Malwan
189	937	114	206	4,928	432	4,325	9,685	Vengurla
996	3,038	53	108	8,592	2,123	8,136	18,851	Sawantwadi
1,346	4,250	210	431	19,193	10,034	18,369	47,596	Sindhudurg—Total
27,294	27,294	1,526	13,408	1,48,622	14,444	10,240	1,73,306	Malegaon
7,057	7,057	365	2,865	37,782	13,713	3,805	55,300	Manmad
2,104	2,104	621	3,203	10,539	142	2,559	13,240	Igatpuri
747	747	347	1,402	6,817	..	1,565	8,382	Nandgaon
954	954	139	2,376	11,609	257	2,897	14,763	Sinnar
1,485	1,485	163	1,373	12,949	3,054	493	16,496	Yeola
592	592	275	544	3,595	761	1,528	5,884	Trimbkeshwar
419	660	..	324	3,577	700	136	4,413	Bhagur
713	713	395	127	10,144	2,285	578	13,007	Satana
41,365	41,606	3,831	25,622	2,45,634	35,356	23,801	3,04,791	Nashik—Total
10,600	10,600	936	28,518	1,11,961	18,328	8,777	1,39,066	Dhule
6,092	6,356	874	685	27,110	12,425	8,487	48,022	Nandurbar
1,328	1,328	431	30,736	44,569	3,886	2,178	50,633	Shirpur-Warwad
564	564	74	5,332	11,038	1,317	809	13,164	Nawapur
9,201	9,201	425	1,964	23,349	3,529	1,139	28,017	Shahada
326	326	288	160	4,194	618	617	5,429	Taloda
1,152	1,152	26	914	12,429	4,620	1,245	18,294	Dondaicha
29,263	29,527	3,054	68,309	2,34,650	44,723	23,252	3,02,625	Dhule—Total
67,483	67,483	2,168	22,564	2,51,884	41,783	4,383	2,98,050	Jalgaon
9,923	9,923	346	25,249	92,517	7,924	13,533	1,13,974	Bhusawal
4,024	4,024	521	1,207	32,377	16,262	1,741	50,380	Amalner
7,124	7,124	210	8,545	50,078	1,166	1,939	53,183	Chalisgaon
9,762	9,762	454	8,997	33,865	6,744	1,759	42,368	Chopda
2,027	2,027	518	2,707	16,217	1,644	193	18,054	Pachora
891	985	60	1,541	6,707	1,098	307	8,112	Faizpur
74	74	104	2,549	8,091	2,520	67	10,678	Yaval
2,176	2,176	120	1,341	9,899	997	1,129	12,025	Raver
1015	1,015	51	1,657	14,941	2,531	28	17,500	Sawda
873	1,140	181	1,158	9,342	689	694	10,725	Parola
360	360	94	907	7,608	1,272	344	9,224	Dharangaon
270	270	63	1,976	6,076	712	774	7,562	Erandol
1,06,002	1,06,363	4,890	80,398	5,39,602	85,342	26,891	6,51,835	Jalgaon—Total

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
59	अहमदनगर	21,841	5,976	15,546	25,036	6,640	455	..	3,111
60	श्रीरामपूर	4,397	672	1,831	7,917	2,295	778
61	संगमनेर	2,708	916	2,541	4,520	2,746	254
62	कोपरगाव	4,536	346	1,679	3,722	1,451	449
63	देवळाली-प्रवरा	550	685	1,591	1,432	..	839	..	1
64	राहुरी	2,272	281	1,114	2,099	1,215	1,088	..	757
65	पाथर्डी	1,283	122	986	1,571	..	38
66	राहता-पिंपळस	1,053	384	486	619	..	45
67	शिर्डी	1,188	106	2,060	731	32	77
68	श्रीगोंदा	646	434	1,316	845	..	62
अहमदनगर-एकूण		40,474	9,922	29,150	48,492	14,379	4,085	..	3,869
69	बारामती	5,287	1,070	2,943	2,913	2,642	328
70	सासवड	1,401	412	1,382	1,005	207	534
71	जेजुरी	676	518	620	995	..	19
72	लोणावळा	3,697	964	3,973	4,616	2,403	1,126
73	इंदापूर	2,000	367	824	1,050
74	शिरूर	1,367	142	2,820	2,396	698	482
75	आळंदी	947	179	1,027	375	167	76
76	जुन्नर	2,016	198	1,531	933	528
77	भोर	1,315	79	1,221	1,021	77
78	दौंड	3,045	..	2,527	1,157	..	75
79	तळेगांव-दाभाडे	2,609	603	5,452	918	219
पुणे-एकूण		24,360	4,132	24,320	17,379	6,941	2,640
80	सातारा	6,425	2,032	8,625	6,309	1,425	2,042
81	कराड	7,059	1,521	13,074	3,455	474	3,305
82	फलटन	4,491	601	3,588	3,449	3	1,645
83	रहिमतपूर	725	161	341	322	53
84	म्हसवड	1,417	440	644	736	126
85	वाई	1,653	322	1,929	2,131	347	152
86	पाघगणी	989	454	33	1,128	123	82
87	महाबळेश्वर	2,842	517	177	871	323	88
सातारा-एकूण		25,601	6,048	28,411	18,401	2,874	7,314
88	सांगली	8,661	4,424	30,586	15,770	7,327	755
89	मिरज	9,227	2,010	..	6,625	3,184	3,039
90	इस्लामपूर	2,111	673	8,357	2,405	215
91	तासगाव	1,819	261	3,823	1,352	..	287
92	आष्टी	1,207	215	1,756	916	158
93	वीटा	2,014	557	2,872	1,663	..	360
सांगली-एकूण		25,039	8,140	47,424	28,731	10,884	4,441

TABLE No. 33.12 (B)—contd.

(रुपये हजारात/Rs. in '000)

(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(2)
17,591	20,702	558	32,401	1,29,155	8,882	16,018	1,54,055	Ahmednagar
1,034	1,034	3,813	6,631	29,368	16,125	506	45,999	Shrirampur
7,478	7,478	409	5,515	27,087	7,581	4,247	38,915	Sangamner
1,238	1,238	1,246	414	15,081	14,193	16,466	45,740	Kopargaon
2,717	2,718	177	3,161	11,153	498	2,168	13,819	Deolali-Pravara
503	1,260	174	3,563	13,066	247	1,331	14,644	Rahuri
915	915	176	516	5,607	277	441	6,325	Pathardi
148	148	..	494	3,229	659	181	4,069	Rahta-Pimple
894	894	354	328	5,770	80	2,886	8,736	Shirdi
997	997	101	456	4,857	907	635	6,399	Shrigonda
33,515	37,384	7,008	53,479	2,44,373	49,449	44,879	3,38,701	Ahmednagar—Total
2,100	2,100	3	20,680	37,966	23,856	2,083	63,905	Baramati
461	461	..	4,586	9,988	3,292	6,991	20,271	Saswad
166	166	..	106	3,100	614	2,626	6,340	Jejuri
1,729	1,729	..	38,164	56,272	22,514	2,210	80,996	Lonavala
4,844	4,844	..	2,227	11,312	2,832	628	14,772	Indapur
185	185	..	4,807	12,897	202	2,719	15,818	Shirur
427	427	..	275	3,473	3,994	402	7,869	Alandi
1,739	1,739	..	1,485	8,430	1,608	3,194	13,232	Junnar
657	657	..	2,915	7,285	..	1,295	8,580	Bhor
1,599	1,599	..	1,216	9,619	1,529	6,876	18,024	Daund
1,839	1,839	..	3,915	15,555	2,908	5,666	24,129	Talegaon-Dabhade
15,746	15,746	3	80,376	1,75,897	63,349	34,690	2,73,936	Pune—Total
13,632	13,632	..	15,979	56,469	19,476	5,866	81,811	Satara
6,681	6,681	..	12,203	47,772	4,061	7,261	59,094	Karaj
13,105	13,105	..	3,980	30,862	5,210	1,063	37,135	Phaltan
718	718	..	91	2,411	208	695	3,314	Rahimatpur
505	505	..	121	3,989	149	1,579	5,717	Mhaswad
2,137	2,137	..	1,045	9,716	5,405	3,276	18,397	Wai
4,346	4,346	..	2,095	9,250	1,152	2,628	13,030	Panchgani
2,572	2,572	..	1,723	9,113	2,703	23,391	35,207	Mahabaleshwar
43,696	43,696	..	37,237	1,69,582	38,364	45,759	2,53,705	Satara—Total
31,956	31,956	..	67,837	1,67,316	..	17,690	1,85,006	Sangli
8,731	8,731	..	14,949	47,765	..	7,976	55,741	Miraj
4,660	4,660	..	4,178	22,629	437	2,947	26,013	Islampur
743	743	..	2,372	10,657	677	1,871	13,205	Tasgaon
802	802	..	71	5,125	627	1,529	7,281	Ashti
5,080	5,080	..	5,322	17,868	172	6,569	24,609	Vita
51,972	51,972	..	94,729	2,71,360	1,913	38,582	3,11,855	Sangli—Total

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
94	बारशी	6,440	760	11,838	5,758	2,098	908
95	पंढरपुर	8,729	1,449	11,509	8,335	2,530	2,504
96	करमाळा	2,082	230	384	1,732	308	49
97	सांगोला	1,516	509	3,181	730	201
98	अक्कलकोट	2,401	196	246	2,037	832	214
99	मंगलवेढा	1,140	334	989	1,333	219	78
100	मैदगी	505	88	276	370	..	26
101	दुधनी	706	153	488	484	110
102	कुईवाडी	1,809	227	1,323	913	131
सोलापूर-एकूण		25,328	3,946	30,234	21,692	6,429	3,779
103	इचलकरंजी	50,741	9,422	34,290	23,654	16,185	46,457
104	जयसिंगपूर	3,483	641	2,123	2,469	301	6,299
105	मलकापूर	1,083	49	249	474	123
106	मुरगूड	1,317	..	776	961
107	वडगाव	1,868	132	1,431	1,072	652	257
108	गडहिंग्लज	2,587	152	2,123	1,739	..	7,407
109	कुरुंदवाड	1,202	261	..	1,322
110	कागल	1,948	380	1,340	1,611	103	50
111	पन्हाळा	717	64	55	293	..	100
कोल्हापूर-एकूण		64,946	11,101	42,387	33,595	17,364	60,570
112	पैठण	1,745	222	993	2,590	1,426	..
113	कन्नड	1,709	291	1,215	1,623	..	298
114	वैजापूर	2,612	824	2,462	1,865	410	3,292	3,469	..
115	खुल्दाबाद	961	99	62	630	..	70	637	..
116	गंगापूर	1,244	123	609	963	25	70	523	53
117	सिल्लोड	1,509	582	1,673	1,232	1,045	..
औरंगाबाद-एकूण		9,780	2,141	7,014	8,893	435	3,730	7,100	53
118	जालना	10,793	5,205	22,062	12,768	445	7,452	13,138	..
119	अंबड	1,180	96	532	752	..	79	5,232	..
120	भोकरदन	582	74	312	874	46	5	1,706	60
121	परतूर	1,984	86	662	1,491	..	45	2,831	..
जालना-एकूण		14,539	5,461	23,568	15,885	491	7,581	22,907	60
122	परभणी	7,925	3,224	7,875	8,436	2,978	7,303	11,137	..
123	हिंगोली	3,648	1,246	2,451	3,254	39	185	20	..
124	मानवत	4,246	100	1,167	2,442	120	168	3,623	..
125	बसमतनगर	2,711	365	860	1,559	1,501	..

TABLE No. 33.12 (B)—contd.

(रुपये हजारत/Rs. in '000)

(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(2)
1,328	1,328	..	13,391	42,521	3,477	10,211	56,209	Barshi
3,565	3,565	..	6,202	44,823	14,747	6,961	66,531	Pandharpur
1,975	1,975	..	3,788	10,548	355	844	11,747	Karmala
1,668	1,668	..	2,114	9,919	1,863	3,131	14,913	Sangola
5,876	5,876	..	6,796	18,598	931	7,551	27,080	Akkalkot
2,107	2,107	..	853	7,053	3,095	1,401	11,549	Mangalwedha
417	417	..	84	1,766	260	626	2,652	Maidargi
228	228	..	1,658	3,827	..	859	4,686	Dudhani
676	676	..	749	5,828	2,459	371	8,658	Kurduwadi
17,840	17,840	..	35,635	1,44,883	27,187	31,955	2,04,025	Solapur—Total
55,794	55,794	..	29,830	2,66,373	46,791	1,14,139	4,27,303	Ichalkaranji
1,663	1,663	..	1,278	18,257	2,623	1,324	22,204	Jaisingpur
383	383	..	272	2,633	13	654	3,300	Malkapur
1,124	1,124	..	396	4,574	342	1,044	5,960	Murgud
1,216	1,216	..	970	7,598	2,558	3,976	14,132	Vadgaon
4,909	4,909	..	2,016	20,933	12,165	6,911	40,009	Gadhinglaj
1,315	1,315	..	1,406	5,506	975	1,025	7,506	Kurundwad
1,993	1,993	..	1,967	9,392	2,724	542	12,658	Kagai
998	998	..	251	2,478	..	1,282	3,760	Panhala
69,395	69,395	..	38,386	3,37,744	68,191	1,30,897	5,36,832	Kolhapur—Total
..	1,426	542	824	8,342	308	2,809	11,459	Paithan
..	520	5,656	339	2,520	8,515	Kannad
..	3,469	707	4,113	19,754	4,730	1,287	25,771	Vaijapur
..	637	..	780	3,239	9	459	3,707	Khuldabad
..	576	1	644	4,245	320	2,778	7,343	Gangapur
..	1,045	2	234	6,277	217	2,696	9,190	Sillod
..	7,153	1,252	7,115	47,513	5,923	12,549	65,985	Aurangabad—Total
..	13,138	2,044	10,565	84,472	6,367	21,642	1,12,481	Jalna
..	5,232	..	274	8,145	57	2,702	10,904	Ambad
..	1,766	..	332	3,991	45	1,912	5,948	Bhokardan
..	2,831	74	57	7,230	1,273	4,151	12,654	Partur
..	22,967	2,118	11,228	1,03,838	7,742	30,407	1,41,987	Jalna—Total
..	11,137	535	8,297	57,710	8,400	17,792	83,902	Parbhani
..	20	9	5,116	15,968	568	7,212	23,748	Hingoli
..	3,623	85	400	12,351	775	927	14,053	Manwat
..	1,501	..	802	7,798	480	584	8,862	Basmatnagar

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
126	सोनपेठ	707	57	197	576	..	52	844	..
127	सेलू	2,156	399	1,178	2,615	242	344	1,792	..
128	पूर्णा	1,226	208	1,378	1,725	5	555	1,644	..
129	जितूर	2,057	392	1,792	1,903	..	251	1,440	..
130	गंगाखेड	2,550	424	1,356	1,954	167	237	3,916	..
131	पाथरी	1,589	300	719	1,425	9	124	5,393	..
132	कळमनूरी	1,461	135	275	691	..	278	1,115	..
परभणी-एकूण		30,276	6,850	19,248	26,580	3,560	9,497	32,425	..
133	बीड	5,522	1,161	7,055	7,416	38	204	13,702	..
134	अंबेजोगाई	2,503	184	2,402	2,557	15	708	1,282	160
135	परली वैजनाथ	3,666	456	2,744	4,794	219	493	5,646	..
136	माजलगाव	2,369	177	698	1,530	528	208	1,382	..
137	गेवराई	2,000	245	1,160	1,767	113	253	154	..
138	धारूर	954	253	569	651	92	..	571	..
बीड-एकूण		17,014	2,476	14,628	16,715	1,005	1,866	22,737	160
139	नांदेड	17,535	5,842	9,528	24,034	9,502	2,571	18,801	..
140	बिलोली	523	46	213	345	..	190	26	..
141	उमरी	734	78	299	753	..	98	21	..
142	मुदखेड	482	103	289	886	..	26	190	..
143	कंधार	1,657	142	1,897	863	50	381
144	हदगांव	1,002	291	623	898	1,500	..
145	धर्माबाद	1,555	93	884	1,632	36	154	681	..
146	देगलूर	2,604	145	1,322	2,291	28	654	2,376	..
147	कुडलवाडी	581	35	241	241	..	3	676	..
148	मुखेड	1,319	224	1,648	1,273	..	243	2,888	..
149	किनवट	1,660	302	1,528	1,495	21	48	6,208	..
150	लोहा	1,305	189	595	1,273	..	43	346	..
151	वाघाला	1,529	122	377	859	1	..	664	..
नांदेड-एकूण		32,486	7,612	19,444	36,843	9,638	4,411	34,377	..
152	उस्मानाबाद	2,572	770	7,839	3,394	..	5,136	7,190	..
153	तुळजापूर	2,159	412	2,003	1,567	564	1,934	1,517	..
154	उमरगा	1,475	341	1,198	1,676	..	60	1,282	90
155	परांडा	859	11	299	474	19	53	195	..
156	भूम	1,155	198	745	699	16	201	3,868	..
157	मुरुम	507	125	292	329	611	..
158	नळदुर्ग	947	141	955	734	1,431	..
159	कळंब	2,204	213	1,297	1,521	80	1,152	377	310
उस्मानाबाद-एकूण		11,878	2,211	14,628	10,394	679	8,536	16,471	400

TABLE No. 33.12 (B)—Contd.

(रुपये हजारों/ Rs. in '000)

(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(2)
..	844	31	1,222	3,686	86	1,171	4,943	Sonepeth
..	1,792	..	3,704	12,430	725	1,333	14,488	Seloo
..	1,644	23	619	7,383	29	1,260	8,672	Purna
..	1,440	184	1,410	9,429	1,074	930	11,433	Jintur
..	3,916	..	1,718	12,322	670	1,134	14,126	Gangakhed
..	5,393	..	1,048	10,607	1	147	10,755	Paithari
..	1,115	..	200	4,155	60	143	4,358	Kalamnuri
..	32,425	867	24,536	1,53,839	12,868	32,633	1,99,340	Parbhani-Total
..	13,702	679	3,768	39,545	1,332	6,416	47,293	Beed
..	1,442	213	1,913	11,937	777	1,467	16,181	Ambejogai
..	5,646	..	446	18,464	6,113	3,665	28,242	Parli-Vajinath
..	1,382	283	779	7,954	81	193	8,228	Marjilgaon
..	154	217	3,293	9,202	719	107	10,028	Georai
..	571	..	135	3,225	60	994	4,279	Dharur
..	22,897	1,392	10,334	90,327	9,082	14,842	1,14,251	Beed-Total
..	18,801	898	22,883	1,11,594	12,178	4,666	1,28,438	Nanded
..	26	..	363	1,706	..	356	2,062	Billoli
..	21	..	79	2,062	..	2,843	4,905	Umri
..	190	201	418	2,595	24	1,530	4,149	Mudkhed
5	5	93	1,886	6,974	923	1,040	8,937	Kandhar
..	1,500	..	286	4,600	..	2,863	7,463	Hadgaon
..	681	200	247	5,482	1,342	4,832	11,656	Dharmabad
..	2,376	27	479	9,926	1,647	6,832	18,405	Degloor
..	676	27	95	1,899	63	214	2,176	Kundalwadi
..	2,888	..	15	7,610	338	545	8,493	Mukhed
..	6,208	235	783	12,280	2,353	2,414	17,047	Kinwat
..	346	27	78	3,256	140	618	4,614	Loha
..	664	120	230	3,902	153	1,146	5,201	Waghala
5	34,382	1,828	27,842	1,74,486	19,161	29,899	2,23,546	Nanded-Total
..	7,190	270	5,746	32,917	1,365	8,005	42,287	Osmanabad
..	1,517	10,156	7,315	3,287	20,758	Tuljapur
..	1,372	247	909	7,278	37	1,138	8,453	Umrga
..	195	..	725	2,635	7	666	3,308	Paranda
..	3,868	..	11	6,893	254	301	7,448	Bhoom
..	611	..	615	2,479	9	1,888	4,376	Murum
..	1,431	..	645	7,853	76	1,632	6,561	Naldurg
..	687	122	802	8,078	2,237	2,139	12,454	Kailamb
..	16,871	639	9,453	75,289	11,300	19,056	1,05,645	Osmanabad-Total

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
160	लातूर	10,711	4,312	18,109	16,622	4,271	617	2,226	..
161	उदगीर	4,899	1,446	4,139	5,989	53	175	2,155	..
162	अहमदपूर	1,435	100	1,970	1,173	..	50	785	..
163	निलंगा	1,399	365	1,116	1,114	20	43
164	औसा	1,152	200	1,186	1,000	72	16	31	..
लातूर-एकूण		19,596	6,423	26,520	25,898	4,396	858	5,217	43
165	बुलढाणा	3,666	920	4,158	2,558	66	4,228	..	3,037
166	खामगाव	8,413	1,109	2,606	7,095	754	8,644	..	3,233
167	मलकापूर	5,880	552	2,481	2,464	956	6,464	..	1,701
168	शेगाव	5,343	323	1,992	1,722	268	4,844	..	511
169	जळगाव-जामोद	1,050	105	139	749	92	2,003	..	325
170	मेहकर	2122	315	1,490	2,236	351	4,655	..	1,132
171	नांदुरा	2,742	81	888	2,209	43	4,231	..	718
172	चिखली	3,176	319	1,425	1,960	407	2,299	..	378
173	देऊळगाव राजा	1,861	329	1,419	966	82	2,261	..	489
174	लोणार	1,048	126	813	784	..	59	..	949
175	सिंदखेड राजा	679	45	205	194	680
बुलढाणा-एकूण		32,980	4,224	17,616	22,937	3,019	39,688	..	13,153
176	अकोला	11,581	3,534	15,664	23,959	4,350	29,172	..	23,094
177	आकोट	4,280	468	1,587	5,240	367	4,526	..	282
178	कारंजा	4,278	640	690	4,191	1,169	5,437	..	3,731
179	वाशीम	2,236	433	645	2,935	216	4,865	..	3,829
180	मूर्तीजापूर	2,249	341	1,738	1,800	238	2,780	..	1,105
181	बाळापूर	1,632	407	170	907	277	3,156	..	793
182	तेल्हारा	1,381	111	452	906	123	1,361	..	469
183	पातूर	1,620	60	216	609	79	1,391	..	881
184	मंगळूरपीर	2,124	170	1,001	2,145	182	3,430	..	1,408
185	रिसोड	1,984	146	1,174	1,264	1,323
अकोला-एकूण		33,365	6,310	23,337	43,956	7,001	56,118	..	36,955
186	अचलपूर	11,534	596	1,491	5,063	1,586	9,320	..	4,751
187	अंजनगाव सुर्जी	2,404	245	1,202	2,520	174	4,630	..	379
188	मोर्शी	2,023	437	136	1,721	42	3,343	..	579
189	वरुड	2,970	250	1,677	2,586	20	3,803	..	440
190	दर्यापूर	1,992	161	1,667	1,629	405	4,185	..	821
191	चांदूर रेल्वे	1,377	150	574	558	211	1,767	..	852
192	चांदूर बाजार	1,868	114	708	1,387	442	2,728	..	708
193	धामणगाव	2,266	296	610	1,517	409	4,053	..	372
194	शेंदूरजना	994	78	591	736	..	2,879	..	198
195	चिखलदरा	806	212	88	168	1,837
अमरावती-एकूण		28,234	2,539	8,744	17,885	3,289	36,708	..	10,937

TABLE No. 33.12 (B)—Contd.

(रुपये हजारत/Rs. in '000)

(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(2)
..	2,226	533	1,083	58,484	35,374	19562	1,13,420	Latur
..	2,155	299	1,344	20,499	5,888	1,801	28,188	Udgir
..	785	5,513	..	593	6,106	Ahmedpur
..	63	..	2,887	6,944	1,007	1,378	9,329	Nilanga
..	31	6	2,166	5,829	726	1,223	7,778	Ausa
..	5,260	838	7,480	97,269	42,995	24,557	1,64,821	Latur-Total
..	3,037	95	1,579	20,307	883	4,904	26,094	Buldhana
..	3,233	951	625	33,430	..	823	34,253	Khamgaon
..	1,701	296	7,394	28,188	..	320	28,508	Malkapur
..	511	253	195	12,451	3,157	183	15,791	Shegaon
..	325	..	595	5,058	61	424	5,543	Jalgaon-Jamod
..	1,132	48	3,718	16,067	..	1,335	17,402	Mehkar
..	718	44	2,081	13,037	1,015	901	14,953	Nandura
..	378	..	5,113	15,077	..	999	16,076	Chikhali
..	489	193	168	7,768	..	1,997	9,765	Deulgaon-Raja
..	949	..	189	3,968	11	1,611	5,590	Lonar
..	680	..	226	2,029	..	1,475	3,504	Sindhked-Raja
..	13,153	1,880	21,883	1,57,380	5,127	14,972	1,77,479	Buldhana-Total
..	23094	1,796	92,649	2,05,799	2,082	25,302	2,33,183	Akola
..	282	24	4,660	21,434	2,212	1,891	25,537	Akot
..	3,731	184	1,048	21,408	4,994	1,551	27,953	Karanja
..	3,829	..	4,637	19,796	315	3,458	23,569	Washim
..	1,105	3,010	2,546	15,807	..	1,575	17,382	Murtizapur
..	793	143	1,488	8,973	1,487	888	11,348	Balapur
..	469	69	981	5,853	731	2,733	9,317	Telhara
..	881	..	519	5,375	67	999	6,441	Patur
..	1,408	..	1,452	11,912	374	579	12,865	Mangrulpir
..	1,323	31	1,125	7,047	20	3,767	10,834	Risod
..	36,955	5,257	1,11,105	3,23,404	12,282	42,743	3,78,429	Akola-Total
..	4,751	354	3,123	37,818	4,373	1,406	43,597	Achalpur
..	379	69	3,292	14,915	328	366	15,609	Anjangaon Surji
..	579	..	1,130	9,411	1,179	1,930	12,250	Morshi
..	440	..	2,769	14,515	529	2,655	17,699	Warud
..	821	48	3,464	14,372	885	620	15,877	Daryapur
..	852	4	612	6,105	549	1,504	8,068	Chandur-Railway
..	708	..	905	8,860	5,681	661	15,202	Chandur-Bazar
..	372	70	2,663	12,256	..	309	12,565	Dhamangaon
..	198	82	575	6,133	540	868	7,541	Shendurjana
..	1,837	75	1,489	4,675	60	1,606	6,341	Chikhaldara
..	10,937	702	20,022	1,29,060	14,034	11,925	1,55,019	Amravati-Total

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
196	यवतामाळ	8,650	1,827	3,660	9,232	187	12,166	..	7,292
197	वणी	5,377	464	3,583	3,670	333	3,851	..	1,512
198	पुसद	3,082	305	4,116	3,039	314	5,328	..	10,610
199	दारहा	2,117	117	595	1,189	400	3,254	..	568
200	पांढरकवडा	1,411	151	1,141	1,933	286	2,617	..	1,079
201	दिग्रस	2,639	598	1,647	2,600	892	4,824	..	3,279
202	उमरखेड	2,739	282	2,168	2,563	44	4,666	..	1,679
203	घाटंजी	2,186	117	737	953	174	2,271	..	286
यवतामाळ-एकूण		28,201	3,861	17,647	25,179	2,630	38,977	..	26,305
204	वर्धा	8,672	1,778	7,292	11,986	175	3,311
205	हिंगणघाट	4,690	1,468	2,867	7,595	779	5,609
206	आर्वी	2,088	160	705	1,853	743	3,673
207	पुलगाव	3,392	..	1,668	3,903	502	3,622
208	देवळी	1,445	303	662	508	226	1,133
209	सिंदी	1,195	84	592	379	191	2,033
वर्धा-एकूण		21,483	3,793	13,786	26,224	2,616	19,371
210	कामठी	5,247	1,079	1,689	5,764	583	7,023
211	उमरेड	1,914	579	2,406	2,702	383	4,286
212	मोपाड	984	44	328	371	73	1,897
213	मोहपा	753	66	594	483	138	1,188
214	नारखेड	1,965	271	671	1,452	178	4,006
215	काटोल	3,373	211	2,994	3,122	910	5,911
216	भावनेर	2,485	459	1,439	1,624	66	3,740
217	खापा	959	75	270	853	219	1,616
218	रामटेक	1,606	182	130	1,452	514	2,555
219	कळमेश्वर	2,603	215	2,162	1,475	399	2,408
नागपूर-एकूण		21,889	3,181	12,079	19,298	3,463	34,630
220	गोंदिया	7,367	1,347	3,008	11,362	1,962	12,590
221	भंडारा	6,053	1,569	1,641	4,563	84	6,480
222	तुमसर	3,713	134	688	3,812	26	7,481
223	पचनी	1,684	206	725	741	45	4,599
224	तिरोडा	2,496	271	272	988	22	1,944
भंडारा-एकूण		21,313	3,527	6,334	21,466	2,139	33,094
225	चंद्रपूर	8,038	4,631	7,671	14,598	2,027	16,356
226	बल्लारपूर	6,779	1,006	1,636	11,662	269	8,615
227	वरोरा	3,047	746	2,972	1,950	431	2,943
228	राजुरा	2,471	276	898	1,602	..	2,284
229	मूल	2,688	225	1,127	1,156	..	70
230	ब्रम्हपूरी	1,988	788	1,410	801	..	97
चंद्रपूर-एकूण		25,011	7,672	15,714	31,769	2,727	31,365

TABLE No. 33.12 (B)—*contd.*

(रुपये हजारत/Rs. in '000)

(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(2)
..	7,292	793	3,085	46,892	19,854	19,818	86,564	Yavatmal
..	1,512	..	1,421	20,211	10,114	3,637	33,959	Wani
..	10,610	87	1,765	28,646	3,020	3,675	35,341	Pusad
..	568	168	2,843	11,251	416	1,244	12,911	Darwah
..	1,079	60	9,136	17,814	..	4,077	21,891	Pandharkawda
..	3,279	..	2,434	18,913	1,315	404	20,632	Digras
..	1,679	2	2,238	16,381	4,827	809	22,017	Umarkhed
..	286	..	2,269	8,993	47	3,032	12,072	Ghatanji
..	26,305	1,110	25,191	1,69,101	39,590	36,696	2,45,387	Yavatmal-Total
5,569	5,569	683	520	39,986	8,743	914	49,643	Wardha
3,818	3,818	..	3,728	30,554	8,632	162	39,348	Hinganghat
591	591	..	7	9,820	174	870	10,864	Arvi
453	453	..	117	13,657	128	3,268	17,053	Pulgaon
1,151	1,151	..	124	5,552	1,480	405	7,437	Deoli
67	67	..	2	4,534	543	1,097	6,174	Shindi
11,649	11,649	683	4,498	1,04,103	19,700	6,716	1,30,519	Wardha-Total
3,815	3,815	1,183	174	26,557	3,326	2,271	32,154	Kamptee
1,611	1,611	5	36	13,922	7,670	2,019	23,611	Umred
103	103	26	..	3,826	128	206	4,160	Mowad
301	301	3,523	798	1,632	5,953	Mohapa
2,715	2,715	32	125	10,811	8,727	468	20,006	Narkhed
1,947	1,947	7	508	18,983	3,160	1,058	23,201	Katol
1,261	1,261	10	117	11,201	4,895	5,665	21,761	Sawner
2,773	2,773	6,765	5,112	12,616	13,493	Khapa
732	732	41	17	7,229	3,786	883	11,898	Ramtek
1,243	1,243	..	60	10,565	476	1,824	12,865	Kalmeshwar
16,501	16,501	1,304	1,037	1,13,382	38,078	17,642	1,69,102	Nagpur-Total
6,132	6,132	2,645	311	46,724	21,479	467	68,670	Gondia
6,134	6,134	303	1,087	27,914	4,343	3,891	36,148	Bhandara
592	592	..	68	16,514	1,308	130	17,952	Tumsar
586	586	..	299	8,885	1,775	343	11,003	Paoni
1,065	1,065	..	45	7,103	290	398	7,791	Tirora
14,509	14,509	2,948	1,810	1,07,140	29,195	5,229	1,41,564	Bhandara-Total
2,873	2,873	2,221	621	59,036	56,895	5,036	1,20,967	Chandrapur
3,376	3,376	741	2,969	38,053	4,598	3,173	45,824	Ballarpur
5,171	5,171	..	778	19,038	5,074	2,787	26,899	Warora
3,123	3,123	211	165	11,030	835	1,288	13,153	Rajura
1,572	1,572	..	64	6,902	218	790	7,910	Mul
1,442	1,442	6,526	754	1,456	8,736	Bhramपुर
17,557	17,557	3,173	5,597	1,40,585	68,374	14,530	2,23,489	Chandrapur-Total

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
231	गडचिरोली	1,680	975	1,307	1,555	34	59
232	देसाईगंज	2,592	611	1,385	627	98	279
गडचिरोली-एकूण		4,272	1,586	2,692	2,182	132	338
कटक मंडळ									
1	देवळाली	1,910	876	11,169	5,236	3,084	5,099	1,156 ..
2	अहमदनगर	890	529	264	4,811	1,497	2,823	2,421 ..
3	पुणे	3,147	3,095	202	14,386	10,721	11,225
4	खडकी	2,403	5,389	463	11,097	10,519	8,246
5	देहू रोड	3,997	916	4,914	5,650	3,305	5,153
6	औरंगाबाद	617	..	306	1,790	857	..	418 ..
7	कामठी	570	177	481	1,791	1,319	693
कटक मंडळ-एकूण		..	13,534	10,982	17,799	44,761	31,302	33,239	3,995 ..
महानगरपालिका									
1	बृहन्मुंबई	7,90,792	4,18,071	26,07,872	34,43,933	17,52,703	20,99,680	2,09,864 10,98,771
2	नवी मुंबई	12,243	1,143	27,466	19,924	51,744	372	11,498 ..
3	ठाणे	74,474	87,936	2,99,914	1,14,763	1,01,204	2,07,405	2,56,280 1,86,551
4	कल्याण	95,562	33,198	2,83,438	1,06,032	20,641	18,877	1,63,687 ..
5	नाशिक	93,165	55,105	1,85,610	64,931	19,755	57,746
6	पुणे	1,06,747	31,094	3,25,894	1,57,588	1,02,903	2,74,261
7	पिंपरी-चिंचवड	85,151	47,461	2,84,947	60,344	85,703	1,70,850
8	सोलापूर	38,867	12,165	1,01,858	43,956	22,728	52,991
9	कोल्हापूर	39,232	11,542	56,252	53,796	25,478	74,312
10	औरंगाबाद	27,300	28,823	85,713	81,531	12,159	43,626	69,022 2,046
11	अमरावती	40,555	11,066	8,208	30,068	8,478	34,415	.. 92,791
12	नागपूर	1,44,183	50,233	2,58,974	1,42,452	42,417	1,28,269
महानगरपालिका एकूण		..	15,48,271	7,87,837	45,26,146	43,19,318	22,45,913	31,62,804	7,10,351 13,80,159

TABLE No. 33.12 (B)—contd.

(रुपये हजारत/Rs. in '000)

(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(2)
1,753	1,753	224	118	7,705	3,111	3,777	14,593	Gadchiroli
431	431	175	80	6,278	4,235	3,852	14,365	Desaiganj
2,184	2,184	399	198	13,983	7,346	7,629	28,958	Gadchiroli-Total
								Cantonment Board
189	1,345	174	89	28,982	4,999	12,619	46,600	Deolali
54	2,475	..	174	13,463	6,657	17,152	37,272	Ahmednagar
15,612	15,612	..	12,819	71,207	42,045	6,560	1,19,812	Pune
16,868	16,868	..	7,476	62,461	54,873	3,562	1,20,896	Khadki
11,164	11,164	..	8,165	43,264	32,096	12,234	87,594	Dehuroad
155	573	510	..	4,653	2,816	4,216	11,685	Aurangabad
929	929	5,960	1,558	6,483	14,001	Kamthi
44,971	48,966	684	28,723	2,29,990	1,45,044	62,826	4,37,860	Cantonment Board
								Mahanagarpalika
2,64,712	15,73,347	1,66,482	1,73,727	1,30,26,607	62,96,106	20,33,153	2,13,55,866	Gr. Bombay
9,754	21,252	..	455	1,34,599	..	1,28,446	2,63,045	New Bombay
90,061	5,32,892	43,476	8,107	14,70,171	1,24,055	18,47,776	17,79,002	Thane
66,081	2,29,768	12,939	6,304	8,06,759	78,998	3,35,643	12,21,400	Kalyan
2,63,465	2,63,465	4,991	1,37,544	8,82,312	55,524	1,70,170	11,08,006	Nashik
1,71,233	1,71,233	..	2,24,081	13,93,801	11,24,770	100	25,18,671	Pune
1,26,003	1,26,003	..	1,84,934	10,45,393	2,40,009	4,92,625	17,78,027	Pimpri Chinchwad
40,778	40,778	..	2,06,061	5,19,404	35,229	81,687	6,36,320	Solapur
45,932	45,932	..	5,05,313	8,11,857	1,218	83,468	9,14,543	Kolhapur
..	71,068	7,581	52,209	4,10,010	31,926	35,245	4,77,181	Aurangabad
..	92,791	2,642	27,131	2,55,354	2,166	54,084	3,11,604	Amravati
2,15,868	2,15,868	12,523	10,733	10,05,652	1,58,726	43,239	12,07,617	Nagpur
12,93,887	33,84,397	2,50,634	15,36,599	2,17,61,919	81,66,727	36,42,636	3,35,71,282	Mahanagarpalika-Total

३३. सार्वजनिक प्रशासन व निवडणूक सांख्यिकी/
तक्ता क्रमांक/

महानगरपालिका व नगरपरिषदा यांचा खर्च

अनुक्रमांक	जिल्हा/नगरपरिषदा, महानगरपालिका	सामान्य प्रशासन व कर वसुली	सार्वजनिक दिवाबत्ती	पाणी पुरवठा	जलनि सारण, गटारे व सफाई	इस्पितळे दवाखाने व लस टोचणी	शिक्षण	सार्वजनिक बांधकामे	
Sr. No.		General Administra- tive and collection Charges	Public Lighting	water Supply	Drainage Conservancy and sani- tation	Hospitals Dispensa- ries and Vacci- nation	Education	इमारती Building	रस्ते Roads
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
1	लण्णे	1,06,768	1,05,686	1,72,588	1,64,274	25,552	42,158	3,53,163	..
2	रायगड	25,312	12,832	32,834	33,413	7,895	17,403	41,817	4,618
3	रत्नागिरी	10,176	2,167	22,929	8,124	2,673	12,394	14,551	..
4	सिंधुदुर्ग	7,770	1,020	368	2,568	1,998	578	2,904	..
	कोकण विभाग	1,50,026	1,21,705	2,28,719	2,08,379	38,118	72,533	4,12,435	4,618
5	नाशिक	40,332	8,231	32,974	56,203	20,781	16,054	..	241
6	धुळे	30,390	5,226	23,617	42,433	19,132	12,962	..	264
7	जळगाव	66,217	16,737	90,832	73,335	27,050	73,980	..	361
8	अहमदनगर	40,074	9,922	29,150	48,492	14,379	4,085	..	3,869
	नाशिक विभाग	1,77,413	40,116	1,76,373	2,20,463	81,342	1,07,081	..	4,735
9	पुणे	24,360	4,132	24,320	17,379	6,941	2,640
10	सातारा	25,601	6,048	28,411	18,401	2,874	7,314
11	सांगली	25,039	8,140	47,424	28,731	10,884	4,441
12	सोलापूर	25,328	3,946	30,234	21,692	6,429	3,779
13	कोल्हापूर	64,946	11,101	42,387	33,595	17,364	60,570
	पुणे विभाग	1,65,274	33,367	1,72,776	1,19,798	44,492	78,744
14	औरंगाबाद	9,780	2,141	7,014	8,893	435	3,730	7,100	53
15	जालना	14,539	5,461	23,568	15,885	491	7,581	22,907	60
16	परभणी	30,276	6,850	19,248	26,580	3,560	9,497	32,425	..
17	बीड	17,014	2,476	14,628	18,715	1,005	1,866	22,737	160
18	नांदेड	32,486	7,612	19,444	36,843	9,638	4,411	34,377	..
19	उस्मानाबाद	11,878	2,211	14,628	10,394	679	8,536	16,471	400
20	लातूर	19,596	6,423	26,520	25,898	4,396	858	5,217	43
	औरंगाबाद विभाग	1,35,569	33,174	1,25,050	1,43,208	20,204	36,479	1,41,234	716

Public Administration And Electoral Statistics

TABLE No. 33.12 (B)

Expenditure of Municipal Corporations and Councils
(1994-95)

(रुपये हजारात/Rs. in '000)

Public works		सार्वजनिक सुरक्षितता	संकीर्ण	एकूण खर्च	असाधारण खर्च, कर्ज व वाणिज्यिक उपक्रमासाठी	अखेरची शिल्लक	एकूण	
इतर Other	एकूण Total 9+10+11	Public Security	Miscella- neous	Total Ex- penditure (3+4+5+6 +7+8+12+13 +14)	(Extra ordinary Expenditure debts and Expdr. of Commercial enterprises)	Closing Balance	Grand Total	District/ Municipal Councils and Corporation
(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(2)
90,057	4,43,220	16,174	50,588	11,29,008	91,542	4,20,917	16,41,467	Thane
19,795	66,230	3,763	4,097	2,03,779	32,237	62,373	2,98,389	Raigad
13,327	27,878	7,420	866	94,627	8,447	30,034	1,33,108	Ratnagiri
1,346	4,250	210	431	19,193	10,034	18,369	47,596	Sindhudurg
1,24,525	5,41,578	29,567	55,982	14,46,607	1,42,260	5,31,693	21,20,560	Konkan Division
41,365	41,606	3,831	25,622	2,45,634	3,53,356	23,801	3,04,791	Nashik
29,263	29,527	3,054	68,309	2,34,650	44,723	23,252	3,02,625	Dhule
1,06,002	1,06,363	4,890	80,398	5,39,602	85,342	26,891	6,51,835	Jalgaon
33,515	37,384	7,008	53,479	2,44,373	49,449	44,879	3,38,701	Ahmednagar
2,10,145	2,14,880	18,783	2,27,808	12,64,259	2,14,870	1,18,823	15,97,952	Nashik Division
15,746	15,746	3	80,376	1,75,897	63,349	34,690	2,73,936	Pune
43,696	43,696	..	37,237	1,69,582	38,364	45,759	2,53,705	Satara
51,972	51,072	..	94,729	2,71,360	1,913	38,582	3,11,855	Sangli
17,840	17,840	..	35,635	1,44,883	27,187	31,955	2,04,025	Solapur
68,395	69,395	..	38,386	3,37,744	68,191	1,30,897	5,36,832	Kolhapur
1,98,649	1,98,649	3	2,86,363	10,99,466	1,99,004	2,81,883	15,80,353	Pune Division
..	7,153	1,252	7,115	47,513	5,923	12,549	65,985	Aurangabad
..	22,967	2,118	11,228	1,03,838	7,742	30,407	1,41,987	Jalna
..	32,425	867	24,536	1,53,839	12,868	32,633	1,99,340	Parbhani
..	22,897	1,392	10,334	90,327	9,082	14,842	1,14,251	Beed
5	34,382	1,828	27,842	1,74,486	19,161	29,899	2,23,546	Nanded
..	16,871	639	9,453	75,289	11,300	19,056	1,05,645	Osmanabad
..	5,260	838	7,480	97,269	42,995	24,557	1,64,821	Latur
5	1,41,955	8,934	97,988	7,42,561	1,09,071	1,63,943	10,15,575	Aurangabad Division

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
21	बुलढाणा	32,980	4,224	17,616	22,937	3,019	39,688	..	13,153
22	अकोला	33,365	6,310	23,337	43,956	7,001	56,118	..	36,955
23	अमरावती	28,234	2,539	8,744	17,885	3,289	36,708	..	10,937
24	यवतमाळ	28,201	3,861	17,647	25,179	2,630	38,977	..	26,305
अमरावती विभाग		1,22,780	16,934	67,344	1,09,957	15,939	1,71,491	..	87,350
25	वर्धा	21,483	3,793	13,786	26,224	2,616	19,371
26	नागपूर	21,889	3,181	12,079	19,298	3,463	34,630
27	भंडारा	21,313	3,527	6,334	21,466	2,139	33,094
28	चंद्रपूर	25,011	7,672	15,714	31,769	2,727	31,365
29	गडचिरोली	4,272	1,586	2,692	2,182	132	338
नागपूर विभाग		93,968	19,759	50,605	1,00,939	11,077	1,18,798
एकूण नगर परिषदा		8,45,030	2,65,055	8,20,867	9,02,744	2,11,172	5,85,126	5,53,669	97,419
कटक मंडळ		13,534	10,982	17,799	44,761	31,302	33,239	3,995	..
महानगरपालिका		15,48,271	7,87,837	45,26,146	43,19,318	22,45,913	31,62,804	7,10,351	13,80,159
महाराष्ट्र राज्य		24,06,835	10,63,874	53,64,812	52,66,823	24,88,387	37,81,169	12,68,015	14,77,578

सत्यमेव जयते

TABLE No. 33.12 (B)—*contd.*

(रुपये हजारत/Rs. in '000)

(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(2)
..	13,153	1,880	21,883	1,57,380	5,127	14,972	1,77,479	Buldhana
..	36,955	5,257	1,11,105	3,23,404	12,282	42,743	3,78,429	Akola
..	10,937	702	20,022	1,29,060	14,034	11,925	1,55,019	Amravati
..	26,305	1,110	25,191	1,69,101	39,590	36,696	2,43,387	Yavatmal
..	87,350	8,949	1,78,201	7,78,945	71,033	1,06,336	9,56,314	Amravati Division
11,649	11,649	683	4,498	1,04,103	19,700	6,716	1,30,519	Wardha
16,501	16,501	1,304	1,037	1,13,382	38,078	17,642	1,69,102	Nagpur
14,509	14,509	2,948	1,810	1,07,140	29,195	5,229	1,41,564	Bhandara
17,557	17,557	3,173	5,597	1,40,585	68,374	14,530	2,23,489	Chandrapur
2,184	2,184	399	198	13,983	7,346	7,629	28,958	Gadchiroli
62,400	62,400	8,507	13,140	4,79,193	1,62,693	51,746	6,93,632	Nagpur Division
5,95,724	12,46,812	74,743	8,59,482	58,11,031	8,98,931	12,54,424	79,64,386	Total Municipal Council
44,971	48,966	684	28,723	2,29,990	1,45,044	62,826	4,37,860	Contonment Board
12,93,887	33,84,397	2,50,634	15,36,599	2,17,61,919	81,66,727	36,42,636	3,35,71,282	Municipal Corporation
19,34,582	46,80,175	3,26,061	24,24,804	2,78,02,940	92,10,702	49,59,886	4,19,73,528	Maharashtra State

सत्यमेव जयते

सत्यमेव जयते

३४. संकीर्ण :

३४.१. या विभागात सावकारीचे व्यवहार, रिझर्व्ह बँकेचे व्यवहार, नोंदलेले दस्तऐवज, विवाह व सार्वजनिक निवडणुकांचे निकाल या संबंधी आकडेवारी दिलेली आहे. आर्थिक गणनेसंबंधी आकडेवारीही यात दिलेली आहे.

३४.२. राज्यातील सावकारी कर्जाची नियमित होणारी देवाण-घेवाण ही मुंबई सावकारी नियंत्रण कायदा, १९४६ नुसार नियंत्रित करण्यात येते. या कायद्यानुसार सावकाराला ज्या क्षेत्रात व्यवसायासाठी अनुज्ञप्ती मिळाली असेल त्याच क्षेत्रात व अशा अनुज्ञप्तीच्या अटीनुसारच त्याला आपला व्यवसाय करणे आवश्यक असते.

३४.३. ह्या विभागात मुंबई विवाह कायदा, विशेष विवाह कायदा व इतर कायद्यानुसार राज्यात नोंदलेल्या विवाहांची संख्या देण्यात आली आहे. मुंबई विवाह नोंदणी कायदा, १९५४ हा राज्यातील सर्व महानगरपालिका, नगरपालिका आणि तालुक्यांची मुख्यालये यांना लागू करण्यात आला आहे.

34. MISCELLANEOUS :

34.1. In this section are given data on money-lending operations of Reserve Bank, documents and marriages registered and results of general elections. Data on Economic Census are also given.

34.2. The transaction of money-lending in the State are controlled under the provisions of the Bombay Money-lenders' Act, 1946. According to the Act, no money-lender is to carry on the business of money-lending except in the area for which he has been granted a licence and except in accordance with the terms and conditions of such licence.

34.3. In this section the number of marriages registered in Maharashtra State under Bombay Marriages Act, Special Marriages Act and other Acts is given. The Bombay Registration of Marriages Act, 1954 is applicable to all the Corporation cities, Municipal towns and headquarters of tahsils.

34. संकीर्ण/MISCELLANEOUS

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 34.1 (A)

रेडक्रॉस संस्थांची जिल्हानिहाय शाखा, सभासद व प्रथमोपचार स्वयंसेवक संस्था
Red Cross Branches, Their Membership And First-Aid Posts By District In
(1993-94)

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा शाखा (2)	एकूण सभासद Total Membership (3)	समुहांची संख्या No. of Groups		कनिष्ठांची संख्या No. of Juniors		युवकांची संख्या No. of Youths		District Branch (2)
			मुले Boys (4)	मुली Girls (5)	मुले Boys (6)	मुली Girls (7)	मुले Boys (8)	मुली Girls (9)	
1	मुंबई शहर	6,549	88*	..	2,682	3,867	Including youths		Mumbai City
2	ठाणे	Thane
3	नाशिक	30	1	30	30	Nashik
4	जळगाव	Jalgaon
5	पुणे	7,945	317*	..	3,123	4,822	Including youths		Pune
6	सातारा	Satara
7	सोलापूर	Solapur
8	कोल्हापूर	Kolhapur
9	औरंगाबाद	Aurangabad
10	लातूर	Latur
11	भंडारा	972	11	..	680	312	Including youths		Bhandara

टिप— * मुंबई शहर व पुणे या शाखाकरिता समुहांची संख्या मुले व मुली अशी वेगवेगळी विगलवारी उपलब्ध नाही.

Note.—* Breakup of Boys and Girls in respect of No. of Groups in Bombay city and Pune is not available.

आधार.—भारतीय रेडक्रॉस संस्था, महाराष्ट्र विभाग, मुंबई.

Source.—Indian Red Cross Society, Maharashtra State, Branch, Mumbai.

34. संकीर्ण/MISCELLANEOUS

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 34.1 (B)

रेडक्रॉस संस्थांची जिल्हानिहाय शाखा, सभासद व प्रथमोपचार स्वयंसेवक संस्था
Red Cross Branches, Their Membership And First-Aid Posts By District in
(1994-95)

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा शाखा (2)	एकूण सभासद Total Membership (3)	समुहांची संख्या No. of Groups		कनिष्ठांची संख्या No. of Juniors		युवकांची संख्या No. of Youths		District Branch (2)
			मुले Boys (4)	मुली Girls (5)	मुले Boys (6)	मुली Girls (7)	मुले Boys (8)	मुली Girls (9)	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(2)
1	मुंबई शहर	6,892	84*	..	3,162	3,205	160	365	Mumbai City
2	ठाणे	Thane
3	नाशिक	30	1	..	15	15	Nashik
4	जळगाव	Jalgaon
5	पुणे	7,050	282*	..	2,863	3,737	189	261	Pune
6	सातारा	Satara
7	सोलापूर	Solapur
8	कोल्हापूर	Kolhapur
9	औरंगाबाद	Aurangabad
10	लातूर	Latur
11	भंडारा	992	20	..	530	190	150	122	Bhandara

टिप— * मुंबई शहर व पुणे या शाखाकरिता समुहांची संख्या मुले व मुली अशी वेगवेगळी विगतवारी उपलब्ध नाही

Note.—* Breakup of Boys and Girls in respect of No. of Groups in Mumbai city and Pune is not available.

आधार.—भारतीय रेडक्रॉस संस्था, महाराष्ट्र विभाग, मुंबई.

Source.—Indian Red Cross Society, Maharashtra State, Branch, Mumbai.

34. संकीर्ण/MISCELLANEOUS

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 34.2 (A)

रेडक्रॉस संस्थांचे जिल्हावार उत्पन्न व खर्च
Income and Expenditure of Red Cross Society by District in
(1993-94)

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा शाखा	आरंभीची शिल्लक Opening balance	उत्पन्न Income	खर्च Expenditure	अखेरची शिल्लक Closing balance	Name of Red Cross district
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(2)
1	बृहन्मुंबई	2,14,302	5,49,672	38,60,056	5,75,379	Greater Mumbai
2	ठाणे	4,30,052	6,64,541	8,43,108	2,51,485	Thane
3	नाशिक	43,974	66,826	67,801	42,999	Nashik
4	उल्हासनगर	6,19,899	4,50,214	4,19,194	6,50,919	Ulhasnagar
5	पुणे	27,16,801	38,82,613	35,82,107	20,26,343	Pune
6	सातारा	Satara
7	पंढरपूर	7,384	2,35,195	2,19,818	12,005	Pandharpur
8	कोल्हापूर	Kolhapur
9	औरंगाबाद	Aurangabad
10	लातूर	49,863	6,23,868	5,97,006	76,746	Latur
11	अकोला	Akola
12	भंडारा	6,935	10,874	12,204	5,605	Bhandara

आधार.—भारतीय रेडक्रॉस संस्था, महाराष्ट्र विभाग, मुंबई.

Source.—Indian Red Cross Society, Maharashtra State, Branch, Mumbai.

सत्यमेव जयते

34. संकीर्ण/MISCELLANEOUS

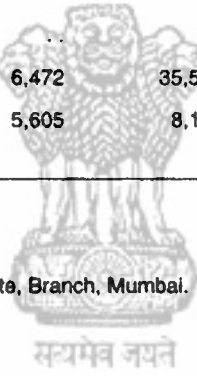
तक्ता क्रमांक/TABLE No. 34.2 (B)

रेडक्रॉस संस्थांचे जिल्हावार उत्पन्न व खर्च
Income and Expenditure of Red Cross Societies by District in
(1994-95)

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा शाखा	आरंभीची शिल्लक Opening balance	उत्पन्न Income	खर्च Expenditure	अखेरची शिल्लक Closing balance	Name of Red Cross district
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(2)
1	बृहन्मुंबई	5,75,379	13,05,159	15,33,560	7,83,483	Greater Bombay
2	ठाणे	2,51,485	8,21,094	8,64,295	2,08,284	Thane
3	नाशिक	42,999	2,46,579	2,70,892	18,703	Nashik
4	उल्हासनगर	6,50,919	6,84,176	3,04,892	10,30,203	Ulhasnagar
5	पुणे	29,26,343	68,62,642	34,54,055	36,76,749	Pune
6	सातारा	Satara
7	पठरपूर	12,005	3,04,101	2,37,895	54,568	Pandharpur
8	कोल्हापूर	Kolhapur
9	औरंगाबाद	Aurangabad
10	लातूर	Latur
11	अकोला	6,472	35,571	26,411	15,632	Akola
12	भंडारा	5,605	8,167	5,396	8,375	Bhandara

आधार.—भारतीय रेडक्रॉस संस्था, महाराष्ट्र विभाग, मुंबई.

Source.—Indian Red Cross Society, Maharashtra State, Branch, Mumbai.

34. संकीर्ण/MISCELLANEOUS

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 34.3

महाराष्ट्रातील विश्रामधामे, विश्रामगृहे व कक्ष संख्या
No. of Rest Houses and Dak Bungalows by District in
(1993-94 and 1994-95)

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा	1993-94		1994-95		District
		विश्रामधाम व विश्रामगृहे Rest Houses and Dak Bungalows	कक्ष संख्या No. of Suites	विश्रामधाम व विश्रामगृहे Rest Houses and Dak Bungalows	कक्ष संख्या No. of Suites	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(2)
1	बृहन्मुंबई	6	68	6	68	Brihan Mumbai
2	ठाणे	19	74	19	74	Thane
3	रायगड	23	87	23	87	Raigad
4	रत्नागिरी	15	55	15	55	Ratnagiri
5	सिंधुदुर्ग	17	47	17	47	Sindhudurg
6	नाशिक	24	108	24	108	Nashik
7	धुळे	31	101	31	101	Dhule
8	जळगांव	38	71	38	71	Jalgaon
9	अहमदनगर	35	80	35	80	Ahmednagar
10	पुणे	21	126	21	126	Pune
11	सातारा	30	69	24	59	Satara
12	सांगली	24	68	16	51	Sangli
13	सोलापूर	16	74	16	74	Solapur
14	कोल्हापूर	24	86	20	76	Kolhapur
15	औरंगाबाद	78	102	78	102	Aurangabad
16	जालना	8	23	8	23	Jalna
17	परभणी	9	43	9	43	Parbhani
18	बीड	16	69	16	69	Beed
19	नांदेड	23	61	23	61	Nanded
20	उस्मानाबाद	12	62	13	68	Osmanabad
21	लातूर	14	48	14	48	Latur
22	बुलढाणा	24	76	24	82	Buldhana
23	अकोला	37	106	37	106	Akola
24	अमरावती	34	114	34	114	Amravati
25	यवतगाळ	26	74	26	74	Yavatmal
26	वर्धा	15	39	15	39	Wardha
27	नागपूर	15	512	15	512	Nagpur
28	भंडारा	11	32	11	32	Bhandara
29	चंद्रपूर	21	66	21	66	Chandrapur
30	गडचिरोली	21	62	21	62	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		687	2,603	670	2,578	Maharashtra State

आधार.—सार्वजनिक बांधकाम विभाग, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.

Source.—Public Works Department, Govt. of Maharashtra, Mumbai.

34. संकीर्ण/MISCELLANEOUS

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 34.4

बिगर शेतकी आस्थापनांची संख्या व त्यातील रोजगार

Number of Non-agricultural Establishments and Employment
आर्थिक गणना/Economic Census, 1990

अनु- क्रमांक Sr. No.	जिल्हा	आस्थापना (संख्या) Establishment (No.)			सामान्यतः काम करणारे कामगार (संख्या) Usually employed (No.)			पगारी कामगार (संख्या) Hired Workers (No.)			District
		ग्रामीण Rural	नागरी Urban	एकूण Total	ग्रामीण Rural	नागरी Urban	एकूण Total	ग्रामीण Rural	नागरी Urban	एकूण Total	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(2)
1	बुलढुई	..	2,53,759	2,53,759	..	21,65,107	21,65,107	..	19,27,444	19,27,444	Brihan Mumbai
2	ठाणे	14,033	69,554	83,587	82,312	5,94,878	6,77,190	75,219	5,30,194	6,05,413	Thane
3	श्यामड	11,383	7,277	18,660	71,405	57,579	1,28,984	67,232	51,823	1,19,055	Raigad
4	रत्नागिरी	12,953	3,467	16,420	49,344	28,159	77,503	44,263	25,188	69,451	Ratnagin
5	सिंधुदुर्ग	7,331	1,420	8,751	31,249	12,364	43,613	28,201	11,238	39,439	Sindhudurg
6	नाशिक	16,091	22,422	38,513	74,008	1,89,997	2,64,005	67,320	1,67,208	2,34,528	Nashik
7	धुळे	9,459	7,785	17,244	46,304	58,898	1,05,202	42,567	50,866	93,433	Dhule
8	जळगांव	11,303	10,620	21,923	50,739	90,527	1,41,266	44,846	80,514	1,25,360	Jaigaon
9	अहमदनगर	16,687	9,079	25,766	1,07,282	63,753	1,71,035	1,00,027	55,199	1,55,226	Ahmednagar
10	पुणे	22,920	45,047	67,967	1,09,719	5,43,296	6,53,015	98,471	5,01,883	6,00,354	Pune
11	सातारा	13,825	7,076	20,901	68,251	53,089	1,21,340	63,347	47,462	1,10,809	Satara
12	सांगली	10,784	8,406	19,190	57,462	99,312	1,56,774	52,965	92,241	1,45,206	Sangli
13	सोलापूर	14,956	21,410	36,366	66,394	1,51,213	2,17,607	59,621	1,35,070	1,94,691	Solapur
14	कोल्हापूर	18,309	16,778	35,087	1,06,352	1,21,876	2,28,228	95,583	1,03,920	1,99,503	Kolhapur
15	औरंगाबाद	7,190	9,244	16,434	44,672	78,983	1,23,655	41,497	71,442	1,12,939	Aurangabad
16	जालना	3,552	3,000	6,552	11,429	21,877	33,306	9,985	19,290	29,275	Jalna
17	परभणी	5,524	6,512	12,036	21,141	45,329	66,470	18,999	39,386	58,385	Parbhani
18	बीड	5,883	4,652	10,535	22,892	30,164	53,056	20,535	25,775	46,310	Beed
19	नांदेड	6,199	7,283	13,482	24,165	41,587	65,752	21,245	34,260	55,505	Nanded
20	उस्मानाबाद	5,096	2,524	7,620	21,904	20,169	42,073	19,324	18,259	37,583	Osmanabad
21	लातूर	6,038	5,640	11,678	24,307	38,487	62,794	20,970	33,226	54,196	Latur

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 34.4—Contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(2)
22	बुलढाणा	5,959	6,002	11,961	24,721	35,180	59,881	22,387	29,998	52,385	Buldhana
23	अकोला	8,152	8,884	17,036	34,211	58,762	93,973	30,833	51,225	82,056	Akola
24	अमरावती	7,721	9,647	17,368	29,781	72,082	1,01,863	27,018	62,925	89,943	Amravati
25	यवतमाळ	9,284	6,384	15,668	35,804	45,135	83,939	35,649	39,185	74,834	Yavatmal
26	वर्धा	4,667	3,997	8,664	21,206	31,953	53,158	20,232	28,855	49,087	Wardha
27	नागपूर	7,051	27,888	34,939	56,671	2,37,842	2,94,513	53,083	2,14,424	2,67,507	Nagpur
28	भंडारा	8,921	3,748	12,669	46,137	31,716	77,853	41,818	28,468	70,286	Bhandara
29	चंद्रपूर	8,181	6,139	14,320	38,418	59,762	98,178	36,019	55,514	91,533	Chandrapur
30	गडचिरोली	4,439	1,128	5,567	15,861	8,849	24,710	14,771	8,181	22,952	Gadchiroli
	महाराष्ट्र राज्य	2,83,891	5,96,772	8,80,663	13,97,118	50,88,925	64,86,043	12,74,027	45,40,663	58,14,690	Maharashtra State

आधार.—अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.

Source.—Directorate of Economics and Statistics, Government of Maharashtra, Mumbai.

34. संकीर्ण/MISCELLANEOUS

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 34.5

मुंबई सावकार नियंत्रण कायदा, १९४६ खाली दिलेल्या अनुज्ञप्तीची जिल्हावार संख्या
 Number of Licences Granted in Each District Under the Mumbai Money-Lenders' Act, 1946
 (1993-94 and 1994-95)

अ. क्र. Sr. No.	जिल्हा	अनुज्ञप्तीकरिता आलेल्या अर्जांची संख्या No. of applications received for licences		दिलेल्या अनुज्ञप्तीची संख्या No. of licences granted		नुतनीकरण केलेल्या अनुज्ञप्तीची संख्या No. of licences renewed		कायदेशीर अनुज्ञप्तीधारक सावकारांची संख्या No. of money-lenders holding valid licences		District
		1993-94	1994-95	1993-94	1994-95	1993-94	1994-95	1993-94	1994-95	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(2)
1	बृहन्मुंबई	22	2,154	22	126	504	2,028	526	2,154	Brihan Mumbai
2	ठाणे	40	386	40	31	381	355	421	386	Thane
3	रायगड	6	47	5	3	38	44	43	47	Raigad
4	रत्नागिरी	1	2	1	..	1	1	2	1	Ratnagiri
5	सिंधुदुर्ग	..	5	5	3	5	3	Sindhudurg
6	नाशिक	7	92	7	9	81	78	88	87	Nashik
7	धुळे	8	35	8	3	23	32	31	35	Dhule
8	जळगाव	13	64	13	9	51	55	64	64	Jaigaon
9	अहमदनगर	1	27	1	4	21	16	22	20	Ahmednagar
10	पुणे	27	333	27	49	262	258	289	307	Pune
11	सातारा	5	94	5	4	85	90	90	94	Satara
12	सांगली	16	158	16	14	134	144	150	158	Sangli
13	सोलापूर	33	499	33	74	465	425	498	499	Solapur
14	कोल्हापूर	14	164	10	14	145	144	154	158	Kolhapur
15	औरंगाबाद	1	20	1	4	13	16	14	20	Aurangabad
16	जालना	2	6	2	5	13	1	15	6	Jalna
17	परभणी	14	93	14	17	59	65	73	82	Parbhani
18	बीड	2	14	2	1	11	9	13	10	Beed
19	नांदेड	6	38	6	7	33	28	39	35	Nanded
20	उस्मानाबाद	5	50	5	5	59	45	64	50	Osmanabad
21	लातूर	9	63	9	13	32	44	41	57	Latur
22	बुलढाणा	5	63	5	2	58	59	63	61	Buldhana
23	अकोला	9	107	7	15	87	88	94	103	Akola
24	अमरावती	32	215	15	12	70	58	85	70	Amravati
25	यवतमाळ	3	66	3	2	64	58	67	60	Yavatmal
26	वर्धा	5	82	4	1	35	71	39	72	Wardha
27	नागपूर	140	875	140	77	600	363	822	440	Nagpur
28	भंडारा	16	268	16	23	125	133	141	156	Bhandara
29	चंद्रपूर	27	146	20	1	37	33	57	34	Chandrapur
30	गडचिरोली	4	33	4	1	36	31	40	32	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		473	6,199	441	526	3,528	4,775	4,050	5,301	Maharashtra State

आधार.—सहकार आयुक्त आणि निबंधक, सहकारी संस्था, महाराष्ट्र शासन, पुणे.

Source.—Commissioner for Co-operation and Registrar, Co-operative Societies, Government of Maharashtra Pune.

34. संकीर्ण/MISCELLANEOUS

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 34.6

जिल्हावार अनुज्ञप्तीधारक सावकारांच्या व्यवहारांची माहिती
Transactions of Licensed money-lenders in each district
(1993-94 & 1994-95)

(रुपये लाखात/Rs. in lakhs)

अनु- क्रमांक Sr. No.		जिल्हा.	मुंबई सावकार नियंत्रण कायदा, १९४६ च्या कलम २२ खाली सूट न मिळालेले Not exempted under section 22 of the Bombay Money-Lenders Act, 1946								मुंबई सावकार नियंत्रण कायदा, १९४६ च्या कलम २२ खाली सूट मिळालेले Exempted under section 22 of the Bombay Money-Lenders Act, 1946							
			व्यापाऱ्यास दिलेली कर्जे Loans Advanced to traders				बिगर व्यापाऱ्यास दिलेली कर्जे Loans Advanced to Non-traders				व्यापाऱ्यास दिलेली कर्जे Loans Advanced to traders				बिगर व्यापाऱ्यास दिलेली कर्जे Loans Advanced to Non-traders			
			एकूण कर्जे Total Loans Advanced				एकूण कर्जे Total Loans Advanced				एकूण कर्जे Total Loans Advanced				एकूण कर्जे Total Loans Advanced			
			(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(2)			
(1)	(2)																	
1	बृहन्मुंबई	58.07	..	108.54	1360.06	166.61	1360.06	Brihan Mumbai				
2	ठाणे	1.94	33.27	603.00	425.93	604.94	459.20	Thane				
3	रायगड	28.92	32.98	28.92	32.98	Raigad				
4	रत्नागिरी	0.45	0.58	0.45	0.58	Ratnagiri				
5	सिंधुदुर्ग	0.26	0.43	3.38	3.47	3.64	3.90	Sindhudurg				
6	नाशिक	0.38	1.23	278.66	198.18	279.04	199.41	Nashik				
7	धुळे	10.00	42.50	10.00	42.50	Dhule				
8	जळगाव	59.60	61.11	59.60	61.11	Jalgaon				
9	अहमदनगर	15.36	177.09	51.98	6.27	67.34	183.36	..	2.46	..	2.20	..	4.66	Ahmednagar				
10	पुणे	49.75	51.39	1,265.10	1,361.15	1,314.85	1,412.54	Pune				
11	सातारा	61.74	60.56	516.15	640.49	577.89	701.05	Satara				
12	सांगली	157.82	138.75	350.44	233.29	508.26	372.04	Sangli				
13	सोलापूर	1,707.93	3,548.78	944.29	104.75	2,652.22	3,653.53	Solapur				
14	कोल्हापूर	355.65	333.09	159.26	295.87	514.91	628.96	Kolhapur				
15	औरंगाबाद	3.73	2.15	16.19	16.45	19.92	18.60	Aurangabad				
16	जालना	60.70	..	78.53	0.08	139.23	0.08	Jalna				
17	परभणी	395.23	554.13	249.81	33.17	645.04	587.30	Parbhani				
18	बीड	49.37	35.20	19.11	9.29	68.48	44.49	Beed				

19	नांदेड	..	756.68	751.12	21.27	29.54	777.95	780.66	2.15	..	2.15	..	Nanded
20	उस्मानाबाद	..	286.21	..	20.90	..	307.11	105.92	..	10.05	..	115.97	Osmanabad
21	लातूर	..	307.54	..	17.69	..	325.23	Latur
22	बुलढाणा	..	1.17	1.25	30.15	8.38	31.32	9.63	Buldhana
23	अकोला	451.21	448.44	451.21	448.44	Akola
24	अमरावती	..	35.12	12.06	871.68	1,054.83	906.80	1,056.89	Amravati
25	यवतमाळ	Yavatmal
26	वर्धा	..	84.46	81.73	293.27	304.34	377.73	386.07	6.46	..	12.49	..	18.95	..	Wardha
27	नागपूर	3,319.19	3,794.26	3,319.19	3,794.26	45.25	68.71	45.25	68.71	Nagpur
28	भंडारा	..	5.40	0.55	282.75	366.51	288.15	337.06	0.23	..	0.23	Bhandara
29	चंद्रपूर	..	0.29	..	146.04	87.93	146.33	87.93	Chandrapur
30	गडचिरोली	57.34	74.11	57.34	74.11	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		..	4,394.80	5,782.78	10,254.90	10,953.96	14,649.70	16,746.74	6.46	108.38	59.89	81.19	66.35	189.57	Maharashtra State

आधार.-सहकार आयुक्त आणि निबंधक सहकारी संस्था, महाराष्ट्र शासन, पुणे.

Source.—Commissioner of Labour and Registrar Co-operative Societies, Government of Maharashtra, Pune.

34. संकीर्ण/

तक्ता क्रमांक/

भारतीय रिझर्व्ह बँकेसंबंधी आर्थिक आकडेवारी/

चलन विभाग Issue Department							बैंक व्यवहार विभाग Banking Department				
							जबाबदारी Liabilities				
							ठेवी Deposits				
जबाबदारी Liabilities			मालमत्ता Assets								
वर्षातील शेवटचा शुक्रवार Last Friday of the year	चलनात असलेल्या नोटा Notes in circulation	एकूण तयार केलेल्या नोटा Total notes issued	सोन्याची नाणी व लंगडी Gold coin and bullion	परदेशी रोखे Foreign securities	रुपये नाणी (अ) Rupee coin (a)	भारत सरकारचे रुपयातील रोखे Govt. of India rupee securities	केंद्र शासन Central Govern- ment	राज्य शासन State Govern- ment	इतर Others	एकूण इतर धरून Total including others	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	
1960-61	1,985	1,993	118	123	120	1,632	76	29	159	264	
1970-71	4,212	4,221	183	273	52	3,714	251	13	289	553	
1980-81	13,733	13,755	226	2,364	56	11,110	778	11	5,732	6,521	
1985-86	25,519	25,535	247	1,564	72	23,652	160	19	16,945	17,124	
1990-91	53,784	53,807	6,654	200	29	46,924	61	33	38,448	38,542	
1991-92	62,271	62,290	8,045	200	64	53,981	195	10	47,565	47,770	
1992-93	69,781	69,795	9,211	200	45	60,339	61	14	44,710	44,785	
1993-94	83,825	83,832	10,108	200	27	73,496	55	12	65,428	65,495	
1994-95	1,02,302	1,02,342	11,477	10,200	116	80,550	1,209	216	70,838	72,263	

टीप.—(अ) भारत सरकारच्या रुपयांच्या नोटा धरून.

(ब) भरलेले भाडवल आणि राखीव भाडवल.

(क) रोखे आणि अल्प मुदतीचे रोखे धरून.

आकडे संक्षिप्त केल्यामुळे स्तंभ (११) व (१३) मधील बेरजा जुळणार नाहीत.

आधार.—रिझर्व्ह बँक ऑफ इंडिया, बुलेटीन, मार्च १९९५ व १९९६.

MISCELLANEOUS

TABLE No. 34.7

Financial Statistics Relating to the Reserve Bank of India
(1993-94 & 1994-95)

(रुपये कोटीत/Rs. in crores)

बैंक व्यवहार विभाग Banking Department							
जबाबदारी Liabilities			मालमत्ता Assets				
			ठेवी Deposits				
इतर जबाबदाऱ्या (ब) Other liabilities (b)	एकूण ताळेबंद Total liabilities or assets	नोटा व नाणी Notes and coins	परदेशात असलेली शिल्लक (क) Balance held abroad (c)	कर्ज व आगाऊ रकमा Loans and advances	खरेदी केलेली बिले आणि वटाव Bills purchased and discounted	गुंतवणूक Investments	इतर मालमत्ता Other assets
(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(19)
231	495	8	13	225	39	181	20
689	1,242	10	77	958	38	113	46
5,108	11,629	23	1,956	3,504	3,162	1,593	1,390
11,641	28,765	16	3,859	5,187	10,501	7,596	1,606
28,342	66,884	23	4,008	18,516	1,384	40,286	2,666
28,863	76,632	19	11,999	18,276	2,000	40,883	3,455
31,072	75,847	14	15,974	13,013	1,357	40,025	5,462
31,560	97,054	7	35,817	14,544	2,607	34,245	9,834
30,856	1,03,118	41	49,345	18,491	1,679	26,014	7,549

Note.— (a) Including Government of India Rupee notes.

(b) Including paid up capital and reserves.

(c) Including cash and short-term securities.

Details may not add up to totals of cols. (11) and (13) due to rounding.

Source.—Reserve Bank of India Bulletin, March 1995 & 1996.

34. संकीर्ण/

तक्ता क्रमांक/

नोंदलेल्या दस्तऐवजांची संख्या, वर्णन व हस्तांतरित केलेल्या मिळकतीचे मुल्य/
(1993-94)

स्थायर मिळकतीबाबतच्या नोंदी Registrations affecting immovable property											
अ. क्र. Sr. No.	जिल्हा	नोंदणी कार्यालय Registration Offices		सक्तीची Compulsory				ऐच्छिक Optional			
				संख्या No.		एकूण मूल्य Aggregate value		संख्या No.		एकूण मूल्य Aggregate value	
		1993-94	1994-95	1993-94	1994-95	1993-94	1994-95	1993-94	1994-95	1993-94	1994-95
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)
1	बृहन्मुंबई	2	7	24,658	76,261	1,37,29,194	1,52,02,388	3,147	81	496	830
2	ठाणे	15	15	52,614	76,261	86,068	5,54,234	5,071	6,899	7,071	15,907
3	रायगड	8	8	10,998	17,601	9,669	13,896	2,873	5,037	4,154	8,886
4	रत्नागिरी	6	6	5,466	6,496	4,413	3,910	720	525	617	570
5	सिंधुदुर्ग	5	5	5,389	4,863	1,484	2,034	414	226	112	4
6	नाशिक	13	13	35,764	34,795	10,306	28,900	2,522	3,405	2,175	4,976
7	धुळे	7	7	12,683	13,178	14,426	5,213	262	248	Neg	147
8	जळगाव	16	16	2,37,411	35,611	190	15,766	6,399	1,054	Neg	1,384
9	अहमदनगर	15	15	39,185	41,699	16,481	18,087	2,260	3,986	4,519	2,149
10	पुणे	21	21	67,411	73,473	49,553	96,533	12,732	16,955	21,352	21,341
11	सातारा	10	10	27,070	26,022	16,918	22,298	1,160	2,836	2,412	3,521
12	सांगली	10	10	34,020	32,699	11,333	14,674	1,481	2,029	2,275	1,254
13	सोलापूर	13	13	40,110	44,368	22,227	16,140	3,065	4,372	3,658	2,632
14	कोल्हापूर	12	12	31,994	35,525	19,844	10,015	2,844	3,364	6,516	1,733
15	औरंगाबाद	9	9	30,368	32,357	10,110	11,799	565	1,017	847	1,058
16	जालना	5	5	19,922	21,163	5,627	18,141	74	183	58	68
17	परभणी	8	8	24,556	29,000	7,367	9,693	206	284	17	106
18	बीड	8	8	27,606	28,645	5,237	77,827	974	1,132	406	242
19	नांदेड	9	9	22,979	24,560	19,249	32,089	406	321	16	211
20	उस्मानाबाद	6	6	11,342	12,415	2,200	3,570	368	246	138	105
21	लातूर	6	6	19,769	23,699	4,684	5,660	176	166	41	79
22	बुलढाणा	13	13	26,515	28,267	6,375	7,819	324	403	50	91
23	अकोला	14	14	32,470	44,168	7,218	6,017	652	1,099	107	45
24	अमरावती	13	13	26,387	40,426	6,910	15,746	954	1,183	43	42
25	यवतमाळ	14	14	17,703	19,473	7,185	8,597	398	438	199	219
26	वर्धा	6	6	16,279	12,115	3,785	2,934	340	360	87	82
27	नागपूर	21	21	42,607	41,792	3,02,283	26,276	2,088	1,845	523	470
28	भंडारा	13	13	16,888	16,899	4,055	4,488	474	435	9	26
29	चंद्रपूर	10	10	10,175	10,029	33	3,250	555	612	Neg	29
30	गडचिरोली	4	4	2,354	2,579	503	710
महाराष्ट्र राज्य		312	317	9,72,693	8,56,745	1,43,84,933	1,62,38,704	53,504	60,741	57,906	68,207

टीप.—आकडे सक्षिप्तात दिल्यामुळे बेरजा जुळणार नाही. अंदाजे मुल्य.

Note.—Totals may not add up due to rounding

Neg—नगण्य/Negative

MISCELLANEOUS

TABLE No. 34.8

Number and Description of Registered Documents and Value of Property Transferred
and 1994-95)

(रुपये लाखत /Rs. in lakhs)

स्थावर भिळकतीबाबतच्या नोंदी Registrations affecting immovable property				जंगम भिळकतीबाबतच्या नोंदी Registration affecting immovable property				District
एकूण Total								
संख्या No.	एकूण मूल्य Aggregate value	संख्या No.	एकूण मूल्य Aggregate value					
1993-94	1994-95	1993-94	1994-95	1993-94	1994-95	1993-94	1994-95	(2)
(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(19)	(20)	
27,805	26,648	1,37,29,690	1,52,03,218	981	1,767	11	1,762	Brihan Mumbai
57,685	83,180	93,139	5,70,141	136	163	1	1	Thane
13,871	22,638	13,823	22,782	95	56	..	1	Raigad
6,186	7,021	5,035	4,480	15	34	1	3	Ratnagiri
5,803	5,089	1,596	2,038	83	83	1	..	Sindhudurg
38,286	38,200	12,481	33,876	630	494	10	23	Nashik
12,945	13,426	14,426	5,360	217	356	6	27	Dhule
2,43,810	36,665	191	17,150	4,671	746	Neg	35	Jalgaon
41,445	45,685	21,000	20,236	266	187	6	8	Ahmednagar
80,143	90,428	70,906	1,17,874	1,850	726	6	19	Pune
28,230	28,858	19,330	25,819	72	45	..	2	Satara
35,501	34,728	13,608	15,928	55	136	Neg	15	Sangli
43,175	48,740	25,885	18,772	111	210	Neg	3	Solapur
34,838	38,889	26,360	11,748	245	8	Neg	10	Kolhapur
30,933	33,374	10,957	12,857	391	319	..	58	Aurangabad
19,996	21,346	5,685	18,209	188	213	2	3	Jalna
24,762	29,284	7,385	9,799	239	213	7	25	Parbhani
28,580	29,777	5,643	78,069	213	413	2	7	Beed
23,385	24,881	19,266	32,300	81	79	..	1	Nanded
11,710	12,661	2,338	3,675	16	70	..	2	Osmanabad
19,945	23,865	4,732	5,739	72	139	2	9	Latur
26,839	28,670	6,425	7,910	153	116	3	4	Buldhana
33,122	45,267	7,325	6,062	87	93	1	2	Akola
27,341	41,609	6,953	15,788	..	301	..	1	Amravati
18,101	19,911	7,384	8,816	119	131	4	5	Yavatmal
16,619	12,475	3,872	3,016	364	262	Neg	1,059	Wardha
44,695	43,637	3,02,807	26,746	296	212	Neg	..	Nagpur
17,362	17,334	4,064	4,514	..	1	..	7	Bhandara
10,730	10,641	33	3,279	64	60	Chandrapur
2,354	2,579	503	710	Gadchiroli
10,26,197	9,17,486	1,44,42,842	1,63,06,911	11,710	7,631	63	3,096	Maharashtra State

आधार.—नोंदणी महानिरीक्षक याचे कार्यालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source.—Office of the Inspector-General of Registration, Govt. of Maharashtra, Pune.

34. संकीर्ण/MISCELLANEOUS

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 34.9

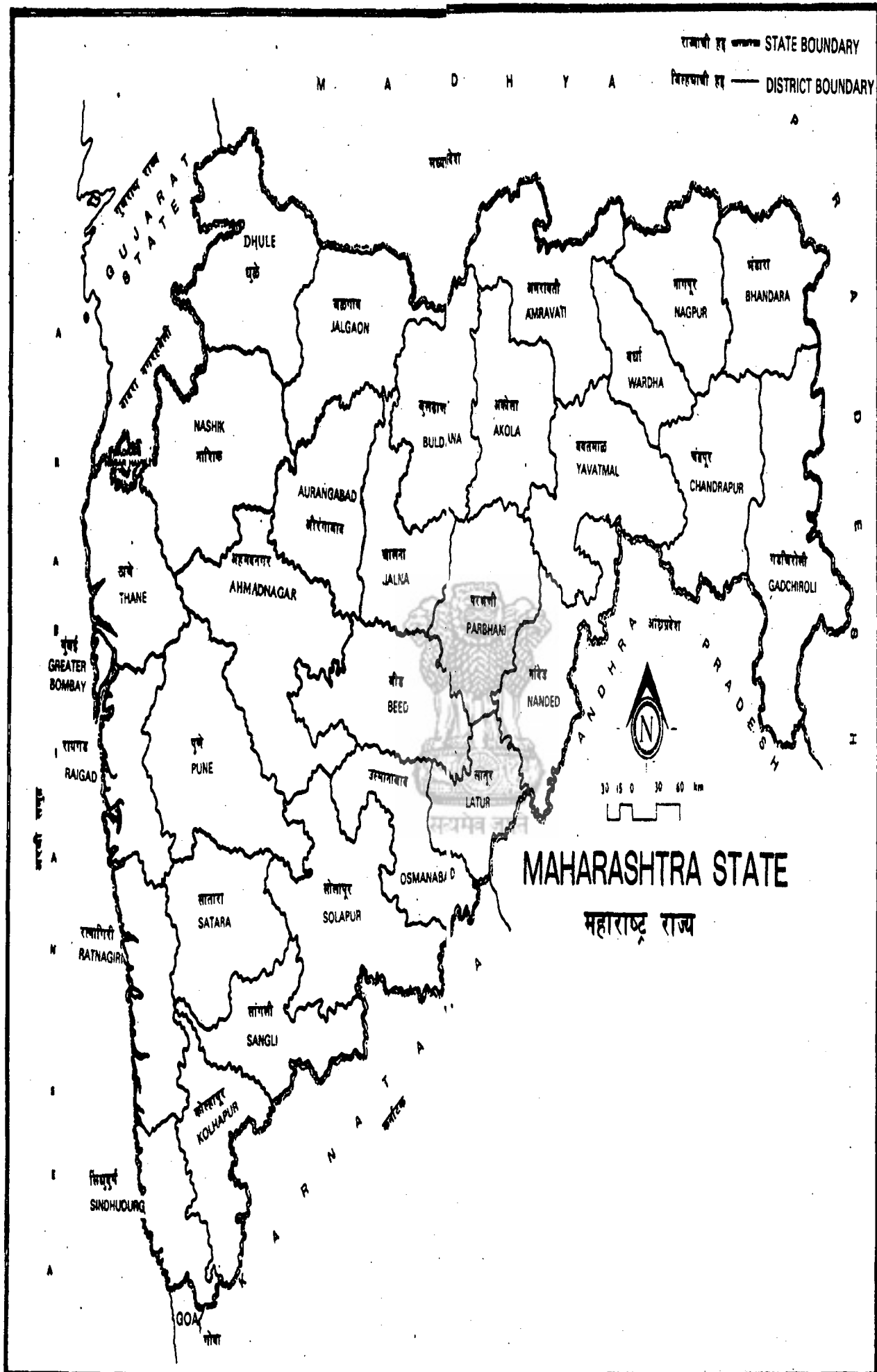
महाराष्ट्र राज्यातील नोंदलेल्या विवाहांची संख्या
Number of Marriages Registered in the State of Maharashtra
(1993-94 & 1994-95)

अनुक्रमांक Serial No.	वर्ष Year	बृहन्मुंबई विवाह कायद्याखालील Under Mumbai Marriage Act	विशेष विवाह कायद्याखालील Under Special Marriage Act	इतर कायद्याखालील Under Other Act	एकूण Total
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)
1	1966-67	20,583	1,129	460	22,172
2	1970-71	21,453	3,359	438	25,250
3	1980-81	26,609	2,061	18	28,688
4	1985-86	29,152	2,320	67	81,529
5	1990-91	52,931	6,477	141	59,549
6	1991-92	41,618	4,852	484	46,954
7	1992-93	53,176	5,471	486	59,133
8	1993-94	68,767	5,698	310	74,775
9	1994-95	58,801	6,456	136	65,393

आधार.—नोंदणी महानिरीक्षक, महाराष्ट्र शासन, पुणे.

Source.—Inspector-General of Registration, Government of Maharashtra, Pune.

शुद्धिपत्र/Errata
राज्य सांख्यिकीय गोषवारा - १९९३-९४ व १९९४-९५

पृष्ठ क्र./ Pg.No.	बाब/ Item	तक्ता क्रमांक/ Table No.	स्तंभ क्र./ Col.No	चूक/ Incorrect	वाचावे/ Read
340	एकुण	10.8(A)	5	56,64,75,584	56,64,78,584
488	2.ठाणे	15.1	12	85.87	85.85
497	18.बीड	15.6(B)	11	119	199
551	13.सोलापूर	17.14(B)	14	28,974	28,374
594	11.लोह मिश्र धातू	19.7	4	100.8	102.8
638	14.कोल्हापूर	22.16 (B)	7	651.00	654.00
-"	14.कोल्हापूर	22.16 (B)	10	135.00	35.00
-"	29.चंद्रपूर	22.16 (B)	7	476	480

